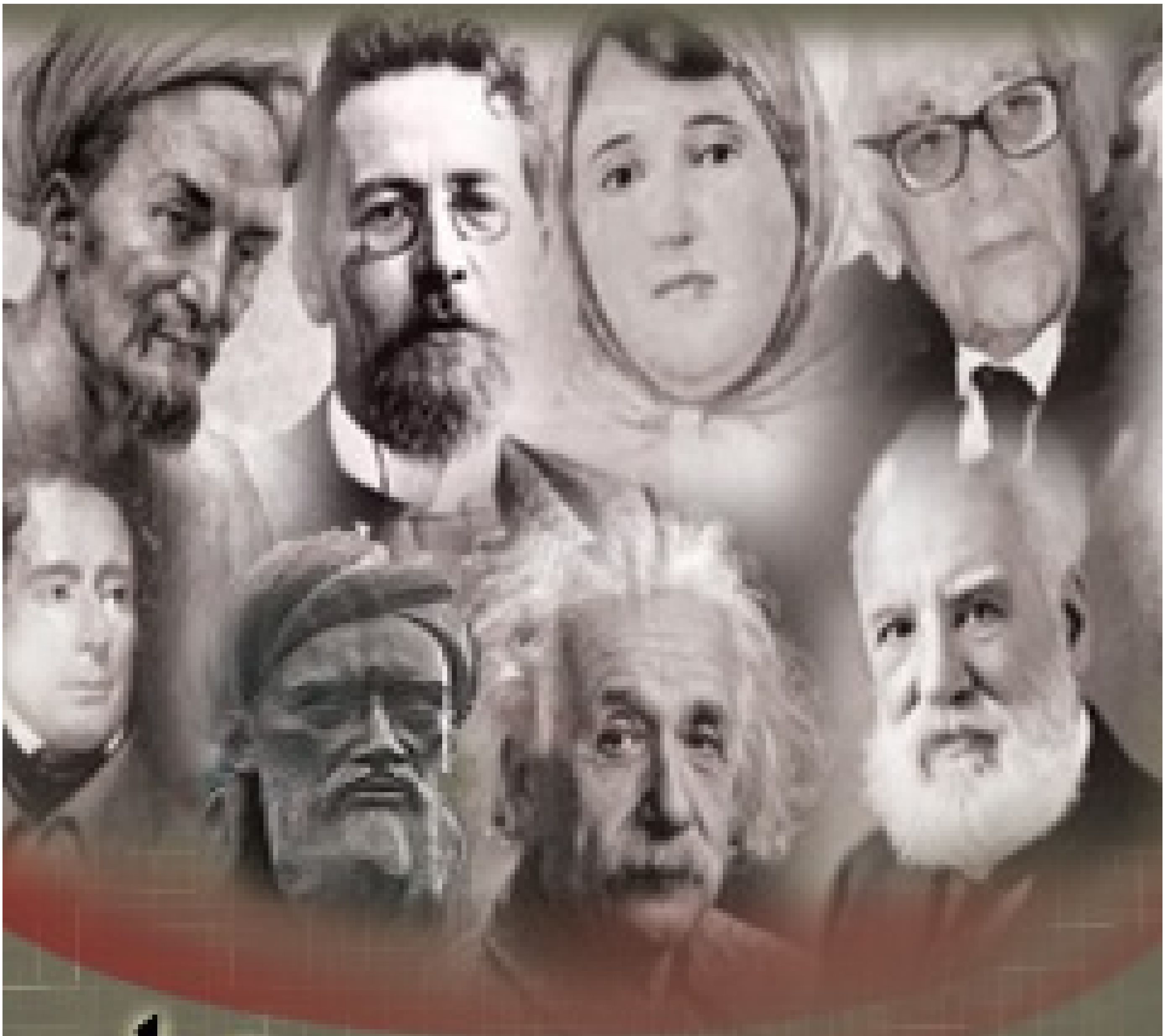

زندگینامه مشاهیر ایران و جهان

۱

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

زندگینامه مشاهیر ایران و جهان

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

زندگینامه مشاهیر ایران و جهان جلد ۱

مشخصات کتاب

سرشناسه : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰
عنوان و نام پدیدآور : زندگینامه مشاهیر ایران و جهان/ واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.
مشخصات نشر دیجیتالی: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان - ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری : [۹۰۱۸] ص.: مصور.
یادداشت : عنوان روی جلد: زندگینامه مشاهیر ایران و جهان : دانشمندان - شاعران - نویسندگان....
یادداشت : کتابنامه: ص. [۹۰۱۸].
عنوان روی جلد : زندگینامه مشاهیر ایران و جهان : دانشمندان - شاعران - نویسندگان....
موضوع : سرگذشتنامه -- مجموعه‌ها
رده بندی کنگره : CT۲۰۳ /ف۲۸ و۶۷ ۱۳۸۵
رده بندی دیویی : ۹۲۰/۰۲

آمار

ارقامی، ناصررضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر ناصررضا ارقامی در سال ۱۳۲۸ خورشیدی در نیشاپور بدنیا آمد.وی دارای دکترای رشته آمار از دانشگاه ایالتی فلوریدا (FSU) است.نامبردههم اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با درجه استادی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : استنباط

والدین و انساب : پدر ناصر رضا ارقامی کارمند اداره دارایی نیشابور و مادرشان خانه دار بود.ایشان فرزند چهارم خانواده (دو پسر و سه دختر)است.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : ناصر رضا ارقامی در یکم خرداد ماه ۱۳۲۸ در خانواده ای متوسط و نسبتا مرفه بدنیا آمد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات ابتدایی در دبستان کمال الملک نیشابور در سال ۱۳۴۰ تحصیلات متوسطه در دبیرستان خیام نیشابور (رشته ریاضی) در سال ۱۳۴۶ کارشناسی اقتصاد از دانشگاه لندن ،کالج کوئین مری (QMC) درسال ۱۳۵۰(با استفاده از بورس بانک مرکزی ایران) کارشناسی ارشد آمار دانشگاه لندن ،مدرسه عالی اقتصاد و علوم سیاسی(L SE)در سال ۱۳۵۱ (با استفاده از بورس بانک مرکزی ایران) دکتری آمار از دانشگاه ایالتی فلوریدا (FSU) در سال ۱۳۶۰(با استفاده از بورس دانشگاه فردوسی مشهد)

همسر و فرزندان : ناصر رضا ارقامی متاهل است .اونیز دو فرزند پسر و سه فرزند دختر دارد.

وقایع میانسالی : ناصر رضا ارقامی پس از اخذ مدرک دکتری در رشته آمار به عضویت هیئت علمی گروه آماردر دانشکده علوم پایه دردانشگاه فردوسی مشهد درآمد. وی هم اکنون با سمت استادی در آنجا مشغول به خدمت است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل ناصر رضا ارقامی : -عضوهیئت علمی و استاد گروه آمار در دانشکده علوم پایه در دانشگاه فردوسی مشهد – رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۴ – معاون اداری و مالی دانشکده علوم پایه دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۷ – عضو شورای اجرایی انجمن آمار ایران از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۷ –معاون آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۵ – عضو شورای اجرایی انجمن سیستمهای فازی ایران از سال ۱۳۸۱ تا کنون – رئیس انجمن آمار ایران از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷ – عضو هیئت تحریریه مجله انجمن آمار ایران به زبان انگلیسی از ۱۳۸۰ تا کنون – عضو هیئت تحریریه مجله انجمن سیستمهای فازی ایران به زبان انگلیسی از ۱۳۸۱ تا کنون – عضو هیئت تحریریه مجله انجمن علوم ریاضی مشهد به زبان انگلیسی از ۱۳۷۸ تا کنون

فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس ناصر رضا ارقامی: در دانشگاه جورجیای آمریکا در سال تحصیلی ۶۹-۱۳۶۸ و تدریس در دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۵۱ تا کنون. عنوان دروس تدریس شده توسط دکتر ارقامی : آمار -۲ استنباط آماری پیشرفته - ۲ شبیه سازی مباحثی پیشرفته درآمار بیز نظریه تصمیم جبرخطی - ۱ جبرخطی - ۱ برای آمار

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : انجمن آمار ایران در سال ۱۳۷۱ انجمن سیستمهای فازی در سال ۱۳۸۱ مرکز مفاخر اسناد دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۸۲

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : ناصر رضا ارقامی در کنار تدریس به مطالعه تحقیق در پیرامون on the fisher information in record values ، جبر خطی و استنباط آماری مشغول است.

شاگردان : ناصر رضا ارقامی تاکنون ۵ دانشجوی دکتری آمار را تحت راهنمایی و مشاوره خود داشته است.

جوائز و نشانها : برنده جایزه بهترین مقاله ارائه شده در بیست و دومین کنفرانس بین المللی ریاضی کشور در سال ۱۳۶۹ برنده جایزه بهترین استاد نمونه کشور در سال ۱۳۸۲ و دریافت لوح و جایزه از رئیس جمهور وقت استاد نمونه دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۸۲

چگونگی عرضه آثار : ناصر رضا ارقامی دارای ۳۰ مقاله پژوهشی در آمار نظری دارد. که از این تعداد ۱۰ مورد از مقالاتش در مجلات معتبر خارجی (به عنوان مثال ISI) به چاپ رسیده است.

آثار :

۱ comparing the fisher informatiln in record values and iid observations

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی - ۱۹۷۰-۰۱-۰۱

۲ nonparametric confidence and tolerance intervals from record values data

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی - ۲۰۰۲-۱۲-۳۱

۳ on the fisher information in record values

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی -۲۰۰۰-۱۲-۳۱

۴ some univariate stochastic orders on record values

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی -۱۹۷۰-۰۱-۰۱

۵ جبر خطی برای آمار

ویژگی اثر : تالیف

۶ روشهای آماری چند متغیری پیوسته

ویژگی اثر : ترجمه

۷ روشهای نمونه گیری

ویژگی اثر : ترجمه

۸ نظریه اطلاع و کد گذاری

ویژگی اثر : ترجمه

بابائی روچی، غلامرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : غلامرضا بابائی روچی در سال ۱۳۳۲ در تهران به دنیا آمد. وی اولین فارغ التحصیل دکترای تخصصی در رشته آمار زیستی در ایران است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : آمار زیستی

والدین و انساب : پدر غلامرضا بابائی روچی آقای حاج حبیب اله بابایی روچی متولد سال ۱۳۰۴ شهر قزوین است و نیز مادر محترمشان لقا رحیمی متولد ۱۳۰۸ شهر قزوین است.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دریافت مدرک دیپلم ریاضی سال ۱۳۵۲ اخذ کارشناسی ریاضی و علوم کامپیوتر سال ۱۳۵۶ اخذ کارشناسی ارشد از دانشگاه تربیت مدرس در رشته آمار زیستی سال ۱۳۶۴ اخذ درجه دکتری تخصصی رشته آمار زیستی سال ۱۳۷۲

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

بزرگ نیا، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر ابوالقاسم بزرگ‌نیا در سال ۱۳۱۲ش در شهر قوچان به دنیا آمد. وی دارای مدرک دکترای آمار واحتمال از دانشگاه شفلید انگلستان می باشد. و هم اکنون عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد با مرتبه ی علمی دانشیاری است. کتاب" نظریه آمار " ابوالقاسم بزرگ نیا ، در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

تحصیلات رسمی و حرفه ای : ابوالقاسم بزرگ نیا تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش سپری کرد. وی دورهٔ دانشسرای مقدماتی را در مشهد گذراند.وی دارای مدرک کارشناسی ریاضی از دانشسرای عالی تهران درسال۱۳۳۶، کارشناسی ارشدریاضی از موسسه عالی و ریاضیات تهران، کارشناسی ارشد آمار از دانشگاه شفلید انگلستان ، دکترای آمار و احتمال از دانشگاه شفلید می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای آمار و احتمال از دانشگاه شفلید از مهمترین مقاطع علمی زندگی ابوالقاسم بزرگ نیا می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : ابوالقاسم بزرگ نیا در حین تحصیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون‌آمار و احتمال و ریاضی پرداخته است.

وقایع میانسالی : ابوالقاسم بزرگ نیا پس ازاخذ مدرک دکترای امار و احتمال ازدانشگاه شفلید به ایران بازگشت و به عنوان عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد استخدام شدو مرتبه ی علمی دانشیاری را کسب نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ابوالقاسم بزرگ نیا پس از طی مراحل استادیاری و دانشیار دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد بوده است.

فعالیتهای آموزشی : ابوالقاسم بزرگ نیا عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد دراین دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد دراین دانشکده به تدریس دروس رشته ی آمار پرداخته و استاد راهنمای ۲پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا رابر عهده داشته است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : ابوالقاسم بزرگ نیا در کنار تدریس به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی مختلف آمارو احتمال و ریاضی پرداخته است.

آرا و گرایشهای خاص : ابوالقاسم بزرگ نیا از جمله متخصصان رشته ی آمار می باشد که در امور مختلف آمار، احتمال و ریاضی دارای تخصص می باشد.

جوائز و نشانها : کتاب" نظریه آمار " ابوالقاسم بزرگ نیا ، در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

چگونگی عرضه آثار : دکتر ابوالقاسم بزرگ نیا در زمینه تالیف و ترجمه فعالیت داشته است بطوری که چندین مقاله را در نشریات بین المللی چاپ و برخی را در کنفرانسهای علمی ارائه کرده است. ۱- یازده مقاله علمی در نشریات بین‌المللی ۲- شش مقاله علمی در بولتن کنفرانس ریاضی ۳ - ۱۴ عنوان کتاب ریاضی و آمار

آثار :

۱ آمار

۲ آمار و احتمال

۳ ریاضی

۴ نظریه آمار

ویژگی اثر : این کتاب در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و

برگزیده شده است. آشنایی با کتاب:«نظریه آمار»: این کتاب، جلد اول از کتابی است که برای یک درس یکسالهٔ نظریهٔ آمار در نظر گرفته شده است و در شش فصل مباحث زیر را شامل می‌شود: مدلهای احتمال، متغیرهای تصادفی و توزیعهای آنها، چند خانواده از توزیعهای پارامتری، خلاصه کردن داده‌ها، برآورد و آزمون فرضها. مترجم، ترجمهٔ کتاب حاضر را براساس چاپ سوم (۱۹۷۶) متن اصلی از زبان انگلیسی به انجام رسانده است منابع زندگینامه :www.iranologyfo.com/

پزشک، حمید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : حمید پزشک در سال ۱۳۴۰ در شهر تهران به دنیا آمد . بعد از کسب مدرک دیپلم متوسطه در سال ۱۳۵۸ از دبیرستان ارشاد (خوارزمی) وارد دانشگاه شیراز شد و بعد اخذ دوره کارشناسی و فوق کارشناسی ارشد از آن دانشگاه برای ادامه تحصیل به دانشگاه آکسفورت انگلیس رفت و در سال ۱۳۷۹ موفق به اخذ مدرک دکتری رشته آمار بیزی گردید و در حال حاظر به عنوان دانشیار این رشته در دانشکده ریاضی پردس علوم دانشگاه تهران مشغول به خدمت است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : آمار بیزی و احتمال

والدین و انساب : نام پدر حمید پزشک محمد رضا متولد سال ۱۳۱۵ بروجرد و مادر محترمشان زهرا عابدین قلی متولد ۱۳۲۰ دماوند است.

خاطرات کودکی : حمید پزشک از آن دوران میگوید": خاطرات زیادی از کودکی به یاد ندارم فقط به خاطر می آورم بسیار علاقه مند به یادگیری علوم بودم و این علاقه گاهی کار به نوعی حساسیت مضاعف میکشاند بنحوی که در پایان سال سوم راهنمایی به علت حساسیت های زیاد از حد در یادگیری و نگرانی خیلی زیاد از عدم یادگیری درست موجب شد که ناراحتی شدید معده دچار شدم که معالجه آن یکسال و نیم به طول انجامید".

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : حمید پزشک در خانواده ای متوسط و محیطی بسیار صمیمی و گرم روز گار گذراند .خانواده ای پنج نفری با وجود یک برادر و یک خواهر ، مادر خانه دار و در برنامه‌ریزی اقتصادی نقش عمده ای داشت و پدر نیز کار گر فنی بود.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دوران ابتدایی در مدرسه ابتدایی معمار قصری ۵۱-۱۳۴۷ دوران راهنمایی در مدرسه راهنمایی قصری ۵۴-۱۳۵۲ دوران متوسطه در دبیرستان ارشاد (خوارزمی) ۵۸-۱۳۵۵ دوره کارشناسی آمار دانشگاه شیراز ۶۵-۱۳۵۸ دوره کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز ۶۷-۱۳۶۵ دوره دکترای آمار دانشگاه آکسفورد انگلستان ۷۹-۱۳۷۷

خاطرات و وقایع تحصیل : حمید پزشک آشنایی خود را با استادان بخش آمار دانشگا ه شیراز و انگلیس را از وقایع مهم زندگی حرفه ای و تحصیلی خود میداند استادانی مانند : دکتر احمد رضا سلطانی، دکتر بهبودیان، پروفسور جان گیتینز John Gittins پیتر دونلی Peter Donelly، استفان سن Stephn Senn.

فعالیتهای ضمن تحصیل : حمید پزشک همواره در کنار تحصیل به کار مشغول بوده تا خرج تحصیل و معاش را تامین کند وی در طول تحصیلات دانشگاهی همواره کلاسهای حل تمرین داشته و به استادان کمک میکرد.

استادان و مربیان : استادان دکتر جواد بهبودیان، دکتر احمد رضا سلطانی و عبدالرسول برهانی استادیار بخش آمار دانشگاه شیراز و پروفسور جان گیتینز استاد بخش دانشگاه آکسفورد انگلیس از استادان حمید پزشک بوده‌اند.

هم دوره ای ها و همکاران : دکتر سروش علیمرادی عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی شریف، دکتر شاپور اسکورچی عضو هیات علمی دانشگاه بروکسل، دکتر سعید پولاد ساز عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی اصفهان و دکتر نادر نعمت اللهی عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی از همدوره‌ایها و همکاران حمید پزشک بوده اند.

همسر و فرزندان : همسر حمید پزشک سرکار خانم کتایون ساکی سگوند کتولد ۱۳۴۴ شهر خرم‌آباد است وی دارای دو فرزند به نامهای گلنوش پزشک متولد ۱۳۷۲ تهران و مهرنوش پزشک متولد ۱۳۷۳ تهران میباشد.

وقایع میانسالی : حمید پزشک عزیمت به انگلیس و تحصیل در دانشگاه آکسفورد انگلیس و فارغ التحصیل در رشته آمار در سال ۱۳۷۹ و بازگشت به ایران و ارتقاء به درجه دانشیاری در سال ۱۳۸۳ را از وقایع آن دوران نام میبرد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : معاون گروه ریاضی دانشکده علوم دانشگاه تهران ۷۴-۱۳۶۹ معاون اداری و مالی دانشکده علوم دانشگاه تهران ۷۵-۱۳۷۴ رئیس پردیس علوم (دانشکده علوم) دانشگاه تهران ۸۷-۱۳۸۴ رئیس قطب علوم پایه مرکز آموزشهای الکترونیکی دانشگاه تهران ۸۲-۱۳۸۱

فعالیتهای آموزشی : مربی گروه ریاضی دانشکده علوم دانشگاه تهران ۷۵-۱۳۶۹ استادیار گروه ریاضی دانشکده علوم دانشگاه تهران ۸۳-۱۳۷۹ دانشیار دانشکده ریاضی پردیس علوم دانشگاه تهران از ۱۳۸۳ تا کنون

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : آزمایشگاه آمار دانسکده ریاضی پردیس علوم دانشگاه تهران تاسیس ۱۳۸۰ گروه بیوانفورماتیک موسسه IBB دانشگاه تهران تاسیس ۱۳۸۳

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : عضو شورای اجرایی انجمن آمار ایران ۸۷-۱۳۸۳ عضو هیات تحریریه خبرنامه انجمن ریاضی ایران ۸۷-۱۳۸۳ عضو انجمن سلطنتی آمار انگلستان Royal Statistical Society از سال ۱۹۹۹ تا کنون

شاگردان : مهناز الله بخشی :دانشجوی دوره دکتری فعلا در حال تحصیل در دانشگاه ویکتوریا کانادا، واحد معروفی: فارغ التحصیل کارشناسی ارشد از دانشگاه علامه طباطبائی ، علی کتابفروش : دانشجوی دکتری بیوانفورماتیک دانشگاه تهران و سید امیر مرعشی: دانشجوی دکتری بیوتکنولوژی دانشگاه تهران از دانشجویان حمید پزشک هستند.

جوائز و نشانها : جایزه کنفرانس سالانه ISCB برای دانشمندان سال ۲۰۰۲ در دیژون فرانسه Scientist Award for the presentation if paper in ۲۳rd International society for clinical Biostatistics (ISCB) Annual Meeting (Dijon-France ۲۰۰۲).i

چگونگی عرضه آثار : چاپ حدود ۲۵ مقاله علمی و پژوهشی در مجلات معتبر و ارائه ۱۶ مقاله علمی پژوهشی در کنفرانسها و سمینارهای ملی و بین المللی و ترجمه ۳ جلد کتاب از آثار حمید پزشک میباشند.

آثار :

۱ احتمال و استنباط امار جلد اول

ویژگی اثر : ترجمه، نوشته R.Hogg and E. Tanis چاپ ۱۳۸۲ دانشگاه تهران

۲ احتمال و استنباط امار جلد دوم

ویژگی اثر : ترجمه، نوشته R.Hogg and E. Tanis چاپ ۱۳۸۲ دانشگاه تهران

۳ عمو پترس و انگاره گلد باخ

ویژگی اثر : ترجمه، نوشته A. Doxiades، چاپ ۱۳۸۳ دانشگاه تهران

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

خواجه نوری، عباسعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : عباسعلی خواجه نوری در ۴ تیر ۱۲۹۴ در تهران متولد گردید . وی پس از گذراندن دوره ی ابتدایی و متوسطه وارد دانشکده کشاورزی شد، تحصیلات خود را تا مقطع دکترای و کار در دانشگاه پاریس ادامه داد . وی پس از مدتی تدریس علم آمار دردانشگاه های یوگسلاوی به ایران بازگشت و در دانشگاه های ایران فعالیت خود را ادامه داد ، چنانکه در دوران بازنشستگی نیز دست از فعالیت آموزشی نکشید . خواجه نوری در سال ۱۳۷۳ دار فانی را وداع گفت .

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

تحصیلات رسمی و حرفه ای : عباسقلی خواجه نوری پس از گذراندن دوره ابتدایی و متوسطه وارد دانشکده کشاورزی شد، این دانشکده که در آن زمان تاریخ زیر نظر وزارت کشاورزی بود ،شد و در سال ۱۳۱۶ دوره مهندسی کشاورزی را به پایان رسانید . سپس برای ادامه تحصیل به خارج از کشور سفر کرد و در سال ۱۳۲۲ از دانشگاه کارولینای شمالی فوق لیسانس آمار گرفت ودرسال ۱۳۳۵ موفق به اخذ درجه دکترای آمار از دانشکده علوم دانشگاه پاریس گردید.

زمان و علت فوت : عباسعلی خواجه نوری در فروردین ماه سال ۱۳۷۳ در بیمارستان پارس تهران درگذشت .

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : عباسعلی خواجه نوری پس از پایان دوره سربازی در سال ۱۳۱۸ مشغول به کارشد و به ترتیب مشاغل زیررا عهده دار شد :همکار و معاون مهندس عطایی در موسسه اصلاح و ازدیاد بذر ،نهال و گل ،معلم زراعت دانشسرای کشاورزی ،(بعدا تبدیل به وزارت کشاورزی شد)،رییس اداره آمار جیره بندی وزارت دارایی ،رییس اداره آمار کشاورزی و اجتماعی سازمان برنامه ،رییس اداره آمار شناسی اداره آمار عمومی . او همچنین پس از تحصیلات تکمیلی در خارج از کشور سالها در مشاغلی چون :مشاور شرکت سهامی بیمه ایران ،مشاور سازمان بیمه های اجتماعی ،مشاور وزارت کار و امور اجتماعی ،مشاور آمار عمومی ،عضو شورای عالی آمار ،عضو هیئت اجرایی آزمون شناسی ،رییس و استاد موسسه آموزش عالی آمار عهده دارمسئولیت بود .

فعالیتهای آموزشی : تدریس علم آمار یوگسلاوی ،جزء اولین فعالیت های عباسعلی خواجه نوری پس از فارغ التحصیل شدن از دانشگاه پاریس بود . سپس در سال ۱۳۳۶ بنا به دعوت مهندس عطایی برای دانشیاری آمار و تحقیق در دانشکده کشاورزی کرج به ایران آمد .پس از پنج سا ل به مقام استادی ارتقا یافت و در سال ۱۳۵۸ نیز بازنشسته شد . دکتر خواجه نوری در دوران بازنشستگی خود در دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس به تدریس دروسی چون روش تحقیق ،روشهای مقدماتی آمار،آمارگیری نمونه ای ،نظریه آمارگیری نمونه ای ،آمار پیشرفته ،بیومتری ،طرح آزمایشات ،آمار ریاضی،منطق ،جبر ماتریس ،اقتصاد سنجی ،جامعه شناسی ،اقتصاد ،مکانیزاسیون کشاورزی و زراعت مشغول شد________________________________ .

آثار :

۱ آمار پیشرفته و بیومتری

۲ آمار ریاضی

۳ آمارگیری نمونه از دهات تهران و دماوند

ویژگی اثر : سا ل۱۳۲۸ ،سازمان برنامه

۴ آمارگیری نمونه ای مقدماتی

۵ احتمالات مقدماتی

۶ جبر ماتریس

۷ رمز نفوذ در دیگران

ویژگی اثر : اثر دیل کارنگی ،ترجمه ،۱۳۲۷

۸ روش تحقیق

۹ روشهای مقدماتی آمار

۱۰ سعادت

۱۱ منطق

۱۲ نکاتی چند درباره روشهای تحقیق

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

رجالی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : علی رجالی متولدسال ۱۳۳۰ه.ش دارای مدرک دکترای آمار از دانشگاه استانفورد آمریکا درسال۱۳۵۷ ه.ش و عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم ریاضی دانشگاه صنعتی اصفهان دارای مرتبه علمی دانشیاری می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : نظریه احتمالی اعداد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : علی رجالی دارای مدرک کارشناسی ریاضی از دانشگاه شیراز در سال ۱۳۵۱ه.ش کارشناسی ارشد ریاضی از دانشگاه شیراز درسال۱۳۵۳ و دکترای آمار از دانشگاه استانفورد آمریکا درسال۱۳۵۷ ه.ش می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اتمام دره ۶ساله کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز به مدت ۵سال، کسب رتبه اولی در این دوره و دریافت بورس تحصیلی برای ادامه تحصیل و اخذ دکتری از دانشگاه استانفورد و نهایتا اخذ مدرک دکتری آمار از دانشگاه استانفورد آمریکا از مهمترین وقایع تحصیل علی رجالی بوده است.

فعالیتهای ضمن تحصیل : تدریس در دانشگاه شیراز حین تحصیل و انجام کارهای برنامه نویسی کامپیوتری برای سیستم آموزش بخش ریاضی دانشگاه شیراز و همکاری در انجام تحقیقات درزمینه های آمار و فرایندهای تصادفی درشیراز و مطالعه همزمان آمار و نظریه اعداد(با شرکت در سمینار ۴ نفره نظریه اعداد با حضور پروفسور پاول اردیش« پدر و بنیانگذار نظریه احتمالی اعداد» ، پروفسور چارلز استین« پدرو بنیانگذار نظریه تصمیم» ، پروفسور پرسی دیاکونس « متخصص و محقق نظریه احتمالی اعداد و آنالیز

داده ها » از فعالیتهای موفق حین تحصیل علی رجالی بوده است. تدریس در حین تحصیل در دانشگاههای شیراز و استانفورد نیز مطالعه پیرامون مسایل اجتماعی از دیگر فعالیتهای حین تحصیل وی بوده است.

استادان و مربیان : بهره گیری از معلمان توانا و لایق ریاضی اصفهان، اساتید بخش ریاضی و آمار و دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز و اساتید رشته آمار دانشگاه استانفورد آمریکا از افتخارات دوران تحصیل علی رجالی بوده است.

وقایع میانسالی : علی رجالی پس از اخذ مدرک دکتری آمار از دانشگاه استانفورد آمریکا در سال ۱۳۵۷ه.ش و بازگشت به ایران به عنوان عضو هئیت علمی ابتدا در دانشگاه شیراز و سپس با ماموریت یک ساله در دانشگاه اصفهان، سرانجام در سال ۱۳۵۹ در دانشگاه صنعتی اصفهان (ابتدا دانشکده علوم و با تلاش در جهت راه اندازی دانشکده های علوم ریاضی، فیزیک و شیمی دراین دانشگاه) به خدمات علمی مشغول بوده است. حضور یک ساله در دانشگاه هاروارد آمریکا در سال ۶۴-۱۳۶۳تحصیلی و ۶ماهه در دانشگاه ملی استرالیا و بنیاد ریاضیات استرالیا در سال ۱۳۷۱ و مجددا ۶ماه در سال ۱۳۷۲ در دانشگاه استانفورد آمریکا از وقایع میانسالی او است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : علی رجالی در موارد زیر فعالیتهایی داشته است: استادیاری دانشگاههای شیراز و صنعتی اصفهان ارتقا به درجه دانشیاری در دانشگاه صنعتی اصفهان ریاست دانشکده علوم دانشگاه صنعتی اصفهان و فراهم آوردن زمینه برای راه اندازی ۳ دانشکده علوم در این دانشگاه مسئولیت راه اندازی مرکز محاسبات دانشگاه صنعتی اصفهان انجام تحقیقات در زمینه های آموزشی مخصوصا در دوره های ابتدایی راهنمایی و دبیرستان اداره کارگاههای مختلف آموزشی برای معلمان در رده های مختلف تحصیلی مسئولیت برگزاری همایش هایی همانند سمینار بررسی روش ها و مسایل آزمونهای ورودی دانشگاه ها که منجر به ارائه طرح پذیرش دانشجو در دانشگاهها به مجلس شورای اسلامی شد. مسئولیت برنامه ریزی دو مطالعه برای کنگره های بین المللی فدراسیون جهانی مسابقات ملی ریاضی WFNMC در چین و استرالیا عضویت در کمیته برنامه ریزی شانزدهمین مطالعه کمیسیون بین المللی آموزش ریاضی ICMI تحت عنوان چالش های آموزش ریاضی

فعالیتهای آموزشی : علی رجالی عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه صنعتی اصفهان به تدریس دروس مختلف ریاضی (نظریه ی ۱عدد، آنالیز، حساب دیفرانسیل و انتگرال)و راهنمایی ۸ دانشجوی کارشناسی ارشد ریاضی و آمار و حداقل ۱۰ پروژه دانشجویی کارشناسی آمار را عهده دار بوده است.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : از کارهایی که علی رجالی در آن مشارکت داشته و یا مسئولیت راه اندازی آن مراکز را بر عهده داشته است به قرار زیر است: مسئول راه اندازی شورا و مرکز اطلاع رسانی دانشگاه صنعتی اصفهان مشارکت در بنیانگزاری مسابقات ریاضی ایران مشارکت در بنیانگزاری مرکز تحقیقات معلمان اصفهان بنیانگزاری خانه ریاضیات اصفهان مشارکت در بنیانگزاری کنفرانس آمار و انجمن آمارایران مشارکت در بنیانگزاری کنفرانس آموزش ریاضی و اتحادیه انجمن های علمی آموزشی معلمان ریاضی ایران مشارکت در بنیانگزاری شورای خانه های ریاضیات ایران

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : علی رجالی در کنار تدریس به مطالعه و تحقیق و تالیف آثاری پیرامون موضوعات مختلف ریاضی آمار و احتمالات پرداخته است و همچنین همکاری با معلمان جهت رفع مشکلات آموزش ریاضی از دیگر فعالیتهای او بوده است.

آرا و گرایشهای خاص : علی رجالی با تلاش فراوان، دلسوزی و اندیشیدن به مسایل اموزشی و کوشش در جهت حل آنها یکی از ویژگیهای رفتاری او بوده است. همچنین با شکسته شدن دیوار بین دانشگاهها و آموزش و پرورش، توجه به کیفیت بیشتر از کمیت، خود اتکاء بارآوردن دانشجویان، عشق به ریاضیات و تدریس جزء آرا و ویژگی های دیگر او بوده است.

چگونگی عرضه آثار : علی رجالی اهل ترجمه نیست و مقالات و کتابهای او بیشتر جنبه یادگیری عام را داراست . او اعتقاد دارد که

دانشجو در دانشگاه بایـد کتـاب به زبان اصـلی را مطالعه نمایـد تا همواره بهنگام باشـد. غیر از مقالاتی که در زمینه نظریه احتمالی اعداد، گزارش های تحقیقات آموزشـی، مسابقات ریاضی ، فعالیتهای تحقیقاتی در زمینه به کارگیری آمار در صنعت و چالش های ریاضی عمده آثار او را تشکیل می دهد________________________________.

آثار :

۱ آمار و احتمالات

۲ موضوعات مختلف ریاضی منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

سلطانی زمانی، احمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : احمدرضا سلطانی زمانی متولدسال۱۳۳۲ ه.ش دارای مدرک دکترای آمار از دانشـگاه ایالتی میشیگان درسال ۱۳۶۰ و فوق تخصـص آمـار و حتمـال از دانشـگاه کارولینـای شـمالی و عضـو هئیـت علمی دانشـکده ی علـوم دانشـگاه شـیراز بـا مرتبه ی علمی دانشیاری می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : احمـدرضا سـلطانی زمـانی دارای مـدرک کارشناسـی ریاضـی از دانشـگاه اصـفهان درسـال۱۳۵۴و کارشناسی ارشد آمار از دانشگاه شیراز در سال۱۳۵۶و دکترای آمار از دانشگاه ایالتی میشیگان درسال ۱۳۶۰و فوق تخصص آمار و احتمال از دانشگاه کارولینای شمالی می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخـذ مـدرک دکترای آمار از دانشـگاه ایالتی میشـیگان درسال ۱۳۶۰ و فوق تخصـص آمـار و احتمال از دانشگاه کارولینای شمالی از مهمترین مقاطع علمی زندگی احمدرضا سلطانی زمانی می باشد.

فعالیتهای ضـمن تحصـیل : احمدرضا سـلطانی زمانی در حین تحصـیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون قضـیه های برای نمایش فرآیند پایدار متقارن ، بررسـی مدل ضـربه بر اساس فرآیند صعودی جهش محض، بررسی مدلهای غیر خطی سریهای زمانی و تحلیل باقی مانده ها پرداخته است.

وقایع میانسالی : احمدرضا سـلطانی زمانی پس از اخذ مدرک دکترای آمار از دانشـگاه ایالتی میشیگان درسال ۱۳۶۰و فوق تخصص آمار و احتمال از دانشـگاه کارولینای شمالی در سال۱۳۶۱به ایران بازگشت و به عنوان عضو هئیت علمی دانشـکده ی علوم دانشگاه شیراز استخدام شدو مرتبه ی علمی دانشیاری را کسب نمود.

مشاغـل و سـمتهای مـورد تصـدی : احمـدرضا سـلطانی زمـانی عضـو هئیـت علمی دانشـکده ی علـوم دانشـگاه شـیراز درسـال ۱۳۶۱تاسال۱۳۶۷استادیار دانشگاه شیراز و از سال۱۳۶۷به عنوان دانشیار دانشگاه شیراز بوده است.

فعالیتهای آموزشی : احمدرضا سلطانی زمانی در دانشکده ی علوم دانشگاه شیراز به تدریس دروس فرآیندهای تصادفی ۱و۲، آنالیز حقیقی، نظریه احتمال و فرآیندهای تصادفی پیشرفته در دانشگاه تربیت مدرس در دانشگاه شیراز پرداخته است.

سـایر فعالیتهـا و برنـامه هـای روزمره : احمـدرضا سـلطانی زمانی در کنار تـدریس به تحقیق و تالیف آثاری پیرامون احتمال و آمار، ساختار فرایندهای جهش محض و کاربردآن ها در اعتماد پذیری ، تخمین انتگرال های تصادفی با مشاهدات توام با احتمال پرداخته

است.

آرا و گرایشهای خاص : احمدرضا سلطانی زمانی از جمله متخصصان رشته ریاضی و آمار می باشد که در اموری چون احتمال و آمار ، بررسی مدلهای غیرخطی سری های زمانی و تحلیل باقی مانده های ، تخمین انتگرال های تصادفی با مشاهدات توام با اختلال دارای تخصص می باشد____.

آثار :

۱ احتمال و آمار

۲ قضیه ای برای نمایش فرآیند پایدار متقارن

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

سیف اللهی، حجت الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر حجت الله سیف اللهی ننه کران در روستای ننه کران یکی از توابع اردبیل بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک دکتری رشته آمار از دانشگاه پاریس ۶(پی یر و ماری کوری) است که پس از اخذ مدرک دکتری رشته مذکور از سال ۱۳۵۳ در دانشگاه ابوریحان و شهید بهشتی به تدریس پرداخت و در سال ۱۳۸۱ به افتخار بازنشستگی نائل آمد.نامبرده از سال ۱۳۷۷ تا کنون در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز به تدریس مشغول می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : آمار (تحلیل داده ها)

والدین و انساب : پدر و مادر حجت الله سیف اللهی ننه کران فوت شده اند. ایشان دارای سه برادر است که بترتیب در اردبیل ،رامسر و اراک زندگی می کنند.

خاطرات کودکی : حجت الله سیف اللهی ننه کران از دوران کودکی خود چنین می گوید": پنجم ابتدایی را در روستای ننه کران اردبیل طی کرده ام . در زیر چراغ نفتی در خانه و در مغازه پدرم درس می خواندم و روزها نیز کنار رودخانه کار می کردم و کلاس ششم ابتدایی را در بخش نمین به پایان رسانیدم.در دوران تحصیل خود همیشه شاگرد اول بودم".

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : پدر حجت الله سیف اللهی ننه کران در روستای ننه کران مغازه داشت و به کار کشاورزی نمی پرداخت.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حجت الله سیف اللهی ننه کران ۵ سال دوره ابتدایی را در روستای ننه کران و ششم ابتدایی را در نمین و سه سال اول متوسطه را آستارا و دو سال دانشسرا را در تبریز ،۴ سال در رشته ریاضی در دانشگاه تهران به تحصیل پرداخته است. ایشان دوره کارشناسی ارشد را در موسسه آموزش عالی آمار و انفورماتیک و دوره تحصیلات تکمیلی و دکتری رشته آمار را در دانشگاه پاریس ۶(پی یر و ماری کوری) گذرانده است.

خاطرات و وقایع تحصیل : حجت الله سیف اللهی ننه کران از دوران تحصیل خود چنین به یاد دارد": در کلاس دوم ابتدایی کتاب ها بزبان ترکی بود و از آذر ۱۳۲۵ به بعد به فارسی تبدیل شد. من برای ششم ابتدایی هر زور صبح از روستای خود به نمین می

رفتیم و طوری که در مدرسه بسته می شد و عصر نیز بر می گشتیم.سه سال متوسطه را در آستارا بودم در آن موقع در آن شهر کتاب پیدا نمی شد و بایستی از اردبیل خریداری می شد".

فعالیتهای ضمن تحصیل : حجت الله سیف اللهی ننه کران پس از طی دو سال دانشسرای مقدماتی در مهر ۱۳۳۵ در ننه کران به عنوان آموزگار استخدام شدند.او دو دیپلم طبیعی و ریاضی را بطور متفرقه در اردبیل و تبریز اخذ کردند و در سال ۱۳۴۳وارد دانشگاه تهران در رشته ریاضی گردیدند.

هم دوره ای ها و همکاران : دکتر طاهری ،دکتر تارمست،دکتر هاشمی پرست از همدوره ایهای حجت الله سیف اللهی ننه کران می باشند.

همسر و فرزندان : حجت الله سیف اللهی ننه کران در سال ۱۳۴۳ با همسر خود (دبیر بازنشسته) ازدوراج کرد که ماحصل این ازدواج سه فرزند ،۲ دختر و یک پسر می باشد.

فعالیتهای آموزشی : حجت الله سیف اللهی ننه کران از مهر سال ۱۳۳۵ به مدت ۱۹ سال در دبیرستانها ننه کران و تهران به تدریس مشغول بودند در سال ۱۳۵۴ با مدرک کارشناسی ارشد رشته آمار در دانشگاه ابوریحان و پس از اخذ مدرک دکتری رشته آمار در دانشگاه شهید بهشتی تا سال ۱۳۸۱ به تدریس پرداخت.نامبرده در مهر همان سال (۱۳۸۱) بازنشسته گردیدند. ایشان در ضمن از ۱۵ شهریور سال ۱۳۷۷ تا کنون در دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی اشغال دارند.

جوائز و نشانها : حجت الله سیف اللهی ننه کران بدلیل ترجمه کتاب ،تالیف مقاله و طرحهای پژوهشی در دانشگاه شهید بهشتی لوحهای تقدیر و جوایز نقدی متعددی دریافت کرده است.

چگونگی عرضه آثار : حجت الله سیف اللهی ننه کران دارای سه طرح پژوهشی در دانشگاه شهید بهشتی می باشد.

آثار :

۱ آمار ریاضی

ویژگی اثر : ترجمه

۲ تحلیل داده ها

ویژگی اثر : ترجمه

۳ خلاصه درس و فرمولهای آمار و احتمال ریاضی

ویژگی اثر : ترجمه منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

شاهکار، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر غلامحسین شاهکار در بهمن ماه سال ۱۳۱۹ خورشیدی در شیراز چشم به جهان گشود.در سال ۱۳۴۳ مدرک کارشناسی ریاضی را از دانشگاه تهران دریافت کرد. وی در سال ۱۳۵۴ مدرک کارشناسی ارشد آمار را از دانشگاه شفیلد انگلستان دریافت کرد و بلافاصله به دانشگاه ولز منتقل شد. تحصیلات خود را در رشته نظریه صف (Queueing Theory) ادامه داد و در سال ۱۳۵۷، موفق به کسب مدرک دکترای تخصصی در رشته خود از دانشگاه ولز انگلستان شد. او پس از پایان تحصیلاتش به

ایران بـازگشت و از آن زمـان تـاکنون،بـه عنـوان عضـو هیئـت علمی بـه تـدریس و پژوهش در دانشـگاه فردوســی مشـهد مشـغول است.نامبرده در سال ۱۳۷۹ به مرتبه استادی ارتقای یافت.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : آمار و احتمال

تحصیلات رسـمی و حرفه ای : غلامحسـین شاهکار پس از اتمام تحصـیلات ابتدایی و متوسطه خود در شیراز، عازم تهران شد و در سال ۱۳۴۳ مدرک کارشناسـی ریاضی را از دانشگاه تهران دریافت کرد. پس از گذراندن یک دوره یکساله در دانشسرای عالی، به دانشگاه مشـهد رفت و به عنوان معلم حل تمرین مرحـوم پروفسور تقی فاطمی مشـغول خـدمت شـد. یک سال بعـد، برای گذراندن دوره کارشناسـی ارشد ریاضی به شهر محل تولد خود بازگشت و همزمان با تحصیل، خدمت خود را در قالب مربی نیمه وقت ادامه داد. وی در سال ۱۳۵۲ با استفاده از بورس وزارت علوم برای ادامه تحصـیلات عازم انگلسـتان شد و به دلیل علاقه اش به ریاضیات کاربردی و آمار، رشـته تحصـیلی خود را تغییر داد. وی در سال ۱۳۵۴ مدرک کارشناسـی ارشد آمار را از دانشگاه شفیلد انگلستان دریافت کرد و بلافاصـله به دانشگاه ولز منتقل شد. تحصیلات خود را در رشته نظریه صف (Queueing Theory) ادامه داد و در سال ۱۳۵۷، موفق به کسب مدرک دکترای تخصصی در رشته خود از دانشگاه ولز انگلستان شد

مشاغل و سـمتهای مورد تصدی : غلامحسـین شاهکار در سال ۱۳۵۰ پس از دریافت مدرک کارشناسـی ارشد در رشـته ریاضی، با دعوت رئیس وقت دانشـکده علوم ریاضـی دانشگاه مشهد، به طور رسمی به استخدام این دانشگاه درآمد.ایشان پس از اخذ مدرک دکتری تخصصـی در رشـته خود از دانشگاه ولز انگلسـتان در سـال ۱۳۵۷، بـه ایران بـازگشت و از آن زمـان تـاکنون، به تـدریس و پژوهش در دانشگاه فردوسی مشهد مشغول است.

فعالیتهای آموزشی : ۱۳۴۶ – ۱۳۴۷تدریس در دانشـگاه مشهد به عنوان معلم حل تمرین ۱۳۴۷ – ۱۳۵۰ تدریس به عنوان مربی نیمه وقت دانشـگاه شیراز ۱۳۵۰ – ۱۳۵۲تدریس در دانشـگاه فردوسـی مشهد ۱۳۷۶ارتقای مرتبه به دانشـیار – دانشـگاه فردوسـی مشهد ۱۳۷۹ارتقای مرتبه به استاد – دانشگاه فردوسی مشهد

جوائز و نشانهـا : کتـاب" طرح و تحلیـل آزمایشـها "به عنوان کتـاب برگزیـده کتاب سال دانشـگاه تهران کتاب" تحلیل رگرسـیونی کاربردی " به عنوان کتاب برگزیده سال دانشـگاه تهران استاد نمونه دانشگاه فردوسی مشهد دریافت لوح تقدیر از پنجمین جشنواره فردوسی دریافت لوح تقدیر از چهارمین جشنواره فردوسی

چگـــونگی عرضـــه آثـــار : تعـــداد مقالاـــت منتشـــر شـــده : بیش از ۹ مـــورد

آثار :

۱ آشنایی با فرآیندهای تصادفی

ویژگی اثر : تـالیف: Erhan Cinlar ترجمه: غلامحسـین شاهکار، ابوالقاسم بزرگنیا انتشارات دانشـگاه صـنعتی شریف چاپ اول: ۱۳۸۰

۲ آشنایی با نظریه صف بندی

ویژگی اثر : تالیف: غلامحسین شاهکار انتشارات دانشگاه پیام نور چاپ اول: ۱۳۷۵

۳ تحلیل رگرسیونی کاربردی

ویژگی اثر : تالیف: Norman R. Drapper, Harry Smith ترجمه: غلامحسـین شاهکار، ابوالقاسم بزرگنیا انتشارات مرکز

نشر دانشگاهی چاپ اول: ۱۳۷۸ ،این کتاب برگزیده کتاب سال است.

۴ طرح آزمایشها (۱)

ویژگی اثر : تالیف: غلامحسین شاهکار، ابوالقاسم بزرگنیا انتشارات دانشگاه پیام نور چاپ اول: ۱۳۷۵

۵ طرح آزمایشها (۲)

ویژگی اثر : تالیف: غلامحسین شاهکار، ابوالقاسم بزرگنیا انتشارات دانشگاه پیام نور چاپ اول: ۱۳۷۶

۶ طرح و تحلیل آزمایشها

ویژگی اثر : تالیف: Douglas C. Montgomery ترجمه: غلامحسین شاهکار انتشارات مرکز نشر دانشگاهی چاپ اول: ۱۳۸۰ –این کتاب برگزیده کتاب سال دانشگاه تهران است.

۷ مبانی احتمال

ویژگی اثر : تالیف: Saeid Ghahramani ترجمه: غلامحسین شاهکار، ابوالقاسم بزرگنیا انتشارات دانشگاه صنعتی شریف چاپ چهارم: ۱۳۸۴

۸ مبانی نظریه صف

ویژگی اثر : تالیف: Donald Gross, Carl M. Harris ترجمه: غلامحسین شاهکار انتشارات مرکز نشر دانشگاهی چاپ اول: ۱۳۷۲

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

صدوقی الوندی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : سلطان محمد صدوقی الوندی متولد سال ۱۳۲۹ ه.ش دارای مدرک دکتری آمار از دانشگاه کمبریج انگلستان در سال ۱۳۵۷و عضو هیئت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه شیراز با مرتبه ی علمی دانشیاری می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

تحصیلات رسمی و حرفه ای : سلطان محمد صدوقی الوندی دارای مدرک کارشناسی آمار از دانشگاه لندن درسال۱۳۵۲، کارشناسی ارشد آمار از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۸، دکترای آمار از دانشگاه کمبریج انگلستان درسال ۱۳۵۷ می باشد .

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای آمار از دانشگا کمبریج انگلستان در سال ۱۳۵۷ از مهمترین وقایع علمی زندگی سلطان محمد صدوقی الوندی می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : سلطان محمد صدوقی الوندی درحین تحصیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون بررسی مقایسات چندگانه، مدلهای رگریسونی با خطا درمتغیرها، فرضهای آزمون پذیر نمونه گیری با احتمالات متناسب با اندازه پرداخته است.

وقایع میانسالی : سلطان محمد صدوقی الوندی پس از اخذ مدرک دکترای آمار ازدانشگاه کمبریج انگلستان درسال ۱۳۵۷ به ایران آمد و به عنوان عضو هیئت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه شیراز استخدام شدو مرتبه علمی دانشیاری را کسب نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سلطان محمد صدوقی الوندی از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۷ استادیار دانشگاه شیراز و از سال ۱۳۶۷ تا ۱۳۶۸ استادیار مدعو دانشگاه وایومینگ آمریکا و از سال ۱۳۶۸ تا کنون دانشیار دانشگاه شیراز میباشد.

فعالیتهای آموزشی : سلطان محمد صدوقی الوندی در دانشکده ی شیراز و فرایومینگ به تدریس دروس مدلهای خطی ، نظریه احتمال آنالیز چند متغیر پیوسته ، نمونه گیری با احتمالات نابرابر پرداخته است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سلطان محمد صدوقی الوندی درکنار تدریس به مطالعه و تحقیق و تالیف موضوعاتی چون بررسی مقایسات چندگانه، مدلهای اگریسونی با خطا در متغیرها، فرضهای آزمون پذیرنمونه گیری با احتمالات متناسب با اندازه پرداخته است.

آرا و گرایشهای خاص : سلطان محمد صدوقی الوندی از جمله متخصصان رشته ی ریاضی و آماری می باشد که درموضوعاتی چون آمار و احتمالات، نظریه احتمال، مدلهای صید و دوباره صید دارای تخصص می باشد.

آثار :

۱ آمار و احتمالات

۲ بررسی مقایسات چندگانه

۳ نظریه احتمال

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

مشکانی، محمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر محمدرضا مشکانی متولد سال ۱۳۲۲ شهر مشکان سبزوار است. وی دارای مدرک دکترای تخصصی آمار از دانشکده ایالتی فلوریدا درسال ۱۳۵۷ و عضو هئیت علمی دانشکده علوم دانشگاه شهید بهشتی با مرتبه ی علمی استاد می باشد.ایشان برگزیده بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی و شانزدهمین دوره جایزه جهانی کتاب سال را به خود اختصاص داده است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

خاطرات کودکی : نخستین خاطره دوران کودکی محمدرضا مشکانی مربوط به ثبت نام در دبستان است. در آن زمانها در روستاها مکتب خانه ها بودند و مدرسه جدید وجود نداشت. در این حین مدرسه دولتی در مشکان افتتاح شد و قانونا باید مکتب خانه تعطیل می شد و کودکان به مدرسه دولتی جدید می رفتند. اما قرابت خانوادگی و نفوذ محلی مانع این امر شد و به واسطه رعایت نسبت خانوادگی پدر او از ثبت نام فرزندش در مدرسه خودداری می کرد. و او خود روزی تصمیم گرفت که به مدرسه برود و ثبت نام کند شناسنامه را برداشت و در مقابل مدرسه که یک ساختمان گنبدی خشت و گلی قدیمی یادگار زمان اشغال سربازان روس بود. مدتی منتظرماند تا زنگ تفریح را زدند و آقای مدیر مدرسه بیرون آمدو اورا به مدرسه برد و در سال دوم ثبت نام کرد.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : شرایط خانوادگی محمد رضا مشکانی از همان نوع خانواده های سنتی خرده مالکی و کشاورزی

به شیوه دهقانی مرسوم در خراسان بود. پدر خرده مالکی بود که در قیاس با دیگران از رفاه نسبی برخوردار بود. به واسطه زعامت یک قبیله از احترام عالم برخوردار بود. خانواده شامل شش فرزند (چهار دختر و دو پسر) زندگی آرام و بی دغدغه ای داشت. طبق رسم محلی دختران بیشتر به آموزش خانه داری و کمک به امور دام پارچه بافی و غیره را در پیش رو داشتند. پسران ضمن آموزشهای رسمی در امور کشاورزی و دامداری و کمک به پدر در اداره املاک و احشام مشغول بودند.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمدرضا مشکانی خواندن و نوشتن قرائت قرآن و کتب مذهبی در مکتب خانه های مشکان فراگرفت.دوران ابتدایی را نیز در شهر مشکان و دوره متوسطه را در مدارس نیشابور و دوره آخر دبیرستان را در مدرسه دارالفنون تهران گذراند.و دیپلم ریاضی را کسب کرد. گذراندن دوره چهار ساله کارشناسی ارشد آگرونومی (پژوهشهای کشاورزی) در دانشکده دانشگاه تهران واقع در کرج با رتبه اول به پایان برد. پس از پایان خدمت وظیفه در موسسه آموزش عالی آمار به تحصیل در دوره کارشناسی ارشد آمار(آمارشناسی درجه یک) پرداخت و بعد از احراز رتبه اول و بورس تحصیلی عازم ایالات متحده آمریکا شد و در دانشگاه ایالتی فلوریدا به ترتیب درجه کارشناسی ریاضی با کهاد آمار، کارشناسی ارشد آمار ریاضی و بالاخره دکتری آمار را در سال ۱۳۵۷ کسب کرد.

خاطرات و وقایع تحصیل : از وقایع دوران تحصیل محمدرضا مشکانی میتوان به رخداد ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ را نام برد که مقارن به ایام امتحانات نهایی سال ششم دبیرستان بود که حوزه امتحانی در دبستان سعدی سرچشمه در قلب وقایع آن دوران قرار داشت.

فعالیتهای ضمن تحصیل : در سالهای تحصیل محمدرضا مشکانی در دانشگاه شرکت در فعالیتهای اجرایی اصلاحات ارضی مرحله دوم بود که به عنوان کارآموز و دانشجوی سال دوم کشاورزی درآن شرکت داشت. و در فعالیتهای کسب و کار خانواده درامور کشاورزی و دامداری شرکت میکرد و در مقاطع کارشناسی ارشد سمت معلمی در موسسه آموزش عالی آمار را بر عهده داشت.

استادان و مربیان : از تعداد زیادی از آموزگاران دبیران و استادانی که در ایشان نقشی ماندگار داشتند میتوان به : آقای ابوالفضل تفرشیان مدیر و آموزگار سالهای دوم دبستان تا چهارم، آقای عظیمی مدیر و آموزگار ریاضی دبستان شاهپور نیشابور آقای گنجی دبیر دیبرستان کمال الملک نیشابور ، آقای اختر خاوری و کوشا دبیران دبیرستان، مرحوم دکتر مهدوی اردبیلی ، مرحوم دکتر منوچهری کاشانی مرحوم دکتر عباسقلی خواجه نوری در دانشگاه و خانم بیلارد استاد راهنمای رساله دکترا مرحوم دب.باسو و گودنر از کسانی بودند در خارج کشور منش معلمی آنها تاثیری فوق العاده بر وی گذاشت.

هم دوره ای ها و همکاران : از همکاران محمدرضا مشکانی خانم لین بیلارد در دانشگاه جورجیای آمریکا است که اغلب در نوشتن مقالات با هم همکاری داشته اند.

همسر و فرزندان : محمد رضا مشکانی در سال ۱۳۴۸ با سرکار خانم زهرا سادات مشکانی یکی از منسوبات خود ازدواج کردو حاصل این ازدواج دو فرزند دختر بانامهای آناهیتا و آمی تیس است. همسر وی استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران است فرزند بزرگتر در ایلات متحده مسئولیت یک مرکز مراقبتهای بهداشتی را بر عهده دارد و فرزند کوچکتر نیز در آنجا مشغول تحصیل در رشته مهندسی عمران رشته راه سازی است و مشغول خدمات در یک شرکت بزر گ بین لمللی است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مسئولیت های محمدرضا مشکانی: مدیر آموزش موسسه آموزش عالی آمار معاون پژوهشی موسسه آموزش عالی آمار مدیر گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی معاون پژوهشی دانشکده جامع انفورماتیک و مدیریت دانشگاه شهید بهشتی معاون آموزش دانشکده علوم ریاضی دانشگاه شهید بهشتی مدیر دفتر هماهنگی امور پژوهش دانشگاه شهید بهشتی سرپرست کمیته برنامه ریزی آمار وزارت علوم تحقیقات و فناوری

فعالیتهای آموزشی : فعالیتای آموزشی محمدرضا مشکانی : تدیس دروس آمار در موسسه آموزش عالی آمار، گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی در مقاطع مختلف ، دانشگاه تربیت مدرس دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاه جورجیای آمریکا، دانشگاه تکزاس (ال

پاسو) آمریکا و تدریس در دوره های مختلف موسسه آمار سازمان ملل واقع در توکیو ژاپن. پژوهش نظری و کاربردی در زمینه علم آمار و کاربردهای آن و راهنمای پایان نامه های دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکتری

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : ۱ – تانجمن آمار ایران ۲ – دوره آموزشی کارشناسی ارشد آمار اقتصادی اجتماعی در دانشگاه شهید بهشتی ۳ – دوره آموزشی کارشناسی ارشد بیمه آمار (آکچوئری) در دانشگاه شهید بهشتی ۴ – دوره دکتری آمار در دانشگاه شهید بهشتی

شاگردان : از شاگردان محمد رضا مشکانی میتوان به دکتر انوشیروان کاظم نژاد دردانشگاه تربیت مدرس، دکتر فرزاد اسکندری در دانشگاه علامه طباطبائی دکتر کامران قریشی در دانشگاه رازی، دکتر حبیب اله اسماعیلی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دکتر مسعود کریملو در دانشگاه توان بخشی و تعداد زیادی در جاهای مختلف مشغول به خدمتند.

همفکران فرد : محمدرضا مشکانی در آمار معتقد به روش بیزی هستند از این رو دکتر احمد پارسیان استاد دانشگاه تهران و مرحوم دب باسو دی وی، لیندلی، فیلیپ دیوید جورج کاسلا کریستین رابرت د رخارج کشور و افراد بسیار دیگر از همفکران ایشان هستند

آرا و گرایشهای خاص : گرایش خاص وی به رشته آمار بیزی و تفسیر ذهنی احتمال است که بنیان متکب بیضی آمار را تشکیل میدهد. این گرایش در سالهای اخیر نضج فوق العاده ای یافته است که حاصل پیشرفهای شگفت انگیز در محاسبات آماری با رایانه است.

جوائز و نشانها : محمدرضا مشکانی جایزه و مدال دانش از وزارت آموزش و پرورش به خاطر رتبه اول در دانشگاه و کسب بورسیه و جایزه نفر دوم بهترین پژوهشگر دانشگاه شهید بهشتی تقدیرنامه های متعدد به خاطر انجام پژوهشهای مختلف ایشان برگزیده بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی و شانزدهمین دوره جایزه جهانی کتاب سال را به خود اختصاص داده است.

چگونگی عرضه آثار : محمدرضا مشکانی آثار خود را در درجه اول به صورت مقالات علمی پژوهشی در مجلات معتبر بین المللی و داخی منتشر کرده است. در مرحله بعد با شرکت در کنفرانسها و همایش های بین المللی داخلی به نشر آنها پرداخته است .

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۵ تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی: ۱ زمینه علمی تألیفات: آمار مقدماتی در دو جلد، تجزیه و تحلیل سریهای زمانی، روشهای چند متغیری گسترده. مقالات تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲۵، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۲۶ زمینه علمی مقالات: آمار، استنباط آماری، سری‌های زمانی، علوم اجتماعی، علوم تجربی، طرح آزمایش‌ها، هیدرولوژی.

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

نیرومند، حسین علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : حسین علی نیرومند در سال ۱۳۲۶ در شهر باجگیران از توابع قوچان متولد شد دوران ابتدایی را در زادگاهش سپری کرد. پس از کسب دیپلم ریاضی از دبیرستان نادرشاه مشهد، وارد دانشگاه علوم دانشگاه مشهد شد و در سال ۱۳۵۰ در رشته ریاضی فارغ التحصیل گردید سپس به انگلستان عزیمت کرد و مدرک فوق لیسانس و دکترای خود را در سال ۱۳۶۸ در آنجا به پایان برد. وی هم اکنون به سمت استادی در دانشگاه علوم ریاضی دانشگاه مشهد مشغول به خدمت است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : سریهای زمانی

والدین و انساب : مرحوم پدرشان علی فخمند در باجگیران به شغل کشاورزی مشغول بودند و مرحوم مادر محترمشان درنا کوثری بودند و دارای پنج خواهر همگی بازنشسته آموزش و پرورش هستند و پنج برادر به نام های نوروز محمد شغل کشاورزی، براقعلی دبیر بازنشسته ریاضی ، عباسعلی دبیر بازنشستهفیزیک، و حسن نیرومن سرهنگ نیروی هوایی هستند

خاطرات کودکی : وی دوران کودکی خود را اینچنین به یاد دارد : در دوران کودکی در باجگیران همراه پدر کار میکردم و حتی در دوران ابتدایی نیز هم درس میخواندم و هم به پدر در امور کشاورزی کمک میکردم.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دوران متوسطه دبرستان نادرشاه افشار در مشهد دوران کارشناسی رشته ریاضی از دانشگاه مشهد سال ۱۳۵۰ کارشناسی راشد رشته آمار از دانشگاه برونل انگلیس دکتری در رشته آمار – سریهای زمانی از دانشگاه شیفیلد سال ۱۳۶۸

خاطرات و وقایع تحصیل : در بیشتر ایام تحصیل از دوران ابتدایی تا کارشناسی ارشد درس میخواندم و در تابستان نیز کار میکردم

استادان و مربیان : دکتر بزرگ نیا دکتر عبدالله، دکتر هنری، مرحوم پروفسور تقی فاطمی و ... از استادان وی در دوره کارشناسی بودند.

هم دوره ای ها و همکاران : و هم اکنون که در دانشگاه مشهد مشغول به کار میباشد با استادان دوران تحصیل خود مانند دکتر بزرگ نیا و دکتر هنری همکار شده اند.

همسر و فرزندان : همسر دکتر نیرومند بازنشسته آموزش و پرورش هستند و فرزندانشان احسان تحصیلات خود را به اتمام رسانیده و مشغول به کار هستند و دخترشان لونا ازدواج کرده و فرزند کوچکشان ایمان مشغول به تحصیل در دانشگاه در رشته مدیریت بازرگانی است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : معاون اداری و مالی دانشگاه علوم دانشگاه مشهد ۷۴-۱۳۶۸

فعالیتهای آموزشی : دکتر نیرومند تدریس اکثر دروس دانشگاهی رشته آمار در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را برعهده دارد.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر نیرومند بعد از فارغ شدن ازکار روزانه قدری ورزش و پیاده روی را در برنامه دارد.

چگونگی عرضه آثار : چاپ و تالیف دو کتاب و چاپ و ترجمه بیش از ۱۵ جلد کتاب و بیش از ده مقاله علمی و پژوهشی د رمجلات معتبر

آثار :

۱ آمار پایه

ویژگی اثر : تالیف

۲ آمار کاربردی

ویژگی اثر : تالیف

۳ اگر سیول با مثال

ویژگی اثر : ترجمه

۴ اگرسیول خط کاربردی

ویژگی اثر : ترجمه

۵ الگوهای خطی تعمیم یافته

ویژگی اثر : نوشته داپسن، ترجمه

۶ الگوهای خطی تعمیم یافته

ویژگی اثر : نوشته موشگری، ترجمه

۷ تجزیه و تحلیل سریهای زمانی

ویژگی اثر : نوشته کرامر، ترجمه

۸ روشهای چند متغیره کاربردی

ویژگی اثر : نوشته جانسون، ترجمه

۹ سریهای زمانی و روشهای یک متغیری و چند متغیری

ویژگی اثر : نوشته ویلیام دبلیودی، ترجمه

۱۰ مقدمه ای بر سریهای زمانی

ویژگی اثر : نوشته هتپفیلد، ترجمه

۱۱ نخستین درس احتمال

ویژگی اثر : نوشته راس ، ترجمه

۱۲ نمونه گیری

ویژگی اثر : ترجمه

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

هاشمی پرست، مقتدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر سید مقتدی هاشمی پرست در سال ۱۳۲۵ در تهران متولد شد .ایشان دارای مدرک فوق دکترا رشته کنترل کیفیت از انگلستان می باشد. وی در سال ۱۳۵۸ به کشور بازگشت و درحال حاضر عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی است. کتاب" آمار ناپارامتری کاربردی"ترجمه سید مقتدی هاشمی پرست ، در دوره دوازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : تحقیق در عملیات

تحصیلات رسمی و حرفه ای : سید مقتدی هاشمی پرست پس از گذراندن تحصیلات متوسطه در دبیرستان دارالفنون به دانشگاه تهران راه یافت و موفق به اخذ درجهٔ کارشناسی ارشد در رشتهٔ ریاضی از آن دانشگاه و کارشناسی ارشد در رشتهٔ آمار و انفرماتیک از مؤسسهٔ آمار و انفرماتیک گردید.ایشان برای تکمیل معلومات دانشگاهی به انگلستان رفت و در سال ۱۹۷۸ به اخذ درجهٔ دکترا

در رشتهٔ آمار با گرایش تحقیق در عملیات نائل آمد و پس از آن دورهٔ فوق دکترا در کنترل کیفیت به ویژه برای سیستمهای ارتباطی و مخابرات را نیز به پایان رساند.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سید مقتدی هاشمی پرست پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشتهٔ آمار و انفرماتیک از مؤسسهٔ آمار و انفرماتیک ، چند سالی به عنوان عضو هیئت علمی در خدمت دانشکدهٔ مخابرات بود .وی برای ادامه تحصیل به انگلستان رفت و پس از اخذ مدرک فوق دکترا رشته کنترل کیفیت به ویژه برای سیستمهای ارتباطی و مخابرات ، در سال ۱۳۵۸ به کشور بازگشت و درحال حاضر عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی است.

جوائز و نشانها : کتاب" آمار ناپارامتری کاربردی "ترجمه سید مقتدی هاشمی پرست ، در دوره دوازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار :

۱ آمار ناپارامتری کاربردی

ویژگی اثر : ترجمه،این کتاب در دوره دوازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.آشنایی با کتاب: «آمار ناپارامتری کاربردی»: آمار ناپارامتری کاربردی؛ کنوور؛ ترجم ?سیدمقتدی هاشمی پرست؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۲. بسیاری از مسائل در علوم رفتاری شرایط لازم را برای تجزیه و تحلیل پارامتری ندارند. کتاب مورد بحث، این امکان را فراهم می سازد که این مسائل مهم، با روشهای ناپارامتری مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. مؤلف در مقدم ?کتاب یادآوری می کند که کوشیده است اثر وی تا حد ممکن به صورتی انعطاف پذیر تنظیم شود تا بتوان به عنوان کتاب درسی مقدماتی و کتابی مرجع برای پژوهشگران کاربردی، از آن استفاده کرد. «آمار ناپارامتری کاربردی» از کتب مرجع و مورد نیاز جامع ?علمی ایران بوده است که ترجم ?دقیق و گویای آن، پاسخ در خور را بدین نیاز داده است

۲ آمار و احتمال در مهندسی و علوم

۳ حساب دیفرانسیل و انتگرال و هندسه تحلیلی

ویژگی اثر : ترجمه،سه جلد

۴ نظری ?بازیها و خط انتظار

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ارتباطات

بابایی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمود بابایی تحصیلات متوسطه خود را در شهر همدان آغاز نمود و برای تحصیلات تکمیلی با قبولی در دانشگاه علامه طباطبایی وارد تهران شد. مدرک لیسانس را از این دانشگاه کسب کرد. ایشان با قبولی در دانشگاه تهران مرحله فوق لیسانس را ادامه داد و دوره دکترای خود را در رشته ارتباطات از دانشگاه علامه طباطبایی گرفت. ایشان به عنوان عضو هیت علمی پژوهشگاه اطلاعات و

مدارک علمی ایرن و مدرس دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی مشغول فعالیت می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : علوم ارتباطات تحصیلات رسمی و حرفه ای : – دیپلم اقتصاد– اجتماعی از دبیرستان دکتر علی شریعتی (رضا شاه سابق) همدان (۱۳۵۸). – لیسانس علوم اجتماعی از دانشگاه علامه طباطبایی– تهران (۱۳۶۶).عنوان پایان نامه: منوگرافی روستایی – فوق لیسانس– دانشگاه تهران. عنوان پایان نامه: بررسی وضعیت ذخیره و بازیابی اطلاعات در پایگاههای اطلاعاتی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران و سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران. – دانشجوی دکتری رشته علوم ارتباطات، دانشگاه علامه طباطبائی مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ۱– سردبیر مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران ۲– مدیر گروه پژوهشی استانداردهای اطلاع رسانی۱۳۷۸–۱۳۸۶ ۳– طراحی و مدیریت سایت مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران(به جز پایگاههای اطلاعاتی)۱۳۷۸–۱۳۸۶ ۴– رییس بخش تهیه مدارک مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.۱۳۷۱–۱۳۷۴ ۵– آموزگار دبیرستان ۱۳۷۰–۱۳۷۱ ۶– پژوهشگر ۱۳۶۶–۱۳۷۰ فعالیتهای آموزشی : محمود بابایی عضو هیئت علمی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران و مدرس دانشکده علوم اجتماعی(دانشگاه علامه طباطبائی) می باشد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمود بابایی به عنوان مجری ۹ پروژه و ناظر ۴ پروژه، همکاری با ۴ پروژه فعالیت داشته است. در کارنامه مسئولیتهای ایشان می توان به سوابق پژوهشی وی اشاره کرد: ۱. پژوهش در زمینه وب و نشر الکترونیکی ۲. پژوهش در زمینه یادگیری الکترونیکی ۳. پژوهش در زمینه نیازسنجی چگونگی عرضه آثار : محمود بابایی ۶ مقاله به چاپ رسانیده است ، همچنین نظارت برترجمه، ویرایش و انتشار ۹ عنوان از مجموعه کتابهای اسلیب را عهده دار بوده است: ۱– انتخاب منابع اطلاعاتی ۲– ارزشیابی خدمات کتابداری و اطلاع رسانی ۳– مدیریت مجموعه های فیلم و ویدیو ۴– تهیه راهنما برای خدمات کتابداری و اطلاع رسانی ۵– برنامه ریزی حوادث در خدمات اطلاع رسانی و کتابداری ۶– برنامه ریزی استراتژیک برای خدمات کتابداری و اطلاع رسانی ۷–تبلیغ کارآمد سایت وب ۸– دورکاری برای کتابداران و اطلاع رسانان ۹– مدیریت خودکارسازی کتابخانه ها آثار :نشر الکترونیکی ویژگی اثر : (تألیف) .تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، (۱۳۸۲).۲ نیاز سنجی اطلاعات ویژگی اثر : (تألیف) .تهران: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۸۶(ویرایش دوم چاپ سوم)

جناب زاده، محمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمد جناب زاده در سال ۱۲۷۶ در اصفهان به دنیا آمد . بخشی از تحصیلات خود را در مدارس قدیمه و نزد پدرش فراگرفت . سپس در مدرسه ی کمالیه و مدرسه ی ادب داخل شد و در تهران نیز در دارالفنون به تحصیل پرداخت . با شغل آموزگاری کار خود را آغاز کرد ، سپس در سال ۱۳۰۶ وارد وزارت دادگستری گردید . اما شغل قضایی را نپذیرفت . مراحل خدمات اداری را در ثبت اسناد و املاک پیموده و سپس رییس اداره ی تبلیغات دادگستری شد . از سال ۱۲۹۹ کار روزنامه نگاری را با مجله ی هفتگی « صحیفه ی آسمانی » آغاز نمود . و از آثار او در این حرفه می توان جراید : کوشش ، ندای آسمانی ، تعلیم وتربیت را نام برد . جناب زاده در آذر ۱۳۷۰ در گذشت .گروه : علوم انسانیرشته : علوم ارتباطاتتحصیلات رسمی و حرفه ای : محمد جناب زاده بخشی از تحصیلات خود رادر مدارس قدیمه و نزد پدرش فرا گرفت .سپس در مدرسه کمالیه و مدرسه ادب داخل شد و در تهران نیز در دارالفنون به تحصیل پرداخت.زمان و علت فوت : محمد جناب زاده در سال ۱۳۷۰ درگذشت .مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمد جناب زاده در سال ۱۳۰۶ وارد وزادت دادگستری شد ولی شغل قضایی را نپذیرفت . مراحل خدمات اداری را در ثبت اسناد

و املاک پیموده و سپس رییس اداره تبلیغات وزارت دادگستری شد .(۱۳۳۶)فعالیتهای آموزشی : محمد جناب زاده در آغاز وارد شغل آموزگاری در مدارس ابتدایی و متوسطه اقدسیه شد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمد جناب زاده در سال ۱۲۹۹ از وزارت معارف پروانه انتشار مجله هفتگی (صحیفه آسمانی)را گرفته و پس از انتشار پنج شماره با سید شکر الله صفوی مدیر روزنامه (کوشش) در نگارش مقاله های اساسی آن تا سال ۱۳۱۰ صرف وقت می نمود. در سال ۱۳۲۱ مجددا (صحیفه آسمانی) را انتشار داد و شماره ۱۷ آن مصادف با وقایع ۱۷ آذر گردید و در نتیجه الغاء امتیاز تمام جراید سرمایه مصرف شده از دست رفت .در سال ۱۳۲۲ امتیاز (ندای آسمانی)را تحصیل و به طور هفتگی منتشر شد و تا بیستم آذر بیشتر دوام نیافت و در سال ۱۳۲۸ مدت پنج ماه مجددا به انتشار آن پرداخت.آثار : اوراق پراکنده ویژگی اثر : قطعات ادبی ،فلسفی ،اجتماعی ،دینی ۱۳۱۲۲ بررسی تازه در آموزش و پرورش (۱۳۱۹) ، بسوی خدا ، تعلیم و تربیت در نظر سعدی (۱۳۱۷) ، توحید تمدن شرق و غرب (۱۳۲۷) ، جهان بینی از نظر فلسفه علمی (۱۳۲۲) ، دادرسی تاریخ (۱۳۳۷) ، راهنمای دانش درس طبیعت و وظایف انجمنهای همکاری خانه و مدرسه (۱۳۲۹) ، رهبر زندگی برای جوانان و دختران (۱۳۳۴) ، زن در نظر تاریخ (۱۳۳۵) ، سیر تمدن و لزوم سازش علم و ایمان (۱۳۳۸) ، عشق و پارسایی (۱۳۳۶) ، مفاسد رباخواری (۱۳۳۳)

منابع زندگینامه :گلزار مشاهیر ، زندگی نامه درگذشتگان مشاهیر ایران ۱۳۵۸- ۱۳۷۶ ، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ، ص ۲۶۲

شهریاری، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پرویز شهریاری درسال ۱۳۴۲ در آبادان دیده به جهان گشود. ایشان تحصیلات خود را در رشته علوم تجربی آغاز نمود و بعد از دوره متوسطه ، کارشناسی رشته پژوهشگری علوم اجتماعی و کارشناسی ارشد در رشته جامعه شناسی را برای خود برگزید. ایشان دانشجوی دکتری رشته علوم ارتباطات می باشد. وی در گروه پژوهشی تحلیل اطلاعات شروع به فعالیت کرد و در حال حاضر عضو هئیت علمی از سال ۱۳۷۹ می باشد. از ایشان مقالات و کتابهای به چاپ رسیده است.گروه : علوم انسانیرشته : علوم ارتباطاتتحصیلات رسمی و حرفه ای : دیپلم – علوم تجربی –۱۳۶۲ لیسانس – پژوهشگری علوم اجتماعی – دانشگاه تهران – ۱۳۷۲ فوق لیسانس –جامعه شناسی – دانشگاه شیراز – ۱۳۷۷ دانشجوی دکتری رشته علوم ارتباطات، دانشگاه علامه طباطبائیمشاغل و سمتهای مورد تصدی : -دبیر شورای پژوهش مرکز(۱۳/۶/۱۳۸۱ تا ۱۳/۶/۱۳۸۲) -معاون امور کمیسیونهای دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی(۲/۹/۱۳۸۲) - کارشناس هیات امنا منطقه دو پژوهشی(-۲۵/۱/۸۶-/۱۱/۱۳۸۰) - کارشناس گروه علوم انسانی- معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری(۱۳۷۱-۱۳۷۲) - رئیس دفتر ریاست, روابط عمومی و امور بین الملل مرکز (اردیبهشت ۱۳۷۲-۱/۵/۱۳۸۱) - رئیس امور اداری و مالی مرکز - دبیر شورای مدیران مرکز - دبیر نظام پیشنهادهای داخلی مرکز(۱۱/۲/۱۳۷۹ تا ۱/۵/۱۳۸۱) - عضو کمیته بررسی و ارزیابی نظام پیشنهادهای داخلی (۹/۴/۱۳۸۳ -۲۹/۱۲/۸۵) - عضو شورای پژوهش مرکز(۳/۲/۱۳۸۰ - ۱/۵/۱۳۸۱)(۱/۴/۱۳۸۲-۱۰/۷/۸۶) -مدیر گروه پژوهشی تحلیل اطلاعات(۱/۴/۱۳۸۲ - ۱۰/۷/۸۶) فعالیتهای آموزشی : ۱- آموزش زبان انگلیسی - کانون زبان ایران - ۱۳۷۷_۱۳۷۹ ۲- آموزش ویرایش و نگارش - جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران - ۱۳۷۹ ۳- دوره آموزش همایش ملی نظام مدیریت مشارکتی - مرکز آمزش مدیریت دولتی - شهریور ۱۳۸۰ ۴- سمینار آموزشی نقش تبلیغات و روابط عمومی در توسعه فروش و افزایش سهم بازار - مرکز آموزش و پژوهش صنایع

ایران – آذر ۱۳۷۹ ۵- کارگاه آموزشی پژوهش الکترونیکی(e-research) – کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران – شهریور ۱۳۸۴ ۶- دوره آموزشی نظام پیشنهادها ویژه مدیران پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران – ۱۷/۲/۸۵ تا ۲/۳/۸۵ –پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران ۷- آموزش زبان انگلیسی – موسسه آموزشی علوم و فنون کیش – (/۵/۸۵ – /۲/۸۶) ۸- مبانی جامعه شناسی – دانشگاه آزاد اسلامی (تهران مرکز) ۱۳۷۶-۱۳۷۷سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : پرویز شهریاری مجری پروژهای زیر می باشد: ۱-تحلیل استنادی مقالات نشریه علوم اطلاع رسانی(۱۳۸۱-۱۳۵۱)-مجری-۱۳۸۲-مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشور ۲- ارزیابی اولین سمینار بررسی نقش اطلاع رسانی در تحقیق و توسعه – مجری – ۱۳۷۲ – مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۳- ارزیابی نظرات مجریان طرح غدیر- مجری – ۱۳۷۸ – مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۴- تدوین فهرست کتابشناختی کتابهای منتشره مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران از آغاز تا ۱۳۸۱- مجری – ۱۳۸۱- مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۵- طراحی الگوی گزارش گیری آماری نظام پیشنهادهای داخلی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران –مجری – ۱۳۸۱–مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۶- گزارش آماری عملکرد نظام پیشنهادهای داخلی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران(۱۳۷۹ و ۱۳۸۰) – مجری – ۱۳۸۱ – مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ایشان به عنوان ناظر پروژه های زیر فعالیت داشته است: ۱–بررسی میزان رعایت استاندارد ISO در پایان نامه های دانشگاههای کشور–ناظر–۱۳۸۴–پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی کشور ۲- طراحی سیستم روابط عمومی – ناظر– ۱۳۷۸- مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۳- ایجاد بانک اطلاعات و پایگاه اطلاع رسانی نسخ خطی ایران –ناظر – ۱۳۸۳ – دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی ۴- ایجاد پایگاه اطلاعات تمام متن و آرشیو الکترونیکی اسناد و مدارک دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی – ناظر – ۱۳۸۳ – دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی و همچنین با پروژه های زیر همکاری داشته: ۱- طراحی الگوی تحلیل اطلاعات پایان نامه ها و رساله ها – همکار –۱۳۸۶ – ۱۳۸۵ – پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران ۲- طراحی پایگاههای وب دستگاههای دولتی(اطلاعات و ارتباطات پایه) – همکار – ۱۳۸۶ – پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران – (در حال انجام) چگونگی عرضه آثار : پرویز شهریاری ۶مقاله برای شرکت در سمینارها و انتشار در فصلنامه کتاب و همچنین ویراستاری ۸ کتاب از آثارشان می باشد. ایشان گزارش های علمی از جمله : ۱- گزارش عملکرد شورای پژوهش مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران (۱۳۷۶-۱۳۷۷) – مجری – ۱۳۷۸ – مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۲- طراحی چند الگوی آماری عملکرد نظام پیشنهادهای داخلی و اجرای آن برای سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰- مجری – ۱۳۸۴ – پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران را انجام داده است.آثار : گزارش چکیده پروژه های کلیدی برنامه توسعه و کاربری فناوری ارتباطات و اطلاعات ایران(تکفا) ویژگی اثر : ویرایش دوم – تهیه و تنظیم: نصرالله جهانگرد/محمدجعفر صدیق/خسرو سلجوقی/حجت سلیمانی ملکان/پرویز شهریاری – دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی – ۱۳۸۴۳ واژه نامه مقایسه ای اختلافات املایی انگلیسی آمریکایی و بریتانیایی ویژگی اثر : اسماعیل اکبری و پرویز شهریاری – پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران – ۱۳۸۵

فریار، اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

اکبر فریار در سال ۱۳۲۰ در شهرستان اردبیل متولد شد.کارشناسی رشته علوم اجتماعی را از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد رشتهٔ تکنولوژی آموزشی و علوم ارتباطات را از مدرسهٔ عالی تلویزیون و سینما اخذ کرد.نامبرده عضو هیئت علمی دانشگاه علاّمهٔ

طباطبایی بود و هم اکنون با رتبه علمی استادیاری در دانشگاه تبریز خدمت می کند.یکی از کتابهای ایشان ، در دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانیرشته : علوم ارتباطاتگرایش : تکنولوژی آموزشی و علوم ارتباطاتتحصیلات رسمی و حرفه ای : اکبر فریار تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاه خود و تهران و تبریز به پایان برد و در سال ۱۳۴۸ به دانشگاه تهران راه یافت و موفّق به دریافت درجهٔ لیسانس در رشتهٔ علوم اجتماعی گردید. وی پس از اتمام خدمت مقدّس سربازی و حدود چهارسال فعّالیّت در مرکز مردم شناسی ایران در سال ۱۳۵۶ با بهره گیری از ارشادات علمی استادانی چون دکتر مجید تهرانیان و پروفسور گاس روت و پروفسور اتیل دوسولاپول و دانیل لرنر به اخذ درجه فوق لیسانس در رشتهٔ تکنولوژی آموزشی و علوم ارتباطات از مدرسهٔ عالی تلویزیون و سینما (دانشکده صدا و سیمای کنونی) نایل آمد.استادان و مربیان : اکبر فریار از محضر درس اساتیدی چون دکتر غلامحسین صدیقی و مرحوم دکتر محمود صناعی در دانشگاه تهران بهره مند شد.از اساتید وی در مقطع کارشناسی ارشد می توان به دکتر مجید تهرانیان و پروفسور گاس روت و پروفسور اتیل دوسولا-پول و دانیل لرنر اشاره کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : از عمده ترین مشاغل علمی و تحقیقی اکبر فریار می توان از: عضویت در هیئت علمی دانشگاه علاّمهٔ طباطبایی (سال ۱۳۵۶). مدیریت و تدریس در مرکز آموزشی تبریز، همکاری با نهضت سوادآموزی آذربایجان شرقی، تدریس در واحد آموزشی جهاد سازندگی استان مذکور، تدریس در دانشکده های علوم تربیتی و ادبیات دانشگاه تبریز، نام بردجوائز و نشانها : یکی از کتابهای اکبر فریار ، در دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.آثار : ابعاد ارتباطی آذربایجان باختری ویژگی اثر : گزارش تحقیقی ۱۳۵۶۲ از خوشنویسی تا چاپ ویژگی اثر : ترجمه مقاله ۱۳۵۶۳ پشتیبانی رسانه ها از توسعه فرهنگی ویژگی اثر : ویراستاری کتاب ۱۳۵۵۴ در تعریف ارتباط ویژگی اثر : ترجمه مقاله ۱۳۵۶۵ سوگنامه ای بر قنات ویژگی اثر : پژوهشی در زمینه قنوات آذربایجان شرقی ۱۳۶۳۶ گزارش زورخانه های شهر تهران ویژگی اثر : ۱۳۵۵۷ گزارش قهوه خانه های شهر تهران ویژگی اثر : ۱۳۵۵۸ گوهری از اعماق دریا ویژگی اثر : گزارشی از صید مروارید ۱۳۶۴۹ ناتوانی های یادگیری ویژگی اثر : ترجمه و نگارش -با همکاری فریدون درخشان ۱۳۶۴

اقتصاد

ابریشمی، حمید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حمید ابریشمی در سال ۱۳۳۰ در شهرستان تربت حیدریه بدنیا آمد. تحصیلاتش را در رشته اقتصاد پی گرفت و موفق به اخذ مدرک دکترای رشته مذکور از دانشگاه دانشگاه آمریکن واشنگتن دی سی آمریکا در سال ۱۳۶۵ شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی حمید ابریشمی به قرار زیر است: کارشناسی رشته اقتصاد از دانشگاه شهید بهشتی در سال ۱۳۵۲ کارشناسی ارشد رشته اقتصاد در سال ۱۳۵۶ کارشناسی ارشد رشته تحقیق عملیاتی از دانشگاه آمریکن واشنگتن دی سی آمریکا در سال ۱۳۵۹ دکترا رشته اقتصاد از دانشگاه آمریکن واشنگتن دی سی آمریکا در سال ۱۳۶۵ مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حمید ابریشمی هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران می باشد.فعالیتهای آموزشی : عنوان دروسی که توسط حمید

ابریشمی ارائه می شود به قرار زیر است: ۱ اقتصادایران کارشناسی ۲ اقتصادسنجی کارشناسی ۳ اقتصادسنجی کاربردی کارشناسی ۴ کلیات علم اقتصاد کارشناسی ۵ اقتصاد سنجی پیش نیاز کارشناسی ارشد ۶ اقتصادسنجی کارشناسی ارشد ۷ اقتصادسنجی کاربردی کارشناسی ارشد ۸ سمینارافتصادی ایران کارشناسی ارشد ۹ تئوری اقتصادسنجی ۲ دکترا چگونگی عرضه آثار : عنوان مقاله حمید ابریشمی به ترتیب زیر است: ۱ تاثیر آزاد سازی تجاری بر رشد صادرات و واردات موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی ۱۳۸۵ ۲ بررسی تاثیر توسعه مالی بر نرخ پس انداز خصوصی در ایران تحقیقات اقتصادی ۱۳۸۵ ۳ تاثیر آزادسازی تجاری بر تراز تجاری و حساب جاری تراز پرداخت ها(یک تجزیه و تحلیل اقتصاد سنجی) دانش و توسعه ۱۳۸۴ ۴ بررسی رابطه رشد و توزیع درآمد در ایران پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی ۱۳۸۴ ۵ رانت جویی و رشد اقتصادی(شواهد تجربی از ایران) تحقیقات اقتصادی ۱۳۸۳ ۶ انحراف نرخ ارز حقیقی تعادلی و سیاست های تجاری در اقتصاد ایران پژوهشنامه بازرگانی ۱۳۸۳ ۷ برسی رفتار دو سازمان اوپک و OECD در قالب بازی انحصار دو جانبه و چگونگی تقسیم منافع حاصل از تجارت نفت در بین آنها پژوهشنامه بازرگانی ۱۳۸۳ ۸ بررسی عوامل کوتاه مدت و بلند مدت تعیین کننده نرخ واقعی ارز در چار چوب سه کالا-یی: مورد مطالعه ایران پژوهشنامه بازرگانی ۱۳۸۳ ۹ جمعیت:اموزش وتوسعه ۱۳۷۸ ۱۰ تهیه وکاربرد مدلهای اقتصادی کلان سنجی درایران-یک بررسی مقایسه ای ۱۳۷۸ ۱۱ تورم وسیاستهای جبرانی پولی وارزی در اقتصادایران ۱۳۷۸ ۱۲ تحلیلی برمبانی مدیریت درروند توسعه اقتصادی کشور ۱۳۷۸ ۱۳ حقایق مدون یاافسانه های موهوم،مروری بر گذشته(اریس اسپانوس) ۱۳۷۸ ۱۴ نگرشی برسوبسید وسهمیه بندی درارتباط با مصرف وتوزیع ،مطالعه موردی :ایران ۱۳۷۸ ۱۵ The effects of government expenditures on the growth of Iranian economic sectors ۱۹۹۹ آثار : اقتصادسنجی کاربردی ویژگی اثر : ترجمه ،موسسه انتشارات وچاپ دانشگاه تهران ۱۳۷۸۲ روش های تنظیم و ایجاد تعادل در بازار ارز و تشویق خرید کالا-و خدمات از داخل ویژگی اثر : تالیف،موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی ۱۳۸۴۳ مبانی اقتصادسنجی ویژگی اثر : ترجمه ،موسسه انتشارات وچاپ دانشگاه تهران ۱۳۷۸

ابونوری، اسماعیل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر اسمعیل ابونوری در سال ۱۳۳۱ در شهمیرزاد بدنیا آمد.وی تحصیلات دانشگاه خود را در دانشگاه مازندران در رشته اقتصاد آغاز و آنرا بپایان برد. ایشان برای تکمیل معلومات دانشگاه به انگلستان سفر کرد و در رشته های اقتصاد و علوم اجتماعی کمی موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد شد. همچنین دکتری تخصصی خود را در رشته اقتصادسنجی و آمار اجتماعی را در سال ۱۳۶۶ از دانشگاه کنت،انگلستان دریافت داشت. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه مازندران است. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصادسنجی و آمار اجتماعی والدین و انساب : نام پدر، اسمعیل ابونوری ، حسن نام دارد. تحصیلات رسمی و حرفه ای : کارشناسی، رشته اقتصاد ،در بهمن ماه سال ۱۳۵۳،دانشگاه مازندران کارشناسی ارشد، رشته اقتصاد در سال ۱۳۵۸،دانشگاه ایست انگلیا،انگلستان کارشناسی ارشد ، رشته علوم اجتماعی کمی،در سال ۱۳۶۰،دانشگاه کنت،انگلستان دکترای تخصصی، رشته اقتصادسنجی و آمار اجتماعی در سال ۱۳۶۶،دانشگاه کنت،انگلستان عنوان رساله کارشناسی ارشد به زبان اصلی: "A Mathematical and Statistical Analysis of Economic Inequality and the Effect of Oil on the Distribution of Products in Iran (۱۹۶۸-۱۹۷۷)" عنوان رساله دکتری به زبان اصلی: "A Mathematico-Statistical (Econometric) Analysis of Economic Inequality and the Effect of

Oil on the Distribution of Income within OPEC Countries وقـایع میانسـالی : دکـتر ابونـوری در تـاریخ ۱/۵/۱۳۶۲ در دانشگاه مازندان استخدام شد. وی در تاریخ ۲۴/۱۱/۸۰ به مرتبه دانشیاری دانشگاه فوق ارتقاء پیدا کرده است.مشاغل و سـمتهای مورد تصدی : اسمعیل ابونوری هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه مازندران می باشد.وی مدیر گروه اقتصاد نظری دانشـگاه فوق نیز است.آرا و گرایشـهای خاص : زمینه تحقیق : اقتصاد سـنجی ، آمار اجتماعیآثار : آمار توصیفی و کاربرد آن ویژگی اثر : پدیدآورنده: اسـمعیل ابونوری، غلامرضا پیروز (ویراسـتار) ناشـر: دانشـگاه مازندران – ۲۰ خرداد، ۱۳۸۶ ۲ مدل سازی تجربی در اقتصاد تشـخیص و ارزیابی ویژگی اثر : پدیدآورنده: اسـمعیل ابونوری، کلایو دبلیو.جی گرانجر، حسین یوسفی (مترجم) ناشر: دانشگاه مازندران – ۱۳۸۱

احمدیان، مجید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مجیـد احمـدیان عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـکده اقتصـاد/گروه اقتصـاد نظری دانشـگاه تهران می باشـد. ایشان تحصـیلات دانشـگاهی خـود را در رشـته اقتصـاد در دانشـگاه تهران آغـاز و تـا مقطع کارشناسـی ارشـد همـان رشـته در دانشـگاه مـذکور ادامه داد.ایشان برای تکمیل معلومات دانشگاهی به آمریکا سفر کرد و در آ»جا در مقطع دکتری رشته ,اقتصاد گرایش منابع انرژی محیط زیست در دانشـگاه ایـالتی نیویرک بوفـالو امهرست,ایالاـت متحـده آمریکـا به تحصـیل پرداخت. گروه : علوم انسانی رشـته : اقتصاد گرایش : منابع انرژی محیط زیست تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : کارشناسی,رشته اقتصاد,تهران کارشناسی ارشد,اقتصاد,دانشگاه تهران پایان نامه :,مقابسه هزینه تمام شده آموزش رسمی و غیر رسمی در ایران(آموزش بزرگسالان),مقابسه هزینه تمام شده آموزش رسـمی و غیر رسمی در ایران(آموزش بزرگسالان) دکترا رشته ,اقتصاد گرایش منابع انرژی محیط زیست در دانشگاه ایالتی نیویرک بوفـالو امهرسـت,ایالاـت متحـده آمریکـا پایـان نـامه :,oil pricing policies in defferntiated game(Nash bargaining Model) application for OPECمشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی مجید احمـدیان به قرار زیر است: مدیرگروه اقتصاد دانشـگاه تهران عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـگاه تهران معاونت پژوهشـی,دانشـکده اقتصاد دانشگاه تهران فعالیتهای آموزشـی : فعالیت های آموزشی و عنوان دروس ارائه شده توسط مجید احمدیان به قرار زیر است: کارشناسـی ارشـد • : اقتصادخرد۱ • اقتصـادخرد۲ • اقتصادمنـابع طبیعی دکتری • : اقتصـاد خرد • اقتصـاد خرد پیشـرفته • اقتصـاد ریاضی ۲ • اقتصـاد منابع و انرژی و محیط زیست ۲ • اقتصادخردپیشرفته ۱ • اقتصادخردپیشرفته ۲ • سمینار اقتصاد منابع و انرژی و محیط زیست ۱ • سمیناراقتصادمنابع • اقتصاد ریاضی ۲ مراکزی که فرد از بانیان آن به شـمار می آید : مجید احمدیان عضو هیئت موسـس انجمن اقتصـاد انرژی ایران است.چگونگی عرضه آثار : تعـداد پایان نامه های کارشناسـی تحت راهنمایی : ۳۹ مورد تعداد پایان نامه های کارشناسـی ارشـد تحت راهنمایی : ۴ مورد تعـداد طرحهای تحقیقاتی:۹ مورد تعـداد مقالات چاپ شـده در مجلات داخلی: ۱۹مورد تعـداد مقالات چاپ شده در مجلات خارجی:۶ موردآثـار : اقتصاد صـنعتی (با رویکرد نوین) ویژگی اثر : تالیف و تصـنیف,انتشارات جهاد دانشگاهی دانشکده اقتصاد,۱۳۸۴۲ اقتصاد منابع تجدیـد شونـده ویژگی اثر : سازمان مطالعه و تـدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها(سمت),۱۳۸۰۳ اقتصـاد نظری و کـاربردی نفت ویژگی اثر : تالیف و تصـنیف,پژهشـکده اقتصاد – دانشـگاه تربیت مدرس,۱۳۷۸۴ کشاورزی در کشورهای عضو اکو ویژگی اثر : تالیف و تصـنیف,موئ سسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی ,۱۳۸۳۵ مسائل وکاربردهای تئوری مصرف دراقتصادخرد ویژگی اثر : تالیف و تصنیف,موسسه انتشارات وچاپ دانشگاه

تهران,۱۳۷۲۶ نظریه بازار وکاربرد آن برای منابع انرژی پایان پذیر ویژگی اثر : ,تالیف و تصنیف,سمت,۱۳۸۴۷ نظریه بازار وکاربرد آن برای منابع انرژی پایان پذیر ویژگی اثر : تالیف و تصنیف,موسسه مطالعات بین المللی انرژی(وزارت نفت),۱۳۷۳۸ نظریه قیمت در اقتصاد منابع پایان پـذیر انرژی و مواد ویژگی اثر : تالیف و تصـنیف,انتشارات دانشـگاه تهران,۱۳۷۸۹ نظریه قیمت دراقتصادمنابع پایان پذیر:کاربرد نظریه کنترل ویژگی اثر : ,تالیف و تصنیف,دانشگاه تهران,۱۳۷۰

بختیاری، صادق

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

صـادق بختیـاری دارای دکتری رشـته اقتصاد از دانشـگاه اتاوا -کانادا در سال ۱۳۷۲ و عضـو هیئت علمی و دانشـیار دانشگاه تربیت مدرس می باشد.گروه : علوم انسانی رشـته : اقتصادگرایش : اقتصاد تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : سوابق تحصیلی صادق بختیاری بـه ترتیب زیر است: - کارشناسـی اقتصـاد، سـال ۱۳۴۹، تهران، دانشـگاه تهران، دانشـکده اقتصـاد - کارشناسـی ارشـد اقتصاد، سال ۱۳۵۲، تهران، دانشـگاه تهران، دانشـکده اقتصاد - کارشناسـی ارشد اقتصاد مالی، سال ۱۳۶۵، کانادا، اتاوا، دانشـگاه اتاوا - دکترای اقتصاد، سال ۱۳۷۲، :کانـادا، اتاوا، دانشـگاه اتاوا عنوان پایان نامه دکتری : A theoretical and Empirical Analysis of Income Distribution تخصـص : اقتصاد کلان، اقتصاد توسعه، اقتصاد بخش عمومی مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق اداری و اجرائی صـادق بختیاری به قرار زیر است: - دانشـیار پایه ۲۳ دانشـکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان - عضویت در کمیته برنامه‌ریزی اقتصاد سـتاد انقلاب فرهنگی - معاونت دانشـکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان - مدیریت گروه اقتصاد در دو مقطع زمانی مختلف - ریاست دانشـکده علوم اداری و اقتصاد، دانشـگاه اصـفهان - عضو هیئت تحریریه و مدیر مسـئول مجله دانشـکده علوم اداری و اقتصاد دانشـگاه اصـفهان. - عضو هیئت تحریریه مجله دانش و توسعه دانشگاه فردوسی مشهد - عضو هیئت ممیزه دانشـگاه اصـفهان - عضو کمیته تخصصـی علوم انسانی دانشگاه اصفهان - معاون برنامه ریزی و سیاستگذاری اشتغال وزارت کـار و امور اجتماعی - عضو یت در کمیسیون های تخصصـی شورای پول و اعتبار، شورای اقتصاد، سـتاد اقتصاد دولت، شورایعالی اشـتغال، هیئت امناء ارزی - عضویت شورایعالی آمار - مشاور وزیر کار و امور اجتماعی دکتر بختیاری داوی چنـد مجله را برعهـده داشـته و دارد که به چنـد نمونه از آنهـا اشـاره می کنیم: داوری مقـاله برای مجلات علمی، دانشـکده علوم اداری و اقتصاد دانشـگاه اصـفهان ، مجله پژوهشـی دانشـگاه اصـفهان، دانش و توسـعه، اقتصاد اسـلامی، پژوهشهای اقتصادی، تحقیقات اقتصادی، پژوهشنامه بازرگانی، پژوهشـهای اقتصادی ایران، مجله دانشـکده ادبیات دانشـگاه اصـفهان و ... فعالیتهای آموزشـی : صادق بختیاری بمـدت ۴ سال در خارج ازکشور و ۲۲ سال در ایران به تـدریس پرداخته و می پردازد. دروس تـدریس شده توسط دکتر بختیاری : - تدریس دروس اقتصادی در دانشـگاههای اتاوا و کارلتون کانادا به مـدت۴ سال - تدریس اقتصاد کلان، اقتصاد توسـعه، موضوعات پیشـرفته اقتصاد و زبان تخصصـی در دوره دکتری اقتصاد - تدریس نظریات توسـعه در دوره دکتری جامعه شناسی - تدریس اقتصاد توسعه، اقتصاد کلان، روش تحقیق، اقتصاد اسـلامی و زبان تخصصـی در دوره کارشناسـی ارشـد رشـته اقتصاد - تدریس اقتصاد توسـعه در دوره کارشناسـی ارشـد علوم اجتمـاعی - تـدریس اقتصـاد کلاـن و اقتصاد توسـعه در دوره دانشوری - تـدریس اقتصاد خرد۱ و ۲، اقتصاد کلان ۱و ۲، اقتصـاد بخش عمومی، اقتصـاد توسـعه، اقتصـاد بین الملل،در دوره کارشناسـی اقتصاد چگونگی عرضه آثار : - تعداد مقالات چاپ شده در مجلات انگلیسی :۶ مقاله - تعداد مقالات چاپ شده در مجلات فارسی :۲۷ مقاله - تعداد مقالات ارئه شده در سمینارهای بین المللی به زبان انگلیسی :۷ مقاله - تعداد مقالات ارئه شده در سمینارهای داخلی به زبان فارسی : ۳۲ مقاله -

تعداد طرحهای تحقیقاتی اجرا شده و در دست اقدام :۹ طرح - تعداد راهنمائی پایان نامه دکترا تحت راهنمایی : ۴ پایان نامه - تعداد پایان نامه های کارشناسی ارشد تحت راهنمایی: ۱۱ پایان نامه عنوان جزوه های درسی برای دروس مختلف از جمله : - اقتصاد خرد - اقتصاد کلان با رویکرد اسلامی - سمینار مسائل اقتصاد اسلامی - اقتصاد توسعه - سازمانهای اقتصادی بین المللی - حسابداری ملی - روش تحقیق آثار : اقتصاد کلان ویژگی اثر : تالیف- در دست چاپ۲ بررسی و تحلیل ساختار صنعت در استان اصفهان و جایگاه آن در اقتصاد ایران ویژگی اثر : تالیف-انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی ، ۱۳۸۲ ۳ تحلیل پارامتریک توزیع درآمد ویژگی اثر : تالیف-تهران ، انتشارات معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارائی ، ۱۳۸۲ ۴ کاربرد ماتریس در اقتصاد ویژگی اثر : ترجمه-اصفهان ، انتشارات مانی ، ۱۳۸۰۵ مقدمه ای بر روش تحلیل عاملی و شیوه بکارگیری آن ویژگی اثر : ترجمه- اصفهان ، انتشارات دانشگاه اصفهان ،۱۳۸۱

بهشتی، محمدباقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمدباقر بهشتی در سال ۱۳۲۹ در شهرستان گرمی بدنیا آمد.ایشان در سال ۱۳۷۵مدرک دکتری در رشته توسعه اقتصادی را از دانشگاه جیمزکوک – استرالیا با موفقیت اخذ کرد . وی از سال ۱۳۵۴ به عنوان عضو هیات علمی در گروه اقتصاد دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز مشغول خدمت شد.نامبرده هم اکنون با رتبه دانشیاری در دانشگاه فوق مشغول به خدمت است. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : توسعه اقتصادی تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمد باقر بهشتی تحصیلات ابتدایی را در دبستان خواجه نصیر به پایان رسانده و دیپلم خود را در سال ۱۳۴۸از دبیرستان محمدعلی فروغی اخذ کرده‌اند . ایشان مدرک کارشناسی در رشته اقتصادرا از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد اقتصاد را در سال ۱۳۵۶ از دانشگاه تهران دریافت نموده‌اند و در سال ۱۳۷۵مدرک دکتری در رشته توسعه اقتصادی را از دانشگاه جیمزکوک – استرالیا با موفقیت اخذ کرده‌اند. عنوان پایاننامه : الف - کارشناسی ارشد : بررسی مدلهای اکونومتری مصرف در ایران به تفکیک مناطق شهری و روستایی ب - دکتری : مطالعه توسعه ، اقتصادی در ایران به تاکید بر منابع انسانی در دوره ۱۳۵۲ - ۱۳۷۲ وقایع میانسالی : دکتر بهشتی در سال ۱۳۷۵مدرک دکتری در رشته توسعه اقتصادی را از دانشگاه جیمزکوک – استرالیا با موفقیت اخذ کرد . وی از سال ۱۳۵۴ به عنوان عضو هیات علمی در گروه اقتصاد دانشکده علوم انسانی و اجتماعی مشغول خدمت شد. مشاغل و سمتهای مورد تصدی : از سمتهای اجرایی محمد باقر بهشتی می توان به مواردی اشاره کرد: قبلی : رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی آذربایجان شرقی ۲- معاون اداری ومالی دانشگاه ۳- معاون آموزشی وتحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز ۴- رئیس اداره ارتباط با صنعت دانشگاه تبریز ۵-مدیر گروه اقتصاد دانشگاه تبریز فعلی :رئیس دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز فعالیتهای آموزشی : فعالیتهای آموزشی محمد باقر بهشتی به قرار زیر است: الف: تدریس ۱-دوره کارشناسی: ۱- روش تحقیق ۲- اقتصاد توسعه ۳- اقتصاد ایران ۴- زبان تخصصی ۲- تحصیلات تکمیلی: ۱- روش تحقیق ۲- اقتصاد توسعه ۳- اقتصاد ایران ۴- زبان تخصصی ب - برگزاری کارگاه ها : ۳ مورد سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمد باقر بهشتی در کنار فعالیتهای علمی و پژوهشی خود فعالیت های جانبی دیگری را داشته است که از آنجمله می توان به موراد زیر اشاره کرد: ۱- عضو شورای شهری تبریز دوره اول ۲- عضوهیات امنای دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ۳- عضو شورای برنامه ریزی و توسعه آذربایجان شرقی ۴- عضو شورای تحقیقات سازمان مدیریت و برنامه ریزی آذربایجانشرقی چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی : تعداد مقاله های منتشرشده : ۵ مورد تعداد مقاله های ارایه شده در

کنفرانسها : ۱۰ مورد تعداد کتابهای تالیف شده : ۱ مورد تعداد طرحهای تحقیقاتی مصوب : ۵ مورد

پیرائی، خسرو

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر خسرو پیرائی تحصیلات دانشگاهی خود را در با رشته مدیریت بازرگانی در دانشگاه علامه طباطبائی آغاز کرد.او کارشناسی ارشد رشته اقتصاد را از،دانشگاه شیراز در سال ۱۳۵۸ و دکتری رشته اقتصاد را از ،دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۳ اخذ کرده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه مازندران می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : اقتصاد بخش عمومی تحصیلات رسمی و حرفه ای : کارشناسی رشته مدیریت بازرگانی ،از دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۵۲ کارشناسی ارشد رشته اقتصاد ،دانشگاه شیراز در سال ۱۳۵۸ عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد : Consumer Demand for Meat: Estimation and Projection the Case of Iran دکتری رشته اقتصاد ،دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۳ عنوان پایان نامه دکتری : اثرات سیاست های قیمتی گندم بر هزینه دولت و هزینه اجتماع در ایران گواهینامه ها و دوره های آموزشی: - کارگاه روش تحقیق - کارگاه پژوهشی - کارگاه آموزشی مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق کاری و اجرایی و مدیریتی دکتر خسرو پیرائی به قرار زیر است: غیر دانشگاهی: - مسئول ستاد فرهنگیان (مهاجر جنگ تحمیلی) آبادان در استان فارس - مسئول ستاد فرهنگیان (مهاجر جنگ تحمیلی) خوزستان در استان فارس - مشاور ستاد فرهنگی مهاجرین جنگ تحمیلی استان فارس دانشگاهی: - رئیس پذیرش و ثبت مدارک تحصیلی دانشگاه شیراز - مسئول بخش معارف اسلامی دانشگاه شیراز - عضو کمیته انظباطی دانشگاه شیراز - مسئول تهیه راهنمای دانشگاه شیراز(بزبان انگلیسی و فارسی) - معاون آموزشی دانشکده اقتصاد دانشگاه مازندران - مدیر گروه آموزشی اقتصاد نظری دانشگاه مازندران - نماینده تام الاختیار دانشگاه در برگزاری آزمون سراسری - رئیس کمیته تحصیلات تکمیلی علوم اقتصادی دانشگاه مازندران - رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه مازندران - رئیس دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه مازندران - مشاور رئیس دانشگاه - مدیر گروه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی دانشگاه آزاد اسلامی شیراز - مدیر گروه دکتری اقتصاد دانشگاه آزاد اسلامی شیراز فعالیتهای آموزشی : سوابق آموزشی و عنوان دروس ارائه شده توسط خسرو پیرائی به قرار زیر است: کارشناسی اقتصاد - اقتصاد خرد (۱) و (۲) - اقتصاد بخش عمومی (۱) و (۲) - اقتصاد کلان (۲) - اقتصاد رفاه - ارزیابی اقتصادی طرح ها - روش تحقیق کارشناسی ارشد علوم اقتصادی - اقتصاد خرد میانه (۱) و (۲) - اقتصاد خرد - موضوعات انتخابی در اقتصاد (اقتصاد خرد تکمیلی) - اقتصاد بخش عمومی (۱) و (۲) - روش تحقیق دکتری اقتصاد - اقتصاد خرد پیشرفته (۱)و(۲) - اقتصاد بخش عمومی پیشرفته (۱)و(۲) - سمینار اقتصاد بخش عمومی پیشرفته - موضوعات انتخابی در اقتصاد آرا و گرایشهای خاص : زمینه های تحقیقاتی مورد علاقه خسرو پیرائی: فقر(خط فقر،ابعاد فقر، رشد به نفع فقیر، سیاست های به نفع فقیر و ...)- مالیات و یارانه(مالیات بر ارزش افزوده، ظرفیت مالیاتی، فرار مالیاتی، مالیات بهینه، نظام مالیاتی و ...)- اندازه بهینه دولت- اقتصاد سایه- آزاد سازی اقتصادی- سیاست کشاورزی چگونگی عرضه آثار : طرح های تحقیقاتی خسرو پیرائی: - بررسی تحلیلی و تطبیقی ابعاد فقر در استان مازندران ۱۳۷۸-۱۳۷۶ مدیریت برنامه ریزی و بودجه - رابطه بین قیمت حمایتی و رشد بهره وری در بخش کشاورزی ایران ۱۳۸۰-۱۳۷۸ دانشگاه مازندران راهنمائی پایان نامه: - راهنمایی بیش از ۵۰ عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی - راهنمایی ۲ عنوان پایان نامه دکتری اقتصاد - یک عنوان پایان نامه دکتری اقتصاد در حال اجرا (عناوین پایان نامه ها عمدتاً در زمینه اقتصاد بخش عمومی، و بیش از ۱۰ عنوان در زمینه فقر بوده است.) آثار :

بررسی تحلیلی و تطبیقی ابعاد فقر در استان مازندران ویژگی اثر : ۱۳۷۹ –انتشارات مدیریت و برنامه ریزی مازندران

تفضلی، فریدون

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فریدون تفضلی، متولد ۱۳۱۹، یکی از اقتصاددانان برجسته ایران است. او از سال ۱۳۴۹ تدریس در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) را آغاز کرد و از سال ۱۳۵۶ تاکنون رتبه استادی دارد.وی دارای مدرک اقتصاد از امریکا است. او هم‌اکنون در دانشگاه شهید بهشتی تهران در رشته اقتصاد تدریس می کند .گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد والدین و انساب : مادر فریدون تفضلی،فرهنگی بود و پدرش به شغل آزاد اشتغال داشت ".مادرم به مدت سی سال در شغل معلمی و مدیریت دبستان خدمت کرد"خاطرات کودکی : فریدون تفضلی از از تهران قدیم چنین خاطره ای دارد": تهران شهر بسیار خلوتی بود، جمعیت کم، هوای پاک و اتومبیل محدود و زندگی بسیار خوب و ارزان. مثلادر سال ۱۳۳۷ یادم هست که برنج، کیلویی چهار تومان بود. در سال ۱۳۵۳ هم به ۱۴ تومان رسید و قیمت یک کیلومرغ هم ۱۴ تومان بود ".تحصیلات رسمی و حرفه ای : بعد از گرفتن مدرک دیپلم، با اخذ پذیرش از چندین دانشگاه معتبر آمریکا مانند دانشگاه کلمبیا، دانشگاه ایالتی لوئیز یانا، دانشگاه ایالتی اوکلاهما و یک کالج معتبر کالیفرنیا به نام کالج هارتنل در شهر سالیناس و به آمریکا می رود. ابتدا در شهر واشنگتن دی. سی دوره فشرده زبان انگلیسی را در مؤسسه امرسون گذرانده و موفق به اخذ دیپلم می شود. سپس عازم کالیفرنیا شده و در مقطع کاردانی اقتصاد در کالج هارتنل به تحصیل می پردازد.در دانشگاه ایالتی کالیفرنیا تحصیلاتش را در مقطع لیسانس ادامه داده و فارغ التحصیل می شود. گرایش تحصیلی دوم یا فرعی او در این مقطع زبان انگلیسی بوده است. مطابق سنت پذیرفته شده و رایج در برخی دانشگاه های آمریکا دانشجویان باید علاوه بر رشته اصلی خود، رشته تحصیلی دومی هم برگزینند. بعد از دریافت مدرک لیسانس به مدت یک سال به عنوان کارشناس اقتصادی برای شرکت آر. جی رینولدز در لس آنجلس کار کرده است. با اخذ پذیرش از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در لس آنجلس تحصیل در مقطع فوق لیسانس را آغاز می کند. از آنجا که دوره فوق لیسانس را با موفقیت و با نمرات عالی گذرانده بود بورس تحصیلی «Fellowship» ازدانشگاه کالیفرنیای جنوبی در دکترای اقتصاد به وی اعطا می شود؛ بدین ترتیب علاوه بر معافیت از پرداخت پنجاه درصد شهریه، از امتیاز «مرتبه دستیار تدریس» هم برخوردار می شود و دروس اقتصاد کلان، نظام های اقتصادی و اقتصاد توسعه را در آن دانشگاه تدریس کرده است. خلاصه تحصیلات دانشگاهی وی به ترتیب زیر می باشد: – مدرک کاردانی اقتصاد(A.A.) را از کالج هازننل ،سالیناس کالیفرنیا در سال ۱۳۴۱ – کارشناسی اقتصاد (B.A.) با گرایش در زبان انگلیسی ،را در دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در لوس آنجلس در سال ۱۳۴۳ – یک ترم تحصیلی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد ،دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در لوس آنجلس از تیر ماه سال ۱۳۴۳ تا دی ماه سال ۱۳۴۳ – کارشناسی ارشد اقتصاد (M.A.) دانشگاه کالیفرنیای جنوبی ،لوس انجلس ،آمریکا ممهر ماه سال ۱۳۴۴ تا دی ماه سال ۱۳۴۷ – دکتری اقتصاد (PH.D) دانشگاه کالیفرنیای جنوبی ،لوس انجلس ،آمریکا ،از دی ماه سال ۱۳۴۷ تا تیر ماه سال ۱۳۴۹ – دریافت بورس تحصیلی در دوره دکتری ،دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در سال ???? به دفاع از تز دکترایش با عنوان «سهم علمی اسکار لانگه در تئوری سوسیالیسم و کاربردهای آن در یوگسلاوی و چکسلواکی» می پردازد و رساله اش با درجه ممتاز پذیرفته می شود. لانگه یکی از پیشکسوتان اقتصاد سنجی است؛ این اقتصاد دان لهستانی که مدتی نماینده کشورش در سازمان ملل بوده و بعدها در دانشگاه شیکاگو هم به تدریس و تحقیق مشغول شده بود، مباحثی را مطرح می کند که مورد توجه تفضلی هم قرار می گیرد. سوسیالیسم به

دو شیوه متمرکز و غیر متمرکز حالت اجرایی پیدا کرده است. شکل متمرکز آن که شیوه استالینیستی است که دولت، مسؤول برنامه ریزی سطوح خرد و کلان اقتصادی می باشد. این شیوه در اتحاد جماهیر شوروی به اجرا در آمد و با فروپاشی آن، دچار شکست شد. اما شکل غیر متمرکز سوسیالیسم در یوگسلاوی یعنی در زمان حکومت تیتو به اجرا در آمد. دولت، صنایع مهم و پایه همچون فولاد، بانکداری و حمل و نقل را در اختیار داشته و در برخی زمینه ها مالکیت خصوصی را به رسمیت می شناخت و از جمله در زمینه تولید کالاهای خصوصی نظام رقابتی را تشویق می کرد و تفضلی در رساله اش کوشیده که سهم لانگه را در این حوزه مشخص سازد.خاطرات و وقایع تحصیل : شهریه هر واحد درسی در دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در لس آنجلس در ابتدای تحصیل او دلار و سپس به چندین دلار رسیده بود . به هر حال تلاش و سختکوشی تفضلی موجب شده بود مخارج تحصیلی اش کاهش پیدا کند. فعالیتهای ضمن تحصیل : فریدون تفضلی در دوران تحصیل در دبیرستان علمیه به فلسفه و آثار تاریخی و ادبی گرایش پیدا می کند. آثار و کتاب های نویسندگان مکاتب فکری گوناگون را در این دوران بسیاری از آثار جان لاک، برتراند راسل، دکارت و مارکس مطالعه کرده است. رمان بینوایان ــ اثری نوشته شده در سالهای قبل از انقلاب کبیر فرانسه ــ و سپس برخی کتاب های نوشته شده بعد از انقلاب کبیر فرانسه را مطالعه می کند و کتاب مائده های زمینی را خوانده است. استادان و مربیان : دکتر فریدون تفضلی درباره اساتید خود چنین می گوید ": در آمریکا تعداد زیادی از اساتید من در دوره های کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکتری از دانشگاههای معتبر امریکا مانند دانشگاه هاروارد،شیکاگو و پرنیستون بودند. بعضی از آنها قبلا دانشجوی جوزف شومپتر (یکی از بزرگان علم اقتصاد جهان) و آلوین هانس در دانشگاه هاروارد بوده اند و بعضی از دیگر دانشجوی میلتون فریدمن (یکی از بزرگان اقتصاد جهان) بودند.حتی یکی از استادان من قبلا در انگلستان دانشجوی جان منیاردکینز بوده است".همسر و فرزندان : دکتر فریدون تفضلی متاهل است. وی دو فرزند دارد. پسرش مهندس عمران است و دخترش هم در رشته کامپیوتر درس می خواند. وقایع میانسالی : دکتر فریدون تفضلی وقتی به ایران آمد، سازمان برنامه، بانک مرکزی و وزارت اقتصاد و دارایی، هرکدام مایل به استخدام وی بودند ولی ایشان فعالیت در دانشگاه را ترجیح دادند. دکتر تفضلی معتقد است که "در رشته اقتصاد اگر پایه ها و مبانی فلسفی را بلد باشی موفق تری و بهتر می توانی مکاتب اقتصادی را بخوانی ".او شباهت مکاتب فلسفی و مکاتب اقتصادی را چنین توصیف می کند ":هر دو راجع به جهان بینی حرف می زنند و جهان بینی، منعکس کننده شرایط اجتماعی، سیاسی زمان و مکان است ".مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - کارشناس اقتصادی ،شرکت آر .ج .رینولدز ،پاسدنیا،کالیفرنیا،آمریکا از مهر ماه ۱۳۴۳ تا مهر ماه سال ۱۳۴۴ - عضو هیأت علمی دانشگاه ملی به بعد (دانشگاه شهید بهشتی کنونی). - استاد دانشگاه ملی (شهید بهشتی) تاکنون - معاون اداری و مالی دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه ملی - عضویت در شورای پژوهشی وزارت تعاون، - سرپرست امور دانشجویی ،دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی از سال ۱۳۵۰ تا سال ۱۳۵۱ - رئیس دروس دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی (معاون مدیر گروه اقتصاد و گروه علوم سیاسی) از سال ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۵۹ - نماینده دانشکده علوم و اقتصاد و سیاسی در کمیته انتشارات دانشگاه از سال ۱۳۵۰ تا سال ۱۳۵۲ - رئیس کمیته فوق لیسانس اقتصاد، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی از سال ۱۳۵۲ تا سال ۱۳۵۷ - رئیس کمیته پذیرش دانشجویان انتقالی از خارج به دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی از سال ۱۳۵۲ تا سال ۱۳۵۷ - نماینده دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی در کمیته ممیزی دانشگاه برای ارتقاء اساتید و سایر کمیته های وابسته به آن(۱- کمیته منتخب دانشکده و ۲- کمیته علوم انسانی) از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۶۹ - رئیس کمیته طرح سئوالات اقتصاد کلان و زبان تخصصی برای آزمون ورودی کارشناسی ارشد از سال ۱۳۵۰ تا کنونفعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی دکتر فریدون تفضلی به قرار زیر است: تدریس در آمریکا : مربی اقتصاد ،دانشگاه کالفرنیای جنوبی تدریس اقتصاد خرد یک،اقتصاد کلان یک ،اقتصاد توسعه و دستیار تدریس اقتصاد کلان یک،فوق لیسانس و نظام های اقتصادی دوره دکتری استادیار کالیفرنیا از مهر ماه سال ۱۳۴۷ تا تیر ماه سال ۱۳۴۹ شالمل دروس مبانی علم اقتصاد ،اقتصاد کلان

یکی ،نظام های اقتصادی ،اقتصاد توسعه تدریس در ایران : عضو هیئت علمی دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی ،دانشگاه شهید بهشتی از شهریور ماه سال ۱۳۴۹ تا کنون عنوان دروس ارائه شده توسط ایشان : الف- در سطح کارشناسی : تاریخ عقاید اقتصادی،از سال ۱۳۴۹ تا کنون ،اقتصاد کلان ۲ از سال ۱۳۴۹ تا کنون،زبان تخصصی از سال ۱۳۴۹ تا کنون ،اقتصاد کلان ۱ ،اقتصاد خرد ۱و۲ ،اقتصاد تورم ب- در سطح کارشناسی ارشد : سیر اندیشه های اقتصادی به مدت ۱۴ سال ،اقتصاد کلان ۱ به مدت ۳۰ سال ،اقتصاد کلان پیشرفته به مدت ۱۰ سال ،تئوری درآمد و اشتغال به مدت ۸ سال ،غیره ج- در سطح دکتری : اقتصاد کلان پیشرفته ،دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه شهید بهشتی به مدت ۲ سالسایر فعالیتها و برنامه های روزمره : تفضلی بعد از تدریس در دانشگاه می گوید": محیط دانشگاه را خیلی دوست دارم و به دانشجویانم هم علاقه مندم و در عین حال به آنها هم احترام می گذارم" همفکران فرد : دکتر تفضلی درباره اقتصاددانان چنین نظری دارد " اقتصاددانان کینزی و عقاید فریدمن را خیلی دوست دارم. فریدمن یک اقتصاددان نئوکلاسیک معاصر است. او می گوید که ما امروز همه به نوعی کینزی هستیم. کینز می گفت ;وقتی مردم در سطح کلان، تقاضاشان برای خرید کالا_ بالا رود، تولید هم زیاد می شود. بنابراین تقاضا، عرضه خود را به وجود می آورد".آرا و گرایشهای خاص : یکی از آثار تألیفی و گرانسنگ تفضلی، کتاب تاریخ عقاید اقتصادی است و تفضلی در این کتاب کوشیده است کلیه دیدگاه ها و نظریات اقتصادی را از عهد باستان تاکنون مورد بررسی قرار دهد. در همین راستا عقاید اقتصادی افلاطون و گاه عقاید اقتصادی رایج در چین باستان هم به بحث گذاشته شده و نظریات و ایده های مکاتب مختلف از جمله مکتب سوداگری (مرکانتیلیسم)، طبیعیون، کلاسیک، تاریخی، نئوکلاسیک، نهادی و تحولات سده گذشته مورد بررسی قرار می گیرد. تفضلی معتقد است که قدمت تاریخی عقاید اقتصادی به آثار فارابی و ابن خلدون و حتی پیش از آن به قبل از میلاد بر می گردد و افلاطون و ارسطو به مسائل اقتصادی توجه داشته و آگاهی های فلسفی خود را در مباحث اقتصادی نیز به کار برده اند. تفضلی می گوید: «تقسیم کار و اهمیت آن در جامعه اقتصادی، تمایز میان ارزش استفاده و ارزش مبادله، نقش مطلوبیت و هزینه در تعیین ارزش مبادله و وظایف پول از جمله موضوعاتی است که افلاطون و ارسطو مورد بحث قرار دادند.» به اعتقاد تفضلی «در یونان قدیم خانوار به عنوان نماینده واحد اقتصادی به شمار می رفت. از این جهت، ارسطو اقتصاد را به صورت تدبیر منزل یا مدیریت خانه تعریف نمود و معتقد بود که اقتصاد چیزی جز مدیریت اقتصادی خانه نیست.» در واقع شاید بتوان این کتاب را به تعبیری دایره المعارفی اقتصادی بدانیم که عقاید اقتصادی فلاسفه، اندیشمندان و اقتصاددانان تاریخ بشری را به صورت فشرده تشریح کرده است. گرایش های تخصصی تفضلی در زمینه هایی مانند تئوری اقتصاد و بویژه اقتصاد کلان، تاریخ عقاید اقتصادی و متدولوژی علم اقتصاد، اقتصاد توسعه، نظام های اقتصادی و برنامه ریزی، اقتصاد نیروی کار و مسائل اقتصادی و حقوقی است. تفضلی اعتقاد دارد: «تئوری اقتصاد در درک دانش نظری اقتصاد، نقشی حیاتی را بازی می کند و ضمناً درک جامع از نظریه های اقتصادی چه در اقتصاد خرد و چه در اقتصاد کلان بدون مطالعه چگونگی پیدایش زمینه تاریخی آنها در علم اقتصاد امکان پذیر نیست. از این رو، تاریخ عقاید اقتصادی بازوی تئوری اقتصاد است. به این دلیل که به فهم بهتر رابطه بین نظریه ها و واقعیت های اجتماعی و مسائل مبتلا به آنها کمک می کند. بررسی نظریه های اقتصاددانان در تاریخ علم اقتصاد آشنایی با مبانی نظری دانش اقتصاد را به صورت علمی و منطقی امکان پذیر می سازد.»تفضلی به اندیشه های کینز و مکتب کینزی توجه بیشتری دارد. حتی فریدمن هم که یک اقتصاددان نئوکلاسیک است، گفته: «امروز همه ما اقتصاددانان به نوعی کینزی هستیم و بنابراین تفکر کینزی داریم.» به زعم تفضلی هم اکنون دو مکتب اقتصادی «کینزین های جدید» و «کلاسیک های جدید» در دنیا در مقابل یکدیگر صف آرایی کرده اند. کینز با توجه به رکود اقتصادی آمریکا به این نتیجه می رسد که دولت تا حدی باید در مناسبات اقتصادی دخالت داشته باشد و در حقیقت به این باور می رسد که سرمایه داری آزاد موجب رکود اقتصادی و بیکاری می شود. اگرچه هر دوی این مکتب به مالکیت خصوصی معتقد هستند ولی مکتب کینزی معتقد است که دولت باید به طور قانونی بر مالکیت خصوصی نظارت کند ولی مکتب

کلاسیک های جدید مالکیت خصوصی را بدون قید و شرط و بدون دخالت دولت متعلق به بخش خصوصی می داند. تفضلی معتقد است که جامعه آمریکا دارای هزاران نفر اقتصاددان است و اضافه می کند که در زمان تحصیل در سمینارهای شخصی فریدمن و همچنین در کلاس های دانشجویان کینز و یا در کلاس های آلوین هانس ملقب به کینز آمریکا حضور پیدا کرده است. به اعتقاد تفضلی کسی که اقتصاد می خواند حداقل در چارچوب زندگی خودش تصمیمات منطقی و عقلایی می گیرد. او اعتقاد دارد اگر مدیریت اقتصادی با تخصص های افراد هماهنگی داشته باشد در این شرایط مدیریت اقتصادی کارآیی دارد وگرنه مدیریت اقتصادی الزاماً کارآیی لازم را ندارد. زمینه‌های علمی و تحقیقاتی: تئوری اقتصاد و تاریخ عقاید اقتصادی، نظام‌های اقتصادی و برنامه‌ریزی، اقتصاد توسعه، اقتصاد نیروی کار و مسائل آن، طرح توزیع عادلانه سیمان زمینه علمی تألیفات: اقتصاد کلان، تاریخ عقاید اقتصادی از افلاطون تا دوره معاصر، انقلاب کینزی از دیدگاه رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه‌داری کمونیسم و همزیستی، راهنمایی بر عقاید اقتصادی میلتون فریدمن زمینه علمی مقالات: رابطه رشد جمعیت با رشد و توسعه اقتصادی از دیدگاه اقتصاددانان کلاسیک برنامه و توسعه، نظری کوتاه به دامنه و متدولوژی علم اقتصاد.جوائز و نشانها : دریافت لوح تقدیر برای کتابهای اقتصاد کلان،تاریخ عقاید اقتصادی،انقلاب کینزی ازدیدگاه رشد و توسعه و تورم و تورم بسیار شدید و چند نمونه تاریخ تالیف دکتر فریدون تفضلی از طرف ریاست محترم دانشگاه شهید بهشتی دریافت لوح تقدیر برای کتابهای جان کنت گابرایت و استنیلا و منشیکوف ،سرمایه داری ،کمونیسم و همزیستی،اندیشه های سیاسی و اقتصادی میلتون فرید من و راز سرمایه داری از طرف ریاست محترم دانشگاه شهید بهشتی دریافت لوح تقدیر برای کتاب ترجمه شده اندیشه های سیاسی و اقتصادی میلتون فرید من توسط جناب آقای عطاالله مهاجرانی وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامیچگونگی عرضه آثار : فریدون تفضلی از آثار خود چنین می گوید ": من الان چند کتاب دارم که منتظر اخذ مجوز چاپ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. اگر مجوز داده شود، «نشرنی» آن ها را منتشر می کند. یکی کتاب «راز سرمایه» است که از اواخر بهمن ۱۳۸۴ منتظر مجوز است. کتاب دیگر، «اقتصاد فون مایزر» است. کتاب سوم هم«ـ راه بردگی» است که با کمک یکی از دانشجویان سابقم مشغول ترجمه اش هستیم. کتاب دیگری هم دارم به نام «اندیشه های سیاسی و اقتصادی فون هایک». از کتاب های قبلی ام هم، کتاب «اقتصاد کلان» است که تالیف است ".آثار : ۱ افسانه و واقعیت در سازمان های تعاونی ویژگی اثر : زیر چاپ۲ اقتصاد کلان ویژگی اثر : پدیدآورنده: فریدون تفضلی ناشر: نشر نی – ۱۶ آبان، ۱۳۸۶– نظریه ها و سیاست های اقتصادی ،ویراست اول ۱۳۶۶(هشت بار چاپ)۳ اقتصاد لودویگ فون مایزز: به سوی یک بازنگری ویژگی اثر : زیر چاپ۴ اندیشه های اقتصادی لودویگ فون مینرس ویژگی اثر : نشر نی ـزیر چاپ۵ اندیشه های سیاسی و اقتصادی فریدریش فون هایک ویژگی اثر : نشر نی ۱۳۷۷،کتاب برگزیده سال ایران۶ اندیشه های سیاسی و اقتصادی هایک ویژگی اثر : پدیدآورنده: ایمون باتلر، فریدون تفضلی (مترجم)، جعفر خیرخواهان () ناشر: نشر نی – ۲۹ خرداد، ۱۳۸۷۷ انقلاب کینزی ازدیدگاه رشد و توسعه ویژگی اثر : نشر نی ،۱۳۷۲۸ تاریخ عقاید اقتصادی ویژگی اثر : دکتر تفضلی در کتاب «عقاید اقتصادی»، شما همه نظریه های اقتصادی از دوران ارسطو تا زمان حال را بررسی کرده است. وی درباره انگیزه اش از تالیف این کتاب چنین بیان می کند ": من برای تالیف آن کتاب حدود هفت سال وقت صرف کردم و حدود پنج سال هم طول کشید تا تجدیدنظر شده آن را آماده کنم. انگیزه ام این بودکه دانسته هایم را مدون کنم و می خواستم در این زمینه کتابی بنویسم که تازگی داشته باشد و شبیه آندر ایران وجود ندارد–". پدیدآورنده: فریدون تفضلی ناشر: نشر نی – ۲۶ خرداد، ۱۳۸۶۹ تورم و تورم بسیار شدید و چند نمونه تاریخ ویژگی اثر : انتشارات وزارت تعاون ۱۳۷۵۱۰ جان کنت گابرایت و استنیلا و منشیکوف ،سرمایه داری ،کمونیسم و همزیستی ویژگی اثر : جی نشر ۱۳۶۹۱۱ راز سرمایه(چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و درجاهای دیگر شکست می‌خورد.) ویژگی اثر : پدیدآورنده: هرناندو دو سوتو، فریدون تفضلی (مترجم) ناشر: نشر نی – ۰۴ اسفند، ۱۳۸۶۱۲ راه بردگی ویژگی اثر : زیر چـــاپ،۱۳ راه نظام بردگی با مقدمه ای از میلتون فریدنی ویژگی اثر : در دســت

چاپ،همکاری با آقای حمید پاداش ،دانشجوی دوره دکتری دانشگاه تهران ،نشر نی۱۴ مبانی علم اقتصاد ویژگی اثر : در دست چاپ،جان اسمیتن،برای مدیریت (کارشناسی ارشد و کارشناسی) نشر نی

تقوی، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مهدی تقوی در سال ۱۳۲۴ خورشیدی در همدان به دنیا آمد.ایشان دارای دکتری اقتصاداز دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۲ است وی عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه علامه طباطبائی می باشد. کتاب" اصول حسابداری ۳ "وی ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : اقتصاد بین المللی والدین و انساب : پدر مهدی تقوی حسین تقوی و مادر محترمشان خانم افسرالملوک نیالی است.خاطرات کودکی : دوران کودکی مهدی تقوی بخشی در همدان و بخشی دیگر در تهران با ورزش و مطالعه ادبیات سپری شد.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : مهدی تقوی در خانواده ای متوسط و کارمندی بزرگ شد بطوری که تحصیل او در خارج از کشور هم با بورس دولت صورت گرفته بود.تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات مهدی تقوی از ابتدایی تا دکتری به شرح زیر است: تحصیلات ابتدایی تا اواسط کلاس پنجم در همدان تحصیلات ابتدایی از اواسط کلاس پنجم تا آخر ششم در تهران تحصیلات متوسطه در تهران از ۱۳۳۶-۱۳۴۲ مدرک کارشناسی بازرگانی از مدرسه عالی بازرگانی تهران از سال ۱۳۴۲-۱۳۴۵ دوره زبان و ادبیات انگلیسی در لندن از سال ۱۳۴۵-۱۳۴۶ دوره حسابداری در لندن ۱۳۴۶-۱۳۴۷ دیپلم کارشناسی ارشد مدیریت از پلی تکنیک کینگستون انگلستان در سال ۱۳۴۷-۱۳۴۸ کارشناسی ارشد بازرگانی از دانشگاه بیرمینگام انگلستان در سال ۱۳۴۸-۱۳۵۰ دکتری اقتصاد دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۵-۱۳۶۲فعالیتهای ضمن تحصیل : مهدی تقوی در حین تحصیل به مطالعات جانبی در ادبیات فارسی و انگلیسی و همچنین به ورزش فوتبال و کوهنوردی نیز می پرداخت.استادان و مربیان : مهدی تقوی از اساتید دوره کارشناسی خود دکتر وحیدی و از اساتید خارج از کشور آقایان ساموئل و شپارد را به یاد دارد.هم دوره ای ها و همکاران : مهدی تقوی همکاران زیادی در دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی دارد که بیشتر با دکتر پژویان و دکتر مجتهد و اقای ایازی صمیمی است.همسر و فرزندان : مهدی تقوی متاهل و دارای همسر (بنام ثریا مرتضوی) و دوفرزند پسر (بنامهای امیر حسین و اردشیر) است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهدی تقوی از سال ۱۳۵۰-۱۳۵۸ مربی پیمانی دانشگاه الزهرا،از سال ۱۳۵۸-۱۳۶۲ مربی دانشگاه علامه طباطبایی ،از سال ۱۳۶۲-۱۳۷۲ به عنوان استاد یار و از سال ۱۳۷۲-۱۳۷۹ به عنوان دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی بود.ایشان از سال ۱۳۷۹ تا کنون با درجه استادی در دانشگاه علامه طباطبائی به تدریس و تحقیق می پردازد. وی همچنین عضو هیئت تحریریه فصلنامه علمی -پژوهشی پژوهشنامه اقتصاد ایران (دانشکده اقتصاد علامه)، عضو هیئت تحریریه فصلنامه رفاه اجتماعی (دانشگاه علوم و توان بخشی و بهزیستی) ، مدیر مسئول ماهنامه حسابدار ،عضو هیئت تحریریه اطلاعات سیاسی -اقتصادی (علمی -ترویجی)و عضو هیئت تحریریه و سردبیر پژوهشنامه اقتصادی (علمی - پژوهشی) است.فعالیتهای آموزشی : مهدی تقوی از سال ۱۳۵۰ تاکنون در دانشگاههای الزهرا و علامه طباطبایی به تدریس پرداخته است. دروس تدریس شده: اقتصاد کلان پیشرفته ۱ و۲ اقتصاد کلان ۱ و ۲ ریاضیات ۳ تجارت بین‌الملل اقتصاد کلان میانه ۱ و تکمیلی مالیه بین‌الملل اقتصاد ریاضیمراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : مهدی تقوی ماهنامه حسابداری را پایه گذاری کرده است که از سال ۱۳۶۱ مرتب منتشر می شود.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : شاگردان : مهدی تقوق در این باره چنین میگوید":بسیاری از دانشجویان من خود الان استاد شده اند

و در دانشگاهها تدریس میکنند".آرا و گرایشهای خاص : گرایش های تخصصی: مالیه بین الملل ، اقتصاد کلان ، ریاضیات ۳، ریاضیات برای اقتصاد علایق پژوهشی: نظریه ادوار تجاری- نظریه رشد جوائز و نشانها : مهدی تقوی به عنوان پژوهشگر برتر دانشگاه علامه طباطبایی و همچنین پژوهشگر برتر دانشکده اقتصاد علامه طباطبیی(بدفعات متعدد) انتخاب شده است.همچنین کتاب "اصول حسابداری ۳ "وی در دوره یازدهم جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : مهدی تقوی دارای ۱۸ تالیف و ۴۶ ترجمه است.وی همچنین دارای ۲۷ مقاله چاپ شده در نشریات معتبر علمی و بیش از ۴ مقاله ارائه شده در خارج از کشور است.آثار : آشنایی با حسابرس و گزارش حسابرسی ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۰۳ آمار و کاربرد آن در حسابرسی ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۰۴ اختلاف نظرها در اقتصاد کلان ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۷۶۵ اختلاف نظرها در اقتصاد کلان بعد از کینز ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات ترمه ۱۳۷۸۶ ارز و عملیات پولی بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – موسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی ۱۳۶۲۷ استاندارد بین الملل حسابرسی ۱افشایرویه حسابرسی ۱ ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۰۸ استاندارد بین المللی حسابرسی ۲ – ارزش یابی و نحوه ارائه موجودی ها ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۰۹ استاندارد بین المللی حسابرسی ۳- صورت های مالی تلفیقی ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۱۱۰ استاندارد بین المللی حسابرسی ۵- افشای اطلاعات در صورت های مالی ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۱۱۱ استانداردهای حسابرسی ویژگی اثر : ترجمه – نشر ترمه ۱۳۷۰۱۲ اصل اهمیت ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۱۱۳ اصل تداوم فعالیت ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی -۱۳۶۱۱۴ اصول حسابداری ویژگی اثر : ترجمه – جلد اول -با ایرج نیک نژاد – انتشارات آگه -چاپ هیجدهم ۱۳۸۰۱۵ اصول حسابداری ۳ ویژگی اثر : ترجمه – چاپ اول -با ایرج نیک نژاد -انتشارات پیش برد ۱۳۷۱.این کتاب در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.۱۶ اصول حسابداری۲ ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات پیشبرد چاپ چهارم در سال۱۳۷۱.برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۳۷۰۱۷ اصول علم اقتصاد۲ ویژگی اثر : تالیف–انتشارات دانشگاه پیام نور -چاپ هشتم۱۳۸۰۱۸ اقتصاد ایران ویژگی اثر : ترجمه – با تیموری ودیگران -موسسه حسابرسی صنایع ملی ۱۳۶۱۱۹ اقتصاد خاور میانه در آستانه تغییر ویژگی اثر : ترجمه – پژوهشکده امور اقتصادی ۱۳۸۲۲۰ اقتصاد خرد ویژگی اثر : تالیف–با دکتر قدیری -انتشارات فروردین (چاپ ششم) ۱۳۷۳۲۱ اقتصاد خرد و کلان ویژگی اثر : تالیف–با دکتر پژویان انتشارات دانشگاه پیام نور -۱۳۷۴۲۲ اقتصاد سیاسی بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – پژوهشکده امور اقتصادی ۱۳۷۹۲۳ اقتصاد سیاسی بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – با ساعی – نشر قومس ۱۳۷۹–چاپ دوم۲۴ اقتصاد کلان ویژگی اثر : انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی،در دست چاپ۲۵ اقتصاد کلان ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات آزنگ۱۳۷۷ (چاپ سوم)۲۶ اقتصاد کلان پیشرفته ویژگی اثر : ترجمه – جلد دوم -واحد علوم و تحقیقات۱۳۸۴۲۷ اقتصاد کلان کینزی جدید ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی ۱۳۷۹۲۸ اقتصاد کلان نظریه رشد ویژگی اثر : ترجمه – واحد علوم و تحقیقات -دانشگاه آزاد ۱۳۸۳۲۹ اقتصاد کلان یک برداشت ریاضی ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات علمی – فرهنگی ۱۳۷۷۳۰ اقتصاد مدیریت ویژگی اثر : تالیف–با دکتر تاری -نشر نیک نگار ۱۳۷۸۳۱ اقتصاد مدیریت ویژگی اثر : تالیف– انتشارات نیما ۱۳۷۰۳۲ اقتصاد مکتب پولی ویژگی اثر : ترجمه – با مدرکیان -مرکز آموزش مدیریت دولتی ۱۳۷۵۳۳ الگوهای رشد اقتصادی ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات علمی و فرهنگی ۱۳۷۵۳۴ امور مالی بین الملل ویژگی اثر : تالیف–انتشارات دانشگاه پیام نور ۱۳۷۴۳۵ بحرانهای پولی و مالی بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – واحد علوم و تحقیقات ۱۳۸۳۳۶ پولها و بحران ها ویژگی اثر : ترجمه – واحد علوم و تحقیقات ۱۳۸۳۳۷ تجارت بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – با دکتر محمدی -پژوهشکده امور اقتصادی ۱۳۸۰۳۸ تجارت بین الملل ویژگی اثر : تالیف–انتشارات پیشبرد (چاپ دوم) ۱۳۶۸۳۹

تحلیلهای پویای اقتصادی ویژگی اثر : تالیف–انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۷۳۴۰ جهانی شدن و دولت رفاه ویژگی اثر : ترجمه – دانشگاه علوم و توانبخشی و بهزیستی۴۱ چگونه با آمار دروغ می گویند ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات گروه آمار – ریاضی دانشگاه علامه ۱۳۷۱۴۲ حسابداری و برنامه ریزی اقتصادی ویژگی اثر : ترجمه – با صالح لطفی –پیشبرد ۱۳۶۳۴۳ خصوصی سازی ۱ ویژگی اثر : تالیف – با خلعت بری و دیگران –انتشارات آگاه ۱۳۷۴۴۴ خصوصی سازی ۲ ویژگی اثر : تالیف– با خالعتبری و دیگران آنتشارات آگاه ۱۳۷۴۴۵ دوره کامل علم اقتصاد –مسائل و سیاستهای اقتصادی ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات پیشبرد ۱۳۷۶۴۶ دوره کامل علم اقتصاد(جلد یک و دو) ویژگی اثر : ترجمه – با عبدالله کوثری –انتشارات کوهسار ۱۳۸۱ (چاپ پنجم)۴۷ دوره کامل علم اقتصاد–اقتصاد خرد و پیشرفته ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات پیشبرد ۱۳۷۳۴۸ راز آشکار ویژگی اثر : ترجمه – (دکتر ین نیکسون و کسینجر در شرق آسیا)، (ترجمه با عبدا... کوثری)، انتشارات توس، ۱۳۵۳.۴۹ راهنمای ارزیابی علمی طرح ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات صنایع ایران ۱۳۶۹۵۰ زندگی سیاسی و تحولات اجتماعی ویژگی اثر : ترجمه – دانشکده علوم سیاسی و اجتماعی ۱۳۵۱۵۱ سرودهای راستین باد ویژگی اثر : تالیف–گالری هنر جدید ۱۳۴۴۵۲ فراتراز رشد–توسعه پایدار ویژگی اثر : ترجمه – واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی ۱۳۸۵۵۳ فرهنگ حسابداری ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات فروردین ۱۳۶۳۵۴ کریولانوس ویژگی اثر : ترجمه – انتشارات آگاه ۱۳۵۵۵۵ گزارش نویسی ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی –۱۳۶۱۵۶ مالیه بین الملل ویژگی اثر : تالیف–چاپ چهارم دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات)۱۳۸۳۵۷ مالیه عمومی ویژگی اثر : تالیف–با دکتر مهندس –انتشارات فروردین (چاپ ۱۵)۱۳۸۲۵۸ مبانی علم اقتصاد ویژگی اثر : تالیف–انتشارات صنایع ایران (چاپ هشتم) ۱۳۸۲۵۹ مدیریت مالی ۱ ویژگی اثر : تالیف–انتشارات دانشگاه پیام نور ۱۳۷۴۶۰ مدیریت مالی ۲ ویژگی اثر : تالیف–انتشارات دانشگاه پیام نور ۱۳۷۵۶۱ مقدمه ای بر استاندارد های حسابرسی بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – سازمان حسابرسی –۱۳۶۰۶۲ مقدمه ای بر تجربه و تحلیل اقتصاد خرد ویژگی اثر : پاپیروس _ پیشبرد ، چاپ دوم، ۱۳۶۸.۶۳ مقدمه ای بر تحلیل خرد ویژگی اثر : تالیف–چاپ سوم –دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات۱۳۸۴۶۴ نظریه ادوار تجاری ویژگی اثر : ترجمه – واحد علوم و تحقیقات ۱۳۸۳۶۵ نظریه ادوار تجاری ویژگی اثر : ترجمه – کتاب دوم –واحد علوم و تحقیقات ۱۳۸۴۶۶ نظریه تجارب بین الملل ویژگی اثر : ترجمه – اتشارات آموزش انقلاب اسلامی۱۳۷۱۶۷ نهاد های پولی و مالی بین الملل ویژگی اثر : تالیف–ژوهشکده امور اقتصادی ۱۳۸۴(چاپ دوم)

تمدنی جهرمی، محمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمدحسین تمدن متولد ۱۳۰۴ جهرم است. تحصیلات ابتدایی اش را در مدرسه اسلامیه جهرم گذراند و دوره متوسطه را در دبیرستان نمازی شیراز طی کرد. وی در دوران تحصیل همواره از شاگردان ممتاز بود. به اصرار پدر رشته طب را پی میگیرد ولی با روحیهی وی سازگار نیست و به ناچار انصراف داد و به رشته حقوق روی آورد. محمدحسین تمدن در سال۱۳۲۵ لیسانس حقوق اش را از دانشگاه تهران دریافت می کند و پس از فارغ التحصیلی حقوق تصمیم می گیرد تا برای دکترا درس بخواند. در همان سالها به لندن میرود و آنجا به مدت یک سال تحصیل موفق به اخذ گواهی نامه در رشته مدیریت اقتصادی و اجتماعی شد. سپس به ایران بازگشت و وکالت را به عهده گرفت تا این که در سال۱۳۳۹ در کنکور دکترای اقتصاد شرکت کرده و به انگلیس رفت. محمدحسین تمدن به اقتصاد علاقه مند شده بود و دکترایش را با گرایش برنامه ریزی ادامه داد و رساله دکترایش را با مقایسه در

نظام برنامه ریزی فرانسه و یوگسلاوی به انجام رساند. او پس از بازگشت در سال۱۳۴۴ در تهران به استخدام مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی اقتصادی تهران به ریاست مرحوم پیرنیا درآمد و مسئول بخش تحقیقات برنامه ریزی مؤسسه ها شد. استاد کهنه کار و پیر فرزانه اقتصاد ایران امسال در همایش چهره های ماندگار مورد تقدیر و قدردانی قرار گرفت. او از اقتصاددانان سرشناس ایران است و هم اکنون گرچه به کهنسالی رسیده همچنان سرزنده و استوار است و همچنان حضور جدی خود را در زمینه کاری اش حفظ کرده و از روحیه استادی اش نکاسته است گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادخاطرات کودکی : محمدحسین تمدن می گوید: «ما درخانواده ۶ فرزند بودیم، من فرزند چهارم این خانواده خوشبخت بودم، پدرم تاجر بود با این حال به یاد دارم از دوران کودکی که روزنامه های آن زمان را حتی در خانه نیز مطالعه می کرد. از آن سال ها ما با درس و مدرسه و روزنامه و روزنامه خوانی آشنایی پیدا کردیم. پدرم که مردی منطقی و متدین بود، انتظارداشت فرزند چهارم خانواده اش که من بودم، رشته طب را بخواند. من هم حرف او را گوش کردم و در رشته طب شرکت کرده و قبول شدم، سال۱۳۲۱ در رشته پزشکی قبول شدم، تازه به کلاس می رفتم که یک روز برای تحقیق به تالار تشریح رفتیم. منظره ای که از تشریح دیدم حالم را بد کرد به طوری که از آن روز دیگر به دانشگاه نرفتم! یک هفته بیشتر نبود که به کلاس می رفتم و این مسأله برایم پیش آمده بود که انصراف دادم و رشته حقوق را انتخاب کردم، چون در این رشته نیز قبول شده بودم، به ادامه تحصیل پرداختم. پدرم پس از این که دید من در رشته طب موفق نمی شوم از برادر کوچکترم محمدحسن که ۸سال تفاوت سنی با من داشت، خواست تا در رشته طب ادامه تحصیل دهد که او هم اکنون پزشک عمومی است.» تحصیلات رسمی و حرفه ای : - دیپلم علمی در سال ۱۳۲۱ - لیسانس حقوق از دانشگاه تهران در سال ۱۳۲۵ - دریافت گواهینامه مدیریت اقتصادی و اجتماعی در سال ۱۳۴۰ از لندن - دکترای اقتصاد پس از شش سال تحصیل و تحقیق از دانشگاه لندن ۱۳۴۴ خاطرات و وقایع تحصیل : محمدحسین تمدن در مورد اشتیاقش به رشته حقوق و اقتصاد می گوید: «از دورانی که در دانشکده حقوق مشغول بودم کتاب های نشریات اقتصادی بویژه نوشته های اقتصاددانان به اصطلاح دگراندیش را مطالعه می کردم، ولی چون درس های اقتصادی ارائه شده در دانشکده نظرم را جلب نمی کرد، رشته قضایی را دنبال کردم. هنگامی که برای گذراندن یک دوره مطالعاتی یک ساله به مدرسه اقتصاد و علوم سیاسی لندن رفتم، تحت تأثیر زیربنای سخت و محکم این علم قرارگرفتم و تصمیم قطعی و حضور در این رشته را از همان زمان شروع کردم.»همسر و فرزندان : محمدحسین تمدن در مورد ازدواج خود با همسرش چنین میگوید: «در سال۱۳۴۷ با همسرم فتانه میرکمالی آشنا شدم و ازدواج کردم. او مشوق فوق العاده ای برای انجام کارهای تحقیقاتی ام بود گرچه از پدرم، مادرم و خواهر بزرگم نیز کمک های فراوانی گرفته ام. در این سال ها به خاطر سختکوشی در رشته دلخواهم تصدیق می کنم که به همسرم آن طور که خواسته او بود نرسیده ام ولی او همواره یار و همراه من در سختی ها و ناخوشی های زندگی بود و نه تنها در مورد من فروتنی داشت، بلکه در مورد افراد دیگر فامیل نیز از هیچ کس مضایقه نمی کرد و همیشه دست یاریگری داشت.» مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمدحسین تمدن در سال ۱۳۶۵ با معرفی کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین الملل و صلاحدید دفتر مشاوره حقوق بین الملل ریاست جمهوری در ۵ دوره سه ساله به عنوان عضو ایرانی دیوان بین الملل داوری بازرگانی (پاریس) انتخاب شد و این وظیفه را به مدت ۱۵ سال تا چهار سال پس از بازنشستگی از دانشگاه تهران (۱۳۷۶) عهده دار بود. - مدیریت گروه آموزشی اقتصاد سیاسی - عضویت در هیأت ممیزه دانشگاه تهران در چندین دوره فعالیتهای آموزشی : محمدحسین تمدن پس از این که دکتر پیرنیا نخستین دانشکده اقتصاد را در دانشگاه تهران در سال۱۳۴۶ تأسیس کرد، به عنوان عضو هیأت علمی این دانشکده استخدام و دانشیار اقتصاد دانشگاه تهران شد. محمدحسین تمدن از سال۱۳۴۶ در دانشکده های اقتصاد دانشگاه تهران و در سال های اخیر در دانشگاه های علامه طباطبایی، امام صادق (ع)، شهید بهشتی و تربیت مدرس به تدریس در دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در رشته های اقتصاد، حقوق بین الملل اقتصادی، متدولوژی علم اقتصادی و برنامه ریزی اقتصادی از سال ۱۳۶۴ تا سال ۱۳۷۶و ۳ سال بعد در دانشگاه اقتصاد پس از

بازنشستگی به فعالیت پرداخته است. آرا و گرایشهای خاص : به نظر محمدحسین تمدن برای تجزیه و تحلیل وضع جاری و تدوین سیاست مؤثر نمی توان تنها به تئوری اقتصادی صرف تکیه داشت، بلکه لازم است علاوه بر کسب اطلاعات کامل و داده های آماری و شاخص های دقیق به جنبه ها و ابعاد دیگر جامعه ازجمله ابعاد حقوقی، سیاسی جامعه شناختی و روان شناسی اجتماعی توجه کافی داشت. البته بهبود و توسعه جوامع بدون قانونمند شدن و استقرار نظام قضایی عادل و آشنا به مبانی و نیز همراه کردن افکارعمومی از راه تقویت مردم سالاری میسر نخواهدبود. دکتر تمدن بازکردن میدان برای بخش خصوصی سالم، فعال ومبتکر و ترویج رقابت در بازار سامان یافته و درعین حال تأمین هماهنگی سیاست های اقتصادی دولت (اعم از برنامه ای، پولی و مالی) و توجه به قشر محروم را از شرایط توفیق درامر سیاست گذاری اقتصاد می داند. محمدحسین تمدن اندیشیدن در مسائل پژوهشی را مستلزم یاری گرفتن از روش های تجزیه و تحلیل علمی و عینی می داند و می گوید: «تصمیم گیری درباره مسائل خصوصی برای من بیشتر مقرون با جنبه های سلیقه ای، احساسی و ذهنی است. گرچه این دو قابل مقایسه با هم نیستند ولی طبعاً مسائل پژوهشی دقت و تمرکز ذهنی بیشتری را می طلبد.» استاد محمدحسین تمدن آرزو دارد جامعه علمی با تلاش خستگی ناپذیر برای جست و جوی حقیقت با پیروی از روش های دقیق و آزموده شده را هدف اصلی خود قراردهد و خطاهای خود را به سرعت اصلاح کند و در برابر هرنوع فشار ایستادگی کند. «با تقویت این ارزشهاست که جامعه علمی به بالاترین سطح دانش جهانی نزدیکتر می شود.» محمدحسین تمدن درباره تقدیر از بزرگان می گوید: «چندسالی است که ازسوی چند نهاد افرادی در زمینه علم و هنر به عنوان چهره ماندگار به جامعه معرفی می شوند که جای بسی قدردانی است. این افراد با اکتشافات و اختراعات و نظریاتی که داشته اند، دستاوردهای درخشانی از خود باقی گذارده اند و افق های تازه ای به عنوان متفکر و دانشمند در علوم مختلف بشری گشوده اند که نامشان تا ابد ماندگار است و حداقل تا چندنسل و تا هنگامی که آثارشان با پیشرفت سریع علوم کهنه نشده است، ماندگار خواهدبود. امیدوارم به عنوان یک مرد کوچک در ذهن استادان همکار و جوان تر خود و نیز در ذهن دانشجویانی که با من درس داشته اند ماندگار باقی بمانم. دعامی کنم همه آنها عمر دراز داشته باشند و بتوانند چهره های فوق العاده علمی ازخود به یادگار بگذارند.» محمدحسین تمدن با نگاهی پر ازامید به آیندگان به جوانان امروز می گوید: «آینده بستگی به تلاش آیندگان دارد مخصوصاً دانشجویان علاقه مند، بسیارمی توانند مؤثر باشند. به شرطی که هدف های واقع بینانه داشته باشند و بخواهند تئوری های اقتصادی را که حاصل تلاش بهترین مغزها درچند قرن اخیر است به خوبی بیاموزند و استادان خود را وادار به مطالعه بیشتر و ارائه درست دروس کنند. یکی از دانشمندان بزرگ گفته است که دانشجویان در دوره تحصیلی وقت کمی دراختیار دارند و این وقت را باید به طور عمده برای فراگرفتن تئوری صرف کنند و حل مشکلات عملی را که مستلزم دقت در مسائل پیچیده و ابعاد گوناگون است به وقت دیگری محول کنند و مسلماً روشنی و دقتی که درنتیجه تسلط به تئوری ها به دست می آورند کمک بزرگی برای آنها در حل مسائلی است که در زندگی اجتماعی با آن مواجه می شوند.» جوائز و نشانها : محمدحسین تمدن در سال۱۳۶۹ به عنوان استاد ممتاز دانشگاه تهران شناخته شد و از ریاست جمهوری لوح تقدیر هم دریافت کرد. و چندی پیش به عنوان چهره ماندگار معرفی شدچگونگی عرضه آثار : - برخی از جزوه های محمدحسین تمدن عبارتند از: روش تحقیق در اقتصاد، روانشناسی اقتصادی، منطق علوم اجتماعی (در دو بخش)، اقتصاد کلان، اقتصاد خرد، نظام های اقتصادی، آمار (سال اول سیاسی)، سیاست وحکومت در کشورهای باختری (سال چهارم سیاسی)، جامعه شناسی اقتصادی، متدولوژی علم اقتصاد (در دو بخش)، برنامه ریزی اقتصادی، مسائل پیش بینی اقتصادی (کارشناسی ارشد)، تجزیه و تحلیل اقتصادی (کارشناسی ارشد)، اقتصاد بخش عمومی (در دو بخش). مقالات: آثار : تالیف مالیه بین الملل ، مقاله ارتقای علم و فناوری و نقش جامعه علمی ، مقاله پیرامون مفاهیم علمی و فلسفه علم ، مقاله زمینه های عمده فعالیت علمی جیمز بوکانان ، مقاله ابوریحان بیرونی ، مقاله اقتصاد رفاه لیبرالیستی آیا وجود دارد؟ (بحثی در برخورد اندیشه ها) ، مقاله بحثی در رابطه قضاوت های ارزشی و قضاوت های مبتنی بر واقعیت در علوم اقتصادی و

اجتماعی ، مقاله تفکر علمی در توسعه اقتصادی و اجتماعی ، مقاله حکیم عمر و خیام ، مقاله خواجه نصیرالدین طوسی ، مقاله دستاوردهای مکتب انتخاب عمومی Public choice / مقاله سرگذشت یک علم ، مقاله سوگندنامه دانش آموختگان اقتصاد ، مقاله غیاث الدین جمشید کاشانی ، مقاله محمد زکریای رازی ، مقاله مسئولیت های علمی و اخلاقی اقتصاددان ، مقاله معیارهای عدالت از نظر رالس ، مقاله مفهوم حقوق طبیعی ، مقاله نگاهی به چالش های اقتصادی دولت

منابع زندگینامه :بنیاد ایرانشناسی

توفیق، فیروز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فیروز توفیق سال ۱۳۱۳ در شهر تبریز دیده به جهان گشود و در خانواده ای فرهنگ دوست و اصیل رشد کرد، پدرش پزشک و مادرش خانه دار بود که به تربیت و رشد فرزندانش اهمیت می داد. دوران ابتدایی را در مدرسه مهر تهران و متوسطه را در مدرسه البرز گذراند. برای ادامه تحصیل به کشور سوئیس رفت و در دانشگاه ژنو (دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی) ادامه تحصیل داد و توانست مدرک لیسانس و دکترای خود را در رشته جامعه شناسی دریافت کندگروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : جامعه شناسی تحصیلات رسمی و حرفه ای : ـ گذراندن دوران تحصیلی دبیرستان در دبیرستان البرز ـ اخذ مدرک کارشناسی و دکترا از دانشگاه علوم اقتصادی و اجتماعی ژنو هم دوره ای ها و همکاران : از همکاران فیروز توفیقی میتوان به مهندس عظیمی، ایرج صدیقیان و هایده نصیری اشاره کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فیروز توفیق سال ۱۳۷۷ به بعد به مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران منتقل شد و در آنجا به عنوان مدیر تلفیق طرح های کالبدی مناطق البرز جنوبی، جنوب غربی، زاگرس و آذربایجان بود. فیروز توفیق درسال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷ نیز به عنوان عضو شرکت مهندسان مشاور شمارگان در تهیه طرح مجموعه شهری مشهد همکاری داشته است. دکتر فیروز توفیق طرحی را با نام «تهیه الگوی ریاضی برای برنامه ریزی و پیش بینی وضع مسکن در ایران» در سال ۱۳۶۹ برای وزارت مسکن و شهرسازی به انجام رسانید. در همان ایام در طرح های متعددی به عنوان مدیریت یا تلفیق یا گزارش نهایی شرکت داشته است. دکتر فیروز توفیق مدتی مدیر مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران بوده است و بعدها به صورت مأمور به مرکز آمار وزارت مسکن منتقل می شود و بعد از انقلاب و پس از بازنشستگی دست از فعالیت برنداشت و در مؤسسات دولتی و خصوصی به فعالیت و تحقیق پرداخت و از جمله این سازمان ها، می توان به مؤسسه مطالعات شهرسازی وابسته به وزارت مسکن، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش در مدیریت و برنامه ریزی وابسته به سازمان برنامه ریزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات و ... فعالیتهای آموزشی : فیروز توفیق به مدت ۵ سال به عنوان دستیار استاد، در دانشگاه ژنو مشغول تدریس شد و به مطالعه و تحقیق پرداخت و سپس به ایران برگشت و در دانشگاه تهران به تدریس پرداخت. وی سال ها در دانشگاه امام صادق ـ تهران، واحد اقتصاد برنامه ریزی، تدریس می کرد و همچنین در دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات نیز برنامه ریزی اقتصادی را تدریس کرده است آرا و گرایشهای خاص : فیروز توفیق درباره برنامه ریزی در ایران معتقد است: «مهم ترین نکته در برنامه ریزی ایران، به هر روشی که انجام گیرد، جدیت بیشتر در تهیه برنامه هاست. برای این منظور باید مؤسسات یا مشاوران تخصصی ایجاد شود. ما حتی هنوز واحدی را که به صورت جدی و مداوم به تهیه و ارزیابی الگوهای کوتاه مدت و میان مدت اقتصاد سنجی بپردازد نداریم. حال آن که بسیاری از مشکلات اقتصادی ما در سیاستگذاری های اقتصاد کلان است و ابزاری که به کمک آن بتوان درستی پیامدهای سیاستگذاری های اقتصادی (حجم

اعتبارات، کسری بودجه، فروش اوراق مشارکت و ...) را سنجید بسیار مغتنم است.» چگونگی عرضه آثار : آثار فیروز توفیقی عبارتند از : تالیفات ، مقالات و ترجمه ها و خصوصا تهیه گزارشات، الگوهای ریاضی و طرحهای مختلف در زمینه اقتصاد و جامعه شناسی است. برخی دیگر مقاله ها: ـ بودجه اقتصادی، دفتر مطالعات برنامه و بودجه، بودجه برنامه ریزی در ایران (مسائل و چالش ها) ـ الگوسازی به کمک سیستم اطلاعات جغرافیایی (ساج) در طرح کالبدی ملی گزارش ها: ـ گزارش تلفیق طرح کالبدی منطقه جنوب غربی با همکاری هایده نصیری ـ الگوهای ریاضی در طرح های شهری ـ گزارش تلفیق طرح کالبدی منطقه زاگرس با همکاری ناصر عظیمی ـ الگوهای مسکن برای مناطق شهری ـ سیستم های اطلاعات جغرافیایی در طرح های شهری ـ تهیه گزارش درباره کاربرد الگوهای ریاضی در طرح های شهری ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵ ـ تهیه گزارش درباره کاربرد سیستم های اطلاعات جغرافیایی در طرح های شهری ۱۳۷۰تا ۱۳۷۵ ـ تهیه الگوی (ریاضی) برای برنامه ریزی و پیش بینی وضع مسکن در ایران ـ تهیه گزارش درباره اجرای طرح های سازمان مذکور در ایران ـ تهیه گزارش درباره بخش خصوصی در ایران آثار : آمایش سرزمین؛ تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران اقتصاد به روایت الگوهای یکپارچه ویژگی اثر : مقاله، چاپ در مجله هفت هنر، مقاله ای از دکتر فیروز توفیق است که در آن مباحث و جایگاه مطالعات اقتصادی در طرح های شهرسازی و همچنین معرفی الگوهای یکپارچه کاربری و ترابری شهری می گنجد. این مطالعات از جمله در چارچوب الگوهای یکپارچه شهرسازی که مباحث اقتصادی مانند عرضه و تقاضای زمین و زیربنا، قیمت زمین و ساختمان اعتبارات مالی مانند درآمدها، هزینه ها، انواع عوارض شهرداری ها را به مباحث شهرسازی مانند کاربری زمین ها و تراکم ساخت و سازها، ترابری مانند مبدأ و مقصد و حجم سفرها و انواع ترابرها و نیز به مسائل زیست محیطی مانند انتشار گازها مانند منواکسید کربن، اکسیدهای ازت، سرب و ذرات معلق پیوند می دهد، معنا می یابد. پیشه الگوهای شهری و کاستی های آنها، الگوهای یکپارچه، مبانی اقتصادی در الگوهای بزرگ اقتصاد و الگوهای میانجی و ترابری از جمله مواردی است که در این تحقیق و تألیف مورد بازکاوی قرار گرفته است ۳ امکان سنجی تهیه بودجه اقتصادی ویژگی اثر : چاپ در سال ۱۳۸۲ ، دکتر فیروز توفیق با ارائه نمونه و راهکارهایی در جهت بهبود وضع در ایران کوشیده است، در بهره وری وضع اقتصادی ایران کمک کند. «امکان سنجی تهیه بودجه اقتصادی» از دیگر تألیفات دکتر فیروز توفیق است. بودجه اقتصادی بودجه ای است که به صورت پیوست بودجه سالانه تقدیم قانونگذار می شود که نشان می دهد، این بودجه حجم و کسری اش چه اثراتی در متغیرهای اقتصادی دارند. در این کتاب از مدل های اقتصادی کوتاه مدت استفاده شده است. ۴ برنامه ریزی در ایران و چشم انداز آینده آن تجربه چند کشور در برنامه ریزی؛ با تأکید بر تجربه شوروی سابق، فرانسه، هند و کره جنوبی تحلیل داده ـ ستانده در ایران ویژگی اثر : این کتاب یکی از تألیفات دکتر فیروز توفیق است که به وسیله مجموعه جامعه و اقتصاد، انتشارات انقلاب اسلامی به بازار کتاب عرضه شد. یکی از روش های تحلیل اقتصادی، تحلیل داده ـ ستانده است. در این کتاب سعی شده است؛ تحلیل داده ـ ستانده با وضع ایران منطبق شود و بعدها این کار به وسیله بانک مرکزی دنبال شد و منابع و مآخذ این کتاب در این زمینه راهگشا بود و از جداول این کتاب نیز استفاده شده است. این جداول ارتباط بین بخش ها را یک جا نشان می دهد مثلاً در بخش کشاورزی چه چیزی را می گیرد و چه چیزی می دهد و تحلیل هایی نیز در این زمینه انجام شده است.۷ درآمدی بر برنامه ریزی اقتصادی با نگاهی به وضع ایران ویژگی اثر : همزمان با تدریس برنامه ریزی جزواتی را تهیه کرد که بعدها انگیزه کتابی با عنوان «درآمدی بر برنامه ریزی اقتصادی با نگاهی به وضع ایران» شد.این کتاب سال ها به عنوان کتاب دانشگاهی مورد استفاده دانشجویان و علاقه مندان به برنامه ریزی اقتصادی بود. ۸ گزارش تلفیق طرح کالبدی منطقه زاگرس میانی، جنوب غربی کهگیلویه و بویراحمد و آذربایجان ویژگی اثر : مجموعه تحقیقات دکتر فیروز توفیق با همکاری مهندس عظیمی، ایرج صدیقیان و هایده نصیری است که پس از سال ها تلاش و تحقیق به ثمر رسیده است و بزودی در چهار جلد چاپ می شود. دکتر توفیق معتقد است؛ برنامه ریزی مبحثی بسیار پیچیده و مهم است. ایران برنامه ریزی دارد و یک کتاب اختصاصی ندارد. در ایران چهار برنامه ریزی

تهیه شده است.عموماً روش هایی که برای برنامه ریزی اقتصاد و صنعت و ... استفاده می شود کلی است. در برنامه ریزی منطقه ای برنامه آمایش سرزمین، ارزشیابی طرح ها و برنامه ریزی های بلندمدت و آینده نگری ها بررسی شده است. ۹ مجموعه مباحث و روش های شهرسازی نظرخواهی درباره آینده شغلی دانش آموزان ویژگی اثر : رساله دکتری، این پایان نامه با همکاری مدارس سوئیس انجام شد۱۱ نگاهی به آینده برنامه ریزی در ایران ویژگی اثر : مقاله ، از دیگر مقاله های دکتر فیروز توفیق می توان به «نگاهی به آینده برنامه ریزی در ایران» اشاره کرد: «تقریباً در سراسر جهان دگرگونی های کم و بیش اساسی در هدف، جایگاه، و شیوه تهیه برنامه ها رخ داده است. برنامه های کنونی از نظر هدف متنوع تر شده اند و تأکید آنها بیشتر بر پایداری توسعه است تا نفس توسعه؛ از نظر روش تهیه، برنامه ها بیشتر راهبردی و مشارکتی هستند تا فن سالارانه (تکنوکراتیک)؛ سرانجام این که از نظر جایگاه بیشتر غیرمتمرکزند تا با نگرش از بالا به پایین، هر چند غالباً سلسله مراتب ملی، منطقه ای، استانی و محله هم حفظ شده است. روش برنامه ریزی در ایران از روش «جمع طرح ها» به روش «فراگیر» استحاله و در دوران اخیر به روش «راهبردی» گرایش یافته است. از برنامه سوم پس از انقلاب هم گام هایی مهم در جهت تمرکززدایی از برنامه ریزی برداشته شده است. اگر روند کنونی ادامه یابد در آینده در ایران برنامه های بخشی بیشتر راهبردی و ملی و تلفیق سرزمینی آنها بیشتر استانی خواهد بود.» ... لازم است یادآوری شود که در ایران فکر برنامه ریزی در محافل دولتی شکل گرفت. پیش از آن هم موضوع به وسیله افرادی از جمله مهندس زاهدی مطرح شده بود. این اندیشه ها سرانجام به تدوین نخستین برنامه هفت ساله کشور انجامید. از آن پس در ایران پیش از انقلاب اسلامی برنامه تهیه که از آن میان پنج برنامه به موقع اجرا گذاشته شد و ...»

ختایی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمود ختایی در سال۱۳۲۴ بدنیا آمد. وی مدرک دکتری رشته اقتصاد را از دانشگاه اوتاوای کانادا در سال ۱۳۵۷ اخذ کرده است. ایشان هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی می‌باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : مدارک تحصیلی: - کارشناسی اقتصاد- دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران ، ۱۳۴۷ - کارشناسی ارشد اقتصاد بین‌الملل- دانشگاه تهران ، ۱۳۵۲ - دکترای اقتصاد- دانشگاه اوتاوا ، کانادا ، ۱۳۵۷مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - دستیار موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران به مدت سه سال - محقق مهندسین مشاور خصوصی تهران به مدت یک سال - محقق سازمان مدیریت و برنامه ریزی به مدت یک سال - حسابدار شرکت ملی ذوب آهن ایران- اصفهان به مدت دو سال - مدیریت برنامه ریزی وزارت راه و ترابری ،هماهنگی روشهای مختلف حمل و نقل به مدت دو سال - مدیر طرح و برنامه و مشاور مدیرعامل شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی به مدت شش سال - دانشیار و مدرس دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی به مدت ۲۲ سال - مدرس دانشکده اقتصاد دانشگاه اوتاوا به مدت دو سال فعالیتهای آموزشی : دروس تدریس شده توسط محمود ختایی به شرح زیر است: اقتصاد کلان (کارشناسی ، کارشناسی ارشد و دکتری) ، اقتصاد مالی ، پول و ارز و بانکداری ، اقتصاد بین الملل آرا و گرایشهای خاص : علایق پژوهشی و اقتصاد کلان ، اقتصاد مالی ، سرمایه گذاری ، پول و ارز و بانکداری ، اقتصاد بین الملل ، رشد و بازارهای مالی اقتصاد کلان ، اقتصاد مالی ،پول و ارز و بانکداری و اقتصاد بین الملل گرایش‌های تخصصی دکتر ختاییچگونگی عرضه آثار : محمود ختایی دارای بیش از ۲۰ مقاله منتشر شده در مجلات معتبر بین المللی داخلی و خارجی ،بیش از ۵ مقاله ارائه شده در کنفرانس ها و استاد راهنمای بیش از ۵۰ پایان نامه (در زمینه های مباحث

اقتصاد کلان ،سرمایه گذاری و غیره) است.آثار : اثر تغییر نرخ سود اسمی پیش بینی شده بر سطح سرمایه گذاری در اقتصاد ایران ویژگی اثر : (۱۳۸۵) ، پژوهشکده پولی و بانکی۲ اقتصاد پول و نهادهای مالی ویژگی اثر : (۱۳۸۴) دانشگاه علامه طباطبایی (جزوه)۳ اقتصاد کلان بین الملل ویژگی اثر : (۱۳۸۳) ، موسسه توسعه صنعت سرمایه گذاری (زیر چاپ)۴ درس هایی در اقتصاد کلان (۱۳۷۷) ویژگی اثر : دو جلد ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور۵ مروری کوتاه بر اقتصاد کلان و پرسش‌های چند جوابی ویژگی اثر : (۱۳۷۵) ، کتاب ماد

منابع زندگینامه :تکمیل پرسشنامه فرهیختگان توسط دکتر محمد ختایی بنا به درخواست بنیاد ایران شناسی - بهار ۱۳۸۶

خلیلی عراقی، منصور

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید منصور خلیلی عراقی در سال ۱۳۲۷ در تهران بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک دکترا رشته اقتصاد از دانشگاه کالیفرنیا آمریکا در سال ۱۳۶۱ می باشد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی دکتر سید منصور خلیلی عراقی به ترتیب زیر است: - کارشناسی رشته اقتصاد از دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۰ - کارشناسی ارشد رشته اقتصاد از دانشگاه کالیفرنیا در سال۱۳۵۶ - دکترا رشته اقتصاد از دانشگاه کالیفرنیا آمریکا در سال ۱۳۶۱ مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق اجرایی سید منصور خلیلی عراقی به ترتیب زیر است: شورای سیاستگذاری گروه کارآفرینی,شورای سیاستگذاری گروه کارآفرینی در سال۱۳۸۳ مدیر گروه اقتصاد نظری - مدیر گروه اقتصاد نظری،دانشکده اقتصاد از سال۱۳۸۲-۱۳۸۳ سردبیر مجله تحقیقات اقتصادی-- سردبیر مجله تحقیقات اقتصادی،دانشکده اقتصاد در سال۱۳۸۱ رئیس دانشگاه تهران از سال۱۳۷۶-۱۳۸۱ رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران از سال۱۳۷۳-۱۳۷۶ معاون پژوهشی دانشگاه تهران از سال۱۳۶۷-۱۳۷۲ عضو شورای انتشارات دانشگاه تهران از سال۱۳۶۷-۱۳۷۲ رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران فعالیتهای آموزشی : عنوان درس ارائه شده توسط سید منصور خلیلی عراقی به قرار زیر است: ۱ ارزیابی طرحهای اقتصادی، کارشناسی ۲ زبان ۳، کارشناسی ۳ اقتصادصنعتی،کارشناسی ارشد ۴ اقتصادکلان، کارشناسی ارشد ۵ اقتصادکلان۲ ،کارشناسی ارشد ۶ زبان تخصصی،کارشناسی ارشد ۷ موضوعات انتخابی در اقتصاد کلان، کارشناسی ارشد چگونگی عرضه آثار : - تعداد مقالات متشر شده دکتر : ۲۴ مورد - تعداد شرکت در سمینارها وهمایشها در خارج از کشور : ۳ مورد - تعداد پژوهشها و تحقیقات انجام شده :۷ مورد آثار : تستهای اقتصاد کلان (تهیه- ترجمه- تدوین) ویژگی اثر : ترجمه ،دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۷۳۲ راهنمای نوین اقتصاد کلان ویژگی اثر : ترجمه ،انتشارات برادران ۱۳۸۳۳ شناخت عوامل موثر در گسترش بی رویه شهر تهران ویژگی اثر : تالیف ،دانشگاه تهران ۱۳۶۷۴ مبانی تحلیل هزینه - فایده عملی ویژگی اثر : ترجمه ،موسسه انتشارات وچاپ دانشگاه تهران ۱۳۷۲۵ مجموعه تست اقتصاد کلان دورن بوش- فیشر ویژگی اثر : ترجمه ،جهاد دانشگاهی تهران ۱۳۷۳

دادگر، یدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

یدالله دادگر دارای دکتری رشته اقتصاد از دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۴(۱۹۹۵)و عضو هیئت علمی و دانشیار گروه حقوق اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی یدالله دادگر به قرار زیر است: ۱- اخذ مدرک لیسانس اقتصاد از دانشگاه شیراز در سال ۱۳۵۷ شمسی (۱۹۷۸ میلادی). قابل ذکر است که درآن زمان امور آموزشی دانشگاه شیراز با همکاری دانشگاه پنسیلوانیا با متون انگلیسی و با کمک اساتید خارجی اجرا می گردید. پرفسور K.Tooman و A.Waqif از جمله اساتید رشته اقتصاد بودند که توصیه نامه برخی از آنها در ارتباط با نامبرده موجود می باشد(وی حداقل دو درس را باپرفسور waqif گذرانده است). ۲- پذیرش در دوره فوق لیسانس اقتصاد بدنبال برگزاری کنکور مربوطه در سال ۱۳۵۷(۱۹۷۸) و ادامه دوره آموزشی فوق لیسانس تا تعطیلی دانشگاهها به مناسبت آغاز انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۵۸(۱۹۷۹). تکمیل دوره آموزشی فوق لیسانس پس از بازگشایی دانشگاهها در سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۶۶(۱۹۸۶ و ۱۹۸۷) ودفاع از پایان نامه فوق لیسانس اقتصاد در سال ۱۳۶۷(۱۹۸۸). ۳-ا تمام دوره آموزشی مقطع دکترای اقتصاد در دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۴(۱۹۹۵) و دفاع از رساله دکتری در پایان سال تحصیلی ۱۳۷۵(۱۹۹۶) وقایع میانسالی : -گذراندن مراحل گزینش استاد، موفقیت و آزمون مربوطه در وزارت علوم ومعرفی از سوی وزارت متبوع جهت استخدام با مرتبه مربی در دانشگاه مفید از شهریور ۱۳۶۸(۱۹۸۹). -ا تمام دوره آموزشی مقطع دکترای اقتصاد در دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۴(۱۹۹۵) و دفاع از رساله دکتری در پایان سال تحصیلی ۱۳۷۵(۱۹۹۶) و احراز مرتبه استاد یاری در هیأت ممیزه مرکزی وزارت علوم در سال ۱۳۷۵(۱۹۹۶). مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق اجرایی- علمی یدالله دادگر : ۱- مدیریت گروه اقتصاد دانشگاه مفید از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۱(۱۹۸۹ تا ۱۹۹۲) و همچنین از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۰(۲۰۰۱-۱۹۹۹). دبیری کمیته تحصیلات تکمیلی دانشگاه مفید از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۳(۱۹۹۵ تا ۲۰۰۴). ۲- مدیریت گروه اقتصاد اسلامی دانشگاه تربیت مدرس از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۵ (۲۰۰۶-۱۹۹۹). عضویت در کمیته تخصصی گروه اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۴ (۲۰۰۵-۲۰۰۰). عضویت در کمیته امتحان جامع دوره دکتری دانشگاه مازندران و موارد مشابه. ۳- عضو هیأت مؤسس، هیأت مدیره و نایب رئیس اولین انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران. همچنین عضو هیأت مدیره انجمن علمی علوم انسانی(مؤسسه توسعه و دانش). ۴- دبیری سمینار اقتصاد اسلامی گروههای ۲۷ گانه مؤسسات آموزشی و پژوهشی در دانشگاه تربیت مدرس بین سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۴ (۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵). دبیری سلسله نشست های تخصصی دانشگاه تربیت مدرس با همکاری دانشگاههای فردوسی، مازندران، تبریز، اصفهان و بلوچستان بین سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۴ (۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵). دبیرکارگا ههای بین المللی دین و اقتصاد، با مشارکت professor Enderle در سال ۱۳۸۱(۲۰۰۲)، اقتصاد اسلامی Dr.Chapra در دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۸۲(۲۰۰۳) و professor Koslowski درسال ۱۳۸۳(۲۰۰۴) با همکاری انجمن علمی اقتصاد اسلامی. فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس و راهنمایی و مشاوره پایان نامه ها و رساله ها : ۱- تدریس اقتصاد کلان، اقتصاد بخش عمومی، تاریخ عقاید اقتصادی و زبان تخصصی اقتصاد، در سطوح لیسانس و فوق لیسانس و تدریس متدلوژی اقتصاد و اقتصاد اسلامی در سطوح فوق لیسانس و دکتری۱۳۸۵- ۱۳۷۵ (۲۰۰۶- ۱۹۹۶). ۲- تدریس بصورت استاد مدعو در دانشگاه تهران بین سالهای ۱۳۷۵- ۱۳۷۲ (۱۹۹۶-۱۹۹۳)، دانشگاههای اهواز۱۳۷۷(۱۹۹۸)، بوعلی سینا ۱۳۸۳-۱۳۷۷(۲۰۰۴-۱۹۹۸)، زاهدان۱۳۸۲(۲۰۰۳)، امام صادق و آزاد ۱۳۸۳(۲۰۰۴) در مقطع فوق لیسانس و دانشگاه تربیت مدرس در مقطع دکتری. تدریس اصول علم اقتصاد و مالیه عمومی در دانشگاه شهید بهشتی در سالهای ۱۳۸۵-۱۳۸۲(۲۰۰۶-۲۰۰۳)، مؤسسه باقر العلوم ۱۳۸۲-۱۳۷۰ (۲۰۰۳-۱۹۹۱)، دانشکده محلاتی، دانشگاه قم و موارد مشابه بصورت متناوب بین سالهای ۱۳۸۲-۱۳۶۸(۲۰۰۳-۱۹۸۹). ۳- راهنمایی و مشاوره پایان نامه فوق لیسانس و رساله دکتری در رشته اقتصاد در دانشگاههای مفید، تربیت مدرس، امام صادق(۲۰۰۳)، مؤسسه آموزشی- پژوهشی امام خمینی(۱۹۹۹)، مرکز مدیریت دولتی، آزاد(۲۰۰۴-۲۰۰۲) و

دیگر موارد بصورت متناوب بین سالهای ۱۳۸۵-۱۳۷۰(۲۰۰۶-۱۹۹۱) . مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : یدالله دادگر از بانیان راه اندازی کارگاههای ملی و بین المللی با همکاری پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس می باشد. چگونگی عرضه آثار : - داوری پایان نامه ها و رساله ها، داوری مقاله های سمینارهای داخلی و بین المللی و مقالات مجلات علمی و پژوهشی، داوری کتب و مقالات مربوط به جشنواره خوارزمی، جشنواره کتاب سال جهاد دانشگاهی، جشنواره کتاب سال دانشگاه تهران، کتاب سال وزارت ارشاد و کتاب سال اقتصاد اسلامی. همچنین عضویت درشوراهای پژو هشی جهاد دانشگاهی، عضویت در هیئت تحریریه مجلات علمی پژوهشی (مفید و تربیت مدرس) و علمی مروری و موارد مشابه. - تعداد مقالات چاپ شده در نشریات علمی :۷۲ مقاله - شرکت در کنفرانس ها ، سفرهای علمی و ارائه مقاله در سمینارهای علمی:۳۹ مورد - ویژگی اثر : ترجمه- (با همکاری آقای اسحاق علوی) در سال ۱۳۸۱(۲۰۰۲) توسط انتشارات دانشگاه مفید انجام گردیده است. ۲ اصول علم اقتصاد ویژگی اثر : (با همکاری آقای دکترتیموررحمانی) توسط مؤسسه آموزش عالی باقر العلوم در سال ۱۳۸۰(۲۰۰۱)، صورت گرفته است. چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۱(۲۰۰۲) ، چاپ سوم در سال ۱۳۸۲(۲۰۰۳)، چاپ چهارم و چاپ پنجم در سال ۱۳۸۴ (۲۰۰۵)، توسط همان انتشارات و بوستان کتاب انجام گردید۳ اقتصاد بخش عمومی ویژگی اثر : چاپ - در سال ۱۳۸۰(۲۰۰۱) توسط انتشارات دانشگاه مفید صورت گرفته است. ۴ اقتصاد کلان از درن بوش- فیشر ویژگی اثر : ترجمه-(با همکاری آقای دکترمحمد رضا منجذب). چاپ اول این کتاب درسال ۱۳۷۵(۱۹۹۶) توسط انتشارات البرزصورت گرفت. چاپ های دوم تا پنجم این کتاب بین سالهای ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۴ (۱۹۹۸ تا ۲۰۰۵) وارد بازار شده است. ۵ اقتصاد متعارف، اقتصاد ارتدکس و اقتصاد اخلاق مدار ویژگی اثر : (با همکاری آقای دکتر حسین نمازی) در سال ۱۳۸۵ صورت گرفته است۶ تاریخ تحولات اندیشه اقتصادی ویژگی اثر : توسط انتشارات دانشگاه مفید در سال ۱۳۸۳(۲۰۰۴)، انتشار یافته است. ۷ تحلیل و تلخیص اقتصاد ویژگی اثر : (با همکاری آقای محمد باقرنجفی) توسط انتشارات دانشگاه رازی در سال ۱۳۷۹(۲۰۰۰) وارد بازار شده است. -چاپ اول۸ درآمدی بر روش شناسی اقتصاد ویژگی اثر : در سال ۱۳۸۴ (۲۰۰۵) توسط نشر نی، صورت گرفت۹ مالیه عمومی و اقتصاد دولت ویژگی اثر : در سال ۱۳۷۸(۱۹۹۹) توسط انتشارات بشیر علم و ادب صورت گرفته و چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۴ (۲۰۰۵) توسط انتشارات دانشگاه تربیت مدرس انجام گرفت-چاپ اول ۱۰ نگرشی بر اقتصاد اسلامی ویژگی اثر : چاپ اول -در سال ۱۳۷۸(۱۹۹۹) توسط انتشارات دانشگاه تربیت مدرس به انجام رسیده است.

درخشان، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مسعود درخشان در سال ۱۳۲۸ در تهران متولد شد. وی پس از اخذ کارشناسی اقتصاد از دانشگاه تهران برای تکمیل معلومات دانشگاهی به مدرسهٔ لندن اعزام شد و مدارک کارشناسی ارشد و دکترای اقتصاد را از دانشگاه لندن اخذ نمود. در سال ۱۳۵۷ به ایران مراجعت کرد و به تدریس در دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران پرداخت. کتاب"اقتصادسنجی "تالیف ،مسعود درخشان، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : مسعود درخشان پس از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه، در سال ۱۳۵۰ دورهٔ کارشناسی اقتصاد را در دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران به پایان رساند و سپس به عنوان فارغ التحصیل ممتاز رشتهٔ اقتصاد دانشگاههای کشور انتخاب و برای ادامهٔ تحصیل به مدرسهٔ لندن اعزام شد و مدارک کارشناسی ارشد و دکترای اقتصاد را از

دانشگاه لندن اخذ نمود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مسعود درخشان در سال ۱۳۵۷ بـه ایران مراجعت کرد و به تـدریس در دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران پرداخت. کوششهای علمی ایشان در موفقیت دانشگاهها و مراکز علمی جدید ایران مانند دانشگاه امام صادق(ع) و دانشگاه تربیت مدرس قابل ملاحظه بوده است. دکتر درخشان از سال ۱۳۷۰ به عنوان اقتصاددان ارشد دفتر مطالعات انرژی در لندن (I.B.E.S) و عضو هیئت علمی دانشگاه لندن مشغول به کار است و فعالیتهای پژوهشی وی در این مدت در زمینه های کاربردی پیرامون اقتصاد سیاسی نفت و گاز در خلیج فارس، آسیای جنوب شرقی و دریای خزر متمرکز بوده است. در زمینه های تئوریک نیز مطالعات ایشان بیشتر دربارهٔ مکانیسم معاملات نفتی در بازارهای نفتی و تأثیر آن بر قیمت جهانی نفت خام و همچنین نقش پول واحد اروپایی (یورو) در تحولات آینده، تقسیم معاملات ارزی و بویژه بر دلار و قیمت گذاری نفت خام است. جوائز و نشانها : کتاب"اقتصادسنجی"تالیف ،مسعود درخشان، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.آثار : اقتصادسنجی ویژگی اثر : تالیف،این کتاب در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است. آشنایی با کتاب: «اقتصادسنجی» اقتصادسنجی؛ جلد اول (جزء اول و دوم)؛ مسعود درخشان؛ تهران: سمت، ۱۳۷۵. در زمینه اقتصادسنجی، کتابهای خوبی که از متون درسی دانشگاههای معتبر جهان ترجمه شده، دراختیار دانشجویان این رشته قرار دارد. این آثار در کنار امتیازاتی که دارند، از جهاتی چندان منطبق با سطح مطلوب آموزش این رشته در دانشگاههای ایران نیستند، چرا که در برخی از موارد، مطالب ارائه شده متناسب با ویژگیهای خاص آموزشی و بازار اشتغال کشورهای صاحب اثر تدوین شده است. کتاب حاضر که با توجه به سطح خوب و ظرفیت عالی ریاضیات دانشجویان کشور و علاقه آنها به دقت در مباحث نظری تدوین شده است، می تواند به عنوان مکملی بر اکثر کتابهای موجود محسوب شود. بیان مباحث به زبانی ساده، هدفی است که آگاهانه در این کتاب تعقیب شده است. برای تدوین هر مبحث در این کتاب، اکثرمنابع اصلی و معتبر ملاحظه شده و سعی بر این بوده است که از نکات مثبت موجود در هریک از آنها استفاده شود. در فصول دهگانه کتاب از مثالهای متعدد برای تبیین موضوعات استفاده شده و مسائل زیادی در پایان فصلها آمده که همگی با روشنی و سادگی تمام حل شده است. یافتن واژه های فارسی برای اصطلاحات علمی یکی از ویژگیهای این کتاب است که برای استفاده بهتر متخصصان، در تدوین کتاب اِعمال شده است.

رحیمی بروجردی، علیرضا

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علیرضا رحیمی بروجردی در سال ۱۳۳۵ در تهران بدنیا آمد. ایشان تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته اقتصاد ادامه داد و موفق به اخذ مدرک دکترای رشته اقتصاد بین الملل از دانشگاه ایالتی کانزاس امریکا در سال ۱۹۸۸ شد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : قتصاد بین الملل تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی علیرضا رحیمی بروجردی به قرار زیر است: - کارشناسی رشته اقتصاد از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا امریکا در سال ۱۹۸۰ - کارشناسی ارشد رشته اقتصاد سیاسی از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا امریکا در سال۱۹۸۲ - دکترای رشته اقتصاد بین الملل از دانشگاه ایالتی کانزاس امریکا در سال ۱۹۸۸ مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق علمی - اجرایی علیرضا رحیمی بروجردی به ترتیب زیر است: ۱ عضو هیئت تحریریه، مجله انگلیسی Nwe Horizon (لندن)در سال ۱۳۷۹ ۲ مدیریت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران- ماهنامه تازه های اقتصاد در سال ۱۳۷۷ ۳ رئیس موسسه تحقیقات پولی

وبانکی در سال۱۳۷۶ ۴ مشاوره بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال۱۳۷۵ ۵ پژوهشگردبیرخانه شورایعالی امنیت ملیدر طی سالهای ۱۳۷۴–۱۳۷۵ ۶ مدیریت بنیاد اندیشه اسلامی – مجله انگلیس ECHO-of-ISLAM در سال۱۳۷۴ ۷ مدیریت دانشکده اقتصاد – دانشگاه تهران در طی سالهای ۱۳۷۴–۱۳۷۶ ۸ مشاوره وزارت امور اقتصادی ودارائی در طی سالهای۱۳۷۱–۱۳۷۵ ۹ عضو هیئت تحریریه مجله Iranian Economic Revien (دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران) در سال ۱۳۷۰ ۱۰ مدیریت وزارت امور اقتصادی ودارائی در طی سالهای ۱۳۶۹–۱۳۷۱ ۱۱ عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران (در حال حاضر)فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس تدریس شده توسط علیرضا رحیمی بروجردی به قرار زیر است: ۱ تجارت بین املل، کارشناسی ۲ مالیه بین الملل ،کارشناسی ۳ تجارت بین الملل، کارشناسی ارشد ۴ مالیه بین الملل، کارشناسی ارشد ۵ تجارت بین املل،دکترا چگونگی عرضه آثار : – تعداد مقالات ارائه شده تسط دکتر علیرضا رحیمی بروجردی:۳۲ مورد – تعداد مقالات ارائه شده (همچنین شرکت)در سمینارها وهمایشها: ۱۱ مورد – تعداد پژوهش ها و تحقیقات انجام یافته : یک مورد آثار : ارز و تجارت ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی و بانکی ۱۳۷۹۲ ارز و صادرات غیر نفتی ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی وبانکی ۱۳۷۶۳ اقتصاد بین المللی ,مالیه بین المللی .چاپ سوم ویژگی اثر : تالیف دفتر نشر بصیرت فرهنگی ۱۳۷۸۴ اقتصادبین الملل،جلداول:مالیه بین الملل ویژگی اثر : تالیف مرکزانتشارات علمی ۱۳۷۰۵ بررسی نسبت اضافی سرمایه به تولیددرایران ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی وبانکی ۱۳۷۷۶ بررسی نظری و تجربی پیرامون تاثیر متغیرهای درون زا و برون زا بر سرمایه و سرمایه گذاری خارجی در ایران ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی وبانکی ۱۳۷۵۷ تئوری ها و سیاست های تجارت بین المللـ ویژگی اثر : تالیف ،مرکز انتشارات علمی ۱۳۸۳۸ خصوصی سازی ویژگی اثر : تالیف، دانشگاه تهران ۱۳۸۳۹ درامدی برسیاستهای تعدیل ساختاری ویژگی اثر : تالیف مرکزانتشارات علمی ۱۳۷۲۱۰ روابط تجاری بین المللی معاصر :تئوریها و سیاستها ویژگی اثر : تالیف مرکز مطالعات علمی ۱۳۷۴۱۱ سیاستهای ارزی ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی و بانکی ۱۳۷۹۱۲ سیاستهای ارزی ,الگوهای تجاری ترازپرداختها ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی وبانکی ۱۳۷۷۱۳ سیاستهای ارزی ,الگوهای تجاری ترازپرداختها ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی وبانکی ۱۳۷۷۱۴ سیاستهای اقتصاد کلان و اصلاحات ساختاری ویژگی اثر : تالیف موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی ۱۳۷۸۱۵ سیاستهای پولی ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی و بانکی ۱۳۷۹۱۶ سیر تفکر عصر جدید در اروپا ویژگی اثر : تالیف موسسه انتشارات بعثت ۱۳۶۸۱۷ سیرتحول اندیشه وتفکرعصرجدید دراروپا ویژگی اثر : تالیف شرکت چاپ و انتشارات علمی ۱۳۷۰۱۸ فلسفه اقتصاد اسلامی (با همکاری دکتر حسین عیرضو) ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی و بانکی ۱۳۷۸۱۹ نظام ارزی مطلوب و رفتارنرخ واقعی ارزدرمدلهای مالیه بین الملل ویژگی اثر : تالیف موسسه تحقیقات پولی و بانکی ۱۳۷۹۲۰ همگرایی اقتصادی: ترتیبات تجاری منطقه ای و بازارهای مشترک ویژگی اثر : تالیف،انتشارات سمت ۱۳۸۵

رضوی، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مهدی رضوی ،دارای مدرک دکتری رشته اقتصاداز دانشگاه نبراسکای آمریکا در سال ۱۳۶۲ است.مهدی رضوی از اساتید برجسته اقتصاد اسلامی است که سالها در دانشگاههای معتبر دنیا به تدریس مکاتب اقتصادی مختلف مشغول بوده و مطالعات گسترده‌ای در زمینه اقتصاد اسلامی انجام داده است. وی همچنین نمایندگی ایران در برخی مجامع بین المللی بانکی را عهده دار

بوده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد گروه علوم اقتصادی, دانشکده علوم اقتصاد و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : سوابق تحصیلی و دانشگاهی مهدی رضوی به قرار زیر است: ۱- فوق لیسانس در رشته مهندسی سیستمها. Post Doct, M.E. (Master of Engineering) Systems Engineering. Department of System Engineering, School of Pure and Applied Sciences, University of Virginia, Charlottesville, Virginia, May ۱۹۸۵. رشته اصلی: برنامه‌ریزی سیستمها. رشته فرعی: برنامه‌ریزی اقتصادی. ۲- فوق لیسانس در رشته اقتصاد. M.A. Department of Economics, College of Business Administration, University of Nebraska – Lincoln, Lincoln, Nebraska, December, ۱۹۷۷. رشته اصلی: روشهای مقداری در اقتصاد. رشته فرعی: حسابداری ۳ -دکترا در رشته اقتصاد. PH.D. Department of Economics, College of Business Administration, University of Nebraska – Lincoln, Nebraska, December ۱۹۸۳. رشته اصلی: - روشهای مقداری در اقتصاد. رشته فرعی: مدیریت. مهدی رضوی، رسالهٔ دکتری خود را در دانشگاه لینکلن نبراسکای امریکا در سال ۱۹۸۳ تحت عنوان «مدلسازی نظام اقتصادی اسلام، یک روش ماتریس انتقالی تعاملی و نمودار جهت‌دار بولیین» نوشته است. موضوع اصلی این مطالعه، تحلیل امکان فرموله کردن یک چارچوب از نظام اقتصادی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی مستقل از سرمایه‌داری و سوسیالیسم موجود است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق کاری و اجرایی مهدی رضوی به قرار زیر است: ۱- تدریس در دانشگاه : ۲۶ سال تمام وقت ، دو سال نیمه وقت . ۲- سرپرست گروه اقتصاد اسلامی – بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی ، مشهد . ۳- عضو هیأت مدیره بانک صادرات استان خراسان ، مدیر امور مالی بانک ، مشهد . ۴- مشاور امور اقتصادی و بانکی استاندار خراسان ، و مدیر کل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استان خراسان ، مشهد . ۵- عضو هیأت علمی دانشکده علوم اداری و اقتصاد ، دانشگاه فردوسی مشهد . ۶- دانشیار و مدیر بخش مدیریت دانشگاه هامپتون ویرجینیای آمریکا ، هامپتون ، ویرجینیا ، آمریکا . ۷- مشاور بانک جهانی ، بخش خاورمیانه و شمال آفریقا . Middle East and North Africa (MENA) Region ۸- عضو هیأت تحریریه مجله IQTISAD : Journal of Islamic Economics ، مرکز مطالعات اقتصاد اسلامی و توسعه دانشگاه اسلامی اندونزی ، جاکارتا ، اندونزی . ۹- عضو هیأت تحریریه مجله پژوهش ها و سیاست های اقتصادی ، معاونت امور اقتصادی ، وزارت امور اقتصادی و دارایی ، تهران . ۱۰ – عضو هیأت مؤسس ، انجمن اقتصاد اسلامی ایران ، دانشگاه تربیت مدرس ، تهران . ۱۱ – عضو هیأت امنای دانشکده امور اقتصادی ، وزارت امور اقتصادی و دارایی ، تهران . ۱۲ – عضو هیأت امنای پژوهشکده امور اقتصادی ، وزارت امور اقتصادی و دارایی ، تهران . ۱۳ – عضو هیأت امنای مؤسسه عالی بانکداری ایران ، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ، تهران . ۱۴ – نماینده وزیر در شورای پژوهشی ، مرکز مطالعات استراتژیک وزارت امور اقتصادی و دارایی ، تهران . ۱۵ – عضو هیأت مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی ایران ، وزارت صنایع و معادن ایران ، تهران . ۱۶ – عضو هیأت مدیره بانک توسعه صادرات ایران ، تهران . ۱۷ – قائم مقام و عضو هیأت مدیره پست بانک ایران ، تهران . ۱۸ – رئیس هیأت نظارتی بانک تجارتی ایران و اروپا (Europaisch-Iranische Handelsbank AG) ، هامبورگ ، آلمان . ۱۹ – مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره بانک صنعت و معدن ، تهران . ۲۰ – مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی جمهوری اسلامی ایران ، تهران . ۲۱ - نایب رئیس اتحادیه بانکهای توسعه ای آسیا و اقیانوسیه (ADFIAP) مانیل، فیلیپین. ۲۲ – عضو هیأت مدیره اتحادیه بانکهای توسعه ای آسیا و اقیانوسیه (ADFIAP) مانیل ، فیلیپین . ۲۳ – استاد یار، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی ، دانشگاه شهید بهشتی ، تهران . ۲۴ - دانشیار، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی ، دانشگاه شهید بهشتی ، تهران . ۲۵- استاد، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی ، دانشگاه شهید بهشتی ، تهران . فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریسی و آموزشی مهدی رضوی به ترتیب زیر است: تدریس در دانشگاه: ۲۶

سال تمام وقت، دو سال نیمه وقت. تدریس دروس در دانشگاه: بانکداری اسلامی، اقتصاد ایران، اقتصاد کلان، اقتصاد خرد، برنامه‌ریزی ریاضی، سیستمهای دینامیکی، برنامه‌ریزی خطی، تحقیق در عملیات، روشهای مقداری در بازرگانی، پژوهش عملیاتی، آمار، مدیریت تولید و عملیات، زبان تخصصی، حسابداری مالی، حسابداری صنعتی، مدیریت حسابداری جوائز و نشانها : دریافت جایزه برای تالیف کتاب : نگرش سیستمی به اقتصاد اسلامی (به انگلیسی): "ISLAMIC ECONOMICS A SYSTEMS DESIGN"، دانشکده امور اقتصادی، وزارت امور اقتصادی و دارایی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۸. این کتاب عناوین زیر را از آن خود کرده است: الف- کتاب برگزیده هجدهمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۰. ب – برنده اولین دوره جایزه اقتصاد اسلامی، دانشگاه تربیت مدرس و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دی ماه ۱۳۸۲. چگونگی عرضه آثار : تعداد مقالات علمی منتشر شده در مجلات علمی : بیش از ۱۲ مورد تعداد ناظر علمی طرح‌های بانکداری و اقتصاد اسلامی : بیش از ۵ مورد تعداد مقالات در دست بررسی چاپ به انگلیسی : ۳ مورد آثار : اصول طراحی سیستم‌ها: رویکرد مقابله با پیچیدگی ویژگی اثر : مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ۱۳۸۲. ۲ اقتصاد ایران: تجربه دوران جنگ ویژگی اثر : دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی، تهران، ۱۳۸۵- دردست نگارش۳ برنامه‌ریزی در اسلام، دانشگاه شهید بهشتی ویژگی اثر : دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی، تهران، ۱۳۸۵.- دردست نگارش۴ برنامه‌ریزی سیستم‌های پیچیده: با نمونه کاربردی در اقتصاد و نظام بانکی ایران ویژگی اثر : انتشارات سمت – اثبات، تهران، ۱۳۸۶. -دردست چاپ۵ سیر تکامل بانکداری در ایران: رویکرد بدون ربا ویژگی اثر : بانک توسعه صادرات ایران، تهران، ۱۳۸۴۶ طرح تحلیلی اقتصاد اسلامی ویژگی اثر : بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، آستان قدس رضوی، مشهد مقدس، اردیبهشت ماه ۱۳۶۷. ۷ مدلسازی دینامیکی سیستم‌های زیست محیطی ویژگی اثر : (ترجمه با همکار)، مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف، و همکاری سازمان حفاظت محیط زیست، تهران، ۸ مقدمه‌ای بر تحقیق در عملیات ویژگی اثر : مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران، تهران، ۱۳۸۴۹ مقدمه‌ای بر فلسفه اقتصاد اسلامی (به انگلیسی) ویژگی اثر : دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی، تهران، ۱۳۸۵. -دردست نگارش ۱۰ نگرش سیستمی به اقتصاد اسلامی (به انگلیسی): "ISLAMIC ECONOMICS A SYSTEMS DESIGN" ویژگی اثر : دانشکده امور اقتصادی، وزارت امور اقتصادی و دارایی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۸. این کتاب عناوین زیر را از آن خود کرده است: الف- کتاب برگزیده هجدهمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۰. ب – برنده اولین دوره جایزه اقتصاد اسلامی، دانشگاه تربیت مدرس و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دی ماه ۱۳۸۲.

زراء نژاد، منصور

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکترمنصور زراء نژاد در سال ۱۳۳۶ در شهرستان خرمشهر بدنیا آمد. تحصیلات متوسطه را در خرمشر گذرانید و موفق به اخذ دیپلم ریاضی و به فاصله یکسال بعد دیپلم طبیعی شد.وی تحصیلات دانشگاه خود را در رشته مدیریت اقتصادی دانشکده اقتصاد و ریاضیات کرج آغاز کرد. و در سال ۱۳۵۹ فارغ التحصیل شد. او همچنین مدرک کارشناسی ارشد رشته اقتصاد را از دانشگاه تربیت مدرس کسب کرد. برای تکمیل معلومات دانشگاهی به انگلستان عزیمت کرد و در دانشگاه بیرمنگام به تحصیل در رشته اقتصاد پرداخت و موفق به اخذ مدرک دکتری رشته مذکور شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز

می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد والدین و انساب : منصور فرزند ناصر و او فرزند عباس و او فرزند ناصر از ساکنین بومی خرمشهر،است.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : منصور زراء نژاد در خانواده ای متوسط از نظر اقتصادی و مذهبی سنتی در تیرماه سال ۱۳۳۶ چشم به جهان گشود.تحصیلات رسمی و حرفه ای : مدارک تحصیلی: دیپلم ریاضی در دبیرستان خرمشهر ۱۳۵۳ دیپلم طبیعی دبیرستانهای خرمشهر ۱۳۵۴ کارشناسی: اقتصاد (مدیریت اقتصادی)، دانشکده اقتصاد و ریاضیات کرج، ایران (از سال ۱۳۵۴ تا سال ۱۳۵۹). کارشناسی ارشد: علوم اقتصادی (اقتصادسنجی- اقتصاد اسلامی)، دانشگاه تربیت مدرس، ایران (از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۶۶). دکتری: علوم اقتصادی (اقتصاد نیروی انسانی- بهره وری)، دانشگاه بیرمنگام، انگلستان (از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۷۸). خاطرات و وقایع تحصیل " : فعالیت های اجتماعی و سیاسی دوران تحصیل بسیار جدی،شیرین و سازنده بود"فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر در ضمن تحصیلات تخصصی خود به تحصیل در حوزه و مطالعات اقتصاد اسلامی می پرداختاستادان و مربیان : استاد دکتر حسین پرنیا استاد اقتصاد پیش از انقلاب،استاد حسین عظیمی پس از انقلاب و خانم باربارا اسمیت در دوران تحصیلش در انگلستان از اساتید دکتر منصور زراء نژاد بودند. وی همچنین از دوران تحصیلات حوزوی از استاد محمد ابوترابی فرد به نیکی یاد می کند.همسر و فرزندان : منصور زراء نژاد متاهل و دارای همسر بنام سرکار خانم زهرا انوری و چهار فرزند به نامهای مریم ،آسیه ،ناظم و محمد زراء نژاد است.وقایع میانسالی : وقوع انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی بر علیه ایران از جمله وقایع مهم رخداده در میانسالی منصور زراء نژاد است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فعالیت و سوابق اجرائی- علمی: ۱- عضوهیات علمی، دانشگاه شهید چمران اهواز. ۲- معاون آموزشی دانشکده، معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، و مدیر گروه در مقاطع زمانی متفاوت. ۳- معاون امور دفاعی دانشگاه، معاون امورفرهنگی و دانشجویی دانشگاه، و مشاور طرح و توسعه دانشگاه در مقاطع زمانی متفاوت. ۴- عضویت در شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، و دبیری کمیته منتخب ارتقاء اعضای هیات علمی دانشکده در مقاطع زمانی متفاوت. ۵- عضویت در هیات رییسه دانشگاه، شورای دانشگاه، شورای فرهنگی دانشگاه، کمیسیون آموزشی دانشگاه، وکمیته بهره وری دانشگاه در مقاطع زمانی متفاوت. ۶- عضویت در شورای صنایع استان، کمیسیون دانشجویی استان، شورای تحقیقات مسکن استان، کارگروه اشتغال استان، هسته مطالعات بازرگانی استان و منطقه آزاد تجاری اروند در مقاطع زمانی متفاوت. ۷ - مدیرمسئول فصلنامه علمی- تخصصی بررسیهای اقتصادی دانشگاه شهید چمران اهواز. ۸- عضو هیات تحریریه فصلنامه علمی- تخصصی بررسیهای اقتصادی دانشگاه شهید چمران اهواز. ۹- عضو هیات تحریریه فصلنامه علمی- پژوهشی دانش و توسعه دانشگاه فردوسی مشهد. عضویت در انجمن های علمی: ۱- عضو انجمن اقتصاد اسلامی. ۲- نماینده انجمن اقتصاد اسلامی در استان خوزستان. ۳- عضو انجمن بین المللی ایران شناسی فعالیتهای آموزشی : فعالیت آموزشی منصور زراء نژاد به قرار زیر است: ۲-۱- تدریس دروس کارشناسی: اقتصاد خرد (۱) - اقتصادخرد (۲)- اقتصاد مدیریت- زبان تخصصی اقتصاد- نظام اقتصادی اسلام اقتصاد کشاورزی- نظامهای اقتصادی- اقتصاد ریاضی- اقتصاد مهندسی- اقتصاد کلان- اقتصاد اسلامی ۲-۲- تدریس دروس کارشناسی ارشد: اقتصاد خرد میانه (۱) مدیریت مالی اقتصاد خرد میانه (۲) مدیریت سرمایه گذاری اقتصاد مدیریت زبان تخصصی اقتصاد موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلامی موضوعات انتخابی در اقتصاد سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر زراء نژاد در کنار فعالیت های آموزشی و پژوهشی به ورزش و مطالعه می پردازد.جوائز و نشانها : جوایز و تقدیرهای علمی: ۱- دریافت لوح تقدیر و تندیس هفته پژوهش به عنوان پژوهشگر برتر دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی در سال ۱۳۸۳. ۲- دریافت لوح تقدیر و تندیس سومین جشنواره اقتصاد اسلامی به دلیل چاپ مقاله" برآورد ارزش در هم و دینار در تاریخ اقتصادی مسلمانان" در سال ۱۳۸۴. ۳- دریافت لوح تقدیر و تندیس هفته پژوهش به عنوان پژوهشگر برتر دانشگاه شهید چمران اهواز در سال ۱۳۸۵ ۴-دریافت لوح تقدیر و تندیس هفته پژوهش به عنوان پژوهشگر برتر دانشکده اقتصاد دانشگاه شهید چمران در سال ۱۳۸۶ چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی منصور زراء نژاد به ترتیب زیر

است: چاپ ۷۸ مقاله در مجلات معتبر داخلی و خارجی راهنمایی و مشاوره ۴۵ رساله انجام ۷ طرح تحقیقاتی چاپ ۵ کتابآثار : اقتصاد خرد ویژگی اثر : ترجمه۲ بررسی تئوریهای توسعه با تاکید بر نیروی انسانی ویژگی اثر : تألیف۳ بررسی مسائل اقتصادی در تاریخ مسلمانان ویژگی اثر : تألیف۴ تئوریهای رشد اقتصادی ویژگی اثر : ترجمه۵ مباحثی در روش شناسی اقتصاد اسلامی ویژگی اثر : ترجمه و تألیف۶ مسائل کاربردی اقتصاد خرد ویژگی اثر : ترجمه

سبحانی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسن سبحانی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده اقتصاد/گروه اقتصاد نظری دانشگاه تهران می باشد. وی تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی اقتصاد در دانشگاه ملی (شهید بهشتی فعلی) آغاز کرد .تحصیلات تکمیلی خود را در رشته علوم اقتصادی به ترتیب در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری را در دانشگاههای تربیت مدرس و دانشگاه تهران گذرانید.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : کارشناسی,رشته علوم اقتصادی,دانشگاه ملی در سال ۱۳۵۸ کارشناسی ارشدرشته علوم اقتصادی,دانشگاه تربیت مدرس در سال ,۱۳۶۵ پایان نامه :نگرشی بر تئوری ارزش دکترا علوم اقتصادی,دانشگاه تهران,ایران,در سال ۱۳۷۱ پایان نامه: نظام اقتصادی اسلاممشاغل و سمتهای مورد تصدی : خدمات علمی و اجرایی حسن سبحانی به قرار زیر است •: ۱۳۸۸,۱۳۸۶,عضویت در کمیته برنامه ریزی اقتصاد و بازرگانی,دفتر گسترش آموزش عالی وزارت علوم - تحقیقات و فناوری • ۱۳۸۲ تا کنون ,دانشیار - عضو هیات علمی ,دانشکده اقتصاد - دانشگاه تهران • ۱۳۷۱,۱۳۸۲,استادیار- عضو هیات علمی,دانشکده اقتصاد - دانشگاه تهران • ۱۳۶۵,۱۳۷۱,عضو هیات علمی ,دانشکده اقتصاد - دانشگاه تهران• ۱۳۶۵,۱۳۵۰,دبیر,وزارت آموزش و پرورش فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی و عنوان دروس ارائه شده توس حسن سبحانی به ترتیب زیر می باشد: کارشناسی • : اقتصادایران • تاریخ عقایداقتصادی • نظامهای اقتصادی کارشناسی ارشد• : سمیناراقتصادی ایران • موضوع انتخاب اقتصاداسلام دکتری • : توسعه اقتصادی ۲ • سمینار اقتصادی ایران • موضوعات انتخابی اقتصادمتدلوژی • موضوعات انتخابی در اقتصاد چگونگی عرضه آثار : تعداد پایان نامه های کارشناسی تحت راهنمایی : ۱۷ مورد تعداد پایان نامه های کارشناسی ارشد تحت راهنمایی : ۱۷ مورد تعداد مقالات چاپ شده در مجلات داخلی:۱۴ موردآثار : ۱ اقتصاد عدالت محور ویژگی اثر : تالیف و تصنیف,سروش,۱۳۸۰۲ تئوری ومسائل اقتصاد خرد ویژگی اثر : ترجمه,۵۳۹,انتشارات نی,۱۳۶۸۳ نگرشی برتئوری ارزش ویژگی اثر : تالیف و تصنیف,۱۹۱,تهران،امیرکبیر,۱۳۷۸

سلطان محمدی، حسین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین سلطان محمدی

محل تولد : قم

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۵۵/۱/۱

زندگینامه علمی

اینجانب حسین سلطان محمدی متولد ۱۳۵۵اهل ومتولدقم می باشم پس از طی مراحل مقدماتی تحصیل را از ۵ سالگی شروع و وارد مدرسه ابتدایی و سپس در مقطع راهنمایی و مقطع متوسطه در رشته ریاضی فیزیک را با موفقیت با اخذ دیپلم ریاضی فیزیک به پایان رساندم با توجه به علاقه به تحصیل در علوم دینی در سال ۱۳۷۴ وارد حوزه علمیه قم شدم و دروس مقدماتی را در مدرسه علمیه معصومیه (س) شروع نمودم . سه سال بعد در دانشگاه مفید در رشته اقتصاد نظری پذیرفته شدم و همزمان موفق شدم این رشته را در کنار سایر دروس حوزوی تحصیل نمایم و در سال ۱۳۸۰در مقطع لیسانس فارغ التحصیل شدم اینجانب با توجه به علاقه وافری که به تحصیل علوم دینی داشتم توانستم دروس مقدماتی و سطوه را در طول مدت ۷ سال به پایان برسانم و چند نوبت هم به عنوان شاگرد ممتاز در حوزه باشم. در طول مدت تحصیل در حوزه و دانشگاه و در ظل عنایت حق تبارك و تعالی مشغول به نوشتن مقالات در حول مباحث اقتصادی و اسلامی بودم که هم اکنون مقالاتی از اینجانب در مجلات تخصصی و علمی و روزنامه ها به چاپ رسیده بالغ بر چهل عنوان می باشد.

شاکری، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر عباس شاکری تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته اقتصاد در دانشگاه علامه طباطبایی آغاز و در سال ۱۳۶۴ به پایان رسانید.وی همچین مدرک کارشناسی ارشدرشته اقتصاد را از دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۲ و دکترای اقتصاد را از دانشگاه شهید بهشتی در سال ۱۳۷۸ اخذ کرده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : سابقه تحصیلات دانشگاهی عباس شاکری به ترتیب زیر می باشد: کارشناسی رشته اقتصاد از دانشگاه علامه طباطبایی ۱۳۶۴ کارشناسی ارشد رشته اقتصاد از دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۷۲ دکترای اقتصاد از دانشگاه شهید بهشتی ۱۳۷۸ مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر عباس شاکری هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی می باشد.وی رئیس سابق دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی بودند.فعالیتهای آموزشی : دروس تدریس شده توسط عباس شاکری به قرار زیر است: اقتصاد کلان (۱)، اقتصاد کلان (۲)، اقتصاد خرد (۱)، اقتصاد خرد (۲)، نظامهای اقتصادی(کارشناسی) اقتصاد خرد پیشرفته، اقتصاد خرد میانه (۱)، ۵- اقتصاد کلان پیشرفته، اقتصاد خرد تکمیلی، اقتصاد خرد میانه (۲)، اقتصاد کلان میانه (۱)، اقتصاد کلان میانه (۲)، موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلامی، اقتصاد مدیریت(کارشناسی ارشد) اقتصاد خرد پیشرفته (۱)، اقتصاد پولی ، اقتصاد کلان پیشرفته (۱)، سمینار اقتصاد پولی، اقتصاد کلان پیشرفته (۲)، فلسفه نظریه‌های اقتصادی(دکترا) آرا و گرایشهای خاص : گرایش های تخصصی: اقتصاد کلان، اقتصاد بین الملل، اقتصاد توسعه، اقتصاد پولی علایق پژوهشی: اقتصاد کلان ایران، پول وارز، اشتغال، صادرات، تورم جوائز و نشانها : کتاب" تئوری اقتصادخرد، اثر والتر ولایارد "ترجمه عباس شاکری در سال ۱۳۸۰ از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب برتر سال معرفی و انتخاب گردید. چگونگی عرضه آثار : تعداد مقالات علمی پژوهشی : ۸ مورد تعداد مقالات علمی ترویجی : ۷ مورد تعداد مقالت علمی

ارائه شـده در کنفرانس هـا : ۸ مورد تعـداد طرحهای پژوهشـی : ۱۰ طرح آثـار : اقتصـاد خرد ۲: نظریه هـا و کاربردهـا ویژگی اثر : پدیدآورنـده: عبـاس شـاکری ناشـر: نشـر نی – ۱۸ آذر، ۱۳۸۶۲ بهینـه سـازی پویـا ویژگی اثر : اثر آلفـا چیانـگ(ترجمـه)۳ تئوری اقتصادخرد ویژگی اثر : پدیدآورنـده: ریچارد لایارد، آلن آرتور والترز، عباس شاکری (مترجم) ناشـر: نشـر نی – ۰۵ خرداد، ۱۳۸۷، برنده کتاب سال ۱۳۸۰ ۴ تئوری وسیاست های اقتصاد کلان ویژگی اثر : پدیدآورنده: ویلیام برانسون، عباس شاکری (مترجم) ناشر: نشر نی – ۲۷ خرداد، ۱۳۸۷۵ ملاحظاتی در ابزارهای تامین مالی در اسـلام، نظریه و عمل ویژگی اثر : پدیدآورنـده: پاول میلز، جان پرسلی، یدالله دادگر (مترجم)، سیداسحاق علوی (مترجم)، عباس شاکری (مترجم) ناشر: دانشگاه مفید – ۱۳۸۲

شرزه ای، غلامعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

غلامعلی شـرزه ای عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران در سال ۱۳۲۶ بدنیا آمد.ایشان مدرک دکترای رشته اقتصاد را از دانشگاه کانزاس آمریکا در سال ۱۳۶۲ اخذ نموده اند.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصـیلات رسـمی غلامعلی شـرزه ای به قرار زیر است: کارشناسـی رشـته اقتصاد از دانشـگاه شهید بهشتی در سال۱۳۵۰ کارشناسی ارشـد رشـته اقصاد از دانشـگاه الی نوی،آمریکا در سال۱۳۵۷ دکترا رشـته اقتصاد از دانشـگاه کانزاس،آمریکادر سال۱۳۶۲مشاغل و سمتهای مورد تصدی : اسـتادیار دانشگاه شیراز از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۷۷ دانشیار دانشگاه شیراز از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۰ دانشیار دانشگاه تهران از سال ۱۳۸۰ تا کنون فعالیتهای آموزشـی : عنوان دروسـی که توسط غلامعلی شرزه ای ارائه می شود به ترتیب زیر می باشد: ۱ اقتصادخرد۱ کارشناسـی ۲ اقتصـاد خرد۲ کارشناسـی ۳ اقتصـاد محیـط زیست ۲، کارشناسـی ۴ اقتصادخرد۱ ،کارشناسـی ارشد ۵ اقتصـاد خرد ۲ ،کارشناسـی ارشد ۶ اقتصادمحیط زیست ،کارشناسـی ارشـد ۷ اقتصاد منابع طبیعی،کارشناسـی ارشـد ۸ اقتصادخرد ، دکترا ۹ اقتصـاد محیط زیست، دکترا ۱۰تجارت بین الملل، کارشناسی ۱۱ اقتصاد توسعه، کارشناسی ۱۲ اقتصاد ریاضی ،کارشناسی جوائز و نشانها : مدرس برجسـته دانشگاه شیراز در سال ۱۳۷۱چگونگی عرضه آثار : سوابق پژوهشـی دکتر غلامعلی شرزه ای: تعداد مقالات منتشـر شده در مجلات معتبر علمی و ارائه شده در همایشها و کنفرانسها:۲۹ مورد تعداد طرحهای تحقیقاتی (بصورت مجری طرح یا همکار طرح):۱۷ مورد

شکیبا، احمد

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

احمد شکیبا

محل تولد : تبریز

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۸/۱/۱

زندگینامه علمی

در سال ۱۳۶۷ وارد حوزه علمیه تبریز شدم و دروس مقدمات را با اساتید مجرب آن حوزه آغاز نمودم پس از ۴ سال سطح اول حوزه که شامل دروس منطق ، ادبیات عرب . و فقه و اصول در سطح های لمعتین و اصول فقه مظفر را با موفقیت به اتمام رساندم پس از آن با شرکت در امتحانات حوزه علمیه قم از تبریز به قم جهت ادامه تحصیل آمدم و درس کتاب مکاسب و کفایه و خارج فقه و اصول و فلسفه و کلام ۲ را در محضر اساتید حوزه علمیه از جمله آیت الله دوزدوزانی ،آیت الله سبحانی و آیت العظمی اردبیلی و سایر اساتید حوزه شروع نمودم در حین تحصیلات حوزوی از سال ۷۲ وارد دانشگاه مفید شدم و در رشته اقتصاد شروع به تحصیل نمودم و در سال ۷۹ از دانشگاه مفید در سطح کارشناسی ارشد اقتصاد فارغ التحصیل شدم با توجه به علاقمندی شخصی خود مباحث حوزه حقوق بشر در دانشگاه مفید را دنبال نمودم و با تلاش و همت سعی دانشگاه مفید و پس از برگزاری دو همایش دو سالانه حقوق بشر در دانشگاه مفید اولین مرکز مطالعات حقوق بشر در قم را راه اندازی نمودم پس از راه اندازی مرکز تلاشی گسترده ای در زمینه مطالعات حقوق بشر اسلامی و همکاری با سازمان های بین المللی در این حوزه را آغاز کردم .

در سال ۱۳۸۲ باتوجه به رشته تخصصی خودم عضو هیئات علمی پژوهشی جهاد دانشگاهی شدم و با راه اندازی گروه پژوهشی اقتصاد پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی فعالیت جدید علمی خود را آغاز نمودم و تا به حال نیز این فعالیت ها در زمینه های مختلف تحقیقاتی ادامه داشته است از جمله تدوین شبکه برنامه علمی گروه پژوهش که شامل ۱۳ طرح پژوهشی که بایستی در مدت سه سال اجرا شود و همچنین طراحی و دبیر علمی همایش ملی نفت و گاز و انرژی در افق ۱۴۰۴ و سایر فعالیت های علمی و اجرایی دیگر مانند برگزاری همایش بین المللی سیاسی پیامبر اعظم در برنامه های درسی جهان اسلام را عهده دار شدم . با توجه به اهمیت سیره اقتصادی حقوق اقتصادی اخیراً تمرکز بر این مسئله را از هم موضوعات تحقیقی خودم قرار داده ام .

صادقی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین صادقی در سال ۱۳۳۷، در تهران به دنیا آمد. او در سال ۱۳۶۵ لیسانس اقتصاد را از دانشگاه علامه دریافت کرد و پس از آن تحصیلات خود را در دانشگاه تربیت مدرس پی گرفت و با اخذ درجه دکترای از این دانشگاه فارغ االتحصیل شد. او پس از این در دانشگاه امام حسین و تربیت مدرس به امر تدریس مشغول شد. وی ضمن فعالیت آموزشی به چاپ مقالات مختلف و حضور در سمینارهای متعدد اهتمام ورزید و بر پشتوانه های علمی خود افزود.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسین صادقی پس از پایان تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، وارد دانشگاه علامه طباطبایی شد و در سال ۱۳۶۵ لیسانس اقتصاد را دریافت کرد. پس از آن تحصیلات خود را در دانشگاه تربیت مدرس پی گرفت و در سال ۱۳۶۹ مدرک کارشناسی ارشد و در سال ۱۳۷۳دوره دکترای اقتصاد را اخذ نمود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسین صادقی تاکنون مدیریت گروه لجستیک دانشگاه امام حسین (ع)، قائم مقام دانشکده لجستیک دانشگاه امام حسین (ع)، مدیریت گروه اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و ریاست پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس را به عهده داشته است. او همچنین عضو کمیته انرژی و اقتصاد – کمیته ملی انرژی – جمهوری اسلامی ایران و در شورای گروه اقتصاد –عضو شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده علوم انسانی و عضو شورای دانشگاه فعالیت بوده است.فعالیتهای آموزشی : دکتر صادقی پس از فارغ التحصیل شدن ابتدا از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۴ به عنوان مربی

دردانشگاه امام حسین مشغول تدریس شد. سپس به عنوان استادیار به فعالیت خود در دانشگاه تربیت مدرس ادامه داد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : حسین صادقی علاوه بر چاپ مقالات تخصصی درنشریات تخصصی، عضو هیات تحریریه مجله سیاست دفاعی - دانشگاه امام حسین (ع)، عضو هیات داوران مجله تحقیقات اقتصادی - دانشگاه اقتصاد - دانشگاه تهران، داوری مقالات و تحقیقات در جشنواره خوارزمی، مدیر مسئول مجله پژوهشهای اقتصادی - پژوهشکده اقتصاد و عضو هیات داوران مجله سیاستها و پژوهشهای اقتصادی - معاونت امور اقتصادی بوده است. دکتر صادقی به عنوان دبیر سومین همایش بررسی قاچاق، دبیر اولین همایش بررسی خودرو و دبیر دومین همایش بررسی خودرو تجربیات بسیار ارزنده ای را در این زمینه در کارنامه خود ثبت نموده است. شاگردان : حسین صادقی راهنمایی و مشاوره بسیاری از شاگردان خود را به عهده داشته است که برخی از آنها عبارتند از: عناوین پایان نامه ها و اسامی دانشجویان تحت راهنمایی الف - کارشناسی ارشد: ۱) ارزیابی کارایی جنگ اقتصادی با تاکید بر مورد جمهوری اسلامی ایران بهرام عرفانی راد ۲) تحلیل اقتصادی نقش بخش دفاع در اشتغال محمدتقی رمضانی ۳) تعیین اولویت سرمایه گذاری در بخشهای اقتصادی با استفاده از جدول داده - ستانده یزدان سیف ۴) پتانسیل های صرفه جویی در صنعت برق با استفاده از شیوه های اصلاح مدیریت بار (تحلیل مقایسه ای ایران با سایر کشورها) نصرت نادم ۵) نقش هزینه های مسکن در تعیین خط فقر و سیاستهای فقر زدایی صادق فنایی ۶) بررسی وضعیت تولید درآمد در استان مازندران و مقایسه آن با کل کشور عباس باباگل زاده ۷) نقش بودجه های عمرانی در توسعه استان مازندران افشین کریمی ۸) جایگاه مخابرات در برنامه سوم توسعه اقتصاد اجتماعی محمدعلی یوسفی ۹) نقش انرژیهای نو در تامین انرژی روستایی بهمن کرد ۱۰) بررسی نقش هزینه های عمرانی در اقتصاد کشور محمدرضا انصاری ۱۱) کارایی ابزارهای اقتصادی در کاهش آلودگی های محیط زیست علیعباس حیدری ۱۲) تحلیل هزینه فایده آموزسهای فنی و حرفه ای ایران، مورد: مراکز ثابت آموزشی علیرضا کشاورز ۱۳) انرژیهای پاک و ضرورت توسعه آن از دیدگاه اقتصاد(مورد ایران) خلیل کاظمی ب - دکتری : ۱) برآورد اقتصاد غیررسمی در ایران و علل پیدایش آن علیرضا شکیبایی ۲) تحلیل اقتصادی سیاستهای قیمت گذاری محصولات دامی (با تاکید بر گوشت، مرغ) مصطفی بستاکی ۳) برآورد استهلاک منابع و درجه پایداری در اقتصاد ایران لطفعلی عاقلی ۴) خود اشتغالی در ایران هادی قوامی ۵) برآورد و تجزیه و تحلیل کارآیی انرژی در اقتصاد ایران ابراهیم حیدری عناوین پایان نامه ها و اسامی دانشجویان تحت مشاوره الف کارشناسی ارشد: ۱) اثر اقتصادی توریسم در جمهوری اسلامی ایران سعید امیریان ۲) بررسی مزیت نسبی صادرات صنعت فولاد ایران آناهیتا باقرزاده ۳) تحلیل عملکرد هزینه - فایده مجتمع آلومینیوم المهدی شادی اصفیا ۴) مدلسازی استقرار صنایع آلومینیوم در ایران علاالدین ازوجی ۵) تجزیه و تحلیل روند رشد اشتغال و تغییرات ساختاری آن در بخش صنعت در استانهای مختلف ایران رمضان جمشیدی ۶) شناسایی نقش سیستم حسابداری پیشرفته در توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه سید مجید رباط سرپوش ۷) تخمین تابع تقاضای حمل و نقل جاده ای کالا از استان هرمزگان هوشنگ دامیار ۸) بررسی وضعیت اشتغال در استان سمنان و شناسایی مزیتهای نسبی از دیدگاه اشتغال محمد عبایی ۹) نقش تسهیلات اعطایی بانکی در توسعه استان مازندران طاهره نورسته ۱۰) جایگاه صنعت گل و گیاهان زینتی در اقتصاد ایران محسن خاکپور ۱۱) تجزیه و تحلیل ارزش حجم فعالیتهای غیر رسمی خانوار با استفاده از آمارهای درآمدهزینه ۱۲) براورد ظرفیت مالیاتی استان آذربایجان شرقی با توجه به عملکرد مالیاتی کشور عزیزا... صفری ۱۳) تخمین فرار سرمایه در ایران(۷۷-۱۳۵۰) و ارزیابی روشهای متفاوت تخمین مصطفی پاشازاده ۱۴) تخمین سطح و توزیع سرمایه انسانی و ارتباط آن با درامد خانوار علی همت جو ۱۵) بررسی تطبیقی کارائی بانکداری غیر ربوی در سه کشور ایران، اردن و بحرین محمود نادری کرج ۱۶) بررسی آزاد سازی تجاری بر بهره وری بخش صنعت کارخانه ای کشور با تاکید بر نرخ تعرفه گمرکی رضا غوجی ۱۷) آزمون آشوب در بازارهای آتی نفتی و پیش بینی آن با یک مدل شبکه عصبی مصنوعی فائزه فروتن ب - دکتری: ۱) بررسی و تحلیل امکان سازگاری معیارهای عدالت و کارایی در نظام اقتصاد اسالمی حسین عیوضلو ۲) مدل خصوصی

سازی در صنعت برق غلامرضا حیدری ۳) جایگاه صنعت میگو در اقتصاد ایران ابوالقاسم مرتضوی ۴) ربا و کاهش ارزش پول میثم موسایی ۵) نقش RCD از طریق تجارت خارجی بر رشد اقتصادی ایران ابوالفضل شاه آبادی ۶) تبیین نظریه رفتار مصرف کننده مسلمان مرتضی عزتی ۷) آثار سیاستهای تعدیل اقتصادی بر توزیع درآمد و ثروت علیمحمد احمدی ۸) مدلسازی مالکیت مسکن در مناطق شهری ایران جعفر قادری ۹) آثار جهانی شدن اقتصاد بر رشد، اشتغال و بویژه توزیع درامد در ایران علی اکبر ناجی میدانی ۱۰) یکپارچگی اقتصادی در کشورهای در حال توسعه حمیدرضا اشرف زاده ۱۱) جریان بین بخشی سرمایه در اقتصاد ایران نادر مهرگان ۱۲) تبیین همزمان عوامل موثر بر قیمت و حاشیه ارزی بازار موازی ارز و نرخ ارز واقعی ایران حسین قادری ۱۳) جهش (پولی) نرخ ارز و تاثیر آن بر رابطه مبادله امیرحسین مزینی ۱۴) بررسی عوامل موثر بر رشد اقتصادی: مورد کشورهای صادر کننده نفت با تاکید برمورد ایران بهزاد سلمانی آثار : انرژی و امنیت ملی – مجله اطلاعات سیاسی اقتصادی . انرژی و امنیت ملی – مجله اطلاعات سیاسی اقتصادی . محیط زیست از منظر دین و اقتصاد؛ اقتصاد اسلامی، شماره دهم، تابستان ۸۲ . محیط زیست از منظر دین و اقتصاد؛ اقتصاد اسلامی، شماره دهم، تابستان ۸۲ . سبز وروشهای محاسبه آن، مجله منابع طبیعی ایران، بهار ۸۲ . سبز وروشهای محاسبه آن، مجله منابع طبیعی ایران، بهار ۸۲ . ارزیابی استهلاک منابع ماهی در ایران؛ پژوهش وسازندگی، شماره ۵۵، تابستان ۸۱ . ارزیابی استهلاک منابع ماهی در ایران؛ پژوهش وسازندگی، شماره ۵۵، تابستان ۸۱ . ارزیابی اقتصادی احداث مراکز بازسازی ماشین آلات ، ارزیابی اقتصادی کارگاههای پرورش ماهی ،ارزیابی اقتصادی کارگاههای پرورش ماهی ، ارزیابی حجم آلاینده های زیست محیطی ناشی از فعالیتهای صنعتی در استان تهران و بررسی ابزارهای اقتصادی مناسب جهت کاهش آلودگی، اندازه گیری آثار مداخله دولت در قیمت گذاری محصولات دامی– مورد بررسی: گوشت مرغ؛ اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۳۷، بهار ۸۱. اندازه گیری آثار مداخله دولت در قیمت گذاری محصولات دامی– مورد بررسی: گوشت مرغ؛ اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۳۷، بهار ۸۱. بررسی آثار اقتصادی قاچاق کالا در اقتصاد ملی ، بررسی اقتصاد پدیده خاموشی واهمیت محاسبه هزینه خاموشی؛ فصلنامه مدرس، دوره دوم، شماره۲، بهار ۷۶. بررسی اقتصاد پدیده خاموشی واهمیت محاسبه هزینه خاموشی؛ فصلنامه مدرس، دوره دوم، شماره۲، بهار ۷۶. بررسی امکان پذیری افزایش قیمت اولین سری کالاهای مشمول تنظیم بازار (مطالعه موردی فلز مس) بررسی امکان سرمایه گذاری صنعتی در جهت گسترش اشتغال ، بررسی شاخصهای برآورد افزایش (یا کاهش) مبادلات غیرقانونی (قاچاق) بررسی طرح ساماندهی اقتصادی (گردهمایی بسیج دانشجویی – دانشگاه شیهد بهشتی، ۱۳۷۷) بررسی طرح ساماندهی اقتصادی (گردهمایی بسیج دانشجویی – دانشگاه شیهد بهشتی، ۱۳۷۷) بررسی عوامل اقتصادی اثرگذار بر جرم، تحقیقات اقتصادی، پذیرش، بررسی عوامل اقتصادی اثرگذار بر جرم، تحقیقات اقتصادی، پذیرش بررسی کشش قیمتی ووقفه های مالیاتی در ....؛ تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۵، بررسی کشش قیمتی ووقفه های مالیاتی در ....؛ تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۵، بررسی محیط پیرامون لجستیک ، بررسی مشکلات اقتصادی زنان سرپرست خانوار ، بررسی نحوه تامین انرژی روستایی، بررسی نقش مدیریت در سوددهی کارگاههای پرورش ماهی ، بررسی نقش مدیریت در سوددهی کارگاههای پرورش ماهی ، بهینه یابی در قیمت گذاری برق ، تحلیل هزینه – فایده پروژه های سرمایه گذاری در زمینه فولاد ، تحولات برق رسانی و توسعه شبکه انتقال و توزیع برق در ایران ، توسعه پایدار در ایران (گردهمیی اقتصاد ملی، عدالت اجتماعی و جهان متحول – بزرگداشت استاد عالی نسب – دانشگاه تهران ، ۱۳۷۹) توسعه پایدار در ایران (گردهمیی اقتصاد ملی، عدالت اجتماعی و جهان متحول – بزرگداشت استاد عالی نسب – دانشگاه تهران ، ۱۳۷۹) جایگاه بودجه آموزش عالی در بودجه کل کشور (حسین صادقی، عباسعلی تسنیمی، گردهمایی روسای دانشگاهها) جایگاه بودجه آموزش عالی در بودجه کل کشور (حسین صادقی، عباسعلی تسنیمی، گردهمایی روسای دانشگاهها) جایگاه کارگری در سیاستهای حمایت دولت ،جغرافیای انرژی وبرخی ملاحظات در ...، اطلاعات سیاسی اقتصادی، مهر ۱۳۷۵ . جغرافیای انرژی وبرخی ملاحظات در ...، اطلاعات سیاسی اقتصادی، مهر ۱۳۷۵ . چالشهای بخش انرژی در دهه ۱۳۸۰

(گردهمایی چالشهای اساسی اقتصاد ایران در دهه ۱۳۸۰، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۹) چالشهای بخش انرژی در دهه ۱۳۸۰ (گردهمایی چالشهای اساسی اقتصاد ایران در دهه ۱۳۸۰، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۹) رشد اقتصادی در بخش کشاورزی و توزیع درآمد روستایی – اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال هشتم – شماره ۳۱ پاییز ۱۳۷۹. رشد اقتصادی در بخش کشاورزی و توزیع درآمد روستایی – اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال هشتم – شماره ۳۱ پاییز ۱۳۷۹. رشد جمعیت، رشد اقتصادی واثرات زیست محیطی، تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۴، بهار ۱۳۸۳ . رشد جمعیت، رشد اقتصادی واثرات زیست محیطی، تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۴، بهار ۱۳۸۳ . روند تخریب زیست محیطی در ایران– کاربرد منطق فازی؛ اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۳۶، زمستان ۸۰. روند تخریب زیست محیطی در ایران– کاربرد منطق فازی؛ اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۳۶، زمستان ۸۰. طرح جامع استان هرمزگان – زیر بخش انرژی ، عوامل موثر بر کارایی واقتصاد در مقیاس طرحهای ... ، اقتصاد کشاورزی و توسعه، پذیرش. عوامل موثر بر کارایی واقتصاد در مقیاس طرحهای ... ، اقتصاد کشاورزی وتوسعه، پذیرش. فرار مالیا تی و اندازه اقتصاد زیر زمینی– با روش اقتصاد سنجی فازی؛ نامه مفید، شماره ۲۷، پاییز ۸۰. فرار مالیا تی و اندازه اقتصاد زیر زمینی– با روش اقتصاد سنجی فازی؛ نامه مفید، شماره ۲۷، پاییز ۸۰. قیمت گذاری برق در بخش خانگی کاربرد تحلیل هزینه – فایده در صنعت فولاد؛ مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۵۰ ، بهار و زمستان ۷۶ . کاربرد تحلیل هزینه – فایده در صنعت فولاد؛ مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۵۰ ، بهار و زمستان ۷۶ . ،کاربرد مالیاتها و یارانه ها در کاهش آلودگی صنایع در استان تهران؛ پژوهشهای اقتصادی، شماره چهارم ، بهار ۸۲. کاربرد مالیاتها و یارانه ها در کاهش آلودگی صنایع در استان تهران؛ پژوهشهای اقتصادی، شماره چهارم ، بهار ۸۲. مباحثی در اقتصاد خرد – نگرش اسلامی (ترجمه) – موسسه تحقیقات اقتصادی ، ۱۳۶۵ ، مقایسه ساختار درآمد و هزینه خانوارهای شهری و روستایی و نقش بیمه های اجتماعی در ایجاد توازن میان آنها نقش بخش کشاورزی در طرح ساماندهی اقتصاد کشور ، نقش کشاورزی در تامین اشتغال و کاهش بیکاری ؛ پژوهشهای اقتصادی،سال اول، شماره اول ، بهار ۸۰. ، نقش کشاورزی در تامین اشتغال و کاهش بیکاری ؛ پژوهشهای اقتصادی،سال اول، شماره اول ، بهار ۸۰. هزینه خاموشی برق برای مشترکین بخش کشاورزی ، هزینه خاموشی در بخشها (خانگی، صنعت، تجاری، عمومی) و اقتصاد ملی، هزینه خاموشی مترتب بر اقتصاد ملی، مصرف کننده و صنعت برق ، هزینه خاموشی و مدیریت بار برای کارگاههای شهری ، هزینه خاموشی و مدیریت بار برای واحدهای تجاری و عمومی، هزینه های خاموشی برای واحدهای بزرگ صنعتی

صباغ کرمانی، مجید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مجید صباغ کرمانی در سال ۱۳۳۵ در تهران بدنیا آمد.ایشان دارای مدرک دکتری رشته اقتصاد در سال ۱۳۷۱ (از دانشگاه ایالتی اوکلاهما آمریکا) است.نامبرده عضو هیئت علمی ودانشیار دانشگاه تربیت مدرس می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی مجید صباغ کرمانی به قرار زیر است: لیسانس رشته اقتصاد در سال ۱۳۵۶ (دانشگاه شهید بهشتی) فوق لیسانس رشته اقتصاد در سال ۱۳۵۸(دانشگا ه سن آنتونیوتگزاس ، آمریکا) دکتری رشته اقتصاد در سال ۱۳۷۱ (دانشگاه ایالتی اوکلاهما آمریکا) همسر و فرزندان : مجید صباغ کرمانی متاهل و دارای دو فرزند می باشد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مسئولیت های قبلی مجید صباغ کرمانی به قرار زیر است: مدیر امور بین الملل سازمان اوراق بهادار اردیبهشت ۱۳۷۷ تا آخر ۱۳۷۷ مشاور معاون وزیر نفت در امور بازرگانی از آذر ۱۳۷۶ تا اردبهشت ۱۳۷۷ مدیر کل امور بین الملل وزارت بازرگانی از

سال ۱۳۷۲ تا آذر ۱۳۷۶ مدیر گروه اقتصاد دانشگاه تربیت مدرسشهریور ۱۳۷۳ تا آبان ۱۳۷۵ عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس از سال ۱۳۷۲ تا کنون استادیار دانشگاه جنوب شرقی لوئیزیانا امریکا از دی ماه ۱۳۶۹ تا اردیبهشت ۱۳۷۱ مدرس و دستیار تحقیق در دانشگاه اوکلاهما از سال ۱۳۶۷ تا ۱۳۶۹ کارشناس مدیریت صنایع برنامه و بودجه از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۴ کارشناس صنایع سازمان صنایع ملی ایران از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۰ فعالیت در امور اجرایی و خدماتی در سه سال گذشته(فعلی) : ۱- داور مقاله ، مجله بین المللی علوم انسانی ، عضو هیات رئیسه همایش چالشهای اقتصاد ایران در دهه ۱۳۸۰ (محل دانشگاه تربیت مدرس۲۹/۸/۷۹ و ۲۱/۸/۷۹) ۲- مسئول کمیته بررسی و ارزیابی اولین همایش نقش و جایگاه اصناف تولیدی در کشور (وزارت بازرگانی ۲۸/۸/۷۹) ۳- داوری مجله علمی – پژوهشی دانشگاه شاهد (۲۶/۶/۷۹ تا کنون) ۴- معاون پژوهشی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس (۶/۸۱ تا کنون) ۵- عضو کمیته تخصصی هیئت ممیزه علوم انسانی (۴/۸۱ تا کنون) ۶- عضو شورای پژوهشی مرکز مطالعات مدیریت و بهره وری ایران(۸/۸۱ تا کنون) ۷- عضو هیات داوران جشنواره خوارزمی (۱۳۸۱) ۸- داور همایش چالش های توسعه سازمان مدیریت و برنامه ریزی (۱۳۸۱) ۹- عضو شورای تخصصی گروه(از ۸/۸۱ تا کنون) ۱۰ – عضو شورای تخصصی پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس ۲۷/۱۱/۸۱ ۱۱ – عضو کمیته علمی سمینار علمی تحقیقات فرش ۱۲ – عضو کمیته هیئت داوران جشنواره رجایی ۱۳ – مدیر گروه اقتصاد مرکز مطالعات مدیریت و بهره وری ایران ۱۴ – مشاور وزارت بازرگانی ، معاونت بازرگانی داخلی ۸۰-۷۹ ۱۵ – مشاور رئیس کل گمرک تا کنون – ۸۱ ۱۶ – مشاور معاون کل وزارت اقتصاد و دارائی تاکنون – ۸۱ ۱۷–عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه تربیت مدرسفعالیتهای آموزشی : فعالیتهای آموزشی (تدریس)در سه سال گذشته : تدریس : اقتصاد منطق های در مقطع کارشناسی ارشد، اقتصاد توسعه با تاکید بر ایران و اقتصاد شهرهای سوسیالیستی در مقطع دکتری، اقتصاد شهری در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری، آمار و (روشهای مقداری در سطح لیسانس (در آمریکا ، پائیز ۸۰ و بهار ۸۱چگونگی عرضه آثار : – تعداد پایا ننامه های راهنما و مشاوره در سه سال گذشته : (در کل راهنمایی ۲۳ پایان نامه ومشاوره در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری) – تعداد مقالات ارائه شده : داخلی : ۱۲ خارجی : ۲ – شرکت در مجامع علمی خارج همراه با ارائه مقاله : ۵آثار : ۱ اقتصاد منطق های ویژگی اثر : نوع کتاب درسی ،چاپ اول،سازمان سمت ،کتاب برجسته در دانشگاه تهران۲ صنعت جهانگردی در ایران ویژگی اثر : تخمین عرضه و تقاضای جهانگردی) (نوع کتاب کمک درسی چاپ اول

صدرنبوی، رامپور

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر رامپور صدر نبوی در سال ۱۳۱۶ در شهر کاشمر بدنیا آمد.ایشان دارای مدرک دکتری رشته اقتصاد از دانشگاه هایدلبرگ آلمان در سال ۱۳۴۷ می باشد. وی پس از بازگشت به ایران در دانشکده جامعه شناسی دانشگاه فردوسی مشهد مشغول به کار گردید و پس از طی مراتب و مدارج علمی از استادیاری به دانشیاری و استادی و در سال ۱۳۸۵ به افتخار بازنشستگی نائل آمد.گروه : علوم انسانی رشته : جامعه شناسی گرایش : اقتصاد والدین و انساب : پدر رامپور صدر نبوی حاج سید مهدی فخر العلما است که به سبب ملاحضاتی نام خود را به توصیه و ابلاغ مرحوم احمد قوام السلطنه به صدر العلما تغییر دادند.ایشان بشغل کشاورزی و تجارت شتغال داشتند که بعلت گرایش شدید فلسفی و عرفانی تاجر خوبی نشدند.ایشان از اولاد سید امیر استحق هستندکه شجره آنها به سادلات قائن جمله احمدی ها ،مصطفوی ها ، مجتهدی ها ،مرحوم دکتر مجتهد زاده (استادمعارف اسلامی) می رسد و طبق اظهار خود آن مرحوم نسل سی و ششم تا امام زین العابدین(ع) می باشد. مادر رامپور صدر نبوی دختر حاج رستم

قره باغی از تجار بزرگ مشهدبا گرایشهای مشروطه خواهی بوده اند. مادر دکتر صدری نبوی بهمراه برادران و پسر عموهایش به شهرت باقرف در قفقاز بخصوص در قره باغ به فعالیت اقتصادی و سیاسی مشغول بوده ند. پدربزرگ دکتر صدر نبوی ،حاج رستم باقرف به سبب وقایع ۱۹۱۷ روسیه به ایران پناهنده شد و با تابعیت ایران در مشهد زندگی کرد.خاطرات کودکی : رامپور صدر نبوی از خاطرت دوران کودکی خود چنین می گوید": مادر بزرگ پدرم نا بینا شده بود و ما در سایه وجود ایشان در یک خانواده شش نفره زندگی می کردیم.پدرم و مادرم احترام ایشان را به نهایت داشتند.روزی قرار بود برادرم رضا که-هم اکنون استاد روان پزشکی دانشگاه فردوسی مشهد می باشد- دست مادر بزرگم را گرفته و ایشان را به خانه عمو جانم که دیوار به دیوار منزل ما بود ببرد.منزل عمو جان و پدرم بزرگ بودو درخت فراوان داشت. برادرم که بچه بازیگوش و سربه هوایی بودایشان را در میان درختان رها کرده و خود بدنبال بچه گنجشکی که از آشیانه زود پریده بودرفته بود. پدرم در همین احوال سر رسیده و مادر بزرگم را سرگشته در میان درختان دیده بود. یادم هست دست مادر بزرگ در دست پدرم بود در حالیکه از شدن غضب و عصبانیت فریاد میزد " این رضای پدر سوخته کجاست "وقتی برادرم را پیدا کردند او را به فلک کشده و تنبیه مفصلی شد از آنجایی که برادرم فریاد مکشید مادربزرگم با داد و فریاد و گریه متوقف شدن تنبیه را از پدرم خواست با این کار مادربزرگم یک سکوت عمیقی بر محیط خانواده حاکم شد".اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : پدر و مادر رامپور صدر نبوی هر دو دارای گرایش های سنتی ،اخلاقی و مذهبی نسبتا محکمی داشتند. پدرش به کشاورزی اشتغال داشت و گاه و بیگاه به تجارت نیز می پرداخت . ولی بعلت عقاید و باورهای مذهبی و مطالعات فلسفی توفیق چندانی در این حرفه بدست نیاورد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : رامپور صدر نبوی تحصیلات ابتدایی و سیکل اول متوسطه را در کاشمر گذرانید. او برای ادامه تحصیل در سیک دوم متوسطه به مشهد رفت و سال چهارم و پنجم متوسطه را در مشهد گذراندو دیپلم را در دبیرستان بامداد تهران اخذ کرد.ایشان پس از اخذ دیپلم به المان رفت و در رشته اقتصاد و جامعه شناسی به تحصیل پرداخت و پس از ده سال و اندی با مدرک دکتری اقتصاد از دانشگاه هایدلبرگ آلمان در سال ۱۳۴۷ به ایران بازگشتند.خاطرات و وقایع تحصیل : یکی از خاطرات مهم دوران تحصیل رامپور صدر نبوی محاوره ای بود که در گنگره جامعه شناسان که در شهر هادلبرگ بین پوپرو هربرت مارکوزه درباره دیالليک اتفاق افتاد.فعالیتهای ضمن تحصیل : رامپور صدر نبوی در کنار تحصیل به تدریس و تحقیق و مدیریت گروه جامعه شناسی می پرداخت.استادان و مربیان : پرفسور رولف.واگن فور،پروفسور هانس هالر ،پروفسور هانس هلر ،پروفسور ویلکه و غیره از اساتید رامپور صدر نبوی می باشند.هم دوره ای ها و همکاران : دکتر جواد شیخ الاسلامی،هلموت کل ،دکتر علی شریعتی ،دکتر حاتری ،دکتر غلامحسین یوسفی ،دکتر سیروس سهامی ،دکتر برادران رفیعی ،دکتر منوچهربیات مختاری ،دکتر منوچهر آشیانی غیره از همدوره ایها و همکاران رامپور صدر نبوی می باشند.همسر و فرزندان : رامپور صدر نبوی متاهل و دارای همسر بنام سرکار خانم فرشته رفعت متولی است ایشان دارای دو فرزند دختر بنامهای نازنین (متخصص داخلی) ،فاطمه (دانشجوی دکتری جامعه شناسی) و یک فرزند پسر بنام محمد (دکتری داروسازی) می باشد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : رامپور صدر نبوی عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه فردوسی مشهد بودند.وی همچنین عضو هیئت تحریریه مجله دانش و توسعه دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد می باشد.رامپور صدر نبوی عضو هیئت رئیسه کمیته ویژه توسعه سومین جشنواره ملی طلای سرخ قاینات میباشد.فعالیتهای آموزشی : رامپور صدر نبوی سابقه بیش از سی سال تدریس در دانشگاههای ایران و آلمان را دارد.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : رامپور صدر نبوی از پایه گذاران رشته جامعه شناسی و رشته مدیریت در خراسان و عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد می باشد.چگونگی عرضه آثار : - تعدا مقالات منتشر شده در مجلات داخلی : ۳۰ مقاله - تعداد پایان نامه کارشناسی راهنمایی شده : ۱۱۱ رساله - تعداد پایان نامه کارشناسی ارشد راهنمایی شده : ۳۱رساله آثار : انسان شناسی فلسفی ویژگی اثر : ترجمه- ۱۳۵۰۲ بزرگان جامعه شناسی ویژگی اثر : تالیف- ۱۳۵۴۳ تاریخ جامعه شناسی ویژگی اثر : ترجمه- ۱۳۵۲۴ جامعه شناسی حق

طبیعی ویژگی اثر : تـالیف-۱۳۵۴۵ جـامعه شناسـی کار و مشاغل ویژگی اثر : تالیف-۱۳۷۱۶ جـامعه و تمـدن ویژگی اثر : ترجمه و نگارش- ۱۳۵۱۷ فرد و جـامعه ویژگی اثر : ترجمـه و تـالیف-۱۳۷۰۸ کـار و مشاغـل بـا تکیه بر اشـتغال زنـان ، گفتارهایی در علوم اجتمـاعی ویژگی اثر : کتـاب حاضـر به سـبب تفـاوت و گستردگی مطـالب «گفتارهـایی در علوم اجتمـاعی» نام دارد، از پنـج فصـل تشـکیل شـده است. فصـل اول آن را مقالات و تحقیقـاتی مربوط به جامعه شناسـی کار، شـغل و جامعه شناسـی صـنعتی، خانواده و اهمیت آن برای جریـان تولیـد، انسـانی شـدن کـار و موارد مشـابه تشـکیل می دهـد. در فصـل دوم، نظریه نقش اجتماعی با تکیه بر نظریات نام آوران این رشـته در نظریه های جامعه شناسـی مورد بررسـی قرار گرفته است. فصل سوم، به انواع جوامع بشـری و نظریه های جامعه شناسی اختصاص یافته که بخشی از آن ترجمه قسمتی از کتاب دانشمند صاحب نام آلمانی «لئوپلدفن ویزه» تحت عنوان «دانش روابـط انسـانی» است. فصـل چهـارم هم به بررسـی اهمیت حسـد به عنوان یکی از عوامـل مهم اجتماعی پرداخته که در واقع نـوعی جـامعه شناسـی و روانشناسـی حسـد است. در فصـل پنجم کتـاب، مسأله حق طبیعی از نظر مکـاتب مختلـف اروپـایی مـانند کاتولیسیسم، مارکسیسم و ناسیونال سوسیالیسم مطرح شده است. این کتاب توسط انتشارات ۵۹ به چاپ رسیده است-۱۳۸۵

عبادی، جعفر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر جعفر عبـادی هم اکنون عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـکده اقتصـاد /گروه اقتصـاد اجتمـاعی دانشگاه تهران می باشـد. ایشان مدرک دکتری رشـته,اقتصاد را از دانشـگاه کالیفرنیا ,ایالات متحده آمریکا دریافت داشـته است. گروه : علوم انسانی رشـته : اقتصاد تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : دکـترا, رشـته,اقتصـاد,از دانشـگاه کالیفرنیـا,ایالات متحـده آمریکـا عنوان پایـان نـامه : a simultaneous model of labor migration ,طراحی یک مـدل هم زمان مهاجرت نیروی کارمشاغل و سـمتهای مورد تصدی : خدمات علمی و اجرایی دکتر جعفر عبادی به قرار زیر است •: ۱۳۸۴,۱۳۸۶,سردبیر مجله تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران ,دانشـگاه نهران • ۱۳۸۳,۱۳۸۶,مـدیر اجرائی طرح سامانـدهی دانشـگاه تهرانـو دانشـگاه علوم پزشـکی تهران,دانشگاه تهران• ۱۳۸۱,۱۳۸۴,معـاون همـاهنگی و نظـارت امـور علمی معـاون اول رئیس جمهـور ,تهـران - ریـاست جمهـوری • ۱۳۷۸,۱۳۷۹,معاون اقتصـادی سازمـان برنـامه و بـودجه ,تهران - سازمـان برنـامه و بودجه • عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـکده اقتصـاد دانشـگاه تهران فعالیتهای آموزشـی : فعالیت های آموزشی و عنوان دروس تدریسی توسط جعفر عبادی به قرار زیر است: کارشناسی • اقتصادخرد۱ کارشناسی ارشد • اقتصادخرد۲ • اقتصادخردپیشرفته ۱ • اقتصادخرد۱ • اقتصادخرد۲ • موضوعات انتخابی در اقتصاد خرد دکتری •اقتصاد خرد • اقتصاد خرد پیشرفته • اقتصادخردپیشرفته ۱ چگونگی عرضه آثار : تعداد پایان نامه های کارشناسی تحت راهنمایی : ۲۱ مورد تعـداد پایان نامه های کارشناسـی ارشد تحت راهنمایی : ۹ مورد تعـداد پایان نامه دکتری تحت راهنمایی : ۳ مورد تعداد مقالات چاپ شـده در مجلات داخلی :۸ مورد تعـداد مقالات چاپ شـده در مجلات خارجی:۴ مورد آثـار : اقتصـاد خرد- بازارها تعـادل عمومی رفـاه اقتصـادی ویژگی اثر : ,تـالیف و تصـنیف,سازمان مطالعه وتـدوین کتب علوم انسانی دانشـگاهها سـمت,۱۳۷۰۲ مبـاحثی در اقتصـاد خرد ویژگی اثر : چاپ هشـتم ,تـالیف و تصـنیف,۳۱۹,سمت ۱۳۸۷۳, مسائـل وکاربردهـای تئوری مصـرف دراقتصادخرد ویژگی اثر : تالیف و تصنیف,دانشگاه تهران,۱۳۸۴

عرب مازار، علی اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی اکبر عرب مازار در سال ۱۳۳۳ در تهران متولد شد. ایشان دارای دکتری علم سیستم ها از دانشگاه ایالتی میشیگان آمریکا،در سال ۱۳۶۲ می باشد.وی علاوه بر تدریس در دانشگاه شهید بهشتی و ریاست دانشکدهٔ امور اقتصادی، مدیر دفتر روابط دانشگاهی و امور بین المللی شهید بهشتی و ... را بر عهده داشته است. کتاب" علم و هنر شبیه سازی سیستمها "ترجمه دکتر علی اکبر عرب مازار ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : علم سیستم تحصیلات رسمی و حرفه ای : علی اکبر عرب مازیار در سال ۱۳۵۲ دیپلم ریاضی، سال ۱۳۵۶ لیسانسیه مدیریت بازرگانی از مدرسهٔ عالی بازرگانی تهران، سال ۱۳۵۹ فوق لیسانس پژوهش عملیاتی و فوق لیسانس اقتصاد از دانشگاه ایالتی میشیگان آمریکا، و سال ۱۳۶۲ دکتری علم سیستم ها را از همان دانشگاه دریافت کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : علی اکبر عرب مازار در طول فعالیت های مختلف خود، علاوه بر تدریس در دانشگاه شهید بهشتی و ریاست دانشکدهٔ امور اقتصادی، مدیر دفتر روابط دانشگاهی و امور بین المللی شهید بهشتی، مشاور برنامه ریزی معاون اقتصادی وزارت امور اقتصاد و دارائی، عضویت در کمیسیون شورای اقتصاد، عضو هیئت رئیسهٔ فدراسیون تنیس روی میز ایران، عضو کمیتهٔ اجرائی تخصص ارز، عضو شورای خرید کالاهای اساسی، مؤسس و مدیر مسئول فصلنامهٔ مالیات، و رئیس اولین و دومین سمینار بین المللی خصوصی سازی بوده است.جوائز و نشانها : کتاب" علم و هنر شبیه سازی سیستمها "ترجمه دکتر علی اکبر عرب مازار ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. آثار : اصلاح سیستم مالیاتی ویژگی اثر : (ترجمه)، انتشارات دانشکده امور اقتصادی، ۱۳۷۲.۲ باز سازی اقتصادی و ضرورت بازنگری در سیستم آموزشی کشور ویژگی اثر : (مقاله)، سمینار باز سازی اقتصادی جمهوری اسلامی ،۱۳۶۸.۳ بررسی سیستم مالیاتی در اقتصاد ایران ویژگی اثر : (مقاله)، سمینار بازسازی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۸.۴ تصمیم گیری کاربردی ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۶۹.۵ طرح تحقیقی نگرشی سیستمی به مسائل آموزش عالی در ایران ویژگی اثر : معاونت پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۶۹.۶ علم و هنر شبیه سازی سیستمها ویژگی اثر : (ترجمه)، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۱،این کتاب در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است .آشنایی با کتاب: «علم و هنر شبیه سازی سیستم ها»: علم و هنر شبیه سازی سیستم ها؛ رابرت شانون، ترجم? علی اکبر عرب مازار، ویراست ?دکتر علی عمیدی و خلیل مجاوری؛ آگاه؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۱. شبیه سازی عبارت از فرآیند طراحی مدلی از یک سیستم واقعی و انجام آزمایشهایی با این مدل است که با هدف پی بردن به رفتار سیستم، یا ارزیابی استراتژیهای گوناگون (در محدوده ای که به وسیل ?معیار و یا مجموعه ای از معیارها اعمال شده است.) برای عملیات سیستم صورت می گیرد. شبیه سازی، به معنای «وانمود کردن» یا «نائل شدن» به اصل چیزی بدون واقعیت است. کتاب «علم و هنر شبیه سازی سیستم ها» از چند لحاظ تفاوت عمده ای با سایر کتابهای موجود در این زمینه دارد که بدین شرح است: ۱. این کتاب می تواند مورد استفاد ?دانشجویان که سطح تحصیلات متفاوتی در ریاضی، احتمال، آمار و برنامه نویسی کامپیوتری دارند، قرار گیرد. ۲. تأکید عمد ?کتاب بر روی هنر مدلسازی قرار دارد و کمتر به بررسی تفصیلی مدلهای موجود می پردازد؛ بررسیهای موردی مدلهای موجود نیز در پیوست ارائه شده است. ۳. در این کتاب مشکلات مدیریت یک کار تحقیقاتی و جلب پذیرش استفاده کننده مورد بحث قرار گرفته است. این جنبه از شبیه سازی در بیشتر کتابهای شبیه سازی کلاً نادیده گرفته می شود. «علم و هنر شبیه سازی سیستم ها» برای دو گروه خواننده قابل استفاده است: آنهایی که مدلهای شبیه سازی را طراحی می کنند و آنهایی که نتایج حاصل

از بررسیهای مبتنی بر این مدلها را به کار می برند. از ویژگیهای کتاب، داشتن پیوست، مراجع، واژه نامه و فهرست راهنماست .

عسگری، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : برنامه ریزی شهری تحصیلات رسمی و حرفه ای : علی عسگری پس از اتمام دوره دبیرستان، وارد دانشگاه تهران شد و در سال ۱۳۶۶ لیسانس اقتصاد نظری را به پایان رساند. او پس از طی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی توسعه در همین دانشگاه(۱۳۶۹)، به انگلستان رفته و در سال ۱۳۷۵ به اخذ درجه دکترای برنامه ریزی شهری از دانشگاه نیوکاسل نائل آمد.هم دوره ای ها و همکاران : علی عسگری با افرادی چون دکتر کن ولیس (Willis K.G) عضو گروه برنامه ریزی شهری و منطقه ای دانشگاه نیوکاسل انگلستان ، دکتر عبدالرضا رکن الدین افتخاری عضو گروه جغرافیا دانشگاه تربیت مدرس ، دکتر مجتبی رفیعیان عضو گروه شهرسازی دانشگاه بیت مدرس همکار و همدوره بوده است.فعالیتهای آموزشی : علی عسگری از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۱ به عنوان مربی در دانشگاه بوعلی سینا مشغول تدریس شد. پس از آن از سال ۱۳۷۵ به عنوان عضو هیات علمی ، به فعالیت خود در دانشگاه تربیت مدرس ادامه داد. او تاکنون دروس زیر را در مقاطع مختلف دانشگاهی تدریس نموده است: اقتصاد ریاضی کارشناسی اقتصد پول و بانک کارشناسی اقتصاد خرد کارشناسی اقتصاد کلان کارشناسی اصول علم اقتصاد کارشناسی نظامهای اقتصادی کارشناسی اصول و مبانی برنامه ریزی منطقه ای کارشناسی ارشد اقتصاد شهری کارشناسی ارشد اقتصاد فضا کارشناسی ارشد برنامه ریزی منطقه ای کارشناسی ارشد کاربرد GLS در برنامه ریزی روستایی کارشناسی ارشد اقتصاد عمومی کارشناسی ارشد مدلسازی در برنامه ریزی شهری و منطقه ای کارشناسی ارشد تکنیکهای برنامه ریزی منطقه ای کارشناسی ارشد کاربرد کامپیوتر و برنامه نویسی در برنامه ریزی روستایی کارشناسی ارشد برنامه ریزی اقتصاد منطقه ای دکترا برنامه ریزی منطقه ای دکترا کاربرد کامپیوتر در برنامه ریزی روستایی دکترا کاربرد GLS در برنامه ریزی روستایی دکترا اقتصاد شهری دکترا سمینار اقتصاد شهری دکترا سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : علی عسگری از سال ۱۳۶۶ تا ۱۳۶۹ به عنوان پژوهشگر با موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی همکاری داشته است. او ضمن چاپ و ارائه مقالات متعدد تخصصی، داوری مجله مدرس و مجله بین المللی علوم انسانی جمهوری اسلامی ایران وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی را به عهده دارد. شاگردان : علی عسگری راهنمایی و مشاوره بسیاری از شاگردان خود را عهده داشته است که زجمله می توان به موارد زیر اشاره کرد: عناوین پایان نامه ها و اسامی دانشجویان تحت راهنمایی الف - کارشناسی ارشد: علی گلی ۱۳۷۷ محمود عبدالله زاده ۱۳۷۸ عناوین پایان نامه ها و اسامی دانشجویان تحت مشاوره الف - کارشناسی ارشد: غریب چوپانی ۱۳۷۸ محمدجواد زینی وند ۱۳۷۸ سیدقاسم حسینی ۱۳۷۸ گوشیان ۱۳۷۸ قناد محمدی ۱۳۷۸ مصطفی زاده ۱۳۷۸ معراجی ۱۳۷۸ گودرز فریدونی ۱۳۷۸ ب - دکتری : ۱- حسن ایزدی خرامه ۷۸-۱۳۷۶ ۲- سیدمهدی موسی کاظمی ۷۸-۱۳۷۶ ۳- مجتبی جاودان ۷۸-۱۳۷۶ ۴- سید علی بدری ۷۸-۱۳۷۶ ۵- مهدی طاهر خانی ۷۸-۱۳۷۶ آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مورد علاقه علی عسگری عبارتند از: تئوری برنامه ریزی شهری و منطقه ای ، اقتصاد شهری و منطقه ای ، کاربرد کامپیوتر در برنامه ریزی شهری و منطقه ای، کاربرد سیستمهای اطلاعاتی جغرافیایی (GIS) در برنامه ریزی شهری و منطقه ای.آثار : ۱ Asgary A., Willis K.G., and Hosseini, (۲۰۰۰), .The Impacts of Caspian Sea Level Rise on the Housing Market., Journal of Humanities, ۷(۴), ۱-۸ ۲ Asgary A., Willis K.G., and Hosseini, (۲۰۰۰), .The Impacts of Caspian Sea Level Rise on the

Housing Market., Journal of Humanities, ۷(۴), ۱-۸ ۳ Asgary Ali and Beygi-Saki Afsaneh, (۱۹۹۵), .Communication Planning Theory: A Mediation Approach in Planning: Case of Risk Communication., ۳۰th International Congress of International Society of City and Regional Planners, Sydney, Australia ۴ Asgary Ali and Willis K.G., (۱۹۹۷), .Households Behavior in Response to Earthquake Risk: An Assessment of Alternative Theories., International Journal of Disaster Studies, Policy and Management, Vol. ۲۱, No. ۴ ۵ Asgary Ali, (۱۹۹۳), .Limitations of Planning Measures for Reducing Earthquake Hazards., International Seminar on Planning and Design in Seismic Risk Areas, University of Catania, Catania, Italy ۶ Asgary Ali, (۱۹۹۴), .System Dynamic Modeling for Urban Earthquake Risk Estimation., World Conference on Natural Hazard Reduction, Yokohama, Japan. ۷ Asgary Ali, (۱۹۹۷),. Assessing the Benefits of Planning Measures to Reduce Risks: Case of Natural Hazards Induced Risks., Working Paper Book, ۳۳rd World Planning Congress, International Society of City and Regional Planners, ۱۷-۲۰ September ۱۹۹۷, Ogaki, Japan. ۸ Asgary Ali, (۱۹۹۸), .A Decision Support Systems for Management of Natural Hazards Risks within the GIS Environment., International Symposium on Information Technology and Natural Hazards Risk Management, ۴-۶ February, Bangkok, Thailand ۹ Asgary Ali, and Willis K.G., (۱۹۹۷), .Estimating the Benefits of Construction Measures to Mitigate Earthquake Risk., Environment & Planning B, Planning and Design, Vol. ۲۴, ۶۱۳-۶۲۴ ۱۰ Asgary Ali, and Willis K.G., (۱۹۹۷), .The Impact of Earthquake Risk on the Housing Markets: Evidence from Real Estate Agents., Journal of Housing Research, Vol. ۸, No. ۱, ۱۰۷-۱۲۴ ۱۱ Asgary, Ali (۱۹۹۳), .Earthquake, Health and Well Being of People: A Case Study of Iranian City Regions., ۲۹th Congress of International Society of City and Regional Planners, Glasgow, Scotland ۱۲ Asgary, Ali, (۱۹۹۳), .Public Administration and Strategic Environmental Assessment for Sustainable Development., International Conference of Public Administration and Sustainable Development, Ministry of Labor, October ۳۱, Tehran, Iran ۱۳ Asgary, Ali, (۱۹۹۴), .Earthquake Preparedness Planning: Using System Dynamic Modeling for Evaluating Construction Policy., Proceedings of the ۱۱th Interschool Conference, University of York. York, England. ۱۴ Asgary, Ali, (۱۹۹۵), .Earthquake in the Internet: Towards a Global Earthquake Network., International Workshop on Harnessing the Communication Revolution: Creation of a Global Disaster Network, Beijing, China ۱۵ Asgary, Ali, (۱۹۹۶), .The Impacts of Caspian Sea Level Rise on Coastal Cities., International Conference on Integrated Management and Sustainable Development in Coastal Zones. Rimouski, Canada ۱۶ Asgary, Ali, (۱۹۹۶), Estimating HouseholdsWillingness to Pay for

Earthquake Insurance., Insurance Quarterly, Year ۱۱, No. ۴۳, Autumn ۱۹۹۶. ۱۷ Asgary, Ali, (۱۹۹۷), .Assessing the Economic Benefits of Landslides Hazards Zoning Maps., International Institute for Seismology and Earthquake Engineering, Second Iranian Seminar on Landslides, Tehran, Iran ۱۸ Willis K.G., and Asgary Ali, (۱۹۹۵), .Impacts of Earthquake Hazards on the Housing Market., Proceedings of the Second International Conference in Seismology and Earthquake Engineering, Tehran, Iran بررسی جایگاه تعاون در بازرگانی خارجی کشور، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۶۹ بررسی جایگاه تعاون در توزیع کالا، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۶۸ بررسی سیاستهای جدید ارزی، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۰ عسگری علی ، صادرات و رشد: ملاحظه مجدد علت و معلول، بررسیهای بازرگانی شماره ۷۷، ۱۳۷۲، صص ۲۹-۵۲. عسگری علی و اکبر کمیجانی، تشکیلات و عملکرد صندوقهای قرض الحسنه و جایگاه آنها در سیستم پولی و بانکی کشور، مجله تحقیقات اقتصادی، ۱۳۷۰، شماره ۴۴، صص ۳۵-۱. عسگری علی و حسینی علی، بررسی واحدهای خصوصی بازیافت کاغذ ذر تهران، مجموعه مقالات سمینار سراسری بازیافت مواد زاید جامد، اصفهان، شهرداری اصفهان، اردیبهشت ۱۳۷۶. عسگری علی و دیگران، گزارش بازدید و امکانسنجی جابجایی و تجمیع روستاهای زلزله زده استان اردبیل، تهران بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶ عسگری علی و دیگران، گزارش بازدید و امکانسنجی جابجایی و تجمیع روستاهای زلزله زده بجنورد و شیروان در استان خراسان، تهران، بنیاد مسکن، ۱۳۷۶. عسگری علی و علی گلی، بررسی تحولات رشد اقتصادی استان همدان با استفاده از تحلیل انتقال سهم در محیط سیستمهای اطلاعاتی جغرافیایی، همایش شناخت استعدادهای اقتصادی - بازرگانی استان همدان، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، ۶ تا ۷ آبان، ۱۳۷۷ عسگری علی و مجتبی رفیعیان، طراحی بانک اطلاعات تحولات تاریخی شهرنشینی و شهرسازی در ایران، دومین کنگره تاریخ شهرسازی و معماری ایران، سازمان میراث فرهنگی، بم، ۱۳۷۷. طرحهای تحقیقاتی اجرا شده و در دست اقدام عسگری علی، ارزیابی منافع اقتصادی نقشه های پهنه بندی خطرات زمین لغزه، مجموعه مقالات سمینار زمین لغزه ایران، موسسه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله، تهران، اردیبهشت ۱۳۷۶. عسگری علی، الگوی امکانسنجی جابجایی و تجمیع روستایی در ایران ، تهران، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ، ۱۳۷۶ عسگری علی، بررسی اثرات راه آهن شهری (مترو) بر بازار مسکن در تهران، دومین کنفرانس مهندسی ترافیک، شرکت کنترل ترافیک تهران، تهران ۱۵ تا ۱۷ اسفندماه ۱۳۷۶ عسگری علی، بررسی نقش و کار شهرهای استان همدان، سازمان برنامه و بودجه استان همدان ۱۳۷۰. عسگری علی، بررسی نقش و کار شهرهای استان همدان، سمینار همدان در سال ۱۴۰۰، استانداری همدان، ۱۳۷۰ عسگری علی، تخمین تمایل به پرداخت خانوارها برای بیمه زلزله، فصلنامه صنعت بیمه، سال یازدهم، شماره ۴۳، آذرماه ۱۳۷۵ عسگری علی، درسهایی از تئوری برنماه ریزی ارتباطی برای بنرامه ریزی توسعه در ایران، اولین همایش تدوین برنامه سوم توسعه کشور، سازمان برنامه و بودجه ، ۲۱ تا ۲۳ مهرماه، تهران ۱۳۷۷ عسگری علی، سیاستهای بودجه ای و رشد نابرابر مناطق ، سمینار جغرافیا، جهانبینی و محیط تهران، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۸ تا ۲۰ خرداد، ۱۳۷۱ عسگری علی، سیستم اطلاعات جغرافیایی و بانک اطلاعاتی طرح جامع تقسیمات کشوری، پروژه در دست اجرا، کارفرما: اداره کل تقسیمات کشوری وزارت کشور، ۱۳۷۸. عسگری علی، سیستم اطلاعاعات جغرافیایی و بانک اطلاعاتی طرح جامع تقسیمات کشوری، پروژه در دست اجرا، کارفرما : اداره کل تقسیمات کشوری وزارت کشور، ۱۳۷۸. عسگری علی، طرح امکان کاربرد دو توسعه سیستمهای اطلاعات جغرافیایی در شیلات، پرژه در دست اجرا، کارفرما. شرکت سهامی شیلات ایران، دفتر پژوهشهای کاربردی دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۸. عسگری علی، کاربرد مدلهای سیستمهای دینامیک در برنامه ریزی شهری، سمینار شهرها و مردم، تبریز دانشگاه تبریز، ۱۳۷۱. عسگری علی، نقش حسابهای منطقه ای در برنامه ریزی منطقه ای، سمینار حسابهای منطقه ای سازمان برنامه و بودجه

استان همدان، همدان ۱۳۷۱ عسگری، علی، بررسی تورم منطقه ای در ایران در سالهای ۱۳۶۱–۱۳۶۹، بررسیهای بازرگانی شماره ۶۱، ۱۳۷۱، صص ۲۸–۶. فرهنگ بین المللی اصلاحات سیستمهای اطلاعات جغرافیایی ، نور علم، ۱۳۷۸ قیمت و قیمت گذاری: مبانی، سیاستها و روشها، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۶۸

عضدی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسن عضدی ، یکی از فرهیختگان معاصر گیلان است . او ریاست سازمان سنجش آموزش کشور ،معاونت وزارت فرهنگ وآموزش عالی ، رییس سازمان امور دانشجویان و ریاست مدرسه عالی ترجمه دانشگان علامه طباطبایی را بر عهده داشت . وی دانشکده روزنامه نگاری علامه طباطبایی را نیز بنیان نهاده است .گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد سیاسی اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : حسن عضدی درآخرین سالهای دهه بیست دریکی از خانواده های مذهبی به دنیا آمد .تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسن عضدی درسالهای دوران ابتدایی عمرش را در دبستان فارابی رشت به اتمام رسانید . وی درهمان دوران کودکی به واسطه ادب ، نزاکت وهوش سرشارش به تدریج جایی درمیان اولیاء دبستان یافت . دوزاده ساله بود که دردبیرستان پورداود درامتحانات ششم ابتدایی به مقام نخست درس انشاء نایل شد . درسالهای ۴۸–۱۳۴۷ شمسی او به دانشگاه وارد شد ودردانشگاه علوم ارتباطات مشغول به تحصیل شده وموفق شد مدرک لیسانس بگیرد . او سپس دوران فوق لیسانس خودرا دررشته مدیریت بازرگانی دردانشگاه دالاس به پایان رسانید و دوره دکترا ی خود را نیز رشته اقتصاد سیاسی سپری نموده است .استادان و مربیان : از مهمترین استادان ومربیان حسن عضدی می توان به آقای تقوی و آقای اکرامی اشاره کردو نقوی ،روحانی خلع لباس شده ای بود که به عنوان معلم دینی بچه های اهل جلسه را تدریس میکرد و درآخر جلسه نیز مباحث اجتماعی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می داد . اکرمی نیزوزیر آموزش و پرورش کابینه مشهد رجایی بود . مهمترین استادان عضدی دردوران دانشگاه بدین قرار بودند : کاظم معتمد نژاد، حمید منطقی ، ناصر صفوی ، حسن رحیمی .مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسن عضدی یکی دوسال درروزنامه اطلاعات به عنوان روزنامه نگار قلم زد . او به دلیل دریافت درجه ممتاز از دانشگاه دالاس آمریکا به عضویت افتخاری انجمن مدیران درآمده و به فعالیت پرداخت . بعدا عضدی ریاست دانشگاه گیلان رابرعهده گرفت و به تدریس اصول مدیریت و اقتصاد پرداخت . او همچنین ریاست سازمان سنجش آموزش کشور ،معاونت وزارت فرهنگ وآموزش عالی (وزارت علوم . تحقیقات و فناوری فعلی) ، رییس سازمان اموردانشجویان و ریاست مدرسه عالی ترجمه دانشگاه علامه طباطبایی را بر عهده داشت .مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : حسن عضدی یکی از بنیانگذران دانشکده روزنامه نگاری علامه طباطبایی است .آرا و گرایشهای خاص : عقیده خاصی که حسن عضدی داشت برجمع گرایی استوار بود . تکیه کلامش این بود که «می خواهم کشورم را بسازم و آباد کنم » . آداب دانی و رفتار صمیمانه اوزبانزد همه بود .جوائز و نشانها : حسین عضدی درعرصه ورزش نیز فعالیت دارد . او در چارچوب بازیهای تنیس روی میز کشوری درکرمان ، مدال طلای قهرمانی کشورش را دریافت کرد . عضدی درسالهای پایانی سپاهی دانش که دوران سربازی اش بود ، به دریافت درجه ممتازی منطقه مراغه مفتخر گردید و جالب اینکه همه این مقام را شایسته و برازنده او می دانستند او دردانشگاه دالاس آمریکا نیز در جه افتخاری کسب کرده است .

منابع زندگینامه :مجید یوسفی ،شهید عضدی و بیو گرافی یک عمر ....، فصلنامه فرهنگ گیلان ،سال اول ، شماره ۱، زمستان ۱۳۷۷ ، ص ۶۶

عظیمی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین عظیمی در سال ۱۳۲۷ در شهرستان آران کاشان بدنیا آمد. وی تحصیلات خود را تا مقطع فوق لیسانس در دانشگاه تهران گذراند و پس از آن به عنوان دانشجوی برتر از بورس دانشگاه آکسفورد استفاده نمود و دکترای خود را دریافت کرد. وی پس از اجرای طرح ادغام سازمان مدیریت و استخدا م کشوری و سازمان برنامه و بودجه به عنوان اولین رئیس موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انتخاب شد و در مدت کوتاهی که تا پایان عمر خویش در آن موسسه بود، منشاء خدمات علمی بسیاری گردید.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : اقتصاد توسعه والدین و انساب : حسین عظیمی در سال ۱۳۲۷ در شهرستان آران کاشان بدنیا آمد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسین عظیمی تحصیلات ابتدایی را از ۵ سالگی شروع کرد، اول دبیرستان را در آران و سیکل دوم دبیرستان را در رشته ریاضی در شهر کاشان گذراند. پس از پایان تحصیلات مقطع دوره دبیرستان ، در رشته اقتصاد دانشگاه تهران مشغول به تحصیل شد و فوق لیسانس خود را در رشته اقتصاد توسعه با رتبه ممتاز پشت سر نهاد. ارتباط فرهنگی بین دانشگاه تهران و دانشگاه آکسفورد موجب شد تا عظیمی به عنوان برترین دانشجو برای ادامه تحصیل در دانشگاه آکسفورد بورس شود. ابتدا در دانشگاه آکسفورد دوره‌ای را طی کرد که به نوعی دوره فوق لیسانس در تحقیق علوم اقتصادی نامیده می‌شد و به فلسفه اقتصاد و فلسفه علوم اجتماعی می‌پرداخت. سپس در همان دانشگاه در رشته اقتصاد توسعه دوره دکتری را طی کرد. موضوع رساله دکترای رابطه رشد اقتصادی ، توزیع درآمد و فقر در علم اقتصاد با تکیه بر مسایل ایران بود .زمان و علت فوت : حسین عظیمی در حالی که واپسین روزهای عمر خود را با تحمل بیماری سرطان در موسسه آموزش و پژوهش در برنامه ریزی توسعه خدمت می کرد، در روز پنج شنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۲ درگذشت و در بهشت زهرای شهر تهران بخاک سپرده شد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسین عظیمی قبل عزیمت به انگلستان و ادامه تحصیل در آکسفورد، اولین دوره کارآموزی خود را در سال ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ در سازمان برنامه و بودجه سابق شروع کرد و اشتغال رسمی خود را در سال ۱۳۴۸ در موسسه توسعه و تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران آغاز کرد و حدود سه سال در این موسسه مشغول به کار بود . عظیمی در سالهای ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۶ به اشتغال رسمی در موسسه برنامه ریزی ایران که تحت پوشش دو گانه سازمان برنامه ریزی ایران و سازمان ملل متحد بود درآمد. دکتر حسین عظیمی پس از اتمام تحصیل و دریافت درجه دکتری، به ایران بازگشت و تا سال ۱۳۶۸ در سازمان برنامه و بودجه در رده های کارشناسی ، مشاور و معاونت دفتر ، رئیس دفتر و عضویت در ستاد مرکزی برنامه و بودجه به فعالیت مشغول بود. پس از خروج از سازمان، به عنوان عضو هیئت علمی و مدیر گروه اقتصادی دوره دکتری دانشگاه آزاد اسلامی به امر تدریس و تحقیق پرداخت و همزمان در سایر دانشگاه های کشور نیز به تربیت دانشجویان اشتغال داشت. وی در کنار فعالیت اصلی خود به عنوان مشاور در صنایع بزرگ کشور کار کرد. در سال ۱۳۸۱ همزمان با ادغام موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و سازمان مدیریت دولتی به عنوان اولین رئیس موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و سازمان مدیریت دولتی به عنوان اولین رئیس موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی کشور انتخاب شد و در مدت کوتاهی که در این موسسه بود منشاء خدمات علمی مهمی گردید.فعالیتهای آموزشی : حسین عظیمی همزمان با پایان دوره کارشناسی ارشد درسالهای ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۶ اولین تدریس دانشگاهی را انجام داد . پس از آن نیز با وجود مشاغل مهم دولتی ، همچنان به تدریس در دانشگاههای کشور ادامه داده و با ارائه درس های بسیار پربار اقتصاد ایران وتوسعه در مقاطع کارشناسی ارشد ودکتری در دانشگاههای تربیت مدرس ، تهران

،علامه طباطبایی و آزاد از خدمات به یاد ماندنی ایشان است .سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : فعالیت های فرهنگی حسین عظیمی به گونه‌ای بود که تا زمان فوت ایشان چندین هزار صفحه کتاب ، مقاله و نتایج تحقیقات از آثار ایشان به یادگار مانده است و رقم این صفحات بالغ بر ۵۰۰۰ صفحه استاندارد رسیده است.آرا و گرایشهای خاص : حسین عظیمی علاوه براین که به روش های تحلیل کمی اقتصاد تسلط داشت، اقتصاد را به عنوان یک دانش پیچیده اجتماعی خوب درک کرده بود، بطوری که در تحلیل های نظری و کاربردی خود و حتی در تدریس نظریات به همه عوامل به واقع تاثیر گذار بر اقتصاد در همه حوزه های اجتماعی توجه داشت و آن را منظور می‌کرد. لذا در هر موضوعی که مطرح می‌کرد نکات علمی زیادی ارائه می‌شد . دکتر عظیمی با درک عمیقی که از تئوری های اقتصادی و وضعیت کشور داشت آموزه‌های خود را به صورت بومی ارایه می‌کرد. عظیمی اعتقاد داشت فرهنگ سازی عمومی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد و به ساده‌ترین زبان ممکن به نشر مفاهیم پیچیده اجتماعی می بایست پرداخت . اعتقاد راسخ به نخبگان و فرهیختگان جامعه یکی از ویژگی‌های بارز دکتر عظیمی بود و یکی از دغدغه های بزرگ وی در دوره مسئولیت جدیدش ایجاد نهادی در جهت ارج نهادن به ایده‌های نخبگان به دور از هر گونه نگرانی از تفکرات آنها بود. وی اعتقاد داشت زمانی که نخبه می‌گوییم باید به مقوله‌ای جدا از انتصاب توجه کرد، نخبه کسی است که دانش، تخصص، جامع نگری و از تجربه کافی بهره‌مند باشد. همچنین معتقد بود که هیچ جامعه‌ای بدون شخصیت‌های ملی و مرد احترام نمی‌تواند به زندگی با عزت دست یابد.چگونگی عرضه آثار : حسین عظیمی علاوه بر آثار منتشر شده در قالب کتاب ، بیش از ۱۰۰ مقاله علمی در نشریات علمی و تخصصی و روزنامه‌ها از دکتر عظیمی به چاپ رسیده است. آثار : ایران امروز در آینه مباحث توسعه ویژگی اثر : کتابی است که در سال ۱۳۷۹ توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی منتشر شد.۲ بانک های توسعه‌ای با تکیه بر بانک توسعه صنعت و معدن ایران ویژگی اثر : تالیفی است که در سال ۱۳۵۳ توسط دانشگاه تهران منتشر شد.۳ بحران و تغییر در دوران پس از انقلاب ایران ویژگی اثر : کتابی است که به زبان انگلیسی توسط دانشگاه آکسفورد در نسخی محدود بچاپ رسید۴ تورم مقدمه‌ای بر بحران در علم اقتصاد ویژگی اثر : این کتاب در سال ۱۳۶۱ توسط انتشارات امیر کبیر بچاپ رسید.۵ چشم انداز اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰ ویژگی اثر : کتابی است که در سال ۱۳۷۷ توسط وزارت مسکن و شهرسازی منتشر گردید.۶ سیاست اجتماعی در کشورهای توسعه نیافته ویژگی اثر : این کتا ب در سال ۱۳۶۶ توسط سازمان برنامه و بودجه به چاپ رسید.۷ مدارهای توسعه نیافتگی ایران ویژگی اثر : کتابی است که در سال ۱۳۷۰ توسط نشرنی منتشر شد.۸ مقدمه‌ای بر نظریه اقتصاد سنجی ویژگی اثر : کتابی است که در سال ۱۳۵۶ توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شد.

علوی فریدنی، محمدتقی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد تقی علوی فریدنی

محل تولد : قم

شهرت : علوی

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۳/۱/۱

زندگینامه علمی

پس از پایان دوره دبیرستان و گذراندن دوره ناظم وظیفه به حوزه علمیه وارد و در مدرسه مرحوم آیت الله العظمی گلپایگانی قدس سره شورع به تحصیل ادبیات عرب نمودم و تا پایان لمعه در همان مدرسه بودم در سال ۱۳۶۱رسائل را در محضر آیت الله اعتمادی و مکاسب محرمه را با آیت الله علوی گرگانی و بحث بیع و خیارات مکاسب را در دروس مرحوم آیت الله ستوده شرکت نمودم. و نیز از کفایة الاصول مرحوم آیت الله پایانی استفاده کردم.

خراج اصول را در درس آیت الله مکارم شیرازی و نیز قسمتی از خارج فقه بحث مکاسب محرمه ایشان شرکت کردم سپس مدت سه سال در درس حدود مرحوم آیت الله العظمی گلپایگانی شرکت نمودم بعد از فوت ایشان سه سال درس حج آیت الله صافی و دو سال حدود آیت الله مکارم و نیز مدت ۶ سال از درس مرحوم آیت الله تبریزی بهره بردم. و نیز دو سال در درس خیارات آیت الله وحید خراسانی شرکت کردم.

بطور همزمان با درسهای حوزه دوره موسسه در راه حق شامل دروس تفسیر و فلسفه و... را گذرانده و در دوره تخصصی اقتصاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی شرکت نموده و دروس مختلف را در دانشگاه گذرانده و از موسسه به دریافت کارشناسی ارشد اقتصاد تامل گشتم ضمناً از سال ۱۳۶۸ تا ۷۲ در دفتر استقنائات مرحوم آیت الله گلپایگانی به پاسخ گویی سؤالات اشتغال داشتم تنظیم دو جلد از مجمع المسائل ایشان و آماده سازی جلد دیگر آن را بهمراه درج حواشی ایشان در مناسک حج محشی بر عهده اینجانب بود و بعد از ایشان نیز با دفتر آیت الله صافی مرکز پژوهشهای حوزه و مرکز فرهنگی نهاد و مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات همکاری پاسخگویی و تحقیق دارم.

فرجادی، غلامعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر غلامعلی فرجادی، قائم مقام مؤ سسه عالی آموزش و پژوهش سازمان مدیریت و برنامه ریزی ، فارغ التحصیل اقتصاد از دانشگاه نیویورک است. وی هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار موسسه مذکور می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد تحصیلات رسمی و حرفه ای : غلام علی فرجادی در سال ۱۳۵۰ در رشته اقتصاد دانشگاه تهران لیسانس گرفت . برای ادامه تحصیل به آمریکا رفت واقتصاد را در مقطع فوق لیسانس و دکتری در دانشگاه نیویورک خواند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر غلامعلی فرجادی، اقتصاددان و قائم مقام مؤ سسه عالی آموزش و پژوهش سازمان مدیریت و برنامه ریزی و نیز به عنوان دانشیار این موسسه مشغول به فعالیت های آموزشی و تحقیقاتی است. آرا و گرایشهای خاص : فرجادی همچنین پایین بودن مشارکت زنان را از عوامل اصلی پایین بودن کل نرخ مشارکت ارزیابی می کند. وی جزو آن دسته از اقتصاددانان است که از آزادسازی اقتصادی و لزوم افزایش توانایی رقابت کارفرمایان ایران در بازارهای بین المللی دفاع می کند آثار : اصلاحات اقتصادی در کشورهای در حال توسعه ویژگی اثر : (ترجمه با همکاری دکتر محمد طبیبیان و دکتر حبیبی) انتشارات موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه تهران ۱۳۷۴ ۲ اقتصاد خرد و کلان- مجموعه مقالات ویژگی اثر : (با همکاری دکتر احمد جعفری صمیمی) انتشارات دانشگاه مازندران بابلسر ۱۳۷۸۳ اقتصاد دانان بزرگ قبل از کینز ویژگی اثر : (ترجمه) انتشارات وثقی، تهران ۱۳۷۵۴ بازار کار ، اشتغال و

بیکاری موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه تهران ویژگی اثر : ۱۳۷۹۵ تجربه توسعه در شرق آسیا ویژگی اثر : (ترجمه) انتشارات موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه، تهران ۱۳۷۵۶ توسعه اقتصادی در جهان سوم ویژگی اثر : (ترجمه) سازمان برنامه و بودجه، تهران۱۳۶۴، چاپ چهاردهم ۱۳۸۵ ۷ در آمدی بر نظریه های رشد و توسعه اقتصادی ویژگی اثر : انتشارات البرز ، تهران ۱۳۷۰۸ مهاجرت و اشتغال در استان تهران سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران ویژگی اثر : ۱۳۷۹۹ واژه های اقتصادی و برنامه ریزی ویژگی اثر : (با همکاری دکتر احمد جعفری صمیمی) انتشارات دانشگاه مازندران ، بابلسر ۱۳۶۸، تجدید چاپ ۱۳۸۴

فرهنگ، منوچهر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر منوچهر فرهنگ، رئیس انجمن اقتصاددانان ایران و پدر علم اقتصاد ایران ، متولد ۱۲۹۸ در بابل و بزرگ شده گرگان است. وی مدرک دکترای اقتصاد خود را از فرانسه گرفته است. او اولین فردی است که کتاب معروف «نظریه عمومی اشتغال، بهره و پول» جان مینارد کینز را به فارسی ترجمه کرد. این ترجمه در سال ۱۳۴۸ عنوان جایزه بهترین کتاب اقتصادی سال را از آن خود کرد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد والدین و انساب : منوچهر فرهنگ درباره تاثیر پدر و مادرش در زندگی علمی و اجتماعی اش چنین توصیف می کند ".: همین علم دوستی را من از خانواده دارم. پدرم با این که تحصیلات قدیمی داشت ولی فرانسه می دانست و به طور کلاسیک تفکر می کرد ".خاطرات کودکی" : من فرزند بزرگ بودم و جور دیگر برادران را هم کشیدم، چون پدرم بضاعتی نداشت. من به آنها کمک کردم ".دکتر منوچهر فرهنگ که اینک بیش از نود سال سن دارد در شرح زندگی خود میگوید: وطن من گرگان بوده و در سال ۱۲۹۹ در حالی که دو سال داشتم به دلیل شغل پدر به آنجا رفته و در گرگان بزرگ شده و به تحصیل پرداختم. تحصیلات رسمی و حرفه ای : وی دارای مدرک دکترای اقتصاد از دانشکده حقوق و علوم اقتصادی پاریس بوده و بیش از ۱۰۰ کتاب اقتصادی ترجمه و تالیف کرده است. استادان و مربیان : دکتر محمد طبیبیان از شاگردان دکتر فرهنگ و معاون اقتصادی اسبق سازمان برنامه و بودجه با اشاره به تلاش های دکتر فرهنگ در گردآوری فرهنگ علوم اقتصادی گفت: »به یاد دارم که استاد ساعت های زیادی را بدون چشمداشت مالی، برای گردآوری فرهنگ علوم اقتصادی تلاش می کرد و در کار آموزش، ترجمه و تالیف بسیار تلاشگر و کوشا بود. «وی افزود: »باید حقوق استادان بازنشسته و کسانی که به اقتصاد ایران و جامعه ایران خدمت کرده اند را محترم بشماریم تا در تامین معاش و زندگی با مشکل مواجه نشوند و شأن آنها مورد احترام قرار گیرد. «طبیبیان خطاب به دکتر فرهنگ گفت: »از اینکه یک نسل از اقتصاددانان ایران را پرورش داده اید و در خدمت دانشگاه ها و مراکز اقتصادی قرار داده اید از شما سپاسگزاریم و قدردان زحمات شما هستیم و یاد و خاطره دوران آموزش و تلاش های شما را در توسعه علم اقتصاد کشور به یادها خواهیم سپرد. «مشاغل و سمتهای مورد تصدی : منوچهر فرهنگ،از ابتدای تاسیس انجمن اقتصاددانان ایران عضو این تشکل بوده و به غیر از سال اول تاسیس انجمن که مسئولیت برعهده دکتر پیرنیا بوده در ادوار مختلف ریاست انجمن مذکور را برعهده داشته است. بسیاری از اعضای این انجمن اعتقاد دارند استمرار و پایداری انجمن اقتصاددانان ایران در طول سی و اندی سال عمر خود مرهون مدیریت مناسب دکتر فرهنگ بوده است. سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر فرهنگ اقتصاددان نامی ایران و غریبه‌ای در موطن خویش گرگان زمین در شعر و ادب نیز دستی داشته و اشعار بسیاری سروده که از آن جمله است؛ گر پر و بالم شکنی سربکشم بر آسمان/ ور سر و ساقم بزنی، سایه زنم بر آسمان/ بحرم و بحر موجزا،ابرم و ابر

اوج گیر/از پی دانشم روان،وز پی دانشم روان. شاگردان : دکتر فرهنگ درباره از بین شاگردان سابق و اساتید کنونی خود چنین می گوید: من همه دانشجویانم را دوست داشته و دارم. جایگاه تدریس من جایگاه محبت و علم بود و دانشجویان نسبت به من محبت و لطف داشتند. به خصوص با این گذشته دور و درازی که داشتم. از آنجمله آنها می توان به آقای دکتر دیهیم اشاره کرد ، چون من زبان چندان گویایی ندارم و به طور صحیحی نمی توانم صحبت بکنم کنار خود می نشانم تا او جلسات انجمن اقتصاددانان ایران را اداره کند. ایشان اکنون استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران است. شاگردان من زیاد بودند مثلاً آقای دکتر پرویز داودی که اکنون معاون اول رئیس جمهور است شاگرد من بود. دکتر احمد مجتهد عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی و مدیر موسسه پژوهش های پولی و بانکی بانک مرکزی نیز گفت: »تجلیل از دکتر منوچهر فرهنگ، تجلیل از علم اقتصاد و رشد و توسعه اقتصادی در ایران است. منوچهر فرهنگ دانشجویانی را در ۶۰ سال گذشته پرورش داده که استادان دانشگاه های امروز هستند و نسل چهارم دانشجویان ایشان در عرصه دانشگاه ها و فعالیت های اقتصادی حضور دارند. «مجتهد تصریح کرد: »اگر زکات علم به قول پیشوایان دینی، آموزش نسل های بعدی است منوچهر فرهنگ بیشترین زکات علم را تاکنون داده و تعداد زیادی از کارشناسان و دانشجویان و استادان امروز در دانشگاه ها و مراکز اقتصادی، پرورش یافته دکتر فرهنگ هستند. «جوائز و نشانها : شاگردان دکتر منوچهر فرهنگ پدر گرگانی علم اقتصاد ایران از مقام علمی وی و سالها تلاش او در جهت گسترش این رشته تجلیل کردند. در مراسم مذکور که با حضور شاگردان دهه های ۴۰ و ۵۰ استاد منوچهر فرهنگ در دانشکده های اقتصادی کشور که اکثرا اکنون از استادان صاحب نام اقتصاد ایران هستند برگزار شد، به تلاش های این چهره علمی ایران که در طول دوران تدریس خود هزاران متخصص و استاد و دانشجو را تربیت کرده و صدها کتاب، مقاله و تحقیق علمی را به رشته تحریر درآورده است ارج نهاده شد. چگونگی عرضه آثار : اولین کار دکتر منوچهر فرهنگ تالیف کتاب «برنامه گذاری اقتصادی» بود. وی درباره علل تالیف کتاب فوق چنین اذعان می کند":چون من «برنامه ریزی» اقتصادی را مغایر با تعبیر علمی اش می دانستم. «برنامه گذاری» یعنی تهیه و تدوین برنامه های علمی اقتصادی. دراین نوع «برنامه گذاری» ریخت و پاش جایی ندارد در حالی که در «برنامه ریزی» چنان که از نامش پیداست در اسمش ریخت و پاش وجود دارد. این اولین کتاب من بود که در دانشگاه هم تدریس شد. بعدها شاگردان من که به آمریکا رفته بودند گفته بودند که نظیر این کتاب در آمریکا هم پیدا نمی شود. بنابراین بنده جزو اولین کسانی بودم که راجع به «برنامه گذاری» اقتصادی در ایران کتاب نوشتم. این کتاب تالیف خودم بود ".دکتر فرهنگ همچنین کتاب «نظریه عمومی اشتغال ، بهره و پول»تالیف کینز را نیز ترجمه کرد.وی در این باره نیز چنین می گوید":این اولین کتاب من بود که ترجمه کردم. هنوز هیچ ملتی در دنیا نتوانسته کینز را در دنیا به زبان خودش ترجمه کند. آلمانها نتوانستند، اسپانیولی ها نتوانستند، لهستانی ها نتوانستند، روس ها نتوانستند".آثار : توسعه کشاورزی بین المللی ویژگی اثر : پدیدآورنده: کارل ایچر، جان استاتز، منوچهر فرهنگ (مترجم) ناشر: موسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی - ۱۳۸۱ ۲ زبان عمومی و تخصصی مهندسی صنایع: ویژه داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد گرایش های: صنایع - سیستمهای اقتصادی اجتماعی - مدیریت سیستم و بهره وری ویژگی اثر : پدیدآورنده: سیداباذر نورحسینی، منوچهر فرهنگ (زیرنظر) ناشر: سنجش (وابسته به موسسه فرهنگی هنری سنجش) - ۱۷ فروردین، ۱۳۸۷ ۳ سرگذشت یک علم، کالبدشکافی نظام آموزش علم اقتصاد در ایران، گفتگو با برگزیدگان سه نسل از ... ویژگی اثر : پدیدآورنده: میکائیل عظیمی، منوچهر فرهنگ (مترجم)، محمد اسمعیل مطلق (مترجم) ناشر: کویر - ۱۳۸۲ ۴ فرهنگ علوم اقتصادی: انگلیسی - فارسی ویژگی اثر : پدیدآورنده: منوچهر فرهنگ ناشر: آسیم - ۳۰ خرداد، ۱۳۸۶ ۵ فرهنگ فشرده علوم اقتصادی: انگلیسی - فارسی ویژگی اثر : پدیدآورنده: منوچهر فرهنگ ناشر: البرز - ۳۰ آبان، ۱۳۸۵ ۶ قدرت و رونق: فزون رشدی کمونیستی و استبداد سرمایه داری ویژگی اثر : پدیدآورنده: مانکر اولسون، منوچهر فرهنگ (مترجم) ناشر: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی - ۱۱ تیر، ۱۳۸۵ ۷ نظریه عمومی اشتغال، بهره و پول ویژگی اثر : پدیدآورنده: جان مینارد کینز، منوچهر فرهنگ

(مترجم) ناشر: نشر نی - ۰۵ آذر، ۱۳۸۷

قربان، نرسی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

نرسی قربان، متخصص ایرانی حوزه اقتصاد انرژی است، متولد شیراز در سال ۱۳۲۴ می باشد. تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را در زادگاهش به پایان می رساند.بعد از اخذ دیپلم در کنکور دانشگاه ها شرکت کرده و در دانشگاه زادگاهش پذیرفته می شود ولی درنهایت تحصیل در مقاطع لیسانس را در دانشگاه آمریکایی بیروت در سال ۱۳۴۳ شروع می کند. و تحصیلاتش با اخذ مدرک دکترای اقتصاد انرژی از دانشگاه لندن، در سال ۱۳۵۶ خاتمه میابد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد انرژی والدین و انساب : پدر دکتر قربان ــ ذبیح الله قربان ــ از بانیان معروف دانشگاه شیراز بوده است. پدر او که دکترای طب داشته، برادرش و دایی های او نیز در لبنان تحصیلات شان را ادامه داده اند و به نوعی براساس یک سنت نانوشته نرسی قربان هم عازم بیروت می شود.خاطرات کودکی : نرسی قربانی از دوران کودکی خود به یاد می آورد که نقاشی او که در مسابقه ای بین المللی که هرساله در ژاپن برگزارمی شود، به عنوان یکی از نقاشی های برتر انتخاب شده بود. کتاب های علمی از جمله کتاب «یک دو سه تا بی نهایت» را مطالعه کرده و تا حدی در نواختن ویولن تجربه کسب کرده است.تحصیلات رسمی و حرفه ای : - اخذ مدرک دیپلم ریاضی در سال ۱۳۴۲ - اخذ مدرک لیسانس فیزیک و ریاضی ازدانشگاه آمریکایی بیروت، ۱۳۴۸ - اخذ مدرک فوق لیسانس اقتصاد ریاضی از دانشگاه برونل بریتانیا در سال ۱۳۵۰ - اخذ مدرک دکترای اقتصاد انرژی از دانشگاه لندن، ۱۳۵۶ خاطرات و وقایع تحصیل : خاطرات دکتر نرسی قربان بر میگردد به دوران حضورش در بیروت، نرسی قربان آن را شهر گردشگری نام می برد که آب و هوایی شبیه مناطق جنوبی فرانسه دارد. کشور گروهها و فرقه های مذهبی و نژادی و زبانی باعث می شود که «قربان» در زمان تحصیل در آنجا بیاموزد مدارا و تحمل دیگران و عقاید آنان را. می گوید دانشجویان ایرانی که از طریق بورسیه مشغول تحصیل در آن دانشگاه بوده اند در میان دانشجویان غیرلبنانی سرآمد بوده اند. این ارزیابی کسی است که با هزینه شخصی به بیروت رفته است. در زمان جنگ ۵ روزه ۱۹۶۷ اسرائیل علیه کشورهای عربی، در بیروت بوده است و درنهایت دولت ایران با تأخیر زیاد نسبت به سایر کشورها، هواپیمایی را برای انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در بیروت اعزام می کند و دانشجویان ایرانی برای مدتی به ایران بازمی گردند. در زمان تحصیل در دانشگاه، یک کانال زیرزمینی احداثی از داخل دانشگاه تا ساحل مدیترانه بوده که نرسی قربان هم از طریق آن، خود را به پلاژ موجود درآنجا می رسانده. مدیترانه را دریایی بسیار زیبا برای شناکردن می داند و از مناظر طبیعی اش هم تعریف می کند. سمیناری درمورد اقتصاد انرژی در دانشگاه برگزارمی شود و «زکی یمانی» وزیر نفت عربستان، یکی از سخنرانان آن سمینار بوده است. حضور یافتن نرسی قربان در این سمینار باعث می شود که او تحصیلاتش را در رشته اقتصاد و اقتصاد انرژی ادامه دهد. فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر قربان هرچند که از ۱۳-۱۲ سالگی هم اخبار نفتی را با کنجکاوی پیگیری نموده. نشریات و مجلات آن دوره از قبیل «اطلاعات» را مطالعه کرده است و می خواسته ببیند اختلافات سیاسی ایران و عراق به کجا ختم می شود. در مقطع لیسانس، چند واحد درسی «اطلاعات عمومی» هم می گذراند و به صورت مختصر با افکار و ایده ها و عقاید فلاسفه جهان از قبل از سقراط تا فلاسفه معاصر همچون ژان پل سارتر و کتاب های مذهبی ادیان ابراهیمی را مطالعه کرده است. تأثیر این دروس را به این صورت ارزیابی می کند که موجب شده دانشجویان تک بعدی رشد نکنند. به مدت سه ماه در شرکت نفت ایران و انگلیس، تحقیقاتی انجام می دهد و راجع به مسائل انرژی کشور

انگلستان معلوماتی کسب می کند. یکی ازتحقیقاتی که انجام می شده راجع به این بوده که آیا مصرف بنزین در صورت افزایش قیمت در آلمان و انگلستان کاهش پیدا می کند یا نه؟ این موضوع تحقیق را بعداً برای پایان نامه خود در رشته اقتصاد ریاضی هم برمی گزیند و مطالعات بیشتری در همان زمینه انجام می دهد. به این نتیجه هم می رسد که افزایش قیمت حتی درحد دوبرابر شدن هم بر کاهش مصرف تأثیر نخواهدگذاشت. در کتابخانه شرکت نفت نیز فرصت پیدا می کند مفاد قرارداد کنسرسیوم نفتی ایران با چندکشور دیگر را که بعد از ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ منعقدشده بود به همراه مذاکرات مربوطه مطالعه کند. در مقطع دکترای اقتصاد انرژی هم تزی درمورد نحوه و چگونگی ملی شدن شرکت های نفت در ایران، کویت و عربستان سعودی ارائه می دهد. مشاغل و سمتهای مورد تصدی : بعد از اخذ مدرک دکترا، به پیشنهاد دبیرخانه کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) برای انجام مطالعات استراتژیک جواب مثبت می دهد و به نوعی «زکی یمانی» که روزگاری در بیروت در کنفرانس مرتبط با موضوع نفت سخنرانی کرده بود و قربان هم یکی از حاضران در آن سمینار بود، در زمان انجام آن تحقیقات رئیس اش می شود. در سال ۱۳۵۸ به کشوربازمی گردد و دعوت نخستین رئیس شرکت ملی نفت ایران را برای کار در شرکت می پذیرد ولی بعداً تحولاتی به وقوع می پیوندد و از همکاری در شرکت نفت بازمی ماند. بعد ازمدتی مجدداً به کار در سازمان اوپک می پردازد و به کار درحوزه های مرتبط با انرژی در بخش خصوصی مشغول می شود. در سال ۱۳۷۰ به ایران بازمی گردد و درکنفرانس نفت و گاز در اصفهان حضور پیدامی کند و در همان جا دعوت دکتر ملکی، معاون سابق وزیر خارجه و رئیس دفتر مطالعات سیاسی و بین الملل وزارتخانه را برای همکاری در زمینه انجام تحقیقات حوزه انرژی تقبل می کند. ازجمله تحقیقاتی که دکتر قربان در اجرای آن نقش داشته می توان به بررسی خط لوله گاز ایران و هند، منابع مشترک حوزه خلیج فارس، مسأله خطوط نفتی دریای خزر و مسائل مرتبط با اوپک اشاره کرد. مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : او یکی از بنیانگذاران شرکتی است که از سال ۱۳۷۸ شروع به کار کرده و هدف آن استخراج گازوئیل و سایر فرآورده های نفتی از گاز است. قربان اظهارامیدواری می کند که درصورت قطعی شدن کار باید منابع مالی لازم را از شرکت های خارجی جذب کنند. لازم به ذکر است که قطر از سالها پیش طرح استخراج فرآورده های نفتی را از گاز به اجرا درآورده است و درحال حاضر حدود ۳۰ هزار بشکه فرآورده نفتی ازمنابع گازی استحصال می کند. نرسی قربان «عاشق شیراز» است و آن را شهر حافظ و تاریخی می داند. اظهارامیدواری می کند که بتواند یک دهم یا یک صدم خدمات پدرش را نسبت به شیراز انجام دهد. کارخانه تبدیل گاز به فرآورده های نفتی در نزدیکی شیراز تأسیس خواهدشد و او این کار را ادای دینی به مردم زادگاهش می داند. سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : - عضو هیأت تحریریه و رئیس گروه نفت و گاز مجله «اقتصاد ایران» - کارشناس خبره صنعت نفت و گاز بین الملل آرا و گرایشهای خاص : دکتر نرسی قربان می گوید: «ما الآن کشوری داریم که ۴۰ میلیون نفر جوان دارد که نسبتاً تحصیلکرده هستند. بنابراین از لحاظ نیروی انسانی مشکل نداریم. منابع طبیعی بسیار غنی هم داریم. موقعیت جغرافیایی مناسبی هم داریم و کشور ازموقعیتی استراتژیک برخوردار است. همه این موارد این قابلیت را دراختیار ما می گذارد که موقعیت درجه یکی در منطقه پیداکنیم.» می گوید مشکلات مدیریتی اگر برطرف شود، از پتانسیل های موجود کشور می توانیم به خوبی استفاده کنیم. اعتقاد دارد که خداوند بیش از سهم جمعیت مان منابع طبیعی دراختیار ما قرارداده است. «فرض کنید ایران یک درصد جمعیت دنیا را دارد ولی درعوض ۱۷ درصد منابع گازی جهان و حدود ۱۸-۱۷ درصد از منابع نفت دنیا را دراختیار دارد. منابع و ذخایر معدنی مختلف دیگر هم داریم.» درنهایت او نتیجه می گیرد که اگر منابع حاصل از فروش نفت و گاز را به درستی و با مدیریت صحیح و کارا به اقتصاد کشور تزریق کنیم، در صورت بروز نیافتن مشکلات دیگر می توانیم شاهد شکوفایی اقتصاد کشورمان باشیم. نرسی قربان معتقداست که قراردادهای بیع متقابل که تاکنون درزمینه نفت و گاز ایران منعقدشده دارای کارآمدی کافی نیست و دولت جدید می تواند در این قراردادها بازبینی لازم را به عمل آورد. او مدت ها قبل نسبت به کاهش ظرفیت تولید نفت کشور هشدارهایی داد. به زعم او اگر قرار است تا ۵ سال آینده، ظرفیت تولید نفت کشور به پنج میلیون

بشکه در روز برسد باید حداقل ۴۰ میلیارد سرمایه گذاری در صنعت نفت به انجام برسد. وزیر سابق نفت حدود ۱۵۰میلیارددلار سرمایه گذاری را برای ۱۰ سال آینده در پروژه های نفت، گاز و پتروشیمی ضروری دانسته بود. اما نرسی قربان اعتقاد دارد که دولت برای پیشبرد این پروژه ها باید به بخش خصوصی ایران به عنوان شریکی قدرتمند نگاه کند و نه اینکه آن را شریکی ضعیف و بی پول بداند. اعتقاد جدی دارد که وزارت نفت بایستی از توان افراد متخصص و فعال درعرصه غیردولتی هم بهره مند گردد تا درمذاکرات پیچیده نفتی بیشترین امتیاز را کسب کند و به تبع آن منافع ملی هم درحد شایسته ای تأمین شود چگونگی عرضه آثار : تألیف مقالات متعدد و عمدتاً در زمینه اقتصاد انرژی از اثار دکتر قربان است. وی از معدود ایرانیان متخصص و صاحبنظر درحوزه اقتصاد انرژی است و تمرکز فعالیت های تحقیقاتی او دراین حوزه خاص، منجر به این شده که دیدگاه هایش نیز موردپذیرش قرار بگیرد.

کرمی، محمدحسین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمد حسین کرمی اسفه

محل تولد : شهرضا

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۱/۴/۱۲

تصویر بزرگتر

زندگینامه علمی

مقاطع ابتدایی و راهنمایی را در شهرستان شهرضا گذراندم و سپس وارد شهرستان قم شده و در مدرسه علمیه منتظریه (حقانی) پذیرش شدم (در سال ۱۳۶۵)، در سال ۱۳۸۵ در مؤسسه «در راه حق» یک دوره صد روزه درباره مباحث نقد و بررسی مارکسیسم را گذراندم. در همان سال و در آزمون ورودی مؤسسه در راه حق برای گذراندن یک دوره ۶ ساله الهیات و معارف اسلامی پذیرش شدم، در این دوره دروس (فلسفه، تفسیر قرآن کریم، فلسفه اخلاق، منطق شفا و اخلاق) را نزد استاد آیهٔ الله مصباح و پاره ای دیگر از دروس را نزد اساتید دیگر فرا گرفتم.

پس از آن به دوره تخصصی اقتصاد در بنیاد فرهنگی باقرالعلوم (ع) و مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) وارد شدم. در سال ۱۳۶۷ همزمان با دروس تخصصی اقتصاد برای انجام پژوهش اقتصاد اسلامی به دفتر همکاری حوزه و دانشگاه که اکنون «پژوهشگاه حوزه و دانشگاه» نام گرفته است راه یافتم و تاکنون در آن پژوهشگاه به پژوهش اشتغال داشته ام. اکنون نیز در مقطع دکترا در رشته اقتصاد پژوهش مشغول به تحصیل هستم. همراه این تحصیلات و پژوهشها، دروس متداول حوزوی را ادامه دادم و پس از اتمام سطح از محضر اساتید بزرگی، خارج فقه و اصول را استفاده نموده ام. در ضمن تحصیل، اقدام به نوشتن رساله شش سال درس خارج نموده و در سال ۱۳۷۶ موفق به دریافت مدرک آن از حوزه علمیه قم شدم.

کرمی، محمدمهدی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمد مهدی کرمی

محل تولد : شهرضا

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۸/۱/۱

زندگینامه علمی

اینجانب محمد مهدی کرمی در سال تحصیلی ۱۳۵۴ ـ ۱۳۵۳ وارد حوزه علمیه قم، مدرسه علمیه منتظریه (حقانی) شدم. ادبیات عرب، منطق و اصول الفقه مقدماتی را در آنجا گذراندم و ادامه مباحث فقه و اصول را در حوزه علمیه به طور آزاد تا سال ۱۳۶۰ ادامه دادم. سپس در درس خارج اساتید: «آیت الله وحید خراسانی»، «آیت الله تبریزی»، «آیت الله مظاهری»، «آیت الله هاشمی شاهرودی» و «آیت الله خرازی» شرکت نمودم.

همزمان در موسسه (در راه حق) بخش آموزش، ابتداء کلاس های پاسداری از سنگرهای ایدئولوژیک استاد مصباح و سپس در دروس تخصصی و عمومی اقتصاد شرکت نمودم. این آموزش ها در بنیاد فرهنگی باقرالعلوم (ع) و موسسه آموزشی، پژوهشی امام خمینی (ره) ادامه یافت که در سال ۱۳۷۷ با تکمیل واحدهایی از دروس باقیمانده و تدوین پایان نامه کارشناسی ارشد با عنوان «بررسی فقهی جبران کاهش ارزش پول و آثار اقتصادی آن» مدرک کارشناسی ارشد اقتصاد را از موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) دریافت نمودم.

از سال ۱۳۶۹ به عضویت دفتر همکاری حوزه و دانشگاه (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه) در آمدم و در سال ۱۳۸۰ به عضویت هیئت علمی و تا سال ۱۳۸۳ به تحقیق پیرامون اقتصاد اسلامی پرداختم. هم اکنون به تدوین رساله سطح چهارم حوزه علمیه قم تحت عنوان «حقوق معنوی» مشغول می باشم.

کیاالحسینی، ضیاءالدین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید ضیاء الدین کیا الحسینی

محل تولد : گرگان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۰/۵/۱

زندگینامه علمی

اینجانب سید ضیاء الدین کیا الحسینی در مرداد ماه سال ۱۳۴۰ در خانواده ای متوسط در روستا به دنیا آمدم. تحصیلات ابتدایی، راهنمایی و متوسطه را در گرگان به سال ۱۳۵۸ به اتمام رسانده و در همان سال برای تحصیلات عالیه در یکی از مراکز عالی مشهد در رشته تأسیسات حرارتی قبول شده و مشغول به تحصیل شدم. با شروع انقلاب فرهنگی در خرداد سال ۱۳۵۹ به کارهای فرهنگی دینی در شهرستان «کردکوی» مشغول بودم.

در سال ۱۳۶۰ با شرکت در امتحانات ورودی حوزه علمیه قم و موفقیت در آنان (که از قبل علاقه مندی به این دروس در اینجانب وجود داشته و با مطالعه آثار شهید مطهری بیشتر شد)، وارد حوزه علمیه قم شده و در مدرسه (امام صادق علیه السلام) مشغول به تحصیل شدم. در سال ۱۳۶۷ دوره سطح را تمام کرده و مشغول درس خارج گشتم که عمده اساتید سطح اینجانب در شرح لمعه «حجت الاسلام و المسلمین سید علی اکبر مدنی» و در رسائل از محضر استاد «مصطفی اعتمادی» و در مکاسب از محضر مرحوم استاد «احمد پایانی» و در کفایه و خیارات مکاسب از محضر استاد «محمد حسن قدیری» بهره بردم. خارج اصول را عمدتاً از محضر اساتید: «وحید خراسانی» و «تبریزی» بهره بردم. و این حضور به مدت ۷ سال ادامه داشت.

با اتمام دروس سطح و تاسیس دانشگاه مفید توسط «حضرت آیت الله موسوی اردبیلی»، در آنجا مشغول به تحصیل رشته «اقتصاد» در مقطع کارشناسی شدم و در سال ۷۳ با اتمام مقطع کارشناسی وارد مقطع کارشناسی ارشد شدم. در سال ۱۳۷۷ با نوشتن پایان نامه خود با عنوان: «زکات در قرآن و تخمین تابع آن در ایران» مطالعه موردی سال های ۷۵ ـ ۱۳۶۱ فارغ التحصیل شدم و به عنوان عضو هیئت علمی در آنجا مشغول به فعالیت علمی شدم. در طی این مدت به تدریس و تدوین بعضی از مقالات و آثار علمی پرداخته و در سال ۱۳۸۰ در امتحان ورودی اولین دوره دکتری این دانشگاه قبول و در حال حاضر (۱۳۸۴) امتحانات آموزشی و جامع را پشت سر گذاشته و مشغول تدوین پایان نامه می باشم.

گلریز، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسن گلریز در سال ۱۳۲۵ شمسی در تهران متولد شد .ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد اقتصاد از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی ـ سال ۱۳۵۷ ـ از مرکز مطالعات مدیریت ایران می باشد.گلریز از سال ۱۳۴۷ در استخدام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درآمد وی در کنار فعالیت های بانکی به تالیف و ترجمه کتب تخصصی می پردازد. تالیف کتاب "حسابداری اقتصادی "حسن گلریز، در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانیرشته : اقتصادتحصیلات رسمی و حرفه ای : حسن گلریز تحصیلات ابتدایی و متوسطه را به سال ۱۳۴۳ در رشتهٔ ریاضی به پایان رسانید. وی از سال ۱۳۴۷ به تحصیلات دانشگاهی پرداخت و در سال ۱۳۵۱ با گرفتن مدرک لیسانس و فوق لیسانس اقتصاد از دانشگاه تهران و فوق لیسانس مدیریت بازرگانی ـ سال ۱۳۵۷ ـ از مرکز مطالعات مدیریت ایران، موفق به طی مراحل و مدارج عالی دانشگاهی شداستادان و مربیان : حسن گلریز از محضر درس اساتیدی چون: دکتر

حسین پیرنیا، دکتر منوچهر آگاه، دکتر علی اصغر مهدوی و دکتر منوچهر زندی حقیقی کسب فیض کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسن گلریز از سال ۱۳۴۷ در استخدام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درآمد و عهده‌دار مشاغلی چون: معاونت اداره حسابهای اقتصادی، بازرس نظارت برامور بانکها و عضو هیأت مدیره بانک سپه بوده، هم‌اکنون مدیر عامل اتحادیهٔ پایاپای آسیاست.جوائز و نشانها : تالیف کتاب" حسابداری اقتصادی "حسن گلریز، در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. آثار : بانکداری بین‌المللی ویژگی اثر : تالیف - با همکاری محمد عجم حسنی، انتشرات مرکز آموزش بانکداری، بانک مرکزی ایران، ۱۳۶۶، تهران.۲ پول و بانک ویژگی اثر : تالیف - با همکاری علی ماجدی، انتشارات مرکز آموزش بانکداری، بانک مرکزی ایران، ۱۳۶۶، تهران.۳ جنبه‌هایی از توسعه و توسعه‌نیافتگی ویژگی اثر : ترجمه - جون رابینسون، انتشارات نشر نی، ۱۳۶۵، تهران۴ حسابداری اقتصادی ویژگی اثر : تالیف - ۱۳۶۵، انتشارات پیشبرد تهران. -این کتاب در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی شده است-آشنایی با کتاب «حسابداری اقتصادی» کتاب حسابداری اقتصادی، مشتمل بر مباحث حسابداری ملی، جدول روابط بین الصنایع و جدول جریان وجوه و حسابهای ثروت ملی است که مجموعاً حسابداری اقتصادی نام گرفته‌اند. برنامه‌ریزی اقتصادی در جهان امروز، بدون استفاده از متغیرهای اقتصاد ملی، کاری نامیّسر است؛ زیرا حسابداری اقتصادی، پایه و اساس برنامه‌ریزی است. مقایسهٔ اوضاع اقتصادی کشورها، تنها با مقایسهٔ متغیرهای حسابداری ملی میسر خواهد بود و اطلاع و آگاهی از میزان رشد اقتصادی کشور در طی زمان به کمک حسابداری اقتصادی امکان‌پذیر می‌شود ۵ خطاهای غیرنمونه‌ای در آمارهای اقتصادی ویژگی اثر : تالیف- انتشارات دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، ۱۳۵۷، تهران.۶ خلاصهٔ نظام حسابهای ملی سازمان ملل (نظام جدید) ویژگی اثر : ترجمه - انتشارات دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، ۱۳۵۳، تهران۷ سه مقاله درباره حسابداری ملی و برنامه‌ریزی با همکاری ابوالقاسم مهدوی ویژگی اثر : ترجمه - انتشارات برنامه و بودجه، ۱۳۵۶، تهران۸ ضرورت و آزادی ویژگی اثر : ترجمه - تألیف جون رابینسون، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۶، تهران۹ مقررات متحد الشکل اعتبارات اسنادی ویژگی اثر : ترجمه - نشریه شماره ۴۰۰ اطاق بازرگانی بین‌المللی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴۱۰ مقررات متحدالشکل برای ضمانت‌نامه ویژگی اثر : ترجمه - نشری ?شماره ۳۲۵ اطاق بازرگانی بین‌المللی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵.۱۱ مقررات متحدالشکل برای وصولی‌ها ویژگی اثر : ترجمه - نشریه شماره ۲۷۳ اطاق بازرگانی بین‌المللی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ۱۳۶۴۱۲ نظام حسابهای ملی سازمان ملل (نظام قدیم) ویژگی اثر : ترجمه - انتشارات دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، ۱۳۵۱، تهران.۱۳ واژه‌ها و اصطلاحات مهم در تجارت بین‌المللی ویژگی اثر : ترجمه - (در ۶ زبان)، نشریه شماره ۴۱۷ اطاق بازرگانی بین‌المللی، انتشارات جدید، ۱۳۶۵.

گیلک حکیم آبادی، محمدتقی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمدتقی گیلک حکیم آبادی

محل تولد : رامیان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۴/۱۰/۲

زندگینامه علمی

دیپلم ریاضی خود را در سال ۱۳۵۳ از دبیرستان استرآبادی شهرستان گرگان با معدل کل ۵/۱۷ گرفتم و در همین سال در رشته مهندسی ماشین آلات کشاورزی دانشگاه تبریز پذیرفته شدم که در سال ۱۳۵۸ فارغ التحصیل شدم از سال ۱۳۶۳ برای تحصیل در حوزه علمیه قم از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استعفا دادم و پس از تلاش شبانه روزی و علیرغم حضور در جبهه های حق علیه باطل توانستم بعد از ۶ سال وارد درس خارج شوم و از سال ۱۳۷۱ تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته اقتصاد ادامه دادم البته از سال ۱۳۶۹ در دانشگاه مفید قم حدود ۶۰ واحد رشته اقتصاد را گذراندم از سال ۱۳۷۳ کارشناسی ارشد گرفته و در همین سال وارد دوره دکتری شدم. در طی دوران تحصیل کارشناسی ارشد و دکتری با دانشگاه مفید قم همکاری کردم. همچنین با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و فرهنگ و اندیشه اسلامی نیز همکاری نزدیک داشتم و به تألیف کتب و تدریس مشغول شدم. کتابی که با همکاری جناب آقای حسن نظری تحت عنوان نگرش علمی به هزینه درآمد دولت اسلامی نوشتم ۳ جایزه از ارشاد، حوزه علمیه و آموزش عالی گرفت.

لشکری، علیرضا

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علیرضا لشکری

محل تولد : بهبهان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۱/۱/۱

زندگینامه علمی

تحصیلات حوزوی از سال ۱۳۶۱ پس از اخذ مدرک دیپلم مشغول به تحصیل در علوم حوزوی در حوزه علمیه امیریه خوزستان شدم. سال ۱۳۶۲ به قم مهاجرت کرده و تحصیل علوم دینی را در این حوزه مقدس دنبال کردم. تحصیل در دانشگاه: از سال ۱۳۶۹ در دانشگاه مفید قم آغاز به تحصیل در رشته اقتصاد نمودم و در سال ۱۳۷۳ در مقطع کارشناسی فارغ التحصیل شده و بلافاصله در همان رشته مقطع کارشناسی ارشد دنبال کرده و در سال ۱۳۷۷ فارغ التحصیل شدم. در سالهای ۷۷ و ۷۸ با پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی همکاری علمی داشتم و از سال ۱۳۷۸ به بعد همکاری خود را با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه آغاز نمودم و هم اکنون این همکاری ادامه داشته و عضو هیئت علمی گروه اقتصاد این پژوهشگاه می باشم.

متقی، جلال

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

جلال متقی در سال ۱۳۲۶ در تهران بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک دکتری رشته مدیریت اقتصادی از دانشگاه آلاباما و هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه آزاد واحد کرج می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : مدیریت اقتصادی تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی جلال متقی به قرار زیر است: کارشناسی ارشد : رشته های اقتصاد ، مدیریت مالی ، دانشگاه آلاباما – امریکا و مدیریت اقتصادی M .B .A دانشگاه جورج واشنگتن دکتری : دانشگاه آلاباما A . B . D) All But Dissertation) همسر و فرزندان : جلال متقی متاهل و هم اکنون در کرج اقامت دارد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : – کارشناس بودجه : مدیریت تلفیق و هماهنگی برنامه و بودجه بنیاد مستضعفان ۶۸ – ۱۳۶۷ . – عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج . – معاونت گروه مدیریت صنعتی از تاریخ ۱۶ / ۵ / ۷۸ تا تابستان ۱۳۸۱ . – ریاست اداره پژوهش دانشکده مدیریت و حسابداری از ۲۶ / ۱۱ /۷۸ تا ۱۴ / ۸/ ۸۰ . – معاونت دانشکده مدیریت و حسابداری از تاریخ ۱۴ / ۸ / ۸۰ . – عضو کمیته پژوهشی مرکز تربیت مربی ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور از آذر ماه ۱۳۸۱ . – عضو کمیته پژوهشی اداره کل آموزش فنی و حرفه ای منطقه ای کرج از ۱۳۸۲ . – دبیر شورای پژوهشی دانشکده مدیریت و حسابداری از تاریخ ۲ / ۷ / ۸۲ . – عضو کمیته جذب و استخدام اعضای هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج از تاریخ ۱۵ / ۸ / ۸۲ . فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس جلال متقی به شرح زیر است: دانشگاههای آلاباما ، تهران (علوم اداری و مدیریت بازرگانی) ، امام صادق (ع) ، آزاد اسلامی ، وزارت نیرو و موسسه استاندارد دروس : اقتصاد خرد – اقتصاد کلان – مدیریت مالی – توسعه اقتصادی . عنوان دروس ارائه شده در مقاطع کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکتری توسط دکتر متقی : مقطع کارشناسی دروس : اقتصاد خرد – اقتصاد کلان – مدیریت مالی – توسعه اقتصادی – سیاستهای پولی و مالی . مقطع کارشناسی ارشد دروس : اقتصاد خرد – اقتصاد کلان – مدیریت مالی – بازارهای پولی و مالی . Teaching Assistant در دانشگاه آلاباما امریکا ۱۹۸۵ – ۱۹۷۸ . تدریس پاره وقت در Shelton College امریکا ۱۹۸۴ – Fall . سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مهارتها جلال متقی به قرار زیر است: اقتصاد دان –مدیریت مالی –مدیریت اقتصادی –توانایی تدریس و ارائه مقاله در سمینارهای بین المللی به زبان انگلیسی جوائز و نشانها : جلال متقی بعنوان استاد برجسته دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در سال ۱۳۸۲ انتخاب شدند.چگونگی عرضه آثار : – تعداد شرکت در میز گرد : ۴ مورد – تعداد شرکت در سمینارها : ۶ مورد – تعداد شرکت در همایشها: ۵ مورد – تعداد طرح پژوهشی :۳ مورد – تعداد مقالات منتشر شده در مجلات معتبر علمی :۱۳ مورد

محمودی، وحید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر وحید محمودی تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی رشته اقتصاد نظری رادر دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۶۴ آغاز و در سال ۱۳۶۸ به پایان رسانید.ایشان کارشناسی ارشد همان رشته را در دانشگاه تربیت مدرس به انجام رسانید. وی برای تکمیل معلومات دانشگاهی به انگلستان سفر کرد و در دانشگاه ایسکس در مقطع دکتری در رشته اقتصاد نظری به تحصیل پرداخت.و در سال ۲۰۰۰ میلادی مدرک فوق را اخذ نمود. ایشان هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده مدیریت دانشگاه تهران می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : اقتصاد نظری تحصیلات رسمی و حرفه ای : لیسانس رشته اقتصاد نظری در

دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۶۴ تا سال ۱۳۶۸ فوق‌لیسانس رشته اقتصاد نظری در دانشگاه تربیت مدرس از سال ۱۳۶۸تا سال ۱۳۷۱ دکتری رشته اقتصاد نظری در دانشگاه ایسکس انگلستان از سال ۱۹۹۶ تا سال ۲۰۰۰مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی وحید محمودی به قرار زیر است: ۱ عضویت در مجامع و شوراهای ملی ۲ عضو کمیسون سلامت و تامین اجتماعی تدوین برنامه چهارم توسعه کشور ۳ مدیر کل نشر و پژوهش دانشگاه شاهد ۱۳۷۵ ۴ مدیر مسئول و سردبیر فصلنامه علمی پژوهشی دانشور ۱۳۷۵ ۵ مدیر کل دفتر مطالعات بهره‌وری و بهبود سیستم وزارت صنایع و معادن ۱۳۸۲ ۶ عضو شورای سیاستگذاری مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران ۱۳۸۳ ۷ عضو هیات ممیزه تخصص اداری و مالی وزارت بازرگانی ۱۳۸۳ ۸ عضو شورای ارتقاء سلامت وزارت بازرگانی ۱۳۸۳ ۹ معاون تحقیقات آموزش و ترویج وزارت تعاون ۱۳۸۴ ۱۰ عضو هیات مدیره شرکت احداث صنعت ایران وزارت صنایع و معادن ۱۳۸۴ ۱۱ عضو گروه پژوهشی عدالت و رفاه اقتصادی مرکز تحقیقات استراتژیک کشور ۱۳۸۴ ۱۲ عضو شورای عالی تامین اجتماعی تامین اجتماعی ۱۳۸۴ ۱۳ عضو شورای عالی بانکها ۱۳۸۴ ۱۴ عضو کمیسیون شورای اقتصاد کشور ۱۳۸۴ ۱۵ عضو کمیسیون ستاد اقتصادی دولت ۱۳۸۴ ۱۶ عضو کمیسیون ستاد روابط خارجی وزارت امور خارجه ۱۳۸۴ ۱۷ عضو کمیسیون تخصصی اقتصاد هیئت دولت ۱۳۸۴ ۱۸ عضو کمیسون شورای عالی صادرات ۱۳۸۴ ۱۹ قائم مقام وزیر تعاون عضو مجمع عمومی بانکهای کشور ۱۳۸۴ ۲۰ رئیس شورای پژوهشی وزارت تعاون ۱۳۸۴ فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس ارائه شده توسط دکتر محمودی به قرار زیر است: ۱ اقتصاد کلان کارشناسی دانشگاه تهران و شاهد ۱۳۷۲-۱۳۸۲ ۲ اقتصاد خرد کارشناسی دانشگاه تهران و شاهد ۱۳۷۲-۱۳۸۸۲ ۳ توسعه و برنامه ریزی اقتصادی کارشناسی دانشگاه تهران و شاهد ۱۳۸۰ ۴ اقتصاد مدیریت ارشد دانشگاه تهران ۱۳۸۰ ۵ مالیه عمومی کارشناسی دانشگاه تهران ۱۳۸۴-۱۳۸۵ آثار : اندازه‌گیری فقر و توزیع درآمد رد ایران ویژگی اثر : تالیف انتشارات دستان ۱۳۸۵۲ توسعه به مثابه آزادی ویژگی اثر : ترجمه انتشارات دانشگاه تهران - چاپ دوم ۱۳۸۲۳ عقلانیت و آزادی ویژگی اثر : ترجمه نشر نی ۱۳۸۵۴ قابلیت انسانی و توسعه ویژگی اثر : تالیف در حال تدوین۵ نابرابر اقتصادی ویژگی اثر : ترجمه انتشارات پژوهشکده اقتصاد تربیت مدرس ۱۳۸۵

مشیری، سعید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سعید مشیری عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی می باشد. وی تحصیلات دانشگاه خود را در رشته کارشناسی اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی آغاز کرد.وی همچنین مدرک کارشناسی ارشد رشته اقتصاد گرایش توسعه را هم در ایران در دانشگاه تربیت مدرس و هم در کانادا در دانشگاه تورنتو دیافت کرد. نامبرده در سال ۱۳۷۷ موفق به اخذ دکتری رشته اقتصاد گرایش کلان و اقتصاد سنجی از دانشگاه مانی تویا کانادا شد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : کلان و اقتصاد سنجی تحصیلات رسمی و حرفه ای : سوابق تحصیلی سعید مشیری به قرار زیر است: - کارشناسی اقتصاد (گرایش بین الملل—) دانشگاه علامه طباطبایی ، ۱۳۵۸ - کارشناسی ارشد اقتصاد (توسعه و سنجی)- دانشگاه تربیت مدرس ، ۱۳۶۶ -کارشناسی ارشد اقتصاد (توسعه) - دانشگاه تورنتو(کانادا) ، ۱۳۷۳ - دکتری اقتصاد (کلان و اقتصاد سنجی)- دانشگاه دانشگاه مانی توبا(کانادا) ، ۱۳۷۷ مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سعید مشیری عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی می باشد.جوائز و نشانها : ۱. پژوهشگر نمونه،دانشکده اقتصاد و دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۸۰و۱۳۸۱و ۱۳۸۳ ۲. کمک هزینه شرکت در کنفرانس های علمی، جامعه خبرگان کانادا، انجمن اقتصاددانان کانادا، انجمن فارغ التحصیلان دانشگاه مانی توبا، دانشکده علوم انسانی، و اداره

تحصیلات تکمیلی دانشگاه مانی توبا، سالهای ۱۹۹۸-۱۹۹۴ ۳. بورس وزارت علوم، تحقیقات و فنآوری، ۱۳۶۹ ۴. جایزه مقالات برگزیده اولین سمینار بازسازی اقتصادی، دانشگاه تربیت مدرس و بانک صنعت و معدن، ۱۳۶۸ چگونگی عرضه آثار : - تعداد مقاله های منتشر شده فارسی :۱۶ مورد - تعداد پروژه های تحقیقاتی:۷ مورد - تعداد مقاله های منتشر شده انگلیسی:۱۹ موردآثار : ۱ Review of “Economics of Money and Banking,” ۲nd edition, by F. Mishkin and A. Serletis, Pearson Publishing Co. Canada, ۲۰۰۳ ۲ Test Bank for “Economics, Canada in Global Economy,” Fifth edition, by M. Parkin and R. Bade, Pearson Publishing Co. Canada, ۲۰۰۳. ۳ Test Bank for “Macroeconomics”, ۴th Edition, by Abel, Bernake, and Smith, Pearson اقتصاد ناهنجاری های پنهان اجتماعی ویژگی اثر : پدیدآورنده: استیون لویت، استیون دابنر، سعید مشیری (مترجم) ناشر: نشر نی - ۰۱ دی، ۱۳۸۶ ۵ بانک پرسش های اقتصادی: پرسش های چهارگزینه ای، دوگزینه ای و تشریحی در اقتصاد خرد ویژگی اثر : پدیدآورنده: سعید مشیری، هاروی بی کینگ، حمید بهمن پور (مترجم) ناشر: نشر نی - ۱۶ مهر، ۱۳۸۷

موسایی، میثم

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر میثم موسایی در ۱۳۴۶ ه.ش در تهران دیده به جهان گشود.وی دانشیار گروه برنامه‌ریزی و رفاه اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران است. وی مدرک کارشناسی را در علوم اقتصادی -اقتصاد نظری از دانشگاه تهران (سال۱۳۶۸)، کارشناسی ارشد را در رشته علوم اقتصادی -اقتصادبازرگانی از دانشگاه تربیت مدرس و دکتری را در رشته علوم اقتصادی -اقتصادبازرگانی از دانشگاه تربیت مدرس (سال۱۳۷۲) اخذ نموده است.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : لوم اقتصادی -اقتصاد بازرگانی والدین و انساب : نام پدر: صدراله تحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر میثم موسایی مدرک کارشناسی را در علوم اقتصادی - اقتصاد نظری از دانشگاه تهران (سال۱۳۶۸)، کارشناسی ارشد را در رشته علوم اقتصادی -اقتصادبازرگانی از دانشگاه تربیت مدرس (سال ؟)، دکتری را در رشته علوم اقتصادی -اقتصادبازرگانی از دانشگاه تربیت مدرس (سال۱۳۷۲) اخذ نموده است. عنوان رساله وی در دوره کارشناسی ارشد «دین و توسعه» و دوره دکتری «کاهش ارزش پول» است. مشاغل و سمتهای مورد تصدی : از سوابق آموزشی میثم موسایی می توان به مدیرکل مرکز آمار و برنامه ریزی فرهنگی هنری وزارت ارشاد اسلامی (۱۳۷۱) ،معاون امور پژوهشهای کاربردی دانشگاه تهران، معاون دانشکده امور اجتماعی دانشگاه تهران (۱۳۷۷)، رئیس مؤسسه تحقیقات تعاون دانشگاه تهران (۱۳۸۲) و... اشاره نمود. فعالیتهای آموزشی : موارد تدریس دکتر میثم موسایی اصول علم اقتصاد، اقتصاد ایران، اقتصاد خرد، اقتصادکلان، تاریخ عقاید اقتصادی، و نظامهای اقتصادی (در مقطع کارشناسی) و دین و توسعه، اقتصاد و توریسم، اقتصاد و توسعه، و بیمه (در مقطع کارشناسی ارشد) است. آرا و گرایشهای خاص : از زمینه‌های پژوهشی مورد علاقه میثم موسایی می‌توان به موضوعات «اقتصاد ایران» و «اقتصاد توسعه» اشاره نمود.چگونگی عرضه آثار : حاصل زحمات و تلاشهای میثم موسایی،این پژوهشگر اقتصاد اسلامی بیش از ۵۰ اثر علمی– پژوهشی می باشد.ایشان مسئولیت طرح‌های تحقیقاتی مختلفی از جمله «بررسی مسائل و مشکلات تعاونی‌های مسکن فاز ۲-۱۳۸۶ »، «الگوهای مشارکت شهروندان در امور شهری-۱۳۸۶»، مشارکت شهروندان در امور شهری شهر تهران-۱۳۸۴,تهران»، «بررسی مسایل و مشکلات تعاونی های مسکن و ارایه راه حل ها..-۱۳۸۱,تهران»، «توجیه اقتصادی- اجتماعی ایجاد منطقه آزاد تجاری در استان کردستان وتاثیر آن بر وضعیت رفاهی مردم» و «تخمین تابع تقاضای

کتاب،سینما و نشریات در استانهای مختلف کشور» را نیز بر عهده داشتند. آثار : ۱ آثار اقتصادی الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی در حوزه مالکیت ادبی و هنری» ویژگی اثر : تالیف-۱۳۸۳۲ اسلام و فرهنگ توسعه اقتصادی ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۷۶)۳ اصول و مبانی علم اقتصاد ویژگی اثر : تالیف-۱۳۸۶۴ اقتصاد در نهج البلاغه ویژگی اثر : تالیف-سال ۱۳۶۹۵ اقتصاد فرهنگ ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۷۹)۶ اقتصاد گردشگری ویژگی اثر : تالیف-۱۳۸۶۷ امام خمینی، دولت و اقتصاد ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) - ۲۶ آذر، ۱۳۸۶ ۸ ایران سازمان تجارت جهانی و کپی رایت ویژگی اثر : تالیف-۱۳۸۶۹ بررسی عملکرد بانکداری بدون ربا در ایران ویژگی اثر : تالیف-(سال ۱۳۷۰)۱۰ بررسی مهمترین ویژگی رفتارهای اقتصادی جامعه با توجه به فرهنگ اسلام، مطالعه موردی، شهر تهران ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: صبح صادق - ۱۳۸۲ ۱۱ بررسی میزان التزام و اعتقاد مردم اصفهان به رفتارهای اقتصادی توصیه شده در اسلام ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: صبح صادق - ۱۳۸۲ ۱۲ بررسی میزان التزام و اعتقاد مردم بندرعباس به رفتارهای اقتصادی توصیه شده در اسلام ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: صبح صادق - ۱۳۸۲ ۱۳ بررسی میزان التزام و اعتقاد مردم بهبهان به رفتارهای اقتصادی توصیه شده در اسلام ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: صبح صادق - ۱۳۸۲ ۱۴ بررسی میزان التزام و اعتقاد مردم شهرهای اصفهان، بهبهان، بندرعباس و تهران به رفتارهای اقتصادی توصیه شده در اسلام ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی ناشر: صبح صادق - ۱۳۸۲ ۱۵ تبیین موضوع و مفهوم ربا با توجه به تحولات اقتصادی عصر حاضر ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۷۷)۱۶ چهل حدیث شوری و مشورت ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۷۱)۱۷ حیات شهید ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۶۹)۱۸ دین و فرهنگ توسعه ویژگی اثر : تالیف-۱۳۷۴۱۹ ربا و کاهش ارزش پول ویژگی اثر : تالیف-۱۳۸۳۲۰ فرهنگ تجارت ویژگی اثر : پدیدآورنده: میثم موسایی، اشرف اشجاری (ویراستار) ناشر: موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، اقتصاد نو - ۱۸ اردیبهشت، ۱۳۸۴ ۲۱ وهابی ها را اینگونه دیدم ویژگی اثر : تالیف-(۱۳۷۰)

موسوی قافله باشی، محمدهادی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد هادی موسوی قافله باشی

محل تولد : قم

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۶/۱/۱

زندگینامه علمی

تحصیلات حوزوی را از سال ۱۳۴۹ ابتداء در مدرسه آیت الله گلپایگانی و در ادامه مدرسه رضویه و حقانی ادامه دادم. دروس سطح را در محضر اساتید بزرگوار چون: «حضرت آیت الله شیخ علی پناه اشتهاردی»، «وجدانی»، «اعتمادی»، و ستوده و دروس خارج فقه، اصول، منظومه، حکمت و تفسیر در محضر اساتید بزرگوار حضرات آیات: «نوری همدانی»، «مکارم شیرازی»، «مشکینی»، «جوادی آملی»، «خزعلی» و مدتی در محضر «آیت الله تبریزی» و «وحید خراسانی» تلمذ نمودم و سفرهای تبلیغی فراوان قبل از انقلاب و در دوران مبارزات به نقاط مختلف کشور داشته ام. و چندین بار در خمین و دلیجان پس از منبر و خارج شدن از

مسجد تحت تعقیب مأموران نظام شاهنشاهی قرار گرفتم که با کمک مردم فرار نمودم و یکبار در درگیری خیابانی مجروح و به بیمارستان منتقل و مدتی در بیمارستان، پس از عمل جراحی بستری بودم، تهیه و توزیع رساله، نامه ها، نوارهای سخنرانی و عکس امام (ره) که دو بار در همین رابطه دستگیر گردیدم.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی حدود ۲ سال در جبهه های نبرد شرکت نمودم و چند سفر تبلیغی به خارج از کشور از جمله جمهوریهای شوروی سابق در زمان قبل از فرو پاشی داشته ام. تعدادی مقاله برای همایشهای مختلف ارسال داشته ام و از فعالیت های حوزوی بنده مدتی تدریس و تأسیس مدرسه علمیّه امام هادی (ع) در اسفرورین قزوین برای برادران و مدرسه علمیّه الزهراء (س) برای خواهران و مدیریت آن بوده است. حاصل مدرسه علمیه امام هادی (ع) طلابی بوده است که اینک به عنوان روحانی مستقر در نقاط مختلف در خدمت اسلام و انقلاب می باشند. از فعّالیّت های عمرانی و فرهنگی ساخت چندین مسجد، کتابخانه، سالن ورزشی، مصلای بزرگ امام خمینی (ره) اسفراین، مدرسه و ... بوده است. که امیدوارم مورد رضای خاطر شریف امام عصر(عج) واقع گردد و مایه نجات و عاقبت بخیری و عافیت دین و دنیای آخرت ما قرار بگیرد. انشاءالله.

موسویان، عباس

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید عباس موسویان

محل تولد : عجب‌شیر

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۹/۳/۲

زندگینامه علمی

اینجانب سید عباس موسویان فرزند سید علی در تاریخ دوم خرداد سال ۱۳۳۹ در یکی از بخشهای استان آذربایجان شرقی به نام «عجب‌شیر» متولد شدم و تا سال ۱۳۵۴ در آن شهر زندگی می‌کردم. از سال ۱۳۵۴ برای ادامه تحصیل به شهرستان تبریز آمده و در هنرستان صنعتی تبریز در رشته برق ثبت نام کردم. سال آخر دبیرستان که مواجه با انقلاب بود و مدرسه ما در جریانات انقلاب نقش فعالی داشت؛ باعث شد گرایش زیادی به مسائل دینی و اسلامی پیدا کنم و همین امر موجب شد بعد از دوره دبیرستان در کنار درس دانشگاهی (که باز در رشته برق قبول شده بودم) به فعالیت در مراکز انقلابی و اسلامی چون جهاد سازندگی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی روی آورم و با آغاز جنگ تحمیلی و تعطیلی دانشگاهها (به خاطر انقلاب فرهنگی) به صورت تمام وقت به سپاه تبریز رفته مشغول خدمت در سپاه شدم و از آن طریق چند مرتبه در جبهه شرکت کردم.

تابستان سال ۱۳۶۰ از طرف سپاه به خانه شهید آیت الله مدنی و به عنوان محافظ خدمت ایشان بودم، ایمان و اعتقاد خالص، صفا و صمیمیت ایشان موجب شد که علاقه زیادی به درس حوزوی و صنف روحانیت پیدا کنم و بر همین اساس چند روز قبل از شهادت ایشان به همراه چند نفر از دوستان از سپاه استعفا کرده و برای ثبت نام به حوزه علمیه قم آمدیم. از مهرماه ۱۳۶۰ در مدرسه رسول اکرم (ص) مشغول به تحصیل شدم و در سال ۱۳۶۷ دوره سطح را به اتمام رساندم.

از آن سال در کنار درس خارج فقه و اصول در رشته اقتصاد دانشگاه مفید شرکت کردم و در سال ۱۳۷۳ در دوره کارشناسی ارشد

دانشگاه شهید بهشتی تهران در رشته اقتصاد قبول شدم و در سال ۱۳۷۵ فارغ التحصیل شدم. از سال ۱۳۷۳ در کنار تحصیل، در بخش تحقیقات جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، کار پژوهش و تحقیق را شروع کردم و از سال ۱۳۷۵ به عنوان مدیر گروه اقتصاد پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و از سال ۱۳۷۷ به عنوان رئیس پژوهشکده نظامهای اسلامی، علاوه بر انجام تحقیقات شخصی به مدیریت امور پژوهشی نیز اشتغال دارم.

مهرابی، علی اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی اکبر مهرابی در سال ۱۳۲۱ در شهر بروجرد متولد شد. ایشان دارای دکتری رشته اقتصاد توسعه از فرانسه در سال ۱۳۵۵ است.وی هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده منابع طبیعی/گروه احیای مناطق خشک وکوهستانی دانشگاه تهران می باشد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصادگرایش : اقتصاد و توسعه-جامعه شناسی والدین و انساب : پدر علی اکبر مهرابی هادی مهرابی(تولید کنند گیوه و پای افزارهای کهن و سنتی) و نام مادرمحترمشان تاج ماه مهرابی (خانه دار)است.خاطرات کودکی : مهمترین خاطره دوران کودکی علی اکبر مهرابی حضور در بحرانهای سالهای ۱۳۲۹-۱۳۳۲ و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ علیه مرحوم دکتر مصدق بود.او شاهد درگیریها و تظاهرات در شهر بروجرد و خرم آباد بود. دکتر مهرابی با دختر مرحوم دکتر مصدق،نخست وزیر وقت مکاتبه ای در خصوص تامین کمبود پول خرد(فلزی)داشت که پاسخ آن نامه داده شد و پول در سطح شهر توزیع گردید.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : علی اکبر مهرابی در خانواده ای با وضعیت اقتصادی متوسطی بدنیا آمد . آنها از قشر پایین جامعه بودند به همین خاطر او در حین تحصیل در مقاطع متوسطه و دانشگاه به کار اشتغال داشت .تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی علی اکبر مهرابی به ترتیب زیر است: - ۱۳۳۹ دیپلم ریاضی از شهر بروجرد - ۱۳۴۶ مهندسی کشاورزی رشته جنگل داری و مرتع دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران - ۱۳۵۲ دوره تخصصی جامعه شناسی روستایی از کشور فرانسه - ۱۳۵۳ دوره تخصصی توسعه روستایی از کشور فرانسه - ۱۳۵۵ دکتری رشته اقتصاد توسعه از کشور فرانسهخاطرات و وقایع تحصیل : از مهمترین خاطرات علی اکبر مهرابی در حین تحصیل حضور در بحرانها و تحولات دوران نخست وزیری مرحوم مصدق بود او همچنین از حضور خود در تهران و در دانشگاه در بحرانهای سال ۱۳۴۲ به نیکی یاد می کند.فعالیتهای ضمن تحصیل : علی اکبر مهرابی در کنار تحصیل عضو انجمن اسلامی دانشجویان دانشکده کشاورزی بود و در فعالیت های سیاسی و تظاهرات دانشگاهی بعد از اصلاحات ارضی شرکت داشته است.استادان و مربیان : از مربیان و استادان علی اکبر مهرابی می توان به مرحوم آقای طباطبائی (مدیر مدرسه اسلامی بروجرد) ،آقای عاملی (مدیر دبیرستان بحرالعلوم بروجرد) ،مرحوم دکتر مهدوی اردبیلی (استاد و رئیس دانشکده کشاورزی کرج) و مرحوم مهندس منصور عطائی (وزیر کشاورزی در زمان مرحوم دکتر مصدق) اشاره کرد.هم دوره ای ها و همکاران : از همدوره ایها و همکاران علی اکبر مهرابی می توان از دکتر تقی شامخی و دکتر مجید مخدوم از اساتید دانشکده منابع طبیعی کرج نام برد.همسر و فرزندان : علی اکبر مهرابی متاهل و دارای همسر بنام سرکار خانم پروین محمدی (دبیر بازنشسته رشته شیمی آموزش و پرورش)می باشد او دو فرزند بنامهای خانم نرگس مهرابی (فارغ التحصیل رشته موسیقی و هم اکنون مشغول ادامه تحصیل در فرانسه) و آقای کاوه مهرابی(عضو تیم ملی بدمینتون ایران و مشغول ادامه تحصیل و کار حرفه ای بدمینتون در کشور دانمارک) دارد. وقایع میانسالی : از مهمترین واقعه رخ داده برای علی اکبر مهرابی به ثمر رسیدن جنبشهای

اجتماعی که منجر به وقوع انقلاب اسلامی گردید. در این دوره در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در دانشگاه بو علی سینای همدان با مرحوم شهید آیه الله مدنی امام جمعه همدان همکاری نزدیکی داشتندو عضو کمیته سازماندهی اعتصابات بودند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - مدیر گروه توسعه دانشگاه بوعلی سینای همدان تا سال ۱۳۵۸ - مدیر گروه احیای مناطق خشک کوهستانی دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران در دو دوره از سال ۱۳۶۲-۱۳۶۶ - معاونت پژوهشی دانشکده منابع طبیعی در سال ۱۳۷۳ - معاونت پشتیبانی (اداری و مالی) دانشکده منابع طبیعی سالهای ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ - عضو موسس و شورای مرکزی مجمع صنفی اعضای هیئت علمی دانشگاهها تا ۱۳۸۳فعالیتهای آموزشی : عناوین دروس آموزشی ارائه شده توسط علی اکبر مهرابی به قرار زیر است : کارشناسی • جامعه شناسی روستائی • جامعه شناسی روستایی • مقدمات مردم شناسی عشایری کارشناسی ارشد • تحلیل مسائل اقتصادی و اجتماعی حوزه های آبخیز • توسعهاقتصادی واجتماعی • روش تحقیق • مسائل اقتصادی اجتمائی مناطق بیابان• مسائل اقتصادی اجتماعی مناطق • مسائل اقتصادی واجتماعی حوزها • مسائل خاک وآب مناطق بیابانی دکتری • اقتصادمرتع• توسعه پایدار منابع طبیعی • توسعه پایدارومنابع طبیعی مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : علی اکبر مهرابی از بانیان مجمع صنفی اعضای هیئت علمی دانشگاهها می باشد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : علی اکبر مهرابی در کنار تدریس به تحقیق و پژوهش و همچنین شرکت در جلسات انجمنها و غیره می پردازد.چگونگی عرضه آثار : - تعداد طرحهای تحقیقاتی به پایان رسیده: ۷ طرح - تعداد مقالات چاپ شده در مجلات داخلی : ۵ مقاله - تعداد مقالات چاپ شده در مجلات خارجی: یک مقاله - تعداد مقالات ارائه شده در همایشها : ۲ مقاله - تعداد مقالات چاپ شده در همایشها : ۶ مقاله

میرمعزی، حسین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید حسین میر معزی

محل تولد : تهران

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۰/۱/۱

زندگینامه علمی

سال ۱۳۵۸ موفق به اخذ دیپلم در رشته ریاضی شدم و در کنکور دانشگاه شرکت کردم و در رشته مهندسی مکانیک دانشگاه پلی تکنیک قبول شدم پس از دو ترم با انقلاب فرهنگی دانشگاه ها تعطیل شد. در سال ۱۳۶۲ پس از انصراف از دانشگاه وارد حوزه علمیه مبارکه قم شدم سال ۶۸ دروس سطح را تمام کردم و از آن زمان تا کنون در درس خارج فقه و اصول اساتیدی چون آیت الله میرزا جواد تبریزی، آیت الله وحید خراسانی، آیت الله زنجانی، آیت الله موسوی اردبیلی شرکت نمودم.در سال ۶۸ همزمان با شروع درس خارج در رشته اقتصاد در دانشگاه مفید مشغول به تحصیل شدم و سال ۷۲ لیسانس و سال ۷۶ فوق لیسانس گرفتم.

از سال ۷۲ تا ۷۵ در بخش فرهنگی جامعه مدرسین به عنوان محقق در اقتصاد اسلامی و به ویژه موضوع بانکداری اسلامی و موضوعات مرتبط با آن به تحقیق پرداختم، سال ۷۵ در گروه فقه و نظام اقتصادی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی به تحقیق

مشغول شدم و از سال ۷۷ عضو رسمی هیئت علمی و مدیر گروه اقتصاد واز اواخر سال ۸۳ رئیس پژ وهشکده نظام های اسلامی در این پژ وهشکده میباشم ، از سال ۷۸ تدریس لمعه، اصول فقه و سپس مکاسب را شروع کردم و اکنون نیز در کنار کارهای دیگر به تدریس مکاسب می پردازم.

نجفی، محمدباقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد باقر نجفی (۱۳۸۱-۱۳۲۵ ه.ش) در خرمشهر زاده شد. در آنجا و آبادان و تهران تحصیل نمود و دکترای حرفه ای خود را در اقتصاد از دانشگاه تهران دریافت نمود اما از حدود ۶۵ اثری که از او باقی است هیچ یک مربوط به تخصص او نیست بلکه عمدهٔ آثارش به تاریخ، فلسفه - عرفان، ادیان، سیاست و تاریخ هنر و نسخه شناسی تعلق دارد.گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد خاطرات کودکی : سید محمد با قر نجفی در ۱۳۲۵ ه. ش در خرمشهر متولد شد.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : دوران کودکی وی معاصر بود با نخستین سالهای سلطنت محمد رضا شاه پهلوی، جنگ جهانی دوم و دخالت انگلیس، آلمان و روسیه در امور ایران، هرج و مرج ناشی از ضعف حکومت مرکزی و جنبشهای خود مختاری کردستان و آذربایجان و نیز فعالیت های احزاب گوناگون از جمله حزب توده بویژه در صنایع نفت ایران. چنانکه در سال ۱۳۲۵ هشتاد هزار کارگر فت آبادان علیه استعمار انگلستان تظاهرات نمودند. نا آرامی کارگران نفت تا پس از ملی شدن صنعت نفت در ۱۳۳۲ ه. ش ادامه داشت. در طی این مبارزات در میان مردم نوعی روحیهٔ همبستگی ملی و بیگانه ستیزی و وطن خواهی پدید امد. انگلستان و شرکت انگلیسی نفت، که انحصار نفت ایران را از دست دادن بود. نیز مشکلات اقتصادی فراوانی را بر ایران تحمیل می نمودند. بنابر این شرایط اقتصادی و معیشت مردم به تنگی افتاد. اما با سقوط دکتر محمد مصدق و نخست وزیری سپهبد زاهدی (در طی کودتای ۲۸ مرداد)، انگلیس به حمایت اقتصادی از دولت و شاه پرداخت و اوضاع اقتصادی ایران به تدریج اندکی بهتر رو به بهبود رفت. اما نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی انگلستان و مهمتر از آن توسعه نو پای سیطرهٔ امریکا بر ایران پس از جنگ جهانی روندی رو به رشد یافت. در این دوران جنوب ایران بویژه شهرهای خرمشهر و آبادان به دلیل اهمیت نفت و نیز موفقیت استراتژیک اقتصادی و سیاسی اهمیتی بیش از پیش یافتند و سطح رفاه و ثروت در میان آن مناطق ارتقا یافت. و مدارس و مراکز فرهنگی بسیاری بخصوص توسط انگلیسی- امریکایی تبلیغ می گرویـد. بنابر این در این عصر نوعی فرهنگ صنعتی-شهری به معنای مدرن آن در جنوب ایران بویژه در آبادان و خرمشهر پدید آمد، که پدیده ای وارداتی و ناشی از مهندسی اجتماعی و طراحی علمی شرایط کار و زندگی کارگران بود. با این وجود بدلیل سابقهٔ حکومت شیخ خزعل در خوزستان، به پایتختی خرمشهر، آنجا چهره سنتی خود را حفظ نمود. در گیریهای قومی نیز همانند گذشته تداوم داشت .تحصیلات رسمی و حرفه ای : سید محمد باقر نجفی تحصیلات مقدماتی را از ۱۳۳۲ ه. ش در خرمشهر و آبادان آغاز و در تهران بپایان رساند. سپس تحصیلات خود را در رشته های اقتصاد و حسابداری تا اخذ درجهٔ دکتری ادامه داد. سپس در ۱۳۵۶ به مصر رفت و در قاهره در دانشگاه الأزهر زبان عربی آموخت و به تحقیق تاریخی پرداخت. زیرا علاقهٔ اصلی و عمده تلاشهای وی در زمینهٔ تاریخ، فرهنگ، سیاست و ادیان بود.فعالیتهای ضمن تحصیل : سید محمد باقر نجفی در کنار تحصلی در رشته های حسابداری و مدیریت . بدلیل عشق وافری که به تاریخ ، فرهنگ. ادیان و سیاست داشت. مطالعات وسیعی را انجام داد. و کتابهای بسیاری به چاپ رساند. و ی هنگامی که در مصر بسر می برد به تهیه فهرستی از نسخه های خطی و آثار هنری ایران پرداخت.استادان و مربیان : وی در ز مینه های متنوع فرهنگ و سیاست از محضر استادان برجسته ای بهره برد که از آن جمله اند:

علامه طباطبایی، جلال الدین همایی، مجتبی مینوی، محمد محیط طباطبایی، دکتر سید حسین نصر، پروفسور محمود حسابی و سید محمد فرزان. دکتر نجفی در مصر از راهنمائیهای دکتر آل علی اغ(مستشار فرهنگی ایران در قاهره) و نیز دکتر امین عبدالمجیدالبدوی(ایران شناس مصری) در بارهٔ تاریخ و فرهنگ قدیم و جدید مصر بهرهٔ بسیار برد. دکتر نجفی در جامع الازهر در مصر، قرآن را نزد استاد شیخ محمود امین طنطاوی آموخت.همسر و فرزندان : سید ابوذر نجفی یکی از فرزندان دکتر نجفی بود که در هفتم تیر ماه ۱۳۸۱ در یادوارهٔ پدر سخنرانی نمود.وقایع میانسالی : در طول بهار سال ۱۳۵۸ ه. ش نا آرامیهایی خوزستان بویژه خرمشهر را در بر گرفت . زیرا برخی مجامع کشورهای عربی از جمله استادان دانشگاه بغداد، حقوقدانان عرب، شعرای ملی سرای عرب و لغت پردازان، مطبوعات عربی، بجای نام خوزستان نام عربستان را برای این استان ایرانی برگزیده بودند. در داخل خوزستان نیز جبهه ای بنام خلق عرب تشکیل شده و درگیریهای قومی و ناآرامی های و زد و خوردهای قلمی و جسمی رایج شده بود . و این موضوع در آن سامان بصورت مساله ای بحث انگیز در آمده بود. محمد باقر نجفی تحت تاثیر چنین فضایی سعی نمود حقیقت علمی نام خوزستان را در منابع تاریخی کشف نماید. دکتر نجفی در فروردین ۱۳۶۷ بهمراه خانواده سفری به طوس نموده بود. وی در آرامگاه با یکی از اهل فرهنگ خراسانیان آشنا شد که معتقد بود((شاهنامه سنان قدرت نیست، زبان خرمندان در پی فرهنگ است)) این سخن بر دکتر نجفی بسیار موثر واقع شد و در آنجا با خود عهد نمود تا شاهنامه را بدقت بخواند و با مفاهیم فرهنگی آن آشنا شود . و ی از سال ۱۳۶۹ شروع به نگارش و سخنرانی دربارهٔ شاهنامه نمود که در آلمان و اروپا منتشر می شد. اما علاوه بر این، از همان سال مصمم به شناسایی نسخه های خطی شاهنامه در ایران و سراسر جهان شد. [محمد باقر نجفی، شاهنامه های ایران، بن سفارت جمهوری اسلامی ایران در جمهوری فدرال آلمان، ۱۳۷۶، صص ۲۹-۱۳] در تیر ماه ۱۳۵۶ دکتر نجفی به مصر سفر نمود در الازهر قرآن را بطور تخصصی آموخت، در همان حین به آثار تاریخی مصر از اهرام جیزه دزمالك و بولاق تا مسجد ابن طولون و نیز ساحل رود نیل را دیدار نمود . و در فرهنگ مصر تامل می نمود، دیدار از موزه ها و کتابخانه های معتبر مصر نیز از مشغولیت های اساسی وی بود.زمان و علت فوت : دکتر سید محمد باقر نجفی در تیر ماه ۱۳۸۱ه. ش در آلمان وفات یافت.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سید محمد باقر نجفی پس از بازگشت از مصر، در پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ملی مشغول به کار و تحقیق شد. بین سالهای ۱۳۵۴- ۱۳۵۳ نیز با رادیو همکای می کرد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سید محمد باقرنجفی در کنار کار، مطالعه مداوم خود را داشت و نیز بمدت یک سال ۱۳۵۴- ۱۳۵۳ ه. ش در برنامهٔ گفتار رادیویی، در مباحثی پیرامون فرهنگ ایران و اسلام همکاری می نمود. و با کمک همان ادارهٔ رادیو و تلویزیون و حتی به سفارش آنجا کتابهایی نگاشت که از آن جمله می توان کتاب ((شاهنشاهی و دینداری)) را نام برد.همفکران فرد : در حیطهٔ مصر شناسی و بررسی روابط آن با ایران، محققانی چون دکتر علی پاشا ابراهیم، دکتر زکی محمد حسن، شریف صبری پاشا، امیر یوسف کمال و اشیروف و نیز اندرسون و استون ویتر پیش از دکتر نجفی تتبع نموده بودند.آرا و گرایشهای خاص : سید محمد باقرنجفی معتقد به دفاع از اسلام، در برابر تحصیلکرد گانی که اسلام را مانع رشد ایران می دانستند، بود. و حتی در هیمن قالب اسلامی در برخی کتابهای خود می کوشید که اعتقادات مذهبی محمد رضا شاه پهلوی را پر رنگ تر از واقع نشان دهد، وی با کوششی علمی در پی شناسایی شرایط اجتماعی مدینه زمان پیامبر بمنظور ارائه نوعی اسلام شناسی علمی و مدرن نیز بود. دکتر نجفی گذشته از گرایش به اسلام شناسی، به فرهنگ ایرانی نیز علاقمند بود. از این رو به اساسی ترین منابع تحقیق در فرهنگ ایران، شاهنامه، روی آورد. و بدین منظور نسخه های مختلف شاهنامه را در کتابخانه های مهم ایران بررسی نمود. وی معتقد بود که برای شناخت اخلاق و روحیات ایرانی باید به شاهنامه مراجعه نمود. وی در راستای علاقمندی به فرهنگ ایران به تاریخ هنر و معماری ایران نیز نظر داشت و اعتقاد داشت که اولین تلاش برای آشنایی با این جنبه از فرهنگ ایرانی رجوع به نسخه های خطی و جمع آوری آنها بود چنانکه وی از آثار هنری ایران در موزه ها و کتابخانه های مصر تصاویری تهیه نموده و آنها را معرفی نموده است. آثار : ۰۱ آثار ایران در مصر ویژگی اثر : بر اساس شیوه های

متنوع تحقیقی همچون، مصاحبه، فیش برداری و تهیه عکس و اسلاید بوجود آمده است. و گونه ای دایره المعارف تاریخ هنر ایران است که آثار هنری همچون مرقع ها، کتابها، جلد سازیها، نسخه های مصور، صفحه های مینیاتور و نیز انواع کتابهاغی علمی ، ادبی و هنری، سفالینه ها، کاشی ها، آثار فلزی و چوبی و فرشهای ایرانی است با تصاویری زیبا و نفیس از هر یک [دکتر سید محمد باقر نجفی. آثار ایران در مصر، کلن: آکادمی ارتباطات اسلامی، صص ۳۰-۲۱]۳ آشفتگی در گفتگوی فرهنگها ، از قاهره تا صوفی آباد سمنان(دمی به رساله فتح المبین علاالدوله سمنانی) ،اسلام، مارکسیسم ،اعلامیه جهانی حقوق فرهنگها ،اندیشه علمی ، اندیشه علمی مذهب ، اندیشه مذهبی ، ایدئولوژی الهی،ایدئولوژی الهی و پیشتازان تمدن ویژگی اثر : وی از چهار جنبه علمی، فلسفی، روانی و عملی از دین بعنوان برنامه ای برای آینده جهان مدرن دفاع می نماید. [سید محمد باقر نجفی، ایدئولوژی الهی و پیشتازان تمدن، تهران: بعثت. ۱۳۴۹، فهرست]۱۲ بحر بصره، بحر فارس ، بررسی کوتاهی از رسانه های، مراکز و سازمانهای مذهبی ایران ، بعد از جنگ جهانی فرهنگ ایران ، بهائیان،تاریخچه کنفرانس اسلامی ، تمدنها، رویارویی سیاستها(نقدی بر نظریه جنگ تمدنها) ، جهان بینی انسانی ، خاطرات فرهنگی، خاطراتی از پروفسور محمد تقی جعفری بین سالهای ۱۹۷۷-۱۹۶۵)و[... برنامه یاد واژه دکتر محمدباقر نجفی، اطلاعات ، دوشنبه ۷ مرداد ۱۳۸۱] ، خروش حماسه ، خوزستان در متن های کهن ویژگی اثر : این کتاب نیز دفاعیه ای است از نام تاریخی خوزستان در برابر نام عربستان که از حدود ۱۳۵۸ توسط برخی کشورهای همسایه برای این استان مطرح شده بود. کتاب مزبور نام خوزستان را از کتیبه های هخامنشی، فرهنگ لغت های عربی قدیم و جدید. منابع تاریخی ، ادبی، جغرافیایی و حتی مذهبی و عرفانی از قدیم تا معاص استخراج نموده است. [محمد باقر نجفی، خوزستان در متن های کهن، تهران: انتشارات وزارت خارجه، ۱۳۸۰، صص ۱۰-۵] کتاب خوزستان در منابع ایرانشناسی نیز فهرست مطالب و محتوایی نزدیک به کتاب پیشین دارد. [سید محمد باقر نجفی، خوزستان در منابع ایرانشناسی، تهران: کتابخانه طهوری، ۱۳۶۱، صفحات فهرست].۲۳ خوزستان در منابع ایرانشناسی ، دانشمندان مهاجر ، در ضرورت طرح نقد پژوهشهای فرهنگی در ارتباط با آزادی بیان ، دین نامه های ایران ، رویارویی سیاستها در تاریخ فرهنگی ایران، ریشه های نظریه فرهنگها ، سوز مسلمانی ، شاهنامه فردوسی به دور از تعصبات و بهره برداریها ، شاهنامه های ایران ویژگی اثر : شامل معرفی و برشمردن ویژگیهای نسخه های شاهنامه در کتابخانه های ایران است. دکتر نجفی در این کتاب بر اساس سه واژه کلیدی شاهنامه را تحلیل می نماید: آزادی(آزادی از آزمندی)، دانش (برای مقابله با هوس) و نیز خداوندی و فروتنی و کوچکی انسان به مقام آن. این کتاب اولین جلد از فهرست شاهنامه در مصر، ترکیه، پاکستان، هند، آسیای میانه، آلمان، ایتالیا، فرانسه، انگلستان، هلند و امریکا می باشد. که تا کنون به چاپ نرسیده است. [محمد باقر نجفی، شاهنامه های فردوسی ایران، بن: سفارت جمهوری اسلامی ایران در جمهوی فدرال آلمان، ۱۳۷۶، صص ۲۹-۱۳]۳۲ شاهنشاهی و دینداری ویژگی اثر : این کتاب را که دکتر نجفی با کمک سازمان رادیوو تلویزیون در ۱۳۵۵ منتشر نمود، مجموعه ای است از سخنان و کردارهای محمد رضا شاه پهلوی که بگونه ای تدوین شده اند که وی را پادشاهی مذهبی و حامی اسلامی معرفی نماید. این کتاب افکار، فعالیت های عمرانی در ترمیم اماکن مذهبی و وقف، بزرگداشت مراسم مذهبی و نیز شرکت در سازمانهای وحدت اسلامی و دیگر کردارهای محمدرضاشاه سخن به میان آمده استو بنظر می رسد که کتابی است دولتی که بنا به سفارش هیئت حاکمه تدوین شده است. [سید محمد باقر نجفی، شاهنشاهی و دینداری، تهران: سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران، ۱۳۵۵، تمام صفحات]۳۳ صلح فرهنگها ، غربت در فرهنگ ایران ، غم و عزا در فرهنگ ایران ، فرهنگ ایران در زیر ضربات جنگ عراق با ایران، فرهنگ صلح ، فرهنگ گفتگو ، کتابشناسی نسخه های خطی کتابخانه عراف حکمت(مدینه، عربستان سعودی) ، کین زدایی در شاهنامه فردوسی ، گذرا از حماسه پهلوانی به حماسه عرفانی ، گفتگویی در باره کتاب سلمان رشدی ، مادهای کرد ، مبانی عرفان در شاهنامه فردوسی ، متافیزیک مسیحی ، مجموعه گفتار های رادیویی(۱۳۵۴-۱۳۵۳ ه. ش)، مدینه شناسی جلد چهارم (تاریخ جغرافیائی مسیر بازگشت پیامبر اسلام) ، مدینه شناسی جلد دوم(تاریخ جغرافیایی عزوات پیامبر اسلام) ، مدینه شناسی جلد

سوم(تاریخ جغرافیایی مسیر هجرت پیامبر اسلام) ، مدینه شناسی(بافت تاریخی جغرافیایی شهر مدینه در زمان پیامبر) ویژگی اثر : سعی در شناسایی بافت جکغرافیایی- تایخی اصلی شهر مدینه در سده نخست هجری دارد. و حاصل مسافرت وی به مکه بعلاوه پژوهش کتابخانه ای اوست. اما چنانکه خود می نویسد روش عقلی خاصی بر این پژوهش حاکم نبوده است بلکه مجموعه ای است از یافته های وی . این سفرنامه از جهت گردآوری نام قبایل و پراکندگی آنها در اطراف مدینه، آثار تاریخی آنجا و تغییرات آنها در طول تاریخ، و مقایر بزرگان اسلام و صحابه اهمیت دارد. [سید محمد باقر نجفی، مدینه شناسی، کلن: فخرمایستان، ۱۳۶۳، صص یک و نه]۵۱ مصحف ایران ، مفهوم فرهنگی قومیت ، مقامات بایزید بسطامی ، مقامات سهل تستری ، منابع تفاهم در مذاهب اسلامی ، مهاجران جهان، نامه ای به پاپ اعظم درباره اظهار نظر ایشان پیرامون خدا ، نقد تاریخی گسترش اسلام در ایران ، نقش محیط طباطبائی در حفظ هویت فرهنگی ایرانیان ، نیایش مهاجران ، هفت فرهنگ ایرانی در گفتگوی فرهنگیان ، هویت فرهنگی ایرانیان

نظرپور، محمدنقی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمد نقی نظرپور

محل تولد : آمل

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۲/۱/۱

زندگینامه علمی

در سال ۱۳۶۱ پس از اخذ دیپلم ریاضی فیزیک از دبیرستان «طبری آمل»، وارد حوزه علمیه قم شدم و پس ازحدود ۵/۱ سال به حوزه علمیه «حضرت ولی عصر (عج) خوانسار» رفته و محضر اساتیدی نظیر: «مرحوم آیت الله تقدیری»، «آیت الله ابن الرضا»، «حجهٔالاسلام رفیعان»، «مرحوم حجهٔالاسلام روحانی» و «حجهٔالاسلام شریعتی» و سپس به قم مراجعت کردم. دروس سطح را در محضر اساتید معروف حوزه نظیر آیات: «وجدانی فخر»، «اشتهاردی» و «صالحی مازندرانی» تلمذ کردم. در فلسفه از محضر «آیت الله جوادی» و «آیت الله حسن زاده آملی» بهره مند شدم. برخی از مباحث نجومی را از محضر «آیت الله حسن زاده» فرا گرفتم. ازسال ۱۳۶۷ در دروس خارج فقه «آیت الله تبریزی» و دروس اصول «آیت الله وحید خراسانی» و «فاضل لنکرانی» حدود ۱۰ سال شرکت کردم و سپس در درس «آیت الله سبحانی» به مدت دو سال و «آیت الله کریمی» به مدت ۴ سال شرکت نمودم.

همزمان با تحصیل دروس حوزوی در سال ۱۳۶۸ پس از موفقیت در آزمون دانشگاه مفید در رشته «اقتصاد نظری»، تحصیلات دانشگاهی را آغاز کردم. در سال ۱۳۷۳ از دوره کارشناسی، فارغ التحصیل شدم و در همان سال با شرکت در کنکور سراسری کارشناسی ارشد در رشته «توسعه اقتصادی و برنامه ریزی» دانشگاه علامه طباطبایی پذیرفته شدم و همزمان در سال ۱۳۷۶ با دفاع از پایان نامه خود تحت عنوان: «ارزشها و توسعه بررسی موردی قانون اساسی جمهوری اسلامی» از مقطع کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شدم و از شهریور سال ۱۳۷۶ به عنوان عضو هیئت علمی گروه اقتصاد فعالیت پژوهشی و آموزشی خود را آغاز کردم.

نعمتی، علی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی نعمتی

محل تولد : مشهد مقدس

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۵۸/۹/۲۹

زندگینامه علمی

تحصیلات راهنمایی و دبیرستان خود را در مرکز آموزشی شهید هاشمی نژاد مشهد گذراند. در سال ۱۳۷۷ با اخذ دیپلم ریاضی فیزیک، به علت علاقه ویژه به علوم انسانی و اسلامی؛ رشتهٔ «معارف اسلامی و اقتصاد» دانشگاه امام صادق (علیه السلام) را برای آغاز تحصیلات مورد علاقه خود انتخاب کرد. همزمان با مقطع کارشناسی ارشد به طور جدی تری به مطالعات خود در زمینه «اقتصاد اسلامی» جهت داد و پایان نامه خود را در حوزه جدید اقتصاد و اخلاق با رویکردی نو تألیف کرد که حائز درجه عالی شد. پس از پایان دوره کارشناسی ارشد دانشگاه در سال ۱۳۸۴ به منظور تخصص در معارف اسلامی به ویژه فقه و اصول به عنوان ضرورتی برای کار اجتهادی در عرصه اقتصاد اسلامی، وارد حوزه علمیه قم شد. هم اکنون نیز در کنار ادامه تحصیلات حوزوی، به مطالعه و تحقیق در حوزه های «اقتصاد و اخلاق، روش شناسی اقتصاد و مبانی اقتصاد اسلامی» اشتغال دارد.

نمازی اصفهانی، محمود

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمود نمازی اصفهانی

محل تولد : اصفهان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۱/۱/۱

زندگینامه علمی

اینجانب محمود نمازی اصفهانی فروردین ماه سال ۱۳۴۱ شمسی در خانواده ای مذهبی در شهر اصفهان متولد و دوره ابتدائی، متوسطه و دبیرستان را در همان شهر گذراندم. شهریورماه ۱۳۵۶ با معرفی حضرت «آیهٔ الله فاضل اصفهانی»؛ استاد حوزه علمیه اصفهان و امام جماعت مسجد محله تلواژ گان اصفهان، به مرحوم «آیهٔ الله قدوسی» (رحمهما الله)، وارد حوزه علمیه قم شده، مقدمات و سطح را تا سال ۱۳۶۴ نزد اساتید بزرگ و حضرات حجج اسلام: «مدرس افغانی»، «مسعودی»، «اعتمادی»، «پایانی»، «ستوده»، «شب زنده دار»، «فیاضی» و آیات عظام: «خرازی»، «اشتهاردی» و «فاضل لنکرانی» به پایان بردم.

دروس سطح عالی حوزه، خارج فقه و اصول را نیز به مدت ۷ سال تا سال ۱۳۷۱ از محضر اساتید و آیات عظام: «بهجت»، «مکارم شیرازی»، «سید محمود هاشمی شاهرودی»، «سید کاظم حائری»، «میرزا جواد تبریزی» و «استادی» بهره بردم. در طول تمام این سالها و سالهای بعد، این افتخار را داشتم که پیوسته از محضر پر برکت دروس اخلاق «حضرت آیهٔ الله مصباح»، «آیهٔ الله بهجت» و «آیهٔ الله مظاهری اصفهانی» کسب فیض کنم.

همزمان با دروس حوزه از سال ۱۳۵۸ در برنامه ی آموزشی موسسه در راه حق که با نظارت اساتید و حضرات آیات عظام: «مصباح یزدی، خرازی و مظاهری» اداره می شد؛ دروس مطالعات موضوعی قرآن کریم، فلسفه: (بدایهٔ الحکمه، نهایهٔ الحکمه، شفا و دروس فلسفه) را نزد «آیهٔ الله مصباح» و دروس عمومی: (جامعه شناسی، روانشناسی، حقوق، علوم تربیتی و اقتصاد اسلامی) را نزد اساتید آن دوره تلمذ نمودم. در این دوره موفق به اخذ دو معادل لیسانس از موسسه در راه حق در زمینه «مطالعات اسلامی» و در سالهای بعد معادل لیسانس «فقه و حقوق اسلامی» از مرکز مدیریت حوزه شدم.

از سال ۱۳۶۲ تا سال ۱۳۶۸ دوره کارشناسی ارشد پیوسته اقتصاد را در بنیاد عالی فرهنگی باقرالعلوم (ع) با موفقیت به پایان بردم و مدرک معادل فوق لیسانس پیوسته رشته اقتصاد را (که معادل ۱۴۶ واحد درسی دانشگاهی بود) از این موسسه دریافت کردم. سالهای ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۱ را به پژوهش در دفتر همکاری حوزه و دانشگاه مشغول بودم که حاصل این دوره؛ کتاب چاپ نشده: «پول و بانک در اقتصاد اسلامی» و مقاله: «سیاستهای باز سازی در کلام امام» است که موفق به دریافت جایزه وزیر علوم و فن آوری وقت: آقای معین شد که با همکاری همکاران بود. مقاله در همان زمان در مجموعه مقالات سمینار باز سازی اقتصاد اسلامی به چاپ رسید. بخشهایی از کتاب نیز در سالهای بعد به چاپ رسید.

سال ۱۳۷۱ همراه با تعدادی از دوستان با نظارت استاد بزرگوار «حضرت آیهٔ الله مصباح یزدی» تحت اشراف بنیاد عالی فرهنگی باقرالعلوم (ع) که در سال ۱۳۷۵ به موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) تغییر یافت؛ موفق به اخذ پذیرش از دانشگاه «مک گیل شهر مونترال» در کشور کانادا شدم، دوره کارشناسی ارشد و دکتری را در رشته «فلسفه و فلسفه عرفان» در این دانشگاه تا سال ۱۳۷۹ با نمره ممتاز به پایان بردم. سالهای ۷۳ تا ۷۸ هر سال در کنفراس های سالانه فلسفه شهر «بینگهمتن آمریکا» شرکت فعال همراه با ارائه مقاله داشته ام، در این کنفرانس ها، ضمن آشنایی با اساتید و پروفسورهای فلسفه، عرفان، دین شناسی و کلام اروپا و آمریکا، بحثهای علمی تطبیقی فلسفه و کلام اسلامی طرح و پی گیری می شد که ضمن استقبال آنها موجب نشر تفکر فلسفی کلامی شیعه نیز می شد.

سالهای اقامت در کشور کانادا به فعالیتهای مذهبی هم به جد اشتغال داشته و سخنرانی های متعددی را در ابعاد مختلف معارف اسلامی برای عموم مردم و دانشجویان دانشگاه های مهم شهرهای: «کبک (دانشگاه لاوال)، اتاوا (دانشگاه اتاوا)، تورنتو (دانشگاه تورنتو)، کانادا» و شهرهای: «واشنگتن، نیویورک و بوستن (تکزاز) آمریکا» داشته ام. در این راستا پیوسته مشمول عنایات مولی و سرور کائنات امام مهدی علیه السلام بوده و از توجهات آن عزیز گمگشته خوشه ها چیده ام.

در دوران تحصیل در کانادا «کارشناسی ارشد و دکتری»، موفق به نوشتن بیش از بیست مقاله درسی و کنفراسی انگلیسی به غیر از رساله کارشناسی ارشد و رساله دکتری (که به اختصار مطالب آنها را به فارسی و انگلیسی و فرانسه در ضمیمه خواهم آورد) شده

ام و از زمـان برگشت به ایران در سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۶ مدت ۷ سال به عنوان عضو هیئت علمی موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، مشغول تدریس و تحقیق می باشم. کتاب «مدخلی بر فلسفه عرفان: علیت و وحدت وجود از دیدگاه ملا صدرا» و مقاله «مفهوم و خاستگاه تجربه دینی و ویژگیهای تجربه دینی» و مقاله انگلیسـی «رابطه عقل و وحی از دیدگاه سـید حیدر آملی» حاصـل تحقیقـات این دوره و تـدریس تاریـخ فلسـفه معاصـر، کلاـم جدیـد و مبـانی نظری علم اخلاق اسـلامی در مقطع کارشناسـی ارشـد، کارشناسـی و دکتری و استاد راهنما، مشاور و یا داور رساله های کارشناسی ارشد رشته های «دین شناسی، کلام، فلسفه» و راهنمائی و نظـارت بر ده هـا رسـاله کوچک و بزرگ کلاس های ارشـد و کارشناسـی و نیز نظارت بر تهیه و ارائه ده ها گزارش فنی از کتب رشـته های یاد شده؛ بخشـی از کارهایم در بخش آموزش بوده است. در پنج سال اخیر، طرحهای متعددی را نیز نظارت، راهنمائی و اجرا کرده ام که و طرح (شـیما) شـناخت و معرفی اسلام، یکی از آنها است که در حال اجرا است. در زمینه آشنائی با زبانهای رایج با زبان عربی و انگلیسی آشنائی کامل و با زبان فرانسه در حد ترجمه متون فلسفی آشنا هستم.

نمازی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسـین نمازی ،دوره تحصـیلات ابتدایی و متوسـطه در شـیراز گذراند و دیپلم خود را در سال ۱۳۴۲ اخذ کرد. وی تحصیلات دانشـگاهی خود را در دانشگاه اینسبروک، اتریش در رشته اقتصاد شروع کرد و تا مقطع دکتری در آنجا پیش رفت و در سال ۱۳۵۳ موفق به اخـذ دکتری رشـته اقتصـاد از دانشـگاه مـذکور شـد.دکتر حسـین نمـازی در کـابینه شـهید بـاهنر، در سال ۱۳۶۰سمت وزیر اقتصـادی را در اختیـار داشت. نـامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و اسـتاد گروه علوم اقتصـادی, دانشـکده علوم اقتصـاد و سیاسـی دانشـگاه شـهید بهشتی می باشد. گروه : علوم انسانی رشـته : اقتصاد تحصـیلات رسمی و حرفه ای : سوابق تحصیلی حسین نمازی به ترتیب زیر است: گذراندن دوره تحصـیلات ابتدایی و متوسـطه در شـیراز ــ دیپلم دبیرسـتان ۱۳۴۲ ــ لیسـانس اقتصاد ۱۳۴۸– ۱۳۴۳ دانشـگاه اینسبروک، اتریش ــ فوق لیسانس اقتصاد ۱۳۵۰ دانشـگاه اینسبروک، اتریش ــ دکترای اقتصاد ۱۳۵۳ دانشگاه اینسبروک، اتریش رساله دکتری : «سیستم مالیاتی در اسلام در مقایسه با تئوری مالیاتی]نویمارک[(F.Neumark)» استادان و مربیان : استاد راهنما رساله دکتری حسین نمازی : پرفسور آنـدره (C-A. Andreae)مشاغل و سـمتهای مورد تصـدی : سوابق کاری و اجرایی حسـین نمـازی بـه قرار زیر است: اشـتغال در مرکز اسـلامی هـامبـورگ (۵۴–۱۳۵۳) عضـو هیئـت علمی دانشـگاه (– ۱۳۵۴) رئیس دانشگاه الزهرا(۶۰–۱۳۵۷) وزیر امور اقتصاد و دارایی(۶۴–۱۳۵۹) قائم مقام رئیس دانشـگاه و معاون پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی (۷۶–۱۳۶۵) معاون اقتصادی مرکز تحقیقات استراتژیک (۷۱–۱۳۶۸) وزیر امور اقتصاد و دارایی(۸۰–۱۳۷۶) مشاورعالی و قائم مقام رئیس دانشگاه شهید بهشتی(۸۴–۱۳۸۲) عضو هیئت امناء دارالعلم مفید(۷۱–۱۳۶۷) عضو هیئت امناء دانشگاه های جنوب کشور(۸۲ – ۱۳۷۸) عضو کمیسیون نشریات علمی کشور(۷۶–۱۳۷۱) عضو هیئت مرکزی گزینش استاد(۷۶–۱۳۶۸) عضو هیئت امناء دانشگاه شهیـد بهشتی(–۱۳۷۴) مشاورعـالی رئیس دانشـگاه شـهید بهشتی (–۱۳۸۴) عضو هیئت امنـاء پژوهشـگاه علوم انسـانی و مطالعات فرهنگی(–۱۳۸۴) عضو مرکز تحقیقـات اقتصـاد دانشـکده علوم اقتصـادی و سیاسـی دانشـگاه شـهید بهشتی عضو کمیته تحصـیلات تکمیلی گروه اقتصـاد حوزه و دانشـگاه عضو انجمن اقتصـاد اسـلامی ایران عضو و مسئول کمیته اقتصاد مرکز تحقیقات استراتژیک (۷۱– ۱۳۶۸) عضو و مسئول کمیته اقتصاد سازمان سمت(۷۶–۱۳۶۸) فعالیتهای آموزشـی : سوابق تدریسی و آموزشی حسین نمازی به ترتیب زیر است: اقتصـاد خرد ــ اقتصـاد کلاـن ــ سـیر انـدیشه هـای اقتصادی ــ اقتصاد ایران ــاقتصاد عمومی ــ بازاریابی ــنظام

های اقتصادی ــ موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلام ــ مالیه عمومی ــ فلسفه اقتصادی ــتاریخ عقاید اقتصادی آرا و گرایشهای خاص : علایق پژوهشی : نقش اخلاق در اقتصاد – مسائل مربوط به تغییر ساختار و کارایی نظام های اقتصادی – موضوعات اقتصاد اسلام زمینه تخصصی : سیستم مالیاتی ــ نظام های اقتصادی مقایسه ای ــ اقتصاد اسلام جوائز و نشانها : جوایز علمی دکتر حسین نمازی ــ : استاد نمونه دانشگاه شهیدبهشتی ۱۳۷۵ ــ دریافت لوح های تقدیر و جوائز برای کتاب و مقالات چگونگی عرضه آثار : تعداد مقالات در نشریات داخلی علمی و پژوهشی :بیش از ۸ مورد تعداد گزارش های علمی در مجامع و نشریات بین المللی : ۷ مورد تعداد گزارش های علمی و سخنرانی ها در سمینارها و کنفرانس های داخلی: بیش از ۶ مورد تعدادراهنمایی پایان نامه ها کارشناسی ارشد و دکتری : بیش از ۷ مورد آثار : ارتباط اقتصاد متعارف با اقتصاد ارتدکس و اقتصاد اخلاق مدار: موضوعات انتخابی در اقتصاد و اقتصاد اسلامی ویژگی اثر : پدیدآورنده: یدالله دادگر، حسین نمازی ناشر: شرکت سهامی انتشار - ۲۳ خرداد، ۱۳۸۵۲ فرجام سرمایه داری ویژگی اثر : ناظر طرح ترجمه کتاب: فرجام سرمایه داری، ۱۳۸۶، سازمان سمت. ۳ نظامهای اقتصادی ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین نمازی ناشر: شرکت سهامی انتشار - ۱۵ مرداد، ۱۳۸۶

منابع زندگینامه :بنیاد ایرانشناسی

هادوی نیا، علی اصغر

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی اصغر هادوی نیا

محل تولد : تهران

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۴۱/۷/۱

زندگینامه علمی

اینجانب علی اصغر هادوی‌نیا متولد سال ۱۳۴۱ هجری شمسی در تهران می باشم. پس از اخذ دیپلم از دبیرستان خوارزمی در رشته ریاضی فیزیک در سال ۱۳۵۹ وارد حوزه ملا۔ محمد جعفر (آقای مجتهدی) شدم. در سال ۱۳۶۲ پس از موفقیت در امتحانات ورودی حوزه علمیه قم به این شهر مقدس هجرت نمودم. در سال ۱۳۶۷ پس از اتمام دروس سطح و آغاز درس خارج با شرکت در کنکور سراسری موفق به قبولی در کارشناسی «اقتصاد نظری» دانشگاه تهران شده و تحصیل در این رشته را همراه با درس‌های حوزوی تا سال ۱۳۷۲ ادامه دادم. در سال ۱۳۷۲ موفق به قبولی در کارشناسی ارشد رشته «اقتصاد نظری» در دانشگاه مفید قم شده و همزمان در امتحان ورودی رشته تخصصی «فلسفه و کلام» حوزه علمیه قم شرکت نموده و با قبولی در آن، این رشته را نیز آغاز نمودم.

در سال ۱۳۷۶ موفق به دفاع از پایان‌نامه خود در کارشناسی اقتصاد با عنوان «درآمدی بر جایگاه قرض‌الحسنه در اسلام و اثرات اقتصادی آن» به راهنمایی آقای دکتر اکبر کمیجانی و مشاورهٔ آقای دکتر فرزین وش و دکتر ابراهیم گرجی شدم. در سال ۱۳۸۲ نیز پایان‌نامه خود را در رشته فلسفه و کلام، با عنوان «مبانی فلسفی اقتصاد اسلامی در گستره خداشناسی و انسان شناسی با نگرش

تطبیقی با اقتصاد سرمایه‌داری» با راهنمایی حجت الاسلام و المسلمین آقای هادوی تهرانی و داوری حجت الاسلام و المسلمین آقای غلامرضا مصباحی دفاع نمودم. در سوابق آموزشی اینجانب شرکت در برخی کلاس های زبان انگلیسی در تهران و اتمام دوره آموزش زبان انگلیسی دفتر تبلیغات اسلامی قم و نیز شرکت در برخی کارگاه‌های آموزشی می باشد که فهرست آن خواهد آمد.

هادوی، اصغر

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

اصغر هادوی

محل تولد : کاشان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۹/۱/۱

زندگینامه علمی

جناب آقای اصغر هادوی در سال ۱۳۳۹ در شهر کاشان در خانواده ای متدین و مذهبی متولد شد. ایشان پس از پایان موفقیت آمیز تحصیلات دوران متوسطه و به دنبال شور و علاقه فراوان به معارف ناب اسلامی، وارد حوزه علمیه کاشان گردید که پس از طی دوره مقدماتی و برای ادامه تحصیلات عالی، وارد حوزه علمیه قم گردید و در حلقه درس خارج «آیت الله العظمی وحید» و «مرحوم شیخ جواد تبریزی» حاضر و به تحصیل خارج فقه و اصول پرداخت.

در کنار دروس حوزوی، به تحصیل در دانشگاه هم روی آورد و در مقطع ارشد رشته «اقتصاد» از دانشگاه صنعتی اصفهان فارغ التحصیل گردید. ایشان که پژوهشگری تواناست علاوه بر تدریس در دانشگاههای مختلف، مقالات فراوانی به کنگره های علمی کشور ارائه داده است که از جمله می توان به «مراتب انس با قرآن»، «عبادت در قرآن» و «جامعیت قرآن از نگاه حدیث» اشاره کرد.

یاوری، کاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر کاظم یاوری در سال ۱۳۴۳ در شهرستان یزد بدنیا آمد.ایشان دارای دکترای رشته اقتصاد نظری از دانشگاه تورنتو،کانادا در سال ۱۳۷۵ می باشد. نامبرده عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه تربیت مدرس می باشد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : اقتصاد نظری تحصیلات رسمی و حرفه ای : کارشناسی ارشد،دانشگاه امام صادق (ع)،رشته اقتصاد و معارف اسلامی در سال۱۳۶۸ کارشناسی ارشد،از دانشگاه تورنتو – کانادا در رشته اقتصاد نظری در سال ۱۳۷۰ دکتری ،از دانشگاه تورنتو – کانادا در رشته

اقتصاد نظری در سال۱۳۷۵ همسر و فرزندان : دکتر یاوری متاهل است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق شغلی کاظم یاوری به قرار زیر است: استادیار دانشگاه تربیت مدرس، تهران (از سال ۱۳۷۶ تا ....) ادامه دارد دانشیار دانشگاه تربیت مدرس عضویت در انجمن اقتصادی کانادا بمدت یکسال - داوری مجلات علمی ۱) International Economic Journal ۲) مجله پژوهشکده اقتصاد – دانشگاه تربیت مدرس ۳) مجله تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهرانفعالیتهای آموزشی : دروس تدوین شده و ارائه شده توسط دکتر یاوری: ۱- اقتصاد خرد - اقتصاد کلان کارشناسی ۲- اقتصاد خرد - اقتصاد کلان - اقتصاد اسلامی کارشناسی ارشد ۳- اقتصاد کلان - اقتصاد بین الملل دکتری همفکران فرد : ۱) دکتر حسین صادقی ،گروه اقتصاد ،دانشگاه تربیت مدرس ۲) دکتر اسد ا... فرزین وش،گروه اقتصاد، دانشگاه تهران ۳) دکتر حمید ناظمان ،گروه اقتصاد ،دانشگاه علامه طباطبایی آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مورد علاقه تحقیقاتی کاظم یاوری: اقتصاد کلان – بین المللی – توسعه اقتصادی - اقتصاد سنجی چگونگی عرضه آثار : تعداد پایان نامه ها تحت راهنمایی کاظم یاوری به قرار زیر است: الف - کارشناسی ارشد: ۴مورد تعداد پایان نامه های تحت راهنمایی مشاوره کاظم یاوری به قرار زیر است: الف - کارشناسی ارشد: ۳ مورد ب- دکتری: ۲ مورد

یوسفی، احمدعلی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

احمدعلی یوسفی

محل تولد : لاهیجان

شهرت

تابعیت : ایران

تاریخ تولد : ۱۳۳۹/۱/۱

زندگینامه علمی

در سال ۱۳۵۸ در رشته (فیزیک و ریاضی) با معدل ۱۴/۱۹ قبول و برای ادامه تحصیل راهی دانشگاه شدم. در سال ۱۳۵۹ مقارن با انقلاب فرهنگی و تعطیلی دانشگاه ها، راهی حوزه علمیه قم شدم. در حوزه علمیه قم در کنار دروس حوزوی به تبلیغ و حضور در جبهه های جنگ حق علیه باطل مشغول بودم. در سال ۱۳۶۷ دروس حوزوی را به پایان رساندم و دروس خارج فقه و اصول را با شرکت در دروس حضرات آیات عظام: «فاضل لنکرانی»، «سبحانی» و «تبریزی» ادامه دادم.

بعد از جنگ در کنار دروس حوزوی، به جهت ضرورت نظام جمهوری اسلامی ایران در رشته «اقتصاد اسلامی» تحصیل را آغاز نمودم و در سال ۱۳۷۵ در کنار دروس حوزوی، موفق به اخذ مدرک در مقطع کارشناسی ارشد در رشته اقتصاد از دانشگاه علامه طباطبایی شدم. هم اکنون ضمن بهره مندی از دروس خارج فقه و اصول، مشغول تدریس دروس حوزه و اشتغال به نگارش پایان نامه سطح چهار در موضوع (خرید و فروش پول های اعتباری) هستم. مسئول پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی (واحد قم).

یونسی، ابراهیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر ابراهیم یونسی،داستان‌نویس و مترجم پیشکسوت ، در سال ۱۳۰۵ خورشیدی در شهر بانه به دنیا آمد. در سال ۱۳۳۳ به اتهام فعالیت های سیاسی دستگیر و تا سال ۱۳۴۱ در زندان به سربرد. پس از آزادی به تحصیل پرداخت و در رشته ی اقتصاد از دانشگاه سوربن فرانسه موفق به اخذ دکترا (در سال ۱۳۵۶)شد.وی ترجمه و کار داستان‌نویسی را از همان روزهایی که در زندان بود، آغاز کرد. پس از آزادی‌اش در سال ۱۳۴۱ «هنر داستان‌نویسی» را که در این ایام تالیف کرده بود، منتشر کرد. گروه : علوم انسانی رشته : اقتصاد گرایش : نویسندگی و ترجمه والدین و انساب : ابراهیم یونسی از خانواده خود چنین می گوید ": دو ساله بودم که مادرم را از دست دادم. مادر بزرگ ،بزرگم کرد.با پدر بزرگ.این زوج مردمی بسیار قانع و زحمتکش بودند و البته مستمند.پدر بزرگ در هر حرفه ای مجرب بود از درودگری ،فعلگی ،خیاطی .... مردی بود در عین حال بسیار شوخ و زنده دل و مجلس آرا. مادر دختر رعیت بود و پدر خان زاده–از خوانین محلی– سلیمان خان ،نوه یونس خان ،حاکم بانه.خانه اش –خانه پدر– بسیار آشفته بودپنج خواهر داشت و سه زن بابا ،سه برادر ،یک برادر زاده و کلی نوکر ... هر یک برای خود حکومتی بود و هر یک برای خود تصوری از خود و خانواده بزرگش داشت .خانواده پدرم همه پشت رو اطلسی بودند بجز من و دو تا از عموهایم –ما یک رو اطلس و یک رو کرباس بودیم. من در پانزده سالگی جز به تصادف به خانه پدرم نرفته بودم و هر بار که رفتم تحقیر شدم– مادربزرگم نمی گذاشت بروم".خاطرات کودکی : من در سال ۱۳۰۵ شمسی, در شهر بانه ـ قصبهٔ آن روزـ متولد شده‌ام, که بر نوار مرزی است. اما این تاریخ ظاهراً درست نیست! شناسنامه دیر به کردستان آمد, مثل همه‌چیز. سال ۱۳۱۰ یا ۱۳۱۱ بود که شناسنامه برای من گرفتند. یادم هست بر سر سن من بین پدرم و مادربزرگم اختلاف بود. مادربزرگ می‌گفت سنّش را زیاد نوشتی و پدرم می‌گفت درست نوشته. مادربزرگ از نظام اجباری می‌ترسید و می‌خواست تا می‌تواند جریان رفتنم را به سربازی به تعویق بیندازد, بنابراین سعی می‌کرد مرا کوچکتر جلوه دهد. خودم با توجه به وقایعی که به یاد دارم, خیال می‌کنم دو سه سالی بزرگتر از این سنّی باشم که در شناسنامه آمده استتحصیلات رسمی و حرفه ای : ابراهیم یونسی درسال ۱۳۱۷ «دبستان دولتی پهلوی بانه» را به پایان برد و تصدیق کلاس ششم ابتدایی را گرفت". بانه مدرسهٔ متوسطه نداشت, بنابراین پدرم مرا به سقز فرستاد. شهر سقز شصت کیلومتری با بانه فاصله دارد". وی سیکل اول (سه سال اول) دبیرستان را در سقز خواند. در سال ۱۳۲۰ سیکل اول متوسطه را به پایان رسانید".سال ۱۳۲۰ سالی بود که طی آن کشور از سوی قوای متفقین اشغال شد. با اشغال کشور, منطقه آشفته و عشایری شد. دیگر مدرسه‌ای نبود و من تا سال ۱۳۲۲ بیکار بودم. در این سال, ارتش طی بخشنامه‌ای از خانواده‌های عشایری دعوت کرد که چنانچه فرزند یا فرزندان واجد شرایطی دارند, آنها را به مدارس نظام (دبیرستان نظام و دانشکدهٔ افسری) بفرستند. من واجد شرایط بودم. بنابراین در سال ۱۳۲۲ به تهران آمدم و در دبیرستان نظام ثبت‌نام کردم ". ابراهیم جوان در سال ۱۳۲۴ دیپلم اش را گرفت و وارد دانشکدهٔ افسری شد. در سال ۱۳۲۷ با درجهٔ ستوان دومی رستهٔ سوار دو از دانشکدهٔ افسری فارغ‌التحصیل گردید, و مأمور خدمت در لشکر چهار رضائیه شد. ابراهیم یونسی پس از چنین سال تحمل سختی با واسطه دوستش جناب آقای دکتر روح الله عباسی در مدرسه عالی اقتصاد اسم نویسی کرد و از همان مدرسه لیسانس اقتصاد را اخذ کرد و دکترای همین رشته را هم در سال ۱۳۵۶ از دانشگاه سوربن فرانسه دریافت کرد.هم دوره ای ها و همکاران : عبدالقادر بهرامی و مرحوم احمد توکلی از هم دوره ایهای ابراهیم یونسی در زمان تحصیل در سقز بودند. ابراهیم یونسی با خیلی‌ها دوستی نزدیک داشته است، اما از" سیاوش کسرایی"، "محمدرضا شفیعی کدکنی"، "هوشنگ ابتهاج"، "احمد محمود "و" محمود دولت‌آبادی "به نیکی یاد می‌کند و معتقد است": ابراهیم گلستان "خیلی وقت است که کار نکرده، او به همراه" رسول پرویزی "از شیرازی‌هایی بودند که خیلی هم خوب کار می‌کردند، اما از وقتی که در کار فیلم افتاد، دیگر خیلی کار نکرد. همسر و فرزندان : ابراهیم یونسی در اواخر سال ۱۳۲۸ ازدواج کرد .ثمره این ازدواج سه دختر و یک پسر است.وقایع میانسالی : ابراهیم یونسی از اعضای گروهی بود که در سال ۱۳۳۳ بعد از دولت دکتر مصدق به عنوان افسر

نظامی دستگیر و پس از کش و قوس‌های فراوان، هشت سال از عمرش را در زندان رژیم پهلوی سپری کرد. از گروه هم‌ردیف‌هایش، سرهنگ مبشری و سرهنگ سیامک اعدام شدند، اما او که در خدمت سربازی یک پایش معلول شده بود، با تخفیف، به حبس ابد محکوم و پس از هشت سال با یک درجه تخفیف آزاد شد. ایشان از آن دوران چنین می گوید": در سال ۱۳۲۹ در اثر سانحه‌ای در حین خدمت پای چپم را از دست دادم. برای معالجه به تهران آمدم و در بیمارستان شمارهٔ یک ارتش (بیمارستان یوسف‌آباد) بستری شدم. پس از چندی به ادارهٔ ذخایر ارتش منتقل شدم. تا سال ۱۳۳۳ در ذخایر ارتش بودم. در این سال بود که پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۳ سازمان نظامی وابسته به حزب تودهٔ ایران کشف شد و عدهٔ زیادی از افسران بازداشت شدند. من هم جزو بازداشت‌شدگان بودم. بنابراین ما را به سرعت در گروه‌های دوازده‌نفری به «دادگاه‌های فوق‌العادهٔ نظامی» سپردند. من جزء گروه دوم، در بیست‌ودوم مهر ۱۳۳۳ محاکمه شدم. در دادگاه بدوی به اتفاق آرا هر دوازده‌نفر محکوم به اعدام شدیم. پیش از ما گروه اول همه محکوم به اعدام شده بودند. در آخرین لحظات ـ هنگام اجرای حکم ـ به من ابلاغ شد که به علت نقص عضو خدمتی از یک درجه تخفیف (یا عفو ملوکانه) برخوردار شده‌ام"مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر ابراهیم یونسی در سال ۱۳۴۰ یا ۱۳۴۱ از زندان آزاد شد.وی چهارسالی بیکار بود.یونسی به همراه" محمد قاضی "و" م. ا. به‌آذین "در بخش ترجمه شرکت کامساکس (شرکتی دانمارکی که راه‌آهن ایران را ساخت)، همکار بودند. طبق آن‌چه می‌گوید، در همان ایامی که در زندان به سر می‌برد، از" سیاوش کسرایی "که برادرش جزو زندانی‌شده‌ها بود و او مرتب به ملاقاتش می‌رفت، درباره ترجمه «آرزوهای بزرگ» چارلز دیکنز می‌پرسد و او به یونسی پیشنهاد می‌کند که جا دارد این اثر را ترجمه کند؛ پس ترجمه می‌کند و کتاب، زیر نظر" سیروس پرهام "منتشر و در سال ۱۳۳۶ در دانشگاه تهران برنده جایزه می‌شود. او سپس در مرکز تازه تأسیس آمار استخدام گردید.در آنجا هم کار ترجمه می کرد ".هر رئیس جدیدی که می آمد وقتی رشته تحصیلی مرا جویا می شد تعجب می کرد و شاید قدری هم ناراحت می شد ،چون رئیس دارالترجمه بودم ،آن وقت بنده مجبور بودم قدری بند بازی کنم تا رئیس جدید بنده را به عنوان رئیس دارالترجمه به رسمیت بشناسد و فکر نکند که از جایی تحمیل شده ام ".وی پس از انقلاب، مدت کوتاهی نیز استاندار کردستان بود.همفکران فرد : دکتر یونسی ،چنین اذعان می کند که ما در حال حاضر توانایی خلق رمان را داریم. رمان در سال‌های ۱۹۲۰ توسط" محمدعلی جمالزاده "و" بزرگ علوی "به ایران آمد، اما ریشه کرد و از نمونه‌هایش به" احمد محمود،" "محود دولت‌آبادی "و" رضا براهنی "می‌توان اشاره کرد. این داستان‌های نو هم که چیزی به آدم نمی‌دهند و اگر دلیلش را بپرسی، سریع خود را به «اولیس» جیمز جویس و «سوسک» یا «مسخ» فرانتس کافکا نسبت می‌دهند و اصلا فکر نمی‌کنند چیزی که می‌نویسند در زندگی روزمره مردم هست یا نیست.آرا و گرایشهای خاص : یونسی درباره نوشتن عقیده دارد، نویسنده باید به زبان خاص افراد توجه کند و آن را به‌نوعی در اثر وارد کند که خواننده زبان شخصیت را به‌خوبی درک کند. مثلا زبان روایت یک پزشک با هنرمند تفاوت دارد. او که خود داستان‌نویسی را در زندان و از طریق مکاتبه با مدرسه آموزش رمان‌نویسی انگلستان تجربه کرده است، درباره پرورش نویسنده در کلاس‌های داستان‌نویسی عقیده دارد: حضور در این کلاس‌ها خیلی تاثیر ندارد. مثلا "جمال میرصادقی "یا" رضا براهنی "تجربه برگزاری کلاس را دارند که خودشان نویسنده‌اند، اما داستان باید طوری نوشته شود که خواننده فکر کند زندگی خودش را دارد می‌خواند. قاعدتاً آثار امروزی که نوشته می‌شوند، باید این خصوصیت را داشته باشند؛ چون نویسنده برای مخاطب می‌نویسد تا دلش را خالی کند و فکرش را بگوید. ابراهیم یونسی عقیده دارد که در ترجمه هم باید کتاب را خواند و خود را جای نویسنده گذاشت. مترجم معانی را باید کاملا منتقل کند؛ البته این کامل بودن به حد معلوماتش بستگی دارد. وقتی دایره واژگانت وسیع نباشد و کلمه را درست سر جایش نگذاری، معنا را اشتباه منتقل می‌کنی. وی در این‌باره گفت: یادم می‌آید کتابی را به اسم «شرلی» که ۷۰۰ صفحه بود، از شارلوت برونته ترجمه کردم، اما دیدم کتاب ضد کارگری شد و قرار بود علمی‌ها آن‌را چاپ کنند، اما چون به مصالح ملی ضرر می‌رساند، آن را پاره کردم و چاپ نشد. معتقدم که مترجم، باید

کتابی را ترجمه کند که برای جامعه مفید باشد و به درد جامعه بخورد جوائز و نشانها : از این نویسنده پیشکسوت در سال ۱۳۸۲ به همراه" محمود دولت‌آبادی "در جشنواره داستان‌نویسی عذرا تقدیر شد. همچنین انجمن آثار و مفاخر فرهنگی نیز در همین سال در مراسمی از تلاش‌های وی تقدیر کرد. چگونگی عرضه آثار : ابراهیم یونسی هم در تاریخ ادبیات ، هم اثر سیاسی ،هم تاریخ جنگ و هم رمان ترجمه و تالیفاتی دارد.آثار : آرزوهای بزرگ ویژگی اثر : ترجمه، نوشته چارلز دیکنز (چاپ اول ۱۳۳۷،انتشارات نیل چاپ ششم نشر نو ،چاپ هفتم)۲ آسیاب کنار فلوس ویژگی اثر : ترجمه،نوشته جورج الیوت،چاپ اول ۱۳۶۸ نشر نگاه۳ آشیان عقاب ویژگی اثر : ترجمه،نوشته کنستانس هون،چاپ اول ۱۳۶۹ نشر نگاه۴ آغا،شیخ،دولت ویژگی اثر : ترجمه،نوشته مارتین وان بروئن سن،نشر پانیذ ۱۳۷۹۵ آمریکا و جنبشهای ملی ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته بلانچ ویسن کوک ،چاپ اول ۱۳۶۵ نشر نگارش۶ اسپارتاکوس ویژگی اثر : ترجمه،نوشته هوارد فاست (چاپ اول ۱۳۳۷،انتشارات امیرکبیر ،چاپ هشتم نگاه،چاپ نهم امیرکبیر ۱۳۸۰)۷ اگر بیل استریت زبان داشت ویژگی اثر : ترجمه۸ امریکای دیگر(فقر در ایالت متحد) ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته مایکل هرینگتن،چاپ اول ۱۳۵۳ چاپ دوم ۱۳۵۶،انتشارات خوارزمی۹ بازگشت بومی ویژگی اثر : ترجمه،نوشته تامس هاردی،چاپ اول ۱۳۶۹ نش نو ۱۰ به دور از مردم شوریده ویژگی اثر : ترجمه،نوشته تامس هاردی ،چاپ اول ۱۳۶۵ نش نو۱۱ پشه‌ی بینی‌دراز ویژگی اثر : ترجمه۱۲ پنماریک ویژگی اثر : رمان،نوشته سوزان هوواچ،انتشارات نگاه۱۳ تاریخ ادبیات آفریقا ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته دی تورن،چاپ اول ۱۳۶۸ انتشارات نگاه۱۴ تاریخ ادبیات روسیه ویژگی اثر : ترجمه،دو جلد فنوشته میرسکی،چاپ اول ۱۳۵۵،انتشارات امیرکبیر ،چاپ دوم ۱۳۷۲ امیرکبیر۱۵ تاریخ ادبیات یونان ویژگی اثر : ترجمه،نوشته اچ جی ،چاپ اول ۱۳۵۸،انتشارات امیرکبیر،چاپ دوم ۱۳۷۲،چاپ سوم امیرکبیر ۱۳۷۹۱۶ تام جونز ویژگی اثر : ترجمه،نوشته هنری فیلدینگ،چاپ اول ۱۳۶۱ نش نو۱۷ تاماس هاردی ویژگی اثر : ترجمه،نوشته آر.ای.اسکات جیمز و سی.دی لوییس ،چاپ اول ۱۳۷۲ نشر نشانه۱۸ تجارت اسلحه ویژگی اثر : تاریخ و سیاست،ترجمه،گزارش انجمن جهانی پژوهش در صلح استکهلم،چاپ اول ۱۳۵۳،چاپ دوم ۱۳۵۶ انتشارات خوارزمی۱۹ تکیه گاه ویژگی اثر : ترجمه،نوشته تئودور درایزر،پیام امروز ۱۳۷۹۲۰ تیس دور برویل ویژگی اثر : ترجمه،نوشته تامس هاردی،چاپ اول ۱۳۶۲ چاپ دوم ۱۳۶۹ نشر نو۲۱ جنبش ملی کرد ویژگی اثر : تاریخ و سیاست،ترجمه،نوشته کریس کوچر،چاپ اول ۱۳۷۳ ،چاپ دوم ۱۳۷۷،انتشارات نگاه۲۲ جنبه‌های رمان ویژگی اثر : حوزه‌ی زبانشناسی و ادبیات،ترجمه ،ای. ام. فورستر ،چاپ اول ۱۳۵۲ انتشارات امیرکبیر،چاپ دوم انتشارات نگاه۲۳ جنگ کبیر میهنی ویژگی اثر : ترجمه،ناشر ستا ارتش شوروی ،چاپ اول ۱۳۶۱ نشر نو۲۴ جوان و جوانی ویژگی اثر : تالیف،آماده چاپ۲۵ جود گمنام ویژگی اثر : ترجمه،نوشته تامس هاردری،چاپ اول ۱۳۶۲ نشر نو۲۶ خاطرات دوران خبرنگاری در بالکان ویژگی اثر : ترجمه ،تروتستکی انتشارات خوارزمی۲۷ خاطرات نیکیتا خروشچف ویژگی اثر : ترجمه،دو جلد چاپ اول ۱۳۶۹ انتشارات نگاه۲۸ خانه قانون زده ویژگی اثر : ترجمه،نوشته چارلز دیکنز_چاپ اول ۱۳۴۱ ،انتشارات امیرکبیر ،چاپ سوم نگاه)۲۹ خوش آمدی ویژگی اثر : داستان و رمان،انتشارات توکلی۳۰ خیاط جادوشده ویژگی اثر : ترجمه،نوشته سولومن رابینوویچ،چاپ اول ۱۳۴۰ انتشارات امیرکبیر۳۱ داداشیرین ویژگی اثر : داستان و رمان،انتشارات نگاه۳۲ داستان دو شهر ویژگی اثر : ترجمه،نوشته چارلز دیکنز،چاپ اول ۱۳۵۵،چاپ دوم انتشارات فرانکلین ،چاپ سوم نشر دانشگاهی چاپ چهارم ۱۳۷۹ انشارات نگاه۳۳ در ستایش فراغت ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته برتراند راسل،چاپ اول ۱۳۴۹ نشر اندیشه۳۴ دعا برای آرمن ویژگی اثر : داستان و رمان،تالیف،نشر پانیذ ۱۳۷۹۳۵ دفتر یادداشت‌های روزانه یک نویسنده ویژگی اثر : حوزه‌ی زبانشناسی و ادبیات،ترجمه ،فئودور داستایوسکی،سه جلدی ،چاپ اول ۱۳۷۰ انتشارات بزرگمهر۳۶ دلداده‌ها ویژگی اثر : داستان و رمان،تالیف،نشر البرز۱۳۷۲۳۷ دن کیشوت ویژگی اثر : ترجمه۳۸ دنیای کوچک دن کامیلو ویژگی اثر : ترجمه،نوشته جوونی گوارسکی ،چاپ اول ۱۳۶۹،انتشارات کتاب سرای بابل۳۹ دوره راهنمای دایر کت متد ویژگی اثر : امیرکبیر،۱۳۴۳ در دو جلد یا ۴ جلد۴۰ روابط ایران و ترکیه و مساله‌ی کرد ویژگی اثر : تاریخ و

سیاست،ترجمه زیر چاپ،نوشته رابرت امن،نشر پانیذ۴۱ زمستان بی‌بهار ویژگی اثر : هم کتابی است که در سال ۱۳۸۲ به قلم او منتشر شد. این کتاب شامل خاطرات یونسی از کودکی تا آزادی از زندان است۴۲ زنانشویی و اخلاق ویژگی اثر : ترجمه،نوشته باربارا هاردی،چاپ اول ۱۳۷۲ انتشارات نشانه۴۳ سگ شمال ویژگی اثر : ترجمه۴۴ سه تفنگ‌دار ویژگی اثر : ترجمه۴۵ سه رفیق ویژگی اثر : ترجمه،نوشته ماکسیم گورکی،چاپ اول ۱۳۴۳،چاپ دوم ۱۳۵۲،انتشارات امیرکبیر چاپ سوم انتشارات امیرکبیر۴۶ سیاهان آمریکا را ساختند ویژگی اثر : ترجمه،نوشته بنجامین کوارلز،چاپ اول ۱۳۵۵،انتشارات خوارزمی۴۷ سیری در ادبیات غرب ویژگی اثر : ترجمه،نوشته جی بی پریستلی ،چاپ اول ۱۳۵۲ ،انتشارات فرانکلین ،چاپ دوم ۱۳۷۲،چاپ سوم ۱۳۷۸،امیرکبیر چاپ چهارم ۱۳۸۰ امیرکبیر۴۸ سیری در نقد ادب روس ویژگی اثر : حوزه‌ی زبانشناسی و ادبیات،ترجمه، نوشته اندروفیلد،چاپ اول ۱۳۶۹ نشر نگاه۴۹ شکفتن باغ ویژگی اثر : داستان و رمان۵۰ صیهونیسم ویژگی اثر : تاریخ و سیاست،ترجمه،نوشته یوری ایوانف،چاپ سوم ۱۳۵۶ انتشارات امیرکبیر۵۱ طوفان ویژگی اثر : ترجمه،نوشته ویلیام شکسپیر،چاپ اول ۱۳۵۱،چاپ دوم ۱۳۵۷،چاپ سوم ۱۳۵۹ نشر اندیشه۵۲ عیدآمد و بهار نیامد ویژگی اثر : رمان،انتشارات نگاه۵۳ فتنه های بیدار(کیوان بر فراز اب) ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته جی بی پریستلی،چاپ اول ۱۳۴۳ انتشارات گوهرخای۵۴ فردا ویژگی اثر : داستان و رمان۵۵ فرهنگ کوچک انگلیسی-فارسی ویژگی اثر : چاپ اول ۱۳۴۵،انتشارات امیرکبیر ۵۶ کاشتانکا ویژگی اثر : ترجمه،نوشته انتوان چخوف،چاپ اول ۱۳۵۳ انتشارات امیرکبیر۵۷ کج‌کلاه و کولی ویژگی اثر : داستان و رمان،تالیف،نشر پانیذ ۱۳۷۹۵۸ کردها ویژگی اثر : ترجمه،نوشته وانلی،کندال ،نازدار،چاپ اول ۱۳۷۰ چاپ دوم ۱۳۷۲ انتشارات روزبهان۵۹ کردها و کردستان ویژگی اثر : ترجمه،نوشته درک کینان،چاپ اول ۱۳۷۳،انتشارات نگاه ،چاپ دوم ۱۳۷۶ انتشارات نگاه ۶۰ کردها،ترک ها و عرب ها ویژگی اثر : ترجمه،نوشته سی .جی. ادموندز ،چاپ اول ۱۳۶۷،انتشارات روزبهان۶۱ کسی شبیه خودم ویژگی اثر : تالیف،چاپ نشده است۶۲ گورستان غریبان ویژگی اثر : داستان و رمان،چاپ اول ۱۳۷۲ ،انتشارات نگاه۶۳ لارنس استرن ویژگی اثر : تالیف،انتشارات نسل قلم۱۳۷۹۶۴ لینمارا،عشق و آرزو ویژگی اثر : ترجمه ،نوشته کاترین گاسکین،چاپ اول ۱۳۷۱ نشر البرز۶۵ مادرم دوبار گریست ویژگی اثر : داستان و رمان،تالیف،نشر پانیذ،۱۳۷۷۶۶ ماکسیم گورکی ویژگی اثر : تالیف،مطالعه ای در احوال گورکی،نشر ۱۳۵۷ نشر توکا۶۷ مرده ها ویژگی اثر : تالیف،آماده چاپ۶۸ مردی که خورشید را دوست می داشت،زندگی و نسان وانگوگ با همکاری انصاری ویژگی اثر : انتشارات خوارزمی۶۹ مشتی غبار ویژگی اثر : ترجمه،نوشته اولین وو،پیام امروز ۱۳۷۹۷۰ موسیقی و سکوت ویژگی اثر : ترجمه،نوشته رز تره مین ،انتشارات نگاه۷۱ میراث شوم(توده) ویژگی اثر : ترجمه،نوشته جورج گیسینگ،چاپ اول ۱۳۷۱،انتشارات نگاه۷۲ هنر داستان‌نویسی ویژگی اثر : تالیف-۱۳۴۱،چاپ هفتم انتشارات نگاه۷۳ یک جفت چشم آبی ویژگی اثر : ترجمه

خادمان فرهنگی و خیرین

احمدی نژاد، محمود

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمود احمدی‌نژاد سال ۱۳۳۵ در شهرستان گرمسار به دنیا آمد. پدر ایشان آهنگر بوده و هفت فرزند داشت، محمود

احمدی‌نژاد فرزند چهارم خانواده است و از یک سالگی به همراه خانواده خود از آن شهرستان کوچ کرده و در تهران اقامت گزیدند، وی دوران تحصیلات خود را تا مقطع پایان متوسطه در مدارس تهران از جمله مدرسه سعدی و دانشمند پشت سرگذاشته و با کسب رتبه ۱۳۰ از کنکور سراسری قبول شده و در سال ۱۳۵۴ در رشته مهندسی عمران دانشگاه علم و صنعت دوره تحصیلات عالی را شروع کرد، در سال ۱۳۶۵ در مقطع کارشناسی ارشد همان دانشگاه پذیرفته شد و در سال ۶۸ نیز به عضویت در هیأت علمی دانشکده عمران دانشگاه علم و صنعت درآمده و در سال ۱۳۷۶ نیز موفق به دریافت مدرک تحصیلی دکترای مهندسی و برنامه‌ریزی حمل و نقل ترافیک شد، ایشان ضمن تدریس در دانشگاه مذکور استاد راهنمایی دهها پایان نامه معتبر و علمی کارشناسی ارشد در زمینه‌های مختلف مهندسی بوده است.

محمود احمدی‌نژاد پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در کسوت دانشجو با شرکت در مجالس مذهبی و سیاسی وارد فضای سیاسی جامعه شد و با مشارکت در تهیه و توزیع اعلامیه‌های روشنگر قدم در راه خیل مبارزان انقلاب گذاشت، وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از پایه‌گذاران انجمن اسلامی دانشجویان بود.

دکتر احمدی‌نژاد از مرداد سال ۱۳۵۸ به عنوان نماینده دانشگاه علم و صنعت برای شرکت در جلسات به حضور حضرت امام (ره) مشرف می‌شد، که استمرار این جلسات در حضور مقام‌معظم‌رهبری زمینه شکل گیری شورای اولیه دفتر تحکیم وحدت را مهیا کرد.

ایشان با شروع جنگ تحمیلی به منطقه غرب شتافت و تا سال ۱۳۶۴ در فعالیت‌های پشتیبانی منطقه تلاش کرد و در سال ۱۳۶۵ داوطلبانه به تیپ ویژه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیوسته و با طی دوره‌ای در قرارگاه رمضان در عملیات برون مرزی کرکوک شرکت نمود و بعد از آن نیز به عنوان مسئول مهندسی رزمی لشگر ۶ ویژه سپاه و مسئول ستاد جنگ استانهای غربی کشوربه خدمت پرداخت.

دکتر احمدی‌نژاد در دهه شصت، چهارسال به عنوان معاون و فرماندار ماکو و خوی و همچنین ۲سال به عنوان مشاور استاندار کردستان خدمت به مردم استانهای آذربایجان و کردستان را نیز پشت سرگذاشته و از سال ۱۳۷۲ در شرایطی که به عنوان مشاور فرهنگی وزیر فرهنگ و آموزش عالی فعالیت می‌کرد به عنوان اولین استاندار استان جدید التأسیس اردبیل منصوب شد. ایشان در کنار راه‌اندازی تشکیلات اداری استان سه سال پی در پی بعنوان استاندار نمونه کشور انتخاب شد، استانداری اردبیل در زمان مدیریت ایشان علیرغم محدود بودن فصل کار عمرانی به دلیل سردسیری منطقه، در سالهای ۷۴ و ۷۵ طبق رده‌بندی سازمان برنامه و بودجه در زمینه فعالیت عمرانی به عنوان استانداری برتر شناخته شد.

دکتر احمدی‌نژاد پس از بازسازی ۷۵۰۰ واحد مسکونی تخریب شده در جریان زلزله که در طول مدت کوتاه ۷ماه صورت گرفته بود، مورد تقدیر قرار گرفت.

محمود احمدی‌نژاد در مهرماه سال۱۳۷۶ به دوره خدمت در استانداری اردبیل پایان داده و از آن پس تا کنون به عنوان عضو هیأت‌علمی دانشکده عمران دانشگاه علم و صنعت مشغول تدریس و انجام فعالیت‌های مختلف علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی بوده است. وی در ۱۳ اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۲ طبق مصوبه دویست و چهل‌و هفتمین جلسه متناوب و دومین جلسه اعضاء دوره دوم شورای اسلامی شهر تهران به عنوان شهردار تهران انتخاب شد و دوره دیگری از تجربه خدمتگزاری خود را در کلان شهر تهران آغاز نمود.

●سوابق و تجربیات ذیل را نیز می‌توان به متن زندگینامه وی اضافه کرد:

▪روزنامه‌نگاری.

▪مؤسس و عضو انجمن تونل .

▪عضو انجمن مهندسین ایران.

▪عضو انجمن مهندسین راه و ترافیک آسیا و اقیانوسیه .

▪عضو اولین شورای مرکزی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه علم و صنعت .

▪عضو اولین شورای مرکزی انجمن اسلامی دانشجویان دفتر تحکیم وحدت .

▪عضو شورای مرکزی جامعه اسلامی مهندسین .

▪عضو شورای مرکزی جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی.

دکتر محمود احمدی نژاد در مرحله دوم نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری که در روز سوم تیرماه برگزار شد، با کسب بیش از ۱۷ میلیون رای به عنوان ششمین رییس جمهور ایران اسلامی برگزیده شد.

رئوس برنامه‌های دولت نهم :

۱. راهبردهای کلان :

ارزشها:

ـ مهرورزی

ـ عدالت گستری

ـ خدمت به بندگان خدا

ـ پیشرفت و تعالی مادی و معنوی کشور

آرمان:

زمینه‌سازی‌حکومت‌عدل‌ازطریق‌احیای‌مجددتمدن‌اسلامی

هدف بنیادی:

ـ توسعه عدالت محور

ـ اقامهٔ قسط توأم با مهرورزی

ـ خدمت

ـ تعالی

ـ پیشرفت

رسالت:

ـ برقراری امنیت

ـ تعالی جامعه

ـ تعالی فرد

راهبرد کلان

ـ بسط عدالت

ـ توسعه همه‌جانبه ودرونزا مبتنی‌بر اسلام ناب محمدی (ص)

ـ بکارگیری علوم و فنون پیشرفته برای تحقق عدالت

ـ ارتقاء سلامت

ـ ارتقاء رفاه

راهبرد فرهنگی:

ـ اعتلای فرهنگ عمومی

ـ اعتلای کرامت انسانی

ـ اعتلای آزادی‌های مشروع

ـ صداقت در گفتار

ـ سلامت در عمل

ـ امانت‌داری

ـ وفای به عهد

ـ ایثار

ـ پاسخگویی به مردم

ـ توسعهٔ سایر ارزش‌های اسلامی

راهبرد اجتماعی

ـ اعتلاء و ارتقاء عمومی سطح سلامت و توانمندی

ـ دسترسی برابر به فرصت‌ها

ـ ایجاد اشتغال

ـ تأمین اجتماعی برای آحاد مردم

راهبرد سیاسی:

ـ حفظ استقلال همه جانبه کشور

ـ تعالی بین‌المللی بر مبنای عدالت

ـ صلح و عزت برای همه

ـ مبارزه با:

ـ بی‌عدالتی

ـ تبعیض

ـ ناامنی

ـ تحقیر ملت‌ها

ـ جنگ‌افروزی

راهبرد علمی و فن‌آوری:

ـ تولید علم

ـ بومی کردن علوم بر مبنای فرهنگی ملّی

ـ استفاده از علوم و فنون و تحقیقات سایر کشورها

راهبرد اقتصاد:

ـ خوداتکایی در تولید

ـ فعال نمودن ظرفیت‌های اقتصادی

ـ تولید برای صادرات

ـ توزیع عادلانه ثروت

ـ ایجاد اشتغال

ـ محرومیت‌زدایی

ـ رفع تبعیض

ـ ارتقاء قدرت خرید مردم

ـ رفاه اجتماعی

راهبرد اداری:

ـ سپردن کارها به مردم

ـ ایفاء نقش نظارت عالی

ـ رجحان بخش‌های تعاون و خصوصی برای فعالیت‌های تصدی‌گری

ـ روان‌سازی چرخش امور

ـ مبارزه با فساد و تبعیض و رشوه‌خواری

ـ توسعهٔ اختیارات استانی

راهبرد آموزشی:

ـ شکوفایی استعدادهای فطری در سایهٔ تربیت دینی

ـ تقویت روحیهٔ نشاط

ـ تلاش در جهت طراحی نظام یکپارچه

راهبرد حقوقی:

ـ تقدم حقوق عمومی به حقوق خواص

ـ حاکمیت حقوق عادلانهٔ اسلامی

راهبرد دفاعی:

ـ حفظ آمادگی‌های رزمی، همبستگی، علمی و فنی برای مقابله با تهدیدات

ـ توسعهٔ راهبرد دفاعی

ـ توسعهٔ فن‌آوری‌های لازم با نگاه به تولید داخلی

ـ استفاده از تجهیزات پیشرفته

ـ مشارکت نیروهای مسلح در سازندگی کشور در زمان صلح

راهبرد امنیتی:

ـ جلب رضایت مردم با بسط عدالت و خدمت‌رسانی

ـ ایجاد اشتغال

ـ تقویت پایه‌های علمی ـ اقتصادی

ـ ارتقاء توان دفاعی کشور

راهبرد بودجه‌ای:

ـ کاهش مخارج جاری دولت

ـ تخصیص درآمد نفت به سرمایه‌گذاری

ـ رفع محرومیت‌ها و تبعیض‌ها

ـ اتمام طرح‌های نیمه‌تمام

ـ جلوگیری از اسراف

ـ ایجاد دولت کم‌هزینه و پرفایده امتیازات و بایسته‌های دولت نهم از دیدگاه مقام معظم رهبری : الف) رمز حمایت خاص مقام معظم رهبری از دولت نهم

براساس آنچه رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند، ایشان نسبت به همه دولت‌ها رویکرد حمایت‌گونه داشته‌اند؛ اما همانگونه که معظم‌له در فروردین ۱۳۸۶ در حرم شریف رضوی فرمودند ایشان از دولت احمدی‌نژاد به طور خاص حمایت می کنند. رهبر معظم انقلاب در دیدار خود با اعضای هیات دولت بار دیگر حمایت خاص خود را از دولت نهم ابراز داشته و تصریح فرمودند: «قدردانی از دولت به علت برخورداری از خصوصیات ممتازی است که در منطق اسلامی، معیار واقعی تشخّص و شرافت محسوب می شود».تبیین بیانات مقام معظم رهبری علت این نوع حمایت را روشن می کند:

۱- مهم‌ترین علت اینکه دولت احمدی‌نژاد« هم در قول و شعار و هم در عمل، نشان می دهد که به اصول انقلاب و ارزش‌های انقلاب پایبند است» (۴/۶/۸۶) رهبر معظم انقلاب این نوع پایبندی دولت را پدیده‌ای معجزه‌آسا و بی‌نظیر برای انقلاب تعریف می کنند؛ چرا که دولت احمدی‌نژاد همان اصول و مبانی را برنامه عمل خود قرار داده که در اول انقلاب اعلام شده بود.(۴/۶/۸۶) اهمیت این مسأله از آنجاست که وقتی سران قوای سه گانه در قول و فعل پایبندی به اصول انقلاب را نشان دهند سبب زنده ماندن این اصول در سطح جامع می‌شود. معظم له در دیدار اخیر خود ، بار دیگر بر همین معیار تاکید نموده، فرمودند: « زنده کردن و بازسازی برخی خصوصیات جوهری انقلاب و منطق امام ـ و مقابله با کسانی که می خواستند این ارزشها و مفاهیم اساسی را منسوخ کنند از خصوصیات بسیار برجسته این دولت است.» (۲/۶/۸۷)

۲- دولت احمدی‌نژاد سعی دارد برنامه‌های خود را براساس مهم‌ترین اصل اسلامی یعنی عدالت تنظیم کند. فارغ از میزان موفقیت دولت در این راه، «نفس رویکرد دولت به عدالت بسیار با ارزش است.» مقام معظم رهبری ضمن بیان این مطلب خطاب به هیأت دولت می‌فرمایند.« وقتی عدالت رو آمد و به عنوان یک معیار و شاخص اصلی مورد توجه قرار گرفت، به طور قهری در برنامه‌ها هم خواهد آمد.»(۴/۶/۸۶) معظم له در دیدار اخیر نیز از رویکرد عدالت خواهی دولت تجلیل نموده فرمودند:« عدالتخواهی حقیقی و استکبار ستیزی از جمله شعارهای انقلابی دولت است و هر کس که پیشرفت کشور را با هدایت انقلاب متصور می داند، قدردان این ویژگی است.» (۲/۶/۸۷)

۳- تلاش و جدیت فراوان اعضای هیأت دولت و پرکاری آنها موضوع دیگری است که رهبر معظم انقلاب از آن حمایت زیادی دارند و در بیانات مختلف از آن به عنوان یک ویژگی با ارزش دولت نهم یاد نموده‌اند. معظم له در سخنرانی اخیر نیز کابینه نهم را دولت کار و اقدام خوانده، فرمودند:« انرژی، تحرک، نشاط کار و جدیت در خدمت به مردم، ویژگی بسیار با ارزش و مستمر دولت است که پس از سه سال همچنان برجسته است و سفرهای استانی یکی از نمودهای آن بشمار می رود.» (۲/۶/۸۷)

۴- مردمی بودن دولت نهم، ویژگی دیگر آن از منظر رهبر معظم انقلاب بوده، در این باره فرمودند:« شرافت شما در همسطح بودن با ملت ـ ساده زیستی و تماس و انس مستمر با مردم است و تجلی عملی این خصوصیات در رفتار رئیس جمهور و هیأت دولت باعث جلب اعتماد بیشتر مردم و ریشه کن شدن بلای اسراف و اشرافی گری می شود.» (۲/۶/۸۷)

ب) نقاط قوت دولت نهم

همانگونه که گذشت رهبر معظم انقلاب بیانات، رهنمودها و توصیه‌های زیادی را خطاب به دولتمردان کنونی داشته‌اند. ایشان طی

سخنرانی‌های مختلفی به ذکر ویژگی‌های مثبتی از دولت نهم می‌پردازند که وجه عملی به خود گرفته و به عنوان شاخصه ی واقعی دولت قابل ذکر است. این موارد عبارتند از:

۱- رهبر معظم انقلاب بعد از گذشت یک سال از دوران خدمت دولت نهم در دیدار با اعضای هیأت دولت(۶/۶/۸۵) به ذکر شاخصه‌های اصول‌گرایی می‌پردازند که در ضمن آن برخی از این شاخصه‌ها را به عنوان شاخصه‌ی تحقق یافته در عملکرد دولتمردان کابینه نهم ذکر می‌کنند و می‌توان از آنها به عنوان نقاط مثبت دولت نهم یاد کرد:

۱/۱- ساده زیستی و مردم‌گرایی؛

۲/۱- اجتناب از اسراف و ریخت و پاش؛

۳/۱- تلاش بی‌وقفه برای خدمت رسانی؛

۲- مقام معظم رهبری یک سال بعد در دیدار با اعضای هیأت دولت(۴/۶/۸۶) نیز نوعی رفتارشناسی از دولت نهم ارائه می‌دهند و موارد ذیل را به عنوان تلقی خود از رفتار دولت نهم طی دو سال اولیه آغاز کار دولت بیان می‌کنند:

۱/۲- «اولاً مسأله پایبندی به ارزش‌هاست که خیلی شاخص مهمی است. دولت، هم در قول و شعار و هم در عمل، نشان می‌دهد که به اصول انقلاب و ارزش‌های انقلاب پایبند است.»

۲/۲- « دوم همین پایبندی به عدالت است. ممکن است شماها نتوانسته باشید - یا تا آخر هم نتوانید- همه‌ی آنچه را که در مورد عدالت می‌باید انجام داد، انجام بدهید؛ لکن نفس رویکرد شما به عدالت، چیز بسیار باارزشی است و هرمقداری که می‌توانید بایستی حرکت کنید.»

۳/۲- «پایبندی به خدمت هم یکی از شاخصه‌های این دولت است که قابل ارج‌گذاری و ذکر است.»

۴/۲- «پرکاری این دولت هم انصافاً چیز برجسته‌ای است؛ حتی بعضی‌هایی که مخالف هم هستند، این را نمی‌توانند انکار کنند.»

۵/۲- « خصوصیت دیگر، شجاعت این دولت وقاطعیت اوست.» رهبر معظم انقلاب در ادامه این مطلب سهمیه‌بندی بنزین را نشانه‌ی شجاعت دولت می‌دانند.

۶/۲- روحیه تحول‌گرایی و نوآوری دیگر ویژگی مورد اشاره رهبرمعظم انقلاب است.

۷/۲- « یک خصوصیت دیگر این است که این دولت در برابر زیاده‌خواهی‌های استکبار، دچار انفعال نشد. این ایستادگی در مقابل زیاده‌خواهی استکبار و احساس عزتی که در این میدان می‌شود، به نظر من یکی از خصوصیات این دولت است.»

۸/۲- « رساندن خدمت به افراد محروم جامعه و عدالت این مسئله‌ی سفرهای استانی خیلی مهم است.»

۳- رهبر معظم انقلاب در بیانات دیگر تصمیم قاطع دولت نهم بر خدمت خستگی‌ناپذیر به مردم، به میدان آوردن همه توان خود و پررنگ کردن هدف‌های بلند انقلاب را از شاخصه‌های قابل مشاهده دولت احمدی‌نژاد ذکر می‌کنند.(۵/۱/۸۵)

۴- یکی دیگر از شاخصه‌های دولت احمدی‌نژاد امید دادن به مردم است که رهبر معظم انقلاب بیان می‌کنند.(۴/۶/۸۶)

۵- مقام معظم رهبری در دیدار اخیر با اعضای هیأت دولت بار دیگر بر خصوصیات ممتاز دولت نهم تأکید کردند. ایشان در این دیدار(۲/۶/۸۷) مسائلی همچون کار و تلاش و جدیت در خدمت‌رسانی، انطباق شعارها و گفتمان دولت با شعارها و گفتمان امام(ره) و انقلاب اسلامی، عدالت خواهی، اعاده عزت ملی و استقلال حقیقی و مردمی بودن را از ویژگی‌های مثبت دولت نهم دانستند.

ج) وظایف و بایسته‌های دولت نهم : روشن است که حمایت خاص مقام معظم رهبری از دولت احمدی‌نژاد به دنبال خود تکالیف و وظایف مهمی را برعهده احمدی‌نژاد و کابینه‌ی وی می‌گذارد. از همین رو رهبر معظم انقلاب هم در بیانات مختلفی این وظایف و بایسته‌ها را گوشزد نموده‌اند. به طور کلی می‌توان مهم‌ترین انتظارات معظم‌له از دولت نهم را به صورت ذیل ارائه نمود.

۱- استمداد دائمی از خدا: کمک خواستن از خداوند، انس با او و با قرآن، امید به خدا و توکل نمودن بر او از جمله توصیه‌های دائمی مقام معظم رهبری به دولتمردان نهم است که در قالب بایسته‌های این دولت مطرح می‌شود. دلیل این امر هم اینکه از نظر معظم‌له اولاً ـ غفلت از خداوند سبب می‌شود تا خدمت‌های دولت با هوی و هوس آمیخته شود(۶/۶/۸۵) و ثانیاً خستگی روحی حاصل شود. و این خستگی روحی انسان را از رسیدن به اهداف باز می‌دارد. بنابر این برای رفع این خستگی باید از خداوند کمک خواست(۱۷/۷/۸۴) ثالثاً این تاکید بر خدامحوری از آن جهت است که دولت اصول‌گرای نهم گرفتار دام‌هایی که برخی از دولتمردان قبلی شده بودند نشود چرا که اصول‌گرایی آمیخته با ارزش‌های اسلامی است و لذا باید خدامحوری رکن اولیه آن باشد.

۲- پرهیز از غرور وخودشیفتگی: زمانیکه یک دولت، عزم، تحرک و شوق زیادی جهت خدمت‌رسانی به‌مردم داشته باشد ممکن است تمامی خدمات صورت گرفته را در نتیجه عملکردخود بداند؛ بنابر این مقام معظم رهبری یکی از وظایف دولت را پرهیز از غرور خود شیفتگی می‌دانند. ایشان در سخنرانی(۴/۶/۸۶) خطاب به هیأت دولت می‌فرمایید: «هرکاری که شما کردید به توفیق الهی بود، با قوتی بود که خدا به شما داده بود. با شوقی بود که خدا در دلتان گذاشته بود، با فرصتی بود که خدا برای خدمتگزاری به شما داده بود. بنابراین در چاله‌ی غرور نیفتید که بیرون آمدن از این چاله خیلی دشوار است» همین توصیه مؤکد را که در شکل یک وظیفه برای دولت نهم مطرح است در بیانات (۱۷/۷/۱۳۸۴) و (۶/۶/۸۵) به شکل بارزی مطرح شده است.

۳- همراه‌سازی عدالت با معنویت و عقلانیت: رویکرد دولت نهم به گسترش عدالت سبب برانگیخته شدن حمایت خاص مقام معظم رهبری از این دولت شده است؛ لکن معظم‌له در مورد چگونگی برقراری عدالت تکالیف مهمی را به دولتیان می‌فرمایند: «اگر بخواهیم عدالت به معنای حقیقی خودش در جامعه تحقق پیدا کند، با دو مفهوم دیگر بشدت در هم تنیده است؛ یکی مفهوم عقلانیت است؛ دیگر معنویت. اگر عدالت از عقلانیت و معنویت جدا شد، دیگر عدالتی که شما دنبالش هستید نخواهد بود؛ اصلا عدالت نخواهد بود.»(۸/۶/۸۴) رهبر معظم انقلاب در ادامه می‌فرمایید: «عقلانیت به خاطر این است که اگر عقل و خرد در تشخیص مصادیق عدالت به کار گرفته نشود، انسان به گمراهی و اشتباه دچار می‌شود. خیال می‌کند چیزهایی عدالت است، در حالی که نیست» همچنین از نظر ایشان «عدالتی که همراه با معنویت و توجه به آفاق معنوی عالم وجود و کائنات نباشد به ریا کاری و دروغ و انحراف و ظاهر سازی و تصنع تبدیل خواهد شد.» (۸/۶/۸۴) رهبر معظم انقلاب در سخنان اخیر خود با هیأت دولت نیز معنویت و عقلانیت را لازمه برقراری عدالت می‌دانند.(۲/۶/۸۷)

۴- همراه سازی پیشرفت و عدالت: دیگر وظیفه دولت در برقراری عدالت نظر به پیشرفت و توسعه است به این معنا که در برنامه‌های توسعه باید عدالت را در نظر گرفته و همسان با یکدیگر آنها را برقرار سازد. مقام معظم رهبری اولین بار این موضوع را در دیدار با نمایندگان مجلس هشتم مطرح فرموده و تصریح نمودند: «عنصرپیشرفت باید نگاه ما را به‌استعدادهای بیشمار پراکنده در میان‌ملت، معطوف سازد و ظرفیت‌های تولید و خلاقیت و درخشش توانائیهای گوناگون در همه‌ی زمینه‌ها را در نگاه ما برجسته کند و عنصر عدالت باید نابرخورداران از فرصت‌ها و توانائیهای‌کشور را، از این مواهب‌الهی‌و عمومی برخوردار سازد.»(۷و۲۱/۳/۸۷) معظم‌له بار دیگر در دیدار اخیر خود با اعضای هیأت دولت نیز بر لزوم این مساله تاکید نمودند: «اگر بخواهیم ایران عزیز ما الگوی دیگران شود بایدپیشرفت و عدالت را بموازات هم مورد توجه کامل قرار دهیم» (۲/۶/۱۳۸۷)

۵- استفاده از کارشناسان و نخبگان: دیگر وظیفه دولت از دیدگاه رهبری تعامل مثبت‌وسازنده باکارشناسان‌ونخبگان است.دولت‌باید درتمامی تصمیم گیریهای خود دیدگاه کارشناسان را لحاظ نماید چراکه مشورت بدون در نظرگرفتن دیدگاه آنان معنای سازنده و مثبت نخواهد داشت. رهبر معظم انقلاب خطاب به رئیس جمهور می‌فرمایند: «نکته‌ی بعدی تعامل با نخبگان همفکر و با اخلاص است. باید با اینها تعامل داشته‌باشید.ما الان در طول این سالهای متمادی، بالاخره افراد زیادی داشته‌ایم که در این چرخه‌ی مدیریتی کشور ورزخورده‌اند این ورزخوردن نیروها و ورزیده شدن آنها خیلی چیز با ارزشی است. این ظرفیتی است

و از این ظرفیت مدیریتی حتما استفاده کنید. اینها به تدریج جمع شده‌اند و نباید آسان از دست داد.» (۶/۶/۸۵) رهبر معظم انقلاب همچنین در مورد لزوم کارشناسی بودن طرح‌ها می‌فرمایند:«کارکارشناسی را حقیقتاً جدی بگیرید به‌خصوص در کارهای مبنایی و بنیانی، مثل مساله‌ی برنامه‌ریزی و بودجه‌نویسی، یا مسأله‌ی شوراها و امثال اینها. اگر کارکارشناسی‌عمیق،دقیق، همه جانبه‌ی متبحرانه‌ای انجام گرفت، این‌کار ماندگار خواهد شد؛ والّا اگر چنانچه گوشه‌ی کارشناسی‌اش سائیده بود، زحمات شما به‌هدر خواهد رفت.» (۴/۶/۸۶) معظم‌له در سخنان اخیر خود هم می‌فرمایند: «باید از دیدگاههای اصلاحی نخبگان و ظرفیت همه نیروها استفاده کرد.» (۲/۶/۸۷)

۶- نظارت بر عملکرد زیرمجموعه و ارزیابی افراد: مقام معظم رهبری در بیانات خود خطاب به هیات دولت(۶/۶/۸۵) مساله نظارت بر عملکرد زیر مجموعه را جزء شاخصه‌های اصولگرایی می‌دانندکه دولت نهم باید مد نظر داشته باشد. ایشان در (۱۷/۷/۱۳۸۴) نیز با تاکید بیشتر می‌فرمایند: «الان هم به آقای دکتر احمدی‌نژاد و به شماها می‌گویم؛ دائم مأموران و منتخبان خودتان را زیر نظر داشته‌باشید؛ دائم نگاه‌کنید و از اینها غافل‌نشوید.»ایشان بایادآوری نامه امام‌علی(ع) به مالك اشتر معتقدند که اگر ثابت شود و گزارش‌های متواتر و مسلمی برسد که فردی خیانت کرده باید مجازات شود.(۱۷/۷/۸۴). در کنار این مساله رهبر معظم انقلاب دولت را مکلف می‌دانند که از افراد شایسته و توانمند تجلیل به عمل آورد و شایسته سالاری را مد نظر قرار دهد: « همین شایسته سالاری به معنای واقعی کلمه باید مورد توجه باشد» معظم‌له با یادآوری فراز دیگری از نامه امام علی(ع) به مالك اشتر در معنای سخن امام علی(ع) می‌فرمایند: «نه از روی دوستی و رفاقت کسی را انتخاب کن، که ملاك‌ها را در او رعایت نکنی، نه از روی استبداد و خودکامگی؛ انسان بگوید می‌خواهم این فرد باشد؛ بدون این که ملاك و معیاری را رعایت کند یا با اهل فکر و نظر مشورت کند.»(۱۷/۷/۸۴)

۷- مقابله با فساد: در این موضوع هم رهبر معظم انقلاب تاکیدات فراوانی دارند به گونه‌ای که معظم‌له خود می‌فرمایند: «مبارزه با فساد، یکی دیگر از وظایف بسیار مهم است. من درباره مبارزه‌ی با فساد این قدر در صحبت‌های عمومی و خصوصی حرف زده‌ام که فکرمی‌کنم تکراری است.»(۸/۶/۸۴) ایشان در بیان شاخصه‌های اصول‌گرایی که دولت باید آنها را مورد توجه قرار دهد، فساد ستیزی و سلامت‌اعتقادی و اخلاقی مسئولان‌کشور بخصوص مسئولان عالی‌رتبه در سطوح دولت و معاونین را مورد تاکید قرار می‌دهند.(۶/۶/۸۵)

۸- اعتزار به اسلام: رهبر معظم انقلاب در توضیح این مسأله می‌فرمایند: اعتزار به اسلام یعنی اینکه دولت باید با شجاعت و صراحت مواضع اسلام را بیان کند و در مجامع بین‌المللی باکی از این مساله نداشته باشد. (۶/۶/۸۵)

۹- تامین عزت ملی: این مقوله هم یکی دیگر از وظایف اساسی هر دولتی و از جمله دولت نهم است. رهبر معظم انقلاب در این باره می‌فرمایند: «یک ملت اگر احساس عزت کرد پیشرفت خواهد کرد و خواهد بالید؛ اما اگر توسری خورد، استعدادها در او خفه خواهد شد. آنچه مایه‌ی عزت یک ملت است. مثل تراث عظیم فکری و فرهنگی وعلمی در مقابل چشم آنها قرار می‌گیرد.»(۸/۶/۸۴) البته از دیدگاه رهبر معظم انقلاب دولت نهم در این زمینه تلاش تحسین برانگیزی داشته است و به‌نوعی به اعاده عزت ملی و استقلال حقیقی کشور پرداخته است(۲/۶/۸۷).

۱۰- مشخص‌نمودن اولویت‌های کاری: مقام‌معظم‌رهبری همواره در بیانات خود خطاب به هیأت دولت مساله کمبود وقت و گذشت سریع زمان را متذکر شده‌اند و از این‌رو بر اولویت بندی کارها تاکید زیادی دارند: «اولویت‌های کاری را مشخص کنید؛ معنایش این نیست که به‌کارهای غیر اولی نپردازید؛ نه، چند نقطه‌ی برجسته را که می‌تواند در بخش‌های دیگر اثر بگذارد و حالت سرفصل و چهار راه به خود می‌گیرد، اینها را مشخص کنید چه در زمینه‌های اقتصادی، چه در زمینه‌های فرهنگی و چه در بقیه‌ی زمینه‌هایی که موجود است – و به طور مداوم روی آنها تکیه کنید؛ اگر امر دائر شد بین آنها و غیر آنها، آنها را مقدم بدارید.»

(۶/۶/۸۵)

۱۱- سرعت همراه با دقت: پرهیز از شتابزدگی و پرهیز از افراط و تفریط دو مقوله اساسی دیگر است که دولت نهم باید مورد توجه قرار دهد. همانگونه که رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: سرعت بدون دقت مساوی است با شتابزدگی و این شتابزدگی خود سبب عقب افتادن کارها می‌شود.(۶/۶/۸۵) این توصیه آمرانه را رهبری در مراسم تنفید حکم ریاست جمهوری احمدی‌نژاد (۱۲/۵/۸۴) هم مورد تاکید قرار دادند و فرمودند: «آرمانها باجدیت تعقیب شود، اما هیچ گونه شتابزدگی به‌وجود نیاید» همچنین معظم‌له در دیدار با هیات دولت (۱۷/۷/۸۴) با بیان فرازی از نامه امام علی(ع) به مالک اشتر بر پرهیز دولت از افراط و تفریط تاکید دارند.

۱۲- اهتمام به علم و پیشرفت علمی: از دیدگاه مقام‌معظم رهبری علم سبب بوجود آمدن قدرت و اقتدار ملی می‌شود. از نظر ایشان «عقب ماندگی علمی، حتما عقب‌ماندگی سیاسی،اقتصادی و فرهنگی را به‌دنبال خود دارد.»(۴/۶/۸۶) بنابراین معظم‌له در توصیه‌های مؤکدی یکی از وظایف اساسی دولت نهم را جدی گرفتن نهضت علمی می‌دانند. از نظر ایشان اهتمام به علم و پیشرفت علمی یکی دیگر از شاخصه‌های مهم اصولگرایی است و دولت نهم به عنوان یک دولت اصولگرا باید از طریق آن به کسب آرمانها بپردازد.(۶/۶/۸۵)

۱۳- اطلاع رسانی هنرمندانه: رهبر معظم انقلاب آگاهی دادن به مردم در مورد میزان عملکرد دولت و تفهیم اقدامات دولت به آنان جهت امیدوار ساختن، جلب حمایت و روشنگری در مقابل انتقادات را به عنوان یک وظیفه مهم مکرراً به اعضای هیأت دولت فرموده‌اند. ایشان حتی در مورد نحوه صحیح اطلاع رسانی می‌فرمایند: «البته کار اطلاع رسانی، کار ظریفی است؛ این طور نیست که یک نفر مقابل دوربین بنشیند و خطاب به مردم بگوید که ما این کار را کردیم، آن کار را کردیم؛ مردم هم وقتی شنیدند، کاملاً قبول کنند. اطلاع‌رسانی یک‌کار هنرمندانه است.خوراک و مایه‌ی اصلی‌اش را به رسانه‌ی‌ملی بدهید. رسانه‌ملی هم کارکند؛ به‌طور هنرمندانه اطلاع‌رسانی کنید تا مردم تاعمق جانشان قبول کنند.»(۴/۶/۸۶) معظم‌له در دیدار اخیر خود با اعضای هیات دولت بار دیگر بر مساله اطلاع رسانی هنرمندانه تاکید نمودند(۲/۶/۸۷)

۱۴- خدمت رسانی محسوس: منظور رهبر معظم انقلاب از این مساله یعنی این که خدمات دولت باید تأثیر و نمود واقعی در زندگی مردم داشته باشد. «واقعاً گاهی اوقات دولت‌ها سرمایه گذاری‌هایی کردند که خیلی هم کلان نبوده؛ اما اثرش را مردم در مقابل چشمشان دیدند. گاهی هم چند برابر آن سرمایه‌گذاری می‌کنیم یا از صندوق ذخیره‌ی ارز فلان مبلغ برداشت شد؛ اما هیچ اثری در زندگی مردم مشاهده نمی‌شود. سعی کنید خدمت رسانی شما مابازا داشته باشد.» (۸/۶/۸۴)

۱۵-پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری: این موضوع را مقام معظم رهبری از شاخصه‌های اصولگرایی می‌دانند که دولت‌نهم باید مورد توجه قراردهد.(۶/۶/۸۵) در جایی دیگر معظم‌له خطاب به دولتیان می‌فرمایند: « نظام پاسخگویی را برای خودتان متحّتم بدانید. واقعا وزیر در حوزه‌ی کار خودش، مدیران وزارتی در حوزه کار خودشان، معاونان هر کدام در حوزه‌ی کار خودشان پاسخگو باشند. یعنی هم در برابر خطایی که انجام می‌گیرد، هم در برابر کار لازمی که باید انجام می‌گرفته و انجام نمی‌گیرد.»(۸/۶/۸۴)

۱۶- کار جمعی و متوازن: انتظار رهبرمعظم‌انقلاب در این‌زمینه این‌که تمامی بخش های دولت در جهت تکمیل یکدیگر حرکت نموده و با هم هماهنگ باشند. مثلاًـ اگر وزارت‌خارجه با یک‌کشور روابط مطلوبی ندارد نباید بخش های اقتصادی قرار دادهای کلان با کشور مذکور منعقد کنند.(۸/۶/۸۴)

۱۷- محق دانستن مردم: در این باره مقام معظم رهبری با استفاده از نامه امام علی(ع) به مالک اشتر معتقدند که نگاه عمومی دولت باید این باشد که همیشه در قضاوت‌های خود مردم را حاکم، طلبکار و محق بداند و خود را بدهکار. از نظر معظم‌له نه تنها رئیس دولت باید خود را در برابر مردم پاسخگو بداند؛ بلکه اگر در بین مردم قشرخاصی را مورد حمایت قرار می‌دهد،آنها را هم در

قبال‌مردم پاسخگو دانسته و مردم را نسبت به آنها طلبکار.(۱۲/۵/۸۴)

۱۸- توجه به عامه‌مردم و عدم حمایت از گروهی خاص: در این زمینه نیز رهبر معظم انقلاب با توجه به نامه امیرالمومنین(ع) به مالک اشتر معتقدند که نگاه دولت باید به توده مردم و عامه مردم باشد. نه اینکه گروه خاصی را مورد توجه قرار دهد؛ چرا که از نظر معظم‌له گروه‌های خاص هیچ کاره‌اند و در مواقع خطر هیچ‌کاری از آنها برنمی‌آید. ایشان در ذیل فرازی از نامه امام علی(ع) می‌فرمایند: «ملاک و مناط و معیار و میزان کار، رضایت و عدم رضایت عامه‌ی مردم است. چرا؟ چون اگر عامه‌ی مردم نارضایی داشته باشند رضایت و خشنودی گروههای خاص از تو بکلی پامال می‌شود.»(۱۷/۷/۸۴) بر همین اساس رهبر معظم انقلاب دیدگاه افرادی که دولت نهم را با عنوان پوپولیسم معرفی می‌کنند به شدت زیر سوال برده و می‌فرمایند: «پایه‌ی دین توده‌ی مردمند این جلمه را امیرالمؤمنین دارد می‌گوید. این اگر پوپولیسم هم هست، پوپولیسم علوی است.»(۱۷/۷/۸۴)

۱۹- استقبال از انتقاد هر چند غیر خیرخواهانه: از دیگر وظایف دولت از نظر رهبر معظم انقلاب توجه به انتقادات، عصبانی‌نشدن و پذیرش آنهاست. معظم‌له دارا بودن سعه صدر در مقابل مخالفین و تحمل نمودن آنها را جزء شاخصه‌های اصولگرایی می‌دانندکه دولت نهم باید مد نظر داشته باشد.(۶/۶/۸۵) ایشان در جایی دیگر خطاب به اعضای هیأت دولت می فرمایند: «از انتقاد هم اصلاً عصبانی نشوید. بعضی از انتقادکن‌های از دولت، هدفشان این است که شما را عصبانی کنند. بعد هم شما از انتقاد - ولو غیرخیرخواهانه باشد- استقبال کنید؛ چون گاهی در انتقادهای خصمانه هم حقایقی وجود دارد که انتقاد کننده از روی خیرخواهی نمی‌گوید اما انتقادش واقعی است.»(۴/۶/۸۶) معظم‌له در دیدار اخیر خود هم فرمودند که دولت باید انتقادات منصفانه و کارشناسانه را با گوش جان بشنود و با بررسی و توجه کافی و کامل، به این انتقادهای صحیح عمل کند.(۲/۶/۸۷)

۲۰- رعایت قانون: قانون‌گرایی یکی از شاخصه‌های اصول‌گرایی است که رهبر معظم انقلاب آن را در مورد دولت ضروری می‌دانند. درباره لزوم رعایت قانون مقام معظم رهبری تذکرات جدی را به دولت نهم داشته‌اند و در دیدار اخیر خود با آنان نیز می‌فرمایند: « وقتی قانونی با سازوکار قانون اساسی در مجلس و شورای نگهبان تصویب شد، باید تا مادامی که تغییر نکرده حتما به آن عمل شود.» (۲/۶/۸۷)

۲۱- حرکت در جهت سند چشم‌انداز: یکی از تاکیدات راهبردی و مکرر رهبر معظم انقلاب خطاب به اعضای دولت نهم تنظیم برنامه‌های خود بر اساس سند چشم‌انداز ۲۰ ساله است. چرا که سند مذکور حاصل کارشناسی‌ها و مطالعات عمیقی است که حتما باید مورد توجه قرار گیرد. معظم‌له در دیدار با هیأت دولت می‌فرمایند:«نکته‌ی بعدی توجه دائم به‌سند چشم‌انداز است. این سند چشم‌انداز، مسئله‌ی مهمی است نباید هم تصور شودکه این سند یا سیاستهای کلی را کسانی نشسته‌اند و دارند تنظیم می کنند؛ نه. درست است که اینها یک فرایندی دارد و از یک جاهایی شروع می‌شود؛ لیکن آن کسی که در این زمینه کار و فکر می‌کند و تصمیم می گیرد، خود رهبری است؛ این سیاست‌ها، سیاستهای رهبری است. اینها باید در برنامه‌ها رعایت شود و نباید تخلف شود.»(۶/۶/۸۵) بر اساس اهمیت سند چشم‌انداز رهبر معظم انقلاب در اغلب دیدارهای خود با هیات دولت تنظیم جهت‌گیری برنامه‌های دولت در راستای سند چشم‌انداز را گوشزد نموده‌اند. ایشان در دیدار(۴/۶/۸۶) از اینکه در گزارش رئیس جمهور مقدار کمی به سند چشم‌انداز پرداخته شده انتقاد می‌کنند و تذکر می‌دهند که باید در همه برنامه‌ریزیها و اجرای برنامه‌ها سند چشم‌انداز مورد ملاحظه قرار گیرد. این در حالی است که معظم‌له در دیدار(۹/۷/۸۵) نیز تاکید نموده بودند که برنامه‌های دولت باید در راستای سند چشم‌انداز ۲۰ ساله باشد.

همچنین مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خود با هیأت‌دولت سند چشم‌انداز را «نقشه راه حقیقی پیشرفت» کشور دانستند و نظارت بر برنامه‌ها و جهت‌گیری‌های سازمانها و دستگاهها را برای تشخیص انطباق آنها با سند چشم‌انداز و رصد میزان تحقق اهداف این سند، کاملا ضروری دانستند.(۲/۶/۸۷)

۲۲- توجه به سیاست‌های کلی اصل۴۴ : از زمانی که رهبر معظم انقلاب سیاست‌های کلی اصل ۴۴ را به دولتمردان نهم اعلام نموده‌اند تاکیدات فراوانی بر لزوم توجه به این سیاست‌ها و اجرای صحیح آنها داشته‌اند. بر اساس دیدگاه مقام معظم رهبری، دولت موظف است سیاست‌های اصل ۴۴ را بر اساس شکوفایی اقتصادی همراه با عدالت به پیش ببرد. یعنی همان سخن مقام معظم رهبری در مورد لزوم همراه سازی پیشرفت وعدالت. هدف معظم‌له این است که نیروهای مردمی در اقتصادکشور دخیل شوند که هم مساله سرمایه گذاری بخش خصوصی صورت گیرد و هم برقراری عدالت و یکسان سازی فرصت‌ها و امکانات برای عامه مردم. بنابراین آنچه دولت نهم باید مورد توجه قرار دهد این مساله است. مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خود نیز اجرای صحیح و کامل سیاستهای اصل ۴۴ را زمینه‌ساز تحولی همه جانبه برشمردند و پیگیری جدی این سیاست‌ها را خواستار شدند.(۲۶/۸۷)

۲۳- حل معضل گرانی: از دیگر تاکیدات راهبردی رهبر معظم انقلاب به دولت‌نهم، حل معضل گرانی و جلوگیری از تورم است. معظم‌له در دیدار(۴/۶/۸۶) ضمن اعلام اینکه مساله‌ی گرانی‌ها باید به صورت ریشه‌ای حل شود معتقدند: «منتها کارهای ضربتی هم باید انجام داد. بالاخره نمی‌توان نشست تا این کارهای بنیانی، یک روزی به نتیجه برسد؛ نه. واقعا یک فکری بکنید؛ کاری بکنید.» ایشان در همین دیدار نسبت به گفتن برخی از حرف‌های نسنجیده که سبب تورم می‌شود به صورت جدی اخطار می‌دهند که باید از این حرف ها جلوگیری نمود. در دیدار (۹/۷/۸۵) نیز رهبر معظم انقلاب از گرانی‌های لجام گسیخته انتقاد نمودند و تلاش دولت را جهت حل این مساله خواستار شدند.

۲۴- رفع‌مظلومیت از فرهنگ: انتظار مقام‌معظم‌رهبری از دولت اصول گرای نهم در باب توجه به فرهنگ بسیار جدی است. ایشان در دیدار با اعضای هیأت دولت در (۴/۶/۸۶) فرمودند: «واقعاً مسأله‌ی فرهنگ را دست کم نگیرید. خیلی از مشکلات جامعه‌ی ما با فرهنگ سازی حل می‌شود.» ایشان در همین دیدار به مساله فرهنگ‌عمومی اشاره نموده و می‌فرمایند:«از جمله کارهایی که مسئوولین فرهنگی دولت خیلی باید به آن بپردازند و واقعاً یک دقیقه را در آن فروگذار نکنند، این است که به فرهنگ عمومی جامعه وابزارها و وسائل فرهنگی، جهت ارزش بدهند. چون تلاش زیادی شده تا جریانهای فرهنگی و عاملهای فرهنگی- هنر و ادبیات و شعر و سینما و بقیه- در جهت غیرارزشی حرکت کنند و راه بیفتند.» رهبر معظم انقلاب طی بیانات دیگری هم بر مساله رفع مظلومیت از فرهنگ، مهندسی فرهنگی و سنجیدن تمامی طرح‌ها، برنامه‌ها، قوانین و ...بر مبنای فرهنگ اسلامی تاکید نموده‌اند.

ارباب کیخسرو

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۱۹ -۱۲۵۳ ش)، نویسنده و شاعر. وی در کرمان متولد شد. در طفولیت از داشتن پدر محروم گردید. تحصیلات مقدماتی را تحت توجه مادر خود در دبستان کرمان به پایان برد و در نه سالگی به تهران آمد و به ادامه‌ی تحصیل پرداخت. سپس به بمبئی رفت و تحت حمایت و سرپرستی دینشاه به تحصیل مشغول شد. پس از پایان تحصیلات، از طرف انجمن اکابر صاحبان پارسی، به آموزگاری در کرمان منصوب شد. در این مدت به اصلاحات فرهنگی اقدام کرد. پس از مدتی از طریق مشهد و عشق‌آباد به روسیه رفت و بیش از یکسال در ادسا ماند، سپس به تهران آمد و جزو مدیران اداره‌ی ارباب جمشید بهمن درآمد. در دوره‌ی دوّم، از طرف همکیشان خود به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد و جمعا یازده دوره نماینده‌ی زردتشتیان در مجلس بود. در سال ۱۳۱۰ ش، تنی چند از رجال دانشمند، به منظور تجلیل از بزرگان علم و ادب ایران و حفظ آثار باستانی و ابنیه‌ی تاریخی، انجمنی به

نام «انجمن آثار ملی» تأسیس کردند که وی نیز با آنان همکاری داشت. نخستین اقدام انجمن مذکور، ساختن آرامگاه فردوسی در طوس بود. وی مردی امین و صدیق و میهن دوست بود. به زبان انگلیسی تسلط داشت. در تهران به طرز مشکوک و اسرارآمیزی کشته شد. او طبع شعر داشت و دارای تألیفاتی است از جمله: «آئین پارسیان»، ترجمه از انگلیسی؛ «آئینه‌ی آئین مزدیسنی»؛ «فروغ مزدیسنی».

ارباب کیخسرو شاهرخ ۷ تیرماه ۱۲۵۴ در کرمان زاده شد.وی معلم ، نویسنده و مدرسه ساز نمونه و ساخت بیش از ۲۰ مدرسه در شهرهای مختلف از جمله مدرسه ملی ایرانشهر کرمان به سال ۱۲۸۵ خورشیدی و مدارس جمشیدی و جمشید جم و فیروز بهرام و ... بود.ارباب کیخسرو شاهرخ، نماینده زرتشتیان در دوره دوم مجلس شورای ملی، مبتکر طرح کتابخانه مجلس بود. وی دو سال پس از پیروزی مشروطیت، این طرح را به مجلس ارائه کرد و دایره کتابخانه در نظام‌نامه داخلی مجلس شورای ملی، مورد توجه قرار گرفت.نانبرده سرانجام پس از شصت و شش سال زندگی نیک ، آفتاب عمرش در نیمه شب یازدهم تیرماه ۱۳۱۹ غروب کرد و نامش را در تاریخ ایران جاودان ساخت .

گروه : علوم انسانی

رشته : زبان و ادبیات فارسی

گرایش : نویسنده

تحصیلات رسمی و حرفه ای : . تحصیلات ابتدایی را در کرمان گذراند و سپس به هند رفت. سال ۱۲۸۴ به تهران آمد

هم دوره ای ها و همکاران : اسناد موجود و اطلاعات به دست آمده نشان می‌دهد که ارباب کیخسرو شاهرخ با همکاری جمعی از نمایندگان پیشگام مجلس مانند دکتر رضا افشار، شیخ ابراهیم‌زنجانی و سید نصرالله تقوی در فراهم آوردن مقدمات تأسیس کتابخانه مجلس از این طرح پیشنهاد و تا استقرار و پا گرفتن آن، کوشش‌های فراوانی کردند.

وقایع میانسالی : این مرد نیک اندیش از همان بدو کودکی با تمامی مشکلاتی که برایش پیش می آمد از کمک به همنوع دریغ نمی نمود و در دوران زندگی اش منشاء خدمات ارزنده ای به جامعه زرتشتی و کشورش ایران شد

زمان و علت فوت : ارباب کیخسرو شاهرخ در یازدهم تیر سال ۱۳۱۹ دار فانی را وداع گفت.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ارباب کیخسرو شاهرخ سال ۱۲۸۸ از طرف همکیشان خود به نمایندگی مجلس برگزیده شد. همان سال نیز به ریاست انجمن زرتشتیان تهران منصوب شد. وی در سال ۱۲۸۹ کتاب «فروغ مزدیسنی» را به رشته تحریر درآورد. او ۳۱ سال نماینده زرتشتیان در مجلس شورای ملی بود. ارباب کیخسرو شاهرخ، نماینده زرتشتیان در دوره دوم مجلس شورای ملی، مبتکر طرح کتابخانه مجلس بود. وی دو سال پس از پیروزی مشروطیت، این طرح را به مجلس ارائه کرد و دایره کتابخانه در نظام‌نامه داخلی مجلس شورای ملی، مورد توجه قرار گرفت. خلاصه ای از فعالیت های ایشان به قرار زیر است: معلم ، نویسنده و مدرسه ساز نمونه و ساخت بیش از ۲۰ مدرسه در شهرهای مختلف از جمله مدرسه ملی ایرانشهر کرمان به سال ۱۲۸۵ خورشیدی و مدارس جمشیدی و جمشید جم و فیروز بهرام و ... نگارش و چاپ کتابهای آینه آیین مزدیسنی و فروغ مزدیسنی ۳۱ سال نماینده ایرانیان زرتشتی در مجلس شورای ملی از سال ۱۲۸۸ تا ۱۳۱۹ خورشیدی تغییر مراسم تدفین از دخمه به خاکسپاری و خرید و احیای آرامگاه قصر فیروزه تهران و پیگیری این مراسم در سایر شهرها پافشاری در تصویب به رسمیت شمردن احوال شخصیه اقلیتهای مذهبی و پیگیری و تدوین مفاد آن دریافت حکم تولیت موقوفات زرتشتی به نام انجمن های زرتشتیان هر شهرستان . مسئول ساخت راه آهن ایران مدیرعامل شرکت سهامی تلفن به سال ۱۲۹۵ خورشیدی مسئول خرید گندم و غلات در زمان قحطی سال ۱۲۹۷ خورشیدی مسئول شناسایی و بازسازی آرامگاه فردوسی و سرپرستی جشن هزاره آن شاعر نامور به سال ۱۳۱۳ خورشیدی تاسیس کتابخانه مجلس و رئیس اداره مباشرت و سرپرست چاپخانه مجلس مسئولیت و سرپرستی جشن تاج گذاری

احمد شاه قاجار نظارت بر جشن تاج گذاری رضا شاه پهلوی

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : ارباب کیخسرو در انجام مراحل مقدماتی تاسیس، گردآوری کتاب و تعیین مکانی برای نگهداری کتاب‌ها و ایجاد کتابخانه موقت، سهم به‌سزایی داشته است.که از وی به عوان بنیانگذار کتابخانه مجلس یاد می شود. وی علاوه بر این، بنیانگذار انجمن آثار ملی است. این انجمن بعد از انقلاب به انجمن آثار و مفاخر فرهنگی تغییر نام داد. همچنین مسؤلیت ساخت بنای فعلی آرامگاه فردوسی در طوس نیز بر عهده ارباب کیخسرو بوده است. ساخت بنای آرامگاه فردوسی در کمیسیونی پیگیری می‌شده که محمدعلی فروغی نخست وزیر، ارباب کیخسرو، هرتسفلد آلمانی و گدار فرانسوی اعضای آن بوده‌اند. --

آثار :

۱ فروغ مزدیسنی

ویژگی اثر : تالیف

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۲۴ -۱۲۰ /۱)، شرح حال رجال (۱۸۰ -۱۷۹ /۳)، مؤلفین کتب چاپی (۱۰۲ -۱۰۱ /۵).

اکبرآبادی

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۱۰۶۰ ق، اعزازالنساء بیگم، از زنان صاحب خیرات و مبرات مسلمان هند. وی همسر شاه جهان (۱۰۶۸ -۱۰۳۷ ق) پادشاه تیموری هند بود. او به سال ۱۰۶۰ ق، در فیض بازار (بازار فیض) شهر شاه جهان‌آباد (دهلی) مسجدی بنا کرد که بنام بانی آن به «مسجد اکبرآبادی» شهرت یافت. این مسجد از سنگ سرخ بنا شده بود و کتیبه‌های آن به زبان و خط فارسی بوده است. چنانکه از نوشته‌های کتیبه به دست می‌آید ساختمان مسجد دو سال به طول انجامید و یکصد و پنجاه هزار روپیه هزینه آن شد. وی موقوفاتی برای آن تعیین نمود و مقرر کرد که هزینه مرمت مسجد از آن تامین شود و مابقی آن را به خدمه‌ی مسجد، بنای حمام و طلاب علوم دینی بدهند در غیر اینصورت تمام آن را به نویسندگان و کاتبان ببخشند. این مسجد و مدرسه‌ی پیوسته به آن در سال ۱۲۷۳ ق به کلی منهدم شد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: نقش پارسی بر احجار هند، ۲۴ -۲۳.

امیرکبیر، محمدتقی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۱۲۶۸ -۱۲۲۲ ق)، خدمتگزار علم، فرهنگ و تمدن. ملقب به اتابک اعظم، امیرنظام و امیرکبیر. وی در هزاوه، از قرای فراهان، به

دنیا آمد. پدرش در دستگاه میرزا بزرگ فراهانی و فرزند او، میرزا ابوالقاسم قائم مقام دوم، سمت آشپز را داشت و بعدها به عنوان ناظر و ریش سفید خانه میرزا ابوالقاسم انتخاب شد. میرزا تقی از دوران کودکی در خانه‌ی قائم مقام بود و میرزا ابوالقاسم در تربیت و نشو و نمای وی سهم بسزایی داشت. در حدود ۱۲۴۳ ق امیر به خدمت دبیری و پس از آن در خدمت استیفا (وصول مالیات و حقوق دیوانی) داخل شد و سپس در سلک منشیان رسمی قائم مقام درآمد. وی بعدها عهده‌دار معاونت امیرنظام، میرزا محمد خان زنگنه شد و ملقب به وزیر نظام گردید و بعد از مرگش جانشین او شد و به امیرنظام لقب یافت. اولین مسافرت برون مرزی میرزا تقی خان برای معذرت خواهی دولت ایران از قتل گریبایدوف بود. دومین سفر او در ۱۲۴۵ ق برای ملاقات با نیکلای اول، امپراتور روسیه بود که به همراه محمد خان زنگنه و چند تن دیگر به ایروان رفت. مهم‌ترین سفر خارجی میرزا تقی خان مسافرت به کشور عثمانی بود. وی، با عنوان سفیر ایران، برای برقراری صلح با عثمانی، به همراه حاج میرزا آقاسی به ارزروم (ارزنهٔ الروم) رفت. امیرکبیر پس از موفقیت در تنظیم و عقد پیمان صلح به ایران بازگشت که این مأموریت چهار ساله را می‌توان از موفق‌ترین و مهم‌ترین مأموریتهای خارج از کشور این بزرگمرد برای ایران دانست. پس از مرگ محمدشاه میرزا تقی خان برای به تخت نشاندن ناصرالدین‌شاه تلاش بسیاری کرد و به دلیل لیاقتهای او، شاه وی را عهده‌دار مقام صدارت اعظمی کرد و ملقب به امیرکبیر اتابک اعظم نمود. اوضاع ایران در زمان به صدارت رسیدن امیرکبیر به هم ریخته و هرج مرج حاکم بود. خزانه‌ی دولت خالی شده بود و فرمانداران در شهرستانهای تابعه خود حکومت خود مختار تشکیل داده بودند. همچنین ناامنی در جاده‌ها و در شهرها حکمفرما بود. اصلاحات امیرکبیر ابتدا با عزل افراد بی‌کفایت و نصب اشخاص کاردان شروع شد. او سپس اوضاع مالی و امنیت جاده‌ها و راهها را سامان بخشید و پس از اصلاح دارایی و امور مالی کشور به اصلاح ارتش پرداخت. از مهم‌ترین اصلاحات اقتصادی امیرکبیر: توسعه‌ی زراعت نیشکر مازندران و خوزستان، توسعه‌ی زراعت زعفران و برخی از ادویه‌های خارجی در خراسان، ایجاد کارخانه‌ی کاغذسازی در شمال شرقی تهران، تأسیس کارخانه‌های چلواربافی و چینی‌سازی در تهران و حریربافی در کاشان و بلورسازی در قم بود. همچنین امور معدن مس قراچه‌داغ و دیگر معادن نظم گرفت. او همچنین اصلاحاتی در دوایر قضایی انجام داد. امیرکبیر برای آنکه از روابط صاحب نفوذان داخلی با بیگانگان مقیم تهران آگاه شود، اداره‌ی مخصوص و سریی در تهران به نام منهیان، که کارکنان آن کاملا مستور و مخفی بودند، تأسیس کرد. امیرکبیر در مسائل سیاسی نیز اصلاحاتی انجام داد، از جمله سر و سامان دادن به وضع سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور و تلاش در راه اندازی و انتشار روزنامه‌ی «وقایع اتفاقیه» بود. او همچنین به تمام مداخلات ناروا و نامشروع بیگانگان در ایران خاتمه داد. امیرکبیر همچنین در مفاد قرارداد واگذاری قسمتی از سواحل دریای خزر و نیز واگذاری بیمارستانی در گرگان به روسیه بازنگری و تجدید نظر کرد. یکی دیگر از مهمترین کارهای امیرکبیر تأسیس دارالفنون بود که می‌توان این اقدام را از مهم‌ترین کارهای وی در جهت پیشرفت علم و فرهنگ ایران دانست. پس از این همه فعالیت در راه آبادانی کشور، بر اثر ناسپاسی ناصرالدین شاه و اقدامات اطرافیانش و خارجیانی که هریک به گونه‌ای از طرف او ضربه و زیان دیده بودند، ابتدا به دستور شاه عزل و سپس به کاشان فرستاده شد. پس از تبعید توهین‌آمیز امیر به کاشان بر اثر اصرار میرزا آقا خان نوری سرانجام شاه حکم قتل او را امضا نمود و امیرکبیر به طرز فجیعی در حمام فین کاشان با زدن رگهای دست و پا به شهادت رسید. پیکر امیرکبیر ابتدا در کاشان و سپس به پایمردی همسرش، عزت‌الدوله، در کربلا به خاک سپرده شد.[۱]

(میرزا- خان) ملقب به امیر نظام که بعدها مشهور به امیر کبیر گردید. وی از بزرگترین رجال سیاسی دوره قاجاریه است (مقت. ۱۲۶۸ ه.ق.) اصلا فراهانی است و پدرش مشهدی قربان طباخ ابوالقاسم قائم مقام بود. تقی نیز در خاندان قائم مقام تربیت یافت و در جوانی وارد دستگاه ولیعهد در تبریز گردید و جزو هیئت اعزامی به روسیه به ریاست خسرو میرزا به آن کشور رفت (۱۲۴۴). امیر نظام زنگنه بدو توجه کرد و وی را همراه ناصرالدین میرزا ولیعهد برای ملاقات با تزار روسیه به اوج کلیسا فرستاد. اندکی بعد وی به ریاست قشون آذربایجان منصوب گردید (۱۲۶۳) و پس از فوت امیر نظام زنگنه به پیشکاری آذربایجان منصوب گردید و

سرپرستی ولیعهد بدو محول شد. پس از مرگ محمد شاه (در سال ۱۲۶۴) میرزا تقی‌خان ناصرالدین میرزا را به تهران حرکت داد و وسایل استقرار سلطنت او را فراهم آورد و با مقام صدارت عظمی بر تق و فتق امور پرداخت و دستگاه دولت و دربار را دقیقا تحت نظارت قرار داده، مستمریهای بیجا را قطع کرد، امور مالی کشور را متمرکز ساخت، مالیاتهای معقوه را وصل کرد، قشون را منظم نمود، با دول همسایه روابط سیاسی براساس دوستی متقابل دایر کرد و قیود سیاسی را درهم شکست، با تأسیس دارالفنون و استخدام معلمان اروپایی بنیاد فرهنگ نو را ریخت، اما مخالفان او از پای ننشستند تا شاه را وادار به عزل و تبعید وی به کاشان و صدور حکم قتل او کردند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] امیرکبیر تجلی افتخارت ملی، تاریخ جراید (۳۳۳ -۳۳۰/ ۴)، داستانهایی از زندگانی امیرکبیر، دایرۀالمعارف فارسی (۲۵۳ -۲۵۲/ ۱)، روضۀ الصفا (۵۰۰ -۴۹۸، ۴۰۳ -۴۰۱، ۳۷۱ -۳۶۶، ۳۶۱ -۳۵۷، ۳۰۶ -۲۹۴، ۲۰۲ -۱۹۸/ ۱۰)، زندگانی میرزا تقی خان امیرکبیر، شرح حال رجال (۲۲۱ -۲۰۹/ ۱)، لغت نامه (ذیل/ امیرکبیر)، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناسخ التواریخ (۳۸۹ -۳۷۹، ۲۳۲ -۲۲۹، ۱۹۲ -۱۸۳، ۱۰۹ -۱۰۵، ۵۸ -۴۹/ ۳).

انیس‌الدوله

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۱۳۱۴ ق، فاطمه از زنان کاردان و خیر. وی دختر نور محمد، از گرجیانی بود که در زمان صفویه، اجدادش را از گرجستان کوچانده و در مازندران سکونت داده بودند. پدرش در جوانی درگذشت و از آن پس نزد عمه‌اش زندگی می‌کرد. به توسط او به حرمخانه ناصرالدین شاه قاجار (۱۳۱۳ -۱۲۶۴ ق) راه یافت و جیران خانم فروغ‌السلطنه- که در آن زمان زن سوگلی شاه بود- دختر را به خدمت خود نگاه داشت. پس از مرگ جیران خانم و در سفر سلطانیه، شاه او را صیغه کرد (۱۲۷۶ ق) و به دلیل لیاقت، کفایت، کاردانی و آداب‌دانی به تدریج مورد توجه و علاقه شاه قرار گرفت و مقام و منزلت ممتازی در میان زنان عقدی و صیغه‌ای شاه به دست آورد. حتی شاه چند بار خواست او را به عقد دائم خود درآورد ولی او نپذیرفت.

انیس‌الدوله در اندرون، دستگاه عظیم جداگانه، آشپزخانه‌ای مخصوص و مواجب معینی داشت. پس از مرگ مهد علیا، مادر شاه، وی همسران سفرای خارجی و رجال دولت را به حضور می‌پذیرفت. در سفر اول ناصرالدین شاه به اروپا انیس‌الدوله به همراه یکی دیگر از زنان همراه شاه بود، اما در میان راه او را به تهران بازگرداندند. ناصرالدین شاه به او علاقه زیادی داشت و او نیز به شاه مهر می‌ورزید. گویند پس از مرگ ناصرالدین شاه او بسیار غمگین و افسرده بود. یکبار وقتی که مقداری اسکناس برایش آوردند که تصویر ناصرالدین شاه بر روی آن بود به قدری شیون کرد که بیمار شد و مدتی پس از آن درگذشت. هنگامی که میرزای شیرازی استعمال توتون و تنباکو را تحریم کرد شاه غلیان خواست و او اظهار داشت که کشیدن غلیان حرام است. شاه گفت: چه کسی آن را حرام کرده وی گفت: همان کسی که مرا به تو حلال کرده است. او به اهل‌بیت ارادت داشت و بخش قابل توجهی از مال و ثروت خود را به شرح زیر به آستانه‌های مقدسه بخشید: تاج الماس به روضه امیرالمؤمنین علی (ع)، ضریح نقره‌ای برای شهدای کربلا (ع)، پرده‌ای مروارید نشان برای آستان امام حسین (ع)، نیم تاج الماس هدیه آستانه امام رضا (ع)، تعمیر در نقره‌ای طلاکوب مسجد گوهرشاد، وقف ده باب مغازه برای روضه‌خوانی امام رضا (ع)، وقف کاشانک برای شاهزاده حسین در روستای امامه، بنای پل در ناصرآباد لواسان و چاپ و توزیع رایگان کتاب ناسخ‌التواریخ، جلد حضرت صدیقه طاهره (س). همچنین به دستور او رساله عملیه

فارسی زینةالعباد، اثر شیخ زین‌العابدین مازندرانی حائری (۱۳۰۸ ق) که در سال ۱۳۱۳ ق در کلکته چاپ شده بود، در همان سال در تهران به اهتمام شیخ مهدی شیرازی ملقب به سلطان المتکلمین به چاپ رسید.

انیس‌الدوله در تهران درگذشت. پیکر او را به نجف اشرف منتقل کردند و در مقبره مخصوص زنان ناصرالدین شاه در ایوان صحن امیر مؤمنان دفن کردند.[۱]

ملکه ایران و زوجه متفنذ ناصرالدین شاه (ف. تهران ۱۳۱۴ ه.ق.)

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منابع: اعیان‌الشیعه، ۵۰۷ / ۳؛ پشت پرده‌های حرمسرا، ۴۰۱، ۳۸۸، ۳۷۷ -۳۷۶؛ تذکرةالخواتین، ۵۷؛ خیرات حسان، ۶۹ -۶۸؛ دایرةالمعارف تشیع، ۵۹۱ -۵۹۰ / ۲، الذریعه، ۹۳ / ۱۲، ۲۵۸ / ۶؛ ریاحین‌الشریعه، ۴۵۸ -۴۵۷ / ۳؛ کارنامه زنان، ۸۵؛ النساءالمؤمنات، ۲۴۹.

ایوبی، زمرد

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن ششم هجری، از زنان نیکوکار و بخشنده. وی دختر نجم‌الدین ایوب و خواهر صلاح‌الدین ایوبی (۵۸۹ -۵۶۷ ق)، ربیعه خاتون، ست‌العراق و ست‌الشام بود. در صدقات جاریه و ساختن زیارتگاه‌ها، رباطها، و مدارس و غیره از همنوعان خود برتر بود. مسجد بزرگ زمرد خاتون در تپه ثعالب منسوب به اوست که موقوفاتی برای آن مقرر کرد و امام جماعت و موذنی منظور کرد. مدرسه ظاهر دمشق را نیز بر روی رودخانه بردی بنا نهاد.

مولف تاریخ مشاهیر کرد، وی را همان ست‌الشام ایوبی، همسر ناصرالدین اسدالدین شیرکوه، (۵۶۴ ق)، حاکم حمص می‌داند.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعلام‌النساء، ۳۸ / ۲؛ الاعلام، ۱۲۰ / ۳؛ تاریخ مشاهیر کرد، ۱۸۵ / ۳؛ لغت‌نامه دهخدا، ش ۳۰۲ / ۹۸؛ وفیات الاعیان، ۳۱۲ / ۱.

ایوبی، زهره

قرن:۷

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن هفتم هجری، از زنان نیکوکار. وی دختر ملک عادل و برادرزاده صلاح‌الدین ایوبی، (۵۸۹ -۵۶۷ ق) بود که در شایستگی و نیکوکاری شهرت زیادی داشته است. در سال ۶۵۶ ق، مدرسه عادلیه‌ی صغری را در دمشق بنا کرد و برای آن موقوفاتی قرار داد، از جمله دو دهکده در اطراف حلب و یک حمام در دمشق؛ به علاوه مخارج طلاب و مدرسین آنجا را تا زنده بود شخصاً می‌پرداخت.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تاریخ مشاهیر کرد، ۱۸۷ / ۳.

ایوبی، ست‌الشام

قرن:۷

جنسیت:زن

ملیت:ایران

دمشق ۶۱۶ ق، از زنان باتدبیر و نیکوکار. وی دختر نجم‌الدین ایوب و خواهر صلاح‌الدین ایوبی (۵۸۹ -۵۶۷ ق)، ربیعه خاتون، ست‌العراق و زمرد خاتون بود. خانه‌اش محل دیدار دوستان و علاقمندانش بود. او مدرسه و قبرستانی در عونیه واقع در ضلع شمالی دمشق بنا کرد و موقوفاتی برای آنها در نظر گرفت. سی و اندی از پادشاهان ایوبی- به جز فرزندانشان- از محارمش بودند.

مولف تاریخ مشاهیر کرد، وی را همان زمرد خاتون ایوبی همسر ناصرالدین اسدالدین شیرکوه، ۵۶۴ ق، حاکم حمص می‌داند. او در مدرسه الشامیه دمشق دفن شد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعلام‌النساء، ۱۵۵ / ۲؛ الاعلام، ۱۲۰ / ۳؛ تاریخ مشاهیر کرد، ۱۸۵ / ۳؛ لغت‌نامه دهخدا، ش ۳۰۲ / ۹۸؛ وفیات الاعیان، ۳۱۲ / ۱.

ایوبی، ست‌العراق

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن ششم هجری، از زنان نیکوکار و بخشنده. وی دختر نجم‌الدین ایوب و خواهر صلاح‌الدین ایوبی (۵۸۹ -۵۶۷ ق)، ربیعه خاتون ست‌الشام و زمرد خاتون بود. این بانو خانقاهی در حلب بنا کرد که اثری از آن امروز نیست ولی درب شمالی مخصوص زنان، امروز به بوابه (دربانی) خان قاضی از محله باب قنسرین شناخته می‌شود.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعلام‌النساء ۱۵۷ / ۲؛ تاریخ مشاهیر کرد، ۱۸۵ / ۳.

ایوبی، عذراء

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

دهم محرم ۵۹۳ ق، ملقب به عصمت‌الدین از زنان صاحب کمال و خیر. وی دختر نورالدین شاهنشاه بود و در جهت تعلیم و تربیت دینی زنان سعی فراوان داشت. از اینرو جلسات وعظ هفتگی ترتیب می‌داد و عده‌ای از فضلای متدین و پرهیزگار به ارشاد و راهنمایی‌های ضروری دینی زنان می‌پرداختند.

از آثار خیریه وی بنای مدرسه عذراویه در دمشق بوده است که اساتید بزرگ و نامداری چون ابن‌عساکر، ابن ابی‌عصرون، ابن خلکان و غیره در آن تدریس می‌کردند.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعلام‌النساء، ۲۶۰ -۲۵۹ / ۳؛ الاعلام، ۱۲ / ۵؛ تاریخ مشاهیر کرد، ۱۸۵ ،۱۸۴ / ۳.

آزموده، طوبی

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۱۲۵۷- مهر ۱۳۱۵ ش، از نخستین بنیانگذاران مدارس دخترانه در ایران. وی دختر میرزا حسن خان سرتیپ و همسر عبدالحسین میرپنج بود. او زیر نظر پدر و سپس همسرش، زبان و ادبیات فارسی، عربی و فرانسه را نزد معلمان وقت فراگرفت. در سال ۱۲۸۶ ش و در فضای نسبتا آزاد پس از مشروطه «دبستان دخترانه ناموس» را در تهران دایر کرد. چون مردم، مدارس دخترانه را کانون تجددخواهی و بی‌حجابی در میان زنان و دختران می‌دانستند با آن مخالفت می‌کردند، از اینروی که احتمال مخالفت از سوی مردم را می‌داد سعی در برگزاری شعائر اسلامی نمود.

هر سال در ایام سوگواری چند روز مجلس روضه‌خوانی در سالن‌های مدرسه ترتیب می‌داد و از اولیای دانش‌آموزان جهت شرکت در مجلس دعوت می‌کرد، آیاتی از قرآن مجید و نیز کلمات قصار امیر مؤمنان علی (ع) را در تشویق به فراگیری دانش انتخاب می‌نمود و بر دیوارهای مدرسه نصب می‌کرد و... بدین ترتیب بدون مزاحمت و مخالفت مردم به مدت سی سال به کار خود ادامه داد. وی از درآمد شهریه دانش‌آموزان ثروتمند به دانش‌آموزان بی‌بضاعت کمک می‌کرد. این بانو بنیانگذار دومین دبیرستان دخترانه در ایران بود که در سال ۱۳۰۷ ش دختران دیپلمه از آن فارغ‌التحصیل شدند.

مدت ازدواجش کوتاه بود و فرزندی هم نداشت و در سن پنجاه و هشت سالگی در تهران درگذشت.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: کارنامه زنان مشهور ایران، ۱۳۵ -۱۳۳.

آسیه

قرن:۱۲

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۱۲۱۷ ق، از زنان عابد و نیکوکار. وی مادر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ -۱۲۱۲ ق) و از طایفه یوخاری‌باش بود. او در ترویج علم و بزرگداشت علما می‌کوشید. از آثار خیر او تعمیر مدرسه حکیم هاشم بود که از آن پس به مدرسه مادر شاه شهرت یافت. او شهریه مرتبی برای طلاب و مدرسان برقرار کرد و اوقافی برای مدرسان آن منظور نمود. آسیه خانم در تهران درگذشت. جنازه‌اش را بنابر وصیت به نجف منتقل کردند و در روضه حیدریه به خاک سپردند.[۱]

(وف ۱۲۱۷ ق)، عابد و نیکوکار. وی مادر فتحعلی شاه قاجار و از طایفه‌ی یوخاری باش بود. آسیه خانم در ترویج علم و بزرگداشت علما می‌کوشید. از آثار خیر او تعمیر مدرسه‌ی حکیم هاشم در تهران بود که از آن پس به مدرسه‌ی مادرشاه شهرت یافت. او شهریه‌ی مرتبی برای طلاب و مدرسان برقرار کرد و اوقافی برای مدرسان آن منظور داشت. آسیه‌خانم در تهران درگذشت. جنازه‌اش بنا به وصیتش به نجف منتقل شد و در روضه‌ی حیدریه به خاک سپرده شد.[۲]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] منابع: اعیان‌الشیعه (مستدرکات)، ۴ / ۳؛ خیرات حسان، ۱۰ / ۱؛ دایرةالمعارف تشیع، ۱۱۵ / ۱؛ ریاحین‌الشریعه، ۳۲۴ / ۳.

[۲] ریاحین الشریعهٔ (۳۲۴ / ۳)، مستدرکات اعیان (۴ / ۳).

آقا، (آغا)، سلطان

قرن:۱۰

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(پس از ۹۳۸ ق)، فاضل، عابد و نیکوکار. وی دختر طهماسب قلی بیگ از بزرگان دولت صفوی بود. آقا سلطان علوم و فنون اسلامی و ادبیات را از علمای اصفهان فراگرفت. در اصفهان آثار ارزشمندی از وی به جا مانده است، از جمله: تعمیر و بنای قسمتی از مسجد جامع اصفهان؛ تعمیر و تزیین قسمت دیگری که صاحب بن عباد بنا نهاده بود. به نوشته‌ی «تذکرهٔ القبور» آقا سلطان در اصفهان درگذشت و در بقعه‌ی علی بن سهل دفن شد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تذکرهٔ القبور (۲۸)، گنجینه‌ی آثار تاریخی اصفهان (۱۰۲ -۱۰۱، ۹۲).

باغچه بان، جبار

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مبدع روش آموزش ناشنوایان در ایران و پایه‌گذار آموزش و پرورش پیش از دبستان و از پیشگامان فرهنگ و ادبیات کودکان. او در ۱۲۶۴ش در ایروان، از ایالات قفقاز، به دنیا آمد. پدر و جد وی از اهالی تبریز بودند. پدرش قناد، معمار و مجسمه‌ساز بود و در نقل داستانهای کهن و اشعار شاهنامه تبحر داشت. مادربزرگش، بنفشه، زنی باکفایت، طبیب محل و شاعر بود. این دو نقش مهمی در پرورش استعدادهای هنری و خلاقیت جبار داشتند. تحصیلات جبار به شیوهٔ سنتی و مکتبخانه‌ای بود. او در پانزده سالگی مجبور به ترک تحصیل شد و به حرفه‌های پدرش روی آورد. در ۱۲۸۴ش، به دلیل درگیریهای مذهبی، به زندان افتاد. در آنجا، هفته‌نامهٔ ملانهیب و سپس ملاباشی را می‌نوشت و مصور می‌کرد و به کمک همزنجیر و همبندش برای فروش به خارج از زندان می‌فرستاد. زندان در افکار و معتقدات او تغییرات بنیادی پدید آورد و از آن پس، با عشق به آرمان صلح و انساندوستی، فعالانه وارد زندگی فرهنگی و اجتماعی شد. باغچه‌بان تعلیم و تربیت زنان و کودکان را مهم می‌شمرد و به رغم مخاطرات موجود، پنهانی به تدریس سرِخانهٔ دختران می‌پرداخت. از اولین آثار او برای کودکان داستانهای منظوم « قیزیللی یاپراق» (برگ زرانـدود) و «بایرامچیلیق» (مژده‌رسانی عید) است. این آثار، با نام جبار عسکرزاده، متخلص به عاجز، در ۱۲۹۰ش در ایروان چاپ شد. وی، در همین اوان، با نوشتن مقالات و سرودن اشعار، همکاری خود را با روزنامهٔ فکاهی ملانصرالدین آغاز کرد و در ۱۲۹۱ش به نشر هفته‌نامهٔ فکاهی لک‌لک در ایروان پرداخت. با آغاز جنگ بین‌الملل اول و کشمکشهای خونین میان مسلمانان و ارامنه، ناگزیر به ترکیه مهاجرت کرد. در آنجا، ابتدا تحویلدار و سپس فرماندار شهر ایگدیر شد؛ ولی چندی بعد ناگزیر به قفقاز بازگشت. وی در ۱۲۹۷ش، در شهر

نوراشین، از توابع ایالت ایروان، مدرسه‌ای تأسیس کرد که به علت آشفتگی اوضاع دیر نپایید. در ۱۲۹۸ش، بر اثر شدت گرفتن خونریزیها در قفقاز، با خانوادهٔ خود به ایران آمد. باغچه‌بان خدمات فرهنگی خود را، به عنوان معلم کلاس اول، در مدرسهٔ احمدیهٔ مرند آغاز کرد و دیری نگذشت که نحوهٔ کار وی و پیشرفت شاگردانش جلب توجه نمود. اولین اثر او در ایران نمایشنامهٔ «خرخر» است که برای شاگردانش نوشت و در مدرسه اجرا کرد. در ایران زمان، امتیاز تأسیس یک دبستان دخترانه را گرفت؛ ولی، به سبب مخالفتهای متعصبان، موفق به افتتاح آن نشد. در ۱۲۹۹ش، به جهت حسن شهرتش، بنا به دعوت رئیس فرهنگ آذربایجان، به تبریز رفت و در آنجا به کار خود ادامه داد. در این زمان، با روش تازهٔ خویش نوشتن کتاب اول را برای کودکان آغاز نهاد. باغچه‌بان برای تدریس مواد گوناگون درسی، وسایل سمعی و بصری ساخت و کتاب الفبای آسان را برای تدریس فارسی به ترک‌زبانان بزرگسال نوشت. وی، با همکاری همسر و همکارش، صفیه میربابایی، به تدریس دختران در کلاسهای مخصوص نیز موفق شد. وی، در این زمان، «جمعیت حمایت معلمین» و «جمعیت تئاتر» را تأسیس کرد و نمایشنامه‌های انتقادی، از جمله حیات معلمین و اِرکَک خالاقیزی(خاله‌قزیِ‌نَر)، را نوشت. باغچه‌بان در ۱۳۰۳ش، بنا به پیشنهاد رئیس فرهنگ آذربایجان، کودکستانی به نام «باغچهٔ اطفال» در تبریز تأسیس کرد و نام خانوادگی خود را از عسکرزاده به باغچه‌بان تغییر داد. وی، برای کودکان، بازیها و کاردستیهای جدید و تزئینات و صورتکهای گوناگون ساخت و شعر، سرود و نمایشنامه نوشت، و به یاری همسرش، که با موسیقی آشنا بود، در کودکستان نمایشهای آهنگین اجرا کرد. در۱۳۰۵، با توجه به حالات یک کودک ناشنوا در «باغچهٔ اطفال» به فکر تدریس به ناشنوایان افتاد و کار تدریس به کر و لالها را با سه پسر ناشنوا آغاز کرد. باغچه‌بان در آموزش ناشنوایان هیچگونه تجربه قبلی یا دسترسی به کتاب و مقالاتی در این باره نداشت. او، در پرتو تجربهٔ شخصی، به نقش مهم حس باصره و لامسه در آموزش زبان به ناشنوایان پی برد. صداهای زبان فارسی را به دو دستهٔ حنجره‌ای(آوایی) و تنفسی(بی‌آوا) و هر یک از این دو گروه را به ممتد و غیر ممتد تقسیم کرد. وی «الفبای دستی گویا» را، که در نوع خود در جهان بی‌نظیر است، بر پایه ویژگی صداها و شکل حرفها ابداع کرد. در این الفبا، بر خلاف بعضی الفباهای دستی دیگر، از یک دست استفاده می‌شود. این نشانهای دستی، ضمن اینکه کمک به لبخوانی است، وسیله‌ای برای تعلیم و اصلاح تلفظ نیز هست. باغچه‌بان، به‌رغم خدمات فرهنگیش، مجبور به ترک تبریز شد و در۱۳۰۶ به دعوت رئیس فرهنگ فارس به شیراز رفت. در همان سال، «کودکستان شیراز» را تأسیس کرد و به نوشتن شعر، چیستان و نمایشنامه‌های گوناگون پرداخت که، از آن میان، مجموعه شعر زندگی کودکان و نمایشنامهٔ گرگ و چوپان را در۱۳۰۸و نمایشنامهٔ پیروترب و خانم‌خزوک را در ۱۳۱۱خود مصور و چاپ کرد و وسایل و بازیهای گوناگونی برای پرورش حافظه، حواس و اندامهای تکلم ساخت. برنامهٔ کودکستانش شامل ورزش، گردش در کوه و صحرا، تمرین رختشویی، تعلیم بنایی و خشت‌زنی و مجسمه سازی و کار بافتنی و آداب معاشرت و غیره بود. در همین زمان، کار تئاتر را نیز ادامه داد و با همکاری نصرالله شادروان، چندین نمایشنامهٔ انتقادی به صحنه آورد. از این رو می‌توان گفت که در دههٔ اول قرن چهاردهم در کشور ما از نظر آغاز آموزش و پرورش ابتدایی و آموزش کودکان استثنائی و ایجاد فرهنگ و ادبیات کودکان برجستگی چشمگیری داشته‌است. در پایان ۱۳۱۱، باغچه‌بان به تهران آمد. او قصد داشت مؤسسه‌ای برای پژوهشهای روانشناسی و تربیتی تأسیس کند که به دلیل نداشتن پشتیبانی مادی و معنوی از آن منصرف شد. در این ایام، ناگزیر مدت کوتاهی در یک کارخانهٔ سیگارپیچی مشغول کار شد. در آذر ۱۳۱۲، باغچه‌بان، با چاپ اعلانی در روزنامهٔ اطلاعات دربارهٔ آموزش ناشنوایان، اولین کلاس ناشنوایان را، در مطب دوستش، با یک شاگرد، دایر کرد. تعداد شاگردان به تدریج به پنج نفر افزایش یافت. در پایان سال تحصیلی، وزارت فرهنگ، با احساس رضایت از نتیجهٔ آموزش ناشنوایان، ماهانه‌ای به مبلغ چهل تومان برای دبستان مقرر داشت و «دبستان کر و لالها» رسماً آغاز به کار کرد. در همان سال، باغچه‌بان تلفن گنگ یا سمعک استخوانی را اختراع کرد و به ثبت رسانید. این سمعک وسیلهٔ انتقال صوت از طریق دندان به مرکز شنوایی است. در ۱۳۱۴، وزارت فرهنگ «دستور تعلیم الفبای» او را منتشر کرد که امروز نیز از روش پیشنهادی در آن

(«روش باغچه‌بان») در کلاسهای دبستانی و بزرگسالان استفاده می‌شود. در ۱۳۲۲، با کمک افراد خیّر، «جمعیت حمایت کودکان کر و لال کور» را در تهران تأسیس کرد که در تیر ۱۳۲۳ به ثبت رسید و بعدها کلمهٔ کور از عنوان آن حذف‌شد. در بهمن همین سال، ماهنامهٔ زبان را منتشر کرد و در آن روش تازهٔ خویش را در اختیار آموزگاران کلاس اول گذاشت. کتابهای اول دبستان و کتاب سرباز را، با روش تازه، در همین سال منتشر کرد. در اسفند ۱۳۲۸، اساسنامه و برنامهٔ کامل و دقیق تحصیلات پنجسالهٔ ناشنوایان برای آموزش زبان و حرفه، روش شفاهی توأم با الفبای دستی گویا، به کوشش باغچه‌بان، تهیه و به تصویب رسید. او، در ۱۳۳۰، «کانون کر و لالها» را پایه‌گذاری کرد. در ۱۳۳۲، نخستین کلاس تربیت معلم ناشنوایان را، با همکاری دانشسرای مقدماتی، در آموزشگاه خود تأسیس کرد و بدین ترتیب، اولین گام در تربیت رسمی معلمان کودکان استثنائی برداشته‌شد. در ۱۳۴۳، کتاب حساب را برای کودکان ناشنوا و روش آموزش کر و لالها را برای آموزگاران نوشت. در کتاب اخیر، ضمن توضیح صداهای زبان فارسی و روش آموزش تلفظ و لبخوانی، اصول «زبان مصور» را به تفصیل شرح داده است. زبان مصور مجموعهٔ علایم بصری است که با استفاده از آن می‌توان ساختار زبان را به ناشنوایان آموخت. در همین زمان، «گاهنامه»، وسیله‌ای بصری برای آموختن چگونگی بلند و کوتاه شدن روزها، را ساخت. آموزشگاه باغچه‌بان، در زمان حیات وی، از هر نظر گسترده و مجهز شد. با اجرای برنامهٔ تربیت معلم ناشنوایان، مدارس و کلاسهای ویژه و هنرستانها و کلاسهای بزرگسالان(اکابر) و باشگاهها و مراکز پژوهشی و خدمات ویژه، از جمله دوره‌های تربیت رابط ناشنوایان در تهران و شهرستانها تأسیس شد و ناشنوایان به مراکز آموزش عالی راه‌یافتند. باغچه‌بان در اواخر عمر، «جمعیت سلام» یا «گرامیداشت» را با نیت تشویق مردم به تجلیل از نیکوکاران در زمان حیاتشان، تأسیس کرد و جزوهٔ «آدمی اصیل» را در این باره منتشر ساخت. از کتابهای شعر و نمایشنامه و داستانهای کودکانهٔ باغچه‌بان به زبان فارسی نُه اثر به چاپ رسیده‌است. از جمله آثار چاپ نشدهٔ او در این حوزه نمایشنامهٔ آهنگین مجادلهٔ دو پری است. همچنین در روشهای تدریس خواندن و نوشتن و آموزش ناشنوایان، سیزده اثر از وی منتشر شده‌است. آثار او به زبان ترکی بالغ بر دوازده کتاب است که از آن میان، ترجمهٔ رباعیات خیام، به نام رباعیات آذری خیام، ارزش خاصی دارد. رباعیات باغچه‌بان، که در ۱۳۳۷ به چاپ رسید، آیینهٔ افکار و فلسفهٔ زندگی اوست. باغچه‌بان در ۴ آذر ۱۳۴۵ درگذشت.

منابع زندگینامه :پایگاه یاد یار

بدرنساء

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن سیزدهم هجری، از زنان خیر و نیکوکار. وی دختر مصطفی خان قاجار و دختر عمو و همسر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ -۱۲۱۲ ق) بود. او از شاه طلاق گرفت. سپس به حج رفت و در بازگشت از این سفر درگذشت. این بانو نیازمندان را دستگیری می‌کرد. طلاکاری چهار گلدسته در کاظمین به دستور و هزینه او بود.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تاریخ عضدی، ۳۰۲، ۱۳ -۱۲؛ خیرات حسان، ۲۰۳ -۲۰۲ / ۲.

برقعی، رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم دینی.

تولد: ۱۳۰۳، قم.

درگذشت: ۶ اردیبهشت ۱۳۷۵.

آیت‌الله سید رضا برقعی پس از طی دوران طفولیت، به فراگیری سواد و تحصیل علم در مدرسه‌های باقریه و حکیم نظامی پرداخت. در سال ۱۳۲۰ پس از فراغت از تحصیل مدرسه حکیم نظامی وارد حوزه‌ی علمیه قم شد و با استفاده از دورس آیت‌الله سید حسین بروجردی و امام خمینی (ره)، درس خارج را در محضر استادان حوزه‌ی علمیه‌ی قم به پایان برد. سپس راهی نجف شد و چند سالی در آنجا در درس آقایان سید یحیی و سید احمد یزدی و دیگران حاضر شد. پس از بازگشت به ایران، در وزارت آموزش و پرورش به شکل دهی و تألیف و تدوین کتابهای درسی دینی دبستان و دبیرستان پرداخت. در این راه آقایان گلزاده‌ی غفوری، حجت‌الاسلام محمدجواد باهنر و آیت‌الله دکتر بهشتی در کنار وی فعالیت می‌کردند. در سال ۱۳۵۴ دفتر نشر فرهنگ اسلامی تأسیس کرد.

از جمله فعالیت‌های اجتماعی ایشان، می‌توان به تأسیس کارگاه قالی بافی، مدرسه راهنمایی، درمانگاه و احداث راه ارتباطی آسفالته اشاره کرد.

تألیف خودآموز قرآن از جمله آثار اوست. وی همچنین با همکاری دکتر باهنر، رساله خداشناسی و کتاب تعالیم قرآن (این کتاب به زبان‌های اردو، انگلیسی و فرانسوی ترجمه شده است) و کتاب اصول دین و احکام را منتشر کردند. کتابچه‌ی دیگر معلم قرآن است که به زبان فارسی و عربی منتشر شده است. رساله احکام دین نیز از آثار ایشان است.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

برقعی، علی‌اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید علی اکبر بن السید الجلیل السید رضی برقعی از علماء فضلاء و نویسندگان ادباء معاصر تهران است. وی در شب یازدهم ماه مبارک رمضان سال یکهزار و سیصد و هفده قمری ه در شهرستان دینی و دارالعلم والایمان قم دیده بجهان گشوده و در مکتب قدیم الفباء را آموخته سپس به ترکیب کلمات فارسی که ترکیبی از زبان فارسی و عربی بود چنانکه هم هست پرداخته و از آن پس به فراگرفتن علوم ادبیه و فقه و اصول و منطق و کلام و فلسفه و هیئت همت گماشته و از علوم جدید که در ایران تازه پا می‌نهاد طرفی بسته است.

اساتید معظم له در رشته‌های مختلف غیر از اساتید علوم ادبی بدین نامها می‌باشند.

۱- عالم جلیل و فقیه نبیه آیت‌اللّه حاج میرزا محمد معروف به ارباب که علاوه بر معلومات عقلی و نقلی محضری دوست داشتنی و بیانی دلنشین داشت.

۲- عالم اصولی خبیر آقای شیخ ابوالقاسم معروف بصغیر

۳- عالم بسیار مدقق و متفکر آقای آقا شیخ ابوالقاسم کبیر

۴- فاضل فکور که هم ادیب بود و هم فقیه آقای شیخ حسن فاضل

۵- فقیه متبحر و اصولی محقق آیت‌اللَّه حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی (موسس حوزه علمیه قم) که ۱۵ سال در حلقات درس ایشان شرکت نموده و استفاده کرده است.

۶- آیهٔاللَّه حاج میرزا حسین نائینی که حقیقتا احاطه عجیبی به چندین علم داشت.

۷- آیت‌اللَّه العظمی آقا سید ابوالحسن اصفهانی (البته از این دو بزرگوار فقط در موقع توقفشان در قم که بعنوان تبعید بسر می‌بردند استفاده نموده است)

۸- در منطق و فلسفه و هیئت استاد یگانه و حکیم فرزانه آقا میرزا علی‌اکبر حکمی یزدی.

مشایخ اجازات ایشان چهار نفرند.

۱- مرحوم آیت‌اللَّه حاج میرزا محمد ارباب که در سال ۱۳۳۷ قمری مرقوم داشته‌اند.

۲- مرحوم ثقهٔالاسلام محدث جلیل حاج شیخ عباس قمی در سال ۱۳۴۲ قمری نوشته‌اند.

۳- مرحوم آیهٔاللَّه آقا میرزا محمد تهرانی سامرائی در سال ۱۳۵۲ قمری نوشته‌اند.

۴- مرحوم علامه تهرانی آقا شیخ محسن معروف به آقا بزرگ تهرانی صاحب الذریعه که در تاریخ مزبور مرقوم داشته‌اند.

آثار و تألیفات ارزنده‌ی ایشان که بطبع رسیده است باین شرح است:

۱- راهنمای دانشوران در ضبط و تقیید نامها و نسبتها در سه مجلد.

۲- کاخ دلاویز در تاریخ شریف رضی.

۳- کانون احساسات در رستاخیز شگفت‌انگیز امام حسین علیه‌السلام.

۴- مهر تابان در سیرت مولای متقیان امیر مؤمنان علیه‌السلام

۵- جلوه حق

۶- تذکره مبتکران در بنیان گذاران علوم و فنون.

۷- بامداد روشن در اسرار صلح امام حسن.

۸- راهنمای دینداران پیرامون چندین بحث جالب دینی.

۹- درج گهر در متن سخنان کوتاه پیغمبر و ترجمه فارسی آن.

۱۰- راهنمای قم در تاریخ قم و تاریخ اماکن مقدسه.

۱۱- چرا از مرگ بترسم، پیرامون واقعیت مرگ و اثبات روح

۱۲- ترجمه کتاب الشیعه و فنون الاسلام تألیف علامه سید حسن صدر. بنام شیعه یا بنیان‌گذاران فنون و علوم اسلام.

۱۳- مقالات بسیار در موضوع‌های مختلف.

و اما آنچه را که تاکنون بطبع نرسیده است بسیار و از آنها کتب زیر است:

۱- هدایا العقول فی الحکم المأثوره عن العتره و الرسول. این کتاب را بفارسی ترجمه نموده بنام گنجینه‌ی حکمت.

۲- کتاب الروض المنی در دو مجلد فی الحکمه و الادب.

۳- کتاب السراج الوهاج فی اسرار المعراج بعربی.

۴- رساله الناهیه عن الفحشاء در اسرار نماز بعربی

۵- رهبر دانشوران در شناخته شدگان بکنیه و لقب و ترجمه خطبه حضرت فاطمه علیهاالسلام و شرح آن و نام این کتاب جزو تالیفاتشان در پشت جلد کتاب کاخ دلاویز مذکور است.

(۱۳۶۶ -۱۲۷۸ ش)، فقیه، نویسنده و شاعر، متخلص به کاشف. در شهر قم متولد شد. وی نسبتش به موسی مبرقع، فرزند امام محمد تقی (ع)، می‌رسد. آموزش مقدماتی را در مکتب فراگرفت و از آن پس به تحصیل علوم عربی، دینی و ادبی پرداخت. از بزرگترین استادان وی در رشته‌های مختلف، می‌توان از حاج میرزا حسین نایینی و آقا سید ابوالحسن اصفهانی و حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی نام برد. برقعی نزد آقا میرزا علی اکبر حکمی یزدی منطق، فلسفه و هیئت را فراگرفت. آیت الله ارباب و محدث قمی و شیخ آقا بزرگ تهرانی از مشایخ اجازه‌ی وی بودند. برقعی مشاور آیت الله حایری در برخی از مسائل حوزه‌ی علمیه‌ی قم بود. او در سال ۱۳۱۳ ش یک دبستان و در سال ۱۳۱۵ ش یک دبیرستان در قم بنا کرد. وی به منظور شرکت در کنگره‌ی جهانی صلح به پاریس و وین دعوت شد و در آنجا سخنرانی کرد که پس از بازگشت به ایران، به شیراز و بعد به یزد تبعید شد. از اشعار وی تنها دو هزار بیت باقی مانده است. از آثار او می‌توان از «راهنمای دانشوران» در سه مجلد؛ «جلوه‌ی حق» و «مهر تابان»، در سیرت امیرالمؤمنین (ع)؛ «کاخ دلاویز»، در تاریخ شریف رضی؛ «تذکره‌ی مبتکران»؛ «درج گهر»، در سخنان سید بشر؛ «کانون احساسات»، پیرامون جنبش امام حسین (ع)؛ «بامداد روشن»، در اسرار صلح امام حسن (ع)؛ «چرا از مرگ بترسم»، پیرامون واقعیت مرگ؛ «هدایا العقول»؛ «تبصره‌ی معلمان»، در نحو؛ «السراج الوهاج»؛ «روض المنی فی المختار من قصار الکلمات امیرالمؤمنین (ع)»؛ «سیاست‌نامه حضرت علی (ع)»؛ «راهنمای قم»؛ «دیوان» شعر نام برد.[۱]

فقیه، محقق، شاعر.

تولد: ۱۲۷۸(۱۳۱۷ ق.)، قم.

وفات: ۱۳ مرداد ۱۳۶۶.

آیت‌الله سید علی‌اکبر برقعی قمی متخلص به «کاشف»، فرزند سید رضی، پس از تحصیلات علوم عقلی و نقلی نزد استادان، شروع به تدریس نمود. حوزه‌ی درسی به وجود آورد و به دانش‌پژوهی و دانش‌پروری پرداخت.

در بیست سالگی از مراجع زمان اجازه اجتهاد کسب کرد. اساتید او در ادب شیخ جعفر غفرانی و شیخ ابوالقاسم نحوی و در منقول آقایان محمد ارباب و حسن فاضل و شیخ ابوالقاسم ملا محمد کریم و در خارج از سطح آیات عظام حائری یزدی و حسن نایینی و سید ابوالحسن اصفهانی و در مقدمات معقول محمد ارباب و در تحصیلات عالیه معقول شیخ علی‌اکبر حکمی یزدی بودند.

در سال ۱۳۱۳ یک دبستان و سال ۱۳۱۵ یک دبیرستان تأسیس کرد و هر دو را به نام سنایی موسوم ساخت. پس از ورود آیت‌الله العظمی حائری یزدی به قم و تأسیس حوزه‌ی علمیه‌ی، آیت‌الله برقعی یکی از مشاروان او بود و درباره مشکلات روحانیت و وضع تحصیلی طلاب با او تبادل نظر می‌کرد. آیت‌الله برقعی در زمان جنگ جهانی دوم یاور مردم بود و به تشکیل انجمن خیریه همت گماشت و از متمکنین تهران و قم کمک گرفت و در منطقه‌ای که سکونت داشت نانوایی ایجاد کرد. بدین طریق به بینوایان کمک و مساعدت می‌نمود.

در سال ۱۳۲۹ که در ایران جمعیت هواداران صلح به ریاست ملک‌الشعرای بهار تشکیل شد، از آیت‌الله برقعی خواستند که به جمعیت صلح در ایران کمک کند و او نیز اولین سخنرانی خود را در مسجد امام خمینی (ره) (شاه سابق) تهران تحت عنون «صلح و نیروی نگهبان آن» ایراد کرد. شعار «به عدل سوگند، صلح پیروز است» به واسطه ایشان رایج شد. به همین منظور به کنگره‌ی جهانی صلح دعوت شد که یک بار در پاریس و بار دیگر در وین تشکیل شد و به عنوان یک پیشوای روحانی مسلمان سخنرانی کرد. پس از مراجعت از سفر اروپا از قم به شیراز و بعد به یزد تبید شد و این تبعید مدت چهارده سال به طول کشید.

آیت‌الله برقعی به شعر و شاعری علاقمند بود و شعر هم می‌گفت. قسمتی از اشعار وی از بین رفته است و فقط حدود دو هزار بیت آن گردآوری شده است.

فهرست آثار ایشان به شرح زیر است: راهنمای دانشوران (سه جلد؛ ۱۳۲۹ -۱۳۲۸)؛ راهنمای قم (در تاریخ قم و آثار تاریخی آن؛ با

مقدمه رسید یاسمی، ۱۳۱۷)؛ راهنمای دینداران (۱۳۲۴)؛ کانون احساسات (در واقعه کربلا)؛ کاخ دلاویز (یا تاریخ شریف رضی؛ ۱۳۸)؛ مهر تابان (در سیرت علی (ع)؛ ۱۳۱۷)؛ جلوه حق (در سیرت علی بن ابی‌طالب؛ ۱۳۱۹)؛ بامداد روشن (در اسرار واگذاری خلافت حضرت امام حسن (ع) به معاویه؛ ۱۳۲۰)؛ ترجمه شیعه یا پدیدآورندگان فنون اسلام (اثر سید حسن صدر؛ ۱۳۱۹)؛ تذکره مبتکران، درج گهر (در سخنان حضرت سید البشر؛ ۱۳۶۶ ق.)؛ چرا از مرگ بترسم (اثر ابن مسکویه، ترجمه لماذا اخاف الموت، قم، چاپ دوم، ۱۳۲۷)، راه نو در جهان‌شناسی؛ دررالکلم در کلمات قصار علی (ع)؛ سیاست‌نامه حضرت علی (ع).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

منابع زندگینامه :[۱] سخنوران نامی معاصر (۲۹۳۱ -۲۹۲۴/ ۵)، فرهنگ سخنوران (۷۵۵)، الذریعه (۲۲۹/ ۱۷، ۶۴/ ۱۰، ۸۹۹/ ۹). گنجینه‌ی دانشمندان (۳۹۳ -۳۸۹/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۴۹۳ -۴۹۱/ ۴).

بیگم جان

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن سیزدهم هجری، از زنان خیر و نیکوکار، وی دختر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ -۱۲۱۲ ق) و بدر جهان خانم بود که به ازدواج محمد قاسم خان امیر درآمد. پدرش علاقه وافری به این دختر و همسرش داشت. در سفر و حضر، همراه و هم‌صحبت پدر بود و در سر سفره پادشاهی و مجالس حاضر می‌شد. وی زنی بخشنده و باکرم بود و به عرفان تمایل داشت و از مریدان حاج آقا رضا همدانی- که از عرفای آن زمان به شمار می‌رفت- بود و هر سال مبلغ زیادی پول برای وی ارسال می‌کرد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: تذکرۀالخواتین، ۶۹؛ خیرات حسان، ۸۱ / ۱؛ دایرۀالمعارف تشیع، ۵۸۸ -۵۸۷ / ۳.

پریزاد

قرن:۱۰

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن نهم هجری، از زنان خیر. به نوشته اعیان‌الشیعه، وی ندیمه گوهرشاد بیگم همسر شاهرخ تیموری (۸۵۰ -۸۰۷ ق) بود. هنگامی که گوهرشاد آغا، مسجد گوهرشاد را در کنار مرقد امام رضا (ع) بنا کرد، پریزاد خانم نیز مدرسه‌ای دینی در مشهد ساخت و املاکی برای آن وقف نمود و در حدود بیست الی سی طلبه در آن تحصیل می‌کردند. در زمان شاه سلیمان صفوی (۱۱۰۵ -۱۰۷۷ ق)، یکی از خوانین قندهار به نام نجفعلی خان مدرسه را تعمیر کرد و آقا محمد بیگ و میرزا شکرالله نیز در تجدید بنای آن اهتمام نمودند. این مدرسه، در بازار مشهد قرار داشته و تا سه دهه گذشته موجود بوده است.[۱]

(س نهم ق)، نیکوکار. به نوشته‌ی «اعیان الشیعه» وی ندیمه‌ی گوهرشاد بیگم، همسر شاهرخ تیمور، بود. هنگامی که گوهرشاد آغا مسجد گوهرشاد را در کنار مرقد امام رضا (ع) بنا کرد، پریزاد خانم نیز مدرسه‌ای دینی در مشهد ساخت و املاکی برای آن وقف کرد. این مدرسه در بازار مشهد قرار داشته و تا سه دهه‌ی گذشته‌ی موجود بوده است.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منابع: اعیان‌الشیعه، ۵۶۲ / ۳؛ دایرۀالمعارف تشیع، ۶۱۷ / ۳؛ ریاحین‌الشریعه، ۷۳ / ۴؛ کارنامه زنان مشهور ایران، ۸۱.

[۲] اعیان الشیعه (۵۶۲/ ۳)، ریاحین الشریعه (۷۴ -۷۳/ ۴)، کارنامه‌ی زنان (۸۱)، مشاهیر زنان (۴۶).

تاج ماه بیگم

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

- ۱۲۸۲ ق، از زنـان (۱۲۳۷ ق) و خواهر میرزا ابوالقـاسم قائم مقام (۱۲۵۱ -۱۱۹۳ ق) صـدر اعظم مقتول محمدشاه قاجار (۱۲۶۴ - ۱۲۵۰ ق) بود. آقا بزرگ تهرانی در الـذریعه، او را از مهمترین وقف کننـدگان کتاب به کتابخانه آسـتان قـدس رضوی معرفی کرده است.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعیان‌الشیعه، ۶۲۷ / ۳؛ الذریعه، ۴۳۷ / ۲۲ ،۶۰۱ / ۶ ،۴۳۳ / ۳؛ النساءالمؤمنات، ۲۷۴ -۲۷۳.

تاجلو

قرن:۱۰

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۹۴۶ ق، از زنان نیکوکار. وی همسر شاه اسـماعیل اول صفوی (۹۳۰ -۹۰۷ ق) بود. به نوشـته برخی منابع فارسـی و ترکی، او در جنگ چالدران به همراه بهروزه خانم همسر دیگر شاه اسـماعیل، پس از شکست لشکر ایران از عثمانی‌ها به اسارت مسیح پاشازاده، از نظامیـان عثمـانی درآمـد، امـا بـا دادن یـک جفت گوشواره قیمـتی خود که معروف به لعـل بی‌رگ بود از اسـارت نجـات یـافت. مدارک مستندی در رد یا قبول این گفته نیست.

تاجلوبیگم در ۹۲۵ ق گنبد حرم حضـرت معصومه (ع) را بازسازی و ایوان شـمالی حرم را بنا کرد. در ۹۲۹ ق درآمد چندین روستا را برای اداره آن وقـف نمـود کـه وقفنـامه آن به تاریـخ دهم صـفر ۹۲۹ ق در دسـت اسـت. از آثـار دیگر او بازسـازی پلی اسـت بر رودخـانه قزل اوزون میـان زنجـان و میانه که به «پل دختر» مشـهور است و در ۹۳۳ ق مرمت گردیـده است. همچنین وقف محصول قریه حسن‌آباد ورامین برای سادات تنگدست و بنای عمارت گنبد عالی در اردبیل، معروف به جنت سرا، از دیگر اقدامات اوست.

تـاجلوبیگم در دربـار صـفویان اعتبـاری فراوان داشت، چنانکه امرای قزلباش پس از مرگ شاه اسـماعیل، برای انتخاب جانشـین او با تاجلوبیگم مشورت کردند. شاه طهماسب اول صـفوی (۹۸۴ -۹۳۰ ق) در آغـاز، احترام او را نگـاه داشت. اما در ۹۴۰ ق از او روی گرداند و سرانجام در ۹۴۶ ق به شـیراز تبعید کرد. اندکی پس از ورود به آن شهر درگذشت و او را در بقعه بی‌بی دختران در محله میدان شاه شیراز به خاک سپردند. کتاب تربت پاکان، شاه بیگم را همان تاجلو بیگم می‌داند.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: پشت پرده‌های حرمسرا، ۲۴۷؛ تربت پاکان، ۳۶۱ / ۱؛ خیرات حسان، ۸۲ -۸۱ / ۱؛ دایرۀالمعارف تشیع، ۱۱ - ۱۰ / ۴؛ فارسنامه ناصری، ۳۹۶ / ۱؛ قاموس الاعلام، ۱۶۰۸ / ۳.

تاشی خاتون

قرن:۸

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۷۵۰ ق، از زنـان خیر و نیکوکـار. وی همسـر محمود شاه و مادر شاه ابواسـحاق اینجو (۷۵۸ -۷۴۴ ق) بود. در سـال ۷۴۴ ق قبه و گنبدی عالی برای مرقد سید احمد بن موسی (ع) معروف به شاه‌چراغ بنا کرد. مدرسه‌ای نیز در کنار آن ساخت و زاویه‌ای در جنب آن احداث کرد و کتابخانه‌ای نیز تأسیس نمود و مجموعه نفیسی بدان اهدا کرد. وی دستور داد تا پسر یحیی جمال صفوی که از خوشنویسان هنرمند شیراز بود قرآنی درسی جزء با خط ثلث بسیار زیبا بنویسد و آنرا در سال ۷۴۶ ق وقف بقعه شاه‌چراغ کرد. همچنین قصبه میمند در هیجده فرسنگی شیراز را که حاصلخیزترین املاکش بود وقف مدرسه کرد. در مدرسه و زاویه گروهی از علما و زهاد صوفیه مشغول تبلیغو تدریس و ارشاد بودند و از بودجه‌ای که وقف بقعه بود از مسافران و تهیدستان پذیرایی می‌شد. به نوشته ابن بطوطه تاشی خاتون شخصاً تمام شبهای جمعه به بقعه شاه‌چراغ می‌آمد و فقها، قضات و بزرگان نیز در آنجا حضور داشتند. مراسم تلاوت قرآن نیز برگزار می‌شد و با میوه و شیرینی و انواع غذاها از همه پذیرایی به عمل می‌آمد. در چنین شبها واعظان معروف به موعظه می‌پرداختند و این برنامه از خاتمه‌ی نماز عصر تا نماز عشا ادامه داشت. آنگاه طبل‌ها و نفیرها و شیپورها به صدا درمی‌آمدند و این تشریفات که خاص بارگاه سلاطین بود به منظور بزرگداشت احمد بن موسی (ع) انجام می‌شد. وی متهم شد که با امیر علی پیر غیاث‌الدین یزدی وزیر شیخ ابواسحاق روابط پنهانی داشته است. تاشی خاتون در سال ۷۵۰ ق مرقدی در جنب مرقد شاه‌چراغ برای خود ساخت و پس از مرگ در همانجا دفن شد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: بزرگان شیراز، ۴۲۶ -۴۲۵؛ تذکره هزار مزار، ۳۳۶ -۳۳۵؛ دایرةالمعارف تشیع، ۴۹ / ۴؛ دایرةالمعارف فارسی، ۶۰۰ / ۱؛ ریاحین‌الشریعه، ۹۶ / ۴؛ زن ایرانی در عصر مغول، ۹۰؛ فارسنامه ناصری، ۱۱۸۶ / ۲.

ترکان زمرد

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز پس از ۵۵۷ ق، از زنـان خیر و نیکوکار. وی دختر سلطان محمود سلجوقی (۵۲۵ -۵۲۲ ق) بود. وی تزیینـاتی در حرم مطهر امام رضـا (ع) انجـام داد از جمله کاشیهای هشت ضلعی بسیار نفیس معروف به «کاشیهای سنجری» که در ازاره‌ی حرم به کار رفته و اکنون در زیر قابهای بزرگ شیشه‌ای محافظت می‌شوند از آثار ترکان زمرد ملك است که پس از ۵۵۷ ق نصب شده است.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، ۳۴۰ / ۱.

تفرشی، عیسی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۱۰ ق)، نیکوکار. معروف به وزیر. وی پس از مرگ پدر نایب‌الحکومه تهران شد و سپس به سمت ریاست املاک خالصه و وزارت و پیشکاری کامران‌میرزا نایب‌السلطنه منصوب گردید و از این تاریخ بود که معروف به وزیر شد. در قحطی که در ۱۲۸۸ ق سراسر ایران را فراگرفت، به علت گرانی نان، معزول شد و پس از درگذشت محمدابراهیم‌خان وزیر نظام برای بار دوم وزیر تهران گردید. وی به مرض وبا درگذشت و حاج شیخ هادی نجم‌آبادی را وصی خود قرار داد. بنای مسجد آقا شیخ هادی در تهران و نیز بیمارستان وزیر در خیابان شیخ‌هادی از محل ثلث دارائی میرزاعیسی ساخته شده است و خود وزیر در زاویه شمال غربی مسجد مدفون می‌باشد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :شرح حال رجال (۵۱۵ -۵۱۴ / ۲).

حاجیه

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۱۳۱۳ ق، از زنان خیر و نیکوکار. وی دختر مشیرالملک میرزا ابوالحسن شیرازی (۱۳۰۱ ق)، وزیر فارس بود. به نوشته فرصت‌الدوله شیرازی- که معاصر او بوده- «سلطان حاجیه با اینکه زن است به خصلت و خوی مردان است؛ نه بلکه مردی است به کسوت زنان.» او همانند پدرش در ساختن بناهای عمومی و عام‌المنفعه اهتمام می‌ورزید.[۱]

(ز ۱۳۱۳ ق)، خیر. وی دختر مشیرالملک، میرزا ابوالحسن شیراز وزیر فارس بود. و به مانند پدر در ساختن بناهای عمومی و عام‌المنفعه تلاش می‌کرد.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منابع: آثار عجم، ریاحین‌الشریعه، ۳۳۱ / ۴.

[۲] ریاحین الشریعه (۳۳۱/ ۴)، مشاهیر زنان (۱۲۵).

حایری یزدی، عبدالکریم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۵ -۱۲۷۶ ق)، مجتهد، مرجع و بنیانگذار حوزه علمیه قم. حایری در قریه‌ی مهرجرد/ میجرد میبد، از توابع اردکانی یزد متولد شد. پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی در زادگاه خود، نزد مجدالعلماء اردکانی و آقا سید یحیی مجتهد یزدی به عراق رفت و از محضر سید محمد طباطبایی فشارکی و آیت‌اللّه شیرازی درس آموخت و در نجف از محضر ملامحمد کاظم خراسانی و آیت‌اللّه یزدی بهره برد و به درجه‌ی اجتهاد نایل آمد، سپس به ایران بازگشت و در اراک حوزه‌ی علیمه دایره کرد و به تدریس مشغول شد. سپس به علت عدم تمایل در درگیریهای سیاسی زمان مشروطیت، چند سالی به نجف و کربلا رفت و به تدریس پرداخت. در سال

۱۳۳۱ ق به دعوت حاج سید اسماعیل اراکی به اراک رفت و به تدریس علوم دینی، فقه و اصول پرداخت. حایری بعد از پنج سال به قصد زیارت به مشهد رفت و در راه بازگشت در قم توقف کوتاهی کرد و علمای شهر با ایشان ملاقات کردند. بنا به اصرار و دعوت علمای آن شهر در آنجا اقامت کردند. بنا به اصرار و دعوت علمای آن شهر در آنجا اقامت کرد و حوزه‌ی علمیه قم را بنیان گذارد. امام خمینی، آیت‌اللَّه گلپایگانی، آیت‌اللَّه مرعشی نجفی، آیت‌اللَّه اراکی و آیت‌اللَّه شریعتمداری از شاگردان وی بودند. او در قم درگذشت و در جوار حرم حضرت معصومه دفن شد. از جمله‌ی تاسیسات و آثار خیریه‌ی او: «بیمارستان قم»؛ «قبرستان تازه و غسالخانه‌ی شهر قم» و «احداث کتابخانه مدرسه‌ی فیضیه» و «تاسیس قلعه‌ی مبارک آباد و سد رودخانه‌ی قم». آثار علمی او عبارتند از: «تقریرات»؛ « درر الفوائد فی الاصول» یا «درر الاصول»؛ «کتاب الرضا (ع)»؛ «کتاب الصلوه»؛ «کتاب المواریث»؛ «کتاب النکاح»؛ «حاشیه‌ی انیس التجار»؛ «حاشیه‌ی عروه الوثقی»؛ «ذخیره‌ی المعاد»؛ «مناسک حج»؛ «وسیله النجاه»؛ «منتخب الرسائل»، شامل فتاوی فقهی ایشان.[۱]

آیهٔاللَّه حاج شیخ عبدالکریم بن محمد جعفر مهرجردی یزدی، مرجع تقلید شیعیان (و. مهرجرد یزد ۱۳۷۶ ه.ق.- ف. قم ۱۳۵۵ ه.ق./ ۱۳۱۵ ه.ش.) وی در عتبات نزد حاج میرزا محمدحسن شیرازی، میرزا محمد تقی شیرازی، شیخ فضل‌اللَّه نوری، آخوند ملا کاظم خراسانی و سید کاظم یزدی تلمذ کرد و از محضر سید محمد فشارکی استفاده نمود. پس از بازگشت به ایران حوزه علمیه قم را تشکیل داد. از آثار اوست: ۱- تقریرات، و آن تحریر تقریرات سید محمد فشارکی است، ۲- درر الفوائد فی الاصول، ۳- کتاب الرضاء ۴- کتاب الصلوهٔ، ۵- کتاب المواریث، ۶- کتاب النکاح.

مرحوم حاج شیخ عبدالکریم بن محمد جعفر در سال ۱۲۷۶ قمری در قریه مهرجرد از مضافات میبد که از توابع اردکان یزد است متولد شده و تحصیلات مقدمات خود را در اردکان یزد خدمت مجدالعلماء اردکانی و دیگران نموده و بعد از آن به یزد آمده و در مدرسه خان سکونت و در نزد مرحوم حاج میرزا سید حسین وامق و آقا سید یحیی مجتهد یزدی تحصیل سطوح نموده آنگاه در اوان شباب و جوانی مهاجرت به عراق و سر من رای که به زعامت و ریاست علی‌الاطلاق مرحوم آیت‌اللَّه میرزا محمدحسن شیرازی اداره می‌شد وارد شده و رحل اقامت افکنده و در نزد جماعتی که از آنها بود استاد مرحوم آقا سید محمد طباطبائی فشارکی اصفهانی تلمذ نموده و هم از محضر آیت‌اللَّه مجدد استفاده و بعد از فوت آن دو بزرگوار به نجف اشرف آمده و از مرحومین علمین خراسانی صاحب کفایه و یزدی صاحب عروهٔ استفاده کافی کرده تا به مقام رفیع اجتهاد ارتقاء یافته سپس به کربلاء معلی توطن نموده و به تدریس و تربیت عده‌ای از فضلاء پرداخت تا آنگاه که به دعوت مرحوم حاج سید اسماعیل عراقی فرزند مرحوم آیت‌اللَّه حاج آقا محسن عراقی در سال ۱۳۳۲ قمری به اراک آمده و حوزه درس تشکیل و جماعتی از فضلاء بلاد و شهرستان اراک به محضرش شتافته و از دروس فقه و اصولش استفاده می‌کردند و بیش از هشت سال این حوزه به گرمی دائر و گذشته از آن مرحوم رجال بزرگی چون مرحوم آیت‌اللَّه حاج شیخ محمد سلطان العلماء و آیت‌اللَّه آقا نورالدین عراقی و آیت‌اللَّه حاج میرزا محمد علیخان و آیت‌اللَّه حاج آقا مصطفی فرید محسنی و دیگران تدریس می‌نمودند.

آیت‌اللَّه حایری پس از پنج سال توقف در اراک به قصد زیارت حضرت ثامن الحجج علیه الصلوهٔ والسلام به جانب مشهد عزیمت و در ایاب و ذهاب چند روزی در قم توقف نموده و علماء قم به زیارتشان نائل شده و از محضرشان بهره‌مند گردیده و دانستند چه شخصیت ارزنده‌ای در نزدیکی آنها وجود دارد.

آیت‌اللَّه حایری مراجعت به اراک نمودند و تا سال ۱۳۴۰ توقف و تدریس و رسیدگی به امور مسلمین نمودند تا سال مزبور که برای زیارت حضرت معصومه علیهاالسلام و گذرانیدن ایام نوروز به سوی قم حرکت کردند.

آمدن آیت‌اللَّه به قم

موقعی که خبر حرکت مرحوم حایری به قم رسید مردم به تشویق و تحریک مرحوم بافقی و علماء دیگر، اکثر علماء قم و طبقات

دیگر به استقبال آن مرحوم رفته و تا امامزاده شاه جمال که در ۴ کیلومتری قم در مسیر راه اراک واقع است استقبال نموده و پس از رسیدن آن مرحوم خیر مقدم گفته و در همان یک ساعتی که برای استراحت در آنجا توقف فرمودند اولین زمزمه اقامت ایشان را در قم نموده و از آنجا با تجلیل فراوان حرکت و در منزل مرحوم آیت‌اللّٰه حاج شیخ مهدی پائین‌شهری نزول نمودند و چنانچه سابقاً هم اشاره کردم ماده تاریخ ورود ایشان به قم نام شریف آن جناب (الشیخ عبدالکریم الحایری الیزدی) ۱۳۴۰ می‌باشد به این کیفیت: الف (۱) ل (۳۰) ش (۳۰۰) ی (۱۰) خ (۶۰۰) ع (۷۰) ب (۲) و (۴) ل (۳۰) ك (۲۰) ر (۲۰۰) ی (۱۰) م (۴۰) الحایری (۲۶۰) الف (۱) ل (۳۰) ی (۱۰) ز (۷) د (۴) ی (۱۰) جمع این اعداد حروف هزار و سیصد و چهل، قال علیه‌السلام (الاسماء تنزل من السماء)

حرکت از اراک روز بیست و دوم ماه رجب المبارك و ورودشان به قم روز بیست و چهارم ماه مزبور بوده است و در آن هنگام که بسیاری از مردم ایران از تهران و اصفهان و کاشان و اراک و نقاط دیگر برای تحویل حمل به قم آمده بودند و جمعی از علماء و خطباء نامی هم به همین عنوان مشرف بودند به زیارت و دست‌بوسی ایشان آمده و ضمناً تقاضای اقامت در قم را از معظم له نمودند که این شهر مذهبی را مرکز و محل توقف خود قرار داده و تشکیل حوزه دهند و مخصوص چندین نفر از خطباء و وعاظ نامی تهران مانند مرحوم مبرور حاج شیخ محمد سلطان الواعظین تهرانی که سمت ریاست گویندگان تهران را داشت به زیارت آمده بودند چون اصرار مردم را دیدند به توقف آن مرحوم در منبرهائی که در صحن مطهر و حرم منور می‌رفتند بیشتر مردم را تشویق نموده و تحریک به نگه داشتن آن مرحوم در قم نموده و در آن ایام در اغلب محافل و مجالس قم سخن از آیت‌اللّٰه حایری و اقامت در قم بود و از تمام علماء و خطباء جدی‌تر بر این موضوع مرحوم حاج شیخ محمدتقی بافقی بود که از نجف سوابق درخشان آن مرحوم را داشت و با آن دیدگان ملکوتی حق‌بین و آتیه‌بین خود می‌دید که اگر آن مرحوم در قم اقامت کند یکی از علائم فرج آل محمد علیهم‌السلام که ظهور علم و تشکیل حوزه علمیه است در قم بارز و واقع خواهد شد پس بیش از دیگران اصرار بر این امر داشت.

در خاطر دارم که مرحوم بافقی برای این نگارنده و جمعی دیگر می‌فرمود که مرحوم آیت‌اللّٰه حایری با اینکه در سفر مشهدشان وضع مدارس مهجور ویران قم را از فیضیه و دارالشفا دیده که چگونه دانشگاه روحانی و محل تدریس و افاضات مرحوم محدث بزرگوار ملا محسن فیض و ملا عبدالرزاق فیاض لاهیجی و صدرالمتالهین شیرازی و دیگران به مرکز گدایان و فقراء و دیوانه‌گان و بیماران تبدیل شده و ابراز تاسف نموده و می‌گفتند که چه می‌شد اگر این مدارس هم از غربت بیرون می‌آمد، ولی به نظر مبارکشان مشکل و گران می‌آمد که ممکن باشد حوزه را از اراک به قم منتقل نمایند.

فرمودند وقتی به ایشان اصرار کردم برای توقف موانعی ذکر کردند جواب آنها را دادم و آخر ایشان را به این کلمه قانع نموده و منصرف از مراجعت به اراک کردم.

گفتم شما این اخباری را که از حضرات معصومین علیهم‌السلام راجع به آخرالزمان که «قم مرکز علم و دانش خواهد شد (و منها تفیض العلم الی سائر البلدان) و اینکه در آن زمان علم در نجف چون ماری به زمین فرورفته و از قم بیرون خواهد آمد» دیده‌اید فرمودند: آری گفتم آیا قبول دارید و یا شبهه می‌کنید فرمودند: قبول دارم.

گفتم نمی‌خواهید که تأسیس این اساس به دست شما گردد و برای همیشه این سکه به نام شما زده شود و باقیات الصالحات شما باشد فرمودند چرا گفتم تصمیم به توقف بگذارید و به اراک پیام دهید هرکس مایل باشد به قم بیاید.

و گذشته از مرحوم بافقی عده دیگری از بزرگان قم چون مرحوم آیت‌اللّٰه حاج میرزا محمد ارباب و آیت‌اللّٰه حاج شیخ محمدرضای ساوه‌ای و مرحوم حاج سید حسن متولی‌باشی آستانه مبارکه فاطمیه و حاج میرزا محمود روحانی و دیگران از افراد مؤثر و علاقه‌ای که عموم مردم قم و زوار آن سال ابراز داشتند مرحوم حایری را به حال تردید درآورده و فرمودند استخاره خواهیم کرد که آیا صلاح است در قم مانده و به فضلاء و محصلین حوزه اراک که انتظار بازگشت را دارند بنویسیم به قم بیایند.

پس با اینکه کمتر به قرآن مجید تفأل زده و استخاره می‌نمودند صبحگاهی که به حرم مطهر مشرف شدند با قرآن شریف استخاره کردند آیه ۲۹ سوره مبارکه یوسف علیه‌السلام آمد (إذهبوا بقمیصی هذا و القوه علی وجه أبی یأت بصیرا و أتونی باهلکم أجمعین) و اول جمله‌ای که در اول صفحه قرآن بود ذیل آیه و أتونی باهلکم اجمعین بود پس با عزمی راسخ و قلبی مطمئن بنا را بر توقف گذارده و به منزل مرحوم حاج سید علی مصطفوی تاجر قمی که علماء و طبقات تجار و اصناف دیگر مجتمع و انتظار نتیجه و تصمیم نهائی آنجناب را داشتند آمده و اظهار مطلب فرمودند، مردم بی‌اندازه مسرور شده و یکی از بزرگان دانشمند گفت:

و ترتجیه من الرحمن سائلهٔ

حتی استجیب لما ترجوه داعیها

مرحوم حاج میرزا عبدالحسین صاحب الداری بروجردی که مقسم مرحوم حایری بود در اراک برای نگارنده گفت که: چون پیام ایشان به اراک رسید اول کسی که به اتفاق آقای حاج میرزا هدایت‌اللّه وحید گلپایگانی به ایشان پیوست بنده بودم که بعد از دو ماه که شهریه محصلین حوزه اراک را پرداختم به قم آمده و خدمتشان رسیدم فرمودند: ما ماندنی شدیم اگر شما هم بخواهید بمانید خدا کریم است بروید خانواده خود را بیاورید.

پس آقای حاج میرزا هدایت‌اللّه به اراک رفته و رفقا و أصحاب آیت‌اللّه را از قضیه اطلاع داده و خانواده خود و مرا به قم آورد و کم کم رفقای اراک به قم آمده و رفته رفته حوزه علمیه قم تأسیس گردید و پیش‌بینی‌ها و پیش گوئیهای حضرات أئمه معصومین علیهم‌السلام مصداق یافت.

خدمات و آثار مرحوم آیت‌اللّه حایری پس از توقف در قم با همت والا و سجایای حسنه و اخلاق فاضله خود، فضلاء اراک و تهران و شهرستانهای دیگر را دور خود جمع نموده و کم کم حوزه علمیه رو به افزایش گذاشت تا بیش از هزار نفر طلبه و محصل جدی جمع شده و از محضر آیت‌اللّه و مدرسین دیگر استفاده می‌نمودند و اما آثار آن مرحوم به شرح زیر است:

۱- حوزه رسمی علمیه قم که تا آمدن وجود ذیجود حضرت ولی عصر عجل‌اللّه فرجه الشریف باقی خواهد بود.

۲- بیمارستان سهامی و فاطمی که از ثلث مرحوم حاج سید محمد فاطمی برای طلاب تأسیس شد.

۳- سد رودخانه قم پس از آمدن سیل و خرابی بسیار از منازل کوچه حرم و غیره.

۴- بناء قلعه مبارک‌آباد که امروز به نام کوچه رهبر معروف است برای افرادی که منازلشان در سیل ویران شد.

۵- تعمیر مدارس فیضیه و دارالشفا که رو به ویرانی گذارده بود چنانچه در جلد اول اشاره کردیم.

۶- کتاب دررالفوائد در علم اصول فقه که غالباً در درس اصولشان عنوان می‌فرمودند.

۷- کتاب صلوهٔ که مطبوع و مورد نظر فقهاء می‌باشد.

۸- کتابخانه مدرسه فیضیه که تفصیل آن در جلد اول گذشت.

۹- غسالخانه در جنب رودخانه قم.

۱۰- قبرستان آیت‌اللّه حایری معروف به قبرستان حاج شیخ و قبرستان نو.

۱۱- معظم تلامذه و اصحاب برجسته آیت‌اللّه حایری.

بزرگترین آثار و ثمرات حوزه علمیه و مکتب و مؤسسه مرحوم آیت‌اللّه حایری رجال علمی قم و ایرانست زیرا هر کدام دارای مقام فضل و دانش و کمال و تقوا و غالباً حائز اجتهاد مطلق و یا مجتهد متجزی و نویسنده نامی و گویندگان سامی می‌باشند و تمام آنان از درس و بحث آن فقید معظم حیازت آن مقام شامخ را نموده‌اند:

مرحوم حایری رحمه‌اللّه از نوابغ و فحول علمی چنانیست که از حوزه او مجسمه‌های فضیلت و استوانه‌های شرافت و مجتهدین جامع الشرایط و علماء عالیقدر و مدرسین کرام و اساتید عظام بیرون آمده است.

و حوزه او مانند حوزه وحید بهبهانی و شیخنا الانصاری و میرزای شیرازی و شیخنا الاستاد الخراسانی و استاد المعاصرین آقا ضیاءالدین عراقی قدس‌اللَّه اسرارهم رادمردان بزرگ و دانشمندان سترکی برخاسته‌اند.

این نگارنده در اینجا فهرست اسامی معظم آنها را با محل سکونتشان نگاشته و ترجمه احوال و مآثر و آثارشان را در این جلد و جلد دوم می‌نگارم انشاءاللَّه تعالی، و مخفی نباشد که بسیاری از آنان دار فانی را وداع و جماعتی هم در قید حیات و از زعماء و مراجع بزرگ معاصر می‌باشند.

شماره، اسم و شهرت، محل اقامت

۱- مرحوم آیت‌اللَّه حاج سید میرزا آقای ترابی، دامغان

۲- آیت‌اللَّه حاج سید ابراهیم علوی خوئی، تهران

۳- آقا شیخ ابراهیم ریاضی، نجف‌آباد

۴- آیت‌اللَّه حاج سید ابوالحسن رفیعی قزوینی، تهران

۵- حاج سید ابوالحسن اسلامبولچی، تهران

۶- مرحوم حاج سید ابوالحسن روحانی قمی، نجف

۷- حاج میرزا ابوالفضل خراسانی، تهران

۸- آیت‌اللَّه حاج میرزا ابوالفضل زاهدی، قم

۹- حاج سید ابوالقاسم فقیه ارسنجانی، شیراز

۱۰- مرحوم شیخ ابوالقاسم اصفهانی، قم

۱۱- آیت‌اللَّه حاج شیخ اسماعیل جاپلقی، تهران

۱۲- مرحوم آیت‌اللَّه حاج شیخ اسماعیل بهاری، تهران

۱۳- آیت‌اللَّه حاج سید احمد خونساری، تهران

۱۴- آیت‌اللَّه حاج سید احمد زنجانی، قم

۱۵- مرحوم آیت‌اللَّه حاج سید احمد لواسانی، تهران

۱۶- آیت‌اللَّه حاج آقا بزرگ، کنگاور

۱۷- مرحوم آیت‌اللَّه حاج سید جعفر شاهرودی، تهران

۱۸- مرحوم آیت‌اللَّه حاج آقا حسن فرید محسنی، قم

۱۹- مرحوم آیت‌اللَّه حاج آقا میرزا حسن یزدی، نجف

۲۰- آیت‌اللَّه حاج میرزا حسن معینی، شهر ری

۲۱- آیت‌اللَّه حاج سید حسن اصفهانی، تهران

۲۲- مرحوم آیت‌اللَّه حاج سید حیدر طاهری، خرم‌آباد

۲۳- مرحوم آیت‌اللَّه حاج سید ابوتراب طاهری، خرم‌آباد

۲۴- آیت‌اللَّه حاج میرزا خلیل کمره‌ای، تهران

۲۵- آیت‌اللَّه حاج شیخ راضی تبریزی، تهران

۲۶- آیت‌اللَّه حاج آقا رضا زنجانی، تهران

۲۷- آیت‌اللَّه حاج آقا رضا مدنی کاشانی، تهران

۲۸- آیت‌اللّه العظمی آقای حاج روح‌اللّه خمینی، نجف

۲۹- مرحوم آیت‌اللّه حاج روح‌اللّه کمالوند، خرم‌آباد

۳۰- آیت‌اللّه حاج روح‌اللّه خاتمی، اردگان

۳۱- آیت‌اللّه حاج ریحان‌اللّه گلپایگانی، تهران

۳۲- آیت‌اللّه حاج سید سجاد علوی، گرگان

۳۳- آیت‌اللّه العظمی آقای سید شهاب‌الدین نجفی مرعشی، قم

۳۴- مرحوم حاج میرزا شهاب همدانی، ملایر

۳۵- مرحوم حاج سید شمس‌الدین ابهری، تهران

۳۶- مرحوم آیت‌اللّه صدرالدین صدر، قم

۳۷- مرحوم آقا ضیاءالدین خونساری، قم

۳۸- مرحوم آیت‌اللّه حاج شیخ عباسعلی شاهرودی، قم

۳۹- مرحوم آیت‌اللّه حاج شیخ عباس تهرانی، قم

۴۰- آیت‌اللّه آقا شیخ عباس حایری، تهران

۴۱- آیت‌اللّه آقا شیخ عباس انصاری همدانی، تهران

۴۲- آیت‌اللّه حاج میرزا عبداللّه تهرانی، تهران

۴۳- آیت‌اللّه حاج میرزا عبداللّه مجتهدی، تبریز

۴۴- آیت‌اللّه حاج میرزا عبداللّه سرابی، تبریز

۴۵- مرحوم حاج میرزا عبدالحسین صاحب الداری، قم

۴۶- مرحوم حاج میرزا عبدالعلی تهرانی، تهران

۴۷- آیت‌اللّه حاج میرزا سید علی یثربی، کاشان

۴۸- آیت‌اللّه آقای آخوند ملاعلی همدانی، همدان

۴۹- آیت‌اللّه حاج علی محمد مزلقانی، همدان

۵۰- مرحوم آیت‌اللّه حاج شیخ علی اصغر صالحی، کرمان

۵۱- مرحوم آیت‌اللّه حاج میرزا علی مهرابی، کرمان

۵۲- مرحوم آیت‌اللّه حاج سید علی‌اکبر برقعی، تهران

۵۳- آیت‌اللّه آقای فضلعلی، قزوین

۵۴- مرحوم آیت‌اللّه فاضل لنکرانی، قم

۵۵- آیت‌اللّه حاج میرزا فخرالدین جزایری، تهران

۵۶- آیت‌اللّه حاج سید کاظم شریعتمداری، قم

۵۷- آیت‌اللّه آقا سید کاظم گلپایگانی، نجف

۵۸- آیت‌اللّه حاج آقا مجتبی عراقی، قم

۵۹- مرحوم آیت‌اللّه آقا سید محمد حجت، قم

۶۰- مرحوم آیت‌اللّه آقا سید محمد داماد یزدی، قم

۶۱- مرحوم آیت‌اللَّه میرزا محمد همدانی، همدان

۶۲- آقا شیخ محمد غروی، سنقر

۶۳- آقا آیت‌اللَّه سید محمد صدرالعلماء، قم

۶۴- آیت‌اللَّه حاج میرزا محمد ثقفی، تهران

۶۵- آیت‌اللَّه میرزا محمد ثابتی، همدان

۶۶- آیت‌اللَّه حاج میرزا محمدباقر مهاجرانی، همدان

۶۷- میرزا محمدتقی اشراقی، قم

۶۸- آیت‌اللَّه حاج سید محمدتقی خونساری، قم

۶۹- آیت‌اللَّه حاج سید محمد جلالی، مشهد

۷۰- آیت‌اللَّه حاج سید محمد حسن یزدی، قم

۷۱- حاج شیخ محمد حسن فرید گلپایگانی، تهران

۷۲- آیت‌اللَّه، حاج شیخ محمدحسین شریعتمدار، ساوه

۷۳- آیت‌اللَّه العظمی حاج سید محمدرضا گلپایگانی، قم

۷۴- آیت‌اللَّه العظمی حاج شیخ محمدرضا طبسی، قم

۷۵- آیت‌اللَّه العظمی حاج شیخ محمدعلی عراقی، قم

۷۶- آیت‌اللَّه العظمی حاج سید محمود روحانی، قم

۷۷- آیت‌اللَّه العظمی حاج میرزا مصطفی صادق، قم

۷۸- آیت‌اللَّه العظمی حاج سید مصطفی خونساری، قم

۷۹- مرحوم حاج سید محی‌الدین طالقانی، تهران

۸۰- حاج سید محمدرضای طالقانی، قم

۸۱- حاج میرزا مهدی بروجردی، قم

۸۲- آیت‌اللَّه حاج سید مهدی کشفی، تهران

۸۳- آیت‌اللَّه حاج سید مهدی انکجی، تهران

۸۴- آیت‌اللَّه آقا شیخ مهدی کوچه حرمی، قم

۸۵- آیت‌اللَّه حاج سید هادی روحانی، رودسر

۸۶- آیت‌اللَّه میرزا هاشم آملی، قم

۸۷- حاج میرزا هدایت‌اللَّه وحید، تهران

۸۸- حاج سید یحیی یزدی، نجف

۸۹- حاج سید یحیی بفروئی، بفروی یزد

۹۰- آقا سید یحی اسلمبولچی، تهران

و صدها نفر دیگر که ذکرشان موجب اطنابست و انشاءاللَّه ترجمه هر یک در این کتاب و جلد دوم خواهد آمد.

رحلت مرحوم آیت‌اللَّه حایری

مرحوم آیت‌اللَّه حایری از اوائل ورودش به قم تا آخر عمرش که حدود پانزده سال بوده است مواجه با حوادث سهمگین و

ناملایمات فراوانی بوده است که در جلد اول آثارالحجه نگاشته‌ام ولی در اینجا برای بعضی از محذورات از شرح آن معذورم و این نوائب ضربات بسیاری در روح و قلب آن بزرگوار وارد نموده که در اواخر او را از پا درآورده و بسیار ضعیف نموده بود تا جائی که گاهی تمنای مرگ نموده و می‌فرمود دیگر مردن سرقفلی دارد (فیاموت زرنی ان الحیاة ذمیمة) ای مرگ بیا که زندگی مرا کشت و در اواخر عمرش بسیار خلوت و اعراض و انزوا را دوست می‌داشت و غالباً در غیر وقت درس و تحصیل طلاب در سالاریه مرحوم متولی بزرگ پدر جناب آقای مصباح التولیه متولی معزول که به ایشان نهایت ارادت و اخلاص را داشت به سر می‌برد و روز به روز بر ضعف و کسالتش افزوده می‌شد زیرا دیگر برای مرد غیور و متدین با دین آن حملات و تهاجم به قرآن مقدس و نوامیس مسلمین و حوزه روحانیت جای تحمل و صبر و طاقت نبود و به گفته یکی از مراجع و اساتید بزرگ حوزه آن مرحوم به مرض دق از دنیا رفت خلاصه ضعف بالای ضعف و غصه بر غصه ایشان اضافه می‌شد تا در شب هفدهم ذی‌القعده هزار و سیصد و پنجاه و پنج قمری از دنیای فانی فارغ و از ناملایمات آن راحت گردید (در سن هشتاد و سه سالگی).

مرحوم آیت‌اللّٰه آقای حاج سید صدرالدین صدر رضوان‌اللّٰه‌علیه قصیده‌ای در مرثیه و تاریخ فوتش سروده‌اند که در میان قصائد و مراثی بسیاری که در ضایعه فوت ایشان گفته شده بیشتر مرضی خدا و مورد توجه آن مرحوم واقع گردیده است.

عبدالکریم آیت‌اللّٰه قضی

وانحل من سلک العلوم عقده

اجدب ربع العلم بعد خصبیه

و هد ارکان المعالی فقده

کان لاهل العلم خیر والد

و بعده امست یتامی ولده

کوکب سعد سدالعلم به

دهرا و غاب الیوم عنه سعده

فی شهر ذی القعدة غاله الردی

بسهمه یالیت شلت یده

فی حرم الائمة الاطهار فی

شهر الحرام کیف حل صیده

دعاه مولاه فقل مورخا

لدی الکریم حل ضیفا عبده

فرمود پس از انشاد این قصیده در عالم رؤیا دیدم در باغی هستم که فوق‌العاده از حیث اشجار و اثمار و ازهار و انهار جاریه و خیابانها زیبا و بی‌نظیر بود و من در خیابانها قد می‌زدم شخصی از مقابل به من رسیده و گفت میل دارید آقای حاج شیخ را ملاقات نمائید گفتم کدام حاج شیخ گفت حاج شیخ عبدالکریم حایری گفتم کمال میل را دارم.

آن شخص جلو افتاد و گفت بفرمائید سه چهار خیابانی طی کردیم رسیدیم به فضائی که وسط باغ بود و به حوضی برخوردیم که اطراف آن گل‌کاری بود و در سمت راست آن فضا عمارتی بود که سه چهار پله از زمین باغ بالا بود و درهای چندی به طرف باغ داشت نگاه کردم دیدم در آخر اطاق گوشه دست راست حاج شیخ را دیدم تکیه به در داده و به باغ نگاه می‌کند من سلام کردم و با عجله بالا رفتم و وارد اطاق شدم ثانیاً سلام کردم جواب دادند و بعد از پذیرائی من احوال‌پرسی کردم فرمودند حالم خوبست و احوال آقایان و حوزه را پرسیدند گفتم الحمدللّٰه خوبست خوشحال شدند و در این حال پیشخدمت وارد شد و برای ایشان چائی

آورد فرمودند برای آقا هم بیاور، رفت و یک استکان چائی برای من آورد و در تمام این جریانات من تصور می‌کردم حاج شیخ زنده است و به باغ آمده‌اند گفتم تنها تشریف آورده‌اید میل مبارک باشد من هم خدمت شما باشم فرمودند خیر شما کار دارید و با شما کار دارند و باید بروید و بعد هر دو دست را بلند کرده فرمودند من تنها نیستم خیر تنها نیستم در آن وقت متوجه شدم که فوت کرده‌اند باز احوال‌پرسی کردم و ایشان هم احوال‌پرسی نمودند و بعد توجهی به باغ انداختم و ایشان همچون فهمیدند که من به منظره باغ مجذوب شده و از نزاهت و طراوت آن استعجاب می‌کنم. کمی بلند شده و هر دو دست را بلند و به طرف من اشاره کردند فرمودند (لدی الکریم حل ضیفاً عبده).

منظره‌ای از تشییع جنازه‌ی مرحوم آیت‌اللّه حایری

و یکی دیگر از قصائد و ماده تاریخ‌های خالص که با صدق نیت گفته شد در فوت آن مرحوم ابیات زیر است

عجب از سیرت بی‌ارزش دنیای دنی

صلح ناکرده ز اول دل دانا با او

زهد و دنیاطلبی ساز نیایند به هم

نشده یک قدمی سازش دنیا با او

بی‌مکارم نرسد فایده علم بکس

گرچه علم و هنرش بوده چو دریا با او

گشت از حوزه علمیه روان سوی جنان

آنکه شد ماحصل دانش و تقوا با او

نشنیدیم در این ملک چو او مردی راد

همه اسباب شرف بوده مهیا با او

خود اگر داشت کسی دیده بینا می‌دید

رسم و آئین تدین که هویدا با او

همه کس را نرسد رتبه همپائی وی

«فیض روح‌القدسی بود به پیدا با او»

گفتم این چامه که داور بکشد روز پسین

خط بطلان بخط جرم خطاها با او

اثر عمیق فوت مرحوم حایری

قال رسول‌اللّه صلی اللّه علیه و آله: اذامات العالم ثلم فی الاسلام ثلمهٔ لا یسدها شییء وقتی عالمی از دنیا رود رخنه‌ای در دیوار اسلام واقع شود که چیزی آن را مسدود نکند.

و قال صلی اللّه علیه و آله و سلم: اذا مات العالم بکت علیه السموات والارضون اربعین صباحا وقتی عالمی از دنیا رود آسمانها و زمین‌ها بر او چهل صبح گریه می‌کند در کتب اخبار و احادیث و تفسیرهای فریقین وارد شده است که مرگ عالم ربانی و مرجع با تقوی تأثر عمیقی در جامعه و جهان هستی دارد به طوری که آسمانها و زمین‌ها و هوام و حشرات و وحوش و طیور و درندگان برای فقدان او متأثر شده و گریه می‌کنند.

ای بسا کس مرد و کس آگه نشد

از عیانش مبدئی و مختمی

لیک اندر مرگ مردان بزرگ

عالمی گرید برای آدمی

عالمی گردد قرین درد و رنج

گر بمیرد برگزیده عالمی

آیتی چون حایری رفت از جهان

یک جهان گردد غریق ماتمی

رحلت و فوت مرحوم آیت‌اللَّه حایری در چنان بحران و کوران عصر تاریکی که تمام دست‌ها و قوای مرموز استعمارگران و دشمنان دین و استقلال کشور بر علیه قرآن و اسلام فعالیت می‌کرد و روزی نبود که بدعت تازه و منکری بر مردم ضعیف‌الایمان تحمیل نشود بزرگترین ضایعه بود زیرا که تمام علماء و دانشمندان بزرگ و فعال و متعصب و متنفذ را یا تبعید و یا زندانی و یا خانه‌نشین و یا از بین برده بودند و تنها مرد میدان مجاهده بود که با مبارزات منفی و مثبت خود دشمنان و بیگانه‌پرستان را عقب رانده و از تهاجم و حمله اساسی آنها جلوگیری می‌کرد.

آیت‌اللَّه حایری با آن متانت و بردباری و تقیه و محافظه‌کاری که مشروحاً بیان شد دشمن را که همواره می‌گفت همه را از میان بردم اگر این یکی را هم می‌بردم از اسلام و دین آسوده شده و از حدود و قیود آئین و مذهب آزاد و راحت می‌شدم به زانو درآورده و مجذوب خود گردانیده بود.

در صبح هفدهم ذی‌القعده ۱۳۵۵ قمری که این خبر در قم و وسیله تلگراف و تلفون در تهران و سایر بلاد منتشر شد عموم مردم متأثر شده و جهان در نظر ملت متدین و شیعیان متعصب تاریک شده و انتظار بلیات و مصائب دیگر را احساس نمودند که این نگارنده آن را در جلد اول آثار الحجهٔ مشروحاً نگاشتم طالبین به آنجا مراجعه کنند.

تشییع جنازه در آن موقع موقوف و کلیه تظاهرات و مظاهر دینی و شعائر مذهبی تعطیل بود لکن مردم قم عموماً زن و مردم عالم و جاهل و طبقات مختلف مردم دولتی و غیره چنان آشفته و پریشان بودند و به سر و صورت می‌زدند و فریاد می‌کشیدند که گویا صاعقه‌ای از آسمان آمده و تمامی را سوزانیده است در آن خفقان عجیب و شرایط سخت تشییعی از جنازه آن مرحوم شد که کم‌نظیر بوده و مرحوم آیت‌اللَّه حاج میرزا فخرالدین شیخ‌الاسلام قم بر ایشان نماز خوانده و در جوار حضرت معصومه سلام‌اللَّه‌علیها در مسجد بالا سر همانجائی که خود نماز می‌خواندند و درس می‌گفتند مدفون شده و اشعار مرحوم آیت‌اللَّه صدر را که ذکر شد بر روی سنگ قبرش منقوش نمودند (لدی الکریم حل ضیفا عبده).

رجال علم و تقوائی که در اطراف قبرش مدفون می‌باشند

یکی از مزارات و قبوری که بعد از حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام در قم زیارت می‌شود قبر مرحوم آیت‌اللَّه حایری است و کمتر کسی مشرف به قم برای زیارت می‌شود که قبر آن مرحوم را زیارت نکند در شبانه روز هزارها نفر به زیارت قبر او می‌روند، در اطراف قبرش شخصیتهای برجسته علمی و مردان با فضیلت و تقوا بسیاری مدفون می‌باشند که غیر از دو قبر مرحومین آیتین خونساری و صدر قبور دیگران اثر و مظهری ندارد و ما فهرست آنها را در اینجا می‌نگاریم و ترجمه و آثارشان را در جای خود آورده و خواهیم آورد:

۱- آیت‌اللَّه آقا سید محمد بن آیت‌اللَّه آقا سید عبداللَّه برقعی متوفی ۲۰ ربیع‌الثانی ۱۳۵۰ قمری ترجمه‌اش قبلا گذشت.

۲- آیت‌اللَّه آقا شیخ محمد بن آیت‌اللَّه شیخ زین‌العابدین مازندرانی متوفی. ۲۳ ج ۱۳۵۰ /۲.

۳- آیت‌اللَّه آقا شیخ ابوالقاسم کبیر متوفی اواسط ماه جمادی‌الثانی ۱۳۵۳ قمری

۴- آیت‌اللَّه حاج سید احمد عراقی بن آیت‌اللَّه حاج آقا محسن عراقی متوفی ۱۰ ذی‌الحجه ۱۳۵۶ قمری.

۵- آیت‌اللّه حاج سید حسین کوچه حرمی متوفی ۱۵ ذی‌القعده ۱۳۵۷ قمری.

۶- آیت‌اللّه حاج شیخ محمدعلی حایری قمی متوفی دوشنبه ۲۲ ربیع‌الثانی ۱۳۵۸ قمری.

۷- آیت‌اللّه حاج شیخ محمدتقی بهبهانی متوفی دوم ربیع‌الثانی ۱۳۶۰ قمری.

۸- آیت‌اللّه حاج شیخ مهدی پائین‌شهری متوفی جمعه نوزدهم شعبان ۱۳۶۰ قمری.

۹- آیت‌اللّه حاج سید حسین شوشتری متوفی ۱۸ محرم ۱۳۶۲ قمری.

۱۰- آیت‌اللّه حاج سید فخرالدین سبط میرزای قمی متوفی سوم شعبان ۱۳۶۲ قمری.

۱۱- آیت‌اللّه حاج شیخ عیسی لواسانی متوفی دوم صفر ۱۳۶۴ قمری.

۱۲- آیت‌اللّه حاج سید محمدباقر قزوینی متوفی ۲۸ صفر ۱۳۶۴ قمری.

۱۳- آیت‌اللّه سید محمدصادق بهبهانی متوفی ذی‌القعده ۱۳۶۴ قمری.

۱۴- آیت‌اللّه حاج شیخ محمدتقی بافقی متوفی ۱۲ جمادی‌الاولی ۱۳۶۵ قمری.

۱۵- آیت‌اللّه حاج سید محمدتقی خونساری متوفی ۷ ذی‌الحجه ۱۳۷۱ قمری.

۱۶- آیت‌اللّه حاج سید صدرالدین صدر متوفی ۱۹ ربیع‌الثانی ۱۳۷۳.

۱۷- آیت‌اللّه حاج شیخ عبدالنبی عراقی.

۱۸- آیت‌اللّه حاج میرزا مهدی بروجردی.

۱۹- آیت‌اللّه حاج آقا روح‌اللّه کمالوند

۲۰- آیت‌اللّه حاج سید احمد لواسانی

۲۱- آیت‌اللّه حاج شیخ عباس تهرانی

۲۲- آیت‌اللّه حاج شیخ محمد حسن طالقانی

۲۳- آیت‌اللّه حاج میرزا رضی تبریزی

۲۴- آیت‌اللّه حاج سید مهدی کشفی بروجردی

۲۵- مرحوم حجهٔ‌الاسلام میرزا محمدتقی اشراقی فرزند مرحوم آیت‌اللّه حاج میرزا محمد ارباب متوفی ۲۵ ماه رمضان ۱۳۶۸ قمری

۲۶- مرحوم حجهٔ‌الاسلام آخوند ملا عبداللّه متوفی ۱۳۵۷ قمری

۲۷- آیت‌اللّه حاج میرزا سید حسن برقعی رحمه‌اللّه

۲۸- آیت‌اللّه حاج شیخ عبدالجواد صافی گلپایگانی

۲۹- آیت‌اللّه حاج میرزا محمود اصولی تبریزی

و ده‌ها نفر دیگر که نزدیکی قبر آن مرحوم مدفونند و گذشته از علماء مردان صالح و نیکوکاری چون مرحومین اخوان سلامت حاج شیخ علی‌اصغر و حاج شیخ علی‌اکبر سلامت رضوان‌اللّه علیهم اجمعین.

کرامت حضرت امام حسین علیه‌السلام نسبت به مرحوم حایری

از خصایص و امتیازات مرحوم آیت‌اللّه حایری قدس‌اللّه‌سره کثرت توسلش بود به خداندان جلیل عصمت و طهارت بالاخص بمولینا الکونین نورالثقلین امام المشرقین حضرت ابی‌عبداللّه الحسین علیه الصلوهٔ والسلام حتی در مجلس درس فقه‌اش مرثیه‌خوانی چون مرحوم حاج شیخ ابراهیم صاحب‌الزمانی تبریزی را که از اوتاد زمان بود تعیین کرده بود که هر روز قبل از درسش ذکر مصیبتی کند و بعد از آن خودش به منبر رفته و تدریس می‌نمود در ایام عاشوراء روضه‌خوانی داشت و روز عاشوراء خود در جلوی هیئت اهل علم پا برهنه و گل به پیشانی و صورت مالیده حرکت می‌کرد وقتی بعضی از نزدیکانش از علت این توسل و تمسکش به

سفینـهٔالنجاهٔ امت حضـرت سیدالشـهداء علیه‌السـلام پرسـید جواب می‌فرمایند من هرچه دارم از آن حضـرت دارم و بعد قصه کرامت حضـرتش را درباره خودش شـرح می‌دهد که این نگارنده در سفرم به اراک از دو نفر مرد موثق و عادل شنیدم که عیناً آن را در ج ۲ کتاب آثارالحجه ص ۲۰۸ نگاشته و اینجا هم که جای آنست می‌نگارم.

آقای حاج دفتری مباشر کارهای آیت‌اللَّه حاج مصـطفی محسـنی که مرد موثق و متـدینی است با تأییـد مرحوم مبرور آقای آیت‌اللَّه حاج آقا حسن فرید محسـنی که مرحوم آیت‌اللَّه حایری در منزل مرحوم آیت‌اللَّه حاج آقا مصـطفی در اراک هنگامی که سـرپرستی حوزه عراق را داشـتند پس از نقل خواب آن مرحوم که در آثارالحجه نوشته‌ام فرمودند هنگامی که من در کربلا بودم شبی در عالم خواب دیـدم که شخصـی به من گفت شـیخ عبـدالکریم کارهایت را بکن که تا سه روز دیگر خواهی مرد. من از خواب بیـدار شدم متحیر بودم گفتم البته خوابست تعبیر نـدارد اتفاقـاش شب سه‌شـنبه بود روز سه‌شـنبه و چهارشـنبه را مشغول به درس و بحث بودم تا خواب از خـاطرم رفت روز پنجشـنبه تعطیلی دروس بـا بعضـی از رفقا به ناحیه باغ مرحوم سـید جواد رفتیم در آنجا قـدری گردش و مذاکره علمی نموده تا ظهر نهار را صرف و ساعتی خوابیدیم در آن موقع لرز شدیدی به من عارض شد رفقا آنچه عبا و رواناز بود بر من انداختند باز می‌لرزیدم پس از ساعتی تب بسـیار سوزانی کردم و کم کم حس کردم که حالم بسیار خراب است به رفقا گفتم مرا زودتر به منزلم برسانید.

رفقا وسیله‌ای فراهم کرده و مرا به شهر آورده و به منزلم رسانیدند در آنجا بی‌حال و حس افتادم کم کم حواس ظاهره‌ام از کار افتاد یـک مرتبه به یـاد خواب سه شب قبـل افتادم علائم مرگ را در خود مشاهـده کردم و ناگهان دیـدم دو نفر ظاهر شـده و از راست و چپ من نشستند و به هم نگاه کردند و گفتند اجل او رسیده مشغول قبض روح او شویم.

من در آن حـال مرگ را معاینه کردم از راه قلب توجهی به ساحت مقـدس حضـرت سیدالشـهداء امام حسـین علیه الصـلوهٔ والسـلام نمـوده عرض کردم مولاـی مـن از مرگ هراس و ترس نـدارم ولکـن از این می‌ترسم که دسـتم خـالیست کـاری نکرده و زادی تهیه ننموده‌ام شـما را به حق مادرتان حضـرت صـدیقه طاهره علیهاالسـلام شـفاعت کنیـد که خدا مرگ مرا تأخیر اندازد تا فکری به حال خود نمایم.

و تا از راه دل این توسل را نمودم دیدم شخصـی وارد شد و نزد آن دو آمده و گفت حضـرت سیدالشهداء فرمودند شیخ عبدالکریم به مـا توسل نمود و ما هم نزد خـدا شـفاعت کردیم که عمر او را دراز و اجل او را تأخیر انـدازد و خداونـد تعالی اجابت فرمود شـما روح او را قبض نکنید.

پس آن دو به هم نگاه کرده و رو به آن شخص نموده و گفتند سمعاً و طاعه و از جا حرکت کردند و سه نفری صعود نمودند.

پس در آن هنگـام احسـاس کردم که حـالم بهتر شـده صـدای گریه و زاری و ناله خانواده خود را شـنیدم که به سـر و صورت خود می‌زدنـد آهسـته دست خود را حرکت دادم و چشم خود را گشودم دیدم چشم مرا بسـته و رویم چیزی کشـیده‌اند، خواسـتم پایم را جمع کنم ملتفت شدم که شصت مرا هم بسته‌اند.

پس دسـتم را بلند کردم برای برداشـتن چیزی که رویم بود شنیدم می‌گویند ساکت شوید گریه نکنید که حرکت دارد و آرام شدند و روی مرا برداشـتند و چشـمم را گشودنـد و پایم را فوراً باز کردنـد با دست اشاره به دهانم کردم که آبم دهیـد. پس آب به دهانم ریختند و کم کم از جا برخاسته و نشسـتم و تا پانزده روز ضـعف مفرط و کسالت داشتم، از آن حالت الحمدللَّه به کلی رفع نقاهتم شده و بهبودی یافتم و این از برکت مولایم حضرت حسین علیه‌السلام بود. آری به خدا قسم.

مرا بغیر حسین ملجأ و پناهی نیست

در این عقیده یقینم که اشتباهی نیست

ره نجات حسین است و دوستی حسین

به سوی حق به جز از این طریق راهی نیست

اگر تو حکم غلامی من کنی امضا

به هیچ محکمه خوفم ز دادگاهی نیست

بیت آیت‌اللّه حایری

بیت و خانواده آن مرحوم بیت علم و تقوا و فضیلت است دارای دو پسر و سه دختر بوده‌اند پسران جناب آیت‌اللّه آقای حاج آقا مرتضی حایری و جناب حجهٔالاسلام آقای حاج آقا مهدی حایری که ترجمه هر یک خواهد آمد و اما دختران

۱– همسر مرحوم حجهٔالاسلام حاج شیخ محمد توسرکانی

۲– همسر مرحوم حاج شیخ احمد همدانی

۳– همسر مرحوم آیت‌اللّه حاج سید محمد محقق داماد یزدی بودند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار الحجه (۱۷ –۱۳ /۱)، الذریعه (۱۳۲/۸ –۳۷۸/۴)، ریحانه (۶۸ –۶۶ /۱)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۶۳ – ۵۹ /۳)، مولفین کتب چاپی (۹۱۷ –۹۱۵ /۳).

حسینی شهرستانی، عبدالرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم علوم دینی.

تولد: ۱۳۳۹ ق.، کربلا.

درگذشت: ۱۱ مرداد ۱۳۷۶، مشهد.

آیت‌الله حاج سید عبدالرضا حسینی شهرستانی، فرزند حجت‌الاسلام سید زین‌العابدین شهرستانی، بود. وی پس از پست سر نهادن دوران کودکی به سال ۱۳۴۶ ق. وارد مدرسه‌ی جعفریه شد و به یادگیری خواندن و نوشتن و علوم ابتدایی پرداخت و پس از آن به تحصیل علوم دینی روی آورد و مقدمات و سطوح را نزد حضرات آیات شیخ علی‌اکبر سیبویه و شیخ جعفر رشتی فراگرفت. سپس به یادگیری رسائل و مکاسب و کفایهٔ و علوم هیئت و ریاضیات نزد حضرات آیات شیخ محمد رضا اصفهانی و سید محمد طاهر بحرانی پرداخت و خارج فقه و اصول را نیز در محضر آیات عظام سید محمدهادی میلانی، میرزا مهدی شیرازی، سید عبدالحسین حجت و شیخ مرتضی آشتیانی آموخت. ایاشن در کنار تحصیل به تدریس سطوح عالیه پرداخت و پس از سالیان فراوان تدریس سطح، در سال ۱۳۹۲ ق. تدریس خارج فقه را آغاز کرد. سپس به مشهد هجرت کرد.

آیت‌الله حسینی شهرستانی علاوه بر تحصیل و تدریس، به اقامه‌ی جماعت در صحن حسینی (ع) پاسخگویی به مسائل دینی پرداخت. وی در برابر نفوذ و تبلیغات فکری و سیاسی و ایجاد شبهات دینی از سوی کمونیست و چپگرایان عراق سخت ایستادگی کرد و به منظور استحکام بنیان‌های فکری جوانان، اقدام به تأسیس مجله‌ی «اجوبهٔ المسائل الدینیه» کرد و در آن– با همیاری و همکاری حضرات آیات سید محمدباقر صدر، سید حسن شیرازی، سید عبدالصاحب حکیم و استاد احمد امین– به صدها پرسش فکری و اعتقادی جامعه پاسخ داد و حوزه‌ی خوانندگان خود را به فراسوی مرزهای عراق گسترانید. دامنه نفوذ این مجله در آن سال‌های پر اختناق عراق باعث شد تا رژیم بعث، پس از آزار و اذیت‌های فراوان و زندانی ساختن فرزندش جلو انتشار آن را بگیرد

و او را هم از عراق بیرون نماید.

ایشان به جز تدریس، تألیف، اقامه‌ی جماعت و تبلیغ شعائر دینی، با همیاری و مساعدت گروهی از علمای بزرگ و تجار کربلا دست به بنیاد مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه‌ای زد که برخی از آنها عبارتند از مدرسهٔ الامام الصادق. (این مدرسه برای دانش‌آموزان بر مبنای تعالیم اسلامی در سال ۱۳۷۱ ق. تأسیس شد و تا سال ۱۳۹۵ ق. ادامه یافت)؛ مدرسهٔ اسلامیه (در این مدرسه به دانش‌آموزان دروس فقه؛ حدیث تفسیر و عقاید آموزش داده می‌شد)؛ درمانگاه کودکان؛ الجمعیهٔ الهریهٔ الاسلامیهٔ؛ المکتبهٔ الجعفریهٔ (این کتابخانه با پنج هزار کتاب چاپی و خطی در مدرسه هندی گشایش یافت)؛ لجنهٔ الثقافهٔ الدینیهٔ (که پاسخگویی به شبهات و پرسشهای دینی را بر عهده داشت و در خلال پانزده سال فعالیت خویش، توانست صدها سئوال را پاسخ دهد).

از تألیفات آیت‌الله حسینی شهرستانی می‌توان این آثار را نام برد: مقالید الهدی فی شرح العروهٔ الوثقی (هفت جلد، که سه جلد آن به چاپ رسیده است)؛ حیاهٔ الامام الحسین بن علی (ع)، الامر بالمعروف و النهی عن المنکر، السجود علی التربهٔ الحسینیهٔ؛ صلاهٔ الجمعهٔ فی عصر الغیبهٔ؛ النوروز فی السلام نوروز در تاریخ و دین؛ اجوبهٔ المسائل الدینیهٔ (چهارده جلد که دو جلد آن به نام امید جوان ترجمه و چاپ شده است)؛ اجوبهٔ المسائل فی التفسیر (دو جلد)؛ اجوبهٔ المسائل فی العقائد؛ تقویم هجری (از سال ۱۳۶۳ تا ۱۴۶۳ ق.). تألیفات مخلوط ایشان عبارت است از: المهدی الموعود و دفع الشبهات عنه؛ الطریق القویم الی جنهٔ النعیم (پیرامون امامت)؛ دفع الشبهات و حل المشکلات؛ غایهٔ التقرب فی شرح منظومهٔ التهذیب؛ حاشبه بر مکاسب؛ حاشیه بر رسائل؛ حاشیه‌بر معالم؛ حاشیه بر قوانین؛ حاشیه بر شرح لمعه؛ الطریق المستقیم فی بیان اصول‌الدین؛ عقاید المؤمنین فی اصول الدین.

در سال ۱۳۹۷ ق. به علت فشارهای رژیم بعثی، وی عراق را به قصد ایران ترک کرد و در مشهد اقامت گزید و به تدریس سطوح عالیه و عقاید، امامت جماعت (در مسجد الحمید) و تأسیس مجله «الارشاد»- که از آن هفت شماره منتشر گردید پرداخت. اما در سال ۱۴۰۰ ق. به دنبال سکته‌ای ناقص توان کار و کوشش از او سلب شد و تا پایان عمر خانه‌نشین شد.

آیت‌الله حسینی شهرستانی سرانجام پس از هفتاد و هفت سال زندگی در یازدهم مرداد ۱۳۷۶(۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۱۸ ق.) چشم از جهان فروبست و پیکرش در روز سه شنبه بیست و هشتم ربیع‌الاول، پس از تشییع و نماز آیت‌الله شیخ حسنعلی مروارید بر آن، در صحن آزادی حرم امام رضا (ع) به خاک سپرده شد.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

حوا

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن یازدهم هجری، از زنان خیر. وی دختر شاه عباس اول صفوی (۱۰۳۸ -۹۹۶ ق) بود و کاروانسرای بزرگی در اصفهان بنا کرد که به نام خود وی شهرت یافت. او طبع شعر داشت و حشمتی خوانساری شاعر و خوشنویس، استاد او بود.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تذکرهٔالقبور، ۳۶؛ الذریعه، ۲۵۶ / ۹.

خاتون

قرن:۸

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۷۸۷ ق، مکنی به ام‌یحیی از زنـان خیر و نیکوکـار. وی مادر نصـرة‌الدین یحیی (۷۹۵ -۷۸۹ ق)، از امرای مظفری یزد و بانی مدرسـه خـاتونیه بود که داخل شـهر یزد قرار داشـته است. مسـجدی نیز در سال ۷۸۷ در آسـتانه مقابل قبه عالی مـدرسه ساخته شـد که بیشتر فرزندان آل مظفر در این قبه دفن شدند.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: تاریخ یزد، ۱۶۰؛ ریاحین‌الشریعه، ۱۸۷ / ۴.

خاتون عظمی

قرن:۸

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۷۷۷ ق، مشـهور به خـاتون عظمی از زنـان خیر. وی همسـر امیر جلال‌الـدین چقماق و از زنان سرشـناس زمان خود بود. از آثار او تکمیل و اتمام ساختمان مسـجد جامع یزد است که سـطح آن را با سـنگ مرمر تراشـیده فرش کرد و دو ستون چپ و راست صفه به کاشی تراشیده مرتب ساخت و به جای منبر چوبی پوسیده منبری از آجر نقش‌دار ساخت و مسجد جدید و عتیق را با یکدیگر متصل نمود.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: تاریخ یزد، ریاحین‌الشریعه، ۹۴ -۹۳ / ۴.

خانزاده سوران

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن دهم و یازدهم هجری، از زنان مدیر و شاعر، وی همسر امیر سلیمان بیگ، حاکم سوران (۹۹۹ ق) زنی باتدبیر و باشهامت بود و برای آبـادانی منطقه سـوران و آسـایش مردم آنجـا به خصـوص حریر (مرکز سوران) به همراه همسـرش سـعی و تلاـش فراوان کرد. همسـرش در اداره امور حکومت با او مشورت می‌کرد. مردم نیز برای او احترام خاصـی قایل بودند. شعرای کرد برای دریافت صله و انعام از اطراف و اکناف به دربارش روی آورده و با قصاید و سروده‌های خود از او و خدمات ارزنده‌اش ستایش می‌کردند.

خانزاده زنی خیر و بخشـنده بود. در حریر و سایر نقاط سوران راه‌ها، کاروانسـراها، مساجـد و مدارس متعددی ساخت. او مردم را به فراگرفتن سـواد و درس خوانـدن تشویق می‌کرد و وسایـل تحصـیل را برای آنهـا فراهم می‌آورد. برخی او را از خواهر سـلیمان بیگ دانسته‌اند.[۱]

(س دهم و یازدهم ق)، شاعر، بانوی نیکوکار. وی همسر امیر سلیمان بیگ، حاکم سوران (۹۹۹ ق)، و زنی با تدبیر و با شهامت بود. او برای آبادانی منطقه سوران و آسایش مردم آنجا بخصوص حریر مرکز سوران به همراه همسـرش سـعی و تلاش فراوان کرد. مردم برای او احترام خاصـی قایـل بودنـد و شـعرای کرد از اطراف برای دریـافت صـله و انعـام به دربـارش روی می‌آوردنـد. بـا قصایـد و

سروده‌هایشان از خدمات ارزنده‌اش ستایش می‌کردند. خانزاد خاتون زنی خیر و بخشنده بود و در حریر و سایر نقاط رویان، راهها، کاروانسراها، مساجد و مدارس متعددی ساخت. وی مردم را به فراگرفتن علم تشویق می‌کرد. برخی او را خواهر سلیمان بیگ دانسته‌اند.[۲]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] منبع: تاریخ مشاهیر کرد، ۳۹۴ / ۳.

[۲] تاریخ مشاهیر کرد (۳۹۴/ ۳)، مشاهیر زنان (۸۳).

خدمعلی

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۱۰۰۲ ق، از زنان نیکوکار. وی خواهر موسی سلطان موصلو و همسر شاه طهماسب اول صفوی (۹۸۴ -۹۳۰ ق) و مادر اسماعیل میرزا بود. وی نزد شاه عباس اول صفوی (۱۰۳۸ -۹۹۶ ق)، نوه‌ی خود، اعتبار و احترام زیادی داشت. او به سفر حج رفت. رباط خشکرود در نزدیکی قزوین از آثار اوست.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: عالم‌آرای عباسی، ۴۹۰ / ۱؛ لغت‌نامه دهخدا، ۳۵۰ / ۱۱۵.

خمینی، روح‌اللّه

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

رهبر و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، فقیه، عارف.

تولد: ۳۰ شهریور ۱۲۸۱(۲۰ جمادی‌الثانی ۱۳۲۰ ق. ۲۴ سپتامبر ۱۹۰۲)، خمین.

درگذشت: ۱۴ خرداد ۱۳۶۸، تهران، بیمارستان قلب.

روح‌الله مصطفوی مشهور به موسوی خمینی، فرزند سید مصطفی موسوی از علمای آن زمان، در پنج ماهگی پدرش را از دست داد. خوانین تحت حمایت عمال حکومت وقت پدرش را در مسیر خمین به اراک به شهادت رساندند. بستگان وی برای اجرای حکم الهی قصاص به تهران (دارالحکومه وقت) رهسپار شدند و بر اجرای عدالت اصرار ورزیدند تا قاتل قصاص گردید.

دوران کودکی را تحت سرپرستی مادرش (بانو هاجر) از نوادگان آیت‌الله خوانساری (صاحب زبدة التصانیف)، و نزد عمه‌اش (صاحبه خانم) سپری کرد، ولی در پانزده سالگی هم مادر و همه عمه‌اش را از دست داد.

از نوجوانی به تحصیل معارف روز و علوم مقدماتی و سطح حوزه‌های دینیه و از جمله ادبیات عرب، منطق و فقه و اصول پرداخت و نزد معلمین و علمای منطقه (نظیر میرزا محمود افتخارالعلماء حاج میرزا نجفی خمینی، آیت‌الله شیخ علی‌محمد بروجردی، آیت‌الله شیخ محمد گلپایگانی و آیت‌الله عباس اراکی و بیش از همه نزد برادر بزرگترش آیت‌الله سید مرتضی پسندیده) فراگرفت و در سال ۱۲۹۸ عازم حوزه‌ی علمیه‌ی اراک شد. پس از تحصیلات بسیاری از دروس در اراک، عازم حوزه‌ی علمیه‌ی قم شد. در قم در علوم

فلسفه و اخلاق استادان او آیت‌الله محمدعلی شاه‌آبادی و آقا سید ابوالحسن حکیم قزوینی و حاج میرزا جواد آقای ملکی تبریزی بودند و علم منقول و فقه و اصول را از محضر آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی و آقا میر سید علی کاشانی فراگرفت. ایشان در همان اوان در دروس فقه و اصول آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی و آیت‌الله یثربی حضور و به مراتب فقه و اصول احاطه یافت و به اجتهاد رسید.

در سال ۱۳۳۹ ق. که آیت‌الله عبدالکریم حائی یزدی درگذشت، آیت‌الله العظمی خمینی دیگر خود یکی از فضلای و مدرسین حوزه علمیه قم به ویژه در رشته فلسفه، تهذیب نفس و اخلاق گردیده بود که بعدها در تدریس فقه و اصول فقه نیز نام‌آور شد. ایشان که در همان زمان با محافل و شخصیت‌های ضد درباری ارتباط کامل داشت، در مبارزه علیه حکومت رضاخان در حد اقتضای سن خود کوشش نمود. ایشان علیه رژیم فرزند رضاخان نیز مبارزه و افشاگری می‌کرد و بعد از رحلت آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی، آیت‌الله حسن بروجردی را در حد امور و مسائل یاری رساند. بعد از درگذشت آیت‌الله بروجردی حوزه علمیه قم و محافل روحانی دیگر او را به عنوان «آیت‌الله خمینی» شناختند.

درسال ۱۳۴۰ با تشکیل انجمن‌های ایالتی و ولایتی و طرح لوایح شش گانه شاه، امام خمینی مخالفت قاطع خود را علیه رژیم آغاز کرد. با پیش آمدن واقعه خونین ۱۵ خرداد ایشان به دنبال نطقی که علیه رژیم ایراد نمود، دستگیر و به پادگان عشرت آباد تهران منتقل شد. یک سال پس از آزادی، مجددا در مخالفت با «کاپیتولاسیون» سخنرانی ایراد کرد که منجر به تبعید ایشان در سیزده آبان سال ۱۳۴۴ به ترکیه شد. پانزده سال به حالت تبعید در نجف اشرف به سر برد. سرانجام پس از شهادت پسرشان- آیت‌الله سید مصطفی خمینی- به دست رژیم و پس از آن که از عراق به پاریس رفت و با فرار شاه، در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ با ورودشان به خاک میهن، استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی را برای مردم ایران به ارمغان آوردند و در ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ با حمایت توده‌های میلیونی مردم رژیم شاهنشاهی در ایران را سرنگون ساخت و برای نخستین بار در ایران حکومت جمهوری اسلامی را برقرار ساخت و به عنوان «امام» همه مسلمانان جهان به رسمیت شناخته شد. امام خمینی ده سال پس از تأسیس جمهوری اسلامی در ایران و هدایت انقلاب اسلامی در این مدت در چهاردهم خرداد سال ۱۳۶۸ در تهران درگذشت.

از آثار ایشان میتوان به این عنوان‌ها اشاره نمود: شرح دعای سحر (به عربی، ترجمه سید احمد فهری)، شرح حدیث رأس الجالوت (تألیف ۱۳۴۸)، حاشیه امام بر شرح حدیث رأس الجالوت، حاشیه بر شرح فوائد الرضویه، شرح حدیث جنود عقل و جهل، مصباح‌الهدایهٔ الی الخلافهٔ والولایهٔ، حاشیه بر شرح فصوص الحکم، حاشیه بر مصباح‌الانس، شرح چهل حدیث (اربعین حدیث)، سر الصلوهٔ (صلاهٔ العارفین و معراج السالکین)، آداب نماز (یا آداب الصلوهٔ)، رسالهٔ لقاءالله، حاشیه بر اسفار، کشف الاسرار (در اسرار هزار ساله حکمی‌زاده، چاپ سوم ۱۳۶۳ ق.)، انوار الهدایهٔ فی التعلیقهٔ علی الکفایهٔ، بدایع الدرر فی قاعدهٔ نفی الضرر، رسالهٔ الاستصحاب، رسالهٔ فی التعادل و التراجیع، رسالهٔ الاجتهاد و التقلید، مناهج الوصول الی علم الاصول (دو جلد)، رسالهٔ فی الطلب و الارادهٔ، رسالهٔ فی التقیهٔ، رسالهٔ فی قاعدهٔ من ملک، رسالهٔ فی تعیین الفجر فی اللیالی المقمره، کتاب الطهارهٔ (چهار جلد)، تعلیقه علی العروهٔ الوثقی، مکاسب محرمه (دو جلد) تعلیقهٔ علی وسیلهٔ النجاهٔ، رسالهٔ نجاهٔالعباد)، حاشیه بر رساله ارث، تقریرات درس اصول آیت‌الله العظمی بروجردی، توضیح المسائل (رساله عملیهٔ)، مناسک حج، تحریر الوسیله (دو جلد)، کتاب البیع (پنج جلد)، تقریرات دروس امام خمینی، کتاب الخلل فی الصلوهٔ، حکومت اسلامی یا ولایت فقیه، جهاد اکبر یا مبارزه با نفس، تفسیر سوره حمد، استفتائات، دیوان شعر، نامه‌های عرفانی، پیامها، سخنرانیها، مصاحبه‌ها و احکام و نامه‌ها (بیست و دو جلد)، وصیت‌نامه‌ی سیاسی الهی، المکاسب المحرمهٔ (عربی، ۱۳۸۱ ق.)، تهذیب الاصول (عربی، دو جلد تقریر امام و تحریر جعفر سبحانی، ۱۳۸۰ -۱۳۷۵ ق.).

حضرت آیهٔاللَّه العظمی امام سید روح‌اللَّه موسوی خمینی ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۲۰ (ه.ق.) در خمین در یک خانواده روحانی به دنیا آمد. والدایشان- آیهٔاللَّه سید مصطفی خمینی- در اواخر ۱۳۲۰ در سن ۴۷ سالگی به وسیله فئودالها شهید شد.

امام، تحت تربیت عمه و مادر دلسوز و مراقبت‌های برادر بزرگوارش آیـةاللّه پسـندیده رشـد کرد. و پس از تحصـیلات مقـدماتی در خمین در ۱۳۳۹ عازم حوزه علمیه اراك شد و سپس در ۱۳۴۰ در محضـر آیهٔاللّه العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائی به قم عزیمت کرد. او در ۱۳۴۵ ه.ق. سـطوح عـالیه را طی کرده و در محضـر درس مؤسـس حوزه- آیـهٔاللّه حـائری حضور یـافت. پس از رحلت مرحوم حائری در ۱۳۵۵، به عنوان استادی گرانقدر و مجتهدی عالم در حوزه درخشید. وی در کنار فقه و اصول به تحصیل پرداخت و از محضر آیهٔاللّه شیخ محمد علی شاه‌آبادی عارف کامل، بهره‌های روحی فراوانی برد. آوازه شهرت وی به عنوان یک استاد مسلم و صـاحب شـیوه تـدریس و تعلیم، طلاب بیشـماری را گرد او جمع کرد. درس اخلاق و روش تـدریس و تعلیم وی که موجـد روح فـداکاری و شـجاعت و تعهـد و تقوی در طلاب میشد، موجب تحول عظیمی در حوزه و منجر به تعطیلی درسـش از طرف دیکتاتور وقت- رضاخان- گردید. پس از سقوط رضاخان، این درس مجددا در فیضیه آغاز گشت.

در سـال ۱۳۶۴ ه.ق. همزمـان بـا ورود آیت‌اللّه بروجردی، بزرگـترین کرسـی تـدریس حـوزه علمیه به وی اختصـاص یـافت. مسـجد سلماسـی و مدرسه فیضـیه شاهد حضور انبوهی از مشـتاقان معرفت و دهها مجتهد اصولی، ادیب و مفسـر در محضـرش گشت. او در مسند اجتهاد و فتوی نشست و میلیونها تن به عنوان مقلد و پیرو، سر به فرمانش نهادند و در انتظار صدور حکم و فتوایش نشستند.

در سال ۱۳۴۰ ه.ش. با تشـکیل انجمنهای ایالتی و ولایتی و طرح لوایح ششـگانه شاه- که خود وسیله‌ای برای تثبیت حکومت امریکا در ایران بود- مخـالفت جـدی و قاطع نمود. حادثه ۱۵ خرداد ۱۳۴۱ پیش آمـد که هزاران نفر از مسـلمانان انقلابی آماج گلوله‌های سفاکان پهلوی گشـتند و خود ایشان به دنبال نطقی کوبنده در مدرسه فیضـیه به پادگان عشرت‌آباد منتقل و زندانی شد. ولی پس از یک سال آزاد و هنگام بازگشت به قم در مخالفت با کاپیتولاسـیون سـخنرانی رسوا کننده‌ای در مسجد اعظم ایراد کرد که منجر به تبعیدش در ۱۳ آبان ۱۳۴۲ به ترکیه گردیـد. پس از مدتی به نجف منتقل و قریب ۱۵ سال اجبارا در حوزه نجف اقامت گزیـد. و از همانجـا عهـده‌دار رهبری فکری و ارشـادی مردم بود و در فرصت‌هـای مناسب اعلامیه‌های لازم را صادر می‌کرد. در ۱۳۵۶ ه.ش. به مناسبت شـهادت فرزنـد برومنـدش آیهٔاللّه مصـطفی خمینی مجالس ترحیم باشکوه و خونینی برپا گشت که شخصـیت امام را بیشتر مطرح و موجب انتقال ایشان به پاریس گردید. و این در حالی بود که احساسات مذهبی مردم به اوج خود رسـیده و کنترل از دسـت رژیم خـارج گشـته بـود و شـاه از ایران خـارج شـده و اسـاس حکومت اسـلامی به رهـبری امـام و فـداکاری مردم مسـلمان در ایران پایه‌ریزی شده بود.

آثـار و تألیفـات گرانبهـایی از معظم له در اختیـار محافل علمی است که از آن میان می‌توان از «تحریر الوسـیله کتاب الصـلوهٔ، کتاب المکـاسب، کتـاب الطهـاره، کتـاب الخلل، کتاب البیع (در ۵ جلـد)، مصـباح الهدایـهٔ (شـرح دعای سـحر)، چهل حدیث برگزیده در اخلاق و عرفان و...» را نام برد و اکنون دعای میلیونها تن از مسلمانان و مستضعفین جهان این است:

خدایا! خدایا! تا انقلاب مهدی خمینی را نگه‌دار!

(۱۴۱۰ -۱۳۲۰ ق)، عالم، فقیه، مرجع تقلید، بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، عارف و شاعر. در خانواده‌ای روحانی در شهر خمین متولد شد. پدرش در چهل و هفت سالگی به دست مالکین محلی کشته شد و امام تحت سرپرستی و حضانت عمه و مادر و برادرش آیت‌اللّه پسـندیده قرار گرفت. تحصـیلات مقـدماتی را در زادگاهش آموخت و در سال ۱۳۳۹ ق برای ادامه تحصـیل رهسپار اراک شـد. پنـج سال در آنجا اقامت کرد و تا سـطوح عالیه را خوانـد. با عزیمت آیت‌اللّه حائری یزدی در سال ۱۳۴۰ ق به قم و بنـا نهادن حـوزه‌ی علمیه، در سـاذل ۱۳۴۵ ق بـه قـم رفت و به تحصـیل فلسـفه و حکمت مشـغول شـد. فلسفه را از آیت اللّه شـیخ محمـدعلی شاه‌آبـادی فراگفت. سـپس به تحصـیل دروس خـارج از سـطح پرداخت و از محضـر آیت‌اللّه حـائری کسب فیض کرد و به درجه‌ی اجتهـاد رسـید. وی از محضـر می‌رسـید علی یثربی و حـاج میرزا جواد ملکی تبریزی و آقـا میرزا علی‌اکبر حکمی‌یزدی و حـاج سـید ابوالحسن رفیعی قزوینی و حـاج شـیخ محمـدرضا نجفی مسـجد شاهی و آقامیرزا محمـدعلی ادیب تهرانی و حاجی سـید محمـدتقی

خوانساری و آیت‌اللّه بروجردی و حاج سید محسن امین و حاج شیخ عباس محدث قمی و سید ابوالقاسم دهکردی اصفهانی و حاج شیخ محمدتقی بافقی بهره‌مند گشت و اینان از مشایخ وی بودند. امام خمینی از سال ۱۳۶۸ ق به تدریس «کفایه» و «منظومه» و «اسفار» و فقه و اصول پرداخت. وی علاوه بر علوم عقلی و نقلی، تحصیل علم اخلاق را جزو دروس تحصیلی طلاب خود قرار داده بود، و از دیرباز به تدریس اخلاق مشغول بود. در دوره‌ی رضاخان درس اخلاق ایشان مدتی تعطیل شد و پس از سقوط رضاخان، این درس مجدداً در مدرسه‌ی فیضیه دایر گشت. وی علاوه بر مدرسه‌ی فیضیه، در مسجد سلماسی نیز تدریس می‌نمود. در سال ۱۳۴۰ ش که تشکیل انجمنهای ایالتی و ولایتی و لوایح ششگانه شاه مطرح شد، با مخالفت جدی امام روبه‌رو گردید و در نتیجه حادثه‌ی پانزده خرداد ۱۳۴۲ ش پیش آمد. امام به پادگان عشرت‌آباد منتقل و زندانی شد و پس از چندی آزاد گردید و به قم مراجعت کرد. مخالفت ایشان با مسئله کاپیتولاسیون و سخنرانی وی در مسجد اعظم سبب شد که معظم‌له به ترکیه تبعید شود. پس از مدتی به نجف منتقل گشت و قریب پانزده سال در نجف اقامت گزید. از همین زمان عهده‌دار رهبری مبارزات سیاسی شد و در هر فرصتی با صدور اعلامیه‌هایی مردم را به مبارزه‌ی تهییج می‌کرد. با درگذشت ناگهانی فرزند ایشان حاج سید مصطفی خمینی در سال ۱۳۵۶ ش و برگزاری مراسم سوگواری، تبلیغات علیه دستگاه هیئت حاکمه را دنبال کرد. به تدریج دامنه‌ی تظاهرات به خیابانها کشیده شد. در این زمان امام از نجف به پاریس رفت و مبارزات علیه شاه اوج گرفت و شاه مجبور به ترک کشور شد و امام به ایران بازگشت و جمهوری اسلامی را بنا نهاد و رهبری حکومت اسلامی ایران را تا ۱۴ خرداد ماه سال ۱۳۶۸ ش که جان به جان آفرین تسلیم کرد، خردمندانه عهده‌دار بود. پیکر پاک وی با مراسم با شکوهی در محلی که اکنون به نام مرقد مطهر معروف است دفن گردید. امام خمینی از آغاز جوانی به شعر و شاعری پرداخت. از آثار وی: «کشف الاسرار»؛ «تحریر الوسیله»؛ «کتاب الصلوة»؛ «کتاب المکاسب»؛ «تهذیب الاصول»؛ «کتاب الطهارة»؛ «کتاب الخلل»؛ «کتاب البیع»، در پنج مجلد؛ «مصباح الهدایة»؛ «چهل حدیث برگزیده در اخلاق»؛ «آداب نماز»؛ «مجموعه‌ی اشعار»، که پس از رحلت ایشان در دسترس عموم قرار گرفت.[۱]

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

منابع زندگینامه :[۱] آینه‌ی دانشوران (۱۸۷ –۱۸۵)، الذریعه (۵۲ / ۲۲ ،۱۲۳ / ۲۱ ،۱۳ / ۱۸ ،۶۹ / ۱۳)، سخنوران نامی معاصر (۳۴۷ – ۳۴۰ / ۱)، کیهان فرهنگی (س ۶، ش ۳، ص ۱۵ –۱)، گنجینه‌ی دانشمندان (۲۹ –۱۲ / ۸)، مؤلفین کتب چاپی (۲۳۲ –۲۳۱ / ۳).

درةالمعالی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۰۴/۱۳۰۳ –۱۲۵۶ ش)، مدرس. از خدمتگزاران فرهنگ ایران و بنیان‌گذار دبیرستانهای درةالمدارس و مخدرات. چند ماه قبل از فوت ایرج میرزا جلال‌الممالک درگذشت و ایرج در رثاء او گفته است:

مرا ز مرگ تو قامت هلال و ارجمند

برآر سر بنگر قامت هلالی را

وی مقدمات علوم را نزد پدر و علوم جدید را نزد استادان وقت فراگرفت و در شعر و ادب فارسی و عربی تبحر یافت. وی در آن سالها که از جمعیتهای خیریه و پرورشگاهها خبری نبود عده‌ای از یتیمان و کودکان بدون سرپرست را به خرج خود نگهداری می‌کرد. کمکهای مادی و معنوی بسیار می‌نمود و مجلس تلاوت قرآن در ماه رمضان برپا می‌کرد. وی در تهران بر اثر سکته قلبی درگذشت و در خانه شخصی خود به خاک سپرده شد.[۱]

۱۳۰۳ ش، نخستین بنیانگذار دبیرستان دخترانه ایران و از زنان نیکوکار. وی دختر سید علی شمس‌المعالی و ربابه مرعشی بود. پدرش در زمان ناصرالدین شاه قاجار (۱۳۱۳ –۱۲۶۳ ق) از شخصیت‌های وجیه و محترم بود و چندین باب مدرسه پسرانه‌ی تأسیس نمود. درةالمعالی مقدمات علوم را نزد پدر و علوم جدید را نزد استادان وقت فراگرفت و در شعر و ادب فارسی و عربی دست یافت.

در سال ۱۳۲۲ ق مدرسه مخدرات را در محله عربها تأسیس کرد که بعداً به سبب افزایش تعداد شاگردان به پامنار منتقل گردید. ابتدا معلمان آن را از میان بستگان و خویشان- که اغلب جزو زنان متجدد بودند. انتخاب کرد، از اینرو از سوی مردم تحت فشار قرار گرفت. در سال ۱۳۲۷ ق به عنوان اعتراض به قرارداد ۱۹۰۷ م- که کشور را رسماً تحت نفوذ انگلستان و روسیه قرار داده بود- اجتماعی از زنان تهران را تشکیل داد و در مجلس شورای ملی حضور یافتند و نمایندگان را در صورت امضای قرارداد تهدید کردند و آنان را به تحریم کالاهای خارجی تشویق نمودند. او اغلب با صدیقه دولت‌آبادی و سایر زنان همفکر خود به قهوه‌خانه‌هایی که از قند خارجی استفاده می‌کردند می‌رفت و آنانرا از مصرف قند خارجی برحذر می‌داشت و در اغلب مدارس استفاده از پارچه‌های یزدی و کرمانی را معمول می‌داشت. وی در مدرسه مخدرات- که بعد به دبیرستان شد و در سال ۱۳۰۶ ش فارغ‌التحصیل دیپلمه داد- از استادانی مانند مسیو احمد خان برای زبان فرانسه، مسیو علی خان برای ریاضیات و فاضل اعمی برای فقه و عربی استفاده می‌کرد. همیشه حقوق گزاف دبیران را از ثروت شخصی خود می‌پرداخت و به دانش‌آموزان تحمیل نمی‌کرد.

در سال ۱۳۰۲ ش مدرسه دیگری به نام درةالمدارس- واقع در کوچه ناظم‌الدوله پشت مسجد سپهسالار- تأسیس نمود. در آن سالها که از جمعیت‌های خیریه و پرورشگاه‌ها خبری نبود وی عده‌ای از یتیمان و کودکان بدون سرپرست را به خرج خود نگهداری می‌کرد و خوراک، نظافت و بهداشت آنان را شخصاً رسیدگی می‌نمود. در ایام ماه رمضان به بستگان و خویشان خود سرکشی می‌کرد و کمک‌های مادی و معنوی می‌نمود و مجلس تلاوت قرآن و دعا برپا می‌کرد. او از زنان متجدد بود و حجاب زنان را مانع پیشرفت آنها می‌دانست. وی در تهران بر اثر سکته قلبی درگذشت و برحسب وصیت خودش در خانه شخصی خود در خیابان سقاباشی اول کوچه شمس‌المعالی به خاک سپرده شد.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] از صبا تا نیما (۳۸۸/۲)، کارنامه زنان (۱۳۱ –۱۲۸)، مشاهیر زنان (۹۷ –۹۶).

[۲] منبع: کارنامه زنان مشهور ایران، ۱۳۱ –۱۲۹.

رحمانی خلیلی، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم.

تولد: ۱۳۰۲ خلیل محله‌ی بهشهر.

درگذشت: ۲۷ اسفند ۱۳۷۴.

آیت‌الله ابوالقاسم رحمانی خلیلی مازندرانی در حدود هشت یا نه سالگی کسب علم و دانش را آغاز نمود و آموزش را از مکتبخانه‌های قدیمی آن روزگاران آغاز کرد و سپس به تحصیل علوم الهی و حوزوی حوزه‌ی علمیه‌ی کوهستان تحت نظر و آموزش آیت‌الله شیخ محمد کوهستانی پرداخت. ایشان دوره مقدمات و دوره سطوح را در حوزه‌ی علمیه‌ی کوهستان فراگرفت و سپس برای تکمیل مدارج علمی در سال ۱۳۲۵ در بیست و سه سالگی به حورزه علمیه نجف اشرف رفت و از محضر عالمانی

همچون حضرات آیات عظام حاج سید محمود شاهرودی، حاج سید محسن کریم، سید ابوالقاسم خویی، حاج میرزا هاشم آملی، میرزا حسن یزدی و شیخ صدر بهره‌های فراوان برد. در همان حوزه‌ی علمیه‌ی نجف به تدریس نیز اشتغال ورزید.

آیت‌الله رحمانی خلیلی مازندرانی بعد از چهارده سال اقامت در حوزه‌ی نجف اشرف به زادگاه خود مراجعت نمود. بعد از مراجعت وی، و پس از یک هفته اقامت نزد آیت‌الله کوهستانی، ایشان اعلام فرمودند که «شیخ ابوالقاسم فقیه است، ملاست، عالم است، باید از ایشان استفاده بشود».

پس از مدتی در سال ۱۳۳۹ حوزه‌ی علمیه‌ی «خلیل محله» را تأسیس نمود و به این ترتیب به آموزش طلاب منطقه پرداخت. از جمله فعالیت‌های دیگر ایشان تأسیس مسجد و حسینیه‌ای با کمک مردم محله بود.

مدتی بعد به تهران رفت و حدود چهارده سال در آن شهر اقامت گزید، در سال ۱۳۶۴ به قم مهاجرت نمود.

از جمله فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی ایشان باید به درستی کمیته‌ی انقلاب اسلامی مسجد شفا اشاره نمود.

تألیفات و آثار قلمی آیت‌الله رحمانی به این شرح است: شرحی بر تبصره علامه حلی (ره)؛ شرحی بر عروۀ الوثقی (رساله فی الاجتهاد والتقلید)؛ تفسیری بر سوره شریفه حمد؛ رساله در مشتق؛ رساله در طلب و اراده؛ نامه‌ها و مکتوبات عرفانی و اسرار و اذکار؛ کتابی در نحو.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

رشدیه تبریزی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۶۳ -۱۲۶۷ ق)، نویسنده، روزنامه‌نگار و موسس اولین مدرسه به طرز اروپایی وتعلیم الفبا به شکل نوین در ایران. در تبریز متولد شد. تحصیلات ابتدایی و علوم دینی را در این شهر آموخت و به منظور فراگیری اصول تعلیم و تربیت و آشنایی با شیوه‌ی تعلیمات جدید به بیروت و استانبول و ایروان رفت و برای ایرانیان مقیم ایروان مدرسه‌ای تاسیس کرد. ناصرالدین‌شاه در بازگشت از سفر دوم خود از فرنگ به ایران، ضمن بازدید از این مدرسه، اظهار تمایل کرد که رشدیه آن را به تبریز منتقل کند و او در سال ۱۳۰۵ ق نخستین مدرسه‌ی ابتدایی عمومی را در محله‌ی خیابان تبریز دایر کرد که پس از یک سال تعطیل شد. رشدیه به مشهد رفت، سپس به تبریز بازگشت و چندین بار به تاسیس مدرسه اقدام کرد که هربار به عللی به تعطیل می‌انجامید. زمانی که امین‌الدوله به صدارت رسید، از رشدیه خواست که برای تاسیس مدرسه به تهران بیاید. او در سال ۱۳۱۵ ق اولین مدرسه‌اش را در تهران در باغ کربلایی عباسعلی دایر کرد، اما این بار هم مدرسه تعطیل شد و رشدیه جبرا به حج رفت. پس از بازگشت از حج، در قم بست نشست. در نهضت مشروطه به تهران آمد و مجله‌ی مصوری به نام «مکتب» مشروطه به تهران آمد و مجله‌ی مصوری به نام «مکتب» منتشر کرد. وی به علت نوشتن مقاله‌ها و شبنامه‌هایی علیه دولت عین‌الدوله در این مجله به مدت دو سال به کلات تبعید شد. از کلات به تهران آمد و در قم ساکن شد و در کلاس درس آیت‌اللّه شیخ عبدالکریم حایری به فراگیری علوم دینی پرداخت، ضمنا مدرسه‌ی رشدیه را برای اطفال فقیر و یتیم و کلاسی ویژه نابینایان دایر کرد. وی در قم وفات یافت و در قبرستان نو (حاج شیخ عبدالکریم) دفن شد. از او آثار فراوانی به جای مانده است که از آن جمله‌اند: «اصول عقاید یا اتحاد بشر»؛ «کفایه التعلیم»؛ «نهایه التعلیم»؛ «المشتقات»؛ «تبصره الصبیان»؛ «صد درس»؛ «تربیه البنات»؛ «تادیب البنات»؛ «بدایه التعلیم» و «هدایه التعلیم».[۱]

(حاجی) میرزا حسن تبریزی از پیشقدمان نهضت فرهنگی ایران در نیمه اول قر. ۱۴ ه. (و. تبریز ۱۲۶۷ ه.ق.– ف. ۱۳۶۳ ه.ق./ ۱۳۲۳

ه.ش./ ۱۹۴۴ م.). وی از نخستین مؤسسان مدارس جدید در تبریز و تهران و مردی دانشمند و اصلاح‌طلب و مبارز و بلندهمت بود و او را پدر فرهنگ جدید ایران نامیده‌اند. در آغاز جوانی برای فراگرفتن روش تعلیم و تربیت به بیروت سفر کرد و پس از ۳ سال به ایران بازگشت و در تبریز به تأسیس دبستان اقدام کرد ولی با مخالفت گروهی روبرو شد و دبستان وی منحل گردید. در زمان مظفرالدین شاه به تهران آمد و در سال ۱۳۱۵ ه.ق. مدرسه رشدیه را تأسیس کرد. تألیفات متعدد دارد از جمله: بدایعةالتعلیم، کفایةُ التعلیم، نهایةُ التعلیم و صد درس. روزنامه «طهران» را در پایتخت انتشار داد (شماره اول آن در ۷ ربیع‌الاول ۱۳۲۶ ه.ق. منتشر شده) رشدیه از سال ۱۳۰۵ ه.ش. در قم مقیم گردید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ جراید (۲۳۶/۴)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۳۲۷ -۳۱۷ /۳)، مؤلفین کتب چاپی (۵۵۶ -۵۵۵ /۲)، یادداشتهای قزوینی (۱۸۵/۸)، یادگار (س ۳، ش ۱۰، ص ۱۳ -۱۲).

رضازاده، سید حسین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

آقای حاج سید حسین رضازاده در روز دوازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و نه شمسی تولد یافت. در رؤیاهای پدر بزرگوارش، بزرگ مرد علم و عمل و حامی و دلباخته اهل البیت «علیهم السلام»،حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای حاج سید فضل الله رضازاده (دام عزه) و مادر صالحه اش، حاجیه خانم دیانی جای نمی گرفت که سید حسین، روزی در گستره ی انسانهای شیفته اهل البیت «علیهم السلام» در سطح جهان مؤثر واقع شود. مهم آنست که دانش بطلبیم و مهمتر از آن نور دانش را در جهان نهادینه سازیم. وی با بهره گیری از فیوضات و کمالات روحی و اخلاقی و اعتقادی درمحضر پدر دانشمند و شیرپاك مادری با ولایت و تربیت درداماں مطهر او، مراحل رشد و ترقی و انسانی و ایمانی را طی نمود. تحصیلاتش از مدرسه نور دانش آغاز شد. یعنی همان دومین مهد سید حسین، که با راهنمایی پدر، در آن زمزمه عشق را شنید و باورکرد و... عاشق شد. زمینه هایی که از نگرش متعالی به شناخت مسئولیت از طریق اجداد پاکش داشت، در خانه ی پدری در محله ی دردشت اصفهان درمیان حرارت عشق علوی، حماسه حسینی و شور انتظار مهدی موعود«عجل الله تعالی فرجه الشریف» در روح و جسم او جوانه زد و ثمره اش، بالندگی او بود. در نوجوانی، هفده محله‌ی اصفهان را عرصه ابلاغ و گسترش معارف اهل البیت «علیهم السلام» نمود، تا زمینه رشد برای انجام این مهم در سراسر گیتی مهیا گردد. جوانان هدف اصلی این حرکت و پیام بودند. دلسوختگانی از مکتب اهل البیت «علیهم السلام»، همچون ریاست سابق حوزه علمیه اصفهان، مرحوم حضرت آیت الله حاج شیخ حسن صافی اصفهانی (قدس سره) مدافع حریم پاك ولایت و امامت؛ مرحوم حضرت آیت الله حاج سیداحمد فقیه امامی (قدس سره) که روش ومنش وراهنمایی های پرجاذبه ی آن بزرگ مرد جهت دهنده افکارواحساسات سید حسین بود- و افتخار بزرگ حوزه علمیه و جامعه مذهبی اصفهان، حضرت آیت الله سید حسن فقیه امامی (دامت برکاته) پشتیبان علمی، معنوی و موجب دلگرمی او شدند. هرکاری راکه میتوانست،خودانجام میداد؛وبه دیگری وا نمی نهاد. و در این رهگذر چه بسیار اندیشید ودست و نیت خیرش را در امری نیکو وعظیم وارد نمود. شاهد صدق این ادعا، وجود فعال مؤسّسات و مجامع خیریه زیر می باشد که از همت والا-و مساعدت های فکری- معنوی و مادی او بی بهره نمانده اند. مؤسسه خیریه امام حسین «علیه السلام»- مؤسسه خیریه امام جواد «علیه السلام» - مؤسسه خیریه حضرت ابوالفضل «علیه السلام»- مؤسسه خیریه حضرت ام البنین«سلام الله علیهما»- مؤسسه دارالشفای فاطمیه«سلام

الله علیهما»- مجمع خیریه هـای درمـانی اسـتان اصـفهان (ویژه بیماران خاص و صـعب العلاج)- مجمع خیریه های اسـتان اصـفهان- صنـدوق قرض الحسـنه حضـرت ام البنین «سـلام الله علیهمـا»- انجمن مـددکاری امـام زمـان«عـج»- انجمن بیماران M.S - فـاطمیه- مهدیه- دارالقرآن الکریم- انجمن خیریه امداد و درمان حضـرت ولی عصر«عج». جنگ تحمیلی عراق علیه ایران فرصتی بود تا خود را بیازمایـد که چگونه در برابر دشـمن بایسـتد. پشتیبانی وی از مقاومت دلیرانه مردم ایران موجب گردیـد؛ تا در این آزمون الهی نیز پیروز باشـد. بلنـد همتی او بـاعث شـد تـا همه چیز را در نقطه اعلای آن بخواهـد. اجرای پروژه خوابگاه دانشـجویان متأهل دانشـگاه صنعتی اصـفهان و مدیریت آن، که در قالب خیریه حضرت جواد «علیه السلام» انجام گرفت، نشان دهنده این اشتیاق و همت اوست. این مجموعه شامل ۱۲۰ واحد مسـکونی و سالنهای چند منظوره می باشد که بعد از احداث در کاملترین شکل ممکن وقف گردید. اما آنچه ثمره پرورش، آموزش، تجارب و کسب معنویت های خلقی او میباشد، تأسیس مؤسـسه تحقیقات ونشـرمعارف اهل- البیت «علیهـم السـلام» اسـت.امیـد اینکـه ایـن مهم به همـان هـدفی دست یابـد که مولاـی او، مصـلح جهـانی- حضـرت حجت بن الحسـن العسگری- صاحب الزمان «عجل الله تعالی فرجه الشریف» به انتظار آن است...انشاءالله.

زاهده خاتون

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(ز ۵۴۳ ق)، موسـس. از زنان عابـد، زاهـد و مـدبر و همسـر اتابک بزابه، حاکم فارس بود. او به کمک همسـرش به امر کشورداری می‌پرداخت و مـدرسه‌ای بسـیار عـالی در شـیراز بنـا کرد که آن را مـدرسه زاهـده می‌گفتنـد و املاک زیادی برای آن وقف نمود و تولیت آن را به علمـای حنفی مـذهب دارد، ولی پس از چنـدی از حنفیـان به شافعیـان منتقـل کرد و امـام ناصـرالدین سـیرافی را که امامت و خطابت مسجد جامع عتیق از گذشته به اجداد او تفویض شده بود، به تولیت آن مدرسه گماشت.[۱]

ز ۵۴۳ ق، از زنـان عابـد، زاهـد و مـدبر. وی همسـر اتابـک بزابـه (۵۴۲ -۵۳۲ ق) حـاکم فـارس بـود. او به کمـک همسـرش به امر کشورداری می‌پرداخت و مدرسه‌ای بسـیار عالی در شیراز بنا کرد که آن را مدرسه زاهده می‌گفتند و املاک زیادی برای آن وقف نمود و تولیت آن را به علمای حنفی مذهب داد ولی پس از چندی از حنفیان به شافعیان منتقل کرد و امام ناصـرالدین سیرافی را که امامت و خطابت مسـجد جامع عتیق از گذشته به اجداد او تفویض شده بود به تولیت آن مدرسه گماشت. در سال ۵۴۲ ق در جنگی که بین بزابه و سـلطان مسعود بن محمد بن ملکشاه سـلجوقی در میان همدان و اصـفهان درگرفت بزابه کشته شد و در اصفهان دفن گردید. زاهده خاتون دسـتور داد تا اسـتخوان‌های همسـرش را به شـیراز بیاورند و در مدرسه زاهده دفن کرد و قبه‌ای عالی برای آن سـاخت و خـود نیز پس از مرگ در همانجـا دفـن شـد. به نوشـته شـدالازار مرقـد این زوج برای مردم شـیراز مـتیمن و متبـرک بـوده است.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] بزرگان شیراز (۳۸۲)، مشاهیر زنان (۱۰۹).

[۲] منابع: بزرگان شیراز، ۳۸۲؛ تذکره هزار مزار، ۲۲۶ -۲۲۴؛ شدالازار، ۲۸۲ -۲۸۱؛

زند کرمانی، محمدباقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

آیت الله شیخ محمد باقر زند کرمانی

آقا شیخ محمد باقر زندکرمانی، عالم فاضل جلیل، فقیه واعظ فرزند مرحوم حاج آقا رضا، به سال ۱۳۱۳هـق در کرمان به دنیا آمد. نسب او به خاندان زندیه (صادق خان برادر کریم خان زند) می‌رسد.

معظم له اولین گامهای تحصیلی را در مکتب خانه‌های قدیمی کرمان برداشت و پس از چندی به محضر درس استاد بهمنیار روی آورد،تحصیل در نزد استاد بهمنیار موقعیت بسیار مساعدی جهت شکوفایی استعدادهایش را به همراه داشت. آیت الله شیخ محمد باقر زند کرمانی شش کلاس ابتدایی را در مدرسه سعادت گذراند و سپس به مدرسه شهاب وارد شد. وی ازمرحوم آقا جواد کرمانی برادر استاد بهمنیار نیز به عنوان استادی میرزیادمی کند و تبصره و شرایع و درس فقه را نزد ایشان فرا گرفت همچنین استحضار و تکمیل ادبیات عربی و مقامات حریری را هم نزد مرحوم حاج سید محمد باقر زنوزی فراگرفت.

پس ازگذراندن این دروس، معظم‌له، در مدرسه انگلیسیها ثبت نام نمود تا از این طریق علاوه بر فراگیری زبان انگلیسی، علوم و فنون جدیدی که در آنجا تدریس می‌شد را نیز فرا گیرد. در آنجا به علوم شیمی، فیزیک، طب ، جغرافیا نیز تا حدی آشنا شد و در این دوران با مسیحیان و پیروان ادیان دیگر در این مدرسه مباحثات مذهبی برپا می کرد[۱].

آیت الله زندکرمانی پس از آن جهت تکمیل علوم حوزه‌ای به ا صفهان مهاجرت نمود و در اصفهان از محضر بزرگانی چون آیت‌الله العظمی آخوند فشارکی، آیت‌الله سید علی نجف آبادی و آیت‌الله حاج میر محمد صادق مدرس خاتون آبادی استفاده نمود. ارادت وی به مرحوم آیت‌الله فشارکی به حدی بود که جزء خواص ایشان قرارگرفت.

آیت‌الله زندکرمانی سفری نیز به عتبات عالیات داشت اما ضعف بنیه و گرمای آن منطقه باعث شد تا به دستور ایت‌الله سید ابوالحسن اصفهانی به قم مهاجرت نماید. با عزیمت به شهرمقدس قم، به محضر درس مرجع عالیقدر جهان شیخ آیت‌الله حاج شیخ عبدالکریم حائری شتافت و حدود هفت سال ازمحضر درس ایشان استفاده نمود همچنین در این مدت مرحوم زند کرمانی هم درس مرحوم حضرت امامخمینی(ره) بوده است.[۲]

آیت‌الله زند کرمانی در سفر دیگری که به عتبات عالیات داشت مدتی ازمحضر پر فیض عالم فرزانه آیت اللهشیخحسین آلکاشف الغطا به بهره گیری علمی و اخلاقی پرداخت و ازجانب ایشان تائیدی مبنی بر حصول به مراتب والای اجتهاد دریافت نمود. مراتب علمی و ایمانی آیت‌الله زند همچنین از جانب علمای بزرگ دیگری چون : آیتسیدجمال‌الدین گلپایگانی، آیت‌الله قاضی، آیت‌الله آقای شیخ آغا بزرگ تهرانی، آقا سید ابوالحسن شیرازی، تایید وآن بزرگان اجتهاد وی راتأیید نمودند.[۳]

ایشان همچنین سفرهایی به تهران، و مشهد مقدس نمود و سرانجام مجالست با عالم ربانی آیت‌الله آخوند شیخ محمد حسین فشارکی را ترجیح داده ودر اصفهان رحل اقامت همیشگی افکند. و به وعظ و ارشاد در مجالس خصوصی و اقامه جماعت در مسجد جامع و تدریس در مدرسه ذوالفقار مشغول شد.پس از چند سال در یکی از اتاق‌های شمالی مدرسه صدر بازار، «شرایع» یا «شرح لمعه» را تدریس می‌نمود.

ایشان نسبت به علمای عاملین فوق‌العاده ارادت داشتند از جمله مرحوم حاج آقا صدر کوپایی از حکمای درجه اول اصفهان و با اینکه هیچ اسم و عنوانی نداشت آقای کرمانی نسبت به ایشان خیلی ارادت داشتند.

ایشان در طب هم ید طولایی داشت معظم له حداکثر احترام وکوچکی را درمقابل مرحوم حاج میرسید علی‌نجف‌آبادی انجام می‌داد درس را بسیار دقیق و تحقیقی می گفت. ابتدا متن درس رامی‌خواند و بعداً آنرا معنی می‌نمود اگر این متن شرح و یا شارحی داشت قول آن رانقل می‌نمود ایشان در دانش فیزیک و شیمی در سطح بالایی بود لذا در کنگره اتم شناسی از طرف مرحوم دکتر

محمود حسابی دعوت شدند و سخنرانی نمودند حتی درایام ملی شدن نفت ایران جلسه‌ای در دانشگاه تهران با شرکت شخصیتهای سیاسی متخصص در رشته نفت که از کشورهای مختلف به ایران آمدند تشکیل شد و از ایشان دعوت کردند و که در آن جلسه به زبان انگلیسی صحبت کردند و همه مبهوت وحیران می‌شوند شاید ازجمله عواملی که باعث برخوردها و احیاناً وارد کردن تهمت به این مرد بزرگ بود حسادت به ایشان یا غبطهٔ برخی از افراد بود که می‌دیدند آقای زند کرمانی جامعه را به خوبی می‌شناسد و حال مردم را بسیار خوب درک می کند.

از جمله کسانی که درحوزه علمیه اصفهان قبل از نهضت پانزده خرداد و پس از آن به حضرت امام(ره) بسیار علاقه‌مند بود مرحوم آیت‌الله زند کرمانی بود و نظرشان در مورد حضرت امام (ره) این بود که آیت‌الله خمینی مردی مستعد و انسانی وارسته و به تمام معنا است شما می‌دانید من چندان به دیدن اشخاص نمی‌روم اما زیارت ایشان را باتمام وجود لازم می‌دانم .ایشان از اولین افرادی بودند که درمسائلی که برای حضرت امام پیش آمد اعلامیه داد ودر سال ۱۳۴۲ ش که امام خمینی را دستگیر کرده بودند بیانه‌ای داده واز امام دفاع کرده است.[۴] از خدمات ایشان یکی سعی وکوشش در افتتاح مجدد درب مسجد جامع بود که در دوره پهلوی به روی نمازگزاران بسته شده بود همچنین تاسیس مرکز خیریه و بیمارستان امام حسن عسکری در اصفهان می‌باشد.

برخی ازآثار وتالیفات ایشان عبارت‌اند از: الفیوضات الامعه فی حال الکتب الاربعه، نبده فی کتاب قرب الاسناد، رفع النزاع عن البین فی الصلح المقصود منه الفرار عن الدین ، رساله اماره الولایه، که به نام نشانه‌های ولایت چاپ شده است،[۵] رساله در فقه احکام البهار، رساله در رجال، رساله درموضوع نفت که توسط آقای موسی نجفی به ضمیمه کتاب تعامل دین و سیاست تجدید چاپ شده است . [۶]

از جمله ویژگیهای مهم مرحوم زند کرمانی در امر تدریس تفسیر قرآن بوده که اشخاص زیادی از جمله مرحوم آیه‌الله سید اسماعیل هاشمی وبرادر ایشان شیخ‌احمد ربانی، سید ابوللفضل صفوی ریزی، شیخ نعمت‌الله، شیخ نصرالله صالحی و ابراهیم جواهری و افراد دیگر ازتفسیر قرآن ایشان استفاده می کردند، ایشان درمیان تفاسیر شیعه «مجمع البیان» را تدریس می کردند و تسلط کاملی برآن داشتند ومتن عربی آن رامثل یک کتاب فارسی راحت و سلیس می‌خواندند و معنی می کردند وی فرمودند: « درمیان تفاسیر شیعه « مجمع‌البیان» مورد قبول شیعه و سنی است و در عین حال جامع است»[۷]

سرانجام این عالم غیور در جمادی الثانی ۱۳۸۹ هـ . ق مطابق ۱۹ شهریور سال ۱۳۴۸ ش در اثر بیماری در خارج از کشور فوت نمودو پیکر پاکش را با تشییع کم سابقه به تخت فولاد حمل ونزدیک تکیه زرگرها در تکیه مخصوص به خاک سپردند.

۱- نیک پور، محمد: نام آوران علم و اجتهاد کرمان از قاجاریه تا پهلوی، نشر سازمان اسناد و کتابخانه ملی، ۱۳۸۳ ش.ص ۳۹۱ تا۳۹۴

۲- زاهد نجفی، محمد: فطرت بیدار زمان،جلد اول، نشر بشیر،۱۳۸۲ش، ص۴۴ تا ۴۵

۳- نیک پور ، محمد، نام آوران علم و اجتهاد کرمان، ص۳۹۵

۴-زاهد نجفی، محمد: فطرت بیدار زمان، جلد اول، ص ۸۴-۱۲۹

۵-نصرالهی، غلامرضا: مشاهیرتکیه زند کرمانی، ص ۳

۶- مهدوی، سید مصلح‌الدین: سیری درتاریخ تخت فولاد، نشر انجمن کتاب‌های اصفهان ، ۱۳۷۰ ،ص ۱۷۷

۷- زاهد نجفی ، محمد : فطرت بیدار زمان، جلد اول ، ص ۸۴ و ۹۹ و جواهری ، ابراهیم: علوم و عقاید، چاپخانه گیتی مقدمه برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

زهرا

قرن:۱۲

جنسیت:زن

ملیت:ایران

از زنان خیر و نیکوکار. وی از شاهزادگان صفوی بود و مسجدی در محله احمدآباد اصفهان بنا کرد که به نام خود وی نامیده شد. تاریخ تولد و وفات او معلوم نیست. مجموعه اشعار نعتیه‌ای به نام کلمات عاشق غیبی از بانویی به نام زهرا خانم موجود است که در ستایش امامان معصوم (ع) می‌باشد و تاریخ کتابت ۲۸ ذیقعده ۱۳۵۰ ق را دارد.[۱]

(؟)، نیکوکار. وی از شاهزادگان صفوی بود و مسجدی در محله احمدآباد اصفهان بنا کرد که به نام خود وی نامیده شد. مجموعه اشعار نعتیه‌ای به نام «کلمات عاشق غیبی» از بانویی به نام زهرا خانم موجود است که در ستایش امامان معصوم (ع) است و تاریخ کتابت ۱۳۵۰ ق را دارد. احتمال میرود از او باشد.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منبع: تذکرةالقبور، ۳۶؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۳۰۵۷ / ۴؛ فهرست کتب خطی کتابخانه آستان قدس رضوی، ۶۶۹ / ۷.

[۲] تذکره القبور (۳۶)، مشاهیر زنان (۱۱۱).

زیتون خاتون

قرن:۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن پنجم و ششم هجری ملقب به عصمت‌الدین از زنان خیر. وی همسر ارسلانشاه بن کرمانشاه به قاورد (۵۳۷ -۴۹۵ ق)، از سلاطین سلجوقی کرمان بود. او مدرسه‌ای به نام مدرسه درب ماهان در کرمان ساخت و اوقافی برای آن و سایر آثار خیریه خود تعیین نمود که آنها را اوقاف عصمتی می گفتند.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تاریخ ادبیات در ایران، ۲۴۴ / ۲.

سجادی، احمد

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران اینجانب حاج سیّد احمد سجّادی در سوّم اسفندماهِ سال یکهزار و سیصد و چهل و چهار در خانواده‌ای مذهبی در اصفهان بدنیا آمدم.

پدرم از معتمدین محل و کارگر کارخانه بافناز بود و مادرم، بانوی عفیفه ای که به امور منزل و تعلیم و تربیت فرزندان اهتمامی والا داشت.

اینجانب دارای سه برادر و یک خواهرهستم که هر یک، محور زندگی و خانواده‌ای دیگر شده اند.

من تحصیلات ابتدایی، را در دبستان مشتاقْ ودوره راهنمایی را در مدرسه جمشید طی کردم و ودر همان ایام، از نزدیک شاهد

وقایع انقلاب بودم و با آنکه در سنین نوجوانی به سر می بردم ، دربسیاری از راهپیمایی‌ها شرکت جسته و تمامی شعارهای مردم را در دفتری ثبت ، که تاکنون نیز آن را حفظ نموده ام

در سال ۱۳۶۱ وارد حوزه علمیّه اصفهان گردیدم و همزمان در جبهه‌های نبرد نیز شرکت نموده و حدود ۲۰ماه به طور متناوب در میان رزمندگان اسلام حضور داشته و در عملیات‌های مختلف و متعدّدی ایفای نقش کردم و در عملیات «محرم» و «خیبر» از ناحیه پا و صورت مجروح شدم.

حضور در حوزه علمیّه اصفهان فرصتی بود تا از محضر اساتید بزرگی همچون حجت الاسلام و المسلمین حاج علی‌اکبر فقیه، حجت الاسلام و المسلمین حاج سید ابوالحسن مهدوی، آیت اللّه حاج سیّد احمد امامی، آیت اللّه حاج سیّد حسن امامی، آیت اللّه حاج حسن صافی، آیت اللّه حاج محمد ناصری، آیت اللّه حاج سید محمد علی صادقی، آیت اللّه حاج عباسعلی ادیب و آیت اللّه العظمی حاج حسین مظاهری کسب فیض کرده و علاوه بر آن، از سال ۱۳۶۳ به تدریس در حوزه‌های علمیه در زمینه‌های ادبیات عرب، منطق، فقه و اصول مشغول گردیدم.

اینجانب در سال ۱۳۶۸ در جشن نیمه شعبان به دست مبارك مرحوم حضرت آیت اللّه سید محمدعلی صادقی قدس سره مفتخّر به لباس روحانیّت گشته و منصب امام جماعت را در مسجد حضرت جوادالائمّه و پس از آن در مسجد امام حسن مجتبی (واقع در اصفهان، خیابان کاوه، خیابان ۱۵ خرداد) عهده‌دار شده و تا مهر ماه سال ۱۳۸۷ این افتخار قرین زندگیم بود.

از سال ۱۳۷۰ فعّالیّت‌های علمی خود را با ارائه مقاله به روزنامه‌ها و سپس مجلّه‌های مختلف آغاز نمودم و در حال حاضر علاوه بر مقالات فراوانی که ازمن در زمینه‌های مختلف علمی و مذهبی در دست است، در زمینه تألیف کتاب نیز کتاب‌های متعدّدی از جمله عناوین زیر از اینجانب بچاپ رسیده است که ذیلاً به برخی از کتابهای تألیف شده توسط حقیر اشاره می‌نمایم:

۱ «– فرهنگ‌نامه موضوعی صحیفه سجادیه » (در ۳ جلد) : در این کتاب با سبکی جدید به موضوع‌نگاری صحیفه مبارکه سجّادیّه پرداخته ام و اثری زیبا با بیش از ۹۰۰ موضوع اصلی ۱۰/۰۰۰ زیر موضوع در سه جلد به همراه متن کامل صحیفه سجّادیه و ترجمه آن ارائه نموده‌ام.

۲ – «اسرار دلبران» : این کتاب تأملی بر زیارت جامعه کبیره است که در آن برای هر یك از فرازهای این زیارت، توضیحی مختصر و شرحی کوتاه و مرتبط با آن صورت گرفته است.

۳ – «پرچمداران سعادت» : این کتاب تدبّری در زیارت جامعه کبیره بوده که در آن با تکیه بر آیات و روایات و استدلال‌های عقلی و نظری به توضیح فرازهای زیارت پرداخته و به بیش از نهصد آیه، روایت و حدیث در ۵۰۰ صفحه اشاره نموده‌ام.

۴ – «نجوای عارفانه» : این کتاب شرح دعای امام زین‌العابدین علیه‌السلام در روز عرفه است که دعای چهل و هفتمِ کتاب صحیفه مبارکه سجّادیه می‌باشد. مؤلّف، این کتاب را در ۱۸۰ صفحه به تألیف رسانده ام.

۵ و۶ «میراث حوزه علمیه اصفهان » (دفتر اوّل و دوّم): این کتاب ها احیاء و عرضه میراث مکتوب حوزه علمیه اصفهان است که در هر جلد به یکی از محورهای تفسیر، حدیث، فقه، اصول فقه، فلسفه، کلام و دیگر ساحت‌هایی که تلاش علمی قلمزنانِ این خطّه در آن حیطه بوده، اختصاص می‌یابد. دفتر اوّل این اثر به اهتمام اینجانب و جناب آقای رحیم قاسمی و دفتر دوّم نیز به تلاش من و جناب آقای مجید هادیزاده به رشته تحریر درآمده است.

۷ – «لغت‌نامه و ترجمه صحیفه سجّادیه» : این کتاب در ۳۸۴ صفحه، ترجمه روان و سلیس و در عین حال علمی از صحیفه مبارکه سجّادیه است که اینجانب در ذیل متن دعا و ترجمه آن، اقدام به ترجمه لغات صعب و دشوار این کتاب گرانسنگ نموده ام.

۸ – « صحیفه سجّادیه به روایت ابن اشکیب»در این کتاب به روایتی نادره از صحیفه پرداخته و با روایت مشهوره مقابله کرده ام که با مقدمه ای مفصل به چاپ رسید و به همراه CD منتشر شده است

هم‌اکنون نیز در زمینه صحیفه سجّادیّه تحقیقات جالب و وافری به انجام رسانیده ام که بزودی به چاپ خواهم رساند و کتاب «قرآن پژوهان اصفهان» را در حال نشر است و مراحل پایانی «کتاب شناسی وقف» را در حال انجام دارم که به زودی در چهار مجلد چاپ خواهد گشت.

علاوه بر کتاب های فوق‌الذکر، از بین مقالاتی که توسط حقیر به رشته تحریر درآمده، به اختصار به مقالات زیر اشاره می‌نمایم:

۱ – «بایسته‌های صحیفه سجادیه» : مقاله‌ایست ۱۶ صفحه‌ای که متضمن پیشنهادات یازده‌گانه‌ای به اندیشمندان و صحیفه پژوهانِ شیعی جهت احیا و ترویج کتاب مقدّس و دعایی صحیفه مبارکه سجّادیه است.

۲ – «دعا در نبردهای نامتقارن» : مقاله‌ای ۱۷ صفحه‌ایست که از تعریف دعا و نیاز بشر امروز به آن، نیاز مبارزان به دعا و سنت ائمه علیهم السلام در نبردها و جنگ‌ها را مورد بررسی قرار داده‌ام.

۳ – «سبک‌شناسی صحیفه مبارکه سجادیه» : این نوشتار در ۶۴ صفحه، پیرامون سبک و سیاقی است که در لابلای دعاهای صحیفه سجادیه به چشم می‌خورد .

شایان ذکر است علاوه بر فعالیّت علمی ، اینجانب در سال ۱۳۷۷ از سوی زعیم حوزه علمیه اصفهان ، حضرت آیت الله العظمی مظاهری (دام عزه) به سِمَت مدیر عامل «مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیّه اصفهان» منسوب شدم که تا کنون موفّق به تولیدِ سی و پنج نرم‌افزار گشته ام که در تمامی آنها، علاوه بر مدیریت پروژه ، تحقیقات و پژوهش نرم افزار به عهده ام بوده است. از جمله نرم‌افزارهایی که حقیر امر تولید، تحقیق و پژوهش آن را به عهده داشته‌اند، می‌توان به نرم‌افزارهای زیر اشاره نمود:

۱ – «طنین وحی» : متن، ترجمه و صوت قرآن کریم ، یک دوره کامل قرائت قرآن به روش تحقیق ، معجم و امکان جستجو در آیات قرآن به روش های مختلف ، هفت ترجمه فارسی و انگلیسی (ترجمه های فارسی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی ، دکتر عبدالمحمد آیتی، آقای محمد مهدی فولادوند و ترجمه منظوم آقای امید مجد و ترجمه های انگلیسی پیکتال، یوسف علی و شاکری) ، امکان مقایسه ترجمه ها با یکدیگر ، املای لاتین قرآن

۲ – «امثال» : ارائه ترجمه و مفاهیم قرآن کریم با ابزار تصاویر ثابت و متحرک با موضوع مثل‌ها و تشبیه‌های قرآن کریم و نمایش تابلوهای نقاشی رنگ و روغن متناسب با موضوع هر یک از امثال قرآن به همراه تفسیر مربوط به آیه و نیز اشعار مرتبط با آن و بیش از ۶۰ دقیقه انیمیشن متناسب با مفهوم آیات.

۳ – «دانش‌نامه جامع نهج‌البلاغه» : حاوی متن کامل نهج البلاغه با تطبیق با یازده نسخه معتبر به همراه ۲۵۰ جلد شرح و ۴۱ عنوان ترجمه ، نمایش ۱۶۰۰۰ موضوع متنوع ، لغت نامه و توضیح لغات به فارسی و عربی به صورت فعال در متن ، نمایش مصادر خطبه ها، نامه ها و حکمت ها به صورت فعال در متن ، معرفی اعلام و شخصیت های نهج البلاغه با زندگی نامه هر یک به صورت فعال در متن ، لیست آیات قرآن به صورت فعال در متن با امکان تلاوت آیه ، امثال نهج البلاغه به صورت فعال در متن با توضیح مفصل برای هر یک ، نمایش قدیمی ترین نسخه خطی نهج البلاغه به صورت تطبیق یافته با متن ، امکان مقابله ترجمه ها و شرح های نهج البلاغه با یکدیگر

۴ – «دانش‌نامه جامع صحیفه سجادیه» : شامل ۳۷ جلد ترجمه و ۵۲ جلد شرح ، متن ۲۵ جلد کتاب پیرامون دعاها و سخنان امام سجّاد (علیه السلام) و نمایش هزاران موضوع متنوع با روش ساختار درختی با قابلیت جستجو ، کتابخانه جامعی پیرامون سخنان امام سجاد علیه السلام شامل ۱۲۰ جلد کتاب و مقاله ، کتابشناسی صحیفه سجّادیه ، معجم کامل الفاظ صحیفه سجادیه ، آیات و احادیث مرتبط با صحیفه سجادیه.، لیست آیات موجود در صحیفه سجادیه ، لغت نامه صحیفه سجادیه به صورت فعال در متن

۵ – «مدینه العلم» : حاوی متن ۳۳۰ کتاب و مقاله پیرامون حضرت محمّد (صلی الله علیه وآله) در موضوعات تاریخِ زندگانی، تاریخ اسلام، فضائل، سیره و سخنان، امکان مشاهده تمامی فهرستهای کتابها به صورت یکجا ،

۶ – «باب العلم» : شامل متن ۸۸۰ جلد کتاب و مقاله پیرامون حضرت علی علیه السلام با موضوعیّت سخنان ، سیره ، فضائل ، تاریخ ، ساختار موضوعی جامع پیرامون تمامی اطلاعات و مطالب ، معرفی ۱۴۹۰۰ کتاب، مقاله و پایان نامه

۷ – «ریحانه» : متن ۲۰۰ جلد کتاب و مقاله پیرامون حضرت زهرا (علیها السلام) و ساختار موضوعی پیرامون آن حضرت، شامل نسب، زندگانی، سیره و... .

۸ – «کریمانه» : شامل متن ۱۵۰ جلد کتاب و مقاله پیرامون امام حسن (علیه السلام) با موضوعات سخنان، سیره، فضائل، تاریخ و... .

۹– «سفینه‌النجاه» : شامل متن ۷۵۰ جلد کتاب و مقاله پیرامون امام حسین (علیه السلام) با موضوعات سخنان، سیره، فضائل، تاریخ، مقاتل، شعر، عاشورا و...

۱۰ – «شمس الشموس» : شامل متن ۳۲۰ جلد کتاب و مقاله پیرامون امام رضا (علیه السلام) با موضوعات سخنان، سیره، فضائل، تاریخ ، بارگاه ملکوتی و ...

۱۱ – «موعود» : شامل متن ۶۲۶ جلد کتاب و مقاله پیرامون حضرت مهدی علیه‌السلام و نیز روایات، احادیث و دعاهای منسوب به حضرت مهدی علیه السلام ، معرفی ۴۰۰۰ عنوان کتاب، مقاله و پایان نامه

۱۲ – «به سوی حقیقت» : متن ۶۰۰ جلد کتاب و مقاله برای آشنا ساختن مردم با اسلام ناب و مکتب تشیع و نیز پاسخگویی به اشکال‌ها و شبهه‌های مغرضانه وهابیت.

۱۳ – «بصائر »: ارائه ترجمه تصویری برخی از آیات شریفه قرآن کریم با استفاده از تصاویر ثابت و متحرک (فیلم و انیمیشن) با موضوع آیات و نعمتهای الهی. به همراه ترجمه، ترتیل و احادیث ائمّه اطهار (علیهم السلام) در خصوص آیه شریفه مورد نظر و شرح نکات علمی و شگفتی‌های خلقت پیرامون آیه شریفه مربوطه.

۱۴ – «مشاهیر» : معرفی بیش از ۲۵۰۰۰ نفر از شهرگان و نامداران ایرانی در زمینه‌های علمی، هنری، سیاسی، صنعتی و... به صورت طبقه‌بندی شده بر اساس حرف الفبا، جنسیت، قرن و تخصص همراه با زندگی‌نامه مختصر و معرفی آثار آنان.

۱۵ «فیض تمام»: متن کامل قرآن کریم همراه با ترجمه و تفسیر نمونه ، متن کامل نهج البلاغه همراه با ترجمه و شرح کامل ابن میثم ، متن کامل صحیفه سجادیه همراه با ترجمه و شرح دیار عاشقان ، امکان جستجوی دقیق در متون هر سه کتاب مقدس بصورت یکجا و جداگانه ، امکان جستجو در ترجمه ها و شرح ها ، تلاوت کامل متن نهج البلاغه و صحیفه سجادیه ، امکان چاپ و انتقال متن به دفترچه یادداشت ، معجم الفاظ به همراه لغتنامه فعال در متون

۱۶ – «دانش‌نامه جامع وقف » شامل متن ۱۳۴۲ جلد کتاب و مقاله پیرامون وقف

علاوه بر نرم‌افزارهای مذکور، نرم‌افزار «امام امام صادق علیه السلام » و نیز «رد بهائیت» در این مرکز با مدیریت و پژوهش اینجانب در دست کار می‌باشد.

حقیرعلاوه برانجام فعّالیّت‌های علمی که باعث گردیده به افتخارات متعددی همچون «خادم قرآن استان اصفهان» در سال ۱۳۸۳ و«خادم قرآن کشور» در سال ۱۳۸۴ (با لوح تقدیر به امضاء ریاست جمهور و به دست ایشان)، «خادم نیایش» درسال ۱۳۸۵ (با لوح تقدیر به امضاء آیت الله زنجانی و آیت الله مظاهری و حجت الاسلام خاتمی و استاد گرجی و به دست حجت الاسلام خاتمی) و«خادم نمونه فرهنگ عمومی استان اصفهان» در سال ۱۳۸۶ (با لوح تقدیر به امضاء امام جمعه اصفهان آیت الله طباطبائی نژاد و به دست ایشان) مفتخر گردم، مدیریت برخی از نهادهای علمی و فرهنگی را نیز عهده دار بوده ام که از آن جمله می توان به مسئول نمایندگی ولی فقیه در مراکز سپاه استان اصفهان از سال ۱۳۷۰ تا۱۳۷۷ ، مسئول موسسه فرهنگی اطلاع رسانی تبیان اصفهان از سال ۱۳۸۱ تا پایان سال ۱۳۸۶، مشاور امور روحانیون استاندار اصفهان از سال ۱۳۸۴ تا پایان ۱۳۸۶ اشاره کرد.

اینجانب هماکنون علاوه بر مدیر عامل مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان ، مشاور پزوهشی سرپرست سازمان اوقاف و

امور خیریه بوده و مدیرموسسه فرهنگی و اطلاع رسانی راسخون می‌باشم که سایتWWW.RASEKHOON.COM یکی از فعالیت های آن موسسه است.

شایان ذکر است حقیر در کنار فعالیتهای علمی، مدیریتی و مسؤولیتهای فوق‌الذکر، به عنوان عضو هیئت علمی در همایش‌های« بزرگداشت فیض الاسلام» سال ۱۳۸۳ و دبیر علمی «بزرگداشت آیت اللّه العظمی سید ابوالحسن مدیسه ای اصفهانی» سال ۱۳۸۸، و عضو هیئت مدیره «موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان» و عضو اصلی هیئت مدیره «شرکت چاپ و انتشارات اسوه» می‌باشم و علاوه بر سخنرانی در محافل مذهبی ، علمی وهمایش های فرهنگی ، در برنامه های مختلف رادیو اصفهان به عنوان کارشناس دینی (از جمله در اکثر اعیاد مذهبی و عزاداری ها و تمامی صبح ها قبل و بعد از اذان) به ایراد سخن می پردازم.

واخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

سید احمد سجادی

سلطان بیگم

قرن:۱۰

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز اوایل قرن دهم هجری، از زنان خیر و نیکوکار. وی همسر سلطان حسین بایقرا (۹۱۲ -۸۷۵ ق) بود. مدرسه‌ای در هرات، پایتخت تیموریان، بنا کرد که به نام فرزندش بدیع‌الزمان میرزا، بدیعیه شهرت یافت.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تاریخ ادبیات در ایران، ۸۳ / ۴.

سلماسی، سعید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۳۰۶ ق)، موسس چاپخانه و مدرسه در ایران. وی در سلماس متولد شد و پس از تحصیلات مقدماتی، به روسیه رفت و در بازگشت به ایران، چاپخانه‌ای سربی آورد و در تبریز به نام چاپخانه‌ی امید دایر کرد. سپس به استانبول رفت و پس از مدتی به ایران بازگشت و مدرسه‌ای به طرز نوین به نام مدرسه‌ی سعیدیه در سلماس بنا کرد. او در جنگی بین مشروطه طلبان و مستبدین، درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :شرح حال رجال، (۷۱/۲).

شاه منیر

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

بنت حاج میرزا علی جزی برخواری از بانوان معروف و خیّر گز برخوار در سال ۱۰۴۹ است که در زمان سلطنت شاه صفی اوّل سنگاب تزئین شده شامل صلوات بر ۱۴ معصوم و کتیبه تاریخدار به شرح زیر به آستانه حضرت امامزاده اسماعیل وقف نموده است: (وقف نمود بر آستانه حضرت امامزاده اسماعیل این حوض آب را حاجیه شاه منیر بنت حاج میرزاعلی جزی برخواری سنه ۱۰۴۹) (اواخر سلطنت شاه صفی).

بر گرفته از کتاب :فرهنگ تاریخ گز و برخوار

شکوه‌السلطنه

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۱۳۰۵ ق، از زنان خیر و نیکوکار. وی دختر فتح‌الله میرزا شعاع‌السلطنه، پسر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ -۱۲۱۲ ق) و شهربانو خانم، دختر محمد ابراهیم خان ظهیرالدوله و از طایفه قوانلو بود. شکوه‌السلطنه از زنان عقدی ناصرالدین شاه قاجار (۱۳۱۳ -۱۲۶۶ ق) و مادر مظفرالدین شاه قاجار (۱۳۲۴ -۱۳۱۳ ق) بود. به نوشته اعتمادالسلطنه وی در بذل خیرات و مبرات و دستگیری مستمندان و فقرا اهتمام می‌ورزید و در انجام فرایض و نوافل غفلت نداشت و از همین رو مورد توجه و تقرب ناصرالدین شاه بود.

بر گرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: خیرات حسان، ۲۰۲ -۲۰۱ / ۲.

شیروانی جزی، محمّدابراهیم

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شیروانی جزی خلف مرحمت و غفران‌پناه میرزا محمّدعلی بیگ ابن میرزا محمّد شفیع بیگ ابن علی مدد بیگ شیروانی که در شعبان المعظم ۱۲۷۱ هجری قمری نسبت به وقف سنگاب یکی از درهای ورودی مسجد جامع سلجوقی گز و احتمالاً ـ تعمیرات خرابیهایی که در ضلع غربی مسجد واقع شده و نیز در بازار قدیمی و خراب شده مجاور آن، دو سنگاب خوشرنگ از سنگ یشم که کتیبه هر دو یکسان و دارای تاریخ سالهای ۱۲۷۰-۱۲۷۱ هجری قمری بوده و از لحاظ ابعاد سنگاب مسجد بزرگتر بوده و نیز آن مرحوم سازنده و واقف حمام بزرگ قدیمی محله محمودآباد گز که با طرح و معماری بسیار قدیمی و با ارزش بنا گردیده است و در محل ورودی حمام یاد شده نیز یک سنگاب به همان مشخصات نصب و تاریخ ۱۲۷۱ هجری قمری منقوش که حکایت از طبع بلند و سخی و مردم‌دوست و خیّر آن مرحوم دارد.

برای حمام و مسجد گز موقوفاتی را از املاک خویش برقرار نموده که به نظر می‌رسد مورد استفاده حمام مزبور باشد. یک سنگاب نیز از موقوفات مرحوم شیروانی در مدرسه صدر بازار اصفهان موجود می‌باشد که تا برقراری بنای مدرسه خروج سنگاب از مدرسه توسط واقف یاد شده تحریم گردیده است. تاریخ وقف سنگاب مزبور نیز ۱۲۷۱ هجری قمری است. توضیح اینکه خاندان شیروانی

نیز از منطقه شیروان قفقاز به گز مهاجرت کرده و مقیم گشته و به کسب و تجارت تحصیل علم و معرفت پرداخته‌اند و هم اکنون بسیاری از فرزندان و نوادگان و نبیرگان وی در گز و اصفهان در قید حیات و مشغول زندگی می‌باشد.

برگرفته از کتاب :فرهنگ تاریخ گز و برخوار

صالح علیشاه گنابادی، محمد حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۸۶ -۱۳۰۸ ق)، صوفی، شاعر و نیکوکار. در بیدخت گناباد به دنیا آمد و نزد استادان آنجا به تحصیل ادبیات فارسی پرداخت. بعد نزد پدر و جد خود کسب فضایل صوری و معنوی نمود و مدتی نیز در اصفهان تحصیل کرد. پس از تحصیلات صوری، نزد پدر علوم معنوی و روحی را فرا گرفت و به ریاضیات مشغول شد. در ۱۳۲۹ ق از جانب پدر به صالح علیشاه ملقب گردید و پس از فوت پدر جانشین وی و قطب سلسله‌ی نعمت‌اللهی شد و در بیدخت گناباد خراسان مقیم گردید. صالح علیشاه نوه‌ی حاج ملا سلطان محمد، معروف به سلطان علیشاه، بود. از آثار خیریه وی: احداث قنات صالحیه، و نیز آب انبار بزرگ و رختشوی خانه و غیره که به همت و مساعی وی در بیدخت ساخته شده است. از آثار قلمی وی «پند صالح»؛ «نامه‌های صالح» می‌باشند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۷۸ -۱۷۷ / ۴)، شرح حال رجال (۲۳۲ / ۵)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۶۲۳ / ۱)، کتابنامه‌ی نخستین دهه‌ی انقلاب (۲۲۴)، مولفین کتب چاپی (۶۰۳ -۶۰۲ / ۲).

صدیق اعلم، عیسی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۷۳ ش)، مؤسس دانشگاه تهران، استاد دانشگاه، مترجم و نویسنده. در تهران به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران به پایان رساند و در ۱۲۹۰ ش عازم فراسنه شد و در ۱۲۹۷ ش دوره‌ی دانشسرای و رسای را به اتمام رساند و از دانشگاه پاریس، دانشنامه‌ی لیسانس در رشته‌ی ریاضی گرفت. چندی نیز در دانشگاه کمبریج به مطالعه و تدریس پرداخت. در ۱۲۹۷ ش به ایران مراجعت کرد و تا ۱۳۰۹ ش مشاغل مختلفی را به عهده داشت، از جمله: بازرس مدراس متوسطه و عالی، ریاست فرهنگ گیلان، ریاست تعلمیات عالیه، معلمی دارالفنون و دارالمعلمین مرکزی و مدرسه‌ی حقوق، و مدتی نیز مدیر داخلی روزنامه‌ی «مرد آزاد» بود. در ۱۳۰۹ ش به دعوت دانشگاه کلمبیا برای مطالعه‌ی فرهنگ آمریکا به نیویورک رفت و از آن دانشگاه موفق به اخذ درجه‌ی دکترا در فلسفه گردید و پس از بازگشت به ایران مأمور تأسیس دانشگاه تهران شد و تا ۱۳۱۹ ش ریاست و استادی دانشسرای عالی، دانشکده‌ی ادبیات و دانشکده‌ی علوم به عهده‌ی وی بود. او چندین بار به وزارت فرهنگ انتخاب شد. وی سرانجام در تهران درگذشت. از آثارش: «اصول تدریس حساب و حل مسائل فکری»؛ «اصول تعلیم و تربیت»، ترجمه، «تاریخ فرهنگ اروپا از آغاز تا عصر حاضر»؛ «حقوق بین‌الملل»؛ «شرح حال و شخصیت و آثار فردوسی»؛ «صنایع ایران در گذشته و در آینده»، ترجمه؛ «یکسال در آمریکا».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۹۰ / ۱۵ ،۱۷۹ / ۲)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۰۵ -۲۰۰ / ۴)، فهرست کتابهای چاپی (۳۴۵۱ / ۲ ۲۵۱ ۲۴۹، / ۱)، کتابنامه‌ی نخستین دهه‌ی انقلاب (۲۲۷)، مؤلفین کتب چاپی (۶۵۴ -۶۵۰ / ۴).

صفوی، شاهزاده

قرن:۱۱

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز ۱۰۸۶ ق، از زنان خیر و دانش‌دوست. وی دختر شاه عباس اول صفوی (۱۰۳۸ -۹۹۶ ق) بود و مدرسه‌ای در اصفهان بنا کرد که به نام مدرسه‌ی شاهزاده شهرت یافت. ابوالمظفر محمد جعفر حسینی کتاب التحفهٔ النوابیه و الهدایهٔ الاخرویه را به اسم او تألیف کرد که مشتمل است بر نه باب، شش باب ترجمه فارسی کتاب مفتاح‌الفلاح شیخ بهایی در اعمال روز و شب است، باب هفتم درباره مختصری از اعمال ماههای رجب، شعبان و رمضان است، باب هشتم درباره اعمال سایر روزهای متبرک سال است و بالاخره باب نهم در آداب دعا و اوقات آن و آداب سفر است. نسخه‌ای از این کتاب به خط محمد حسین اصفهانی در کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار) موجود بوده که تاریخ کتابت آن سال ۱۰۸۶ ق است.[۱]

(ز ۱۰۸۶ ق)، نیکوکار. از زنان خیّر و دانش دوست بود. مدرسه‌ای در اصفهان بنا کرد که به نام مدرسه‌ی شاهزاده شهرت یافت. ابوالمظفر محمدجعفر حسینی کتاب «التحفه النوابیه و الهدایه الاخرویه» را به اسم او تالیف کرد. نسخه‌ای از این کتاب به خط محمدحسین اصفهانی در کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری موجود می‌باشد که تاریخ کتابت آن سال ۱۰۸۶ ق است.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منابع: الذریعه، ۴۷۸ / ۳؛ اعیان‌الشیعه، ۶۲۷ / ۳؛ ریاحین‌الشریعه، ۳۵۸ / ۴؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه سپهسالار، ۶۲۵ / ۵؛ گنجینه‌ی آثار تاریخی اصفهان ۷۵۳ / ۵۹۴؛ النساءالمومنات، ۶۲۹.

[۲] اعیان الشیعه (۶۲۷/ ۳)، الذریعه (۴۷۹ -۴۷۸/ ۳)، ریاحین الشریعه (۳۵۸/ ۴)، گنجینه آثاری تاریخی اصهفان (۷۵۳، ۵۹۴)، مشاهیر زنان (۱۳۵).

صلحیه

قرن:۹

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن نهم هجری، از زنان خیر. وی دختر جهانشاه تیموری بود. به دستور او مسجد آبی در تبریز ساخته شد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: تاریخ هنر و هنرمندان ایراین، ۳۹۹ / ۱.

طاعتی رشتی، غلامرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۵۵ ش)، نیکوکار. وی سالها در کار نشر و پخش کتاب فعالیت می‌کرد و در زمانی که انجمن اخوت اولین کتابخانه‌ی عمومی را در شهر رشت بنیان گذاشت. طاعتی از یاران آن انجمن بود. همچنین در افتتاح کتابخانه‌ی کاوه با سید عبدالرحیم خلخالی همکاری داشت و مدتی نیز مدیریت آن کتابخانه به عهده‌ی طاعتی بود. وی بنیانگذار انتشارات طاعتی در شهر رشت می‌باشد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آینده (س ۵. ش ۶ -۴. ص ۴۰۷). کتب گیلان (۴۸۹ / ۳).

عضدالملک

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(میرزا) محمد حسین قزوینی ابن (میرزا) فضل‌اللّه متولی باشی آستانه قدس رضوی (ف. ۱۲۸۵ ه.ق.).

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

علوی سبزواری، ابراهیم

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید ابراهیم بن السید اسماعیل بن سید عبدالغفور علوی سبزواری معروف به شریعتمدار عالمی فقیه و مدرسی بزرگ و زعیمی جلیل‌القدر بوده است در سبزوار از آثار اوست مدرسه شریعتمدار که مسکن طلاب و محصلین علوم دینیه می‌باشد.

وی از شاگردان علامه فقیه حاج شیخ محمدحسن صاحب (جواهر) بوده و در مشهدالرضا (ع) از میرزا حسن و ملا محمدتقی و ملا علی داماد صاحب (قوانین) استفاده کرده آنگاه به اصفهان مسافرت و از محضر حجهٔالاسلام والمسلمین حاج شیخ محمدابراهیم کلباسی بهره‌مند شده و پس از آن به نجف مهاجرت نموده و از ابحاث صاحب جواهر و صاحب (انوارالفقاههٔ) و علامه انصاری و ملازین العابدین گلپایگانی استفاده وافی نموده و بعد به سبزوار مراجعت و به رتق و فتق امور پرداخته و ریاست تامه و مرجعیت عامه در آن نواحی پیدا نموده و صاحب ثروت فراوان و نفوذ کلام و قدرت کم‌نظیری گردیده و شهرتش به تمام ایران رسیده و با این ثروت و موقعیت از اولاد عقیم و محروم بوده است تا در سال ۱۳۱۴ و یا ۱۵ وفات یافته و در مقبره‌ای که در ضلع جنوبی مدرسه شریعتمدار واقع است مدفون شده و تاکنون قبرش مورد احترام اهالی می‌باشد.

وی عالمی مدبر و روشن‌ضمیر و عمری طولانی را با کمال عزت و جلالت طی نموده است.

آثار خیری که از آن مرحوم باقی مانده است از این قرار است.

۱- مدرسه صلوات معروف به مدرسه شریعتمدار در سبزوار که ظاهراً در سال ۱۳۰۵ قمی از مال شخصی خود ساخته است و مورد استفاده است و مدرس بزرگ و باشکوهی دارد.

۲- موقوفاتی که وقف بر طلاب مدرسه مزبوره و زوار ارض اقدس و اطعام در مجلس تعزیه حضرت سیدالشهداء (ع) نموده است.

۳- حمامی در جنب مدرسه مزبوره واقع در بازار قدیم سبزوار که فعلا مخروبه است.

۴- کاروانسرای مشهور به سرای آقا.

۵- آثار خیری در کاشمر و خیرات دیگر.

(وف ۱۳۱۶ -۱۳۱۴ ق)، فقیه، مدرس، مرجع و نیکوکار. معروف به شریعتمدار. در مشهد رضوی از محضر میرزاحسن و ملا محمدتقی و ملا علی، داماد صاحب «قوانین»، استفاده کرد. سپس به اصفهان رفت و از محضر حاج شیخ محمد ابراهیم کلباسی بهره‌مند شد. آن‌گاه به نجف مهاجرت کرد و از مجالس بحث صاحب «جواهر» و صاحب «انوار الفقاهه» و علامه انصاری و ملا زین‌العابدین گلپایگانی استفاده کامل نمود. علوی پس از تکمیل علوم و دریافت اجازه‌ی اجتهاد از صاحب «جواهر» به سبزوار بازگشت و ریاست و مرجعیت مردم را بر عهده گرفت و صاحب ثروت و شهرت فراوان گردید. او در سبزوار درگذشت. و در مقبره‌ای که در ضلع جنوبی مدرسه‌ی شریعتمدار واقع است دفن شد. از آثار وی: مدرسه صلوات، معروف به مدرسه‌ی شریعتمدار، در سبزوار که گویا در ۱۳۰۵ ق از اموال شخصی خود هزینه کرده است؛ حمامی در جنب مدرسه شریعتمدار؛ کاروانسرای مشهور به سرای آقا؛ آثار خیری در کاشمر.[۱]

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] طبقات اعلام الشیعه (قرن ۹ / ۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۳۰۵ -۳۰۴ / ۵).

فاضلی خوانساری، محمدحسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق.

تولد: ۱۲۱۹۸، خوانسار.

درگذشت: ۳۱ مرداد ۱۳۷۵.

محمدحسن فاضلی خوانساری، فرزند آیت‌الله ملا محمدمهدی فاضل خوانساری، تحصیلات ابتدایی و علوم دینی را در شهرستان خوانسار نزد پدر و سایر علما به پایان رساند و موفق به اخذ اجازه‌ی روایی از آیت‌الله آقا سید ابوالحسن اصفهانی گردید و سپس به شغل سردفتری در شهرستان خوانسار مشغول و در سال ۱۳۲۵ به تهران هجرت و نزدیک به نیم قرن در کسوت سردفتری اسناد رسمی در تهران در خدمت مردم بودند. اهدای زمین دبیرستان پسرانه خوانسار اولین اقدام فرهنگ دوستی ایشان به وزارت فرهنگ سابق و جوانان خوانسار بود. ایشان در سمت ریاست هیئت امنای بقعه‌ی متبرکه به هزینه‌ی شخصی زمین‌ها و قسمتی از خانه‌های اطراف بقعه را خریداری و سه ماه قبل از فوت خود به مردم شهرستان خوانسار و اداره‌ی اوقاف اهدا نمود. از ابتدای جوانی به خرید و جمع‌آوری کتاب پرداخته و همواره در فکر احداث کتابخانه‌ی عمومی در شهرستان خوانسار بود و سرانجام در سال ۱۳۶۶ کلیه کتاب‌های کتابخانه‌ی خود را که بالغ بر هفتاد جلد کتب خطی و چاپ سنگی و چاپی و مجلات و نشریات و آثار و نام حضرت آیت‌الله فاضل خوانساری نامگذاری نمود. دو جلد فهرست کتب خطی موجود در کتابخانه‌ی آیت‌الله فاضل خوانساری با همت حجت‌الاسلام حسینی اشکوری و زیر نظر وی تهیه شده است. از آثار دیگر ایشان است: شرح حال آیت‌الله آقا حسین خوانساری، مهبط نور یا ولایات ثلاث (درباره‌ی رجال و شخصیت‌های سه شهر خوانسار، گلپایگان و خمین).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

فخری قاجار

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(۱۳۱۱ -۱۲۶۳ ق)، نیکوکار و شاعر، متخلص به فخری. معروف به بالاجه خانم و ملقب به فخرالملوک. وی دختر ناصرالدین‌شاه و آراسته به کمالات نفسانی بود و طبع شعری وقاد، روان، دقیق و نکته‌دان داشت و اشعارش لطیف و بلیغ بود. این بانو همه ساله در سالگرد تولد پدرش شعری می‌سرود و تقدیم وی می‌کرد و مورد لطف و قبول پدر واقع می‌شد. فخرالملوک اهل خیرات و مبرات بود و از فقرا و مستمندان دستگیری می‌کرد. در قم درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ریاحین الشریعه (۳۶ / ۵)، شرح حال رجال (۱۷۷ -۱۷۶ / ۶)، مشاهیر زنان (۱۸۱).

فیروزآبادی، رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۱۳۴۴ -۱۲۵۱ ش)، عالم امامی و نیکوکار. در فیروزآباد از روستاهای ری در خانواده‌ای فلاحت پیشه به دنیا آمد. مقدمات علوم را در تهران فراگرفت و در فقه و اصول از محضر سید علی‌اکبر تفریشی و سید ریحان‌الله کشفی بروجردی و دیگران استفاده برد. سپس به عراق مهاجرت نمود. در نجف از محضر آیت‌الله میرزاحسین خلیلی تهرانی و آخوند خراسانی و در کربلا از آیت‌الله سید اسماعیل صدر بهره‌ها برد. آن‌گاه به ایران بازگشت و در زادگاهش به انجام وظائف دینی مشغول شد. از دوران کودکی در اندیشه خدمت به خلق خدا بود و حتی‌المقدور از آنان دستگیری می‌کرد. در اوایل مشروطیت چهار دوره نماینده‌ی مجلس شورای ملی بود. حضورش در مجلس تنها برای دفاع از حقوق ملت بود چنان که یک ریال از حقوق ماهیانه آنجا را تصرف نکرد و حقوق جمع شده‌ی چندین ساله را با اجازه‌ی مراجع تقلید به بنای بیمارستانی در شهر ری اختصاص داد. وی تا اواخر عمر از رسیدگی به وضع بیماران کوتاهی نمی‌کرد و حتی تا نیمه‌های شب به قسمتهای مختلف بیمارستان سرکشی و از بیماران دردمند بیدار عیادت می‌کرد. وی در مقبره‌ای که در کنار بیمارستان برای خود بنا کرده بود به خاک سپرده شد. از آثار خیرش: بیمارستان هزار تخت‌خوابی، زایشگاه و درمانگاه فیروزآبادی؛ پرورشگاه و دارالایتام؛ مسجد جامع فیروزآبادی؛ مقبره‌ی فیروزآبادی؛ مدرسه‌ی رضائیه؛ مسجدی در فیروزآباد.[۱]

از علمای روحانی معاصر (ف. تهران امرداد ۱۳۴۴ ه.ش). وی از مردان خیر عصر بود و بیمارستان فیروزآبادی در شهر ری به همت وی تأسیس شده.

مرحوم حاج سید رضا بن السید الجلیل السید هاشم بن السید عبدالکریم الحسینی فیروزآبادی عالمی جلیل و دانشمندی خدوم از مشاهیر علماء متقی و خدمتگزار معاصر ما بود که شب و روز خود را مصروف خدمات اجتماعی بالخصوص طبقات بیچاره‌گان و بینوایان قرار داده و شهرت اخلاق کریمانه‌اش بشرق و غرب عالم رفته.

ولادتش در سال ۱۲۸۸ قمری و یا بنابر نقل صاحب (الـذریعه) (در قسم دوم از جزء اول) نقباء البشـر (۷۷۹) در سال ۱۲۹۰ قمری در قریه فیروزآباد شـهر ری واقع شده و در سال ۱۳۸۵ قمری در سن نود و هشت سـالگی در شـهر ری از دنیا رفته و در مقبر مخصوص خود جنب مسجد جامع فیروزآبادی و بیمارستانش که از آثار اوست مدفون و اکنون از مزارات عموم مردم ری و تهران میباشد.

وی در خـانواده متوسـط الحـال و نجیـب و اصـیل فلاـحت پیشـه‌ای پرورش یـافته و از دوران کـودکی بفکر خـدمت بخلق خـدا و بیچاره‌گان بود و حتی المقدور از آنها دسـتگیری می‌کرد. مقدمات علوم و سطوح فقه و اصول را در تهران و ری در خدمت مرحوم آیت‌اللَّه حاج سیـد علی‌اکبر تفریشـی مدفون در ری و آیت‌اللَّه آقا سید ریحان‌اللَّه کشفی بروجردی و غیره خوانده آنگاه مهاجرت به عراق نموده و از محضـر آیت‌اللَّه حاج میرزا حسین خلیلی تهرانی و آخوند خراسانی در نجف و آیت‌اللَّه حاج سید اسمعیل صدر در کربلاـ اسـتفاده نموده سپس مراجعت به ایران و در زادگـاه خود (فیروزآبـاد) به انجـام وظائف دینی از اقامه جماعت و تعلیم احکام نموده و در اوائل مشـروطیت چهار دوره از مردم ری و تهران انتخاب برای مجلس شوراء ملی گردیـده و ایشان جهت دفاع از حقوق ملت و خدمت به مردم به مجلس مزبور رفته ولی یک ریال از حقوق آنجا را تصـرف ننموده تا چندین سال که حقوقش در صندوق جمع شد باجازه از مرحوم آیت‌اللَّه حاج شـیخ محمدتقی بافقی یزدی و بعضی دیگر از مراجع اقدام ببناء بیمارستان در شهر ری نمود و خـود تـا اواخر عمرش از رسـیدگی کردن بوضـع بیمـاران کوتـاهی نمی‌کرد و نیمه شب به قسـمتهای مختلف بیمارسـتان رفته و از بیماران عیادت نموده و از آنها تفقد می‌فرمود. آثار بسیاری از این عالم بزرگوار مانده که قسمتی از آنها را می‌نگارم:

۱- بیمارستان فیروزآبادی که اکنون بیش از هزار تخت و سه ساختمان سه طبقه بزرگ دارد.

۲- زایشگاه که نیز مجهز به همه گونه وسائل برای آسایش و زایش بانوانست.

۳- درمانگاه فیروزآبادی.

۴- پرورشگاه و دار الایتام برای اطفال بی پدر و بینوا.

۵- مسجد جامع فیروزآبادی که اکنون فرزند ارجمندش حجهٔالاسلام حاج سید محمد فیروزآبادی در آن اقامه جماعت می‌کنند.

۶- مقبره فیروزآبادی جنب مسجد و بیمارستانش.

۷- مسجدی در قریه فیروزآبادی.

۸- مدرسه رضائیه در خیابان سیروس جنب حسینیه و مسجد تکیه رضاقلی خان.

فرزند سیدهاشم فیروزآبادی است. در ۱۲۵۰ در قریه فیروزآباد متولد شد. از سن ده سالگی به تحصیلات قدیمه نزد علمای عصر در تهران پرداخت و مدتی نیز در نجف اشرف علوم معقول و منقول را فراگرفت و پس از مراجعت به ایران، به تکالیف شرعی پرداخت و حـوزه‌ی درس دائر نمـود. در دوره‌ی سوم که انتخابـات مجلس مصـادف بـا جنـگ بین‌المللی اول بود، از طرف مردم شـهر ری به وکـالت مجلس انتخـاب گردیـد. در ادوار شـشم و هفتم نیز وکیل مردم شـهر ری در مجلس شورای ملی بود. آخرین بار در دوره‌ی چهاردهم وکیل شد. در مجلس به خاطر سن او که از هفتاد تجاوز نموده بود، سر و صدا شد ولی سرانجام اعتبارنامه‌ی او به تصویب رسـید. وی در مجلس از وکلای پر سـروصدا شـد و با تمام لوایح دولت مخالفت می‌نمود. فیروزآبادی مردی خیر و نیکنام بود و در تمـام مـدت نماینـدگی دینـاری از مجلس حقـوق نگرفـت و آن را اختصـاص بـه تاسـیس بیمارسـتانی در شـهر ری داد. ابتـدا بـاغ حرمت‌الـدوله را در شـهر ری با کمک مردم خیر خریداری کرد و یک بیمارسـتان صدتختخوابی در آنجا احداث نمود، مجددا یک بیمارسـتان سیصد تختخوابی در جنب آن بنـا کرد و سـرانجام بیمارسـتان را به هزار تختخوابی تبـدیل نمود. همچنین یـک دانشگاه بزرگ و مدرن و مسـجد معظمی جنب بیمارسـتان ساخت و یک پرورشگاه و دارالایتام نیز پی‌ریزی کرد. وفات او در سال ۱۳۴۴ در سن ۹۴ سـالگی اتفـاق افتـاد. روزی که دار فانی را وداع گفت، از مال دنیا چیزی جز دوازده فرزنـدش باقی نگـذاشت. این مرد خیر غالبا هزینه‌ی شخصی خود را صرف بیمارستان می‌کرد.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد چهارم)

منابع زندگینامه :[۱] شرح حال رجال (۹۸ / ۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۷۸۰ -۷۷۹ / ۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۶۳۲ -۶۳۱ / ۴)، یاد نامه‌ی آیت‌الله سید رضا فیروزآبادی.

قمی، ابوطالب

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فرزند میرزا ابوالحسن از اجله علماء و سادات بلده طیبه قم و از تلامذه و شاگردان و دامادهای مرحوم میرزا ابوالقاسم قمی صاحب قوانین است و مرحوم میرزا نهایت وثوق را به او داشتند چنانکه بسیاری از حکومات شرعیه را به ایشان رجوع می‌فرمود و عالمی ثروتمند و متمول بود که بسیاری از ارامل و ایتام و بینوایان را تکفل می‌فرمود و در آن موقع که مردم قم نیازمند به آب بودند آب انبار بزرگی در قم جنب میدان کهنه بنا نمود و بعد از حیوهٔ خود ثلث املاک خود را وقف بر مصارف خیر کرده و در سال ۱۲۴۹ وفات نمود و در بقعه جناب زکریا بن آدم مدفون گردید.

مرحوم میرزا علی‌اکبر فیض در تاریخ خود گوید: میرزا ابوطالب قمی‌الاصل است فضلی باهر و قدسی متکاثر داشت و داماد مرحوم میرزا ابوالقاسم بوده و ایشان پدر و مادر مرحوم آقای حاج میرزا سید حسین متولی‌باشی (بقعه منوره فاطمیه معصومه علیهاالسلام) از همان صبیه مرحوم میرزا بود کتابی دارد به نام سؤال و جواب.

(وف ۱۲۴۹ ق)، عالم امامی. اصل او از قم و از شاگردان و داماد میرزای قمی، صاحب «قوانین»، بود. میرزای قمی نسبت به ایشان اعتماد فراوان داشت و بسیاری از داوریهای شرعی را به وی واگذار کرده بود. او عالمی ثروتمند بود و بسیاری از ایتام و بینوایان را تکفل می‌نمود. در قم آب‌انبار بزرگی جنب میدان کهنه بنا نهاد و وصیت کرد که ثلث املاک او را وقف مصارف خیر کنند. وی در بقعه‌ی زکریا بن آدم دفن شد. از آثارش: کتاب «سؤال و جواب».[۱]

ایشان مالک سه روستای اطراف قم بنام های زنبیل آباد ، فرج باد، و علی آباد بوده که ثلث هر یک یعنی دو دانگ از آنها را برای مصارف خیریه (روضه خانی سید الشهداء ، زوار فقیر کربلا و مشهد و فقرای ارحام واقف) وقف نموده است . زنبیل آباد فعلا جزء شهر قم بنام بلوار شهید صدوقی حدود ۵۰۰ قطعه منزل و مغازه گردیده است و حاجی آباد هم بنام شهر قنوات حدود ۷۰ هکتار اراضی کشاورزی و مسکونی وقف می باشدعلی آباد جنب مبارک آباد نیز حدود ۱۶ و نیم هکتار از اراضی کشاورزی آن از موقوفات میرزا ابوطالب می باشد.

برگرفته از کتاب :پایگاه راسخون به نقل از متولی موقوفه

منابع زندگینامه :[۱] طبقات اعلام الشیعه (قرن ۳۹ / ۱۳)، گنجینه‌ی دانشمندان (۱۳۰ / ۱).

کزازی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۵۲ / ۱۲۵۱- مقتول ۱۳۰۲ ش)، دانشمند و نیکوکار. در کرمانشاه به دنیا آمد. پدرش از علمای روحانی آن دیار بود و در

رشته‌های گوناگون علوم قدیم مهارت داشت. کزازی از روشنفکران و پیشقدمان دوره‌ی انقلاب مشروطیت و چند دوره نماینده‌ی مردم کرمانشاه در مجلس شورای ملی بود. او در اوایل جنگ بین‌الملل اول به خارج از ایران مهاجرت کرد و در برلین علاوه بر مبارزات آزادیخواهانه به تحصیل علوم جدید و فراگیری زبان آلمانی پرداخت. پس از خاتمه جنگ به ایران بازگشت و، از طرف وزارت معارف، به سمت ریاست معارف و فوائد عامه کرمانشاه منصوب شد. وی مدتی که آن سمت را به عهده داشت مدارس جدیدی را تأسیس نمود. سرانجام در کرمانشاه به قتل رسید و در همان شهر به خاک سپرده شد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶۲ -۲۶۱/ ۵)، شرح حال رجال (۹۱ -۹۰/ ۶)، نخبگان سیاسی ایران (۵۳۷/ ۴)، یادداشتهای قزوینی (۱۷۳ -۱۷۱/ ۸).

گوهرشاد بیگم

قرن:۹

جنسیت:زن

ملیت:ایران

زن سلطان شاهرخ میرزا ابن امیرتیمور گورکانی. وی یکی از زنان نیکوکار نامدار بود و از آثار و ابنیه‌ی خیریه‌ی او مسجد جامع، مدرسه و خانقاه شهر هرات و مسجد جامع مشهد می‌باشد که در هر دو شهر بنام «مسجد گوهرشاد» معروف هستند. او در سال ۸۶۱ ه.ق به دستور سلطان ابوسعید در هرات کشته شد و در جنب قبر فرزندش شاهزاده بایسنقر میرزا در مسجد گوهرشاد هرات مدفون گردید. قبر او اکنون باقی است.

(مقتول ۸۶۱ ق)، شاعر و نیکوکار. خواهر امیر قرایوسف (۸۰۲ -۷۹۰ ق) و همسر شاهرج میرزای تیموری (۸۵۰ -۸۰۷ ق) بود. گرچه در «ریاحین الشریعه» به اشتباه ، وی دختر شاهرخ بن تیمور ذکر شده است. وی به تاریخ و ادبیات علاقه داشت و مهری هروی، شاعر نامدار قرن نهم قمری، مصاحب و ندیمه‌ی او بود. او به فرمان سلطان ابوسعید تیموری (۸۷۳ -۸۵۵ ق) در هرات کشته شد و قبرش در جوار قبر فرزندش بایسنقر میرزا در مسجد گوهر شاد آن شهر است. از آثار وی: مسجد جامع گوهرشاد هرات؛ مدرسه و خانقاه شهر هرات؛ مسجد جامع گوهرشاد مشهد، در جنب مرقد امام رضا (ع)؛ دو رواق «دارالحفاظ» و «دارالسیاده»، در حرم امام رضا (ع) و اطراف آن.[۱]

۹ رمضان ۸۶۱ ق، از زنان ادب دوست، هنرپرور و خیر. وی خواهر امیر قره یوسف (۸۰۲ -۷۹۰ ق) و همسر شاهرخ میرزای تیموری (۸۵۰ -۸۰۷ ق) بود. او به تاریخ و ادبیات علاقمند بود و مهری هروی شاعره نامدار قرن نهم، مصاحب و ندیمه او بود. گوهرشاد بیگم آثار و ابنیه زیادی از خود برجای گذشت که می‌توان از مسجد جامع، مدرسه و خانقاه شهر هرات و مسجدی نیز در جنب مرقد امام رضا (ع) نام برد (۸۲۱ ق) که این دو مسجد به نام خود وی، به مسجد گوهرشاد، معروفند و از شاهکارهای هنر معماری و کاشیکاری قرن نهم هجری به شمار می‌رود. همچنین آثار ارزنده‌ای در حرم امام رضا (ع) و اطراف آن پدید آورد، از جمله دو رواق «دارالحفاظ» و «دارالسیاده» را بنا کرد. معمار این دو رواق و دو مسجد در هرات و مشهد، قوام‌الدین شیرازی بود. در سال ۸۵۰ ق که شاهرخ میرزا به قصد سرکوبی سلطان محمد بایسنقر به اصفهان لشکرکشی کرد، جمعی از سادات، بزرگان و علمای آن شهر را به اتهام همکاری با سلطان محمد دستگیر و تبعید نمود. به تحریک گوهرشاد خاتون، شاه علاءالدین محمد که از سادات و بزرگان و نقبای اصفهان بود به دار آویخته شد. در زمان سلطنت ابوسعید تیموری (۸۷۳ -۸۵۵)، گوهرشاد بیگم به اشاره وی در هرات کشته شد و در جنب قبر فرزندش بایسنقر میرزا در مسجد گوهرشاد آن شهر دفن گردید و قبر هم‌اکنون موجود است. نام او

را گوهرشاد آغا نیز نوشته‌اند.[۲]

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۸۳ ،۳۹/ ۴)، تاریخ هنرهای ملی (۲۶۴/ ۱)، تذکرهٔ الشعراء (صفحات متعدد)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۴۳۹/ ۲)، ریاحین الشریعه (۴۳/ ۵)، کارنامه‌ی زنان (۵۸ –۵۷)، گنجینه‌ی آثار تاریخی اصفهان (۳۳۴ –۳۳۳)، لغت‌نامه (ذیل/ گوهر شاد بیگم)، مشاهیر زنان (۲۰۰).

[۲] منابع: اعلام‌النساء ۲۶۸ / ۴ تاریخ ادبیات در ایران، ۵۶۹ / ۴؛ تاریخ هنرهای ملی و هنرمندان ایرانی، ۲۶۴ / ۱؛ جواهرالعجایب (تعلیقات) ۲۹۳؛ دایرهٔالمعارف بزرگ اسلامی، ۳۴۱ / ۱؛ دایرهٔالمعارف فارسی، ۲۴۳۹ / ۲؛ ریاحین‌الشریعه، ۴۳ / ۵؛ فرهنگ فارسی، ۱۷۴۹ / ۲؛ کارنامه‌ی زنان، ۵۸ –۵۷؛ گنجینه آثار تاریخی اصفهان، ۳۳۴ –۳۳۳؛ لغت‌نامه دهخدا، ش ۵۹۷ / ۳۰.

گوهرشناس، ماهرخ

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

۱۲۸۸ ق– ۱۳۱۷ ش، از نخستین بنیانگذاران مدارس دخترانه در تهران، وی دختر حاجی میرزا جعفر و همسر میرزا محمدباقر تاجر بود. این بانو در جریان جنبش مشروطه و پیشبرد اهداف آن، با جمعی از نان همفکر خود جمعیتی تشکیل داد و در تظاهرات علیه قرارداد ۱۹۰۷ م– که ایران را رسما تحت نفوذ انگلستان و روسیه قرار می‌داد– شرکت کرد، همچنین در مخالفت با استفاده از کالاهای خارجی به همراه دیگر زنان کوشش فراوان نمود. او علیرغم میل و رضایت همسرش مدرسه دخترانه «ترقی بنات» را تأسیس کرد. در این مدرسه دختران و پسران کوچک در کنار هم در کلاس درس می‌نشستند و درس می‌خواندند. چون آموزگار زن کم بود، مردان خوشنام دانشمند، از جمله آقا محمد مهران که در آن زمان مشغول تحصیل در دارالفنون بود در این مدرسه تدریس می‌کردند. وی در سن هفتاد سالگی درگذشت.[۱]

(۱۳۵۸ –۱۲۸۸ ق)، نیکوکار. در تهران به دنیا آمد. او از جمله زنانی است که در جریان جنبش مشروطه با جمعی از زنان همفکر خود جمعیتی تشکیل داد و به مبارزه با مستبدین پرداخت. وی دارای تحصیلات عالی نبود ولی به فنون تربیت کاملا آگاهی داشت و از نخستین بنیان‌گذاران مدارس دخترانه در تهران به شمار می‌رود. وی علی رغم مخالفت همسرش، میرزا محمد باقر تاجر، مدرسه‌ی دخترانه‌ی ترقی بنات را تأسیس کرد.[۲]

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :[۱] منبع: کارنامه زنان مشهور ایران، ۱۴۱ –۱۴۰.

[۲] کارنامه‌ی زنان (۱۴۱ –۱۴۰)، مشاهیر زنان (۲۰۹ –۲۰۸).

لاله‌زاری، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حاج سید مهدی لاله‌زاری ابن العالم النبیل و آیت‌اللّه الجلیل مرحوم حاج سید محمد صادق لاله‌زاری از علماء مبرز و معروف

معاصر تهران مقیم در زاویه مقدسه شهر ری می‌باشند معظم له در سال ۱۳۲۴ قمری در تهران متولد شده و سطوح را خدمت مرحوم شیخ مهدی نوری و میرزا طاهر تنکابنی خوانده و در عصر آیت‌اللّه العظمی مرحوم میرزا محمدتقی شیرازی مهاجرت به نجف اشرف نموده و پس از چندی مراجعت به ایران و در سال ۱۳۴۲ ق دوباره معاودت به نجف نموده و اصول را از مرحوم آیت‌اللّه مشکینی تکمیل و مدت ۱۲ سال از درس و محضر مرحوم آیت‌اللّه العظمی اصفهانی و آیت‌اللّه آقا ضیاءالدین عراقی و آیت‌اللّه حاج شیخ کاظم شیرازی استفاده نموده و در سال ۱۳۶۰ ق مراجعت به ایران و در تهران رحل اقامت افکنده و بخدمات دینی و وظائف روحی پرداخته و در سال ۱۳۷۰ مشرف به نجف و دو سال توقف و در سال ۱۳۷۲ ق بوطن بازگشت نموده و مجاورت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام را در شهر ری بر سکونت در تهران ترجیح و اختیار نموده و بانجام وظایف دینی و روحی مشتغل گشته و از آن تاریخ تاکنون خدمات ارزنده و آثار خالده‌ای از خود گذارده است.

نگارنده گوید: آیت‌اللّه لاله‌زاری عالمی عامل و فاضلی کامل و فقیهی ناطق و در ایجاد و بناء مساجد و مدارس سمی بلیغ و همتی عالی و بلند دارد. بیانش بسیار جذاب و شیرین و منبرش بی‌اندازه مؤثر و نافذ است، اول عالم و روحانی متنفذ شهر ری میباشد بسیاری از مردم ری و تهران دست ارادت به وی داده و دلباخته بیانات سودمند و مفید ویند.

آثار خالده و باقیات و صالحات وی در ری و تهران از این قرار است:

۱- مدرسه آیت‌اللّه لاله‌زاری در شهر ری که با همت خود بنام مرحوم آیت‌اللّه بروجردی بنا ولی مردم بنام ایشان می‌خوانند.

۲- حوزه علمیه شهر ری که بهمت عالی وی اداره میشود.

۳- مسجد خاتم‌النبیین در خیابان مظفری شهر ری که از مساجد بسیار زیبای ری و تهران است.

۴- مسجد لاله‌زاری جنب مدرسه علمیه‌اش.

۵- مسجد لاله‌زاری در خیابان لاله‌زار.

۶- مسجد قائم.

۷- مسجد بی‌بی در سر سه راه سپهسالار.

۸- مسجد سلمان در خیابان شهباز.

۹- مسجد حاج محمدحسن قبنری. مسجد اباذر و مساجد دیگر در تهران و حومه آن.

آثار علمی ایشان:

۱- تقریرات اصول مشکینی.

۲- تقریرات اصول آقا ضیاء.

۳- تقریرات نائینی مباحث الفاظ.

۴- تقریرات فقه آیت‌اللّه اصفهانی.

۵- رساله عملیه و تمام کتب مذکوره مخطوط میباشد.

(تو ۱۳۲۴ ق)، عالم دینی، فقیه و نیکوکار. در تهران به دنیا آمد و سطوح را در خدمت شیخ مهدی نوری و میرزا طاهر تنکابنی فراگرفت. در عصر میرزا محمد تقی شیرازی به نجف رفت و پس از مدتی به ایران بازگشت. در ۱۳۴۲ ق برای بار دوم به نجف رفت و اصول را از محضر آیت‌اللّه مشکینی فراگرفت و مدت دوازده سال نیز از درس و بحث آیت‌اللّه سید ابوالحسن اصفهانی و آیت‌اللّه آقا ضیاءالدین عراقی و آیت‌اللّه شیخ کاظم شیرازی استفاده نمود. در ۱۳۶۰ ق به تهران آمد و در شهر ری ساکن گردید و به انجام وظایف دینی پرداخت. از آثارش: مدرسه‌ی آیت‌اللّه لاله زاری در شهر ری؛ حوزه‌ی علمیه و مسجد لاله زاری در شهر ری؛ مسجد خاتم النبیین (ص) در شهر ری؛ مسجد لاله زاری در خیابان لاله زار؛ مسجد بی‌بی در سپهسالار؛ مسجد سلمان در خیابان

هفده شهریور؛ مسجد قائم، مسجد حاج محمد حسن قنبری، مسجد اباذر و مساجد دیگر در تهران و حومه. از آثار علمی: «تقریرات» اصول آیت‌اللَّه مشکینی؛ «تقریرات» اصول آیت‌اللَّه آقا ضیاءالدین عراقی؛ «تقریرات» آیت‌اللَّه نایینی، مباحث الفاظ؛ «تقریرات» فقه آیت‌اللَّه اصفهانی؛ «رساله‌ی عملیه».[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] گنجینه‌ی دانشمندان (۶۴۱ - ۶۴۰ /۴).

ماه تابان

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(۱۳۰۸ - ۱۲۵۰ / ۱۲۴۹ ق)، نیکوکار و شاعر. ملقب به قمر السلطنه. مادرش نوش‌آفرین خانم، دختر بدرخان زند و خود وی همسر میرزا حسین خان سپهسالار بود. قمر السلطنه زبان فرانسه و ترکی استانبولی را به خوبی می‌دانست و در شعر و ادب مهارت داشت. او دو بار به حج مشرف شد و موقوفات زیادی، برای مصارف خیریه، بر جای گذاشت. از جمله نیمی از درآمد املاک خویش را وقف روشنایی بقاع متبرکه و نیم دیگر را وقف هزینه تحصیلی طلاب نجف نمود. از آثار وی: «دیوان» شعر.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :از رابعه تا پروین (۱۸۷ -۱۸۶)، تاریخ عضدی (۲۴۳، ۲۰۶)، خیرات حسان (۷۱ -۶۹/ ۳)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۰۸۱ / ۲)، الذریعه (۸۸۸ / ۹)، ریاحین الشریعه (۶۳ ۶۲ / ۵)، زنان سخنور (۱۳۸ / ۲)، طرائق الحقائق (۳۲۹ -۳۲۸ / ۳)، فرهنگ سخنوران (۷۴۸)، مشاهیر زنان (۱۹۱)، یغما (س ۱۳، ش ۴، ص ۲۰۲ -۲۰۱).

محلاتی، بهاءالدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۴۰۱ -۱۳۱۴ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی و مجتهد. در نجف به دنیا آمد. در هفت سالگی به همراه پدرش به شیراز رفت و پس از فراگیری مقدمات و ادبیات، فقه و اصول را در محضر پدرش و آیت‌اللَّه میرزا محمدصادق مجتهد شیرازی فراگرفت. مدتی نیز حکمت الهی را در محضر سید علی حکیم کازرونی آموخت. سپس به نجف مهاجرت کرد و مدتی ده سال از محضر آقا شیخ ضیاءالدین عراقی و آخوند ملا محمدکاظم خراسانی و علامه نایینی استفاده نمود تا به درجه‌ی اجتهاد نایل شد. در ۱۳۴۹ ق به شیراز بازگشت و عهده‌دار تدریس و مرجعیت امور دینی مردم گشت. وی تا پایان عمر خویش در ایجاد مؤسسات خیریه کوشا بود. از آثارش: تألیفاتی در فقه و اصول؛ «رهنمای حق»؛ «اصول العقائد»؛ «خطبات جانسوز».[۱]

بهاءالدین بن العلامهٔ الورع حاج شیخ جعفر مجتهد محلاتی از مشاهیر دانشمندان و علماء بزرگ معاصر شیراز است.

وی در سال ۱۳۱۴ ق در نجف اشرف متولد شده و در هفت سالگی در خدمت مرحوم والدش به شیراز رفته و پس از فراگرفتن دروس مقدمات و ادبیات هشت سالی از محضر پدر بزرگوارش و مرحوم آیت‌اللَّه آمیرزا محمدصادق مجتهد فقه و اصول را خوانده است.

آنگاه مدتی نیز حکمت الهی را در خدمت مرحوم حاج سید علی حکیم کازرونی تلمذ کرده و بعد از آن مهاجرت به نجف اشرف نموده و در مدت ده سال متوالی از محضر علمین آیتین آقا ضیاءالدین عراقی و آقا شیخ محمدکاظم شیرازی و آیت‌اللّٰه نائینی استفاده نموده تا به مقام رفیع اجتهاد رسیده.

و در سال ۱۳۴۹ ق به شیراز برگشته و به وظائف دینی پرداخته و بعد از فوت مرحوم والدش در مسجد مولی به اقامه نماز جماعت و تبلیغ و ترویج دین و تدریس علوم دینی اشتغال و تا هم‌اکنون اول عالم و مرجع دینی و علمی استان فارس و شیراز می‌باشد.

تألیفاتی در اصول دین و فقه و اصول دارد و در زهد و تقوا و فضل و دانش به پدر بزرگوارش آیت‌اللّٰه حاج شیخ جعفر مرحوم اقتدا نموده و در حال حاضر که هشتاد سال از عمر شریفش می‌گذرد به خدمات دینی و روحی و اعانت به درماندگان اشتغال دارد.

عالم دینی.

تولد: ۱۲۷۵(۱۳۱۳ ق.) نجف.

درگذشت: ۲۷ مرداد ۱۳۶۰، شیراز.

آیت‌الله بهاءالدین محالتی، فرزند جعفر محلاتی، در همان کودکی مادر خود را از دست داد و در مدرسه‌ای به نام شریعت تحت نظارت آیت‌الله میرزا ابراهیم محلاتی و به سرپرستی آقا شیخ محمدحسین حیات، به مدت شش سال بسیاری از علوم مقدماتی را آموخت. پس از تحصیلات ابتدایی و دروس مقدماتی به مدت هشت سال نزد پدر خود و آیت‌الله میرزا محمدصادق مجتهد شیرازی سطوح رفته و اصول و در محضر علامه سید اسماعیل کازرونی حکمت و فسلفه را فراگرفت.

در بیست سالگی قصد عزیمت به حوزه‌ی علمیه‌ی نجف اشرف را داشت و چون در بحبوحه جنگ جهانی اول، عراق هم مانند ایران صحنه‌ی تاخت و تاز نیروهای انگلیسی قرار گرفت. مراجع نجف برای بیرون راندن متجاوزان حکم جهاد صادر کردند. در پی این فتوا، پدرش و او نیز رهبری حرکت را بر عهده گرفته و لباس رزم بر تن کرد و همراه با ۷۰۰ مجاهد، به طرف برازجان حرکت کردند. این مبارزه ادامه داشت تا انگلیسی‌ها مجبور به عقب نشینی شدند. در سال ۱۳۴۲ ق. رهسپار نجف شد و مدت چند سال به تحصیل پرداخت. سپس از سوی محقق عراقی و محقق شیرازی برای وی اجازه اجتهاد صادر شد. برخی از استادان ایشان در حوزه‌ی علمیه‌ی نجف، اشرف عبارتند از: آیات عظام محمد حسین نایینی، ضیاءالدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی و شیخ محمدکاظم شیرازی.

پس از رسیدن به مقام اجتهاد، در سال ۱۳۴۹ ق. به شیراز برگشت. در سال ۱۳۴۹ ق. به ساماندهی حوزه‌ی علمیه‌ی شیراز، تدریس و دیگر مناصب روحانی خویش پرداخت. با درگذشت پدرش در ۱۳۵۸ ق. رسما ریاست حوزه‌ی علمیه‌ی شیراز را عهده‌دار شد. وی همچنین در مسجد مولاـ نیز به وعظ و سخنرانی می‌پرداخت. از دیگر اقدامات آیت‌الله محلاتی تشکیل جلسات منظم بحث و بررسی اصول عقاید بود که در حدود سال های ۱۳۳۹ –۱۳۳۸ و با شرکت دانشگاهیان و فرهنگیان، در شب‌های دوشنبه و پنجشنبه برگزار می‌شد. بعدها این گردهمایی نام «انجمن دین و دانش» به خود گرفت و آن درس‌ها به نام راهنمای حق، به عنوان یازدهمین نشریه‌ی انجمن منتشر شد.

تا قبل از وفات آیت‌الله سید حسین بروجردی، آیت‌الله محلاتی از چاپ و نشر رساله‌ی علمیه خودداری می‌ورزید و مردم را به مراجع قم و نجف ارجاع می‌داد. اما پس از وفات آیت‌الله بروجردی و آیت‌الله حکیم، توضیح المسائل خود را منتشر کرد. آیت‌الله محلاتی به غیر از تقریرات درس فقه و اصول استادان خود و رساله‌های فتوایی مانند رساله عملیه، مناسک حج، و حاشیه‌ی عروة الوثقی، نوشتارهای دیگری مانند اصول عقاید (شیراز، ۱۳۲۵)؛ راهنمای حق (تهران، جلد اول چاپ دوم، ۱۳۲۹)؛ و خطبات جانسوز (شیراز، ۱۳۳۸)؛ را تألیف کردند. آیت‌الله محلاتی به تأسیس بنیادهای عام‌المنفعه و مؤسسه‌های خیریه اهتمام می‌ورزید که مهم‌ترین آنها به شرح زیر است: درمانگاه خیریه حضرت ولی عصر (۱۳۴۶، شیراز)؛ مؤسسه خیریه قائمیه (۱۳۵۴)؛ کوی امام علی (شیراز).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الذریعه (۳۱۲/ ۱۱)، گنجینه‌ی دانشمندان (۴۵۹ –۴۵۸/ ۵)، معجم رجال الفکر و الادب فی النجف (۷۸۳/ ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۱۲۷ –۱۲۶/ ۲).

مرزوقی شمیرانی، حبیب الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

زندگینامه خود نوشت:

بسمه تعالی شأنه

پدرم مرحوم کربلائی عباس، فرزند مرحوم کربلائی فرج الله، و دارای دو برادر از خود بزرگتر، به نامهای «حاج آقا» و «محمد آقا» بود، آنان یک خواهر نیز داشتند به نام «فاطمه» پدرم با صبیه مرحوم «محمد کاظم حمزه» که از اهالی تجریش بود ازدواج نمود، و در نتیجه، آفریدگار بزرگ اولین فرزند ذکور و آخرین فرزند آنان را مرا قرار داد، پیدایشم طبق شناسنامه در روز بیستم مهر ماه از سال هزار و سیصد و چهارده شمسی بود.

مرحوم عموی بزرگم که حاج آقا نام داشت مرا به «حبیب الله» نامید، که امید است در عمل نیز حبیب الله باشم.

من از کودکی نسبت به امور دینی علاقمند بودم و از دیدار علما و سادات، حتی مدیحه سرایان اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله لذت می بردم.

و همراه پدرم در مجالس قرآن و روضه خوانی حضور می یافتم، تا جایی که اشعار مذهبی به من می آموخت و در برخی مجالس می خواندم و مورد تشویق قرارم می دادند.

خواندن و نوشتن را تا حدودی نزد پدر و دیگر معلمان مکتبی فراگرفتم و چون به دبستان رفتم از خیلی همدرسانم جلو بودم، امام جماعت و قاری سر صف در دوره دبستان منحصر به بنده بود.

کوتاه سخن اینکه: چون دوره دبستانی شش کلاس به پایان رسید، در ایام عیدی خدمت حضرت آیهٔ الزّهد و التقوی مرحوم آقا سید جعفر دربندی شرفیاب شده و پدرم از وی خواست که چون فرزندم علاقه به تحصیل علوم اسلامی دارد، شما راهنمایی فرمایید. معظم له ما را به سوی حضرت حجهٔ الاسلام والمسلمین مرحوم حاج شیخ علی اکبر برهان، در خیابان لرزاده تهران فرستاد و آن بزرگوار هم اول دستور پوشیدن لباس روحانی را داد و چون پدرم عرض کرد که پسرم سوادی ندارد تا لباس روحانی بپوشد آن مرحوم فرمود: مگر سرباز هنگام ورودش به سرباز خانه از راه و رسم سربازی چیزی می داند؟ لباس روحانی خود سنگری برای حفاظت از بسیاری انحرافات می باشد خدا رحمتش کند، که چه نیکو فرموده بود، و اگر نه چنین می کردیم همان روزهای اول سنگر را رها می نمودم، سرانجام لباسی تهیه شد و مرحوم برهان مرا به مدرسه برهانیه که جنب حرم با صفای حضرت عبدالعظیم علیه السلام بود فرستاد و در آن مدرسه مرحوم حجهٔ الاسلام و المسلمین آقای حاج شیخ رضا بود. مردی که از اساتید برجسته آن خطه بود با دعای خیر عمامه به سر بنده گذارد و پس از چند ماه به قم مشرف شدم و در مدرسه «ناصریه» روبروی مسجد جامع قم حجره یی نصیبم شد و ادبیات را از محضر استاد حاج شیخ عبدالحسین وکیلی که در مدرسه حجره یی داشت و از علمای با صفای قم بود فرا گرفتم و همچنین از حضرت حجهٔ الاسلام و المسلمین حاج شیخ رحمت الله فشارکی و دیگر حضرات چون حاج شیخ رضا آدینه وند و آیهٔ الحق استاد اعتمادی بهره مند گردید و سطوح را از محضر آیاتی چون آیهٔ الله جعفر سبحانی و آیهٔ الله حسین

نوری و نیز از آیةالله مکارم شیرازی و مرحوم آیةالله سلطانی فرا گرفتم و چندین سال هم در درس خارج حضرت آیةالله العظمی آقای حاج سید محمد رضا گلپایگانی حضور می یافتم.

در ذیل تحصیل، به سخنرانی هم توجهی خاص داشتم و نیز قلم هم به دست گرفته جزواتی جهت راهنمایی عموم مردم به ویژه جوانان به رشته تحریر درآوردم که بحمد الله مورد توجه قرار گرفت.

نوشتارم از قبیل: شعله های فساد، بحثی درباره علوم قرآن (ترجمه)، شیعه و مهدویت، چهره هایی که در جستجوی قائم پیروز شدند. اشکالات جالب و پاسخهای جالبتر (ترجمه)، حقیقتی همرنگ افسانه، از پیروزی انقلاب که به تهران آمدم، جزوهای نمی از یم، فائزون یا هنر شیعه بودن، نامحرمی در حرم، سنت سلام را فراموش نکنیم، در اختیار جامعه قرار دادم و فعلاً کتاب: ضیاء العینین من فرائد السمطین زیر چاپ است و هزار و یک حدیث هم در حال پاک نویس می باشد.

در مسافرتهای تبلیغی در شهر رامسر بنای مسجد باشکوه «مسجد حضرت صاحب الزمان در محله نارنج بن و مسجد ارشاد، در ابریشم محله و در دربند شمیران مسجد مسلمیه را احداث نموده و فعلا در مسجد حضرت صاحب الامر، واقع در خیابان (شهید زمانی، نخجوان سابق انجام وظیفه می نمایم و از خداوند متعال توفیق خدمت هر چه بیشتر را دارم، اما:

(خدا کند که نباشد «مغازه» مسجد من

وگرنه دین و دیانت به «غاز» بفروشم)

حبیب الله مرزوقی شمیرانی

۱۳۸۴/۵/۳۰

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

مروی، محمدحسین

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۲۳۴/ ۱۲۳۳ ق)، نیکوکار و بانی مدرسه و مسجد مروی. ملقب به فخرالدوله و معروف به خان مروی. از بزرگان طایفه قاجار بود. پدرش در زمان نادرشاه حکومت مرو داشت و او بعد از کشته شدن پدر، به دست بیگ جان ازبک، به حکومت مرو رسید. اما بعد از مدتی خان ازبک دوباره به مرو هجوم آورد و آنجا را تسخیر کرد و وی را اسیر نموده به بخارا برد. ولی بعد از مدتی او موفق به فرار شد و از طریق افغانستان به ایران آمد و مورد لطف فتحعلی‌شاه قرار گرفت و به وی پیشنهاد وزارت شد، اما قبول نکرد و تنها به ندیمی خاص فتحعلی‌شاه اکتفا نمود. در مدت اقامتش در دربار متمول گشت ولی ثروت خویش را در راه خدمت به مردم خرج کرد. از خدمات عام المنفعه وی ساختن مدرسه، مسجد، باغ و بازارچه‌ی مروی در تهران بود. او تمام املاک خود را نیز وقف امور جاری مسجد و مدرسه خویش نمود. سرانجام در تهران درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ عضدی (۲۷۶ -۲۷۵، ۱۴۴، ۷۹)، حدیقة الشعراء (۲۰۹۱/ ۳)، دایرةالمعارف فارسی (۲۷۵۱/ ۲)، شرح حال رجال (۳۹۷ -۳۹۵/ ۳)، لغت نامه (ذیل/ مروی).

ملک المتکلمین، نصرالله

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۷۷- مقتول ۱۳۲۶ ق)، واعظ و از بنیان گذاران مدارس جدید. در اصفهان به دنیا آمد. پس از تحصیلات مقدماتی به فراگرفتن علم حکمت الهی پرداخت و یک دوره‌ی کامل فلسفه را نزد آخونـد ملا صالح فریدنی آموخت. وی در بیست و دو سالگی به مکه معظمه مشرف شد و هنگام بازگشت به هندوستان رفت. مدت دو سال در آنجا تحصیل نمود و مدرسه‌ای به سبک جدید و به نام خودش در بمبئی تأسیس کرد. او کتابی به نام «من الخلق الی الحق»، برای بیداری مسلمانان نوشت که فرقه‌ی اسماعیلیه را بر ضد خود برانگیخت و منجر به تبعیدش از هندوستان و بازگشت به ایران شد. ملك المتكلمين در بوشهر با سید جمال‌الدین اسدآبادی ملاقات کرد. سپس به اصفهان رفت و به موعظه پرداخت. وی بعد از مخالفتهایی به آذربایجان و از آنجا به تهران و سپس به بادکوبه رفت و با طالبوف دیداری داشت و به کمک تجار، مدرسه ایرانیان بادکوبه را تأسیس کرد. بعد از مدتی از رفتن وی به اروپا ممانعت شد و او از عشق‌آباد به مشهد رفت. وی از مشروطه‌خواهان و ناطقی زبردست بود. سرانجام بعد از به توپ بستن مجلس به فرمان محمدعلی شاه او را، در باغ شاه، خفه کردند. از دیگر آثارش: «رؤیای صادقه»، با مشارکت سید جمال‌الدین واعظ اسدآبادی و حاج فاتح‌الملک و اسداللّه خان.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ انقلاب مشروطیت ایران (۱۶۵ -۱۵۶/ ۱)، روز شمار تاریخ (۳۱ ،۲۹/ ۱)، شرح حال رجال (۳۴۷ -۳۴۶/ ۴)، فرهنگ رجال قاجار (۱۸۳)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۱۵۹ -۱۷۹۵/ ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۵۹۱ - ۵۹۰/ ۶).

ممیز، غدیرعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شیخ غدیرعلی ممیز از علماء و دانشمندان معاصر خدوم و مروج شهرستان (شهرضا) می‌باشند تولد ایشان در ذی‌الحجه ۱۳۴۹ ق در شهرضا واقع شده و مقدمات را در آنجا در خدمت حجۀالاسلام آقای حاج میرزا نصراللّه- زارعان و سطوح را از محضر انور آیت‌اللّه حاج سید مهدی کماری در مدرسه شیخ عبدالحسین تهران خوانده و هم در مشهد مقدس از محضر مرحومین آیتین حاج شیخ هاشم قزوینی و حاج آقا جلال مدرس تکمیل نموده و ادبیات را از جناب آقای هاشمی و هیئت و تفسیر از استاد بزرگوار علامه میرجهانی بهره‌مند و منظومه سبزواری را در نجف اشرف از مرحوم حجۀالاسلام آقای حاج میرزا محمدعلی توحیدی تبریزی و سطوح عالیه را از مرحوم حاج شیخ صدرا بادکوبه‌ای رحمۀ اللّه علیه و حجۀالاسلام حاج سید ابوالقاسم کوکبی بهره‌مند شده و دروس خارج را از آیت‌اللّه حاج میرزا باقر زنجانی و آیت‌اللّه حکیم و آیت‌اللّه العظمی خوئی و آیت‌اللّه حاج سید عبدالاعلی سبزواری استفاده نموده و با دریافت اجازات از نجف اشرف مراجعت به شهرضا و به خدمات دینی از اقامه جماعت و تبلیغ احکام و ترویج دین و تعظیم شعائر مذهبی پرداخته و تا حال تحریر و تالیف گنجینه موفق و شاغل این خدمات می‌باشند.

آثار خالده معظم له.

۱- قسمتی تقریرات دروس مرحوم آیت‌اللّه حاج شیخ هاشم قزوینی و آیت‌اللّه میرزا باقر زنجانی و آیت‌اللّه العظمی خوئی.

۲- تعمیرات حسینیه سادات شهرضا در سال ۱۳۴۶.

۳- ساختمان حسینیه باغ ملی شهرضا در سال ۴۷ -۴۶.

۴- تاسیس مسجد صدری در خیابان ولیعهد غربی شهرضا ۴۹ -۴۸.

۵- مسجد امام حسین (ع) در خیابان چهل متری شهرضا ۵۴ - ۵۵.

۶- فرستادن مبلغینی به اطراف شهرضا از سال ۱۳۴۶.

۷- تاسیس کتابخانه عمومی.

۸- تاسیس مدرسه علمیه مدینه العلم شهرضا که اکنون مملو از طلاب و روحانیون برای درس و مباحثه است .

غدیرعلی ممیزی عالمی عامل و مروجی کامل است که تحصیلات خود را در شهرضا و اصفهان و حوزه‌های علمی دیگر تمام نموده و به خدمات دینی از اقامه جماعت و تبلیغات اشتغال دارد. وی عالمی باصفا و دانشمندی متواضع و دارای محامد آداب و محاسن اخلاق می باشد.

ایشان در نیمه شب ۷ آذر ۱۳۸۸ برابر با شام عرفه و شب عید سعید قربان دعوت حق رالبیک گفت و در جوار رحمت الهی آرمید . قبر ایشان بنا به وصیت خود در قبرستان عمومی شهرضا واقع شده است .

بر گرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد هشتم)

موذن زاده، رحیم

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

رحیم موذن زاده :

پدرش، مرحوم شیخ عبدالکریم اردبیلی، مؤذن بود و زمانی که در مسجد امام تهران اذان می خواند، صدایش به طور زنده از رادیو پخش می شد. شیخ عبدالکریم اردبیلی، تا سال ۱۳۲۲ در منطقه اردبیل به وعظ و اذان گویی مشغول بود و نخستین بار به خاطر اذانی که در این سال در رادیو گفته بود، شهرت پیدا کرد و سپس تا سال ۱۳۲۶ برنامه سحری رادیو را به صورت زنده، از طریق مسجد امام (مسجد شاه سابق) اجرا می کرد و در سال ۱۳۲۹ از دنیا رفت. در خانواده مؤذن زاده که اغلب به فعالیت های مذهبی و اذان گویی پرداخته اند، رحیم مؤذن زاده، فرزند ارشد شیخ عبدالکریم است، راه پدر را با جدیت بیشتر پی گرفت و عملاً پس از درگذشت پدرش به جای او قرائت اذان را ادامه داد. اذان مشهور مؤذن زاده که در گوشه روح الارواح آواز بیات ترک (زند) خوانده شده است، اذانی است که رحیم مؤذن زاده در سال ۱۳۳۴ در میدان ۱۵ خرداد در استودیوی ۶ خوانده است. به روایت خود مؤذن زاده، او در حالی که روزه‌دار بوده می‌خواسته است اذانی بگوید تا برای فرهنگ ایران و اسلام یادگاری ارزنده باشد. مؤذن زاده برای ضبط این اذان گوشه‌های مختلفی را می‌آزماید، اما هیچ کدام مورد پسندش واقع نمی‌شود، تا این که مناسب ترین گوشه را برای قرائت اذان، روح‌الارواح می‌بیند. ایشان بارها گفته است": از ضبط این اثر همیشه یک احساس غرور معنوی در طول سال‌های گذشته با من همراه بوده است و اگر تنها همین ثروت معنوی باقی بماند برای من کافی است. "

استاد موذن زاده در روزهای پایانی حیات خود، زندگی‌اش را اینگونه توصیف کرده بود:

«من سال ۱۳۰۴ در اردبیل به دنبال آمدم، در آن دوران ما عوض دبیرستان مکتب می‌رفتیم. همه هم متدین بودند. خانواده‌ها در دوره‌ی ما در ابتدای امر بچه‌ها را با قرآن مانوس می‌کردند. ما هم پس از طی این مرحله به مدرسه حاج ابراهیم آمدیم. طلبه بودیم به اصطلاح امروز، ولی در حین طلبگی، این اذان با ما همراه بود. صبح و ظهر و عصر و شب در مسجد و اماکن مذهبی هر روز اذان

می‌خواندیم، تا اینکه یک شب که پدرم در خیابان ایران اردبیل ساکن شد. او عادت داشت هرکجا که میهمانی هم برود صبح پشت بام رفته و اذان بگوید، صبح آن روزی که پدرم اذان گفت: امام جمعه‌ی اردبیل گفته بود که من صدای ملکوتی می‌شنوم، ببینید این صدا از کجا می‌آید. آن‌ها همه خانه‌ها را گشته بودند تا اینکه صاحب خانه‌ی ما گفته بود شیخ عبدالکریم اردبیلی اینجا آمده و اوست که اذان گفته است. ما را خواستند و آوردند در مسجد و در داخل مسجد به ما ۲ تا اتاق دادند. مرحوم پدرم سال ۱۳۲۲ برای نخستین بار اذان را در رادیو گفت و همین طور تا ۱۳۲۶ که برنامه‌ی سحری را به صورت زنده اجرا می‌کرد. او در سال ۱۳۲۹ سکته کرد و من قبول کردم جای او اذان بگویم تا الآن که با این سن و سال هنوز مشغولم و افتخار دارم که با گفتن آن یک اذان، برای اسلام و مملکتم کاری کرده‌ام. ما که نه ثروت داریم و نه مکنت و همین یک اذان برایمان بهترین خیر است. هر روز تلفن می‌زنند و می‌گویند که این اذان خیلی زیبا گفته شده است، می‌دانید چرا؟ من جوابتان را می‌دهم برای این که باطن – اشاره به قلب– خوشگل است، برای این که این اذان را با دهن روزه پر کردم تا قربه الی الله باشد. این یک کار مادی نبود بلکه معنوی بود نتیجه‌اش را هم می‌بینید. واعظ تهرانی درجایی گفته بود اذان همه قبول باشد اذان است اما این اذان موذن‌زاده آدم را وادار می‌کند که به مسجد بیاید.

البته این اذان گفتن در خانواده‌ی ما موروثی است. ۱۵۰ سال است که خانواده‌ی ما اذان می‌گویند. حتی زمانی که در اردبیل آن موقع‌ها شناسنامه می‌دادند به تناسب شغل و حرفه نام خانوادگی انتخاب می‌کردند. به بابایم هم گفته بودند تو چیکاره‌ای؟ گفته بود موذن. گفته بودند نام خانوادگی شما موذن است. زمانی که سال ۱۳۲۹ پدرم فوت کرد و من جای او رفتم. گوینده‌ها می‌گفتند اذان، اذانی که به وسیله استاد موذن "، زاده اردبیلی "گفته شده است. لذا این" زاده اردبیلی "از آن موقع به اسم ما اضافه شد. یک روزی هم تصمیم گرفتم تا یک اذان یادگاری را بگویم. در استودیوی ۶ صدا و سیما هر گوشه‌ای انداختم نشد تا اینکه آن را در روح‌الارواح آواز بیات ترک به این شکل که بیش از ۵۰ سال پخش می‌شود گفتم. ما ایرانی هستیم و اذان ما باید برخاسته از خودمان باشد. الان اذان خوان‌هایی هستند که تقلید می‌کنند از عربستان و این پسندیده نیست و خود ما باید ابتکار به خرج دهیم. الآن ۵۰ سال است که کسی نتوانسته روی این اذان من اذان بگوید حتی برادرم سلیم که آن صدای گیرا و زیبا را دارد و این خواست خداست. همان خدایی که می‌گوید اگر با من یک‌صدایی کنید، محبت شما را به قلوب همه می‌اندازم. البته ۲۰ سال پیش می‌خواستم یک اذان دیگر به مدت ۱۵ دقیقه که در وسط آن دعا است را پر کنم اما نگذاشتند و گفتند که اذان ۶ دقیقه بیشتر نمی‌شود. ولی در کل می‌خواهم بگویم در هر کاری که خدا و اخلاص در نظر گرفته شود آن کار جواب مثبتی خواهد داشت.»

مؤذن زاده اردبیلی که زمانی در اردبیل زندگی می‌کرد، بعدها به مهر شهر کرج کوچید و در آنجا ساکن شد. این اذان گوی سرشناس ایرانی، در سن هشتاد سالگی بر اثر بیماری روز پنجشنبه ۵ خرداد ۸۴ در تهران دعوت حق را لبیک گفت.

روحش شاد...

موذن زداه، رحیم

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

رحیم موذن زاده اردبیلی :

پدرش، مرحوم شیخ عبدالکریم اردبیلی، مؤذن بود و زمانی که در مسجد امام تهران اذان می خواند، صدایش به طور زنده از رادیو پخش می شد. شیخ عبدالکریم اردبیلی، تا سال ۱۳۲۲ در منطقه اردبیل به وعظ و اذان گویی مشغول بود و نخستین بار به خاطر

اذانی که در این سال در رادیو گفته بود، شهرت پیدا کرد و سپس تا سال ۱۳۲۶ برنامه سحری رادیو را به صورت زنده، از طریق مسجد امام (مسجد شاه سابق) اجرا می کرد و در سال ۱۳۲۹ از دنیا رفت. در خانواده مؤذن زاده که اغلب به فعالیت های مذهبی و اذان گویی پرداخته اند، رحیم مؤذن زاده، فرزند ارشد شیخ عبدالکریم است، راه پدر را با جدیت بیشتر پی گرفت و عملاً پس از درگذشت پدرش به جای او قرائت اذان را ادامه داد. اذان مشهور مؤذن زاده که در گوشه روح الارواح آواز بیات ترک (زند) خوانده شده است، اذانی است که رحیم مؤذن زاده در سال ۱۳۳۴ در میدان ۱۵ خرداد در استودیوی ۶ خوانده است. به روایت خود مؤذن زاده، او در حالی که روزه‌دار بوده می‌خواسته است اذانی بگوید تا برای فرهنگ ایران و اسلام یادگاری ارزنده باشد. مؤذن زاده برای ضبط این اذان گوشه‌های مختلفی را می‌آزماید، اما هیچ کدام مورد پسندش واقع نمی‌شود، تا این که مناسب ترین گوشه را برای قرائت اذان، روح‌الارواح می‌بیند. ایشان بارها گفته است": از ضبط این اثر همیشه یک احساس غرور معنوی در طول سال‌های گذشته با من همراه بوده است و اگر تنها همین ثروت معنوی باقی بماند برای من کافی است. "

استاد موذن زاده در روزهای پایانی حیات خود، زندگی‌اش را اینگونه توصیف کرده بود:

«من سال ۱۳۰۴ در اردبیل به دنبال آمدم، در آن دوران ما عوض دبیرستان مکتب می‌رفتیم. همه هم متدین بودند. خانواده‌ها در دوره‌ی ما در ابتدای امر بچه‌ها را با قرآن مانوس می کردند. ما هم پس از طی این مرحله به مدرسه حاج ابراهیم آمدیم. طلبه بودیم به اصطلاح امروز، ولی در حین طلبگی، این اذان با ما همراه بود. صبح و ظهر و عصر و شب در مسجد و اماکن مذهبی هر روز اذان می‌خواندیم، تا اینکه یک شب که پدرم در خیابان ایران اردبیل ساکن شد. او عادت داشت هرکجا که میهمانی هم برود صبح پشت بام رفته و اذان بگوید، صبح آن روزی که پدرم اذان گفت: امام جمعه‌ی اردبیل گفته بود که من صدای ملکوتی می‌شنوم، ببینید این صدا از کجا می‌آید. آن‌ها همه خانه‌ها را گشته بودند تا اینکه صاحب خانه‌ی ما گفته بود شیخ عبدالکریم اردبیلی اینجا آمده و اوست که اذان گفته است. ما را خواستند و آوردند در مسجد و در داخل مسجد به ما ۲ تا اتاق دادند. مرحوم پدرم سال ۱۳۲۲ برای نخستین بار اذان را در رادیو گفت و همین طور تا ۱۳۲۶ که برنامه‌ی سحری را به صورت زنده اجرا می کرد. او در سال ۱۳۲۹ سکته کرد و من قبول کردم جای او اذان بگویم تا الآن که با این سن و سال هنوز مشغولم و افتخار دارم که با گفتن آن یک اذان، برای اسلام ومملکتم کاری کرده‌ام. ما که نه ثروت داریم و نه مکنت و همین یک اذان برایمان بهترین خیر است. هر روز تلفن می‌زنند و می گویند که این اذان خیلی زیبا گفته شده است، می‌دانید چرا؟ من جوابتان را می‌دهم برای این که باطن - اشاره به قلب- خوشگل است، برای این که این اذان را با دهن روزه پر کردم تا قربه الی الله باشد. این یک کار مادی نبود بلکه معنوی بود نتیجه‌اش را هم می‌بینید. واعظ تهرانی درجایی گفته بود اذان همه قبول باشد اذان است اما این اذان موذن‌زاده آدم را وادار می کند که به مسجد بیاید.

البته این اذان گفتن در خانواده‌ی ما موروثی است. ۱۵۰ سال است که خانواده‌ی ما اذان می گویند. حتی زمانی که در اردبیل آن موقع‌ها شناسنامه می‌دادند به تناسب شغل و حرفه نام خانوادگی انتخاب می کردند. به بابایم هم گفته بودند تو چیکاره‌ای؟ گفته بود موذن. گفته بودند نام خانوادگی شما موذن است. زمانی که سال ۱۳۲۹ پدرم فوت کرد و من جای او رفتم. گوینده‌ها می گفتند اذان، اذانی که به وسیله استاد موذن "، زاده اردبیلی "گفته شده است. لذا این" زاده اردبیلی "از آن موقع به اسم ما اضافه شد. یک روزی هم تصمیم گرفتم تا یک اذان یادگاری را بگویم. در استودیوی ۶ صدا و سیما هر گوشه‌ای انداختم نشد تا اینکه آن را در روح‌الارواح آواز بیات ترک به این شکل که بیش از ۵۰ سال پخش می‌شود گفتم. ما ایرانی هستیم و اذان ما باید برخاسته از خودمان باشد. الان اذان خوان‌هایی هستند که تقلید می‌کنند از عربستان و این پسندیده نیست و خود ما باید ابتکار به خرج دهیم. الآن ۵۰ سال است که کسی نتوانسته روی این اذان من اذان بگوید حتی برادرم سلیم که آن صدای گیرا و زیبا را دارد و این خواست خداست. همان خدایی که می گوید اگر با من یک‌صدایی کنید، محبت شما را به قلوب همه می‌اندازم. البته ۲۰ سال پیش

می‌خواستم یک اذان دیگر به مدت ۱۵ دقیقه که در وسط آن دعا است را پر کنم اما نگذاشتند و گفتند که اذان ۶ دقیقه بیشتر نمی‌شود. ولی در کل می‌خواهم بگویم در هر کاری که خدا و اخلاص در نظر گرفته شود آن کار جواب مثبتی خواهد داشت.»

مؤذن زاده اردبیلی که زمانی در اردبیل زندگی می کرد، بعدها به مهر شهر کرج کوچید و در آنجا ساکن شد. این اذان گوی سرشناس ایرانی، در سن هشتاد سالگی بر اثر بیماری روز پنجشنبه ۵ خرداد ۸۴ در تهران دعوت حق را لبیک گفت.

مهر نرسی

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س پنجم م)، نیکوکار. ملقب به هزار بندگ نسبش به خانواده‌ی سپندیاد، یکی از هفت خاندان ممتاز اشکانی، می‌رسد. در روستای ابروان، از بلوک دشت بارن، از توابع اردشیر خوره پارس، به دنیا آمد. وی از وزیران متنفذ سه پادشاه ساسانی، یزدگرد اول (۴۲۰ – ۳۹۹ م)، بهرام گور (۴۳۸ –۴۲۰ م) و یزدگرد سوم (۴۵۷ –۴۳۸ م)، بوده است. او از معاندان سرسخت مسیحیت بود. وی در نامه‌ی مفصلی که به نجبا و روحانیون ارمنستان نوشت خود را وزرگ فرمازار ایران و غیر ایران نامید و مسیحیان را به ترک دین خود توصیه نمود. او در داخل کشور نیز به عنوان یک نیکوکار بزرگ ستوده می‌شد. از آثار خیر او: ساختن پل تنگاب فیروزآباد، که در کتیبه‌ای در آن خود را وزرگ فرمازار می‌نامد؛ آتشگاه بزرگی به نام مهر نرسیان؛ چهار روستا با چهار آتشکده، در نزدیکی زادگاهش، برای خود و سه پسرش.[۱]

مهر نرسی از پشت سپندیار از اهل دیهی مسمی به آبروان از رستاق دشت بارین (دشت بر) از کوره اردشیر خره از ایالت فارس بود... این مرد در رستاق دشت بارین و رستاق جره ابنیه‌ی رفیعه بپا کرد و آتشکده‌ای در دیه آبروان ساخت که چند قرن پس از انقراض ساسانیان هنوز بپا بود و بنام بانیش مهر نرسیان نامیده می‌شد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ مردم ایران، قبل از اسلام (۵۰۳، ۴۹۱، ۴۸۹، ۴۶۱، ۴۵۹/ ۱)، تمدن ساسانی (۲۳۱، ۴۹، ۴۶/ ۲، ۲۸۰، ۲۴۵، ۲۴۳–، ۶۹ –۶۸/ ۱)، دایرةالمعارف فارسی (۳۲۶۷، ۲۹۳۹/ ۲).

مهرنگار

قرن:۰

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن ششم میلادی، از زنان نیکوکار. وی دختر انوشیروان ساسانی (۵۷۹ –۵۳۱ م) بود و قناتی در یزد حفر کرد که به نام خودش، قنات مهریز– یا مهریگرد– نامیده شد. این قنات بعدها متروک شد تا اینکه در زمان سلطان ابوسعید (۷۳۶ –۷۱۷ ق) به دستور بغداد خاتون و به مباشرت محمد مظفر قنات لایروبی شد و آب در آن جاری گردید.

میمونه.

قرن سوم هجری، از زنان پرهیزگار شیعه، وی دختر موسی بن محمد بن رضا (ع)– معروف به موسی مبرقع– بود و به همراه پدر و خواهرانش زینب و ام‌محمد از کوفه به قم آمد و در نزدیک قبر حضرت معصومه (ع) دفن شد.

بر گرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: تاریخ قم (حسن بن محمد بن حسن قمی)، ۲۱۴؛ تاریخ قم (محمدحسین ناصرالشریعه)، ۷۵؛ ریاحین‌الشریعه، ۳۶ / ۵؛ النساءالمؤمنات، ۴۱۶.

میرخانی، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم دینی.

تولد: ۱۲۹۰(۱۳۳۵ ق.)، تهران.

درگذشت: ۲ آبان ۱۳۷۲(۹ جمادی‌الاولی ۱۴۱۴ ق.).

آیت‌الله حاج سید احمد میرخانی پس از طی دوران کودکی و نوجوانی و فراگیری خواندن و نوشتن و قرآن به شوق تحصیل علوم دینی، به یادگیری ادبیات و سطح پرداخت. پس از آن به حوزه‌ی علمیه‌ی قم آمد و از محضر آیت‌الله سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی مکاسب و کافیه را فراگرفت و سپس به درس خارج آیات عظام کوه‌کمره‌ای و خوانساری حاضر شد. با ورود آیت‌الله بروجردی به قم، تنها به درس ایشان رفت و تا پایان عمر آن استاد از بحث‌های فقهی و اصولی او استفاده نمود و پس از وفات وی، به تهران آمد و به خدمات دینی، از جمله اقامه‌ی جماعت در مسجد ولی‌عصر، اعزام مبلغ به اطراف تهران، تألیف و نشر کتب دینی (که زندگانی برخی امامان و ترجمه برخی از مجلات بحارالانوار از جمله آنهاست)، ساخت مساجد و حوزه‌ی علمیه، اقامه‌ی مجالس دینی در عصرهای جمعه و راهنمایی و ارشاد جوانان و تشکیل مجالس دعای ندبه در صحن مطهر حضرت عبدالعظیم (ع) اشتغال ورزید. از آثار قلمی ایشان یا کتابهایی که خوشنویسی کرده‌اند می‌توان به عنوان‌های زیر اشاره نمود: آیات الاحکام (در دو جلد)؛ سیر حدیث در اسلام؛ شرح زیارت عاشورا (تألیف با خط فریبا مقصودی کرمانشاهی)؛ تاریخ اجتهاد و تقلید (تهران، ۱۳۷۲)؛ قرآن کریم با ترجمه فارسی (مهدی الهی قمشه‌ای، با خط احمد میرخانی، تهران، ۱۳۷۴)؛ کلیات مفاتیح الجنان (به خط احمد میرخانی)؛ سوره مبارکه انعام به انضمام: دعای شریفه توسل، کمیل، ندبه و گنج عرض (مترجم مهدی الهی قمشه‌ی با خط احمد میرخانی).

حاج میر سید احمد میرخانی از علماء مبرز و مروج معاصر تهرانست.

وی در حدود سال ۱۳۳۵ قمری در تهران متولد شده و پس از خواندن مقدمات و ادبیات و متون فقه و اصول به قم مهاجرت نموده و سطح کفایه و مکاسب را از محضر آیت‌اللّٰه العظمی مرعشی نجفی مد ظله و آیات دیگر استفاده نموده و پس از آن از درس خارج مرحوم آیت‌اللّٰه حجت و آیت‌اللّٰه خونساری و بالاخص آیت‌اللّٰه العظمی بروجردی قدس اللّٰه اسرارهم بهره‌مند گردیده آنگاه مراجعت به تهران و بخدمات دینی از اقامه جماعت و ترویج احکام و تعظیم شعائر مذهبی در مسجد (حضرت ولی عصر عجل اللّٰه فرجه) واقع در خیابان (حشمت‌الدوله) پرداخته است.

نگارنده گوید: آقای میرخانی از علماء خدوم و مروجین متین و مورد توجه مردم تهرانست. خدمات بسیاری در تهران و حومه آن نموده که از آنها اعزام مبلغ بقراء و دهات اطراف تهران میباشد.

چند سالی در شبهای جمعه در صحن مطهر حضرت عبدالعظیم علیه‌السلام احیاء و دعاء کمیل و غیره داشتند و صدها نفر را بدین وسیله بسوی خدا و استغفار رهبری می‌نمودند. و اکنون در عصرهای جمعه در مسجد خود مجلس باشکوهی دارند و جمع کثیری از

جوانان و غیره را بوسیله دعاء ندبه و سمات و غیره بخداوند متعال جلت عظمته و ولی اللّه اعظم حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء هدایت و ارشاد می‌نمایند.

از آثار و خدمات دینی و اجتماعی ایشان تعمیر و بناء مساجد و غیره در حومه تهران می‌باشد که بوسیله گویندگان و فضلاء و مبلغینی که به آنجاها فرستاده انجام داده است.

(ح ۱۴۱۴ -۱۳۳۵ ق)، عالم دینی. در تهران به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات به قم رفت و سطوح «کفایه» و «مکاسب» را از محضر آیت‌اللّه مرعشی فراگرفت. سپس در درس خارج آیت‌اللّه حجت کوه کمری و آیت‌اللّه سید محمدتقی خوانساری حاضر شد و استفاده‌ها نمود. پس از ورود آیت‌اللّه بروجردی به قم، وی از درس و بحثهای فقهی و اصولی ایشان بهره برد. پس از درگذشت استادش، آیت‌اللّه بروجردی، به تهران آمد و به اقامه‌ی جماعت، تألیف و نشر کتب دینی، ترویج احکام، اقامه مجالس وعظ و ارشاد و سایر امور دینی پرداخت. در تهران درگذشت. از آثارش: «آیات الاحکام»، در دو مجلد؛ «سیر حدیث در اسلام».[۱]

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

منابع زندگینامه :[۱] کلك (س ۴، ش ۴۵ و ۴۶، ص ۳۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۵۷۶ -۵۷۵/ ۴).

نجم‌آبادی، هادی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۲۱/ ۱۳۲۰ -۱۲۵۰ ق)، عالم دینی، فقیه، محدث، متکلم، مجتهد، مدرس و نیکوکار. اصل وی از ساوجبلاغ تهران است. در تهران به دنیا آمد. در ۱۲۶۲ ق برای تحصیل علوم به نجف رفت و پس از فراگیری مقدمات در ۱۲۷۰ ق به تهران بازگشت و پس از مدتی برای ادامه‌ی تحصیل به نجف مراجعت نمود. وی از شاگردان پدرش، ملا مهدی، و پسر عمویش، شیخ حسن نجم‌آبادی، و شیخ راضی نجفی بود. در ۱۲۸۰ ق پس از درگذشت پدرش، به تهران آمد و عهده‌دار امور دینی گشت. او در فقه، اصول، حدیث، تفسیر و رجال متبحر بود و در زمان خود از مجتهدین بزرگ تهران و مرجع حل و فصل مشکلات مردم به شمار می‌آمد. او بعد از ظهر هر روز جلو درگاه خانه خویش می‌نشست و مردم را از هر گروه و آیین می‌پذیرفت و با همه‌ی آنها در کمال آزادی پیرامون مسائل گوناگون بحث می‌نمود. او عالمی آزادمنش و روشنفکر بود و خدمات بسیاری به جنبش آزادی ایران کرد و بسیاری از بزرگان مشروطه را از مریدان او به شمار آورده‌اند. فرزندانش، شیخ محمدتقی مجتهد نجم‌آبادی و حاج شیخ مهدی نجم‌آبادی، و علامه محمد قزوینی و علامه علی‌اکبر دهخدا و ناظم‌الاسلام کرمانی و میرزا جهانگیر خان شیرازی (صور اسرافیل) و رفیع بامداد و میرزا سید محمد طباطبایی از شاگردان او بودند. در تهران درگذشت و در مدرسه‌ی خود به خاك سپرده شد. از آثارش: بنای مریضخانه‌ی وزیری (میرزا عیسی وزیر) که به نام خود وی نیز مشهور است، به انضمام یک باب حمام در کنار مریضخانه، در محله‌ی حسن‌آباد تهران، هدایت و تشویق میرزا عبدالکریم خان منتظم‌الدوله فیروزکوهی به بنای مدرسه‌ی خیریه دارالایتام حسن‌آباد، دایر کردن قنات در اشتهارد کرج و آباد کردن اراضی موات و احداث صحت‌آباد، در جهت پشتیبانی مالی بنای مریضخانه. از آثار علمی وی: «تحریر العقلاء»؛ رساله‌ی «رد فرقه‌ی بهاییه»؛ «جداول، طبقات وارث».[۱]

سال تولد: ۱۲۵۰ ق.

فوت: ۱۳۲۰ ق.

آثار: تحریرالعقلا

رساله رد فرقه بهائیت (تهران، ۱۳۱۲ ق. سربی، رقعی، باهتمام شیخ مرتضی نجم‌آبادی)

جداول، طبقات وارث (تهران، ۱۳۰۸ ق. سنگی، خط میرزا حسن تهرانی)

هادی نجم‌آبادی تهرانی متولد سال ۱۲۵۰ ق. پسر حاج ملاـ مهدی و از علمای معروف تهران بود که در روستای نجم‌آباد در خانواده‌ای صنعتگر به دنیا آمد. در دوازده سالگی به همراه مادرش به نجف اشرف رفت و به تحصیل علوم فقهی و مذهبی پرداخت در سال ۱۲۸۰ ق. به تهران آمد و امامت و حکومت شرعیه موقوفات خانوادگی را به عهده گرفت.

وی مطلقا مردی فسادناپذیر بود و هیچ‌گاه دیناری از کسی قبول نمی‌نمود وی مردی آزاداندیش بود و یکی از زمینه‌سازان فکری جنبش مشروطه محسوب می‌گردد، اکثر روشنفکران دوره ناصری تربیت یافتگان دبستان این روحانی بودند. وی به تأسیس مدرسه، دارالایتام، بیمارستان، داروخانه و مسجد علاقه مفرطی داشت و از جمله ساخت مدرسه خیریه، مدرسه سادات، مدرسه رشدیه و بیمارستان وزیری با حمایت و تشویق وی صورت پذیرفت. سرانجام وی در سال ۱۳۲۰ ق. جان به جان آفرین تسلیم نمود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] اعیان‌الشیعه (۲۳۶ -۲۳۵/ ۱۰)، تحریرالعقلاء (مقدمه)، الذریعه (۳۸۷/ ۳)، زندگینامه‌ی آیت‌اللّٰه حاج شیخ هادی نجم‌آبادی، شرح حال رجال (۴۱۰ -۴۰۸/ ۴)، علماء معاصرین (۳۳۷)، المآثر والآثار (۱۴۹)، مکارم‌الآثار (۱۳۷۷ -۱۳۷۶/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۷۳۲ - ۷۳۰/ ۶).

نوغانی، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم دینی.

تولد: ۱۳۰۵، مشهد.

درگذشت: ۱۵ آبان ۱۳۷۱، مشهد.

آیت‌الله مهدی نوغانی، فرزند میرزا علی‌اکبر نوغانی مؤلف «سه مقاله‌ی نوغانی» و «دو مقاله‌ی نوغانی»، پس از تحصیل دوره‌ی ابتدایی، به حوزه‌ی علمیه‌ی خراسان پیوست و در مدرسه نواب به تحصیل اشتغال یافت. استادان آیت‌الله نوغانی به شرح زیر بودند: آیت‌الله علی‌اکبر نوغانی، آیت‌الله عبدالجواد ادیب نیشابوری (ادیب اول)، آیت‌الله محمدتقی ادیب ثانی، آیت‌الله احمد مدرس، آیت‌الله هاشم قزوینی، آیت‌الله مهدی اصفهانی خراسانی، آیت‌الله سید محمدهادی میلانی.

در تابستان سال ۱۳۳۳ آیت‌الله میلانی به مشهد رفت و ابتدا حدود یک سال در منزل آیت‌الله مهدی نوغانی اقامت گزید و از ایشان مدت چهارده سال از دروس آیت‌الله میلانی بهره برد و مراتب علمی‌اش مورد تأیید آیت‌الله میلانی قرار گرفت. همچنین به دستور وی امامت جماعت مسجد فاضل را پذیرفت. آیت‌الله نوغانی خود نیز به تدریس و تربیت طلاب اشغال ورزید و کتاب‌های المعالم الاصول و مکاسب شیخ مرتضی انصاری را درس می‌داد و در کار تدریس جدیت داشت. وی مدت بیست و دو سال تفسیر تدریس می‌کرد و در این مدت یک بار تفسیر تمام قرآن تدریس شد و بار دوم تا آیه‌ی دهم از سوره «انبیاء» تفسیر شد، از جمله فعالیت‌های دیگر ایشان تدریس نهج‌البلاغه، اقامه‌ی مجالس عزاداری و ذکر مصیبت و قرائت دعای کمیل، تصدی مدیریت چند مدرسه علمیه و از جمله مدرسه‌ی باقریه، ایجاد صندوق قرض‌الحسنه «جاوید» و مشارکت در تأسیس مؤسسه‌ی خیریه‌ی حضرت ولی‌عصر (ع) (انصار الحجهٔ) بود. آیت‌الله نوغانی در مبارزات علیه نظام پهلوی نیز مشارکت فعال داشت و اعلامیه‌هایی که صادر می‌شد، امضاء

می‌کرد. از نهضت پانزده خرداد ۱۳۴۲ وارد این مبارزات شد و در حرکت انقلاب خراسان سهم مؤثری داشت. وی همچنین سفرهایی به کشورهای خارجی (و از جمله کویت) برای تبلیغ اسلام داشت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

وزیراف، بی‌بی

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن چهاردهم هجری، از نخستین بنیانگذاران مدارس دخترانه در تهران. وی دختر وزیراف و همسر موسی خان میرپنج بود. بی‌بی خانم در سال ۱۳۲۴ ق، «مدرسه دوشیزگان ایران» را تأسیس کرد. اقدام او از آغاز با مخالفت کسانی روبرو شد که مدارس دخترانه را کانون تجددخواهی و بی‌حجابی در میان زنان و دختران می‌دانستند، از اینرو بی‌بی خانم از بیم مخالفان و به توصیه وزیر معارف وقت، صنیع‌الدوله، به مدت یکسال مدرسه را تعطیل کرد. سال بعد- پس از بمباران مجلس و متعاقب آن تعطیلی مجلس- بار دیگر نزد وزیر معارف رفت. این بار به شرط حذف دوشیزه از عنوان مدرسه، و نیز پذیرفتن دختران چهار الی شش سال، و نپذیرفتن دختران بزرگسال، با بازگشایی آن موافقت شد و بی‌بی خانم شرایط وزیر را اجرا کرد. سپس در مدرسه خود یتیم‌خانه‌ای ایجاد کرد که در آن عده‌ای از دختران بدون سرپرست را نگهداری می‌نمود.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منبع: کارنامه زنان مشهور ایران، ۱۳۳ -۱۳۱.

پیشگامان دانش کامپیوتر

همینگ، ریچارد

قرن:۲۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ریچارد وسلی همینگ (به انگلیسی: Richard Wesley Hamming)، ریاضیدانی آمریکایی است که به خاطر خدماتش در نظریه اطلاعات (به ویژه در آشکارسازی و تصحیح خطا) و همچنین ارائه مفاهیمی از قبیل کد همینگ، فاصله همینگ و پنجره همینگ مشهور است. او سومین نفری است که مفتخر به دریافت جایزه تورینگ شده است.

محل کار :دانشگاه لوییی ویل

پروژه منهتن

آزمایشگاه‌های بل

مدرسه عالی نیروی دریایی

فارغ‌التحصیل دانشگاه شیکاگو

دانشگاه نبراسکا

دانشگاه ایلینوی در اوربانا شامپاین

دلیل شهرت :کد همینگ

پنجره همینگ

اعداد همینگ

فشرده‌سازی کرات

فاصله همینگ

انجمن ماشین‌های محاسب

زندگی‌نامه

ریچارد همینگ در سال ۱۹۱۵ در شیکاگو به دنیا آمد. او در ۲۲ سالگی مدرک لیسانس خود را از دانشگاه شیکاگو گرفت. سپس دو سال بعد از آن از دانشگاه نبراسکا فوق لیسانس گرفت و در نهایت بعد از سه سال دیگر یعنی در سن ۲۷ سالگی مدرک دکترای خود را از دانشگاه ایلینوی در اوربانا شامپاین دریافت کرد. او تمامی مدارک خود را در رشته ریاضیات گرفت.

همینگ در سال ۱۹۴۵ در پروژه منهتن شروع به همکاری کرد. پروژه‌ای دولتی که هدفش تولید بمب اتمی بود. با این که پروژه در دانشگاه کلمبیا در منهتن انجام می‌شد، اما همینگ در لس‌آلاموس روی پروژه کار می‌کرد.

بعد از جنگ جهانی دوم، همینگ در سال‌های ۱۹۴۶ تا ۱۹۷۶ در آزمایشگاه‌های بل مشغول به کار بود که در آن‌جا با کلاود شانون همکار بود. سپس همینگ به مدرسه عالی نیروی دریایی رفت تا بالاخره در سال ۱۹۹۷ بازنشسته شد.

مقاله مشهور همینگ درباره آشکارسازی و تصحیح خطا در سال ۱۹۵۰ انتشار یافت. همچنین همینگ در سال ۱۹۵۶ روی IBM ۳۶۰، یکی از ابتدایی‌ترین کامپیوترهای آی‌بی‌ام کار می‌کرد که کار او منجر به توسعه زبان برنامه‌نویسی جدیدی شد.

ریچارد همینگ در سال ۱۹۹۸، در مونته‌ری و در سن ۸۲ سالگی، بر اثر حمله قلبی درگذشت.

جوایز و افتخارات

•جایزه تورینگ از انجمن ماشین‌های محاسب، ۱۹۶۸، برای فعالیت‌هایش در زمینه‌های آنالیز عددی، سیستم‌های کددهی خودکار و کدهای آشکارسازی و تصحیح خطا.

•عضویت در ۱۹۶۸، IEEE.

•جایزه امانوئل پیوره از انجمن مهندسان برق و الکترونیک، ۱۹۷۹، برای فعالیت در پردازش اطلاعات.

•عضویت در ۱۹۸۰، NAE.

•جایزه هارولد پندر از دانشگاه پنسیلوانیا، ۱۹۸۱، برای فعالیت در نظریه کدگذاری.

•مدال ریچارد همینگ از انجمن مهندسان برق و الکترونیک، ۱۹۸۸، به همراه جایزه ۱۰۰۰۰ دلاری.

•عضویت در ۱۹۹۴، ACM.

•جایزه ادوارد رین، ۱۹۹۶، به ارزش ۱۳۰۰۰۰ دلار.

جستارهای وابسته

•جایزه تورینگ

•مدال ریچارد همینگ

•انجمن مهندسان برق و الکترونیک

•انجمن ماشین‌های محاسب

جامعه مهندسین

ابتکار، تقی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تقی ابتکار استادمهندسی مکانیک دردانشکده فنی دانشگاه تهران وابداع کننده اولین اتوموبیل حجم دود، ابداع کننده اتوموبیل ازمایع سوز، ابداع کننده وسوخته کردن تاکسی جهت کاهش آلودگی هوا می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی مکانیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : تقی ابتکاردارای تحصیلات عالی درزمینه مهندسی مکانیک است، وی هم اکنون درجه استادی دانشکده فنی دانشگاه تهران راحایز است.فعالیتهای ضمن تحصیل : تقی ابتکاردرحین تحصیل به مطالعه تحقیق وبویژ ه ابداع درمسائل مربوط به سوخت اتوموبیل علاقه بسیاری داشت چنانکه بعدها توانست دراین زمینه اختراعاتی رابه نام خود ثبت کند.وقایع میانسالی : تقی ابتکارمراحل استادیاری دانشیاری واستادی رادردانشکده فنی دانشگاه تهران طی کرده ونیز بهعنوان محققی نمونه ومخترعی مهم درصنعت سوخت خودرو مشهوراست.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : تقی ابتکارهم اکنون استادرشته مهندسی مکانیک دردانشکده فنی دانشگاه تهران می باشد. وی مراحل استادیاری ودانشیاری رانیز درهمان دانشگاه سپری کرده است.فعالیتهای آموزشی : تقی ابتکارسالهادرگروه مهندسی مکانیک دردانشگاه تهران به تدریس مشغول بوده است.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : تقی ابتکارطرح گازسوزکردن تاکسی های تهران ، شیراز، مشهدو. . . راخودبه اجرا رسانیده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : تقی ابتکاربه مطالعه تحقیق ونوآوری درزمینه سوخت خودروها ورابطه آن بامحیط زیست علاقه مند است.آرا و گرایشهای خاص : تقی ابتکاراجمله مهندسین مکانیک استکه توجه تخصصی ویژهای رادرباره سوخت اتومبیل وکاهش آلودگی هوا دارد.

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

استقرایی، علیرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی رضا استقرایی متولد ۱۳۰۹ ش در تهران دارای دکترای رشته مکانیک و عضویت هیئت علمی دانشگاه ایرلند لسینگ ایرلند با درجه دانشیار می باشد. وی دارای تحقیقات وآثار پیرامون مکانیک جامدات و انتقال حرارت میباشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی مکانیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر علی رضا استقرایی دارای کارشناسی رشته مکانیک از دانشگاه تهران کارشناسی ارشد رشته مکانیک ازدانشگاه لیسنگ و دکترای رشته مکانیک جامدات را از همان دانشگاه میباشد.خاطرات و وقایع تحصیل : تحصیل در رشته مکانیک جامدات و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی دکتر علی رضا استقرایی بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر علی رضا استقرایی د ر کنار تحصیل به مطالعه پژوهش و تدوین کتبی در حوزه های تخصصی مورد علاقه خود می پرداخت.وقایع میانسالی : دکتر علی رضا استقرایی پس از اخذ مدرک دکتری در رشته مکانیک به عضویت هیئت علمی گروه مکانیک در دانشکده فنی مهندسی دردانشگاه لسینگ ایرلند درآمد. وی

هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر علی رضا استقرایی عضوهیئت علمی و دانشیار گروه مکانیک در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه لسینگ ایرلند است.فعالیتهای آموزشی : دکتر علی رضا استقرایی سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه مکانیک در دانشگاه لسینگ ایرلند به تدریس دروس تخصصی رشته مکانیک جامدات می پردازد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر علی رضا استقرایی در کنار تدریس به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری تخصصی ، پژوهشی و عمیق می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : دکتر علی رضا استقرایی از جمله حرارت و فلز شناسانی است که تحقیقات مفصل و عمیقی درباره انتقال حرارت در فلزات گوناگون دارد.

آثار : تاثیر نمک موجود در آب دریا بر انتقال حرارت دریاچه های فلزی اسکله ها خوردگی فلزات مبانی انتقال حرارت منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

اسماعیل زاده، ابراهیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابراهیم اسماعیل زاده متولد ۱۳۲۳ دارای کارشناسی مهندسی مکانیک از دانشگاه لندن در سال ۱۳۴۶ ،کارشناسی ارشد از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۰ و دکتری تخصصی PHD در سال ۱۳۵۰ از دانشگاه لندن انگلستان است.وی دانشیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۵۴ ،استاد از سال ۱۳۶۳ تا کنون است.ایشان همچنین دانشیار مدعو در دانشگاه M.I.T آمریکا در سال ۱۳۵۵ به مدت یکسال و استاد مدعو در دانشگاه ویکتوریای کانادا در سال ۱۳۶۸ بوده است. دکتر اسماعیل زاده بیش از ۵۰ مقاله به زبانهای فارسی و خارجی در زمینه پیرامون ارتعاشات ، دینامیک و سینماتیک ،طراحی شاسی ،کنترل اتوماتیک ، دینامیک سیستم های غیر خطی و سیستم های دینامیکی دارد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی مکانیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : ابراهیم اسماعیل زاده دارای کارشناسی مهندسی مکانیک از دانشگاه لندن در سال ۱۳۴۶ ،کارشناسی ارشد از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۰ و دکتری تخصصی PHD در سال ۱۳۵۰ از دانشگاه لندن انگلستان است.خاطرات و وقایع تحصیل : ابراهیم اسماعیل زاده سفر به کشور های آمریکا ، انگلستان و کانادا و اکثر کشورهای اروپایی و اخذ درجه دکتری در رشته مکانیک از وقایع مهم و خاطرات آن دوران به شمار می رود.وقایع میانسالی : ابراهیم اسماعیل زاده پس از اخذ درجه دکتری در رشته مکانیک عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف شد . وی پس از طی مرحله استادیاری به رتبه عملی دانشیاری در سال ۱۳۵۴ و استادی در سال ۱۳۶۳ که هم اکنون هم ادامه دارد،در آمد. وی همچنین دانشیار ندعو در دانشگاه M.I.T آمریکا در سال ۱۳۵۵ بمدت یکسال و استاد مدعو در دانشگاه ویکتوریای کانادا در سال ۱۳۶۸ بود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ابراهیم اسماعیل زاده عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف است . ایشان همچنین دانشیار مدعو در دانشگاه M.I.T آمریکا در سال ۱۳۵۵ به مدت یکسال و استاد مدعو در دانشگاه ویکتوریای کانادا در سال ۱۳۶۸ بوده است.فعالیتهای آموزشی : ابراهیم اسماعیل زاده در دانشگاه های صنعتی شریف ،M.I.T آمریکا و ویکتوریای کانادا به تدریس و تحقیق مشغول بوده است.ایشان هم اکنون به تدریس دروس زیر در دانشگاه صنعتی شریف مبادرت می ورزد: ارتعاشات غیر خطی (محض دکترا) ،کنترل خودکار پیشرفته (کارشناسی ارشد) ،ارتعاشات سیستمهای ممتد ،ارتعاشات و دینامیک،طراحی شاسی و کنترل اتوماتیک(کارشناسی)سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : ابراهیم اسماعیل زاده به موازات تدریس به تحقیق در پیرامون موضوعات زیر می پردازد: بررسی سینماتیک حرکت مفاصل زانوی انسان

،واژگونی خودروهای ویل و لولایی،بررسی ارتعاشات غیر خطی سازه ها ، ارتعاشات سیستمهای دینامیکی و جذب کاهش آن و طراحی سیستمهای تعلیق بهینه برای خودرو و غیره ..

آثار : ارتعاشات غیر خطی ویژگی اثر : زیر ویراستاری ،دانشگاه شریف فارسی۲ طراحی شاسی و رفتار دینامیکی خودروها ویژگی اثر : دانشگاه شریف فارسی ۱۳۶۷۳ کنترل خودکار و سروسیستم ها ۲ ویژگی اثر : زیر ویراستاری ،دانشگاه شریف فارسی۴ مسائل ارتعاشات و کاربرد های صنعتی ویژگی اثر : دانشگاه شریف فارسی منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

اسماعیل زاده، اسماعیل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

اسماعیل اسماعیل زاده داری کارشناسی مکانیک وماشین الات ازدانشکاهتبریز درسال ۱۳۴۹، کارشناسی ارشد دررشته انتقال حرارت ازدانشگاه پیروماری کوری فرانسه درسال ۱۳۵۳، دکتری حرارت وسیالات ازهمان دانشگاه در۱۳۵۵ودانشیاردانشگاه تبریز ازسال ۱۳۷۰ به بعد است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی مکانیکاوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : اسماعیل اسماعیل زاده درحدود سال ۱۳۲۷چشم بهجهان گشود.تحصیلات رسمی و حرفه ای : اسماعیل اسماعیل زاده دارای کارشناسی مهندسی مکانیک ، کارشناسی ارشددررشته انتقال حرارت ازدانشگاه پیروماری کوری فرانسه درسال ۱۳۵۳ودکتری حرارت وسیالات ازهمان دانشکاه ونیز دانشیاردانشگاه تبریز ازسال ۱۳۷۰می باشد.خاطرات و وقایع تحصیل : تحصیل دررشته انتقال حرارت وحرارت سیالات درفرانسه ازمقاطع مهم زندگی علمی اسماعیل اسماعیل زاده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : اسماعیل اسماعیل زاده درحینتحصیل دررشته مهندسی مکانیک به مطالعه ، تحقیق وتالیف آثاری درزمنیه جریان فلزات مذاب درمجراها، بررسی برج خنک کن ها و. . . می پرداخت.وقایع میانسالی : اسماعیل اسماعیل زاده پس ازبازگشت ازفرانسه درسال۱۳۵۵، عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز دزگروه مهندسی مکانیک شد. وی ازسال ۱۳۷۰درهمان دانشگاه به درجه دانشیاری نایل شد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : اسماعیل اسماعیل زاده ازسال۱۳۵۵، عضو هیئت علمی روه مهندسیمکانیک دردانشکده فنی دانشگاه تبریز وازسال ۱۳۷۰به عنوان دانشیاردرآ" گروه به تدریس مشغول است.فعالیتهای آموزشی : اسماعیل اسماعیل زاده ازسال ۱۳۵۵بهعنوان عضو هیئت علمی وازسال ۱۳۷۰به عنوان دانشیاربه تدریس درگروه مهندسیمکانیک ، دروس مربوط بهانتقال حرارت، دردانشگاه تبریز مشغول است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : اسماعیل اسماعیل زاده علاوه برتدریس به مطالعه ، تحقیق واجرای طرحهای پزوهشی درزمینه انتقال حرارت وسیالات می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : اسماعیل اسماعیل زاه ازجمله مهندسین مکانیک استکه دارای تخصصی دربحث های مربوط به انتقال حرارت وسیالات می بشد.

آثار : بررسی برج خنک کن ها ویژگی اثر : روشهای تجربی در بررسی پدیده های film heaving filmدرروی سطوح پره ها از دیگر آثار دکتر اسماعیل زاده است.۲ تبدیل انرژی جریان فلزات مذاب در مجراها جریانهای دو فازی در لوله ها روشهای عودی در انتقال حرارت و جریان سیال منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

اشرفی زاده، فخرالدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فخرالدین اشرفی زاده در سال ۱۳۳۴ در دزفول به دنیا آمد.ایشان دارای مدرک دکتری متالوژی از دانشگاه بیرمینگام انگلستان (در سال ۱۳۶۷) می باشد.وی در حال حاضر علاوه بر تدریس، عضو هیئت علمی و رئیس دانشکدهٔ مهندسی مواد در دانشگاه صنعتی اصفهان است. کتاب" اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه ایشان ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیتحصیلات رسمی و حرفه ای : فخرالدین اشرافی زاده در سال ۱۳۵۶ فوق لیسانس پیوسته دررشته مهندسی مواد از دانشگاه شیراز، سال ۱۳۶۳ فوق لیسانس تولید و ساخت از دپارتمان متالوژی و مواد از دانشگاه بیرمینگام انگلستان، و سال ۱۳۶۷ دکتری متالوژی از همان دانشگاه را دریافت داشت.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فخرالدین اشرفی زاده در حال حاضر علاوه بر تدریس، عضو هیئت علمی و رئیس دانشکدهٔ مهندسی مواد در دانشگاه صنعتی اصفهان، و عضو هیئت مدیرهٔ انجمن علوم و تکنولوژی د رسطح ایران است.جوائز و نشانها : کتاب" اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه فخرالدین اشرفی زاده ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : زمینه های تحقیقاتی فخرالدین اشرفی زاده عبارت است از: ۱. پوشش دادن: آلیاژهای آلومینیم با روش های PVD برای افزایش مقاومت سایشی، پوشش های نفوذی،... ۲. ریختگری: آلیاژهای ریختگی جدید روی ـ آلومینیم، جوانه زا برای آلیاژهای آلومینیوم، ریختگری آلیاژ پیستون، ... ۳. متالوژی مکانیکی: بررسی شکست رودرس قالبهای فولادی سردکار و گرم کار، افزایش خواص مکانیکی تورشن بار، ... ۴. عملیات حرارتی: سخت کردن سطحی فولادها، خواص و عملیات حرارتی آلیاژهای آلومینیم، ... ۱۶ مقالات علمی و کاربردی، گزارشهای علمی، مونوگراف و جزوات در زمینه های متالوژی و مواد و ... از فعالیت های علمی فخرالدین اشرفی زاده محسوب می شود.

آثار : اصول مهندسی و علم مواد ویژگی اثر : ترجمه،این کتاب در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

افجه ای، ابراهیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر ابراهیم افجه‌ای ،جوانترین استاد با درجه استادی در دانشگاه شهید بهشتی می باشد. وی دارای مدرک دکترای رشته مهندسی برق است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد گروه مهندسی برق, دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی می باشد. دکتر افجه ای برگزیده سوم جشنواره بین المللی خوارزمی است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : ابراهیم افجه ای دارای مدرک دکترای مهندسی برق می باشد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ابراهیم افجه ای عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه شهید بهشتی می باشد. ایشان همچنین ریاست دانشکده برق و کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی را نیز بر عهده دارد.جوائز و نشانها : از ابراهیم افجه ای به عنوان پژوهشگر نمونه و مقام سوم خوارزمی تقدیر و تکریم به عمل آمده و

جوایزی نیز به وی اهـدا شـده است.چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشـی دکتر ابراهیم افجه ای به قرار زیر است: دارای بیش از ۴۵ مقاله دارای ۴ کتاب (آخرین کتاب : محاسـبات عددی) دارای ۱۰ ثبت اختراع، طراحی، ساخت و راه‌انـدازی اولین خط تولید موتورهای رلوکتانس سوئیچی در ایران.

آثار : کتاب الکترونیک قدرت (مدارها، عناصرو کاربردها) ویژگی اثر : ویرایش دوم چاپ سوم پروفسور محمد رشید ترجمه: دکتر سید ابراهیم افجه ای – مهندس مجید مهاجر ۲ محاسـبات عددی ویژگی اثر : مؤلف : دکتر سید ابراهیم افجه ای دانشکده: مهندسی برق و کامپیوتر سال انتشار : ۱۳۸۵ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

افسر، خدیجه

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

دکتر خدیجه افسر سیار دارای دکتری رشته مهندسی متالوژی و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران با درجه دانشیار می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشـته : مهندسـی متالوژیتحصـیلات رسـمی و حرفه ای : کارشناسـی,شـیمی,از دانشـگاه تهران,ایران کارشناسـی ارشد,شیمیاز دانشگاه پاریس ,فرانسه دکترا,متالوژی ومواد,از دانشگاه پاریس,فرانسهوقایع میانسالی : خدیجه افسر سیار پس از اخذ مدرک دکتری در رشته مهندسی متالوژی به عضویت هیئت علمی گروه متالوژی دانشکده فنی مهندسی دانشگاه تهران درآمد. وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : خدیجه افسر سیار عضو هیئت علمی و دانشیار گروه متالوژی دانشگاه تهران است.فعالیتهای آموزشی : تدریس در دوره های کارشناسی کارشناسی ارشد در دانشکده فنی دانشگاه تهران. عناوین دروس آموزشی ارائه شده توسط خدیجه افسر سیار: کارشناسی • تولیدفلزات غیرآهنی ۱ • سوخت وانرژی •متالوژی سایرفلزات • متالوژیصنعتی کارشناسی ارشد • متالوژی سوخت های هسته ای

آثـار : ترجمه کتـاب شـیمی عمـومی ویژگی اثر : انتشـارات دانشـگاه تهران, ۱۳۵۰ ۲ ترجمه کتـاب متـالورژی عمـومی ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه تهران ,۱۳۵۶ ۳ ترجمه کتـاب متالورژی عمومی ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه تهران ,۱۳۵۴ ۴ کتاب سوختهای صنعتی ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه تهران ,۱۳۶۵۵ مقالات چاپ شـده در مجلات خارجی "• The influence of aging ,stress on the yield point phenomenon in the zirconium alloy ozhenite ۰/۵",Journal of Nuclear Materials ,۶۴,۵۶-۴۹ ,۲۵۹۸ • ,"L. Infiuence de iorientation cristalline sur la durete du Zircinium ",Metaux Corrosion industrie ,۵۶۰,۱۴۲-۱۲۱ ,۲۵۹۳ مقالات چاپ شـده در مجلات داخلی • سیار خـدیجه *افسـر"*,بررسـی زیسـت محیطی جنـگ خلیـج فـارس," اخبـار متـاورژی و مـواد ,۱و۰,۲ ,۱۳۷۷ • سـیار خـدیجه *افسـر"*,گزارش در بـاره سـاخت کـوره کـک سـوز," نشریه دانشـکده فنی دانشگاه تهران,۴۷,۱۹-۱۵ ,۱۳۶۴ • سیار خـدیجه *افسـر"*,بررسـی قـابلیت سوختن کـک بعنوان سوخت خـانگی,"نشـریه دانشـکده فنی دانشـگاه تهران,۴۵,۶۳-۵۵ ,۱۳۶۲ • سیار خدیجه *افسـر"*,حفاظت کاتدی فلزات," نشـریه دانشـکده فنی دانشگاه تهران,۲۴,۱۴-۱ ,۱۳۵۰ • سـیار خدیجه *افسـر"*,روش ذوب منطقـه ای برای خـالص کردن فلزات," نشـریه دانشـکده فنی دانشـگاه تهران,۲۴,۱۷۶-۱۶۵ ,۱۳۵۰ منـابع زنـدگینامه :http://iranologyfo.com/

اقبالی جهرمی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۵، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: مهندسی کامپیوتر، دانشکده: مهندسی، دانشگاه: شیراز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

تحصیلات عالی در زمینه مهندسی کامپیوتر.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشگاه شیراز.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

پروسس تصاویر دیجیتال و الگوشناسی بخصوص در زمینه تصاویر پزشکی، چندین الگوریتم جدید، ردیابی و پیدا کردن تغییرات درد و تصویر مشابه گرفته شده در زمانهای مختلف همانند اشعه X، استاد راهنمای ۴ پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی:-

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی:-، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۸

زمینه علمی تألیفات:

پردازش تصاویر دیجیتال، پردازش سیگنالهای دیجیتال و الگوشناسی آماری.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

اکبرزاده، هادی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: فیزیک، دانشکده: فیزیک، دانشگاه: صنعتی اصفهان

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای فیزیک از ایران.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی اصفهان.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

مواد مغناطیسی رقیق شده، شبیه‌سازی کامپیوتری، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۵ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی:-

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

فیزیک کشاورزی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۴، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۹

زمینه علمی مقالات:

مواد مغناطیسی رقیق شده Semimagnotic semicond و Spin-ghss شبیه‌سازیهای کلاسیکی و کوانتومی با کامپیوتر.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

امین داور، حمیدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حمید رضا امین دارو در سال ۱۳۴۰ در تهران بدنیا آمد. ایشان تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشگاه واشینگتن آمریکا در رشته مهندسی الکترونیک آغاز کرد و تا مقطع دکتری پیش رفت و در سال ۱۳۷۰ مدرک دکتری رشته مهندسی الکترونیک را از همان دانشگاه دریافت نمود. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

گرایش : پردازش سیگنال و تصویر

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و دانشگاهی حمیدرضا امین داوری به قرار زیر است: کارشناسی رشته مهندسی الکترونیک از دانشگاه واشینگتن ،آمریکا در سال ۱۳۶۴ کارشناسی ارشد رشته مهندسی الکترونیک از دانشگاه واشینگتن ،آمریکا در سال ۱۳۶۶ کارشناسی ارشد رشته ریاضیات کاربردی از دانشگاه واشینگتن ،آمریکا در سال ۱۳۷۱ دکترای رشته مهندسی الکترونیک از دانشگاه واشینگتن ،آمریکا در سال ۱۳۷۰

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی حمیدرضا امین داور به قرار زیر است: عضو IEEE کمک استاد پژوهشی ،دانشگاه صنعتی شریف ،پروژه پردازش تصویر از سال ۱۳۷۲ تا سال ۱۳۷۵ استاد دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۲ تا کنون رئیس گروه ارتباطات ،دانشگاه امیرکبیر دانشکده مهندسی الکترونیک از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۱ هماهنگ کننده برنامه های دوره کارشناسی ،دانشگاه امیرکبیر ،دانشکده مهندسی الکترونیک از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۳

چگونگی عرضه آثار : از دکتر حمیدرضا امین داور تا کنون بیش از ۳۸ مقاله در مجلات علمی داخلی و خارجی منتشر شده است.

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ایپکچی، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر مهدی ایپکچی سال ۱۳۰۶ه.ش دارای مدرک دکترای در رشته ی بیوشیمی ازدانشگاه پاریس درسال۱۳۴۵ و عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد با مرتبه ی علمی استادی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : بیوشیمی

تحصیلات رسمی و حرفه ای : مهدی ایپکچی دارای مدرک کارشناسی شیمی و کارشناسی ارشد شیمی از دانشگاه تهران و دکترای در رشته ی بیوشیمی از دانشگاه پاریس درسال۱۳۴۵ می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای شیمی ازدانشگاه پاریس در سال۱۳۴۵ ه.ش از مهمترین مقاطع علمی زندگی مهدی ایپکچی می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : مهدی ایپکچی ضمن تحصیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون اثرهورمونهای استروئیدی درسلوهای سترولی موش و انسان، مکانیسم کاهش دهندگی گلوکز، تری کلیسیریدهای عصاره میوه نوعی درخت سرو پرداخته است.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی: بررسی اثر هورمونهای استروئیدی در سلولهای سرتولی موش و انسان، مکانیسم کاهش دهندگی گلوکز، کلسترول، تری کلیسیریدهای عصاره میوه نوعی درخت سرو، تهیه اسیدسیتریک و تخلیص آن از ملاس به روش میکروبیولوژی، مکانیسم داروهای لاغرکننده بر روی موش، اثر بیولوژیکی ویتامین در بدن، نقش پروستاگلاندین‌ها و مشخصات آنها، روشهای اندازه‌گیری کلسترول در سرم خون، استاد راهنمای ۴ پایان‌نامه دکترا. تألیفات تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲ تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی: ۵ زمینه علمی تألیفات: بیوشیمی، شیمی صنعتی، شیمی مواد غذائی و اصول صنایع شیمی. مقالات تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۵ زمینه علمی مقالات: بیوشیمی و تغذیه.

وقایع میانسالی : مهدی ایپکچی پس از اخذ مدرک دکترای بیوشیمی ازدانشگاه پاریس در سال۱۳۴۵ ه.ش به ایران بازگشت و به عنوان عضو هئیت علعی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد استخدام شدو و مرتبه ی علمی استادی را کسب نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهدی ایپکچی عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد پس از طی مرحله استادیاری و سپس دانشیاری به مرحله ی علمی استادی تمام وقت پایه ی ۱۶گروه شیمی و زیست شناسی این دانشکده رسید.

فعالیتهای آموزشی : مهدی ایپکچی در گروه علوم دانشگاههای فردوسی مشهدی به تدریس دروس رشته ی بیوشیمی پرداخته و استاد راهنمای ۴پایان نامه دکترا و چندین پایان نامه کارشناسی ارشد بوده است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مهدی ایپکچی در کنار تدریس به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون تهیه اسیدسیتریک در تلخیص آن از ملاس به روشهای میکروبیولوژی، مکانیسم داروهای لاغر کننده برروی موش پرداخته است.

آرا و گرایشهای خاص : مهدی ایپکچی ازجمله متخصصان رشته ی بیوشیمی می باشد که دراموری چون بیوشیمی، شیمی صنعتی، شیمی مواد مواد غذایی و اصول صنایع شیمی و بیوشیمی تغذیه دارای تخصص می باشد.

آثار :

۱ بیوشیمی صنعتی

۲ بیوشیمی و تغذیه

۳ شیمی مواد غذایی و اصول صنایع شیمی

ایمانی مقدم، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر عباس ایمانی مقدم در سال ۱۳۴۸ در شهر بروجرد متولد شد. ایشان دارای مدرک کارشناسی متالوژی از دانشگاه کاربردی ماشین سازی اراک است. وی برگزیده رتبه سوم تحقیقات توسعه ای شانزدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی می‌باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیگرایش : شکل دادن فلزاتخاطرات کودکی : عباس ایمانی مقدم در دوران کودکی نسبت به پیرامون محیط خود کنجکاو بود و همیشه سئوالاتی در خصوص محیط اطرافش در ذهن داشت.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : عباس ایمانی مقدم در خانواده‌ای با شرایط مادی متوسط بدنیا آمد و بزرگ شد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : عباس ایمانی مقدم دارای کارشناسی متالوژی شاخه شکل دادن فلزات است.فعالیتهای ضمن تحصیل : عباس ایمانی مقدم در حین تحصیل خود به طراحی و ساخت دستگاه کشش اولیه و تدوین اطلس آهنگری می‌پرداخت.استادان و مربیان : دکتر محسن متین، دکتر اکرامی، دکتر گلعذار، دکتر شیرانی، مهندس بیژن دیبائی‌نیا و دکتر صدرنژاد از اساتید عباس ایمانی مقدم می‌باشند.هم دوره ای ها و همکاران : دکتر شاه حسینی از همکاران عباس ایمانی مقدم است.همسر و فرزندان : عباس ایمانی مقدم متاهل و همسر وی بنام سرکار خانم الهام رجب‌زاده است. ایشان دارای دو فرزند بنامهای هلیا و آیلا می‌باشد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - طراح مهندسی آهنگری به مدت دو سال - رئیس کارگاه آهنگری به مدت سه سال - رئیس مهندسی آهنگری به مدت ۵ سال - رئیس واحد تحقیق و توسعه خانه - صنعت و معدن جوانان استان مرکزیفعالیتهای آموزشی : سوابق آموزشی عباس ایمانی مقدم به ترتیب زیر است: - دوره مدیریت رفتار سازمانی - دوره اقتصاد مهندسی - دوره ممیزی سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای - دوره آشنایی با اصول تستهای غیر مخرب - دوره ترمودینامیک ذوب - دوره ممیزی (DNV) ۲۰۰۰ : ۹۰۰۱ ISO - دوره کارگاه آموزشی گمبا کایزن با استاد یوشیدا از بنیانگذاران این علم از کشور ژاپن - دوره SOLID WORK ۲۰۰۰ PLUS - دوره نرم افزار طراحی آهنگری super forge ۲۰۰۳سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : عباس ایمانی مقدم روزانه حداقل یک ساعت به مطالعه و همچنین جستجو و بررسی سایتهای مختلف (علمی ،آموزشی و صنعتی و غیره) و جمع آوری اطلاعات می‌پردازد.جوائز و نشانها : - برگزیده رتبه سوم تحقیقات توسعه‌ای شانزدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی در سال ۱۳۸۱ در زمینه: طراحی و تولید شیر های حفاری و فلنچ - پژوهشگر نمونه استان مرکزی در سال ۱۳۸۲ - کارگر نمونه سال ۱۳۸۱ در سطح شرکت ماشین‌سازی اراک چگونگی عرضه آثار : - طراحی ساخت و تولید صدها قطعه آهنگری به روش قالب باز و بسته از جمله قطعات گیربکس پیکان، پراید و غیره - طراحی و ساخت قالب expamtiom joint دیگ‌های بخار و تولید بصورت یکپارچه - طراحی و ساخت قالب صمیت تولید انکر فلنچ های شرکت گاز تا سایز ۵۶ اینچ به روش پروفیل و کاهش وزن آن تا ۷۰۰۰ کیلو گرم و تولید با پرس ۱۶۰۰ تن هیدرولیکی قالب باز

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

ایوبی، محمدعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهندس محمدعلی ایوبی در سال ۱۳۴۷ شمسی در تهران به دنیا آمد.ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته هوا- فضا از دانشگاه صنعتی شریف می باشد.وی یکی از مترجمان کتاب"مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش "می باشد کتاب فوق ، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : محمد علی ایوبی بعد از گذراندن تحصیلات ابتدایی و متوسطه به دانشگاه صنعتی امیرکبیر راه یافت و لیسانس مهندسی مکانیک (طراحی جامدات) را از این دانشگاه اخذ کرد. وی تحصیلات خود را تا مقطع فوق لیسانس در رشته هوا- فضا از دانشگاه صنعتی شریف ادامه داد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهندس ایوبی در مرکز پژوهشهای هوانوردی صنایع هواپیمایی ایران، مرکز تحقیقات و نوآوری خودرو سابقه فعالیت داشته و دستیار آموزشی در دروس کنترل و دینامیک دانشکده مهندسی هوا فضای دانشگاه صنعتی شریف است.جوائز و نشانها : کتاب"مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش "ترجمه محمد علی ایوبی(یکی از مترجمان) ، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار : ترجمه کتاب مبانی آیرودینامیک ویژگی اثر : تألیف پی. هیل با همکاری دکتر کریم مظاهری و مهندس مهران دری۲ ترجمه و تلخیص جلد اول کتاب دینامیک پرواز ویژگی اثر : تألیف ج. روسکام به همراه دکتر سیدمحمدباقر ملائک۳ مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش ویژگی اثر : ترجمه،این کتاب ، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال معرفی و برگزیده شد. آشنایی با کتاب:«مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش» مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش/ تألیف فیلیپ هیل، کارل پیترسون؛ ترجم ?کریم مظاهری، محمدعلی ایوبی؛ ویراست? مسعودرضا شاکری.- تهران: دانشگاه صنعتی شریف، مؤسس ?انتشارات علمی، ۱۳۷۷.- چهارده، ۸۴۵ص.: مصور. واژه نامه. کتابنامه. پیشرانش یکی از جذابترین گرایشهای مهندسی هوا- فضا است که علاقه مندان بسیاری دارد. این شاخه از مهندسی هوا- فضا به طرح مبانی، تحلیل و طراحی سیستمهای پیشران وسایل پرنده می پردازد. به اعتقاد بسیاری از صاحبنظران، این اثر یکی از کاملترین و جامعترین کتابها در زمین ?علوم و کاربردهای پیشرانش است که نه تنها اصول علمی اولیه را به خوبی بیان کرده، بلکه کاربردهای مختلف و تمامی سؤالهای موردنظر طراحان را مطمح نظر قرار داده است. این کتاب با بیانی شیوا، ضمن طرح تقریباً تمامی مجموعه های پیشرانش معروف امروزی و بیان جایگاه و ارتباطات آنها، تا حد امکان جزئیات طراحی هرکدام را مطرح می سازد. تنظیم فصلهای کتاب به گونه ای است که می توان از آنها برای تدریس سه درس در سطح کارشناسی با عناوین «اصول پیشرانش»، «توربو جتها» و «اصول راکتها و طراحی موشک» استفاده کرد.

آقا میرسلیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

به نـام یگـانه دکتر مجتبی میرسـلیم در بهمن ۱۳۳۴ در تهران متولـد شـد و پس از دریـافت دیپلم متوسـطه از دبیرسـتان البرز در سال ۱۳۵۳ به آمریکا عزیمت کرد و مـدارج عالی زیر را گذراند •: کارشناسـی دو رشـته‌ای مهندسـی برق/ مهندسـی هسـته‌ای، دانشـگاه برکلی کالیفرنیا (UCB) در سال ۱۳۵۷ (دانشـجوی ممتاز •) کارشناسـی ارشد مهندسی هسته‌ای، دانشگاه برکلی کالیفرنیا (UCB) در سـال ۱۳۵۹ (دانشـجوی ممتـاز •) دکـترای مهندسی برق (قـدرت)، دانشـگاه ایـالتی ارگـان، کرولیس (OSU) در سـال ۱۳۶۵ (دانشـجوی ممتـاز) ایشـان پس از بـازگشت به میهن در سـال ۱۳۶۶ با رتبه اسـتادیاری به اسـتخدام دانشـکده مهندسـی برق دانشگاه صنعتی امیرکبیر درآمـد. وی در سال ۱۳۷۷ به رتبه دانشـیاری و در سـال ۱۳۸۳ به مرتبه اسـتادی ارتقاء یافت و هم‌اکنون اسـتاد تمام گروه قدرت و عضو هسـته اصلی قطب علمی قدرت دانشگاه صنعتی امیرکبیر می‌باشد. دکتر میرسلیم تاکنون (سال ۱۳۸۸) ۲۵ رساله کارشناسی ارشد و ۷ رساله دکترا را هدایت کرده و علاوه بر وظایف آموزشـی، مشاغل اجرایی زیر را به عهده داشته است: ، رئیس گروه قدرت دانشـگاه صـنعتی امیرکبیر ، معاون آموزشـی دانشـکده مهندسـی برق دانشـگاه صنعتی امیرکبیر (سه دوره) ، پایه‌گذار و مـدیرکل نظـارت و ارزیـابی دانشـگاه صـنعتی امیرکـبیر (هفت سـال) ، عضو کمیته برنـامه‌ریزی مهندسـی هسـته‌ای در شورای عـالی برنـامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ، عضو شورای علمی مرکز تحقیقات مهندسـی پزشـکی و توانبخشـی جانبازان ، عضـو هیئت مدیره شـرکت تولید و ساخت وسایل و لوازم دریایی ،سـردبیر تخصصی هیئت تحریریه مجله علمی پژوهشی امیرکبیر ، داوری مقالات IEEE Transactions on Magnetics ، IEEE Transactions on Power Delivery، IET, Journal of Science, Measurement & Technology نـامبرده علاـوه بر ارائه بیش از ۱۲۰ مقـاله علمی در مجلات علمی معتبر داخـل و خـارج، و کنفرانسـهای بیـن المللی، کتـب زیر را بـه رشـته تحریر درآورده است: ۱. تئوری و مسایـل ماشـینهای الکتریکی، الکترومکانیک ، نشر گستره ۱۳۷۰ و انتشارات نقش جهان ۱۳۷۶ ۲. ترانسـفرمر و ماشینهای آسنکرون ، انتشارات محتشم ، ۱۳۷۴ ۳. ماشـینهای الکتریکی و ترانسفرمر، مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۷۹ ۴. تحلیل ماشـینهای الکتریکی به روش عناصر محدود، مرکز نشر دانشگاه صنعتی

جوائز و نشانها : تقدیر نامه بهترین دانشـجوی دانشـگاه ایالتی اورگان و دانشگاه کالیفرنیا در برکلی ،آمریکا انتخاب شده برای گروه WHO IS WHO در علوم و مهندسی از سال ۱۳۷۶

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشـی دکتر آقا میرسلیم به ترتیب زیر است: -۱۳ موردمقاله ارئه شده در مجلات معتبر علمی - ۳ طرح پژوهشی و تحقیقاتی -۶ مورد پروژه -۵ فعالیت کنفرانسی

آثار :

۱ تئوری و مسائل ماشینهای الکترونیکی و الکترومکانیک

ویژگی اثر : تالیف،انتشارات گسترش ،تهران ۱۳۷۰

۲ تحلیل اجزاءمحدود در ماشینهای الکترونیکی

ویژگی اثر : تالیف،انتشارات دانشگاه امیرکبیر در سال ۱۳۸۱

۳ ترانسفورماتور و ماشینهای قیاس

ویژگی اثر : تالیف،انتشارات محتشم ،تهران ۱۳۷۴

۴ روشهای عددی در الکترومغناطیس NDT

ویژگی اثر : تالیف،انتشارات دانشگاه گیلان در سال ۱۳۸۳

۵ ماشین های الکتورنیکی و ترانسفورماتورها

ویژگی اثر : تالیف،انتشارات پروفسور حسابی ،تهران ۱۳۸۰

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

باغداساریان، آلن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهندس آلن باغداساریان در سال ۱۳۱۸ش در شهر اصفهان به دنیا آمد.ایشان دارای مدرک کارشناسی مهندسی برق از دانشگاه ایالتی آیووا و کارشناسی ارشد همان رشته از دانشگاه برکلی آمریکا می باشد.وی هم اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با درجه دانشیار است. کتاب" خطوط، امواج و آنتنها" ترجمه آلن باغداساریان ، در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر آلن باغداساریان تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران به پایان رساند و سپس جهت ادامهٔ تحصیل راهی امریکا شد و درجهٔ لیسانس را از دانشگاه ایالتی آیووا و فوق‌لیسانس را از دانشگاه برکلی دریافت کرد .خاطرات و وقایع تحصیل : انجام مطالعه وتحصیل در رشته مهندسی برق و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی دکتر آلن باغداساریان بوده است.وقایع میانسالی : دکتر آلن باغداساریان پس از اخذ مدرک دکتری در رشته مهندسی برق به عضویت هیئت علمی گروه مهندسی برق در دانشکده فنی مهندسی دانشگاه صنعتی شریف در آمد وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر آلن باغداساریان در سال ۱۳۴۵ش به کشور مراجعت نمود و از همان زمان تا کنون در دانشگاه صنعتی شریف به تدریس اشتغال دارد.ایشان هم اکنون عضوهیئت علمی و دانشیار گروه مهندسی برق در دانشکده فنی مهندسی دانشگاه صنعتی شریف می باشد.جوائز و نشانها : کتاب" خطوط، امواج و آنتنها" ترجمه آلن باغداساریان ، در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار : الکترومغناطیس مهندسی ویژگی اثر : تالیف۲ خطوط، امواج و آنتنها ویژگی اثر : ترجمه-این کتاب در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

بصیرت تبریزی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسن بصیرت تبریزی در سال ۱۳۳۵ در تهران بدنیا آمد. پس از اتمام دوره های ابتدایی و متوسطه ،تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی مکانیک در آمریکا آغاز نمود او پس از اخذ مدارک کارشناسی ،و کارشناسی ارشد موفق به دریافت مدرک

دکترای رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه تکنیکال نوااسکاتیا(دانشگاه دال هاوز فعلی) کانادا در سال ۱۳۶۹ شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی مکانیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی حسن بصیرت تبریزی به قرار زیر است: مدرک کارشناسی رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه ویسکونزین–میلواوکی،آمریکا در سال ۱۳۵۸ مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه ویسکونزین–میلواوکی،آمریکا در سال ۱۳۶۰ مدرک دکترای رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه تکنیکال نوااسکاتیا(دانشگاه دال هاوز فعلی) کانادا در سال ۱۳۶۹مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اجرایی و مدیریتی حسن بصیرت تبریزی به قرار زیر است: عضو جامعه مهندسی مکانیک آمریکا از سال ۱۳۷۰ تا کنون فرصت مطالعاتی در دانشگاه کارلتون و دانشگاه دال هاوز–کانادا از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ رئیس مرکز برتر حرارت(TCE) از سال ۱۳۸۶ تا کنون رئیس اداره بودجه دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۸۶ تا کنون رئیس بخش مهندسی مکانیک دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۸۴ تا کنون عضو جلسه تحصیلات تکمیلی گروه مهندسی مکانیک دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۷ عضو جلسه تحصیلات کارشناسی گروه مهندسی مکانیک دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۷۹ و در سال ۱۳۸۴فعالیتهای آموزشی : دکتر حسن بصیرت تبریزی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد. عنوان دروس ارائه شده توسط ایشان به قرار زیر است: انتقال حرارت ۱ و۲،مکانیک سیالات،کنترل آلودگی هوا،کنترلذرات،ترمودینامیک احتراق درونی موتور،جریان گاز–جامد،توربین ها،روشهای عددی،جریان ها با اصطکاک،کشش و بلندکردنآرا و گرایشهای خاص : محورهای تحقیقاتی و پژوهشی دکتر بصیرت تبریزی به قرار زیر است: جریانهای چند سیاله ، گاز جامد ، عملیات انتقال حرارت و جرم ، توربو لانس ، تحقیقات انرژی خورشیدی جوائز و نشانها : حسن بصیرت تبریزی در سال ۱۳۸۲ جایزه بهترین مشاور پایان نامه دانشجوی دکتری را از انجمن مهندسین مکانیک ایران دریافت کرده است.چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی حسن بصیرت تبریزی از قرار زیر است: –۳ مورد فعالیت کنفرانسی – ۱۰ مقاله منتشر شده در ژورنالهای خارجی –۵ مقاله منتشر شده در مجلات داخلی بزبان فارسی – ۴۶ مورد مقاله – ۷۸ مورد پایان نامه دانشجویی تحت راهنمایی ومشاوره

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

بهرامی، محسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محسن بهرامی در سال ۱۳۳۳ در شهر خمین بدنیا آمد.تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی مکانیک در دانشگاه پلی تکنیک(امیر کبیر فعلی) شروع کرد و موفق شد مدرک همان رشته را از دانشگاه ایالتی اورگان آمریکا در سال ۱۳۶۱ اخذ نماید.ایشان هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد تمام دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مکانیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و حرفه ای محسن بهرامی به ترتیب زیر است: – کارشناسی مکانیک از دانشگاه پلی تکنیک(امیر کبیر فعلی) در سال ۱۳۵۴ – کارشناسی ارشد رشته مکانیک از دانشگاه ایالتی اورگان آمریکا در سال ۱۳۵۶ – دکترای رشته مکانیک از دانشگاه ایالتی اورگان آمریکا در سال ۱۳۶۱

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مورد تصدی محسن بهرامی به قرار زیر است: رئیس بودجه،موسسه تحقیقاتی هوا و فضا،وزارت علوم فناوری و تحقیقات - رئیس بودجه،مرکز تحقیقات تکنولوژی نوین،دانشگاه امیر کبیر - معاون پژوهشی وزارت علوم - عضو کمیته صنعت،کنسولگری پژوهشی - رئیس کمیته تکنولوژی نوین،کنسولگری پژوهشی - مشاور پژوهشی،رئیس سازمان هوانوردی غیر نظامی - هماهنگ کننده بودجه اتوماسیون دربافیک،دانشگاه امیر کبیر - انجمن مهندسین،سن هوزه آمریکا - مهندس پژوهشی کالیفرنیا آمریکا - بورس تحصیلی (دوره ای)موسسه هوانوردی و فضانوردی آمریکا - عضو برنامه ریز کمیته ،پژوه هزاره - عضو انجمن مهندسین مکانیک آمریکا - عضو تخصصی ،انجمن جهان آینده - عضو موسسه بین المللی قوامین فضا - عضو سرمایه گذار و منشی انجمن هواو فضای ایران - عضو سرمایه گذار انجمن مدیریت تکنولوژی ایران

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی محسن بهرامی به قرار زیر است: ۳۱ مورد مقاله منتشر شده در ژورنالها - ۸۰ مورد مقاله ارائه شده در کنفرانسها - ۷ پروژه تحقیقاتی و پژوهشی

آثار :

۱ ارتعاشات تصادفی

۲ پزشکی و فیزیولوژی هوایی

ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن بهرامی، وحید نوشادی، احسان علوی، مینا غرویان (ویراستار)، هاجر دسترنجی نژادفر (ویراستار) ناشر: پژوهشکده هوافضا - ۱۸ بهمن، ۱۳۸۵

۳ پسماند های فضایی

ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن بهرامی، شهرام یزدان پناه، رضا کلانتری نژاد، مینا غرویان (ویراستار)، هاجر دسترنجی نژادفر (ویراستار) ناشر: پژوهشکده هوافضا - ۱۸ بهمن، ۱۳۸۵

۴ توفان مغز

۵ چگونه خود را سامان دهیم

۶ چگونه منظم باشیم؟ تکنولوژی موفقیت

ویژگی اثر : پدیدآورنده: اودت پولار، محسن بهرامی (مترجم)، لیلا کاوسی (مترجم) ناشر: خضرا - ۱۳۸۱

۷ دینامیک تحلیلی سیستمهای گسسته

ویژگی اثر : پدیدآورنده: مهرداد صباغی، میرعباس جلالی، سعید طاهری (مترجم)، محسن بهرامی (مترجم)، بهروز شیاری (مترجم) ناشر: دانشگاه تربیت مدرس - ۱۳۸۳

۸ دینامیک ها

۹ روش تحقیقات در آینده

ویژگی اثر : دردست چاپ

۱۰ شرح آینده ۱۳۸۱

ویژگی اثر : دردست چاپ

۱۱ شرح آینده ۱۳۸۲

ویژگی اثر : دردست چاپ

۱۲ شرح آینده در هزاره اخیر

۱۳ شرح اینده ۱۳۸۳

ویژگی اثر : دردست چاپ

۱۴ مقدمه ای بر روش های فوریه و کاربردهای آن

ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین دوستی، محسن بهرامی، فریدون چوبدار ناشر: شاپورخواست - ۱۵ اسفند، ۱۳۸۵

۱۵ مکانیک ارتعاش

۱۶ وضعیت آینده ۲۰۰۲

ویژگی اثر : پدیدآورنده: جروم کلیتن گلن، تئودور گوردن، محسن بهرامی (مترجم)، حسن شهرکی پور (مترجم)، سعدالله روحی لاریجانی (مترجم)، لیدا کاووسی (مترجم)، نسیم قیاسی (مترجم)، زهره بشارتی راد (مترجم)، آزاده طاهری مقدم (مترجم)، محسن عابدی نیستانک (مترجم) ناشر: خضرا - ۱۹ شهریور، ۱۳۸۵

۱۷ وضعیت آینده ۲۰۰۳

ویژگی اثر : پدیدآورنده: جروم کلیتن گلن، تئودور گوردن، مینا غرویان (مترجم)، محسن بهرامی (مترجم)، حسن شهرکی پور (مترجم)، لیدا کاووسی (مترجم)، نسیم قیاسی (مترجم) ناشر: خضرا - ۱۹ شهریور، ۱۳۸۵ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

بهمنی، هوشنگ

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر هوشنگ بهمنی متولد ۱۳۴۳ در شهر مرودشت است. وی پس از اتمام تحصیلات دوران ابتدایی و متوسطه در سال ۱۳۶۲ وارد دانشکده فنی دانشگاه علم و صنعت در رشته مهندسی مکانیک گردید و هم اکنون دارای مدرک کارشناسی مهندسی مکانیک می‌باشد. ایشان رتبه اول ابتکار در یازدهمین جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۷۶ و رتبه سومی تحقیقات و توسعه در پانزدهمین جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۸۰ را به خود اختصاص داد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مکانیک

گرایش : حرارت و سیالات

والدین و انساب : پدر هوشنگ بهمنی، نسورالله بهمنی و نام مادر محترمشان سروگل زارع است. ایشان دارای ۳ برادر و ۴ خواهر می‌باشد.

خاطرات کودکی : هوشنگ بهمنی دوران تحصیل ابتدایی و راهنمایی را در مدارس عشایری گذرانده است. ایشان فردی بسیار کنجکاو و باهوش بودند و در تمام دوران تحصیل از راهنمایی تا مقطع دانشگاهی جزء دانش آموزان برتر بودند.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : هوشنگ بهمنی در خانواده‌ای کشاورز و از نظر اقتصادی متوسط بدنیا آمد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : هوشنگ بهمنی تحصیلات ابتدایی، راهنمایی و متوسطه را در مدارس و دبیرستان عشایری گذراند. در سال ۱۳۶۲ دیپلم خود را در یافت کرد و بالافاصله همان سال در دانشکده فنی دانشگاه علم و صنعت ایران در رشته مهندسی

مکانیک حرارت و سیالات پذیرفته شد و در سال ۱۳۶۶ با معدل ۱۳/۱۶ فارغ‌التحصیل گردید.
خاطرات و وقایع تحصیل : هوشنگ بهمنی از خوابگاه دوران تحصیل در مقاطع راهنمایی و متوسطه خاطرات خوبی به یاد دارد. وی از خاطرات حضور در کلاس و مطالعه‌های اجباری همراه با همکلاسیها و معلمان به نیکی یاد می کند.
فعالیتهای ضمن تحصیل : هوشنگ بهمنی در مقطع متوسطه در جهاد سازندگی عشایر فارس به فعالیت می‌پرداخت و همچنین در دوران دانشجویی کلاسهای کنکور و کامپیوتر را جهت تعلیم برگزار می کرد.
استادان و مربیان : دکتر شیدفر (استاد ریاضی دانشگاه علم و صنعت)، دکتر بیدآبادی (استاد دینامیک گاز) و دکتر معدولیت (استاد مقاومت مصالح) از استادان هوشنگ بهمنی بودند.
هم دوره ای ها و همکاران : آقایان منصور صمدیان، فرهاد صمیمی راد ،حمید صفوی اردبیلی و علی قاضی از هم‌دوره‌ای‌های هوشنگ بهمنی به شمار می‌روند.
همسر و فرزندان : هوشنگ بهمنی با سرکار خانم مریم تصوری (دارای مدرک کارشناسی مدیریت دولتی) ازدواج کردند و ماحصل این ازدواج دو فرزند به نامهای محمد و علیرضا می‌باشد.
مشاغل و سمتهای مورد تصدی : هوشنگ بهمنی چندین سال به عنوان مدیر پروژه، مدیر تولید، مدیر کنترل کیفیت و مهندس ناظر تاسیسات و غیره مشغول به کار بودند.
فعالیتهای آموزشی : هوشنگ بهمنی دروس ریاضی، مبانی و برنامه‌ریزی کامپیوتر، مقاومت مصالح، خلاء و خلاسازی و مقررات ملی ساختمان را در آموزشکده فنی صنایع الکترونیک تدریس کرده‌اند.
جوائز و نشانها : - کسب رتبه اول ابتکار در یازدهمین جشنواره بین‌المللی در سال ۱۳۷۶ و دریافت جایزه و لوح تقدیر از ریاست محترم جمهوری وقت، - کسب رتبه سوم تحقیقات و توسعه در پانزدهمین جشنواره بین‌المللی در سال ۱۳۸۰ و دریافت تقدیر و جایزه از ریاست محترم جمهوری وقت، - کسب رتبه اول تحقیقات از موسسه تحقیقات توسعه آسیا و اقیانوسیه COM SAT در سال ۱۳۸۰، - کسب رتبه سوم خدمتگزاران انقلاب اسلامی و مردم از ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام، - دریافت سه بار لوح تقدیر از مقام محترم وزارت دفاع، - کسب دو بار لوح تقدیر از مقام محترم وزارت علوم تحقیقات و فناوری
منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

پورآذرنگ، کاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

کاظم پورآذرنگ متولد ۱۳۲۴ ش تهران دارای دکترای رشته متالوژی عضویت هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با درجه دانشیار باشد. وی دارای تحقیقات وآثار پیرامون احیای کانه های آهن ، الگوی رشد می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیتحصیلات رسمی و حرفه ای : کاظم پورآذرنگ دارای کارشناسی رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران کارشناسی ارشد رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران دکترای رشته متالوژی آلیاژها از دانشگاه نیویورک میباشدخاطرات و وقایع تحصیل : تحصیل در رشته متالوژی و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی دکترکاظم پورآذرنگ بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : کاظم پورآذرنگ د ر کنار تحصیل به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری در زمینه تخصصی مورد علاقه خود بوده است.وقایع میانسالی : کاظم پورآذرنگ پس از اخذ مدرک دکتری در رشته متالوژی به عضویت هیئت علمی گروه

متالوژی در دانشکده فنی مهندسی دردانشگاه صنعتی شریف در آمد وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : کاظم پورآذرنگ عضوهیئت علمی و دانشیار گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه صنعتی شریف است.فعالیتهای آموزشی : کاظم پورآذرنگ سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی صنعتی شریف به تدریس دروس تخصصی رشته متالوژی می پردازد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : کاظم پورآذرنگ در کنار تدریس به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری پیرامون تخصصی ،پژوهشی و عمیق می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : کاظم پورآذرنگ از جمله مهندسین مواد و فلزشناسانی است که تحقیقات و پژوهشهای علمی و عمیق وسیعی درباره احیای کانه های آهن ، الگوی رشد دارد.

آثار : احیای کانه های آهن الگوی رشد منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

پورکرمانی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمود پورکرمانی متولد ۱۳۲۳ه.ق، دارای کارشناسی ارشد پیوسته مهندسی برق از دانشگاه هانور آلمان غربی در سال ۱۳۴۸و دکتری برق ماشینهای الکتریکی از دانشگاه هانور آلمان غربی درسال ۱۳۵۰و استادیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۵۰ تا سال ۱۳۵۷ و دانشیار همان دانشگاه از سال ۱۳۵۸ تا کنون می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقاوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : محمود پورکرمانی دراصل از اهالی کرمان است. وی درسال ۱۳۲۳ ه.ش متولد شد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمود پورکرمانی دارای کارشناسی ارشد پیوسته برق از دانشگاه هانور آلمان غربی درسال ۱۳۴۸ ودکتری برق ماشینهای الکتریکی از دانشگاه هانور آلمان غربی درسال ۱۳۵۰ می باشد. وی هم اکنون دانشیار گروه مهندسی برق در دانشگاه صنعتی شریف است.خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ دکتری مهندسی برق از دانشگاه هانور آلمان غربی از مقاطع مهم زندگی محمود پورکرمانی بوده است.وقایع میانسالی : محمود پور کرمانی پس از اخذ دکتری برق ماشینهای الکتریکی دانشگاه هانور آلمان غربی درسال ۱۳۵۰ به ایران آمد و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف شد وی از آن پس به این سمت و شغل اشتغال دارد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمود پور کرمانی از سال ۱۳۵۰تا سال ۱۳۵۷ با عنوان استادیار و از سال ۱۳۵۸ تا کنون به عنوان دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف مشغول به تدریس مهندسی برق می باشد.فعالیتهای آموزشی : محمودپور کرمانی ازسال ۱۳۵۰ به عنوان عضو هیت علمی دانشگاه صنعتی شریف به تدریس درسهای ماشینهای الکتریکی، انتقال و توزیع، حفاظت سیستمهای قدرت، ماشینهای مخصوص، ماشینهای الکتریکی ۳، تئوری عمومی ماشین در دانشگاه صنعتی شریف و تربیت مدرس مشغول بوده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمود پورکرمانی درحین تدریس به مطالعه، تحقیق و تالیف آثاری درزمینه ماشینهای الکتریکی مشغول است.آرا و گرایشهای خاص : محمود پورکرمانی در زمینه طراحی سیستمهای فشار قوی و طراحی ups با استفاده از ترانس فرورزونانس دارای مطالعات و تحقیقاتی است.

آثار : طراحی upsبا استفاده از ترانس فرورزنانس طراحی سیستمهای فشار قوی ماشینهای الکتریکی i هماهنگی عایقی در سیستمهای الکتریکی منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

پیر، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پرویز پیر در سال ۱۳۱۹ خورشیدی در اصفهان به دنیا آمد.ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی برق از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۳ می باشد.. نامبرده عضو هیأت مدیره برق تهران است.پرویز پیر فعالیتهای فرهنگی خود را از سال ۱۳۴۱ با ترجمهٔ داستان کوتاهی به نام «واش» اثر ویلیام فاکنر آغاز کرد و سپس به نگارش مقالات و ترجمه آثاری پرداخت .قابل ذکر است ترجمه کتاب" قلمرو و مرزهای منطقه صوری " پرویز پیر ، در دوره ششم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : پرویز پیر دورهٔ تحصیلات ابتدائی و دبیرستان را در زادگاه خود به پایان برد و سپس در سال ۱۳۳۹ وارد دانشکدهٔ فنی دانشگاه تهران گردید و در سال ۱۳۴۳ به دریافت درجهٔ فوق لیسانس در رشته مهندسی برق نایل آمدمشاغل و سمتهای مورد تصدی : پرویز پیر پس از پیروزی انقلاب مشاغلی چون مدیریت عامل شرکت برق منطقه‌ای غرب، معاونت فنی برق منطقه‌ای تهران و جز آن را عهده‌دار بوده، و اکنون عضو هیأت مدیره برق تهران است. آقای پرویز پیر فعالیتهای فرهنگی خود را از سال ۱۳۴۱ با ترجمهٔ داستان کوتاهی به نام «واش» اثر ویلیام فاکنر آغاز کرد و سپس به نگارش مقالات و ترجمه آثاری پرداختجوائز و نشانها : ترجمه کتاب "قلمرو و مرزهای منطقه صوری " پرویز پیر ، در دوره ششم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار : ترجمهٔ کتاب باغ‌وحش انسانی ویژگی اثر : اثر از مونـد موریس – کتابهای جیبی – ۱۳۵۴.۲ ترجمهٔ کتاب کنترل خودکار ویژگی اثر : (در دست چاپ)۳ ترجمهٔ کتاب هنر و دانش رله‌گذاری حفاظتی ویژگی اثر : (در دست چاپ)۴ ترجمه کتاب قلمرو و مرزهای منطقه صوری ویژگی اثر : اثر ریچارد جفری – شرکت انتشارات علمی و فرهنگی –این کتاب در دوره ششم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است۵ نگارش چند مقالهٔ علمی به زبان ساده ویژگی اثر : مجلهٔ پیک دانش آموز – ۱۳۵۴.۶ نگارش کتاب فضیحت السلوک ویژگی اثر : (در دست چاپ)۷ واش ویژگی اثر : ترجمه – اثر ویلیام فاکنر منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

تابنده، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمود تابنده دارای دکترای رشته متالوژی عضویت هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با درجه دانشیار باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر محمود تابنده دارای کارشناسی رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران کارشناسی ارشد رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران دکترای رشته متالوژی آلیاژها از دانشگاه نیویورک میباشدخاطرات و وقایع تحصیل : تحصیل در رشته متالوژی و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی دکتر محمود

تابنده بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر محمود تابنده د ر کنار تحصیل به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری در زمینه تخصصی مورد علاقه خود بوده است.وقایع میانسالی : دکتر محمود تابنده پس از اخذ مدرک دکتری در رشته متالوژی به عضویت هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی دردانشگاه صنعتی شریف در آمد وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر محمود تابنده عضوهیئت علمی و دانشیار گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه صنعتی شریف است.فعالیتهای آموزشی : دکتر محمود تابنده سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی صنعتی شریف به تدریس دروس تخصصی رشته متالوژی می پردازد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر محمود تابنده در کنار تدریس به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری پیرامون تخصصی ،پژوهشی و عمیق می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : دکتر محمود تابنده از جمله مهندسین مواد و فلزشناسانی است که تحقیقات و پژوهشهای علمی و عمیق وسیعی درباره احیای کانه های آهن ، الگوی رشد دارد.

آثار : الکترونیک کاربردی طراحی مدار به کمک کامپیوتر منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

تاج فر، مهران

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مهران تاج فر تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی مهندسی مکانیک در دانشگاه نورث استیرن بوستون آمریکا آغاز و در سال ۱۳۶۱ به پایان رساند. وی موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی هوا فضا از دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا (در سال ۱۳۶۴) و دکتری همان رشته را از دانشگاه ایالتی اوهایو آمریکا در سال ۱۳۶۹ اخذ کرده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : مهران تاج فر تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی مهندسی مکانیک در دانشگاه نورث استیرن بوستون آمریکا آغاز و در سال ۱۳۶۱ به پایان رساند. وی موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی هوا فضا از دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا (در سال ۱۳۶۴) و دکتری همان رشته را از دانشگاه ایالتی اوهایو آمریکا در سال ۱۳۶۹ اخذ کرده است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی دکتر مهران تاج فر به ترتیب زیر است: دانشیار دانشگاه امیرکبیر،دانشکده هوافضا از سال ۱۳۸۳ تا کنون پژوهشگر مرکز محاسبات پیشرفته،موسسه تحقیقاتی فیزیک و شیمی ،ژاپن از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۳ استادیار دانشگاه امیرکبیر ،دانشکده هوا فضا از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۸ پژوهشگر آزمایشگاه مکانیک سیالات،مرکز تحقیقات ملی ناسا ،آمریکا از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۷۳ مربی و پژوهشگر ،دانشگاه ایالتی ،دانشکده هوافضا،از سال ۱۳۶۵ تا سال ۱۳۶۹ مربی و پژوهشگر دانشگاه وسترن رزرو دانشکده مهندسی مکانیک و هوافضا از سال ۱۳۶۱ تا سال ۱۳۶۵ مهندس طراح ،شرکت ژرف پولاک ،آمریکا از سال ۱۳۶۰ تا سال ۱۳۶۱ عضو انجمن ASME ،مهندسین مکانیک آمریکا استاد مشاور دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه صنعتی امیرکبیرچگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی مهران تاج فر به ترتیب زیر است: ۸ مقاله (چیده) ارائه شده در کنفرانس های بین المللی ۳۵ مقاله چاپ شده و ارائه در کنفرانسهای بین المللی

تفضلی، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مصطفی تفضلی متولد ۱۳۲۴ ش دارای دکترای رشته متالوژی عضویت هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران با درجه دانشیار باشد. وی دارای تحقیقات وآثاری پیرامون شکل دادن فلزات،علم مواد شناخت فلزات صنعتی می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیتحصیلات رسمی و حرفه ای : مصطفی تفضلی دارای کارشناسی رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران کارشناسی ارشد رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران دکترای رشته متالوژی آلیاژها از دانشگاه نیویورک میباشدخاطرات و وقایع تحصیل : انجام مطالعه وتحصیل در رشته متالوژی و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی مصطفی تفضلی بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : مصطفی تفضلی د ر کنار تحصیل به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری در زمینه تخصصی مورد علاقه خود می پرداخت.وقایع میانسالی : مصطفی تفضلی پس از اخذ مدرک دکتری در رشته متالوژی به عضویت هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی دردانشگاه علم و صنعت ایران در آمد وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مصطفی تفضلی عضوهیئت علمی و دانشیار گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه علم و صنعت ایران است.فعالیتهای آموزشی : مصطفی تفضلی سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی علم و صنعت ایران به تدریس دروس تخصصی رشته متالوژی می پردازد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مصطفی تفضلی در کنار تدریس به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری پیرامون حوزه های علمی مورد علاقه خود مشغول است.آرا و گرایشهای خاص : مصطفی تفضلی از جمله مهندسین متالوژی است که تحقیقات و پژوهشهای علمی و عمیق وسیعی درباره شکل دادن فلز، شناخت فلزات صنعتی انجام داده است.

آثار : شکل دادن فلز شناخت فلزات صنعتی علم مواد متالوژی منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

تهرانی زاده، محسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محسن تهرانی زاده در سال ۱۳۳۲ در تهران به دنیا آمد. وی تحصیلات متوسطه را در این شهر باتمام رساند و لیسانس مهندسی خود را در رشته سازه از دانشگاه صنعتی شریف دریافت نمود. در سال ۱۳۵۵ عازم آمریکا شد و در دانشگاه کالیفرنیا به تحصیلات خود ادامه داد و طی مدت یکسال در رشته راه و ساختمان به دریافت کارشناسی ارشد با عنوان رتبه ممتاز نایل گردید. سپس در سال ۱۳۶۳ با استفاده از بورس دانشجویان ممتاز به ادامه تحصیل در دانشگاه کالیفرنیا پرداخت و در رشته راه و ساختمان به اخذ درجه دکترا با عنوان رتبه ممتاز نایل آمد. رسالهٔ دکترای وی در زمینه «رفتار دینامیکی صفحات کمانش یافته تحت تاثیر نیروهای راندم» بوده است. تهرانی زاده از سال ۱۳۶۵ در دانشگاه صنعتی امیر کبیر به تدریس و تحقیق پرداخت. وی هم اکنون به عنوان استاد پایه ۲۶ دانشگاه، به تحقیق و تدریس اشتغال دارد.قابل ذکر است کتاب "تحلیل سازه ها "تالیف وی ، در دوره سیزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانگرایش : سازهتحصیلات رسمی و حرفه ای : محسن تهرانی زاده تحصیلات متوسطه را در

شهرتهران باتمام رساند و لیسانس مهندسی خود را در رشته سازه از دانشگاه صنعتی شریف دریافت نمود. در سال ۱۳۵۵ عازم آمریکا شد و در دانشگاه کالیفرنیا به تحصیلات خود ادامه داد و طی مدت یکسال در رشته راه و ساختمان به دریافت کارشناسی ارشد با عنوان رتبه ممتاز نایل گردید. سپس در سال ۱۳۶۳ با استفاده از بورس دانشجویان ممتاز به ادامه تحصیل پرداخت و در رشته راه و ساختمان به اخذ درجه دکترا با عنوان رتبه ممتاز نایل آمد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محسن تهرانی زاده، علاوه بر فعالیتهای علمی ـ پژوهشی فوق عهده دار مسئولیت های اجرایی دیگر نظیر عضویت و ریاست بخش ارتباط با دانشگاهها در شورایعالی جهاد دانشگاهی (سال ۱۳۵۹-۶۳)، رئیس دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، مشاور وزیر فرهنگ و آموزش عالی، قائم مقام دفتر شورای جذب نخبگان، رئیس کمیته زلزله شورای پژوهشهای علمی کشور و رئیس انجمن مهندسی زلزله ایران بوده و هم اکنون رئیس کمیسیون عمران و زلزله شورای علمی کشور و رئیس کمیته تخصصی مقاوم سازی شورای کاهش خطرپذیری ناشی از زلزله و مسئول و هماهنگ کننده کمیته دائمی بازنگری آئین نامه ۲۸۰۰ زلزله ایران و عضو شورای تدوین و مقررات ملی ساختمان کشور می باشد.فعالیتهای آموزشی : محسن تهرانی زاده از سال ۱۳۶۵ در دانشگاه صنعتی امیر کبیر به تدریس و تحقیق پرداخت. وی هم اکنون به عنوان استاد پایه ۲۶ دانشگاه، به تدریس دروس، تحلیل سازه ها، تحلیل ماتریسی سازه ها، مهندسی زلزله، دینامیک سازه ها، پایداری سازه ها و ارتعاشات تصادفی (راندم)، مهندسی زلزله پیشرفته و ساختمانهای مقاوم در برابر زلزله در سطح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا اشتغال داشته است . تهرانی زاده تا کنون تعداد ۶۸ رساله دوره کارشناسی ارشد و ۱۰رساله دکتری در زمینه های سازه و مهندسی زلزله را سرپرستی کرده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محسن تهرانی زاده در سازه، دینامیک سازه، مهندسی زلزله، رفتار دینامیکی صفحات کمانش یافته تحت تاثیر نیروهای راندم، تحلیل سازه ها، کاربرد روش اجزا محدود در مسائل استاتیکی و دینامیکی، پایداری سازه ها، رفتار دینامیکی غیر خطی سازه ها، شکل پذیری سیستم های مختلف سازه ای، تحلیل دینامیکی ساختمانهای جدایش یافته در مقابل زلزله، نقش باربندیهای همگرا و واگرا در سیستم های مختلف سازه ای و تاثیر آنها در مقابل زلزله، سیستم پی لغزشی برای محافظت ساختمانهای کوچک در برابر زلزله، مقاوم سازی ساختمانهای بنائی، فولادی و بتنی در مقابل زلزله، بررسی و بازنگری آئین نامه ۲۸۰۰ ایران، تحلیل دینامیکی پلهای جدایش یافته در مقابل زلزله، تحلیلی بر مسائل مهندسی در زمین لرزه کوبه ژاپن ۱۹۹۵، عضویت علمی در مجامع بین المللی.جوائز و نشانها : محسن تهرانی زاده تا کنون به دریافت ۱۶ لوح تقدیر بعنوان برگزیده کتاب سال جمهوری، استاد نمونه دانشگاه صنعتی امیر کبیر، پژوهشگر نمونه و استاد نمونه رتبه اول گروه فنی و مهندسی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و ... نایل شده است.به عنوان مثال می توان به انتخاب کتاب "تحلیل سازه ها"تالیف وی اشاره کرد که ، در دوره سیزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : محسن تهرانی زاده ۱۴۳ مقاله علمی به زبان های انگلیسی و فارسی در مجلات معتبر علمی- پژوهشی ، ISI و در مجموعه مقالات کنفرانسهای داخلی و خارجی و ۱۶ کتاب در زمینه های سازه، دینامیک سازه، مهندسی زلزله و کاربرد اجزا، محدود در مسائل لاستوپلاستیک، منتشر کرده است. آثار : تهیه و تدوین مجموعه مقالات اولین کنفرانس تخصصی انجمن مهندسان راه و ساختمان ارتعاشات تصادفی و کاربرد آن در مباحث مهندسی زلزله ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده، محمد صافی ناشر: دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران) ۳دی، ۱۳۸۵ ۳ تحلیل ماتریسی سازه ها و کاربرد آن در مباحث دینامیک سازه ها تهیه و تدوین کتاب استادان و دانشیاران کشور تهیه و تدوین کتاب استادیاران کشور تهیه و تدوین کتاب شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور در ۴ جلد تهیه و تدوین کتاب شرح حال تخصصی برگزیدگان علمی و فرهنگی کشور راهنمای تعمیر و مقاوم سازی ساختمان های خسارت دیده محلی کم ارتفاع در زمین لرزه گجرات، هند ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده (مترجم)، علی خواجه سامانی (مترجم) ناشر: توسعه ایران؛ ۲۴ مرداد، ۱۳۸۶ ۹ راهنمای طرح لرزه ای، اجرا و بهسازی ساختمانها در

افغانستان ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده (مترجم)، علی خواجه سامانی (مترجم) ناشر: توسعه ایران ؛ ۲۴ مرداد، ۱۳۸۶ ۱۰ سیستم پی لغزشی برای محافظت ساختمانهای کوچک در مقابل زلزله سیستم های جداگر لرزه ای کتاب تحلیل سازه ها ویژگی اثر : تالیف،این کتاب در دوره سیزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است. آشنایی با کتاب: «تحلیل سازه ها»: تحلیل سازه ها؛ محسن تهرانی؛ تهران: مؤسس ?بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله، ۱۳۷۳. در این کتاب اصول و مفاهیم تحلیل سازه ها به صورت کامل و ساده ارائه گردیده است. ارتباط مباحث با هم به گونه ای طراحی شده اند که خواننده بتواند با درک اصول تحلیل سازه ها و فهم عمیق آنها، قادر به حل مسائل مختلف موردنظر خود باشد. این کتاب حاوی روشهای تحلیل سازه ها معین و نامعین بوده و مثالهای متنوعی با ویژگیهای خاص برای فهم روشهای ارائه شده را در بر دارد. فصل اول این کتاب به مطالع ?پایداری، ناپایداری، معینی و نامعینی سازه ها می پردازد. در فصل دوم به تحلیل کامل سازه های معین پرداخته شده است، و فصل سوم به بررسی جامع خطوط تأثیر سازه های معین اختصاص دارد. در فصل چهارم روشهای انرژی به طور مبسوط مورد بررسی قرار گرفته و مباحث ?تغییر شکلهای سازه های معین را ممکن ساخته است. تحلیل سازه های نامعین اسکلتی با گره های مفصلی و گیره دار و تکیه گاههای ارتجاعی در فصل پنجم توضیح داده شده است. تحلیل سازه ها به روش شیب – افت در فصل ششم و به روش توزیع لنگر در فصل هفتم ارائه گردیده است. از ویژگیهای این کتاب ارائه مثالهای کاربردی متنوع و جذاب است که فهم تئوریهای مطرح شده را به بهترین صورت ممکن ساخته است ۱۳ گزارش تحلیلی بر مسائل مهندسی و زمین لرزه کوبه «ژاپن» ویژگی اثر : با همکاری دکتر آشتیانی۱۴ گزارش رفتار دینامیکی پلهای جدایش یافته در مقابل زلزله گزارش رفتار دینامیکی غیر خطی سازه ها نخستین همایش ملی ایران شناسی، خلاصه مقالات، فارسی - انگلیسی ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده، مجدالدین میرحسینی، گلناز افشار ناشر: دایره سبز -۱۳۸۱ منابع زندگینامه http://iranologyfo.com/

تهرانی زاده، محسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محسن تهرانی زاده در سال ۱۳۳۲ در تهران به دنیا آمد. وی تحصیلات متوسطه را در این شهر باتمام رساند و لیسانس مهندسی خود را در رشته سازه از دانشگاه صنعتی شریف دریافت نمود. در سال ۱۳۵۵ عازم آمریکا شد و در دانشگاه کالیفرنیا به تحصیلات خود ادامه داد و طی مدت یکسال در رشته راه و ساختمان به دریافت کارشناسی ارشد با عنوان رتبه ممتاز نایل گردید. سپس در سال ۱۳۶۳ با استفاده از بورس دانشجویان ممتاز به ادامه تحصیل در دانشگاه کالیفرنیا پرداخت و در رشته راه و ساختمان به اخذ درجه دکترا با عنوان رتبه ممتاز نایل آمد. رسالهٔ دکترای وی در زمینه «رفتار دینامیکی صفحات کمانش یافته تحت تاثیر نیروهای راندم» بوده است. تهرانی زاده از سال ۱۳۶۵ در دانشگاه صنعتی امیر کبیر به تدریس و تحقیق پرداخت. وی هم اکنون به عنوان استاد پایه ۲۶ دانشگاه، به تحقیق و تدریس اشتغال دارد.قابل ذکر است کتاب "تحلیل سازه ها "تالیف وی ، در دوره سیزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانگرایش : سازهتحصیلات رسمی و حرفه ای : محسن تهرانی زاده تحصیلات متوسطه را در شهرتهران باتمام رساند و لیسانس مهندسی خود را در رشته سازه از دانشگاه صنعتی شریف دریافت نمود. در سال ۱۳۵۵ عازم آمریکا شد و در دانشگاه کالیفرنیا به تحصیلات خود ادامه داد و طی مدت یکسال در رشته راه و ساختمان به دریافت کارشناسی

ارشد با عنوان رتبه ممتاز نایل گردید. سپس در سال ۱۳۶۳ با استفاده از بورس دانشجویان ممتاز به ادامه تحصیل پرداخت و در رشته راه و ساختمان به اخذ درجه دکترا با عنوان رتبه ممتاز نایل آمد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محسن تهرانی زاده، علاوه بر فعالیتهای علمی ـ پژوهشی فوق عهده دار مسئولیت های اجرایی دیگر نظیر عضویت و ریاست بخش ارتباط با دانشگاهها در شورایعالی جهاد دانشگاهی (سال ۱۳۵۹–۶۳)، رئیس دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، مشاور وزیر فرهنگ و آموزش عالی، قائم مقام دفتر شورای جذب نخبگان، رئیس کمیته زلزله شورای پژوهشهای علمی کشور و رئیس انجمن مهندسی زلزله ایران بوده و هم اکنون رئیس کمیسیون عمران و زلزله شورای علمی کشور و رئیس کمیته تخصصی مقاوم سازی شورای کاهش خطرپذیری ناشی از زلزله و مسئول و هماهنگ کننده کمیته دائمی بازنگری آئین نامه ۲۸۰۰ زلزله ایران و عضو شورای تدوین و مقررات ملی ساختمان کشور می باشد.فعالیتهای آموزشی : محسن تهرانی زاده از سال ۱۳۶۵ در دانشگاه صنعتی امیر کبیر به تدریس و تحقیق پرداخت. وی هم اکنون به عنوان استاد پایه ۲۶ دانشگاه، به تدریس دروس، تحلیل سازه ها، تحلیل ماتریسی سازه ها، مهندسی زلزله، دینامیک سازه ها، پایداری سازه ها و ارتعاشات تصادفی (راندم)، مهندسی زلزله پیشرفته و ساختمانهای مقاوم در برابر زلزله در سطح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا اشتغال داشته است . تهرانی زاده تا کنون تعداد ۶۸ رساله دوره کارشناسی ارشد و ۱۰رساله دکتری در زمینه های سازه و مهندسی زلزله را سرپرستی کرده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محسن تهرانی زاده در سازه، دینامیک سازه، مهندسی زلزله، رفتار دینامیکی صفحات کمانش یافته تحت تاثیر نیروهای راندم، تحلیل سازه ها، کاربرد روش اجزا محدود در مسائل استاتیکی و دینامیکی، پایداری سازه ها، رفتار دینامیکی غیر خطی سازه ها، شکل پذیری سیستم های مختلف سازه ای، تحلیل دینامیکی ساختمانهای جدایش یافته در مقابل زلزله، نقش باربندیهای همگرا و واگرا در سیستم های مختلف سازه ای و تاثیر آنها در مقابل زلزله، سیستم پی لغزشی برای محافظت ساختمانهای کوچک در برابر زلزله، مقاوم سازی ساختمانهای بنائی، فولادی و بتنی در مقابل زلزله، بررسی و بازنگری آئین نامه ۲۸۰۰ ایران، تحلیل دینامیکی پلهای جدایش یافته در مقابل زلزله، تحلیلی بر مسائل مهندسی در زمین لرزه کوبه ژاپن ۱۹۹۵، عضویت علمی در مجامع بین المللی.جوائز و نشانها : محسن تهرانی زاده تا کنون به دریافت ۱۶ لوح تقدیر بعنوان برگزیده کتاب سال جمهوری، استاد نمونه دانشگاه صنعتی امیر کبیر، پژوهشگر نمونه و استاد نمونه رتبه اول گروه فنی و مهندسی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و ... نایل شده است.به عنوان مثال می توان به انتخاب کتاب "تحلیل سازه ها"تالیف وی اشاره کرد که ، در دوره سیزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : محسن تهرانی زاده ۱۴۳ مقاله علمی به زبان های انگلیسی و فارسی در مجلات معتبر علمی- پژوهشی ، ISI و در مجموعه مقالات کنفرانسهای داخلی و خارجی و ۱۶ کتاب در زمینه های سازه، دینامیک سازه، مهندسی زلزله و کاربرد اجزا، محدود در مسائل لاستوپلاستیک، منتشر کرده است. آثار : تهیه و تدوین مجموعه مقالات اولین کنفرانس تخصصی انجمن مهندسان راه و ساختمان ارتعاشات تصادفی و کاربرد آن در مباحث مهندسی زلزله ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده، محمد صافی ناشر: دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران) ۳دی، ۱۳۸۵ ۳ تحلیل ماتریسی سازه ها و کاربرد آن در مباحث دینامیک سازه ها تهیه و تدوین کتاب استادان و دانشیاران کشور تهیه و تدوین کتاب استادیاران کشور تهیه و تدوین کتاب شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور در ۴ جلد تهیه و تدوین کتاب شرح حال تخصصی برگزیدگان علمی و فرهنگی کشور راهنمای تعمیر و مقاوم سازی ساختمان های خسارت دیده محلی کم ارتفاع در زمین لرزه گجرات، هند ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده (مترجم)، علی خواجه سامانی (مترجم) ناشر: توسعه ایران؛ ۲۴ مرداد، ۱۳۸۶ ۹ راهنمای طرح لرزه ای، اجرا و بهسازی ساختمانها در افغانستان ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده (مترجم)، علی خواجه سامانی (مترجم) ناشر: توسعه ایران ؛ ۲۴ مرداد، ۱۳۸۶ ۱۰ سیستم پی لغزشی برای محافظت ساختمانهای کوچک در مقابل زلزله سیستم های جداگر لرزه ای کتاب تحلیل سازه ها ویژگی

اثر : تـالیف،این کتـاب در دوره سـیزدهم کتـاب سـال جمهوری اسـلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنـگ و ارشاد اسـلامی معرفی و برگزیـده شده است. آشـنایی با کتاب: «تحلیل سازه ها»: تحلیل سازه ها؛ محسن تهرانی؛ تهران: مؤسـس ?بین المللی زلزله شناسـی و مهندسی زلزله، ۱۳۷۳. در این کتـاب اصول و مفـاهیم تحلیـل سازه ها به صورت کامل و ساده ارائه گردیـده است. ارتباط مباحث با هم به گونه ای طراحی شـده انـد که خواننـده بتوانـد بـا درک اصول تحلیـل سـازه هـا و فهم عمیق آنهـا، قادر به حل مسائل مختلف موردنظر خود باشـد. این کتـاب حاوی روشـهای تحلیل سازه ها معین و نامعین بوده و مثالهای متنوعی با ویژگیهای خاص برای فهم روشـهای ارائه شده را در بر دارد. فصل اول این کتاب به مطالع ?پایداری، ناپایداری، معینی و نامعینی سازه ها می پردازد. در فصـل دوم به تحلیـل کامل سازه های معین پرداخته شـده است، و فصل سوم به بررسـی جامع خطوط تأثیر سازه های معین اختصاص دارد. در فصل چهارم روشـهای انرژی به طور مبسوط مورد بررسـی قرار گرفته و مباحث ?تغییر شـکلهای سازه های معین را ممکن ساخته است. تحلیـل سازه های نامعین اسـکلتی با گره های مفصـلی و گیره دار و تکیه گاههای ارتجاعی در فصل پنجم توضـیح داده شـده است. تحلیل سازه ها به روش شیب – افت در فصل ششم و به روش توزیع لنگر در فصل هفتم ارائه گردیده است. از ویژگیهای این کتاب ارائه مثالهای کاربردی متنوع و جذاب است که فهم تئوریهای مطرح شده را به بهترین صورت ممکن ساخته است ۱۳ گزارش تحلیلی بر مسائل مهندسی و زمین لرزه کوبه «ژاپن» ویژگی اثر : با همکاری دکتر آشتیانی۱۴ گزارش رفتار دینامیکی پلهای جدایش یـافته در مقابـل زلزله گزارش رفتـار دینـامیکی غیر خطی سـازه هـا نخستین همـایش ملی ایران شناسـی، خلاـصه مقالات، فارسـی - انگلیسـی ویژگی اثر : پدیدآورنده: محسن تهرانی زاده، مجدالدین میرحسـینی، گلناز افشار ناشـر: دایره سبز -۱۳۸۱ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

ثقفی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

اسـتاد دکتر محمود ثقفی در سال ۱۳۰۵ خورشـیدی در تهران به دنیـا آمـد.وی پس از اتمام دوره متوسـطه در سال ۱۳۲۵ دانشجوی هنرسرایعالی در دانشگاه علم و صنعت ایران شد. در سال ۱۳۲۸ تحصیلات خود را در رشتهٔ مهندسی برق به اتمام رساند .نامبرده در سال ۱۳۳۴ برای ادامهٔ تحصیل عازم فرانسه شد و در ۱۳۳۸ دکترای مکانیـک خود را دریـافت کرد. وی در سال ۱۳۳۱ به استخدام دانشـگاه تهران درآمـد .و پس از سالهـا تـدریس، تحقیق، تـألیف ، ترجمه و مسـافرت به مراکز علمی اروپـا و آمریکـا و همکاری با اسـتادان این مراکز علمی، به تقاضای شخصی بازنشسته شد.دکتر ثقفی در شهریور ۱۳۷۸ موفق به دریافت لوح تقـدیر تحت عنوان « بازنشسته و پیشکسوت نمونه » از ریاست جمهوری گردید.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مکانیک

تحصیلات رسـمی و حرفـه ای : محمـود وثـوقی در تهران دورهٔ دبسـتان و دبیرسـتان را به پایـان رسانـد و در سـال ۱۳۲۵ دانشجوی هنرسرایعالی در دانشگاه علم و صنعت ایران شد. در سال ۱۳۲۸ تحصیلات خود را در رشتهٔ مهندسی برق به اتمام رساند .نامبرده در سال ۱۳۳۴ برای ادامهٔ تحصیل عازم فرانسه شد و در ۱۳۳۸ دکترای مکانیـک خود را دریـافت کرد. دکتر ثقفی در سال ۱۳۵۷ برای مطالعه دربارهٔ انرژی بادی و کاربرد آن در کشاورزی عازم آمریکا شد و پس از یک سال مطالعه در دانشگاه ایالتی آیوا (IOWA) به ایران بازگشت

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : استاد محمود ثقفی در سال ۱۳۲۸ تحصیلات خود را در رشتهٔ مهندسی برق به اتمام رساند و بلافاصله به استخدام شرکت نفت ایران و انگلیس درآمد. وی در سال ۱۳۳۱ به استخدام دانشگاه تهران درآمد .وی پس از سالها تدریس، تحقیق، تألیف ، ترجمه و مسافرت به مراکز علمی اروپا و آمریکا و همکاری با استادان این مراکز علمی، به تقاضای شخصی بازنشسته شد. دکتر محمود ثقفی در مجامع علمی کشور منجمله کمیتهٔ ملی انرژی جمهوری اسلامی ایران، انجمن انرژی خورشیدی ایران و نیز انجمن مهندسان مکانیک ایران حضور داشته است.

جوائز و نشانها : دکتر ثقفی در شهریور ۱۳۷۸ موفق به دریافت لوح تقدیر تحت عنوان « بازنشسته و پیشکسوت نمونه » از ریاست جمهوری شد.

چگونگی عرضه آثار : همچنین وی مقالاتی نیز در مجلات خارجی و داخلی و کنفرانسهای علمی داخل کشور دربارهٔ استفاده از انرژی بادی ارائه کرده است. وی تاکنون ۵ اثر را اختراع کرده است که عبارتند از : ـ دستگاه اندازه گیری غلظت مایعات ـ دستگاه اندازه گیری سطوح ـ دستگاه اندازه گیری سرعت مایعات در هر نقطه از مقطع قائم یک لوله ـ حفاظت تراکتور از واژگون شدن هنگام شخم زدن در سطح شیب دار عمود بر شیب زمین ـ دستگاه اندازه گیری فاصلهٔ افقی دو نقطهٔ روی زمین ناهموار

آثار :

۱ اجزای ماشین

۲ انرژی بادی و کاربرد آن در کشاورزی

ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه تهران

۳ تراکتور مکانیسم

۴ تعمیر تراکتور و ماشینهای کشاورزی

۵ مکانیزاسیون کشاورزی و نگاهداری و سرویس کشاورزی

۶ مکانیک موتور

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

ثنایی، ابراهیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر ابراهیم ثنائی در سال ۱۳۲۶ در شهرستان درگز به دنیا آمد.پس از اخذ لیسانس با درجهٔ ممتاز، در سال ۱۳۴۹ برای تکمیل تحصیلات به فرانسه عزیمت نمود و در سال ۱۳۵۴ موفق به اخذ دکترای مهندسی ساختمان از دانشگاه پیر وماری کوری پاریس شد.وی پس از بازگشت به ایران، از سال ۱۳۵۴ در دانشگاه علم و صنعت به تدریس پرداخت و بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به معاونت اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت برگزیده شد.قابل ذکر است ترجمه کتاب" مقاومت مصالح "ابراهیم ثنائی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانتحصیلات رسمی و حرفه ای : ابراهیم ثنایی پس از طی تحصیلات ابتدائی و متوسطه در شهرهای آبادان، اصفهان و تهران، در رشتهٔ مهندسی راه و ساختمان دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران) به

تحصیل پرداخت. پس از اخذ لیسانس با درجهٔ ممتاز، در سال ۱۳۴۹ برای تکمیل تحصیلات به فرانسه عزیمت نمود و در سال ۱۳۵۴ موفق به اخذ دکترای مهندسی ساختمان از دانشگاه پیر وماری کوری پاریس شد. موضوع رسالهٔ دکترای وی تحلیل پلهای جعبه ای شکل تحت تأثیر بار متمرکز و ارائهٔ راه حلّ ریاضی آن بدون استفاده از کامپیوتر بود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ابراهیم ثنایی پس از بازگشت به ایران، از سال ۱۳۵۴ در دانشگاه علم و صنعت به تدریس پرداخت و بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به معاونت اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت برگزیده شد. پس از آن به عنوان رئیس مدرسهٔ تربیت مدرس، رئیس دانشگاه علم و صنعت، عضو هیأت مرکزی گزینش استاد ستاد انقلاب فرهنگی و عضو شورای عالی ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و عضو گروه فنّی و مهندسی ستاد انقلاب فرهنگی، به فعالیت اشتغال داشته است.جوائز و نشانها : ترجمه کتاب" مقاومت مصالح "ابراهیم ثنائی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. آثار : جزو ?کامل درس ساختمانهای فولادی جزوه درس تئوری ساختمان کتاب مقاومت مصالح ویژگی اثر : ترجمه–جلد دوم این کتاب به عنوان برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره دوم کتاب سال معرفی شد–آشنایی با کتاب این کتاب ترجمه کتاب Mechanics of Materials تألیف James M.Gere,S.P Timoshenko dames در تدوین و تصنیف این کتاب، کوش به عمل آمده است که مطالب نظری و روشهای تجربی به نحوی جمع آوری و تنظیم شوند که برای استادان قابل تدریس باشند؛ همچنین با شرح کافی و ذکر مثالهای متعدّد و مصوّر و مورد استفاده مستقیم در دور ?لیسانس، دانشجویان بتوانند بسادگی اصول بنیادی این علم را درک کنند. در عین حال بخشی از مطالب متن از نظر کیفی فراتر از حد عمومی دور ?لیسانس بوده و حاوی مطالبی مهم درسطح عالی و کاملاً تخصصی است، به طوری که دانشجویان دوره های بعد از لیسانس نیز که به تحقیق، طرح، یا مطالعات عمیق شخصی مشغول هستند می توانند از آنها به عنوان مرجع قابل اعتمادی که حاوی مطالب جدیدی است استفاده کنند. مترجم محترم با تکیه بر تجرب ?چندین سال ?تدریس درس مقاومت مصالح و نیز با توجه به کمبود کتاب در این موضوع، که شامل مسائل علمی جدید باشد، به ترجم ?این کتاب اقدام کرده است. جلد دوم این کتاب شامل چهارفصل بوده و به تجزیه و تحلیل سیستمهای نامعین و مباحث تخصصی مقاومت مصالح اختصاص دارد. عناوین این چهارفصل بدین شرح است. خمش نامتقارن، خمش غیرارتجاعی، ستونها، روش انرژی (تجزیه و تحلیل ساختمانی و روشهای انرژی). علاوه بر این در پایان هر فصل مسائل متناسب با محتوای فصل طرح شده که خود بر ارزش آموزشی کتاب افزوده است.

جبه دارمارالانی، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر پرویز جبه دارمارالانی در سال ۱۳۲۰ ه.ش در تبریز بدنیا آمد. او پس از اخذ مدرک کارشناسی مهندسی برق از دانشگاه تهران برای تکمیل تحصیلات دانشگاهی به آمریکا عزیمت کرد و موفق شد مدرک کارشناسی ارشد و دکتری رشته فوق را از دانشگاه برکلی کالیفرنیا دریافت کند.سپس به ایران آمد و از سال ۱۳۴۲ در دانشکده فنی تهران به تدریس مشغول شد. وی استاد ممتاز دانشگاه تهران و چهره ماندگار در عرصه مهندسی برق در سال ۱۳۸۱می باشد. ترجمه کتابهای" سیستم کنترل نوین "و "روشهای کامپیوتری طرح و تحلیل مدار "پرویز جبه دارمارالانی ، به ترتیب در دورهای ششم و نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شده است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی

برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : پرویز جبه دار مارالانی دورهٔ تحصیلات دبستان و دبیرستان را در زادگاه خود به پایان برد و در سال ۱۳۳۸ به دانشگاه تهران راه یافت. وی در سال ۱۳۴۲ با کسب رتبهٔ اول موفق به دریافت درجهٔ مهندسی برق از دانشکده فنّی دانشگاه تهران گردید و سپس در سال ۱۳۴۳ جهت تکمیل تحصیلات دانشگاهی راهی آمریکا شد و با احراز رتبهٔ ممتاز، به دریافت درجات فوق لیسانس (۱۳۴۵) و دکتری مهندسی برق (۱۳۴۷) از دانشگاه کالیفرنیا (برکلی) نایل آمد.خاطرات و وقایع تحصیل : سفرهای پرویز جبه دار مارالانی به آمریکا (اقامت) و کانادا (تدریس) از وقایع مهم روزگار تحصیل وی بوده اند.فعالیتهای ضمن تحصیل : پرویز جبه دار مارالانی در هنگام تحصیل در رشته مهندسی برق، به مطالعه و نظریه اساسی مدارها و شبکه ها و سیستم های کنترل نوین و سیگنالها و سیستم ها می پرداخت.وقایع میانسالی : پرویز جبه دار مارالانی از سال ۱۳۴۲عضو هئیت علمی دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه تهران شد . وی از سال ۱۳۴۸ از آمریکا به ایران بازگشت و به تدریس ادامه داد. اما در سال ۱۳۴۹ به آمریکا رفت و به تحقیق در آزمایشگاه بل پرداخت اما پس از اندکی بازگشت و به تدریس ادامه داد و تا کنون به این فعالیت اشتغال دارد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل ، عضویت ها و مسئولیت های پرویز جبه دار مارالانی به قرار زیر است: - استادیار گروه مهندسی برق دانشکدهٔ فنّی (۵۲ – ۱۳۴۹) و دانشیار گروه مهندسی برق دانشکده فنّی (۶۵ – ۱۳۵۲) دانشگاه تهران - سرپرستی دوره دکترای مهندسی برق دانشگاه تهران - عضویت کمیته برق شورایعالی برنامه‌ریزی - از سال ۱۳۶۵ تاکنون استاد تمام وقت گروه مهندسی برق دانشکدهٔ فنی دانشگاه تهران - محقق در آزمایشگاههای تحقیقاتی بل در آمریکا ۱۳۴۹ه.ش - عضو پیوسته در فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران - استاد مدعو دانشگاه واترلوی کانادا - مدیر گروه مهندسی برق دانشکده فنی - رئیس انستیتوالکتروتکنیک دانشگاه تهران - رئیس مرکز انفورماتیک دانشگاه تهرانفعالیتهای آموزشی : پرویز جبه دار مارالانی از سال ۱۳۴۲تا کنون استاد بخش برق و کامپیوتر دانشکده فنی دانشگاه تهران است. وی در دانشگاه واترلوی کانادا نیز استاد مدعو بوده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : پرویز جبه دار مارالانی تدریس و تصدی مسئولیت های علمی، به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری درزمینه مهندسی برق مشغول است.آرا و گرایشهای خاص : پرویز جبه دار مارالانی در حوزه مطالعات تخصصی مهندسی برق به نظریه مدارها، تحلیل مدار، سیستم های کنترل نوین و ... علاقمند و صاحب تالیفات و تحقیقاتی در این زمینه است.جوائز و نشانها : ترجمه کتابهای" سیستم کنترل نوین "و" روشهای کامپیوتری طرح و تحلیل مدار "پرویز جبه دارمارالانی ، به ترتیب در دورهای ششم و نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شده است.

آثار : آنالیز عددی و روشهای کامپیوتری ویژگی اثر : (ترجمه –) ۲ جلد – انتشارات دانشگاه تهران - ۱۳۶۰۲ الکترومغناطیس برنامه‌نویسی فرترن ویژگی اثر : (تألیف –) کانون معرفت – ۱۳۵۳۴ روشهای کامپیوتری طرح و تحلیل مدار ویژگی اثر : (ترجمه) ،این کتاب در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.آشنایی با کتاب: «روش‌های کامپیوتری طرح و تحلیل مدار»: این کتاب دارای هفده فصل است که ده فصل اول آن در مورد تئوری و روشهای محاسباتی و الگاریتمی متناظر با تحلیل مدارهای خطی متمرکز شده است. فصل‌های ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ مطالب اساسی و الگاریتمی مربوط به تحلیل مدارهای غیر خطی را ارائه می‌دهند. فصلهای باقیمانده کتاب در مورد کاربرد این روشها در طراحی مدارهای خطی و غیر خطی می‌باشند، در این کتاب روشهای آلگاریتمی و مدرن محاسباتی مورد استفاده در تحلیل و طراحی مدارهای الکترونیکی مورد توجه اصلی بوده و اصول ساختن اینگونه آلگاریتمها و بسته‌های نرم‌افزاری مربوط به طور وسیعی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند. با توجه به توسعه تکنولوژیکی و ساخت کامپیوترهای ارزان قیمت و در دسترس عمومی قرار گرفتن امکانات عظیم محاسباتی، آشنائی با ابزارهایی که کارهای روزمره مهندسی و محاسباتی را با سرعت‌های بسیار زیاد انجام داده و

مدارهایی طراحی کنند که از لحاظ عملکردهای مختلف بهترین پاسخ را ارائه می‌دهند از مسائل اصلی مورد توجه تکنولوژی امروز است، که این کتاب چنین امکاناتی را در حد وسیعی فراهم می‌آورد. همچنین برای انجام دادن مراحل مختلف تحلیل و طراحی مورد بحث در فصول مختلف کتاب یک بسته نرم افزار کامل تهیه شده در آخر کتاب آورده شده است ـ مطالب کتاب همراه با بسته‌نرم افزاری مختلف موجود در آن ـ قابلیت بسیار خوبی از لحاظ تحلیل و طراحی مدارهای الکترونیکی مورد نیاز تکنولوژی مهندسی برق امروز و فردا در اختیار خوانندگان آن قرار می‌دهد. ۵ سیستم کنترل نوین ویژگی اثر : (ترجمه —) مرکز نشر دانشگاهی — ۱۳۶۶ –این کتاب در دوره ششم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است۶ سیگنالها و سیستم ها ویژگی اثر : (ترجمه —) ۲ جلد — انتشارات دانشگاه تهران — ۱۳۶۶۷ طرح و ترکیب مدار ویژگی اثر : (ترجمه —) مرکز نشر دانشگاهی — ۱۳۶۴۸ میدان موج نظریه احتمال و کاربردهای آن ویژگی اثر : آن (تألیف—) ۲ جلد — انتشارات دانشگاه تهران — ۱۳۵۵۱۰ نظریه اساسی مدارها و شبکه ها ویژگی اثر : (ترجمه —) ۲ جلد — انتشارات دانشگاه تهران — ۱۳۵۳ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

جلالی، علی اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی اکبر جلالی،در ۱۳۲۳ در شاهرود به دنیا آمد.وی فوق دکترای برق در رشته کنترل و متخصص فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) از دانشگاه ویرجینیای غربی آمریکا می‌باشند. در حال حاضر ایشان به عنوان استاد دانشگاه علم و صنعت ایران، در پژوهشکده الکترونیک و دانشکده برق دانشگاه علم و صنعت ایران به تدریس و تحقیق مشغول بوده، و استاد پاره وقت دانشگاه ویرجینیای غربی می‌باشند.دکتر جلالی جزء محققان آینده‌نگر بوده و نظریه موج چهارم، عصر مجازی را برای اولین بار در دنیا مطرح کرده‌اند. ایشان تا کنون چندین پروژه ICT را در سطح ملی در زمینه‌های مختلف توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات انجام داده‌اند.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : کنترلتحصیلات رسمی و حرفه ای : علی اکبر جلالی، فوق دکترای برق و متخصص فناوری اطلاعات (IT) از دانشگاه ویرجینیای غربی آمریکا می‌باشند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : کارنامه شغلی دکترعلی‌اکبر جلالی ▪: معاون پژوهشکده الکترونیک دانشگاه علم و صنعت ایران ▪ عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت ایران ▪استاد پاره وقت دانشگاه ویرجینیای غربی ▪ عضو مستقل یونسکو در آموزش و فناوری منطقه آسیا و اقیانوسیه ▪ عضو کمیته آموزش مجازی کشور ▪ عضو هیات مدیره انجمن ICT ایران ▪ عضو هیات مدیره انجمن مطالعات جامعه اطلاعاتی ایران ▪ عضو شورای پژوهشی آموزش و پرورش کشور . از فعالان توسعه فرهنگ ICT در کشور، با ارائه بیش از ۵۰۰ برنامه رادیو و تلویزیونی و بیش از ۱۲۰۰ سخنرانی علمی و ارائه دهها مقاله و مصاحبه در روزنامه‌ها و مجلات علمی کشور و در سطح بین‌المللی. . مجری سند راهبردی شهر الکترونیک مشهد با محوریت شهرداری . مجری تدوین سند راهبردی ICT روستائی کشور . مجری تدوین سند راهبردی ICT استان مازندران . مجری، تهیه و تدوین RFP سند راهبردی ICT سازمان گسترش و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران . مجری، تهیه نرم افزار آموزش مجازی ضمن خدمت دبیران کشور در وزارت آموزش و پرورش. . مشاور و ناظر تدوین سند راهبردی ICT استان قم . بانی، مشاور و طراح پروژه ملی تجهیز ده هزار روستا به دفاتر خدمات کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در سطح کشور. . مشاور آموزش و فناوری اطلاعات بانک ملی ایران .مجری پروژه دولت الکترونیکی و پروژه کار از راه دور در شرکت فولاد مبارکه اصفهان . ارائه دهنده اولین درس مجازی بر روی شبکه اینترنت در ایران مراکزی که فرد از بانیان آن

به شمار می آید : لیست بخشی از خدمات ایشان به شرح ذیل است: ۱- طراحی شهر الکترونیک کیش (این پروژه در سال ۱۳۷۹ شروع شد و در فرهنگ سازی توسعه ICT کشور نقش مؤثری داشته و هم اکنون توسط یک شرکت ایرلندی دنبال می‌شود). ۲- طراحی همایش جهانی شهرهای الکترونیکی و اینترنتی (این همایش با حضور ۱۵۰۰ نفر در اردیبهشت ۱۳۸۰ در جزیره کیش برگزار شد و نقطه عطفی در توسعه ICT کشور گردید). ۳- طراحی همایش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستا (در اسفند ماه ۱۳۸۲ با حضور ۷۰۰ نفر از مدیران و کارشناسان کشور برگزار شد و آغازگر فعالیتهای ICT روستایی در کشور گردید). ۴- طراحی اولین مرکز جامع خدمات کاربردی اینترنت در ایران، ASP (حاصل این پروژه تحقیقاتی یک کتاب تألیفی و چندین مقاله کاربردی شد؛ و منشاء راه‌اندازی ICP ها در کشور گردید). ۵- طراحی اولین روستای اینترنتی ایران" شاهکوه "که تاکنون بیش از یک میلیون نفر از سراسر جهان از طریق وب سایت از آن بازدید کرده‌اند و اغلب رسانه‌های جهان آنرا مورد توجه قرار داده‌اند. ۶- طراحی اولین مرکز جامع خدمات کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات روستائی کشور که در پنجم خردادماه ۱۳۸۳ توسط رئیس قوه قضائیه بصورت مجازی و وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات بصورت حضوری افتتاح گردید. ۷- طراحی مقدماتی کریدور ICT شمال کشور (شامل استانهای گیلان، گلستان و مازندران). ۸- ارائه دهنده اولین درس مجازی روی شبکه اینترنت در ایران‌آرا و گرایشهای خاص : دکتر جلالی جزء محققان آینده‌نگر بوده و نظریه موج چهارم، عصر مجازی را برای اولین بار در دنیا مطرح کرده‌اند. ایشان تا کنون چندین پروژه ICT را در سطح ملی در زمینه‌های مختلف توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات انجام داده‌اند.جوائز و نشانها ▪ : برنده جایزه E. Aisia AWARD یا جایزه برترین پروژه خلاقیت و فناوری در حوزه منطقه آسیا و اقیانوسیه به‌خاطر تاسیس نخستین روستای الکترونیکی جهان ▪ پژوهشگر و محقق برتر IT کشور در سال ۱۳۸۲ ▪ استاد نمونه دانشکده برق دانشگاه علم و صنعت ایران در سال‌های ۷۵و ۷۶ ▪ مقام اول ترجمه کتاب سال در سال ۱۳۷۸ به‌خاطر ترجمه کتاب PLC .پژوهشگر نمونهٔ دانشکده برق در سال ۱۳۸۲ ، ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ . کتاب PLC دکتر علی اکبر جلالی مقام برتر کتاب سال در رشته کامپیوتر را به خود اختصاص داده است.چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی دکتر علی اکبر جلالی به قرار زیر است: - مؤلف و مترجم ۲۶ کتاب در زمینه مهندسی برق و ICT که کتاب PLC ایشان مقام اول ترجمه کتاب سال ۱۳۷۸ را در سطح کشور را داشته است، و کتاب Reduced Order Systems ایشان به زبان انگلیسی در سال ۲۰۰۶ توسط انتشارات Springer در آمریکا به چاپ رسیده است و در NASA و دانشگاههای معتبر جهانبه عنوان کتاب مرجع استفاده می‌شود. - مؤلف بیش از ۱۰۰ مقاله علمی ارائه شده در مجلات و کنفرانسهای علمی داخلی و خارجی در حوزه مهندسی برق و کنترل و ارائه ۱۲۰۰ مقاله در حوزه فناوری اطلاعات - استاد راهنمای ۵ دانشجوی دکترا، ۴۰ فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد و ۱۵ دانشجوی کارشناسی در دانشگاه علم و صنعت ایران و تعداد دیگری در سایر دانشگاههای کشور

آثار : برنامه ی Excel ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمدعلی عباسی، علی اکبر جلالی، محمدحسین طالب بیدختی ناشر: مدرسه - ۰۳ خرداد، ۱۳۸۷ ۲ برنامه ی Front page ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمدعلی عباسی، علی اکبر جلالی، محمدحسین طالب بیدختی ناشر: مدرسه - ۰۳ خرداد، ۱۳۸۷ ۳ برنامه ی PowerPoint ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمدعلی عباسی، علی اکبر جلالی، محمدحسین طالب بیدختی ناشر: مدرسه - ۰۳ خرداد، ۱۳۸۷ ۴ برنامه ی Word ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمدعلی عباسی، علی اکبر جلالی، محمدحسین طالب بیدختی ناشر: مدرسه - ۰۳ خرداد، ۱۳۸۷ ۵ تحلیل مدار و الکترونیک با استفاده از MATLAB ویژگی اثر : پدیدآورنده: جان اوکی یر آتیا، علی اکبر جلالی (مترجم)، حامد مجللی (مترجم) ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران - ۱۳۸۲ ۶ چگونه به فرزندان خود Internet بیاموزید ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین بیدختی، مرتضی محمودی، علی اکبر جلالی (زیرنظر) ناشر: ناقوس - ۱۴ فروردین، ۱۳۸۴ ۷ حل جامع مسائل سیگنال ها و سیستم ها ویژگی اثر : پدیدآورنده:

سعید مطیعیان، محمد آقابابایی علویجه، علی اکبر جلالی (زیرنظر) ناشر: آذر - ۱۲ شهریور، ۱۳۸۷ ۸ روستای الکترونیکی ویژگی اثر : پدیدآورنده: علی اکبر جلالی، محمدامین زارع، سعید روحانی ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران - ۰۶ دی، ۱۳۸۵ ۹ شهر الکترونیک ویژگی اثر : پدیدآورنده: علی اکبر جلالی ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران - ۲۷ آذر، ۱۳۸۴ ۱۰ کنترل کننده های منطقی برنامه پذیر ویژگی اثر : پدیدآورنده: رونالد ریس، جان ویلیام وب، علی اکبر جلالی (مترجم)، حمید محمودی (مترجم) ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران - ۱۳۸۲ ۱۱ مقدمه ای بر کارآفرینی دیجیتالی ویژگی اثر : پدیدآورنده: علی محمد آقازمانی، عبدالله شهریوری، علی اکبر جلالی (مقدمه) ناشر: ناقوس - ۳۱ مرداد، ۱۳۸۶ ۱۲ ملاحظات مدیریتی و اجرایی پیاده سازی سیستم های برنامه ریزی منابع سازمان ویژگی اثر : پدیدآورنده: دیویدلوئیس اولسون، علی اکبر جلالی (مترجم)، محمدامین زارع (مترجم)، سعید روحانی (مترجم) ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران - ۲۵ آبان، ۱۳۸۴ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

جوهری مجد، وحید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر وحید جوهری مجد درجه کارشناسی را در رشته مهندسی برق در سال ۱۳۶۷ از دانشگاه تهران، و درجه کارشناسی ارشد و دکترا را در گرایش نظریه کنترل به ترتیب در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۷۴ از گروه مهندسی برق دانشگاه پیتسبورگ در ایالت پنسیلوانیای آمریکا کسب نمود. سپس او در سال ۱۳۷۵ به هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در تهران پیوست که هم اکنون دانشیار گروه مهندسی کنترل و سرپرست آزمایشگاه سیستم‌های کنترل هوشمند در این دانشگاه می‌باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : نظریه کنترلتحصیلات رسمی و حرفه ای : وحید جوهری مجد درجه کارشناسی را در رشته مهندسی برق در سال ۱۳۶۷ از دانشگاه تهران، و درجه کارشناسی ارشد و دکترا را در گرایش نظریه کنترل به ترتیب در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۷۴ از گروه مهندسی برق دانشگاه پیتسبورگ در ایالت پنسیلوانیای آمریکا کسب نمود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : وحید جوهری مجددر سال ۱۳۷۵ به هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در تهران پیوست که هم اکنون دانشیار گروه مهندسی کنترل و سرپرست آزمایشگاه سیستم‌های کنترل هوشمند در این دانشگاه می‌باشد.فعالیتهای آموزشی : دروس تدریس شده توسط دکتر وحید جوهری مجد به قرار زیر است : کنترل فازی، کنترل عصبی، شبکه های عصبی، کنترل بهینه، کنترل دیجیتال، طراحی سیستمهای کنترل به کمک کامپیوتر، هوش مصنوعی.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : آزمایشگاه سیستمهای کنترل هوشمند در سال ۱۳۸۵ توسط دکتر وحید جوهری مجد تأسیس گردیده است که امکانات محاسباتی و تحقیقاتی دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای ایشان در زمینه های هوش محاسباتی، شناسایی و کنترل هوشمند،سیستمهای عصبی فازی، عاملهای هوشمند، سیستم های آشوبناک، کنترل مقاوم، کنترل غیرخطی، و زیست شناسی سیستمی را فراهم میآورد.آرا و گرایشهای خاص : زمینه های تحقیقاتی ایشان شامل شناسائی و کنترل هوشمند، یادگیری چند عامله، کنترل فازی، کنترل مقاوم، کنترل غیرخطی، کنترل توان کسری، سامانه‌های آشوبناک، و زیست شناسی سامانه‌ای می‌باشد.چگونگی عرضه آثار : تعداد مقالات چاپ شده در مجلات معتبر علمی و پژوهشی:۲۸ مقاله تعداد مقالات ارائه شده در کنفرانس های علمی:۷۴ مقاله راهنمائی و مشاوره بیش از ۷۰ پایاننامه کارشناسی ارشد و رساله دکترا تاکنون تعداد پروژه های صنعتی و مّلی انجام شده:۴ مورد

آثـار : سیسـتمهای کنـترل هوشـمند تونـل ویژگی اثر : پژوهشـکده حمـل و نقـل، وزارت راه و ترابری،۱۳۸۶ منـابع زنـدگینامه :http://iranologyfo.com/

حاجی فیروزآبادی، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر احمـد حـاجی فیروزآبـادی در سال ۱۳۰۱ش در شـهر یزد به دنیـا آمـد.پس از اخـذ مـدرک کارشناسـی فیزیک ،برای تکمیل معلومات دانشگاهی راهی آمریکا شد و از دانشگاه مری‌لند کارشناسی ارشد و سپس دکترا رشتهٔ برق را اخذ نمود.در سال ۱۳۴۷ش به کشور مراجعت نموده و در دانشگاه صنعتی شریف به تدریس اشتغال یافت؛ و بالاخره در مهرماه ۱۳۶۷ش به افتخار بازنشستگی نائل آمـد. کتاب" خطوط، امواج و آنتنها "ترجمه احمـد حاجی فیروزآبادی ، در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : احمـد حـاجی فیروزآبـادی تحصـیلات مقـدماتی را در زادگـاه خود به پایان رسانـد و پس از گذرانـدن دورهٔ دانشسـرای مقدماتی یزد به دانشسرایعالی تهران راه یافت و بعد از دریافت درجهٔ لیسانس در رشـتهٔ فیزیک جهت ادامهٔ تحصیل به کشور امریکا عزیمت کرد و از دانشگاه مری‌لند فوق‌لیسانس و سپس دکترا در رشتهٔ برق اخذ نمودمشاغل و سمتهای مورد تصدی : احمد حاجی فیروزآبادی در سال ۱۳۴۷ش به کشور مراجعت نموده و در دانشگاه صـنعتی شـریف به تدریس اشـتغال یافت؛ و بالاخره در مهرماه ۱۳۶۷ش به افتخار بازنشستگی نائل آمد.جوائز و نشانها : کتاب" خطوط، امواج و آنتنها "ترجمه احمد حاجی فیروزآبادی ، در دوره هفتم کتـاب سـال جمهوری اسـلامی ایران از طرف وزارت فرهنـگ و ارشـاد اسـلامی به عنوان کتـاب سال برگزیـده شـد.چگونگی عرضه آثار : احمد حاجی فیروزآبادی در کنار تدریس در دانشگاه به امر تحقیق و پژوهش نیز اشتغال داشته که از آن جمله می‌توان به ترجمه بخشی از کتاب خطوط، امواج و آنتنها اشاره کرد.

آثـار : خطوط، امواج و آنتنهـا ویژگی اثر : ترجمه -این کتـاب در دوره هفتم کتـاب سال جمهوری اسـلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسـلامی معرفی و برگزیده شده است.آشـنایی با کتاب «خطوط، امواج و آنتنها»: این کتاب در پانزده فصل در زمینهٔ انتشار انرژی الکتریکی تألیف شـده است و مطالب آن با بررسـی نظریـهٔ خطوط انتقال از دیـدگاه نظریـهٔ مدار آغاز می‌شود و فصول بعدی کتاب ضـمن آشـنا کردن خواننده با نظریهٔ امواج، نظریهٔ آنتن و مفاهیم اساسـی انتشار امواج رادیویی را تبیین می‌کند. در ارائهٔ مباحث، ضـمن اجتناب از تفصـیل، سـعی شـده است مطالب نظری و مطالب عملی به موازات هم عرضه شوند. ترجمه براساس چاپ دوم (۱۹۷۳) متن انگلیسی کتاب فراهم آمده است منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

حجت کاشانی، فرخ

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر کاشـانی در سال ۱۳۲۰ در مشـهد مقـدس به دنیا آمد،در سال ۱۳۴۲ در رشـتهٔ مهندسـی برق دانشکدهٔ فنی دانشگاه تهران فارغ

التحصیل شد و سپس برای ادامهٔ تحصیل به آمریکا رفت و در سالهای ۱۳۴۹ و ۱۳۵۱ موفق به اخذ فوق لیسانس و سپس دکترای الکترونیک از دانشگاه لوس آنجلس کالیفرنیا شد.وی هم اکنون استاد تمام دانشکده مهندسی برق دانشگاه علم وصنعت ایران است. کتاب"سیستمهای مخابرات الکترونیکی "فرخ حجت کاشانی ، در دوره دوم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقاوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : فرخ حجتت کاشانی درسال ۱۳۲۰ ه . ش چشم به جهان گشود، گویاخانواده نی اصلا کاشانی بوده اند .تحصیلات رسمی و حرفه ای : فرخ حجت کاشانی دارای کارشناسی الکترونیک از دانشکده فنی دانشگاه تهران درسال ۱۳۴۲ ، کارشناسی ارشد ودکتری مخابرات از دانشگاه کالیفرنیا درلوس انجلس امریکا درسالهای ۱۳۴۹ و۱۳۵۱ بوده است .خاطرات و وقایع تحصیل : فرخ حجت کاشانی دکتری مهندسی مخابرات رااز دانشگاه کالیفرنیلی امریکا دریافت کرد واین از مقاطع مهم زندگی علمی وی به شمارمی رود .فعالیتهای ضمن تحصیل : فرخ حجت کاشانی درحین تحصیل دررشته های الکترونیک ومخابرات به مطالعه ، تحقیق وتالیف آثاری درباره میکروویو، رادار، انتنهای علمی ، ... مشغول بوده است .وقایع میانسالی : فرخ حجت کاشانی پس از اخذ کتری مخابرات ازامریکا وبازگشت به ایران ازسال ۱۳۵۰ به عنوان عضوهئت علمی دانشگاه علم وصنعت ایران استخدام شد وتامرحله استادی نیزترقی نمود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فرخ حجت کاشانی عضوهئت علمی ،استادیار ، دانشیار ، واستاد دانشگاه علم وصنعت ایران بوده است .دکتر کاشانی علاوه بر فعالیتهای علمی و تحقیقاتی، چندین سال در سمت رئیس گروه الکترونیک دانشگاه علم و صنعت و نیز رئیس دانشکده برق و همچنین معاون پژوهشی این دانشگاه به فعالیت اشتغال داشته است.فعالیتهای آموزشی : فرخ حجت کاشانی به عنوان عضوهئت علمی ، دانشیار، واستاد گروه مهندسی برق گرایش مخابرات دردانشکده مهندسی برق دردانشگاه علم وصنعت ایران به تدریس دروس الکترومغناطیسی رادار ،میدانها وامواج ، آنتن ۲ ، خطوط انتقال ، سنتز وفیلترو ملیکرویو ، مشغول بوده است . ایشان در کنار کار تدریس به یک سلسله فعالیتهای پژوهشی نیز مبادرت ورزیده اند که عبارت است از: پروژهٔ موج بر باند وسیع (زیرنظر صنایع الکترونیک ایران)، پروژه آنتن HF کوچک (زیرنظر سازمان هواشناسی)، پروژهٔ سیستم ردگیری UHF (زیر نظر سازمان هواشناسی)، و پروژه رادار برای نابینایان (زیرنظر سازمان پژوهشهای علمی کشور).سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : فرخ حجت کاشانی درکنار تدریس به مطالعه ، تحقیق وتالیف آثاری درباره برق ومخابرات مشغول است .آرا و گرایشهای خاص : فرخ حجت کاشانی دارای تحقیات وتالیفاتی پیرامون سیستم های مخابرات الکترونیکی می باشد .جوائز و نشانها : کتاب"سیستمهای مخابرات الکترونیکی "فرخ حجت کاشانی ، در دوره دوم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار : آشکار سازی رادار و سیستمهای ردگیری آنتنهای عملی اصول مهندسی میکرویو اندازه گیری الکترونیکی سیستمهای مخابرات الکترونیکی ویژگی اثر : این کتاب ، در دوره دوم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال معرفی و برگزیده شد. آشنایی با کتاب «سیستم های مخابرات الکترونیک»، جلد اول مخابرات الکترونیکی در دهه های اخیر به صورت یکی از گسترده ترین و پیشرفته ترین شاخه های مهندسی برق در آمده است. توسعه شگرف تکنولوژی و سیستم های مخابراتی الکترونیکی و پیشرفت های همه روز ?آن ناشی از تأثیر عمیق این رشته در زندگی مردم و در تمام عرصه های فعالیت فرهنگی و اجتماعی است. با توجه به این نکته و نیز نیاز شدید به معرّفی این شاخه از صنعت، مترجمان اقدام به ترجم ?این کتاب به زبان فارسی کرده اند. ویژگی اصلی این کتاب زبان روشن و ساده و دقیق آن از نظر علمی و نیز جامعیت و تنوع موضوعات آن است که در برگیرند ?اهم مسائل اساسی این رشته می باشد. ترجم ?فارسی کتاب در دو جلد صورت گرفته است. جلد اول، شامل فصول ۱ تا ۱۰ می باشد. فصلهای ۱ و۲ دربرگیرند ?مفاهیم کلی سیستم مخابراتی نظیر

اطلاعات، فرستنده و گیرنده،کانال، مدولاسیون و... می باشد. در فصل سوم پاره ای از مدارهای الکترونیکی خاص سیستم های مخابراتی بررسی شده است. فصلهای ۴ تا ۷ روشهای مدولاسیون دامنه (AM) و مدولاسیون فرکانس (FM) و باند جانبی تکی (SSB) و سیستمهای گیرند ?مربوط به روشهای فوق را مورد بررسی قرار میدهند. در فصلهای ۸ و ۹ و ۱۰، اصول، روشها و سیستمهای انتقال، تشعشع و انتشار امواج الکترومغناطیس نظیر خطوط انتقال فرکانس بالا، تشعشع و انتشار موج در فضای اطراف زمین و آنتنها مورد مطالعه قرار می گیرند. تمام فصلهای کتاب با مسائل و تمریناتی که پاسخ آنها داده شده و پرسشهایی برای خودآزمایی، که خواننده را در فهم مطالب یاری می کند همراه است. جلد دوم این کتاب که فصول ۱۱ تا ۱۷ را در بر می گیرد، اصول و ابزار سیستم های مخابراتی طول موج بسیار کوتاه (ماکروویولوزی)، سیستم های مخابراتی پالسی و تلویزیون تشریح می شود. در ترجم ?این کتاب به سبب فقدان اصطلاحات مناسب فارسی، تمامی اصطلاحات فنّی علمی به زبان انگلیسی همراه با برگردان فارسی آنها در متن ترجمه آورده شده است. علاوه بر این در مواردی که متن اصلی کتاب نارسا بوده توسط مترجمان اصلاح و تکمیل شده است. ۶ کاربردIC در مدارهای صوتی و ریز موجها منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

حسن آبادی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین حسن آبادی دارای دکترای رشته مهندسی برق عضویت هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با درجه دانشیار باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقمشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسین حسن آبادی عضوهیئت علمی و دانشیار گروه مهندسی برق در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه فردوسی مشهد است.فعالیتهای آموزشی : حسین حسن آبادی سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه مهندسی برق در دانشکده فنی مهندسی فردوسی مشهد به تدریس دروس تخصصی رشته مهندسی برق می پردازد.a

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

حسینی تودشکی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسین حسینی تودشکی در سال ۱۳۴۲ در شهرتودشک از توابع اصفهان بدنیا آمد. تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع دکتری از دانشگاه نیوساوت ویلز سیدنی استرالیا (در سال ۱۳۷۴) اخذ کرده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر حسین حسینی تودشکی تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع دکتری از دانشگاه نیوساوت ویلز سیدنی استرالیا (در سال ۱۳۷۴) اخذ کرده است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.آرا و گرایشهای خاص : حسین حسینی تودشکی عضو هیات علمی دانشکده مهندسی سیستم هوا و فضای دانشگاه صنعتی امیرکبیر درباره طراحی میکروماهواره" آوت ست ("چنین می گوید: کاربردهای این ماهواره تصویربرداری از ایران به منظور دریافت AUT Sat)

اطلاعات مراتع و جنگل‌ها و مانیتورینگ پوشش‌دهی گیاهی روی سطح کشور خواهد بود و کاربرد نظامی ندارد.جوائز و نشانها : از دکتر حسین حسینی تودشکی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ به مناسبت گرامیداشت پنجاهمین سال تاسیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تقدیر به عمل آمده است.

حکاک، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمد حکاک عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه تربیت مدرس می باشد.وی تحصیلات دانشگاهی را در دانشگاه بغداد عراق در رشته مهندسی برق آغاز کرد و پس از اخذ مدرک کارشناسی برای تکمیل معلومات دانشگاه یه آمریکا عزیمت کرد و دانشگاه ایلینوی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در رشته مهندسی برق به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۵۰ موفق به اخذ مدرک دکتری شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : مخابرات (میدان و موج)تحصیلات رسمی و حرفه ای : لیسانس : مهندسی برق , دانشگاه بغداد , عراق, ۱۳۴۲ فوق لیسانس : مهندسی برق , دانشگاه ایلینوی , آمریکا , ۱۳۴۷ دکتری : مهندسی برق , دانشگاه ایلینوی (, آمریکا , ۱۳۵۰مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مسؤولیت های اجرایی و اداری و مدیریتی دکتر محمد حکاک به ترتیب زیر است: ۱- عضو هفتمین هیأت مدیره مرکزی انجمن مهندسین برق والکترونیك ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۴ - ۲۹/۱۲/۱۳۸? ۲- عضو کمیته علمی چهاردهمین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، دانشگاه صنعتی امیر کبیر ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۴ - ۲۹/۰۱/۱۳۸ ?۳- سردبیر مجله علمی پژوهشی فنی ومهندسی دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۸/۱۳۸۳ - ۴- مسوول کمیته علمی سمپوزیوم بین المللی مخابرات IST۲۰۰۵)) ، مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۶/۱۳۸۳ - ۰۱/۰۶/۱۳۸۴ ۵- عضو کمیته علمی سیزدهمین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، دانشگاه زنجان ، زنجان, ۲۹/۰۱/۱۳۸۳ - ۲۹/۰۱/۱۳۸۴ ۶- عضو کمیته ارتقاء اعضای مرکز تحقیقات مخابرات ایران, ۲۹/۰۱/۱۳۸۲ - ۷- عضو هیئت رئیسه مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۳ - ۸- رئیس پژوهشکده انتقال در مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۳ - ۲۹/۱۱/۱۳۸۴ ۹- عضو کمیته علمی دوازدهمین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، دانشگاه فردوسی مشهد ، مشهد , ۲۹/۰۱/۱۳۸۳ - ۱۰- عضو هیئت تحریریه مجله علمی پژوهشی انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۳ - ۱۱- عضو هیات تحریریه مجله فضا ، سازمان فضائی ایران ، تهران, ۲۹/۰۱/۱۳۸۲ - ۱۲- عضو کمیته مشورتی سازمان فضایی ایران ، مرکز سنجش از دور ایران ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۱ - ۱۳- قائم مقام مجری طرح ماهواره کوچک مصباح در مرکز تحقیقات مخابرات ایران و سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۲ - ۱۴- عضو کمیته ارتقاء اعضای انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۲ - ۱۵- مسوول کمیته مطالعات مخابرات در انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۲ - ۲۹/۱۲/۱۳۸۳ ۱۶- عضو ششمین هیأت مدیره مرکزی انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۳ - ۲۹/۱۲/۱۳۸۳ ۱۷- رئیس هفتمین اجلاس گروه کاری" کاربردهای مخابرات ماهواره ای" سازمان منطقه ای ESCAP در بانکوك , ۰۱/۰۲/۱۳۸۱ - ۱۸- رئیس سمپوزیوم بین المللی مخابرات IST۲۰۰۳)) ، مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۱ - ۲۹/۰۶/۱۳۸۲ ۱۹- نایب رئیس ششمین کنفرانس آسیا واقیانوسیه در مورد همکاری چند جانبه در فن آوری وکاربردهای فضا ، پکن , ۲۹/۰۱/۱۳۸۰ - ۲۰- رئیس سمپوزیوم بین المللی مخابرات IST۲۰۰۱)) ، مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۷۹ - ۲۹/۰۶/۱۳۸۰ ۲۱- مشاور رئیس مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۰ - ۲۲- مدیر گروه پژوهشی آنتن و انتشار امواج در مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۰ -

۲۹/۱۲/۱۳۸۳ ۲۳- عضو پنجمین هیأت مدیره مرکزی انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۰۱/۰۱/۱۳۸۰ - ۲۹/۰۳/۱۳۸۱ ۲۴- رئیس ششمین اجلاس گروه کاری" کاربردهای مخابرات ماهواره ای" سازمان منطقه ای ESCAP در بانکوک , ۰۱/۱۲/۱۳۷۹ - ۲۵- نماینده اعضای هیأت علمی در کمیته ارتقاء دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷۹ - ۲۹/۰۱/۱۳۸۳ ۲۶- عضو کمیته فنی صندوق توسعه الکترونیک وتحقیقات صنعتی – وزارت صنایع , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۲۹/۰۱/۱۳۷۹ ۲۷- عضو اولین هیأت مدیره انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران (شاخه تهران, ۰۱/۰۱/۱۳۷۹ - ۲۹/۱۲/۱۳۸۰ ۲۸- طراح و برگزار کننده دوره آموزشی " تکنولوژی ماهواره های کم ارتفاع وکاربردهای آن " مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۲۹- مدیر مسؤول مجله بین المللی مهندسی ارتباطات - مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۲۹/۰۱/۱۳۸۲ ۳۰- رئیس هفتمین کنفرانس سالانه مهندسی برق ایران - مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۳۱- عضو کمیته مدیریتی طرح آسیائی ماهواره کوچک چند منظوره , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۳۲- عضو کمیسیون توسعه ، فن آوری و تحقیقات شورای عالی برنامه ریزی پست و مخابرات , ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ - ۳۳- رئیس چهارمین اجلاس گروه کاری" کاربردهای مخابرات ماهواره ای" سازمان منطقه ای ESCAP در تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۷ - ۳۴- مسؤول گروه تخصصی ملی کاربردهای ارتباطات ماهواره ای در سازمان ESCAP آسیا واقیانوسیه و نماینده کشور در آن, ۲۹/۰۱/۱۳۷۶ - ۳۵- رئیس مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۱۰/۰۷/۱۳۷۶ - ۲۹/۱۱/۱۳۷۹ ۳۶- مسؤول گروه پژوهشی زیر سیستم مخابرات ماهواره کوچک (مصباح) در سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران, ۲۹/۰۱/۱۳۷ -? ۳۷- عضو شورای دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۷۶ ۳۸- عضو شورای پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۷۶ ۳۹- مدیر کل دفتر پژوهشهای کاربردی دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۷۶ ۴۰- مجری قرارداد پژوهشی "مشاوره فنی مناقصه اخذ اطلاعات ماهواره ای ایستگاه زمینی ماهدشت " بین شرکت مخابرات ایران و مرکز سنجش از دور ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۶ - ۴۱- مجری قرارداد پژوهشی "تدوین استانداردهای مخابراتی ملی" بین مرکز تحقیقات مخابرات ایران و دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۷۹ ۴۲- مجری قرارداد پژوهشی "تدوین نرم افزار شناسائی علائم تصویری" بین مرکز تحقیقات مخابرات ایران و دانشگاه تربیت مدرس, ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۷۷ ۴۳- عضو هیأت تحریریه مجله فنی و مهندسی مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۲۹/۰۱/۱۳۸۳ ۴۴- عضو کمیته تحصیلات تکمیلی بخش مهندسی برق دانشگاه تربیت مدرس, ۲۹/۰۱/۱۳۷ - ?۴۵- عضو کمیته علمی دومین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، دانشگاه تربیت مدرس ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۳ - ۴۶- عضو کمیته علمی اولین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، دانشگاه صنعتی امیر کبیر ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۲ - ۴۷- عضو کمیته علمی اولین کنفرانس بین المللی تکنولوژی فضائی و کشورهای در حال توسعه - سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۴ - ۴۸- عضو کمیته فنی سازمان جنگلها و مراتع کشور برای پروژه شبکه های بیسیم استانهای مازندران و گیلان , ۲۹/۰۱/۱۳۷۳ - ۲۹/۰۱/۱۳۷۴ ۴۹- عضو هیأت رسمی جمهوری اسلامی ایران به اجلاس سران مختار اتحادیه جهانی مخابرات در کیوتو – ژاپن , ۲۹/۰۱/۱۳۷۳ - ۵۰- عضو هیأت رسمی جمهوری اسلامی ایران به کنفرانس توسعه ارتباطات آسیا و اقیانوسیه در سنگاپور , ۲۹/۰۱/۱۳۷۲ - ۵۱- عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس , ۲۹/۰۱/۱۳۷۲ - ۵۲- عضو هیأت رسمی جمهوری اسلامی ایران به کنفرانس جهانی رادیوئی (WARC۹۲) در اسپانیا , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۳- عضو کمیته تخصصی برق و الکترونیک پنجمین دوره جشنواره خوارزمی ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۴- نماینده مرکز تحقیقات مخابرات ایران در کمیته هماهنگی گروههای مطالعاتی شرکت مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۵- عضو اولین هیأت مدیره مرکزی انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران ، تهران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۶- عضو گروه مطالعاتی پروژه انتشار امواج موضوع قرارداد وزارت پست و تلگراف و تلفن با دانشگاه صنعتی امیر کبیر , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۷- عضو کمیته اجرائی "سمینار فیبر نوری و کربردهای آن" انجمن فیزیک ایران ، دانشگاه اصفهان ، اصفهان , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ - ۵۸- مشاور فنی و ناظر بر

احداث اطاق ساکت مایکروویو در دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیر کبیر , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ – ۵۹- ناظر اجرائی دوره کارشناسی ارشد "مخابرات مایکروویو" موضوع قرارداد مرکز تحقیقات مخابرات ایران با دانشگاه صنعتی شریف , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ – ۲۹/۰۱/۱۳۷ ?۶۰- رئیس بخش انتقال رادیوئی و نوری در مرکز تحقیقات مخابرات ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۶۴ – ۲۹/۰۱/۱۳۷۲ ۶۱- طراح شبکه سیم کشی برق والکترونیک وناظر بر اجرای آن در کارخانه ساخت قطعات الکترونیکی – بغداد – عراق , ۲۹/۰۱/۱۳?۶ – ۶۲- عضو کمیته مطالعاتی سازمان پژوهشهای علمی عراق برای تعریف طرح تلسکوپ رادیوئی در شمال عراق , ۲۹/۰۱/۱۳ –?? ۶۳- رئیس بخش مهندسی برق دانشکده فنی ومهندسی دانشگاه بغداد , ۲۹/۰۱/۱۳?۴ – ۲۹/۰۱/۱۳ ??۶۴- عضو هیأت علمی دانشکده فنی ومهندسی دانشگاه بغداد , ۲۹/۰۱/۱۳?۰ – ۲۹/۰۱/۱۳?۹ ۶۵- دستیار پژوهش (Research Assistant) و دستیار تدریس (Teaching Assistant) در بخش مهندسی برق دانشگاه ایلینوی – آمریکا , ۲۹/۰۱/۱۳۴۸ – ۲۹/۰۱/۱۳?۰ ۶۶- مهندس مجری شبکه های تأسیساتی برق و تلفن استادیوم بزرگ بغداد , ۲۹/۰۱/۱۳۴ – ?۶۷- مهندس طراحی شبکه های برق رسانی در موسسات نظامی عراق در مدت خدمت سربازی , ۲۹/۰۱/۱۳۴۳ – ۲۹/۰۱/۱۳۴۴ ۶۸- مهندس بهره برداری و نگهداری ایستگاه فرستنده های مخابراتی HF شرکت مخابرات عراق , ۲۹/۰۱/۱۳۴۲ – ۶۹- عضو کمیته علمی پانزدهمین کنفرانس سالانه سراسری مهندسی برق ایران ، مرکز تحقیقات مخابرات ایران , – عضویت در مجامع علمی : ۱- عضو انجمن مهندسین برق والکترونیک IEEE Member of (آمریکا) , ۲۹/۰۱/۱۳?۰ – ۲۹/۰۱/۱۳۶۲ ۲- عضو ارشد انجمن مهندسین برق والکترونیک IEEE Senior Member of(آمریکا) , ۲۹/۰۱/۱۳۶۲ – ۳- عضو انجمن مهندسین برق IEE Member of (انگلیس) , ۲۹/۰۱/۱۳?۷ – ۲۹/۰۱/۱۳۶۹ ۴- عضو برجسته انجمن مهندسین برق IEE Fellow of (انگلیس), ۲۹/۰۱/۱۳۶۹ – ۵- عضو برجسته انجمن مهندسین الکترونیک و رادیو IERE Fellow of(انگلیس) , ۲۹/۰۱/۱۳۶۴ – ۲۹/۰۱/۱۳۷۳ ۶- عضو انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران Member of IAEEE (ایران) , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ – ۷- عضو ارشد انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران Member of IAEEE Senior (ایران) , ۲۹/۰۱/۱۳۸۰ – ۸- عضو انجمن فیزیک ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۷۰ – ۹- عضو اولین , پنجمین و ششمین هیأت مدیره مرکزی انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران ۱۰ – , IAEEE- عضو اولین هیأت مدیره شاخه تهران انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران, ۲۹/۰۱/۱۳۷۸ – ۱۱- عضو کمیته ارتقا اعضای انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران ۱۲ – ۲۹/۰۱/۱۳۸۱ , IAEEE- مسؤول کمیته مطالعات مخابرات در انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ۲۹/۰۱/۱۳۸۱ –فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس تدریس شده توسط دکتر حکاک به قرار زیر است: ۱- مدارات الکترونیکی , کارشناسی دانشگاه ایلینوی (آمریکا) ۲- آزمایشگاه اندازه گیری الکتریکی , کارشناسی دانشگاه ایلینوی (آمریکا) ۳- ریاضیات مهندسی , کارشناسی دانشگاه بغداد (عراق) ۴- میدان . امواج و مایکروویو۱ , کارشناسی ۵- آنتن ۱ , کارشناسی دانشگاه بغداد و دانشگاه پولیتکنیک (عراق) ۶- خطوط انتقال , کارشناسی دانشگاه بغداد و دانشگاه پولیتکنیک (عراق) ۷- تکنولوژی الکتریکی , کارشناسی ۸- تاریخ مهندسی برق, کارشناسی ۹- سیستمهای رادار, کارشناسی دانشگاه بغداد (عراق) ۱۰- الکترومغناطیس پیشرفته , کارشناسی ارشد دانشگاه بغداد (عراق) ۱۱- طراحی سیستمهای مایکروویو , کارشناسی ارشد دانشگاه بغداد (عراق) ۱۲- ریاضیات مهندسی پیشرفته , کارشناسی ارشد دانشگاه بغداد (عراق) ۱۳- آنتنهای پیشرفته (آنتن ۲), کارشناسی ارشد دانشگاه های صنعتی شریف ، صنعتی امیر کبیر ،صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی و تربیت مدرس ۱۴- انتشار امواج پیشرفته , کارشناسی ارشد خواجه نصیر الدین طوسی و تربیت مدرس ۱۵- مخابرات ماهواره ای , کارشناسی ارشد و دکترا خواجه نصیر الدین طوسی ، تربیت مدرس و امیر کبیر ۱۶- مخابرات سیار , کارشناسی ارشد تربیت مدرس ۱۷- تحلیل و طراحی آنتنهای رفلکتوری , دکترا تربیت مدرس ۱۸- اثرات انتشار امواج در مسیر ماهواره-زمین , دکترا تربیت مدرس ۱۹- روشهای تحلیلی در الکترومغناطی , دکترا تربیت مدرسآرا و گرایشهای خاص : زمینه های مورد علاقه تحقیقاتی دکتر محمد حکاک به قرار زیر است: ۱- تئوری و فن آوری

آنتنهای مایکروویو ۲- تئوری و فن آوری قطعات موجبری و ترکیبات آن ۳- تئوری و فن آوری ایستگاههای زمینی سیستمهای ماهواره ای ۴- تئوری و فن آوری ماهواره های کوچک وکاربردهای آنها ۵- تئوری انتشار امواج در محیطهای باز و بسته ۶- روشهای تحلیلی در آنتن و الکترومغناطیس ۷- مخابرات ماهواره ای ۸- مخابرات سیار زمینی و ماهواره ایجوائز و نشانها : ۱- جایزه رئیس جمهور و شش سازمان دولتی بمناسبت کسب رتبه اول دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه بغداد در فارغ التحصیلی , دانشگاه بغداد, ۱۳۴۲ ۲- نامه تشکر و قدردانی و تقدیم هدیه انجمن IEEE بخاطر ایراد سخنرانی علمی در یکصدمین سالگرد تأسیس انجمن , ایران, ۱۳۶۲ ۳- نامه تشکر و قدردانی انجمن فیزیک ایران بخاطر زحمات در برگزاری سمینار " تارهای نوری " , ایران, ۱۳۷۰ ۴- - لوح تقدیر ریاست دانشگاه تربیت مدرس به عنوان استاد موفق سال تحصیلی ۷۵-۷۴ , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۷۵ ۵- لوح تقدیر نخستین کنفرانس دانشجوئی مهندسی برق کشور بخاطر ایراد سخنرانی علمی کاربردی , ایران, ۱۳۷۷ ۶- لوح تقدیر معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه بخاطر عضویت در شورای عالی برنامه ریزی ارتباطات ومشارکت در تدوین برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی وفرهنگی کشور , ایران, ۱۳۷۸ ۷- جایزه ولوح تقدیر سازمان COMSTECH بخاطر کسب رتبه اول تحقیقات کاربردی در سیزدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی , ایران, ۱۳۷۸ ۸- جایزه ولوح تقدیر رئیس جمهوری بخاطر کسب رتبه اول تحقیقات کاربردی در سیزدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی , ایران, ۱۳۷۸ ۹- لوح تقدیر معاون برنامه ریزی و توسعه وزارت پست وتلگراف وتلفن بخاطر کسب رتبه اول توسعه تحقیقات در جشنواره شهید رجائی , ایران, ۱۳۷۹ ۱۰- لوح تقدیر رئیس جمهوری بخاطر کسب رتبه اول توسعه تحقیقات برای مرکز تحقیقات مخابرات ایران در جشنواره شهید رجائی , ایران, ۱۳۷۹ ۱۱- نامه تشکر و قدردانی معاون آموزش ، تحقیقات و فن آوری وزارت پست وتلگراف وتلفن بخاطر برگزاری موفقیت آمیز و رضایت بخش اولین همایش " نقش ارتباطات در ارتقاء بهره وری کشور " , ایران, ۱۳۷۹ ۱۲- لوح تقدیر دبیر کمیته دائمی کنگره همکاریهای دولت ، دانشگاه و صنعت برای توسعه ملی بخاطر نمونه بودن مرکز تحقیقات مخابرات ایران در سطح کشور , ایران, ۱۳۷۹ ۱۳- لوح تقدیر از مرکز تحقیقات مخابرات ایران برای موفقیت در برگزاری سمپوزیوم بین المللی مخابرات IST۲۰۰۱)) , ایران, ۱۳۸۰ ۱۴- لوح تقدیر و هدیه دومین همایش سیستمهای تعیین موقعیت ماهواره ای بخاطر ایراد سخنرانی کلیدی , ایران, ۱۳۸۰ ۱۵- لوح تقدیر از معاون فن آوری اطلاعات وبرنامه ریزی وزارت پست وتلگراف وتلفن بخاطر موفقیت در برگزاری سمپوزیوم بین المللی مخابرات IST۲۰۰۳)) , ایران, ۱۳۸۲ ۱۶- جائزه ولوح تقدیر بعنوان یکی از بانیان پژوهش از انجمن مهندسین برق والکترونیک ایران , ایران, ۱۳۸۳ ۱۷- جائزه ولوح تقدیر از وزیر علوم ، پژوهش و فن آوری بعنوان استاد نمونه کشوری , ایران, ۱۳۸۴ ۱۸- جائزه ولوح تقدیر از رئیس دانشگاه تربیت مدرس بعنوان استاد نمونه کشوری , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۴ ۱۹- لوح تقدیر از رئیس دانشکده فنی ومهندسی دانشگاه تربیت مدرس بعنوان استاد نمونه کشوری , ایران, ۱۳۸۴ ۲۰- جائزه ولوح تقدیر از رئیس دانشگاه تربیت مدرس بعنوان سردبیر مجله نمونه فنی ومهندسی دانشگاه , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۴ ۲۱- جایزه ولوح تقدیر از رئیس بخش مهندسی برق وکامپیوتر برای دبیری علمی شانزدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۷ ۲۲- لوح تقدیر از رئیس دانشگاه تربیت مدرس برای دبیری علمی شانزدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۷ ۲۳- لوح تقدیر از وزیر ارتباطات وفناوری اطلاعات برای دبیری علمی شانزدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۷ ۲۴- لوح تقدیر از معاون پژوهشی رئیس جمهور برای دبیری علمی شانزدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران , دانشگاه تربیت مدرس, ۱۳۸۷ چگونگی عرضه آثار : تعداد مقالات چاپ شده داخلی :۱۴ مورد تعداد مقالات چاپ شده بین المللی:۳۱ مورد تعداد مقالات ارائه شده در کنفرانس های داخلی:۴۰ مورد تعداد مقالات ارائه شده در کنفرانس های بین المللی:۵۱ مورد تعداد پایان نامه های کارشناسی ار شد تحت مشاوره/راهنمایی:۴۶ مورد تعداد رساله های تحت مشاوره/راهنمایی:۱۳ مورد

آثار : انتشار امواج رادیوئی برای سیستمهای بی سیم مدرن ویژگی اثر : ۱۳۸۴–مرکز نشر دانشگاه تربیت مدرس۲ اندازه گیری مشخصات سیستمهای آنتن مخابرات سیار ویژگی اثر : ۱۳۸۵با مشارکت دکتر فرخ آرزم– مرکز تحقیقات مخابرات ایران،۳ تکنولوژی موجبرها ویژگی اثر : ۱۳۷۱–انتشارات به نشر آستانه قدس رضوی۴ سیستمهای مخابرات ماهواره ای و کاربردهای آن ویژگی اثر : ۱۳۶۸–انتشارات سروش۵ مبانی طراحی مخابرات سیار ویژگی اثر : ۱۳۸۰–مرکز نشر دانشگاهی ، تهران۶ مخابرات سیار ماهواره ای ویژگی اثر : ۱۳۸۱–انتشارات نص ، تهران۷ مسائل الکترومغناطیس ویژگی اثر : ۱۳۵۵انتشارات شخصی منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

حلالی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمد حلالی در سال ۱۳۴۲ در تهرن بدنیا آمد. پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه ،تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته علوم و مهندسی مواد در کالج علوم و تکنولوژی امپریال انگلستان اغاز کرد. وی در این کالج تا مقطع دکترای همان رشته به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۷۲ موفق به اخذ دکترای رشته پردازش مواد نائل آمد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمد حلالی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه ،تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته علوم و مهندسی مواد در کالج علوم و تکنولوژی امپریال انگلستان اغاز کرد و در سال ۱۳۶۸ فارغ التحصیل شد. وی در این کالج تا مقطع دکترای همان رشته به تحصیل و تکمیل معلوماتش پرداخت و در سال ۱۳۷۲ موفق به اخذ دکترای رشته پردازش مواد نائل آمد.دکتر حلالی از سال ۱۳۷۳ دور فوق دکترای خود را در امپریال کالج انگلستان شروع کرد و در سال ۱۳۷۶ به پایان رسانید.

همسر و فرزندان : دکتر محمد حلالی متاهل است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی دکتر محمد حلالی به قرار زیر است: عضو موسسه مواد (IOM۳) انگلستان عضو موسسه مهندسین مواد ایرانی استاد دانشگاه صنعتی شریف ،دانشگاه علوم و مهندسی مواد از سال ۱۳۷۹ تا کنون استاد دانشگاه امیرکبیر،دانشکده مهندسی مواد و معدن از سال ۱۳۶۸ تا سال ۱۳۷۹ مهندس مشاور ،مرکز تکنولوژی نیساید ،انگلستان از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۷۷ مهندس دریا ،کشتیرانی BP انگلستان از سال ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۵ معاون آموزشی دانشکده مهندسی مهندسی و علم مواد از سال ۱۳۸۶

فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس ارائه شده توسط محمد حلالی : شیمی حرارتی و جنبشی ،شیمی فیزیک ،ساخت آهن و استیل ،تولیدات مواد غیر آهنی فپردازش معدنی،ترمودینامیک پیشرفته ،حرکت عرضی

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر حلالی زبان انگلیسی را به صورت حرفه ای و زبانهای عربی و آلمانی را (به صورت ابتدایی) را دنبال می کند.وی همچنین در کنار فعالیت های آموزشی و تحقیق خود به فوتبال ،شنا ،موسیقی و غیره علاقه دارد. و از انجام آنها غافل نمی شود.

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی محمد حلالی به قرار زیر است: ۱۴ طرح پژوهشی و ۳ مقاله(موجود در CV)
منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

خمامی زاده، فرزاد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فرزاد خمامی زاده تحصیلات دانشگاهی خود رادر رشته مهندس مواد در دانشگاه صنعتی شریف اغاز و در سال ۱۳۶۷ بپایان رسانید. او تحصیلات تکمیلی خود را به ترتیب کارشناسی ارشد مهندسی مواد را در دانشگاه تهران و دکتری مهندسی مواد را از دانشگاه انسا لیون فرانسه در سال ۱۳۷۶ اخذ کرده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : فرزاد خمامی زاده تحصیلات دانشگاهی خود رادر رشته مهندس مواد در دانشگاه صنعتی شریف اغاز و در سال ۱۳۶۷ بپایان رسانید. او تحصیلات تکمیلی خود را به ترتیب کارشناسی ارشد مهندسی مواد را در دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۹ و دکتری مهندسی مواد را از دانشگاه انسا لیون فرانسه در سال ۱۳۷۶ اخذ کرده است.

هم دوره ای ها و همکاران : دکتر فرزاد خمامی زاده با همکاری مهندس محمد رجبی، پانته آسپهربند، الناز تمجید شبستری و ناهید یزدانی مقالاتی را در زمینه تخصصی خود به رشته تحریر در آورده است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده فنی مهندسی دانشگاه صنعتی شریف عضو انجمن علمی ریخته گران ایران

فعالیتهای آموزشی : تدریس در دانشگاه صنعتی شریف و نیز آموزش در دوره آموزشی ،متالوگرافی پیشرفته در انجمن ریخته گری ایران

آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی فرزاد خمامی زاده به قرار زیر است: علوم مواد ،اسکن الکترون میکروسکوپی ،پردازش پایه ای ،مطالعه ساختمان بافتها و محکم سازی ،مواد نرم مغناطیس ،مهندسی ارزش(دارای گواهینامه بین المللی SAVE)

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

دربندی، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مسعود دربندی دارای مدرک دکترای رشته محاسبات دینامیک سیال از دانشگاه واترلو ،کانادا در سال ۱۳۷۵ است.ایشان عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاگرایش : محاسبات

دینامیک سیالتحصیلات رسمی و حرفه ای : مسعود دربندی مدرک دکترای رشته محاسبات دینامیک سیال را از دانشگاه واترلو کانادا را در سال ۱۳۷۵ دریافت داشته است.هم دوره ای ها و همکاران : مسعود دربندی،به همراه علیرضا نادری – محمد طیبی رهنی مقالاتی در زمینه" کنترل آشفتگی در پائین دست یک انبساط ناگهانی با استفاده از تاکتیک چند بلوکی و روش هیبریدی المان حجم محدود" و غیره به رشته تحریر درآورده اند. مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مسعود دربندی عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه دانشکده فنی مهندسی دناشگاه صنعتی شریف می باشد.فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس ارائه شده توسط مسعود دربندی به قرار زیر است: علوم فضایی پایه ای،دینامیک گاز،انتقال حرارت،معرفی CFD،ترمودینامیک ۱و۲،روش عددی پیشرفته،توربو ماشینهای پیشرفته، CFD۱,۲، اجزاء محدود در سیالات،روش اجزاء محدود،آشفتگی(توربولنس)آرا و گرایشهای خاص : زمینه های تحقیقاتی و پژوهشی دکتر مسعود دربندی به قرار زیر است: الگوریتم سرعت،محاسبات دینامیک سیال و انتقال حرارت،حجم محدود بر پایه الگوریتم اجزاء محدود وتوسعه،بهینه سازی توربین گاز در کارایی و بازدهی،مدلسازی کامپیوتری و ریاضی ددر سیستمهای مهندسی،دستگاه و جریان مایکر نانو،حرکت ناهنگن و غیر ساختاری توسعه در هم (آشفته)،بهینه سازی الگوریتم ها،بهینه سازی ذخیره سوخت(انرژی)،محاسبات موازی(هم زمان)،شبیه سازی عکس العمل جریان،فعل و انفعالات سیال–جامد،مدل سازی اشفتگیچگونگی عرضه آثار : مسعود دربندی تا کنون در بیش از ۳۹ کنفرانس شرکت کرده و مقالاتی را ارائه نموده است از آن جمله می توان به کشورهایی همچون چک،فنلاند و امارت متحده عربی اشاره کرد..وی همچنین بیش از ۲۳ مقاله رادر ژورنالهای تخصصی به چاپ رسانیده است.

ده بزرگی، محمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمدرضا ده بزرگی در سال ۱۳۴۹ در شیراز بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته مخابرات سیستم و برگزیده نوزدهمین جشنواره بین‌المللی خوارزمی در سال ۱۳۸۴ است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : مخابرات سیستموالدین و انساب : نام پدر محمدرضا ده بزرگی، امرالله ده بزرگی، بازنشسته و عضو انجمن خیرین مدرسه ساز کشور است و نام مادر محترمشان خانم فاطمه غزاله، خانه‌دار و عضو انجمن خیرین مدرسه ساز است. ایشان دارای سه خواهر بنامهای زهرا، فاطمه و مریم ده بزرگی و یک برادر بنام علی ده بزرگی می باشد.خاطرات کودکی : محمدرضا ده بزرگی از تحصیل در مقاطع ابتدایی و متوسطه خاطراتی بیاد دارد و از آقای عزیز الله روزبه و آقای زیارتی به عنوان تاثیرگذارترین افراد در زندگی علمی خود یاد می‌کند.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : محمدرضا ده بزرگی در خانواده‌ای متوسط و پرجمعیت در شهر شیراز بدنیا آمد. پدرش راننده کامیون بود و از این راه به امرار و معاش خود و خانواده می‌پرداخت.تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمدرضا ده بزرگی تحصیلات رسمی خود را در مدرسه جهان تربیت در سال ۱۳۶۰ به پایان رساند. وی در سال ۱۳۶۳ تحصیلات راهنمایی را در مدرسه عدالت و در سال ۱۳۶۷ تحصیلات متوسطه را در دبیرستان نمازی به اتمام رساند و توانست در سال ۱۳۷۲ مدرک کارشناسی و در سال ۱۳۷۶ مدرک کارشناسی ارشد رشته مخابرات سیستم را دریافت کند. ایشان همچنین دوره آموزشی رادیولوژی را در کشور ایتالیا و دوره آموزشی مدیریت شبکه‌های کامپیوتری را در داخل کشور گذرانده است. وی همچنین دارای مدرک CPE زبان انگلیسی از دانشگاه علامه قطب راوندی و CAE از موسسه کیش است.خاطرات و وقایع تحصیل : بهترین خاطره محمدرضا ده بزرگی موفقیت در کنکور است. از وقایع تلخ رخداده برای وی نیز شهادت نزدیکترین دوست و همکلاسی‌اش بنام

شهید غلامرضا نامور می‌باشد.فعالیتهای ضـمن تحصیل : محمدرضا ده بزرگی در کنار تحصیل به فعالیت‌هایی همچون تعمیر وسایل صـوتی و تصـویری، آشـنایی بـا سیسـتم طراحی و سیم‌کشـی ساختمانهـای مسـکونی و ورزش (در زمینـه شـنا و بـدنسازی) می‌پرداخت.استادان و مربیان : مربیان و اساتیـد محمـدرضا ده بزرگی در طول تحصیل به قرار زیر است: تحصیلات ابتـدایی: خانم رشت کیـان ،خانم جمالی ، خانم جوادی ، آقای زیارتی ، خانم فروزان. تحصیلات راهنمایی: آقایان اسـکندری ، معینی ، کامگار ، گودرزی ، مرحوم عطاران ، مرحوم صـفری ، انجوی شـیرازی ، احمدی ، دهقانیان ، ایوب‌زاده ، مضـطری ، اوستاخ و غیره. متوسطه: آقایان پورشـهید ، دهقان ، دهقانیان ، سلطانی مقدم ، سلطانی ، قائدیان. دانشگاه: آقایان دکتر حجت کاشانی ، وحید طباطبا وکیلی ، همـایون مقـدم و دکـتر محمـد سـلیمانی.هـم دوره ای هـا و همکـاران : آقایـان مهـدی حسـین‌پور ، هوشـنگ رازبـانی ، دکـتر آرش عظیمی‌نژاد، مسیح مصلایی ، مهندس علی طوبایی و غیره از هم‌دوره ای‌های مهندس ده بزرگی به شمار می‌روند.همسر و فرزندان : محمـدرضا ده بزرگی در سـال ۱۳۷۲ بـا سـرکار خـانم مریم ده بزرگی (دارای مـدرک کارشناسـی زبان انگلیسـی) ازدواج کرد که ماحصـل این ازدواج یـک فرزنـد دختر بنـام تهمینه ده بزگی دانش آموز کلاـس چهـارم ابتـدایی است.وقایع میانسالی : از بزرگترین وقایع زنـدگی محمدرضا ده بزرگی تولد فرزندش است. او برگزیده شدنش در جشـنواره بین‌المللی خوارزمی را هم بعنوان برآورده شـدن بزرگترین آرزویش یاد می‌کند.مشاغل و سـمتهای مورد تصدی : - مسـئول طراحی شـبکه و مهندسـی و بهره برداری صـنعت مخابرات غیر نظامی صـنایع الکترونیک شـیراز - مـدیر پروژه های تحقیقاتی پژوهشـگاه الکترونیک ایران - کارشـناس ارشد طراحی شبکه هـای مخـابراتی صـنعت ارتباطـات شـرکت صـنایع الکترونیـک ایران - کارشـناس دایره طراحی شـبکه های مخابراتی صـنعت ارتباطات شـرکت صنایع الکترونیک ایران - مدیر تحقیق و توسعه صنعت ارتباطات شرکت صنایع الکترونیک ایران - معاونت فنی و مهندسـی صـنعت ارتباطـات شـرکت صـنایع الکترونیـک ایران - مشـاور معـاونت وزارت راه و ترابری سازمان هواپیمایی کشوری و مجری طراحی شـبکه راداری سراسـر کشور پروژه سـینا - مشـاور مرکز تحقیقـات نیرو در طراحی شـبکه مخـابراتی رادیوترانک برق تهران - مدیر پروژه طراحی شبکه رادیویی رادیوترانک نیروی انتظامی تهران - مدیر پروژه طراحی شبکه راه آهن سراسری کشور و مشاور معاونت راه آهن وزارت راه - مدیر پروژه طراحی شـبکه رادیویی محیط زیست کل کشور - مجری بهینه‌سازی شـبکه موبایل GSM تهران - مدیر پروژه خطوط فرعی گاز کل کشور - مدیر طراحی شـبکه پیجر سراسـر کشور - عضو انجمن نخبگان کشور - عضـو انجمن بنیـاد خوارزمی فعالیتهـای آموزشـی : - مـدرس انتشـار امواج رادیویی و طراحی شـبکه‌های مخـابراتی دانشـگاه نیروی انتظامی دانشـکده فنی - مـدرس انتشار امواج رادیویی و طراحی شـبکه‌های مخابراتی دانشـگاه علم و صـنعت - مدرس انتشار امواج رادیـویی و طراحی مرکز آمـوزش شـرکت صـنایع مخـابرات صـاایران مراکزی کـه فرد از بانیـان آن به شـمار می آیـد : مراکزی که محمدرضا ده بزرگی از بانیان آن می‌باشد به قرار زیر است: - راه اندازی مرکز تحقیق و توسـعه (R&D) صنعت ارتباطات صاایران - راه انـدازی مرکز معاونت فنی و مهندسـی صـنعت ارتباط صاایران - راه انـدازی خط تولید سیسـتمهای رادیویی صـنعت ارتباطات صاایران - راه اندازی خط تولید بی‌سیم‌های P۱۵ صـنعت ارتباطات صاایرانسایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمدرضا ده بزرگی در کنـار کارهـای تحقیقـاتی به ورزش‌هـایی همچون کوهنوردی، شـنا و بـدنسازی به صورت حرفه‌ای می‌پردازد.جوائز و نشانهـا : - دریافت لوح تقـدیر و برگزیـده از نوزدهمین جشـنواره بین‌المللی خوارزمی از رئیس محترم جمهور - دریافت لوح تقـدیر نوزدهمین کنفرانس بیـن‌المللی برق از وزیر محـترم نیرو - دریـافت لـوح تقـدیر بیسـتمین کنفرانس بیـن‌المللی برق از معـاونت وزارت نیرو - دریافت لوح تقـدیر بمناسـبت برگزیـده شـدن به عنوان مـدرس برتر از مـدیر عامل شـرکت صـنایع الکترونیک - دریافت لوح تقدیر بمناسـبت برگزیـده شـدن در جشـنواره خوارزمی از مـدیر عامـل شـرکت صـنایع الکترونیـک ایران - دریافت لوح تقـدیر از معاونت سازمان هواپیمایی کشور بمناسـبت حسن انجام کار طراحی شبکه راداری کل کشور - دریافت لوح تقدیر از ستاد مشترک ارتش به مناسبت انتشار امواج رادیویی و طراحی شبکه‌هایی رادیویی چگونگی عرضه آثار : - ارائه ۶ مقاله بین‌المللی در کنفرانس‌های ۲۰۰۰

IWTD مالزی دانشگاه مارا – تألیف کتاب با عنوان شبکه‌های رادیوترانک تترا – در مرحله چاپ

آثـار : انتشار امواج رادیویی ویژگی اثر : ترجمه– این کتاب بعنوان مرجع در زمینه انتشار امواج رادیویی که در سال ۱۹۷۱ به روسی نوشـته شـده است و بعـد به انگلیسـی ترجمه شـده است. لذا به علت مرجع بودن در مرحله پروژه دانشـجویی ترجمه گردیده است.۲ شبکه هـای رادیویی رادیوترانـک (طراحی، نصب و راه انـدازی) ویژگی اثر : کتـاب جـامعی شامـل کلیه مراحـل شـناسایی سیسـتم طراحی شـبکه ، نصـب و راه انـدازی و نگهـداری کـه در مرحله انتشـار می باشـد.۳ نرم افزار جـامع پیش بینی فرآینـد انتشـار امـواج رادیویی در محیـط هـای شـهری و غیر شـهری ویژگی اثر : این نرم افزار برگرفته از کلیه آثار و مقالات تئوری منتشـر شـده در زمینه انتشار امواج رادیویی برای انجام شبیه سازی محیط طراحی شـبکه مخابراتی با دقت بسـیار بالا اجرا شـده است. محمدرضا ده بزرگی فـوق لیسـانس مخـابرات دانشـگاه علم و صـنعت ایران امروز گفت: بـا تـوجه به اینکه تـاکنون طراحی شـبکه‌های مخـابراتی در کلیه سازمان‌هـای متولی و یـا کـاربران مخـابراتی که از لحاظ عملیاتی لینک‌های نقطه به نقطه بوده و یا دارای شـبکه‌های متحرک سـنتی هسـتند به روش‌های دستی و قـدیمی طراحی و بهره‌برداری می‌شـده است. وی افزود: این روش‌ها از لحاظ دقت و سـرعت در سـطح بسیار پایینی بوده و در بیشتر مواقع مستلزم صرف هزینه‌های کلان در اجرای شبیه‌های علمی در منطقه هستند که با استفاده از این نرم افزار طراحی شـده سـرعت و وقت کـار بالاـ می‌رود و در کمتر زمان به بهترین نتیجه دست می‌یابیم. ده بزرگی بیان کرد: با پیشـرفت فن‌آوری سیسـتم‌های مخـابراتی و تولیـد تجهیزات شـبکه‌های سـلولار نظیر GSM ، ترانـک، WLL، رادارهـای کنترل ترافیـک که شبکه‌های سـلولی هوایی را تداعی می‌کنند اجرای پروژه‌های فوق عملا به روش طراحی شـبکه سنتی و دستی امکان‌پذیر نیست. وی افزود: بنابراین برای رفع این نیاز و رسیـدن به خودکفایی در زمینه طراحی شـبکه، مطالعات گسترده میـدانی صورت گرفت که منجر به تهیه بانـک اطلاعـاتی لاـیه توبوگرافیـک و ژئومورفولـوژی و همچنین شـرایط آب و هـوایی در مرحله اول برای شـهر تهران و در مرحله دوم برای کل سـطح ایران با دقت بالایی شد. این مبتکر بیان کرد: با توجه به اینکه اجرای پروژه‌های کلان ملی بدون اسـتفاده از ابزار فـوق عملاًـ امکان‌پـذیر نبوده و هزینه طراحی آن بسـیار بالاـتر از هزینه تجهیزات و اجرای پروژه است این نرم افزار طراحی و تولیـد شـد. وی گفت: در طراحی آن در ابتـدای کـار به دلیـل آنکه سـخت افزارهای آن زمان جوابگوی محاسبات نبود ما مشـکل سخت افزاری داشتیم امـا بـا پیشـرفت‌های فن‌آوری مشـکلات مـا هم کمتر شـد. وی افزود: این نرم افزار در مسـیر اجرای پروژه‌هـای کلانی نظیر طراحی شـبکه دارای کنترل ترافیک فضای کشور، طراحی شـبکه رادیو ترانک سـلولی راه‌آهن سراسری کشور، طراحی شبکه سـلولی رادیو ترانک برق تهران حدود ۲۷ پروژه ملی در سـطح کشور تست شده و صـحت و دقت آن مورد تایید قرار گرفت. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

دهنوی، غلامرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

غلامرضـا دهنوی در سال ۱۳۵۲ در شـهر مشـهد بـدنیا آمد. ایشان دارای مدرک کارشناسـی ارشد مهندسـی برق و قدرت، گرایش تخصصـی الکترونیـک قـدرت از دانشـگاه علم و صـنعت ایران می‌باشـد. ایشـان برگزیـده رتبه سوم پژوهشـهای کاربردی نوزدهمین جشـنواره بین المللی خوارزمی می‌باشـد.گروه : فنی و مهندسیرشـته : مهندسـی برقگرایش : الکترونیـک قدرتوالـدین و انساب : پـدر غلامرضا دهنوی، غلامحسـین دهنوی، بازنشسـته نیروی انتظامی و مادر محترمشان آسیـه سـلطان شریعتی نسب، خانه‌دار است. ایشان

دارای دو خواهر و یک برادر می‌باشد.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : غلامرضا دهنوی در خانواده‌ای از نظر اقتصادی متوسط بدنیا آمد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : غلامرضا دهنوی تحصیلات خود را در دبستان امیرکبیر و مدرسه راهنمایی باباطاهر و متوسطه را در دبیرستان شهید محولاتی مشهد گذراند. وی دارای کارشناسی مهندسی برق و قدرت از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد مهندسی برق و قدرت از دانشگاه علم و صنعت ایران می‌باشد.خاطرات و وقایع تحصیل : غلامرضا دهنوی از بازدیدهای علمی از نیروگاه شهید محمد منتظری و کارخانه فولاد مبارکه (به همراه دکتر محسنی و دکتر جمالی) و شرکت ترانزیستور در زنجان خاطرات زیادی به یاد دارد و همچنین در دانشگاه تهران در دوران تحصیل شاهد اعتراضات دانشجویی و سخنرانی دکتر سروش در سال ۱۳۷۴ و غیره بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : غلامرضا دهنوی در ضمن تحصیل در فعالیتهای ورزشی و هنری همچون اردوهای کوهنوردی، دوره‌های آموزشی شنا و کلاس خطاطی و غیره شرکت می‌کردند.استادان و مربیان : دکتر نوابی و دکتر محسنی (از استادان دوره کارشناسی) و دکتر واحدی، مهندس کاظمی و غیره (استادان دوره کارشناسی ارشد) از استادان غلامرضا دهنوی می‌باشند.همسر و فرزندان : غلامرضا دهنوی در خرداد ماه سال ۱۳۸۱ با همسر خود ازدواج نمودند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : غلامرضا دهنوی در مقام مدیر پروژه در پژوهشگاه نیرو اشتغال به کار دارند.فعالیتهای آموزشی : غلامرضا دهنوی به مدت چهار ترم در دانشگاه آزاد اسلامی تدریس کرده‌اند. وی همچنین دوره‌های آموزشی کوتاه مدتی را در پژوهشگاه نیرو برگزار کرده است.جوائز و نشانها : - برگزیده نوزدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی با کسب رتبه سوم پژوهشهای کاربردی - دریافت لوح تقدیر و جایزه بعنوان محقق نمونه در پژوهشگاه نیرو توسط معاون امور برق وزیر نیرو در سال ۱۳۸۵چگونگی عرضه آثار : غلامرضا دهنوی دارای سه طرح می‌باشد : - نمونه آزمایشگاهی جبران کننده توان راکتیو استاتیک SVC از نوع TCR - شبیه سازی آنالوگ قدرت - جبران کننده توان راکتیو استاتیک TCR برای شبکه های توزیع ۶/۶ کیلو وات بر مثبت منفی یک MVAR

منابع : تکمیل شده فرهیختگان توسط مهندس غلامرضا دهنوی بنا به درخواست بنیاد ایران شناسی - بهار ۱۳۸۶ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

ذوالقدر اصلی، علیرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علیرضا ذوالقدر اصلی سال ۱۳۳۳ در شهر فسا بدنیا آمد. وی دارای دکترای رشته الکترونیک گرایش پردازش سیگنال و تصویر از دانشگاه پلی تنیک فرانسه در سال ۱۳۶۴ است و هم اکنون عضو هیئت علمی رسمی در بخش برق دانشگا شیراز با مرتبه دانشیاری است.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

گرایش : پردازش سیگنال و تصویر (مخابرات)

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دیپلم ریاضی خرداد ۱۳۵۲ با رتبه اول، فارغ التحصیل ممتاز کارشناسی مهندسی برق و الکترونیک از دانشگاه شیراز ۱۳۵۷ ، کارشناسی ارشد الکترونیک از دانشگاه پلی تکنیکگرونبل فرانسه ۱۹۸۰، کارشناسی ارشد در پردازش

سیگنال و داده از دانشگاه پلی تکنیک گرونبل فرانسه ۱۹۸۱، دکترای در زمینه پردازش سیگنال و تصویر مخابرات از دانشگاه پلی تکنیک فرانسه آوریل ۱۹۸۵

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : رئیش بخش برق و الکترونیک دانشگاه شیراز در سالهای ۷۶-۱۳۷۵، رئیس بخش مهندسی الکترونیک و کاردانی کامپیوتر در دانشگاه آزاد فسا ۷۵-۱۳۷۰، عضو ارشد انجمن مهندسین برق و الکترونیک ایران و عضو هیئت موسس و هیئت مدیره انجمن شاخه فارس از ۱۳۷۵ تا کنون، مشاور عالی علمی و فی یئت مدیره کارخانجات مخابراتی ایران در سالهای ۷۹ و ۱۳۷۸، عضو کمیته مطالعات و تحقیقات شرکت توزی برق فارس از سال ۱۳۸۱ تا کنون، عضو هیئت علمی سازمان پزوهشهای علمی و صنعتی ایران مرکز فارس ۸۲-۱۳۷۲ف عضو عیئت علمی شورای مرکزی رشد فناوری اطلاعات و پارک علم و فناوری استان فارس از سال ۱۳۸۲ تا کنون، مشاور عالی علمی- آموزشی ریاست دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا از سال ۱۳۸۲ تا کنون، عضو کمیته پژوهش و تحقیقات مخابرات استان فارس از خرداد ۱۳۸۵، عضو کمیته پزوهش و تحقیقات مرکز آموزش فنی و حرفه ای استان فارس از بهمن ۸۴، عضو هیئت تحریریه و مسئول مقالات ICT مجله علمی انگلیسیزبان IJIST از خرداد ۱۳۸۵، عضو کمیته پژوهش مخابرات استان کهکیلویه از آذر ماه ۱۳۸۵، از مسئولیت های دکتر ذوالقدر اصلی میباشد.

فعالیتهای آموزشی : محقق و استادیار قراردادی در بخش فیزیک دانشگاه شامبری فرانسه از ۸۷-۱۹۸۵، تدریس و تحقیق در دانشگاه علوم گرونبل فرانسه (انستیتوی فنی) بعنوان دانشیار قراردادی ۸۹-۱۹۸۸، تدریس یک درس کارشناسی ارشد در بخش فیزیک دانشگاه شامبری فرانسه ۸۹-۱۹۸۸ و نیز از مرداد۱۳۶۹ عضو هیئت علمی رسمی دانشگاه شیراز دانشکده فنی و مهندسی و تدریس دروس مخابراتی در مقاطع مختلف و مشاوره و راهنمای پایاننامه های دوره های مختلف تحصیلی از فعالیت های آموزشی علیرضا ذوالقدر اصلی است.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : علیرضا ذوالقدر اصلی بنیانگذار و رئیس بخش مهندسی الکترونیک و کاردانی کامپیوتر در دانشگاه آزاد فسا در سال ۷۵-۱۳۷۰،مسئول راه اندازی بخش های برق و الکترونیک و کامپیوتر موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی پاسارگاد در شیراز و نیز عضو هیئت موسس مجتمع آموزش عالی علمی - کاربردی در رشته های مخابرات و الکترونیک وابسته به کرخانجات مخابراتی ایران - شیراز مهرماه ۱۳۸۵ بوده است.

جوائز و نشانها : تقدیر نامه از وزیر آموزش و پرورش وقت در سال ۱۳۴۹ بخاطر نوشتن کتاب در مورد تاریخ ایران و احراز رتبه اول در سطح استان فارس در دوره دبیرستان ، پژوهشگر نمونه انتخابی رشته برق و الکترونیک دانشگاه شیراز در سال ۱۳۸۴، ۱۳۸۲، دانشجوی ممتاز سالهای ۵۴، ۵۵، ۱۳۵۶ و اخذ تقدیر نامه از نخست وزیر وقت ، اخذ بورس ادامه تحصیل تا پایان دکترا از دولت فرانسه

چگونگی عرضه آثار : علیرضا ذوالقدر اصلی مولف بیش از ۶۱ مقاله علمی و تحقیقاتی به زبانهای انگلیسی وفارسی در زمینه مخابرات، موبایل، پردازش تصویر برق و الکترونیک در مجلات علمی داخل و خارج و کنفرانسهاس بین المللی برق و کامپیوتر و چاپ چلد جلد کتاب است.

آثار :

۱ انتقال EHV

ویژگی اثر : (null)ترجه جلد K(جلد ۲۸) از مجموعه ۳۲ جلدی Modern Power Station Practice-۳rd Editionانتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۰-علیضا ذئالقدر اصلی، سید محمد شهرتاش، فریدون وارث

۲ سیستم و تجهیزات الکتریکی

ویژگی اثر : ترجمه جلد ۱۰ از مجموع ۳۲ جلدی Modern Power Station Practice-۳rd Editionانتشارات دانشگاه

علم و صنعت ایران، ۱۳۸۰–علیضا ذئالقدر اصلی، احد کاظمی، محسن کلانتر

۳ ویراستاری و تصحیح علمی کتاب االکترومغناطیس

ویژگی اثر : از انتشارات دانشگاه دانشگاه شیراز ۱۳۷۶

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ربیعی، حمیدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حمیـد رضا ربیعی در سال ۱۳۴۰ در تهران بدنیا آمد.وی مدرک دکتری رشـته مهندسـی برق و کامپیوتر را از دانشگاه پوردو امریکـا اخـذ کرده است.ایشـان هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشـکده مهندسـی کامپیوتر و رئیس مرکز تحقیقاتی فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته دانشگاه صنعتی شریف می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی کامپیوتر

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : حمیدرضا ربیعی مدرک کارشناسـی و کارشناسـی ارشد خود را در رشته برق (مخابرات و پردازش سیگنال) از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا (CSULB)، مدرک کارشناسـی ارشد را در رشته برق و کامپیوتر از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی (USC) و مدرک دکترای خود را در رشته برق و کامپیوتر از دانشگاه Purdue در آمریکا اخذ نموده اند

مشاغـل و سـمتهای مـورد تصـدی : مشاغـل و سـمتهای اداری و مـدیریتی حمیـدرضا ربیعی بـه قرار زیر اسـت •: دانشیار دانشـکده مهندسـی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف • استاد معین علوم کامپیوتر دانشگاه UNB کانادا • اسـتاد معین برق و کامپیوتر دانشگاه های OSU، PSU و OGI آمریکا • موسس و رئیس مرکز تحقیقاتی فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته دانشگاه صنعتی شریف •موسـس و مـدیر آزمایشـگاه رسـانه هـای دیجیتال (DML) دانشـگاه صـنعتی شـریف • کارشـناس ارشد شـرکت Intel آمریکا (سیسـتمهای چند رسانه ای تحت شـبکه •) محقق ارشد شرکت (AT&T Bell Labs Lucent) آمریکا (سرویسهای چند رسانه ای پهن باند تحت شـبکه •) موسـس و رئیس سابق مرکز رشد فناوریهای پیشـرفته دانشـگاه صنعتی شریف • معاون توسعه ارتباطات علمی مرکز تحقیقـات مخـابرات ایران • عضو هیئت علمی موسـسه علمی آزاد مهر البرز معاونت توسـعه ارتباطات علمی در ITRC سه سـال کـار در شـرکت بزرگ اینتـل، به عنوان مهنـدس ارشـد نرم‌افزار، و طراحی معروف‌ترین CODECهای Indeo و Real عضو پرسنل فنی شرکت جهانی AT&T.

فعالیتهای آموزشـی : سابقه تدریس در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی دکتر حمیدرضا ربیعی: - نام دانشگاه : دانشگاه صنعتی شـریف –دروس ارائه شده : فرآیندهای تصادفی، الگوشناسـی آماری، سیگنالها و سیستمها، سیستمهای چند رسانه ای، شبکه های پیشرفته کامپیوتری، پردازش تصویر، سیستمهای ویدیویی دیجیتال، فشرده سازی اطلاعات

مراکزی که فرد از بانیان آن به شـمار می آیـد : طراح و مؤسـس مرکز تحقیقاتی فنّاوری اطلاعات و ارتباطات پیشـرفته شـریف دکتر حمید رضا ربیعی می‌باشد.

چگونگی عرضه آثـار : بیش از ۸ سال فعالیت در شـرکت‌هایی نظیرLucent(AT&T Bell Labs) ، American Telecom و Intel و تـألیف بیش از پنجاه مقاله علمی در نشـریات بین المللی معتبری همچون IEEE و دو ثبت اختـراع (US-Patent) در

سوابق کاری حمیدرضا ربیعی دیده می‌شود.

رحیمیان، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمـد رحیمیـان در سال ۱۳۳۱ در شـهرضا بـدنیا آمد.در سال ۱۳۵۶، به اخـذ درجـهٔ فوق لیسانس مهندسـی راه و ساختمان از دانشـکدهٔ فنی دانشگاه تهران نائل آمد. پس از آن به کشور فرانسه عزیمت کرد. در سال ۱۳۵۷ موفق به اخذ درجهٔ DEA از مدرسهٔ پل و راه فرانسه گردید. در سال ۱۳۶۰ درجهٔ دکتری خود را در مهندسـی راه و ساختمان با گرایش مکانیک ساختمان از مدرسه پل و راه فرانسه دریـافت کرد.نـامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـکده فنی تهران می باشـد.گروه : فنی و مهندسیرشـته : مهندسـی راه و ساختمانگرایش : مکانیک ساختمانتحصـیلات رسمی و حرفه ای : محمد رحیمیان در سال ۱۳۵۶، به اخذ درجهٔ فوق لیسانس مهندسـی راه و ساختمان از دانشـکدهٔ فنی دانشـگاه تهران نائل آمد. پس از آن به کشور فرانسه عزیمت کرد. در سال ۱۳۵۷ موفق به اخـذ درجهٔ DEA از مدرسـهٔ پـل و راه فرانسه گردیـد. در سال ۱۳۶۰ درجـهٔ دکتری خود را در مهندسـی راه و ساختمـان با گرایش مکانیک ساختمان از مدرسه پل و راه فرانسه دریافت کردمشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر محمد رحیمیان عضو هیئت علمی و اسـتاد دانشـکده فنی تهران می باشـد.از سوابق اجرایی دکتر رحیمیان در دانشـگاه تهران می توان ریاست دانشـگاه، ریاسـت دانشـکدهٔ فنی، معاونت پژوهشـی دانشـگاه و مدیری گروه مهندسـی عمران را نام برد. وی هم اکنون معاون پژوهشـی دانشگاه تهران میباشـد.فعالیتهای آموزشـی : محمد رحیمیان پس از بازگشت به ایران در سال ۱۳۶۴ به دانشـگاه تهران وارد شد و در دانشکدهٔ فنی مشغول به تدریس گردید. وی تاکنون دروسی همچون تحلیل سازه ها (۱) و (۲) ، محاسبات ماتریس ساختمانها و تئوری ارتجاعی را تـدریس نموده استچگونگی عرضه آثار : دکتر رحیمیان ۵ کتـاب با همکاری دیگران تألیف و ترجمه نموده است. نیز مسئولیت هـدایت بیش از ۲۰ پایان نامـهٔ دانشجویی را به عهـده داشـته و دارد. وی تاکنون ۲۴ مقـاله و گزارش علمی در نشـریات خـارجی و داخلی ارائه داده است. آثار : تحلیل سازه ها ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمد رحیمیان، امیرکیوان قربانی تنها ناشـر: سـنجش (وابسته به موسسه فرهنگی هنری سنجش) – ۱۳۸۲۲ مکانیک محیط های بسته ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمد رحیمیان، مرتضی اسکندری قادی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۰۴ اردیبهشت، ۱۳۸۵ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

رزمپوش، بهرام

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

بهرام رزمپوش متولـد ۱۳۳۰ه.ش در شـیراز، دارای دکتری مخابرات میـدان و الکترونیک می باشـد. وی عضو هیئت علمی دانشـکده صدا و سیما و نویسنده کتاب آشنایی با میکروویو کتاب سال۱۳۶۸ می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی هسته ای

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : بهرام رزمپـوش بعـد از گذرانـدن دوره ابتـدایی و متوسـطه وارد دانشگاه شـد و در رشـته مهندسـی

الکترونیک درجه لیسانس و مقاطع فوق لیسانس و دکتری مخابرات تحصیل کرد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ دکتری در رشته مخابرات توسط دکتر بهرام رزمپوش از مقاطع مهم زندگی علمی بهرام رزمپوش بوده است.

فعالیتهای ضمن تحصیل : بهرام رزمپوش در کنار تحصیل در رشته مخابرات ، به تحقیق، مطالعه و تالیف آثاری در این باره مشغول بود.

وقایع میانسالی : بهرام رزمپوش پس از اخذ دکتری مخابرات، به عنوان عضو هئیت علمی دانشکده صدا و سیما استخدام شد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : بهرام رزمپوش عضو هئیت علمی دانشکده صدا وسیما و مسئول آزمایشگاه میکروویو بوده و هستند.

فعالیتهای آموزشی : بهرام رزمپوش از سال ۱۳۶۰ به عنوان عضو هئیت علمی دانشکده صدا و سیما به تدریس دروس الکترونیک و مخابرات می پردازد.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : بهرام رزمپوش در کنار تدریس و رسیدگی به امور آزمایشگاه میکرویو در آنجا به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری در زمینه اصول اندازه گیری شبکه های میکرویو و ...می پردازد.

شاگردان : بهرام رزمپوش شاگردان بسیاری را از سال ۱۳۶۰ در دانشکده صدا و سیما پرورش داده است.

آرا و گرایشهای خاص : بهرام رزمپوش از جمله مهندسین مخابرات و الکترونیک است که توجه تخصصی به مباحث میکروویو می باشد. آثار :

۱ آشنایی با میکروویو

۲ اصول اندازه گیری شبکه های میکروویو

۳ روش معادن و کاربرد آن در حل کامپیوتری میدانها

۴ مقالاتی به زبان فارسی و انگلیسی در نشریات علمی

رنجبر، علیمحمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علیمحمد رنجبر دارای دکترای مهندسی برق (Ph.D , D.I.C) از امپریال کالج دانشگاه لندن ۱۳۵۴ و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف , دانشکده مهندسی برق با درجه استادی می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : کارشناسی ارشد مهندسی برق از دانشکده فنی دانشگاه تهران ۱۳۴۶ دکترای مهندسی برق (Ph.D , D.I.C) از امپریال کالج دانشگاه لندن ۱۳۵۴ وقایع میانسالی : علیحمد رنجبر پس از اخذ مدرک دکتری در رشته مهندسی برق به عضویت هیئت علمی گروه مهندسی برق دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه صنعتی شریف درآمد. وی هم اکنون با سمت استادی در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق اجرایی: عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف: - استادیار از ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۹ - دانشیار از ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۹ - استاد از ۱۳۶۹ تا کنون ریاست دانشگاه صنعتی شریف از ۱۳۵۸ تا ۱۳۵۹ معاون وزیر نیرو در امور برق از ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۵ معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی از ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۳

ریاست پژوهشگاه نیرو از ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵ ریاست مجتمع تحقیقات و توسعهٔ دانشگاه صنعتی شریف عضو کمیسیون انرژی شورای پژوهشهای علمی کشور عضو هیأت مدیره مشانیر از ۱۳۷۲ تاکنون عضو هیأت مدیرهٔ شرکت آب و نیرو از ابتدای تأسیس تا ۱۳۸۲ عضو انجمن علمی Cigre عضو فرهنگستان علوم ایران آرا و گرایشهای خاص : علیمحمد رنجبر از جمله مهندسینی است که تحقیقات مفصل و عمیقی درباره فن انتقال الکترونیک(مخابرات)، مبانی برق انجام داده است.جوائز و نشانها : جوایز و نشانهای دریافتی علیمحمد رنجبر به قرار زیر است: چهره ماندگار کشور در سال ۱۳۸۳ عضو هیأت علمی نمونهٔ آموزش عالی کشور در سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ استاد برجستهٔ دانشگاه صنعتی شریف در سال تحصیلی ۷۶-۱۳۷۵ استاد ممتاز دانشکدهٔ مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف ۱۳۷۷ چگونگی عرضه آثار : مقالات منتشرشده در مجلات علمی و پژوهشی بین المللی: ۱۹ مقاله مقالات ارائه شده در کنفرانسهای بین المللی: ۵۴ مقاله مقالات منتشرشده در مجلات علمی و پژوهشی داخلی: ۵۸ مقاله مقالات ارائه شده در کنفرانسهای داخلی: ۳۱ مقاله تعداد پایان‌نامه‌های دکتری: ۷ پایان نامه تعداد پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد: ۳۱ پایان نامه طرح‌های پژوهشی و گزارشات فنی: [۱] سودابه سلیمانی، علی محمد رنجبر، "تعیین استراتژی بهینه تولیدکنندگان انرژی جهت شرکت در بازارهای انرژی "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۵ [۲] محمد عبدالملکی، علی محمد رنجبر "، تنظیم بهینه پارامترهای گاورنر نیروگاه آبی با ساختار دروپ موقت "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۵ [۳] ابوالفضل جعفری ، علی محمد رنجبر "، شبیه‌سازی بازار انرژی برای اندازه‌گیری رقابت‌گریزی در بازار " دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۵ [۴] رضا کیوانیان ، علی محمد رنجبر "، هماهنگی بین عملکرد پایدارساز سیستم قدرت و محدود کننده زیر تحریک " دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۵ [۵] علی محمد رنجبر"، طرح پژوهشی: تخمین حالت شبکه‌های توزیع با درنظر گرفتن اثر تولیدات پراکنده، "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۳. [۶] علی‌محمد رنجبر"، طرح پژوهشی: بررسی مطالعه تأثیر تولیدات پراکنده بر سیستمهای قدرت، "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۲ [۷] علی‌محمد رنجبر"، طرح پژوهشی: فاصله‌یاب خطا برای خطوط انتقال انرژی با در نظر گرفتن پارامترهای وابسته به فرکانس، "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۷۸. [۸] علی‌محمد رنجبر"، طرح پژوهشی: مدار معادل شبکه‌های قدرت در بررسی رژیمهای گذرای سریع، "دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۷۵. [۹] علی‌محمد رنجبر"، گزارش فنی: برج‌های انتقال استاندارد برای مدار دوبل ۶۳ کیلوولت ایران، "مرکز تحقیقات نیرو، ۱۳۶۷. [۱۰] علی‌محمد رنجبر"، مطالعه پایداری دینامیک و به‌کارگیری پایدارکننده قدرت در نیروگاه بندرعباس. ["۱۱] علی‌محمد رنجبر، "معادل‌سازی دینامیکی شبکه با روش تخمین ["۱۲] علی‌محمد رنجبر"، نوسانات زیرسنکرون ناشی از خازن سری در شبکه‌های قدرت چندماشینه. ["۱۳] علی‌محمد رنجبر"، برنامه‌ریزی ترتیب اقتصادی ورود و خروج واحدهای حرارتی در مدار. ["۱۴] علی‌محمد رنجبر"، کاربرد منطق فازی در طراحی پایدارکننده سیستم قدرت (۱۵] .("PSS] علی‌محمد رنجبر"، معادل‌سازی شبکه‌های قدرت در بررسی حالت‌های گذرای الکترومغناطیسی. ["۱۶] علی‌محمد رنجبر"، بررسی روش‌های محدودسازی جریان‌های اتصال کوتاه. ["۱۷] علی‌محمد رنجبر"، بررسی نوسان توان و اثر آن بر روی رله‌های دیستانس. ["۱۸] علی‌محمد رنجبر، "بررسی بازبست خطوط انتقال نیرو. "

آثار" : طراحی خطوط انتقال نیرو 'ویژگی اثر : تالیف-انتشارات نیرو چاپ۲ مدل ریاضی ماشین سنکرون در مطالعات پایداری و کنترل سیستم قدرت، 'ویژگی اثر : تالیف-انتشارات نیرو چاپ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

روحانی رانکوهی، محمدتقی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکترمحمـد تقی روحـانی رانکوهی در اردیبهشت ماه ۱۳۲۶ در رودسـر، به دنیا آمد. وی کارشناسـی رشـته ریاضـیات را از دانشگاه تهران اخـذ کرد.او برای ادامه تحصـیلات دانشـگاهی به فرانسه رفت و موفق شـد مدرک تخصصـی در تله انفنورماتیک «D.E.S.S» رااز دانشگاه پیروماری کوری (پاریس۶) اخذ نماید.وی هم اکنون اسـتادیار دانشکدهٔ مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی است. کتـاب"مفاهیم بنیادی پایگاه داده‌ها" تالیف وی، در دوره بیسـتم انتخاب کتاب سال جمهوری اسـلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی کامپیوتر

گرایش : تله انفنورماتیک

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : محمد تقی روحانی رانکوهی در یک خانوادهٔ روحانی به دنیا آمد .

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : محمـد تقی روحـانی رانکوهی تـا کلاس نهم در رود سـر تحصـیل کرد. در سال ۱۳۴۴ از دبیرستان هدف شـماره ۳ (تهران) دیپلـم ریاضـی گرفـت. در سـال ۱۳۴۸ از دانشـکدهٔ علوم دانشـگاه تهران بـا اخـذ مـدرک لیسانس ریاضـی فارغ‌التحصـیل شـد. در سال ۱۳۵۱ بـه فرانسه رفت و مـدارک تحصـیلی لیسـانس انفرماتیـک، فوق‌لیسـانس انفرماتیـک و فـوق‌دیپلم مطالعات عالی تخصصی در تله افنورماتیک: «D.E.S.S» از دانشگاه پیروماری کوری (پاریس۶) را اخذ کرد.

مشاغل و سـمتهای مورد تصـدی : محمـد تقی روحانی پس از اخـذ مدرک تخصصـی تله افنورماتیک در اواخر سال ۱۳۵۷ به ایران بازگشت. در مهرماه ۱۳۵۸ عضو هیأت علمی دانشگاه شد. در حال حاضر، استادیار دانشکدهٔ مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی است. ایشان در طیّ این سال‌ها به مشاغل اجرایی زیر مـدیر سـرپرست مؤسسهٔ آموزش عالی آمار و انفرماتیک ۱۳۵۸ـ۱۳۵۹ اشـتغال داشـته‌اند: معاون آموزشـی دانشکدهٔ کامپیوتر (گروه کـامپیوتر، در دانشـگاه شـهید بهشتی ۱۳۶۲ـ۱۳۶۳ عضـو « کمیتهٔ و سپس مهندسـی برق و کامپیوتر) در دانشـگاه شهید بهشتی ۱۳۶۵ ـ ۱۳۷۳. عضو «کمیتهٔ برنـامه¬ریزی کامپیوتر» در وزارت علوم و آموزش عالی (۱۳۶۲–۱۳۷۳) واژه‌گزینی کامپیوتر» در فرهنگستان از چند سال پیش تاکنون

جوائز و نشانهـا : کتـاب" مفـاهیم بنیادی پایگاه داده‌ها " برنـده جایزه کتاب سال جمهوری اسـلامی ایران در دوره بیسـتم و همچنین کتاب برگزیده در «یازدهمین دورهٔ کتاب سال دانشگاهی» (دانشگاه تهران ، ۱۳۸۱) می باشد.

چگونگی عرضه آثـار : محمـد تقی روحـانی رانکوهی چنـد پژوهش در زمینه‌هـای مهندسـی فایل‌هـا، پایگـاه داده‌هـا، داده کاوی و کشف دانش و چند مقاله (داخلی) در مقولهٔ پایگاه داده‌ها دارند. آثار :

۱ زبان ماشین و اسمبلی

ویژگی اثر : ترجمه،(کتاب تشویقی در دانشگاه تهران، ۱۳۷۱)

۲ ساخت نرم‌افزار شیئی‌گرا

ویژگی اثر : ترجمه،(با همکاری یک مترجم دیگر)

۳ سیستم مدیریت پایگاه داده‌ها؛ مفاهیم و تکنیک‌ها

ویژگی اثر : زیر چاپ

۴ سیستم و ساختار فایل‌ها

ویژگی اثر : تالیف،(چاپ دوازدهم در ۱۳۸۱)

۵ سیستم‌های عامل

ویژگی اثر : ترجمه

۶ شیوهٔ ارائهٔ مطالب علمی ـ فنی

ویژگی اثر : تالیف،(چاپ هفتم در ۱۳۸۱)

۷ شیوهٔ ارائهٔ مطالب گفتاری ـ نوشتاری

ویژگی اثر : تالیف،(به درخواست وزارت آموزش و پرورش)

۸ مفاهیم بنیادی پایگاه داده‌ها

ویژگی اثر : تالیف،چاپ اول، ۱۳۸۰، چاپ دوم۱۳۸۱)؛ کتاب برگزیده در «یازدهمین دورهٔ کتاب سال دانشگاهی» (دانشگاه تهران ، ۱۳۸۱)همچنین این کتاب ، در دوره بیستم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال معرفی و برگزیده شد. آشنایی با کتاب :مفاهیم بنیادی پایگاه‌داده‌ها/ تألیف محمّدتقی روحانیرانکوهی. ـ تهران: جلوه، ۱۳۸۰. X، بیست، ۷۳۱ص.: جدول، نمودار.واژه‌نامه. کتابنامه: ص. ۷۲۷ـ۷۳۱. موضوع پایگاه داده‌ها، با توجه به نقش آن در سیستم‌های کامپیوتری، همیشه موضوعی درخور اهمیت بوده است. نظر به تحولات سریع و روزافزون در حوزهٔ علوم کامپیوتر، ضرورت تدوین اثری روزآمد برای درس پایگاه داده‌ها در دوره¬های کارشناسی مهندسی و علوم کامپیوتر احساس می‌شد. مؤلف ارجمند، ضمن بهره گیری از منابع جدید و معتبر خارجی و نیز تجارب سالیان متمادی تدریس، اثری بدیع حاوی بخشی از مفاهیم بنیادی دانش و تکنولوژی پایگاه داده‌ها و اصول مدل‌سازی و طراحی پدیدآورده است. این کتاب، مشتمل بر پانزده گفتار (۳۷ درس) است. در نُه گفتار (۱۴ درس) آغازین به مفاهیم بنیادی دانش و تکنولوژی پایگاه داده‌ها می‌پردازد و در طی شش گفتار بعدی (شامل ۲۳ درس) مفاهیم اساسی، طرح‌ها و تکنیک‌های مربوط به پایگاه داده‌های رابطه‌ای را، که در حال حاضر رایج‌ترند، مورد بحث و بررسی قرار می¬دهد. از ویژگی‌های مهم این اثر، ساختار بدیع و شیو ?ارائهٔ مطالب است. در هر گفتار، ابتدا به طرح موضوع می‌پردازد، نکات مهم‌تر ناظر به موضوع را با عنوان «نکته» ذکر می کند و سپس تحت عنوان «کنجکاوی» پرسش‌هایی ظریف که لازمهٔ پاسخ دادن به آن‌ها درک صحیح موضوع و نکته‌های آن است مطرح می کند و آن‌گاه «تمرین درون گفتاری» و در بعضی مباحث، موضوع یا موضوعاتی را با عنوان «موضوع مطالعهٔ بیشتر» به منظور کار تکمیلی پیشنهاد می کند. به علاوه، در پایان هر گفتار «تمرینات دیگر» دربارهٔ مطالب مهم گفتار ذکر می‌شود. پیوست‌های کتاب، شامل خلاصه راهنمای آزمایشگاه پایگاه داده‌ها، گرامر SQL، فهرست منابع پایگاه داده‌ها و واژه‌نامه‌های فارسی ـ انگلیسی و انگلیسی ـ فارسی و نیز نمایه، بر مزایای اثر حاضر افزوده است

۹ مقدمه‌ای بر پایگاه داده‌ها

ویژگی اثر : تالیف،(چاپ چهارم: ۱۳۷۹، کتاب تشویقی در مراسم کتاب سال ۱۳۷۳)

روئین تن لاهیجی، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

غلامحسین روئین‌تن لاهیجی متولد ۱۳۲۷ هـش دارای دکترای رشته مهندسی برق از دانشگاه میشیگان، آمریکا، در سال ۱۳۶۰

است.و عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت با درجه استادی می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقتحصیلات رسمی و حرفه ای : مهندسی برق، دانشگاه علم و صنعت ایران- کارشناسی مهندسی برق، دانشگاه میشیگان، آمریکا - کارشناسی ارشد مهندسی برق، دانشگاه میشیگان، آمریکا، ۱۳۶۰- دکترا وقایع میانسالی : غلامحسین روئین‌تن لاهیجی پس از اخذ مدرک دکتری در رشته مهندسی برق به عضویت هیئت علمی گروه مهندسی برق در دانشکده فنی و مهندسی در دانشگاه علم و صنعت درآمد. وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : غلامحسین روئین‌تن لاهیجی عضو هیئت علمی و استاد گروه مهندسی برق دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه علم و صنعت است.فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس غلامحسین روئین‌تن لاهیجی به قرار زیر است: طراحی مدارات مجتمع آنالوگ طراحی مدارات مجتمع دیجیتال طراحی مدارت مجتمع آنالوگ CMOS فیزیک نیمه هادیهاآرا و گرایشهای خاص : مدارات الکترونیکی آنالوگ و دیجیتال طراحی و ساخت مدارات مجتمع سنسورهای نیمه هادی فیزیک الکترونیک جوائز و نشانها : تشویق نامه بعنوان مدرس برجسته دانشگاه میشیگان، دانشگاه میشیگان، سال ۶۰ تقدیر نامه از دانشگاه علم و صنعت ایران بعنوان محقق نمونه، دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۶۴ برنده جایزه اول تحقیقات، جشنواره خوارزمی، سال ۱۳۶۹ برنده جایزه اول ابتکار، جشنواره خوارزمی، سال ۱۳۷۰ استاد نمونه، دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۷۵ مترجم برجسته کتاب سال، دانشگاه تهران، سال ۱۳۷۷ چگونگی عرضه آثار : فعالیتهای صنعتی: طراحی کارت اعتباری بویژه کارت تلفن، مرکز تحقیقات و تولید نیمه هادی، سال ۱۳۶۵ طراحی و ساخت حسگر فشار نیمه هادی، وزارت نیرو، سال ۱۳۶۷ طراحی و ساخت سیستم های الکترونیکی، معاونت جهاد خودکفائی نیروی هوائی، سال ۱۳۶۸ طراحی و ساخت سیستم DLTS در دانشگاه علم و صنعت ایران، معاونت پژوهشی دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۶۹ طرحهای پژوهشی دانشگاهی: طراحی یک پردازشگر سیگنال مجتمع، از سال ۱۳۷۸ عنوان پایان نامه های کارشناسی ارشد راهنمایی شده توسط ایشان: طراحی مدار مبدل آنالوگ به دیجیتال، سال ۱۳۶۵ مدلسازی اتصال PN ، سال ۱۳۶۶ طیف نگاری حالت گذرای ترازهای عمیق محاسبات فیزیکی و تولید سیگنالهای کنترلی، سال ۱۳۷۰ طراحی و ساخت یک سیستم کنترل الکترونیکی کامپیوتری دمای DLTS ، سال ۱۳۷۰ طراحی و ساخت سیستم ظرفیت سنج سیستم DLTS ، سال ۱۳۷۰ شبیه سازی دو بعدی ادوات MOS در حالت Steady State، سال ۱۳۷۱ آثار : طراحی مدارات آنالوگ CMOS ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۷۳ ۲ فیزیک الکترونیک ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه علم وصنعت ایران، سال ۱۳۷۶۳ مقالات علمی " A monolithic thermopile detector fabricated using integrated circuit technology ، "در نشریه IEEE IEDM، آمریکا، سال ۱۳۵۹ " A batch fabricated silicon thermopile infrared detector ، "در نشریه IEEE Transaction on Electronic Devices, V.ED.۲۹, No.۱, pp.۱۴-۲۲، آمریکا، ۱۳۶۱" Deep state associated with stacking faults in silicon، "در IEEE Electronics Letters، انگلستان، سال ۱۳۶۷" Deep states associated with platinum decorated stacking faults in silicon، "در Int. Symp. on Struct. Prop. Disloc. semiconductor، انگلستان، سال ۶۸" Electronic behavior of decorated stacking faults in silicon، "در Materials science and Eng. B۴ Manchester، انگلستان، سال ۶۹" تکمیل روابط تحلیلی برای آستانه نویز استاتیکی در سلول بار مقاومتی، "مجله بین المللی علوم مهندسی دانشگاه علم و صنعت ایران، ایران، سال ۷۰ " Minimization of base transmission time by optimizing the base profile، "مجله بین المللی علوم مهندسی دانشگاه علم و صنعت ایران، ایران، سال ۷۲" A theoretical new structure for gm-Reduction، "مجله بین المللی علوم مهندسی دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۷۲ " استفاده از روش Simulated anealing در بازشناسی اجسام، "دومین کنفرانس مهندسی برق ایران، ایران، سال ۷۳"

طراحی یک سیستم تقویت کننده جدید با بکارگیری تقویت کننده های قفل شونده، "دومین کنفرانس مهندسی برق ایران، ایران، سال ۷۳ " High-Speed current mode sense amplifier، "در نشریه IEE, EL. Vol.۳۰- No.۱۷، انگلستان، سال ۷۳" طراحی یک تقویت کننده عملیاتی ۵/۱ ولتی توان کم، "سومین کنفرانس مهندسی برق ایران، سال ۷۴" بهینه سازی ناخالصی بیس جهت افزایش سرعت ترانزیستورهای دوقطبی، "سومین کنفرانس مهندسی برق ایران، سال ۷۴ " یک مقایسه گر جریان جدید برای استفاده در مبدلهای A/D، "سومین کنفرانس مهندسی برق ایران، سال ۷۴ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

سراج زاده، سیامک

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سیامک سراج زاده تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی علوم مواد (شکل دهی) در دانشگاه صنعتی شریف آغاز و تا مقطع دکتری همین رشته در دانشگاه مذکور به تحصیل پرداخت. وی مدرک دکتری خود را د سال ۱۳۸۱ اخذ کرده است.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و دانشگاهی سیامک طراح زاده به قرار زیر است: کارشناسی مهندسی علوم مواد (شکل دهی فلزات) دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۷۱ کارشناسی ارشد مهندسی علوم مواد (شکل دهی فلزات) دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۷۵ دکتری مهندسی علوم مواد (شکل دهی فلزات) دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۸۱

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده مهندسی و علم مواد ۸۶/۱۱/۲۴ عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف

فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی و تدریس دکتر سیامک سراج زاده به قرار زیر است: شکل دهی فلزات،روشهای اجزا محدود،کارایی و شکل دهی فلزات ،شبیه سازی و مدلسازی در علوم مواد،ریاضی مهندسی،نظریه قالب سازی ،انفصالات بافت سیم،قالب پذیری بالا

آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی سیامک سراج زاده به ترتیب زیر است: از شکل دراوردن استیل بوسیله گرما،پیش بینی در انفجار مرکز طی عملیات بافت سیم،بهینه سازی ویژگی های مکانیکی تولیدات غلطکی داغ بوسیله خنک کنترل شده روی سطحهای ،مدلسازی ماکرو و میکرو برای خط غلطک داغ باریک صنعتی و ...

چگونگی عرضه آثار : ۱۱ مقاله منتشر شده در CV در نشریات داخلی و خارجی

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

سعادت، فریبا

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

مهندس فریبا سعادت در سال ۱۳۳۴ درتهران به دنیا آمد.ایشان هم اکنون دانشجوی مقطع دکتری رشته مواد است.وی یکی از مترجمین کتاب «اصول مهندسی و علم مواد» می باشد. این کتاب ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : فریبا سعادت در سال ۱۳۵۸ در رشتهٔ مهندس مواد از دانشگاه شیراز فارغ التحصیل شد.وی برای تکمیل معلومات دانشگاهی عازم کانادا شد و مدرک فوق لیسانس را دریافت داشت و اکنون مشغول تحصیل در دورهٔ دکتری است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فریبا سعادت پس از اخذ مدرک کارشناسی مواد از دانشگاه تهران مدتی در مرکز نشر دانشگاهی به کار ویراستاری و چندی به کار صنعت مشغول بود.

جوائز و نشانها : کتاب"اصول مهندسی و علم مواد"ترجمه مریبا سعادت(یکی از مترجمین)، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

سنگری، رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

رضا سنگری در سال ۱۳۵۰ در تهران بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی مواد از دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۱۳۷۶است .وی برگزیده بیستمین جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۸۵ می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

گرایش : شناسایی و انتخاب و ورشهای تولید مواد

والدین و انساب : پدر رضا سنگری پرویز سنگری و نام مادر محترمشان خانم نازنین سنگری است.

خاطرات کودکی : دوران کودکی رضا سنگری همزمان با وقایع و شرایط انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : رضا سنگری با توجه به مسئولیت پدر در وزارت آموزش و پرورش ایشان در محیط فرهنگی و در شرایط مالی متوسط بزرگ شدند.او تنها پسر خانواده است.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : رضا سنگری دارای مدرک کارشناسی رشته مهندسی مواد از دانشگاه آزاداسلامی و کارشناسی ارشد رشته مهندسی مواد از دانشگاه آزاداسلامی می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : رضا سنگری در حین تحصیل اولین دفتر دانشجویی را با فعالیت فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد ایجاد کرد.

استادان و مربیان : دکتر احمد ساعتچی ،دکتر عباس نجفی زاده ، دکتر محمد علی گلعذار ،دکتر محمد حسین عباسی و دکتر ابراهیم حشمت دهکردی از اساتید رضا سنگری می باشند.

هم دوره ای ها و همکاران : ازهمدوره ایها و همکاران رضا سنگری می توان به چند تن اشاره کرد: مهندس محمد حسین فنایی ،مهندس سید حسن موسوی،مهندس محمد کاظم پور مند ، مهندس همایون بهروزی نیا ، مهندس امان اله عمادی و مهندس مجید هنرمند.

همسر و فرزندان : رضا سنگری متاهل است نام همسر وی سرکار خانم ماندانا حسین پور می باشد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - مدیر طراحی مهندسی شرکت مهندسی ساخت صنایع فولاد سایا - مدیر تضمین کیفیت شرکت صنایع ریخته گری آذرین - عضو هیئت مدیریه شرکت پیشگامان فن آوری آسپادانا - عضو هیئت مدیریه شرکت نصبان - ریاست کمیته تحقیق و فن آوری خانه صنعت و معدن استان اصفهان در سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ - عضو هیئت مدیره شرکت جلوه دلاوران - عضو هیئت مدیریه شرکت ایران پاد - مشاور فنی و بازرس شرکت بازرسی فنی ناظران

فعالیتهای آموزشی : - تدریس در رشته های ریخته گری ،عملیات حرارتی در شرکتهای مطبوعه - تدریس دروس دانشگاهی و پیش دانشگاهی به صورت خصوصی

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : مراکزی که رضا سنگری یکی از بانیان آن بشمار می رود به قرار زیر است: - کنسرسیوم شرکتهای خدمات مهندسی استان اصفهان - کمیته تحقیق و فن آوری خانه و معدن استان اصفهان - دفتر دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : رضا سنگری در کنار کارهای موجود در شرکت به تحقیق و بررسی و مدیریت دهها پروژه تولیدی و تحقیقاتی که برای اولین بار در کشور اجرا شده است می پردازد.از آن جمله می توان به تولید قفسه نورد مجتمع فولاد مبارکه ،طراحی و تکنولوژی و محاسبات کارخانه تولید مس آندی فلزات فجر وابسته به صنایع دفاع و طراح و ساخت هسته مرکزی توربین آبی اشاره کرد.

جوائز و نشانها : - رتبه دوم پژوهش کاربردی بیستمین جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۸۵ - ارائه کننده مقاله برتر کنفرانس ملی نیروگاه های آبی در سال ۱۳۸۲ - دریافت لوح افتخار سمینار جامعه ریخته گران ایران در سال ۱۳۸۳ - دریافت لوح افتخار سمینار جامعه ریخته گران ایران در سال ۱۳۸۲ - دریافت لوح تقدیر سمپوزیوم فولاد در سال ۱۳۸۲ - دریافت لوح تقدیر سمپوزیوم فولاد در سال ۱۳۸۱

چگونگی عرضه آثار : - کد گذاری فولاد آلیاژی در سال ۱۳۸۱ - تکنولوژی تولید غلطکهای نورد به روش ریخته گری ثقلی در سال ۱۳۸۳ - کاربرد فولاد زنگ نزن در توربین های آبی در سال ۱۳۸۲ - ارائه چندین مقاله علمی و کاربردی در سمینارها ،سمپوزیوم ها و کنفرانسها و مجلات علمی و صنفی داخل کشور

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

شایانفر، حیدرعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حیدر علی شایان فر متولد ۱۳۲۹ ش دارای دکترای رشته کنترل و دینامیك سیستم‌های قدرت از دانشگاه ایالتی میشیگان، آمریکا، در سال ۱۳۶۱ است. وی عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت با درجه استادی می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : کنترل و دینامیک سیستم‌های قدرتتحصیلات رسمی و حرفه ای : دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۵۲ - کارشناسی

دانشگاه ایالتی وین، آمریکا، ۱۳۵۸ -کارشناسی ارشد دانشگاه ایالتی میشیگان، آمریکا، ۱۳۶۱ - دکترا خاطرات و وقایع تحصیل : وقایع میانسالی : حیدر علی شایان فر پس از اخذ مدرک دکتری در رشته کنترل و دینامیک سیستم‌های قدرت به عضویت هیئت علمی گروه دانشکده فنی مهندسی دانشگاه علم و صنعت درآمد. وی هم اکنون با سمت استادی در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حیدر علی شایان فر عضوهیئت علمی و استاد گروه مهندسی برق دانشکده فنی مهندسی دانشگاه علم و صنعت است. فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس حیدر علی شایان فر به قرار زیر است: اندازه‌گیری الکتریکی مدارهای الکتریکی I و II بررسی سیستم‌های قدرت I و II تجزیه و تحلیل سیستم مبانی مهندسی برق I و II مدارهای جریان متناوب اصول کنترل مدرن کنترل فرایندهای اتفاقی کنترل دیجیتالی کنترل بهینه دینامیک سیستم‌های قدرت آرا و گرایشهای خاص : شبیه‌سازی دینامیکی بلندمدت سیستم‌های قدرت روش مدال برای طراحی معادل‌های دینامیکی کاهش‌یافته سیستم‌های قدرت مدل دینامیکی بار برای مطالعه پایداری دینامیکی سیستم‌های قدرت مطالعات رویت‌شوندگی در سیستم‌های قدرت سقوط ولتاژ در شبکه‌های سیستم‌های قدرت کاربرد هوش مصنوعی در سیستم‌های قدرت تخمین حالت در سیستم‌های قدرت کاربرد شبکه‌های عصبی در شبکه‌های توزیع برای بهبود پروفیل ولتاژ مدل دینامیکی انرژی الکتریکی کنترل بار فرکانس در سیستم‌های قدرت تجدیدساختارشده کاربرد ادوات FACTS در سیستم‌های قدرت الکتریکی چگونگی عرضه آثار : حیدر علی شایان فر هدایت ۵۶ رساله دکتری، پایان نامه کارشناسی ارشد و پروژه کارشناسی پایان یافته را برعهده داشته است. طرح‌های پژوهشی دانشگاهی: پدیده دینامیک بلند مدت سیستم های قدرت، سال ۱۳۶۹. رویت پذیری سیستم‌های قدرت به روش RCD، سال ۱۳۷۶. ارزیابی عملکرد واحدهای سازمانی دانشگاه به منظور توسعه مدیریت، سال ۱۳۸۰. روش های جدید در کنترل، پایداری و میراسازی نوسانات سیستم های قدرت، سال ۱۳۸۰. کاربرد جبران کننده ها در سیستم های توزیع انرژی الکتریکی، سال ۱۳۸۴

آثار : اضافه ولتاژهای قطع و وصل در شبکه های انتقال انرژی ویژگی اثر : تصحیح -۱۳۶۸۲ اندازه گیری الکتریکی ویژگی اثر : تصحیح -۱۳۷۴۳ بررسی سیستم های قدرت ویژگی اثر : دو جلد - ترجمه -انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۸۲و تجدید چاپ در سال ۱۳۸۴. ۴ جزوات درسی: تألیف و تدوین ۶ جزوه درسی در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری: ۱- اصول کنترل مدرن، سال ۱۳۸۰. ۲- دیامیک سیستم های قدرت، سال ۱۳۸۰. ۳- کاربرد نرم افزارMATLAB در حل مسایل کنترل، سال ۱۳۸۰. ۴- بررسی سیستم های قدرت، سال ۱۳۸۰. ۵- اندازه گیری الکتریکی، سال ۱۳۶۶. ۶- آزمایشگاه اندازه گیری، سال ۱۳۵۵. دینامیك و پایداری سیستم های قدرت ویژگی اثر : دو جلد - ترجمه - انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۸۴. ۶ عنوان طراحی و تجزیه و تحلیل مهندسی سیستم انتقال توان الکتریکی ویژگی اثر : دوجلدی- ترجمه - سال ۱۳۸۴۷ کاربرد MATLAB در علوم مهندسی ویژگی اثر : تالیف-انتشارات مؤسسه انتشاراتی یاوریان، زمستان ۱۳۸۲۸ مهندسی ارتباطات دور ویژگی اثر : تصحیح -۱۳۶۶ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

شفیعی، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مسعود شفیعی در سال ۱۳۳۵ در اردستان متولد شد .ایشان مدرک دکترای مهندسی برق (کنترل) را از دانشگاه ایالتی لوئیزیانا- آمزیکا را درسال۱۳۶۶دریافت کرده اند. وی پس از اخذ دکتری فوق بلافاصله به ایران مراجعت نمود .نامبرده در سال

۱۳۶۷ با رتبه استادیاری به دانشکده مهندسی برق دانشگاه امیرکبیر پیوست. نامبرده در سال ۱۳۷۳ به رتبه دانشیاری ارتقاء یافت و هم اکنون استاد تمام گروه کنترل با پایه ۲۱ این دانشگاه می باشد . گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : مهندسی برق(کنترل سیستم)تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات دانشگاهی مسعود شفیعی به ترتیب زیر است •: کارشناسی در رشته ریاضی و کامپیوتر از مدرسه عالی کرج (۱۳۵۷ •) کارشناسی ارشد در رشته ریاضی از دانشگاه ایالتی برادران رایت اوهایو آمریکا (۱۳۵۹ •) کارشناسی ارشد مهندسی سیستم از دانشگاه ایالتی برادران رایت اوهایو آمریکا (۱۳۶۱ •) کارشناسی ارشد مهندسی برق از دانشگاه ایالتی لوئیزیانا امریکا (۱۳۶۳ •) دکترای مهندسی برق (کنترل) از دانشگاه ایالتی لوئیزیانا- آمزیکا (۱۳۶۶) وقایع میانسالی : مسعود شفیعی پس از اخذ دکتری رشته مهندسی برق بلافاصله به ایران مراجعت نمود .نامبرده در سال ۱۳۶۷ با رتبه استادیاری به دانشکده مهندسی برق دانشگاه امیرکبیر پیوست. نامبرده در سال ۱۳۷۳ به رتبه دانشیاری ارتقاء یافت و هم اکنون استاد تمام گروه کنترل با پایه ۲۱ این دانشگاه می باشد . مشاغل و سمتهای مورد تصدی • : استاد تمام- دانشگاه صنعتی امیرکبیر- رسمی قطعی •. دستیار آموزشی دوره تحصیلات تکمیلی، دانشکده ریاضیات، دانشکده ایالتی برادران رایت، آمریکا، ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۰•. مربی دانشکده ریاضیات، دانشکده ایالتی برادران رایت، آمریکا، ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۲ •. دستیار آموزشی دوره تحصیلات تکمیلی، دانشکده مهندسی سیستم، دانشگاه ایالتی برادران رایت، آمریکا، ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۲ •. دستیار آموزشی دوره تحصیلات تکمیلی، دانشکده مهندسی برق، دانشگاه ایالتی لوئیزیانا، آمریکا، ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۶ •. محقق در مرکز تحقیقات لیزر، سازمان انرژی اتمی، ۱۳۶۷ تا ۱۳۶۹ •. استادیار دانشکده مهندسی برق، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ایران، ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۳ •. دانشیار دانشکده مهندسی برق، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ایران، ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۹ •. استاد تمام دانشکده مهندسی برق، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ایران، ۱۳۷۹ تاکنون •. مدیر مسئول نشریه کنگره سه جانبه •. مدیر مسئول خبرنامه، نشریه دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ •. عضو هیأت مشاوران مجله فنی و مهندسی مدرس- دانشگاه تربیت مدرس (به مدت ۲ سال •). معاونت آموزش، تحقیقات و بین المللی وزارت ICT (۵ سال) •معاون آموزش و پژوهش دانشگاه پیام نور• رئیس دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیرکبیر• مدیر کل ارتباط با صنعت دانشگاه صنعتی امیرکبیر• معاون آموزش، پژوهش و امور بین‌الملل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۱۳۸۳ تاکنون معاون آموزش، تحقیقات و فناوری وزارت پست و تلگراف و تلفن، ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲•. عضو هیئت امنا دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵• معاون پژوهشی دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰• معاون آموزشی دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۷۶ تا ۱۳۷۸• رئیس منطقه ده دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷• رئیس منطقه ۶ دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۵•. مشاور ریاست دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷• رئیس دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۲• معاون دانشگاه مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۰• پایه‌گذار و رئیس اولین کنفرانس مهندسی برق ایران، ۱۳۷۲• عضو کمیته‌های اجرایی، علمی و برگزارکننده دوازده کنفرانس مهندسی برق ایران، (۱۳۷۳ تاکنون•) دبیر کمیته دائمی کنفرانس مهندسی برق ایران، ۱۳۷۳ تاکنون •عضو انجمن مهندسی برق و الکترونیک ، ۱۹۸۳ تاکنون• عضو کمیته اجرائی (IEEE) شاخه ایران، ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۴• عضو هیئت مؤسس انجمن مهندسی برق و الکترونیک ایران، ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۱• عضو کمیته فنی و مهندسی دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۳ •عضو کمیته اجرائی انجمن مهندسان کنترل و ابزار دقیق ایران، ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۶• عضو هیئت مدیره انجمن مهندسان کنترل و ابزار دقیق ایران، ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۱• عضو کمیته شورای عالی ارزشیابی مدارک وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۲• عضو کمیته ارزشیابی مدارک آمریکا، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴• عضو کمیسیون تدوین آئین‌نامه‌های وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۶ تا ۱۳۷۸• عضو شورای استراتژیک دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۲• عضو شورای عالی معاونین آموزشی- پژوهشی دستگاههای اجرایی و مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۷ تا ۱۳۷۸•. عضو هیئت مؤسس فعالیتهای آموزشی : سابقه تدریس مسعود شفیعی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی : - نام دانشگاه : دانشگاه صنعتی

امیرکبیر- دانشکده مهندسی برق -دروس ارائه شده : ریاضیات مهندسی،پردازش سیگنالهای دیجیتالی،کنترل مدرن،کنترل خطی،جبر خطی،تجزیه تحلیل سیستم ها و ... تدریس دروس ریاضی- مهندسی برق در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری. تدریس ۱۱ درس مختلف در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری. مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : - تجهیر و فعال‌سازی مرکز تحقیقات دانشکده مهندسی برق- دانشگاه صنعتی امیرکبیر. آرا و گرایشهای خاص : زمینه های تحقیقاتی ایشان به شرح زیر است •: سیستم های چند بعدی • سیستم های سینگولار • رباتیک و اتوماسیون • پایداری شبکه های مخابراتی • ویولت و کاربردهای آن در مخابراتجوائز و نشانها : از افتخارات دکتر شفیعی می توان به موارد زیر اشاره نمود •: استاد نمونه کشوری در سال ۱۳۸۳ • منتخب انجمن بانیان و مروجین علم در ایران، ۱۳۸۴ • دریافت لوح تقدیر از ریاست جمهوری، ۱۳۸۴ • برنده جایزه جشنواره جوان خوارزمی، ۱۳۸۶ • پژوهشگر برتر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۸۶ • مدیر نمونه ارتباط صنعت و دانشگاه، ۱۳۸۲ • دریافت لوح تقدیر از معاون علمی و فناوری ریاست جمهور، ۱۳۸۷ چگونگی عرضه آثار : فعالیتهای علمی و پژوهشی دکتر مسعود شفیعی به قرار زیر است: در زمینه مهندسی برق : - بیش از ۱۰ طرح پژوهشی - چاپ ۱۶ کتاب (تألیف و ترجمه) - چاپ و ارائه بیش از ۱۴۰ مقاله در مجلات معتبر داخلی و بین المللی و همچنین همایش های بین المللی و ملی • ارائه و انتشار بیش از ۱۲۰ مقاله علمی در مجلات و کنفرانس‌های بین‌المللی و داخلی در زمینه مهندسی برق •. ارائه و انتشار بیش از ۲۰ مقاله در مجلات و کنفرانس‌های بین‌المللی و داخلی در زمینه ارتباط صنعت و دانشگاه‌های باز •. سرپرستی ۱۱ پروژه در مقطع کارشناسی •. سرپرستی و مشاوره ۴۰ ساله در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری •. سخنرانی در دانشگاه‌های مختلف از قبیل یومسیت، شفیلد، متروپولیتن منچستر (انگلستان) به عنوان سخنران مدعو •. برگزاری سمپوزیوم « سیستم‌های سینگولار دو بعدی » در دانشگاه یومسیت انگلستان •. مجری انعقاد تفاهم‌نامه همکاریهای آموزشی- پژوهشی فیمابین دانشگاه صنعتی امیرکبیر و دانشگاه یومسیت انگلستان.

آثار : آنالیز فوریه و کاربرد آن در مهندسی ویژگی اثر : تالیف-مرکز تحقیقات مخابرات ایران، بهار ۱۳۸۲. ۲ ارتباط صنعت و دانشگاه: آینده‌ای تابناك، پیشینه‌ای تاریك- انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر ویژگی اثر : تالیف-زمستان ۱۳۸۲، پائیز ۱۳۸۳، بهار ۱۳۸۴ و تابستان ۱۳۸۴. ۳ اهداف و نحوه برگزاری همایش‌ها و نقش آن در توسعه ملی- مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور ویژگی اثر : تالیف-تابستان ۱۳۸۲ و بهار ۱۳۸۴. ۴ تجارت الکترونیکی ویژگی اثر : تالیف-انتشارات پیام‌رسان، بهار ۱۳۸۴۵ تنظیم و ویرایش ۷ جلد مجموعه مقالات کنفرانس مهندسی برق ایران و کنگره سه جانبه جبر خطی ویژگی اثر : تالیف-دانشگاه پیام نور، تابستان ۱۳۸۲.۷ دوره‌های کوتاه مدت ویژگی اثر : تهیه و چاپ-دانشگاه صنعتی امیرکبیر. ۸ دولت الکترونیکی ویژگی اثر : تالیف-انتشارات پیام‌رسان، بهار ۱۳۸۴۹ راهبرد توسعه ملی ویژگی اثر : تالیف-انتشار صدر، زمستان ۱۳۸۰۱۰ راهنمای برگزاری کنفرانسهای علمی در دانشگاههای کشور ویژگی اثر : تهیه و چاپ-دانشگاه صنعتی امیرکبیر. ۱۱ روزشمار توسعه ارتباطات در ایران ویژگی اثر : تدوین-شرکت مخابرات، زمستان ۱۳۸۰۱۲ ریاضیات مهندسی ویژگی اثر : تالیف-دانشگاه پیام نور، بهار ۱۳۸۰۱۳ مجموعه آئین‌نامه‌های پیشنهادی به منظور تسهیل برقراری ارتباط بین دانشگاه و صنعت، دانشگاه صنعتی امیرکبیر ویژگی اثر : تهیه و چاپ۱۴ مشارکت در تدوین ۷ سری کتاب آموزشی طرح گواهینامه کاربری کامپیوتر (ICDL ۱۵ موتورهای پله‌ای ویژگی اثر : تالیف-دانشگاه زنجان، پائیز ۱۳۸۲۱۶ نکوداشت هفته پژوهش ویژگی اثر : تهیه و چاپ-زمستان ۱۳۸۰ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

شمس علیئی، فریدون

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فریدون شمس علیئی ،تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته کامپیوتر، گرایش نرم افزار، در دانشگاه شهید بهشتی آغاز و در سال ۱۳۶۲ به پایان رسانید.وی تحصیلات تکمیلی خود را در دانشگاه صنعتی شریف در رشته کامپیوتر، گرایش نرم‌افزار (مهندسی نرم‌افزار) ادامه داد. ایشان پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد از دانشگاه مذکور برای ادامه تحصیلات تکمیلی به انگلستان عزیمت کرد و در انجا در رشته کامپیوتر، گرایش نرم‌افزار (مهندسی نرم‌افزار)، در دانشگاه منچستر انگلستان به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۷۵ موفق به اخذ مدرک دکتری همان رشته شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار گروه مهندسی کامپیوتر, دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی کامپیوتر

گرایش : نرم‌افزار (مهندسی نرم‌افزار)

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و حرفه ای دانشگاهی فریدون شمس علیئی به ترتیب زیر است: کارشناسی: رشته کامپیوتر، گرایش نرم افزار، از دانشگاه شهید بهشتی سال اخذ مدرک: ۱۳۶۶ عنوان پروژه کارشناسی: ترجمه خودکار متون بینایان به متون مخصوص نابینایان کارشناسی ارشد: رشته کامپیوتر، گرایش نرم‌افزار (مهندسی نرم‌افزار)، از دانشگاه صنعتی شریف سال اخذ مدرک: ۱۳۶۹ عنوان رساله کارشناسی ارشد: طراحی و پیاده سازی یک محیط فرماندهی و کنترل (C۳I) به کمک شبکه محلی دکتری: رشته کامپیوتر، گرایش نرم‌افزار (مهندسی نرم‌افزار)، از دانشگاه منچستر انگلستان. سال اخذ مدرک: ۱۳۷۵ عنوان رساله دکتری: Modelling the Behaviour of Processes Using Collaborating Objects

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق کاری و اجرایی و مدیریتی فریدون شمس علیئی به قرار زیر است: - مشاور اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی از ۱۲/۹/۸۳ تا ۱/۷/۸۴ - مدیر کل دفتر آمار و فن‌آوری اطلاعات، معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی، وزارت جهاد کشاورزی از ۱۲/۴/۸۰ تا۱/۷/۸۳. - مدیرکل دفتر آمار و اطلاعات معاونت برنامه ریزی و امور مجلس وزارت جهاد سازندگی از ۱۹/۳/۷۷ تا ۱۲/۴/۸۰ - معاون تحقیق و توسعه مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی جهاد، وزارت جهاد سازندگی از ۱۰/۴/۷۶ تا ۱۹/۳/۷۹ - رئیس گروه مهندسی اطلاعات در مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی وزارت جهاد سازندگی از ۲۱/۸/۷۵ تا ۱۹/۳/۷۷ - مدیر گروه اطلاع‌رسانی مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره) از ۹/۱۱/۷۵ تا ۱۹/۳/۷۷ - مسئول رشته کامپیوتر در مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره) ۷۱-۶۹ - مسئول برنامه‌ریزی آموزش کامپیوتر در وزارت جهاد سازندگی ۷۱-۶۹ - مدیر عامل و رئیس هیئت‌مدیره مرکز کامپیوتر بنیاد شهید ۷۱-۶۸ - مشاور کامپیوتری رئیس سازمان اقتصادی بنیادشهید ۷۱-۶۸ - مسئول نگهداشت فنی سیستم کامپیوتری طرح ملی شناسنامه روستاهای ایران ۶۶-۶۷- عضویت در مراکز علمی و پژوهشی - عضو شورای راهبری فناوری ارتباطات و اطلاعات سازمان میراث فرهنگی و گردشگری از سال ۸۳ تا به حال - رئیس کمیته فنی معماری اطلاعات دبیرخانه شورایعالی اطلاع رسانی از سال ۸۲ تا بحال - دبیر و عضو شورای راهبری فناوری ارتباطات و اطلاعات وزارت جهاد کشاورزی از سال ۸۱ تا ۸۳ - عضو شورای تحول اداری وزارت جهاد کشاورزی از سال ۸۲ تا ۸۳ - عضو شورای سیاستگذاری دیتا، شرکت مخابرات ایران از سال ۸۰ تا ۸۱ - عضو کمیته نظارت و برنامه‌ریزی شبکه علمی کشور در سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی کشور از سال ۷۹-۷۷ - عضو هسته برنامه‌ریزی تدوین دوره‌های آموزشی کامپیوتر و اطلاع‌رسانی موسسه آموزش علمی و کاربردی وزارت جهاد کشاورزی از سال ۷۸ تا۸۱. - عضو کمسیون شورایعالی تحقیقات

وزارت جهاد سازندگی از ۶/۵/۷۶ تا ۱۹/۳/۷۷ – رئیس کمیته تخصصی اطلاع‌رسانی (از کمیته‌های تخصصی کمسیون شورایعالی تحقیقات) از ۲۷/۵/۷۶ تا ۱۹/۳/۷۷ – مسئول کمیته تدوین دوره کارشناسی ارشد اطلاع‌رسانی (ارائه شده به شورایعالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی) سال ۷۶–۷۵ – عضو شورای علمی مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی وزارت جهاد سازندگی از ۱۶/۸/۷۵ تا ۱۹/۳/۷۷

فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریسی و آموزشی فریدون شمس علیئی به ترتیب زیر است: دانشگاه شهید بهشتی –مهندسی نرم‌افزار(۱)مهندسی نرم‌افزار(۲) مقطع کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی– طراحی سیستمهای شی‌گرا مقطع کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی– مهندسی مهندسی نرم‌افزار پیشرفته مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی– معماری نرم افزار مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات)– مهندسی نرم‌افزار پیشرفته مقطع دکتری دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات)– معماری سازمانی فناوری اطلاعات مقطع دکتری دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات)– طراحی واسط کاربر مقطع دکتری دانشگاه صنعتی شریف– مهندسی نرم‌افزار مقطع کارشناسی ¬وکارشناسی ارشد دانشگاه صنعتی شریف– سیستمهای عامل مقطع پیش دوره کارشناسی ارشد دانشگاه امام حسین(ع–) طراحی و پیاده سازی زبانهای برنامه‌سازی مقطع پیش دوره کارشناسی ارشد دانشگاه امام حسین(ع–)سیستمهای عامل مقطع پیش دوره کارشناسی ارشد مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره) – مبانی کامپیوتر مقطع کارشناسی و کاردانی مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره) تحلیل و طراحی سیستمها مقطع کاردانی سوابق برگزاری دوره‌های حرفه‌ای دوره متدولوژی شئ‌گرایی محل برگزاری :شرکت همکاران سیستم سطح دوره: پیشرفته تعداد: ۵ مورد – زمان: ۷۹–۷۷ دوره معماری اطلاعات شرکت ایز ایران و وزارت جهاد کشاورزی محل برگزاری: سطح دوره پشرفته تعداد: یک مورد –زمان: ۸۲–۷۹ دوره متدولوژی شئ‌گرا و ابزار محل برگزاری: Rational Rose شرکت ایز ایران سطح دوره: مقدماتی تعداد: یک مورد زمان: ۸۰ دوره مهندسی نرم‌افزار پیشرفته محل برگزاری :وزارت جهاد کشاورزی سطح دوره :مقدماتی تعداد:دو مورد زمان ۷۹–۷۸ دوره معماری سازمانی محل برگزاری :شورایعالی اطلاع رسانی و دانشگاه صنعتی شریف سطح دوره: مدیریتی تعداد: دو مورد زمان: ۸۲ دوره کارگاه آموزشی طرح جامع فناوری اطلاعات با رویکرد معماری سازمانی محل برگزاری : پتروشیمی شیراز سطح دوره پیشرفته تعداد: یک مورد زمان:۸۵ دوره معماری سازمانی سرویس گرا محل برگزاری : دانشگاه شهید بهشتی سطح دوره :پیشرفته دوره برنامه راهبردی فناوری اطلاعات محل برگزاری : شرکت مپنا سطح دوره مدیریتی تعداد: یک مورد زمان:۸۶

چگونگی عرضه آثار : – تعداد مقالات علمی منتشر شده بزبان فارسی:۱۷ مورد – تعداد مقالات علمی منتشر شده بزبان خارجی : ۲۲مورد سوابق راهنمایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری در سالهای ۱۳۷۵ –۱۳۸۶ : سمت : استاد راهنما مورد مقطع: کارشناسی ارشد (اتمام یافته)– دانشگاه شهیدبهشتی ۱۴مورد سمت : استاد راهنما مقطع :کارشناسی ارشد (در دست انجام) – دانشگاه شهیدبهشتی ۶ مورد سمت سمت : استاد راهنما مقطع :دکتری (در دست انجام) – دانشگاه شهیدبهشتی ۳ مورد سمت : استاد راهنما مقطع: دکتری (اتمام یافته –)) دانشگاه آزاد اسلامی ۳ مورد سمت: استاد مشاور مقطع : دکتری (اتمام یافته) –دانشگاه آزاد اسلامی یک مورد سمت: استاد مقطع :کارشناسی ارشد(اتمام یافته)– دانشگاه تربیت مدرس –یک مورد سمت: مشاور مقطع: استاد کارشناسی ارشد (اتمام یافته) –دانشگاه آزاد اسلامی– یک مورد سمت: استاد راهنما مقطع: استاد کارشناسی ارشد (اتمام یافته) –دانشگاه آزاد اسلامی– ۱۴ مورد سمت: استاد راهنما مقطع: استاد کارشناسی ارشد (در دست انجام)–دانشگاه آزاد اسلامی– ۶ مورد

شهیدی، شهره

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

مهندس شهره شهیدی در سال ۱۳۵۰ با اتمام دوره متوسطه و ورود به دانشگاه، در سال ۱۳۵۶، از رشته مهندسی متالوژی دانشگاه صنعتی شریف فارغ‌التحصیل شد .وی مشاغل مختلفی همچون دستیار تحقیقاتی دانشکده متالوژی دانشگاه صنعتی شریف را برعهده داشته است.شهیدی در کنار مشاغل مورد تصدی خود به ترجمه کتب و مقالاتی در زمینه آهنگری و ریخته گری و غیره می پردازد.بطوری که کتاب" متالوژی مکانیکی "ترجمه ایشان ، در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیتحصیلات رسمی و حرفه ای : شهره شهیدی در سال ۱۳۵۰ با اتمام دوره متوسطه و ورود به دانشگاه، در سال ۱۳۵۶، از رشته مهندسی متالوژی دانشگاه صنعتی شریف فارغ‌التحصیل شد .مشاغل و سمتهای مورد تصدی : شهره شهیدی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی در سال ۱۳۵۶ از آن سال تاکنون در مشاغل مختلفی همچون دستیار تحقیقاتی دانشکده متالوژی دانشگاه صنعتی شریف و مسؤلیت هماهنگی پروژه‌های فی ما بین سازمان گسترش و سازمان UNID۰ و عضویت در هیات اجرایی جامعه ریخته گران ایران به خدمت اشتغال داشته است.جوائز و نشانها : کتاب" متالوژی مکانیکی "ترجمه شهره شهیدی ، در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : - ترجمه مقالاتی در زمینه آهنگری و ریخته گری، چاپ شده در مجله ریخته گری - ترجمه مقالاتی در زمینه مواد چاپ شده و مجله ماشین سازی اراک

آثار : متالوژی مکانیکی ویژگی اثر : ترجمه،این کتاب در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.آشنایی با کتاب:«متالوژی مکانیکی»: این کتاب برای استفاده دانشجویان سال اول کار شناسی ارشد مهندسی متالوژی یا مکانیک و همچنین برای مهندسانی که در صنعت اشتغال دارند نوشته شده است. چون بیشتر دانشگاهها دوره‌هایی برای تدریس متالورژی مکانیکی یا خواص مکانیکی گذاشته‌اند و مباحث این دوره‌ها و زمینه دانشجویانی که آنها را می گذرانند خیلی متفاوت است، بنابراین اکنون هیچ چیز از کتاب درسی استاندارد شده‌ای در مورد متالورژی مکانیکی مفیدتر نیست. چشم انداز و وسعت این کتاب حاوی مباحثی است که این نیازهای مختلف را برآورده سازد. مراجعی که در این کتاب ذکر شده از مراجع متداول در یک کتاب درسی معمولی بیشتر است. این مراجع امکان دستیابی به تحلیلها و استخراجهایی بیش از آنچه ذکر شده را فراهم می کند و کلیدی است برای دستیابی به اطلاعات بیشتر درباره نکات جزئی و بحث‌انگیز و تاکید بر مقالات مهمی که درخور مطالعه بیشترند. علاوه بر این در پایان هر فصل کتاب شناسی منابع عمومی آورده شده است. در انتهای کتاب مجموعه‌ای از مسائل آمده است که در مرحله نخست برای استفاده خواننده درگیر در صنعت و کسی که می‌خواهد اطلاعات خود را در زمینه مواد بررسی کند مفید است. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

صفوی نائینی، صفی الدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر صفی الدین صفوی نائینی در سال ۱۳۳۰ در تهران به دنیا آمد.ایشان دارای Ph.D (دکتر مهندسی) در رشتهٔ مهندسی برق

(تخصص در زمینه مایکروویو وسیستمهای رادار) در سال ۱۳۵۸ از دانشگاه ایلی نویز آمریکا می باشد.وی پس از بازگشت به ایران در دانشکدهٔ فنّی دانشگاه تهران با سمت استادیاری به کار پرداخت.دکتر صفوی نائینی مقالاتی را در زمینه رشته تخصصی خود به رشته تحریر در آورده است که تعدادی از آنها درمجلات علمی داخلی و خارجی به چاپ رسیده است. همچنین ترجمه کتاب "سمینارهای مخابرات الکترونیکی " صفی الدین صفوی نائینی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : مایکروویو وسیستمهای رادارتحصیلات رسمی و حرفه ای : صفی الدین صفوی نائینی پس از پایان تحصیلات دبیرستانی و ورود به دانشگاه، در سا ل۱۳۵۳ با درجهٔ لیسانس مهندسی برق الکترونیک از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. سپس برای ادامهٔ تحصیلات به آمریکا رفت و در دانشگاه ایلی نویز مشغول تحصیل شد و در سالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۸ به اخذ درجات .M.S (معادل فوق لیسانس) و Ph.D (دکتر مهندسی) در رشتهٔ مهندسی برق (تخصص در زمینه مایکروویو وسیستمهای رادار) نایل آمد و سپس به ایران مراجعت نمود.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : صفی الدین صفوی نائینی پس از بازگشت به ایران در دانشکدهٔ فنّی دانشگاه تهران با سمت استادیاری به کار پرداخت. در سالیان اخیر در کنار کار دانشگاهی، در پروژه های مختلف تحقیقی و کاربردی که با همکاری دانشگاه و صنایع الکترونیک ایران و گروه تحقیقات و گسترش صنایع دفاعی نیروی دریایی و نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران انجام می گرفت به عنوان مشاور تحقیقی، طراح و مسئول پروژه همکاری داشته است.جوائز و نشانها : ترجمه کتاب" سمینارهای مخابرات الکترونیکی " صفی الدین صفوی نائینی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : صفی الدین صفوی نائینی در زمینه مهندسی برق و مایکروویو وسیستمهای رادار مقالاتی را به رشته تحریر در آورده است که برخی از آنها را در ژورنالهای بین المللی داخلی و خارجی منتشر کرده است. ۱- سه مقاله علمی در مجله IEEE (سالهای ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۰) ۲- یک مقالهٔ علمی در مجله ۳ Radio Science- چهارمقاله علمی در سمینارهای بین المللی IEEE/AP/S=URSI در آمریکا طی سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۹

آثار : سمینارهای مخابرات الکترونیکی ویژگی اثر : ترجمه- این کتاب به عنوان برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی در دوره دوم کتاب سال معرفی شده است.-آشنایی با کتاب «سیستم های مخابرات الکترونیک»، جلد اول مخابرات الکترونیکی در دهه های اخیر به صورت یکی از گسترده ترین و پیشرفته ترین شاخه های مهندسی برق در آمده است. توسعه شگرف تکنولوژی و سیستم های مخابراتی الکترونیکی و پیشرفت های همه روز ?آن ناشی از تأثیر عمیق این رشته در زندگی مردم و در تمام عرصه های فعالیت فرهنگی و اجتماعی است. با توجه به این نکته و نیز نیاز شدید به معرّفی این شاخه از صنعت، مترجمان اقدام به ترجم ?این کتاب به زبان فارسی کرده اند. ویژگی اصلی این کتاب زبان روشن و ساده و دقیق آن از نظر علمی و نیز جامعیت و تنوع موضوعات آن است که در برگیرند ?اهم مسائل اساسی این رشته می باشد. ترجم ?فارسی کتاب در دو جلد صورت گرفته است. جلد اول، شامل فصول ۱ تا ۱۰ می باشد. فصلهای ۱ و۲ دربرگیرند ?مفاهیم کلی سیستم مخابراتی نظیر اطلاعات، فرستنده و گیرنده،کانال، مدولاسیون و... می باشد. در فصل سوم پاره ای از مدارهای الکترونیکی خاص سیستم های مخابراتی بررسی شده است. فصلهای ۴ تا ۷ روشهای مدولاسیون دامنه (AM) و مدولاسیون فرکانس (FM) و باند جانبی تکی (SSB) و سیستمهای گیرند ?مربوط به روشهای فوق را مورد بررسی قرار میدهند. در فصلهای ۸ و ۹ و ۱۰، اصول، روشها و سیستمهای انتقال، تشعشع و انتشار امواج الکترومغناطیس نظیر خطوط انتقال فرکانس بالا، تشعشع و انتشار موج در فضای اطراف زمین و آنتنها مورد مطالعه قرار می گیرند. تمام فصلهای کتاب با مسائل و تمریناتی که پاسخ آنها داده شده و پرسشهایی برای خودآزمایی، که خواننده را در فهم مطالب یاری می کند همراه است. جلد دوم این کتاب که فصول ۱۱ تا ۱۷ را در بر می گیرد، اصول و ابزار سیستم های مخابراتی

طول موج بسیار کوتاه (ماکروویوولوزی)، سیستم های مخابراتی پالسی و تلویزیون تشریح می شود. در ترجم ?این کتاب به سبب فقدان اصطلاحات مناسب فارسی، تمامی اصطلاحات فنّی علمی به زبان انگلیسی همراه با برگردان فارسی آنها در متن ترجمه آورده شده است. علاوه بر این در مواردی که متن اصلی کتاب نارسا بوده توسط مترجمان اصلاح و تکمیل شده است. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

طاحونی، شاپور

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهندس شاپور طاحونی در سال ۱۳۳۴ خورشیدی در شهر تهران دیده به جهان گشود.ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان از دانشکده فنی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۸ می باشد.مهندس طاحونی پس از فراغت از تحصیل به فعالیتهای علمی و فرهنگی پرداخت. وی از سال ۱۳۶۱ تا کنون به کار تدریس و تحقیق در دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران اشتغال دارد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه مذکور می باشد. کتابهای تالیفی " تحلیل سازه‌ها(" با همکاری مهندس لیل‌آبادی")،طراحی سازه‌های بتن مسلح "و کتاب های ترجمه ای " اصول مهندس ژئوتکنیک ج۱ "و دستنامه اجرای بتن (باهمکاری آقای دکتر رمضانپور و آقای مهندس پیدایش) ،مهندس شاپور طاحونی به ترتیب در سالهای ۱۳۶۵،۱۳۶۶،۱۳۷۳، ۱۳۸۴ به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزیده شدند.همچنین کتاب " دستنامه اجرای بتن " به عنوان برگزیده جشنواره مهندسی عمران انتخاب شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانوالدین و انساب : شاپور طاحونی فرزند مرحوم مرسل طاحونی و سرکار خانم حوا درویش آقاجانی است.تحصیلات رسمی و حرفه ای : شاپور طاحونی دورهٔ تحصیلات دبستان و دبیرستان (هدف شماره ۱ تهران) را در تهران به انجام رسانید و سپس جهت تحصیلات عالیه به دانشگاه راه یافت و در سال ۱۳۵۸ موفق به دریافت مدرک کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان از دانشکده فنی دانشگاه تهران گردید.همسر و فرزندان : مهندس شاپور طاحونی متاهل و دارای سه فرزند می باشد.همسر ایشان سرکار خانم حکیمه غفار نژاد و فرزندان اسدالله،محمد امین و نازنین فاطمه نام دارند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : شاپور طاحونی پس از فراغت از تحصیل به فعالیتهای علمی و فرهنگی پرداخت. وی از سال ۱۳۶۱ تا کنون به کار تدریس و تحقیق در دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران اشتغال دارد و هم اکنون به عنوان استادیار در دانشگاه مذکور مشغول به فعالیت است. از دیگر مشاغل و سمتهای وی می توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- عضو انجمن ایرانی مهندسان محاسب ساختمان و چند سال عضویت در هیئت مدیره آن. ۲- عضو کمیته آیین‌نامه زلزله (استاندارد ۲۸۰۰). ۳- عضو کمیته آیین‌نامه بتن ایران. ۴- عضو کمیته آیین‌نامه بارگذاری مقررات ملی ایران (مبحث ۶). ۵- عضو انجمن مهندسین عمران و انجمن مهندسین راه و ساختمان. ۶- عضو انجمن بتن ایران. ۷- عضو کمیته مبحث بیست و یکم مقررات ملی ایران (پدافند غیرعامل) ۸- مسئول کمیته مبحث دهم مقررات ملی ایران (طرح و اجرای ساختمانهای فولادی) جوائز و نشانها : مهندس شاپور طاحونی در کنار فعالیت های تخصصی خود دارای تالیفات و ترجمه های می باشد که از میان آنها چهار کتاب وی -دو کتاب تالیفی و دو کتاب ترجمه- در دوره های مختلف انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران (از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) به عنوان کتاب سال برگزیده شده است. - انتخاب کتاب" تحلیل سازه‌ها "تالیف شاپور طاحونی ،(با همکاری مهندس لیل‌آبادی) در سال ۱۳۶۵ به عنوان کتاب سال در علوم کاربردی - انتخاب کتاب "طراحی سازه‌های بتن مسلح "تالیف شاپور طاحونی ،در سال ۱۳۶۶ به عنوان کتاب سال در علوم کاربردی - انتخاب کتاب" اصول

مهندسی ژئوتکنیک ج ۱ "ترجمه شاپور طاحونی ،در سال ۱۳۷۳ به عنوان کتاب سال – انتخاب کتاب" دستنامه اجرای بتن " ترجمه شاپور طاحونی (باهمکاری آقای دکتر رمضانپور و آقای مهندس پیدایش)، در سال ۱۳۸۴ به عنوان کتاب سال – انتخاب کتاب فوق بـه عنـوان کتـاب برگزیـده در نخسـتین جشـنواره دو سالـانه گرامیـداشت برگزیـدگان مهندسـی عمران ایران (بهمـن مـاه سـال ۱۳۸۶)چگونگی عرضه آثـار : مهنـدس طـاحونی بیش از ۹ مقـاله بزبان فارسـی و بیش از ۲ مقاله بزبان انگلیسـی به رشـته تحریر در آورده و در نشـریات معتبر علمی داخلی و خـارجی به چاپ رسانـده است. فعالیتهای مهندسـی ،شاپور طاحونی به قرار زیر است: ۱– طراحی و نظارت براجرای ساختمانهای بلند مرتبه. ۲– طراحی خطوط لوله آبرسانی. ۳– طراحی مخازن بتنی آب (از ظرفیت ۱۰۰۰ تا ۷۰۰۰۰ مـترمکعب). ۴– طراحی سایتهـای تصـفیه‌خانه آب. ۵– طراحی پلهـا و آبگـذرها. ۶– طراحی و نظـارت ایسـتگاههای متروی تهران. ۷– طراحی اسـکله دریایی و آبگیرها. (اسـکله فولاد قشم، اسکله آلومینیوم المهدی، اسکله تخلیه نفت پالایشگاه هشتم اسکله و اسکله آهن بندرامام). ۸– طراحی ساختمانهای صنعتی. ۹– طراحی سیلوها و ذخیرسازهای صنعتی. ۱۰– طراحی بندهای انحرافی و سازه‌های هیدرولیکی. ۱۱– طراحی و نظارت براجرای پل ولایت واقع در تقاطع چمران – نیایش. ۱۲– طراحی و نظارت براجرای پل شیرین‌شـهر به روش طره آزاد بـا دهانه میانی ۱۴۶ متر. ۱۳– طراحی و ساخت دسـتگاه پلساز (Bridge Builder). ۱۴– طراحی و نظـارت براجرای طرح فولـاد آذربایجان. ۱۵– طراحی و نظـارت بر اتوبان و پل روگـذر دسترسـی سـربندربه بنـدرامام. ۱۶– طراحی ساختمانهای صـنعتی پتروشیمی بندرامام. ۱۷– طراحی و نظارت براسـکله ۱۵۰.۰۰۰ تنی به علاـوه تعمیرات اسـکله های ۱ تا ۶ بندر امام. ۱۸– طراحی و نظارت بر اسکله های ۲ تا ۷ خرمشهر.

آثار : ۱ آبرسانی و بهـداشت روسـتایی ویژگی اثر : با همکاری آقایان دکتر هرمز پازوش و مهنـدس سالار قباد۲ آیین‌نامه اتصالات در سازه‌های فولادی (نشـریه ۲۶۴ سازمـان مـدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه اسـتانداردها۳ آیین‌نامه فولادی LRFD برای دفتر مطالعات وزارت مسـکن ویژگی اثر : ترجمه،(انتشارات وزارت مسـکن و شـهرسازی)۴ آییننامه طراحی سیلوهای بتنآرمه (نشریه ۲۳۵ سازمـان مـدیریت و برنامهریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه اسـتانداردها۵ اتصالـات در سازه‌های فولادی ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی، امیرپیمان زندی ناشر: دهخدا – ۱۳۸۳ ۶ اجزای محدود برای تحلیل سازه ها ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی (مترجم) ناشر: علم و ادب – ۰۴ اردیبهشت، ۱۳۸۶ معرفی کتاب: به گفته مولفان کتاب، روش اجزای محدود بهترین روش موجود برای تحلیـل عـددی محیطهـای پیوسته است و گرچه دارای کاربردهـایی در رشـته‌های مختلف است، این کتـاب فقط مختص تحلیـل جامـدات اسـت. کسـی که مایـل به فراگیری مطـالب کتـاب است بایـد دروس پـایه مهندسـی و ریاضـی را در سـطح کارشناسـی گذرانـده باشـد و در زمینه تحلیـل و طراحی سازه‌هـا به یکی از زمینه‌هـای مهندسـی عمران، مکانیک و هوافضا علاقمند باشد. هم‌چنین باید با جبر ماتریس‌ها و برنامه‌نویسی کامپیوتر آشنا باشد. فهرست کتاب: فصل ۱: مقدمهای بر اجزای محدود فصل ۲: تنشها و کرنشهای صفحهای فصل ۳: رابطهسازی ایزوپارامتریک فصل ۴: حالت عمومی اجسام جامد فصل ۵: اجسام جامد با تقارن محوری فصل ۶: خمش ورقها فصل ۷:پوستهها (حالت عمومی) فصل ۸: پوستههای دوار فصل ۹: ارتعاش سازهها فصل ۱۰: تحلیل ناپایداری پیوست ۷ اصول مهندسـی ژئوتکنیک ویژگی اثر : جلـد اول مکانیک خاک (برنده جایزه کتاب برگزیده در سال ۱۳۷۳). (انتشـارات اندیشـکاو) . مؤلفـان: براجـا داس، شـاپور طـاحونی (مـترجم) ناشـر: پـارس آییـن – ۱۴ آبـان، ۱۳۸۶ ۸ اصول مهندسـی ژئوتکنیـک ویژگی اثر : جلـد دوم مهندسـی پی تـالیف : براجا داس، شاپور طاحونی (مترجم) ناشـر: (انتشارات اندیشـکاو) ۹ تحلیل سازه‌هـا ویژگی اثر : تالیف–با همکاری مهنـدس لیل‌آبادی –این کتاب در دوره شـشم کتاب سال جمهوری اسـلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسـلامی معرفی و برگزیده شده است. (انتشارات جهاد دانشـگاهی امیرکبیر)۱۰ تدوین آیین‌نامه جوشکاری ساختمانی (نشـریه ۲۲۸ سازمـان مـدیریت و برنـامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تـالیف و تهیه اسـتانداردها۱۱ تـدوین آیین‌نامه طراحی

سازه‌های فولادی به روش حدی (نشریه ۱۶۹ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۱۲ تدوین آیین‌نامه طراحی مخازن بتنی ذخیره آب (نشریه ۱۲۳ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۱۳ تدوین استاندارد طراحی سازه‌ای بندهای انحراف (نشریه ۱۹۸ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۱۴ تدوین استاندارد طراحی مجاری آب زیرزمینی (نشریه ۱۸۵ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۱۵ دستنامه اجرای بتن ویژگی اثر : تالیف: جوزف دوبروولسکی، جوزف وادل، علی اکبر رمضانیان پور (مترجم)، شاپور طاحونی (مترجم)، منصور پیدایش (مترجم) ناشر: علم و ادب - ۲۲ آذر، ۱۳۸۴ برنده کتاب برگزیده در سال ۱۳۸۴۱۶ دینامیک سازه ها و تعیین نیروهای زلزله (تئوری و کاربرد در مهندسی زلزله) ویژگی اثر : تالیف: انیل چوپرا، شاپور طاحونی (مترجم) ناشر: علم و ادب - ۱۹ آذر، ۱۳۸۵ ۱۷ راهنمای آیین‌نامه فولاد ویژگی اثر : تالیف،(انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی)۱۸ راهنمای جوش و اتصالات جوشی ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی(انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی) ۱۹ راهنمای جوش و اتصالات جوشی در ساختمان های فولادی ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی (تهیه و تنظیم) ناشر: توسعه ایران - ۲۳ آبان، ۱۳۸۶ ۲۰ راهنمای طراحی اتصالات سازه‌های فولادی ویژگی اثر : تالیف،(انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی)۲۱ راهنمای کامل و تشریح مسایل مکانیک خاک ویژگی اثر : تالیف: براجا داس، شاپور طاحونی (مترجم)، شاهرخ رفیعی (به اهتمام) ناشر: آزاده - ۲۱ اسفند، ۱۳۸۴ ۲۲ طراحی پل، پل های بتن مسلح، فولادی و پیش تنیده ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی ناشر: دانشگاه تهران - ۱۳۸۱ ۲۳ طراحی روسازی کف های صنعتی و باراندازها برای بارهای سنگین ویژگی اثر : تالیف،(انتشارات علم و ادب)۲۴ طراحی ساختمان های بنایی ویژگی اثر : تالیف: رابرت اشنایدر، شاپور طاحونی (مترجم)، آرش نیری (مترجم) ناشر: علم و ادب - ۲۶ اردیبهشت، ۱۳۸۴ ۲۵ طراحی ساختمانهای بتن مسلح: بر مبنای آیین نامه بتن ایران (آبا) ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی ناشر: دانشگاه تهران - ۱۶ مهر، ۱۳۸۶ ۲۶ طراحی سازه های فولادی بر مبنای آیین نامه فولاد ایران (مبحث ۱۰ از مجموعه مقررات ملی ایران) ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی ناشر: علم و ادب - ۳۰ آبان، ۱۳۸۶ ۲۷ طراحی سازه‌های بتن مسلح ویژگی اثر : تالیف،(جلداول)- (انتشارات دهخدا) .این کتاب در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.آشنایی با کتاب :«طراحی سازه‌های بتن مسلح»: این کتاب مشتمل بر سیزده فصل است و با هدف آموزش رفتار سازه‌های بتن مسلح و متناسب با برنامهٔ فعلی آموزش درس بتن مسلح در دانشکده‌های مهندسی ایران تدوین شده است. مؤلف ضمن بهره گیری از تجارب خود در تدریس این درس و نیز آیین‌نامه‌های معتبر در این زمینه، برای بیان روشهای طرّاحی، مثالهای فراوانی ارائه کرده است. ۲۸ طراحی سازه‌های بتن مسلح ویژگی اثر : تالیف، (جلددوم). (انتشارات اندیشکاو)۲۹ طراحی سازه‌های فولادی ویژگی اثر : (چاپ ششم – انتشارات دهخدا)۳۰ طراحی سازه‌های فولادی با اتصالات جوشی ویژگی اثر : ترجمه،(انتشارات دهخدا)۳۱ طرح پل ویژگی اثر : تالیف،(دردوجلد)- انتشارات دانشگاه تهران.۳۲ طرح و محاسبه سازه ای ساختمان های صنعتی فولادی ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی، امیر عشیری (مترجم)، سهیل مجیدزمانی (مترجم)، لیلی ارشاد (مترجم) ناشر: وزارت مسکن و شهرسازی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن - ۱۳۸۳ ۳۳ عضو کمیته بازنگری آیین‌نامه بتن ایران ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۴ عضو کمیته مبحث بیست و یکم (پدآفند غیرعامل) از مقررات ملی ساختمان و تهیه کننده متن اولیه ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۵ عضو کمیته مبحث ششم (بارگذاری) از مقررات ملی ساختمان و مشارکت در تهیه آن ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۶ عضوکمیته بازنگری آیین‌نامه بارگذاری پل ایران ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۷ عضوکمیته تدوین آیین‌نامه زلزله ایران (استاندارد ۲۸۰۰) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۸ مسئول کمیتهٔ مبحث دهم (ساختمانهای فولادی) از مقررات ملی ساختمان و مشارکت در تهیه آن ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها۳۹ مشخصات فنی خصوصی مخازن آب (نشریه ۱۲۴ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و

تهیه استانداردها ۴۰ مشخصات فنی عمومی و اجرایی سازه و معماری سیلو (نشریه ۱-۲۳۵ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ویژگی اثر : تالیف و تهیه استانداردها ۴۱ مقاومت مصالح ویژگی اثر : تالیف: فردیناندپیر بیر، الوودراسل جانستون، ایگور پوپوف، شاپور طاحونی (مترجم) ناشر: (انتشارات اندیشکاو) ۴۲ مکانیک مهندسی ویژگی اثر : ترجمه،در دو جلد (استاتیک و دینامیک). (انتشارات دانا)۴۳ مهندسی خطوط لوله انتقال آب ویژگی اثر : تالیف: شاپور طاحونی، شاهرخ طاحونی، محمدرضا عسکری (مترجم)، محمدرضا اخوان لیل آبادی (مترجم)، ایرج رحمانی (مترجم)، علیرضا سرابی (مترجم)، شهرام طاحونی (مترجم)، علی حسن خانی (مترجم) ناشر: دانشگاه تهران - ۱۳۸۳ منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

طالب بیدختی، ناصر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ناصر طالب بیدختی سال ۱۳۳۱ در شهر سمنان بدنیا آمد. وی دارای فوق دکترای مهندسی راه و ساختمان و محیط زیست از دانشگاه ایالتی اورگان و واشنگتن آمریکا است. هم اکنون در دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز در مرتبه استادی مشغول خدمت است.وی برنده جایزه کتاب سال جمهوری سال ۱۳۶۸ در رشته فنی و مهندسی با کتاب" طراحی سازه های توریسنگی "است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانگرایش : مهندسی راه و ساختمان و محیط زیستوالدین و انساب : ناصر طالب بیدختی فرزند محمد حسین طالب بیدختی و مادر محترمشان سرکار خانم صغری همتی است.خاطرات کودکی : بخاطر اهمیت زیاد آب در کشاورزی و باغداری در سمنان و اهمیت ان در سمنان که در محدوده کویری است ناصر طالب بیدختی همواره مشتاق یادگیری در این زمینه بوده است و این اشتیاق را از کودکی به خاطر دارد.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : پدر بزرگ ناصر طالب بیدختی فردی روشنفکری بوده است و در زمینه توزیع و پخش آب در سمنان نقس اساسی داشت که بعد از وی عمو های وی این مهم را انجام دادند.تحصیلات رسمی و حرفه ای : دیپلم ریاضی در دبیرستان صفائی سمنان سال ۱۳۵۰ کارشناسی مهندسی آبیاری و آبادانی دانشگاه تهران سال ۱۳۵۳ کارشناسی ارشد و دکترای مهندسی راه ساختمان و محیط زیست دانشگاه ایالتی اورگان آمریکا ۱۹۸۰ و ۱۹۸۴ فوق دکترا و تخصص در دانشگاههای ایالتی اورگان و دانشگاه ایالتی واشنگتن امریکا ۱۹۹۲ و ۲۰۰۱فعالیتهای ضمن تحصیل : فعالیت به عنوان کمک استاد در زمینه ها آموزشی بویژه در دوره های کارشناسی ارشد و دکترا و شرکت در پروژه های حرفه ای، بازدیدهای صحرائی در گروههای علمی ، چاپ نشریه علمی از فعالیتهای ضمن تحصیل ناصر طالب بیدختی است.استادان و مربیان : از استادان ناصر طالب بیدختی میتوان یه دکتر میراب زاده ، دکتر مسعودی و دکتر مقصود نام برد و از استادان خارج کشور به پروفسور پیت کلینگمن Pete Klingeman، داوید بلا David Bellaاشاره داشت.همسر و فرزندان : همسر ناصر طالب بیدختی سرکار خانم ژیلا پور حمزه میباشد که وی را در پیشرفت تحصیلات و پروش فرزندان یاری رسانده است. ایشان دارای دو فررزند به نامهای نیما دانشجو دوره کارشناسی ارشد برق و الکترونیک دانشگاه ایلاتی اورگان، و پویا دانشجوی سال آخر کارشناسی برق و الکترونیک در دانشگاه آریزونا میباشد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهندس پروژه های تحقیقاتی در دوران دانشجویی در کشور آمریکا، و در ایران مسئولیتهایی از قبیل معاون دانشجویی دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز ریاست بخش مهندسی راه ساختمان، معاون پژوهشی دانشکده مهندسی، عضو شورای علمی مرکز نشر دانشگاه، رئیس مرکز تحقیقات محیط زیست و توسعه پایدار داننشگاه شیراز، عضو گروه واژگان مهندسی عمران آکادمی علوم کشور، سردبیر مجله تخصصی مجله علمی و پژوهشی علوم و فنون ایران به زبان انگلیسی ، سردبیر علمی پژوهشی آبخیزداری ایران، عضو هیئت تحریریه مجله های

علمی پژوهشی منابع آب ایران و آب و آبخیز، آب و فاضلاب و شریف و رئیس انجمن آبخیزداری ایران را ناصر طالب بیدختی بر عهده داشته است. وی همچنین عضو هیئت امنا برگزاری کنگره های مهندسی عمران ایران و عضو کمیته تخصصی فرسایش و مرسوب وابسته به یونسکو و عضو کمیته تخصصی ارتقاء دانشکده مهندسی و عضو شورای پژوهشی آب و فاضلاب استان فارس و کار گروه محیط زیست استان فارس نیز هست.فعالیتهای آموزشی : ناصر طالب بیدختی تدریس دروس هیدرولیک و منابع آب و محیط زیست در دوره کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاههای امریکا، ایران (دانشگاه شیراز، علوم پزشکی، آزاد اسلامی) بویژه دروس مکانیک سیالات، هیدرولیک، بناهای آبی و محیط زیست، هیدرولیک رسوب، سازهای هیدرولیکی، مدیریت مواد زائد جامد، مکانیک سیالات عالی/ف مندسی رودخانه و ... را در کارنامه دارد.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : - مرکز تحقیقات محیط زیست و توسعه پایدار دانشگاه شیراز - انجن توسعه سبز که انجمن مردمی است و هدف آن ارتقائ فرنگ زیست محیطی جامعه میباشد - انجمن هیدرولیک و انجمن منابع اب و انجمن آبخیز داری ایران که انجمن های علمی هستند - انجمن مهندسین عمران و انجمن مهندسین راه و ساختمان ،انجمن متخصصان محیط زیست سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : تدریس، تحقیق و پژوهش، بررسی مقالات، پروژه های مشاورتی، مشاوره دانشجویان و فعالیتهای زیست محیطی از دیگر فعالیتهای ناصر طالب بیدختی هستند.آرا و گرایشهای خاص : ناصر طالب بیدختی معتقد است حفظ محیط زیست و گام برداشتن در راستای توسعه پایدار باید در تمامی شون مهندسی عمران برجسته باشد. ارتقائ فرهنگ زیست محیطی گامی برای توسعه پایدار کشور بشمار میرود.جوائز و نشانها : برنده جایزه کتاب سال جمهوری سال ۱۳۶۸ در رشته فنی و مهندسی با کتاب "طراحی سازه های توریسنگی ، برنده بهترین مقاله در شورای پژوهشهای علمی کشور و پزوهشگر نمونه دانشگاه شیراز از جوائز ناصر طالب بیدختی است. وی چندین سال متوالی برنده بهترین مقاله در چهارمین کنگره ملی عمران بوده است.چگونگی عرضه آثار : چاپ بیش از ۱۰۰ مقاله علمی و پژوهشی و ۸ جلد کتاب از اثار ناصر طالب بیدختی است که به زبانهای انگلیسی و فارسی نشریافته است. آثار : آنالیز و طراحی سازه ای تورینگی ویژگی اثر : کتاب سال ۱۳۶۸، این کتاب حاصل تلاش ۴ نفر از اساتید فن میباشد که آنالیز و طراحی سازه های توریسنگی در زمینه های متعدد حفاظت و پایداری سواحل و شیب ها برای دانشجویان و اساتید این رشته میتواند مفید ایده باشد.این کتاب در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.۲ روشهای سنتی استحصال آب در ایران و منطقه ویژگی اثر : به زبان انگلیسی ، از ویژگیهای عمده این اثر تشریح جزئیات این سازه ها بزبان انگلیسی و شناساندن فرهنگ مهندسی و علمی ایران و منطقه به جهانیان می باشد.۳ فرهنگ تخصصی فرسایش و رسوب ویژگی اثر : حاصل تلاش چندین محقق که واژه های فرسایش و رسوب و زمینه های مرتبط را جزئیات ارائه نموده است. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

طالبی، حیدرعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حیدرعلی طالبی تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته مهندسی الکترونیک در دانشگاه مشهد آغاز کرد و در سال ۱۳۶۷ به پایان رسانید.وی کارشناسی ارشد خود را در همان رشته از دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۰ و دکتری مهندسی الکترونیک و کامپیوتر را از دانشگاه کونکوردیا،کانادا در سال ۱۳۷۶ اخذ کرد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حیدرعلی طالبی تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته مهندسی الکترونیک در دانشگاه مشهد آغاز کرد و در سال ۱۳۶۷ به پایان رسانید.وی کارشناسی ارشد خود را در همان رشته از دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۰ و دکتری مهندسی الکترونیک و کامپیوتر را از دانشگاه کونکوردیا،کانادا در سال ۱۳۷۶ اخذ کرد.ایشان دوره فوق دکتری خود را در رشته مهندسی الکترونیک و کامپیوتر از دانشگاه وسترن اونتاریو کانادا (در طی سالهای ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۷۹) دریافت داشت.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی حیدرعلی طالبی به قرار زیر است: عضو انجمن IEEE دانشیار دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۲ تا کنون پژوهشگر مهندسی الکترونیک کامپیوتر،دانشگاه کونکوردیا،کانادا از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۸۶ پژوهشگر مهندسی الکترونیک و کامپیوتر،دانشگاه وسترن اونتاریو کانادا از سال ۱۳۸۳ تا سال ۱۳۸۵ رئیس گروه سیستمهای کنترل مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۳ استادیار دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۲ پژوهشگر و مربی دانشگاه کونکوردیا،کانادا مهندسی الکترونیک و کامپیوتر از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۶ مهندس طراح و محقق در کنترل سیستم،مرکز تحقیقات مهندسی طراحی ،تهران از سال ۱۳۶۷ تا سال ۱۳۷۱ داور ژورنالهای مختلف در زمینه مهندسی الکترونیک کامپیوتر،روباتیک در سالهای ۱۳۸۵،۱۳۸۴،۱۳۸۳،۱۳۸۲،۱۳۷۹،۱۳۷۷ عضو کمیته برنامه ریزی فنی کنفرانس مهندسی الکترونیک ایران در سالههای ۱۳۸۷،۱۳۸۲،۱۳۸۱ عضو کمیته فارغ التحصیلان دانشکده مهندسی الکترونیک ،دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۳ عضو کمیته پژوهش دانشکده مهندسی الکترونیک ،دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۳ و از سال ۱۳۸۶ تا کنون عضو کمیته انتخاب کتاب دانشکده مهندسی الکترونیک ،دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۸۱

جوائز و نشانها : کاندیدای بهترین مقاله سال ۱۳۸۳،استرالیا برنده جایزه بهترین مقاله دانشجویی در کنفرانس سال ۱۳۸۲ ،ژاپن

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی دکتر طالبی به ترتیب زیر است: ۲۲ مورد استاد راهنمای پایان نامه دانشجویی ۸ مورد مقاله منتشر شده در ژورنالهای معتبر علمی ۴۰ مقاله ارائه شده در کنفرانسهای علمی منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

طباطباوکیلی، وحید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر وحید طباطبا وکیلی در سال ۱۳۲۶ در شهر تهران به دنیا آمد.پس از اخذ درجه کارشناسی رشتهٔ مهندسی برق و الکترونیک از دانشگاه صنعتی شریف تهران ،برای ادامهٔ تحصیلات عالیه، راهی کشور انگلستان شد و در رشته مهندسی مخابرات به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۵۶ به دریافت درجهٔدکترا از دانشگاه برادفورد توفیق یافت. وی هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه علم و صنعت می باشد. ترجمه کتاب "مهندسی ارتباطات دور، "در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

گرایش : مخابرات

تحصیلات رسمی و حرفه ای : وحید طباطبا وکیلی تحصیلات ابتدایی را در تهران و خرم آباد و تحصیلات متوسطه را در شهر تبریز به پایان برد و در سال ۱۳۴۹ به اخذ درجه لیسانس در رشتهٔ مهندسی برق و الکترونیک از دانشگاه صنعتی شریف تهران نایل آمد. وی برای ادامهٔ تحصیلات عالیه، راهی کشور انگلستان شد و در سال ۱۳۵۳ به اخذ درجه فوق لیسانس رشتهٔ مهندسی مخابرات از دانشگاه منچستر و در سال ۱۳۵۶ به دریافت درجهٔدکترا از دانشگاه برادفورد توفیق یافت.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر طباطبا وکیلی بعد از طی مدارج عالی دانشگاهی به میهن بازگشت و به کار تدریس و تحقیق پرداخت. مشاغلی که ایشان از سال ۱۳۵۷ به بعد عهده‌دار آن بوده‌اند، استادیاری گروه مهندسی برق دانشکدهٔ فنی دانشگاه تبریز، مشاورت فنی وزارت برنامه و بودجه، استاد مدعو دانشگاه تهران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه آزاد اسلامی تهران و مجتمع فنی و مهندسی تهران بوده است و از سال ۱۳۶۴ تا کنون به عنوان استادیار و مدیر گروه مخابرات دانشکدهٔ برق دانشگاه علم و صنعت ایران به فعالیتهای آموزشی و پژوهشی خود ادامه می‌دهند.

فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس وحید طباطباوکیلی در دانشگاه علم و صنعت به قرار زیر است: پردازش سیگنالهای دیجیتالی مخابرات II

آرا و گرایشهای خاص : دکتر طباطباوکیلی در زمینه مخابرات و پردازش سیگنالهای دیجیتالی مقالات متعددی به رشته تحریر در آورده است.

جوائز و نشانها : ترجمه کتاب"مهندسی ارتباطات دور، "در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار :

۱ سیستمهای مخابراتی - جلد اول آنالوگ

ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، سال ۱۳۷۳

۲ مهندسی ارتباطات دور

ویژگی اثر : این کتاب توسط دکتر طباطبا وکیلی به فارسی برگردانده‌شده است و توسط مرکز نشر دانشگاهی در سال ۱۳۶۵ به چاپ رسیده است-این کتاب در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی شده است-آشنایی با کتاب «مهندسی ارتباطات دور» این کتاب، تألیف راجون، یکی از مهندسین ارشد و مجرب III است که مشتمل بر دوازده فصل در باب مباحث نظری و عملی مهندسی مخابرات می‌باشد. در این کتاب، سیستم‌های مختلف ارتباطات دور از قبیل روشهای انتقال تلفنی، ادغام فرکانسی، سیستم‌های HF و مایکروویو، سیستم های پراکندگی تروپوسفری و ایستگاه زمینی، انتقال امواج میلیمتری، سیستم‌های کابلی، سیستم‌های PCM و روشهای انتقال تصویر مورد بحث و بررسی قرار گرفته، با ترتیبی منطقی تشریح شده است. این کتاب به عنوان کتاب مرجع برای درس سیستم‌های انتقال در رشتهٔ مهندسی برق دانشگاههای ایران به کار رفته، همچنین با توجه به نکات فنی و علمی مطروحه در آن، می‌تواند مورد استفاده مهندسین مخابرات در قسمتهای مختلف صنعت مخابرات کشور قرار گیرد

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

طباطبایی، امیرمحمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر امیرمحمد طباطبایی به سال ۱۳۲۷ شمسی در تهران متولّد شد.ایشان در سال ۱۳۵۶ مدرک دکتری رشته مهندسی راه و ساختمان را از دانشگاه ایلی نوی اخذ کرد.وی در حال حاضر دانشیار گروه مهندسی عمران دانشکده فنی دانشگاه تهران می باشد. کتابهای" روسازی راه "و" مکانیک خاک ج ۱ "امیر محمد طباطبایی ، در دوره چهارم و پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتابهای سال برگزیده شده است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانتحصیلات رسمی و حرفه ای : امیر محمد طباطبایی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را به سال ۱۳۴۵ در تهران به پایان رسانید. و در سال ۱۳۵۰ موفق به دریافت دانشنامهٔ مهندسی راه و ساختمان از دانشکدهٔ فنّی دانشگاه تهران گردید. و سپس برای ادامه تحصیل رهسپار آمریکا شد و در سال ۱۳۵۶ به افتخار درجه دکتری در رشته مهندسی راه و ساختمان از دانشگاه ایلی نوی نایل آمد.فعالیتهای ضمن تحصیل : امیر محمد طباطبایی طی سال تحصیلی ۵۷ ـ ۱۳۵۶ در دانشگاه ایلی نوی و طی سال ۵۸ ـ ۱۳۵۷ در دانشگاه صنعتی لوئیزیانای آمریکا به تدریس و تحقیق در رشته مذکور اشتغال داشت.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : امیرمحمد طباطبایی در سال تحصیلی ۵۷-۱۳۵۶ در دانشگاه ایلی نوی و همچنین ۵۸-۱۳۵۷ در دانشگاه صنعتی لوئیزیانای آمریکا به تدریس و تحقیق در رشتهٔ مذکور اشتغال داشت.ایشان علاوه بر عضویت در چند انجمن علمی و مهندسی داخلی و خارجی اخیراً به عضویت کمیتهٔ مهندسی ژئوتکنیک زلزله و انجمن بین المللی مکانیک خاک و پی سازی برگزیده شده است.فعالیتهای آموزشی : امیرمحمد طباطبایی از سال ۱۳۵۸ تاکنون به تدریس در دانشکدهٔ فنی دانشگاه تهران اشتغال داشته و در سال تحصیلی ۶۲-۱۳۶۱ سمت معاونت آموزشی آن دانشکده را عهده دار بوده است. ایشان در حال حاضر دانشیار گروه مهندسی عمران دانشکده فنی دانشگاه تهران است.جوائز و نشانها : کتابهای" روسازی راه "و" مکانیک خاک ج ۱ "امیر محمد طباطبایی ، در دوره چهارم و پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتابهای سال برگزیده شده است. آثار : ایمنی در محل پلهای کم عرض. بررسی خرابی روسازی شهر تهران بررسی عملکرد انواع درزها در رویه‌های بتن سیمانی فرودگاهها تحلیل درزها و ترک‌ها در روسازیهای بتنی به روش اجزاء محدود ویژگی اثر : (انگلیسی) با همکاری بارنبرگ۵ تحلیل رانش خاک و دیوارهای حایل تحت اثر زمین لرزه تحلیل‌سازه ای سیستم روسازیهای بتنی ویژگی اثر : (انگلیسی) با همکاری بارنبرگ۷ روسازی راه ویژگی اثر : این کتاب برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره چهارم کتاب سال می باشد-آشنایی با کتاب روسازی راه این کتاب که در ۱۲ بخش تألیف شده به منظور آشنایی به اصول طرح و محاسبه، اجرا و نگهداری روسازی های راه براساس جدیدترین اطلاعات و پیشرفته ترین تکنیکهای موجود در دنیا و با توجه به شرایط خاص اقلیمی ایران تدوین شده است ۸ طرح و اجرای راه در مناطق سست و باتلاقی. کاربرد خاک و مصالح تثبیت شده با آهک در راهسازی کاربرد گوگرد در روسازی های آسفالتی معیارهای طرح مهندسی راهها و تقاطع ها ویژگی اثر : در ۴ جلد با همکاری: بهنیا، اویسی، نقش تبریزی.۱۲ مکانیک خاک ویژگی اثر : جلد ۱ و ۲ با همکاری بهنیا.-این کتاب در دوره پنجم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی شده است-آشنایی با کتاب: «مکانیک خاک ج ۱» بحث پیرامون اصول نظری و تجربی مکانیک خاک و بررسی قوانین رفتاری خاک در شرایط مختلف پایداری توده‌های خاکی، تحلیل مسایل مربوط به وجود آب در خاک و جریانهای آن، بررسی نشست خاک، بررسی نحوهٔ توزیع تنشها در خاک، مقاومت برشی خاک و تعادل خمیری آن از جمله موارد مطرح شده در این کتاب هستند. ۱۳ واژه‌نام ?فارسی ـ انگلیسی ـ فرانسه مکانیک خاک و مهندسی پی ویژگی اثر : با همکاری بهنیا، رضوان منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

طهماسبی، اردشیر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر اردشیر طهماسبی در سال ۱۳۲۹ در لاهیجان متولد شد.ایشان دارای دکتری مهندسی متالوژی و مواد از امپریال کالج دانشگاه لندن (در سال ۱۳۵۶) می باشد.ایشان تا به امروز، علاوه بر تدریس در چندین دانشگاه، سرپرستی دانشکدهٔ مهندسی متالوژی دانشگاه صنعتی اصفهان، مدیریت تحقیقات صنعتی و آموزش کارخانجات ریخته گری و ... را برعهده داشته است. کتاب"اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه اردشیر طهماسبی (یکی از مترحمین)، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصیلات رسمی و حرفه ای : اردشیر طهماسبی درسال ۱۳۵۲ لیسانس مهندسی از دانشگاه صنعتی شریف، و سال ۱۳۵۶ دکتری مهندسی متالوژی و مواد را از امپریال کالج دانشگاه لندن دریافت کرد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : اردشیر طهماسبی تا به امروز، علاوه بر تدریس در چندین دانشگاه، سرپرستی دانشکدهٔ مهندسی متالوژی دانشگاه صنعتی اصفهان، مدیریت تحقیقات صنعتی و آموزش کارخانجات ریخته گری و نورد آلومینیم پارس، مدیریت پروژهٔ نورد، معاونت مدیر کل امور فنی کلیهٔ پروژه های مختلف طرح صنایع جنبی مس، ریاست هیئت مدیرهٔ شرکت ریخته گری، ماشینکاری ایران کاسر، و مشاور تکنولوژی در چندین کارخانهٔ تولیدی ـ صنعتی را عهده دار بوده است.

جوائز و نشانها : کتاب"اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه اردشیر طهماسبی (یکی از مترحمین)، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

طیبی رهنی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمد طیبی رهنی پس از اتمام تحصیلات بتدایی و متوسطه،تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی هوا فضا در دانشگاه تگزاس آمریکا شروع کرد و در سال ۱۳۵۹ فارغ التحصیل گردید.ایشان در این رشته تا مقطع دکتری به تحصیل پرداخت و موفق به اخذ مدرک دکتری همان رشته از دانشگاه ایلینویز آمریکا در سال ۱۳۷۴ شد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی محمد طیبی رهنی به ترتیب زیر است: کارشناسی رشته مهندسی هوا فضا از دانشگاه تگزاس آمریکا در سال ۱۳۵۹ کارشناسی ارشد رشته مهندسی هوا فضا از دانشگاه تگزاس آمریکا در سال ۱۳۶۱ دکترای رشته مهندسی هوا فضا از دانشگاه ایلینویز آمریکا در سال ۱۳۷۴مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمد طیبی رهنی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده مهندسی هوا و فضای دانشگاه صنعتی شریف می باشد.وی همچنین مدیر گروه تخصصی مهندسی هوا فضا واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی را نیز برعهده دارد.او نیز سردبیر و عضو هیئت تحریریه فصلنامه علمی پژوهشی مکانیک و هوافضا است. فعالیتهای آموزشی : مهدی طیبی

رهنی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد. عنوان دروس ارائه شده توسط ایاشن به قرار زیر است: برنامه نویسی رایانه و الگوریتم،استاتیک،دینامیک،مکانیک سیال،آزمایشگاه مکانیک سیال،ارائه هواوفضای تکنیکی،زبان هوا وفضا تکنیکی،ایرودینامیک ۱و۲، مکانیک پرواز ۱،معرفی محاسبات دینامیک سیال ۱و۲،،ایرودینامیک مادون سرعت،جریان متلاطم،جریان برشی مطلاطم،شبیه سازی اشفتگی،سمینار کارشناسی ارشدآرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و پژوهشی محمد طیبی رهنی به قرار زیر است: کاربرد محاسبات دینامیک سیال ۱-جریان متلاطم ،۲-ایرودینامیک،۳- جریانات فاز چندگانه۴-مخلوط در سیالات به صورت بهینه۵-ماشین آلات توربو۶-مشکلات جریان معکوس۷-حرکت یا ثبات در جریانات مرزی۸-جریانات اتمسفری۹-قابلیت ارتجاعی در هواچگونگی عرضه آثار : از محمد طیبی رهنی بیش از ۵ مقاله را در مجلات معتبر علمی به چاپ رسانیده است.

آثار : تئوری و تحلیل مسائل آیرودینامیک ویژگی اثر : پدیدآورنده: محمد طیبی رهنی، هادی مهرابیان، اشکان رسولی، فواد ظهوری ناشر: دانشگاه صنعتی شریف، انتشارات علمی - ۱۰ خرداد، ۱۳۸۵ ۲ مقدمه ای بر آیرودینامیک ورودی ها ویژگی اثر : پدیدآورنده: آرش طاهری، محمدرضا سلطانی (مترجم)، محمد طیبی رهنی (مترجم) ناشر: پژوهشکده هوافضا - ۱۳۸۳

عارف، محمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمدرضا عارف در سال ۱۳۳۰ ه.ش در یزد بدنیا آمد.وی دارای مدرک دکتری مخابرات از دانشگاه استانفورد درسال۱۳۵۹ است .نامبرده عضو هیئت علمی و استاد دانشکده های برق و کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی برقگرایش : تئوری اطلاعات و رمزنگاریوالدین و انساب : پدر محمدرضا عارف میرزا احمد عارف و نام مادر محترمشان مرحومه صدیقه آبیار است.تحصیلات رسمی و حرفه ای : محمدعارف دارای مدرک کارشناسی برق از دانشکده فنی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۴ و کارشناسی ارشد برق از دانشگاه استانفورد آمریکا درسال۱۳۵۵و دکتری مخابرات از دانشگاه استانفورد درسال۱۳۵۹می باشد.خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای مخابرات از دانشگاه استانفورد آمریکا درسال۱۳۵۹ از مهم ترین مقاطع زندگی علمی محمدرضا عارف می باشد.فعالیتهای ضمن تحصیل : محمدرضا عارف در حین تحصیل به مطالعه تحقیق تالیف آثاری در پیرامون فشرده سازی اطلاعات، پردازش سیگنالهای صحبت و تصویر، تئوری تخمین پرداخته است.همسر و فرزندان : محمد رضا عارف متاهل و داری همسر بنام دکتر حمیده مروج فرشی(عضو هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه شهید بهشتی) است .که ماحصل این ازدواج سه فرزند پسر بنام های حمید رضا عارف(دانشجوی دکتری روابط بین الملل - فلوریدا)،وحید عارف (دانشجوی کارشناسی ارشد مخابرات-دانشگاه صنعتی شریف) و سعید عارف (دانش آموز مقطع پیش دانشگاهی) می باشد.وقایع میانسالی : محمدرضا عارف پس از اخذ دکتری از آمریکا، به ایران آمد و به عنوان عضو هیئت علمی دانشکده برق و کامپیوتر دانشگاه صنعتی اصفهان استخدام شد و به مرتبه علمی استادی رسید.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق علمی و اجرایی محمدرضا عارف به شرح زیر است: سوابق علمی : - استاد دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۷۶تا کنون. - استاد دانشگاه صنعتی اصفهان از ۱۳۷۴-۱۳۷۶ - دانشیار دانشگاه صنعتی اصفهان از ۱۳۷۰-۱۳۷۴ - استادیار دانشگاه صنعتی اصفهان از سال ۱۳۶۱-۱۳۷۰ سوابق اجرایی: - معاون طرح و توسعه شرکت مخابرات ایران از سال ۱۳۵۹-۱۳۶۰ - معاون دانشجویی

وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۰–۱۳۶۱ – معاون آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۱–۱۳۶۲ – قائم مقام و معاون هماهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۲–۱۳۶۳ – معاون آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی ازسال ۱۳۶۸–۱۳۶۹ – رئیس دانشگاه تهران ازسال ۱۳۷۳–۱۳۷۶ – وزیر پست وتلگراف و تلفن ازسال ۱۳۷۶–۱۳۷۹ – معاون رییس جمهور و رئیس سازمان مدیریت برنامه ریزی کشور از سال ۱۳۷۹–۱۳۸۰ – معاون اول رئیس جمهور از سال ۱۳۸۰–۱۳۸۴ فعالیتهای آموزشی : محمدرضا عارف در دانشگاههای صنعتی اصفهان ،خواجه نصیرالدین طوسی ،تهران،صنعتی شریف، تربیت مدرس و مالک اشتر تدریس می کند. دروسی که ایشان در مقاطع کارشناسی و تکمیلی تدریس میکند به شرح زیر است: کارشناسی: مدار های الکترونیکی ۱– مدارهای الکترونیکی ۲ –تجزیه و تحلیل سیستم ها– مخابرات ۱ مخابرات ۲ تحصیلات تکمیلی: فرآیندهای تصادفی –پردازش سیگنالهای دیجیتالی – اصول رمزنگاری –تئوری اطلاعات – تئوری کدینگ–تئوری تخمین و آشکارسازی – اصول مخابرات طیف گسترمراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : محمدرضا عارف دوره های کارشناسی ارشد برق را در دانشگاه صنعتی اصفهان ،دکتری برق دانشگاه صنعتی اصفهان و دکتری برق دانشگاه تربیت مدرس را راه اندازی کرده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمدرضا عارف در کنار تدریس به مطالعه، تحقیق، تالیف آثاری پیرامون تجزیه و تحلیل سیستم ها و سیگنالها ، رمزنگاری، تخمین و آشکار سازی هدف، پردازش سیگنال در رادار می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : محمدرضا عارف از جمله مهندسین برق است که به موضوعاتی پیرامون پردازش سیگنال صحبت، تخمین و اشکار سازی هدف، تئوری تخمین فشرده سازی اطلاعات، پردازش سیگنالهای صحبت و تصویر علاقمند است.چگونگی عرضه آثار : محمدرضا عارف سرپرستی بیش از ۷۰ پایان نامه دکتری و کارشناسی ارشد را بر عهده داشته است.ایشان همچنین بیش از ۱۲۱ مقاله را تالیف و ترجمه کرده است.

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

عزیزی قنادی، قدیر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر قدیر عزیزی قنادی در سال ۱۳۲۷ شمسی در شهرستان اردبیل متولد شد .تحصیلات دانشگاهی خود را با ورود به دانشکدهٔ پلی تکنیک تهران با درجهٔ مهندسی الکتروتکنیک در سال ۱۳۴۹ به انجام رساند. وی به سال ۱۳۵۳ جهت ادامهٔ تحصیلات راهی کشور فرانسه گشت و توانست دکتری مهندسی الکترونیک را از دانشگاه پلی تکنیک تولوز اخذ کند.نامبرده همچنین از سال ۱۳۶۱ تاکنون به صورت پاره وقت در دانشگاههای تهران – صنعتی شریف و مدرسهٔ تربیت مدرّس فعالیت آموزشی خود را ادامه می دهد. ترجمه کتاب" الکترونیک قدرت "قدیر عزیزی قنادی ، در دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : قدیر عزیزی قنادی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در همان شهرستان به سال ۱۳۴۵ به پایان رساند و سپس تحصیلات دانشگاهی خود را با ورود به دانشکدهٔ پلی تکنیک تهران با درجهٔ مهندسی الکتروتکنیک در سال ۱۳۴۹ به انجام رساند. وی به سال ۱۳۵۳ جهت ادامهٔ تحصیلات راهی کشور فرانسه گشت و در نتیجه در سال ۱۳۵۴ با دریافت درجه فوق لیسانس در رشته الکترونیک و در سال ۱۳۵۵ با اخذ درجه فوق لیسانس در رشتهٔ الکتروتکنیک و الکترونیک صنعتی و همچنین با

موفقیت در طی دوره دکتری مهندسی از پلی تکنیک تولوز فارغ التحصیل گردید

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : قدیر عزیزی قنادی بعد از کسب افتخارات علمی به ایران بازگشت و فعالیتهای آموزشی خود را آغاز کرد که از آنجمله است: عضویّت در هیئت علمی دانشگاه امیرکبیر تا سال ۱۳۶۱ – تدریس دروس مختلف در دانشکدهٔ مهندسی برق – اشتغال به عنوان کارشناسی شرکت بین المللی مهندسی ایران (ایرتیک) وابسته به وزارت معادن و فلزّات که هم اکنون سرپرستی واحد برق و کنترل فرآیندها را در این شرکت عهده دار می باشد.

فعالیتهای آموزشی : قدیر عزیزی قنادی همچنین از سال ۱۳۶۱ تاکنون به صورت پاره وقت در دانشگاههای تهران – صنعتی شریف و مدرسهٔ تربیت مدرّس با تدریس دروس ماشینهای الکتریکی – الکترونیک صنعتی و الکترونیک قدرت فعالیت آموزشی خود را ادامه می دهد.

جوائز و نشانها : ترجمه کتاب" الکترونیک قدرت "قدیر عزیزی قنادی ، در دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

آثار :

۱ اصول ماشینهای الکتریکی

ویژگی اثر : (جزوه درسی)

۲ الکترونیک صنعتی

ویژگی اثر : (جزوه درسی)

۳ الکترونیک قدرت

ویژگی اثر : ترجمه -این کتاب در دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران برگزیده شده است-آشنایی با کتاب الکترونیک قدرت این کتاب توسط هانس رودی بولر تألیف شده و شامل ۱۶ فصل است که کارکرد انواع مبدّلهای الکترونیکی انرژی الکتریکی مورد استفاده در صنعت را با ترتیبی منطقی تشریح می کند. این کتاب به عنوان کتاب مرجع جهت درس الکترونیک صنعتی و الکترونیک قدرت انتخاب شده است.

۴ ماشینهای الکتریکی

ویژگی اثر : (جزوه درسی)

۵ مبانی مهندسی برق

ویژگی اثر : (جزوه درسی)

۶ محاسبه آلترناتورها و موتورهای القایی

ویژگی اثر : ترجمه-آماده چاپ

منابع زندگینامه : www.ketabsal.ir

عقل آرا، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسن عقل آرا متولد سال ۱۳۱۷ در تبریز است.ایشان در سال ۱۳۴۷ مدرک دکتری در رشته الکترونیک را از دانشگاه

استراسبورگ – فرانسه با موفقیت اخذ کردو از سال ۱۳۴۸ به عنوان عضو هیات علمی در گروه حالت جامد و الکترونیک دانشکده فیزیک دانشگاه تبریز مشغول خدمت شد. ایشان هم اکنون با رتبه علمی،دانشیاری در گروه آموزشی حالت جامد و الکترونیک دانشگاه تبریز فعالیت می کند.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسن عقل آرا تحصیلات ابتدایی را در دبستان منوچهری به پایان رسانده و دیپلم خود را در سال ۱۳۳۹از دبیرستان فردوسی اخذ کرد ایشان مدرک کارشناسی در رشته فیزیک را از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد الکترونیک را در سال ۱۳۴۵ از دانشگاه استراسبورگ – فرانسه دریافت نمود و در سال ۱۳۴۷ مدرک دکتری در رشته الکترونیک را از دانشگاه استراسبورگ – فرانسه با موفقیت اخذ کرد. ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد از دانشگاه تهران نیز می باشند. عنوان پایاننامه : الف – کارشناسی ارشد: ۱- طرح و ساخت دستگاه اندازه گیری میزان مواد رادیواکتیو و کشف منابع آن ۲- طرح و ساخت مدارهای کوانسیدانس و آنتی کوانسیدانس برای استفاده در آزمایشگاههای فیزیک هسته ای ب – دکتری: طرح و ساخت یک دستگاه با مدارهای مجتمع (IC) به منظور پردازش سیگنالها در یک سیستم شمارش فیزیک هسته ای

وقایع میانسالی : حسن عقل آرا در سال ۱۳۴۷ مدرک دکتری در رشته الکترونیک را از دانشگاه استراسبورگ – فرانسه با موفقیت اخذ کردو از سال ۱۳۴۸ به عنوان عضو هیات علمی در گروه حالت جامد و الکترونیک دانشکده فیزیک دانشگاه تبریز مشغول خدمت شد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سمتهای اجرایی و مدیریتی حسن عقل آرا به قرار زیر است: قبلی : رئیس مرکز علمی دوره های شبانه – رئیس کتابخانه دانشکده علوم – مدیر گروه فیزیک حالت جامد و الکترونیک دانشگاه تبریز فعلی:عضو هیئت علمی و دانشیار گروه آموزشی حالت جامد و الکترونیک دانشگاه تبریز

فعالیتهای آموزشی : فعالیتهای آموزشی دکتر حسن عقل آرا به قرار زیر است: تدریس: ۱-دوره کارشناسی : الکترونیک نظری و عملی ۱ ،الکترونیک نظری وعملی ۲ ، فیزیک پایه ۲ ۲- تحصیلات تکمیلی: مدارهای دستگاه های اندازه گیری

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی : تعداد مقاله های منتشرشده : ۵ مورد تعداد مقاله های ارایه شده در کنفرانسها : ۶ مورد تعداد کتابهای ترجمه شده : ۵ مورد تعداد پایاننامه های کارشناسی ارشد : ۷ مورد

آثار :

۱ الکترونیک (۲)

ویژگی اثر : ترجمه

۲ الکترونیک (۳)

ویژگی اثر : ترجمه

۳ الکترونیک (۴)

ویژگی اثر : ترجمه منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

فتحی، حمید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سید حمید فتحی متولد شهر ابهر است. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه،در رشته مهندسی الکترونیک دانشگاه امیر کبیر پذیرفته و در سال ۱۳۶۳ مدرک فوق را اخذ نمود.ایشان در این رشته را تا مقطع دکتری پی گرفت و توانست دکترای رشته الکترونیک (قدرت) را از دانشگاه نیوکاسل انگلستان در سال ۱۳۷۰ دریافت کند.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و حرفه ای سید حمید فتحی به ترتیب زیر است: مدرک کارشناسی رشته مهندسی الکترونیک از دانشگاه امیر کبیر در سال ۱۳۶۳ مدرک کارشناسی ارشد رشته مهندسی الکترونیک (قدرت) از دانشگاه علوم و تکنولوژی ایران–تهران در سال ۱۳۶۶ مدرک دکترای رشته مهندسی الکترونیک(قدرت) از دانشگاه نیوکاسل ،انگلستان در سال ۱۳۷۰

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اجرایی و مدیریتی سید حمید فتحی به قرار زیر است: عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی برق(الکترونیک) دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۷۰ تا کنون عضو جامعه مهندسین الکترونیک و برق(IEEE) عضو جامعه IAEEE رئیس امور تحقیقات دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۷۱ نایب رئیس امور دانشجویی دانشگاه امیر کبیر در دو نوبت از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۳ و از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۰ رئیس بخش مهندسی الکترونیک دانشگاه امیر کبیر از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۴ رئیس شعبه تفریش دانشگاه صنعتی امیر کبیر از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۷۸ نائب رئیس مرکز تحقیقات علوم و تکنولوژی ایران(IROST) از سال ۱۳۸۲ تا سال ۱۳۸۳ رئیس مرکز تحقیقات علوم و تکنولوژی ایران(IROST) از سال ۱۳۸۳ تا سال ۱۳۸۵ رئیس سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران

فعالیتهای آموزشی : سید حمید فتحی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد. عنوان دروس ارائه توسط ایشان به قرار زیر است: الکترونیک صنعتی،ماشینهای الکترونیکی،اندازه گیری الکتریکی ،عکس العملهای کنترل قدرت در سیستمهای برقی ،هارمونی در سیستم های قدرت

چگونگی عرضه آثار : از سید حمید فتحی تا کنون بیش از ۴۷ مقاله در زمینه های تخصصی اش در مجلات معتبر علمی داخلی و خارجی به چاپ رسیده است. ایشان هم چنین بیش از۶ پایان نامه دانشجویی را تحت راهنمایی خود داشته است.

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

فلاحی آرزودار، علیرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علیرضا فلاحی آرزو دار در سال ۱۳۳۲ در تهران بدنیا آمد. وی تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی مهندسی مواد در دانشگاه صنعتی شریف آغاز و در سال ۱۳۵۵ به پایان برد. وی برای تکمیل معلومات دانشگاهی به انگلستان عزیمت کرد و در سال ۱۳۶۵مدرک کارشناسی ارشد رشته مواد و سرامیک را از دانشگاه اومیست و در سال ۱۳۶۹ دکتری رشته مهندسی مواد را از دانشگاه شفیلد انگلستان اخذ نمود. وی هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

گرایش : متالورژی و شکل دهی

تحصیلات رسمی و حرفه ای : علیرضا فلاحی آرزو دار تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته کارشناسی مهندسی مواد در دانشگاه صنعتی شریف آغاز و در سال ۱۳۵۵ به پایان برد. وی برای تکمیل معلومات دانشگاهی به انگلستان عزیمت کرد و در سال ۱۳۶۵مدرک کارشناسی ارشد رشته مواد و سرامیک را از دانشگاه اومیست و در سال ۱۳۶۹ دکتری رشته مهندسی مواد را از دانشگاه شفیلد انگلستان اخذ نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سوابق اجرایی و مدیریتی علیرضا فلاحی آرزودار به ترتیب زیر است: کارشناس ذوب آهن(۵۷-۵۵) مسئولیت جهاد سازندگی استان سیستان و بلوچستان(۵۹-۵۸) عضو هیئت مدیره و معاون امور متالورژی ماشین سازی تبریز(۶۰-۵۹) عضو هیئت عامل و معاون سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (۶۳-۶۱) عضو هیئت مدیره شرکت ملی فولاد ایران(۶۵) مدیر امور پژوهشی دانشگاه امیرکبیر در سال(۶۶-۶۵) معاونت پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس از سال ۱۳۷۰ تاسال ۱۳۷۲ مدیر کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه صنعتی امیرکبیر(۸۰-۷۵) مدیر دفتر بررسی های صنایع و معادن مرکز پژوهشهای شورای اسلامی در سال (۸۱) رئیس اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۰ استاد دانشگاه امیرکبیر،دانشکده مهندسی مکانیک از سال ۱۳۶۹ تا کنون رئیس امور پژوهشی دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۷۶ عضو هیئت مدیره کارخانه ایدرو ،تهران از سال ۱۳۵۹ تا سال ۱۳۶۲ مهندسی مواد در ذوب آهن ،بخش مهندسی مکانیک شرکت I.S از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۵۷

فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس ارائه شده توسط دکتر علیرضا فلاحی آرزود دار به قرار زیر است: ذوب فلز،علوم مواد،مراحل استخراج و تولید فلز،شکل دهی فلز،خزش،شکست ،استخراج و ذوب فیزیکی فلز

آرا و گرایشهای خاص : سوابق علمی و تحقیقاتی: خواص مکانیکی آلیاژها- متالورژی فیزیکی، شکل دهی و نورد کنترل شده فولاد فریت – مارتنزیتی و بررسی پارامترهای موثر در فرآیند بر خواص مکانیکی، پیش بینی جوانه زنی ترک در آلیاژهای TIAI خستگی و خواص کششی فولادهای پر استحکام و با ساختار فریت ـ مارتنزیتی قابلیت کشایش عمیق فلزات و ارتباط ریز ساختار با رفتار مکانیکی آنها شبیه سازی کامپیوتری و کاربرد آن در مواد فلزی خواص و رفتار مواد دندانی و رفتار نانو و میکرو ـ مکانیکی آلیاژها ۱-تاثیر موقعیت مرزدانه و حالت تنش بر جوانه زنی ترک در مرز دانه های آلیاژی دو فازی ۲ TIAI-پیش بینی جوانه زنی و رشد ترک بر اساس مکانیزم کام دو قلوئی، لغزش و آرایش بلوری و موقعیت مرز دانه ها در آلیاژ دو فازی ۳ TIAI-تحلیل نفوذ پرتابه تغییر فرم پذیر در هدف نیمه ضخیم (بینهایت) ۴-تاثیر کرنش در نورد بر بافت سطحی، تبلور و خواص مس و نیوبیم خالص ۵-بررسی پارامترهای موثر بر سخت کاری شعله ای چدن داکتیل

چگونگی عرضه آثار : فعلیت های پژوهشی دکتر فلاحی آرزو دار به ترتیب زیر است: ۱۴ مورد شرکت در کنفرانسهای علمی ۳ طرح تحقیقاتی (صنعتی) ۴ مورد مقاله ارائه شده در کنفرانیسهای علمی

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

قبادی، چنگیز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر چنگیز قبادی متولد ۱۳۳۸ در شهر ارومیه است. ایشان دارای مدرک دکتری رشته مخابرات از کشور انگلستان در سال ۱۳۷۷ می باشد. وی هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده فنی دانشگاه ارومیه است.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

گرایش : مخابرات

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر چنگیز قبادی دیپلم ریاضی در ارومیه گرفت. در سال ۱۳۵۶ در رشته مهندسی برق وارد دانشگاه صنعتی اصفهان شده و در گرایش الکترونیک در سال ۱۳۶۴ فارغ التحصیل گردید و در همان دانشگاه در گرایش مخابرات کارشناسی ارشد را در سال ۱۳۶۶ دریافت کرده و سپس بعنوان عضو هیئت علمی، همکاری را با دانشگاه ارومیه آغاز نمود . در سال ۱۳۷۴ جهت ادامه تحصیل به انگلستان رفته و در سال ۱۳۷۷ در رشته مخابرات دکترای خود را دریافت نمودند.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : – عضو هیئت علمی و دانشیار دانشکده فنی دانشگاه ارومیه – عضو کمیته تحقیقات مخابرات استان مدیر هسته پژوهش مخابرات استان – مدیر گروه برق دانشگاه ارومیه – مدیر کل امور دانشجویان دانشگاه ارومیه – مدیر کل آموزش دانشگاه ارومیه – مدیر کل پرژوهش و رئیس دانشکده فنی دانشگاه ارومیه

فعالیتهای آموزشی : دکتر قبادی در دانشگاههای ، دانشگاه ارومیه – دانشگاه آزاد واحد ارومیه به تدریس مشغول است.

جوائز و نشانها : دکتر قبادی دانشجوی ممتاز خارج از کشور سال ۷۷ بودند

چگونگی عرضه آثار : – تعداد مقالات چاپ شده در مجلات علمی و پژوهشی :۲۲ مقاله – تعداد مقالات ارائه شده در سمینارها و یا کنفرانسهای علمی :۲۷ مقاله – تعداد پایان نامه های تحت راهنمایی دوره کارشناسی ارشد و یا دکتری عمومی :۲۲ پایان نامه

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

قناد، محمدعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمدعلی قناد پس از پایان تحصیلات ابتدایی و متوسطه،تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی راه و ساختمان در دانشگاه صنعتی شریف آغاز کرد و تا مقطع کارشناسی ارشد در آنجا به تحصیل پرداخت.او برای تکمیل معلومات دانشگاهی عازم ژاپن،دانشگاه ناگویا شد و موفق به اخذ مدرک دکترای رشته مهندسی راه و ساختمان (در سال ۱۳۷۷) گردید.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانتحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و حرفه ای محمدعلی قناد به ترتیب زیر است: کارشناسی رشته مهندسی راه وساختمان(عمران) از دانشگاه صنعتی شریف،تهران،ایران در سال ۱۳۶۷ کارشناسی ارشد رشته مهندسی راه وساختمان(عمران) از دانشگاه صنعتی شریف،تهران،ایران در سال ۱۳۷۱ دکترای رشته مهندسی راه و ساختمان(عمران) از دانشگاه ناگویا،ناگویا،ژاپن در سال ۱۳۷۷مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای مورد تصدی محمد علی قناد به ترتیب زیر است: رئیس بخش مهندسی زلزله و نایب رئیس امور دانشجویان دانشکده فنی مهندسی دانشگاه صنعتی شریف دانشیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۸۵ تا کنون استادیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۵ استاد آزمایشی کنسولگری مهندسی ایجیما،ناگویا ژاپن از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۷۸ بورسیه پژوهشی دانشگاه شهید ستاری تهران از سال ۱۳۷۱ تا سال ۱۳۷۳ مربی دانشگاه شهید ستاری تهران

مهندس ساختمان از سال ۱۳۶۷ تا سال ۱۳۷۳ مدیر گروه مهندسی زلزله دانشکده عمران دانشگاه صنعتی شریف فعالیتهای آموزشی : محمدعلی قناد عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف می باشد.آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و پژوهشی دکتر محمد علی قناد : مهندسی زلزله،دینامیک ساختاری،دینامیک خاک،فعل و انفعالات ساختاری،کارایی لرزش،طراحی پایه ای ،آسیب پذیری لرزش در ساختار خشت

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

کراری، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مهدی کراری در سال ۱۳۳۸ در قم بدنیا آمد. وی تحصیلات دانشگاه خود را در دانشگاه امیرکبیر در رشته مهندسی الکترونیک در مقطع کارشناسی آغاز و در سال ۱۳۶۴ به پایان برد. وی برای تکمیل تحصیلات دانشگاهی خود راهی انگلستان شد و در رشته مهندسی کنترل ابتدا در امپریال کالج لندن و سپس در دانشگاه شفیلد به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۷۰ موفق به اخذ مدرک دکتری مهندسی کنترل از دانشگاه مذکور شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیک

گرایش : کنترل

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی دکتر مهدی کراری به قرار زیر است: کارشناسی مهندسی الکترونیک ،سیستمهای قدرت دانشگاه امیرکبیر در سال ۱۳۶۴ دیپلم امپریال کالج در مهندسی ،انگلستان در سال ۱۳۶۶ کارشناسی ارشد مهندسی کنترل ،امپریال کالج لندن ،انگلستان در سال ۱۳۶۶ دکتری مهندسی کنترل ،دانشگاه شفیلد انگلستان در سال ۱۳۷۰

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی مهدی کراری به قرار زیر است: استاد دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۳ تا کنون دانشیار دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۳ استادیار دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۷۹ عضو دائمی انجمن سیستمهای کنترل IEEE رئیس اداره فارغ الحصیلی ،دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۱ تا سال ۱۳۷۲ نماینده دانشجویی کارشناسی دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۲ تا سال ۱۳۷۳ رئیس دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۶ نماینده بودجه دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۷۹ رئیس گروه کنترل دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۱ فرصت مطالعاتی دانشگاه گلیگری کانادا از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۲ نماینده پژوهشی ،دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۲ تا سال ۱۳۸۴ نماینده دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۸۵ رئیس موسسه آموزش عالی شهاب دانش از سال ۱۳۸۵ تا کنون

فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی و عنوان دروس ارائه شده توسط دکتر مهدی کراری به قرار زیر است: مدار الکتریکی ۱و۲،سیستمهای کنترل خطی ،علامتها و سیستمها،ریاضیات مهندسی پیشرفته ،ماشینهای الکتریکی ،مدار الکتریکی و سیستمهای،حالت جامد، الکتریسته ، سیستمهای الکترونیک و کامپیوتری ،مدلسازی ،دینامیک سیستم قدر ۱و۲، و غیره...

جوائز و نشانها : جایزه بهترین کتاب سال در سیزدهمین انتخاب کتاب سال دانشگاه تهران جایزه بهترین کتاب در اولین انتخاب کتاب سال مهندسی در دانشگاه امیرکبیر

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی مهدی کراری به قرار زیر است: ۷۶ مقاله ارائه شده در کنفرانسهای علمی ۲ پروژه تحقیقاتی و پژوهشی ۵۵ خلاصه مقاله ارائه شده در کنرفاسهای علمی

آثار :

۱ دینامیک و کنترل سیستمهای قدرت

ویژگی اثر : تیراژ : ۱۰۰۰ سال انتشار : ۱۳۸۲ چاپ اول شابک : ۹۶۴-۴۶۳-۱۳۹-۰ صفحات : ۶۰۴ قیمت به ریال : ۴۰۰۰۰ نویسنده : مهدی کراری افزودن به سبد خرید معرفی کتاب: (این کتاب در سال ۸۳ به عنوان کتاب برگزیده دانشگاه تهران و کتاب اول در زمینه مهندسی برق در اولین جشنواره کتابهای برگزیده فنی و مهندسی انتخاب شده است). در این کتاب مفاهیم پیچیده دینامیکی با زبانی ساده

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

کریمیان، محمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سید محمد حسین کریمیان عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد. وی دارای مدرک دکتری رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه واترلو ،اونتاریو کانادا و فوق دکتری همان رشته از دانشگاه مذکور در سال ۱۳۷۴می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : سید محمد حسین کریمیان مدرک کارشناسی رشته مهندسی مکانیک را از دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۱۳۶۶ دریافت کرد. نامبرده تحصیلات تکمیلی اش را ابتدا در ایران در دانشگاه صنعتی شریف در همان رشته ادامه داد و در سال ۱۳۶۹ مدرک کارشناسی ارشد اش را اخذ نمود وی برای ادامه تحصیل به کانادا عزیمت کرد و در دانشگاه واترلو، فاونتاریو کانادا به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۷۳ مدرک دکتری رشته مهندسی مکانیک و در سال ۱۳۷۴ مدرک فوق دکتری همان رشته را از دانشگاه مذکور دریافت کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی دکتر سید محمد حسین کریمیان به قرار زیر می باشد: عضو هیئت علمی دانشگاه امیرکبیر ،دانشکده هوا فضا از سال ۱۳۷۴ تا کنون (هم اکنون استاد دانشگاه مذکور می باشد) رئیس بخش امور پژوهشی دانشگاه امیرکبیر ،دانشکده هوافضا از سال ۱۳۸۳ تا کنون و از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۷۹ رئیس گروه ایودینامیک ،دانشگاه امیرکبیر دانشکده هوافضااز سال ۱۳۸۳ تا سال ۱۳۸۵ و از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۷۶ عضو کمیته آموزش مشاهداتی،دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۰ رئیس اداره دانشجویی بین المللی دانشگاه صنعتی امیرکبیر از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۰ رئیس اداره همکاریهای بین المللی دانشگاه صنعتی امیرکبیر از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۰ نماینده بورد دانشگاهی دانشگاه صنعتی امیرکبیر از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۷۹ مربی دانشگاه امیرکبیر در سال ۱۳۶۹ عضو کمیته هوافضا ایران IAS عضو کمیته سوخت ایرانICA عضو برجسته AIAA عضو انجمن CFD در کانادا عضو هیئت امنای موسسه پژئوهشی ژئو علوم ،تهران ایران عضو کمیته علمی کنفرانس ISME۲۰۰۷ پانزدهمین کنفرانس بین المللی مهندسی مکانیک ایران دبیر قطب علمی هوافضای محاسباتی دانشگاه صنعتی امیرکبیرفعالیتهای آموزشی : عنوان درس ارائه شده توسط دکتر کریمیان به قرار زیر است: مکانیک سیالات ،ترمودینامیک ۲ ،ایرودینامیک ۱و۲ ،دینامیک سیالات محاسباتی ۱و۲

،جریان ماوراء صوت‌آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی : دینامیک سیالات محاسباتی و انتقال حرارت،دینامیک گـاز دمـای بالاـ،حرارت ایرودینامیک ،ایرودینامیک هواپیما ،وسایل نقلیه و ساختمانهاچگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشـی سیـد محمـد حسـین کریمیـان به قرار زیر است: مشاوره در زمینه مهندسـی هوافضا ،ایرودینامیک حرارت،لوله کشـی و خرمن کوبی نمک ۹ طرح پژوهشـی و صنعتی ۳۲ مقاله چاپ شـده در ژورنالهای علمی ۵۶ مقاله ارائه شده در کنفرانسـهای علمی ۲۵ مورد استاد راهنمای پایان نامه کارشناسی ارشد ۴ مورد استاد راهنمای پایان نامه دکتری ۱۲ مورد شرکت در کنفرانسهای علمی

کشاورز علمداری، اسکندر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر اسـکندر کشاورز علمداری در سال ۱۳۴۳ در تهران بدنیا آمد. وی تحصـیلات دانشـگاهی را در گرایش فنی و مهندسـی آغاز کرد و در این راسـتا موفق به اخذ مدرک دکترای مهندسـی مواد از دانشـگاه صـنعتی شریف (در سال ۱۳۷۹) شد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه صنعتی امیر کبیر می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : تحصـیلات رسـمی دانشـگاهی اسـکندر کشاورز علمداری به ترتیب زیر است: - کارشناسـی رشـته مهندسـی مواد از دانشگاه صنعتی اصفهان در سال ۱۳۶۸ - کارشناسـی ارشد رشـته مهندسی مواد از دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۷۱ - دکترای رشته مهندسی مواد از دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۷۹

مشاغل و سـمتهای مورد تصدی : مشاغل و سـمتهای و عضویت در انجمن های علمی و تخصصی اسکندر کشاورز علمداری به قرار زیر است: دانشـیار دانشـگاه امیر کبیر،بخش مهندسی مواد و معدن از سال ۱۳۸۴ تا کنون اسـتادیار دانشگاه امیر کبیر،بخش مهندسی مواد معدن از سال ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۴ مربی دانشـگاه امیر کبیر ،بخش مهندسی مواد و معدن از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۹ عضو جامعه ایرانیان مهندسـی مواد (IMES) عضـو جـامعه آهـن و استیـل ایران (ISSI) عضو جـامعه مهندسـین شـیمی ایرانیان (IACHE) دبیر نهمین سمپوزیوم فولاد در دانشگاه صنعتی امیر کبیر

آرا و گرایشهای خاص : محور تخصصی: متالورژی استخراجی، سینتیک و ترمودینامیک فرآیندهای استخراج

چگونگی عرضه آثار : از دکتر اسکندر کشاورز علمداری تا کنون بیش از ۱۱ مورد مقاله در زمینه تخصصی خود منتشر شده است. او در کنار تالیف و ترجمه کتب و مقالات ، در کنفرانسهای داخلی و خارجی با ارائه مقاله شرکت می کند.

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

گلابچی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمود گلاـبچی در سـال ۱۳۳۶ در مشـهد به دنیـا آمـد. وی در سال‌هـای ۱۳۵۹ و ۱۳۶۲ موفق به اخـذ مدرک کارشناسـی و

کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان با رتبه اول از دانشکده فنی دانشگاه تهران شد و از همان سال به عنوان عضو هیات علمی در دانشگاه تهران به تدریس پرداخت.ایشان هم اکنون عضو هیات علمی (دانشیار) گروه معماری دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران (۱۳۶۲ تاکنون) می باشد. کتاب" استاتیک کاربردی برای دانشجویان رشته‌های معماری و مهندسی عمران "تالیف محمود گلابچی ، به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۶ برگزیده شده است.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی راه و ساختمانتحصیلات رسمی و حرفه ای : محمود گلابچی در سال‌های ۱۳۵۹ و ۱۳۶۲ موفق به اخذ مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان با رتبه اول از دانشکده فنی دانشگاه تهران شد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمود گلابچی در حال حاضر علاوه بر عضویت هیات علمی دانشکده معماری دانشگاه تهران، سرپرستی رشته‌های کارشناسی ارشد تکنولوژی معماری و مدیریت پروژه و ساخت، عضو شورای تدوین مقررات ملی ساختمان، عضو کمیته ملی سازه‌های فضاکار، مسوول کمیته تخصصی مبحث سوم مقررات ملی ساختمان و نیز عضو چندین سازمان و مجمع بین‌المللی در زمینه معماری و مهندسی ساختمان است. دکتر گلابچی علاوه بر محاسبه و طراحی صدها طرح و ده‌ها پروژه بزرگ ساختمانی، در سازمان‌های اجرایی متعددی به عنوان مشاور عالی در زمینه سازه و ساختمان مشغول به کار بوده است. سوابق اجرایی محمود گلابچی • : عضو هیات علمی (دانشیار) گروه معماری دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران (۱۳۶۲ تاکنون •). عضو شورای تدوین مقررات ملی ساختمان (۱۳۷۵ تاکنون •). مسئول راه اندازی رشته های کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، تکنولوژی معماری و انرژی و معماری در پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران و مسئول رشته های کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت و تکنولوژی معماری (۱۳۷۹ تاکنون •). نماینده پردیس هنرهای زیبا در شورای انتشارات دانشگاه (۱۳۷۸ تاکنون •). مشاور عالی سازه آستان قدس رضوی و عضو کمیسیون مقاوم سازی ابنیه حریم حرم حضرت رضا (ع) (۱۳۸۰ تاکنون •). مشاور عالی و عضو کمیسیون فنی سازمان‌های اجرایی متعدد (۱۳۶۴ تاکنون •). رئیس کتابخانه دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران (۱۳۸۲-۱۳۷۷ •). سرپرستی تحصیلات تکمیلی (دوره دکتری) معماری (۱۳۷۷-۱۳۷۵ •). معاونت فنی اداره کل امور ساختمان‌ها و تاسیسات دانشگاه تهران (۱۳۶۸-۱۳۵۹). فعالیتهای آموزشی : سوابق آموزشی محمود گلابچی : - تدریس دروس استاتیک، مقاومت مصالح، تئوری و طراحی سازه‌های فولادی، تئوری و طراحی سازه‌های بتن آرمه، سیستم‌های ساختمان و فرم‌های سازه‌ای، متره و برآورد، برنامه نویسی کامپیوتر، اصول پایداری ابنیه تاریخی، پروژه تکنولوژی معماری در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه تهران از سال ۱۳۶۲ تاکنون. - تدریس دروس کاربرد کامپیوتر در تحقیقات معماری / سیر تحول سیستم‌های ساختمانی/ سیستم‌های سازه ای معاصر در مقطع دکتری معماری در دانشگاه تهران از سال ۱۳۷۵ تاکنون. - تدریس دروس سازه‌های بتن آرمه/ سازه‌های بتن پیش تنیده – دانشگاه لیدز انگلستان (۱۳۷۲-۱۳۷۵). سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سوابق تجربی محمود گلابچی : - محاسبه و طراحی سازه ده‌ها پروژه عمرانی با زیربنای بیش از ۳۰۰ هزار مترمربع شامل •: مسجد جمعه (۱۲۰۰۰ مترمربع) و ساختمان مدرسه علمیه امام صادق (ع) (۴۸۰۰۰ مترمربع) شهرستان کرج •. ساختمان بنیاد ۱۵ خرداد کرج (۴۰۰۰ متر مربع •). مجموعه فرهنگی مذهبی مهدیه تهران (۱۲۰۰۰ مترمربع •). مجموعه فرهنگی امام خمینی (۸۰۰۰ مترمربع)، ساختمان مقبره الشعرا (۸۰۰۰ مترمربع) و پایانه مسافربری (۲۸۰۰۰ مترمربع) شهر کرمان •. پایانه مسافربری شهرهای اهواز (۱۸۰۰۰ مترمربع) و یزد (۹۰۰۰ مترمربع•). مجموعه فرهنگی شهید اشرفی اصفهانی شهر باختران (۱۵۰۰۰ مترمربع •). مجموعه فرهنگی دعبل خزاعی – شوش (۹۰۰۰ مترمربع •). دانشکده علوم حدیث – قم با زیربنای ۲۰۰۰۰ متر مربع • مسجد جامع خاتم الانبیا (ص –) مارلیک کرج با زیربنای ۸۰۰۰ مترمربع • برج های مسکونی شهرک شهید محلاتی – پروژه نرگس – تهران با زیربنای ۱۸۰۰۰ مترمربع • دانشکده کشاورزی دانشگاه گیلان با زیربنای ۵۰۰۰ مترمربع • توسعه هتل گسترش تبریز با زیربنای ۱۴۰۰۰ مترمربع • ساختمان رستوران موزه حیات وحش – دارآباد تهران با زیربنای ۲۰۰۰ مترمربع • مجموعه تجاری، خدماتی و پارکینگ طبقاتی گلابدره (الغدیر)-

تهران با زیربنای ۴۸۰۰۰ مترمربع • مجموعه فرهنگی و سینمایی انکس – آبادان با زیر بنای ۳۸۰۰۰ مترمربع • پل های عابر پیاده در ۵ نقطه شهر تهران – بررسی نهایی و تصویب نقشه‌های سازه و سیویل پروژه های متعدد با زیربنای بیش ۳۲۰ هزار مترمربع شامل•: پایانه های باربری شهرهای اهواز (۱۴۰۰۰ مترمربع) و یزد (۲۴۰۰۰ مترمربع) و مطالعات مرحله اول پایانه‌های باربری شهرهای کرمان، قم، تبریز و تهران (بالغ بر ۱۷۰۰۰۰ مترمربع) سازمان پایانه‌های حمل و نقل، وزارت راه و ترابری – •. بررسی نهایی و تصویب پروژه‌های مسکونی شهرک مارلیک (۶۰۰ واحد- ۴۸۰۰۰ مترمربع)، بندرعباس (۱۴۸ واحد- ۱۸۰۰۰ مترمربع)، گیلان (۹۰ واحد- ۲۴۰۰۰ مترمربع)، صومعه سرا و یزد (۲۰۰ واحد- ۲۴۰۰۰ مترمربع) شرکت رزمنده. جوائز و نشانها : کتاب" استاتیک کاربردی برای دانشجویان رشته‌های معماری و مهندسی عمران "تالیف محمود گلابچی ، به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۶ برگزیده شده است.چگونگی عرضه آثار : محمود گلابچی بالغ بر ۶۵ مقاله به زبان‌های انگلیسی و فارسی در نشریات و کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی کرده نموده است. تدوین جزوات دانشگاهی: – تدوین جزوات درسی دانشگاهی شامل: سیستم های سازه ای و فرم‌های ساختمانی، تئوری و طراحی سازه‌های بتن آرمه، تئوری و طراحی سازه‌های فولادی، استاتیک، مقاومت مصالح، متره و برآورد، مقدمه‌ای بر علوم کامپیوتر، مبانی و اصول سیستم‌های محاسباتی، برنامه‌نویسی FORTRAN و BASIC، کاربردهای طراحی GW – BASIC، اصول پایداری ابنیه تاریخی، کاربرد کامپیوتر در تحقیقات معماری، روش تحقیق در معماری، سیر تحول سیستم‌های ساختمانی، سیستم‌های سازه ای معاصر – طرح های تحقیقاتی خاتمه یافته:۶ طرح – طرح های تحقیقاتی دردست اجرا:۴ طرح – ارائه و انتشار بالغ بر ۶۰ مقاله علمی به زبان انگلیسی و فارسی در طول سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۵ آثار : استاتیک کاربردی برای دانشجویان معماری و مهندسی عمران ویژگی اثر : تالیف- چاپ اول سال ۱۳۸۵، انتشارات دانشگاه تهران، (کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۶ و کتاب برگزیده دانشگاهی سال ۱۳۸۶). ۲ درک رفتار سازه‌ها، ویژگی اثر : ترجمه – چاپ پنجم سال ۱۳۸۶ (چاپ اول ۱۳۸۰) انتشارات دانشگاه تهران. ۳ سازه در معماری، ویژگی اثر : ترجمه – چاپ هفتم سال ۱۳۸۶ (چاپ اول ۱۳۷۲) انتشارات دانشگاه تهران. ۴ سازه‌های مشبک فضایی ویژگی اثر : ترجمه – چاپ اول ۱۳۸۵ انتشارات دانشگاه تهران، (کتاب برگزیده دومین جشنواره کتاب تابستان ۱۳۸۶). ۵ سیستم‌های ساختمانی آینده (نگاهی به معماری فردا) ویژگی اثر : ترجمه – چاپ چهارم سال ۱۳۸۶ (چاپ اول ۱۳۸۰) انتشارات دانشگاه تهران. ۶ فناوری اطلاعات (IT) در مهندسی ساختمان و مدیریت پروژه ویژگی اثر : ترجمه – چاپ اول ۱۳۸۵ انتشارات دانشگاه تهران. ۷ مجموعه مکانیک جامدات جلد اول: استاتیک، جلد دوم: مقاومت مصالح ویژگی اثر : جلد اول، استاتیک – تالیف – چاپ اول سال ۱۳۶۷، انتشارات ایران ارشاد –- جلد دوم، مقاومت مصالح – تالیف – چاپ اول سال ۱۳۶۷، انتشارات ایران ارشاد ۸ مدیریت پروژه (فناوری اطلاعات) ویژگی اثر : تالیف۹ معمار+مهندس= ساختار ویژگی اثر : ترجمه و تعلیق – چاپ سوم سال ۱۳۸۵ (چاپ اول ۱۳۸۳) انتشارات دانشگاه تهران (کتاب برگزیده دانشگاهی سال ۱۳۸۴). ۱۰ مقاومت مصالح کاربردی برای دانشجویان معماری و مهندسی عمران ویژگی اثر : تالیف- چاپ اول سال ۱۳۸۶، انتشارات دانشگاه تهران. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

مارقوسیان، واهاک

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر واهاک مارقوسیان در سال ۱۳۲۷ در تهران متولد شد.ایشان دارای مدرک دکترای رشتهٔ سرامیک از دانشگاه منچستر انگلستان (در سال ۱۳۵۹) می باشد.وی عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران (از سال ۱۳۶۱ تاکنون) است. کتاب"ساختار، خواص

و کاربرد "تالیف واهاك مارقوسیان ، در دوره بیست و یکم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیگرایش : سرامیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : واهاك مارقوسیان در سال ۱۳۵۳ با درجه مهندسی در رشتهٔ متالوژی از دانشگاه صنعتی شریف فارغ‌التحصیل شد و در سال ۵۶ موفق به اخذ کارشناسی ارشد در رشتهٔ مواد فلزی و سرامیکی از دانشگاه منچستر گردید و در سال ۵۹ به اخذ درجه دکترا در رشتهٔ سرامیک از دانشگاه منچستر انگلستان نایل آمد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر مارقوسیان در زمینه پژوهشی مسئولیت هدایت ۱۲ پروژه تحقیقاتی، عمدتاً در ارتباط با شیشه، (از جمله ۳ پروژه ملی) را عهده‌دار بوده است . از دیگر سمت‌ها و مسئولیت‌های ایشان عبارتند از: ـ مسؤول برنامه‌ریزی رشته سرامیک در دو سطح کارشناسی و کارشناسی ارشد در ستاد انقلاب فرهنگی سال ۱۳۶۱؛ ـ ریاست هیأت مدیره انجمن سرامیک ایران از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۱؛ ـ عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران از سال ۱۳۶۱ تاکنون. جوائز و نشانها : کتاب"ساختار، خواص و کاربرد "تالیف واهاك مارقوسیان ، در دوره بیست و یکم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : واهاك مارقوسیان دارای ۳ کتاب می‌باشد. همچنین از وی در حدود ۵۰ مقالهٔ علمی در مجلات معتبر داخلی و بین‌المللی به چاپ رسیده است.

آثار : ساختار، خواص و کاربرد ویژگی اثر : تالیف،این کتاب ، در دوره بیست و یکم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال معرفی و برگزیده شد. آشنایی با کتاب: شیشه: ساختار، خواص و کاربرد واهاك مارقوسیان.ـتهران: مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۱. با وجود پیشرفت‌های شگرفی که در دهه‌های اخیر در زمینهٔ دانش شیشه در جهان حاصل شده است، این علم در کشور ما تقریباً ناشناخته مانده است. در سال‌های اخیر چندین کتاب در زمینهٔ شیشه‌گری و جنبه‌های فنّی و فنّاوری شیشه به چاپ رسیده است، امّا در زمینهٔ دانش شیشه و پیشرفت‌های اخیر آن تاکنون کتابی به زبان فارسی منتشر نشده است. این کتاب، حاصل تجربیات آموزشی و پژوهشی تقریباً ۲۰ سالهٔ مؤلف در زمینهٔ دانش شیشه است. هرچند این کتاب در درجهٔ نخست برای دانشجویان رشته‌های مهندسی سرامیک در دو سطح کارشناسی و کارشناسی ارشد نگاشته شده است، امّا شاید بتواند برای دانشجویان سایر رشته‌های مهندسی و علوم و همچنین مهندسان و دست‌اندرکاران صنعت شیشه نیز مفید واقع گردد. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

محمدپور، کمال

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

کمال محمد پور متولد سال ۱۳۳۳ و دارای مدرك دکتری مهندسی الکترونیك از دانشگاه منچستر –انگلستان در سال ۱۳۷۵ است.

ایشان هم اکنون عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی الکترونیك

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی کمال محمد پور به ترتیب زیر است: – کارشناسی : مهندسی الکترونیك از دانشگاه ارتباطات PTT ،تهران در سال ۱۳۵۸ – کارشناسی ارشد : مهندسی الکترونیك ،دانشگاه تربیت مدرس ، تهران سال ۱۳۶۶

- دکتری : مهندسی الکترونیک دانشگاه منچستر ،انگلستان در سال ۱۳۷۵
مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - دانشیار دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی - طراح سوالهای کنکور مقطع کارشناسی مهندسی الکترونیک از سال ۱۳۶۷ تا سال ۱۳۸۲ - پژوهش در زمینه کد گذاری و نوسان نگاری برای امواج رادیویی ،ارتباطی موبایل و کانالها در گروه تحقیقااتی ارتباطات ،دانشگاه نچستر انگلستان در سالهای ۱۳۷۲-۱۳۷۵طی دوره دکتری - مدیریت تکنیکی برای سیستمهای ارتباطی در سالهای ۱۳۶۳-۱۳۵۸ - سرپرست اداری برای کنترل و برنامه ریزی درسی در دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی از سال ۱۳۶۶-۱۳۷۰ - عضو مرکز انتشار دانشگاه ۱۳۶۶-۱۳۷۰ - معاونت دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی از سال ۱۳۶۹-۱۳۷۱ - مدیر تحقیقات تکمیل در دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی از سال ۱۳۷۷-۱۳۸۱ - رئیس دانشکده مهندسی الکترونیک دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی از سال ۱۳۷۸-۱۳۸۰ - نایب رئیس تحصیلات دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی از سال ۱۳۸۳-۱۳۸۴ - نائب وزیر (ITC) در تحصیلات ،تحقیقات و امور بین المللی از سال ۱۳۸۴ تا کنون
فعالیتهای آموزشی : عنوان دروسی که توسط دکتر محمد پور در مقاطع کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکتری از سال ۱۳۶۴ تا کنون ارائه شده است به قرار زیر است: تئوری مدار پایه- سیگنالها و سیستمها - سیستمهای ارتباطی مشابه- سیستمهای ارتباطی دیجیتالی- مراحل تصادفی و متغیر های تصادفی- سیستمهای رادار- مراحل سیگنالهای دیجیتالی(DSP)- سیستمهای ارتباطی موبایل- سیستمهای جهانی برای موبایل (GSM)- تئوری های ارتباطی پیشرفته- طرحههای کد گذاری و نوسانات
چگونگی عرضه آثار : - تعداد مقالات منتشر شده در مجلات علمی : ۲۹ مقاله - پایان نامه های به اتمام رسیده در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری که ایشان استاد راهنمای آنها بوده اند : ۲۹ پایان نامه - پایان نامه های به اتمام رسیده در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری که ایشان استاد راهنمای آنها هستند : ۵ مورد
منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

محمدی نیکو، حشمت الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حشمت الله محمدی نیکو در سال ۱۳۵۶ در اراک بدنیا آمد. وی دارای کارشناسی ارشد متالوژی، گرایش استخراج فلزات از دانشگاه علم و صنعت ایران در سال ۱۳۸۱ می‌باشد. ایشان برگزیده رتبه دوم پژوهش‌های توسعه ای بیستمین جشنواره بین المللی خوارزمی می‌باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیگرایش : استخراج فلزاتوالدین و انساب : پدر حشمت الله محمدی نیکو، جواد محمدی نیکو و نام مادر محترمشان خانم اعظم فیضی است. ایشان دارای سه برادر و دو خواهر می‌باشد.خاطرات کودکی : حشمت الله محمدی نیکو بیشتر زمان کودکی‌اش را به بازیهای کودکانه و ورزش می پرداخت و جزو دانش آموزان منظم و مرتب مدرسه و کلاس در س بشمار می‌رفت. اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : حشمت الله محمدی نیکو در خانواده ای مذهبی، و از نظر مالی متوسط بدنیا آمد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : حشمت الله محمدی نیکو مقطع کارشناسی متالوژی را از سال ۱۳۷۵-۱۳۷۹ و کارشناسی ارشد متالوژی گرایش استخراج فلزات از سال ۱۳۷۹-۱۳۸۱ از دانشگاه علم و صنعت ایران دریافت کرد.فعالیتهای ضمن تحصیل : حشمت الله محمدی نیکو علاقه زیادی به کارهای صنعتی داشت و در دوران دانشجویی برای فعالیت علمی به شرکتهای مختلف مراجعه می کرد و ضمن آشنایی با وضعیت آنها با معضلات آنها نیز آشنا می‌شد.استادان و مربیان : دکتر

بافقی، استاد پروژه در دوران کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتر سلطانیه از اساتید حشمت الله محمدی نیکو می‌باشند.هم دوره ای ها و همکاران : آقای مهندس رئوفی و آقای بهمن میرزاخانی از هم‌دوره‌ای‌های حشمت الله محمدی نیکو و مجید بورانی از همکاران ایشان در شرکت صنایع آذراب می‌باشند.همسر و فرزندان : حشمت الله محمدی نیکو متاهل و دارای همسر بنام سرکار خانم لیلا فیضی می‌باشد.وقایع میانسالی : حشمت الله محمدی نیکو سفر به حج تمتع در سال ۱۳۸۴ را جزء وقایع مهم میانسالی خود می‌داند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حشمت الله محمدی نیکو در سال ۱۳۷۸ به مدت سه ماه در شرکت آونگان شروع به کار کرد. و ی همچنین در شرکتهای واگن پارس، آذراب اراک به کار اشتغال داشتند. نامبرده سه سال بعنوان کارشناس جوش در قسمت مهندسی جوش، دو سال به عنوان کارشناس در آزمایشگاه مرکزی و از سال ۱۳۸۵ تا کنون به عنوان سرپرست کارگاه اشتغال دارند.جوائز و نشانها : – نفر اول مسابقات علمی دانشگاه علم و صنعت و نفر دوم مسابقه تئوری در همان سال، – شاگرد اول دوران کارشناسی ارشد، – نفر دوم امتحانات پایانی دیپلم در شهرستان خمین، – برگزیده دوم توسعه کشوری در بیستمین دوره جشنواره خوارزمی.

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

مظاهری، کریم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر کریم مظاهری در سال ۱۳۳۹ شمسی در تهران متولد شد.ایشان در رشته مهندس مکانیک به تحصیل پرداخت و موفق شد مدرک کارشناسی را از دانشگاه صنعتی شریف اخذ کند . او برای تکمیل معلومات دانشگاهی به امریکا سفر کرد، و در رشته ریاضیات کاربردی و علوم هوا- فضا به تحصیل پرداخت و موفق شد دکترای رشته فوق را از دانشگاه میشیگان،آمریکا (در سال ۱۳۷۱) دریافت کند.نامبرده در حال حاضر با سمت استادی ،مدیر گروه پیشرانش دانشکده مهندسی هوا- فضای دانشگاه صنعتی شریف است. کتاب " مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش "ترجمه کریم مظاهری (یکی از مترجمان)، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاگرایش : ریاضیات کاربردی و علوم هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : کریم مظاهری پس از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه در سال ۱۳۶۵ شمسی از دانشگاه صنعتی شریف در رشتهٔ مهندسی مکانیک فارغ التحصیل شد. آنگاه به آمریکا رفت و تحصیلات خود را در رشته ریاضیات کاربردی و علوم هوا- فضا در دانشگاه میشیگان ادامه داد و در سال ۱۳۷۱ شمسی موفق به اخذ دکترای مهندسی هوا- فضا و محاسبات علمی از دانشگاه میشیگان، شد. خلاصه تحصیلات رسمی ایشان به قرار زیر است: کارشناسی مکانیک،دانشگاه صنعتی شریف،ایران کارشناسی ارشد ریاضیات کاربردی از دانشگاه میشیگان آمریکا کارشناسی ارشد علوم هوا فضا از دانشگاه میشیگان آمریکا دکترای مهندسی هوا فضا و علوم رایانه از دانشگاه میشیگان آمریکا در سال ۱۳۷۱مشاغل و سمتهای مورد تصدی : کریم مظاهری دکتر مظاهری پس از اتمام تحصیلات به ایران بازگشت و از سال ۱۳۷۱ شمسی با سمت استادیاری در دانشگاه صنعتی شریف مشغول به خدمت شد. از سوابق آموزشی ایشان می توان به مدیریت گروه مهندسی هوا- فضا، سرپرستی آزمایشگاههای کامپیوتری دانشکده مهندسی مکانیک و مدیریت اجرایی برگزاری آزمون کنکور کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک کشور اشاره کرد. دکتر مظاهری در حال حاضر با سمت استادی ،مدیر گروه پیشرانش دانشکده مهندسی هوا- فضای دانشگاه صنعتی شریف است. دکتر مظاهری مدیرعامل شرکت تدبیرگران سامانه های

انرژی و نیز سرپرست شرکت سازنده ربات بالزن کنترل‌شونده است. این ربات سبکترین پرنده دست‌ساز جهان می باشد.ایشان دارای بیش از بیست سال سابقه کار مدیریتی و صنعتی در صنایع مختلف خودروسازی، هواپیماسازی و فضایی بوده و مدیریت فنی و اجرایی ده ها طرح مختلف را بر عهده داشته اند.فعالیتهای آموزشی : فعالیت آموزشی کریم مظاهری به قرار زیر است: عنوان دروس ارائه شده توسط دکتر کریم مظاهری: معرفی مهندسی هوا فضا،معرفی CFD،ایرودینامیک ۱و۲،سیالات ۱و۲،قوانین نیروی محرکه،قوانین راکت،ایرودینامیک هلی کوپتر،روشهای محاسبات پیشرفته،CFD۱و۲،دینامیک گاز،جریان چسبناک،تولید نیروی آشفته ،ASM دکتر مظاهری در زمینه موضوع این کارگاه در دانشگاه صنعتی شریف تدریس و به صنایع و سازمان های مختلف مشاوره ارایه می نمایند •. مدرس کارگاه های مدیریت راهبردی • مدرس مدیریت راهبردی در دانشگاه صنعتی شریف • دوره مدیریت راهبردی (دانشگاه میشیگان •) دوره مدیریت صنایع نوین (High-Tech Management Development Program (HTMDP)) آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی دکتر کریم مظاهری: CFD،نیروی محرکه،ایرودینامیک،سیستمهای مهندسیجوائز و نشانها : کتاب " مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش "ترجمه کریم مظاهری (یکی از مترجمان)، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : کریم مظاهری مولف بیش از یکصد مقاله در مجلات و همایش های مهندسی می باشند و در زمینه موضوع این کارگاه در دانشگاه صنعتی شریف تدریس و به صنایع و سازمان های مختلف مشاوره ارایه می نمایند.

آثار: مبانی آئرودینامیک ویژگی اثر : پدیدآورنده: جان دیوید اندرسن، مهران دری (مترجم)، محمدعلی ایوبی (مترجم)، کریم مظاهری (مترجم)، مسعودرضا شاکری (ویراستار) ناشر: دانشگاه صنعتی شریف، انتشارات علمی - ۱۲ آبان، ۱۳۸۶۲ مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش ویژگی اثر : ترجمه،یکی از مترجمان،این کتاب ، در دوره هیجدهم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال معرفی و برگزیده شد. آشنایی با کتاب:«مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش» مکانیک و ترمودینامیک پیشرانش/ تألیف فیلیپ هیل، کارل پیترسون؛ ترجم ?کریم مظاهری، محمدعلی ایوبی؛ ویراست ?مسعودرضا شاکری.- تهران: دانشگاه صنعتی شریف، مؤسس ?انتشارات علمی، ۱۳۷۷.- چهارده، ۸۴۵ص.: مصور. واژه نامه. کتابنامه. پیشرانش یکی از جذابترین گرایشهای مهندسی هوا- فضا است که علاقه مندان بسیاری دارد. این شاخه از مهندسی هوا- فضا به طرح مبانی، تحلیل و طراحی سیستمهای پیشران وسایل پرنده می پردازد. به اعتقاد بسیاری از صاحبنظران، این اثر یکی از کاملترین و جامعترین کتابها در زمین ?علوم و کاربردهای پیشرانش است که نه تنها اصول علمی اولیه را به خوبی بیان کرده، بلکه کاربردهای مختلف و تمامی سؤالهای موردنظر طراحان را مطمح نظر قرار داده است. این کتاب با بیانی شیوا، ضمن طرح تقریباً تمامی مجموعه های پیشرانش معروف امروزی و بیان جایگاه و ارتباطات آنها، تا حد امکان جزئیات طراحی هرکدام را مطرح می سازد. تنظیم فصلهای کتاب به گونه ای است که می توان از آنها برای تدریس سه درس در سطح کارشناسی با عناوین «اصول پیشرانش»، «توربو جتها» و «اصول راکتها و طراحی موشک» استفاده کرد.

مکوند، هرمز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

هرمز مکوند در حدود دهه ۱۳۴۰ در خوزستان متولد گردید و پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی ، دوره متوسطه را به تحصیل در

رشته الکترونیک پرداخت . سپس به پژوهش و اختراع در دستگاههای الکترونیکی گوناگونی مشغول گردید .در همین حین نیز دوره های فنی مختلفی را در داخل و خارج از کشور گذراند و بر دامنه تجارب خود افزود و به اختراعات مهمی چون اولین سیستم پیام گیر تلفنی نائل آمد . وی در میان کسانی که در رشته های فنی ، بویژه رشته الکترونیك ، مشغول به فعالیت هستند ، مشهور می باشد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی هسته ای

والدین و انساب : نام خانوادگی هرمز مکوند نشان می دهد که ایشان از قوم بختیاری یا لر باشند ، انتساب ایشان به خوزستان حدس بختیاری بودن ایشان را تقویت می نماید .

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : ایران در عهد محمد رضا شاه پهلوی بویژه استان خوزستان در این دوره ، از مناطق صنعتی مشهور خاورمیانه بود . تاسیس پالایشگاهها و مراکز صدور نفت و صنایع وابسته به آن سیمای صنعتی و مدرنی به این مناطق داد . و در نتیجه تقسیم کار و تراکم نیروی انسانی در این منطقه ، در میان مردم گرایشی به شناخت و پژوهش در صنایع جدید را پدید آورد . این گرایش بوسیله مراکز آموزشی وسیعی که عمدتا توسط شرکت نفت در جای جای آن سامان تاسیس شد ، تقویت می گردید . در چنین شرایطی مخترعینی چون استاد هرمز مکوند پرورش یافتند و پایه تفکر و گرایشهای آینده وی پدید آمد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : هرمز مکوند پس از اتمام تحصیلات ابتدایی ، در رشته الکترنیك وارد دوره متوسطه شد . پس از آن دوره هایی فنی در مورد الکترونیك را در داخل و خارج از کشور گذراند .

خاطرات و وقایع تحصیل : یکی از خاطرات استاد مکوند اولین اختراع وی در زمان تحصیل در دبیرستان باز می گردد ، که وی به وسیله موتور یک ساعت رومیزی شماطه دار هلی کوپتری ساخته بود . ناظم دبیرستان با دیدن آن ،آنرا از او گرفت و به او باز نگرداند بلکه آنرا بعنوان زینت در دفتر دبیرستان قرار داد. جوانی و دوران تحصیل استاد مکوند مقارن حکومت محمد رضا شاه پهلوی و نیز درگیریهای مرزی ایران و عراق بود ، که منجر به عقد قرارداد الجزایر در اسفند ۱۳۵۳ گردید . این وقایع ذهن استاد را به اختراع دستگاهی رهنمون ساخت که روی مسلسل نصب می شد و آنرا بطور خودکار فعال می نمود .

فعالیتهای ضمن تحصیل : هرمز مکوند از اغاز تحصیل به کنجکاوی و جستجوگری در الکترونیك و ابزارآلات مربوط به آن علاقمند بود و به اختراعاتی در این زمینه نیز نائل می آمد .

وقایع میانسالی : استاد مکوند پس از گذراندن تحصیلات متوسطه ، در چند دوره فنی الکترونیك در داخل و خارج از کشور شرکت نمود . سپس به پژوهش و تحقیق پرداخت و به اختراعاتی نائل گردید . و فعالیت بسیاری را برای عرضه و انبوه سازی آنان می نمود که در برخی موارد نیز موفق نبود .

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : هرمز مکوند در کنار کار وتفکر درباره اختراعات خود و راه حلها و راهکارها ی آنها ، به دقت در جامعه و زمانه خود و نیازهای آن عادت دارد . چنانکه با خواندن خبر کشته شدن یك سرباز ایرانی در درگیریهای مرزی ایران و عراق در ۱۳۵۳ ه . ش به فکر ساختن یك مسلسل هوشمند افتاد و نیز با دیدن مسافرانی که بدلیل بسته بودن پنجره های تاکسی ها در زمستان موفق به انتقال سریع نمی شدند در پی ساخت دستگاهی برای انتقال صدای خارج به درون خودروها بود .

شاگردان : هرمز مکوند از مخترعین پیشکسوت ایرانی به شمار می رود و به ویژه کسانی که به مطالعه در رشته های مهندسی الکترونیك می پردازند از تجارب وی بهره مندند و یا دست کم نام وی را شنیده اند .

همفکران فرد : جشنواره خوارزمی اولین بار در ۱۳۶۶ ه.ش توسط سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران بمنظور حمایت و تندیس از پژوهشگران و نوآوران برگزار گردید، از آن زمان تا کنون هر ساله در روز ۱۹ بهمن ماه چنین جشنواره ای برگزار می

گردد . و در سه گروه تحقیق ، ابتکار و اختراع به بهترین طرحها جایزه می دهد . چنانکه در سال ۱۳۶۷ سید محمد احدی سرکانی (کارشناس ارشد الکترونیک از دانشگاه امیر کبیرو طراح دستگاه « رمز کننده صوتی » و موسی الرضا ناظمی مقدم کارشناس مهندسی الکترونیك و طراح دستگاه سون فارا ، در سال ۱۳۷۰ محمد بابازاده کارشناس الکترونیك دانشگاه علم و صنعت مجری و طراح برش کامپیوتری ورقهای آهنی با چشم الکترونیکی و علیرضا قلمبردزفولی کارشناس الکترونیك از دانشگاه شریف و طراح « فرستنده - گیرنده سنتی سایزری ۲۸۴۰۰۰

آرا و گرایشهای خاص : علاقه اصلی هرمز مکوند ، جستجوگری در زمینه امکان کاربردهای جدید علم الکترونیك می باشد . در عین حال اذعان می دارد که مخترعین طبیعتا بر محورهای مختلفی کار می کنند اما همواره نیز در پی یافتن اختراعی با کارکردهای متفاوت می باشند . وی اختراعاتش را بر اساس نیاز جامعه و زمانه خود پدید آورده است و همواره می کوشد تا کمترین تقلید را از دیگران انجام دهد و به نوجویی و خلاقیت خود متکی باشد .

چگونگی عرضه آثار : گذشته از اولین اختراع هرمز مکوند که در دفتر دبیرستان محل وی باقی ماند ، سیستم هوشمند مسلسل اختراع وی بعنوان یک جنگ افزار نظامی توسط دستگاههای مربوطه در زمان حکومت پهلوی (۱۳۵۳ ه.ش) ثبت شد . سیستم پیام گیر تلفن ساخت استاد مکوند نیز گر چه توسط دولت به ثبت رسید (۱۳۵۴ ه.ش) . اما به دلیل عدم حمایت مسئولان امر یا سرمایه گذاران خصوصی به خط تولید نرسید . وی دستگاه قابل نصب بر تاکسی ها را به سازمان تاکسیرانی عرضه نمود و با وجود موافقت آن سازمان ، در عمل چندان نتیجه ای به ظهور نرسید . طرح دستگاه کنترل ترافیك نیز گر چه موافقت وزیر راه و ترابری را در پی داشت ، نیز به همان سرنوشت دچار گردید . و همچنین است درباره طرح آویختن لامپهای مهتابی بر تقاطع ها و پلها .

آثار :

۰۱

ویژگی اثر : هلی کوپتر کوچك استاد مکوند با استفاده از ابزارهای ساده و موتور ساعتهای رومیزی شماطه دار کار می کرد . دستگاه هوشمند قابل نصب روی مسلسل ها و جنگ افزارها که بعنوان یک جنگ افزار نظامی نیز توسط دولت پهلوی به ثبت رسید ، دستگاهی بود که بلافاصله پس از رویت شی متحرکی که از مقابل آن می گذشت ، شروع به شلیك می کرد . دستگاهی که بر تاکسی ها نصب می شد نیز با هر ترمز کردن راننده « ساند افکت » های بیرون و خیابان را به درون اتاق خودرو پخش می نمود . دستگاه کنترل ترافیك نیز از راه دور چراغهای سه رنگ ترافیك را کنترل و حتی در مواقع اضطراری ، جهت عبور آمبولانس یا خودروی آتش نشانی ، چراغها را دستکاری می نمود . این حتی دستگاه بلند گویی داشت که عابران و رانندگان را نیز از پیامهای اضطراری با خبر می کرد . سیستم نشان دهنده مکان تقاطع ها و ... هم با آویختن لامپ های فلورسنت (مهتابی) خارج از رده که بوسیله امواج خاصی که از خودروها ساطع می شد روشن می شد و به گونه ای اعلام خطر می نمود . [مکوند « اختراعات در بایگانی ، » آفرینش ، صص ۳-۲]

ملائک، محمدباقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سید محمدباقر ملائک پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه ،تحصیلات دانشگاهیخود را در رشته مهندسی ساخت در دانشگاه صنعتی شریف آغاز کرد و در سال ۱۳۶۱ فارغ التحصیل شد.او تحصیلات تکمیلی خود را در آمریکا ادامه داد و در سال

۱۳۶۸ دکترای رشته مهندسی هوا وفضا را از دانشگاه کانزانس ،دریافت کرد.او هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی هوا- فضاتحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات رسمی و حرفه ای سیدمحمدباقر ملائک به ترتیب است: کارشناسی رشته مهندسی ساخت از دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۶۱ کارشناسی ارشد رشته مهندسی هوا و فضا از دانشگاه کانزانس،آمریکا در سال ۱۳۶۵ دکترا رشته مهندسی هوا و فضا از دانشگاه کانزانس،آمریکا در سال ۱۳۶۸مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سیدمحمد باقر ملائک عضو هیئت علمی و استاد دانشکده مهندسی هوا فضای دانشگاه صنعتی شریف می باشد.فعالیتهای آموزشی : عنوان دروس ارائه شده توسط سیدمحمدباقر ملائک به قرار زیر است: طراحی هواپیما ۱و۲،طراحی با کمک رایانه،طراحی هواپیمایی پیشرفته،دینامیک پرواز پیشرفته ۱و۲،قوانین ازمایشهای پرواز،مفهوم طراحی وسایل نقلیه فضایی پیشرفته،اصول پایه ای طراحی جنگ فن موشکآرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی سید محمدباقر ملائک : طراحی هواپیما و کامل کردن طراحی محیط،طراحی هلی کوپتر،کنترل و پایداری هواپیما،RPV و طراحی پرتاب کننده،روشهای ازمایش پروازچگونگی عرضه آثار : از دکتر سیدمحمدباقر ملائک تا کنون بیش از ۵ مقاله در مجلات علمی به چاپ رسیده است.

آثار : روشهای مدلسازی در محیط مجازی کامپیوتر ویژگی اثر : پدیدآورنده: معصومه یونسی، محمدباقر ملائک ناشر: دانشگاه صنعتی شریف، انتشارات علمی - ۱۷ بهمن، ۱۳۸۶

منشی، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر احمد منشی در سال ۱۳۳۳ در شیراز متولد شد. ایشان دارای دکتری مواد و تولیدات سرامیکی از دانشگاه شفیلد انگلستان در سال ۱۳۶۹ می باشد.وی هم اکنون عضو هیئت علمی دانشکدهٔ مهندسی مواد دانشگاه صنعتی اصفهان است. کتاب" اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه ایشان ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

گرایش : مواد و تولیدات سرامیکی

تحصیلات رسمی و حرفه ای : احمد منشی . درسال ۱۳۵۷ مدرک فوق لیسانس پیوسته در رشتهٔ مهندسی و علم مواد را از دانشگاه شیراز، و در سال ۱۳۶۹ دکتری مواد و تولیدات سرامیکی را از دانشگاه شفیلد انگلستان کسب کرد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : احمد منشی از سال ۱۳۵۷ عضو هیئت علمی دانشکدهٔ مهندسی مواد دانشگاه صنعتی اصفهان بوده و اکنون معاون پژوهشی آن دانشکده، مشاور پژوهشی مرکز تحقیقات و آزمایشگاه نسوز اصفهان، و مدیر گروه سرامیک دانشگاه آزاد میبد است.

جوائز و نشانها : احمد منشی در سال ۱۹۹۰م. برندهٔ جایزهٔ پژوهشی «بر تولدایچلر» به عنوان بهترین محقق سرامیک در دانشگاه شفیلد انگلستان شد.همچنین کتاب" اصول مهندسی و علم مواد "ترجمه ایشان ، در دوره یازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از

طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.
چگونگی عرضه آثار : احمد منشی ارائه کنندهٔ دو روش جدید آنالیز مواد با پراش اشعهٔ ایکس، و مدل ریاضی ذوب کوارتز در بدنهٔ سرامیک ها است؛ و علاوه بر مقالات متعدد که در مجلات داخل و خارج از او به چاپ رسیده و به کنفرانس های داخلی و جهانی ارائه شده است.

میرمعزی، مهشید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهشید میرمعزی در سال ۱۳۴۱، در قزوین به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی تا دبیرستان را در قزوین گذراند. سپس برای ادامه تحصیل به آلمان سفر نمود و در رشته مهندسی پارک به تحصیل پرداخت. وی پس از بازگشت به ایران چند اثر خواندنی را از زبان آلمانی به فارسی ترجمه کرد. و اکنون نیزدر حال ترجمه چند اثر از نویسندگان مطرح آلمانی زبان است.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی پارک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : مهشید میرمعزی تحصیلات ابتدایی تا دبیرستان را در قزوین گذراند. سپس برای ادامه تحصیل به آلمان سفر نمود و در رشته مهندسی پارک به تحصیل پرداخت.

فعالیتهای ضمن تحصیل : مهشید میرمعزی تحصیلات ابتدایی تا دبیرستان را در قزوین گذراند. سپس برای ادامه تحصیل به آلمان سفر نمود و در رشته مهندسی پارک به تحصیل پرداخت.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مهشید میرمعزی پس از اتمام تحصیلات خود در آلمان ، به ایران بازگشت و چند اثر خواندنی را از زبان آلمانی به فارسی ترجمه کرد. وی هم اکنون در حال ترجمه چند اثر از نویسندگان مطرح آلمانی زبان است.

آثار :

۱ از برشت می گویم

ویژگی اثر : ترجمه

۲ اگرتو حرف زده بودی

۳ بعد از جدایی

ویژگی اثر : ترجمه ـ این کتاب موضوعات روانشناسی را در بردارد.

۴ دزدمونا

ویژگی اثر : ترجمه ـ اثر کریستینه بروکتر

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ناطق، سعید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سعید ناطق متولد ۱۳۲۴ ش در تهران دارای دکترای رشته متالوژی و عضویت هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با درجه دانشیار می باشد. وی دارای تحقیقات وآثار پیرامون مهندسی مواد و الیاژها میباشد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی متالوژیتحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر سعید ناطق دارای کارشناسی رشته مهندسی مواد از دانشگاه تهران کارشناسی ارشد رشته مندسی مواد ازدانشگاه تهران و دکترای رشته متالوژی آلیاژها از دانشگاه نیویورک میباشد.خاطرات و وقایع تحصیل : تحصیل در رشته متالوژی و اخذ مدرک دکترای در آن رشته از مقاطع مهم و تعیین کننده در زندگی علمی دکتر سید علیمیرعشقی بوده است.فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر سعید ناطق د ر کنار تحصیل به مطالعه پژوهش و تدوین کتبی در حوزه های تخصصی مورد علاقه خود می پرداخت.وقایع میانسالی : دکتر سعید ناطق پس از اخذ مدرک دکتری در رشته متالوژی به عضویت هیئت علمی گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی دردانشگاه صنعتی شریف درآمد. وی هم اکنون با سمت دانشیار در آنجا مشغول به خدمت است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر سعید ناطق عضوهیئت علمی و دانشیار گروه متالوژی در دانشکده فنی مهندسی در دانشگاه صنعتی شریف است.فعالیتهای آموزشی : دکتر سعید ناطق سالهاست که به عنوان عضو هیئت علمی گروه متالوژی در دانشگاه صنعتی شریف به تدریس دروس تخصصی رشته متالوژی می پردازد.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر سعید ناطق در کنار تدریس به مطالعه تحقیق و تالیف آثاری پیرامون حوزه های علمی مورد علاقه خود مشغول است.آرا و گرایشهای خاص : دکتر سعید ناطق از جمله متالوژیستهاو آلیاژشناسانی است که تحقیقات مفصل و عمیقی درباره مهندسی مواد و الیاژها دارد.

آثار : آلیاژها مهندسی مواد منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

نبوی، مرتضی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی هسته ای

والدین و انساب : مرتضی نبوی فرزند سید احمد درخیابان سپه شهدای قزوین در یک خانواده مذهبی متولدشد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : مرتضی نبوی دوران ابتدایی را درمدرسه «مسعود» ومتوسطه را در دبیرستان «پهلوی سابق» پاسداران کنونی قزوین طی نمود . وی درسال ۱۳۴۵ وارد دانشگاه تهران شد و درسال ۱۳۵۰ موفق به دریافت لیسانس در رشته برق و الکترونیک گردید .

هم دوره ای ها و همکاران : مرتضی نبوی به کمک آیات عظام «آذری قمی » ،«راستی »، خزعلی و شرعی و جمعی از افراد باسابقه انقلابی روزنامه رسالت را تاسیس نمود .

وقایع میانسالی : مرتضی نبوی درمبارزات سیاسی و اسلامی خودرا از دوران تحصیل دردانشگاه آغاز نمود و دردو سال ۱۳۵۲ توسط ساواک دستگیر و مدت دوسال و اندی درزندان به سربرد .

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مرتضی نبوی درسال ۱۳۵۲ درکارخانه سیمان آبیک مشغول به کار شد . او بعد از انقلاب اسلامی آموزش برای سپا ه پاسداران را به عهده گرفت . وبا نخست وزیری شهید رجایی به عنوان معاون مالی واداری و سپس مدیر عامل

شرکت مخابرات دروزارت پست وتلگراف وتلفن باشهید دکتر قندی همکاری نمود . وی سپس دردولتهای شهید باهنر ، مهدوی کنی ، وزیر پست وتلفن رابه عهده گرفت و بعدها به عنوان نماینده مردم تهران وارد مجلس شورای اسلامی شد .

فعالیتهای آموزشی : مرتضی نبوی دوره خدمت نظام وظیفه راکادر آموزشی دانشکده برق و الکترونیک دانشگاه تهران سپری نمود .

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مرتضی نبوی پس ازپیروزی انقلاب اسلامی فعالیت خود را درکمیته و مدرسه «رفاه» برای استقبال از حضرت امام (ره) شروع کرد و با تاسیس حزب جمهوری اسلامی به صورت نیمه وقت دراین حزب مشغول فعلیت شد . او همچنین مقالات تحقیقی و پژوهشی زیادی درمطبوعات کشور به چاپ رسانده است و هم اکنون مدیر مسئول روزنامه «رسالت » به عهده دارد .

هادیانفرد، محمدجعفر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمد جعفر هادیانفرد در سال ۱۳۳۹ در شهر شیراز به دنیا آمد. دوران ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش گذراند و بعد از کسب دیپلم متوسطه در سال ۱۳۵۸ تحصیلات خود را در رشته مهندسی مواد در دانشگاه شیراز پی گرفت و بعد از یک وقفه دو ساله به علت انقلاب فرهنگی دانشگاهها و اخذ مدرک کارشناسی در نهایت بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد و با بورس تحصیل دکترای خود را از دانشگاه سیدنی استرالیا در رشته مهندسی مواد در سال ۱۳۷۴ اخذ کرد . وی هم اکنون عضو هیت علمی دانشگاه شیراز با رتبه دانشیار است.

گروه : فنی و مهندسی

رشته : مهندسی مواد

گرایش : مکانیک مواد

والدین و انساب : پدر وی محمود هادیان فرد و پدر بزرگم اسدالله هادیان فرد از اهالی شیراز و مادر محترمشان سرکارخانم صدیقه ابریشمی است.

خاطرات کودکی : دکتر هادیانفرد جزء حال و هوای شیرین کودکی مطلب خاصی به یاد نمی آورد و دوران دبستان را اینچنین توصیف میکند: «شاید بهترین خاطات به دوران ابتدایی من مربوط میشود که به دلیل مذهبی بودن شدید مدرسه که در آن تحصیل میکردم جو مدرسه با جو عمومی اجتماع که در آن زمان زیاد مذهبی نبود تفاوت بسیار داشت.»

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : دکتر پورشا نظری در یک خانواده مذهبی که پدر و مادر برای تربیت فرزندان از هیچ کوششی دریغ نمیکردند پرورش یافت . پدر به دلیل تامین خانواده خود و بعلت سرپرستی خانواده خواهر مهبی سرپرست بودند تلاش بسیار داشت و زحمت بسیار زیاد ی را تحمل میکرد. و وی نیز برای کمک به خانواده مجبور بود کار و کسب درآمد کند او آن دوران را اینچنین بیان میکند:« پدرم در آن زمان در بازار وکیل شیراز مشغول کار بود و مادر خانه دار بود . من بعنوان اولین فرزند خانواده توجه و محبت زیادی را زا طرف اطرافیان به خود جلب کردم. جو خانواده ما مذهبی بود بنا براین مرابه دبستان فرصت که یک دبستان با گرایشهای شدید مذهبی بود فرستادند.»

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دوره دبیرستان در دبیرستان ابوذر شیراز دیپلم متوسطه در سال ۱۳۵۸ کارشناسی مهندسی مواد از

دانشگاه شیراز با وقفه دو ساله (۶۹-۱۳۵۹) علت انقلاب فرهنگی دانشگاهها ۶۵-۱۳۵۹ کارشناسی ارشد در دانشگاه تربیت مدرس دکترای مهندسی مواد از دانشگاه سیدنی استرالیا در سال ۱۳۷۴

خاطرات و وقایع تحصیل : مهمترین خاطره دکتر پورشا نظری دراین دوران به وقوع انقلاب اسلامی بر میگردد :« در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ ما به عنوان دانش آموز در یکی از دبیرستانهای مهم شیراز کانون انقلاب را در بین دانش آموزان تشکیل داده بودیم و دبیرستان ابوذر را به یک سنگر مهم اعتراضی علیه حکومت وقت تبدیل مرده بودیم. رف و آمد مامورن امنیتی به دبیرستان ، دستگیری دانش آموزان، برنامه های اعتراضی دانش آموزان و برخورد اولیا دبیرستان با این اعتراضات همه از خاطرات مهم این دوره میباشند.»

فعالیتهای ضمن تحصیل : مطالعات غیر درسی ، و فعالیت در انجمن اسلامی و انجمن شعر و ادب در دروان دبیرستان که تا دوره دانشگاه نیز ادامه داشت در کنار کوه نوردی از فعالیتهای ضمن تحصیل دکتر پورشا نظری است.

استادان و مربیان : دکتر پورشا نظری معلم کلاس اول ابتدایی خود را آقای عظیمی را به نیکی یاد میکند . و از دیگر مربیان و استادان از آقای آل منصور دبیر ریاضی دوره راهنمایی، دکتر محمد حسین شریعت استاد مهندسی مواد دانشگاه شیراز ،دکتر صدر نژاد استاد دانشگاه شریف،دکتر سارمی استاد دانشگاه تهران و پروفسور مای دانشگاه سیدنی نام میبرد.

همسر و فرزندان : همسر دکتر پورشا نظری سرکار خانم فریبا جلالت است میباشد که وی را در راه زندگی حمایت و فداکاری کرده است . ایشان دارای دو فرزند یک پسر و یک دختر میباشد.

وقایع میانسالی : وقوع جنگ تحمیلی را دکتر پورشا از وقایع آن دوران اشاره میکند که باعث شد با اتکا به متخصصین داخلی قدمهای بزرگی در راه گسترش علم و تحقیقات در کشور برداشته شود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر پورشا نظری هرچند مسئولیت های مختلف اداری و اجرایی داشته است ولی سالهای خدمت وی در دانشگاه گذشته و صرف تحقیق و تدریس شده است.

فعالیتهای آموزشی : دکتر پورشا نظری از سال ۱۳۶۹ تا کنون به عنوان عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز ،دانشکده مهندسی،دروس مهندسی مواد را در سطوح کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکترای تدریس کرده ام زمینه های تخصصی من مواد مرکب (کامپوزیت) خواص مکانیکی مواد و آنالیز و شناسی مواد میباشد.

چگونگی عرضه آثار : اثار دکتر پورشا نظری در مقالات متعدد که در نشریات بنی المللی و کنفرانسها ارائه شده است آمده است.

منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

حسابداری

ابطحی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۲، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: مدیریت، دانشکده: حسابداری و مدیریت، دانشگاه: علامه طباطبائی

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا (در سال ۱۳۵۶) از دانشگاههای ایالتی مورگان و میسوری آمریکا در رشته‌های علوم، مدیریت مهندسی و عمران.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

آموزش و توسعه منابع انسانی، مدیریت مسکن و شهرسازی، مدیریت صنعتی، مدیریت دولتی، بررسی و تعیین نیازهای آموزشی مدیران وزارت نیرو، بررسی نوع، میزان و علل فشارهای عصبی در مدیران بخش صنعتی کشور، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۲۵ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۵

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

آموزش و بهسازی منابع انسانی، طبقه‌بندی و ارزشیابی مشاغل، مهندسی روشها، اصول برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، مدیریت منابع انسانی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۵، تعداد مقالات بزبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

آموزش و توسعه منابع انسانی، فشارهای عصبی و نحوه مقابله با آن، مدیریت منابع انسانی.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

اکبری، فضل الله

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر فضل الله اکبری در دوم اردیبهشت سال ۱۳۰۰ هجری شمسی برابر با سوم ماه رمضان المبارک سال ۱۳۳۹ هجری شمسی در شهر گلپایگان چشم به جهان گشود. تحصیلا ت ابتدایی را در شهر گلپایگان و دوره دبیرستان را در دبیرستانهای ادب، صارمیه و سعدی اصفهان طی کرد. همزمان با طی دوره دبیرستان و حتی قبل از آن به تحصیل علوم قدیمه نزد پدربزرگ مادریش مرحوم حاج فخرالعلما پرداخت و پس از آن در اصفهان از محضر استادانی چون شادروان فضل الله همایی و برادر دانشمند ایشان استاد جلا ل همایی و آقای مبارکه ای کسب فیض کرد. وی حساب و ریاضی و حساب سیاق نقدی و جنسی را نزد پدربزرگ و پدر فرا گرفت. دکتر فضل الله اکبری بعد از دریافت دیپلم متوسطه، در دانشکده حقوق دانشگاه تهران به تحصیل پرداخت و از این دانشکده لیسانس گرفت. سپس در شرکت ملی نفت استخدام شد و همزمان با مرحوم حییم در تهیه فرهنگ لغات انگلیسی به فارسی همکاری داشت. وی در اوایل دهه ۱۳۳۰ در موسسه علوم اداری و بازرگانی دانشکده حقوق دانشگاه تهران به تحصیل پرداخت و فوق لیسانس علوم اداری و بازرگانی دریافت داشت. به دنبال آن با استفاده از بورس تحصیلی به امریکا رفت و در دانشگاه

کالیفرنیای جنوبی و دانشگاه استانفورد به تحصیل پرداخت و در رشته مدیریت بازرگانی با گرایش حسابداری دکترا دریافت کرد. بعد از اخذ مدرک دکترا به ایران مراجعت کرد و در موسسه علوم اداری به تدریس پرداخت و در سال ۱۳۳۷ به عنوان اولین مدرس حسابداری با درجه دانشیاری به عضویت هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه تهران پذیرفته شد. دکتر اکبری در مورد این دوره از زندگی خود در مصاحبه ای با مجله حسابدار (دکتر فضل الله اکبری، ۱۳۷۸، سرگذشت یک استاد و سرگذشت یک علم)، و بعد در مقاله ای در سال ۱۳۷۸ درباره چگونگی شروع تدریس حسابداری در دانشگاه تهران برای چاپ در مجله حسابرس (دکتر فضل الله اکبری، ۱۳۷۸، چگونگی تدریس حسابداری...) چنین می نویسد": همیشه فکر می کنم آدمی تا اندازه ای به جایی راه می برد که مقدر است . سرانجام هم وضعیتی پیش آمد که بتوانم از بورسی در این رشته بهره مند شوم. بدین ترتیب عملاـ به قلمروحسابداری وارد شدم... پس از مراجعت از خارج، دانشگاه تهران اعلاـم کرد که برای تدریس رشته های حسابداری و حسابرسی دانشیار می پذیرد و من برای این کار داوطلب شدم " ".من تنها داوطلب بودم. ... باید اذعان کنم در آن زمان دو- سه نفری بودند که بیش از من حسابداری می دانستند و تجربه بیشتری هم داشتند، ولی چون داشتن درجه دکتری یکی از شرایط استخدام بود با وجود علا قه ای که داشتند، واجد شرایط و داوطلب نشدند. سالها حسابداری به عنوان رشته ای قابل قبول برای تدریس در دانشگاه شناخته نمی شد. تا سال ۱۳۳۳ در هیچ دانشگاه و موسسه آموزش عالی حسابداری رسماً تدریس نمی شد. ... متاسفانه در ایران آن زمان، اغلب افراد به جهت عدم اطلاـع کافی از محتوای دروس مزبور، علوم مالی و حسابداری را در سطح سایر رشته های دانشگاه به حساب نمی آوردند... . محتوای رشته حسابداری، اهمیت و لزوم آن در انتظام امور سازمانها و تاثیر آن در پیشرفت کشور، سالها همچنان ناشناخته باقی ماند. در سال ۱۳۳۴ که داوطلب تدریس حسابداری در دانشگاه شدم، یکی از اولیای دانشگاه گفت شک دارد جایگاه تدریس حسابداری در دانشگاه باشد، و اضافه کرد در گذشته هم حسابداری در سال ششم رشته تجارت دبیرستانها تدریس می شده است و اگر حسابداری را رشته ای دانشگاهی بشناسیم بزودی داوطلبانی هم برای تدریس خانه داری، گله داری و باغداری پیدا می شوند؛ دانشگاه را تدریس حساب کافی است. دو – سه سالی طول کشید تا با مراجعات مکرر و مستمر، ارائه شرح دروس حسابداری و رشته های مختلف آن، اهمیت و فرق آن را با حساب و ریاضی توجیه کنم و توضیح دهم. بالا خره قرار شد در دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران برای انتخاب و استخدام یک نفر دانشیار اقدام کنند " ".در طول سال ۱۳۴۲ توضیحاتم رئیس وقت دانشگاه تهران را متقاعد و مصمم کرد که دانشگاه تهران، مانند بسیاری از مهمترین دانشگاههای جهان، و به لحاظ نیاز کشور، می باید دانشکده ای برای آموزش و تحقیقات مدیریت داشته باشد. در ابتدای شهریور ۱۳۴۳ شادروان دکتر صالح رئیس دانشگاه، در جلسه ای پرشور و با مخالفتهای بسیار، بالا خره تاسیس دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی را به تصویب شورایعالی فرهنگ رسانید.... مخالفتها با تاسیس این دانشکده، اولین در نوع خود در کشور، بیشتر از ناشناخته بودن مدیریت به عنوان رشته ای از دانش ناشی می شد (".دکتر اکبری، ۱۳۷۸، نوبت من نیست، ص ۱۵)

دکتر فضل الله اکبری پس از تاسیس دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران، به مدت ۸ سال رئیس این دانشکده بود. پس از سال ۱۳۵۰، به سمت معاون آموزشی و پژوهشی وزارت علوم و آموزش عالی برگزیده شد و همزمان به تدریس رشته حسابداری در دانشگاهها و موسسات مختلف آموزش عالی به ویژه بانک ملی ایران، اشتغال داشت. در این دوره با شرکت اطلا عات اعتباری که به وسیله بانک مرکزی تاسیس شده بود، نیز همکاری داشت. در فاصله سالهای ۱۳۵۰-۵۳ که در وزارت علوم به کار اشتغال داشت، خدمات گسترده ای در زمینه ارزشیابی مدارک تحصیلی و ارزیابی علمی دانشگاهها و مراکز علمی کشور به انجام رسانید. وی در اواخر سال ۱۳۵۳ به دانشگاه تهران بازگشت و به عنوان استاد دانشکده علوم اداری و بازرگانی دانشگاه تهران در سمت معاون و قائم مقام رئیس دانشگاه تهران به کار ادامه داد. پس از انقلاب در اوایل سال ۱۳۵۸ در سمت استادی دانشگاه بازنشسته شد اما تا پایان سال تحصیلی ۵۸-۱۳۵۷ همچنان به تدریس ادامه داد. از اوایل دهه ۱۳۶۰ سازمان حسابرسی این افتخار را

یافت تا از همکاری ایشان با مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی این سازمان برخوردار شود. کتاب و مقالا ت مختلفی که در این دوران توسط ایشان تالیف و تدوین و توسط سازمان حسابرسی منتشر شده است حاصل این دوران پربار است. دکتر فضل الله اکبری در اواخر دهه ۱۳۶۰ به امریکا مسافرت کرد و به مدت دو سال با سمت استادی در دوره های فوق لیسانس دانشکده مدیریت بازرگانی دانشگاه استانفورد که یکی از معتبرترین دانشکده های این رشته در سراسر دنیا به شمار می آید، به تدریس پرداخت. پس از آن به انگلستان رفت و یک سال نیز در دانشکده مدیریت دولتی تدریس داشت. ایشان از اواسط دهه ۱۳۷۰ به ایران مراجعت کرد و همچنان همکاری خود را در زمینه تحقیق و تالیف با مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی ادامه داد و در این مدت است که مقالا ت متعددی هم برای مجله حسابرس تهیه کرد. کتاب بررسی تحلیلی دکتر فضل الله اکبری در سال ۱۳۸۱ به عنوان کتاب درخور تقدیر برگزیده و به وسیله وزیر فرهنگ و ارشاد اسلا می در مراسم هفته کتاب مورد تقدیر قرار گرفت. آقای دکتر اکبری دانشمندی بی‌طرف و واقع‌گرا بود. در عین‌حال که حرمت همگان را نگه می‌داشتند با اطرافیان رفتاری محکم، منطقی و مهربان داشتند.استوار و قاطع اما اهل اعتدال بودند. بی‌ادعا بودند و فروتن.از نقد و نفی دیگران پرهیز می‌کردند و مراعات حقوق دیگران را از هر حیث می کردند. نقش فردی دکتر فضل الله اکبری در توسعه دانش حسابداری در ایران به نحو قاطع تعیین کننده بوده است. این نقش به گفته خود ایشان محصول «علاقه به کار» و به قضاوت آنانی که او را از نزدیک می‌شناختند محصول احساس «مسئولیت» نسبت به توسعه و پیشرفت جامعه و «ایمان» به چاره جوئیها و راهگشاییهای «علم» نیز بوده است.

زنده یاد دکتر فضل الله اکبری در ۱۳فروردین۱۳۸۴ جان به جان آفرین تسلیم کرد و در قطعه ۲۲۹ بهشت زهرا به خاک سپرده شد.از ایشان ۴ فرزند ، ۲پسر و ۲ دختر ، باقی مانده است. کتابها

حسابداری صنعتی، دانشگاه تهران، با تجدید چاپ به دفعات و توسط ناشران دیگر، ۱۳۳۸

اصول حسابداری، دانشگاه تهران، با تجدید چاپ به دفعات، ۱۳۴۰

تجزیه و تحلیل صورتهای مالی، سازمان حسابرسی، با پنج بار تجدید چاپ و تجدیدنظر، ۱۳۶۶

حسابداری بازرگانی، دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی، ۱۳۵۴

تهیه بودجه بازرگانی و صنعتی، انتشارات فروردین، ۱۳۶۵

حسابداری استهلا ک، سازمان حسابرسی، اولین چاپ ۱۳۷۱، چاپ هفتم، ۱۳۸۰

فرهنگ اصطلا حات حسابداری (انگلیسی– فارسی)، سازمان حسابرسی، جلد اول، ۱۳۷۶

بررسی تحلیلی یا استفاده از تجزیه و تحلیل صورتهای مالی در حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۷۹

مقالات

سرگذشت یک استاد و سرگذشت یک علم (مصاحبه با مجله حسابدار– مرداد ۱۳۷۲)

تجزیه و تحلیل صورتهای مالی (حسابرس ۳، مجموعه مقالا ت– تابستان ۱۳۷۴)

واژه سرنوشت ساز (فصلنامه حسابرس شماره ۱، زمستان ۱۳۷۷)

نوبت من نیست (فصلنامه حسابرس شماره ۳، بهار ۱۳۷۸)

به یاد دوست (مجله حسابدار، شماره ۱۳۲، شهریور۱۳۷۸)

چگونه تدریس حسابداری در دانشگاه برای اولین بار شروع شد (فصلنامه حسابرس شماره ۴ و۵، پاییز و زمستان ۱۳۷۸)

آموخته های آموخته را نیاموختیم (فصلنامه حسابرس شماره ۹، زمستان ۱۳۷۹)

مصطفی علی مدد: اندیشمندی پرمایه، پرکار و پربار (فصلنامه حسابرس شماره ۱۶، مهر و آبان ۱۳۸۱)

نرفته ام (فصلنامه حسابرس شماره ۲۳، بهار ۱۳۸۳)

منتخبات حسابرس (فصلنامه حسابرس شماره ۲۳، بهار ۱۳۸۳)

الوانی، سید مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۳، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: اداره امور دولتی، دانشکده: حسابداری و مدیریت، دانشگاه: علامه طباطبائی

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی در رشته مدیریت آموزش و پرورش از دانشگاه تهران، کارشناسی ارشد از دانشگاه تهران در رشته علوم اداری، کارشناسی ارشد مدیریت دولتی و دکترای مدیریت دولتی از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی آمریکا.

مرتبه علمی:

پس از طی مرحله استادیاری، ارتقاء به درجه دانشیاری دانشگاه علامه طباطبائی.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

بررسی نیازهای کارکنان، طرح بررسی میزان استرس مدیران بخش صنعت، طرح خصوصی‌سازی جزئی در دانشگاهها، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر تعداد زیادی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۶

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

مدیریت

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: متعدد، تعداد مقالات بزبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

مدیریت.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

آموخته، علی اصغر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی اصغر آموخته (نام کامل: علی اصغر آموخته) در سال ۱۲۸۴ در خانواده ای فرهنگی، در فضایی سرشار از عشق و زنده دلی در

طبیعت زیبای بندرانزلی دیده بر جهان گشود. پدرش در وزارت معارف وقت به کار اشتغال داشت. او تحصیلات ابتدایی خود را در مدرسه هدایت و دوره متوسطه را در مدرسه علمیه تهران گذراند و از سال ۱۳۰۰ یعنی سن ۱۶ سالگی وارد خدمات دولتی شد. مدت ۶ سال در اداره فرهنگ گیلان مشغول به کار بود و از سال ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۵ در بانک شاهنشاهی ایران در تهران به کار پرداخت. علی اصغر آموخته در این مدت کار حرفه ای را کافی ندانست و همچنان به مطالعه و گسترش آموخته هایش ادامه می داد. او ضمن آموزش زبان انگلیسی، فرانسه و روسی، به صورت مکاتبه ای، دانشجوی انجمن بانکداری لندن شد و در زمینه های حسابداری تجاری، صنعتی، بانکی و اقتصاد ارز خارجی تحصیلات عالی خود را دنبال کرد. سه سال بعد برایش فرصتی فراهم آمد تا با کار کردن در بانک فلاحتی و صنعتی ایران، وزارت بازرگانی و شهرداری تهران، خود را برای ورود به اصلی ترین محل کار خویش آماده تر سازد. علی اصغر آموخته در خرداد ماه سال ۱۳۱۸ به عنوان کارمند با امضای نماینده مختار، کار خود را در اداره حسابداری کل بانک ملی ایران شروع کرد و این آغاز دوره ای طولانی، پرکار و موثر بود که سیر آن چنین ادامه یافت: مهر ۱۳۱۸: رییس اداره دوم اداره حسابداری کل بانک ملی ایران

آذر ۱۳۱۸: انتقال به وزارت دارایی به عنوان رییس اداره کل حسابداری قسمت اقتصادی

دی ۱۳۲۱: رییس اداره کل حسابداری بانک ملی ایران

مهر ۱۳۲۷: رییس نمایندگی بانک ملی ایران در لندن

تیر ۱۳۳۲: نماینده بانک ملی ایران در کمیسیون ارز (انتقال موقت به وزارت دارایی(

فروردین ۱۳۳۴: عضویت در هیئت مدیره بانک رهنی

بهمن ۱۳۳۸: پس از ۳۸ سال خدمت دولتی به افتخار بازنشستگی نایل آمد.

علی اصغر آموخته، آموخته بود و آموزش داد که بقا و اعتبار افراد حرفه ای مرهون تلاش بی امان و نظم فکری در انسجام بخشیدن به مطالب علمی و تخصصی است. برخورد او با مسایل حرفه ای این کلام ارزشمند را محقق ساخت که به واقع "سختکوشی هدیه خداوند است." وی طی دوره مسئولیت خویش در سمت ریاست اداره کل حسابداری بانک، دو یادگار بسیار ارزشمند از خود به جای گذاشت که اکنون نیز در دیده صاحبنظران همچنان ممتاز و برجسته است. کتابهای علم حسابداری دوره اول و دوره دوم، مشتمل بر معاملات ارزی و عملیات حسابداری آنها، همراه با فصلی مشروح در تنظیم ترازنامه ها، دوکتابی است که همچنان ما را با دلسوزی، دقت نظر و عمق بینش مرحوم آموخته آشنا می کند. این دو کتاب که در سالهای ۱۳۲۴ و ۱۳۲۶ چاپ و منتشر شده، اگر چه به ظاهر برای استفاده کارکنان بانک نگاشته شده است، اما شاید با نگاهی دیگر مجموعه ای از دانش حسابداری آن دوران به شمار آید. فاصله بین چاپ و انتشار دوره اول و دوم کتابهای یادشده نتیجه ماموریتی آموزشی بود که از طرف بانک و در انگلستان و آمریکا به او محول شد. در این ماموریت او عملیات بانکهای نوین را در ایروینگ تراست کمپانی، چیس نشنال بانک و فدرال رزرو از نزدیک مشاهده کرد (۱۳۲۵) و در انجام وظیفه چنان دقت و توجه از خود بروز داد که ماحصل آن ماموریت وی به عنوان اولین نماینده بانک ملی ایران در کشور انگلستان در سال ۱۳۲۷، شد. این ماموریت همچنین از اهمیت ویژه ای برخوردار بود. در حکم ماموریت ایشان چنین آمده است": اطمینان دارم در این ماموریت که برای اولین بار بانک ملی ایران، خود را به وسیله نماینده ای مستقیماً به دنیای خارج معرفی می نماید، با شایستگی و حس میهن پرستی از عهده انجام وظایف خواهید برآمد ".عضویت در هیئت مدیره بانک رهنی، در زمانی صورت گرفت که آموخته نایب رییس کمیسیون ارز وزارت دارایی بود و انتخاب وی براساس پیشنهاد رییس بانک رهنی و موافقت وزارت دارایی و بانک ملی ایران، به عنوان صاحبان سهام آن بانک انجام گرفت. این مسئولیت نیز تنها ارتقای سمت نبود بلکه دلیلی داشت و آن انجام اصلاحات در اساسنامه و سایر مقررات بانک و آیین نامه استخدامی آن بود.

بازنشستگی علی اصغر آموخته تنها منحصر به کلماتی بود که در روی کاغذ و به عنوان حکم اداری در سال ۱۳۳۸، ثبت شد. پس از آن هم وی فعالیتهای آموزشی خود را همچنان با دقت، جدیت و سختکوشی ادامه داد. چنانکه در سال ۱۳۴۵، به منظور مشورت در امورمالی و تربیت کادر حسابداری در سازمان تسلیحات ارتش دعوت به کار و ارائه نظر شد. علی اصغر آموخته در اول فروردین ماه ۱۳۵۸ همزمان با آغاز بهار و رویش شکوفه ها برشاخه های خفته در سرمای زمستان، عزم دیار باقی کرد، اما طراوت اشتیاق او به شکوفایی علم و رشته تخصصی و حرفه ایش که سالها با عشق به آن زیست و خدمت کرد، همچنان باقی است. یاد این سرو آزاد که با نام علی اصغر آموخته در حیطه کار، علم و دانش حرفه ای چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور رویید و بالید و بر و باری سرشار نثار دوستان، همکاران و شاگردانش کرد، همچنان زنده، مانا و پایدار است. روانش شاد. ویژگیهای فردی علی اصغر آموخته منحصر به فرد است؛ سختکوشی، دقت در امور، نظم، جدیت، میهن پرستی و وقت شناسی از آن جمله اند. افزون بر این در محیط کار خود برای افراد صادق و کوشا احترام بسیار قائل بود و بر حرفه ای بودن، به روز بودن علمی و آگاهی از جدیدترین تغییرات در مسائل حرفه ای تاکید داشت. مناسبات جدی و سنجیده و در عین حال مهرآمیز او با کارمندان هنوز هم از خاطرات شیرین و پندآموز کارکنان قدیمی بانک رهنی قدیم (بانک مسکن کنونی) است.

ثقفی، علی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

در سال ۱۳۲۳، خانواده ای مؤمن و فرهنگی در قزوین صاحب فرزندی خوش یمن شدند که به حُب مولایشان امیرمؤمنان، نام علی بر او نهادند. پدر و مادر خانواده هر دو از رهروان آموزش بودند که به فرزندان میهن پاک خود دانش و ادب می آموختند. علی سه ساله بود که شمع فروزان وجود مادر خاموش و از گرمای هستی و مهر مادر محروم شد؛ و از همان اوان کودکی، دوران تجربه پایداری و شکیبایی وی آغاز گردید. در سایه حضور پدری آموزگار و دوراندیش، علی دوران تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را با موفقیت پشت سر گذاشت و در سال ۱۳۴۱ با دریافت دیپلم ریاضی از دبیرستان محمد قزوینی فارغ التحصیل شد. وی در اولین فرصت ممکن در همان خدمت سربازی راه پدر و سیره مادر- پیشه معلمی- را پی گرفت و با استفاده از دوره سپاه دانش، قدم در راهی گذاشت که هیچ گاه از آن روی برنگرداند. دکتر علی ثقفی در سال ۱۳۴۵ با ورود به مؤسسه عالی حسابداری، دوران تحصیلات تخصصی و عالی خود را پایه ریزی کرد و به طور همزمان در رشته حسابداری دانشکده حسابداری شرکت نفت نیز بر آموزه های خود افزود. همزمان با تحصیل، از سال ۱۳۴۶ در وزارت دارایی وارد حوزه تشخیص مالیات شد و مدت دو سال کمک ممیز و سه سال ممیز بود. از سال ۱۳۴۹ تا۱۳۵۱ نیز با تشکیل و اداره مؤسسه حسابرسی فن پال بر تجارب خود افزود. وی در بهمن سال ۱۳۴۹ موفق به دریافت درجه لیسانس از مؤسسه عالی حسابداری شد و با گذشت دو سال، در سال ۱۳۵۱ برای ادامه تحصیلات عالی به خارج از کشور رفت. دکتر ثقفی دوره کارشناسی ارشد حسابداری را در سال ۱۳۵۱ در دانشگاه ایالتی ایندیانای آمریکا شروع کرد و در سال ۱۳۵۳، با معدل ۸/۱۹ این دوره را پشت سر گذاشت. وی بلافاصله در دوره دکترای حسابداری دانشگاه میسوری کلمبیای آمریکا پذیرفته شد که به طور همزمان اصول حسابداری ۱ و ۲ و حسابداری صنعتی ۱ و ۲ را نیز در این دانشگاه تدریس می کرد. پس از دریافت درجه دکترا (۱۳۵۶) از دانشگاه میسوری، این دانشگاه وی را به عنوان استادیار جذب کرد. سه سال نیز در دانشگاه میسوری با تدریس دروس حسابرسی، حسابداری پیشرفته و اصول حسابداری به تعلیم و تربیت پرداخت. در سال ۱۳۵۹ زمانی که تحصیلکرده ها و غرب دیده ها یارای تحمل مشکلات میهن خود را نداشتند و جلای وطن می کردند، وطن

پرستی و آموزه های جان بخش پدر و مادر، دکتر ثقفی را به وطن کشاند. و از این زمان است که خدمات پرقدرشان آغاز می گردد. دکتر ثقفی به محض ورود، در دانشگاههای شهید بهشتی، دانشکده حسابداری شرکت نفت و مؤسسه عالی بازرگانی به تدریس پرداخت و آموزه های خود را به شاگردان تقدیم کرد. با انقلاب فرهنگی و تعطیلی دانشگاهها، وارد وزارت بازرگانی شد و پس از مدتی به سمت معاونت بررسی قیمتها و عضو هیئت مدیره سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان منصوب شد. تصمیمات دکتر در این سِمَت تبعات اقتصادی، سیاسی و اجتماعی گوناگون و گسترده ای به همراه داشت که به همین دلیل از حساسیت فوق العاده ای برخوردار بود. این دوران طولانی، پرمشغله و طاقت فرسا (۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰) دورانی سخت و همراه با فراز و نشیبهای گوناگون برای دکتر در عرصه عمل بود. با این همه، در این دوران نیز فرزندان دانشجوی خود را نیز تنها نگذاشت و با بازگشایی دانشگاهها در کنار آنان قرار گرفت. دکتر ثقفی در دانشگاههای زیر در سطوح مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تدریس کرده است: دانشگاه شهید بهشتی،

دانشگاه تهران،

دانشگاه علامه طباطبایی،

دانشگاه صنعتی شریف،

دانشگاه امام صادق(ع)،

دانشگاه الزهرا(س)،

دانشکده حسابداری شرکت نفت.

گوشه ای از خدمات دکتر در دانشگاهها شامل این موارد است: تدریس تمام دروس تخصصی دوره لیسانس در دانشگاههای مختلف،

تقریباً تدریس تمامی دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد،

تدریس نیمی از دروس دوره دکترای حسابداری،

راهنمایی بیش از ۱۰۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و ۱۵ پایان نامه دوره دکترا.

در برهه ای که حرفه حسابداری نیاز مبرم به تفکر و اندیشه های نظری داشت، دکتر دوره کارشناسی ارشد را در دانشگاه تربیت مدرس راه اندازی کرد و مدت ۱۰ سال تلاشهای ارزشمندی را با سرپرستی رشته حسابداری این دانشگاه به انجام رساند . دوره کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد نیز با همت ایشان آغاز شد که سه سال سرپرستی این دوره را خود به عهده گرفت. با توجه به مشکلات دانشگاهها و کمبود مدرس و به رغم محدودیتهای گوناگون، دکتر علی ثقفی راه اندازی دوره های دکترای تخصصی حسابداری را در داخل کشور ضروری تشخیص داد و این دوره را ابتدا در دانشگاه تهران و سپس در دانشگاه علامه طباطبایی ایجاد و با تمام وجود سعی کرد که از کیفیت لازم برخوردار باشد. از جمله تلاشهای ارزشمند دکتر ثقفی دعوت از استادان ایرانی خارج از کشور و تشویق آنها به تدریس در دوره های دکترا، بود. ایشان علاوه بر تدریس در دوره های کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه تهران، مجله بررسیهای حسابداری را برای آموزش قلم زدن به دانشجویان خود و گسترش دانش حسابداری منتشر کرد و به مدت ۵ سال سردبیر آن بود. بسیاری از دانشجویان ایشان از این راه وارد حوزه نگارش مقالات علمی شدند و با تشویق ایشان این مسیر را ادامه دادند. از دکتر علی ثقفی بیش از ۲۰ مقاله در مجله های بررسیهای حسابداری، مطالعات مدیریت، اقتصاد مدیریت، حسابدار و حسابرس به چاپ رسیده است. دکتر ثقفی علاوه بر این، عضویت هیأت تحریریه مجله های مطالعات مدیریت و تحقیقات مالی نیز داراست. دکتر علی ثقفی با سازمان حسابرسی ، همکاری مستمر داشته و مدت ۴ سال مدیر تدوین استانداردهای حسابداری بوده است. نشریه ۱۱۳ سازمان حسابرسی با عنوان مبانی نظری و گزارشگری مالی در ایران، یکی از دستاوردهای

ارزشـمند مرکز تحقیقـات تخصصـی حسابـداری وحسابرسـی است که بـا مشـارکت ایشان تهیه شـده است. دکتر علی ثقفی در سال ۱۳۷۷ عضو هیأت علمی دانشـگاه علامه طباطبایی شد و همزمان برای بار دیگر مأمور خدمت در سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف کنندگان گردید. مأموریت ایشان تا سال ۱۳۸۰ ادامه داشت. با آغاز به کار جامعه حسابداران رسمی، از سوی شورای عالی این جـامعه دکتر علی ثقفی به سـمت دبیرکل جامعه منصوب شدنـد. فهرست مقاله های منتشـر شـده دکتر علی ثقفی تحلیلی بر تأثیر رویه های حسابداری در تصمیم گیریهای مدیریت، مجموعه مقالات اولین سمینار حسابداری، زمستان ۱۳۶۸

ماهیت پژوهشهای حسابداری، اقتصاد و مدیریت، ۱۳۶۹

اطلاعات مالی و قیمت سهام، اولین سمینار بورس اوراق بهادار، ۱۳۷۰

مبانی نظری استانداردهای حسابداری بر واحدهای انتفاعی، بررسیهای حسابداری، تابستان ۱۳۷۱

تأثیر روشهای حسابداری در تصمیم گیریهای مدیریت، بررسیهای حسابداری، پاییز ۱۳۷۱

اعتلاء آموزش حسابداری در کشورهای در حال رشد: بررسی مورد ایران، بررسیهای حسابداری، پاییز ۱۳۷۱

Accounting Profession in Iran: Problems and Remedial Startegies، ۱۹۹۲

فرضیه بازار کارا اوراق بهادار و تأثیر آن در حسابداری، حسابرس، تابستان ۱۳۷۲

اقتصاد و حسابداری، دوقولهای ناسازگار، بررسیهای حسابداری، پاییز ۱۳۷۲

حسابداری طرحهای عمرانی غیرانتفاعی، سمینار ذیحسابان مالی، پاییز ۱۳۷۲

موانع توسعه حسابداری در ایران از دیدگاه تئوری، حسابدار، اسفند ۱۳۷۲

Income Information for Decision Making ، بررسیهای حسابداری، پاییز ۱۳۷۲

نرخ بازده سرمایه گذاری: دفتری یا واقعی، مطالعات مدیریت، پاییز ۱۳۷۳

رفتار سود حسابداری، بررسیهای حسابداری، پاییز ۱۳۷۳

Islamic Banking Performance Evaluation and Control ، American Accounting Association Western Regional Meeting، تابستان ۱۹۹۵،۱۳۷۴ May

آزمایش تجربی در مورد نظریه سود تضمین شده برای سرمایه، بررسیهای حسابداری، تابستان و پاییز ۱۳۷۵

کاربرد سیستم کنترل در تجزیه و تحلیل انحرافات بهای تمام شده، بررسیهای حسابداری، زمستان ۱۳۷۵ بهار ۱۳۷۶

جامعیت گزارشـهای سالانه و ویژگیهای مالی شـرکتهای پـذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران، بررسـیهای حسابداری، زمستان ۱۳۷۶

مدیریت استراتژیک و ایده های نوین حسابداری مدیریت، حسابرس، بهار ۱۳۷۷

صورتهای مالی میاندوره ای در بورس اوراق بهادار، حسابرس، زمستان ۱۳۷۷

ضوابط قیمت گذاری کالاها، آوند، آبان ۱۳۷۸

مقدمه ای بر مبانی نظری حسابداری مدیریت، حسابرس، اسفند ۱۳۷۹

در جستجوی واقعیت، حسابدار، اسفند ۸۰

در جستجوی واقعیت، حسابدار، اردیبهشت ۱۳۸۱

جهان خانی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی:- رشته: مدیریت، دانشکده:-، دانشگاه:-

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای تخصصی مدیریت و برنامه‌ریزی از ایران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

شیوه‌های خصوصی‌سازی صنایع در ایران، بررسی مالی چگونگی اصلاح بافت قدیم اطراف حرم امام رضا (ع)، بکارگیری نظام متخصصین در بورس تهران، مشکلات بورس تهران، گزارشگری مالی شرکتهای ایران، بهره‌وری از صنایع نساجی ایران، عدم کفایت مقررات در بازار سرمایه ایران، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

مدیریت مالی، مدیریت سرمایه‌گذاری، بورس اوراق بهادار.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۸، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴

زمینه علمی مقالات:

ریسک و بازده اوراق بهادار، چگونگی اندازه‌گیری ریسک اوراق قرضه، آثار سهام جایزه بر نرخ بازدهی سهام عادی، قیمت‌گذاری سهام در بورس تهران.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

خواجه نوری، عباسقلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۷۲ -۱۲۹۴ ش)، استاد و محقق. مشهور به پدر علم آمار. در تهران متولد شد و در سال ۱۳۱۶ ش از دانشکده‌ی کشاورزی فارغ‌التحصیل، به سال ۱۳۳۵ ش از دانشکده‌ی علوم پاریس به درجه‌ی دکتری در رشته‌ی آمار نایل شد. خواجه نوری در سال ۱۳۴۵ ش موسسه‌ی آموزش عالی آمار را بنیان نهاد و روش نمونه‌گیری مبتنی بر نظریه‌ی احتمال و استنباط آماری را در ایران پایه‌ریزی کرد. وی در هفتاد و هشت سالگی درگذشت. از جمله تالیفات او: «آمارگیری نمونه‌ای از دهات تهران و دماوند»؛ «رمز نفوذ در دیگران»؛ «سعادت»؛ «روش مقدماتی آمار»، با همکاری چند تن از آمارشناسان؛ «آمار ریاضی»؛ «آمار پیشرفته».[۱]

مدرس، محقق.

تولد: ۴ تیر ۱۲۹۴، تهران.

درگذشت: فروردین ۱۳۷۳، تهران، بیمارستان پارس.

عباسقلی خواجه‌نوری پس از گذراندن دوره‌ی ابتدایی و متوسطه وارد دانشکده‌ی کشاورزی که در آن تاریخ زیر نظر وزارت کشاورزی اداره می‌شد، شد و در سال ۱۳۱۶ دوره‌ی مهندسی کشاورزی را به پایان رسانید. وی پس از پایان دوره‌ی سربازی در سال ۱۳۱۸ مشغول به کار شد و به ترتیب زیر مشاغل مختلفی را عهده‌دار شد: همکار و معاون مهندس عطایی در مؤسسه‌ی اصلاح و ازدیار بذر؛ نهال و گل؛ معلم زراعت دانشسرای کشاورزی؛ کارشناس اداره‌ی اصلاح نباتات اداره‌ی کل کشاورزی (بعدا تبدیل به وزارت کشاورزی شد)؛ رییس اداره‌ی آمار جیره‌بندی وزارت دارایی؛ رییس اداره‌ی آمار کشاورزی و اجتماعی سازمان برنامه؛ رییس اداره‌ی آمار شناسی اداره‌ی آمار عمومی.

سپس برای ادامه‌ی تحصیل به خارج از کشور سفر کرد و در سال ۱۳۳۲ از دانشگاه کارولینای شمالی فوق لیسانس آمار گرفت و در سال ۱۳۳۵ موفق به اخذ دکترای آمار از دانشکده علوم دانشگاه پاریس گردید. وی سپس در یوگسلاوی مشغول تدریس علم آمار شد. سپس در سال ۱۳۳۶ بنا به دعوت مهندس عطایی برای دانشیاری آمار و تحقیق در دانشکده‌ی کشاورزی کرج به ایران آمد. پس از پنج سال به مقام استادی ارتقا یافت و در سال ۱۳۵۸ نیز بازنشسته شد.

دکتر خواجه‌نوری، علاوه بر تدریس در دانشگاه مشاغل زیر را نیز عهده‌دار گردید: مشاور شرکت سهامی بیمه ایران؛ مشاور سازمان بیمه‌های اجتماعی؛ مشاور وزارت کار و امور اجتماعی؛ مشار آمار عمومی؛ عضو شورای عالی آمار؛ عضو هئیت اجرایی آزمون شناسی؛ رییس و استاد مؤسسه‌ی آموزش عالی آمار.

دکتر خواجه‌نوری در دوران بازنشستگی خود در دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس تدریس می‌کرد. دروسی که وی تدریس می‌کرد عبارت بودند از: روش‌های تحقیق، روش‌های مقدماتی آمار، آمارگیری نمونه‌ای، نظریه‌ی آمارگیری نمونه‌ای، آمار پیشرفته، بیومتری، طرح آزمایشات، آمار ریاضی، منطق، جبر ماتریس، اقتصاد سنجی، جامعه شناسی، اقتصاد مکانیزاسیون کشاورزی و زراعت.

از دکتر خواجه‌نوری تعدادی کتاب دانشگاهی، چند کتاب غیر دانشگاهی و مقاله‌هایی چند به جا مانده است که کتاب‌های دانشگاهی ایشان عبارتند از: نکاتی چند درباره‌ی روش‌های تحقیق؛ روش تحقیق؛ روش‌های مقدماتی آمار؛ احتمالات مقدماتی؛ جبر ماتریس؛ منطق؛ آمار ریاضی (دو جلد)؛ آمارگیری نمونه‌ای مقدماتی (دو جلد)؛ آمار پیشرفته و بیومتری. از جمله آثار دیگر وی می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: رمز نفوذ در دیگران (اثر دیل کانگی، ترجمه، ۱۳۲۷)؛ سعادت؛ آمارگیری نمونه از دهات تهران و دماوند (۱۳۲۸، سازمان برنامه).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] کیهان فرهنگی (س ۱۰، ش ۲، ص ۵۲)، مولفین کتب چاپی (۶۹۷/۳).

رحمان‌سرشت، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۷، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: مدیریت، دانشکده: حسابداری و مدیریت، دانشگاه: علامه طباطبائی

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دکترا در رشته سیستم‌های مدیریت از کشور انگلستان.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

مدیریت نوآوری و تکنولوژی از دیدگاه استراتژیک، ارتباطات سازمانی، سنجش انگیزه با استفاده از یک مدل ریاضی، تراز نیروی انسانی، محاصره اقتصادی، روابط اقتصادی با کشورهای مسلمان، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲ پایان‌نامه دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۶

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

مدیریت، تمرکز و عدم تمرکز، مدیریت استراتژیک، انگیزش.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۴، تعداد مقالات بزبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

مبانی مدیریت، تصمیم گیری، مدیریت استراتژیک.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

زاهدی، شمس‌السادات

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۳، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: مدیریت دولتی، دانشکده: حسابداری و مدیریت، دانشگاه: علامه طباطبائی

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی علوم اداری از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۷، کارشناسی ارشد علوم اداری از دانشگاههای تهران در سال ۱۳۴۹، و کالیفرنیای جنوبی در سال ۱۳۵۱، کارشناسی ارشد مدیریت دولتی از دانشگاه کلرمانت آمریکا در سال ۱۳۵۳ و دکترای مدیریت دولتی از دانشگاه کلرمانت آمریکا در سال ۱۳۵۵.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی تهران از سال ۱۳۶۷ تاکنون.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

بررسی مسائل برنامه‌ریزی در سازمان حفاظت محیط زیست، بررسی کاربرد نظام تمرکز و عدم تمرکز در سازمان صدا و سیما، بررسی عوامل انگیزشی در روحیه کارکنان وزارت کشور، بررسی نقش دو در صادرات فرش ایران، بررسی علل انعقاد طرح انرژی هسته‌ای در ایران، تدریس دروس مدیریت رفتار سازمانی، مدیریت در سازمانهای دولتی ایران، روابط صنعتی، تجزیه و تحلیل

سیستم در دانشگاههای علامه طباطبائی، تهران و شهید بهشتی و استاد راهنمای ۲۴ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

روابط صنعتی، تجزیه و تحلیل سیستم‌ها.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۴، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۲

زمینه علمی مقالات:

مقدمه‌ای بر نظریه عمومی سیستم‌ها، نگرشی بر فساد و آثار آن، زمینه آینده‌نگری و آینده‌سازی، آموزش در ارتباط با توسعه، فساد در کشورهای در حال توسعه.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

زندیه، عبدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد دانشگاه.

درگذشت: ۱۳۷۳.

دکتر عبدالله زندیه استادیار و مدیر دانشگاه علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

سجادی نژاد، حسن

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

زنده یاد استاد سید حسن سجادی نژاد در اسفندماه ۱۲۹۶ در خانواده ای متدین و عالم در شهر اصفهان دیده به جهان گشود. پیش از آنکه در آذر ماه ۱۳۱۵ از طرف بانک ملی ایران برای تحصیل در رشته حسابداری عازم انگلستان شود، علاوه بر تحصیلات متوسطه و دریافت دیپلم علمی، در رشته ریاضیات عمومی، فیزیک و شیمی نیز کسب علم کرد. شواهد نشان می دهد که این مطالعات بعد از آن نیز به شیوه ای غیرکلاسیک ادامه یافته است. در سال ۱۳۲۳ (۱۹۴۵ میلادی) به عضویت وابسته انجمن حسابداران خبره انگلستان و در سال ۱۳۳۸ (۱۹۶۰ میلادی) به عضویت پیوسته آن انجمن درآمد. در سال ۱۳۲۴ پس از پایان تحصیلات عالی در انگلستان، به ایران برگشت و از سال ۱۳۳۰ به اتفاق تنی چند از هم دوره های خود مامور خدمت در شرکت نفت شد و خدمتش در آنجا تا زمان بازنشستگی ادامه یافت. اما با وجود این سوابق کار اجرایی، شادروان سجادی نژاد بیش از هر

چیز معلم بود، و معلمی شغلی است که بازنشستگی نمی شناسد. او تا پایان عمر آموخت و آموزش داد. از همسر ایشان نقل شده است که "استاد یا مطالعه می کردند، یا می اندیشیدند و یا می نوشتند". از یکی از شاگردان قدیم ایشان نقل است که "حتی اگر در سر امتحان از ایشان سئوالی داشتی که احساس می کردند پاسخ به آن، از نظر جنبه آموزشی ضرورت دارد، علیرغم کمک احتمالی به پاسخگویی به سئوالات امتحان، حتماً به آن پاسخ می دادند". این شاگرد قدیمی استاد، خود چنین موردی را تجربه کرده بود. حاصل عمر پربار ایشان، انبوهی از آثار آموزشی و تخصصی است. و از این دستاورد، آنچه منتشر شده بدین شرح است: حسابداری مقدماتی (به همراهی آقای ابوالقاسم خردجو) سال ۱۳۳۸

اصول هزینه یابی و حسابداری صنعتی (جلد۱) سال ۱۳۴۰

اصول دفترداری و حسابداری بازرگانی (جلد۱) سال ۱۳۴۲

اصول دفترداری و حسابداری بازرگانی (جلد۲) سال ۱۳۴۳

اصول دفترداری و حسابداری بازرگانی (جلد۳) سال ۱۳۴۴

اصول دفترداری و حسابداری بازرگانی (جلد۴) سال ۱۳۴۷

اصول دفترداری و حسابداری بازرگانی (جلد۵) سال ۱۳۴۶

حسابداری صنعتی و کاربرد آن در مدیریت (جلد ۱) سال ۱۳۵۶

حسابداری صنعتی و کاربرد آن در مدیریت (جلد ۲) سال ۱۳۵۶

حسابداری صنعتی و کاربرد آن در مدیریت (جلد ۳) سال ۱۳۵۷

حسابداری صنعتی و کاربرد آن در مدیریت (جلد ۴) سال ۱۳۶۸

اصول هزینه یابی و روشهای حسابداری صنعتی (جلد۱) سال ۱۳۶۷

اصول هزینه یابی و روشهای حسابداری صنعتی (جلد۲) سال ۱۳۷۶

با همکاری آقایان ملك آرایی و نظری (فرهنگ اصطلاحات حسابداری سال ۱۳۷۶) با همکاری دکتر فضل الله اکبری (توضیح آنکه فترت بین سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۶، ظاهراً به دلیل همزمانی فعالیتهای پژوهشی با مسئولیت ریاست دانشکده حسابداری و امورمالی شرکت نفت و شروع به بازنگری ایشان به بعضی از کتابهایشان بوده است.)

مردانی چون سجادی نژاد دارای ویژگیها و ابعادی هستند که بازتابی عمیق در اندیشه و عقاید دیگران می گذارند از جمله این بازتابها را می توان در گفته های دانش آموختگان مستقیم و غیرمستقیم پیدا کرد که یقیناً استناد به این یادها و ستایشها کمک مهم و موثری در ترسیم سیمای آن زنده یاد خواهد بود. برخی از این گفته ها چنین است: استاد اخلاق و شرافت، اشتیاق و استواری، درستی و درستکاری، دقت نظر و درایت، همت و شجاعت و وسعت نظر بود.

اشتیاق بی مانندی در آموختن، آموزش دادن و درست عمل کردن داشت.

دستانش سخت می لرزید، اما به رغم آن خطی خوش و پخته داشت. ذهنش فعال و اندیشمند بود و بیش و کمهای جسمانی بر استحکام و قدرت روحی او تاثیری نداشت.

مدیریت بدون حسابرسی را در سطح موسسه (خرد) و اقتصاد کلان مفسده می دانست.

پیری از نسل راستان، شرافت پیشگان، معلمان عاشق و پرهیزگاران درست کردار بود.

با تکیه برشعر معروف حافظ که می فرماید:

"سالها دل طلب جام جم از ما می کرد

آنچه خودداشت زبیگانه تمنا می کرد"

به نوعی به بازگشت به خویش اعتقاد داشت و به نقش ایرانیان در اداره امورمالی و حسابداری دنیای بزرگ اسلام اشاره می کرد.

بالاخره بجاست که بیان خصلتهای شادروان سجادی نژاد و کشف راز بزرگی و ماندگاری ایشان را استاد بزرگ دیگری بیان کند. استاد ارجمند دکتر فضل الله اکبری در مورد ایشان می گوید:

"مقدر چنین بود که، درسالهای پایان زندگی، با پدید آورنده این اثر در سازمان حسابرسی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری، هم اتاق باشم و مصاحبت او لذت بخش بود. حسن سجادی نژاد را می گویم. علاوه بر دانش حرفه، به شعر، به که آن را متناسب و به اقتضای مورد می آورد، علاقه بسیار داشت. صفای باطن و لهجه اصیل او به کلامش تاثیر و شیرینی خاص می بخشید. پرمایه، سخت کوش و پیگیر بود. به نوشتن عشق می ورزید و از این جهت کم نظیر بود. از بین همه آنان که در این رشته می شناسم، عشق و پشتکاری بالاتر و فاخرتر از آنچه او به نوشتن داشت ندیده ام. با همه نوع کتاب الفت داشت و به گفته فیلسوف شهیر ژان پل سارتر زندگیش در میان کتابها شروع و در میان کتابها نیز به خاموشی گرایید".

براستی راز ماندگاری استاد در چیست؟ آنچه از گفته ها و نظرات شاگردان نقل شده ما را به آستانه این راز رهنمون می شود. ولی باید باز هم برای کشف آن بکوشیم. به این منظور، مرور دوباره ای در زندگانی و ویژگیهای ایشان، راهگشای این مهم تواند بود، مهمی که برای نسل امروز و فردا بسی آموزنده است. در این مرور دوباره به چنین مواردی برمی خوریم:

ویژگیهای وراثتی و خانوادگی؛ سید بود و در خانواده ای متدین و عالم به دنیا آمد و رشد کرد.

تنوع زمینه های تحصیلی و مطالعاتی؛ علاوه بر حسابداری با علوم اسلامی، ریاضیات، فیزیک، شیمی و ادبیات فارسی و انگلیسی آشنایی داشت، به نحوی که در جای جای آثار ایشان، نتایج این مطالعات آشکارا دیده می شود و غنا و پرباری کم نظیری به تالیفات، سخنرانیها و نیز کلام ایشان بخشیده است. در پیشگفتاری بر متنی به نسبت قدیمی، به قلم مرحوم عرفانی، به این شعر زیبای عربی اشاره کرده اند که مصداق حال خود ایشان هم هست:

"تلک آثارنا تدل علینا

فانظروا بعدنا الی الاثار"

آثار ما برما دلالت می کند؛ پس بعد از ما به آثارمان نظر افکنید.

به روز بودن؛ در زندگی همواره با جریانهای علمی و اجتماعی جدید همراه و هماهنگ می شد. از جمله در سال ۱۳۲۳ به عضویت وابسته و در سال ۱۳۳۸ به عضویت پیوسته انجمن حسابداران خبره انگلستان درآمد. همچنین کتابهای ایشان، تاریخ ۱۰ سال پس از فوت ایشان را نیز دارد. اینها جز از طریق به روز شدن میسر نیست.

کار سیستماتیک، منظم و مداوم؛ تلاش او از بدو بازگشت به ایران بدون توقف ادامه داشت. از هنگامی که در گنجاندن ماده ای در قانون مالیاتهای سال ۱۳۲۸ ایفای نقش کرد [درهر موقعی که انجمن محاسبین و کارشناسان قسم خورده در کشور تشکیل شود، وزارت دارایی مکلف است نتیجه رسیدگی محاسبین قسم خورده را در مورد حساب یا ترازنامه هر بازرگان یا شرکت بپذیرد، و در این صورت برای تشخیص مالیات مودی، دیگر حاجت رسیدگی به دفاتر و اوراق مودی نخواهد بود.]، تا تشکیل انجمن حسابداران خبره ایران در سال ۱۳۵۳ و تکمیل و بازنگری کتابهای خود، یعنی در تمام طول زندگی.

صراحت و لطافت توام در کلام؛ زندگی استاد، آکنده از لطیفه های آموزنده بود. در جایی، در پاسخ به یکی از دوستان، که به ایشان گفته بود [به دلیل سردی هوا و دوری راه]: "فلان کار را می توانید در منزل هم انجام دهید" پاسخ داده بودند: "اگر قرار بر این است که پول مفت به من بدهند، من از فردا نمی آیم." و جایی دیگر، پس از آنکه شخص چاپلوسی در حضورشان، زبان به تحسین بازکرد، بی ریا و بی پرده تقاضای "دوا" کرد و داستان جالینوس از مثنوی را بازگو کرد که:

"جالینوس از یارانش می خواهد که فلان دارو را آماده کنند. یاران به وی خاطرنشان می سازند که "این دوا در علاج جنون کار

رود و از کمال عقل تو بعید است که حاجت بدان کنی."جالینوس پاسخ می دهد که امروز دیوانه ای با من در میان راه، اظهار تملق و چاکری کرد، اگر سنخیتی در میان ما نمی بود، این توجه در نزد او حاصل نمی شد."

شوق و اشتیاق در آموختن و آموزاندن؛ دوستی می گفت: "هنوز دوستان واپسین خنده رضایت آمیزش از دیدن آخرین کار چاپ شده اش را فراموش نکرده اند".

میهن پرستی؛ از ایشان سئوال کرده بودند که چگونه سجادی نژاد شدی؟ با صدایی محکم و لحنی مصمم پاسخ می دهد: "از عشقی که به کار داشتم و احساس وظیفه و مسئولیت در مقابل میهنم؛ عمرم و فراغتم را وقف کار کردم".

سخت کوشی؛ روز دهم شهریور ۱۳۶۷ چشم از جهان فروبست. کنار تختش در بیمارستان پاستورنو عینکی و قلمی بود و کتابی که داشت آن را برای چاپ مجدد تصحیح می کرد.

به عنوان حسن ختام، یادش را با متن دستنوشته استاد ارجمند جناب آقای مصطفی علیمدد گرامی می داریم.

سعادت دامغانی، اسفندیار

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: مدیریت بازرگانی، دانشکده: علوم اداری و مدیریت بازرگانی، دانشگاه: تهران

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

شباهنگ، رضا

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر رضا شباهنگ درسال ۱۹۷۰(۱۳۴۹ شمسی) تحصیلات خود را در دانشگاه سیراکیوز نیویورک تکمیل کردند و به اخذ درجه دکتری در رشته مدیریت بازرگانی با گرایش حسابداری نائل آمدند. ایشان ازآن پس به تدریس در دانشگاههای ایران و مطالعه و تحقیق و تالیف کتاب پرداختند. دکتر شباهنگ کارتدریس دروس حسابداری را از دانشگاه ملی سابق (دانشگاه شهید بهشتی) و مؤسسه عالی حسابداری شروع کردند و پس از انقلاب اسلامی ایران در دانشکده علوم اداری دانشگاه تهران, دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه آزاد اسلامی (دوره عالی تحقیقات) به تدریس پرداختند. ایشان درحال حاضربه عنوان عضو هیئت علمی و رئیس گروه مدیریت دوره عالی تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی فعالیت داشته و با سمت استادی به تدریس در دوره دکترای مدیریت اشتغال دارند. دکتر شباهنگ درسال ۱۳۵۱ در زمانی که کتابهای اصول حسابداری به زبان فارسی در ایران انگشت شمار بود, کتاب تئوریهای حسابداری راتالیف کردند. تسلط ایشان به مبحث تئوریهای حسابداری و نیاز مبرم دانشپژوهان دوره دکترای حسابداری به کتابی مرجع دراین مبحث موجب شده است که ایشان تالیف کتاب جدیدی با همین عنوان را در برنامه کار خود قراردهند. آقای دکتر شباهنگ از سال ۱۳۶۵ همکاری خود را با مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی آغاز کردند که هنوز ادامه دارد. ثمره این همکاری انتشار کتابهای متعدد در زمینه های حسابداری مالی, حسابداری مدیریت, مدیریت مالی و حسابرسی عملکرد بوده است. آثار ارزنده دکتر شباهنگ توجه محافل علمی را به خود جلب کرده و

چندین جایزه را به خود اختصاص داده است. کتابشناسی دکتر رضاشباهنگ

تئوری حسابداری, چاپ سوم, مؤسسه عالی حسابداری,۱۳۷۳

استفاده از ماشینهای محاسب الکترونیک در مدیریت, مؤسسه عالی حسابداری, ۱۳۵۱

حسابداری مالی (جلد اول), چاپ ششم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی,۱۳۸۰

حسابداری مالی (جلد دوم), چاپ ششم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی,۱۳۸۰

حسابداری صنعتی, (جلد سوم) چاپ هشتم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی,۱۳۸۰ (کارمشترک با عزیز عالی ور)

استفاده از تکنیکهای آماری در حسابرسی, چاپ دوم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۴ (مورد تقدیر در نهمین دوره کتاب سال ۱۳۷۰)

راهنمای بکارگیری اصول پذیرفته شده حسابداری, مارتین ای میلر, چاپ دوم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری وحسابرسی سازمان حسابرسی,۱۳۷۷

حسابرسی عملکرد مدیریت, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری وحسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۳ (مورد تقدیر در سیزدهمین دوره کتاب سال ۱۳۷۵)

مدیریت مالی (جلد اول), چاپ سوم، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۵

مدیریت مالی (جلد دوم), مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۴

حسابداری پیشرفته ـ صورتهای مالی تلفیقی (جلد اول), چاپ دوم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری وحسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۹ (مورد تقدیر در هفدهمین دوره کتاب سال ۱۳۷۸)

حسابداری مدیریت (با تجدیدنظر کامل), چاپ ششم, مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۸

حسابداری پیشرفته (جلد دوم), مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی, ۱۳۷۹

صدقی، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۰۵، مرتبه علمی: استاد، رشته: مدیریت بازرگانی، دانشکده: علوم اداری و مدیریت بازرگانی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی حقوق قضائی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۲۷، کارشناسی مدیریت بازرگانی از دانشگاه کالیفرنیا برکلی در سال ۱۳۳۱، کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در سال ۱۳۳۲، دکترای اقتصاد از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در سال ۱۳۳۶، دیپلم برنامه‌ریزی از دانشگاه آکسفورد انگلستان در سال ۱۳۴۰ و دیپلم مدیریت مالی از دانشگاه استانفورد آمریکا در

سال ۱۳۴۷.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

بررسی نحوه توزیع منابع مالی بانکها در ایران، بررسی علل اقتصادی علوم گسترش اتحادیه پایاپای آسیا، بررسی سیستم حسابداری ارزی نظام بانکی، بررسی نقش سرمایه‌گذاریهای بانک صنعت و معدن در توسعه صنایع بنیادی بعد از انقلاب و تدریس دروس مالیه عمومی و سیاست مالی، پول و بانک، مدیریت سرمایه‌گذاری، اقتصاد و بازرگانی ایران و تئوریهای اقتصادی در دانشگاه تهران.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۴

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی: ۲

زمینه علمی تألیفات:

اصول بانکداری، مالیه عمومی و سیاست مالی، مؤسسات پولی و مالی بین‌المللی، مدیریت مالی مؤسسات بازرگانی، مسائل سیاستهای پولی و مالی، تجزیه و تحلیل مالی شرکتهای بیمه.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی:-، تعداد مقالات بزبان خارجی:-

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

عرفانی، اسماعیل

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

اسمعیل عرفانی فرزند میرزا ابوطالب خان عرفانی است. خود ابوطالب خان در رودبار متولد شده است. او پس از پایان گرفتن تحصیلاتش در شاهزاده عبدالعظیم (شهرری)، برای مطالعه و آشنایی با روشهای نوین آموزش و پرورش به قفقاز رفت و در آنجا مدرسه ای برای ایرانیان مقیم قفقاز تاسیس کرد. پس از آن راهی سمرقند شد و در آنجا نیز به تاسیس مدرسه برای فرزندان ایرانیان مقیم آن شهر همت گماشت. شادروان ابوطالب عرفانی پس از انقلاب اکتبر، مانند بسیاری از ایرانیان مهاجر، به میهن بازگشت و در بندر انزلی دست به تاسیس مدرسه ای زد که اسمعیل و برادرش ابراهیم از نخستین شاگردان آن بودند. سپس برای اینکه فرزندانش به دانشگاه راه یابند در سال ۱۳۰۹ به تهران آمد. ابوطالب خان عرفانی از یاران و همرزمان میرزا کوچک خان بود و مدتی را همراه سردار جنگل در اقامتگاه او سپری کرد و در همانجا همسر و یکی از فرزندانش را از دست داد.

در کتاب سردار جنگل، نوشته ابراهیم فخرایی نیز از او به نام میرزا ابوطالب یاد شده است. از آن زمان به بعد چون پیشینه سیاسی و مبارزاتی وی با اوضاع و احوال سیاسی آن زمان سازگار نبود، کوشید تا زندگی خود را در گمنامی بگذراند. ابوطالب عرفانی، خدمتگزار فرهنگ این مرز و بوم سرانجام در پی چهل سال تلاش در راه ایجاد مدارس جدید و تصدی مشاغلی چون ریاست فرهنگ انزلی، کفالت فرهنگ گیلان و ریاست مدرسه ناصرخسرو سرانجام در سال ۱۳۲۵ چشم از جهان فروبست. اسمعیل عرفانی

فرزند سوم از چهار فرزند نخستین ازدواج پدر در سال ۱۲۹۵ در بندر انزلی بدنیا آمد، تحصیلات مقدماتی خود را در مدرسه ای که پدر تاسیس کرده بود، در انزلی به پایان رسانید و بعد برای ادامه تحصیل به رشت رفت و دوره متوسطه را در آن شهر گذراند. درآن زمان دانش آموزان می توانستند در صورت برخورداری از استعداد و توانایی تحصیلی چشمگیر چند کلاس را در یکسال بگذرانند و اسمعیل عرفانی نیز با استفاده از این حق و به اتکای استعداد وظرفیت خارق العاده اش توانست در سن ۱۵ سالگی به اخذ دیپلم کامل متوسطه و پس از سه سال در ۱۸ سالگی به دریافت درجه لیسانس حقوق نایل آید. او پس از پایان دوره دانشکده حقوق به استخدام بانک ملی ایران درآمد و دوسال بعد، در سال ۱۳۱۵ همراه نخستین گروه اعزامی از سوی بانک ملی ایران برای تحصیل در رشته حسابداری به انگلستان رفت، و این دوره را که مدت آن هشت سال بود در پنج سال به پایان رسانید و با موافقت بانک ملی ایران دو سال نیز در مدرسه اقتصاد لندن به تحصیلات عالی در رشته اقتصاد پرداخت و در این رشته موفق به دریافت درجه فوق لیسانس شد. بازگشت اسمعیل عرفانی به میهن، تا پایان جنگ جهانگیر دوم به طول انجامید. در این زمان او نخستین حسابدار خبره ای بود که به ایران برگشت و در بانک ملی ایران به خدمت ادامه داد و به دستور مدیر عامل وقت این بانک، به بررسی و بازنگری سازمان بانک یاد شده ماموریت یافت. اسمعیل عرفانی، با کمال تاسف، در سال ۱۳۲۶؛ یعنی در سن ۳۰ سالگی، در جریان مسافرت به شمال کشور، در اثر تصادفی شدید هنگام رانندگی از ناحیه کمر به شدت آسیب دید و از هر دوپا فلج شد. این حادثه تاثیری ناگوار بر روحیه او نهاد و افسردگی شدیدی بروی عارض کرد تا آنکه از سوی بانک ملی ایران به منظور معالجه برای مدت ۶ ماه به انگلستان فرستاده شد. منتها معالجات نتیجه ای در پی نداشت، اما چون این مدت را در میان معلولان جنگی جنگ جهانگیر دوم به سر برد، از مشاهده روحیه امیدوار و فعالیت و تحرک آنان روحیه اش بکلی دگرگون شد و از آن پس به مدت ۲۷ سال روی صندلی چرخدار با نهایت جدیت و امیدواری به فعالیتهای علمی و فرهنگی خود ادامه داد. به گفته دکتر فضل ا ...اکبری:"بخش درخور توجه عمرشان که زمان بعد از تصادف را دربر می گرفت، روی تحت و در یک اتاق در طبقه زیر زمین بانک ملی و سپس بانک مرکزی سپری کردند".

در این زمان مبارزات مردم ایران در راه ملی کردن صنعت نفت آغاز شده بود و او با همان وضعی که داشت به این مبارزات پیوست و در همان حال در اجتماعات حضور می یافت و در راه پیماییها شرکت می کرد. افزون بر این با انتشار مقاله های اقتصادی در روزنامه های کیهان و اطلاعات نظریه های جدیدی برای سازماندهی اقتصاد بدون اتکا به درآمد نفت ارائه کرد که مورد توجه دکتر محمد مصدق قرار گرفت و او را در شمار مشاوران اقتصادی خود برگزید و هفته ای چند بار با وی به مشورت می پرداخت. در همین زمان بود که گروهی از نمایندگان مجلس شورای ملی به تحریک دشمنان نهضت، به شدت برعلیه دکتر مصدق به مخالفت برخاستند. اسمعیل عرفانی از طریق یکی از دوستانش توانست فهرست اسامی سهامداران ایرانی شرکت سابق نفت انگلیس را که از شمار مخالفان مصدق بودند به دست آورد و این فهرست را در روزنامه ها منتشر ساخت و آشکار شد وکلایی که به سرکردگی جمال امامی با اقدامات دکتر مصدق مخالفت می کردند، از سهامداران شرکت نفت بوده اند. این اقدام او سبب شد که از شدت مخالفتها کاسته شود و دکتر مصدق نیز وی را مورد تشویق قرارداد. او در همین زمان به عنوان رییس هیئت عالی بازرسی شرکت ملی نفت در جریان خلع ید از شرکت انگلیسی منصوب شد و به همراهی دوست و همکار همیشگی اش زنده یاد استاد حسن سجادی نژاد به استقرار نظام مالی صنعت نفت یاری رسانید. اسمعیل عرفانی از بنیانگذاران دانشکده حسابداری و علوم مالی شرکت ملی نفت ایران است. دکتر فضل ا... اکبری در این باره می گوید: "ایشان به لحاظ وضع جسمانی خود نمی توانستند درکارهای اجرایی فعالیت یا حتی تدریس کنند، مرحوم سجادی نژاد دانشکده یاد شده را پایه گذاری کردند و ریاست آنرا برعهده گرفتند، منتها در همه حال از یاری و همراهی مرحوم اسمعیل عرفانی بهره مند بوند". غلامرضا حیدر خویی از شاگردان اسمعیل عرفانی فضای جلسه اعلام موافقت با به رسمیت شناختن مقاطع تحصیلی مدرسه عالی حسابداری و علوم مالی را به وسیله استاد

چنین توصیف کرده است: "آن جثه رنجور به کمک یاران صمیمی اش برروی صندلی چرخدار پشت تریبون قرار گرفت و موافقت مسئولان وقت را با صدایی آرام، نگاهی نافذ و تبسمی حاکی از احساس رضایت به آگاهی مشتاقان حاضر در جلسه رسانید. سکوتی ژرف فضای جلسه را فرا گرفت و با جدا شدن صندلی چرخدار از تریبون بود که حاضران به احترام به پا خاستند و با کف زدنهای ممتد استاد و پشتیبان خود را ستودند". او پیش از این نیز مدرسه حسابداری بانک ملی ایران را که گواهینامه دانشگاهی نمی داد، تاسیس کرده بود و نخستین کتاب حسابداری و حسابرسی خود را برای آموزش در این مدرسه تالیف کرد. اسمعیل عرفانی تا آنجا که توانست به تدریس پرداخت و همراه آن به تالیف کتابهایی در رشته حسابداری، از جمله سه جلد کتابهای حسابداری مدیریت و کتاب حسابرسی همت گماشت. کتابهای پیشگفته معتبرترین منبع مطالعه در زمینه حسابداری مدیریت و حسابرسی تا سالهای اخیر و انتشار کتابهای جدید در این رشته بود. عملکرد شغلی و رفتار حرفه ای او درخور توجه بسیار است. ذکر داستانی در این مورد خالی از لطف نیست. زمانی که عرفانی رییس هیئت عالی بازرسی شرکت نفت بود، آگاه شد تعدادی از اعضای هیئت مدیره این شرکت ـ برخلاف قانون ـ در شرکتهای نفت خارجی سهم دارند. نخست در آمریکا و پس از توفیق نیافتن در این باره در کتابخانه پارلمان کانادا به جستجو پرداخت و موفق به دستیابی به مدارک مورد نیاز جهت اثبات موضوع شد و اعضای مورد نظر را در موقعیتی قرار داد که ناگزیر بودند یا از سهام خود در شرکتهای پیشگفته صرفنظر کنند یا آنکه از عضویت هیئت مدیره شرکت نفت استعفا دهند. زمانی دیگر با خبر شد برخی از شرکتهای نفتی در قراردادهای خود با یکی از کشورهای بحرین یا کویت امتیازهای درخور توجهی را برای این کشورها در نظر گرفته اند در حالی که در موارد مشابه، همان امتیازها را از ایران دریغ داشته بودند و وجود چنین امتیازاتی را در قرارداد با سایر کشورها نیز انکار می کردند. او درصدد اثبات موضوع برآمد، تا آنکه به منظور بررسی سیستمهای مالی شرکتهای نفتی خارجی به آمریکا اعزام شد. در آنجا کوشید تا در کتابخانه معروف کنگره به قراردادهای موردنظر دست یابد، اما رییس قسمت خاورمیانه کتابخانه یادشده، از هرگونه همکاری در این زمینه، به دلیل محرمانه بودن اسناد مذکور خودداری کرد. اسمعیل عرفانی با وضعیت جسمی خود رنج سفر را برخود هموار کرد و فاصله دو هزار کیلومتری واشینگتن تا کانادا را طی کرد اما بازهم به نتیجه نرسید. به شیکاگو که قراربود سیستمهای مالی شرکتهای استاندارد اویل و ایندیانا را در آنجا مطالعه کند، بازگشت و سرانجام با کوششها و پیگیریهای وصف ناپذیر و هوشمندانه و در پرتو شناخت و آگاهی که از مناسبات و سیستمهای اداری و اطلاعاتی آن شرکتها داشت به اسناد مورد نظر دست یافت و امکان دسترسی به امتیارات مورد انتظار را در مذاکرات بعدی فراهم ساخت. زمانی نیز موفق به کشف تقلب و حساب سازی در حسابهای کنسرسیوم شد، اما مدیران کنسرسیوم با اتکا به پشتیبانی دربار به گزارشهای او وقعی نگذاشتند. اسمعیل عرفانی آنان را تهدید کرد که در صورت نپرداختن حقوق کامل شرکت ملی نفت ایران، آنان را به دلیل رعایت نکردن قوانین مالیاتی آمریکا درخود آن کشور تعقیب خواهد کرد، همین تهدید سبب شد که کنسرسیوم جبران خسارتهای وارد شده به ایران از این بابت را بپذیرد. مدعای عرفانی نزدیک به ۵۰ میلیون دلار بود، اما دکتر امینی نخست وزیر وقت که برای وصول این مطالبات به خارج رفته بود، در آنجا کل خسارت را به ۲۰ میلیون دلار مصالحه کرد و این موضوع باعث رنجش عرفانی شد که معتقد بود، حق با ایران بوده و می توانسته اند تمامی خسارت را مطالبه کنند. در اواخر خدمتش در شرکت نفت به علت اختلافهایی که بین او و دکتر اقبال به خاطر گزارشهای او در مورد تخلفات شرکتهای خارجی بروز کرده بود، ناگزیر شد، شرکت نفت را ترک کند و به بانک مرکزی بازگردد. در آنجا فعالیت خود را به عنوان معاون مطالعاتی این بانک ادامه داد، یک سال هم در این سمت بود که بازنشسته شد و در سال ۱۳۵۲، در سن ۵۷ سالگی به علت نارسایی کلیه درگذشت. به گفته دکتر فضل ا... اکبری "...اصطلاحهای حسابرس و حسابرسی را برای نخستین بار مرحوم اسمعیل عرفانی به کار بردند. پیش از این که ایشان این اصطلاحها را پدید آورند، واژه های ممیز و ممیزی به کار می رفت که صرف نظر از مفهوم کلی، در عرف مردم بیشتر به رسیدگی از دید و برای تشخیص مالیات اطلاق می شد".

اسمعیل عرفانی پیشگام تاسیس تشکلهای حرفه ای در ایران بود، دکتر اکبری در این باره گفته است: "علاقه ایشان به پیشرفت حرفه و توسعه و تشکل آن به حدی بود که به رغم مشکلات جسمی و گرفتاریهای شغلی برتمامی فعالیتها نظارت می کردند و خودشان نیز پا به پای دیگران در تمام کارها مشارکت می جستند. در واقع دلیل پیشرفتهای درخور توجه حرفه در دوره فعالیت ایشان همین بود".

نخستین انجمن حسابداران ایران در سال ۱۳۴۲ به ثبت رسید. دکتر اکبری گفته است:"... بانی تاسیس این انجمن مرحوم اسمعیل عرفانی بودند و جلسات نیز در دفتر ایشان تشکیل می شد و پیگیری و پایه گذاری آنرا خود ایشان برعهده داشتند".

جنبه دیگر شخصیت اسمعیل عرفانی، وجه فردی، رفتاری و فرهنگی اوست. دکتر اکبری در این باره گفته است: "... شخصیت ممتازی بودند و دفترشان مرکز تجمع حسابداران برجسته وصاحبنظران آن زمان بود و سمت پیشکسوتی داشتند. نقش جشمگیر ایشان در تاسیس انجمن حسابداران و تالیف کتابهای حسابداری و حسابرسی بر همگان روشن است. در واقع هر کار و کوششی از دفتر ایشان آغاز می شد". دکتر اکبری همچنین گفته است: "دو صفت تیزهوشی و جدی بودن را بیش از سایر ویژگیهای ایشان به خاطر دارم و فکر می کنم این صفات با کیفیتی که در مرحوم اسمعیل عرفانی وجود داشت، در کمتر کسی یافت می شود، بویژه در شرایطی که ایشان به فلج مبتلا بودند و پیامدهایی که این بیماری برای ایشان داشت. با این حال چنان فعال بودند که بندرت می توان فردی این گونه فعال سراغ کرد". در میان طیف گسترده علائق و دلبستگیهای او مانند فعالیتهای حرفه ای، فعالیتهای اجتماعی، تالیف و تدریس و متشکل ساختن حرفه و تاسیس دانشگاه و جز آن، شعر نیز از امتیاز چشمگیری نزد او برخوردار بود. در میان شعرای ایرانی، به اشعار سعدی و حافظ و بیش از همه به مولانا دلبستگی داشت و به مطالعه و بررسی عرفان علاقمند بود. به مسافرت و گذران در طبیعت و مناطق کوهستانی علاقه بسیار داشت و پیش از آنکه آن حادثه دردناک، شیوه دلخواهانه زندگی را از او دریغ نماید، از هر فرصتی برای اقامت همراه دوستان و بستگانش در طبیعت کوهساران بهره می جست. برای افراد درستکار و صادق و کوشا احترام بسیار قائل بود و از دروغ و ریا و شنیدن حرفهای نسنجیده و ناروا برآشفته می شد. بسیار صریح بود و ناخرسندی خود را از دیگران به آسانی با آنان در میان می نهاد. روابط او با دیگران دوستانه و همراه با احترام بود، درستکار و دقیق و سختکوش بود و با دیگران مناسباتی جدی، صمیمانه، ملاطفت آمیز و مهربان داشت. در عین حال در مواردی که ادامه روابط خود را با دیگران مناسب نمی دانست، بسیار صریح نظر خود را ابراز می داشت و در منتهای خونسردی و احترام بتدریج با آنان قطع رابطه می کرد. از ورود به حوزه شخصی زندگی افراد به شدت پرهیز می کرد و به دیگران نیز اجازه نمی داد که به مسائل شخصی او بپردازند. با دانشجویانش صمیمی و حمایتگرانه و در عین حال با انضباط و جدی رفتار می کرد. ساده و بی پیرایه می زیست، قانع و از تجملات بیزار بود، معاشرت با دوستان و بستگانی را که ساده زندگی می کردند بسیار دوست داشت و تا حد امکان از حضور در مراسمی که با تشریفات و تجملات همراه بود، پرهیز می کرد، اما از مشارکت در امور اجتماعی به هر شکلی که ممکن بود، از جمله به صورت اهدای کمکهای مالی موثر استقبال می کرد. بالاترین آرزویش این بود که مردم خوب و درست کارکنند و کار به کاردان سپرده شود و دیگر اینکه، مگر روزی بهبود یابد و از رنج بیماری وارهد.

خانواده اسمعیل عرفانی برایش احترام بسیار قایل بودند، کوششهای او را تقدیر می کردند و وی را موجب مباهات خود می دانستند. اسمعیل عرفانی معتقد بود:" اگر واقعاً سیستم حسابداری و حسابرسی درستی در مملکت نداشته باشیم، هیچگاه اصلاحات اقتصادی به جایی نمی رسد".

علی مدد، مصطفی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مصطفی علی مدد : در آذرماه ۱۳۱۵ در تهران در خانواده ای متوسط متولد شدم. پدرم، مرحوم ابوالقاسم علی مدد متخلص به قطره، نانوا بود و در عین حال، در مدح و در رثای پیامبر، ائمه و معصومین، مدیحه و مرثیه می سرود و چند کتاب مدایح و مراثی حاصل کار او است. دوران دبستان و دبیرستان را در تهران و در مدارس دولتی گذرانیدم و در سال ۱۳۳۴ دیپلم ریاضی گرفتم. در سال ۱۳۳۷ در مؤسسه علوم اداری دانشگاه تهران پذیرفته شدم و در سال ۱۳۳۹ گواهینامه عالی حسابداری گرفتم. در سال ۱۳۴۳ در مؤسسه عالی حسابداری به ادامه تحصیل در رشته حسابداری پرداختم و در سال ۱۳۴۷ لیسانس گرفتم. در مهر ۱۳۴۷ در دوره فوق لیسانس دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران در رشته اقتصاد مالی پذیرفته شدم و در بهمن ۱۳۴۸ دوره را تمام کردم. در سالهای ۵۷-۱۳۵۱ به تناوب به انگلستان رفتم و مطالعاتی را انجام دادم که به مدرکی نینجامید. در سال ۱۳۳۵ به عنوان کارمند در بنگاه عمران دهات مشغول به کار شدم و سه سال را در دهات گرمسار کار کردم. در سال ۱۳۳۷ به تهران منتقل شدم و تا سال ۱۳۴۶ مشاغل مختلفی را به عهده داشتم که آخرین آن معاون حسابداری بود. در این سال اداره امور کمکهای اهدایی به طرحهای عمرانی دهات به من محول شد که تا اوایل سال ۱۳۴۷ در بنگاه عمران و سپس در وزارت آبادانی و مسکن ادامه داشت. در اواسط سال ۱۳۴۷ به وزارت علوم و آموزش عالی منتقل شدم و در سمت معاون مدیرکل مالی تا سال ۱۳۵۰ خدمت کردم. در این سال به سمت مدیرکل طرحها و بررسیهای وزارت علوم منصوب شدم که تا سال ۱۳۵۳ ادامه داشت. در این سال با عنوان معاون و قائم مقام رئیس دانشگاه بلوچستان در کار تأسیس و شروع به کار دانشگاه مزبور خدمت کردم که تا سال ۱۳۵۷ ادامه داشت. در سال ۱۳۵۸ به سمت معاون اجرایی وزارت علوم منصوب شدم که تا سال ۱۳۵۹ ادامه یافت و در این سال بازنشسته شدم. در سالهای ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۲ در موسسه عالی حسابداری، مدرس دروس مختلف حسابداری بودم و از آن پس تا سال ۱۳۵۳ در دانشگاه تربیت معلم مامازن و دانشکده مدیریت گیلان به طور پاره وقت تدریس کردم. در سال ۵۷-۱۳۵۶ در دانشکده مهندسی دانشگاه بلوچستان اقتصاد مهندسی درس می دادم. از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۹ در دانشکده حسابداری شرکت نفت، دانشگاه امام صادق و دانشکده تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد، مدرس پاره وقت بودم و از آن سال تا کنون در دوره فوق لیسانس مؤسسه عالی بانکداری ایران سیستمهای حسابداری و حسابداری بانکها را درس می دهم. در سالهایی که در طرح و بررسیهای وزارت علوم کار می کردم بنا به نوع کار، کارهای پژوهشی مختلفی را سرپرستی کردم و در طول سالهای خدمت در بلوچستان مطالعاتی در زمینه وضعیت اقتصادی ـ اجتماعی منطقه و همچنین مطالعاتی در زمینه برنامه ریزی آموزش عالی از دیدگاه توسعه منطقه ای انجام دادم که در تهیه طرح جامع آموزشی آن دانشگاه مورد استفاده قرار گرفت. پس از بازنشستگی از خدمت دولت در سال ۱۳۵۹ از اوایل سال ۱۳۶۰ به عنوان پژوهشگر پاره وقت در مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی به کار پاره وقت پرداختم که تاکنون ادامه دارد. فهرست کتابها

اصول حسابداری ـ جلد ۱، با آقای نظام الدین ملك آرایی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۶۸، سیزدهمین چاپ، ۱۳۸۰

اصول حسابداری ـ جلد ۲، با آقای نظام الدین ملك آرایی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۷۰، هشتمین چاپ، ۱۳۸۰

مبانی و روشهای عمومی حسابداری، با آقای نظام الدین ملك آرایی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۷۴، پنجمین چاپ، ۱۳۸۰

حسابداری پیمانکاری، با آقای نظام الدین ملك آرایی، ویرایش اول ۱۳۶۳، ویرایش دوم ۱۳۷۸، مرکز تحقیقات تخصصی

حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، هشتمین چاپ، ۱۳۸۰

بررسی تحلیلی یا استفاده از تجزیه و تحلیل در حسابرسی، با آقای دکتر فضل الله اکبری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۷۹

اوراق مشارکت: سوابق، مقررات و حسابداری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۸۰

حسابداری استهلاک، با آقای دکتر فضل الله اکبری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی ۱۳۷۲، پنجمین چاپ، ۱۳۷۸

گزیده ای از قوانین و مقررات تجاری برای مدیران و حسابداران، با آقای نظام الدین ملک آرایی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۶۴

اقتصاد ایران، تألیف جولیان باری یر، ترجمه، با آقایان تقوی، تیموری و نفیسی، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۳

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۱، افشای رویه های حسابداری، ترجمه، با آقایان دکتر تقوی و عالی ور، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۰

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۵، اطلاعاتی که باید در صورتهای مالی افشا شود، ترجمه، با آقایان دکتر تقوی و عالی ور، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۱

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۹، حسابداری فعالیتهای تحقیق و توسعه، ترجمه، با آقایان گودرزی و تیموری، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۱

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۱۰، وقایع احتمالی و رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه، ترجمه، با آقای ارباب سلیمانی، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۱

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۱۱،حسابداری پیمانکاری، ترجمه، با آقایان ملک آرایی و عالی ور، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۱

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۱۶، حسابداری اموال ماشین آلات و تجهیزات، ترجمه، با آقایان عالی ور و ملک آرایی، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۱

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۱۸، شناخت درامد، ترجمه، با آقای ارباب سلیمانی، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۲

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۲۱، حسابداری آثار تغییرات نرخ ارز، ترجمه، با آقای عباس ارباب سلیمانی، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی، ۱۳۶۳

استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۳۰، موارد افشا در صورتهای مالی بانکها و مؤسسات مالی مشابه، ترجمه، با آقای عباس ارباب سلیمانی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، ۱۳۸۱

رهنمودهای بین المللی حسابرسی: شامل رهنمودهای مقدمه، هدف و دامنه حسابرسی صورتهای مالی، موافقتنامه حسابرسی، اصول بنیادی حاکم بر حسابرسی و گزارش حسابرسی، ترجمه، با آقای عباس ارباب سلیمانی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سالهای ۷۰ـ۱۳۶۴

استانداردهای بین المللی حسابرسی: شامل استانداردهای مقدمه، مبانی نظری و قرارداد حسابرسی، ترجمه، با آقای عباس ارباب سلیمانی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، سالهای ۷۶ـ۱۳۷۳

حسابداری کالای امانی، با آقای نظام الدین ملک آرایی، انتشارات پیام، ۱۳۵۳، ویرایش دوم، انتشارات پیشبرد، ۱۳۷۰

اشتباهات و اصلاحات، با آقای نظام الدین ملک آرایی، انتشارات پیام، ۱۳۵۴

جریان وجوه نقد، با آقای نظام الدین ملک آرایی مدرسه عالی مدیریت گیلان، ۱۳۵۴

بخش عمومی و اقتصاد ایران، ۱۳۵۴ منتشر نشده

فهرست اهم مقالات

فرهنگ اصطلاحات حسابداری ، میراث استادان فقید ،مجله حسابرس ، شماره ۲۸،بهار ۱۳۸۴

درآمدی بر اخلاق و آئین رفتار حسابداران حرفه ای ،مجله حسابرس ،شماره ۲۷،زمستان ۱۳۸۳

نگاهی به شیوه تالیف زنده یاد دکتر عزیز نبوی ،مجله حسابرس ،شماره ۲۲،زمستان ۱۳۸۲

استانداردهای حسابداری و نقد حسابداری و گزارشگری مالی در بانکهای ایران، مجله حسابرس ، شماره۲۱ ، پائیز ۱۳۸۲

پژوهشی در ضوابط تجدید ارزیابی دارائیهای ثابت در جهان و مقررات و تجارب تجدید ارزیابی در ایران – مجله حسابرس– شماره ۱۶ – مهر و آبان ۱۳۸۱

شورای جامعه حسابداران رسمی ایران و چالش پیش رو، مجله حسابرس، شماره ۱۲، پاییز ۱۳۸۰

مروری تاریخی بر شکل گیری جوامع حسابداری، مجله حسابرس، شماره ۳، آبان ۱۳۷۸

نگاهی به مبانی نظری، ضرورتها و الزامات تجدید ارزیابی داراییها، حسابداری برق شماره های ۱۹، ۲۰ و ۲۱، بهار، تابستان و پاییز ۱۳۷۸

بحثی کارشناسانه درباره اوراق مشارکت و مسائل آن، مجله پیام امروز، شماره های ۲۶ و ۲۷ مهر و آبان ۱۳۷۷

مروری اجمالی بر روشها و تکنیکهای تحلیل مالی، حسابداری برق، شماره های ۱۲ و ۱۳، تابستان و پاییز ۱۳۷۶

اوراق مشارکت، سرمایه های کوچک برای طرحهای بزرگ، مجله پیام امروز، شماره ۱۵، دی ۱۳۷۵

نگاهی به مبانی نظری سیستمها در توضیح کارکرد سیستم حسابداری، حسابرس: مجموعه مقالات شماره ۲، انتشارات سازمان حسابرسی، زمستان ۱۳۷۳

نگاهی به عوامل نارسایی در بیان اطلاعات حسابداری، حسابرس: مجموعه مقالات، شماره ۱، انتشارات سازمان حسابرسی، تابستان ۱۳۷۲

در تعریف سیستمی سیستم حسابداری، مجله حسابدار، شماره ۸۴–۸۳، نوروز ۱۳۷۱

حسابداری و قانون در ایران، مجله حسابدار، شماره ۸۰ـ۷۹، شهریور و مهر ۱۳۷۰

جوایز علمی

کتاب اصول حسابداری جلدهای ۱ و ۲ تألیف مشترک با آقای نظام الدین ملک آرایی به عنوان کتاب سال ۱۳۷۱ دریافت تقدیرنامه و جایزه از رئیس جمهور

کتاب بررسی تحلیلی یا استفاده از تجزیه و تحلیل در حسابرسی تألیف مشترک با آقای دکتر فضل الله اکبری در نوزدهمین دوره انتخاب کتاب سال به عنوان کتاب درخور تقدیر در سال ۱۳۷۹

دریافت تقدیرنامه و جایزه به مناسبت پژوهشها و خدمات انجام شده از مراجع مختلف از جمله سازمان حسابرسی و وزارت نیرو

عضویت در مجامع حرفه ای

پذیرش در اولین دوره، به عنوان حسابدار رسمی در سال ۱۳۸۰

عضویت در هیئت عالی انتظامی جامعه حسابداران رسمی ایران

محمدزاده، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: رهبری و رفتار انسانی، دانشکده: حسابداری و مدیریت، دانشگاه: علامه طباطبائی

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

میرزائی اهرنجانی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: علوم اداری، دانشکده: علوم اداری و مدیریت بازرگانی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای مدیریت دولتی از دانشگاه U.S.C در سال ۱۳۴۶.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

فعالیت در زمینه تحقیقات کاربردی و پروژه تحقیقات مدیریتی در صنعت، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۳۳ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۱

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

بوروکراسی سازمان.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۸ تعداد مقالات بزبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

مدیریت و سازمان.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد سوم)

نبوی، عزیز

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عزیز نبوی

موسس موسسه عالی حسابداری و مولفی برجسته در دانش حسابداری

نبوی را به عنوان مدیری موفق می‌شناسیم. وی مولفی برجسته بود. چاپ مکرر کتابهایش در طول ۴۰ سال گذشته و انبوه متقاضی برای آنها حاکی از اهمیت و ارزش کاربردی تالیفاتش است. نبوی معلمی دانشمند و توانا بود که دانش وسیعش از مطالعات گسترده‌اش در زمینه‌های مختلف پدید آمده بود. مصطفی علی‌مدد – یادنامه استاد عزیز نبوی ـ من مرگ این عزیزراباورنمی‌کنم ـ مجله حسابدار شماره ۱۵۶ عزیز نبوی فرزند میربابا نبوی از فرهیختگان و آزادی‌خواهان آذربایجان در صدر مشروطه است. ایشان در بیان شرح حال خود می گوید:

« در سال ۱۳۱۱ در بندرانزلی متولد شدم، اما در تهران زندگی کردم. نخست لیسانس حقوق و پس از آن فوق‌لیسانس علوم اداری و سرانجام در اولین دوره دکترا در ایران، دکترای اقتصاد گرفتم و در سال ۱۳۴۰(۱۹۶۰ میلادی) موفق به اخذ درجه دکترای علوم اداری با تخصص در زمینه حسابداری از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی شدم. استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصاد دانشگاه تهران، استاد دانشکده اقتصاد و بانکداری دانشگاه ملی و بنیانگذار و رئیس موسسه عالی حسابداری بودم. افتخارم این است که هزاران جوان تحصیلکرده برای کشورم تربیت کرده‌ام. از سال ۱۳۵۵ به بعد استاد دانشگاه کشور سوئیس بودم و در دانشگاه اروپایی سوئیس روش علمی تحقیق، حسابداری مالی و حسابداری مدیریت تدریس کردم.» دکتر عزیز نبوی خدمات دولتی را در وزارت امور اقتصادی و دارایی آغاز کرد و سالها در مقام مشاور عالی وزارت دارایی، مشاور مالی وزارت کشور و مشاور مالی وزارت پست و تلگراف و تلفن بکار مشغول بود. مدیریت مجله تجارت دانشکده حقوق و علوم اقتصادی دانشگاه تهران، عضویت در هیئت مدیره انجمن حسابداران قسم خورده ایران، سردبیری مجله بانکها در وزارت دارایی و نمایندگی دولت ایران در کنفرانس جهانی امور مالی در ایتالیا در سال ۱۹۶۴ میلادی از دیگر اموری بود که ایشان به آنها اشتغال داشت. او ایده ایجاد یک دانشکده را داشت، آن را اجرا کرد و موفق هم بود. تاسیس موسسه عالی حسابداری در سال ۱۳۴۳ کاری بزرگ و دشوار بود که آن را به انجام رساند و با آموزش حسابداری در سطح دانشگاهی و تخصصی موجب شد که دگرگونی شگرفی در کار و زندگی شمار زیادی از جوانان آن روزگار پدید آید. زنده یاد دکتر عزیز نبوی ذهنی پر از ایده داشت: تحقیق، تالیف، ساخت و کارآفرینی. حاصل کار دکتر نبوی، دانش‌آموختگان موسسه عالی حسابداری هستند که بسیاری از آنها در کار و زندگیشان موفقند. وجود شمار قابل توجهی استاد دانشگاه در ایران و کشورهای دیگر، وجود شمار بیشتری حسابدار حرفه‌ای و وجود شمار مدیران بسیار در بین آنها نشانه موفقیت ایشان است. دکتر عزیز نبوی را می‌توان یکی از پایه‌گذاران آموزش حسابداری نوین در ایران به‌شمار آورد. دکتر نبوی علاوه بر ۳۰ سال تدریس در دانشکده‌های مختلف۵ در ایران، آمریکا و سوئیس، پژوهشگر و مولف مجموعه ۲ جلدی اصول حسابداری است که تاکنون چندین بار تجدید چاپ شده است. ویژه‌گی اصلی این دوره دو جلدی پرداختن به تمامی جنبه‌های حسابداری و کوشش در انطباق مطالب با اوضاع و احوال ایران است. ایشان مولف کتاب اصول حسابرسی و اصول حسابداری دولتی است و دارای تالیفات متعدد به زبان انگلیسی و فرانسه می‌باشد. زنده‌یاد دکتر عزیز نبوی روز شنبه ۱۰ آبان ۱۳۸۲ وفات یافت و در شهر مونترو سوئیس به خاک سپرده شد. از ایشان سه فرزند، دو پسر و یک دختر باقی مانده است.

وثوق، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مرحوم دکتر علی وثوق در سال ۱۳۰۴ در تهران متولد شد. وی در سال ۱۳۲۶ مدرک کارشناسی حقوق قضایی و در سال ۱۳۳۹ مدرک کارشناسی ارشد علوم اداری را از دانشکده حقوق دانشگاه تهران دریافت کرد. روانشاد دکتر علی وثوق دوره دکترای علوم سیاسی را نیز درهمان دانشکده طی کرد و در سال ۱۳۴۵ از رساله خود درباره حسابداری دولتی و امور مالی شهرداریها دفاع کرد. وی از همان زمان به عنوان استادیار، همکاری علمی خود را با دانشگاه تهران آغاز کرد و در سال ۱۳۵۵ درجه فوق تخصص رشته حسابداری را از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی آمریکا دریافت کرد. فقید سعید دکتر وثوق از سال ۱۳۵۱ مدیریت بخش حسابداری دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران را به عهده گرفت و پس از چند سال تصدی معاونت دانشکده مزبور، ریاست این دانشکده را پس از انقلاب عهده دار شد و به مدت ۸ سال در این سمت انجام وظیفه کرد. روانشاد دکتر وثوق با اکثر دانشگاههای ایران همکاری داشت و آثار متعددی در زمینه های علمی و پژوهشی از وی به جای مانده است. وی عضویت در مجامع متعددی از جمله شورایعالی انقلاب فرهنگی، فرهنگستان علوم، و هیئت ممیزه مرکزی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری را به عهده داشت.

روانش شاد

یاد استاد

راه اندازی و برنامه ریزی دوره های کارشناسی ارشد و دکترای حسابداری و شناسایی این رشته در ستاد انقلاب فرهنگی و شورایعالی برنامه ریزی، مدیون زحمات و تلاش خستگی ناپذیر شادروان دکتر علی وثوق است؛ خدایش بیامرزد.

دکتر علی ثقفی ـ دانشگاه علامه طباطبایی

شادروان دکتر وثوق، استادی گرانمایه و دانشوری صاحب اندیشه بود که حق بزرگی بر گروه بسیاری از دانش آموختگان حسابداری در دانشگاه تهران، آزاد اسلامی و سایر مراکز آموزش عالی دارد.

دکتر رضا شباهنگ ـ واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد

او دانشمند، مهربان و دانشجو دوست بود.

دکتر غلامرضا اسلامی ـ دانشگاه تهران

مرحوم دکتر علی وثوق، استادی سختکوش و صاحبنظر بود و عمر خود را در راه اعتلای حسابداری سپری کرد؛ روانش شاد.

دکتر احمد مدرس ـ دانشگاه شهید بهشتی

استاد تا آخرین دقایق عمر با برکت خود، چون شمع، روشنایی بخش مجلس تعلیم و تربیت شاگردانش بود.

محمدحسن سعادتیان ـ از سازمان حسابرسی

استاد آموزگاری وارسته بود که معلمی را فدای مال دنیا نکرد.

موسی بزرگ اصل ـ از دانش آموختگان ایشان

مرحوم دکتر علی وثوق، علاقه وافری به تحقیق و تدریس دروس حسابداری مدیریت داشت و این ویژگی، در صرفه جویی بیت المال و کنترل هزینه ها در زمان ریاست وی در دانشکده مدیریت دانشگاه تهران قابل لمس بود.

تعدادی از همکاران ایشان در دانشگاه تهران

ریاضیات و هندسه

ابن ابی‌شکر، یحیی

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۶۸۲ /۶۸۰ ق)، منجم و ریاضیدان. مشهور به حکیم مغربی. از مردم قرطبه بود. در موطن خود فقه مالکی را آموخت و در علم هندسه و نجوم و رصد استاد شد. سپس به دمشق و از آنجا به مراغه رفت و از دستیاران خواجه نصیرالین طوسی شد. پس از مرگ خواجه به بغداد رفت و مجدداً به مراغه بازگشت و در آنجا مقیم شد و به حرمت زیست و از طرف سلطان وظیفه‌ی معین به او می‌رسید. از آثار وی: «المدخل المفید فی حکم الموالید»؛ «احکام تحاویل سنی العالم»؛ «طوالع الموالید»؛ «الجامع الصغیر فی احکام النجوم»؛ «عمدة الحاسب و غنیة الطالب»؛ «تاج الازیاج و غنیة المحتاج»؛ «کتاب النجوم»؛ «تسطیح الاسطرلاب»؛ «کتاب المخروطات»؛ «ملخص المجسطی»؛ «اصلاح کتاب مینیلاوس فی الاشکال الکریة».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۱۰ /۹)، ایضاح المکنون (۳۵۴ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۶۲ -۴۶۰)، کشف الظنون (۱۵۹۶، ۱۵۹۵، ۵۶۵، ۱۸)، معجم المؤلفین (۲۲۵ -۲۲۴ /۱۳)، هدیة العارفین (۵۱۶ /۲).

ابن‌اشرف سمرقندی، شمس‌الدین محمد

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۶۷۵ ق)، ریاضیدان، منجم و منطقی. وی از ریاضیدانان و دانشمندان بزرگ زمان خود بود. از آثار وی: «الصحائف الاهیة»، در تفسیر؛ «التذکرة فی الهیئة»؛ «رسالة فی آداب البحث والمناظرة»؛ «اشکال التأسیس فی الهندسة»؛ «الفسطاط» یا «قسطاس المیزان»؛ «کتاب عینی النظر»، در منطق؛ «شرح تحریر مجسطی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۸۷ -۲۸۵)، کشف الظنون (۱۰۷۴، ۱۰۵، ۳۹)، لغت‌نامه (ذیل/ سمرقندی)، معجم المؤلفین (۶۳ /۹)، هدیة العارفین (۱۰۶ /۲).

ابن‌حمّویه جوینی سرخسی، تاج‌الدین، ابومحمد عبداللّٰه

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۶۴۲ -۵۷۳ /۵۷۲ -۵۶۶ ق)، مورخ، ریاضیدان، پزشک، محدث و فقیه شافعی. اصل وی از خراسان بود و در دمشق به دنیا آمد. در ۵۹۳ ق به مغرب رفت و به منصور یعقوب بن یوسف، سومین فرمانروای موحدی پیوست. و تا ۶۰۰ ق در آنجا ماند آنگاه از راه مصر به دمشق بازگشت. از ابومحمد بن عبداللّٰه بن سلیمان بن حوط اللّٰه انصاری و ابوالقاسم بن عساکر حدیث شنید منذری و

زین‌الدین فارقی از وی روایت کردند. وی در دمشق فوت کرد. از آثار: «المسالک والممالک»؛ «السیاسهٔ الملوکیه»؛ «المونس فی اصول الاشیاء»، در هشت مجلد؛ «الامالی»؛ «رحلهٔ المغربیهٔ» یا «رحلهٔ الی المغرب».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۴۸ /۴)، ایضاح المکنون (۴۷۳، ۱۰۲، ۳۲ /۲، ۵۵ /۱)، دائرهٔالمعارف البستانی (۴۴۹ -۴۴۸ /۱)، سیر النبلاء (۹۷ -۹۶ /۲۳)، معجم المؤلفین (۹۶ /۶)، هدیهٔ العارفین (۴۶۱ /۱).

ابن‌زَیله، ابومنصور حسین

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۴۴۰ ق)، حکیم، ریاضیدان، فیلسوف و موسیقدان. اهل اصفهان و از شاگردان برجسته‌ی ابن‌سینا بود. در ادبیات نیز دست داشت. شرحی بر رساله «حیّ بن یقظان» ابن‌سینا نوشت که شارحان پس از وی از آن بسیار بهره بردند. از آثارش: «النفس»؛ کتاب «الکافی فی الموسیقی»؛ «الاختصار من طبیعیات الشفاء» ابن‌سینا است. ابن ابی‌اصیبعهٔ در «طبقات الاطباء» نام او را به صورت ابن زیلا آورده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :استادان موسیقی (۳۳)، الاعلام (۲۷۸ /۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۱۹ /۱)، تاریخ طب (۸۶۵، ۵۱۴، ۴۹۸ /۲)، تاریخ موسیقی (۱۵۴ -۱۵۳ /۱)، تاریخ هنرهای ملی (۷۴۵ -۷۴۴ /۲)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۵۸)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۶۱۹ -۶۱۸ /۴)، کشف الظنون (۸۶۲)، معجم المؤلفین (۱۳ /۴).

ابن‌سینا، ابوعلی حسین

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۴۲۷ /۴۲۸ -۳۷۰ ق)، پزشک، فیلسوف، منطقی و دانشمند. مشهور به ابن‌سینا یا ابوعلی سینا، در مغرب زمین آویسن یا آویسنا و ملقب به حجهٔالحق، شیخ‌الرییس، شرف‌الملک و امام الحکما. ابن‌سینا در افشنه‌ی بخارا، زادگاه مادرش، متولد شد. پدر وی از دیوانیان دستگاه سامانیان بود و در تربیت فرزندان خود سخت کوشا. پدر ابن‌سینا، عبداللّه، شیفته‌ی تعلیمات اسماعیلیان بود. ابن‌سینا، علی‌رغم اشراف به نظر و عقاید این گروه، گرایشی به این فرقه نداشت. در چهارده سالگی در علم بر استاد خود ابوعبداللّه ناتلی پیشی گرفت، چندان که مشکلات منطق را بر استاد خود می‌گشود. در شانزده سالگی جمعی از پزشکان فاضل زیردست او کار می‌کردند. ابوعلی با مداوای بیماری نوح بن منصور سامانی امیر خراسان اجازه یافت که از کتابخانه‌ی عالی امیر استفاده کند. در هجده سالگی جامع‌العلوم شد و از این پس ترقیات وی نتیجه‌ی اجتهاد شخصی خود وی بود. در بیست و یک سالگی نخستین اثر فلسفی خود را تحت عنوان «العروضیه» به درخواست ابوالخیر عروضی نوشت. پس از درگذشت پدر، به خدمات دیوانی روی آورد. به زودی فکر و تدبیر او مورد قدردانی واقع شد. امیران علاوه بر نصایح پزشکی او در سیاست نیز خواستار رأی او شدند. چندین بار به وزارت رسید، و در معرض رشک دیگران قرار گرفت. چندین بار فرار کرد. مدتی زندانی شد. ولی از زندان گریخت. چهارده

سال در آرامش در دربار علاءالدوله دیلمی در اصفهان می‌زیست. بر اثر مسافرتها و شب زنده‌داریها و بی‌توجهی به خود به قولنج مبتلا شد و در ضمن لشکرکشی علاءالدوله در همدان درگذشت و در همین شهر به خاک سپرده شد. در جشن یادبود هزاره‌ی او بر مزارش بنایی ساختند. شهرت ابن‌سینا چندان است که از مرزهای سرزمینهای اسلامی گذشته و به سراسر جهان رسیده است. آثار او به زبانهای مختلفی ترجمه و منتشر شده‌اند. ابن‌سینا، علاوه بر پزشکی و فلسفه، در نجوم، فیزیک، علوم طبیعی نیز آثاری دارد از آن جمله، در اواخر عمر به دستور علاءالدوله آلتی شبیه ورنیه‌ی کنونی برای به دست آوردن نتایج دقیق در رصد اختراع کرد. از هوش و حافظه‌ی وی سخنها گفته‌اند و او را سرآمد فلاسفه اسلامی دانسته‌اند. وی با ابوریحان بیرونی و ابوسهل مسیحی، معاشرت و مباحثه داشت و از معاصرینش می‌توان ابن‌خمار و ابوالفرج بن طیّب را نام برد و از جمله شاگردان او ابوالحسن بهمنیار بن مرزبان، ابن‌زیله، ابوعبداللّه معصومی، ابوعبید جوزجانی را با ابوسعید ابوالخیر نیز مباحثه‌ای داشت که بسیار مشهور است. ابن‌سینا در زمینه‌ی ادبیات نیز کتابهایی نوشت و اشعاری نیز به وی منسوب است. از آثار او: «النجاة»؛ «الاشارات والتنبیهات»، در منطق و حکمت؛ «الشفا» در حکمت علمی نظری؛ «دانشنامه‌ی علائی»، به فارسی؛ «اسرار الصلاة»؛ «مبدأ و معاد»؛ «قانون»، در طب. این کتاب با وجود ناقص بودن، سبب اشتهار ابن‌سینا در اروپا شد. «اسباب حدوث الحروف و مخارجها»، در زبانشناسی؛ «الموجز الکبیر»؛ «الموجز الصغیر»، هر دو در منطق؛ «رساله حی بن یقظان»؛ «المدخل الی صناعة الموسیقی»، در موسیقی که از آثار فارابی کامل‌تر و جامع‌تر است؛ «مقالة فی آلة رصدیه». در کل ۲۷۶ عنوان کتاب به او نسبت می‌دهند که ۱۳۱ اثر را با انتساب صحیح و مابقی را با انتساب مشکوک از او دانسته‌اند.[۱]

شیخ‌الرئیس حجةالحق شرف‌الملک امام‌الحکماء ابوعلی حسین بن عبداللّه بن حسن بن علی معروف به ابن‌سینا (و. افشنه یا خرمیثن ۳۷۰- ف. همدان ۴۲۸ ه.ق.) پدر او از مردم بلخ و مادر وی ستاره از اهل افشنه (نزدیک بخارا) بود. ابن‌سینا در بخارا کسب علم کرد و در ده سالگی قرآن را از بر نمود و نزد ابو عبداللّه ناتلی منطق و هندسه و نجوم آموخت. و پایه وی از استاد در گذشت. از آن پس به تعقیب علوم طبیعی و ما بعدالطبیعه و طب پرداخت. آثار فارابی فکر ابن سینا را به خود جلب کرد و مشوق او در مطالعه آثار فلسفی گردید. وی در عنفوان شباب نوح بن منصور پادشاه سامانی را معالجه کرد و از کتابخانه گرانبهای او بهره‌ها برد. ابن سینا بخارا را ترک گفت و به گرگانج شتافت، و از آنجا به حکم ضرورت به خراسان و سپس به گرگان و ری و همدان و اصفهان شد و آثار ذی‌قیمت خویش را در این سفرها تحریر کرد. شیخ در همدان به وزارت شمس‌الدوله رسید. و سالهای اخیر عمر را در اصفهان در حمایت علاءالدوله کاکویه گذرانید و در سفری که همراه امیر مزبور به همدان می‌شد، در راه مریض گردید و در همدان درگذشت. آرامگاه او را بدانجا برپا داشته‌اند. به مناسبت هزارمین سال تولد وی، جشنی در سال ۱۳۳۱، ه. ش. در ایران منعقد گردید. مؤلفات ابن سینا همواره مورد توجه بوده و شروح متعدد بر آنها نوشته‌اند و بسیاری از آنها نیز به زبانهای غربی ترجمه شده است. آثار مهم ابن سینا- کتاب‌الشفاء کتاب القانون فی الطب، کتاب اشارات، کتاب‌النجاة، دانشنامه علائی (به فارسی) و غیره است. آرامگاه ابن سینا.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار الباقیه (۳۹۵)، از فردوسی تا سعدی (۱۵۷ -۱۵۲)، استادان موسیقی (۳۳ -۳۲)، الاعلام (۲۶۲ -۲۶۱ /۲)، اعیان الشیعه (۸۰ -۶۹ /۶)، ایضاح المکنون (۶۷۲، ۵۵۵ /۲)، بزرگان و سخن سرایان همدان (۱۴۹ -۱۴۸ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۷ -۳۴۶، ۳۴۳ -۳۴۲، ۳۱۹ -۳۰۳ /۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۷۰ -۵۵۵)، تاریخ طب (۶۳۳ -۴۷۷ /۲)، تاریخ فلسفه در اسلام (۷۲۱ -۶۸۳ /۱)، تاریخ گزیده (۶۸۹ -۶۸۸)، تاریخ موسیقی (۱۵۳ -۱۴۸ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۲۱ -۳۲۰، ۳۱۳، ۴۵، ۳۸، ۳۵ - ۳۴)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۴۳ -۲۹)، حبیب السیر (۴۴۹ /۲)، دائرةالمعارف البستانی (۵۳۹ -۵۳۵ /۱)، الذریعه (۲۳۲، ۲۲۳ -۲۲۲، ۲۲۰، ۲۱۸ -۲۱۷، ۲۱۵، ۱۵۴، ۱۴۵، ۱۴۴، ۱۴۰، ۱۳۹، ۱۲۹، ۱۲۲، ۱۲۱، ۹۴، ۹۳، ۹۲، ۶۵، ۵۱، ۴۸، ۲۶، ۲۵ -۲۴ /۱۷، ۳۸۱

/۱۵، ۲۰۱/ ۱۴، ۲۴۰، ۲۳۹، ۱۰/ ۴۷، ۸/ ۱۸۴، ۱۳۰، ۱۲۸، ۷/ ۲۸۶، ۴۳، ۵/ ۴۸۴، ۴۰۷، ۳۷۱/ ۱)، روضات الجنات (۱۷۳ -۱۵۹/ ۳)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۴ -۲۹)، سرگذشت ابن‌سینا (۱۹ -۱)، سیر النبلاء (۵۳۷ -۵۳۱/ ۱۷)، فوائد الرضویه (۴۵۹ -۴۵۸/ ۲)، کشف الظنون (۲۰۳۱، ۱۹۰۰، ۱۷۹۳، ۱۷۸۳، ۱۶۲۱، ۱۵۵۰، ۱۵۳۳، ۱۵۲۰، ۱۴۶۶، ۱۴۵۵، ۱۴۵۴، ۱۴۴۰، ۱۴۳۰، ۱۴۰۸، ۱۳۸۹، ۱۳۴۱، ۱۳۲۷، ۱۳۱۱، ۱۱۸۶، ۱۰۵۵، ۹۵۳، ۹۰۰، ۸۹۷، ۸۹۶، ۸۹۴، ۸۹۱، ۸۸۹، ۸۸۰ -۸۷۹، ۸۷۶، ۸۷۰، ۸۶۲، ۸۶۱، ۸۵۲، ۸۴۶، ۸۴۳، ۸۴۱، ۷۶۶، ۷۵۷، ۷۳۶، ۶۸۵، ۶۲۴، ۴۶۳، ۴۵۱، ۴۴۹، ۳۸۰، ۳۷۷، ۲۳۸، ۲۰۱، ۱۸۳، ۹۴، ۶۳، ۵۱، ۳۷، ۳۶ -۱۲)، الکنی والالقاب (۳۲۳ - ۳۲۰/ ۱)، لسان المیزان (۵۴۱ -۵۳۸/ ۲)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوعلی سینا)، مجالس المؤمنین (۱۸۹ -۱۸۱/ ۲)، معجم المؤلفین (۲۳ -۲۰/۴)، مقدمه بر تاریخ علم (۸۱۸ -۸۱۶/ ۱)، مؤلفین کتب چاپی (۸۰۰ -۷۷۹/ ۲)، نامه‌ی دانشوران (۱۴۶ -۸۹/ ۱)، وفیات الاعیان (۱۶۲ -۱۵۷/ ۲)، الوافی بالوفیات (۴۱۲ -۳۹۱/ ۱۲)، هدیهٔ الاحباب (۶۷ -۶۶)، هدیهٔ العارفین (۳۰۹ -۳۰۸/ ۱).

ابن‌شاکر، موسی

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۰۰ ق)، منجم و ریاضیدان. از مردم خراسان بود. در عهد خلافت مأمون در خراسان راهزنی می‌کرد. قفطی نوشته است که موسی بن شاکر در ایام جوانی در خراسان به بیابان می‌رفت و راه را بر مردم می‌گرفت. پس از چندی کارش بالا گرفت و مردم به وی ظنین شدند. پس از آن توبه کرد و به یادگیری علم نجوم و هیئت و هندسه مشغول و از منجمان دربار مأمون شد. مأمون پس از مرگ موسی، تربیت سه پسر وی، احمد، محمد و حسن را بر عهده‌ی اسحاق بن ابراهیم مصعبی گذاشت و هر سه تن از منجمان مشهور آن عصر شدند که از ایشان تعبیر به بنی‌موسی می‌شود. از کتب منسوب به او، کتاب «الدرجات» است در طبیعت ستارگان هفتگانه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۷۳/ ۸)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۹۱ -۵۹۰، ۴۳۲ -۴۳۱)، دایرهٔالمعارف فارسی (۴۵۵/ ۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۴۸ -۱۴۷)، سیر النبلاء (۳۳۸/ ۱۲)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (پانوشت ۴۸۸ -۴۸۷)، معجم المؤلفین (۴۰/ ۱۳).

ابن‌صلاح همدانی، نجم‌الدین، ابوالفتوح احمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۴۸/ ۵۴۰ ق)، پزشک، ریاضیدان و فیلسوف. گرچه همگان موطن ابن‌صلاح را همدان می‌دانند امّا مشخص نیست به چه دلیلی صاحب «تاریخ الحکماء» اصل وی را از سمیساط دانسته است. به بغداد رفت و علم منطق و ریاضیات و طب را در آنجا فراگرفت. سپس به موصل به قصد خدمت نورالدین محمود بن عمادالدین زنگی رفت و در آنجا بسیار وی را معزز داشتند. از موصل به دمشق رفت و تا پایان عمر در آنجا رحل اقامت افکند. در موصل در محضر ابوالحکم مغربی که هم طبیب و هم شاعر بود، کسب علم کرد و او را شیخ خود می‌نامید، ولی ابوالحکم معتقد بود که ابن‌صلاح در تحصیل علم بر وی نیز پیشی گرفته است. وی با زمخشری، اوحدالدین انوری و ناصح‌الدین ارجانی معاصر بود. خاندان ابن‌صلاح همگی اهل علم بودند. از وی آثار و رساله‌های

بسیاری در ریاضیات و طب به جا مانده است که از آن جمله‌اند: «شرح کتاب شفاء ابن‌سینا»؛ کتاب «الفوز الاصغر»؛ «جواب عن برهان مسئلهٔ مضافهٔ الی المقالهٔ السابعهٔ من کتاب اقلیدس فی الاصول و سائر ماجره الکلام فیه»؛ «قول فی بیان ما وهم فیه ابوعلی بن الهیثم فی کتابه فی الشکوک علی اقلیدس»؛ «قول فی ایضاح غلط ابی‌علی بن الهیثم فی الشکل الاول من المقالهٔ العاشرهٔ من کتاب اقلیدس فی الاصول»؛ «مقالهٔ فی کشف الشبهٔ التی عرضت لجماعهٔ ممن ینسب نفسه الی علوم التعالیم علی اقلیدس فی الشکل الرابع عشر»؛ «کتاب فی کیفیهٔ تسطیح البسیط الکری»؛ «مقالهٔ فی تزییف مقدمات مقالهٔ ابی‌سهل القوهی فی ان نسبهٔ القطر الی المحیط نسبهٔ الواحد الی ثلثهٔ و سبع»، درباره‌ی عدد پی؛ «حاشیه بر کتاب ایضاح البرهان علی حساب الخطأین»، تألیف جابر بن ابراهیم.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ایضاح المکنون (۳۲۰ /۲)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۷۴)، تاریخ طب (۷۰۴ -۷۰۳ /۲)، ریحانه (۶۸ /۸)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۷ -۳۵)، لغت‌نامه (ذیل/ ابن‌صلاح)، معجم المؤلفین (۱۰۵ /۲)، نامه‌ی دانشوران (۲۶۰ -۲۵۱ /۱)، هدیهٔ العارفین (۸۴ /۱).

ابن‌عراق، ابونصر منصور

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بین ۴۲۷ -۴۰۸ ق)، منجم و ریاضیدان. خاندان وی از سلسله‌های قدیم سلاطین خوارزم در عهد سامانیان بودند. وی علوم بر نجوم، گویا در نقاشی نیز مهارت داشت و معلم ابوریحان بیرونی بود. ابونصر با ابن‌سینا همعصر بود و با او در دربار مأمونیان می‌زیست. به نقل از «تاریخ خوارزم»، ابونصر مردی ثروتمند بود، پس از بر سر کار آمدن محمود غزنوی به غزنه رفت. برخی ابوالوفای بوزجانی را استاد وی می‌دانند، زیرا در رساله‌ی «القسی الفلکیه» از او با لقب شیخنا یاد کرده است؛ اما بیرونی معتقد است که او حتی، کسانی را که از نظر علمی از او پایین‌تر بودند، استاد خود می‌نامید. گذشت از این، بوزجانی در بیست سالگی به بغداد رفت، در حالی که ابن‌عراق هرگز به بغداد سفر نکرد. عمر خیام او را جزو علمای درجه‌ی یک ریاضی می‌داند. ابونصر دوازده رساله‌ی ریاضی و نجوم خود را به نام شاگرد خود ابوریحان بیرونی نوشت. بیرونی در یک جا از او با نام ابونصر جعدی نیز نام برده است. از آثار ریاضی او: «رسالهٔ فی حل شبههٔ عرضت له فی المقالهٔ الثالثهٔ عشر من کتاب الاصول»، در جواب بیرونی برای حل مقاله‌ی سیزدهم کتاب اصول اقلیدس؛ «اصلاح کتاب مانالاوس فی الاشکال الکریهٔ»؛ «رسالهٔ فی معرفهٔ القسی الفلکیه»؛ «رساله فی الجواب عن بعض مسائل الهندسهٔ»؛ «رسالهٔ ابی‌الریحان البیرونی فی الشکل المغنی در مورد مثلث کروی و مسطح، که بیرونی در اثبات این قضیه حق تقدم را با استاد خود ابونصر می‌داند؛ «تهذیب التعالیم»؛ «المجسطی الشاهی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۲۶۳)، احوال و آثار نقاشان (۵۰ -۴۹ /۱)، تاریخ گزیده (۶۹۰)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۷، ۳۰۶، ۲۱۸، ۲۰۸، ۲۰۷ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۰۴، ۲۱۹)، چهارمقاله (۱۲۰ -۱۱۸)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۷۰۶ -۷۰۵ /۵)، دایرهٔالمعارف فارسی (۳۶ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۲۰ -۱۱۲)، گلستان هنر (بیست و پنج- بیست و شش).

ابن‌قتلمش، ابومنصور محمد

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۶۲۰ -۵۴۳ /۵۴۲ ق)، ادیب، نحوی، شاعر و ریاضیدان. از امیرزادگان سمرقند بود ولی در بغداد به دنیا آمد. در ریاضی و در حل مشکلات هندسه‌ی اقلیدسی تبحر داشت. گویند شوق بسیار به قمار داشت و مدتی حاجب خلیفه بود. در بغداد درگذشت و درشو نیزیه دفن شد. اشعار پراکنده‌ای از وی در تذکره‌ها به جا مانده است. از آثارش: «التبر المسبوک والوشی المحبوک».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دائرةالمعارف البستانی (۶۴۵ -۶۴۴ /۱)، ریحانه (۱۵۹ /۸)، معجم الادباء (۲۰۶ -۲۰۵ /۱۸)، معجم المؤلفین (۵۲ /۱۰)، الوافی بالوفیات (۱۲۷ -۱۲۵ /۳).

ابونصر منجّم قمی، حسن

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۳۵۷ ق)، ریاضیدان و منجم. وی کتاب «البارع المدخل فی احکام النجوم و الطوالع» را که مشتمل بر ۵ مقاله و ۶۴ فصل است به زبان عربی نوشت و بعدا خود مؤلف آن را به زبان فارسی ترجمه کرد. این کتاب در علوم احکام نجوم شهرت داشته است و مورد استفاده‌ی بسیاری از علما نجوم قدیم بوده است و آنان در نوشته‌های خود از آن یاد کرده و بدان استفاده جسته‌اند. شهاب الدین احمد بن تمرتغا آن را تحت عنوان «البرق الساطع» تلخیص کرد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ قم (۱۴۵)، تاریخ گزیده (۶۹۱)، ریحانه (۲۸۴ /۷)، الذریعه (۸ /۳)، کشف الظنون (۱۶۴۲، ۲۱۷)، معجم المؤلفین (۲۶۳ /۳)، هدیة العارفین (۲۷۰ /۱).

اثیرالدین ابهری سمرقندی، مفضل

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۶۶۳ /۶۶۱ /۶۶۰ ق)، فیلسوف، ریاضیدان و منجم. از اهالی ابهر و از دانشمندان علوم ریاضی و منطق و نجوم و حکمت در قرن هفتم هجری بود و شاگرد امام فخر رازی و معاصر و همکار خواجه نصیرالدین طوسی در رصدخانه‌ی مراغه. ابهری علوم ریاضی را علم نظری خوانده و آن را به چهارشاخه‌ی اصلی هندسه، حساب موسیقی و هیئت تقسیم کرده است. ابن خلکان نوشته که وی در اربل، در سال ۶۲۵ ق با ابوالفتح موسی بن یونس از فقهای دانشمند شافعی که در ریاضیات و طب نیز مهارت داشته، به مباحثه پرداخته است. از آثار وی: «هدایة الحکمة»، در منطق که کتاب درسی بوده؛ «ایساغوجی» و «تنزیل الافکار فی تعدیل الاسرار»، در منطق؛ « المغنی» و «تهذیب النکت»، در علم جدل؛ «اصلاح هندسه‌ی اقلیدس»، در ریاضی؛ «زبدة الکشف».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۲۴۷ /۳)، تذکره‌ی روز روشن (۳۰)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۴۳ /۹)، دایرةالمعارف

فارسی (۵۷ /۱)، ریحانه (۳۷ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۲۲ -۱۲۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۸۶)، کشف الظنون (۲۰۳۰ -۲۰۲۸، ۱۷۵۰، ۱۶۱۶، ۱۴۹۳، ۹۵۳، ۴۹۴، ۹۷)، لغت‌نامه (ذیل/ ابهری)، معجم المؤلفین (۳۱۵ /۱۲)، وفیات الاعیان (۳۱۳ /۵)، هفت اقلیم (۱۹۰ -۱۸۹ /۳).

اسفزاری، ابوحاتم مظفر

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۱۵ ق)، ریاضیدان و منجم. از بزرگان علمای ریاضی و نجوم زمان خود و معاصر عمرخیام بود، که با جماعتی دیگر از اعیان منجمان از جمله عبدالرحمان خازنی، میمون بن نجیب واسطی و حکیم لوکری در سنه‌ی ۴۶۷ ق به فرمان سلطان ملکشاه سلجوقی رصد معروف ملکشاهی را که رصد جلالی نیز گویند، بستند. وی همچنین میزان ارشمیدس را که معروف به میزان غش است، ساخت و به خزانه سنجر داد، لیکن سعادت خازن، خزانه‌دار سلطان از بیم آن که خیانت او آشکار شود، آن ترازو را خرد کرد. و چون ابوحاتم از این موضوع آگاه شد از تأثر درگذشت. وی تألیفات بسیاری در ریاضی و جبر اثقال و علم حیل و حرکات ستارگان داشت اما، آثار اندکی از او باقی مانده است از جمله: «اختصار اصول اقلیدس»، به عربی؛ «رساله‌ی آثار علوی» یا «کائنات جو» به فارسی که برای فخرالملک پسر نظام‌الملک، وزیر بر کیارق نگاشته است؛ «رساله‌ی الشبکه»، به فارسی؛ «ارشاد ذوی‌العرفان الی صناعهٔ القبان».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۶۳ /۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۶۹ -۹۶۷، ۳۱۳ /۲)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۳۱۲ -۳۱۱)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۸ -۱۲۷)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۸۰ -۷۹)، دایرهٔالمعارف فارسی (۲۷۹۸ /۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۶۹ - ۴۶۷)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۳ -۵۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۳۰ -۲۲۹)، لغت‌نامه (ذیل/ اسفزاری)، مؤلفین کتب چاپی (۱۳۱ /۱)، معجم المؤلفین (۲۹۸ /۱۲).

اصغر شیرازی، میرعلی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم ق)، شاعر و ریاضیدان. در «هفت اقلیم» درباره‌ی وی آمده است که: از حسن خلق و لطف طبع بخشی تمام داشت و در حکمت و ریاضی رایت مهارت می‌افراشت. از اوست:

زنار ز نسبت منش عار آید

تسبیح ز ننگ من به زنهار آید

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۷۴۹ /۹)، فرهنگ سخنوران (۶۸)، هفت اقلیم (۲۴۶ /۱).

اصفهانی ابوالفتح، محمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۵۱۳ ق)، مترجم و ریاضیدان. وی معاصر ابوکالیجار گرشاسف بن فرامرز، پنجمین پادشاه کاکویه اصفهان و همدان بود. و کتاب «المخروطات» ابولونیوس را که هلال بن ابی‌هلال الحمصی و ثابت بن قرّه آن را ترجمه کرده بودند، تکمیل کرد و سه کتاب اخیر آن را به عربی درآورد و تفسیر گرانبهایی بر آن کتاب نوشت که از آن چند ترجمه به زبانهای لاتینی و انگلیسی صورت گرفته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱/ ۳۳۴)، دایرهٔ المعارف فارسی (۱/ ۲۶)، زندگینامه ریاضیدان (۹۲).

اصفهانی، ابوالمجد شیخ محمد رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۸۷– ۱۳۶۲ ق)، فقیه اصولی، حکیم، متکلم، ریاضیدان و شاعر. مشهور به آقا رضا اصفهانی. وی پیش از سن بلوغ، مقدمات علوم را از سید ابراهیم قزوینی فراگرفت و سپس به تحصیل فقه و اصول و تفسیر در محضر پدر و شریعت اصفهانی پرداخت. علوم معقول و ریاضی را نزد میرزا حبیب‌اللّه ذوالفنون آموخت و برای تکمیل فقه و اصول وارد حوزه‌ی درس آخوند خراسانی و سید محمد کاظم یزدی شد. پس از بازگشت سید محمد فشارکی از سامرا به نجف، نزد وی شاگردی کرد. در هفتاد و پنج سالگی به علت جنگ جهانی اول از نجف اشرف به اصفهان کوچید و در همان جا درگذشت. از آثار وی: «تنبیهات دلیل الانسداد» یا «اثبات حجیت ظن طریقی»؛ «ذخائر المجتهدین»، در شرح کتاب «معالم الدین فی فقه آل‌طه و یس»؛ «سمط اللآل فی معرفهٔ الوضع و الاستعمال» یا «جلیهٔ الحال»؛ «السیف الصنیع لرقاب منکری علم البدیع»؛ «نقد فلسفه‌ی داروین»؛ «وقایهٔ الاذهان»؛ «الایراد و الاصدار»؛ تعریب «السیرو السلوک» منسوب به آیهٔ‌اللّه بحرالعلوم؛ «دیوان» شعر، به فارسی و عربی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۲۵/ ۱۳۳، ۲۴/ ۲۷۷، ۱۲/ ۲۸۷، ۹/ ۳۶۳، ۷/ ۷۹، ۵/ ۱۲۷، ۴/ ۲۱۳، ۴۵۲، ۲/ ۴۸۸)، ریحانه (۷/ ۲۵۲– ۲۵۳).

اصفهانی، ابوالمجد محمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۸۷– ۱۳۶۲ ق)، فقیه اصولی، حکیم، متکلم، ریاضیدان و شاعر. وی پیش از سن بلوغ، مقدمات علوم را فراگرفت و در پانزده سالگی به نجف رفت و به تحصیل فقه و اصول و تفسیر در محضر پدر و سید ابراهیم قزوینی پرداخت. علوم معقول و ریاضی را نزد

میرزا حبیب‌الله ذوالفنون آموخت و برای تکمیل فقه و اصول وارد حوزه درس آخوند خراسانی و سید محمد کاظم یزدی و شریعت اصفهانی شد. پس از بازگشت سید محمد فشارکی از سامرا به نجف، نزد وی شاگردی کرد و در هفتاد و پنج سالگی به علت جنگ جهانی اول به اصفهان کوچید و در همان جا درگذشت. از آثار وی: «تنبیهات دلیل الانسداد»؛ «ذخائر المجتهدین»، در شرح کتاب معالم‌الدین فی فقه آل‌طه و یس؛ «سمط اللآل فی الوضع و الاستعمال»؛ «السیف الصنیع لرقاب منکری علم البدیع»؛ «نقد فلسفه‌ی داروین و دحض شبهات المبطلین»؛«وقایه الاذهان»؛ «اداء المفروض فی شرح ارجوزه العروض»؛ «استیضاح المراد من قول الفاضل الجواد» و «الامجدیه» در اعمال ماه رمضان.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۱۲۷ /۵، ۴۵۲ /۴)، ریحانه (۲۵۳ -۲۵۲ /۷).

افشار ارموی، تقی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۱۲۸۴ -۱۲۳۴ ق)، حکیم و ریاضیدان. اهل ارومیه بود. در عتبات به تحصیل علوم منقول پرداخت. سپس به همراه پدر به وطن بازگشت ولی برخلاف اصرار پدر از قبول منصب امتناع کرد و عمر را در انزوا و عزلت به ریاضت و عبادت سپری کرد. او در علم اعداد و جفر مهارت کامل داشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان آذربایجان (۹)، الماثر و الاثار (۲۰۹).

افضلی‌پور علیرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مدرس.

تولد: ۱۲۹۴، تفرش.

درگذشت: ۱۸ فروردین ۱۳۷۲.

علیرضا افضلی‌پور پس از اخذ گواهی‌نامه متوسطه و دیپلم از مدرسه‌ی آلیانس و دارالعلمین مرکزی در سال ۱۳۰۷ جزو محصلین دولتی به اروپا عازم گشت و پس از چهار سال اقامت در نانسی و بردو، به اخذ تصدیق‌نامه‌ی لیسانس در علوم و دیپلم تحصیلات عالیه ریاضی موفق گردید و در ظرف دو سال در پاریس از دانشگاه سربن رساله‌ی دکترای خود را نوشته و در سال ۱۳۱۴ به اخذ درجه‌ی دکتری نایل گردید و بلافاصله به ایران بازگشت و به سمت دانشیار علوم ریاضی در دانشسرای عالی انتخاب شد. وی سپس در دانشکده‌ی علوم آنالیز ریاضی به تدریس مشغول شد.

علیرضا افضلی‌پور بنیانگذار دانشگاه کرمان است و به همین مناسبت دانشکده‌ی پزشکی و پیراپزشکی به نام وی نامگذاری شد.

از آثار اوست: آنالیز ریاضی اصول نظریه توابع متغیر مختلط (دو جلد، تهران ۱۳۲۸، نشریه‌ی شماره‌ی ۵۰ دانشگاه)؛ اصول

روش‌های ریاضـی و آمار (تهران، ۱۳۳۵، نشریه‌ی شماره‌ی ۴۰۰ دانشگاه(۴ اصول نظریه‌ی ریاضـی احتمالی (تهران، ۱۳۳۵، نشریه‌ی شماره‌ی ۳۲۱ دانشگاه)؛ حساب سال اول و دوم دبیرستان‌ها (با مشارکت ابوالقاسم نراقی، تهران، ۱۳۱۹)؛ روش‌های آماری در آموزش و پرورش (تهران، ۱۳۱۹).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

اکفانی سنجاری، شمس‌الدین، ابوعبداللّه محمد

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۹ ق)، ریاضیدان، طبیب و منجم. معروف به اکفانی. در سنجار بخارا متولد شد. در قاهره مقیم بود و همان جا درگذشت. او علم هیئت را برشمرده و آنها را پنج دانسته است: علم زیجات و تقاویم، علم مواقیت، علم کیفیت رصدها، علم تسطیح کره و آلات شعاعی که از آن حادث می‌شود و علم آلات ظلّی. تألیفات بسیاری در ریاضـی و فنون و حکمت دارد. تحریر اقلیدس را بدون اندیشه حل می‌کرد. در شناخت طب و جواهر و نباتات بر تمامی اهل عصر خود برتری داشت و پزشکان نامی از حسن معالجات و تشخیص وی در حیرت بودند. در تاریخ و اخبار نیز مهارتی به سزا داشت. آثار وی: «ارشاد القاصد الی اسنی المقاصد» در انواع علوم که در سال ۱۹۰۴ م در بیروت چاپ شده است؛ «اللباب فی الحساب»؛ «غنیة اللبیب عند غیبة الطبیب؛ «نخب الذخائر فی احوال الجواهر» که در مجله‌ی المشرق سال یازدهم منتشر شده است؛ «کشف الرین فی احوال العین»، «الدرالنظیم فی احوال العلوم والتعلیم»؛ «نهایة القصد فی صناعة الفصد»؛ «النظرو التحقیق فی تقلیب الرقیق».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام(۱۸۹ /۶)، ایضاح المکنون(۶۹۲ /۲)، تاریخ نجوم اسلام(۳۳ –۳۲)، ریحانه(۱۶۶ /۱)، کشف الظنون(۱۹۹۰ ، ۱۹۳۵ ،۱۵۴۲ ، ۱۴۹۰ ،۶۶)، الکنی والالقاب (۵۰ /۲)، لغت‌نامه(ذیل/ محمد بن ابراهیم)، معجم المؤلفین(۱۰۰ /۸)، الوافی بالوفیات(۲۷ –۲۵ /۲)، هدیة العارفین(۱۵۵ /۲).

الفتی یزدی، حسین

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم ق)، شاعر و ریاضیدان. وی در علوم ریاضـی صاحب‌نظر و با وحشی بافقی معصر بود. در عهد همایون شاه به هندوستان رفت و از ملازمان علیقلی خان زمان، از امرای اکبری گردید. در زمان جلال‌الدین اکبرشاه در جونپور از ملازمان خان زمان شیبانی بود و در همان سامان رخت از جهان بربست. در سرودن شعر مهارت داشت و اشعاری چند از وی در تذکره‌ها نقل شده است. از اوست:

مشت خاشاکیم و داریم آتشی همراه خویش

دور نبود گر بسوزیم از شرار آه خویش

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :تذکره‌ی سخنوران یزد(۱۵ -۱۴)، جامع مفیدی(۴۶۴ /۳)، الذریعه(۹۱ /۹)، کاروان هند(۸۶ /۱)، لغت‌نامه(ذیل/ الفتی یزدی)، منتخب التواریخ(۱۸۹ /۳).

امین مشهدی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۱۲ ق)، خطاط، عالم، هیوی، ریاضیدان و شاعر. وی برادر میرزا عبدالباقی منجم، متولی مسجد گوهرشاد بود. در فتنه‌ی سالار اموالش غارت شد و به تهران آمد. در عهد حاج میرزا محمدخان سپهسالار، از بی‌مبالاتیِ و لاقیدی به بغداد تبعید شد و تا تاریخ تألیف «المآثر والآثار»، سال ۱۳۰۶ ق، هنوز در آنجا به سر می‌برد. خط نستعلیق و شکسته و ناخنی را نیکو می‌نوشت و استادانه شعر می گفت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :آثار عجم (۵۵۹)، احوال و آثار خوشنویسان (۸۱ -۸۰ /۱)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۳۲۶ -۳۲۵ /۱)، فرهنگ سخنوران (۹۶)، المآثر والآثار (۲۲۱).

آرندی نایینی، حسن

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۷۰ -۱۱۹۰ ق)، عارف، حکیم و ریاضیدان. در آرند، از تابع نائین، متولد شد. در دهات نائین به شبانی روزگار می گذرانید تا آنکه حاج محمد حسن نائینی، از مشایخ سلسله‌ی اویسیه، او را تشویق به تحصیل علم و تکمیل نفس کرد. پس از آن به اصفهان رفت و شصت سال در فقرو قناعت در یکی از حجره‌های مدرسه‌ی نیماورد اصفهان در تنهایی و تجرد زیست. ظاهراً شاگرد ملا محراب گیلانی و آخوند نوری بو. در عرفان و حکمت الهی و انواع علوم ریاضی تبحر داشت. او را از مشایخ سلسله‌ی نعمت اللهیه می‌دانند. میرزا محمد حسن صفی علیشاه از شاگردان او است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :تذکرهٔ القبور (۲۶۳ -۲۶۲)، طرائق الحقائق (۲۴۰ -۲۳۹ /۳)، المآثر والآثار (۱۶۹).

آزرم، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۹۱ ش)، نویسنده و ریاضیدان. در نجف اشرف به دنیا آمد. سپس به مازندران رفت و دوره‌ی تحصیلات ابتدایی خود را در بابل سپری کرد. پس از آن برای تکمیل تحصیلات به تهران آمد و از مدرسه‌ی دارالفنون فارغ‌التحصیل شد و سپس از دانشکده‌ی

علوم کارشناسی ریاضی خود را گرفت. پس از آن به مشاغل دولتی روی آورد و در کتابخانه‌ی ملی مشغول شد ضمناً در دبیرستانها نیز ریاضی تدریس می‌کرد. از جمله‌ی تألیفات وی: «جبر» برای سال چهارم و سال پنجم دبیرستان؛ «مثلثات» برای دوره‌ی دوم؛ «هیئت».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :رجال مازندران (۱۶۸ -۱۶۷)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۰۱۰ /۱)، مؤلفین کتب چاپی (۶۸۷ -۶۸۶ /۲).

آق‌اولی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مدرس.

تولد: ۱۳۰۰، تهران.

درگذشت: اسفند ۱۳۷۱.

محمود آق‌اولی تحصیلات ابتدایی را در دبستان ترغیب و متوسطه را در دبیرستان ایران و آلمان به پایان برد و بعد برای ادامه‌ی تحیلات به دانشسرای عالی- شعبه ریاضی- رفت و در سال ۱۳۲۳ به اخذ درجه‌ی لیسانس در ریاضیات عالی نایل آمد. پس از پایان تحصیلات مدتی به دبیری ریاضیات در مدرسه ایران و آلمان پرداخت تا آن که در سال ۱۳۲۷ با شغل معاونت کتابخانه‌ی دانشکده‌ی علوم اجتماعی تهران به خدمت مشغول شد. در سال ۱۳۳۰ در کنکور اعزامی محقق به آلمان برای مدت یک سال شرکت کرد و چون زبان آلمانی می‌دانست در این کنکور شاگرد اول شد و به آلمان رفت. در این سفر با اساتید آلمانی و روش‌های جدید ریاضی آشنا گشت و پس از پایان دوره‌ی یک ساله به ایران آمد و در کتابخانه‌ی دانشکده‌ی علوم به همان شغل قبلی خود به انجام اعزام محقق به اروپا مجددا شرکت نمود و مثل مانند دفعه پیش شاگرد اول شد و به اروپا رفت.

در سفر دوم او یک سال در آلمان به پژوهش و تحقیق پرداخت و بعد چون همسر و فرزندش در فرانسه بودند به پاریس رفت و از آنجا که در زبان فرانسوی نیز متبحر بود وارد دانشگاه پاریس شد و پس از چهار سال تحقیق در دانشگاه پاریس موفق به اخذ درجه‌ی دکتری از آن دانشگاه در ریاضیات عالی گردید و به تهران آمد و به گروه ریاضی دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران پیوست و با شغل دانشیاری در آن دانشگاه به تدریس پرداخت و ضمنا برای مدت چهار سال دیگر معاونت کتابخانه‌ی آن دانشکده را مانند سابق بر عهده گرفت. دکتر آق‌اولی سال‌ها در دانشکده‌ی علوم تهران و دانشکده‌های ریاضی دیگر با تدریس ریاضیات انجام وظیفه می کرد تا آن که در سال ۱۳۵۹ با رتبه ده استادی بازنشسته شد. از آثار اوست: حساب عددی؛ حساب دیفرانسیل و انتگرال؛ انتگرال‌های چندگانه و آنالیز برداری. وی مقاله‌هایی را درباره‌ی مسائل ریاضی به رشته‌ی تحریر درآورده است.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

آل‌بویه، اسدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۷ ش)، ریاضیدان و شاعر، متخلص به بویه. در تهران متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در رشت گذراند و سپس به تهران آمد و دیپلم خود را از دارالفنون گرفت. در ۱۳۰۷ ش به فرانسه رفت و پس از تکمیل زبان در رشته‌ی ریاضیات عمومی، حساب جامعه و فاضله، و مکانیک تحصیل کرد و دکترای خود را در هندسه‌ی عالی از دانشگاه سوربون گرفت. پس از بازگشت به ایران، به تدریس در دانشکده‌های علوم، فنی، نیروی هوایی، هنرسرای عالی و دبیرستان نظام پرداخت. روزنامه‌ی «سازمان» را دایر کرد و پس از آن حزب آهنگ ما را بنیاد نهاد که این سازمان در ۱۳۳۲ ش تعطیل شد. علاوه بر آثار منظوم و منثور او که در مجله‌ی «سخن» و روزنامه‌ی «سازمان» منتشر می‌شد، آثار وی عبارت‌اند از: «دیوان بویه»؛ «ترانه‌های بویه»؛ «حسابهای هندسی»؛ «هندسه»، برای سالهای اول تا چهارم دبیرستان و مقاطع مختلف دانشگاهی؛ «رساله‌ی هماهنگی برای یگانگی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :سخنوران نامی معاصر (۵۷۹ -۵۷۴ /۱)، مؤلفین کتب چاپی (۵۳۷ -۵۳۵ /۱).

آل‌طیب شوشتری، محمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۰ -۱۲۷۵ ق)، فقیه اصولی، منجم، ریاضیدان و طبیب. مشهور به آقا سید بزرگ. از فرزندزادگان سید نعمت‌اللّه جزایری است. در شوشتر متولد شد و در محضر آقا سید محمدعلی شیخ‌الاسلام و آقا سید محمدعلی معلم ادبیات و در نزد آقا سید عبدالصمد جزایری و شیخ عبدالرحیم شوشتری، از شاگردان شیخ مرتضی انصاری، فقه و اصول را آموخت و در نزد سید جعفر سید الاطباء همدانی طب را فراگرفت. وی در نجوم و ریاضی و خوشنویسی مهارت کامل داشت. او عمر خویش را در ریاضت و عبادت و تدریس بسر برد. از آثار وی تقویمی است که خودش استخراج کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :گنجینه‌ی دانشمندان (۴۱۲ -۴۱۰ /۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴۶۵ -۴۶۳ /۱۴).

آل‌طیب، محمدحسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فقیه.

تولد: ۲۹ ذیقعده ۱۳۲۹ ق.، شوشتر.

درگذشت: ۲۵ تیر ۱۳۷۳(۶ صفر ۱۴۱۵ ق.)، شوشتر.

آیت‌الله محمدحسن آل‌طیب، فرزند آیت‌الله آقا سید محمد حسین آل‌طیب معروف به آقا سید بزرگ، پیش از هفت سالگی خواندن و نوشتن را آموخت. سپس تحصیل علوم دینی را آغاز کرد. وی ادبیات و مقدمات را نزد عمویش، آیت‌الله سید محمدباقر آل‌طیب فراگرفت. ریاضیات، هیئت، علوم نجوم و بخشی از طب را نزد پدر خود کسب کرد و برای تحصیل علوم فقه، اصول و حدیث به دزفول رفت و از محضر آیت‌الله محمدرضا معزی دزفولی استفاده کرد. سپس به شوشتر برگشت و از محضر آیت‌الله محمدکاظم

شیخ شوشتری بهره‌ها گرفت. آنگاه به حوزه‌های علمیه‌ی قم و تهران هجرت کرد و از مراجع آن عصر همچون آیت‌الله العظمی عبدالکریم حائری، آیت‌الله سید محمد حجت کوه کمره‌ای و آیت‌الله سید محمدتقی خوانساری، به تکمیل علوم دینی پرداخت و از محضر میرزا مهدی آشتیانی حکمت و فلسفه را آموخت. همچنین در ریاضیات، خوشنویسی و ادبیات عرب تبحر داشت. وی سپس به تدریس علوم دینی روی آورد.

آیت‌الله آل‌طیب از مراجعی چون آیت‌الله سید ابوالحسن اصفهانی، آیت‌الله محمد کاظم شیرازی، آیت‌الله ضیاءالدین عراقی، آیت‌الله سید محمدهادی میلانی و آیت‌الله سید محمود شاهرودی اجازه اجتهاد داشت.

از جمله تألیفات ایشان می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: تضمین اشعار الفیه ابن مالك که بیش از ۶۰۰ شعر است که در آنها به بررسی علوم گوناگون اسلامی می‌پردازد، قاعده لاتعاد، تحریر عروهٔ الوثقی، نوشتارهایی در علم اصول، فقه، ریاضیات و نجوم، منظومه‌ای در حکمت.

آیت‌الله محمدحسن آل‌طیب در هشتاد و شش سالگی جان سپرد و در بقعه‌ی مقام صاحب‌الزمان (ع) به خاک سپرده شد.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

آملی، رکن‌الدین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۸۶۰ -۸۰۰ ق)، ریاضیدان، منجم، فقیه و محدث. سید رکن‌الدین در آمل متولد شد. چندی در فارس و کرمان و هند به سر برد. وی گذشته از ریاضی و نجوم در فقه و حدیث نیز دست داشت و چون به خاندان مرعشی مازندران پیوسته بود کتابی در شرح احوال دانشمندان این خاندان نوشت. تألیفات دیگر او عبارت‌اند از: «زیج جامع سعیدی»، در تنقیح «زیج ایلخانی» خواجه نصیرالدین طوسی، به نام سلطان ابوسعید تیموری؛ و «پنجاه باب سلطانی» به اسم بابرخان بهادر در هرات.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۵ /۷)، تاریخ ادبیات ایران، براون (۱۰۸ -۱۰۷ /۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۷۱)، الذریعه (۱۹۸ /۳)، ریحانه (۶۴ /۱)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۷۰ -۶۶ /۸)، فوائدالرضویه (۱۶۶ -۱۶۵)، کارنامه‌ی بزرگان (۳۲۴)، نام‌آوران فرهنگ (۵۶۷ -۵۶۶).

بازرگان هرندی، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : عباس بازرگان هرندی در سال ۱۳۲۱ در شهر کرمان به دنیا آمد وی دارای دکترای تحقیقات آموزشی از دانشگاه شیکاگو و پیتسبورگ (پنسیلوانیا) است وی استاد گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران و پایه گذار نظام اطلاعات آماری آموزش عالی کشور در مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی آموزشی است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار وریاضی

گرایش : تحقیقات آموزشی

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : عباس بازرگان هرندی در خانواده ای نسبتاً فرهنگی بزرگ شد که اطرافیانش همگی علاقه مند به کتاب و علم و توسعه کشور بودند. در نتیجه او به عنوان یک ایرانی همیشه در این فکر بوده که چگونه می تواند نقش و سهم خود را برای اینکه شهروندی آگاه و مسؤولیت پذیر باشد ایفا کند. دکتر عباس بازرگان که امروز در نخستین سال های دهه ششم زندگی، همچنان مشتاق تر از همیشه و با روحیه ای خستگی ناپذیر به تلاش های بی پایان علمی اش ادامه می دهد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : عباس بازرگان هرندی تحصیلات ابتدایی و بخشی از تحصیلات دوره متوسطه را در زادگاهش به پایان رساند و پس از آن تحصیلات دبیرستانی را در مدرسه «هدف» تهران تمام کرد. بلافاصله وارد دانشکده علوم دانشگاه تهران شد و لیسانس ریاضی گرفت. - اخذ مدرک لیسانس در رشته ریاضی از دانشگاه تهران - ۱۳۴۳ - فوق لیسانس آمار ریاضی(برنامه ریزی آموزشی)، دانشگاه تهران ۱۳۴۵ - دکترای تحقیقات آموزشی از دانشگاه شیکاگو و پیتسبورگ (پنسیلوانیا) در سال ۱۳۵۳ - دارای دانشنامه آمارشناسی از مؤسسه آمار هندوستان - دارای دانشنامه عالی برنامه ریزی آموزشی از مؤسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی در پاریس (IIEP) در سال ۱۳۵۰

همسر و فرزندان : دکتر بازرگان هرندی متاهل و دارای یک فرزند می باشد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : عباس بازرگان هرندی اولین دبیر انجمن پژوهش های آموزشی ایران و عضو هیأت مدیره آن ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۲ بوده است. - حضور در سازمان بین المللی کار، یونسکو و برنامه عمران سازمان ملل متحد به عنوان مشاور فنی ارشد در کشورهای آفریقایی و آسیایی - نماینده و عضو هیأت ممیزه دانشگاه تهران به انتخاب دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی - نماینده دانشکده علوم تربیتی در شورای انتشارات دانشگاه - عضو منتخب انجمن بین المللی آمار [international statistical institute] - مشاور ارشد سازمان جهانی کار از سال ۱۳۶۴-۱۳۶۹ - مشاور تحقیقاتی وزیر آموزش و پرورش از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰ - مدیر کل دفتر نظارت و ارزیابی دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۲ - دبیر شورای گسترش اموزش عالی در سال ۱۳۵۸ - جانشین رئیس موسسه تحقیقات برنامه ریزی معلمی -آموزشی در سال ۱۳۵۹ - سرپرست مرکز سیاست علمی (وزارت علوم و آموزش عالی) از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۳ - عضو انجمن تحقیقات آموزشی آمریکا [AERA] از ۱۳۵۳ تاکنون - عضو انجمن ارزیابی آمریکا [AEA] از ۱۳۶۵ تا امروز - عضو شورای تحقیقات مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزشی - عضو شورای ارزشیابی مدارک تحصیلی خارج از کشور

فعالیتهای آموزشی : عباس بازرگان هرندی مدرس دانشگاه های تهران از سال ۱۳۷۴ تا کنون بعنوان استاد گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه، شهیدبهشتی، بوعلی سینا، تربیت مدرس و علامه طباطبایی در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری است. عنوان دروس ارائه شده توسط دکتر بازرگان به قرار زیر است: تدریس روشهای تحقیق پیشرفته،در دوره های دکترای مدیریت ،مدیریت آموزشی تدریس روشهای تحقیق در دوره های تحصیلات تکمیلی تدریس روشهای آماری در علوم رفتاری وی از اقدامات ارزشمند او، شرکت در شکل گیری و تأسیس رشته های جدید تحصیلی و مراکز مهم علمی بوده است. زمانی که او در خردادماه ۵۳ پس از دریافت دکترای خویش در رشته تحقیقات آموزشی از دانشگاه پیتسبورگ، به ایران بازگشت و بلافاصله در مقام استادیار مشغول به ارائه خدمات شد، فوق لیسانس رشته اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی را به تصویب رساند و به عمل درآورد که دو سال پس از آن، رشته نامبرده به عنوان اولین رشته اندازه گیری و ارزشیابی کشور تأسیس شد و تعداد ۲۰ نفر دانشجو در آن رشته ثبت نام کردند که اغلب فارغ التحصیلان این رشته، هم اینک در هیأت علمی دانشگاه ها یا سمت های دیگر علمی نقش های تعیین کننده ای ایفا می کنند. همچنین رشته تحقیقات آموزشی را در سطح کارشناسی ارشد در دانشکده

روانشناسی و علوم تربیتی تهران بنیان گذاشت و پس از تدوین برنامه این رشته در سال ۱۳۷۰، با طی کردن مراحل قانونی سرانجام در سال ۷۵ و در همان دانشگاه تأسیس شد. علاوه بر این، رشته دکترای سنجش آموزش را طراحی کرده و اظهار امیدواری می کند در آینده نزدیکی به پذیرش دانشجو در این رشته اقدام شود. رشته سنجش آموزش به ارزیابی کیفیت آموزش، آزمون سازی و امور آموزش سنجی در نظام آموزشی کشور بسیار کمک می کند. بازرگان از افرادی بوده که قدم های اولیه را برای ایجاد پژوهشکده تعلیم و تربیت برداشته است. اما بخش اعظم شهرت و اعتبار علمی او برمی گردد به آفرینش طرح ارزیابی درونی که تا این زمان هیچ کس به اندازه او برای بهره وری و ارتقای این طرح زحمت نکشیده و عرق نریخته. هنگامی که از سال ۷۴ سلسله فعالیت هایی در راستای افزایش کیفیت آموزش عالی کشور آغاز شد، برای دستیابی هرچه سریع تر و بهتر به این نیاز علمی کشور، در سال ۷۵ طرح ارزیابی درونی تدوین شد که برای شروع کار، این طرح به طور آزمایشی در شش گروه دانشگاهی مستقر در دانشگاه علوم پزشکی به اجرا درآمد. گویا این طرح از اهمیت ویژه ای برخوردار است که دکتر بازرگان با حساسیت و علاقه بالایی درباره آن سخن می گوید: «طرح ارزیابی درونی به شکل آزمایشی ابتدا در گروه تغذیه و بیوشیمی، روماتولوژی، گروه لثه دانشکده دندانپزشکی، گروه پزشکی داخلی در دانشگاه شهید بهشتی در بیمارستان شهدای تجریش ، گروه زنان همان دانشگاه و گروه پزشکی داخلی دانشگاه علوم پزشکی کرمان به اجرا درآمد. با گذشت یک سال از اجرای این طرح، وقتی نتایج ارزیابی را مورد بررسی قرار دادیم، آنقدر نتیجه ثمربخش بود که گروه پزشکی داخلی بیمارستان شهدای تجریش به دریافت تشویق نامه از طرف وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی نائل آمد. «ارزیابی درونی» کیفیت خودش را به سطحی رسانده بود که مورد توجه مسؤولان واقع شده بود. از این رو، وقتی طرح مذکور در وزارت بهداشت و درمان به این سطح از اثربخشی رسید، وزارتخانه تصمیم گرفت نتایج طرح را مورد نظر قرار داده و ارزیابی درونی را به عنوان یک چارچوب بررسی و ارتقای کیفیت در همه دانشگاه های علوم پزشکی به اجرا درآورد. بنابراین از سال ۷۶ به بعد، دانشگاه های علوم پزشکی، طرح ارزیابی درونی را مورد تفحص قرار دادند و سعی کردند در این امر ساختارسازی کنند. خوشبختانه سه سال بعد، دانشگاه های جامع یعنی دانشگاه های غیرعلوم پزشکی نیز به اهمیت این طرح پی بردند و آنها هم سعی کردند در خود ارزیابی درونی داشته باشند.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : عباس بازرگان هرندی پایه گذار نظام اطلاعات آماری آموزش عالی کشور در مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی آموزشی و مؤسس انجمن پژوهش های آموزشی ایران ۱۳۷۸ بوده است و همینطور بازرگان از افرادی بوده که قدم های اولیه را برای ایجاد پژوهشکده تعلیم و تربیت برداشته است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : - عضو هیأت تحریریه فصلنامه بین المللی HIGHER EDUCATION POLICY - عضو انجمن بین المللی علم آمار [ISI] - عضویت در هیأت تحریریه فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، نوآوری های آموزشی، فصلنامه تعلیم و تربیت، مجله روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران و...

جوائز و نشانها : - برنده جایزه کتاب سال دانشگاهی در سال ۱۳۸۱ - دریافت لوح تقدیر بمناسبت :فرایند طراحی و اشاعه الگوی در کیفیت دانشگاهی در ایران (از سال ۱۳۷۵ تا کنون)

چگونگی عرضه آثار : تألیف و ترجمه بیش از ۱۵ جلد کتاب از آثار عباس بازرگان هرندی است . بازرگان در حدود هفتاد مقاله علمی منتشره در نشریات بین المللی دارد که از پراهمیت ترین آنها مقاله ای است در رابطه با آموزش سنجی یا پداگومتریکس که کلمه «پداگومتری» را چند سال قبل، در یکی از کنفرانس های بین المللی آموزش آمار، نخستین بار بازرگان ارائه کرده است. فعالیت های علمی ـ تحقیقی بازرگان چنان دایره وسیعی رادربرمی گیرد که ذکر همه آنها در این مجال نمی گنجد. با این همه عدم اشاره به پاره ای از آنها و یادآوری آرا و نظرات او، شاید به نوعی اجحاف نه در حق دکتر بازرگان، که جامعه علمی ایران زمین باشد. به عنوان مثال او تاکنون طرح های پژوهشی بسیاری را مورد اجرا گذاشته است که از مهمترین آنها، «ترکیب و توزیع

نیروی انسانی کارآزموده در کشورهای گامبیا، اوگانـدا و تانزانیا» بوده است. اجرای این طرح مربوط به زمانی است که بازرگان در کشورهای آفریقایی و آسیایی، در سـمت مشاور فنی ارشد در تدوین و اجرای طرح های آماری و برنامه ریزی توسـعه منابع انسانی مشارکت داشته است. به واسطه کوشش هایی که در اندونزی شکل گرفت، بازرگان کتاب «سیمای تحقیقات آموزشی در اندونزی» را در سال ۱۳۷۰ تألیف و منتشر کرد. در ادامه طرح های پژوهشی او باید از این طرح ها یاد کرد: ارزیابی فرصت های آموزشی بین المللی در کشور سودان، برابری فرصت های آموزشـی در دانشـگاه تهران، رابطه آموزش و اشتغال در بخش غیرمتشکل شهر تهران، کیفیـت در آمـوزش عـالی و عوامـل مرتبـط بـا آن و نقش ارزشـیابی درونی در افزایش کیفیـت آمـوزش عـالی پزشـکی.

آثار :

۱ ارزشیابی آموزشی: مفاهیم، الگوها و فرآیند عملیاتی

ویژگی اثر : تألیف ، کتاب برگزیده دانشگاهی در)،???? ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

۲ برنامه ریزی استراتژیک در نظام آموزشی : بازاندیشی، بازسازی ساختارها، باز آفرینی

ویژگی اثر : انتشارات مدرسه (ترجمه)

۳ به سوی یادگیری بر خط (الکترونیکی) گذار از تدریس سنتی و راهبردهای ارتباطی آن

ویژگی اثر : انتشارات آگه (ترجمه)

۴ چارچوب و راهنمای تدوین گزارش ارزیابی درونی در سطح گروه آموزشی ۱۳۸۳

ویژگی اثر : تالیف: بازرگان و همکار ، ناشر: سازمان سنجش آموزش کشور

۵ روش های تحقیق در علوم رفتاری

ویژگی اثر : تالیف : بازرگان وهمکاران ، ناشر: آگه

۶ فرآیند اجرای ارزیابی درونی در گروههای آموزشی دانشگاهی (راهنمای عملی)

ویژگی اثر : تالیف: بازرگان وهمکاران

بلاغی، محمدجواد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

در روز چهارشـنبه ای از مـاه رجب ، در یکی از محله هـا نجف (محله براق) در خانه دانشـمند عامل و روحانی فاضل ، علامه شـیخ حسن بلاغی ، سـتاره ای چشم به جهان گشود که امید آن می رفت تا گمشدگان وادی شب گون نادانی را به کرانه های صبح امید رساند. این نورسیده را محمد جواد نام نهادند. و بدین سان در سال ۱۲۸۲ ق . خداوند نعمتی دیگر به جامعه شیعه عنایت کرد.

آل بلاـغی یکی از خانـدانهای نجیب ، شـریف و قـدیمی شـهر نجف بوده انـد. این دودمـان پـاک بسان چشـمه ای پربرکت همواره جوشیده و طراوت بخشیده اند و تشنگان را سیراب کرده و همگی به جلال و بزرگی در علم و ادب شهرت داشته اند.

جرعه نوش علم و معرفت .

محمـد جواد پس از آنکه نشو و نما یافت و دوران کودکی را پشت سـر گـذاشت در بوسـتان همیشه سبز حوزه قدم نهاد و شاگردی آن مکتب گردیـد. علوم مقـدماتی را در حضور نورانی علمـای نجف فراگرفت و تـا ۲۴ سـالگی از اساتیـد بزرگ آن حوزه عظیم ،

استفاده های علمی و معنوی فراوانی برد.

روان پـاک بلاغی که شـیفته کسب معارف و درک فضایل بود او را در سال ۱۳۰۶ ق . مجبور به ترک زادگـاهش کرد و او با دلی مالامال از عشق و علاقه به فراگیری دانش و خودسازی ، وارد شـهر مقـدس کاظمین شد تا بتواند در سایه اندیشه های بلند آن دیار، به اهداف عالیه اش نایل آید.

ایشان شـش سال از عمر مبارکش را در این شـهر صـرف تحصـیل و تهذیب نمود و تا سال ۱۳۱۲ ق . در کاظمین مانـد. او در همان شهر با خانواده شریف عالم بزرگوار سید موسی جزایری وصلت نمود.

در سـی سالگی به زادگاهش نجف اشـرف بازگشت و در درس سـرآمدترین اسـتوانه های علمی و عملی عصر خویش حاضر شد و سرزمین سبز فکرش را با زلال آبهای با صـفای آن حوزه طراوت بخشـید و مـدت ۱۴ سال در این دانشـگاه بزرگ اسلامی ماند و از باغ و بوستانهای نجف خوشه های فراوان علم و معنویت چید.

شیـخ محمد جواد بلاغی که سالهای متمادی را در پی علم و عمل گذرانده بود در سال ۱۳۲۶ ق . وارد شهر مقدس سامرا شد و در درس مرجع مجاهـد و رهبر انقلابی ، میرزا محمـد تقی شـیرازی شـرکت جست و ده سال بر سـفره علمی این مجتهـد سترگ و بیدار مهمان بود و با استفاده از جنبه های روحی و معنوی آن بزرگوار، خویشتن را تقویت کرد.

این دانشمند وارسته آنچنان شیفته دانش و یاد گرفتن بود که تا ۵۴ سالگی در درس میرزای شیرازی شرکت نمود.

راهنمایان رهرو خوبیها

اندیشمندان و فرزانگانی که علامه بلاغی در حضور نورانی آنان نشست و آموخت عبارت اند از:

۱. فقیه بزرگوار شیخ محمد طه نجف (متوفی ۱۳۲۳ ق .)

۲. فقیه محقق حاج آقا رضا همدانی (متوفی ۱۳۲۲ ق .)

۳. عالم و اصولی مدقق شیخ محمد کاظم خراسانی (متوفی ۱۳۲۹ ق .)

۴. علامه فقیه سید حسن صدرالدین کاظمی (متوفی ۱۳۵۴ ق .)

۵. فقیه بزرگ شیخ محمد حسین مامقانی (متوفی ۱۳۲۳ ق .)

۶. علامه محدث میرزا حسین نوری (متوفی ۱۳۲۰ ق .)

۷. فقیه عالیمقام سید محمد حسن هاشم هندی غروی (متوفی ۱۳۲۳ ق .)

۸. مرجع مجاهد میرزا محمد تقی شیرازی (متوفی ۱۳۳۸ ق .)

پیوند دانش و مبارزه

این متعهـد وظیفه شـناس از تبـار روحانیتی بیـدار و آگاه بود که در پی اسـتقلال طلبی کشور عراق از یوغ اسـتعمار انگلیس در سال ۱۳۳۶ ق . - برای بـار دوم - آهنگ شـهر کاظمین کرد و در جرگه جهاد و دفاع از ثغور اسـلامی حضور یافت و به صف مجاهـدان پیوست .

آینده ساز دلسوز

اینک نام تنی چند از پروردگان آن فقیه آینده ساز را ذکر می نماییم .

۱. آیهٔ الله العظمی آقای سید شهاب الدین مرعشی نجفی (متوفی ۱۴۱۱ ق .)

۲. آیهٔ الله العظمی حاج سید ابوالقاسم خویی (متوفی ۱۴۱۴ ق .)

۳. آیهٔ الله العظمی آقای حاج سید هادی میلانی (متوفی ۱۳۹۵ ق .)

۴. علامه ادیب آقای میرزا محمد علی اردوبای نجفی (متوفی ۱۳۸۰ ق .)

۵. علامه سید محمد صادق بحرالعلوم (متوفی ۱۳۹۰ ق .)

۶. آیة الله شیخ محمد رضا آل فرج الله نجفی (متوفی ۱۳۸۶ ق .)

۷. آیة الله شیخ محمد مهدوی لاهیجی (متوفی ۱۴۰۳ ق .)

۸. آیة الله شیخ نجم الدین جعفر عسکری تهرانی (متوفی ۱۳۹۵ ق .)

۹. حاج شیخ ذبیح الله محلاتی (متوفی ۱۴۰۵ ق .)

۱۰. آیة الله حاج شیخ محمد رضا طبسی نجفی (متوفق ۱۴۰۵ ق .)

۱۱. میرزا محمد علی مدرس خیابانی

۱۲. استاد ادیب علی خاقانی

۱۳. آیة الله شیخ علی محمد بروجردی (متوفی ۱۳۹۵ ق .)

۱۴. شیخ مهدی بن داوودالحجار (متوفی ۱۳۵۸ ق .)

۱۵. علامه محقق حاج شیخ مجتبی لنکرانی نجفی

۱۶. آیة الله سید صدرالدین جزایری (متوفی ۱۳۸۸ ق .)

۱۷. شیخ ابراهیم بن شیخ مهدی قریشی

۱۸. شیخ مرتضی مظاهری نجفی

۱۹. آیة الله سید مرتضی لنگرودی (متوفی ۱۳۸۳ ق .)

۲۰. علامه میرزا محمد علی ادبی تهرانی

تراوش قلم

آثار سبز او در زمینه های فقه ، تفسیر، تاریخ ، اصول فقه ، عقاید و رد یهود و نصارا و مادیون و بابیت و بهائیت تدوین یافته است . نشانه های ماندگار ایشان عبارت است از:

۱. تفسیر آلاءالرحمن ۲. رساله ای در پاسخ به پرسشهایی که از جبل عامل برای ایشان فرستاده و در آن شبهاتی درباره قرآن نموده بودند ۳. الرحلة المدرسیة یا المدرسة السیارة ۴. الهدی الی یدن المصطفی ۵. التوحید والتثلیث ۶. اعاجیب الاکاذیب ۷. انوارالهدی ۸. البلاغ المبین ۹. نصایح الهدی ۱۰. المسیح و الانجیل ۱۱. نسمات الهدی ۱۲. المصابیح فی بعض من ابدع فی الدین فی القرن الثالث عشر ۱۳. مصباح الهدی ۱۴. نورالهدی ۱۵. مسئلة فی البداء ۱۶. اجوبة المسائل البغدادیة ۱۷. داعی الاسلام و داعی النصرانیة ۱۸. مجموعه از تعلیقه ، حاشیه و رساله های فقهی ، در این میان رساله ای در احکام وضو به چشم می خورد که علامه خود آن را به زبان انگلیسی ترجمه کرده است . رساله ای درباره اوامر و نواهی در علم اصول . رساله ای در نفی تزویج ام کلثوم با عمربن خطاب . رساله ای درباره عدم اعتبار تفسیر منسوب به امام حسن عسکری علیه السلام . رد بر کتاب ((تعلیم العلماء)) نوشته غلام احمد قادیانی رد بر کتاب ((حیاة المسیح)) نووشته غلام احمد قادیانی رد بر کتاب ((ینابیع الکلام)) . رساله ای در رد جرجیس سائل و هاشم عربی (این چهار رساله در رد شبه های مخالفان اسلام بویژه مبلغان مسیحی نوشته است .)

. رساله ای در رد حسیون (رد بر فرقه قادیانیه است .) داروین و اصحابه .

مهتاب ادب

یکی از ویژگیهای شخصیت علمی علامه بلاغی ، جنبه ادبی ایشان است . او دانشمندی ادیب و ادیبی دانشمند بود. نوشته هایش را با قلم و سبکی ابتکاری و جدید و در قالبهای ادبی و شعر، داستان ، رمان و مناظره به رشته تحریر در آورده و برخی از مسائل عقیدتی و فلسفی را در قالب شعر سروده و شعرش حامل پیام بوده است .

ایشان در ثنا و رثای اهل بیت علیهم السلام چکامه هایی چند سروده است . یکی از آنها را که مرثیه ای برای امام حسین علیه السلام است مرور می کنیم :

یا تریب الخد فی رمض الطفوف

لیتنی دونک نهبا للسیوف یا نصیرالدین اذ عزالنصیر

و حمی الجار اذ عزالمجیر

و شدید الباءس والیوم العسیر

و ثمال الوفد فی العام العسوف

کیف یا خامس اصحاب الکسا

و ابن خیرالمرسلین المصطفی

و ابن ساقی الحوض فی یوم الظماء

و شفیع الخلق فی الیوم المخوف

یا صریعا ثاویا فوق الصعید

و خضب الشیب من فیض الورید

کیف تقضی بین اجناد یزید

ضامیا تسقی بکاسات الحتوف

- ای کسی که گونه هایت در سرزمین کربلا بر خاک گرم افتاد! ای کاش من به جای تو، جایگاه ضربه های شمشیر می شدم .

- ای یاور دین هنگامی که یاران اندک شدند! و ای امید بی پناهان هنگامی که پناه دهندگان کم شدند.

- ای کسی که در روز جنگ و سختی صبر بسیار داری و ای ملجاء وارد شدگان در سالهای خشکی و سخت .

- چه سان است ای پنجمین اصحاب کساء و ای فرزند بهترن رسولان (حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم)

- ای فرزند ساقی حوض (حضرت علی علیه السلام) در روز تشنگی ، شفاعت کننده مردم در روز ترسناک .

- ای کشته افتاده روی زمین و ای کسی که محاسنت با خون گلویت خضاب است .

- چگونه تشنه ماندی بین لشکر یزید، در حالی که سیرابت می کردند از جام مرگها.

چکاد تلاش

آموختن زبانهای خارجی با امکانات محدود آن روز، کاری بسیار مشکل بوده است . علامه بلاغی علاوه بر زبان عربی ، زبانهای عبری ، انگلیسی و فارسی را خوب می دانست و به آنها تسلط داشت و فراگیری آنها به شخصیت علمی ایشان برجستگی ویژه ای بخشیده بود.

درباره چگونگی آموختن زبان عبری چنین نگاشته اند: ((زبان عبری را از یهود دوره گرد آموخته است . در آن روزگار گروهی یهودی در شهرهای عراق بودند که مقداری جنس ، پارچه و امثال آن ، بر دوش داشتند و در کوچه و بازار می گشتند و می فروختند. بلاغی از این فرصت استفاده می کرد و درباره مفردات و جمله بندی زبان عبری از آنان چیزهایی می پرسید. گاه مجبور می شد همه اجناس یک یهودی دوره گرد را بخرد تا از او درباره یک واژه یا ترکیب سخنی بشنود. چون یهودیان در آموختن لغت خود به دیگران بسیار بخل می ورزیدند. بلاغی گاه شیرینی و شکلات می خرید تا اگر بچه ای یهودی ببیند به او بدهد و چیزی از او بپرسد.))

شکوه گمنامی

گمنام زیست و بی هیاهو، ولی نامش در گمنامی اوست و هنرش در اخلاص والایش ...

شکوه گمنامی و حماسه اخلاص او در شعار معروفش تجلی کرده که می فرمود:

((انی لا اقصد الا الدفاع من الحق لا فرق عندی بین ان یکون باسمی او اسم غیری .)): من جز دفاع از حق انگیزه ای نداشتم . بنابراین هیچ فرقی نیست که کتاب به نام من یا نام دیگری منتشر شود.

اسوه زهد

درباره ساده زیستی اش گویند:

((اتاقی کوچک داشت و محقر. در آن جز بوریایی و روفرشی یی که بر آن می نشست هیچ چیز نبود. در زمستان وسایل گرم کردن و در تابستان وسایل سرد کردن نداشت ؛ با اینکه مزاجی ضعیف داشت و بیمار بود. با این احوال ، هیچ گاه از این اتاق بیرون نمی رفت مگر برای نیازهای ضروری .))

بحقیقت که ایشان با بی پیرایگی اش اسوه برجسته زهد و پارسایی بود.

خنیاگر بیداری

حیاتش ترکیبی از دو عنصر عقیده و جهاد بود و حرکتش بر مبنای این دو عنصر هیچ گاه گوشه نشینی را نگزید و آرام نگرفت و پیوسته حریت آمیخته با حیات را بر سر و روی جامعه اسلامی می پاشید و خوابهای گران را بر می آشفت گویند:

((برخی از بهائیان جاسوس استعمار در محله ای در بغداد، مکانی را به نام حظیره برای اجتماع خود بنا نهادند. بلاغی با شنیدن این خبر دیگر آرام نگرفت و استراحت را بر خود روا نداشت تا با مراجعه به دادگاه و قانون آنان را به ترک آن محل واداشت و پس از مدتی آنجا را به مسجدی تبدیل کرد و در آن نماز و شعایر حسینی اقامه می شد.))

این روحانی آگاه ، مرز و بوم را همواره نگهبان بود و برای بیدار ساختن جامعه دل می سوزاند و تمام هستی خود را فدای خدمت به حق و خلق کرد.

وی برای چاپ کتاب ((الهدی)) (در رسوا سازی خدعه ها و توطئه های مبلغان مسیحی) پولی نداشت . بناچار هر چه در خانه داشت به قیمت ارزان فروخت و کتاب را به چاپخانه فرستاد تا خداوند اندک اندک اثاثیه خانه و زندگانی وی را فراهم ساخت .

آخرین هجرت

آسمان شهر غم رنگ بود و اندوهبار. اشک هجران بر گونه های شهر جاری بود. زیرا خورشید اندیشه ای رو به غروب بود که هفتاد سال در آسمان علمی شیعه نور بخشیده بود. تقویم عمری رو به پایان می شد که برگ برگ وجودش را وقف خدمت کرده بود.

باد خزان بر باغ پرشکوفه رادمردی وزیدن گرفته بود که سراسر عمرش بهار بود و بیداری فصل فراق در گوش جان علامه آهنگ وداع می نواخت و نسیم ((ارجعی)) جانان در بوستان جانش وزیدن داشت و در حیاط ((حیاتش)) می رفت که با قفل مرگ بسته شود. او که عمری در وادی رضای حق قدم و قلم زد اکنون مجنون صفت مشتاق نوشیدن جام وصال بود.

سرانجام این چکاد تعبد و تخصص ، فقیه و ادیب فرزانه و مجاهد زاهد، شب دوشنبه بیست و دوم شعبان ۱۳۵۲ ق . ندای حضرت دوست را لبیک گفت و مرغ جانش با کوله باری از خدمت و خوبی و افتخار به سرای ابدی پر کشید و در آستان دوست جای گرفت . خاکیان را در سوگ و عرشیان را در سرور نشاند. حوزه های علمیه - بویژه طلاب نجف - در این فقدان ، غرق در ماتم شد. پس از تجلیل و تشییع ، پیکر پاکش را در حجره جنوبی سوم در سمت غربی صحن مبارک حضرت علی علیه السلام ، در کنار آرامگاه جواد بن محمد حسینی (مؤ لف کتاب مفتاح الکرامه) به خاک سپردند.

روحش شاد، راهش سبز و پر رهرو و تربتش از شمع رضای جانان نورانی باد. آثار: ۱. تفسیر آلاءالرحمن

۲. الرحلة المدرسیة یا المدرسة السیارة

۳. الهدی الی یدن المصطفی

۴. التوحید والتثلیت

۵. اعاجیب الاکاذیب

۶. انوارالهدی

۷. البلاغ المبین

۸. نصایح الهدی

۹. المسیح و الانجیل

۱۰. نسمات الهدی

۱۱. المصابیح فی بعض من ابدع فی الدین فی القرن الثالث عشر

۱۲. مصباح الهدی

۱۳. مسئلة فی البداء

۱۴. نورالهدی

۱۵. اجوبة المسائل البغدادیة

۱۶. داعی الاسلام و داعی النصرانیة

۱۷. رساله ای درباره اوامر و نواهی در علم اصول

۱۸. رساله ای در نفی تزویج ام کلثوم با عمربن خطاب

۱۹. رساله ای درباره عدم اعتبار تفسیر منسوب به امام حسن عسکری علیه السلام

۲۰. رد بر کتاب ((تعلیم العلماء))

۲۱. رد بر کتاب ((حیاة المسیح))

۲۲. رد بر کتاب ((ینابیع الکلام))

۲۳. رساله ای در رد جرجیس سائل و هاشم عربی

۲۴. رساله ای در رد حسیون

بنوموسی

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س سوم ق)، منجم، ریاضیدان. بنوموسی شهرت سه برادر به نامهای، محمد، احمد و حسن است که اصلا اهل خراسان و از علمای معروف ریاضی، نجوم و مکانیک بودند که در بغداد به سر می‌بردند. بزرگترین آنها محمد بود که در سال ۲۵۹ ق درگذشت. سه برادر به دستور مأمون نزد اسحاق بن ابراهیم مصعبی درس خواندند و در جوانی با دانشمندان حوزه علمی بغداد نشست و برخاست داشتند. سه برادر به اتفاق هم برای به دست آوردن علوم یونانی از هیچ تلاشی دریغ نورزیدند و حتی به بذل مال و عطایا در این راه پرداختند. در هندسه بیش از دیگر علوم مهارت داشتند. هر سه برادر تحت نام بنی‌منجم نیز شهرت داشتند. حنین بن اسحاق و ثابت

بن قرهٔ برای این بنوموسی کار می‌کردند. ابوریحان بیرونی قول بنوموسی را در رصد موثق‌تر از بطلمیوس و خالد بن عبدالملک مروروذی می‌داند. قفطی خاندان بنوموسی را در علم هندسه سرآمد همه می‌داند. آثار چند از این برادران به جای مانده است، از جمله: «معرفهٔ مساحهٔ الاشکال البسیطه والکریهٔ»؛ «کتاب الحیل (مکانیک)»؛ «تحریر مخروطات ابلوینوس»؛ «کتاب مخروطات»؛ «کتاب حرکات الافلاک»؛ «کتاب الجزء».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۲۲۷ –۲۲۴)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۹۳ –۵۹۰، ۴۳۲ –۴۳۱)، دایرهٔالمعارف فارسی (۴۵۵/۱)، ریحانه (۴۸۲ –۴۸۰ /۸)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۵۳ –۱۴۷)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۲۹۶ –۲۹۱)، سیرالنبلاء (۳۳۹ –۳۳۸ /۱۲)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۴۸۹ –۴۸۷)، لغت‌نامه (ذیل/ بنوموسی)، معجم‌المؤلفین (۲۹۷/۳) مقدمه بر تاریخ علم (۶۵۲/۱)، الوافی بالوفیات (۸۵ –۸۴ /۵)، وفیات الاعیان (۱۶۳ –۱۶۱ /۵)، هدیهٔالعارفین (۱۷ –۱۶ /۲).

بوران

قرن:۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

صفر ۲۷۱ –۱۹۲ ق، از زنان هوشمند و با تدبیر و منجم. وی دختر حسن بن سهل (۲۳۶ ق) وزیر معروف مأمون (۲۱۸ –۱۹۸ ق) خلیفه عباسی بود. پس از اینکه مأمون، فضل بن سهل (۲۰۲ ق) وزیر باتدبیر خود را کشت برای دلجویی از خانواده وی، برادرش حسن را به وزارت برگزید و دختر او، بوران را به همسری گرفت. راجع به جشن باشکوه مأمون و بوران داستان‌های زیادی نقل شده که برخی افسانه‌آمیز به نظر می‌رسد. به نوشته منابع تاریخی به جز جشن ازدواج هارون‌الرشید (۱۹۳ –۱۷۰ ق) و همسرش زبیده، تا آن زمان چنان جشنی در میان اعراب و ایرانیان برپا نشده بود.

ازدواج آن دو در سال ۲۰۲ ق در فم‌الصلح بود اما زفافشان در رمضان سال ۲۱۰ ق واقع شد. درباره هوش و فراست بوران نیز داستان‌های متعددی نوشته شده است از جمله آنکه بوران در مهرش مقرر کرده بود که چون بر مأمون وارد شود، وی تمام قد در برابرش بلند شود. مأمون نیز تا زمانی که حسن بن سهل زنده بود عمل می‌کرد. روزی که حسن درگذشت مأمون خبر مرگ او را از بوران پنهان داشت. چون بوران بر او وارد شد مأمون برنخاست. ناگهان بوران فریادی کشید و گفت: پدرم مرد. مأمون گفت: از کجا دانستی پدرت مرد؟ گفت: از اینکه مرا احترام نکردی و برایم برنخاستی. غذای معروف بورانی– که اعراب آنرا بورانیه می‌گویند– منسوب به بوران است. وی در نجوم و ریاضیات مهارت فراوان داشت.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: اعلام‌النساء، ۱۵۹ / ۱؛ تذکرهٔالخواتین، ۶۸ –۶۷؛ خیرات حسان، ۸۰ / ۱؛ دایرهٔالمعارف فارسی، ۴۶۰ / ۱؛ دایرهٔالمعارف تشیع، ۶۲۷ –۶۲۶ / ۳؛ ریاحین‌الشریعه، ۹۳ –۸۳ / ۴؛ زنان سخنور، ۵۴ –۴۹.

بوزجانی، ابوالوفا محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۸۷ -۳۲۸ ق)، ریاضیدان و منجم. از مردم بوزجان نیشابور بود. وی تحصیلات ریاضی خود را در نیشابور نزد ابوعمر المغازلی و ابوعبداللّه محمد بن عنبر فراگرفت و در جوانی به عراق رفت و در بغداد سکونت گزید و تا مرگش در همین شهر ساکن بود و به تألیفات مهم خود پرداخت. بوزجانی از مترجمان مشهور مکتب ریاضی از یونانی به عربی و از مؤلفان بزرگ روزگار خود بود. تخصص عمده‌ی وی در هندسه و نجوم بود. از او، آثار متعدد و متنوعی به جای مانده است، از جمله: شرح و تفسیر آثار ریاضیدانان قدیم مانند ذیوفنطس، ابرخس، بطلیموس و خوارزمی؛ کتاب «المجسطی» مشتمل بر هفت جز؛ کتاب «فی ما یحتاج الیه الکتاب و العمال من علم الحساب»؛ «کتاب الکامل» و «کتاب الهندسه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۴۴/۷)، بوزجانی نامه، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۴/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۹۳ -۳۹۲)، تاریخ موسیقی (۱۵۴/۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۰۵، ۲۹۳، ۲۲۲، ۵۲)، ترجمه صوان‌الحکمه (۴۸)، دانشنامه ایران و اسلام (۹۹۷ -۹۹۶ /۷)، دایرةالمعارف فارسی (۲۸/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی (۱۶۹ -۱۵۴)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان اسلامی (۳۰۵ - ۲۹۶ /۱)، سرآمدان فرهنگ (۹۲/۱)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۵۰۶ -۵۰۵)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۰۷ -۱۰۶)، الکامل (۳۸۷/۷)، الکنی والالقاب (۹۷/۲)، کشف‌الظنون (۱۷۱۸، ۱۴۷۲ -۹۶۸)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوالوفا)، معجم‌المؤلفین (۳۰۹/۱۱)، وفیات الاعیان (۱۶۸ -۱۶۷ /۵)، هدیةالعارفین (۵۶ -۵۵ /۲).

بیرجندی، نظام‌الدین، عبدالعلی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۹۳۴ ق)، ریاضیدان، منجم و محدث، حنفی. معروف به فاضل بیرجندی. خواندمیر وی را جامع اصناف علوم محسوس و معقول و حاوی انواع مسایل فروع و اصول در علم نجوم و حکمیات می‌داند. وی ریاضی و حکمت را نزد منصور بن معین‌الدین کاشانی و علم حدیث را نزد خواجه حافظ غیاث آموخت، و از استادانی چون کمال‌الدین شیخ حسین القنوی، سیف‌الدین احمد بن سعدالدین مسعود تفتازانی و کمال‌الدین مسعود شروانی بهره برد. تاریخ وفات او «در تاریخ نظم و نثر» و «کشف الظنون» سال ۹۱۱ ق نوشته شده است. برخی از آثار وی: «شرح الفوائد البهائیه» عمادالدین بغدادی، در حساب؛ «شرح شمسیه فی الحساب»؛ «شرح بیست باب در معرفت اسطرلاب»؛ «رساله تشریح در پرگار»؛ «شرح تحریر مجسطی»؛ «شرح زیج الغبیگ»؛ «شرح زبدة الاصول»؛ «شرح تذکره خواجه نصیرالدین طوسی»، در هیئت؛ «شرح النقایة» مختصر «الوقایة»؛ رساله «الابعاد و الاجرام»؛ «بیست باب»، در معرفت تقویم.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۰/۸)، بهارستان آیتی (۲۰۷ -۲۰۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۷ -۳۴۴ /۵)، تاریخ نجوم اسلامی (۲۷۶، ۴۱)، تاریخ نظم و نثر (۸۰۷ -۸۰۶، ۳۸۵ -۳۸۴، ۲۸۳)، حبیب السیر (۶۱۶، ۶۱۵ /۴)، دایرةالمعارف فارسی (۴۸۶/۱)، الذریعه (۲۵۶/۲۵، ۲۱۶/۲۰، ۵۵/۱۳، ۲۷/۴، ۱۸۸/۳، ۷۱/۱)، ریحانه (۳۰۴/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۷۵ -۱۷۳)، کشف الظنون (۱۹۷۱، ۱۸۲۶، ۱۲۹۶، ۳۹۲، ۴۱)، الکنی و الالقاب (۱۱۲/۲)، لغت‌نامه (ذیل/ بیرجندی)، مؤلفین کتب چاپی (۸۸۹/۳)، معجم المؤلفین (۲۶۶/۵)، هدیة الاحباب (۱۱۰)، هدیة العارفین (۵۸۶/۱).

بیرشک، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

احمد بیرشک، فرزند محمد در سال ۱۲۸۵ در تهران زاده شد. تحصیلات اولیه را نزد پدر خویش فراگرفت، سپس در سال ۱۲۹۶ به مشهد عزیمت کرد و در مدرسه احمدیه مشغول تحصیل شد. در سال ۱۳۰۰ به تهران آمد و در مدرسه آلیانس فرانسه به تحصیل ادامه داد و فرانسه را به نیکی فراگرفت و از همان ابتدا به ترجمه کتاب‌های فرانسوی مشغول شد. پس از فراغت از تحصیل مدتی رئیس اداره استخدام شهرستان‌ها در کارگزینی وزارت فرهنگ و مدتی رئیس کارگزینی دانشگاه و بانی و معلم گروه فرهنگی هدف بود. استاد بیرشک تاکنون کارهای تحقیقاتی و فرهنگی بسیاری را به انجام رسانده است و آثار او در دسترس عموم قرار دارد. از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۱ مسئولیت زندگینامۀ علمی دانشوران در شرکت انتشارات علمی و فرهنگی به عهده ایشان بود. سپس به کار ویراستاری کتابهای دانشگاهی و غیردانشگاهی پرداخت، در حال حاضر نیز رئیس بنیاد دانشنامۀ بزرگ فارسی است. کتاب "زندگینامه علمی دانشوران "ترجمه احمد بیرشک، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : علوم انسانی

رشته : نویسندگی

والدین و انساب : احمد بیرشک فرزند محمد می‌باشد.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : دوران تحصیل و کودکی احمد بیرشک به دلیل ماموریت‌های پی در پی پدر، دوران پرتلاطمی در زندگی او بوده است. به همین دلیل تحصیلات مقدماتی ایشان پیوسته و منظم نبود.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : احمد بیرشک در ۷ الی ۸ سالگی نزد پدر خود به آموختن زبان فارسی از کتاب گلستان فارسی و پس از آن زبان فرانسوی پرداخت. در ۱۲۹۶ به مشهد رفته و در مدرسه احمدیه این شهر مشغول تحصیل شد و پس از گذشت سه ماه بنا به تشخیص مدیر مدرسه (میرزا حسین خانزاده) از کلاس چهارم به کلاس پنجم ارتقاء یافت. مرحله دوم تحصیلات ایشان به سال ۱۳۰۰ آن هم در مدرسه آلیانس فرانسه تهران بود، لیکن مجدداً به علت نبوغ و استعداد وافر پس از گذراندن یک دوره امتحانات، بنا به تشخیص «مسیو مرل» مدیر مدرسه به کلاس ششم و مجدداً دو الی سه ماه پس از آن به کلاس سوم و دوم یعنی کلاس ما قبل آخر ارتقاء یافت. استاد در سال ۱۳۰۶ به تهران بازگشت. در این سال وی تحصیل در کلاس سوم متوسطه را با موفقیت به پایان برد و بلافاصله در تابستان ۱۳۰۷ شخصاً اقدام به مطالعه کتاب‌های کلاس چهارم و در پایان همان سال توفیق ورود به کلاس پنجم را پیدا نمود. سال پنجم تحصیل استاد در مدرسه شرف بود که مجدداً در تابستان کلاس ششم را خواند. استاد بیرشک پس از پایان دوره متوسطه، در مهر ۱۳۰۸ وارد دارالمعلمین شد و در رشته ریاضیات تحصیلات خود را ادامه داد. در سالهای ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰ چند ماه در انگلستان و آمریکا به مطالعه در روشهای آموزش و پرورش گذراند.

خاطرات و وقایع تحصیل : احمد بیرشک یاد می‌کند از روزی که زبان فرانسه را تازه آموخته بود، او می‌گوید: «در همان سال‌های ۱۲۹۲-۱۲۹۳، آنوقت‌ها چند تا لغت یاد گرفته بودم گوشه طاقچه کتاب فرانسه‌ای بود که تصمیم گرفتم آن را ترجمه کنم. رفتم کتاب را آوردم و شروع کردم به ترجمه چهار، پنج سطر اولش. در سطر دوم از «کور سوپریور» (بالاترین کلاس) صحبت می‌کرد. من می‌دانستم که «کور» با املاء دیگر یعنی حیاط، «سوپریور» هم یعنی عالی، بنابراین ترجمه کردم: حیاط عالی. البته بعد از اینکه سه، چهار سطر جلو رفتم متوقف شدم. نکته جالب اینکه من در چنین سنی تصمیم داشتم کتاب ترجمه کنم.» احمد بیرشک به دلیل

هوش و استعداد قابل توجهش، بعضی از کلاس‌ها را جهشی و به سرعت طی نمود. بیرشک از دوره ابتدایی خود چنین تعریف می کند: «بعد از اینکه سه ماه در کلاس چهارم بودم به پدرم گفتم: آقاجان این کلاس برای من کم است، من اینهایی را که می گویند می‌دانم. شب که آقای مدیر به خانه ما آمد پدرم گفت: آقای مدیر! احمد خان می گوید این کلاس برای من کم است. [آقای مدیر] گفت: خوب امتحانش می کنیم، اگر بلد بود می‌بریم کلاس پنجم. بنابراین بعد از سه چهار ماه از کلاس چهارم به کلاس پنجم رفتم.» بیرشک دوره تحصیل در مدرسه آلیانس را نیز به همین ترتیب طی نمود. او در این مدرسه از «مسیو مرل» مدیر مدرسه که فرد بداخلاقی بود تقاضا نمود وی را از کلاس هفتم به کلاس ششم منتقل نماید، مسیو مرل از جسارت بیرشک در بیان خواسته خود خوشش آمد و از طریق آزمون، او را به کلاس ششم ارتقاء داد. این روال در دوره‌های بعدی یعنی پنجم، چهارم، سوم و دوم که کلاس‌های ماقبل آخر بودند برای او تکرار شد. سال تحصیلی ۱۳۰۶–۱۳۰۷ برای بیرشک سال بسیار سختی بود، زیرا از ثبت نام در مقطع متوسطه بازمانده بود؛ او تنها امید خود را در ثبت نام در مدرسه شرف می‌دید، به محض مراجعه به آن مدرسه با جواب منفی مدیر مدرسه مواجه شد، اما اصرار او باعث شد که مدیر نام او را بپرسد، بیرشک پس از معرفی نمودن خود توانست مدیر را قانع نماید و بدین ترتیب در آن مدرسه ادامه تحصیل داد. اینکه چرا مدیر مدرسه با شنیدن نام بیرشک، که به قول او یک «آدم دهاتی» بود از او ثبت نام نمود معمایی بود که بیرشک بعدها به آن پی برد. استاد در این باره می گوید: «... در آن ایام در سال سوم، دبیرستان‌های تهران به دنبال این بودند که شاگرد اول تحویل بدهند، مرحوم ذوقی و مرحوم مهران هم برای خاطر دانش‌آموزی به نام عبدالرسول دبیر که می‌خواستند شاگرد اول مدرسه‌شان بشود، دنبال این امتحانات بودند و اسامی شاگرد اول‌ها را شناسایی می کردند، من هم که کاری نداشتم به این کارها آمده و امتحان داده بودم، نه کسی بود که حامی من باشد و نه من احتیاج به حمایت داشتم، بعد اینها رفته بودند و دیده بودند که عبدالرسول دبیر با معدل ۱۵/۸۷ شاگرد اول شده، ولی دو تا ۱۵/۸۷ هست: یکی عبدالرسول دبیر و یکی هم کسی به نام احمد بیرشک؛ این را به خاطر سپرده بودند. این بود که گره از کار بنده گشوده شد ...». در مقطع تحصیلی دانشسرای عالی، معلمی به نام «کابرئیل یارئیر»، به آنها مکانیک درس می‌داد؛ این شخص به دلیل آنکه از نظر علمی در سطح پایینی قرار داشت، شیوه تدریس را رعایت نمی‌نمود و گاه در درس ریاضی، فیزیک تدریس می کرد. استاد بیرشک از این کلاس خاطره‌ای به یاد دارد که بسیار شنیدنی است: «یک روز من قطعه کاغذی را روی میز گذاشتم و روی آن محاوره بین دو دانشجو را نگاشتم: – آیا اینکه به ما تعلیم می‌شود ریاضی است؟ – نه، مسلماً فیزیک است. – اما ما که دانشجوی ریاضی هستیم! – بله، اما استاد ما خیلی فیزیکدان است.» معلم کاغذ را از بیرشک گرفت و بلافاصله شروع به تدریس ریاضی نمود، در امتحان سال آخر با مشخص شدن نتایج، بیرشک متوجه شد که نفر دوم کلاس شده است، زیرا نمره ریاضی هشترودی ۲۰ شده بود و نمره او ۱۴. بیرشک وقتی دلیل امر را از معلم ریاضی خود پرسید، او در جواب گفت: «آیا موضوع کاغذ را فراموش کرده‌اید؟»، و از جیب خود یادداشت بیرشک را بیرون آورد، بعدها «یارئیر» مشوق خوبی برای بیرشک گردید و او را تشویق به ادامه تحصیل در فرانسه نمود، او حتی پیشنهاد داد در صورت موافقت بیرشک، او را به وزیر آموزش و پرورش فرانسه و رئیس دارالمعلمین عالی (اکول نورمال) معرفی خواهد کرد، اما این امر میسر نگردید.

فعالیتهای ضمن تحصیل : احمد بیرشک قبل از آغاز تحصیل در کلاس سوم متوسطه همواره به مطالعه می‌پرداخت، استاد خود در این باره چنین می گوید: «سرمایه بنده از نظر کتاب عبارت بود از یک «دیکسیونر پتی لاروس»، یک کتاب حساب «بازنان» که کتاب بسیار خوبی بود، یک گرامر «کلودوژه» جلد سوم و کتاب معلم ایشان. بعد هم رفتم به یک کتابفروشی روبروی محلی که الآن شهر و روستاست. در خیابان فردوسی، کتابفروشی مادام پازنئود، کتابفروشی فرانسوی. رفتم آنجا دو کتاب داستان خریدم و با این «زرادخانه» مهم! تو سر خودم می‌زدم و تو سر این کتاب‌ها، یعنی طلبه‌وار درس می‌خواندم، مطلب مشکل بود ولی آن قدر می‌خواندم تا بفهمم. »

استادان و مربیان : احمد بیرشک در مورد آموزش‌های دوران کودکی خود چنین می گوید: «تحصیلاتم خیلی مرتب نبوده است. اولین و بزرگترین معلم من پدرم بود. او مرد خودساخته‌ای بود و فرزندانش را هم ساخت ... » مدیر مدرسه ابتدایی استاد، یعنی آقای میرزا عبدالحسین خان (بعدها سلطانزاده) نیزدر ارتقاء وی نقش به سزایی داشته است. تحصیلات ابتدایی و متوسطه استاد بیرشک معمولا به صورت خودآموزی و هر سه ماه یک کلاس بوده است، اما در دوره‌های کوتاه مدت از کلاس معلمانی بهره گرفته است که از میان آنان می‌توان از افراد زیر نام برد: شیخ ابوالقاسم محمودی در دبستان المحمدیه مشهد، بدیع الزمان فروزانفر معلم فارسی کلاس پنجم دبیرستان، شیخ علی اکبر خدابنده (جانشین بدیع الزمان فروزانفر)، میرزا حسن خان مشاور (جانشین شیخ علی اکبر خدابنده، وی پیشکار ولیعهد در سوئیس شد)، سیدمصطفی خان طباطبایی (تحصیل کرده آلمان و پسر سیدمحمد طباطبایی از رهبران مشروطه)، معلم شیمی مصور الممالک، نقاش معروف، موسیو بونو معلم ادبیات فرانسه، موسیو پاریه معلم فیزیک (او در سفر بیرجند کشته شد. استاد در رثای او مقاله‌ای به زبان فرانسوی نوشت که در ستاره جهانی چاپ شد، ۱۳۰۸)، حبیب الله مظفری معلم فرانسه. بیرشک در مورد استادان خود در دانشسرای عالی چنین می‌گوید: «استادانم در دانشسرای عالی عبارت بودند از شادروانان غلامحسین رهنما، دکتر شفق، فروزانفر، دکتر لویی لونگ، گابرییل یارئیر، استادان ریاضی و ژان اتییه استاد زبان ... دکتر لونگ در سه سال دانشسرای عالی، استاد شاخه‌های مختلف ریاضی بود. در نیمه دوم سال آخر گابرئیل یارئیر برای معلمی مکانیک استخدام شد. ... باری آقای یارئیر بسیار خوش هیکل، شیک، خوش لباس، حراف و زبان‌باز بود، اما در قسمت علمی چندان پرمایه نبود. در درس ریاضی اغلب به فیزیک گریز می‌زد و وقتی ایراد می گرفتیم می گفت: من خیلی فیزیکدان هستم.»

هم دوره ای ها و همکاران : از همدوره‌ای‌های تحصیل احمد بیرشک می‌توان غلامحسین صدیقی را نام برد. وی در سال ۱۳۰۱ درکلاس چهارم مدرسه آلیانس فرانسه با وی آشنا گردید. وی همچنین در سه سال دانشسرای عالی با محسن هشترودی نیز همکلاس بود.

همسر و فرزندان : احمد بیرشک در سال ۱۳۱۶ با دختر آقای فرزان ازدواج نمود. اولین فرزند استاد، یعنی خانم دکتر گیتی بیرشک در ۲۷ خرداد ماه ۱۳۱۸ متولد شد. خانم دکتر مهشید بیرشک فرزند دوم ایشان در ۱۹ فروردین ۱۳۲۲ متولد گردیدند، و آخرین فرزند استاد، دکتر بهروز بیرشک در ۱۹ فروردین ۱۳۲۷ به دنیا آمد.

وقایع میانسالی : با توجه به آنکه تجربه تاسیس مدارس به صورت فردی تجربه خوبی دربرنداشت، احمد بیرشک تصمیم به تاسیس مدارسی نمود که به فرد متکی نباشد، انجام این کار مقارن بود با دوره رضا شاه؛ او را به شهربانی احضار کردند و در آنجا سرهنگ پارسا، رئیس اداره اماکن پس از بازرسی او را از انجام این کار برحذر داشت. این مسئله دو سه بار تکرار شد.

زمان و علت فوت : احمد بیرشک سرانجام در عصر روز چهارشنبه ۱۴ فروردین سال ۱۳۸۱ در سن ۹۵ سالگی چشم از جهان فروبست.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : احمد بیرشک در ۱۶ بهمن ۱۳۱۲ به خدمت وزارت «معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه» درآمد و به همین منظور برای تدریس ریاضی، فیزیک، علوم طبیعی و زبان از کلاس اول تا ششم متوسطه به ساری اعزام گردید. وی در این زمان مسئولیت امتحانات را نیز به عهده داشت . بیرشک با توصیه حسن فرزان رئیس کل کارگزینی وزارت معارف، به سمت ریاست استخدام شهرستان‌ها منصوب گردید و از همین سال (۱۳۱۴) تا سال ۱۳۲۰به عنوان مدیر سوم در مدیریت «جامعه لیسانسیه‌های دارالمعلمین عالی» به فعالیت پرداخت. در سال ۱۳۲۰ نیابت انجمن مدارس ایران به استاد بیرشک واگذار گردید، و در سال بعد با استقلال دانشگاه تهران، با اقدام دکتر سیاسی ـ وزیر معارف و رئیس دانشگاه تهران ـ به دانشگاه تهران منتقل و ریاست و کارگزینی آنجا را به عهده گرفت. در سال ۱۳۲۷ گروه فرهنگی هدف تاسیس و ریاست هیئت مدیره و مدیر عامل این مؤسسه گردید. با تعطیل شدن مدارس ملی در سال ۱۳۳۸ بیرشک «انجمن ملی مدارس هماهنگ» را با عضویت گروه‌های فرهنگی هدف،

خوارزمی، ارامنه، زرتشیان تاسیس و خود ریاست آن را تا سال ۱۳۵۸ به عهده گرفت. بیرشک قبل از بازنشستگی در زمان وزارت دکتر خانلری (۱۳۴۱) معاونت وزارت فرهنگ را عهده‌دار بود، اما بعد از مدتی از این مقام استعفاء داد و در اواخر اردیبهشت ۱۳۴۲ بازنشسته شد. وی هجده ماه مسئولیت دانشنامهٔ ایران و اسلام را در بنگاه ترجمه و نشر کتاب (سابق) برعهده داشت. از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۱ مسئولیت زندگینامهٔ علمی دانشوران در شرکت انتشارات علمی و فرهنگی به عهده ایشان بود. سپس به کار ویراستاری کتابهای دانشگاهی و غیردانشگاهی پرداخت، در حال حاضر نیز رئیس بنیاد دانشنامهٔ بزرگ فارسی است.

فعالیتهای آموزشی : احمد بیرشک خدمات آموزشی را از سال ۱۳۰۶ تا ۱۳۰۷ در مدرسه آلیانس تهران آغاز کرد، متعاقبا در ساری و مشهد مشغول تدریس شد. ریاست استخدام شهرستان‌ها در اداره آموزش و پرورش و تدریس در دبیرستان‌های سن لویی، معرفت و دارالفنون و تدریس در دانشکده هنرهای زیبا در رشته معماری و تدریس در دانشسرای عالی از دیگر خدمات ایشان است که می‌توان به آن اشاره کرد.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : از فعالیت‌های فرهنگی احمد بیرشک تاسیس مدارس علمی بوده است. دلیل عمده تشکیل چنین مدارسی توسط استاد این بود که مدارسی مانند اقدسیه، تمدن، تدین، اسلام و ... کوتاه زمانی پس از تشکیل منحل می‌شدند. استاد که از سال ۱۳۱۵ تا ۱۳۲۰ رئیس جامعه لیسانسیه‌های دانشسرای عالی بود، در سال ۱۳۱۵ فکر خود را با تنی چند از دوستان عضو جامعه یادشده در میان گذاشت و چون آن فکر را تایید کردند به منظور از قوه به فعل درآمدن فکر، نامه‌هایی برای تعداد زیادی از اعضای جامعه تهیه کرد که به چاپ رسید و به صورت بخشنامه برای آنان فرستاده شد، تا نیروهای خود را متمرکز سازند و یک تربیتی نو آغاز کنند. گروه فرهنگی «هدف» ثمره این زحمات بود. مؤسسان گروه مصمم شدند افرادی در گروه پذیرفته شوند که با منظور اساسی یعنی خدمت از راه تعلیم در تربیت و بی‌علاقگی به جنبه مادی، موافق باشند و از طرف اکثریت اعضای موجود شناخته شده باشند؛ لذا در سال ۱۳۲۰ اولین دبیرستان را دایر و در سال ۱۳۳۴ دومین دبیرستان و به همین منوال گروه فرهنگی هدف توسعه پیدا کرد به گونه‌ای که در سال ۱۳۵۳ این گروه دارای ۱۳ مدرسه و ۱۵ هزار دانش‌آموز بود. حدود ۱۲ سال از تشکیل گروه فرهنگی هدف گذشته بود که مدارس ملی دیگری هم یکی پس از دیگری شروع به فعالیت کردند. پیرو این موفقیت‌ها استاد بیرشک همراه با گروهی از همفکران خود اقدام به تاسیس «انجمن ملی مدارس هماهنگ» کردند. هدف از تشکیل چنین انجمنی ارتقاء سطح معلومات دانش‌آموزان و تبادل تجربیات علمی و تعیین یک سلسله معیارها و استانداردهایی بود که می‌بایست هر مدرسه‌ای که بخواهد عضو این انجمن شود تلاش کند به این معیارها برسد و این راهی بود که سرانجام موجبات ارتقاء سطح تعلیم و تربیت را موجب می‌شد.

آرا و گرایشهای خاص : دیدگاه احمد بیرشک در خصوص تالیف و تدوین کتاب دیدگاهی است ساده و روان. او می‌گوید: «من علاقه‌مندم که کتاب‌های خودآموز بنویسم تا جوان‌ها به مطالعه تشویق شوند. باید ساده نوشت، درست نوشت، جذاب نوشت. برای اینکه الگوی کتاب ساده را به مؤلفان نشان دهم خودم تصمیم گرفتم بخش اخترشناسی کتاب خودآموز فیزیک را بنویسم.» لازم به ذکر است که احمد بیرشک از پایه‌گذاران آموزش نوین در ایران می‌باشد.

جوائز و نشانها : کتاب" زندگینامه علمی دانشوران "ترجمه احمد بیرشک، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. وی در فروردین ۱۳۸۱ نشان دولتی درجه یک دانش را از دفتر ریاست جمهوری دریافت نمود.

چگونگی عرضه آثار : بیرشک تاکنون بیش از ۱۱۰ کتاب که برخی از آنها با همکاری دیگران بوده تألیف و ترجمه کرده است.

آثار :

۱ ۳۸ جلد از مجموعه ریاضیات دبیرستانی هدف و مجموعه خرد

۲ آثار اصلی ریاضیدان های بزرگ یونان

۳ اصول مناظره مرایا: پرسپکتیو

۴ اقتصاد آموزش و پرورش در عصر پهلوی

۵ تاریخ مدارس

۶ ترجمه رهبر علم نوشته ایزاک عاصم اوف

۷ ترجمه سلطنت قباد و ظهور مزدک نوشته آرتور کریستین سن

۸ ترجمه شناخت ژاپن نوشته جون لیو ینگستون و دیگران

۹ ترجمه علم قدیم و تمدن جدید نوشته جورج ساتن

۱۰ ترجمه علم و زندگی نوشته الس ورت س.اوبورن و دیگران

۱۱ ترجمه فرض و اسطوره در فیزیک نظری نوشته هرمان باندی

ویژگی اثر : این ترجمه با همکاری رضا منصوری می باشد.

۱۲ ترجمه فرهنگ علم نوشته ئی بی.اوواروف، آیزاکس

ویژگی اثر : این ترجمه با همکاری ابوالقاسم قلمسیاده انجام شده.

۱۳ ترجمه فرهنگ و اندیشه نو، نوشته الیور استالی براس، آلن بلوک

۱۴ ترجمه فلسفه ریاضی نوشته استیفن سی.پارکر

۱۵ ترجمه کتاب سرگذشت علم، نوشته جورج سارتن

۱۶ ترجمه کتاب آموزش در جریان پیشرفت، نوشته پائولوفریره

۱۷ ترجمه کتاب آموزش ستمدیدگان، نوشته پائولوفریره

ویژگی اثر : این کتاب توسط احمد بیرشک و سیف الله داد ترجمه گردید.

۱۸ ترجمه کتاب آناباسیس، نوشته گزنفون

۱۹ ترجمه کتاب آنیشتاین، نوشته جرمی برنشتاین

۲۰ ترجمه کتاب پرسش و پاسخ از کتاب دانش

ویژگی اثر : این کتاب توسط هادی خراسانی و احمد بیرشک ترجمه گردید.

۲۱ ترجمه کتاب پهلوان شیرافکن یا تاتارن تاراسکنی، نوشته آلفونس دوده

۲۲ ترجمه کتاب تاریخ آفریقا، نوشته جی. کی. زربور

ویژگی اثر : این کتاب توسط احمد بیرشک و مرتضی ثاقب ترجمه گردید.

۲۳ ترجمه کتاب جهان و اینشتاین، نوشته لینکلن بارنت

۲۴ ترجمه کتاب جهان، تالیف جمعی از مؤلفان

۲۵ ترجمه کتاب رهبر علم ، نوشته آیزاک آسیموف

۲۶ ترجمه کتاب ریاضیات نوین ، نوشته سربرژمان ، رنه بزار

۲۷ ترجمه کتاب سرگردان های زیر دریا، نوشته کاپیتان دانری، دکومانمان دیریان

۲۸ ترجمه کتاب مردی که طلا می سازد نوشته کنان دویل

۲۹ ترجمه کتاب هایی که دنیا را تغییر دادند، نوشته روبرت پژدونز

۳۰ ترجمه کمون پاریس نوشته لئوتروتسکی

۳۱ ترجمه میراث ایران نوشته سیزده تن از خاورشناسان

۳۲ ترجمه هندسه لیاچفسکئی نوشته اسموگوژفسکی

ویژگی اثر : ترجمه از روسی به انگلیسی و کیسین،ترجمه از انگلیسی به فارسی می باشد.

۳۳ ترجمه هندسه نااقلیدسی نوشته هارولداولف

۳۴ ترجمه یک ،دو،سه بینهایت نوشته ژرژگاموف

۳۵ جبر برای پنجم طبیعی

۳۶ جبر برای سال پنجم ادبی

۳۷ جبر برای سال چهارم طبیعی

۳۸ جبر برای سال چهارم طبیعی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۳۹ جبر برای سال دوم دبیرستان

۴۰ جبر برای سال دوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۱ جبر برای سال دوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۲ جبر برای سال سوم

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۳ جبر برای سال سوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۴ جبر سال پنجم دبیرستان ها شعبه ریاضی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۵ جبر سال پنجم ریاضی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۶ جبر سال چهارم ادبی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۷ جبر سال چهارم دبیرستان های شعبه ریاضی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۸ جبر سال چهارم ریاضی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۴۹ جبر سال ششم ریاضی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۰ جبر و مثلثات سال ششم دبیرستان های شعبه طبیعی

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۱ جدول های لگاریتم

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و ا . انواری صورت گرفته است.

۵۲ حساب آسان برای سال پنجم دبستان

۵۳ حساب آسان برای سال ششم دبستان

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و جهانگیر شمس آوری صورت گرفته است.

۵۴ حساب برای اول

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۵ حساب برای دوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۶ حساب برای سال اول دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۷ حساب برای سال اول و دوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۸ حساب برای سال دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۵۹ حساب برای سال دوم و سوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۶۰ حساب برای سال سوم

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۶۱ حساب برای سال سوم دبیرستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۶۲ حساب و دفترداری دوبل برای سال پنجم و ششم دبستان ها

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و دیگران صورت گرفته است.

۶۳ حساب و هندسه برای سال های پنجم و ششم

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک ، ا. انواری و ب . نحوی صورت گرفته است.

۶۴ خلاصه ریاضیات متوسطه

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و ا. انواری صورت گرفته است.

۶۵ دانشنامه خودآموز اختر شناسی

۶۶ ریاضیات سال اول دانشگاه

ویژگی اثر : تالیف این کتاب توسط احمد بیرشک و جهانگیر شمس آوری صورت گرفته است.

۶۷ زندگی نامه علمی دانشوران، به ویراستاری چارلز کولسترن گیلسپی

ویژگی اثر : ترجمه این کتاب زیرنظر احمد بیرشک صورت گرفته است.این کتاب در دوره چهاردهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است. آشنایی با کتاب: «زندگینام ?علمی دانشوران»: زندگینام ?علمی دانشوران؛ بودان دوبوالوران، پینل فیلیپ؛ زیرنظر احمد بیرشک؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی با همکاری بنیاد دانشنام ?بزرگ اسلامی، ۱۳۷۵، ۳ج.- زندگینام ?علمی دانشوران مشتمل بر شرح حال، آثار و نظریه های علمی بیش از شش هزار دانشمند از سراسر جهان است که با تلاش علمی و عملی خود به پیشرفت تمدن بشری خدمت کرده اند. این کتاب مرجع که در پاسخ به نیاز محققان و دانش پژوهان تدوین شده، تاریخ نه چندان مختصر علم نیز به شمار می آید که خواننده را با سیر علم در طول تمدن بشر آشنا می سازد و اطلاعات موثقی را دربار ?زندگی حرفه ای دانشمندان در دسترس دوستداران علم قرار می دهد. ترجم ?این کتاب که حاصل تلاش حداقل ۵۴ نفر از مترجمان و ویراستاران برجست ?ایران است، ترجمه ای است بی کم و کاست و خالی از حشو و زواید که سعی شده در آن سبک و سیاق نویسند ?اصلی حفظ شود. امتیاز خاص این کتاب، کتابشناسی جامعی است مرکب از دو قسمت، کارهای اصلی و خواندنیهای فرعی است که اطلاعات کافی دربار ?آثار صاحب مقاله و آثار وابسته به او را در اختیار خواننده قرار می دهد. چاپ دقیق و بدون غلط، علامت گذاری دقیق برای تلفظ نام مکانها و افراد به زبان انگلیسی و عنوانهای فرعی قابل رؤیت در هر مقاله از ویژگیهای دیگر این کتاب است.

۶۸ زندگینامه برتراندارسل

۶۹ قرآن چهار زبانه

۷۰ کارنامه بزرگان ایران

۷۱ کتاب درسی هندسه

۷۲ گاهشماری ایرانی ، شاهکار دقت

۷۳ گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله، تطبیق تاریخ های ایرانی و هجری قمری و میلادی

۷۴ متمم حساب برای سال چهارم

۷۵ مثلثات برای سال پنجم دبیرستان

۷۶ مثلثات برای سال پنجم شعبه ریاضی

۷۷ مثلثات برای سال چهارم دبیرستان ها

۷۸ مثلثات برای سال ششم ریاضی

۷۹ مثلثات برای سال ششم ریاضی

۸۰ مثلثات سال پنجم دبیرستان ها شعبه طبیعی

۸۱ مثلثات سال پنجم ریاضی

۸۲ مثلثات سال ششم دبیرستان ها شعبه ریاضی

۸۳ مقاله اختر شناسی

۸۴ مقاله تاریخ تمدن

۸۵ مقاله تاریخ علم

۸۶ مقاله خط فارسی

۸۷ مقاله داستان

۸۸ مقاله داستان نویسی

۸۹ مقاله در زمینه آموزش و پرورش

۹۰ مقاله ریاضیات

۹۱ مقاله زندگی دانشوران و هنرمندان

۹۲ مقاله زیست شناسی

۹۳ مقاله سرگرمی های ریاضی

۹۴ مقاله سفربه فضا

۹۵ مقاله فرهنگ نویسی

۹۶ مقاله فیزیک

۹۷ مقاله گاهشماری

۹۸ مقاله نقد دانشگاه

۹۹ مقاله نقد قانون تربیت معلم

۱۰۰ هندسه آسان برای سال پنجم دبستان

۱۰۱ هندسه آسان برای سال چهارم دبستان

۱۰۲ هندسه آسان برای سال سوم دبستان

۱۰۳ هندسه آسان برای سال ششم دبستان

۱۰۴ هندسه آموزش نظری سال اول

۱۰۵ هندسه برای سال اول دبیرستان ها

۱۰۶ هندسه برای سال اول دبیرستان ها

۱۰۷ هندسه برای سال پنجم دبیرستان ها

۱۰۸ هندسه برای سال پنجم ریاضی

۱۰۹ هندسه برای سال چهارم ادبی

۱۱۰ هندسه برای سال چهارم ادبی دبیرستان ها

۱۱۱ هندسه برای سال چهارم دبیرستان ها

۱۱۲ هندسه برای سال چهارم ریاضی

۱۱۳ هندسه برای سال دوم دبیرستان

۱۱۴ هندسه برای سال دوم دبیرستان ها

۱۱۵ هندسه برای سال سوم دبیرستان ها

۱۱۶ هندسه ترسیمی و رقومی برای سال ششم ریاضی

۱۱۷ هندسه ترسیمی و رقومی برای سال ششم ریاضی

۱۱۸ هندسه ترسیمی و هندسه رقومی

۱۱۹ هندسه چهارم طبیعی

۱۲۰ هندسه سال اول آموزش متوسطه عمومی علوم تجربی و ریاضی

۱۲۱ هندسه سال پنجم ادبی و طبیعی

۱۲۲ هندسه سال چهارم ریاضی

۱۲۳ هندسه سال دوم دبیرستان

۱۲۴ هندسه سال سوم

۱۲۵ هندسه مسطحه برای سالهای ۱و۲ دبیرستان های دختران

۱۲۶ هندسه و رسم برای سال اول دبیرستان ها

۱۲۷ هندسه و رسم برای سال اول دبیرستان ها

۱۲۸ هندسه و رسم برای سال دوم دبیرستان ها

۱۲۹ هندسه و رسم برای سال سوم دبیرستان ها

۱۳۰ هندسه و مخروطات برای سال ششم ریاضی

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :کیهان فرهنگی (س ۵، ش ۴، ص ۱۰ -۱)، مؤلفین کتب چاپی (۳۷۲ -۳۷۰ /۱).

/http://iranologyfo.com

بیرونی، ابوریحان محمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۴۴۰ -۳۶۲ ق)، دانشمند، منجم، ریاضیدان، حکیم، فیلسوف، مورخ، لغوی. در خانواده‌ای ایرانی در بیرون خوارزم متولد شد. شهرک زادگاهش در بیرون شهر کاث قرار داشت که یکی از دو شهر مهم این ناحیه بود و شهرت بیرونی وی از همین جا است. او مدتی را در خوارزم به تحصیل معارف و علوم گذراند و نزد استادانی مثل ریاضیدان بزرگ آن عصر، ابومنصور عراق، به فراگرفتن علوم ریاضی پرداخت. ابوریحان با ابوعلی سینا، در موضوعات مختلف مکاتبه داشت. بیرونی بعد از مدتی در اثر یک اتفاق مهم به گرگانج شمال خوارزم رفت و بعد سفری به گرگان کرد و در آنجا به خدمت شمس‌المعالی قابوس بن ابی‌طاهر وشمگیر رسید. در ری با ابومحمود خجندی و کوشیارکیکی ملاقات کرد و بعد به طبرستان نزد ابوالعباس مرزبان بن شروین رفت و یکی از شاهکارهای ریاضی خود را به نام او نوشت. بیرونی در سال ۳۸۷ ق در خوارزم بود و با ابوالوفای بوزجانی که در بغداد بود، مکاتبه کرد و قرار رصدی را گذاشت. ابوریحان در زمان حکومت سلطان محمود به دربار راه پیدا کرد و در سفرهای جنگی محمود به هندوستان و مسافرتهای ممتد او به آن دیار همراه وی بود. او در ضمن همین سفرها بود که با دانشمندان آن سامان آشنا شد و علاوه بر فراگیری زبان سانسکریت، با علوم و عقاید هندوان نیز آشنا شد. بیرونی با زبانهای سریانی، سانسکریت، فارسی، عبری، عربی آشنا بود. وی در هند فلسفه‌ی یونان را تدریس می‌کرد. اگر چه بیرونی در اکثر رشته‌های علوم زمان خود به پژوهش پرداخت، اما اصولا به ریاضیات دلبستگی داشت و بیشتر وقت خود را صرف تحقیقات ریاضی کرد. وی بیش از ۱۱۳ کتاب در علوم مختلف پزشکی، هیأت، تاریخ جغرافیا نوشت. از جمله آثار وی: «التفهیم لاوائل صناعهٔ التنجیم»، در ریاضی؛ «تحقیق مالله‌ند»، که پرحجم‌ترین اثر وی است؛ «استخراج الاوتار»؛ «جمع الطرق السائره فی معرفهٔ اوتار الدائره»؛ «مقالید علم الهیئهٔ»؛ «قانون مسعودی»؛ «آثار الباقیه عن قرون الخالیهٔ»؛ «الجماهر فی معرفهٔ الجواهر»؛ «رساله الاستیعاب لوجوه الممکنهٔ فی صنعهٔ لاسطرلاب»، «الاضلال او افراد المقال» و «فهرستی از تألیفات محمد زکریای رازی».[۱]

(قـد. ابوریحان محمد بن احمد، ریاضـی‌دان و فیلسوف ایرانی و. بیرون) (خوارزم) ۳۶۲ ه.ق./ ۹۷۳ م.- ف. غزنین ۴۴۰ ه.ق./ ۱۰۴۸ م.) وی اوایل عمر را در خوارزم معروف به خوارزم شاهیان گذرانیـد و سپس چند سال در گرگان، در دربار قابوس بن وشـمگیر به سر برد و کتـاب «الآثار الباقیه» (ه.م.) را به نام آن پادشاه تألیف کرد. پس از چنـدی به خوارزم بازگشت و در دربار ابوالعباس مأمون به مأمون مدتی بزیست. محمود غزنوی در مراجعت به غزنین ابوریحان را با چند تن از فاضـلان دربار خوارزمشاه به غزنین برد (۴۰۸ ه.ق.).پس از آن چند بار به خوارزم سـفر کرد و در غالب غزوات محمود به هندوستان در ملازمت او بود و با دانشمندان و حکیمان هنـد مخـالطت کرد و زبـان سنسـکریت را بیاموخت و دایره معلومات خود را وسـعت داد و مواد لازم رابرای تألیف کتاب «تحقیق ما للهند» (ه.م.) فراهم آورد. از آثار مهم او جز آنچه گذشت کتاب «التفهیم» (ه.م.) است که آن را به عربی و فارسی (جداگانه) تألیف کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۰۶ -۲۰۵ /۶)، اعیان الشیعه (۶۵/۹)، تاریخ در ایران (۲۱ -۲۰)، تاریـخ ادبیات در ایران (۳۴۲ -۳۳۷ /۱)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۲۷۱ -۲۵۴)، تاریخ گزیده (۶۹۰ -۶۸۹)، تاریخ موسیقی (۱۵۴/۱)، الذریعه (۵/۲۲، ۲۷/۱۷، ۱۳۲/۵، ۷ - ۶ /۱)، روضـات الجنـات (۳۳۶ -۳۳۴ /۷)، ریحـانه (۱۱۹ -۱۱۴ /۷)، زنـدگینامه‌ی ریاضـیدانان (۱۹۷ -۱۷۶)، زنـدگینامه‌ی علمی دانشمندان (۳۲۷ -۳۵ /۱)، شـرح حال رجال و مشاهیر نامی (۲۸ -۲۱)، فلاسفه‌ی شیعه (۴۰۳ -۳۸۰)، کشف الظنون (۱۷۸۴، ۱۶۲۲، ۱۵۹۴، ۱۴۳۷، ۱۴۳۴، ۱۳۸۵، ۱۳۱۴، ۱۱۲۶، ۱۰۶۵، ۹۰۷، ۷۷۱، ۵۹۴، ۴۸۸، ۴۶۳، ۴۲۴، ۴۰۳، ۳۴۵، ۸۱، ۷۹، ۷۰، ۹)، الکنی و الالقاب (۸۰ -۷۸ /۱)، لغت‌نـامه (ذیل/ ابوریحان)، معجم الادباء (۱۸۰/۱۷)، معجم المؤلفین (۲۴۲ -۲۴۱ /۸)، نامه‌ی دانشوران (۸۲ -۶۱ /۱)، هدیهٔ العارفین (۶۶ -۶۵ /۲).

بیضای قاجار، اللّه‌وردی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۱۶- ح ۱۲۸۰ ق)، خطـاط، ریاضـیدان و شـاعر، متخلص به بیضاء. او چنـدی حکمران بسـطام و شاهرود بود. پس از عزل، ملتزم رکاب پـدر شـد و بعد از وفات او نواب ظل‌السـلطان، حکومت قم را به وی بخشـید. پس از اسـتقرار محمد شاه فرار کرده، به عتبات عالیه رفت و از آنجا به استانبول سفر کرد و به دربار سلطان محمود عثمانی راه یافت و سالها در آنجا در آسایش و احترام می‌زیست تا سلطان درگذشت و پس از او نیز مدتی در دربار سلطان عبدالمجید خان اول به سر برد، بعدها به بغداد رفت و از آنجا به بیروت و پس از چندی در همان جا متوطن شد. بیضاء خط نسـتعلیق را خوب می‌نوشت. اسـتادش در شعر و شاعری محمود میرزا بود. در علم ریاضی نیز توانا بود و شعر هم می‌سرود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار خوشـنویسان (۷۶/۱)، تاریخ عضدی (۱۸۳ -۱۸۲)، حدیقهٔ الشعراء، (۳۰۴ -۳۰۳ /۱)، سفینهٔ المحمود (۴۰ -۳۹ /۱)، شرح حال رجال (۱۵۴ -۱۵۳ /۱)، مجمع الفصحا (۳۱/۱)، مصطبه‌ی خراب (۲۶)، مکارم الآثار (۱۳۵۵ /۴، ۵۶۹ -۵۶۸ /۲)، نگارستان دارا (۳۵).

بینوای مشهدی، داوود

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۴۱ –۱۱۹۱ ق)، ریاضیدان، فقیه و شاعر، متخلص به بینوا. وی در مشهد زاده شد و دانش مقدماتی را نزد پدر و محمد تقی اصفهانی فراگرفت. او علم هیأت و نجوم می‌دانست و از ریاضیدانان نامی خراسان و صاحب کتابخانه‌ای بسیار بزرگ و ممتازی بود که در آن زمان در خراسان خیلی شهرت داشت. وی در مشهد درگذشت. از اوست:

چشم بیمار تو شد باعث بیماری دل

باز دارم من از آن چشم پرستاری دل

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :سفینهٔ المحمود (۵۷۹ –۵۷۷ /۲)، شرح حال رجال (۹۹ –۹۸ /۶)، فرهنگ سخنوران (۱۶۱)، مجمع الفصحا (۱۸۲/۴)، مصطبه‌ی خراب (۲۲ –۲۱)، نگارستان دارا (۶۲ –۶۱).

بیهقی، ابوالحسن علی

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۵۶۵ –۴۹۰ ق)، مورخ، ادیب، محدث، فقیه، متکلم، ریاضیدان و حکیم. مشهور به ابن‌فندق و فرید خراسان. در سبزوار به دنیا آمد، اما آنچنان که خود بیان می‌کند اصلش به خزیمهٔ بن ثابت که از مشاهیر اصحاب پیامبر (ص) بوده، می‌رسد. ابوالحسن ابتدا فقه و ادب آموخت و سپس به فراگیری علوم حکمت و حساب و نجوم پرداخت. بسیاری از استادان بزرگ عهد خود را در بیهق و نیشابور و مرو و سرخس و دیگر بلاد خراسان دیده و از محضر آنان استفاده کرده است، از آن جمله حکیم عمر بن ابراهیم خیام که وی شرحی از ملاقات خود را با وی در کتاب «تتمهٔ صوان الحکمهٔ» آورده است. او از مشایخ ابن شهرآشوب بود. وی کتب بسیاری تألیف کرده و نخستین کسی است که کتاب «نهج‌البلاغه» را شرح کرده است. یاقوت در «معجم الادباء» در ترجمه‌ی حال او از هفتاد و چهار تألیف وی با اسم و رسم نام می‌برد ولی متأسفانه از آثار فارسی او جز «تاریخ بیهق» و کتابی مختصر در احکام نجومی موسوم به «جوامع الاحکام» و از آثار عربی او: شرحی بر «نهج‌البلاغه» موسوم به «معارج النهج»؛ جلد اول از «لباب الانساب» و «تتمهٔ صوان الحکمهٔ»، در تاریخ حکما که ذیلی است بر «صوان الحکمهٔ» سجستانی. مهمترین کتاب فارسی بیهقی «تاریخ بیهق» است؛ این کتاب در تاریخ و جغرافیای ناحیه‌ی بیهق و ذکر رجال علم و ادب، کتاب، سادات و خاندانهای مشهور آن ولایت است و مشحون به فواید تاریخی است.[۱]

ابوالحسن علی ابن زید مشهور به ابن فندق و فرید خراسان (ف. ۵۶۵ ه.ق.)، حکیم و ادیب و ریاضی‌دان معروف قرن ششم از جمله آثار اوست: تاریخ بیهق (ه.م.)، لباب الانساب، تفسیر نهج‌البلاغه، جوامع احکام النجوم (ه.م.)، معرفهٔالکرهٔ و ذات الحلق و الاصطرلاب، قواعد علوم الطب، مناهج الدرجات فی شرح کتاب النجات، تنبیه العلماء علی تمویه المتشبهین بالحکماء، عرائس النفایس فی اصناف العلوم، امثلهٔ الاعمال النجومیهٔ.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱]الاعلام (۱۰۱/۵)، ایضاح المکنون (۷۱۴، ۵۶۳، ۵۵۲، ۵۰۳، ۴۸۶، ۴۶۹، ۴۵۰، ۴۳۰، ۳۹۸، ۳۰۳، ۲۳۴، ۲۲۲، ۱۸۴،

۱۴۴، ۱۱۵، ۹۸، ۸۳، ۶۰ /۲، ۵۹۹، ۵۶۶، ۵۴۸، ۴۶۶، ۴۶۲، ۴۰۶، ۳۷۳، ۳۶۳، ۳۲۶، ۳۰۰، ۲۵۰، ۲۳۲، ۱۹۲، ۱۸۰، ۱۵۴، ۱۳۰، ۱۲۵، ۱۲۳، ۱۰۷، ۹۷، ۹۲، ۸۳، ۷۴، ۶۶، ۶۵، ۵۳، ۳۶، ۳ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۹۶ -۹۹۳، ۳۱۲ -۳۱۱ /۲)، تاریخ بیهق (مقدمه)، تاریخ در ایران (۱۷ -۱۶)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمهٔ (مقدمه و ۷۲ -۷۱)، دائرةالمعارف الاسلامیهٔ (۴۳۱/۴)، الذریعه (۱۸۴ /۲۱ ۱۱۴، -۱۱۳ /۷، ۱۴۹ /۴)، ریاض العلماء (۳۸/۷)، ریحانه (۳۳۵ -۳۳۴ /۴)، سبک‌شناسی (۳۶۶ -۳۶۴ /۲)، سرآمدان فرهنگ (۶۲ -۶۱ /۱)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۹۰ -۱۸۹ /۶)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۱۹ -۱۱۸)، کشف الظنون (۲۰۵۰، ۲۰۱۱، ۲۰۰۷، ۱۸۹۵، ۱۶۸۶، ۱۵۱۴، ۱۴۳۸، ۱۳۶۱، ۱۲۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۰، ۸۲۱، ۷۴۷، ۶۳۴، ۶۰۹، ۲۸۹)، لغت‌نامه (ذیل/ علی بیهقی)، مؤلفین کتب چاپی (۲۵۸ - ۲۵۷ /۴)، معجم الادباء (۲۴۰ -۲۱۹ /۱۳)، معجم المؤلفین (۹۷ -۹۶/۷)، هدیهٔ العارفین (۷۰۰ -۶۹۹).

پا قلعه‌ای، اسدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فرزند میرزا زین العابدین خاتون آبادی. عالم فاضل، در ریاضیّات و هیئت و نجوم مهارت اشته و در اصفهان، فارسی هیئت تدریس می‌نموده.

مادرش دختر میرزا احمد نیریزی خطّاط معروف است.

در سال ۱۳۶۰ وفات یافته، در اطاق غربی تکیه ی خاتون آبادی مدفون گردید.

مرحوم حسام الواعظین در مرثیه و تاریخ وفاتش گوید:

آن که بُد زنده روانش ز تولّای علی

وان که شد سر خوش و سر مشت ز صبهای علی

حاج سید اسداللَّه که در مدّت عمر

همچو عمّار بُد او واله و شیدای علی

بود هم عالم و هم زاهد و همن روشندل

دل او طور و منوّر ز تجلّای علی

بهر تاریخ وفاتش ز وفا گفت حسام

شد بهشتی اسد اللَّه ز اعطای علی

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

تعلیمی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۵ ش)، ریاضیدان، منجم، فیزیکدان و ادیب. در تهران متولد شد. بعد از سپری کردن دوره‌ی ابتدایی و متوسطه از دانشسرای عالی در رشته ریاضی فارغ‌التحصیل شد. سپس برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و موفق به اخذ لیسانس از دانشگاه بُردو، و

درجه‌ی دکترا از دانشگاه ژنو شد. همچنین در رشته‌های فیزیک ستارگان و جوشناسی موفق به اخذ دانشنامه گردید. تعلیمی مدت دو سال در رصدخانه‌ی ژنو به انجام تحقیقات علمی پرداخت و چون به تعلیم و تربیت علاقه‌ی وافر داشت، وارد انستیتوی ژان ژاک روسو شد و پس از پنج سال تحصیل در رشته‌ی تعلیم و تربیت و روانشناسی، دانشنامه، و در قسمت تعلیم و تربیت تجربی دیپلم عالی اختصاصی دریافت کرد. دکتر تعلیمی پس از هفده سال تحصیل، تحقیق و کسب تجربه در فرانسه و سویس، به ایران بازگشت و به خدمت وزارت فرهنگ درآمد و عهده‌دار سمت‌هایی چون مترجمی فنی و ریاست دانشکده‌ی ادبیات تبریز شد. از آثار وی: «مبانی آموزش و پرورش نوین»؛ «مربی و طرز تربیت او»؛ «اصول تعلیم و تربیت تجربی و روانشناسی فنکسیونل».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶۸/۲)، مولفین کتب چاپی (۳۵۳ -۳۵۲ /۵).

تقوی قزوینی، محمدتقی

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علامه حاج سیدمحمدتقی تقوی قزوینی به سال ۱۱۵۹ هـش (هـ.ق) ، در قزوین دیده به جهان گشود. پس از آموختن مقدمات ، ادبیات عرب ، ریاضیات ، فقه و اصول به فراگیری علوم کلام و حکمت نزد استادان زمان خود پرداخت. آن گاه به زیارت بیت الله الحرام مشرف شد و برای تکمیل علوم دینی به عتبات عالیات سفر کرد و به کسب کمالات معنوی و طی مراحل عرفانی همت گماشت. سیدمحمدتقی قزوینی علاوه بر کسب علوم زمان خود و مطالعات بسیار ، به تالیف آثار متعددی نیز دست زد که آثار قلمی او به سی و دو عنوان می رسد. وی سرانجام در سال ۱۲۷۰ هجری قمری دیده از جهان فروبست.گروه : علوم انسانی رشته : الهیات و معارف اسلامی تحصیلات رسمی و حرفه ای : علامه حاج سیدمحمد تقی قزوینی پس از آموختن مقدمات ، ادبیات عرب ، ریاضیات ، فقه و اصول به فراگیری علوم کلام و حکمت نزد استادان زمان خود پرداخت. آن گاه به زیارت بیت الله الحرام مشرف شد و برای تکمیل علوم دینی به عتبات عالیات سفر کرد و به کسب کمالات معنوی و طی مراحل عرفانی همت گماشت.استادان و مربیان : سیدمحمد تقی تقوی قزوینی علوم کلام و حکمت را از محضر علامه مازندرانی معروف به «جدلی» فراگرفت. وی همچنین از محضر سیدمحمد مجاهد که در اصفهان عهده دار تدریس فقه و اصول بود و نیز از محضر شیخ ابراهیم کرباسی بهره های فراوان برد. او پس از آنکه از اصفهان به موطن خود بازگشت ، وارد مدرسه صالحیه شد و در محضر درس بزرگانی چون شهید ثالث و شیخ محمد صالح برغانی حائری و نیز ملاآقا حکمی قزوینی حاضر شد ، و بعد از آن عازم عتبات عالیات گردید. او ابتدا در کربلا از حوزه درس شریف العلما مازندری حائری (م ۱۲۴۶ق) و سپس از محضر سیدباقر بن سیداحمد قزوینی و ملا اسماعیل عقدایی و سید سلیمان طباطبایی یزدی بهره مند گشت و در کاظمین به حوزه درس سیدعبدالله شبر و دیگران ملحق گردید و به مقام عالی علمی نائل گردید و از مشایخ خود و همچنین شیخ احمد احسایی اجازه دریافت کرد.زمان و علت فوت : وفات علامه حاج سید محمدتقی تقوی قزوینی در سال ۱۲۷۰ هجری قمری اتفاق افتاد. جسد وی را پس از تشیع با شکوهی به کربلا حمل نموده و در آنجا به خاک سپردند.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سیدمحمدتقی تقوی قزوینی علاوه بر کسب علوم زمان خود و مطالعات بسیار ، به تالیف آثار متعددی نیز دست زد که آثار قلمی او به سی و دو عنوان می رسد. او همچنین به شعر و شاعری نیز نزدیک بود ، مجموعهٔ از سروده های فارسی او در جنگ نفیسی متعلق به کتابخانه امام صادق (ع) قزوین وجود دارد که در آنها با نام « رفیع » و گاه « موفق » تخلص کرده است.آرا و گرایشهای خاص : شیخ جابرکاظمی در کتاب خود سلوه الغریب در مورد

سیدمحمدتقی تقوی چنین می گوید: « وی در حکمت و فقه و اصول و فنون اسلامی به سرحد کمال رسیده بود و مردم از اقصی بلاد جهت اخذ دعا به زیارت وی می شتافتند... » آثار : ارجوزه هایی در صرف و نحو ، فقه ، معانی و بیان ، کلام ، منطق و عرفان ، التجلیات ، انوار الاشراق ، برهان العصمه ، تذکرهٔ انبیای بنی اسرائیل مدفون در قزوین ، ترجمه نهج البلاغه ، خلاصه التفاسیر، ظرایف الحکمه ، نهایه التحریر فی شرح التجرید

منابع زندگینامه :دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی ، به کوشش بهاء الدین خرمشاهی ، ج ۱ ، تهران: دوستان و ناهید ، ۱۳۷۷ ، ص۸۰۲۲ستایش امیر المومنین (در سروده های سخنوران قزوین) ، پژوهش: محمدعلی حضرتی ، قزوین: بحرالعلوم

جوزجانی، ابوعبید عبدالواحد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۴۳۸ ق)، طبیب و ریاضیدان. از مردم جوزجان بود، و در فنون حکمت و فقه بیشتر از طب تبحر داشت. ابوعبید در سال ۴۰۳ ق هنگامی که ابوعلی سینا از دهستان به جرجان می‌رفت به خدمت او پیوست و تا پایان حیات آن استاد در خدمتش به سر برد. جوزجانی شاگرد ابن‌سینا و محرض وی در تصنیف کتب و گرد آورنده‌ی تألیفات شیخ بعد از وفات او بود. شهرت ابوعبید بیشتر در ریاضیات است. از جمله کارهای او یکی «تکمیل قسمت ریاضیات از کتاب نجات ابوعلی» است و علاوه بر آن، قسمت ریاضی و موسیقی از کتاب «دانشنامه علائی» را به همین سیاق بر آن کتاب افزود. از دیگر آثار او: «تتمه‌ی سرگذشت ابن سینا»، که قسمت نخستین آن به قلم خود شیخ است و ابوعبید حوادث حیات شیخ را بعد از سال ۴۰۳ ق بر آن افزود و «شرح رساله‌ی حی بن یقظان».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات ایران (۳۱۸/۱)، تاریخ طب (۶۹۴ -۶۹۳ /۲)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۶۳ -۵۶۲ ،۵۶۰)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۲۱۴)، دایرةالمعارف فارسی (۳۲/۱)، ریحانه (۴۳۶/۱)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۳۲۷/۵)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوعبیداللّه)، فرهنگ ادبیات فارسی (۱۶۶ -۱۶۵)، معجم المؤلفین (۲۰۷/۶).

چغانی اسطرلابی، ابوحامد احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۷۹ ق)، منجم و ریاضیدان. اصل وی از چغانه، از توابع مروروود خراسان بود، و در بغداد متولد شد و تحصیلات خود را در حوزه علمی بغداد به پایان رسانید و در همان شهر به تدریس ریاضی و نجوم پرداخت. چغانی در آلات رصدی قدما تصرفاتی کرد و آنها را بهبود بخشید و به امر شرف‌الدوله‌ی دیلمی، فرزند عضدالدوله، در کار تعیین رصد و ایجاد رصدخانه‌ی بغداد شرکت جست. چغانی سرانجام در بغداد درگذشت. از جمله آثار وی: «تسطیح الکره علی سطح الاسطرلاب» یا «کتاب فی تسطیح التام»؛ «مقاله فی الابعاد والاجرام».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۰۲/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۴۸۱، ۱۱۳ -۱۱۲)، ریحانه (۴۷ -۴۶ /۳)، زندگینامه ریاضیدانان (۲۹۵ -

۲۹۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۱۸)، لغت‌نامه (ذیل / احمد).

چغمینی، محمود

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۵ ق)، منجم، ریاضیدان و طبیب. از مردم چغمین خوارزم بود. آثار وی: «المخلص فی الهیئة»، مشتمل بر یک مقدمه و دو مقاله که بر آن شروح زیادی نوشته‌اند از جمله: «شرح میر سید شریف جرجانی»؛ «شرح قاضی‌زاده رومی»؛ «شرح طرق الحساب فی مسائل الوصایا»؛ «قانونچه»، در طب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۵۹/۸)، تاریخ ادبیات ایران (۲۷۴/۳)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۲۶، ۵۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۶۳، ۷۸)، دایرةالمعارف فارسی (۸۰۳/۱)، ریحانه (۴۴۹/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۲۰ -۲۱۹)، سرآمدان فرهنگ (۲۶۷/۱)، کشف الظنون (۱۸۲۰ -۱۸۱۹)، مؤلفین کتب چاپی (۸۶ -۸۵ /۶)، معجم المؤلفین (۱۹۸/۱۲)، هدیة الاحباب (۱۱۹).

حاسب طبری، ابوجعفر محمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۴۸۵ ق)، منجم و ریاضیدان. از مردم طبرستان بود و معاصر با الب ارسلان و ملکشاه سلجوقی، که از سال ۴۶۱ ق تا بعد از سال ۴۸۵ ق فعالیت علمی داشت و بیشتر عمرش را در زادگاه خود گذرانید. از وی نه کتاب یا رساله به جای مانده است. از آثار ریاضی وی: «شمار نامه»، در سه فصل؛ «مفتاح المعاملات فی الحساب» در شش فصل؛ و آثار نجومی وی: «شش فصل»، کتابی در اسطرلاب، و در جواب سؤالهایی که از او شده است و اهمیت کتاب، موجب آن شده که وی به عنوان «طبری صاحب اسطرلاب فارسی» معروف شود؛ رساله «استخراج» در شناختن عمر و بقاء آن که یکی از مباحث نجوم شمرده می‌شود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۷۱/۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۳۲/۱)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۵۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۴۵ -۴۴۴)، سرآمدان فرهنگ (۱۰۰/۱)، کارنامه بزرگان (۱۶۴)، کشف الظنون (۳۴)، معجم المؤلفین (۸۳/۹).

حبش حاسب مروزی، احمد

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دوم و سوق ق)، منجم و ریاضیدان. وی حدود صد سال عمر کرد. در زمان مامون و معتصم در حاسب بسیار مشهور بود و لقب حاسب را به دلیل همین تبحر در محاسبات به او دادند. او مدت ده سال به رصد اشتغال داشت. در دوره‌ی علمی بغداد، زمان

خلافت مامون در دربار منزلتی خاص داشت، او همچنین در مطالعات نجومی نیز تسلط داشت و به ظاهر نخستین کسی است که ظل را وارد مثلثات کرد و جدول ظلی را فراهم ساخت و همچنین به تعریف و تعیین جیب (سینوس) پرداخت. آثاری از او به جا مانده که از آن جمله است: سه زیج معروف: «زیج شاه»؛ «زیج مامونی»؛ «زیج دمشقی»؛ «عمل اسطرلاب»؛ «الرخایم و المقاییس»؛ «الدوایر المماسه و کیفیه الاوصال»؛ «الابعاد و الاجرام»؛ «کتاب العمل السطوح المبسوطه القایمه و المائل و المنحرفه».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۵/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۲۳۴ -۲۳۳)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۵۳ -۲۳۴ -۲۱۸)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۴۹۴)، دایرةالمعارف فارسی (۸۳۰/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۲۴ -۲۲۱)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۳۹۶ -۳۷۵)، سرآمدان فرهنگ (۲۹۷/۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۷۷)، کشف الظنون (۹۶۸)، لغت نامه (ذیل/ حبش ابی‌عبداللّه)، معجم المولفین (۱۸۲/۳)، هدیه العارفین (۴۷/۱).

حسن زاده آملی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والعلم الاعلام آقا شیخ حسن حسن زاده آملی متولد ۱۳۰۷ شمسی از افاضل ممتاز حوزه علمیه صاحب تقویم رسمی و تألیفات ارزنده است. تولدش در آمل واقع شده و در مهد علم و تقوا تربیت یافته و دروس مقدماتی را تا متوسطه خوانده و بدروس علمیه عربی پرداخته و سپس بتهران عزیمت نموده و از اساتید بزرگ تهران چون مرحوم آیه‌الله آملی و آیه‌الله شعرانی و آیه‌الله حاج میرزا احمد آشتیانی و آیه‌الله حاج سید ابوالحسن رفیعی قزوینی و دیگران در رشته‌های علوم عقلی و نقلی استفاده نموده آنگاه بقم مهاجرت و رحل اقامت افکنده و از محضر آیات عظام حوزه علمیه چون آیه‌الله آملی حاج میرزا هاشم و دیگران بهره‌مند گردیده و در مدرسه علمیه سعادت بتدریس فقه و اصول اشتغال دارد.

دارای تألیفات عدیده‌ای مانند تقویم حسن زاده و ۵ جلد شرح نهج‌البلاغه مرحوم میرزا حبیب‌الله هاشمی خوئی از جلد ۱۵ تا جلد ۱۹ میباشد. و کتابی در ولایت و غیره دارند که ۱۵ مجلد آن بطبع رسیده و بقیه آماده برای طبع میباشد.

مرحوم آیه‌الله حاج میرزا ابوالحسن شعرانی تقریظ مفصلی برای شرح ایشان مرقوم که در اول جلد ۱۵ شرح نهج‌البلاغه خوئی مذکور میباشد و در آخر جلد ۱۴ شرح مزبور درباره‌ی معظم له چنین نوشته‌اند:

(ثم ان حضره الفاضل الادیب العالم الاریب الجامع بین العلوم العقلیه والنقلیه والحائز للملکه العلمیه والعملیه الشیخ المؤتمن الشیخ حسن الاملی ضاعف‌الله قدره و اجزل اجر له تصدی لشرح باقی کتاب نهج‌البلاغه و هوالحری به والمتوقع منه و هو کما قال بعض الانصار کما قیل عذیقها المرجب و جذیلها المحکل فقد جربته سنوات عند قرائه مختلف العلوم علی حاز الرتبه القصوی و فاز بالقدح المعلی و نرجو من‌الله له التوفیق و لنا.

العبد ابوالحسن الشعرانی

تألیفات و تصحیحات

آثار عرفانی و اخلاقی

لقاء الله

وحدت از دیدگاه عارف و حکیم

انه الحق

ولایت تکوینی

عرفان و حکمت متعالیه

الهی نامه متن الهی نامه

انسان در عرف عرفان

کلمه علیا در توقیفیت اسماء

اصول و امّهات حکمی و عرفانی

تصحیح رساله مکاتبات

تصحیح و تعلیق تمهید القواعد

تصحیح . تعلیق شرح فصوص قیصری

تصحیح و تحشیه رساله تحفهٔ الملوک فی السیر و السلوک

مفاتیح المخازن

شرح فصوص الحکم

مشکاهٔ القدس علی مصباح الأنس

شرح طایفه ای از اشعار و غزلیات حافظ

نور علی نور در ذکر و ذاکر و مذکور

باب رحمت

نامه ها برنامه ها

قرآن و عرفان و برهان از هم جدایی ندارند

آثار فلسفی و منطقی

اتحاد عاقل به معقول

نصوص الحکم بر فصوص الحکم

رساله جعل

صد کلمه

تصحیح اسفار اربعه

تصحیح و تعلیق کتاب نفس شفاء

رساله ای در تضاد

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله ای در حرکت جوهری

ممدّ الهِمَم فی شرح فصوص الحِکَم

رساله نفس الأمر

نهج الولایه

درر القلائد علی غررِ الفَرائد

النور المتَجَلّی فی الظّهور الظِّلّی

مفاتیح الاَسرار لسلّاک الأسفار

سرح العیون فی شرح العیون

گشتی در حرکت

الحجج البالغة علی تجرد النفس الناطقة

گنجینه گوهر روان

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله مُثُل

تصحیح و تعلیق شرح اشارات

ترجمه و شرح سه نمط آخر اشارات

تصحیح و تعلیق شفا

ترجمه و تعلیقِ الجمع بین الرَّأیَین

رساله اعتقادات

الأصول الحکمیّة

رساله رؤیا

من کیستم

رسالة فی التضاد

دروس معرفت نفس

نثر الدراری علی نظم اللئالی

آثار فقهی

رساله ای در مسائل متفرقه فقهی

تعلیقات علی العروة الوثقی فی الفقه

وجیزه ای در مناسک حج

آثار تفسیری

تصحیح خلاصة المنهج

انسان و قرآن

آثار کلامی

خیر الأثر در رد جبر و قدر

تقدیم و تصحیح و تعلیق رساله قضا و قدر محمد دهدار

لیلةالقدر و فاطمه علیها السلام

رسالة فی الإمامة

رساله ای در کسب کلامی

فصل الخطاب فی عدم تحریف کتاب ربّ الأرباب

رسالهٔ حول الرؤیا

آثار روایی

تصحیح نهج البلاغه

تصحیح سه کتاب (ابی الجعد ، نثر اللئالی ، طب الأئمّهٔ)

تکملهٔ منهاج البراعهٔ

مصادر و مأاخذ نهج البلاغه

انسان کامل از دیدگاه نهج البلاغه

شرح چهل حدیث در معرفت نفس

رساله ای در اربعین

آثار ریاضی و هیوی

دروس معرفهٔ الوقت و القبلهٔ

رساله کلّ فی فلک یسبحون

رساله ای در تناهی ابعاد

تصحیح کتاب الإستیعاب فی صنعهٔ الأصطرلاب للبیرونی

تعیین سمت قبله مدینه

الصحیفهٔ العسجدیّهٔ فی آلاتٍ رصدیّهٔ

الکوکب الدرّی فی مطلع التّاریخ الهجری

رساله سی فصل

تعلیق تحفهٔ الأجِلّهٔ فی معرفهٔ القبلهٔ

رساله قطب نما و قبله نما

تعلیقه بر رساله مولا مظفر

رساله میل کلّی

رساله ظِلّ

رساله تکسیر دایره

تصحیح کتاب المناظر فی کیفیّهٔ الابصار

رساله ای در اختلاف منظر و انکسار نور

رسالهٔ فی تعیین البُعد بین المرکزین و الأوج

رسالهٔ فی الصّبح و الشّفق

رساله ای پیرامون فنون ریاضی

رساله ای در مطالب ریاضی

دروس هیأت و دیگر رشته های ریاضی

تصحیح و تعلیق شرح جغمینی

تصحیح و تعلیق تحریر اصول اقلیدس

تصحیح و تعلیق اُکَرِ مانالاؤس

تصحیح و تعلیق تحریر اُکَرِ ثاوذوسیوس

شرح زیج بهادری

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بر زیج الغ بیک

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بربیست باب

تصحیح و تعلیق تحریر مجسطی

استخراج جداول تقویم

تصحیح و تعلیق الدّرّ المَکنون و الجوهر المَصون

دروس معرفت اوفاق

شرح قصیده کُنوز الأسماء آثار ادبی

تقدیم و تصحیح و تعلیق نصاب الصِّبیان

تصحیح کلیله و دمنه

تصحیح و اعراب اصول کافی

دیوان اشعار

قصیده یَنبوع الحیاهٔ

مصادر اشعار دیوان منصوب به امیر المؤمنین

تعلیقه بر باب توحید حدیقهٔ الحقیقهٔ

تصحیح گلستان سعدی

تعلیقه بر قسمت معانی مطوَّل

امثال طبری

آثار متفرقه

تقدیم و تصحیح و تعلیق خزائن

هزار و یک نکته

هزار و یک کلمه

مجموعه مقالات

ده رساله فارسی

کشیکل

مصاحبات مناجات علامه حسن زاده

- الهی، تا تو لبیک نگویی من کجا الهی گویم؟

- الهی، همه گویند: بده و حسن گوید: بگیر

- الهی، همه از تو دوا خواهند و حسن از تو درد

- الهی، همه، حیوانات را در کوه و جنگل می بینند و حسن در شهر و ده

- الهی، عمری آه در بساط نداشتم و اینک جز آه در بساط ندارم

- الهی، شکرت که دنیایم آخرتم شد
- الهی، من در ذات خود متحیرم چه رسد به ذات تو
- الهی، شیدایی جانان را با حور و غلامان چه کار
- الهی، روزم را چون شبم روحانی بگردان و شبم را چون روز نورانی
- الهی، در جوانی شکستم که پیری، خود شکستگی است
- الهی، آن که تو را دوست دارد، چگونه با خلق ات مهربان نیست؟
- الهی، اگر من بنده تو نیستم، تو که مولای من هستی!
- الهی، گرگ و پلنگ را می توان رام کرد با نفس سرکش چه کنم؟
- الهی، اگر ستارالعیوب نبودی، ما از رسوایی چه می کردیم؟!
- الهی، قربان لب و دهانم بروم که به ذکر تو گویایند

توصیه‌هایی از علامه حسن‌زاده آملی

دهان روح و تن

انسان دو دهان دارد: یکی گوش که دهان روح او است و دیگر دهان که دهان تن او است. این دو دهان خیلی محترم‌اند. انسان باید خیلی مواظب آن‌ها باشد. یعنی باید صادرات و واردات این دهنها را خیلی مراقب باشد. آن‌هایی‌که هرزه خوراک می‌شوند، هرزه کار می‌گردند. کسانی که هرزه شنو می‌شوند، هرزه گو می‌گردند. وقتی واردات انسان هرزه شد، صادرات او هم هرزه و پلید و کثیف می‌شود. یعنی قلم او هرزه و نوشته‌هایش زهرآگین خواهد داشت. حضرت وصی، امیرالمؤمنین، علیه السلام فرمود: عمل نبات است و هیچ نبات از آب بی‌نیاز نیست و آب‌ها گوناگون‌اند. هر آبی که پاک است، آن نبات هم پاک و میوه‌اش شیرین خواهد بود ;و هر آبی که پلید است، آن نبات هم پلید و میوه او تلخ است.* خود عمل، حاکی است که از چه آبی روییده شده است. وقت اندک و کار بسیار

بدان که باید تخم و ریشه سعادت را در این نشأ، در مزرعه دلت‌بکاری و غرس کنی. این‌جا را دریاب، این‌جا جای تجارت و کسب و کار است ;و وقت هم خیلی کم است. وقت‌خیلی کم است و ابد در پیش داریم. این جمله را از امیرالمؤمنین علیه السلام عرض کنم، فرمود: «ردوهم ورود الهیم العطاش ;» یعنی شتران تشنه را می‌بینید که وقتی چشمشان به نهر آب افتاد چگونه می کوشند و می‌شتابند و از یکدیگر سبقت می گیرند که خودشان را به نهر آب برسانند، شما هم با قرآن و عترت پیغمبر و جوامع روایی که گنج‌های رحمان‌اند این چنین باشید. بیایید به سوی این منبع آب حیات که قرآن و عترت است. وقت‌خیلی کم است و ما خیلی کار داریم. امروز و فردا نکنید. امام صادق علیه السلام فرمود: «اگر پرده برداشته شود و شما آن سوی را ببینید، خواهید دید اکثر مردم به علت تسویف، به کیفر اعمال بد این‌جای خودشان مبتلا شده‌اند .» تسویف یعنی سوف سوف کردن، یعنی امروز و فردا کردن، بهار و تابستان کردن، امسال و سال دیگر کردن. وقت نیست، و باید به جد بکوشیم تا خودمان را درست‌بسازیم.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد سوم)

حکیم الهی لواسانی ثانی، شمس‌الدین

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۳۶ ق)، کلامی، حکیم و ریاضیدان. در تهران متولد شد. تحصیلات وی در سبزوار، نزد حاج ملاهادی سبزواری بود. در سال ۱۲۷۶ ق به تهران مراجعت کرد و در همین شهر درگذشت و در صفاییه دفن شد. وی در علم کلام و حکمت و ریاضی مهارت تمام داشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :شرح حال رجال (۱۵۲/۲).

حکیم یزدی، آمیرزا

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۱۱۶ ق)، ریاضیدان. فنون ریاضی را نزد مولی محمدحسین یزدی و سایر علوم را نزد استادانی چون آقاحسین خوانساری آموخت، آنگاه در یزد سکنی گزید و به تدریس در برخی مدارس تازه تأسیس شده‌ی آنجا اشتغال یافت. او پرهیزکارترین اهل زمانه‌ی خویش بود و لباس خشن بر تن می‌کرد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :ریاض العلماء (۱۹۷ /۲).

خازن خراسانی، کمال‌الدین، ابوجعفر محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۶۰ –۳۴۹ ق)، منجم و ریاضیدان. در خراسان متولد شد و در ری به عنوان منجم نزد ابن عمید، وزیر رکن‌الدوله‌ی دیلمی، خدمت می‌کرد. وی از شمار بزرگترین منجمان مسلمان است که معادله‌های ماهانی را به وسیله‌ی قطوع مخروطی حل کرد. او صاحب آثاری چند در نجوم و کیهان‌شناسی بود، از جمله «الالات العجیبه الرصدیه»؛ «زیج الصفائح»؛ «المدخل الکبیر فی علم النجوم»؛ «سر العالمین»؛ «المسائل العددیه» و تفسیر مقاله‌ی دهم از کتاب «اصول اقلیدس».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۲۹/۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۵/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۳۴)، خیامی نامه (۵۷)، دایرةالمعارف الاسلامیه (۱۸۸ –۱۸۷ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۸۷۶/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۶۸ –۶۳)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۵۰۵ ، ۴۷۹)، کشف الظنون (۱۳۹۶)، لغت نامه (ذیل/ ابوجعفر خازن)، معجم المولفین (۲۳۹ ،۱۸۹ /۹)، نام‌آوران فرهنگ (۱۶۸).

خازنی، ابوالفتح، عبدالرحمان منصور

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۲۵ ق)، منجم و ریاضیدان. معروف به زاهد. غلام یونانی علی خازن مروزی بود. وی در مرو پرورش یافت و در آنجا ریاضی و فلسفه را آموخت. گرچه نزد سلطان سنجر و بزرگان دربار وی احترام بسیار داشت ولی، با این همه ساده زیسته بود. در سال ۵۱۳ ق با توجه به ترازوی ارشمیدس، ترازویی ساخت و آن را «میزان الحکمه» نامید و ساعتی آبی نیز به نام «میزان الساعه» ساخت. از آثار وی: «زیج معتبر سنجری»؛ «میزان الحکمه» که از جالبترین کتابهای قرون وسطی در مکانیک و فیزیک است.[۱]

(منسوب به خازن) ابوالفتح عبدالرحمن منصور خازنی، غلام رومی، مملوک ابوجعفر خازن، دانشمند و ریاضی‌دان مشهور قرن ششم (ف. پس از ۵۲۵ ه.ق). مهمترین کتابهای او زیح السنجری (ه.م.) و «میزان الحکمه» (ه.م.) است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۷۷/۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۱۰ /۲) تاریخ نجوم اسلامی (۲۲۳)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۹۵ -۹۴)، دائرةالمعارف الاسلامیه (۹۰ -۱۸۸ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۸۷۶/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۳۰ -۲۲۸)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۴۲)، لغت نامه (ذیل/ خازنی)، معجم المولفین (۱۳۷ -۱۳۶ /۵)، نام‌آوران فرهنگ (۱۶۸ -۱۶۹).

خجندی، ابومحمود حامد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۳۹۰ ق)، ریاضیدان. از معاصران ابوالوفاء جوزجانی و فخرالدوله دیلمی بود و نزد فخرالدوله دیلمی تقرب داشت و کارهای علمی خود را به نام وی انجام می‌داد. از جمله برای رصد کواکب و یافتن طول فلکی آنان اسبابی به نام «سدس فخری» ساخت. ابوریحان بیرونی در شهر ری با خجندی ملاقات کرده و کتابی از وی دیده که در آغاز آن کتاب خجندی «شکل مغنی» را بیان کرده و همه‌ی مطالب کتاب را بر آن شکل بنا کرده و آن شکل را «قانون الهیه» نامیده است. در هر صورت وی با بیرونی مباحثه علمی داشته و چند بار در کتابهای «قانون مسعودی» و تجدید الاماکن» از خجندی نام برده است. از وی چند کتاب درباره‌ی نجوم و ابزارهای نجومی در دست است اما، تنها اثر ریاضی که از وی باقی مانده، رساله‌ای است مختصر متعلق به یک مجموعه در کتابخانه خدیویه‌ی مصر موسوم به «مسائل متفرقه هندسیه لبعض العلماء» که دارای دوازده مساله است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نجوم اسلامی (۳۰۵)، دایرةالمعارف فارسی (۸۸۴/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۳۶ -۲۳۱)، سرآمدان فرهنگ (۱۳۳/۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۴۵).

خرقی مروزی، بهاءالدین، ابوبکر

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۵۳۶ ق)، ریاضیدان. از مردم خرق، از توابع مرو، و از دانشمندان علم ریاضی و مولفان مشهور در تاریخ و جغرافیا و ریاضی بود. خرقی در دربار خوارزمشاهیان مقامی بلند داشت و از معدود دانشمندان عصر انحطاط علوم در تمدن اسلامی است. آثار وی:

«منتهی الادراک»؛ «التبصره فی علم الهیئه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۳۱۰ -۳۰۹ /۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۶۰).

خیام، ابوالفتح، عمر

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۴۴۰/۴۱۷- وف ۵۲۵ -۵۱۵ ق)، فیلسوف، ریاضیدان، منجم، نویسنده و شاعر. در نیشابور متولد شد. با میمون بن نجیب واسطی، امام ابوالمظفر اسفزاری، حکیم ابوالعباس لوکری عبدالرحمن خازنی و امام محمد غزالی همعصر بود. وی منجم دربار ملکشاه سلجوقی بود. سفرهایی به بلخ، اصفهان، بغداد و مکه داشت اما، بیشتر عمر خود را در نیشابور گذرانید و در همان شهر درگذشت و در جوار امامزاده محمد محروق دفن شد. خیام از شخصیتهای تاریخی است که در باب او داستانهای مجعول بسیاری ساخته‌اند و همین افسانه‌سازی سبب شده که در باب احوال و اقوال او اتفاق نظری بین پژوهندگان وی نباشد. خیام علاوه بر اینکه در فنون و علوم مختلف، ریاضی، نجوم، هندسه و فلسفه صاحب نظر بود، در شاعری نیز توانا بود و رباعیات او نه تنها در ایران، که در جهان نیز مشهور است و ترجمه‌ی جرالد فیتز از این رباعیات به زبان انگلیسی، باعث شهرت خیام در جهان شد. از آثار وی: «کتابی در جبر و مقابله به زبان عربی»؛ «رساله‌ای در شرح مشکلات اقلیدس»، به عربی؛ «رساله‌ای در طبیعیات»؛ «رساله‌ی فارسی در کلیات وجود»؛ «رساله‌ای در کون و تکلیف»، به عربی؛ «رساله‌ای در تعیین مقدار بیان زیج ملکشاهی»؛ «ترجمه‌ی فارسی خطبه‌ی ابن سینا در توحید»؛ «رساله‌ای در حل بعضی از مسایل جبر و مقابله»، به عربی؛ «رساله‌ی وجود»، به عربی؛ «رساله‌ای در جواب سه سوالی که در حکمت از او شده است»، به عربی؛ «رساله‌ی ضیاء العقلی در حکمت»، به عربی؛ «نوروز نامه»، به فارسی؛ «رباعیات»؛ «سلسله الترتیب»؛ و «قطعه‌هایی به عربی».[۱]

خواجه امام، حجهٔ الحق، حکیم ابوالفتح (یا ابوحفص) عمر بن ابراهیم مشهور به خیام (یا خیامی) نیشابوری، فیلسوف و ریاضی‌دان و منجم و شاعر ایرانی در اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششم ه. است مولد و منشأ و اصل او نیشابور بود. ملکشاه بدو احترام می گذاشت ولی رابطه سنجر با او خوب نبود، زیرا سنجر در کودکی مبتلی به آبله شده بود و خیام نزد او رفت و بیرون آمد. وزیر مجیرالدوله از خیام پرسید: او را چگونه یافتی و به چه چیز علاجش کردی؟ امام گفت: این کودک مخوف است! خادم حبشی این سخن بشنید و به سنجر رسانید. چون وی از آبله برست بغض امام در دل گرفت. وی در ترتیب رصد ملکشاهی و اصلاح تقویم همکاری داشت. وفات او بین ۵۰۶ و ۵۳۰ ه.ق. اتفاق افتاده (آرامگاه خیام) خیام اشعاری به پارسی و تازی و کتابهایی به هر دو زبان دارد، از جمله رباعیات (ه.م.) او مشهور جهان است. از آثار او در ریاضی و جبر و مقابله (ه.م.)، رسالهٔ فی شرح ما اشکال من مصادرات کتاب اقلیدس، رسالهٔ فی الاحتیال لمعرفهٔ مقداری الذهب والفظهٔ فی جسم مرکب منهما (به طبع رسیده) لوازم الامکنهٔ را باید نام برد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آتشکده‌ی آذر (۶۸۵ -۶۷۴ /۲)، الاعلام (۱۹۵ -۱۹۴)، با کاروان حله (۱۴۲ -۱۲۷)، بهشت سخن (۸۷ -۷۶ /۲)، تاریخ ادبی ایران (۵۶۵، ۳۳۲، ۱۲۵ /۱)، تاریخ ادبیات ایران (۴۴۳ -۴۴۱، ۸۹، ۶۲، ۳۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۵۳۵ -۵۲۳ /۲)، تاریخ برگزیدگان (۴۳۵ -۴۳۲)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۳۸ -۳۳۶)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۳۵۰ -۳۰۳)، تاریخ نظم و نثر (۶۱ -

۶۰)، تحلیل شخصیت خیام، ترانه‌های خیام (مقدمه)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۷۳ -۷۱)، چهار مقاله (مقدمه مصحح، ۱۰۱ - ۱۰۰)، چشمه‌ی روشن (۱۲۷ -۱۰۷)، خیامی نامه، دایرهٔالمعارف فارسی (۹۲۹/۱)، دستور الوزراء (۱۷۱ -۱۶۹)، دویست سخنور (۹۸ -۹۶)، الذریعه (۳۸۰/۲۴ -۳۱۵/۹)، رباعی و رباعی‌سرایان (۱۱۰ -۱۰۷)، ریاض العارفین (۱۹۲ -۱۹۱)، ریحانه (۲۰۱ -۱۹۸ /۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۳۵ -۳۲۵)، سیری در شعر فارسی (۲۶۸)، شخصیتهای نامی (۱۸۸ -۱۸۶)، شعر العجم (۱۷۸/۱)، صبح گلشن (۱۵۹ -۱۵۸)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۱۱/۶)، فرهنگ ادبیات فارسی (۲۰۳ -۲۰۱)، فرهنگ سخنوران (۳۲۴ -۳۲۳)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۶۳ -۱۶۲)، کشف الظنون (۹۷۲)، الکنی و الالقاب (۲۲۳ -۲۲۲ /۲)، گنج سخن (۲۸۹ -۲۸۱)، گنجینه‌ی سخن (۱۳۶ -۱۳۱)، لغت نامه (ذیل/ خیام)، مولفین کتب چاپی (۶۲۹ -۶۲۱ /۴)، مجمع الفصحا (۶۰۸ -۶۰۷ /۲)، مخزن الغرائب (۷۸ -۶۴ /۲)، مرصاد العباد (۳۱)، مطلع الشمس (۱۷۳/۳)، معجم المولفین (۲۷۰ -۲۶۹ /۷)، مواد التواریخ (۵۹۶ -۵۹۵)، نتایج الافکار (۴۶۵ - ۴۶۱)، نشتر عشق (۴۹۷ -۴۹۵ /۲)، هدیه الاحباب (۱۳۳)، هدیه العارفین (۷۸۷، ۷۸۵ /۲)، هفت اقلیم (۲۵۹ -۲۵۶ /۲)، یادگار (س ۴، ش ۹ و ۱۰، ص ۹۰)، یغما (س ۶، ص ۷۱ -۶۸، س ۷، ص ۳۲۰ -۳۱۷).

دارمی، عبدالرحمان

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س پنجم ق)، طبی و ریاضی‌دان. وی نزد ابن البغونش کسب علم نمود و اکثر کتب جالینوس را نزد وی خواند. او را از بزرگان طب و هندسه می‌دانند که در بعضی صناعات دقیقه و اعمال لطیفه نیز مهارتی داشته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ریحانه (۲۰۶/۲)، لغت نامه (ذیل/ دارمی).

دانا سرشت، اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق.

تولد: ۱۲۹۰، تهران.

درگذشت: ۲۵ فروردین ۱۳۶۸.

علی‌اکبر داناسرشت (صیوفی)، فرزند حاج علینقی و نوه‌ی حاج علیقلی صرافباشی زنجانی بود. سال‌های کودکی و دوران تحصیل اولیه‌ی علی‌اکبر داناسرشت مقارن با جنگ با جنگ اول جهانی بود. پس چندی خانواده‌اش به شهر زنجان کوچید. در آنجا به مدرسه ابتدایی- معروف به اسعدیه به سرپرستی مترجم همایون- رفت تا وقتی که دوباره به تهران آمد. در این سال‌ها همچنین به یادگیری قرآن کریم و زبان عربی پرداخت. سپس با احساس نیاز به فراگیری علم جدید به علوم ریاضی روی آورد و نزد اساتیدی چون سید حسن مشکان طبسی و سید جلال تهران به تحصیل این علوم پرداخت و از آن زمان تا پایان عمر به تحقیق در این زمینه‌ها اشتغال داشت.

علی‌اکبر داناسرشت در طی عمر خود آثاری را ترجمه کرد که از میان آنها می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: روان شناسی یا علم النفس شفاء (ترجمه جلد ششم شفاء، چاپ دوم، ۱۳۳۰)؛ رسالهٔ الغفران یا بهشت و دوزخ معری (ابوالعلاء معری، ۱۳۲۴)؛ تحقیق ماللهند، قسمت فلسفه (ابوریحان بیرونی، ۱۳۳۴)؛ بر سنگ سفید (آناتول فرانس، ۱۳۲۶)؛ آثار الباقیه (ابوریحان بیرونی، ۱۳۲۱). از آثار دیگر اوست: تاریخ فلاسفه‌ی اسلام (۱۳۱۵)؛ افکار سهروردی و ملاصدرا یا خلاصه‌ای از حکمهٔ الاشراق و اسفار.

داناسرشت بر اثر سکته‌ی مغزی درگذشت.

(۱۳۶۸ -۱۲۹۰ ش)، ریاضی‌دان و مترجم. وی نوه‌ی حاج علی قلی صرافباشی زنجانی بود که در تهران متولد شد و ایام کودکی خود را در زنجان سپری کرد. از اوان کودکی زبان عربی را فراگرفت و به تحصیل علوم ریاضی نزد استادانی چون سید حسن مشکان طبسی، سید جلال تهرانی و بغایری پرداخت و فقه را نزد محمدرضا تنکابنی فراگرفت. وی معاصر با احمد بیرشک و غلامحسین مصاحب بود و به گفته دکتر نجم‌آبادی وی اولین بیرونی شناس بود. بر اثر سکته مغزی در تهران در گذشت. آثار به جای مانده از وی: ترجمه‌ی «خلاصه حمکه الاشراق و اسفار»؛ «آثار الباقیه»؛ «روانشناسی یا علم النفس شفاء»؛ «تاریخ فلسفه اسلام».[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] کیهان فرهنگی (س ۶، ش ۱، ص ۱۷)، مؤلفین کتب چاپی (۶۴۵ -۶۴۴ /۱).

دانشمند ابیوردی، ابوالحسن علی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۶۶/۹۶۹ ق)، ریاضیدان، حکیم و شاعر شیعی. در کاشان دیده به جهان گشود.از چنان هوش و ذکاوتی بهره‌مند بود که در چهارده سالگی شرح «تجرید» را با حواشی آن که از متون مشکل حکمت است و کتاب «مجسطی» را در بیست و پنج سالگی درس می‌گفت و حافظه‌ای چنان نیرومند داشت که هر کتاب را یک بار می‌خواند و عبارت آن را هرگز فراموش نمی‌کرد. وی در علوم مختلف بویژه ریاضیات مهارت بسیار داشت چنان که گویند از زمان قدیم هیجده نکته در علم ریاضی مانده بود که تنها شش نکته‌ی آن توسط خواجه نصیرالدین طوسی حل شده بود و بقیه را وی حل کرد. ملا ابوالحسن در شعر فارسی نیز استاد بود و غزل را نیکو می‌سرود. فضل خلخالی و شیخ احمد خلخالی از شاگردان وی بودند. در کاشان درگذشت و جنازه‌ی وی به اردبیل منتقل شد و در آن جا دفن گردید. وی در اکثر رشته‌ها تالیفاتی دارد؛ از جمله: «الشوارق فی کلام»؛ «حل ما لاینحل» در حل دوازده مسأله ریاضی؛ «حسنا» در حکمت طبیعی؛ «مشارق» و «مرآت الافلاک»، در حکمت ریاضی؛ «حاشیه بر شمسیه»؛ «حاشیه بر تهذیب»، در منطق؛ «رساله اثبات واجب» به فارسی و «اثبات واجب» به عربی؛ «روضه الجنان» در حکمت؛ شرح «فرایض»؛ «دیوان» اشعار.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ایضاح المکنون (۵۹ /۲، ۵۹۴، ۲۴ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۸۵، ۶۸۳، ۳۴۸ /۵)، تاریخ نظم و نثر (۴۴۳ -۴۴۲)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۰ /۱۴۴)، فرهنگ سخنوران (۳۳۳)، کشف الظنون (۸۴۳)، معجم المؤلفین (۱۰/۷)، هدیه العارفین (۷۴۶/۱)، هفت اقلیم (۳۲ -۳۱ /۲).

دستغیب شیرازی، ابوالحسن

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ح ۱۲۶۰ ق)، حکیم، مجتهد و شاعر، متخلص به دستغیب. در شیراز به دنیا آمد و در آنجا علوم فقه و اصول و منطق و حکمت را فراگرفت. تولیت بقعه‌ی امامزاده‌ی سید میرمحمد بن امام موسی بن جعفر (ع)، با او بود و مدتی تولیت مسجد نصیرالملک ار نیز بر عهده داشت نصیرالدین فرصت از شاگردان وی می‌باشد که در محضرش حکمت الهی را فراگرفته است. از آثار وی: حواشی بر «اسفار اربعه» صدرالمتالهین؛ شرحی بر «کلمات قصار» امیرالمومنین (ع)؛ اشعار و خطب عربی و فارسی.[۱]

میرزا ابوالحسن دستغیب مجتهد و حکیم شیرازی بن میرزا احمد بن میرزا مهدی متولد حدود ۱۲۶۰ ق.

سید ابوالحسن دستغیب شیرازی از افاضل علماء و در علوم معقول و ریاضیات مهارت بسزائی داشته و بعد از ۱۳۰۰ وفات نموده

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار عجم (۴۵۰)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۵۲۹/۲)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۳۲/۱۴)، طرائق الحقائق (۳۳۲/۳)، فارسنامه‌ی ناصری (۹۱۵ -۹۱۴ /۲)، فرهنگ سخنوران (۳۴۰)، گنجینه‌ی دانشمندان (۴۴۳/۵).

دماوندی، محمدباقر

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۰۷ ق)، عالم دینی، فقیه، حکیم، ریاضی‌دان و زاهد. او در نجف در محضر شیخ انصاری و سید حسین کوهکمری به مقامات عالیه‌ی علمی رسید، تا جایی که علامه‌ی کوهکمری وی را بر میرزای بزرگ شیرازی برتری می‌داده است. گذشته از فقه و اصول، دماوندی در علم طب و حکمت و ریاضیات ماهر بود و بر تاریخ و سیر احاطه‌ی بسیاری داشت، و از حافظه‌ی قوی و عجیبی نیز برخوردار بود به طوری که بیشتر متون ادبی و فقهی را در حافظه داشت. در عصر علامه کوهکمری به دماوند بازگشت و در آن نواحی مرجع امور دینی مردم شد. او از مکارم والای اخلاقی برخوردار بود.[۱]

محمدباقر بن حسن سارانی عالمی بزرگ و دانشمندی متقی و پارسا بوده است وی از دماوند هجرت به نجف اشرف نموده و از محضر علامتین شیخ مرتضی انصاری و سید حسین کوه‌کمری استفاده نموده و در عصر علامه کوه‌کمری به دماوند برگشته و به وظائف دینی پرداخته است دارای کمالات و مقامات عالیه علم و عمل بوده تا جائی که علامه کوه‌کمری وی را بر میرزاء بزرگ مجدد شیرازی تفضیل می‌داده است مخصوص در علم طب و حکمت و ریاضیات ید طولائی داشته و به تواریخ و حکایات اطلاع زیاد و حافظه‌اش نیز عجیب و بیشتر متون ادبیه و فقهیه را محفوظ بوده و در دماوند و حومه آن ریاست تامه داشته و حتی در بعضی از قضایا علامه کنی ره با وی معارضه می‌نموده است و آن مرحوم عالمی ثروتمند و میهمان‌دوست و کریم‌النفس و منیع‌الطبع و بخشنده بوده است در سال ۱۳۰۷ قمری وفات نموده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۰۶ -۲۰۵ /۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۱۵۷ -۱۵۶ /۵).

دهدار شیرازی، معین‌الدین، ابومحمد

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۰۱۶ ق)، ریاضی‌دان، نویسنده و شاعر حروفی، متخلص به عیانی. ملقب به دهدار. وی از دانشمندان روزگار خود بود که تالیفات بسیار در فنون مختلف به زبان عربی و فارسی داشت. وی در حافظیه به خاك سپرده شد. از آن جمله: «مفاتیح الاستخراج»؛ «زبده الالواح»، در جفر؛ «ایجاز مفاتیح الاعجاز»، در شرح گلشن راز؛ «رساله‌ای در بیان شرف و فضیلت انسان»؛ «اسرار الحروف»؛ «جواهر الاسرار»؛ «دیوان» شعر؛ نفایس الارقام»؛ «کواکب الثواقب»؛ «کنز الرموز»؛ «مفاتیح المخالیق»؛ «خلاصه الترجمان».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار عجم (۴۶۴)، تاریخ نظم و نثر (۳۹۷)، الذریعه (۷۷۷/۹، ۲۶۲، ۶۸ -۶۷ /۵)، ریحانه (۲۴۲/۲)، طبقات اعلام الشیعه (س ۲۳۸/۱۰)، لغت نامه (ذیل/ دهدار)، مؤلفین کتب چاپی (۷۹۲ -۷۹۱ /۵).

دینوری، ابوحنیفه احمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۸۲ ق)، نحوی، لغوی، ادیب و ریاضی‌دان. از مردم دینور بود که در بصره و کوفه علم آموخت و از محضر پدر خود و پس از او از ابن سکیت بیشترین بهره را برد. وی در علوم بسیاری همچون، نحو، لغت، هندسه، حساب و هیئت دست داشت، و صاحب تالیف بود. او را ذفنون و از نوادر روزگار می‌دانند. روایاتش را صحه گذاشته‌اند و وی را مورد اعتماد خوانده‌اند. او از بزرگان مذهب حنفی بود. از آثارش: «الاخبار الطوال»؛ «النبات»؛ در شش مجلد بزرگ؛ «الجبر و المقابله»؛ «الجمع و التفریق»؛ «البلدان»؛ «البحث فی حساب الهند»؛ «اصلاح المنطق»؛ «نوادر الجبر»؛ «القبله و الزوال»؛ «الکسوف»؛ «تفسر الدینوری»؛ «الانواء»؛ «ما یلحن فیه العامه» یا «لحن العامه»؛ «الشعر و الشعراء».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۱۹/۱)، ایضاح المکنون (۶۸۰ ،۴۲۱ ،۳۲۱ ،۲۷۹، ۲۷۷ /۲ ،۳۶۸، ۴۳ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۸۸ - ۱۸۷ /۱)، دایرةالمعارف فارسی (۱۰۲۹/۱)، الذریعه (۲۳۶/۳، ۱۷۲/۲ ،۳۳۸/۱)، روضات الجنات (۱۰۳ -۱۰۲ /۵)، ریحانه (۷۲/۷)، سیر النبلاء (۴۲۲/۱۳)، کظف الظنون (۱۵۴۸ ،۱۴۴۶ ،۱۴۰۷ ،۱۳۹۹ ،۹۰۷، ۶۶۴، ۶۱۴، ۴۴۷ ،۲۸۰ ،۱۰۸)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۱۳۲)، لغت نامه (ذیل/ ابوحنیفه)، مجمل فصیحی (ذیل/ سال ۲۸۲)، معجم الادباء (۳۲ -۲۶ /۳)، معجم المؤلفین (۲۱۹ -۲۱۸ /۱)، الوافی بالوفیات (۳۷۹ -۳۷۷ /۶)، هدیه الاحباب (۱۲)، هدیه العارفین (۵۲/۱).

ذوقی بسطامی، فتح‌اللّه

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۱۲۸۸/۱۲۷۴ ق)، خطاط، ریاضیدان، ادیب و شاعر، متخلص به ذوقی. اصلا از طایفه‌ی عرب بنی‌عامر و ساکن بسطام بود.

در اوایل دوره‌ی محمد شاه قاجار، برای دیدار دایی خود، حبیب‌اللّه خان عرب، به فارس رفت و در شیراز به تکمیل تحصیلات پرداخت و صاحب دیوان رسائل شد. در ادبیات فارسی و عربی و ریاضیات سرآمد بود. میرزا طاهر، صاحب کتاب «گنج شایگان»، او را آگاه به علم ریاضی، هیئت و حکمت و تاریخ می‌داند. ذوقی تمام خطوط را خوش می‌نوشت. هنگامی که جعفر قلی خان شادلو به ایالت بجنورد و جوین و جاجرم و استرآباد مامور شد، حکیم فتح‌اللّه را به عنوان رییس دفتر رسائل خود به همراه برد. با هدایت صاحب «مجمع الفصحا» چه در شیراز، چه در تهران معاشرت داشت. هنگام تالیف «گنج شایگان» میرزا طاهر (۱۲۷۲ ق) در قید حیات بود و هنگام تالیف «مجمع الفصحا» سال ۱۲۸۸ ق، فوت کرده بود. ذوقی تنها یک دختر داشت که صاحب کمال بود و بسیاری از اشعار شاعران عرب را از بر داشت و با ادبیات عرب آشنا بود و شعر می گفت و سلطانی تخلص می کرد و خط نسخ را خوش می‌نوشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار خوشنویسان (۵۶۳ –۵۶۲ /۲)، تذکره‌ی طلعت (۸۲)، حدیقه الشعراء (۶۴۴ –۶۴۰ /۱)، الذریعه (۳۴۱/۹)، فرهنگ سخنوران (۳۵۵)، گنج شایگان (۱۸۸ –۱۸۲)، لغت نامه (ذیل/ ذوقی بسطامی)، مجمع الفصحا (۳۰۳ –۲۹۹ /۴)، مصطبه‌ی خراب (۶۶ –۶۵).

ربن

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(عبر. ربان) طبری از تربیت یافتگان حوزه علمی مرو، و بردین نصرانی– و به قولی بردین یهودی– بوده است (قر. ۲ و اوایل قر ۳ ه.) وی در طب و نجوم و ریاضیات ماهر و از مترجمان معروف عهد خود به شمار می‌رود. از جمله منقولات او نسخه‌ای از «المجسطی» بود از یونانی به عربی که کاملتر از نسخ منقول دیگر بود. وی پدر علی ابن ربن طبری (ه.م.) است.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

رجبعلی پور، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهدی رجبعلی پور در سال ۱۳۲۴ در کرمان متولد شد. وی در سالهای ۱۳۴۵،۱۳۴۷،۱۳۵۲ لیسانس از دانشگاه تهران، فوق لیسانس از دانشگاه شیراز و دکتری رشته ریاضی را از دانشگاه تورنتوی کانادا دریافت کرد. وی تا سال ۱۳۵۵ به ادامه تحصیل در دانشگاه دالهوسی کانادا پرداخت. سپس به ایران آمد و به تدریس در دانشگاه مازندران پرداخت. و سپس از انتقال به کرمان تا مرتبه استادی ارتقا یافت. وی عضو بسیاری مجامع و تحریریه های مجلات علمی بین المللی و داخلی و چهره ماندگار دررشتهٔ ریاضی است.گروه : علوم پایهرشته : ریاضیاتحصیلات رسمی و حرفه ای : مهدی رجبعلی پور پس از اخذ دیپلم از زادگاه خود کرمان، لیسانس ریاضـی را از دانشگاه تهران (۱۳۴۵)، مدرک فوق لیسانس را از دانشگاه شیراز (۱۳۴۷)و دکتری را ازدانشگاه تورنتوی کانادا دریافت کرد(۱۳۵۲). وی در دانشگاه کرمان تا مقام استادی ارتقا یافت.خاطرات و وقایع تحصیل : اقامت و تحصیل مهدی رجبعلی

پور در کانـادا از وقـایع مهم زنـدگی علمی وی بوده است.فعالیتهای ضـمن تحصـیل : مهـدی رجبعلی پور پس از اخـذ فوق لیسانس دررشـتهٔ ریاضـیات از دانشگاه شیراز درسال۱۳۴۷، تـا سال ۱۳۴۹ به تـدریس در آن دانشـگاه مشـغول بود.وقـایع میانسالی : مهـدی رجبعلی پور پس از بازگشت از کانادا در سال ۱۳۵۵ شروع به تدریس در دانشگاه مازندران (بابلسر) کرد. سپس به دانشگاه کرمان منتقـل شـد و در آنجـا تـا درجـهٔ اسـتادی ارتقا کرد وی از فرصـتهای مطالعاتی در کانادا اسـتفاده کرد و عضو بسـیاری از مجامع بین المللی درزمینهٔ ریاضی و فیزیک نظری است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهدی رجبعلی پور بین سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹ مدرس ریاضیات در دانشگاه شیراز، از سال ۱۳۵۵ استاد همان رشته در دانشگاه مازندران، سپس در دانشگاه کرمان بوده و هست. از دیگر سمت هـای مورد تصـدی ایشان می توان به چنـد مورد زیر اشاره کرد: معاون پژوهشـی مرکز بین المللی علوم و تنکنولوژِ پیشـرفته و علوم محیطی رئیس بخش ریاضـی دانشـگاه کرمـان رئیس مرکز پژوهشـی ریاضـی ماهانی رئیس مرکز تحقیقات جنوب شـرق ایران عضو پیوسـته فرهنگسـتان علوم ایرانفعالیتهـای آموزشـی : مـدرس رشـتهٔ ریاضـی در دانشگاه شـیراز(۱۳۴۹-۱۳۴۷ه.ش) اسـتاد رشتهٔ ریاضـی در دانشـگاه مازنـدران (بابلسـر) از سال ۱۳۵۵، اسـتاد رشـتهٔ ریاضـی در دانشـگاه کرمان و ارتقا به درجـهٔ اسـتادی در همان دانشـگاه . مهـدی رجبعلی پـور به تـدریس دروس مربوط به رشـته تخصصـی خود در برخی از دانشـگاههای ایران می پردازد که به شرح زیر است: ریاضـیات عمومی ،آمار،معادلات دیفرنسـیل در دانشـگاه شیراز نظریه اندازه و انتیگرال و ریاضی عمومی و معدلات دیفرانسـیل با مشـتقات جزئی ،ریاضـی عمومی ریاضیات مهندسی در دانشگاه دالهوسی کانادا توپولوژی ،توابع مختلط،آنالیز ریاضی ،آنالیز تابعی ،آنالیز حقیقی ،آنالیز مختلط در دانشـگاههای مازنـدران - صـنعتی شـریف و شـهید بهشتی نظریه اعداد ،آنالیز ریاضـی ،جبر خطی ،تاریـخ ریاضـی ،نظریه اعـداد ،بررسـی کتب درسـی (کارشناسـی) ،آنـالیز تـابعی ،آنـالیز تـابعی کاربـدی،آنالیز حقیقی ،مبـاحثی در نظریه انـدازه و انـتیگرال ،نظریه عملگرهـا ،عملگرهـای دیفرانسـیلی ،آنـالیز هارمونیـک ،آنـالیز ختیـط ،منطـق کـوانتمی (کارشناسی ارشد) در دانشگاه کرمان.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مهدی رجبعلی پور در بسیاری از مجلات معتبر بین المللی مقالاتی به چاپ رسانیده است که حاکی از تحقیقات وسیع وی در رشـتهٔ ریاضـی دارد.شاگردان : .آرا و گرایشهای خاص : مهدی رجبعلی پور علاوه بر ریاضـیات به فیزیک نظری نیز علاقمنـد است و وی در ریاضـی به تدریس آنالیز خطی، آنالیز ریاضـی ، نظریه اندازه و انتگرال، جبرخطی، نظریه کنترل و .... می پردازد.جوائز و نشانها : استاد نمونهٔ دانشگاه کرمان در ۱۳۶۷ و استاد نمونهٔ کشور درسال ۱۳۶۹و چهره ماندگار درعرصهٔ ادبیات درنخستین همایش چهره های ماندگار در سال ۱۳۸۰ از افتخارات مهدی رجبعلی پور است.چگونگی عرضه آثار : مهدی رجبعلی پور در کنار تدریس و تحقیق تعدادی پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری را راهنمایی ،نظـارت و مشـاوره کرده است که به چنـد مورد از عنـاوین آنهـا اشاره می شود: نظریه موجکها و کابردی از آن ،کارشناسـی ارشـد ۱۳۷۲ مقادیر ویژه چنـد جمله ایهای ماتریسـی درجه دوم اختلال یافته ،دکتری ۱۳۷۳ شعاعهای طیفی خانواده های ماتریسی ،دکتری ۱۳۷۳ آنالیز چنـد مقیاسـی ،کارشناسـی ارشـد ۱۳۷۴ تبـدیلهای موجکی و حـل معـادله اتساع ،کارشناسـی ارشـد۱۳۷۴ دکتر مهـدی رجبعلی پـور بسـیاری ازمقالاـت خو درا در مجلاـت علمی بیـن المللی بـه چاپ رسانیـده است کـه برخی از آنهـا عبارتنـد از : procedings of the american match .soc. transactions of the american match .soc. indiana unir. journal of match. linear algebraof. applications. journal of differential equatious and integrl operators.

آثـار : ۱ indiana unir. journal of match. ۲ journal of differential equatious and integrl operators. ۳ linear algebraof. applications. ۴ procedings of the american match .soc. ۵ transactions of the american match .soc. ۶ اتحادهـای نمـایی در گروههـا و نیمگروهها ویژگی اثر : تـالیف-

فرهنگ و اندیشه ریاضی شماره سوم – فارسی ۱۳۶۲۷ پیشینه علوم ریاضی در خطه کرمان ویژگی اثر : نشریه دانشکده ادبیات علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان۸ جبرهای فراونده ای ویژگی اثر : گزارش یازدهمین کنفرانس ریاضی کشور_ فارسی ۱۳۵۹۹ چند مسئله خاص ریاضی ویژگی اثر : ترجمه و تخلص –فرهنگ و اندیشه ریاضی شماره دوم –فارسی ۱۳۶۱۱۰ مثلثی کردن همزمان عملگر ها (۲) ویژگی اثر : سومین گزارش سمینار آنالیز ریاضی –دانشگاه شیراز ۱۳۶۷۱۱ مسئله اصل توازی ویژگی اثر : گزارش دوازدهمین کنفرانس ریاضی کشور دانشگاه صنعتی اصفهان – فارسی ۱۳۶۰۱۲ مفهوم بینهایت در آنالیز و تاریخچه مختصر آن (۱) ویژگی اثر : تالیف و گرد آوری –رشدآموزش ریاضی شماره ۵ و ۶ – ۱۳۶۴۱۳ یادنامه مهندس علیزاده پور بنیانگذار دانشگاه در کرمان ویژگی اثر : ضمیمه جلد اول – دوره پنجم فارسی برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

رجبی طرخورانی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق، مترجم.

تولد: ۱۳۳۱، تفرش.

درگذشت: اسفند ۱۳۷۲.

محمد رجبی طرخورانی تحصیلات مقدماتی را در تفرش به پایان رسانید و در سال ۱۳۵۰ وارد دانشگاه شد و در سال ۱۳۵۶ در مقطع کارشناسی ارشد رشته‌ی ریاضی از دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل گردید و سپس به عنون مربی در همان دانشگاه شروع به خدمت نمود. با آغاز دوره‌ی دکترای ریاضی در کشور در سال ۱۳۶۷ در این دوره در دانشگاه تهران پذیرفته شد و ضمن انجام خدمات آموزشی در سال ۱۳۷۲ موفق به اخذ درجه دکتری گردید.

برخی از آثار وی به این شرح هستند: آشنایی با ریاضیات جدید، جبر و آنالیز، حدود و پیوستگی، ترجمه کتاب جبر خطی (کتاب برگزیده‌ی دوازدهین دوره‌ی کتاب سال ۱۳۷۳ در موضوع علوم خالص، در قسمت ریاضیات، کتاب‌های ترجمه شده).

دکتر محمد طرخورانی در اسفند ۱۳۷۲ بر اثر ابتلا به نوعی بیماری خونی درگذشت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

روزبه، رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۲ –۱۳۰۰ ش)، استاد، فیزیکدان، ریاضیدان، ادیب، فیلسوف، فقیه و زاهد. در زنجان به دنیا آمد و تحت تعلیمات عالیه پدرش و عمویش که هر دو عالم و زاهد بودند قرار گرفت. در دبستان و دبیرستان هم از نظر درس و هم از جنبه فضایل اخلاقی دانش‌آموزی برجسته بود. با پایان گرفتن تحصیلات دبیرستانی به کار تعلیم و تربیت در دبستان توفیق زنجان پرداخت. استعداد عالی و روزش کار بی‌نظیرش در زمینه‌ی تعلیم و تربیت او را در این امر بسیار موفق ساخت. در ۱۳۳۰ ش وارد دانشکده‌ی علوم دانشگاه

تهران شد. در تصحیلات عالیه هم دانشجویی ممتاز و بی‌رقیب بود. پس از فراغت از تحصیل در رشته‌ی فیزیک تحقیقات خود را در این زمینه‌ی پی گیر شد و به عنوان محقق فیزیک شناخته شد. رساله‌ی پایان‌نامه‌ی تحصیلی‌اش در زمینه‌ی «مطالعه در آثار میدان الکتریکی و رادیاسیون و گاز ازن روی موجودات زنده» بود، و در پایان رساله طرح جدیدی برای استفاده از گاز ازن را در پزشکی ارائه داد. با وجود پیشنهادات مکرر برای احراز کرسی تدریس دانشگاه به سمت دانشیاری دکتر هوشیار، و همچنین عضویت در مجامع تحقیقی غرب همراه مزایای کلان مادی، وی پایه گذاری دبیرستان علوی و تدریس در آن را ترجیح داد و تمام عمرش را صرف انسان‌سازی کرد و شاگردانی تربیت کرد که به گفته‌ی خودش هر کدام یک مدرسه‌ی علوی بودند. در کنار تحقیقات گسترده در زمنیه فیزیک استاد روزبه در مساله تعلیم و تربیت نیز نظری صائب و متقن داشت. تسلط کامل وی بر معارف اسلامی و تفسیر قرآن و فقه و اصول چشمگیر بود. «رسائل» و «مکاسب» را به خوبی می‌دانست. با ادبیات عرب و زبان فرانسه کاملا آشنا بود. در بعد اخلاق نیز شخصی نمونه و کم‌نظیر بود. پاکی و صفا و زهد بی‌ریای او، حاکی از شاخص بودنش در این زمینه بود. او انسانی بود که همه‌ی مصلحان جهان آرزوی یافتن مثل او را داشتند. استاد روزبه تالیفات و تحقیقات متعددی در زمینه‌ی علوم مثبته و نیز فقه دارد. حتی در آخرین شب حیاتش به تجدید نظر در این تالیفات مشغول بود. او همگی این آثار را در پایان عمر به یکی از شاگردان فاضلش سپرد تا به چاپ برساند. سرانجام به بیماری سرطان از دنیا رفت و در قم در گورستان نو به خاک سپرده شد. از آثار وی: «خداشناسی»، که توسط جامعه مدرسین منتشر شده است؛ «عربی آسان»، که محصول کار اواخر عمر استاد با همکاری استاد شهید سید کاظم موسوی می‌باشد؛ رسائل بسیاری در علوم و فقه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :بیادبود استاد روزبه، کیهان فرهنگی (س ۴، ش ۸، ص ۵۳ -۵۲).

رویانی لاهیجی، نظام‌الدین، عبدالقادر

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۲۵ ق)، ریاضیدان و دانشمند. از شاگردان ملا علی قوشچی بود. نخست در گیلان می‌زیست؛ سپس به دربار سلطان حسین بایقرا رفت و از آن پس در هرات مقیم مدرسه‌ی شاه بود تا در آنجا درگذشت. از جمله آثارش: «تحفه نظامیه» در حساب به نام سلطان یحیی کیا؛ «زیج مخلص میرزایی» که به نام سلطان میرزا علی تالیف کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۷۰)، الذریعه (۴۷۸/۳).

رهنما

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(بخش ۱) غلامحسین بن علی محمد، دانشمند مشهور عصر حاضر و متخصص در فنون ریاضی (و. شیراز ۱۲۹۹ ه.ق.- ف. تهران ۱۳۶۵ ه.ق./ ۱۳۲۵ ه.ش./ ۱۹۴۶ م.) پدر غلامحسین، میرزا علی‌محمد از علمای روحانی عهد ناصرالدین شاه قاجار بود. وی پس از

کسب تحصیلات مقدماتی در شیراز همراه پدر به تهران آمد و نزد نجم‌الدوله عبدالغفار علوم ریاضی را تکمیل کرد و در آن رشته متخصص گردید. وی از سال ۱۳۲۱ ه.ق. تا پایان عمر در مدارس مختلف تهران (علمیه، دارالفنون، مدرسه نظام، مدرسه ایران و آلمان، مدرسه علوم سیاسی، دارالمعلمین مرکزی، دانشکده فنی) به تدریس ریاضیات، هیئت، فیزیک و شیمی اشتغال داشت، و مدتی هم ریاست دانشکده فنی را به عهده داشت. در سال ۱۳۲۴ ه.ش. در سه کابینه سمت وزارت فرهنگ به عهده او بود.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

رهنما، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۶۵ -۱۲۹۹ ق)، استاد ریاضی و فیزیک. در شیراز متولد شد، در دارالفنون تحصیل کرد و مدتها نزد استاد عبدالغفار خان نجم‌الدوله به تکمیل معلومات خود پرداخت. در سال ۱۳۰۵ ش مجمع نجومی آکادمی علوم فرانسه او را به عضویت دائمی پذیرفت. رهنما حدود چهل و پنج سال در مدارس عالی و دانشگاه تهران به تدریس علوم ریاضی و هیات اشتغال داشت. وی در سال ۱۳۱۳ ش موفق به اخذ درجه‌ی دکترا از شورای عالی دانشگاه تهران گردید. رهنما در مشاغل استادی دانشگاه، ریاست دانشکده‌ی فنی، معاونت و وزارت فرهنگ خدمت کرد. وی در تهران وفات یافت و در جوار حضرت عبدالعظیم در باغ جیران دفن شد. از آثار او: «هیئت»؛ «هندسه‌ی مجسمات»؛ «هندسه‌ی فضایی چشم‌نمای هندسی»؛ «فیزیک»؛ «هندسه‌ی مسطحه» و رساله‌ی دکترایی در موضوع: «نسبت محیط به قطر دایره‌ی عدایی».[۱]

از فضلا و دانشمندان و ریاضی‌دانان معروف معاصر است. وی در ۱۲۹۹ ه.ق در شیراز متولد شد. پدرش میرزا علی‌محمد از فقها و دانشمندان عصر خود بود. تحصیلات ابتدائی و مقدماتی را در شیراز فراگرفت و به مدرسه‌ی دارالفنون تهران وارد شد و پس از آنکه دارالفنون را به اتمام رسانید، مدتها نزد مرحوم حاج نجم‌الدوله معلومات خود را در رشته‌ی ریاضی و نجوم تکمیل کرد و به معلمی ریاضیات در دارالمعلمین برگزیده شد و سالیان دراز در آنجا تدریس می‌کرد. بیشتر کتب ریاضیات و فیزیک و شیمی در آن تاریخ تالیف اوست و در مدرسه‌ی عالی حقوق و دارالمعلمین هم درس می‌داد. در ۱۳۰۷ از طرف اعتمادالدوله قره‌گوزلو به معاونت وزارت فرهنگ برگزیده شد و چند سالی سمت معاونت وزیر را داشت. در سال ۱۳۱۳ به هنگام تاسیس دانشگاه به استادی و ریاست دانشکده‌ی فنی انتخاب شد و دانشکده‌ی مزبور را به وجود آورد. پس از استقلال دانشگاه، معاونت آنجا هم ضمیمه کارش شد. در ۱۳۲۴ در سه کابینه متوالیا وزارت فرهنگ بر عهده‌ی او قرار گرفت تا اینکه در اردیبهشت ۱۳۲۵ در ۶۶ سالگی درگذشت و در شهر ری در ایوان مقبره ناصرالدین شاه به خاك سپرده شد. غلامحسین رهنما گذشته از تبحر در علوم ریاضی، به زبان و ادبیات فارس و عربی تسلط داشت و از زبان فرانسه هم بهره‌ی کافی برده بود. تالیفات او در رشته‌ی ریاضی از پنجاه جلد متجاوز است. بیشتر رجال و معاریف عصر مشروطیت از شاگردان او بوده‌اند. رهنما از اعضای پیوسته‌ی فرهنگستان هم بود و از سال ۱۳۱۸ تا حین‌الفوت ریاست هیئت نظار بانک ملی را برعهده داشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] دایرةالمعارف فارسی (۱۱۴۳/۱)، سرآمدان فرهنگ (۴۰۸ -۴۰۷ /۱)، شرح حال رجال (۱۷۴ -۱۷۳ /۶، ۳/۳)، مؤلفین کتب چاپی (۶۷۴ -۶۷۲ /۴)، یادگار (س ۳، ش ۱۰، ص ۲۲ -۲۱).

ریاضی خوانساری، ابوالقاسم جعفر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۸۰ -۱۳۱۳ ق)، فقیه، حکیم، ادیب و ریاضیدان. وی در ۱۳۲۸ ق از اصفهان به نجف مهاجرت کرد و به تحصیل فقه و اصول و حدیث پرداخت و در ریاضیات سرآمد اقران شد وی به هندوستان سفر کرد و در آنجا به نشر احکام پرداخت. او در گلگیت نزدیک کشمیر از دنیا رفت. کتابخانه نسبتا غنی از وی باقی ماند. او تالیفاتی چند به نظم و نثر دارد. که از آن جمله می‌توان به «سفائن البحار»، به فارسی، منظوم؛ «بحر الحساب»، به فارسی؛ «اعجاز المهندسین»؛ رساله‌ی «الجبر و المقابله»؛ رساله «قابلیه التقسیم»، در اعداد؛ رد «ابطال الرمل»؛ و «تسهیل القسمه» اشاره کرد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :طبقات اعلام الشیعه (قرن ۶۴/۱۴)، مؤلفین کتب چاپی (۲۵۵/۱).

زاهدی گیلانی، ابوطالب

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۱۲۷ -۱۰۵۸ ق)، مفسر، عالم دینی، ریاضیدان، شاعر و خطاط. در لاهیجان متولد شد. علوم عربی و سطح را در همان شهر نزد شیخ‌الاسلام ملا حسن لاهیجی خواند. در بیست سالگی به اصفهان رفت و ریاضی را نزد ملا رفیع یزدی و سایر علوم متداول را از اکابر علمای آن شهر همچون آقا حسین خوانساری فراگرفت و به مراتب عالیه‌ی علمی نایل گردید. چون از فقر قادر به خرید کتاب نبود کتابهای مورد احتیاج خود را استنساخ می‌کرد و تا روزی هزار بیت که هر بیت پنجاه حرف بود می‌نوشت. خوش خط و سریع‌القلم بود. وی کتابخانه‌ای با بیش از پنج هزار جلد کتاب گردآورد که بسیاری از آنها را به خط خود تصحیح کرده و بر بیشتر آنها شرح و حاشیه نوشته است. «تفسیر بیضاوی» و «قاموس» و «تهذیب» و «شرح لمعه» را به خط خوش نوشت. در اصفهان وفات یافت و در همان شهر دفن شد. از آثار وی: «رساله الحرکه»؛ رساله در «مساله العلم»؛ رساله در «عمل المسبع و المتسع و الدائره»؛ رساله در شرح آیه‌ی «قل الروح من امر ربی»؛ شرح قول ارسطو «لم صار ماء المطر خفیفا»؛ شرح حدیث «عرفت‌اللّه بفسخ العزائم» که برخی از این تالیفات را پسرش شیخ محمدعلی حزین لاهیجی به فارسی ترجمه و شرح کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۶۷/۲)، تذکره القبور (۷۹)، تذکره المعاصرین (۴۴ -۴۳)، الذریعه (۳۴۷، ۳۱۵ /۱۵، ۲۴/۱۴، ۲۰۲/۱۳، ۳۹۴/۶، ۳۲۸/۴)، ریحانه (۱۶۶/۷، ۳۵۷ -۳۵۶ /۲)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۳۹۴ -۳۹۳ /۱۲)، الکنی و الالقاب (۱۰۸ -۱۰۷ /۱)، لغت نامه (ذیل/ زاهدی)، نامها و نامدارهای گیلان (۲۲).

زنجانی، عز البتول

قرن:۱۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(؟)، ریاضیدان. اطلاع چندانی از وی در دست نیست، فقط اثری از وی بجا مانده به نام «الکافیه فی الحساب».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۰۶)، کظف الظنون (۱۳۷۰).

زنجانی، عزالدین، عبدالوهاب

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۶۶۰/۶۵۵ ق)، عالم، دانشمند، ریاضیدان و ادیب. در تبریز مسکن گزید و مدتی در موصل به سر برد و در بغداد وفات یافت. او در علوم نحو، لغت، صرف، معانی و بیان عروض دانا بود و از علوم نقلی و عقلی بهره‌مند. خواجه نصیرالدین طوسی کتاب «تذکره» در علم هئیت را به خواهش او تصنیف کرد. او به خراسان و ماوراءالنهر سفر کرد و سرانجام به تبریز باز آمد. وی در بغداد درگذشت. آثار وی: «العزی تصریف» در صرف؛ «الهادی» و شرح آن در نحو، «معیار النظار فی علوم الاشعار»؛ «المضنون به علی غیر اهله»؛ تصحیح «المقیاس فی تفسیر القسطاس» در عروض؛ «رساله‌ی الوفق التام»؛ رساله‌ی کوچکی درباره‌ی چگونگی به کار بردن اسطرلاب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۳۰/۴)، اعیان الشیعه (۱۳۲/۸)، ایضاح المکنون (۵۱۷/۲)، دایرةالمعارف فارسی (۱۷۳۱/۲)، روضات الجنات (۱۶۶ -۱۶۵ /۵)، ریحانه (۳۸۷ -۳۸۶ /۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۰۸ -۳۰۷)، کشف الظنون (۲۰۲۷، ۱۸۶۹، ۱۷۳۸ ، ۱۵۷۸، ۱۳۲۶)، لغت نامه (ذیل/ زنجانی، عزالدین زنجانی، عبدالوهاب)، معجم المؤلفین (۲۱۶/۶)، هدیه العارفین (۶۳۸/۱).

ساوجی، نظام‌الدین، محمد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۱۰۳۸ ق)، عالم امامی، فقیه، اصولی، محدث، متکلم، رجالی و ریاضیدان. اهل ساوه و از شاگردان شیخ‌بهائی بود، پس از مرگ پدرش تحت نظر شیخ‌بهائی تربیت یافت. پس از درگذشت استادش، در دربار صفویه زندگی کرد. در ۱۰۳۳ ق سفری به عتبات عالیات نمود. ساوجی به امر شاه عباس صفوی کتاب «جامع عباسی» استادش شیخ‌بهائی را، که تا باب حج تألیف شده بود، تکمیل کرد و «تحفه‌ی عباسی»، در فضائل و مناقب را در تتمیم «جامع عباسی» نگاشت. او پس از عزل ملا خلیل قزوینی، از مدرسی حضرت عبدالعظیم (ع)، عهده‌دار تدریس در بقعه‌ی عبدالعظیم حسنی شد و اندکی پس از درگذشت شاه عباس (۱۰۳۸ ق)، در شهر ری درگذشت. از دیگر آثارش: «زینةالمجالس»، به شیوه‌ی «کشکول» استادش شیخ‌بهائی، «نظام الاقوال»، در شناخت رجال، «الصحیح العباسی»؛ رساله‌ای در «وجوب نماز جمعه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان‌الشیعه (۲۵۳ –۲۵۲/ ۹)، الذریعه (۱۹۱/ ۲۴، ۱۵/ ۱۵، ۹۵/ ۱۲، ۴۵۲، ۳۴۰/ ۳)، ریاض‌العلماء (۲۴۳ –۲۴۲/ ۵)، ریحانه (۲۰۴ –۲۰۳ / ۶)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۶۱۸/ ۱۱)، الکنی والالقاب (۲۵۷ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ نظام‌الدین ساوجی)، معجم‌المؤلفین (۲۵۰/ ۹)، هدیۀالاحباب (۲۵۷).

سبزواری، محمد ابراهیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۹۱– ح ۱۳۶۰ ق)، عالم دینی، فقیه، ریاضیدان و شاعر. وی نوه‌ی دختری حکیم سبزواری است. معقول را نزد جد مادری خود، ملا محمد سبزواری، و منقول را از علامه میرزا حسین سبزواری و ریاضیات و طب را از افتخارالحکماء اسماعیل تهرانی فراگرفت. از آثارش: «اصول الفقه» و شرح آن به نظم؛ «منظومه‌ی حساب»، و شرح آن؛ شرح «دعای کمیل»، به عربی و فارسی؛ شرح «دعای سمات»؛ شرح «دعای ابی‌حمزه»؛ «دیوان» شعر فارسی، حدود هشت هزار بیت، در عرفان و اخلاق مصائب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۱۶/۹)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۸ –۱۷ /۱۴)، فرهنگ سخنوران (۵۸)، گنجینه‌ی دانشمندان (۳۰۵/۵).

سجاوندی غزنوی، محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۵۶۰ ق)، مفسر، قاری، فقیه حنفی، ریاضیدان و شاعر. وی از دانشمندان و عالمان بزرگ قرن ششم هجری است که با سلطان سنجر سلجوقی معاصر بود و آثار بسیار ارزشمندی در تفسیر و علوم دینی تالیف کرد. وی در سرودن شعر نیز توانا بود، اشعار چندی نیز از وی در تذکره‌ها نقل است. از جمله آثارش: «انسان عین المعانی» در تفسیر و مختصر آن «عین المعانی فی تفسیر السبع المثانی»؛ «ذخایر الثمار فی اخبار السید المختار»؛ «التفسیر»؛ «الایضاح فی الوقف و الابتداء»، در مجلدی بزرگ که دلیل تبحر سجاوندی در علم قرآن است؛ «علل القراآت»، در چند مجلد؛ «غرائب القران»، در تفسیر لغات مشکل آن؛ «السراجیه» «یا فرائض سجاوندیه»، که شرحهای بسیاری بر آن نوشته شده و مشهورترین آنها «شرح سید شریف جرجانی» است؛ «التجنیس»، در حساب و ریاضیات. در منابع مختلف، کنیه و لقب او چون نام و نام پدرش محل اختلاف است و به صورتهای مختلف ابوعبداللّه، ابوطاهر، مجدالدین و سراج‌الدین ذکر شده است.[۱]

ابوالفضل محمد بن ابویزید طیفور عزنوی، از دانشمندان علم قرائت در قرن ششم (ف. ۵۶۰ ه.ق.). از آثار معروف وی کتاب وقوف است در شرح موادر وقف در قرآن، کتاب الوقف و الابتداء در شرح انواع وقف، کتاب الموجز در شرح بعض انوع وقف، کتاب انسان عین المعانی در تفسیر سبع المثانی، نسخ همه کتابهای مذکور در دست است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۴۸/۷)، دایرۀالمعارف فارسی (۱۲۷۵ –۱۲۷۴ /۱)، الذریعه (۳۱/۱۶)، ریاض العارفین (۱۷۴)، ریحانه (۴۴۳ –۴۴۲ /۲)، کشف الظنون (۱۱۸۲، ۸۵۲، ۳۵۳)، الکنی و الالقاب (۳۰۸/۲)، لباب الالباب (۲۸۳ –۲۸۲ /۱)، لغت نامه (ذیل/

سجاوندی و احمد)، معجم المؤلفین (۲۳۳/۱۱، ۱۱۲/۱۰)، الوافی بالوفیات (۱۷۸/۳)، هدیه الاحباب (۱۴۸)، هدیه العارفین (۱۰۶/۲).

سجزی، ابوسعید احمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۳۰- ح ۴۱۵ ق)، منجم و ریاضیدان. با ابوجعفر احمد بن محمد صفّاری، عضدالدوله‌ی دیلمی و ابوریحان بیرونی معاصر بود و با آنها ارتباط داشت. ظاهرا بیشتر ایام عمر خود را در شیراز به سر برد و گاهی نیز در خراسان می‌زیست. از آثار وی: نامه‌ی جوابیه‌ی به ابوجعفر احمد بن محمد صفاری در باب «انقسام خط مستقیم ذی نهایهٔ بنصفین»؛ «رسالهٔ فی عمل مثلث حادی الزوایا من خطین مستقیمین مختلفین»، که برای قطیف بن یمن نوشت؛ «رساله‌ی خواص الشکل المجسم الحادث من ادارهٔ القطع الزاید و المکافی»؛ رساله‌ای در حل ده مسأله که یکی از ریاضیدانان شیراز از وی پرسیده بود؛ کتاب «فی مساحهٔ الاکرباکر»؛ «رسالهٔ فی اخراج الخطوط فی الدوایر الموضوعهٔ من النقط المعطاهٔ»؛ « رسالهٔ فی الجواب عن المسائل التی سئل فی حلّ الاشکال المأخوذهٔ من کتاب المأخوذات لارشمیدس»؛ «الجامع الشاهی»، که آن را به نام عضدالدوله‌ی دیلمی نوشت؛ کتاب «المدخل الی علم النجوم»، به نام ابوجعفر احمد بن محمد صفّاری؛ «تحصیل القوانین»، راجع به قوانینی که منجم در استنباط قضایای نجومی بدان نیاز دارد؛ «الجامع علی الجمل و الجوامع»؛ «احکام الاسعار». مجموعه‌ی خطی نفیسی از کتابها و رسالات ریاضی به خط سجزی در کتابخانه‌ی ملی پاریس به شماره‌ی ۲۴۵۷ موجود است که دارای ۲۲۰ برگ و مشتمل بر چهل و نه رساله و کتاب ریاضی از ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی است که همه آنها را سجزی در بین سالهای ۳۵۸ تا ۳۶۱ ق در شیراز استنساخ کرده است. در «کشف الظنون» و «معجم المؤلفین» سال مرگ او ۴۷۷ ق ذکر شده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۳۴۲)، اعیان الشیعه (۱۲۲ /۳)، ایضاح المکنون (۳۵۲ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۶۶ -۳۳۵ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۱۲)، چهار مقاله (۸۹)، الذریعه (۲۴۷ /۲۰)، ریحانه (۱۲۸ /۷)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی (۲۵۹ -۲۵۱)، کشف الظنون (۱۷)، لغت‌نامه (ذیل/ احمد)، معجم المؤلفین (۱۱۵ /۲).

سجزی، احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابن محمد بن عبدالجلیل سجزی، منجم و ریاضی‌دان معروف (ف. ۴۱۴ ه.ق.) وی با ابوجعفر احمد بن محمد صفاری و عضدالدوله دیلمی معاصر بوده است و از جمله آثار او جامع شاهی (ه.م.) است.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

سجستانی، نصیرالدین محمد

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س هتفم ق)، ریاضیدان. معروف به رمال و معزم. از علمای ایرانی که در روم اقامت داشت و در هندسه و علوم غریبه و ریاضیات بسیار ماهر بود از آثار او است: «دقایق الحقایق» در علوم خفیه؛ «مونس العوارف»، که منظومه‌ای است در معراج و معجزات و غرایب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۱۵۲ -۱۵۱).

سدهی اصفهانی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۵۸ ق)، عالم دینی، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر، متخلص به ضیائی. معروف به حاج آقا بزرگ. نسبش به محمد دیباج، فرزند امام جعفر صادق (ع) می‌رسد. وی شاگرد سید میرزا محمدهاشم چهار سوقی و آقا نجفی و جمعی دیگر از علما بود. علاوه بر فقه و اصول در حکمت و نجوم و ریاضیات و طب و علوم غریبه تبحر داشت. شعر را نیز نیکو می‌سرود. او امام جمعه‌ی سده اصفهان بود. در سن نود و چهار سالگی درگذشت و در انتهای شبستان مسجد جامع فروشان سده دفن شد. از او آثاری در علوم گوناگون باقی مانده، و در «اخلاق» و «تقلید» و «فقه» و «معاملات» و «طب» و «ختوم و ادعیه» و «مقتل» رساله‌هائی دارد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تذکره القبور (۴۳۸ -۴۳۷)، ریحانه (۴۵۴ -۴۵۳ /۲)، گنجینه‌ی دانشمندان طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۵۴۱/۱۴).

سردار کابلی کرمانشاهی، حیدرقلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۷۲ -۱۲۹۳ ق)، عالم دینی، فیلسوف، فقیه اصولی، محدث، متکلم، رجالی، مورخ و ریاضیدان. از علمای بزرگ شیعه در قرن چهاردهم قمری بود. اصلش از ایران و از قزلباشان است. پدرش ساکن افغانستان بود و سردار در کابل به دنیا آمد. در هشت سالگی به خواندن و نوشتن پرداخت. چون دارای استعداد فوق‌العاده‌ای بود به زودی ریاضیات و زبان انگلیسی را فراگرفت. در ۱۳۰۴ ق پدرش خانواده خود را به عراق برد و در کاظمین ساکن کرد. معلم وی در ریاضیات و انگلیسی نیز به همراه آنان مهاجرت کرد و شش سال نیز در عراق به وی آموزش داد و او در حساب و هندسه و هیئت و جغرافی و علوم غریبه صاحب نظر شد. وی همچنین در لغات و ادبیات عربی و فارسی و سانسکریت و هندی و عربی و لاتین دستی توانا داشت. سردار کابلی در این مدت علاوه بر آموزش علوم جدیده به تصحیل علوم قدیمه نیز پرداخت و سپس به نجف رفت و فقه و اصول را در محضر علامه میرزا محمدعلی رشتی چهاردهی و شیخ علی‌اصغر تبریزی و دیگران فراگرفت و فلسفه را نزد استادان بزرگ آن آموخت. در ۱۳۱۰ ق در خدمت پدر عازم ایران شد و در کرمانشاه با شیخ عبدالرحمان شافعی مکی ملاقات کرد و مجذوب کمالات وی گشت و در همان جا ماندگار شد. او

از شیخ خود، چهاردهی، و سید حسن صدر و سید عباس لاری و محدث قمی و سید آقا یحی تهرانی و سید محسین امین و شیخ آقا بزرگ تهرانی دارای اجازه بود. شیخ مرتضی گیلانی نجفی از شاگردان وی می‌باشد. سردار کابلی استاد ریاضی و هندسه آیت‌اللّه حجت بود. پدرش قبل از مرگ سرپرستی خانواده‌ی خود را به وی سپرد و او را ملقب به سردار کرد. سردار کابلی در کرمانشاه به نشر احکام و تالیف و تصنیف مشغول شد. او به شهرهای بسیاری سفر کرد و با علمای هر شهر مصاحبت نمود. سرانجام در کرمانشاه درگذشت و جنازه‌اش به نجف انتقال یافت و در کنار پدرش در وادی‌السلام دفن شد. از آثار وی: «الاربعون حدیثا»، در فضایل امیرالمومنین (ع) از طرق اهل سنت؛ «تبصره الحر فی تحقیق الکر»، در بیان انطباق تحقیقی بین وزن و مساحت و حجم؛ «تحفه الاحباب»، در بیان آیات قرآن؛ «تحفه الاجله»، در شناخت قبله، که برای فهم کتاب به دانش جبر و مثلثات و هیئت و جغرافی نیاز است؛ «العلم الشاخص فی اسرار ظل الشاخص»، در اعمال فلکی؛ کتابی در «المساحه»، ترجمه از انگلیسی؛ ترجمه «انجیل برنابا»، از انگلیسی به فارسی؛ «غایه التعدیل فی معرفه حقیقه الاوزان و المکاییل»؛ «کشف القناع فی تحقیق المیل و الذراع»؛ «مناهج الوفاق»، در اعداد؛ شرح حدیث امیرالمومنین (ع) در بیان قطر و محیط خورشید و ماه و اختلاف افق خورشید؛ «دیوان ابوطالب (ع)» و شرح «لامیه‌ی» آن؛ شرح «تهذیب المنطق»؛ شرح «خطبه‌ی حضرت زینب (ع)»؛ «مصباح القواعد»، در قواعد علوم ریاضی؛ «مثنوی» در نظم «الباب الحادی عشر»؛ «الدرر النثیره»، شبیه به «کشکول»، در سه مجلد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار الحجه (۳۴۰/۲، ۲۰۰ -۱۹۷ /۱)، اعیان الشیعه (۲۷۴ -۲۷۳ /۶)، الذریعه (۲۸۳/۲۲، ۱۱۶/۲۱، ۴۶، ۱۷، ۱۱/۱۶ ، ۱۳۹ ، ۸۰ -۷۹ /۸ ، ۴۱۰، ۳۱۷ /۳، ۳۶۶/۲، ۴۹۳، ۴۱۵ /۱)، ریحانه (۷ -۵ /۵ ، ۱۵ -۱۳ /۳)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۶۹۹ -۶۹۳ /۱۴)، علماء معاصرین (۲۹۶ -۲۹۲)، گنجینه‌ی دانشمندان (۲۲۷ -۲۲۵ /۶).

سمیع زرگر، خواجه

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۱۰۷۷ ق)، جواهرشناس، منجم و ریاضیدان. وی به جودت طبع و حدت ذهن شهرت تمام داشت. در اوایل حال مدتی به کسب علوم پرداخت و در علم نجوم و ریاضی مهارت یافت. به جهت وجه معاش کسب زرگری اختیار کرد و در عیار گرفتن زر استاد بنا شد. وی بعد از گزاردن حج و طواف مرقد مطهر پیامبر (ص) در سال ۱۰۷۷ ق به وطن مراجعت کرد و در همان ایام در بستر بیماری افتاد و دار فانی را وداع گفت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار نقاشان (۲۲۷/۱)، جامع مفیدی (۵۱۳/۳).

سهروردی، ابوالحسن علی

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۵۳۳ ق)، فقیه و ریاضیدان. مشهور به ابن سهروردی و ملقب به جمال‌الاسلام.وی در فقه اصول و تفسیر و علم ریاضی از

برجستگان روزگار بود که در نزد غزالی تلمذ کرد و در دمشق درگذشت. اثر وی: «المقدمه الکافیه فی اصول الجبر و المقابله و ما یعرف به قیاسه من الامثله».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۲۰)، لغت نامه (ذیل/ علی سهروردی).

سیدالحکمای تبریزی، شرف‌الدین، علی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۱۶ -۱۲۰۲ ق)، فقیه، طبیب، فیلسوف، مورخ و ریاضیدان.در تبریز متولد شد و پس از تحصیلات ادبی در زادگاهش، رهسپار نجف اشرف شد و در آنجا علوم منقول را نزد صاحب «جواهر» و صاحب «ضوابط» و شیخ مرتضی انصاری فراگرفت و به کسب اجازه اجتهاد نایل شد. پس از بازگشت به زادگاهش به دلایلی از تدریس و ترویج علوم دینی روی برتافت و به اصفهان رفت و در آنجا مدت پانزده سال به فراگیری طب نزد میرزا حسن شروانی پرداخت، علوم معقول را نیز نزد ملا-علی نوری و حاج ملاهادی سبزواری در سبزوار فراگرفت. پس از آن به تبریز بازگشت و به امر طبابت مشغول بود تا دار فانی را در همان جا وداع گفت. پیکر وی را به نجف اشرف منتقل کردند و در وادی‌السلام دفن نمودند. از آثار وی: «تاریخ تبریز»؛ «تعیین قبله»؛ حاشیه «جواهر الکلام»، در فقه؛ حاشیه «شرح منظومه» سبزواری، حاشیه «کلیات قانون» شیخ الرئیس؛ حاشیه‌ی «مکاسب شیخ انصاری؛ شرح «طب الائمه»؛ شرح در «طب النبی»؛ «قانون العلاج»؛ حاشیه «شرح نفیسی»، در طب؛ «طلسمات و مثلثات و مربعات»؛ «کیفیت پر کردن صد اندر صد عددی»؛ شرح «تشریح الافلاک» شیخ بهایی؛ «رساله‌ی تعلیم خط کوفی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان آذربایجان (۱۰)، الذریعه (۲۳ /۱۷، ۴۵/۱۲، ۱۹/۸، ۶۳/۵، ۷۳/۴)، ریحانه (۱۱۷ -۱۱۵ /۳)، لغت نامه (ذیل/ علی)، معجم المؤلفین (۲۰۳/۷)، مکارم الآثار (۱۳۴ -۱۳۳ /۱).

شاملو، محمدولی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: آذر ۱۳۷۰.

مهندس محمد ولی شاملو استاد ریاضی دانشگاه و دبیر پرسابقه دبیرستان‌های تهران بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

شانه‌ساز شیرازی، احمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۳۲/۱۳۳۰ ق)، فقیه اصولی، حکیم، خطیب و ریاضیدان. به جهت شغل پدر به نام شانه‌ساز شهرت یافته بود. وی از بزرگان علمای امامیه در عصر خود و از راویان سید مهدی قزوینی حلی و از شاگردان میرزای شیرازی بود. سالها در محضر استاد در سامراء بود و سپس به شیراز بازگشت. پس از چندی از شیراز به نجف رفت و به تدریس و تعلیم پرداخت. وی در مدرسه‌ی قوام شیرازی تدریس می‌کرد، بویژه در تدریس «فصول» شهرتی بسیار داشت. آقا شیخ بزرگ تهرانی از شاگردان او بود. آیت‌اللّه مرعشی نجفی از وی روایت کرده است. وی در نجف درگذشت و در صحن علوی دفن شد. از آثارش: حاشیه بر «الفصول»؛ رساله‌ای در «اللباس المشکوک»؛ «اثبات سیاده الشریف».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۶۰۳/۲)، الذریعه (۲۹۴/۱۸، ۱۶۴/۶)، ریحانه (۱۶۶/۳)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۵/۱۴)، معجم المؤلفین (۲۴۲/۱).

شوشتری، عبداللّه

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س سیزدهم ق)، ریاضی‌دان. پدر وی وزیر نظام دکن بوده و محمدشاه قاجار برای استفاده از وی، او را به دربار خویش احضار کرد . سید عبداللّه زبان عربی و فارسی خوب آموخته بوده و از ریاضی‌دانان معروف بوده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :شرح حال رجال (۲۹۴/۲).

شیخ بهایی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

بهاء الدین محمد بن عزالدین حسین بن عبدالصمد بن شمس الدین محمد بن حسن بن محمد بن صالح حارثی همدانی عاملی جبعی (جباعی) معروف به شیخ بهائی در سال ۹۵۳ ه.ق ۱۵۴۶ میلادی در بعلبک متولد شد. او در جبل عامل در ناحیه شام و سوریه در روستایی به نام" جبع "یا" جباع "می زیسته و از نژاد" حارث بن عبدالله اعور همدانی "متوفی به سال ۶۵ هجری از معاریف اسلام بوده است.

ناحیه" جبل عامل "همواره یکی از مراکز شیعه در مغرب آسیا بوده است و پیشوایان و دانشمندان شیعه که از این ناحیه برخاسته اند، بسیارند. در هر زمان، حتی امروزه فرق شیعه در جبل عامل به وفور می زیسته اند و در بنیاد نهادن مذهب شیعه در ایران و استوار کردن بنیان آن مخصوصاً از قرن هفتم هجری به بعد یاری بسیار کرده و در این مدت پیشوایان بزرگ از میان ایشان برخاسته اند و خاندان بهائی نیز از همان خانواده های معروف شیعه در جبل عامل بوده است.

بهاءالدین در کودکی به همراه پدرش به ایران آمد و پس از اتمام تحصیلات، شیخ الاسلام اصفهان شد. چون در سال ۹۹۱ هجری

قمری به قصد حج راه افتاد، به بسیاری از سرزمینهای اسلامی از جمله عراق، شام و مصر رفت و پس از ۴ سال در حالی که حالت درویشی یافته بود، به ایران بازگشت.

وی در علوم فلسفه، منطق، هیئت و ریاضیات تبحر داشت، مجموعه تألیفاتی که از او بر جای مانده در حدود ۸۸ کتاب و رساله است. وی در سال ۱۰۳۱ ه.ق در اصفهان درگذشت و بنا بر وصیت خودش جنازه او را به مشهد بردند و در جوار مرقد مطهر حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام جنب موزه آستان قدس دفن کردند. شخصیت ادبی شیخ بهایی:

ـ بهائی آثار برجسته ای به نثر و نظم پدید آورده است. وی با زبان ترکی نیز آشنایی داشته است. عرفات العاشقین (تألیف ۱۰۲۲ـ ۱۰۲۴)، اولین تذکره ای است که در زمان حیات بهائی از او نام

برده است.

بهترین منبع برای گردآوری اشعار بهائی، کشکول است تا جائی که به عقیده برخی محققان، انتساب اشعاری که در کشکول نیامده است به بهائی ثابت نیست. از اشعار و آثار فارسی بهائی دو تألیف معروف تدوین شده است؛ یکی به کوشش سعید نفیسی با مقدّمه ای ممتّع در شرح احوال بهائی، دیگری توسط غلامحسین جواهری وجدی که مثنوی منحول « رموز اسم اعظم » (ص ۹۴ ـ ۹۹) را هم نقل کرده است. با این همه هر دو تألیف حاوی تمام اشعار و آثار فارسی شیخ نیست.

اشعار فارسی بهائی عمدتاً شامل مثنویّات، غزلیّات و رباعیّات است. وی در غزل به شیوه فخرالدین عراقی و حافظ، در رباعی با نظر به ابو سعید ابوالخیر و خواجه عبدالله انصاری و در مثنوی به شیوه مولوی شعر سروده است. ویژگی مشترک اشعار بهائی میل شدید به زهد و تصوّف و عرفان است. ازمثنوّیات معروف شیخ می توان از اینها نام برد: «نان و حلوا یا سوانح سفر الحجاز»، این مثنوی ملمّع چنانکه از نام آن پیداست در سفر حج و بر وزن مثنوی مولوی سروده شده است و بهائی در آن ابیاتی از مثنوی را نیز تضمین کرده است. او این مثنوی را به طور پراکنده در کشکول نقل کرده و گردآورندگان دیوان فارسی وی ظاهراً به علت عدم مراجعه دقیق به کشکول متن ناقصی از این مثنوی را ارائه کرده اند.

«نان و پنیر»، این اثر نیز بر وزن و سبک مثنوی مولوی است؛ «طوطی نامه» نفیسی این مثنوی را که از نظر محتوا و زبان نزدیکترین مثنوی بهائی به مثنوی مولوی است، بهترین اثر ادبی شیخ دانسته و با آنکه آن را در اختیار داشته جز اندکی در دیوان بهائی نیاورده و نام آن را نیز خود براساس محتوایش انتخاب کرده است.

«شیر و شکر»، اولین منظومه فارسی در بحر خَبَب یا مُتدارک است. در زبان عربی این بحر شعری پیش از بهائی نیز مورد استفاده بوده است. « شیر و شکر » سراسر جذبه و اشتیاق است و علی رغم اختصار آن (۱۶۱ بیت در کلیات، چاپ نفیسی، ص ۱۷۹ ـ ۱۸۸؛ ۱۴۱ بیت در کشکول، ج ۱، ص ۲۴۷ ـ ۲۵۴) مشحون از معارف و مواعظ حکمی است، لحن حماسی دارد و منظومه ای بدین سبک و سیاق در ادب فارسی سروده نشده است؛ مثنویهایی مانند «نان و خرما»، «شیخ ابوالپشم» و «رموز اسم اعظم» را نیز منسوب بدو دانسته اند که مثنوی اخیر به گزارش میر جهانی طباطبائی (ص ۱۰۰) از آنِ سید محمود دهدار است. شیوه مثنوی سرایی بهائی مورد استقبال دیگر شعرا، که بیشتر از عالمان امامیّه اند واقع شده است. تنها نثر فارسی بهائی که در دیوان های چاپی آمده است، « رساله پند اهل دانش و هوش به زبان گربه و موش » است.

بهائی در عربی نیز شاعری چیره دست و زبان دانی صاحب نظر است و آثار نحوی و بدیع او در ادبیات عرب جایگاه ویژه ای دارد. مهمترین و دقیقترین اثر او در نحو، « الفوائد الصمدیّه » معروف به صمدیّه است که به نام برادرش عبدالصمد نگاشته است و جزو کتب درسی در مرحله متوسط علم نحو در حوزه های علمیّه است. اشعار عربی بهائی نیز شایان توجه بسیار است. معروفترین و مهمترین قصیده او موسوم به « وسیله الفوزوالامان فی مدح صاحب الزّمان علیه السلام » در ۶۳ بیت است که هر گونه شبهه ای را در اثناعشری بودن وی مردود می سازد. بهائی در ارجوزه سرایی نیز مهارت داشت و دو ارجوزه شیوا یکی در وصف شهر هرات به نام

« هراتیه یا الزّهره » (کشکول، ج۱،ص ۱۸۹ ـ ۱۹۴) و دیگر ارجوزه ای عرفانی موسوم به « ریاض الارواح » (کشکول، ج۱، ص۲۲۵ ـ ۲۲۷) از وی باقی مانده است. دوبیتیهای عربی شیخ نیز از شهرت و لطافت بسیاری برخوردار بوده که بیشتر آنها در اظهار شوق نسبت به زیارت روضهٔ مقدّسه معصومین علیه السلام است.

شیخ محمدرضا فرزند شیخ حرّعاملی (متوفی ۱۱۱۰) مجموعه لطیفی از اشعار عربی و فارسی شیخ بهائی را در دیوانی فراهم آورده است. اشعار عربی وی اخیراً با تدوین دیگری نیز به چاپ رسیده است. بخش مهمی از اشعار عربی بهائی، لُغَز و معمّاست.

از بررسی شیوه نگارش بهائی در اکثر آثارش، این نکته هویداست که وی مهارت فراوانی در ایجاز و بیان معمّا آمیز مطالب داشته است. وی حتی در آثار فقهی اش این هنر را به کار برده که نمونه بارز آن «رسائل پنجگانه الاثناعشریّه »، است. این سبک نویسندگی در « خلاصه الحساب، فوائد الصمّدیه، تهذیب البیان و الوجیزه فی الدرایه » آشکاراتر است. بهائی تبحّر بسیاری در صنعت لغز و تعمیه داشته و رسائل کوتاه و لغزهای متعدّد و معروفی به عربی از وی بر جا مانده است. مانند:

« لغزالزبده » (لغزی است که کلمه زبده از آن به دست می آید)، « لغزالنحو »، « لغزالکشّاف »، « لغزالصمدیه »، « لغزالکافیه » و « فائده ». نامدارترین اثر بهائی الکشکول، معروف به «کشکول شیخ بهائی» است که مجموعه گرانسنگی از علوم و معارف مختلف و آینه معلومات و مشرب بهائی محسوب می شود.

بهائی در شمار مؤلفان پر اثر در علوم مختلف است و آثار او که تماماً موجز و بدون حشو و زواید است، مورد توجه دانشمندان پس از او قرار گرفته و بر شماری از آنها شروح و حواشی متعدّدی نگاشته شده است. خود بهائی نیز بر بعضی تصانیف خود حاشیه ای مفصّل تر از اصل نوشته است. از برجسته ترین آثار چاپ شده بهائی می توان از اینها نام برد: «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین» (تألیف ۱۰۱۵)، که ارائه فقه استدلالی شیعه بر مبنای قرآن (آیات الاحکام) و حدیث است. این اثر دارای مقدمه بسیار مهمی در تقسیم احادیث و معانی برخی اصطلاحات حدیثی نزد قدما و توجیه تعلیل این تقسیم بندی است. از اثر مذکور تنها باب طهارت نگاشته شده و بهائی در آن از حدود چهارصد حدیث صحیح و حسن بهره برده است؛ «جامع عباسی»، از نخستین و معروفترین رساله های علمیّه به زبان فارسی؛ « حبل المتین فی اِحکام احکام الدّین » (تألیف ۱۰۰۷) در فقه که تا پایان صلوه نوشته است و در آن به شرح و تفسیر بیش از یکهزار حدیث فقهی پرداخته شده است؛ « الاثنا عشریه » در پنج باب طهارت، صلات، زکات، خمس، صوم و حج است. بهائی دراین اثر بدیع، مسائل فقهی هر باب را به قسمی ابتکاری بر عدد دوازده تطبیق کرده است، خود وی نیز بر آن شرح نگاشته است.

«زبده الاصول» این کتاب تا مدتها کتاب درسی حوزه های علمی شیعه بود و دارای بیش از چهل شرح و حاشیه و نظم است. « الاربعون حدیثاً » (تألیف ۹۹۵) معروف به اربعین بهائی ؛ « مفتاح الفلاح » (تألیف ۱۰۱۵) در اعمال و اذکار شبانه روز به همراه تفسیر سورهٔ حمد. این اثر کم نظیر که گفته می شود مورد توجه و تأیید امامان معصوم علیه السّلام قرار گرفته است.

«حدائق الصالحین» (ناتمام)، شرحی است بر صحیفهٔ سجادیه که هر یک از ادعیهٔ آن با نام مناسبی شرح شده است. از این اثر تنها الحدیقه الهلالیّه در شرح دعای رؤیت هلال (دعای چهل و سوم صحیفهٔ سجادیه) در دست است.

«حدیقهٔ هلالیّه » شامل تحقیقات و فوائد نجومی ارزنده است که سایر شارحان صحیفه از جمله سیّد علیخان مدنی در شرح خود موسوم ریاض السالکین از آن بسیار استفاده کرده اند. همچنین فوائد و نکات ادبی، عرفانی، فقهی و حدیثی بسیار در این اثر موجز به چشم می خورد. بنا بر قول کلیهٔ کسانی که در احوال شیخ سخن گفته اند. وی نزد پدر تفسیر ، حدیث و عربیت و امثال این ها راآموخت و پس از محضر استادان دیگر از جمله مولانا عبدالله مدرس(۱) یزدی حکمت و کلام و بعضی علوم منقول را نزد ملاعلی مذهّب و ملا افضل قاضی مدرس و ملا محمد باقرین زین العابدین یزدی ریاضی را آموخت و در طب از حکیم عماد الدین مسعود کسب فیض نموده ». (نفیسی : ۱۳۶۸ ، ص ۱۷) بهاءالدین محمّد عاملی در عصر خود ، چه در دانش و چه در اخلاق از مردان

بزرگ جهان به شمار می رفت .

وی در علوم ریاضی و نجوم و هیأت استاد مسلم عصر خود بود وپس از یکصد سال که این علم در ایران رواجی نداشت . برای نخستین بار در اواخر قرن دهم و ابتدای قرن یازدهم هجری قمری این علوم را درهرات آموخته است و بار دیگر در ایران رواج داد .

خدمات شیخ بهائی:

در عرف مردم ایران، شیخ بهائی به مهارت در ریاضی و معماری و مهندسی معروف بوده و هنوز هم به همین صفت معروف است، چنانکه معماری مسجد امام اصفهان و مهندسی حصار نجف را به او نسبت می دهند. و نیز شاخصی برای تعیین اوقات شبانه روز از روی سایه آفتاب یا به اصطلاح فنی، ساعت آفتاب یا صفحه آفتابی و یا ساعت ظلی در مغرب مسجد امام (مسجد شاه سابق) در اصفهان هست که می گویند وی ساخته است.

در احاطه وی در مهندسی مساحی تردید نیست و بهترین نمونه که هنوز در میان است، نخست تقسیم آب زاینده رود به محلات اصفهان و قرای مجاور رودخانه است که معروف است هیئتی در آن زمان از جانب شاه عباس به ریاست شیخ بهائی مأمور شده و ترتیب بسیار دقیق و درستی با منتهای عدالت و دقت علمی در باب حق آب هر ده و آبادی و محله و بردن آب و ساختن مادیها داده اند که هنوز به همان ترتیب معمول است و اصل طومار آن در اصفهان هست.

دیگر از کارهای علمی که به بهائی نسبت می دهند طرح ریزی کاریز نجف آباد اصفهان است که به نام قنات زرین کمر، یکی از بزرگترین کاریزهای ایران است و از مظهر قنات تا انتهای آبخور آن ۹ فرسنگ است و به ۱۱ جوی بسیار بزرگ تقسیم می شود و طرح ریزی این کاریز را نیز از مرحوم

بهائی می دانند.

دیگر از کارهای شیخ بهائی، تعیین سمت قبله مسجد امام به مقیاس چهل درجه انحراف غربی از نقطه جنوب و خاتمه دادن به یک سلسله اختلاف نظر بود که مفتیان ابتدای عهد صفوی راجع به تشخیص قبله عراقین در مدت یک قرن و نیم اختلاف داشته اند.

یکی دیگر از کارهای شگفت که به بهائی نسبت می دهند، ساختمان گلخن گرمابه ای که هنوز در اصفهان مانده و به حمام شیخ بهائی یا حمام شیخ معروف است و آن حمام در میان مسجد جامع و هارونیه در بازار کهنه نزدیک بقعه معروف به درب امام واقع است و مردم اصفهان از دیر باز همواره عقیده داشته اند که گلخن آن گرمابه را بهائی چنان ساخته که با شمعی گرم می شد و در زیر پاتیل گلخن فضای تهی تعبیه کرده و شمعی افروخته در میان آن گذاشته و آن فضا را بسته بود و شمع تا مدتهای مدید همچنان می سوخت و آب حمام بدان وسیله گرم می شد و خود گفته بود که اگر روزی آن فضا را بشکافند، شمع خاموش خواهد شد و گلخن از کار می افتد و چون پس از مدتی به تعمیر گرمابه پرداختند و آن محوطه را شکافتند، فوراً شمع خاموش شد و دیگر از آن پس نتوانستند بسازند. همچنین طراحی منار جنبان اصفهان که هم اکنون نیز پا برجاست به او نسبت داده می شود. استادان شیخ بهائی:

آن طور که مؤلف عالم آرا آورده است، استادان او بجز پدرش از این قرار بوده اند": تفسیر و حدیث و عربیت و امثال آن را از پدر و حکمت و کلام و بعضی علوم منقول را از مولانا عبدالله مدرس یزدی مؤلف مشهور حاشیه بر تهذیب منطق معروف به حاشیه ملا عبدالله آموخت. ریاضی را از ملا۔ علی مذهب ملا۔ افضل قاضی مدرس سرکار فیض کاشانی فرا گرفت و طب را از حکیم عماد الدین محمود آموخت و در اندک زمانی در منقول و معقول پیش رفت و به تصنیف کتاب پرداخت".

مؤلف روضات الجنات استادان او را پدرش و محمد بن محمد بن محمد ابی الطیف مقدسی می شمارد و گوید که صحیح بخاری را نزد او خوانده است. علاوه بر استادان فوق در ریاضی، بهائی نزد ملا محمد باقر بن زین العابدین یزدی مؤلف کتاب مطالع الانوار در هیئت و عیون الحساب که از ریاضی دانان عصر خود بوده نیز درس خوانده است. شاگردان شیخ بهایی :

برای پی بردن به مقام علمی و میزان دانش شیخ، کافی است بدانیم که متجاوز از چهل تن از دانشمندان و بزرگان قرن یازدهم هجری قمری از وی علم آموخته و بهره برده‌اند و بعضی از آنان، اشخاص زیر هستند:

۱- صدرالدین محمد ابراهیم شیرازی، معروف به ملاصدرا، فیلسوف معروف.

۲- ملا محمد محسن بن مرتضی بن محمود، معروف به فیض کاشانی، صاحب تفسیر صافی.

۳- ملا عزالدین فراهانی مشهور به علینقی کمره‌ای، شاعر معروف قرن یازدهم .

۴- ملا محمدباقر بن محمد مؤمن خراسانی، معروف به محقق شیخ الاسلام.

۵- شیخ جواد بغدادی، مشهور به فاضل جواد، صاحب شرح خلاصهٔ الحساب و زبدهٔ فی الاصول.

۶- ملا محمدتقی بن مقصود علی مجلسی، صاحب روضهٔ المتقین(م ۱۰۷۰) .

۷- سید عزالدین حسینی کرکی عاملی، مشهور به مجتهد مفتی اصفهانی. سخنی در تاریخ وفات شیخ

در مورد تاریخ وفات شیخ بهایی اقوال گوناگونی وجود دارد، صاحب «تاریخ عالم آرای عباسی» که از مآخذ مورد اعتماد است، می‌گوید که در شب چهارم شوال سال ۱۰۳۰ ه.ق بیمار شد و هفت روز رنجور بود، تا این که در شب ۱۱ شوال درگذشت، و چون وی رحلت کرد، شاه عباس در ییلاق بود و اعیان شهر جنازه او را برداشتند و ازدحام مردم به اندازه‌ای بود که در میدان نقش جهان جا نبود که جنازه او را حرکت دهند. در مسجد جامع عتیق به آب چاه غسل دادند و علماء بر او نماز گزاردند و در بقعه‌ای منسوب به امام زین العابدین(علیه السلام) که مدفن دو امامزاده است، گذاشتند و از آنجا به مشهد بردند و به وصیت خود او در پائین پا، در جایی که هنگام توقف در مشهد در آنجا درس می‌گفت، به خاکش سپردند.

صاحب روضات الجنات می‌گوید که چون شیخ درگذشت، پنجاه هزار نفر بر جنازه وی نماز گزاردند و در تاریخ فوت وی گفته‌اند: «بی سر و پا گشت و شرع و افسر فضل اوفتاد.» مقصود از «بی‌سر و پا گشت شرع» این است که شین و عین از آغاز و آخر شرع می‌افتد، و «راء» می‌ماند که ۲۰۰ باشد، و «افسر فضل اوفتاد»، یعنی «فاء» از آغاز آن ساقط می‌شود و «ضاء» که ۸۰۰ و «لام» که ۳۰ باشد می‌ماند و روی هم رفته، ۱۰۳۰می‌شود.

صاحب کتاب تنبیهات می‌گوید که سال یک هزار و سی هجری، مریخ در عقرب راجع شد، و شیخ پس از یک هفته مریضی به رحمت ایزدی پیوست.

اعتماد الدوله میرزا ابو طالب در تاریخ رحلت وی گفته است:

رفت چون شیخ از این دار فنای گشت ایوان جنانش ماوای دوستی جست ز من تاریخش گفتمش «شیخ بهاء الدین وای» که از جمله آخر بدون همزه «بهاء»، عدد ۱۰۳۰ به دست می‌آید.

صاحب مطلع الشمس می‌گوید که در چهارم شوال سال ۱۰۳۰ هجری شمسی مریض گشت و در سه‌شنبه دوازدهم رحلت نمود و جسد شریفش به مشهد نقل شد.

صاحب امل الآمل در مورد تاریخ وفات شیخ گوید که از مشایخ خود شنیدم که در سال ۱۰۳۰ هجری قمری درگذشت.

ولی صاحب قصص العلماء تاریخ درگذشت وی را سال ۱۰۳۱ هجری قمری ذکر کرده است.

صاحب سلافهٔ العصر، تاریخ وفات شیخ را دوازده روز مانده از شوال سال ۱۰۳۱ هجری قمری نوشته است، و در کتاب دیگر خویش موسوم به حدائق الندیه فی شرح الفوائد الصمدیه در دوازدهم شوال سال ۱۰۳۰ هجری قمری ذکر کرده است و ممکن است در چاپ کتاب اول تحریفی شده باشد. به طور کلی آنچه از این اقوال برمی‌آید، وفات شیخ در دوازدهم شوال سال ۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱ هجری قمری اتفاق افتاده است و چون صاحب تاریخ عالم آرای عباسی که نظرش معتبرتر از دیگران است، و همچنین کتاب تنبیهات که تالیف خود را چند ماه بعد از آن واقعه نوشته است، سال ۱۰۳۰ را ذکر کرده‌اند، از این رو گفته کسانی که وفات شیخ

را در این سال نوشته‌اند، صحیح‌تر به نظر می‌رسد.

در این صورت وفات شیخ در دوازدهم ماه شوال سال ۱۰۳۰ ه.ق در شهر اصفهان روی داده است.

وقتی شیخ بهایی رحلت کرد، شاه عباس در ییلاق بود و اعیان شهر جنازه او را برداشتند و ازدحام مردم به اندازه‌ای بود که در میدان نقش جهان جا نبود که جنازه او را حرکت دهند. در مسجد جامع عتیق به آب چاه غسل دادند و علماء بر او نماز گزاردند و در بقعه‌ای منسوب به امام زین العابدین(علیه السلام) که مدفن دو امامزاده است، گذاشتند و از آنجا به مشهد بردند و به وصیت خود او در پائین پا، در جایی که هنگام توقف در مشهد در آنجا درس می‌گفت، به خاکش سپردند. نمونه اشعار :

تا کی به تمنای وصال تو یگانه
اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه
خواهد که سرآید غم هجران تو یا نه
ای تیره غمت را دل عشاق نشانه
جمعی به تو مشغول و تو غایب زمیانه
رفتم به در صومعه عابد و زاهد
دیدم همه را پیش رخت راکع و ساجد
در میکده رهبانم و در صومعه عابد
گه معتکف دیرم و گه ساکن مسجد
یعنی که تو را می طلبم خانه به خانه
روزی که برفتند حریفان پی هر کار
زاهد سوی مسجد شد و من جانب خمار
من یار طلب کردم و او جلوه گه یار
حاجی به ره کعبه و من طالب دیدار
او خانه همی جوید و من صاحب خانه
هر در که زنم صاحب آن خانه تویی تو
هر جا که روم پرتو کاشانه تویی تو
در میکده و دیر که جانانه تویی تو
مقصود من از کعبه و بتخانه تویی تو
مقصود تویی ...کعبه و بتخانه بهانه
بلبل به چمن زان گل رخسار نشان دید
پروانه در آتش شد و اسرار عیان دید
عارف صفت روی تو در پیر و جوان دید
یعنی همه جا عکس رخ یار توان دید
دیوانه منم ..من که روم خانه به خانه
عاقل به قوانین خرد راه تو پوید
دیوانه برون از همه آئین تو جوید

تا غنچهء بشکفتهء این باغ که بوید

هر کس به بهانی صفت حمد تو گوید

بلبل به غزل خوانی و قمری به ترانه

بیچاره بهایی که دلش زار غم توست

هر چند که عاصی است ز خیل خدم توست

امید وی از عاطفت دم به دم توست

تقصیر" خیالی "به امید کرم توست

یعنی که گنه را به از این نیست بهانه

نصایح شیخ بهایی به فرزندش

اگر پیامبر هم باشد از زبان مردم آسوده نیست.

اگر بسیار کار کند، می گویند احمق است.

اگر کم کار کند، می گویند تنبل است.

اگر بخشش کند می گویند افراط می کند.

اگر ثروت اندوزی کند، می گویند بخیل است.

اگر ساکت و خاموش باشد می گویند لال است.

اگر زبان‌آوری کند، می گویند وراج و پر روست.

اگر روزه بدارد و شب‌ها نماز بخواند می گویند ریاکار است.

و اگر نماز نخواند می گویند کافر و بی دین است.

پس فرزندم نباید به حمد و ثنای مردم اعتنا کرد و جز از خداوند نباید از کسی ترسید . منبع :

سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

سایت مشاهیر ، سایت شهید آوینی

کشکول شیخ بهایی

فقهای نامدار شیعه، عقیقی بخشایشی، ص ۲۱۱

شیخ‌بهائی، بهاءالدین، محمد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۰۳۱/۱۰۳۰ -۹۵۳ ق)، عالم، فقیه، مفسر، محدث، متکلم، ریاضیدان، ادیب و شاعر امامی، متخلص به بهایی. معروف به شیخ‌الاسلام والمسلمین و مجدد دین در رأس قرن یازدهم. در بعلبک به دنیا آمد. در کودکی به همراه پدر، در عهد شاه طهماسب، به ایران وارد شد. وی در محضر پدر خود، شیخ حسین، شاگرد شیهد ثانی، و عبداللّه بن شهاب‌الدین یزدی و محمدباقر یزدی و ملا علی مذهب و ملا افضل و اعتمادالدین محمود کچایی به فراگیری علم مشغول شد، تا اینکه در تفسیر، فقه، اصول، ادبیات، رجال، تاریخ، حکمت، کلام، طب، ریاضیات و سایر علوم سرآمد شد. عهده‌دار منصب شیخ‌الاسلامی گشت و امور شرعی یکسره به او

محول شد. سپس او از این شغل کناره گرفت و سالیانی به سیاحت شهرها پرداخت، و به هرات و اران و آذربایجان و تبریز و مصر و شام و دمشق و عراق و حلب و فلسطین و بیت‌المقدس و سرندیب و حجاز و مکه و مدینه و دیگر شهرها مسافرتها کرد، و در اثناء این سفرها گاه به مباحثات علمی- مذهبی نیز می‌پرداخت. سرانجام به ایران بازگشت و همراه شاه عباس پیاده از اصفهان به مشهد رضوی رفت. شیخ‌بهایی احادیث شیعه را از پدرش و میرداماد روایت کرده و «صحیح باری» را از استادش، محمد بن محمد بن محمد مقدسی، روایت نموده است، که مقدسی نیز به واسطه‌ی دوازده تن محدث محمد نام، پی در پی از محمد بن اسماعیل بخاری نقل کرده است. شیخ‌بهایی آنی از تعلیم و تربیت فروگذار نبود و در حوزه درس خویش شاگردانی همچون، شیخ فاضل جواد بن سعداللّه، ملا حسنعلی شوشتری، سید حسین کرکی، ملا خلیل قزوینی، محمد خلیل قاینی، میرزا رفیع‌الدین نایینی، شیخ زین‌الدین بن محمد سبط شهید ثانی، ابن ابی‌جامع، شیخ علی بحرانی، سید ماجد بحرانی، ملا محسن فیض کاشانی، ملاصدرا، محمد بن حسین ساوجی، میرزا رفیع‌الدین طباطبایی، ملا شریف‌الدین محمد رویدشتی، شیخ محمود جزایری، ابن‌خاتون، محقق سبزواری، مجلسی اول، ملا محدصالح مازندرانی تربیت کرده است. وی کتابخانه‌ی بزرگی گرد آورد که از جمله چهار هزار کتابی بود که شیخ علی منشار، پدر همسرش، از شهرهای هند به ایران آورده بود و پس از او به دخترش همسر شیخ‌بهائی، منتقل شده بود. شیخ‌بهایی در اصفهان درگذشت. جنازه او به مشهد رضوی منتقل کردند و در جوار حرم مطهر دفن کردند. در «ریحانه الادب» نود و سه اثر وی با شرح مختصر ذکر شده است. از آثار وی: «حبل المتین فی احکام احکام‌الدین»؛ «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین»، در فقه استدلالی؛ «الاربعین» یا «الاربعون حدیثا»؛ «جامع عباسی»، به فارسی، در فقه؛ «الکشکول»؛ «المخلاه»؛ «زبده الاصول» یا «الزبده»، در اصول فقه؛ «فوائد الصمدیه»، در نحو؛ «مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیله»؛ رساله «الهلالیه»؛ «اثبات الانوار الالهیه»؛ «الاثنی عشریات»؛ «اسرار البلاغه»؛ «تهذیب البیان» یا «التهذیب»، در نحو؛ حاشیه‌ی «من لا یحضره الفقیه»؛ حاشیه‌ی «خلاصه الاقوال» علامه حلی؛ حاشیه «کشاف» زمخشری؛ حاشیه «تفسیر» بیضاوی؛ «خلاصه الحساب»، در ریاضیات؛ «تشریح الافلاک»، در علم هیئت؛ «الاسطرلاب»؛ «بحر الحساب»؛ «الوجیزه»، در درایه، به نام «درایه الحدیث»؛ مثنوی‌های: «زنان و پنیر»، «شیر و شکر»، «طوطی نامه»، «نان و حلوا» یا «سوانح الحجاز»، «الزاهره».[۱]

(شیخ) محمد بن حسین عاملی (منسوب به جبل عاملی) معروف به شیخ بهائی، دانشمند بنام عهد شاه عباس بزرگ (و. بعلبک ۹۵۳ ه.ق./ ۱۵۴۶ م.- ف. اصفهان ۱۰۳۱ ه.ق./ ۱۶۲۲ م.) پدرش عزالدین حسین در سال ۹۶۶ به ایران مهاجرت کدر و بهاءالدین در ایران نشأت یافت و تألیفاتی به فارسی و عربی پرداخته که مجموع آنها به ۸۸ کتاب و رساله بالغ می‌شود، از آن جمله است:

دو مثنوی فارسی «نان و حلوا» و «شیر و شکر»، جامع عباسی (فقه)، خلاصهٔ‌الحساب، تشریح الافلاک کتاب اربعین (بعربی)، کشکول که مجوعه‌ایست از نوادر حکایات و علوم و اخبار و امثله واشعار عربی و فارسی. وی به فارسی و عربی شعر می‌سروده. جنازه او را به مشهد انتقال و در مسجد گوهرشاد دفن کردند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آتشکده‌ی آذر (۹۲۷ -۹۲۶ /۳)، الاعلام (۳۳۴/۶)، اعیان الشیعه (۲۳۴/۹)، تاریخ ادبیات ایران، براون (۲۷۹ - ۲۷۷ /۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۴۷ -۱۰۳۹ /۵)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۵۱۵ -۵۰۲)، تذکره‌ی روز روشن (۱۲۲ -۱۲۱)، تذکره‌ی نصرآبادی (۱۵۱ -۱۵۰)، چهارصد شاعر برگزیده‌ی پارسی گوی (۵۰۶ -۴۹۵)، دایرهٔ‌المعارف فارسی (۱۵۲۲/۲)، دنباله جستجو در تصوف (۲۵۹)، الذریعه (۷۷/۱۸، ۹۸۳، ۱۴۳ /۹، ۲۴۱ -۲۴۰ /۶، ۲۲۵ -۲۲۴، ۲۱۱، ۲۰۳، ۱۹۵، ۱۷۳، ۱۶۸، ۱۰۳، ۸۸، ۳۹، /۶ ۳۰۲- ۳۰۱، ۶۳- ۶۲ /۵، ۵۰۹، ۴۹۸، ۲۰۰، ۱۸۶- ۱۸۵ /۴، ۴۲۵، ۳۶- ۳۵ /۳، ۴۲/۲، ۱۱۸- ۱۱۷، ۱۱۵، ۸۵ /۱)، روضات الجنات (۸۰ -۵۴ /۷)، ریاض العارفین (۴۹ -۴۵)، ریاض العلماء (۹۷ -۸۸ /۵)، ریحانه (۳۲۰ -۳۰۱ /۳)، زندگینامه ریاضیدانان (۱۷۲ -۱۷۰)، سرآمدان فرهنگ (۲۳۲/۱)، سیری در شعر فارسی (۳۸۴ -۳۸۳)، شخصیتهای نامی (۲۷۳ -۲۷۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۸ -۸۵

۱۱/)، عالم آرای عباسی (۱۵۷ -۱۵۵ /۱)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۱۱ -۳۱۰)، فرهنگ سخنوران (۱۴۷)، فقهای نامدار شیعه (۲۲۸ -۲۰۹)، فوائد الرضویه (۵۲۱ -۵۰۲)، فلاسفه‌ی شیعه (۴۲۹ -۴۱۵)، کارنامه بزرگان (۳۲۵ -۳۲۴)، الکنی و الالقاب (۱۰۰/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۴۳۲ -۴۲۱ /۵)، مجمع الخواص (۴۱ -۴۰)، مجمع الفصحا (۱۵ -۱۲ /۴)، مطلع الشمس (۳۸۸ -۳۸۶ /۲)، معجم المؤلفین (۲۴۲/۹)، منظومه‌های فارسی (۳۵۶ -۳۵۳)، نتایج الافکار (۱۰۵ -۱۰۳)، یغما (س ۱۳، ص ۱۴۶ -۱۴۳).

صیمری، ابوعنبس محمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۷۵ ق)، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر. از آثار وی «اصل الاصول»، در هیأت و نجوم است که متضمن بسیاری از اقوال ایرانیان در مسایل نجومی می‌باشد. او شاعری توانا بود. به بغداد رفت و ندیم متوکل شد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :انساب سمعانی (۵۷۷ / ۳)، تاریخ علوم و فلسفه‌ی ایرانی (۴۹۲)، النجوم الزاهره (۸۶ / ۳).

طاووسی، جلال‌الدین یعقوب

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، عالم و ریاضیدان. از دانشمندان و ریاضیدانان مشهور عهد خویش بود. وی را استاد شرف‌الدین علی یزدی (م ۸۵۰/ ۸۳۰ ق) می‌دانند. شرف‌الدین نیز در کتاب «کنه المراد فی علم الوفق والاعداد» خود از او نام برده و در اثنای بسیاری از مربعاتی که برای استخراج عدد مطلوب ذکر کرده جمله‌ی (عمل جلال‌الدین یعقوب بن محمد) را آورده است. بعضی از تذکره‌ها کتابی به نام «کنه المراد» و خلاصه‌ی آن در وفق اعداد را، در سه لوح و مقدمه و خاتمه، به وی نسبت می‌دهند. در «تاریخ نظم و نثر» آمده که وی کتابی به نام «کنه المراد فی وفق الاعداد» تألیف کرده و سپس «رساله‌ی حساب» خود را، به فارسی، از آن استنباط نموده است. صاحب «تاریخ ادبیات در ایران» نیز آورده که یعقوب طاووسی درباره‌ی «حساب العقود» کتاب فارسی مشروحی در یک مقدمه و سه لوح و یک خاتمه تألیف کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۷/ ۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۶۹)، الذریعه (۱۷۷ -۱۷۶/ ۱۸)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۵۲ -۱۵۱/ ۹)، کشف‌الظنون (۱۵۲۱)، لغت‌نامه (ذیل/ یعقوب).

طسوجی، عبدالنبی

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۰۳ -۱۱۱۷ ق)، فقیه، اصولی، ریاضیدان، ادیب و شاعر. پدر وی بنا به روایتی اوجاق قلی از نوادر عهد شاه سلطان حسین صفوی بود. ملاعبدالنبی در خوی متولد شد. علوم عقلیه، فنون عربیه و ادبیه را در لاهیجان نزد سید محمد لاهیجانی فراگرفت. به مشهد رفت و نزد ملارفیع گیلانی علوم فقه و اصول و ریاضی و معقول را تکمیل نمود. سپس به نجف رفت و در آنجا ساکن شد. میرزا حسن در فوت او ماده تاریخی سروده بود. از جمله آثار وی: «تفسیر قرآن»؛ «شرح نهج‌البلاغه»؛ «حاشیه‌ی تفسیر تونی»؛ «شرح معانی الاخبار»؛ «الردعلی نواقض الرافض»؛ «تحفة السالکین».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۲۶ /۸)، دانشمندان آذربایجان (۲۶۷)، الذریعه (۱۳۴، ۷۲ /۱۴، ۲۳۳ /۱۰، ۲۸۱ /۴)، ریحانه (۵۷ -۵۶ /۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۳۴ /۶)، معجم المؤلفین (۲۰۱ /۶)، مکارم الآثار (۱۵۱ -۱۵۰ /۱).

طوسی، محقق

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شیخ محمد معروف به خواجه نصیرالدین طوسی جهرودی‌الاصل، شیخ حر عاملی در کتاب امل‌الامل می‌نویسد: وی مردی فاضل و ماهر و عالم و متکلم محقق در عقلیات او را کتبی است که از جمله آنها کتب زیر است ۱- کتاب «تجرید الاعتقاد» ۲- تذکره «در هیئت» ۳- تحریر کتاب اقلیدس ۴- تحریر مجسطی ۵- شرح اشارات ۶- «فصول نصیریه» ۷- «فرائض نصیریه» ۸- «آداب المتعلمین» ۹- رساله اسطرلاب ۱۰- رساله جواهر ۱۱- نقد المحصل ۱۲- رساله معینیه در هیئت به فارسی ۱۳- شرح آن به فارسی ۱۴- رساله خلق اعمال ۱۵- شرح ساله العلم میثم بحرانی ۱۶- اخلاق ناصری ۱۷- اوصاف الاشرف و غیر اینها، روایت می‌کند از او علامه حلی که در اجازه بنی‌زهره نوشته است این شیخ افضل اهل زمان خود در علوم عقلیه و نقلیه و از برای اوست مصنفات بسیاری در علوم حکمیه و احکام شرعیه بر مذهب امامیه وی بزرگترین کسی است که ما دیده‌ایم که نورانی کند خدا خوابگاه او را. من، الهیات شفای ابوعلی سینا و بعض کتاب تذکره را در هیئت که از تصانیف خود اوست نزد وی خواندم سپس درک نمود او را اجل محتوم قدس اللّه‌روحه.

نگارنده گوید: خواجه در حمله دوم مفعول موقعی که هلاکوخان نوه چنگیز بقعله «میمون دژ» مرکز و پناهگاه اسماعیلیان واقع در الموت قزوین لشکر کشید و آنجا را تسخیر کرد از حبس آن فرقه ضاله آزاد و همراه هلاکو به بغداد آمد سپس هلاکو را بعد از قتل آخرین خلفاء بنی‌عباس و ابن‌حاجب از جنگ و تخریب بقیه بلاد اسلامی منصرف و به مراغه آذربایجان آورد و به عمران و آبادی و تشویق اهل فضل و احیای علوم عقلی تشویق نمود و خود با تأسیس رصدخانه بزرگ مراغه که آکادمی علوم عقلی و نقلی بود و با داشتن ریاست اوقاف و مقام علمی، جان مردم مسلمان خاصه علماء نامی ما را از خطر نابودی و انهدام حفظ کرد و از این راه بزرگترین خدمت را به دین اسلام و ملت ایران نمود- و حقاً خواجه یکی از بزرگترین دانشمندان جهان و نابغه عالیقدر شیعه و فیلسوف نامی اسلام است. ولادتش در طوس در ج ۱ سال ۵۹۷ ه.ق واقع و در روز عید غدیر سال ۶۷۲ در بغداد از دنیا رفت و در قسمت بالا سر حضرت امام همام باب الحوائج موسی بن جعفر علیهماالسلام در مکانی که برای ناصر عباسی مهیا کرده بودند دفن شد در ماده تاریخ وفات او به فارسی گفته شده:

«نصیر ملت و دین پادشاه کشور فضل

یگانه‌ای که چه او مادر زمانه نزاد

بسال ششصد و هفتاد و دو بذی‌الحجه

بروز هیجدهمش درگذشت در بغداد

ابوجعفر نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (و. ۵۹۷– ف. ۶۷۲ ه.ق) از علمای بزرگ ریاضـی و نجوم و حکمت ایران در قرن هفتم و نیز از وزراء آن عصـر است. مـدتی در دسـتگاه اسـماعیلیه بود و هنگـام حملهی هلاکوخان مغول به ایران برای نجات مسـلمانان از خونریزیهای آن مرد سفاک به خـدمت او درآمـد و با تـدابیر خاصـی از خرابی شـهرها و کشـتار دسـته‌جمعی مردم به دست هلاکو جلوگیری کرد. این دانشـمند که در ضمن یکی از فقهای مذهب تشیع است هلاکوخان را به ایجاد رصدخانه در مراغه و ترتیب زیج جدیـدی که بعـداً به زیـج ایلخانی مشـهور گردیـد و خود تصـدی این کار را برعهـده گرفت تشویق کرد. گویند تمام اوقاف نیز در سراسـر ممالک مفتوحه مغول در تحت نظر او بود. از خواجه تألیفات متعـددی در رشـته‌ی علوم ریاضـی، نجوم، منطق، علوم طبیعی، حکمـت الهی، و مجسـطی بـاقی مانـده اسـت. او یکی از شارحـان و مفسـران کتـاب «اشـارات» ابـوعلی سـینا اسـت. از مشـهورترین تألیف‌هـای او در عربی شـرح اشـارات ابن‌سـینا و در فارسـی کتـاب «اخلاـق ناصـری» است که در غایت نیکویی سـخنان افلاطون و ارسـطو را در حکمت عملی جمع کرده و آراء متقدمین را شرح و شبهات متأخرین را رد نموده است. دیگر کتاب «تجریدالکلام فی تحریر عقایدالاسـلام» و این تجریـد که در الهیـات است طرف تـوجه عـده‌ی کـثیری از شـراح و صاحبـان رسائـل کلامـیه است و نیز «تذکره‌ی نصـیریه» در هیئت و «اساس الاقتباس» در منطق و «اوصاف الاشراف» در عرفان و رسالات و کتبی به زبان عربی در منطق و هیئت و هندسه از او باقی است.

(۶۷۲ –۵۹۷ ق)، دانشـمند، نویسـنده، منجم، فیلسوف، ریاضـیدان و شاعر. ملقب به اسـتاد البشر و عقل حادی عشر. مشهور به خواجه نصـیرالدین و خواجه نصـیر طوسی. اصل وی از جهرود ساوه یا قم است. در طوس به دنیا آمد و به همین علت به طوسی مشهور شد. پئرش از فقهـا و علمـای طوس بود. نصـیرالدین علوم نقلی را نزد پـدر و علوم عقلی را نزد دایی خود فراگرفت. در آغاز جوانی برای تکمیـل معلومـات به نیشابور رفت. در آنجا به محضـر فریدالـدین عطار نیشابوری رسـید و گوینـد حکمت مشاء را نزد وی آموخت. ریاضـیات را از کمال‌الـدین محمـد حاسب و فقه را نزد معین‌الـدین سالم بن بدران مصـری و کمال‌الدین میثم بحرانی فراگرفت و از محضـر درس دانشـمندانی چون کمال‌الـدین بن یونس موصـلی، ابوالسـعادات اصـفهانی، اسـعد بن عبدالقاهر اصـفهانی و نجم‌الدین محقـق حلی اسـتفاده کرد. بـا صدرالـدین قونیـوی معاصـر و معاشـر بوده است. اعتمادالسـلطنه در «مطلع الشـمس»، سـید غیاث‌الـدین عبدالکریـم بن طاووس و قطب‌الدین محمود بن مسـعود شیرازی و جمال‌الدین حسن بن یوسف، ملقب به علامه حلی، را از شاگردان وی می‌شـمرد. او چنـد سال پس از واقعـه‌ی حملـه‌ی چنگیز، بـه قلاـع اسـماعیلیه پنـاه برد و بـه خـدمت ناصـرالدین عبـدالرحیم بن ابی‌منصور، محتشم قهسـتان رسـید و به خواهش او کتاب «الطهارهٔ» ابوعلی مسـکویه را به فارسـی ترجمه کرد که بعدها آن را اساس تـألیف «اخلاـق ناصـری» قرار داد. سـپس به دعوت علاءالـدین محمـد، فرمانروای اسـماعیلیان، به قلعه‌ی میمون دژ رفت. وی پس از غلبه‌ی هلاکوخـان به قلاـع اسـماعیلیه در ۶۵۴ بـه خـدمت او پیوسـت و همـواره در ملازمت وی بـود. در مـورد تصـمیم به سـاختن رصدخانه، گوینـد منگوقاآن، که از پادشاهان مغول است، هنگام فرسـتادن هلاکو به ایران، دستور داد که خواجه نصیر را به دربار او روانه کنـد تا در مغولسـتان این رصـدخانه تأسـیس شود، اما هولاکو صـلاح دیـد که این کار به امر او باشـد و رصدخانه در ایران بنا شود. بعـد از فتـح بغداد، خواجه در ۶۵۷ ق از جـانب هلاـکو مأموریت یافت تا رصـدخانه‌ی مراغه را ترتیب دهـد. او هم جماعتی از ریاضـیدانان بزرگ مانند: مؤیدالدین عرضی، از دمشق، و فخرالدین مراغی، از موصل، و فخرالدین اخلاطی، از تفلیس، و نجم‌الدین دبیران قزوینی را گرد آورد و کـار احـداث رصـدخانه‌ی مراغه را در همان سال آغاز کرد. خواجه با این کار عالمان بزرگ زمان را که پراکنـده بودنـد، گرد آورد و همچنین کتابخانه‌ای عظیم در محل رصـدخانه مراغه احداث کرد و کتابهایی را که از بغداد، شام و الجزیره و اطراف و اکناف ایران فراهم آمـده بود و به تصـریح الکتبی، بیش از چهارصد هزار مجلد می‌شد، در آنجا جمع کرد. عمر

خواجه از این پس در خدمات علمی گذشت. خواجه وزارت هولاکو را نیز به عهده داشت و با تقرب خود در نزد هلاکو، از قتل گروهی از بزرگان عهد خویش پیشگیری کرد. نصیرالدین یکی از بزرگترین بنیان‌گذاران کلام شیعه و پیشاهنگ بزرگ فلسفه‌ی مشاء بود. در حکمت و فلسفه بزرگترین کار او تأیید و تسجیل حکمت ابوعلی سینا است و برای این کار به شرح مشکلات «اشارات» ابوعلی سینا و اثبات مباحث آن همت گماشت. خواجه اولین دانشمندی بود که حالات ششگانه را در مثلث کروی قائم‌الزاویه بیان کرد و آن را در کتاب خود به نام «الشکل القطاع» شرح داد. وی در شانزدهمین سال تأسیس رصدخانه وفات یافت و عمل رصد و زیج ناتمام ماند. اگر چه صدرالدین، پسر بزرگ او و بعد از وی، اصیل‌الدین عهده‌دار تکمیل آن شدند، اما به تدریج رصدخانه، متروک گشت تا این زمان که تنها نامی از آن باقی مانده است. نصیرالدین در بغداد درگذشت و جنازه وی را در کاظمین به خاک سپردند. از دیگر آثار وی: «تجرید الکلام» یا «تجرید العقائد» یا «تجرید الاعتقاد» یا «تحریر العقاید»، در اصول دین؛ «زیج ایلخانی»، به فارسی؛ «اوصاف الاشراف»، در اخلاق به فارسی؛ «اساس الاقتباس»، در منطق؛ «تحریر اصول اقلیدس»، در هندسه؛ «تحریر مجسطی»، در هیئت؛ «تذکره‌ی نصیریه»، در هیئت؛ شرح «اشارات» ابوعلی سینا؛ «سی فصل»، در نجوم؛ «رسالهٔ فی اثبات الفرقهٔ الناجیهٔ»؛ «رسالهٔ فی حصر الحق بمقالهٔ الامامیهٔ»، به فارسی؛ «الاثنی عشریهٔ»؛ «تحریر اکرمانالاوس» یا «تحریر کتاب مانالاوس فی الاشکال الکرویهٔ»؛ «تجرید المنطق»؛ «البارع فی التقویم و احکام النجوم»؛ «آداب المتعلمین»؛ «التجرید فی الهندسه»؛ «معیار الاشعار»، در عروض فارسی؛ «زبدهٔ الادراک فی هیئت الافلاک»؛ «جامع الحساب فی التخت والتراب» یا «جوامع الحساب بالتخت والتراب»؛ «ظاهرات الفلک»؛ «بیست باب»، در معرفت اسطرلاب؛ «دیوان» شعر. به قول صاحب «زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی»، بروکلمان فهرست پنجاه و نه عنوان و سارتن فهرست شصت و چهار عنوان از آثار نصیرالدین را آورده و آنها را به چندین رشته‌ی مختلف تقسیم کرده‌اند.[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۵۸ –۲۵۷/ ۷)، اعیان‌الشیعه (۴۲۰ –۴۱۴/ ۹)، ایضاح‌المکنون (۳۵۳ –۳۵۲/ ۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۲۰۵ –۱۱۹۸، ۲۷۱ –۲۵۷، ۲۵۴، ۲۵۲ –۲۳۱، ۲۲۹/ ۳)، تاریخ علوم عقلی (صفحات متعدد)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۴۴۱ –۴۱۷)، تاریخ گزیده (۷۰۶ –۷۰۵)، تاریخ نجوم اسلامی (۲۴۶، ۵۲، ۴۷، ۴۵)، تاریخ و عقاید اسماعیلیه (۴۶۷ –۴۶۵)، دائرهٔ‌المعارف بستانی (۳۵۹/ ۱۱)، دایرهٔ‌المعارف فارسی (۳۰۳۳/ ۲)، الذریعه (۲۶۵/ ۱۳، ۱۱۹۹ –۱۱۹۸، ۹۸۹، ۶۵۱، ۳۰۶/ ۹، ۳۵۳ –۳۵۲، ۸/ ۳، ۶ –۵ / ۲ ، ۲۶ / ۱)، روضات‌الجنات (۲۹۷ –۲۷۸ / ۶)، ریاض‌العارفین (۲۳۵ –۲۳۴)، ریاض‌العلما (۱۶۴ –۱۵۹ / ۵)، ریحانه (۱۸۲ –۱۷۱ / ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۵۰۶ –۴۸۶)، شرح حال رجال و مشاهیر نامی (۳۵۷ –۳۴۲)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۷۰ –۱۶۸/ ۷)، العبر (۳۲۶/ ۳)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۰۹ –۵۰۷)، فرهنگ سخنوران (۹۳۷)، فلاسفه‌ی شیعه (۵۲۳ –۴۹۰)، فوات الوفیات (۲۵۲ –۲۴۶/ ۳)، فواید الرضویه (۶۱۲ –۶۰۲)، کشف‌الظنون (۱۶۴۴، ۱۴۳۶، ۹۶۹، ۹۵۰، ۳۹۱، ۳۵۷، ۳۵۲ –۳۵۱، ۳۵۱ –۳۴۶، ۱۴۲، ۱۳۹)، الکنی والالقاب (۲۵۲ –۲۵۰/ ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ نصیرالدین طوسی)، مجالس المؤمنین (۲۱۰ –۲۰۱/ ۲)، مجمع‌الفصحا (۱۴۰۷ –۱۴۰۶/ ۳)، مطلع‌الشمس (۲۳۱ –۲۱۹/ ۱)، معجم‌المؤلفین (۲۰۸ –۲۰۷/ ۱۱)، مؤلفین کتب چاپی (۷۴۴ –۷۳۰/ ۵)، نتایج‌الافکار (۷۰۹ –۷۰۸)، الوافی بالوفیات (۱۸۳ –۱۷۹/ ۱)، هدیهٔ‌الاحباب (۱۹۶ –۱۹۵)، هدیهٔ‌العارفین (۱۳۱/ ۲).

ظهیر

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(بخش ۱) حسن بن ظئر مکنی به ابوعلی فارسی، فقیه و لغوی و نحوی (ف. قاهره ۵۹۸ ه.ق). مولد اودهی به نام نعمانیه بود و از آنجا به شیراز رفت و به فارسی شهرت یافت. وی در فنون علوم و قراات عشره و تفسیر قرآن عالم و در فقه و حدیث و کلام و منطق و حساب و هیئت و طب مبرز و در لغت و نحو و عروض و قوافی و روایت اشعار عرب چیره‌دست بود و در هر فنی از این فنون کتابی را از برداشت. اوراست: کتابی در شرح الصحیحین، اختلاف الصحابهٔ و التابعین و فقهاء الانصار که به پایان نرسیده.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

ظهیر کازرونی، علی

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۶۱۱- ح ۶۹۷ ق)، عالم، فقیه، ریاضیدان، مورخ، لغوی و شاعر. از رجال دوران مغول بود که در عراق زندگی می‌کرد. خط نیکویی داشت و متصدی کارهای بزرگ دولتی بود. کتب بسیاری تألیف و تصنیف کرد که از آن جمله: «روضه الاریب»، در تاریخ بغداد، در بیست و هفت بخش؛ «کنز الحساب» یا «وکر الحساب»، در حساب؛ «الملاحه فی الفلاحه»؛ «النبراس المضیء» یا «نبراس المفتی»، در فقه شاعفی؛ «الذروه العلیا فی سیره المصطفی (ص)»؛ منظومه «الاسدیه»، در لغت؛ «التنزلات» کازرونی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۵۵ / ۵)، ایضاح المکنون (۷۱۵ ۷۱۴ / ۲ ،۳۲۸ / ۱)، ریحانه (۷۶ / ۴)، کشف الظنون (۱۹۲۳ ،۱۰۱۳ ،۹۲۳ ،۴۹۴)، لغت‌نامه (ذیل/ علی)، معجم المؤلفین (۲۳۲/ ۷)، هدیه العارفین (۷۱۵ / ۱).

عبیدی، شمس‌الدین

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س هفتم و هشتم ق)، عالم و ریاضیدان. وی از علمای ریاضی دوره‌ی غازان‌خان. (۷۰۳ -۶۹۴ ق) بود که آثاری از خود به یادگار گذشت. از آثار وی: «متن اقلیدس»؛«رساله‌ی حساب».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :حبیب السیر (۱۹۱ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ شمس‌الدین).

عزیزی، نصر

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهارم ق)، ریاضیدان. از زندگانی وی آگاهی درستی در دست نیست، جز این که در قرن چهارم می‌زیسته است. بنابر گفته‌ی خودش کتابی برای کتابخانه‌ی الملک المنصور، که به احتمال قوی همان عضدالدوله دیلمی (۳۷۲ -۳۳۸ ق) می‌باشد، تألیف کرده

است. وی صاحب آثار چندی در زمینه‌ی ریاضی است، از جمله: «رساله فی ان الاشکال کلها من الدائره»؛ «رساله فی تطیع الناقض»؛ «رساله‌ای» در تعیین سمت قبله، به زبان عربی، که ترجمه‌ی آن به انگلیسی در ۱۹۸۲ م به چاپ رسید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۵۶۷ -۵۶۶).

علاء کرمانی

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، ریاضیدان و منجم. اصل وی از کرمان بود ولی در سرزمین عثمانی به سر می‌برد. علاء در ریاضی و نجوم مهارت داشت. از آثار وی رساله‌ای است در «تصنیع اسطرلاب» که آن را به نام سلطان بایزید دوم، پادشاه عثمانی (۹۱۸ -۸۸۶ ق)، تألیف کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۷۲).

علم الهدایی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : سید حسن علم الهدایی در سال ۱۳۳۴ در شهر مشهد بدنیا آمد. دوران تحصیلات ابتدایی و متوسطه و کارشناسی ریاضی را در زادگاهش گذراند. وی بعد از گذراندن دوره مدرسی ریاضی در دانشگاه تربیت مدرس برای ادامه تحصیل در رشته آموزش ریاضیات وارد دانشگاه گلاسکو گردید و در سال ۱۳۷۵ موفق به اخذ مدرک PhD در این رشته گردید.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار وریاضی

گرایش : آموزش ریاضی، روان شناسی یادگیری ریاضیات

والدین و انساب : پدر بزرگ سید حسن علم الهدایی مرحوم آیت ا... حاج سید محمد رضا علم الهدی بروجردی از علمای بزرگ مشهد و از سلسله سادات نور بخش بروجرد به حساب می آید که جد بزرگ ایشان سید محمد مومن از عالمان بزرگ بروجرد بود و در عین حال از منسوبین مرحوم حضرت آیت ا... العظمی حاج سید حسن بروجردی مرجع بزرگ شیعیان به شمار می آیند. مادر پدر سید حسن علم الهدایی نیز دختر مرحوم آیت ا... سید علی شوشتری جزایری از سادات و علمای با کرامت دوران پهلویی اول به حساب می آمد. پدر ایشان نیز آیت ا... حاج سید مجتبی علم الهدی بروجردی در حال حاضر از علمای مشهد مقدس میباشند و به فعالیتهای علمی و دینی و اقامه نماز جماعت مشغول میباشند.

خاطرات کودکی : سید حسن علم الهدایی از خاطرات آن دوران خود سفر های مکرر به عتبات عالیات کشور عراق ، سوریه ،اردن ، و فلسطین و دیدن از اماکن مقدس چون مسجد الاقصی، قبه الصخره، قبور حضرت ابراهیم (ع) و حضرت یوسف و زیارت مرحوم

آیات عظام حکیم ،شاهرودی اشاره میکند. و نیز در دوران دبستان شرکت در نماز جماعت آیت ا... حاج سید جواد خامنه ای در بازار بزرگ مشهد مسجد ترکها و در جلسات قرآن و احکام آن از خاطرات وی است. « دو سه ماهی از سال تحصیلی گذشته بود که پس از گیرو داری به دلیل کمبود سنم بالاخره موفق به حضور در مدرسه شدم. درست به خاطر دارم که زنگ کلاس ها خودره بود و من نا آشنا و به تنهایی به مدرسه آمده بودم. ظاهرا کلاس سوم و چهارم را انتخاب کردم و چون جایی برای نشستن در میان شاگردان نیافتم پشت میز عسلی معلم و صندلی وی که خالی بود رفتن و جا خوش نمودم. جالب است که بچه ها بدون تمسخر کردنم متوجه مشکل شدند و من را به کلاس اول هدایت کردند. البه یک سقوط از پشت بام و یک غرق شدن در حوض آب – که آن زمان معمول بود – هم از دیگر خاطراتم می باشد که به خیر گذشت.»

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : سید حسن علم الهدایی در این خصوص می گوید: « خانواده من یک خانواده روحانی و معتقد هشتند و ما از کودکی در فضای آمیخته با باورهای دینی و اسلامی پرورش یافتیم. مادرم نیز بانویی سیده و از خانواده ریف کهربایی به حساب می آید که در رشد باورهای اعتقادی و انجام فرایض به ویژه در دوران کودکی و نوجوان د رمن موثر بود است. هر چند بخشی از دوران تحصیلم در زمان رژیم گذشته بود ولی پدرم به عنوان یک عالم دینی با این امر مخالفتی نداشت. »

تحصیلات رسمی و حرفه ای : پایان دوره دبیرستان در دبیرستان علوی مشهد در سال ۱۳۵۲، گذراندن دوره دبیری ریاضی در دانشگاه مشهد و دوره کارشناسی ریاضیات در دانشگاه تربیت مدرس سال ۱۳۶۵ و اخذ مدرک PhD در رشته آموزش ریاضی Math Education با گرایش روان شناسی یادگیری ریاضیات در دانشگاه گلاسکو انگلیس در سال ۱۳۷۵.

خاطرات و وقایع تحصیل : از خاطرات این دوران سید حسن علم الهدایی محرومیت از یک ترم تحصیلی در دانشگاه به دلیل شرکت در اعتراضات و اعتصابات دانشجویی در خرداد ۱۳۵۴ و بازداشت ایشان و پدرشان از سوی ساواک مشهد به دلیل فعالیتهای سیاسی در بهمن ۱۳۵۶ میتوان اشاره کرد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : تشکیل انجمن کتاب و اداره انجمن اسلامی و ارائه کنفرانس ها در زمینه فرهنگی و اجتماعی به مناسبتهای مختلف در دبیرستان، تالیف کتاب" همه درپی کودکی او "در زمینه خدا شناسی در سن ۱۵ سالگی و ویراستاری کتاب فراز و نشیب در اسلام تالیف ابوالحسن الندوی ترجمه دکتر سیدی علوی و آماده برای چاپ از فعالیتهای علم الهدایی در دوران تحصیل دبیرستان وی است. و نیز در دوران پس از انقلاب در سال ۱۳۵۸ نیز مقالات و یادداشتهایی در روزنامه جمهوری اسلامی می نوشت و در دانشگاه گلاسکو نیز ضمن همکاری با انجمن اسلامی دانشجویان در اروپا بیشتر سخنرانی های مذهبی و فرهنگی مرکز اسلامی الهدی در شهر گلاسگو می پرداخت و حتی مدتی نیز در غیاب امام جمعه پاکستانی مرکز به عنوان امام جمعه موقت و به زبان انگلیسی برای شرکت کنندگان عرب و پاکستانی اقامه نماز و خطبه مینمود.

استادان و مربیان : از جمله استادان سید حسن علم الهدایی میتوان به مرحوم پروفسور تقی فاطمی در دانشگاه مشهد، دکتر غلامحسین دنیایی در حوزه و دانشگاه تربیت مدرس، پروفسور جان استون در دانشگاه گلاسکو، دکتر بهمن مهری استاد دانشگاه صنعتی شریف، مرحوم آیت ا... سید حسن میردامادی (نجف آبادی) و حجه الاسلام و المسلمین حاج سید جعفر علم الهدی و پدرم اشاره کرد.

هم دوره ای ها و همکاران : از همدوره ایهای سید حسن علم الهدایی میتوان به دکتر محمد مهدی زاهدی وزیر فعلی علوم، دکتر محمد منتظری رئیس سابق جهاد دانشگاهی، دکتر محمد رضا راه چمنی نماینده سابق سبزوار و رئیس قبلی بهزیستی، دکتر حسن مرادی نماینده اراک ، دکتر علی اصغر هندی دادستان سابق دیوان محاسبات، دکتر محمد سیاری معاون سابق وزیر علوم و بهداشت و ... اشاره داشت.

همسر و فرزندان : سید حسن علم الهدایی دارای همسر و چهار فرزند دو پسر و دو دختر به نامهای سید محمد حسین دانشجوی

تخصصی رادیولوژی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، سیده نرجس دانشجوی کارشناسی ارشد رشته شیمی الی، و بقیه در حال تحصیلات اولیه هستند.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : -رئیس دانشگاه تربیت معلم سبزوار ۷۲-۱۳۶۷، -رئیس سازمان پژوهش های علمی و صنعتی خراسان ۸۰-۱۳۷۸، -مشاورزه رئیس دانشگاه فردوسی مشهد و مسوول کمیته بهروری و تحول اداری دانشگاه ۸۱-۱۳۷۷، -معاون اموراجتماعی سازمان بهزیستی کشور ۸۴-۱۳۸۱، - بازرس انتخاباتی شورای نگهبان در استان خراسان در انتخابات مجلس دوم ۱۳۶۲، -مسوول آموزشهای عقیدتی سیاسی در دایره سیاسی ایدئولوژیک لشکر ۷۷ پیروز خراسان ۶۱-۱۳۵۹، -مشاور عای رئیس دانشگاه فردوسی مشهد در امور فرهنگی اجتماعی ۱۳۸۴، -مدیر شبکه علمی کشور در استان خراسان ۸۰-۱۳۷۹، -رئیس پارک علم و فناوری خراسان ۱۳۸۵،

فعالیتهای آموزشی : - عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با درجه دانشیاری، - عضو انجمن ریاضی ایران و عضو شورای ملی معلمان ریاضی آمریکا(NCTM)، - دبیر کمیته علمی پنجمین کمنفرانس آموزشی ریاضی ایران ۱۳۷۹،- دبیر کمیته علمی دومین یاد.اره استاد شهید چمران تیر ۱۳۸۱،-عضو شورای برنامه ریزی آموزشی ریاضی کشور، -عضو کمیته آموزشی ریاضی ستاد ملی سال جهانی ریاضی ۷۹-۱۳۷۸، -عضو هیئت علمی پاره وقت موسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نو آوری های آموزش و پرورش ۸۴-۱۳۸۳، -عضو و مسوول کمیته علمی آسیب های اجتماعی سازمان ملی جوانان ۸۴-۱۳۸۲، - عضو ستاد تحول اداری استان خراسان ۸۱-۱۳۷۹، عضو شورای پژوهش و فناوری استان خراسان ۸۰-۱۳۷۹، -عضو هیئت علمی در شورای فرهنگی دانشگاه فردوسی مشهد ۸۴ تا کنون، - نماینده وزیر علوم در هیئت نظارت دانشگاه فردوسی مشهد ۸۴ تا کنون، - عضو هیئت تحریریه مجله نشریه انحادیه انجمن های علمی و آموزشی معلمان ریاضی ایران.

آرا و گرایشهای خاص : سید حسن علم الهدایی می گوید:« به لحاظ سیاسی فردی مستقل هتم و وابستگی گروهی و حزبی خاصی ندارم. اسلام، مردم و رهبری خطوط قرمزی هستند که به آنها معتقدم و خدمت به مردم و نظام اسلامی را فارغ از هر نوع گرایشی یک ضرورت جدی می دانم و اصولاـ فردی عملگرا میباشم. از منظر علمی معتقد به روان شناسی شناختی میباشم.»

آثار :

۱ راهبردیهای نوین در آموزش ریاضی

ویژگی اثر : چاپ ۱۳۸۱

۲ همه در پی او

ویژگی اثر : چاپ ۱۳۵۱ و ۱۳۵۷ در زمینه خداشناسی است و در سن ۱۵ سالگی دکتر علم الهدایی آنرا تالیف کرده است.

۳ یادداشتهایی بر مهارت های خوب زندگی کردن ج۱و ۲

ویژگی اثر : در دست چاپ

علیاری تبریزی، علی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۲۷ -۱۲۳۶ ق)، عالم، فقیه، اصولی، محدث، متکلم، حکیم، ریاضیدان، ستاره‌شناس، ادیب و شاعر. وی در روستای سردرود

تبریز به دنیا آمد. پس از فراگرفتن علوم و فنون معموله و متداوله در نزد استادانی چون میرزااحمد آقا مجتهد شبستری و حاج میرزا لطفعلی و میرزا محمد آقای مجتهد به نجف رفت و در آن جا در نزد پنج تن از مشایخ وقت چون: شیخ مرتضی انصاری و میرزای بزرگ شیرازی و حاج سید حسین کوه‌کمری و شیخ راضی و شیخ مهدی تلمذ نمود و به اجازه‌ی اجتهاد و روایت از هریک از ایشان نایل آمد. وی پس از فراگیری علوم به تبریز بازگشت و بی وقفه به تدریس و تألیف و تصنیف مشغول شد. او ریاضیات و «قانون» ابوعلی سینا را علاوه بر درسهای جاری تدریس می‌کرد. شاگردش شیخ محمد حسن سردرودی رساله‌ای در شرح حال استاد خود در ۱۳۳۳ ق نگاشته است. از آثار وی: «بهجه الآمال فی علم الرجال»، که شرحی است بر «زبده‌ی المقال» و «منتهی الآمال»، در علم رجال، در پنج مجلد؛ «ایضاح الغوامض فی تقسیم الفرائض»؛ «مشکاه الوصول فی علم الاصول»، در شش مجلد؛ «مناهج الاحکام فی اصول الفقه»، شرح مزجی بر «معالم»، در پنج مجلد؛ «منهاج المله فی تعیین الوقت و القبله»؛ «دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام»، در پنج مجلد؛ «ریاض المقاصد»، در شرح قصیده‌ی حسن بن راشد حلی، در مدح صاحب الزمان (عج)؛ شرح «دعای سمات»؛ «نهج الاعلان فیما یثبت به دخول رمضان»؛ «الوافیه»، در شرح «لغز الکافیه» شیخ بهایی؛ «هدایه الطالبین»، رساله‌ی عملیه؛ «دیوان» شعر.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۲۸۲ / ۸)، الذریعه (۱۷ / ۲۵ ، ۴۱۰ / ۲۴ ، ۶۴ / ۲۱ ، ۲۵۰ / ۱۳ ، ۷۶۰ / ۹ ، ۱۶۰ -۱۵۹ / ۳ ، ۴۹۶ / ۲)، ریحانه (۱۹۳ -۱۹۲ / ۴)، سخنوران آذربایجان (۱۲۲ -۱۲۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۴۷۹ -۱۴۷۶ / ۱۴)، علماء معاصرین (۹۷ - ۹۶)، لغت‌نامه (ذیل/ علی علیاری)، معجم المؤلفین (۱۴۰ / ۷).

فارابی، ابونصر محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۳۹ / ۳۳۸ - ۲۶۰ / ۲۵۹ ق)، ریاضیدان، عارف، فیلسوف، دانشمند، حکیم و موسیقیدان. ملقب به معلم ثانی. در فاراب ماوراءالنهر به دنیا آمد. بیشتر عمر خود را در بغداد گذرانید و اکثر کتابهای خود را در آنجا نوشت. فارابی همچنین سفرهایی به شام، مصر، حران و مرو داشت و در آنجا به تعلیم و تألیف مشغول بود. او نزد استادانی چون متی بن یونس و یوحنا بن حیلان فلسفه آموخت. از شاگردان فارابی، یحیی بن عدی می‌باشد. فارابی مانند صوفیان زندگی می‌کرد و از موسیقی علمی نظری اطلاعات زیادی داشت، وی کتابی هم در این فن نوشته است. بیشترین اهمیت او در شرح آثار ارسطو است و به همین سبب او را معلم ثانی نامیده‌اند. وی در دمشق درگذشت. از آثار او: «احصاء العلوم»؛ « آراء اهل المدینه الفاضله»؛ «عیون المسائل»، در منطق؛ «الجمع بین رأیی الحکیمین» افلاطون و ارسطو، در حدوث عالم؛ «اغراض ما بعدالطبیعه»؛ «تحصیل السعاده»؛ «رساله فی (ماهیه) العقل»؛ «السیاسه المدنیه»؛ «رساله فی اثبات المفارقات»؛ «المدخل الی (صناعه) الموسیقی»، که قفطی در «اخبار العلماء» و صفدی در «الوافی بالوفیات» آن را «کتاب الموسیقی» ذکر کرده‌اند و گفته شده که وی این کتاب را به درخواست وزیر ابوجعفر محمد کرخی نگاشته است.[۱]

ابونصر محمد بن محمد، فیلسوف بزرگ اسلام در نیمه‌ی دوم قر. ۳ و نیمه‌ی اول قر. ۴ ه. (و. فاراب ۲۶۰ ه.ق/ ۸۷۴ م.- ف. دمشق ۳۳۹ ه.ق/ ۹۵۰ م.) فارابی از ماوراءالنهر برای تحصیل علوم به بغداد رفت و بعد از آموختن عربی در حلقه‌ی درس ابوبشر متی بن یونس حضور یافت و چندی بعد به حران رفت و از یوحنا بن حیلان بخشی از منطق را فراگرفت و به بغداد بازگشت و به تکمیل فلسفه مشغول شد. فارابی همه‌ی کتب ارسطو را به دقت مورد مطالعه و تحقیق قرارداد و به معانی آنها وقوف تام و در شرح و تفسیر

آثار ارسطو مهارتی خاص یافت و بدین جهت او را «ارسطوی ثانی» یا «معلم ثانی» نامیدند. فارابی از بغداد به مصر رفت و از آنجا به خدمت سیف‌الدوله ابوالحسن علی بن عبداللّٰه بن حمدان تغلبی پادشاه حلب و دمشق و شام درآمد و در کنف حمایت وی به تعلیم و تألیف مشغول گردید تا در سن ۸۰ سالگی درگذشت. فارابی به ثروت و زینت دنیوی بی‌میل بود و به امر مسکن و پیشه توجهی نداشت و غالب اوقات خویش را در تنهایی بسر می‌برد. اهمیت فارابی بیشتر در شرحهای اوست بر آثار ارسطو و به سبب همین شروح هم او را «معلم ثانی» خوانده و در مقام بعد از ارسطو، قرار داده‌اند. فارابی مانند بسیاری از فلاسفه‌ی اسکندریه و خاور نزدیک که می‌کوشیدند بین عقاید افلاطون و ارسطو را التیام دهند، در کتبی که به بحث در اتفاق آراء افلاطون و ارسطو اختصاص داده سعی بلیغ در این راه به کار برده است و کتاب «الجمع بین رأیی الحکیمین: افلاطون الالهی بین رأیی الحکیمین: افلاطون الالهی و ارسطو طالیس» را در این باب تألیف کرده. فارابی در رساله‌ی فصوص‌الحکم برای اثبات توحید بیشتر به اصول و عقاید نو افلاطونیان و عرفا نزدیک شده و در رساله‌ی آراء اهل المدینهٔ الفاضلهٔ تحت تأثیر افلاطون قرار گرفته و سعادت بشر را در ایجاد اجتماع کاملی دانسته است که همانند اجتماع روحانی باشد. فارابی مانند همه‌ی دانشمندانی که در تمدن اسلامی عنوان فیلسوف داشته‌اند از همه‌ی علوم عهد خود مطلع و در آنها صاحب تصانیفی بوده است. اطلاعات وی در ریاضیات خوب ولی در طب متوسط و در موسیقی بسیار بوده است. روش فلسفی او را باید فی‌الحقیقه یک روش نو افلاطونی اسلامی نامید و این همان روشی است که پیش از فارابی به وسیله‌ی کندی شروع شد و بعد از او از طرفی در آثار اخوان‌الصفاء و از طرفی دیگر در کتب ابوعلی سینا به مرحله‌ی کمال رسید. مع‌ذلک فارابی در بعض موارد با کندی و ابوعلی سینا اختلاف دارد و همچنین چون آثار او تحت تأثیر سه روش عمده‌ی افلاطون و ارسطو و فلوطینس واقع است گاه موارد اختلافی در آنها مشاهده می‌شود و وجه اشتراک همه‌ی این آثار با یکدیگر عبارتست از ترکیب عقاید مذکور با اصول دینی اسلامی. به نظر فارابی بی‌سعادت و عظمت مقام فیلسوف در ترک علایق و تجرد و گوشه‌گیری است. حاصل علم و مقدمه‌ی سعادت اخلاق است و عالمی که از مبانی اخلاقی پیروی نکند از سعادت کمال برخوردار نیست. اثر فارابی در فلاسفه‌ی بعد از خود بسیار بوده است و با این حال از انتقادات برخی مانند ابن رشد آسوده نمانده است. ابن‌رشد در چند مورد از کتاب تهافت التهافت بر فارابی تاخته و او را در شمار متکلمان قرار داده است نه در زمره‌ی فیلسوفان. فارابی را در حدود صد تألیف است و مهمترین آنها عبارتند از: رسالهٔ فی مبادی آراء اهل المدینهٔ الفاضلهٔ، مقالهٔ فی معانی العقل، عیون‌المسائل، فصوص‌الحکم، رسالهٔ فی السیاسهٔ، المسائل الفلسفیهٔ، احصاءالعلوم، اغراض ارسطو طالیس فی کتاب ما بعد الطبیعهٔ، رسالهٔ فی اثبات المفارقات.

ابونصر محمد بن طرخان بن اوزلغ و یا محمد بن محمد بن طرخان حکیم و فیلسوف ترک معروف به (معلم ثانی).

تولد این دانشمند بزرگ در (فاراب) و شهرتش نیز فارابی از اکابر فلاسفه نامی و حکماء اسلامی قرن چهارم زمان آل‌بویه می‌باشد و چون ارسطوی حکیم مشهور به معلم اول است وی را معلم ثانی گویند.

در میان حکماء کسی به پایه وی نرسیده و در قوه مدرکه دارای اولین درجه بوده و ابن‌سینا با آن همه جلالت و نبوغ علمی که داشته از کتابهای او استفاده شایانی نموده و در مصنفات خود از انوار علمیه‌اش اقتباس می‌کرده است.

از همین جهات است که در کلمات اکابر و بزرگان به استاد الفلاسفه و ملک‌الحکما توصیف شده است و او اولین حکیم و فیلوسفی است که در دوره اسلام ظهور کرده و نام فاراب را به تمام جهان رسانیده.

اجمالا فارابی در زادگاه خود شهر فاراب علوم اولیه را فراگرفته و مسافرت به بلاد ایران نموده و به زبان فارسی و السنه دیگر آشنا شده و مسافرت به بغداد نموده و زبان عربی را هم در آنجا آموخته و با صاحب بن عباد و شیعیان آنجا مصاحبت داشته و پس از تکمیل حکمت و فلسفه در حران و غیره در بغداد به تحصیل ریاضیات و فنون حکمت اشتغال و تمام کتب ارسطو را تتبع و ممارست نموده و گویند وقتی از او پرسیدند تو داناتری یا ارسطو در پاسخ گفت اگر من زمان ارسطو را درک می‌کردم هر آینه بزرگترین

شاگردان او می‌شدم.

قاضی نوراللّه شهید شوشتری در مجالس المؤمنین خود او را بسیار ستوده و گوید: وی معلم مقالات اهل یونان و متمم کمالات نوع انسان بوده است.

از آثار فارابی است ۱- آراء اهل المدینهٔ الفاضله والمدینهٔ الجاهله والمدینهٔ الفاسقه والمدینهٔ المبدلهٔ والمدینهٔ الضاله که در مصر و لیدن چاپ شده و مرحوم علامه تهرانی در الذریعه خود در چندین مورد استظهار کرده که فارابی شیعه مذهب و به عصمت ائمه طاهرین علیهم‌السلام معتقد بوده است.

۲- الابانه ۳- ابطال احکام النجوم ۴- احصاء العلوم و چهل کتاب دیگر که جمعاً ۴۴ تألیف می‌شود وفات این نابغه اسلامی در سال ۳۳۷ یا ۳۹ یا ۴۰ و یا ۳۴۴ واقع شده و سیف‌الدوله حکمران شام با جمعی بر وی نماز خوانده است از اشعار فارسی که به او نسبت می‌دهند این رباعی است.

اسرار وجود خام و ناپخته بماند

وان گوهر بس شریف ناسفته بماند

هرکس بدلیل عقل چیزی گفته

آن نکته که اصل بود ناگفته بماند

(خلاصه‌ای از ریحانهٔالادب و غیره)

ابونصر فارابی محمد بن محمد، از همه‌ی علوم عهد خود مطلع و در آنها صاحب تصانیفی بوده است. اطلاعات وی در ریاضیات خوب ولی در طب متوسط و در موسیقی بسیار بوده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۴۳ -۲۴۲ / ۷) تاریخ ادبیات در ایران (۲۹۹ -۲۹۳ / ۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۸۳ -۳۷۹)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۵۱۱ -۵۰۶)، تاریخ فلاسفه ایرانی (۱۳۰ -۹۸)، تاریخ فلسفه در اسلام (۱۸۲ -۱۶۵ / ۲)، تاریخ فلسفه در جهان اسلامی (۴۴۸ -۳۹۵)، دایره‌المعارف فارسی (۱۸۲۱ -۱۸۲۰ / ۲)، الذریعه (۲۶۰/ ۲۳ ،۲۹۱ ،۲۴۷ / ۲۰ ،۴۲ ،۴۱ / ۱۹ ،۲۳۵ / ۱۶ ،۳۸۳ / ۱۵ ،۲۷۳ / ۱۲ ،۱۰ / ۱۱ ،۲۵۰ / ۱۰ ،۱۸۳ / ۷ ،۳۹۷ ،۳۹۵ / ۶ ،۲۸۸ ،۲۵۲ ،۱۳۵ ،۱۰۳ ،۱۶ / ۵ ،۵۰۰ -۴۹۹ ،۴۳۷ ،۲۲۷ ،۲۲۴ / ۴ ،۳۹۷ ،۹۱ / ۳ ،۲۵۱ ،۱۲ -۱۱ / ۲ ،۳۸۶ ،۳۷۶ ،۲۸۹ ،۲۶۹ ،۱۰۰ ،۶۶ ،۵۶ ،۳۴ -۳۳ / ۱)، روضات الجنات (۳۱۲ -۳۰۵ / ۷)، ریحانه (۲۶۶ -۲۶۱ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۴۱ -۳۴۰)، سیر النبلاء (۴۱۸ -۴۱۶ / ۱۵)، شخصیت‌های نامی (۳۶۰ -۳۵۹)، شذرات الذهب (۳۵۴ -۳۵۰ / ۲)، الفهرست لابن الندیم (۳۶۸)، کارنامه‌ی بزرگان (۶۲ -۶۱)، الکامل (۳۳۷ / ۶)، کشف الظنون (۱۲۶۵ ، ۱۰۱۱ ،۵۲)، الکنی و الالقاب (۵ -۴ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ ابونصر)، مجمل فصیحی (ذیل/ سال ۳۳۹)، معجم البلدان (۲۵۵ / ۴)، معجم المؤلفین (۱۹۶ -۱۹۴ / ۱۱)، مؤلفین کتب چاپی (۲۹۶ -۲۹۱ / ۵)، النجوم الزاهره (۳۴۸ -۳۴۷ / ۳)، الوافی بالوفیات (۱۱۳ -۱۰۶ / ۱)، وفیات الاعیان (۱۵۷ -۱۵۳ / ۵)، هدیه العارفین (۴۰ ،۳۹ / ۲).

فارسی ابوالخیر، تقی‌الدین محمد، محمدتقی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۹۴۰ ق)، ریاضیدان، منّجم، ادیب، پزشک و شاعر شیعی، متخلص به فهمی. در شیراز می‌زیست و نزد میر صدرالدین

محمد دشتکی شیرازی و فرزد وی میر غیاث‌الدین منصور دشتکی به فراگیری دانش پرداخت. از آثار چاپی او: «آداب السلطنهٔ»، به فارسی؛ «حل التقویم»، به فارسی در نجوم و هیئت. آثار خطی او: «الاحکام الاحکام»، در نجوم به فارسی؛ «اسامی العلوم و اصطلاحاتها» به فارسی در فضیلت علم، حکمت، آداب تعلیم و تعلم، اخلاق و صفات؛ «آغاز و انجام»؛ «طلیعهٔ العلوم»؛ به عربی؛ «بستان الادب»؛ «خلاصه‌ی طلیعهٔ العلوم»، به عربی در علوم ادبی، تفسیر، تصوف و طریقت، حکمت، اخلاق و ریاضیات؛ «انتخاب حل التقویم»؛ «انیس الاطباء»؛ «رساله در هیئت»، به فارسی؛ «رسالهٔ فی حساب القمر»؛ «زبدهٔ الصرف»؛ «شرح رساله‌ی هیئت»؛ «طالع‌نامه»؛ «معرفهٔ سمت القبلهٔ».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۴۰۶/۹)، تاریخ نظم و نثر (۳۸۶)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۹۶/۱)، الذریعه (۱۸۰، ۱۳۵/ ۱۵، ۶۷/۷، ۳۵۸– ۳۵۹، ۱۰ –۹ /۲، ۲۹۲ –۲۹۱، ۳۶ –۳۵ /۱)، ریحانه (۹۴/۷)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۱/۱۰)، کشف الظنون (۱۱۵)، معجم المؤلفین (۲۵۸/۱۱).

فاضل قندهاری، عبدالله

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۱۳ / ۱۳۱۲ / ۱۳۱۱ –۱۲۲۷ ق)، عالم امامی، فقیه اصولی، محدث، ریاضیدان، مدرس و شاعر، متخلص به وصال. اصلش از قندهار و سکونتش در مشهد بود. نزد پدرش ملاـ نجم‌الدین که از علمای معروف افغانستان و از مراجع آن دیار بود، مشغول به تحصیل گردید و علوم گوناگون از قبیل تفسیر، حدیث، اصول، فقه، کلام، حکمت و اخبار را در نزد وی آموخت، تا به دریافت اجازه‌ی اجتهاد از وی نایل شد. سپس در محضر حاج سید محمد باقر اصفهانی شفتی معروف به حجه‌الاسلام حاضر شد. پس از آن به نجف رفت و در سلک شاگردان شیخ انصاری درآمد. در بازگشت به ایران در مشهد ساکن شد. او در ۱۲۵۷ ق پس از اشغال قندهار توسط نیروهای انگلیس به کابل رفت و توانست اتحادی بین فرقه‌های شیعه و سنی ساکن آنجا پدید آورد و بر ضد انگلیسی‌ها قیامی تدارک کند. در ۱۲۷۱ ق به مشهد بازگشت و تا آخر عمر در آنجا زیست و به عنوان مرجعی بزرگ و مدرسی توانا کرسی تدریس فقه و اصول و حدیث و تفسیر و کلام و عقاید و حکمت و تاریخ و ادبیات را اداره و شاگردان بسیاری را تربیت کرد. نامبرده علاوه بر این که جامع معقول و منقول بوده، طبع شعر نیز داشته است. در اوایل مهجور تخلص می‌کرد و در اواخر وصال را برای تخلص خویش برگزید. در ده سال آخر عمر زمین‌گیر شد. او در دارالضیافه آستان رضوی مدفون است. از آثار وی: «حل العقال فی خلق الاعمال»؛ «الفرائد البهیه»،در شرح «العقاید» شیخ بهائی؛ «محل الطرف فی علم الصرف»؛ «الهدایه فی تفسیر آیه الولایه»؛ شرح «مشکاه الانوار»؛ «البرهان فی قطع شبه الشیطان» یا رساله‌ی «برهانیه»، در کلام؛ ترجمه‌ی «تفسیر العسکری (ع)»؛ «تحریر الاصول»، در اصول فقه؛ «تذکره العلماء»؛ «دلاله السالکین فی قواعد العارفین»؛ «کشف الغطاء عن مسئله البداء»؛ «خوان الوان»، در متفرقات، به سبک کشکول.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۸۷ / ۸)، الذریعه (۱۸۷ / ۲۵، ۴۵ / ۱۸، ۲۸۵ / ۱۷، ۱۳۴– ۱۳۳ / ۱۶، ۲۵۵/ ۸، ۲۷۵– ۲۷۴، ۷۱ / ۷، ۹۰ –۸۹ / ۴، ۳۷۹، ۹۰ / ۳)، ریحانه (۳۲۱ –۳۲۰ / ۶)، شرح حال رجال (۱۴۶ / ۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۲۱۹ –۱۲۱۸ / ۱۴)، مکارم الآثار (۸۵۰ –۸۴۶ / ۳).

فاطمی، تقی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۷۴ -۱۲۸۳ ش)، ریاضیدان. وی در اصفهان به دنیا آمد و پس از تحصیلات مقدماتی در یزد به خدمت آموزش و پرورش درآمد. در ۱۳۰۶ ش با اولین دسته محصلین اعزامی به اروپا برای تحصیل به فرانسه رفت و در دانشسرای عالی پاریس در رشته ریاضیات به تحصیل پرداخت. در ۱۳۱۲ ش به ایران بازگشت و به تدریس ریاضیات پرداخت و در ۱۳۵۰ ش به عنوان دومین استاد ممتاز دانشگاه تهران نائل گشت. وی پس از بازنشستگی در مشهد سکنی گزید و در آن شهر درگذشت. از او تألیفات متعددی در رشته‌ی ریاضیات به جای مانده. از آثارش: «جبر برای سال چهارم و پنجم دبیرستانها»، به مشارکت محمدوحید تنکابنی؛ «جبر برای سال چهارم»، به مشارکت محسن هنربخش و موسی آذرنوش و باقر نحوی؛ «مثلثات»، به مشارکت محمد وحید تنکابنی؛ «مکانیک استدلالی».[۱]

ریاضیدان.

تولد: ۱۲۸۳، اصفهان.

درگذشت: ۱۷ آذر ۱۳۷۴، مشهد.

تقی فاطمی، فرزند حسین، پس از مدتی تعلیم در منزل توسط معلم خصوصی، در دبیرستان صارمیه ادامه‌ی تحصیل داد. در سال ۱۳۰۰ در یزد به خدمت اداره‌ی فرهنگ درآمد و در سال ۱۳۰۶ با اولین دسته محصلین از طرف وزارت جنگ برای ادامه‌ی تحصیل به فرانسه اعزام شد. وی که در امتحان مسابقه‌ی اعزام رتبه‌ی اول را به دست آورده بود و می‌توانست به تمام رشته‌ها راه یابد، معلمی را انتخاب کرد و وارد رشته‌ی آموزش علوم ریاضی شد و در دانشسرای عالی پاریس (اکل نرمال سوپریور) به تحصیل پرداخت.

تقی فاطمی در سال ۱۳۱۲ به ایران بازگشت و تا زمان بازنشستگی به تدریس ریاضیات مشغول بود. ابتدا در دبیرستان نظام تدریس می‌کرد ولی پس از مدتی به تدریس در دانشسرای عالی و مدت‌ها بعد در دانشگاه‌های تربیت معلم، تهران و مشهد پرداخت. وی در سال ۱۳۵۰ به عنوان دومین استاد ممتاز دانشگاه مفتخر شد. در سال ۱۳۶۹ به عنوان استاد ریاضی ایران برگزیده شد و در بیست و دومین کنفرانس ریاضی کشور مورد تجلیل قرار گرفت.

تقی فاطمی برای دوره‌های مختلف دبستان و دبیرستان در مجموعه بیست و شش جلد کتاب نوشته است. از آثار اوست: مثلثات (با مشارکت محمد وحید، ۱۳۲۲)؛ مکانیک استدلالی (۱۳۳۶)؛ کتابی هم درباره‌ی روش تدریس نوشته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۱۰۲، ۲۸۷۸ / ۲ ، ۱۰۱۰ / ۱)، مؤلفین کتب چاپی (۲۳۱ -۲۳۰/ ۲).

فرزان، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ریاضیدان.

تولد: ۱۳۲۲، شهرکرد.

درگذشت: ۲۵ آبان ۱۳۶۸، تهران.

مسعود فرزان دوران تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در لرستان سپری کرد. سپس به دانشگاه تهران راه یافت و با اخذ درجه‌ی لیسانس ریاضی از دانشکده‌ی علوم فارغ‌التحصیل شد و درجه‌ی فوق لیسانس خود را از دانشگاه تربیت معلم دریافت کرد و سپس عازم کشور انگلستان شد و دوره‌ی دکتری را در رشته‌ی نظریه‌ی مونوگراف گذراند و بعد از بازگشت به کشور در سال ۱۳۵۹، با شروع انقلاب فرهنگی به امر ترجمه و پس از آن به تدریس در دانشگاه پرداخت.

مهمترین آثار دکتر فرزان فبارتند از: ترجمه‌ی جبر خطی؛ ترجمه نخستین درس در جبر مجرد (جان ب. فرالی، این کتاب در هفتمین دوره‌ی کتاب سال در سال ۱۳۶۸ به عنوان اثر برتر انتخاب شده است)؛ ترجمه‌ی جبر خطی مقدماتی (با همکاری دکتر علی اکبر عالم‌زاده).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

فروزان، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: ریاضی، دانشکده: علوم، دانشگاه: تربیت معلم تهران

درگذشت: ۱۳۶۷.

دکتر مسعود فروزان دانشیار دانشگاه تربیت معلم در رشته‌ی ریاضی بود.

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: ریاضی، دانشکده: ریاضی، دانشگاه: تربیت معلم تهران

زندگینامه

مرحوم آقای دکتر مسعود فروزان دانشیار رشته ریاضی دانشگاه تربیت معلم تهران در تمام دوران خدمت خود در دانشگاه، با جدیت و تلاش تمام به تدریس و تحقیق پرداخت و شاگردان زیادی را در رشته ریاضیات تربیت نمود. شادروان دکتر مسعود فروزان در سال ۱۳۶۷ دار فانی را وداع نمود و به ملکوت اعلی پیوست.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

فلکی بلخی، ابومعشر جعفر

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۷۹ /۲۷۲ ق)، منجم و ریاضیدان. در بلخ متولد شد. تحصیلات مقدماتی را در شهر بلخ به انجام رسانید. در اوایل قرن سوم ب عنوان عالمی در علم حدیث به بغداد رفت. بعد روی به تحصیل علم نجوم و احکام نجوم آورد و در این همه‌ی منابع فرهنگی رایج در آغاز خلافت عباسی را از یونانی و هندی و ساسانی و سریانی و عربی پیش از اسلام مورد مطالعه و تحقیق قرار داد. در عراق بود تا در واسط درگذشت. از تألیفات اوست: «المدخل الکبیر»؛ «القرانات»؛ «تحاویل سنی الموالید»؛ «المواليد الصغير»؛

«الألوف»؛ «الأمطار و الریّاح و تغییر الأهویه»؛ «سرائر الاسرار»؛ «زیج الهزارات»؛ «المدخل فی علم النجوم».[۱]
جعفر بن محمد بلخی (ف. ۲۷۲ ه.ق.) از شاگردان یعقوب بن اسحاق کندی از بزرگان ریاضی‌دانان قرن سوم هجرت و صاحب تألیفات متعددی است که از آن میان در حدود ۱۲ کتاب اکنون در دست است، از جمله ترجمه فارسی کتابی از او موجود است به نام «رساله در اتصال کواکب و قرانات» اصل عربی این کتاب هم به اسم «قرانات الکواکب» در دست است. دیگر کتاب الادوار و الالوف، کتاب الموالید، احکام تحویل معنی- الموالید، کتاب الاصل، سرائر الاسرار، المدخل فی علم النجوم، احکام تحاویل سنی العالم.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۷ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۱۵۲ ،۱۱۱)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۱۰۸ -۱۱۰۶ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۳۵ /۱)، روضات الجنات (۲۲۵ -۲۲۴ /۲)، ریحانه (۲۷۴ -۲۷۲ /۷)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۴۹۶)، کشف الظنون (۱۶۴۴ ،۱۶۴۳)، الکنی و الالقاب (۱۶۰ -۱۵۹ /۱)، معجم المؤلفین (۱۵۶ /۹)، نامه‌ی دانشوران (۲۰۹ -۲۰۲ /۲)، وفیات الاعیان (۳۵۹ -۳۵۸ /۱)، هدیة الاحباب (۴۱ - ۴۰).

قاینی، سبحانعلی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۱۲۶۵ / ۱۲۶۰ ق)، فقیه، متکلم، فیلسوف، ریاضیدان، طبیب، محقق، نویسنده و شاعر. معروف به فاضل سبحانعلی‌خان. وی در شهر لکنهو ساکن و از امیران و مراجع علمی، سیاسی و اجتماعی این شهر بود. او علاوه بر امر تدریس به امور سیاسی نیز می‌پرداخت. مدتی وزیر و مشاور حیدر پادشاه بود و سایر حکام هند، همچون یمین‌الدوله سعادت علی‌خان به او ارادت می‌ورزیدند. میرزا محمدعلی کشمیری (م ۱۳۰۹ ق) وی را از شاگردان شریف‌العلماء محمد شریف ابن ملا حسنعلی مازندرانی (م ۱۲۴۶ ق) ذکر کرده است. وی در هند درگذشت و طبق وصیتش پیکرش به کربلا- منتقل و در آنجا دفن شد. از آثارش: «شرح حدیث الاثره»؛ «شرح حدیث الثقلین»؛ «شرح حدیث الحوض»؛ «الوجیزه»، در علم کلام و اصول دین به فارسی؛ «لطافه المقال»، که در رد اعتراضات فاضل رشید نگاشت و فاضل رشید این کتاب را در تحت نام «ایضاح لطافه المقال» پاسخ گفت و فاضل سبحانعلی‌خان کتاب «فذلکه الکلام» را در جواب «ایضاح» نوشت. جواب رساله‌ی «مکاتیب» حیدرعلی فیض‌آبادی؛ «فیوضات سحبانی»؛ «فضائح البخاری فی صحیحه»، در مورد نویسنده و متن کتاب «صحیح» بخاری و روایات جعلی آن، که به فارسی است.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :بزرگان قائن (۲۰۹ -۲۰۷)، الذریعه (۵۰ -۴۹ / ۲۵ ،۳۲۳ / ۱۸ ،۲۴۹ ،۱۳۰ / ۱۶ ،۱۹۸ ،۱۹۵ ،۱۸۷ -۱۸۶ / ۱۳ ،۲۱۱ / ۱۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۵۹۷ -۵۹۶ / ۱۳).

قربانی، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهاردهم ش)، ریاضیدان، نویسنده و مترجم. آثار وی: «جبر برای سال سوم دبیرستانها»؛ «جبر و مثلث سال ششم طبیعی»؛ «حل المسائل مکانیک»؛ «حل المسائل هندسه»؛ «رسم فنی»؛ «متمم هندسه»؛ «هندسه ترسیمی و رقومی»، ترجمه؛ «هندسه‌ی فضایی»؛ «هندسه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۲۱۵، ۱۰۱۳، ۱۰۱۱ / ۱)، مؤلفین کتب چاپی (۲۸۰ -۲۷۸ / ۱).

قزوینی، محمد باقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم فاضل معمّر، استاد ریاضی، ساکن مدرسه ی نیم آورد، و از مدّرسین حساب و هیئت قدیم. متجاوز از نود سال عمر کرده، و در ۲۸ ربیع الثانی سال ۱۳۶۵ وفات یافته، در تخت فولاد مدفون گردید.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

قزوینی، محمد معصوم

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۰۹۹ / ۱۰۹۱ ق)، عالم امامی، حکیم، ریاضیدان، محدث و مصنف. او ریاضیات را در محضر ملا محمد باقر یزدی، صاحب «عیون الحساب»، تلمذ کرد. امیر محمد معصوم در فلسفه و کلام شاگرد میرزا رفیعا امیر رفیع‌الدین نایینی بود. «اصول کافی» را بر استادش قرائت کرد و از او به دریافت اجازه نایل آمد. وی همچنین حاشیه‌ی استادش بر «اصول کافی» را، در زمان حیات استاد، تدوین کرد. او معاصر آقا حسین خوانساری و ملا محسن فیض کاشی و ملا محمد تقی مجلسی بود. در حدیث، ریاضیات، حکمت و علوم عربی مهارت کامل داشت. از آثار وی: منتخب «الملل و النحل» شهرستانی؛ حاشیه بر «شرح الاشارات» خواجه نصیر طوسی؛ حاشیه بر «الشفاء» ابن‌سینا؛ حاشیه بر «حاشیه‌ی خفری بر شرح تجرید قوشچی»؛ حواشی بر «تعلیقات» میرزا رفیع نایینی؛ رساله‌ای در «ریاضیات».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۴۳۸ / ۲۲، ۱۸۴، ۱۴۳، ۱۱۲ / ۶)، ریحانه (۴۵۰ / ۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۵۷۴ -۵۷۳ / ۱۱).

قزوینی، نجم‌الدین عبدالغفار

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۶۶۵ / ۶۶۳ ق)، ریاضیدان و فقیه شافعی. در قزوین به دنیا آمد. در فقه و حساب و حسن اختصار ید طولانی داشت. از آثار

وی: «اللباب»، در فقه، و «العجاب»، در شرح «اللباب»؛ کتابی در «حساب»؛ «الحاوی الصغیر فی الفروع»، که ابن‌الوردی آن را در پنج هزار بیت به نظم کشید و «بهجه الحاوی» نامید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۵۷ / ۴)، ریحانه (۱۴۱ / ۶)، کشف الظنون (۱۵۴۳، ۶۲۵)، لغت‌نامه (ذیل/ عبدالغفار)، معجم المؤلفین (۲۶۸ -۲۶۷ / ۵)، هدیه العارفین (۵۸۷ / ۱).

قطان مروزی، عین الزمان، ابوعلی حسن

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۵۴۸ -۴۶۵ ق)، حکیم، ریاضیدان و ادیب. اصل وی از بخارا بود. در مرو به دنیا آمد. در طب، ریاضیات، ادبیات و علوم دینی سرآمد ولی اشتغال وی بیشتر در علم طب بود. او از شاگردان ابوالعباس لوکری بود. وی در فتنه‌ی غزان کشته شد. قطان در عروض، انساب، طب، هیئت و ریاضی تألیفات متعدد دارد. مهمترین اثر ریاضی او کتاب «گیهان شناخت» یا «کیهان شناخت» و «اختر شناخت» است. از دیگر آثارش: «الدوحه»، در انساب؛ «رسائل»، در طب.[۱]

مروزی، عین‌الزمان ابوعلی حسن بن علی؛ ریاضی‌دان و طبیب و فیلسوف قرنهای پنجم و ششم. اصل وی از بخارا بود و او خود به سال ۴۶۵ در مرو ولادت یافت. تحصیلات علمی وی نزد لوکری (ه.م) صورت گرفت و او در مرو می‌زیست تا در ۵۴۸ در فتنه‌ی غزان به دست آنان کشته شد. قطان در طب و علوم اوایل و ریاضیات و ادبیات و علوم دینی سرآمد زمان خود بود، ولی بیشتر به طب علاقه داشت و در مرو دکانی داشت که در آن به طبابت مشغول بود. مهمترین اثر ریاضی او «گیهان شناخت» (ه.م) است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۲۰ -۲۱۹ / ۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۶۷ -۹۶۵، ۳۱۳ -۳۱۲، ۲۹۴ / ۲)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۵۸۷)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۷)، تتمه‌ی صوان الحکمه (۹۱)، الذریعه (۲۵۵ -۲۵۴ / ۱۸، ۲۷۲ -۲۷۱ / ۸)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۶۵)، معجم المؤلفین (۲۶۰ / ۳).

قطب‌الدین شیرازی، ابوالثناء محمود

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۷۱۰ -۶۳۴ ق)، طبیب، ریاضیدان، منجم، فیزیک‌دان، فیلسوف، عالم اشعری شافعی و مفسر. معروف به قطب شیرازی و ملقب به علامه. در شیراز به دنیا آمد. پدرش ضیاءالدین مسعود پزشک و مدرس طب در بیمارستان مظفری شیراز و در همان حال از بزرگان فرقه سهروردیه بود. قطب‌الدین محمود علم طب را نزد پدر و عموی خود فراگرفت. خرقه‌ی تصوف را در ده سالگی از دست پدر خود پوشید و از نجیب‌الدین علی بن بزغش شیرازی نیز خرقه گرفت. در چهارده سالگی پدرش فوت کرد و او به جای پدر به عنوان چشم‌پزشک در بیمارستان شروع به کار نمود. وی قرائت و شروح «قانون» را نزد استادان شیراز فراگرفت. چندی نیز شاگرد نجم‌الدین کاتبی قزوینی بود. سپس به مراغه رفت و در آنجا علم هیئت و «اشارات» ابن‌سینا را در خدمت خواجه نصیرالدین‌طوسی

آموخت و نزد آن استاد و به یاری او به حل مشکلات «قانون» توفیق یافت. او همچنین سفرهایی به خراسان، عراق عجم، بغداد و روم داشت. در قونیه به خدمت صدرالدین قونیوی رسید و علم شریعت و طریقت را نزد او فراگرفت. قطب‌الدین شیرازی از دانشمندان جامع و بزرگ، و در معقول یگانه زمان خود بود. او در طب و ریاضیات و نجوم و حکمت و موسیقی دست داشت و در نظم و نثر پارسی و عربی دارای مهارت کامل بود. عده‌ای از رجال علم و دانش در محضر او شاگردی کرده‌اند. از جمله شاگردان وی: قطب‌الدین رازی، کمال‌الدین فارسی و نظام‌الدین اعرج بودند. قطب‌الدین در اواخر عمر در تبریز سکنی گزید و در همان جا درگذشت و در مقبره‌ی چرنداب تبریز در کنار قاضی بیضاوی دفن شد. از آثارش: «دره التاج لغره الدیباج/ الدباج»، معروف به «انموذج العلوم»، به فارسی؛ که به خواهش امیر دباج، پادشاه اسحاقوند گیلان، تألیف کرد؛ «تحفه‌ی شاهی»، در علم هئیت، به فارسی؛ «نهایه الادراک فی درایه الافلاک»، در علم هئیت، به فارسی؛ «اختیارات مظفری»، در هیئت و نجوم؛ «شرح حکمه الاشراق»؛ «شرح مفتاح العلوم» سکاکی، قسمت سوم؛ شرح «مختصر الاصول» حاجبی؛ «فتح المنان فی تفسیر القرآن»، در حدود ۴۰ مجلد؛ «مشکلات التفاسیر».[۱]

شیرازی، محمود بن مسعود بن مصلح فارسی کازرونی اشعری شافعی مکنی به ابوالثناء، دانشمند معروف (ف. تبریز ۷۱۰ یا ۷۱۶ ه.ق). وی نزد نصیرالدین طوسی علم آموخت و سپس به روم (آسیای صغیر) رفت و نزد صدرالدین قونوی تلمذ کرد و قاضی سیواس، ملطیه و زارالشام گردید و سپس در تبریز ساکن شد و در امر رصدخانه با خواجه نصیر همکاری داشت. وی در اغلب علوم عصر مانند طب و نجوم و حکمت و موسیقی تبحر و نیز ذوق ادبی و قریحه‌ی شعری داشت. او راست: شرح قانون ابن‌سینا، شرح حکمهٔ‌الاشراق، درهٔ‌التاج شامل علوم حکمی به فارسی، التحفهٔ‌الشاهیهٔ، ترجمه‌ی تحریر اقلیدس، شرح مفتاح العلوم سکاکی، نهایهٔ‌الادراک فی درایهٔ‌الافلاک.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار عجم (۳۲۸)، الاعلام (۶۶ -۶۵ / ۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۲۳۰ -۱۲۲۷ / ۳)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۴۷۶ -۴۶۰)، تاریخ گزیده (۷۰۲ -۷۰۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۵۳ -۵۲)، تاریخ مغول (۵۰۷ -۵۰۶)، تاریخ نظم و نثر (۱۴۸ -۱۴۷)، تذکره‌ی روز روشن (۶۶۲ -۶۶۱)، حبیب السیر (۱۱۷ -۱۱۶ / ۳)، دائره‌المعارف فارسی (۲۰۵۹ / ۲)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۲۱۴ -۲۰۵ / ۴)، الذریعه (۸۸۴ / ۹)، روضات الجنات (۱۲۹ / ۸)، ریحانه (۴۷۲ -۴۷۰ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضی‌دانان (۳۵۴ -۳۵۱)، شخصیت‌های نامی (۳۹۵ -۳۹۴)، شرح و بررسی زندگانی و معرفی آثار علامه قطب‌الدین رازی ورامینی (۹۶ -۹۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۱۴ -۲۱۲ / ۸)، العبر (۲۵ / ۴)، فرهنگ سخنوران (۴۷۲)، کشف الظنون (۱۶۹۵،۱۹۸۵، ۱۲۳۵، ۷۳۸، ۳۶۷، ۳۵)، الکنی و الالقاب (۷۳ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ قطب‌الدین شیرازی)، مجمل فصیحی (ذیل/ سال ۷۱۰)، مرآت الفصاحه (۵۰۴ -۵۰۱)، معجم المؤلفین (۲۰۳ -۲۰۲ / ۱۲)، مؤلفین کتب چاپی (۹۱ -۸۹ / ۶)، هدیه الاحباب (۲۱۹)، هدیه العارفین (۴۰۷ -۴۰۶ / ۲)، هفت اقلیم (۲۰۹ -۲۰۸ / ۱).

قطب‌الدین لاهیجی، محمد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۱۰۷۵ ق)، عالم امامی، ریاضیدان، عارف و شاعر. وی از علمای شیعه در سده یازدهم و از شاگردان میرداماد (م ۱۰۴۱ ق) و معاصر با شیخ حر عاملی بود. گذشته از مقام علمی، متألهی کامل و شاعری ماهر بود. از آثار وی: «ثمره الفؤاد»؛ رساله‌ای در

«عالم المثال»؛ «محبوب القلوب»، ملمع، نظم و نثر؛ «لطائف الحساب»، به فارسی؛ «تفسیر»، به فارسی، به نام «الترجمه الانیقه»، در دو مجلد، و ترجمه «الصحیفه السجادیه»؛ «خیر الرجال»، در بیان احوال رجال مذکور در اسانید کتاب «من لا یحضره الفقیه» شیخ صدوق، که به آورده‌ی صاحب «الذریعه» تألیف شیخ بهاءالدین محمد بن شیخ ملا علی شریف لاهیجی، در ۱۰۷۵ ق، است و به گمان خود شیخ آقا بزرگ تهرانی، شیخ بهاءالدین محمد همان قطب‌الدین لاهیجی است.[۱]

اشکوری، محمد بن علی بن عبدالوهاب شریف اشکوری لاهیجی دیلمی، فقیه و دانشمند، از علمای امامیه‌ی قر. ۱۱ ه. (ف. حدود ۱۰۷۵ ه.ق) وی شاگرد میرداماد و معاصر حر عاملی بود. او راست: ثمرةالفواد حاوی اسرار احکام دینی و حقایق اعمال، رساله‌ای در باب عالم مثال، محبوب‌القلوب (ه.م).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الذریعه (۱۹۲ -۱۹۱ / ۲۶ ،۱۴۲ -۱۴۱ / ۲۰ ،۲۰۶ / ۱۵ ،۲۸۳ -۲۸۲ / ۷ ،۱۶ -۱۵ / ۵)، ریاض العلماء (۱۲۴ / ۵)، ریحانه (۴۷۶ -۴۷۵ / ۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴۹۹ -۴۹۸ / ۱۱، قرن ۷۰۰ -۶۹۷ / ۱۲)، لغت‌نامه (ذیل/ قطب‌الدین لاهیجی)، هدیه الاحباب (۲۱۷).

قوشچی سمرقندی، علاءالدین علی

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۷۹ ق)، عالم، منجم، مفسر، محقق، متکلم، مدرس و ریاضیدان. معروف به ملاـ علی قوشچی و فاضل قوشچی. چون در نوجوانی مرغبان سلطان الغبیگ و موظف به حفظ مرغان شکاری او بود به قوشچی مشهور شد. اصل و زادگاهش سمرقند بود. در آنجا اغلب علوم متداول از جمله هئیت و ریاضیات را از قاضی‌زاده‌ی رومی و الغبیگ بن شاهرخ گورکانی فراگرفت. سپس به کرمان رفت و بعد از تکمیل تحصیلات علمی‌اش به سمرقند بازگشت و به ارائه «رساله فی حل اشکال القمر» مشتمل بر حل بعض جهات اشکال قمری که از زمانهای قدیم مبهم و حل نشده باقی مانده بود دوباره به الغبیگ نزدیک شد. وی از تقرب بسیاری که در نزد سلطان الغبیگ داشت به فرزندی وی مخاطب بود. سلطان الغبیگ وی را به تکمیل رصدخانه‌ای که در سمرقند تأسیس کرده بود واداشت، و «زیج الغبیگی»، یا «زیج جدید» را که غیاث‌الدین جمشید و قاضی‌زاده‌ی رومی قبل از وی متصدی این امر بودند و قبل از مرگ نتوانستند به اتمام برسانند، با نام «سلم السماء» که شرح «زیج الغبیگ» است به اتمام رسانید. بعد از مرگ میرزا الغبیگ عازم حج شد و در تبریز مورد توجه اوزون حسن، از حکمرانان آق قویونلو، قرار گرفت و باری عقد مصالحه اوزون حسن و سلطان محمدخان ثانی عثمانی به استانبول رفت و پس از انجام وظیفه به تبریز بازگشت و به درخواست سلطان محمد فاتح به استانبول رفت و در آن جا ساکن شد و «الرساله محمدیه»، در علم حساب، به عربی، را به نام همین پادشاه نوشت و بعدها به مدرسی مدرسه‌ی ایاصوفیا منسوب شد. در استانبول درگذشت و در جوار قبر ابوایوب انصاری دفن شد.از دیگر آثار وی: حاشیه بر «شرح کشاف تفتازانی»، در تفسیر؛ شرح «تجرید الکلام» خواجه نصیر طوسی، که به «شرح جدید» نیز معروف است؛ «العنقود الزواهر فی نظم الجواهر»، در علم صرف؛ «محبوب الحمائل فی کشف المسائل»؛ «الرساله الفتحیه»، در علم هئیت، به عربی، که آن را به نام فتح‌السلطان نامگذاری کرد؛ «رساله فی علم الهیئه»، به فارسی، معروف به «هیئت فارسی»، از کتب درسی علم هئیت؛ «تفسر الزهراوین»، سوره بقره و آل‌عمران؛ «رساله فی الحمد»؛ «میزان الحساب»، در علم حساب، فارسی.[۱]

(قوشچی؛ تر. بخش ۱، وی باز مخصوص الغبیگ را در شکارگاه نگاه می‌داشته) (ملا) علی علاءالدین علی بن محمد سمرقندی،

عالم و ریاضی و متکلم ایرانی (ف. استانبول ۸۷۹ ه.ق). وی به فرمان سلطان الغ‌بیگ مأمور تشکیل رصدخانه‌ی سمرقند گردید و زیج الغ‌بیگی را به پایان رسانید. پس از مرگ سلطان به سفر حج رفت و مورد توجه اوزون حسن آق‌قویونلو شد و از جانب وی به سفارت و عقد مصالحه به دربار سلطان محمدخان ثانی به استانبول رفت. پس از عقد صلح بار دیگر به استانبول بازگشت و مدرس مدرسه‌ی ایاصوفیا شد. از تألیفات اوست: حاشیه‌ی شرح کشاف تفتازانی، شرح تجرید خواجه، رساله‌ی محمدیه، هیئت فارسی، العقود الزواهر، محبوب الحمایل.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۶۲ / ۵)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۶ -۱۰۵ / ۴)، تاریخ نظم و نثر ۲۷۰ -۲۶۹)، دایره‌المعارف (۲۰۹۳ -۲۰۹۲ / ۲)، الذریعه (۲۵۸، ۲۴۷ / ۲۵، ۱۱۳ / ۶)، ریحانه (۴۹۶ -۴۹۵ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۶۴ -۳۶۱)، کشف الظنون (۱۶۷۶، ۱۶۱۱، ۱۴۷۹، ۱۲۳۶، ۱۱۷۴، ۹۶۶، ۹۵۲، ۸۹۴، ۸۸۹، ۸۸۴، ۸۶۲، ۴۹۷، ۴۴۸، ۳۴۸)، الکنی و الالقاب (۹۶ -۹۴ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ علاءالدین قوشچی، قوشچی سمرقندی)، معجم المؤلفین (۲۲۷ / ۷)، هدیه الاحباب (۲۲۲ -۲۲۱)، هدیه العارفین (۷۳۶ / ۱).

کاتبی قزوینی، علی

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

قزوینی، علی ابن عمر بن علی شافعی ملقب به نجم‌الدین و مکنی به ابوالحسن و ابوالمعالی و معروف به دبیران و کاتبی قزوینی، دانشمند و حکیم (ف. ۶۷۵ ه.ق) وی در ریاضیات و هندسه و منطق و فنون حکمت تبحر داشت و در آلات رصدی ماهر بود و شاگرد نصیرالدین و استاد علامه‌ی حلی و قطب‌الدین محمود شیرازی بود و در قزوین تدریس می‌کرد و حوزه‌ی درس او مجمع افاضل بود. از آثار او است: عین‌القواعد در منطق و حکمت، بحرالفوائد فی شرح عین‌القواعد، که شرح مزجی کتاب عین‌القواعد (مذکور) است، جامع‌الدقائق فی کشف‌الحقائق در منطق، و آن کتابی است بزرگ و حاوی همه‌ی اصول و فروع علم منطق، حکمهٔ‌العین حاوی مباحث الهیات و طبیعیات حکمت و بر آن چند شرح نوشته‌اند، الشمسیه در منطق که برای شمس‌الدین صاحب دیوان جوینی تألیف کرده و چند شرح بر آن نوشته‌اند.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

کاشانی نجفی، مصطفی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۷/ ۱۳۳۶ -۱۲۶۸/ ۱۲۶۶ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، مجتهد، مفسر، ریاضیدان، ادیب و شاعر. در کاشان به دنیا آمد. بعد از گذراندن مقدمات، فقه و اصول و معقول و منقول و ریاضیات را در حوزه‌ی درس پدرش فراگرفت. سپس به اصفهان رفت و از محضر شیخ محمد تقی، صاحب حاشیه «معالم»، بهره گرفت، تا به درجه‌ی اجتهاد رسید. در ۱۲۹۲ ق در حالی که جامع جمیع علوم و ماهر در فقه و اصول و تفسیر و حکمت و ریاضی بود به تهران آمد. در ۱۲۹۶ ق پس از فوت پدرش قائم مقام منصب او گشت و چندین سال ریاست علمی و مرجعیت مذهبی مردم را عهده‌دار بود. در ۱۳۱۳ ق حج گزارد و در بازگشت در نجف سکنی گزید و

از علمای آنجا بهره برد و خود حوزه‌ی درس و بحث مستقل تشکیل داد و یکی از علمای بزرگ نجف به شمار آمد. در ۱۳۳۳ ق به همراه علمای مجاهد قیام مردمی ضد انگلیس را اداره و رهبری کرد. او سپس تا پایان عمر در کاظمین ماند و در آنجا درگذشت و همان جا دفن شد. از آثارش: «التجری»، پیرامون مسائل اصول فقه؛ «الاجزاء»؛ «رسالهٔ فی منجزات المریض»؛ «الاستصحاب»؛ حاشیه بر «ریاض المسائل»؛ «دیوان» شعر، به عربی و فارسی.[۱]

(حاج سید) مصطفی بن (حاج سید) حسین کاشانی‌الاصل تهرانی المسکن، از بزرگان علمای امامی (ف. ۱۳۳۷ ه.ق). وی سالها در تهران ریاست علمی و مرجعیت عمومی داشت. او بعد از تحصیل مقدمات متداول، فقه و اصول و معقول و منقول و اخلاق و کلام و ریاضیات و رجال را در جوزه‌ی درس پدر خود تکمیل کرد و بعد از وفات او به اصفهان رفت ولی حوزه‌ی علمی آنجا را فراخور استعداد خود ندید. پس عزیمت نجف کرد و در آنجا یکی از مراجع علمی گردید و حوزه‌ی دینی او مرجع استفاده‌ی افاضل بود. وی قریحه‌ی شعر نیز داشت و دیوانی هم در مناقب و مراثی معصومین دارد. او در استصحاب و تجزی و تفسیر مختصر قرآن و حاشیه‌ی ارشاد علامه و حاشیه‌ی شرایع و علامت ظن و قاعده‌ی لاضرر و منجزات مریض، تألیفاتی داشته ولی اکثر آنها تلف شده (ریحانهٔ‌الادب، لغ.).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۳۳ -۱۳۲/ ۸)، اعیان الشیعه (۱۲۸ -۱۲۷/ ۱۰)، الذریعه (۱۹/ ۲۳، ۱۰۵۵/ ۹، ۱۰۲/ ۶، ۲۵/ ۲ ، ۳۵۰/ ۳ ، ۲۷۵ -۲۷۴/ ۱)، ریحانه (۲۱/ ۵)، طبقات اعلام الشیعه (۴۱۳/ ۱۳)، علماء معاصرین (۱۱۲ -۱۱۱)، لغت‌نامه (ذیل/ مصطفی)، المآثر و الآثار (۱۶۰)، معجم رجال الفکر و الادب فی النجف (۱۰۳۱ -۱۰۳۰/ ۳)، معجم المؤلفین (۲۴۸/ ۱۲).

کاشانی، علم الهدی

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۱۱۰۷ ق)، فقیه، محدث، مفسر و ریاضیدان. از نوادگان صاحب «معالم» بود که در کاشان می‌زیست. از آثارش کتابی در «فقه استدلالی» است که در ۱۱۰۷ ق از تألیف آن فراغت یافت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۴۹ / ۸)، الذریعه (۲۸۸ / ۱۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴۸۸ / ۱۲)، معجم المؤلفین (۲۹۴ / ۶).

کاشانی، غیاث الدین جمشید

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۴۰ / ۸۳۲ ق)، ریاضیدان و منجم. در کاشان به دنیا آمد. پس از فرا گیری دانش‌های زمان و انجام کارهای نجومی در زادگاهش، به دعوت الغبیگ، به سمرقند رفت و در زمره‌ی بزرگترین منجمانی درآمد که در خدمت الغبیگ به رصد و تحقیقات نجومی مشغول بودند. غیاث‌الدین به دستور او به همراه معین‌الدین کاشی مأمور بنا گذاشتن رصدخانه سمرقند شد. وی مخترع کسور اعشاری است و از دیگر کارهای نجومی او تهیه و تدوین «زیج خاقانی»، به فارسی، است که در آن «زیج ایلخانی» خواجه

نصیرالدین طوسی را به دقت تحلیل و تصحیح و تکمیل نمود. غیاث‌الدین در سمرقند درگذشت. از آثارش: «مفتاح الحساب»، و مختصر آن «تلخیص المفتاح»، و شرح آن «تنویر المصباح فی شرح تلخیص المفتاح»؛ «سلم السماء»، در استخراج ابعاد زمین و ستارگان، که به نظر آقا بزرگ تهرانی همان «الابعاد و الاجرام» اوست؛ «نزهه الحدائق»، در بیان طرز عمل ابزار «طبق المناطق» موسوم به «جام جمشید» که خود برای شناخت و تقویم ابعاد ستارگان اختراع کرده بود؛ «الالحاقات العشره»، در ذیل «نزهه الحدائق»؛ «المحیطیه»، در نسبت قطر به محیط.[۱]

جمشید (اول) بن مسعود بن محمود بن محمد (طبیب) کاشانی ایرانی (و. حدود ۷۹۰ ه.ق- ف. بیرون شهر سمرقند ۸۳۲ ه.ق/ ۱۴۲۹ م). وی در آغاز عمر چون ذوق و استعدادی خاص برای آموختن دروس ریاضی داشت از تعقیب علم پزشکی که پیشه‌ی خانوادگی او بود چشم پوشید و در پی علوم ریاضی رفت. پیش از غیاث‌الدین، زیج ایلخانی توسط نصیرالدین طوسی تصنیف شده بود ولی چون ناقص بود و احتیاج به تکمیل و جرح و تعدیل داشت، غیاث‌الدین مصمم گردید برای تصحیح زیج ایلخانی هیأت و ریاضی را به کمال بیاموزد. وی از کاشان همراه خواهرزاده‌ی خود معین‌الدین به سمرقند رفت و چنانکه نوشته‌اند الغبیک آن دو را از کاشان به درگاه خود خواسته بود. غیاث‌الدین نتیجه‌ی اعمال رصدی را که در کاشان برای تصحیح و رفع نقایص زیج ایلخانی انجام داده بود، در زیجی مدون ساخت و به مناسبت شهرت میرزا شاهرخ- پدر الغبیک- به «خاقان» مطلق- در مقابل اشتهار تیمور به صاحبقران- آن را زیج خاقانی نام داد و به الغبیک تقدیم کرد. نسخه‌ای از این زیج که در ۸۱۶ ه.ق نوشته شده اکنون در کتابخانه‌ی دیوان هند (لندن) محفوظ است. گروهی قریب به ۷۰ تن از ریاضی‌دانان و ستاره‌شناسان در اردوگاه الغبیک گرد آمده بودند. معمول چنان بود که فضلای تازه‌وارد را به محک امتحان می‌آزمودند. غیاث‌الدین نیز از این آزمایش برکنار نماند و در همه‌ی امتحانات موفق شد و مورد لطف مخصوص الغبیک قرار گرفت، و پس از آن غالباً در محاوره و پرسش و پاسخ میرزا بود، و پس از قاضی‌زاده که به حکم سبقت زمانی و مرتبه‌ی استادی وی نسبت به امیرزاده بر همه کس برتری داشت، غیاث‌الدین بر دیگر دانشمندان مقدم بود. در نتیجه‌ی تشویق امیرزاده وی به اکتشافات عالی نایل آمد. در سال ۸۱۸ ه.ق آلت رصدخانه‌ی تازه‌ای به نام «طبق‌المناطق» اختراع کرد، و درباره‌ی چگونگی عمل بدان و آلتی دیگر که بیشتر به نام «لوح اتصالات» برای برخی اعمال رصدی ساخته شده بود، رساله‌ای جامع و مفید موسوم به «نزهۀالحدائق» نوشت. و پس از آنکه مطالب و فواید آن را در سال ۸۲۹ ه.ق تکمیل کرد، آلت «طبق‌المناطق» را به درخواست دوستان خویش، به نام خود (جمشید) به «جام جم» موسوم ساخت، ولی چنانکه خود پیش‌بینی کرده بود نام جدید بر اسم قدیم چیرگی نیافت و همان نام اول در حافظه‌ها باقی ماند. الغبیک اندیشه‌ی دیرینه‌ای را که راجع به رصد جدید کواکب داشت، در سال ۸۲۳ ه.ق به موقع عمل درآورد (رصدخانه‌ی الغبیکی، در ذیل فرهنگ حاضر). رصد تازه در سال ۸۳۰ ه.ق. آغاز گشت و در ابتدای عمل به گفتار خود غیاث و اقرار الغبیک در دیباجه‌ی زیج جدید سلطانی یا گورکانی سرپرستی و اداره‌ی رصدخانه و دستیاری میرزا در کار استخراج، با غیاث بوده است، و دیگری با او در این افتخار شرکت نداشت. همین موضوع آتش حسد را در دل فضلای بی‌فضیلت برافروخت و عاقبت داغ جوانمرگی غیاث را بر دل یاران او گذاشت. غالباً کارهای او مورد اعتراض و اشکالتراشی همکاران حسد پیشه بود. الغبیک چون فریفته‌ی نجوم و رصد بود به سخن‌چینی و بدگویی حسودان درباره‌ی غیاث التفات نمی‌کرد ولی عاقبت تحت تأثیر بدگویی قرار گرفت و بدین سبب غیاث مورد بی‌لطفی واقع شد، به هر حال چنانکه الغبیک در دیباجه‌ی زیج می‌گوید غیاث‌الدین جمشید که در کار رصد نخستین دستیار او بود، در همان آغاز شروع به کار درگذشت. آثار او از این قرار است: ۱- زیج خاقانی فی تکمیل الزیج الایلخانی (نسخه‌ی خطی آن در دیوان هند و ایاصوفیه موجود است). ۲- زیج تسهیلات. ۳- سلم‌السماء (الرسالۀ الکمالیۀ) در حل اشکالی که برای پیشینیان در ابعاد و اجرام رخ داده بود، و آن در تهران به چاپ سنگی رسیده (۱۳۰۶ ه.ق) ۴- محیطیه (ه.م) ۵- رساله‌ی وتروجیب ۶- مفتاح الحساب (ه.م) ۷- تلخیص المفتاح، که ملخص مفتاح‌الحساب مذکور است. ۸- نزهۀ الحدائق (ه.م) ۹- نوادر سمرقندی و غیره (محیط

طباطبائی، آموزش و پرورش. ۱۰، شماره‌ی ۳ ص ۴ ۸ -۱ ص ۲۴ -۱۷؛ لغ. و نیز (p Equatorium Planetary The.۲۳۲ Kennedy ۱۰- رساله در شرح آلات رصد (نسخه‌ی آن در لیدن موجود است).

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۳۲ / ۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۴ -۱۰۳ / ۴)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۶۹۵ -۶۹۳)، تاریخ نظم و نثر (۷۷۹، ۲۶۹ -۲۶۸)، دایره‌المعارف فارسی (۱۸۱۷ -۱۸۱۶، ۱۱۹۸ -۱۱۹۷ / ۲)، الذریعه (۱۱۵ / ۲۴، ۳۲۶ / ۲۱، ۱۶۳ / ۲۰ ، ۱۹۳ / ۱۸، ۲۲۱ - ۲۲۰، ۸۶، ۸۵ / ۱۲، ۶ / ۷، ۴۹، ۲۴ / ۵، ۴۷۲ -۴۷۱، ۴۲۸، ۱۸۸ / ۴، ۲۸۹، ۲۲، ۲۱ / ۲، ۷۲ / ۱)، ریحانه (۲۵۷ -۲۵۶ / ۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۶ / ۹)، کشف الظنون (۱۹۴۲ -۱۹۴۱ ، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱ -۱۷۶، ۹۹۸ -۹۹۷، ۸۹۷، ۸۹۵)، لغت‌نامه (ذیل/ غیاث‌الدین)، معجم المؤلفین (۱۵۸ / ۳).

کاشفی سبزواری هروی، معین‌الدین، حسین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۱۰ ق)، فقیه، محدث، حافظ، مفسر، واعظ، صوفی، ادیب و شاعر. مشهور به ملا حسین کاشفی یا ملاحسین واعظ. در سبزوار به دنیا آمد. دوره‌ی جوانی را در آن شهر گذراند و در آنجا و نیشابور و هرات نشو و نما یافت. در زمان سلطان حسین میرزای بایقرا در هرات و نیشابور به وعظ و ارشاد می‌پرداخت و با صوتی خوش آیات قرآن و احادیث نبوی را با عبارات و اشارات مناسب بیان می‌کرد. وی از ملازمان امیر علی شیرنوایی بود. پس از ملاقات مولانا جامی و معاشرت با وی طریقت نقشبندیه را پذیرفت. درباره‌ی مذهب وی اختلاف است، وی را به جهت گرایش به تصوف ملازمت با امیر علیشیر نوایی و نسبت خانوادگی نزدیک به ملا عبدالرحمان جامی سنی مذهب و به جهت نگارش کتاب «روضهٔ الشهداء» و محل رشد و تربیتش سبزوار که از شهرهای اهل تشیع بوده، شیعه مذهب دانسته‌اند. به هر حال وی در هرات به شیعه بودن و در سبزوار به تسنن اشتهار داشت. کاشفی در هرات درگذشت. از آثار وی: «جواهر التفسیر لتحفهٔ الامیر»، به نام امیر علیشیر نوایی؛ «مختصر الجواهر»، تفسیری دیگر در حدود بیست هزار سطر؛ «جامع الستین»، در تفسیر «سوره‌ی یوسف»؛ «المواهب العلیهٔ»، معروف به «تفسیر حسینی»، به نام سلطان حسین بایقرا؛ «روضهٔ الشهداء»، در مقاتل و ذکر مصیبت اهل‌بیت (ع) و واقعه‌ی کربلا، که چون اهل منبر از روی این کتاب می‌خواندند به روضه‌خوان مشهور شدند؛ «الاربعین»، در احادیث موعظه؛ «المرصد الاسنی»، در شرح اسماء اللّه الحسنی؛ «اخلاق محسنی»؛ «مخزن الانشاء»، در فن ترسل که برای سلطان حسین بایقرا و امیر علیشیر نوایی، در ۹۰۷ ق، تألیف نموده؛ «انوار سهیلی»، در تدابیر حکم و آداب از زبان حیوانات، بازنویسی از «کلیله و دمنه» نصراللّه منشی، که آن را برای امیر شیخ احمد سهیلی از امرای عهد سلطان حسین بایقرا نوشت؛ «اسرار قاسمی»، در سحر و طلسمات و کیمیا؛ «بدایع الافکار فی صنایع الاشعار»، در ذکر صناعات ادبی؛ شرح «مثنوی» مولوی؛ «لب المثنوی»؛ «لب اللب مثنوی»؛ «اختیارات النجوم»، به نام «الواح القمر»؛ «السبعهٔ الکاشفیهٔ»، شامل هفت وسیله در علم نجوم.[۱]

(بخش ۱: کاشف) حسین بن علی بیهقی سبزواری واعظ ملقب به کمال‌الدین، دانشمند و واعظ معروف (ف. ۹۰۶ یا ۹۱۰ ه.ق) وی در علوم دینی و معارف الهی و فنون غریبه و ریاضیات و نجوم دست داشت. او در زمان سلطان حسین بایقرا در هرات و نیشابور به وعظ و ارشاد مشغول بود و با صوتی خوش و آهنگی دلکش آیات قرآنی و احادیث نبوی را با عبارات و اشارات مناسب ایراد می‌کرد. او راست: آیینه‌ی اسکندری به فارسی (در استخراج مطلوب و حاوی ۸ جدول و ۲۰ دایره) و آن را جام جم نیز گویند،

الاختیارات یا اختیارات النجوم (حاوی یک مقدمه و یک خاتمه و دو مقاله)، اخلاق محسنی (ذیل فرهنگ حاضر)، الاربعون حدیثاً در مواعظ بنام الرسالة العلیة فی الاحادیث النبویة (این کتاب به فارسی و حاول ۴۰ حدیث است)، اسرار قاسمی (ذیل فرهنگ حاضر)، انوار سهیلی (ذیل فرهنگ حاضر)، بدائع‌الافکار فی صناعة‌الاشعار، تحفة‌الصلوات (به پارسی)، جامع الستین (تفسیر فارسی عرفانی و ادبی و اخلاقی و تاریخی سوره‌ی یوسف)، روضة‌الشهداء (ه.م) سبعه‌ی کاشفیه (۷ رساله در علم نجوم)، شرح مثنوی، جواهرالتفسیر لتحفة‌الامیر یا عروس (عروس)، اللباب المعنوی فی انتخاب المثنوی، مختصر الجواهر (مختصر جواهر التفسیر یا عروس مذکور)، مخزن‌الانشاء به پارسی، المرصد الاسنی فی شرح اسماءاللّه الحسنی، مطلع‌الانوار، المواهب العلیة (مواهب العیله) (لغ.).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] از سعدی تا جامی (۶۸۱، ۶۴۷، ۶۴۶، ۶۴۵، ۶۴۴ -۶۴۳، ۶۴۱ -۶۳۹، ۶۳۶، ۶۲۸، ۳۲۹)، اعیان الشیعه (۱۲۴ - ۱۲۱/ ۶)، ایضاح المکنون (۶۷۴، ۴۱۶/ ۲، ۷۶/ ۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۵۲۶ -۵۲۳/ ۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۴۸ -۲۴۵)، حبیب السیر (۳۴۶ -۳۴۵/ ۴)، الذریعه (۱۹۴ -۱۹۳/ ۲۰، ۲۹۱ -۱۹۰/ ۱۸، ۱۲۵۲، ۸۹۹/ ۹، ۵۸ -۵۷/ ۵، ۴۵۵/ ۳، ۴۳۰/ ۲، ۵۰/ ۱)، روضات الجنات (۲۲۳ -۲۱۷/ ۳)، ریاض العارفین (۲۳۱ -۲۳۰)، ریحانه (۳۲ -۲۹/ ۵)، طرائق الحقائق (۱۱۴/ ۳)، کشف الظنون (۱۹۱۶، ۱۸۹۶، ۱۶۴۸، ۱۵۷۴، ۱۳۰۵، ۳۹۸)، الکنی و الالقاب (۱۰۵/ ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ کاشفی)، مجالس المؤمنین (۵۴۸ -۵۴۷/ ۱)، مجالس النفائس (۹۳)، معجم المؤلفین (۳۵ -۳۴/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۸۱۶ -۸۱۰/ ۲).

کاشی، عمادالدین یحیی

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۷۴۵ ق)، محدث، ریاضیدان و ادیب. یکی از شاگردان محقق کرکی او را در رساله «مشایخ الشیعة» و شیخ یحیی مفتی بحرانی وی را در «تذکرة المجتهدین» ذکر کرده‌اند. او گذشته از ادبیات و حدیث در علم حساب نیز دانشمندای برجسته بود. در ۷۴۵ ق در یزد می‌زیست و سرانجام در اصفهان درگذشت. شیخ آقا بزرگ تهرانی شرح حال یحیی کاشی را در ذیل علمای قرن دهم آورده است. از آثارش: شرح «مفتاح العلوم» سکاکی؛ «لباب الحساب» یا «اللباب فی علم الحساب»؛ حاشیه بر شرح رساله‌ی «آداب البحث» فاضل سمرقندی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۶۲/ ۹)، الذریعه (۸۲ -۸۱/ ۱۴، ۱۰۹/ ۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۷۵/ ۱۰)، کشف الظنون (۱۵۴۲ ، ۳۹)، معجم المؤلفین (۱۸۴/ ۱۳).

کرچکانی لنجانی، نجف علی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فاضل ادیب ریاضی‌دان، از دانشمندان قرن ۱۳ هجری است، و تا سال ۲۱۲ زنده بوده است.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد دوم)

کوشیار گیلانی، ابوالحسن

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهارم و پنجم ق)، عالم، منجم و ریاضیدان. چون عالمی بزرگ بود با کیا ابوالحسن نیز مشهور است. وی منجم وشمگیر و قابوس بن وشمگیر بود. سعدی در باب چهارم بوستان او را دانای گردن فراز خوانده و پند گرانبهای خود را درباره‌ی ضرورت فروتنی از زبان کوشیار بیان می‌کند. وی از نخستین کسانی بود که تابع ظل (تانژانت) را به کار برد. کوشیار در ابداع شکل مغنی (قضیه‌ی سینوسها) سهیم بوده و بنا به گفته‌ی بیرونی نام شکل مغنی را او برای این قضیه اختیار کرده است. کوشیار علم مثلثات را که توسط بوزجانی و بتانی پایه‌ریزی شده بود گسترش داد و جدولهای مثلثاتی آنان را تکمیل کرد. از دیگر آثار وی: «اصول حساب الهند»، به زبان عربی، که یکی از قدیم‌ترین کتاب‌هایی است که در این زمینه به جای مانده است؛ «زیج جامع»، در نجوم؛ «زیج بالغ»، در نجوم، که به آورده‌ی «زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی» و «کتاب گیلان» برخی از پژوهشگران غربی این دو «زیج» را یکی دانسته‌اند و صاحب «کشف الظنون» نیز این دو را تحت یک عنوان آورده است؛ «مجمل الاصول فی احکام النجوم»، به نام «المدخل فی صناعهٔ احکام النجوم» یا «اربع مقالات»؛ «کتاب الاسطرلاب و کیفیهٔ عمله و اعتباره علی التمام و الکمال»؛ «رساله فی الابعاد و الاجرام».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۶/ ۱)، تاریخ طبرستان (۱۳۷)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۵۲)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۳۰۷/ ۲)، الذریعه (۴۸/ ۲۰، ۷۲ -۷۱/ ۱۱)، ریحانه (۱۰۳/ ۵)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۲۰ -۴۱۴)، فرهنگ ادبیات فارسی (۴۲۸)، کتاب گیلان (۶۷۴ -۶۷۰/ ۲)، کشف الظنون (۱۶۰۴، ۹۶۸)، معجم المؤلفین (۱۴۸/ ۸)، نامها و نامدارهای گیلان (۴۱۵ -۴۱۴)، هدیهٔ العارفین (۸۳۸/ ۱).

گلستانه، ابوالحسن

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(گلستان) ابوالحسن بن محمد امین، مورخ (قر. ه.). وی از خانواده‌ی مقتدری است که در دوران پادشاهی نادرشاه با اقتدار مصدر کارهای مهمی بوده‌اند. ابوالحسن کتاب «مجمل‌التواریخ» را که در وقایع و رویدادهای سی و پنج ساله‌ی نادرشاه مربوط به خاندان افشاریه و زندیه است، تألیف کرده که مکرر بطبع رسیده.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

گوگانی، عبدالعلی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۳۵ ق)، منجم و ریاضیدان. اصلش از قریه‌ی گوگان تبریز بود. وی مدت‌ها نزد میرزا اسداللّه هزار جریبی منجم باشی شاگردی کرد و علم نجوم را نزد او تکمیل نمود. میرزا عبدالعلی در احکام نجوم و استخراج تقویم متبحر بود. از آثارش: شرح «سی فصل»، در معرفت تقویم خواجه نصیرالدین طوسی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان آذربایجان (۲۵۷)، الذریعه (۳۱۱/ ۱۳)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۲۱۲۴/ ۲)، المآثر و الآثار (۲۲۱)، مؤلفین کتب چاپی (۸۷۸ -۸۷۷/ ۳).

ماهانی، ابوعبدالله محمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۷۵ ق)، ریاضیدان و منجم. در کرمان به دنیا آمد. در بغداد می‌زیست و از علمای آنجا به حساب می‌آمد. وی در هیئت و نجوم و جبر و هندسه تبحر و تسلط داشت. ماهانی از ۲۳۹ تا ۲۵۲ ق رصدهایی انجام داده که توسط ابن‌یونس، ریاضیدان مصری، در زیج کبیر حاکمی ثبت شده و همچنین در زمینه‌ی ریاضی آثاری از او باقی مانده است. از آن جمله: «رساله فی النسبهٔ» یا «رسالهٔ فی المشکل من النسبهٔ»؛ «تفسیر المقالهٔ العاشرهٔ من کتاب اقلیدس». از جمله آثار مفقود وی: شرح مقاله پنجم کتاب «اصول اقلیدس»؛ شرح مقاله‌ی دوم کتاب «کره و استوانه‌ی» ارشمیدس؛ «کتاب فی ستهٔ (/ ست) و عشرین شکلا من المقالهٔ الاولی من اقلیدس التی لا یحتاج فی شییء منها الی الخلف»؛ اصلاح کتاب «مانالاوس فی اشکال الکریه»؛ «زیج».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ الحکماء القفطی (۳۸۸)، تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی (۱۰۵)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۶۳۳/ ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۳۵ -۴۳۱)، الفهرست ابن الندیم، ترجمه (۴۸۹)، کارنامه‌ی بزرگان (۶۷)، معجم المؤلفین (۱۰۷/ ۱۱).

مجتهد تبریزی، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۸/ ۱۳۳۷ -۱۲۹۷/ ۱۲۹۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر. در تبریز به دنیا آمد. مقدمات و فقه و اصول را در تبریز در محضر پدرش و علماء دیگر فراگرفت. سپس برای ادامه‌ی تحصیلات به عتبات عالیات رفت و از حوزه‌ی درس آخوند ملا محمدکاظم خراسانی و شیخ‌الشریعه اصفهانی و سید محمدکاظم طباطبائی یزدی و میرزا ابوالقاسم اردوبادی و محقق نهاوندی و دیگر علما استفاده نمود و چون عالمی برجسته شد به تبریز بازگشت. مراسلات و مکاتباتی منظوم و منثور بین او و شیخ آقا محمدرضا اصفهانی و شیخ جواد شبیبی وجود داشت. در اواخر عمر به بیماری فلج مبتلا شد. در تبریز درگذشت و پیکرش به نجف منتقل و در آنجا دفن شد. او رسائلی گوناگون در فلکیات و ریاضیات و موضوعات مختلف فقهی نگاشت. از آثارش: «ارجوزه»، در عروض و قافیه، به عربی؛ حاشیه بر «کفایهٔ الاصول» استادش ملا محمدکاظم آخوند خراسانی؛ حاشیه بر «لسان

الخواص» علامه رضی‌الدین قزوینی؛ «العروض»؛ «قاعدهٔ الخطائن»؛ «اللباس المشکوک».
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)
منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۲۷ –۱۲۶/ ۱۰)، الذریعه (۴۸۶/ ۱)، ریحانه (۱۷۹ –۱۷۸/ ۵)، علماء معاصرین (۱۱۸ –۱۱۷)، معجم رجال الفکر و الادب فی النجف (۲۹۰/ ۱).

محتشم قاینی، محتشم

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، منجم، ریاضیدان و شاعر. از مردم قاین بود و خاندان او اهل فضل بودند. از سوی مادر نوه‌ی حبیب‌اللّٰه قاینی می‌باشد. عموی وی میرزا کافی با شیخ بهائی معاصر و در آن روزگار صاحب شهرت بود. محتشم هنگام تألیف «تذکره‌ی نصرآبادی» (۱۰۸۳ ق) زنده بوده است. او از علوم ظاهری و علم نجوم و هندسه بهره‌ی کافی داشت و در شعر، انشاء و معما نیز ماهر بود. از وی اشعاری نیز در تذکره‌ها نقل شده است. «فرهنگ سخنوران» نام صاحب عنوان را مقیم آورده است.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)
منابع زندگینامه :بزرگان قائن (۴۲۴ –۴۲۳)، تذکره‌ی نصرآبادی (۱۹۲ –۱۹۱)، الذریعه (۹۷۲ –۹۷۱/ ۹)، ریحانه (۲۲۵/ ۵)، فرهنگ سخنوران (۸۰۶)، لغت نامه (ذیل/ محتشم).

محقق اصطهباناتی، ابوالحسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۸ –۱۲۵۵ ق)، عالم امامی، مفسر، ریاضیدان، متکلم و عارف. ملقب به محقق العلماء. نسبتش به اصطهبانات فارس می‌رسد. وی دخترزاده‌ی سید جعفر کشفی بود. در اصطهبانات به دنیا آمد. مدتی در یزد و مشهد و اصفهان در محضر آقا محمدجعفر کرمانی، شاگرد شیخ انصاری، و میرزا محمدرضا یزدی، شاگرد صاحب «جواهر»، و دیگران تلمذ نمود. او از حکمای زمان خود و عالم معقول و منقول بود که در ادب و ریاضی نیز دستی توانا داشت. در اصطهبانات درگذشت و در کنار قبر مغربی تبریزی، به خاک سپرده شد. از آثارش: حاشیه‌ی «تحریر اقلیدس» خواجه نصیر طوسی؛ شرح «تشریح الافلاک» شیخ بهائی؛ «السلسبیل»، در عرفان؛ «دعاء کمیل»، که در حاشیه «زاد المعاد» به چاپ رسیده؛ «الحصن الحصین»، در شرح «البلد الامین»، در توحید؛ «مطالع الانوار»؛ «لمعات النور»، در تفسیر آیه‌ی نور؛ رساله‌ای در «هیئت»؛ رساله‌ای در «قبله»، که آن را به خواست میرزا ابراهیم مجتهد محلاتی در رد بر میرزا محمدباقر اصطهباناتی نگاشت.[۱]
الشیخ میرزا ابوالحسن بن اسماعیل اصطهباناتی لاری معروف بمحقق عالمی جلیل و فاضلی مصنّف است.
وی از صبیّه فاضله آیه‌الله حاج سید جعفر کشفی متولد شده و جماعتی از بزرگان مانند میرزا محمد رضا یزدی و آقا محمد جعفر کرمانی از وی استفاده نموده‌اند. تألیفاتی دارد مانند (السلسبیل) و شرح دعاء کمیل و زادالمعاد والحصن الحصین و مطالع الانوار و لمعات النور و شرح تشریح الافلاک و حاشیه تحریر اقلیدس در ماه ذی‌الحجه ۱۳۳۸ ق از دنیا رفته است.

بر گرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد سوم)

منابع زندگینامه :[۱] اعیان الشیعه (۳۳۶،۳۲۳/ ۲)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۹۱ -۹۰/ ۱)، الذریعه (۲۵۸،۱۴۶/ ۱۳ ،۱۴۲/ ۲۱ ،۳۴۷/ ۱۸ ،۲۱۴/ ۱۲ ،۱۴/ ۷ ،۳۳/ ۶)، ریحانه (۲۳۶/ ۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۷۷ ،۳۵/ ۱۴)، معجم المؤلفین (۲۰۶/ ۳)، مکارم الآثار (۱۵۰۱ -۱۵۰۰/ ۵).

مدرس خراسانی، عبدالجواد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

از علما و حکما و مدرّسین حکمت در اصفهان، و از شاگردان آخوند ملا علی نوری بوده، و در شب غرّه ماه صفر سال ۱۲۸۱ وفات یافته است. تدریس کتب حکمت در عصر او بدو منتهی می‌شده است

در مآثر و الآثار (:۱۸۳) درباره گوید: از علمای مشهور اصفهان بود، در فقه و اصول و طبّ و ریاضیّات و ادبیّات جمله مهارت کلّی، و تدرّبی عظیم داشت.

صاحب عنوان: طبیبی فقیه، و فقیهی حکیم، و عالمی ادیب بود. در نزد پدر، و میرسید محمّد شهشهانی، و ملاّ حسین علی تویسرکانی، و میر محمّد صادق کتابفروش، و حاج سید اسداللّه بیدآبادی و دیگران در طبّ و حکمت تحصیل نموده است.

در مداوای بیماران و علاج امراض، نفسی عیسوی داشته، و تدریس طبّ قدیم در زمان او بدون منحصر بوده است.

در ۶ جمادی الاولی سال ۱۳۲۷ قمری وفات یافته، در یکی از اطاقهای غربی تکیه مزبور مدفون شد.

از آثارش کتابی مختصر در وبا به طبع رسیده است.

بر گرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

مرعشی نجفی، شهاب‌الدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۴۱۱ -۱۳۱۸/ ۱۳۱۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، مرجع تقلید، محدث، نسابه، رجالی، مدرس، مورخ و ریاضیدان. نسبش به امام سجاد (ع) می‌رسد. در نجف به دنیا آمد. مقدمات و علوم ادبی را از پدرش و شیخ مرتضی طالقانی و علم تجوید را از شیخ نورالدین شافعی بکتاشی و علم انساب آل‌رسول را از پدرش و سید محمدرضا صائغ بحرانی و علم تفسیر را از پدرش و شیخ محمدحسین شیرازی عسکری و متون فقه و اصول را از شیخ محمدحسین شیرازی عسکری و میرزا محمدعلی چهاردهی رشتی و فقه و اصول استدلالی را از آقا ضیاءالدین عراقی و شیخ مهدی مازندرانی و سید حسن صدر و شیخ مهدی خالص و علم کلام را از شیخ محمدجواد بلاغی و شیخ محمداسماعیل محلاتی و ریاضیات را از شیخ یاسین علیشاه هندی و میرزا محمود اهری فراگرفت. در ۱۳۴۲ ق به تهران آمد و در عرفان و علوم عقلی از محضر میرزا مهدی آشتیانی و میرزا طاهر تنکابنی و در ریاضیات از محضر میرزا حیدرعلی نایینی استفاده نمود. سپس به قم رفت و در محضر آیت‌اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی تلمذ نمود و از او و آقا سید ابوالحسن اصفهانی و آقا ضیاءالدین عراقی اجازه‌ی اجتهاد داشت. او از علمای عامه و علمای زیدیه و علمای اسماعیلیه و

بسیاری از علمای امامیه اجازه روایت داشت. پس از درگذشت آیت‌اللَّه حایری وی عهده‌دار اداره حوزه‌ی علمیه، تدریس، مرجعیت و امامت جماعت و ایجاد بناهای خیریه و انتشار کتب گردید. در قم درگذشت و در کتابخانه‌ی خود دفن شد. از آثارش: بنای مدارس: علمیه، مهدیه و مؤمنیه در قم؛ تأسیس حسینیه‌ی مرکز تبلیغی قم؛ کوی آیت‌اللَّه مرعشی نجفی، بالغ بر یکصد و چهل خانه، برای سکونت طلاب و فضلاء؛ کتابخانه‌ی آیت‌اللَّه مرعشی نجفی در قم، که بیش از سی و پنج هزار کتاب آن از کتب شخصی ایشان و بقیه اهدایی مردم است و متجاوز از پانزده هزار کتاب خطی نفیس دارد و از این رو از کتابخانه‌های کم‌نظیر ایران به حساب می‌آید. از آثار علمی وی: «اجوبهٔ المسائل»؛ «اعیان المرعشیین»، در شرح احوال خاندان مرعشی؛ «انس الوحید»؛ «التجوید»؛ «روض الریاحین»؛ «طبقات النسابین»، از صدر اسلام تا عصر حاضر؛ «الفروق»؛ «القبلهٔ»، مشتمل بر مباحث هیئت؛ «المسلسلات الی مشایخ الاجازات»؛ «مشجرات آل الرسول (ص)»، در انساب آل‌محمد (ص)؛ «مصباح الهدایهٔ فی شوارع الکفایهٔ»، که حاشیه مختصر بر «کفایهٔ الاصول» آخوند خراسانی است؛ «المعول فی امر المطول»؛ «مقدمهٔ التفسیر»؛ «مناسك الحج»؛ «الهدایهٔ»، در شرح «الکفایهٔ»؛ «مسارح الافکار فی حل مطارح الانظار»؛ «مزارات علویین» در ایران و غیره؛ «الصناعات الفقهیهٔ»، در شرح الفاظ مصطلح فقهاء؛ «جذب القلوب الی دیار المحبوب»؛ حاشیه بر «تفسیر بیضاوی»؛ حاشیه بر «معالم»؛ حاشیه بر «مکاسب» شیخ انصاری؛ «الرد علی مدعی التحریف».[۱]

یکی از مفاخر امروز عالم تشیع است که حق عظیمی بر حوزه علمیه قم و اسلام و مسلمین دارد و یکی از افتخارات بزرگ شیعه است و در میان عموم مسلمین شهرت بسزائی دارد و بسیار مورد تجلیل و تکریم علماء اهل سنت مصر و سوریا و یمن و حجاز و پاکستان و هندوستان و افغانستان و جاوه و سودان و اندونزی و غیره است و از وی به امام اعظم و علامه اکبر و نسابه بحاثه و مجاهد بزرگ تعبیر می‌کنند.

اسم شریفش سید شهاب‌الدین و کنیه‌اش ابوالمعالی و شهرتش مرعشی نجفی است.

در صبح روز پنجشنبه بیستم ماه صفر ۱۳۱۸ قمری در نجف اشرف متولد و جامع شرافت حسب و فضیلت نسب می‌باشد زیرا از طرف پدر به سید فقیه نبیه عارف عابد زاهد محدث علامه سید قوام‌الدین مرعشی مشهور به میربزرگ موصول می‌باشد که از بزرگترین خانواده‌های علویین و اشرف و اجمل و انبل ایشان بوده و در هر طبقه متحلی بحلیه مزایای دینی و دنیوی و نوعا عالم ربانی و یا متمکن به اریکه جهانبانی و یا طبیب حاذق و یا نقیب بصیر و یا وزیر روشن ضمیر و مانند اینها بوده‌اند و جده پدری ایشان شریفه طباطبائیه و جده مادری ششمی وی که مدفون در رواق مطهر حضرت رضا علیه‌السلام است دختر شاه‌عباس صفوی می‌باشد.

شرف تتابع کابر عن کابر

کالرمح انبوب علی انبوب

نسب شریفش چنانچه مشروحا ذکر شد بسی وسه واسطه به امام چهارم حضرت علی بن الحسین زین‌العابدین علیهماالسلام منتهی می‌شود و والده ماجده ایشان علویه صالحه فاضله بنت مرحوم آیت‌الله آقاسید ابوالقاسم خوئی فرزند مرحوم آقا سید مهدی خوئی است که از بنی اعمام مرحوم آیت‌الله العظمی آقای حاج سیدحسین کوه کمری عم بزرگوار مرحوم آیت‌الله آقای سیدمحمد حجت می‌باشد.

ترجمه این بزرگوار زینت کتب رجالی مانند اعیان الشیعه و ریحانه الادب جلد چهارم صفحه ۱۱ و علماء معاصرین صفحه ۲۱۷ و آثارالحجه جلد ۲ صفحه ۴۶ و معارف الرجال جلد دوم صفحه ۲۶۸ و مشاهیر دانشمندان اسلام جلد چهارم صفحه ۱۰۸ طبقات الشیعه جزء دوم از قسم اول صفحه ۸۴۷ و ده‌ها کتاب دیگر مانند زندگانی پیشوای اسلام عمادزاده اصفهانی و مقامات معنوی آقای معلم و غیره می‌باشد.

علماء معاصرین گوید: صاحب ترجمه از اکابر و اجلاء عصر حاضر ما که علامه فهامه نسابه فقیه اصولی محدث رجالی ادیب اریب فاضل کامل مورخ ریاضی حاوی الفروع و الاصول جامع المعقول و المنقول و بکثرت مشایخ نسبت به اهل عصر خود ممتاز و در اخلاق فاضله دارای امتیاز و مرجع سوالات متنوعه بسیاری از دیگر فرق مسلمین بلکه از علماء نصاری می‌باشد که پرسشهای گوناگون از بلاد دور و دراز به حضرتش فرستاده و به پاسخ متین و متقن نائل می گردند. که از آنهاست سوالات شیخ عبدالسلام کردی شافعی و سوالات فاضل متبحر عیسی اسکندر معروف لبنانی است که در عصر ما از مشاهیر نویسندگان علماء نصاری است و صاحب ترجمه علاوه بر مراتب علمی مساعی جمیله عملی در ترویج دین مقدس اسلامی و اعلاء کلمه حق به کار برده جمعی از یهود و نصاری در اثر تبلیغات حقایق سمات وی مشرف به اسلام شدند و نیز گروهی از بابیه و صوفیه و دیگر منحرفین از اسلام و ایمان باذعان عقاید حقه جعفریه مستبصر گردیده‌اند و در ادوار زندگانی خود با فحول رجال و متخصصین هر فنی ملاقات و از هر باغی گلی چیده و از هر بلبلی نوائی شنیده و مرجع افاده و استفاده افاضل وقت خود بوده و می‌باشند.

و از کثرت زهد و ورع پیرامون زخارف دنیویه نگردیده و علاقه قلبی را بالمره از آنها قطع و فقط به جمع کتب متنوعه علمیه که آن هم محض آخرت و آخرت محض است و ربطی به زخارف دنیویه ندارد میل مفرطی داشته و دارند و کتابخانه ایشان مانند نگارخانه ارتنک حاوی گلهای رنگارنگ می‌باشد که هر یک از فقیه و اصولی و حکیم و متکلم و منطقی و رجالی و ریاضی و ادیب و طبیب و متخصصین علوم غریبه و صنایع عجیبه می‌توانند از آن گلزار محمدی و بوستان علوی موافق دلخواه خود گلی چیده و یا عطری مناسب مشام خود استشمام نماید.

در سخاوت و بذل و کرم و سعه صدر نادره زمان و وحید دورانست. مراجع و زعماء مبسوط الید بسیاری دیده‌ام ولی به این صفات و خصایص کمتر یافته‌ام.

انصاف می‌دهم که دلیران و دلبران

بسیار دیده‌ام ولی نه به این حسن دلبری

بالاخص در اعطاء کتب و انفاق انگشتر که اقتداء به جد کرام خود امیرالمومنین علیه‌السلام نموده و هزاران نفر از دانشمندان و علماء اعلام و خطباء عظام و اصناف دیگر انام را به بذل انگشتر عقیق و فیروزه و غیره مسرور و مفتخر نموده است.

اساتید و مشایخ اجازه معظم له

آن جناب مقدمات را از مرحوم شیخ زاهد عابد شیخ مرتضی طالقانی و والد معظم خود و دیگر مشایخ وقت اخذ نموده و علم تجوید را از شیخ نورالدین شافعی بکتاشی که در تلاوت قرآن عاصم زمان خود بوده اخذ و علم انساب آل رسول صلی الله علیه و آله را از والد معظم خود و از استاد عماد سید محمدرضا صائغ بحرانی و دیگر اساتید فن تلمذ نموده و علم تفسیر را از والد مکرم و عالم زاهد صاحب کرامات شیخ محمدحسین بن محمدخلیل شیرازی عسکری و متون فقه و اصول را از شیخ محمدحسین مذکور و هم میرزا محمدعلی رشتی صاحب کتاب شرح القبله و آقا میرزا محمود شیرازی و آقا شیخ محمدحسین قاجاری تهرانی نجفی و دیگر اجلاء وقت تلمذ نموده و در فقه و اصول استدلالی حاضر حوزه مرحوم آیت‌الله آقا ضیاءالدین عراقی و آیت‌الله شیخ مهدی نوائی مازندرانی و دیگر اجلاء و سه سال در سامره و کاظمین در فقه و حدیث و رجال و درایهٔ حاضر حوزه مرحوم آیت‌الله آقا سید حسن صدر و در اصول از بحث مرحوم آیت‌الله شیخ مهدی خالصی استفاده کرده آنگاه به نجف مراجعت و علم کلام و تفسیر را از آیت‌الله شیخ مهدی خالصی استفاده کرده آنگاه به نجف مراجعت و علم کلام و تفسیر را از آیت‌الله شیخ مهدی خالصی استفاده کرده آنگاه به نجف مراجعت و علم کلام و تفسیر را از آیت‌الله شیخ محمدجواد بلاغی و آیت‌الله شیخ محمداسمعیل محلاتی فراگرفته و در سال ۱۳۴۲ ق به تهران وارد و در آنجا حدود یکسال توقف نموده و عرفان و علوم عقلیه و ریاضیات و بعض فنون دیگر را از افاضل تهران مانند آیت‌الله آقا حسین نجم‌آبادی و آیت‌الله حاج شیخ عبدالنبی نوری و دیگران استفاده کرده تا آنکه

حاوی مراتب علمیه و عملیه عقلیه و نقلیه گردیده و در سال ۱۳۴۳ قمری مهاجرت به قم نموده و تا این تاریخ که سال ۱۳۹۳ هجریست پنجاه سال در این بلده طیبه مشغول به تدریس و تالیف کتب متنوعه و اقامه جماعت و مرجعیت و سرپرستی حوزه مقدسه علمیه قم می‌باشند و با این همه مشاغل و گرفتاریهائی که شب و روز وی را مستغرق نموده است کمتر مستحب و نافله است که از وی فوت شود.

مشایخ اجازه آن جناب که تمامی از مراجع تقلید و علماء اعلام و فقهاء عظام فریقین امامیه و عامه و زیدیه و اسماعیلیه‌اند از دویست نفر متجاوز است که برای تبرک چند نفر آنان را ذکر می‌نمایم.

۱- السید حسن صدر کاظمین ۲- السید نجم‌الحسن الهتدی موسس مدرسه الواعظین در لکنهو هندوستان ۳- السید ناصر حسین ابن آیت‌الله السید حامد حسین صاحب عبقات الانوار ۴- السید محسن الامین الشامی ۵- السید ابوالقاسم الدهکردی ۶- السید عبدالحسین بروجردی آل کمونه ۸- الشیخ علی بن محمد الرضا آل کاشف الغطاء ۸- الشیخ هادی آل کاشف الغطاء ۹- الشیخ مرتضی آل کاشف الغطاء ۱۰- الشیخ محمدجواد البلاغی ۱۱- الشیخ محمداسماعیل محلاتی ۱۲- السید جعفر آل بحرالعلوم ۱۳- الشیخ فتح‌الله شریعت اصفهانی ۱۴- المیرزا محمد العسکری التهرانی ۱۵- آیت‌الله السید ابوالحسن اصفهانی ۱۶- آیت‌الله السید محمد فیروزآبادی ۱۷- آیت‌الله المیرزا حسین نائینی ۱۸- آیت‌الله الحاج الشیخ عبدالکریم الحایری ۱۹- آیت‌الله الحاج آقاحسین قمی ۲۰- آیت‌الله حاج آقاحسین بروجردی و آیت‌الله آخوند ملامحمدحسین فشارکی و آیت‌الله آقاسید محمد نجف‌آبادی و آیت‌الله آقاسید علی نجف‌آبادی و آیت‌الله آقا شیخ عبدالنبی نوری و آقای امام جمعه خوئی و آقای شیخ مهدی حکمی قمی و آقای شیخ محمدعلی آیت‌الله شاه‌آبادی و آقا میرزا ابوالهدی کرباسی و آقای حاج شیخ علی‌اکبر نهاوندی مشهدی و آقا سید محسن اراکی و آقای حاج شیخ محمدباقر بیرجندی و آقای حاج شیخ عباس محدث قمی و آقای حاج شیخ محمدحسین اصفهانی کمپانی و آقا میرزا ابوالحسن مشکینی صاحب حاشیه کفایه و آقا شیخ عبدالحسین رشتی صاحب حاشیه کفایه و آقاسید مهدی بحرانی نسابه نجفی و آقامیرزا محمدعلی اردوبادی و آقا سیدمحمدباقر کشمیری و آقاسید راحت حسین رضوی کوپال پوری و آقا سید عبدالباقی شیرازی ملاباشی و صدها نفر دیگر و اجازات اجتهاد ایشان از آقا ضیاءالدین عراقی و آقای فشارکی و آقای یثربی کاشانی و آقا شیخ محمدحسن اصفهانی و آقا شیخ عبدالکریم یزدی.

آثار علمی و قمی معظم‌له که به طبع رسیده و یا مخلوط مانده است بسیار است از آن جمله:

۱- تعلیقات بر احقاق الحق قاضی نورالله شهید در بیست و شش مجلد که یازده مجلد آن به طبع رسیده و باقی آماده برای طبع می‌باشد و این تعلیقات خود شرح مبسوط و کتاب مستقلی در ولایت امیرالمومنین علی علیه‌السلام و خاندان عصمت و طهارت و امامت ائمه معصومین علیهم‌السلام و فضائل آن خاندان است از هزاران کتب اهل سنت انتخاب شده بنحو استدلال با رعایت اختصار.

۲- غایه القصوی لمن رام التمسک بالعروه الوثقی حواشی بر عروه الوثقی علامه یزدی در دو مجلد بزرگ.

۳- توضیح‌المسائل که بکرات به طبع رسیده ۴- حاشیه بر فصول المهمه شیخ حر عاملی ۵- کتاب الهدایه حاشیه بر کفایه.

۶- دفع الغاشیه عن وجه الحاشیه (حاشیه بر حاشیه ملاعبدالله یزدی در منطق) ۷- المعول فی امر المطول.

۸- جذب القلوب الی دیار المحبوب در سوانح و وقایع ایام عمر ۹- مسارح الافکار فی حل مطارح الانظار حاشیه بر تقریرات اصول شیخنا الانصاری.

۱۰- مشجرات آل الرسول که از بزرگترین تصنیفات شیعه و گرانبهاترین کتب در انساب است در چند مجلد.

۱۱- الرساله الافطسیه در نسب گروهی از سادات طفرود که در تهران چاپ شده.

۱۲- الرحله الشیرازیه که در مسافرت به شیراز نوشته‌اند ۱۳- الرحله الاصفهانیه در مسافرت به اصفهان تالیف نموده‌اند.

۱۴- مزارات علویین در ایران و خارج ایران.

۱۵- کتاب المسلسلات فی مشایخ الاجازات در سه مجلد به شرح زیر ۱- در اجازات علماء امامیه از اثناعشریه که به معظم‌له داده‌اند ۲- اجازاتی که علماء عامه از حنفی‌ها و مالکیها و شافعیها و حنبلیها و زیدیه و غیر آنان که برای آن جناب نوشته‌اند ۳- اجازاتیکه ایشان به دیگران داده‌اند.

مرجع تقلید، محقق، عالم دینی.

تولد: ۱۲۷۶(۲۰ صفر ۱۳۱۵ ق.)، نجف اشرف.

درگذشت: ۷ شهریور ۱۳۶۹(۷ صفر ۱۴۱۲ ق.) قم.

آیت‌الله العظمی سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی، فرزند سید شمس‌الدین، آموزش‌های اولیه خود را نزد پدر و جده‌اش آغار کرد. پس از این در حوزه‌های درس اساتید شرکت کرد. در وس مقدماتی را نزد پدر، شیخ مرتضی طالقانی، شیخ محمدحسن سدهی اصفهانی نجفی، شیخ شمس‌الدین شکوئی قفقازی، سید محمدکاظم خرم‌آبادی نجفی، میرزا محمود معلم و نیز جده خود بی‌بی شمس شرف بیگم طباطبایی فراگرفت. وی تجوید و قرائت قرآن را از میرزا ابوالحسن مشکینی نجفی، پدرش سید شمس‌الدین مرعشی نجفی، سید آقا شوشتری، شیخ عبدالسلام کردستانی شافعی و شیخ نورالدین بکتاشی شافعی آموخت. علم انساب را از پدر خود از سید محمدرضا موسوی بحرانی و سید محمد مهدی غریقی صائغ و تفسیر قرآن را از پدر و از شیخ محمد حسین شیرازی، سید هبۀالدین شهرستانی و سید ابراهیم رفاعی شافعی بغدادی و فقه و اصول را از پدر خود و از شیخ مرتضی طالقانی، سید محمدرضا مرعشی نجفی رفسنجانی شیخ غلامعلی قمی، ابوالحسن مشکینی نجفی، سید آقا شوشتری، میرزا حبیب‌الله اشتهاردی، میرزا محمد تهرانی، میرزا محمدعلی کاظمینی، شیخ عبدالحسین رشتی، میرزا آقا سید ابراهیم اصطهباناتی، شیخ موسی کرمانشاهی، شیخ نعمت‌الله لاریجانی، سید علی طباطبائی یزدی، شیخ محمدحسین شیرازی، میرزا محمود شیرازی، سید جعفر بحرالعلوم، سید محمدکاظم خرم آبادی و عباس خلیلی و علوم ریاضی و هیئت را از شیخ عبدالکریم بوشهری، سید ابوالقاسم موسوی خوانساری، دکتر عندلیب‌زاده، میرزا محمود اهری، محمد محلاتی، شیخ عبدالحمید رشتی، احمد منجم، سید محمدکاظم عصار، جمال‌الدین کرباسی و علم طب را از پدر و از محمدعلی‌خان مؤید الطباء و علم رجال و درایه و حدیث را از پدر و از سید ابوتراب خوانساری، شیخ عبدالله مامقانی، شیخ محمد حرزالدین نجفی، میرزا علی حسینی مرعشی شهرستانی و میرزا ابوالهدی کرباسی، فقه و اصول استدلالی را از آیت‌الله ضیاءالدین عراقی، آیت‌الله سید احمد بهبهانی، شیخ احمد کاشف الغطاء، شیخ علی‌اصغر ختیایی تبریزی، شیخ محمدحسین کاشف الغطاء، شیخ علی بن باقر نجفی، شیخ محمداسماعیل محلاتی، شیخ عبدالنبی نوری، سید ابراهیم اصطهباناتی، حسین نجم‌آبادی، آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی، سید علی یثربی کاشانی و محمدرضا مسجدشاهی فراگرفت. آنگاه در شهرهای سامرا و کاظمین مدت سه سال فقه و حدیث و رجال را از آیت‌الله سید حسن صدر و اصول را نزد آیت‌الله شیخ مهدی خالصی آموخت و بعد از مراجعت به نجف اشرف علم کلام را نزد آیت‌الله شیخ محمد جواد بلاغی، شیخ محمد اسماعیل محلاتی، سید هبۀالدین شهرستانی، علی‌اکبر یزدی، پدر خود و دیگران آموخت.

آیت‌الله مرعشی موفق به دریافت بیش از چهارصد اجازه‌ی روایتی و تعدادی اجازات اجتهاد و اجازات نفسی از مشایخ دیگر گردید که اجازات کتبی وی در کتاب المسلسلات فی الاجازات آمده است.

آیت‌الله مرعشی نجفی در بیست و یکم محرم ۱۳۴۲ از نجف به ایران آمد و پس از سفری به مشهد و تهران و شهر ری، به قم سفر کرد و به سبب درخواست آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی در قم ساکن شد و مدتی هم در جلسات درس ایشان و حوزه‌های دررس آیت‌الله حاج شیخ مهدی حکمی قمی، آیت‌الله سید علی یثربی کاشانی و علی‌اکبر مدرس یزدی، معروف به حکیم الهی و دیگر علما شرکت کرد.

آیت‌الله مرعشی نجفی از زمان ورود به قم، در کنار آیت‌الله عبدالکریم حائری یزدی به تحکیم پایه‌های حوزه‌ی نوپای قم پرداخت. ورود وی به ایران و قم مصادف بود با آغاز زمامداری رضاشاه بود که با مظاهر اسلام و تشیع به مبارزه برخاسته بود. او در مقابل فشارها و ضربات رضاشاه علیه حوزه و روحانیت مردانه ایستاد و جلسات درس او منظم بین شش تا هفت جلسه درس در مدرسه فیضیه، صحن و حرم حضرت معصومه (س) برقرار می‌شد. به این ترتیب وی را می‌توان یکی از مؤسسان حوزه‌ی علمیه‌ی قم به شمار آورد که تا هنگام رحلت آیت‌الله حائری یزدی، همگام با ایشان فعالیت کرد. پس از رحلت آیت‌الله حائری یزدی نیز در جهت حفظ و بقای حوزه کوشش کرد. در آن زمان حلقه‌های دروس خارج فقه و اصول خود را تشکیل داد.

آیت‌الله مرعشی پس از رحلت آیت‌الله بروجردی در ۱۳۸۰ ق. جزو معدود مجتهدانی بود که به عنوان مرجعیت شیعه انتخاب گردید و از آن پس به عنوان یکی از ارکان اصلی حوزه و جهان تشیع درآمد و به سهم خویش در اداره‌ی حوزه‌ی علمیه‌ی قم شرکت نمود. وی بیشتر از هفتاد سال به تدریس در حوزه‌ی علمیه‌ی قم مشغول بود.

آثار و تألیفات وی به این شرح است: تعلیقات احقاق الحق قاضی نورالله مرعشی شوشتری شهید که بیست و هفت جلد آن منتشر شده و تا پنجاه جلد می‌رسد، مشجرات آل رسول‌الله الاکرام (ص)، شرح و حاشیه بر عمدة المطالب (در چند مجلد)، طبقات النسابین، الهدایة فی معاضل الکفایة، حواشی رسائل شیخ مرتضی انصاری، المسلسلات فی الاجازات، مسارح الافکار فی مطارح الانظار (حاشیه بر تقریرات شیخ انصاری)، المعول فی امر المطول، الوقت و القبلة الرد علی مدعی التحریف، مصطلحات فقهیه، الغایة القوی، سلوة الحزین و مونس الکئیب، المشاهد و المزارات، القصاص علی صوء القرآن و سنته (به قلم عادل علوی، ۱۳۷۴).

از خدمات فرهنگی آیت‌الله مرعشی نجفی می‌توان به این موارد اشاره کرد: ساختن مدارس علوم دینی و تعمیر آنها در قم مدارس مهدیه در خیابان باجک، مؤمنیه در خیابان چهارمردان، شهابیه در خیابان امام خمینی، مرعشیه در خیابان آیت‌الله مرعشی (ارم سابق قم)، ساخت و تعمیر و بازسازی مساجد در ایران و جهان، ساخت و تعمیر بیمارستان‌ها از جمله بیمارستان کامکار در قم، درمانگاهی در بیمارستان نکویی قم، آسایشگاه معلولین در قم، ساختمان بخش قلب بیمارستان نکویی، مرکز توانبخشی بهزیستی واقع در میدان امام خمینی قم که دارالشفای آل محمد (ص) نیز نامیده می‌شود، تأسیس کتابخانه با خرید قطعه زمین به مساحت ۱۵۰۰ متر مربع مقابل مدرسه مرعشیه در خیابان آیت‌الله مرعشی (ارم سابق) کتابخانه‌ای با زیربنای ۳۵۰۰ متر در پنج طبقه ساخته شد که در نیمه‌ی شعبان ۱۳۴۹ با حدود ۱۶۰۰۰ جلد کتاب چاپی و خطی افتتاح گردید. بعدها طبق حکم حضرت امام (ره) دولت قطعه زمینی در کنار کتابخانه با مساحت ۲۴۰۰ متر مربع فراهم و در اختیار تولیت کتابخانه قرار داد. در توسعه‌ی جدید ۱۶۰۰۰ متر مربع زیربنا در هفت طبقه با ظرفیت سه میلیون جلد کتاب چاپی و بیش از ۱۲۰۰۰۰ جلد کتاب خطی ملحوظ شده است.

این کتابخانه (تا سال ۱۳۷۴) نزدیک به ۵۰۰۰۰۰ جلد کتاب چاپی، ۳۵۰۰۰ مجلد با ۵۰۰۰۰ عنوان نسخه خطی، بیش از ۲۰۰۰۰ جلد کتاب چاپی به زبان‌های لاتین، نزدیک به ۵۰۰۰ جلد نسخه عکسی، حدود ۸۰۰۰ میکروفیلم و بیش از هزار عنوان روزنامه و نشریه دارد. همچنین مجهز به دستگاه‌های مدرن آتش‌نشانی، مبارزه با آفات طبیعی، دستگاه‌های قرنطینه و آفت‌زدایی است.

آیت‌الله مرعشی نجفی پیش از فوت چند بار در بیمارستان‌های قم و تهران بستری شد و دوبار هم برای درمان به خارج از کشور یعنی اسپانیا و انگلستان مسافرت نمود. اما سرانجام در شامگاه روز چهارشنبه هفتم ماه صفر ۱۴۱۲ برابر با هفتم شهریور ماه ۱۳۶۹ در سن نود و شش سالگی، پس از اقامه‌ی آخرین نماز جماعت در صحن حضرت فاطمه معصومه (س) و بازگشت به منزل گرفتار حمله و سکته قلبی شد و درگذشت. پیکر وی در کتابخانه عمومی خود ایشان دفن گردید.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

منابع زندگینامه :[۱] آینه‌ی دانشوران (۱۸۱ –۱۷۷)، الذریعه (۲۰۴/ ۲۳ ،۲۷۶/ ۲۱ ،۳۷۶/ ۲۰ ،۳۵۵، ۲۶۴/ ۱۸ ،۱۸۶/ ۱۶ ،۸۸/ ۱۵ ،۲۱۵، ۱۴۰/ ۱۲ ،۳۷۸/ ۶ ،۲۶۰/ ۲)، ریحانه (۱۳۴ –۱۲۹/ ۳)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۴۸ –۸۴۷/ ۱۴)، علماء معاصرین (۲۱۹ –۲۱۷)،

گلزار معانی (۷۰۲ -۶۹۵)، گنجینه‌ی دانشمندان (۵۲ -۳۷/ ۲ ،۲۱۵ -۲۱۱ ،۵۶ -۵۱/ ۱)، معجم رجال الفکر و الادب فی النجف (۱۱۹۰ -۱۱۸۹/ ۳).

مستوفی تبریزی، رضی‌الدین

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، ریاضیدان. وی معاصر شاه عباس صفوی بود و از جمله آثارش: «ربیع المنجمین فی شحر الفصول الثلاثین».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۷۷/۱۰)، سرآمدان فرهنگ (۳۹۵/۱)، لغت نامه (ذیل/ رضی).

مسعودی غزنوی

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ظهیرالدین ابوالمجاهد محمد بن مسعود مسعودی غزنوی از بزرگان ریاضی و ادب است. کتابهای متعدد از او باقی است از آن جمله «احیاءالحق»، «کفایهٔ التعلیم فی صناعهٔ التنجیم» در بعثت فارسی «نافع‌الثمرهٔ» یا «شرح ثمره بطلمیوس». «جهان دانش» درباره آسمان و زمین کتابی درباره‌ی «معرفت عناصر و کائنات جو». کتاب «کفایهٔ التعلیم فی صناعهٔالتنجیم» در حدود ۵۴۰ تألیف گردیده است.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

مسعودی مروزی، شرف‌الدین محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س ششم ق)، منجم و ریاضیدان. از دانشمندان معروف ماوراءالنهر بود که در بخارا می‌زیست. وی استاد رضی‌الدین نیشابوری، شاعر معروف (م ۵۹۸ ق) بود. مسعودی از بزرگان علمای ریاضی و طبیعی و نجوم در زمان خود به شمار می‌رفت. از آثار وی: «الکفایهٔ فی علم هیئهٔ العالم»، به زبان عربی؛ «جهان دانش»، به فارسی، که ترجمه‌ی «الکفایهٔ فی علم هیئهٔ العالم» می‌باشد؛ شرح «خطبه‌ی غراء» ابن‌سینا، به زبان عربی؛ «الهادی فی الفروع»؛ «المباحث و الشکوک». از نسبتهایی که در «الذریعه» و «تاریخ ادبیات در ایران»، در مورد کتاب «کفایهٔ التعلیم فی سناعهٔ التنجیم» (که در «کشف الظنون» از تألیفات ظهیرالدین ابوالمحامد محمد بن مسعود بن زکی غزنوی شمرده شده است) آمده، چنین برمی‌آید که ظهیرالدین ابوالمحامد زکی غزنوی با صاحب عنوان یکی و نام کامل وی محمد بن محمد بن مسعود مسعودی باشد. گرچه این نظر از «کشف الظنون» و «تاریخ نظم و نثر» مستفاد نمی‌گردد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۹۵۳ -۹۵۲ ،۳۱۳/ ۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۵)، الذریعه (۹۶ ،۹۰/ ۱۸ ،۲۹۹ -۲۹۸/ ۵)،

کشف الظنون (۱۵۰۰، ۱۴۹۷).

مسیحی جرجانی، ابوسهل عیسی

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۴۰۱ ق)، پزشک، فیلسوف و ریاضیدانان. در گرگان متولد شد و سالهای نخست زندگی خود را در بغداد گذراند، در همان جا به فراگیری دانشهای زمان خود پرداخت، سپس به گرگانج رفت و به دربار ابوعلی مأمون بن محمد خوارزمشاه راه یافت و به زودی به مقامی بلند رسید. برخی از تاریخ نگاران که پزشکانی به نام نیز بودند ابوسهل را استاد ابن‌سینا در پزشکی می‌دانند، اما ابن‌سینا درباره‌ی فراگیری پزشکی از کسی نام نبرده و گفته است چون این دانش چندان دشوار نیست، من در اندک مدتی بر همه‌ی آن آگاه شدم. ابوسهل در پزشکی از پیروان جالینوس بود، و در فلسفه نیز جایگاهی ویژه داشت. برخی آثار وی عبارت است از: «المائة فی الطب»؛ «کتاب فی العلم الطبیعی»؛ «طب کلی»؛ «مقاله فی الجدی یا آبله»؛ «اختصار کتاب المجسطی»؛ «کتاب فی الوباء»؛ «تعبیر الرویا»؛ «منافع الاعضاء»؛ «فی اظهار کلمهٔ الله تعالی فی خلق الانسان».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۹۸ -۲۹۷ /۵)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۶ /۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۴۹)، تاریخ طب (۶۷۶ /۲)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۲۵۰ -۲۴۹)، چهارمقاله (۱۱۰)، دایرهٔ المعارف فارسی (۳۲/۱)، ریحانه (۱۴۸ /۷)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوسهل)، کشف الظنون (۱۵۷۶، ۱۴۹۸، ۴۱۶)، معجم المؤلفین (۳۵ /۸)، الملل و النحل (۳۶۹)، نامه‌ی دانشوران (۶۱ -۵۷ /۱)، هدیهٔ العارفین (۸۰۶ /۱).

مصاحب نایینی، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۸ -۱۲۸۹ ش)، استاد دانشگاه، ریاضیدان، محقق و نویسنده. در نائین به دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات ابتدایی و متوسطه در ۱۳۰۶ ش به خدمت وزارت معارف درآمد و تحصیلات خود را در فرانسه و انگلستان به پایان رساند و در ۱۳۲۷ ش موفق به اخذ درجه‌ی دکترا در ریاضیات، از دانشکده‌ی کمبریج، شد. وی در جوانی، در ۱۳۰۹ ش مجله‌ی «ریاضیات عالی و مقدماتی» را در تهران تأسیس و منتشر نمود. مصاحب در طول خدمت عهده‌دار مشاغلی از جمله: ریاست کل تعلیمات عالیه و معاونت فنی وزارت آموزش و پرورش و ریاست دانشکده‌ی علوم دانشگاه ملی بود. وی نخستین کسی بود که منطق صورت به معنی جدید، یعنی منطق ریاضی را وارد فضای فکری ایران کرد. او به زبانهای عربی و فرانسوی و انگلیسی تسلط و با زبان آلمانی آشنایی کامل داشت. در علوم عربی و معقول و منقول تبحر و تحصیلات عمیق داشت به طوری که با دریافت درجه‌ی اجتهاد نیز مفتخر گردیده بود. مصاحب در رسم‌الخط فارسی و ضبط علائم و حروف صاحب رأی و نظر بود. از عمده‌ترین کارهای مصاحب تأسیس مؤسسه‌ای برای تحقیق در ریاضیات و تربیت ریاضیدان بود که توسط دانشگاه تربیت معلم به وجود آمد. یکی از کارهای اساسی مصاحب اقدام به تهیه «دایرهٔالمعارف فارسی»، با همکاری عده‌ی بسیاری از دانشمندان در رشته‌های گوناگون بود که در ۱۳۳۴ ش سرپرستی

آن را بر عهـده گرفت. از دیگر آثـار وی: «آنـالیز ریاضـی، تئـوری اعـداد حقیقی»؛ «مـدخل منطق صورت»؛ «منطق ریاضـی»؛ «علوم تفریحی»؛ «جبر و مقـابله خیام»؛ «توابع مستدیره»، با مشارکت احمـد احسـنی «هنـدسه‌ی مسطحه»؛ «افراد و خانواده‌های نادرسـتکار»؛ «حکیم عمر خیام به عنوان عالم جبر».[۱]

ریاضـی‌دان، محقق و فرهنگی، فرزنـد دکتر علی محمـد مصاحب در ۱۲۸۹ در تهران تولـد یافت. بعـد از انجام تحصـیلات مقدماتی وارد دارالمعلمین شد و دوره آن را پایان داد و سـپس در دارالمعلمین عالی ثبت نام نمود و در رشـته ریاضـیات فارغ‌التحصـیل شد و هم چنان تحصـیلات خود را در رشـته‌های گوناگون مانند فقه، اصول، الهیات و فلسـفه ادامه داد و در هر کدام از رشته‌های یاد شده اسـتاد مسـلم شد. ریاضـیات را مدتها نزد سـرتیپ بغایری تکمیل کرد و بعد به انگلسـتان رفت و از دانشـگاه کمبریج درجه دکترا در ریاضیات دریافت نمود.

وی خدمات اداری خود را در وزارت فرهنگ آغاز کرد. چندی شـغل دبیری و مدتی استادی دانشگاه داشت و مقامات مهمی را در وزارت فرهنـگ پشت سـر گـذاشت، ماننـد ریـاست تعلیمـات عـالیه و معاون فنی وزارت فرهنگ. ولی دلبسـتگی به مقامات صوری نداشت و تمام هم او صـرف تألیف و تصنیف کتاب بود. نخستین کوشش فرهنگی مصاحب نشر مجله‌ای بود به نام ریاضیات عالی و مقـدماتی که در ۱۳۰۹ تأسـیس کرد و یازده شـماره منتشـر شد. مصاحب عالم ریاضـی بود و بحق پدر ریاضـیات جدید در ایران نام گرفته بود. کتابهای او بیشتر در زمینه‌هایی مانند «جبر خیام»، «مثلثات»، «رسمی فنی» و «مدخل منطق صوری» است، که بعضی از آنها در مدارس متوسـطه و عالی تدریس می‌شد. کتابهای مهم مدخل آنالیز ریاضـی و دوره تئوری مقدماتی اعداد از تصـنیفات خوب او می‌باشد. وی چندی در ۱۳۲۲ به انتشار روزنامه یومیه برق مبادرت نمود. از دیگر کارهای فرهنگی او سـرپرستی دائره‌المعارفی است که به اسلوب علمی جهانی آن را تنظیم و انتشار داده است.

محقق، مؤلف.

تولد: ۱۲۸۹، تهران.

درگذشت: ۲۴ مهر، ۱۳۵۸.

غلاحسـین مصـاحب تحصـیلات خود را در ایران، فرانسه و انگلسـتان انجام داد و در سال ۱۳۲۷ به اخذ درجه‌ی دکتری از دانشـگاه کمبریج در رشته‌ی ریاضیات نایل شد و به عضویت انجمن ریاضی‌دان لندن و انجمن فلسفی کمبریج درآمد.

پس از پایـان تحصـیلات عالی، ضـمن مشاغل اداری از تألیف و تـدریس نیز غافل نمانـد و در سال ۱۳۴۵ مؤسـسه‌ی ریاضیات را در دانشگاه تربیت معلم تأسیس کرد و تا آخرین روز حیات خود به سمت استادی در آن مؤسسه اشتغال داشت.

تألیفـات مصـاحب این عنوان‌هـا را در برمی‌گیرد: مجله «ریاضـیات عـالی و مقـدماتی» (۱۳۱۰ –۱۳۰۹، وی مؤسـس این مجله بـود و مدیریت آن را به عهده داشت، اولین شماره‌ی این مجله در تهران در اول آبان ۱۳۰۹ منتشر شد) جبر و مقابله‌ی خیام (مشتمل بر متن عربی و ترجمه‌ی فارسـی رساله‌ی خیام در جبر و تاریخ ریاضـیات، ۱۳۱۷)؛ یک رساله‌ی انگلیسـی که در جلد چهل و شـشم (مورخ سال ۱۹۵۰) مجله‌ی انجمن فلسـفی کمبریـج به طبع رسـیده است، منطق صورت (انتشـارات دانشـگاه تهران، ۱۳۳۴)؛ دایرۀالمعارف فارسی (جلد اول، ۱۳۴۵، بخش اول از جلـد دوم، ۱۳۵۶)؛ آنالیز ریاضـی (دو جلد، ۱۳۴۸)؛ تئوری مقـدماتی اعداد (جلد اول در دو قسمت، ۱۳۵۳)؛ مجلـد دوم تئوری مقـدماتی اعداد (در سه قسـمت، ۱۳۵۸، کتـاب برگزیـده‌ی نخستین دوره‌ی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در رشته‌ی ریاضیات)؛ حکیم عمر خیام به عنوان عالم جبر (انجمن آثار ملی، ۱۳۳۹)؛ علوم تفریحی (۱۳۰۸).

غلامحسین مصاحب در زمینه‌ی لغت و پهنه‌ی وسیع آن آزمایش‌ها کرد و مخصوصا در مورد وضع واژه‌های جدید در قبال لغت‌ها و اطلاح‌هـای خـارجی فعـالیت نمـود، از آن جمله می‌توان فرهنـگ اصـطلاحات جغرافیـایی را که بـا همکـاری تعـدادی از محققـان و کارشناسان در سال ۱۳۳۸ به چاپ رسانید نام برد.

برگرفته از کتاب :شرح حال رجال سیاسی و نظامی معاصر ایران (جلد سوم)

منابع زندگینامه :[۱] آینده (س ۵، ش ۹ –۷، ص ۷۰۱ –۶۸۸)، تاریخ جراید (۳۳۹ –۳۳۸/ ۲)، دایرةالمعارف فارسی (۲۷۸۵/ ۲)، الذریعه (۲۴۹/ ۲۵ ،۳۲۶/ ۱۵)، روزشمار تاریخ (۲۱۹/ ۲)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۴۲۱، ۳۹۶۹، ۲۳۴۳/ ۲ ،۱۳۵۵، ۱۲۰۵ ، ۹۶۱ ،۲۸۹/ ۱)، کتابنامه‌ی نخستین دهه‌ی انقلاب (۳۳۶)، کیهان فرهنگی (س ۶، ش ۷، ص ۶ –۱)، مؤلفین کتب چاپی (۶۸۷ ،۶۸۶/ ۴).

مظفر، محمدتقی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۲۱۵ ق)، حکیم، طبیب، صوفی و شاعر، متخلص به مظفر. ملقب به مظفر علیشاه. برخی از تذکره‌ها تخلص وی را طریقتی ذکر کرده‌اند. در کرمان به دنیا آمد. در ابتدای جوانی تحصیل علوم عقلی و نقلی کرد. در کربلا نزد شریف العلماء فقه و اصول خواند. در حکمت الهی و طبیعی و علوم ادبی و عربی مرتبه‌ای عالی یافت. در نظم و نثر تحقیقات جامعی کرد. وی از مریدان و شیفتگان مشتاق علیشاه بود که پس از کشته شدن مراد، «دیوان» شعری به نام وی سرود، به همین دلیل مظفرعلیشاه را مولوی ثانی یا مولوی کرمانی خوانده‌اند، چرا که همچون ملای رومی در فراق مراد خود دیوانی سروده است. به قول صاحب «عرفای کرمان» وی پس از مشتاق علیشاه به خدمت نورعلیشاه و رونق علیشاه رسید و به دستور نور علیشاه از رونق علیشاه ارشاد و تلقین گرفت تا اجازه‌ی ارشاد یافت و از خلفای او شد. وی سرانجام در کرمانشاه درگذشت. در چگونگی مرگ او نیز اقوال متفاوتی وجود دارد. از آثار وی: «بحر الاسرار»، شعر؛ « مجمع البحار» یا «جامع البحار»، تفسیر «سوره‌ی فاتحه»، در شرح «بحر الاسرار»؛ «دیوان مشتاقیه»، شعر؛ «کبریت احمر»؛ «خلاصة العلوم».[۱]

محمدتقی بن محمدکاظم از عارفان بنام سلسله نعمةاللهیه (ف. کرمانشاه ۱۳۱۵ ه.ق). وی در علوم طبیعی، ریاضی و علوم نقلی از اصول و فروع بهره کافی داشت و گروهی از محضر درس او استفاده می‌کردند. در آغاز مجذوب مشتاق علیشاه کرمانی شد و به خدمت نور علیشاه رسید و از نور علیشاه تلقین ذکر یافت. پس از قتل مشتاق‌علی شاه، مظفرعلی به انشاء غزلیات و قصاید و قطعات و ترجیعات و رباعیات دیوان مشتاقیه پرداخت. فتحعلی‌شاه به اصرار آقا محمدعلی کرمانشاهی او را به تهران احضار کرد و به صوابدید حاجی ابراهیم‌خان او را به کرمانشاه فرستاد و در همان شهر درگذشت. از اوست تفسیر منظوم به نام بحرالاسرار، تفسیر منثور بنام مجمع‌البحار، رساله کبریت احمر (مشتمل بر اوراد و اذکار طریقت نعمت‌اللهیه)، دیوان مشتاقیه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ عرفان و عارفان ایرانی (۲۳۳)، تذکره‌ی مشاعران کرمان (۴۷۷ –۴۷۱)، حدیقة الشعراء (۱۶۸۱ –۱۶۷۱/ ۳)، دنباله‌ی جستجو در تصوف (۳۲۲)، الذریعه (۲۱/ ۲۰ ،۲۶۰/ ۱۷ ،۱۰۶۱/ ۹ ،۲۳۰/ ۷ ،۲۹/ ۳)، ریاض العارفین (۳۰۲ –۲۸۱)، ستارگان کرمان (۳۶۱ –۳۵۳)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۲۵/ ۱۳)، طرائق الحقائق (۲۰۸ –۲۰۷/ ۳)، عرفای کرمان (۱۰۸ –۱۰۷)، فرهنگ سخنوران (۸۵۴)، لغت نامه (ذیل/ مظفر کرمانی)، مجمع الفصحا (۹۴۳ –۹۳۴/ ۵)، معجم المؤلفین (۸۱/ ۱۲)، مکارم الآثار (۵۶۰ –۵۵۶/ ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۲۳۹ –۲۳۸/ ۲)، یادگار (س ۳، ش ۴، ص ۵۴).

معزا، معزالدین

قرن:۱۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(؟)، دانشمند و ریاضیدان. وی در علم هیئت و ریاضی مهارت داشت. از آثارش تعلیقاتی بر حواشی «شرح الزیج الگورکانی» بیرجندی است. صاحب «ریاض العلماء» قسمتی از این تعلیقات را دیده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ریاض العلماء (۲۵۶/ ۷).

ملک‌الاطباء شیرازی، محمدتقی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۱۲۹۰ ق)، دانشمند، پزشک، حکیم و ریاضیدان. ملقب به ملک‌الاطباء شیرازی. اصلاً شیرازی و در تهران سکونت داشت. از طبیبان دوره‌ی فتحعلی‌شاه، محمدشاه و ناصرالدین شاه بود. در طبابت زبردست و با بکارگیری داروها و روشهای درمان فرنگی مخالف بود. مهارت او در تشخیص امراض را به بقراط تشبیه می‌کردند. وی از علوم دیگر بهره‌ور از حکمت و ریاضی باخبر بود. میرزامحمود، فرزند جالینوس الزمان، معروف به میرزاجان، شاگرد او است. در اواخر عمر به قصد مجاورت به عتبات رفت و در کربلا درگذشت. از آثار وی: «البحرانیه»، مباحث بحران امراض، شامل معارضات بین او و میرزا محمد طبیب تنکابنی؛ «تسهیل العلاج»؛ «الجوهریة»؛ در منع استفاده از داروها و روشهای درمان فرنگی؛ «حافظ الصحة» و «حفظ الصحة»؛ «مسکن الفؤاد»، فارسی، در علاج طاعون؛ «الرسالة الوبائیة» صغیر و کبیر؛ «شرح لغزالقانون» که آن را به درخواست شاگردش نوشته؛ «کلیات طب»، منظومه‌ی فارسی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۹۱/ ۹)، الذریعه (۲۰/ ۲۱، ۴۶/ ۱۴، ۲۲۹/ ۱۱، ۲۶/ ۷، ۲۳۳/ ۶، ۲۹۴/ ۵، ۱۸۲/ ۴، ۵۰ -۴۹/ ۳)، ریحانه (۳۹۰/ ۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۰۴/ ۱۳)، مؤلفین کتب چاپی (۲۲۳/ ۲)، معجم المؤلفین (۱۳۰/ ۹).

منجم باشی، عبدالوهاب

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۸۹ -۱۲۵۰ ق)، ریاضیدان، منجم، استاد و ادیب. او منجم باشی مهد علیا، مادر ناصرالدین شاه، بود. از محضر پدرش، ملا علی محمد، که جامع معقول و منقول و ریاضیدانی مشهور بود، استفاده نمود و تحصیلات خود را در دارالفنون ادامه داد و سالها در آنجا به تدریس پرداخت. از آثارش: «نجوم القرآن فی اطراف الفرقان»، که ترجمه‌ای است به فارسی از «کشف الآیات» گوستاوفلوگل، مستشرق آلمانی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۳۱/ ۸)، تذکرة القبور (۴۱۶)، الذریعه (۸۲/ ۲۴)، شرح حال رجال (۱۵۲/ ۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۹ ۸۰۹-۸۰۸/ ۱۳).

منزه، کیومرث

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: ۳۰ فروردین ۱۳۷۰ طی یک حادثه رانندگی در جاده‌ی مرودشت شیراز.

کیومرث منزه در هنگام مرگ سی و پنج سال سن داشت. در ضمن عضو هیئت علمی دانشکده‌ی هنرهای زیبا در رشته‌ی عکاسی و مدیر مسئول و سردبیر ماهنامه «عکس» بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

میبدی

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

امیرحسین قاضی میر بن معین‌الدین حسینی میبدی ادیب و ریاضی‌دان و حکیم قرن دهم هجری (ف. ۹۰۴ یا ۹۰۹ یا ۹۱۱ ه.ق) در شیراز از جلال‌الدین دوانی و دیگر استادان زمان، علم و ادب و حکمت و تصوف آموخت، و بخصوص در هیئت و منطق و فلسفه شهرت یافت. در شعر نیز مهارتی داشت و منطقی تخلص می‌کرد. از آثار اوست: ۱- جام گیتی نما به فارسی در حکمت قدیم. ۲- شرح دیوان منسوب به حضرت امیرالمؤمنین (ع). ۳- شرح الهدایة الاثیریه. ۴- شرح کافیه‌ی ابن‌حاجب در نحو. ۵- شرح شمسیه در منطق. ۶- شرح طوالع. ۷- حاشیه‌ی تحریر اقلیدس خواجه نصیرالدین طوسی. ۸- دیوان معمیات و غیره.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

میرداماد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

میر محمدباقر بن محمد استرآبادی مشهور به «میرداماد» (ف. ۱۰۴۰ یا ۱۰۴۱ ه.ق) از فلاسفه و دانشمندان معروف عصر صفویه که مورد توجه مخصوص شاه عباس بوده است. منشأش استرآباد و محل تحصیلش مشهد بود و بیشتر عمر خود را در اصفهان بسر برد. وی از تلامذه‌ی شیخ حسین عاملی و شیخ عبدالعالی و بعضی از اکابر دیگر بود. ملاصدرای شیرازی از شاگردان وی بود. میرداماد در فقه و حکمت تألیفات متعدد دارد. و از آن جمله است: «الصراط المستقیم»، «قبسات»، «انموذج العلوم»، «التقدیسات» و غیره. میرداماد شاعر نیز بوده و در شعر «اشراق» تخلص می‌کرده است. یک مثنوی به نام «مشرق‌الانوار» سروده است.

(وف ۱۰۴۱ ق)، عالم دینی، فقیه، حکیم، عارف، ریاضیدان و شاعر، متخلص به اشراق. اصلش از استرآباد و ساکن اصفهان بود.

پدرش داماد شیخ علی محقق ثانی است. میرداماد از دوستان بسیار نزدیک شیخ‌بهائی و از علما و فلاسفه بزرگ عصر صفوی و از مقربان درگاه شاه عباس اول و شاه صفی محسوب می‌شد. وی در علوم نقلی از شاگردان سید نورالدین علی بن ابی الحسن الموسوی و شیخ حسین عاملی، پدر شیخ‌بهائی، و دایی خود، شیخ عبدالعالی بن محقق ثانی، بود و از دایی خود به دریافت اجازه نایل آمد. او همچنین در علوم عقلی، مدتی در محضر امیر فخرالدین سماکی، شاگرد امیر غیاث‌الدین منصور شیرازی، به مباحثات فلسفی اشتغال ورزید. وی در جمیع علوم غریبه نیز دست داشت. از شاگردان مشهورش می‌توان به قطب‌الدین اشکوری عارف، صدرالدین شیرازی معروف به ملا صدرا، ملا محسن فیض کاشانی و ملا عبدالرزاق لاهیجی اشاره نمود. میر داماد حکیمی اشراقی است وی را نمودار کامل از یک فیلسوف شیعی دانسته‌اند علو مرتبه او در حکمت از لقب معلم ثالث که به او داده‌اند پیداست. وی فلسفه مشاء و آثار ابن‌سینا را به طور کامل مطالعه کرده و تعالیم اشراقی سهروردی و معارف صوفیه را نیز درک نموده و بر روی هم تأثیرات اشراقی و عرفانی در افکار فلسفی وی مجالی وسیع یافته است. میرداماد در سفری، به همراه شاه صفی، به عتبات عالیات، در بین راه کربلاـ و نجف، درگذشت. از آثارش: «قبسات حق القین فی حدوث العالم»، که به اختصار به «القبسات» معروف است؛ «حدوث العالم ذاتا و قدمه زمانا» یا «الجمع و التوفیق بین رأیی الحکیمین فی حدوث العالم»؛ «الافق المبین»، در حکمت الهی؛ «تأویل المقطعات»، در اوایل سوره‌های قرآن؛ تفسیر «سوره‌ی اخلاص»؛ «تقویم الایمان» و مقدمه آن و شرح مقدمه؛ «الایقاضات»، در خلق اعمال و افعال بندگان؛ «التقدسیات»، در حکمت الهی و رد شبهه‌ی ابن‌کمونه؛ «الرواشح السماویه فی شرح احادیث الامامیه»؛ «شارع النجاة»، رساله فتوائیه‌ی فارسی، در اصول و فروع دین؛ «نبراس الضیاء فی معنی البداء»؛ «انموذج العلوم»، حل بیست اشکال ریاضی و کلام و فقه؛ «السبع الشداد»؛ «الصراط المستقیم»، در حکمت؛ «نفی الجبر و التفویض»؛ حاشیه «شرح مختصر عضدی»؛ حاشیه «مختلف» علامه حلی؛ حاشیه «من لاـ یحضره الفقیه»؛ حاشیه «استبصار»؛ حاشیه «رجال» کشی؛ «مرآة الزمان»؛ «حبل المتین»، در حکمت؛ «دیوان» شعر.[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۷۲/ ۶)، اعیان الشیعه (۱۸۹/ ۹)، بزرگان فلسفه (۴۰۱ -۴۰۰)، صبح گلشن (۳۰۶/ ۵)، تاریخ فلسفه در ایران و جهان اسلامی (۴۶۷ -۴۶۱)، تذکرة العلماء (۱۷۹ -۱۷۷)، الذریعه (۳۸/ ۲۴، ۳۲/ ۱۷، ۳۵/ ۱۵، ۴/ ۱۳، ۲۵۷/ ۱۱، ۲۹۴، ۲۳۹، ۲۲۳، ۱۹۴، ۱۴۵، ۱۴۲، ۱۲۹، ۸۸/ ۸۷، ۱۸، ۱۷- / ۶، ۱۳۴/ ۵، ۳۹۶، ۳۶۴، ۳۳۵/ ۴، ۳۰۷/ ۳، ۵۰۷، ۴۰۵ -۴۰۴، ۲۶۱/ ۲)، ریحانه (۶۲ - ۵۶/ ۶)، سفینة البحار (۴۶۲/ ۱)، شرح حال رجال و مشاهیر نامی (۳۶۸ -۳۶۵)، طبقات اعلام الشیعه (۷۰ -۶۷/ ۱۱)، فرهنگ سخنوران (۶۴)، فوائد الرضویه (۴۲۵ -۴۱۸)، القبسات (مقدمه)، عالم آرای عباسی (۱۴۷ -۱۴۶/ ۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۹۷ - ۲۹۶)، لغت نامه (ذیل/ داماد)، معجم المؤلفین (۹۳/ ۹).

نجم الدوله، عبدالغفار

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فرزند ملا علی محمدبن محمد حسین اصفهانی.

ادیب فاضل ریاضی دان معروف، از مفاخر علمی و ادبی ایران، و به خصوص در ریاضیات، شهرت و عنوان داشته، و سال‌ها در مدرسه‌ی دارالفنون تدریس می‌نموده.

در ذی قعده سال ۱۲۵۹ متولد، و در ۱۴ جمادی‌الاولی سال ۱۳۲۶ وفات یافته، در طهران مدفون گردید.

کتب و رسائل زیادی نوشته و عموما به طبع رسیده، از آن جمله است: ۱ – آسمان، در هیئت [استدلالی جدید] ۲ – اصول علم جغرافیا ۳ – اصول هندسه ۴ – بدایهٔ الجبر ۵ – بدایهٔ الحساب ۶ – بدایهٔ النجوم ۷ – بدایهٔ الهندسه ۸ – تطبیقیه، در تطبیق سال‌های قمری و شمسی و میلادی ۹ – الرحلهٔ الخوزیهٔ، در سفرنامه‌ی خوزستان ۱۰ – کفایهٔ الحساب ۱۱ – کفایهٔ الهندسه ۱۲ – المثلثات البسیطهٔ ۱۳ – مثلثات مستقیمهٔ الخطوط] ۱۴ – قانون ناصری در هیئت استدلالی]؛ و غیره.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد دوم)

نجم‌الدوله اصفهانی، عبدالغفار

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۲۶ –۱۲۵۹ / ۱۲۵۵ ق)، ریاضیدان و صوفی. ملقب به نجم‌الملک و نجم‌الدوله. در اصفهان به دنیا آمد. ریاضیات قدیم را نزد پدرش آموخت و سپس ریاضیات کلاسیک را در دارالفنون تکمیل نمود و از معلمان ریاضیات عالیه آنجا شد. پس از فوت میرزا رضا نجم‌الملک، منجم‌باشی عباس میرزا نایب‌السلطنه، وی به سمت منجم‌باشی گری منصوب و ملقب به نجم‌الملک شد. وی همچنین سالها به استخراج تقویم رسمی مملکت مأمور بود. او در تهران درگذشت و در صفائیه شهر ری به خاک سپرده شد. از جمله آثارش: «اصول جغرافیا»؛ «آسمان»، در هیئت و نجوم؛ «کفایهٔالحساب»؛ «بدایهٔالهندسه»؛ رساله‌ی «تطبیقیه»، در تطبیق سالهای هجری قمری با سالهای تاریخ میلادی، «بدایهٔالجبر»؛ «بدایهٔالنجوم»؛ «مجموعه‌ی علم ایرانی»؛ «المثلثات البسیطهٔ».[۱]

عبدالغفار بن علی‌محمد از علمای ریاضی (و. تهران ۱۲۵۵ ه.ق ف.– ۱۳۲۶ ه.ق) از ریاضی‌دانهای قرن چهاردهم هجری. معلم ریاضیات دارالفنون بود. او راست: اصول جغرافیا، اصول الهندسه، کفایهٔالهندسه و کتاب‌های دیگر.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الذریعه (۳۹۹ / ۲۴ ،۷۹ / ۱۹ ،۵۸ / ۳)، ریحانه (۱۳۷ –۱۳۶ / ۶)، شرح حال رجال (۲۷۴ –۲۷۳ / ۲)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۳۵۹، ۳۰۵۹، ۲۹۲۵، ۲۸۷۸، ۲۶۴۶، ۲۶۴۵، ۲۶۱۵، ۲۴۱۰، ۲۳۳۵، ۱۹۹۴ / ۲ ،۱۲۰۷– ۱۲۰۶، ۱۰۱۵، ۹۱۰ ، ۴۶۷ ،۲۷۲، ۲۶۸، ۲۴۷ ،۲۱۰ ،۱۵۷ / ۱)، لغت‌نامه (ذیل / نجم‌الدوله)، المآثر والآثار (۱۹۲ –۱۹۱)، مکارم‌الآثار (۱۶۰۰ –۱۵۹۹ / ۵)، مؤلفین کتب چاپی (۸۹۴ –۸۹۱/ ۳).

نراقی، احمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۴۵ / ۱۲۴۴ –۱۱۸۶ / ۱۱۸۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، محدث، رجالی، منجم، ریاضیدان، مدرس، ادیب و شاعر، متخلص به صفایی. جامع معقول و منقول بود. در نراق، از توابع کاشان، به دنیا آمد. مقدمات را در نزد پدرش و شاگردان پدرش فراگرفت. سپس به همراه پدر به عراق رفت و در نجف از محضر سید مهدی بحرالعلوم و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء و در کربلا از محضر میرزا مهدی شهرستانی و آقا محمدباقر بهبهانی استفاده نمود تا به مرتبه‌ی اجتهاد رسید و خود به بحث و تدریس پرداخت. سپس به نراق کاشان بازگشت و عهده‌دار ریاست و مرجعیت دینی شد. وی از پدرش و سید بحرالعلوم و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء و به واسطه‌ی

پدرش از ملا محمدباقر مجلسی روایت نموده است. شیخ مرتضی انصاری و سید محمد شفیع جاپلقی و بسیاری دیگر از بزرگان از شاگردان وی بودند. در نراق به بیماری و با درگذشت، پیکرش به نجف منتقل و در صحن علوی به خاک سپرده شد. از آثارش: «مناهج الوصول الی علم الاصول» یا «مناهج الاحکام»، «مساند الشیعهٔ فی احکام الشریعهٔ»، در فقه؛ «وسیلهٔ النجاهٔ»؛ «مفتاح الاصول و مصباح الوصول»؛ «معراج السعادهٔ»، در اخلاق به فارسی، «مفتاح الاحکام»، در اصول فقه، «تنقیح الفصول»، در شرح «تجرید الاصول» پدرش، ملا مهدی نراقی؛ «اساس الاحکام»؛ «اسرار الحج»؛ «عوائد الایام»، در قواعد اصولی و فقهی، به فارسی؛ «الخزائن»، به سبک «کشکول»، در تتمیم کتاب «مشکلات العلوم» پدرش، به فارسی، «سیف الامهٔ و برهان الملهٔ»، در رد پادری نصرانی، به فارسی، رساله‌ی «منجزات المریض»؛ مثنوی «طاقدیس»؛ «دیوان» شعر.[۱]

حاجی ملا احمد ابن حاج ملا مهدی معروف به نراقی (ف. ۱۲۴۵ ه.ق) از فقهای بزرگ قرن سیزدهم هجری است. علاوه بر مقام فقاهت اشعار عرفانی فراوان سروده است و در شعر صفاتی تخلص می‌کرد. او را تألیفات متعددی است از آن جمله: ۱- اجتماع الامر والنهی. ۲- اساس الاحکام در اصول فقه. ۳- اسرارالحج. ۴- حجیهٔ المظنهٔ. ۵- خزائن. ۶- دیوان شعر فارسی. ۷- سیف‌الامهٔ ۸- شرح تجریدالاصول. ۹- طاقدیس شامل مثنویات او. ۱۰- عین‌الاصول. ۱۱- معراج‌السعاده. ۱۲- مفتاح‌الاحکام. ۱۳- مناهج‌الوصول. وی در وبای عام در قریه‌ی نراق درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۴۵ / ۱)، اعیان‌الشیعه (۱۸۴ -۱۸۳ / ۳)، ایضاح المکنون (۵۶۳، ۵۲۳، ۴۷۸، ۱۳۰، ۲ /۳۵، ۱ /۳۳۱)، حدیقهٔالشعراء (۱۰۳۱ -۱۰۲۷ / ۲) الذریعه (۱۷۸ -۱۷۷، ۸۵/ ۲۵، ۱۶/ ۲۳، ۳۵۰، ۳۴۱- ۳۴۰/ ۲۲، ۳۱۷، ۳۱۵، ۲۳۰، ۲۲۹- ۱۵، ۱۴- /۲۱، ۱۴۰/ ۱۷، ۳۶۷، ۳۵۴، ۱۳۴/ ۱۵، ۱۹۵، ۱۳۸/ ۱۳، ۲۸۶/ ۱۲، ۱۲/ ۱۱، ۱۱۸۱، ۶۱۰/ ۹، ۱۵۲/ ۷، ۴۳، ۴/ ۲، ۲۶۷/ ۱)، روضات الجنات (۱۰۷ -۱۰۳ / ۱)، ریحانه (۱۶۳ -۱۶۰ / ۶)، سفینهٔالمحمود (۴۲۳ -۴۱۹ / ۲)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۱۷ -۱۱۶ / ۱۳)، فرهنگ سخنوران (۵۶۰)، فوائد الرضویه (۴۱)، قصص العلماء (۱۳۲ -۱۲۹)، مجمع‌الفصحا (۷۰۵ -۷۰۰/ ۵)، معجم رجال الفکر والادب فی النجف (۱۲۸۸ -۱۲۸۷/ ۳)، معجم‌المؤلفین (۱۶۳ -۱۶۲/ ۲)، مکارم‌الآثار (۱۲۴۲ -۱۲۳۵/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۴۸۴ - ۴۸۱/ ۱)، نگارستان دارا (۱۰۶ -۱۰۴)، هدیهٔالاحباب (۱۸۰)، هدیهٔالعارفین (۱۸۶ -۱۸۵/ ۱).

نراقی، مهدی

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۰۹ -۱۱۲۸ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی، محدث، متکلم، حکیم و ریاضیدان. موصوف به خاتم المجتهدین. جامع علوم معقول و منقول و در حساب، هندسه، ریاضی، هیئت و علوم ادبی متبحر بود. در نراق کاشان به دنیا آمد. سپس برای تحصیل به اصفهان رفت و از محضر ملا اسماعیل خواجویی و ملا محمدمهدی هرندی و شیخ محمد کاشانی و میرزا نصیر استفاده نمود و آنگاه برای ادامه تحصیل رهسپار عتبات گشت و در کربلا و نجف نزد بزرگان فقه و اصول و علوم نقلی از قبیل: وحید بهبهانی و شیخ یوسف بحرانی و شیخ مهدی فتونی عاملی به تکمیل معلومات خویش پرداخت و از وحید بهبهانی و شیخ یوسف بحرانی و سید مهدی بحرالعلوم و سید محمدمهدی شهرستانی و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء و ملا محمد اسماعیل مازندرانی روایت نمود. پس از فراغت از تحصیل به ایران مراجعت کرد و در کاشان سکنی گزید. با حضور او در کاشان علم و دانش در این شهر رونقی تازه پیدا کرد. فرزندش، ملا احمد نراقی، و حاج محمد ابراهیم کرباسی و محمد طاهرآبادی و سید محمدباقر حجت‌الاسلام شفتی اصفهانی و

مجذوب علیشاه و میرزا بابا حبیب‌اللّه حسینی نطنزی از شاگردان او بودند. در اواخر عمر به نجف رفت و در آنجا به تدریس و بحث و تألیف مشغول شد و در همان جا درگذشت و در حرم مطهر به خاک سپرده شد. از آثارش: «کنزالرموز»، «انیس الموحدین»؛ «انیس المجتهدین»؛ «توضیح الاشکال»، در شرح «تحریر اقلیدس»؛ «معتمد الشیعة فی احکام الشریعة»؛ «لوامع الاحکام فی فقه شریعة الاسلام»؛ «التحفة الرضویة فی المسائل الدینیة»؛ «التجرید» یا «تجرید الاصول»، در اصول فقه؛ «انیس التجار» یا «انیس التاجرین»، در مسائل تجارت؛ «نخبة البیان»، در استعاره و تشبیه؛ «مشکلات العلوم» یا «تفصیل المشکلات من العلوم» به سبک «کشکول»؛ «جامع السعادات فی موجبات النجاة»، در اخلاق؛ رساله‌ای در «عبادات»؛ «مناسک الحج»؛ «کتاب الحساب»؛ «جامع الافکار و ناقد الانظار»، در اثبات واجب‌الوجود و صفات سلبیه و ثبوتیه؛ «محرق القلوب»، در مصائب اهل‌بیت (ع).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۵۷/ ۸)، اعیان‌الشیعه (۱۶۷، ۱۴۳/ ۱۰)، ایضاح المکنون (۵۰۸، ۴۴۳، ۴۱۳/ ۲، ۳۵۳، ۳۱۱، ۲۴۹، ۲۲۷، ۱۴۸/ ۱)، خاتمه‌ی مستدرک الوسائل (۱۰۶/ ۲)، الذریعه (۹۴ -۹۳/ ۲۴، ۲۷۴/ ۲۲، ۲۱۳، ۶۷ -۶۶/ ۲۱، ۱۴۹/ ۲۰، ۳۵۹، ۳۵۸- ۳۴۹، ۳۴۵، ۱۵۷، ۱۲۱/ ۱۸، ۷۵ -۷۴/ ۱۷، ۳۰۲/ ۱۵، ۳۳۵/ ۱۳، ۱۰۳، ۳۲/ ۱۱، ۷/ ۷، ۴۳۶، ۳۵۱، ۳۵۰/ ۳، ۵۹ -۵۸، ۴۲ -۴۱/ ۵، ۴۶۷ -۴۶۶، ۴۶۵ -۴۶۴، ۴۵۳/ ۲)، روضات‌الجنات (۱۹۲ -۱۸۹/ ۷)، ریحانه (۱۶۵ -۱۶۴/ ۶)، شرح حال رجال و مشاهیر نامی (۴۱۳ -۴۰۹)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۱۶/ ۱۳)، طرائق‌الحقائق (۲۵۸، ۲۵۴/ ۳)، قصص العلماء (۱۳۳/ ۱۳۲)، المآثر والآثار (۱۶۶)، معجم رجال الفکر والادب فی النجف (۱۲۸۷ -۱۲۸۶/ ۳)، معجم‌المؤلفین (۵۷/ ۱۲)، مکارم‌الآثار (۳۶۴ -۳۶۰/ ۲)، مؤلفین کتاب چاپی (۳۶۳ - ۳۶۰/ ۶)، هدیة‌الاحباب (۱۸۱ -۱۸۰)، هدیة‌العارفین (۳۵۲/ ۲).

نسوی، ابوالحسن علی

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۴۹۳ -۳۹۳ ق)، ریاضیدان. از علمای بزرگ ریاضی در عهد خود بود. در حدود ۴۲۰ ق کتابی در علم حساب به فارسی نوشت و همان کتاب را به نام «المغنی فی الحساب الهندی»، به عربی ترجمه کرد. از دیگر آثارش: کتاب «الاشباع»، در شرح قضیه‌ی منلاوس. مؤلف «تاریخ نظم و نثر» وی را شگرد ابوعلی سینا و استاد شهمردان بن ابی‌الخیر می‌داند که در شهر ری به دنیا آمده و در دربار آل‌بویه به خدمت پرداخته و جز دو اثر نام برده آثاری همچون: «الزیج الفاخر»، «کتاب مرتضوی» یا اختصار «صور الکواکب» ابوحسین عبدالرحمان بن عمر صوفی، «کتاب تجرید فی اصول الهندسه»، «رسالة فی المدخل الی علم المنطق»، «مقالة فی عمل دائرة نسبتها الی دائرة مفروضة»، تفسیر «المأخوذات فی اصول الهندسة»، «رساله در استخراج ضمیر»، «سلاح‌نامه‌ی علایی» و «بازنامه» به فارسی را برای نسوی نام برده است.[۱]

ابوالحسن علی بن احمد (و. ۳۹۳ ه.ق- ف. ۴۹۳ ه.ق) از دانشمندان و مؤلفان بزرگ قرن پنجم و از معاصران ابوریحان بیرونی و ابن‌سینا است. مولد او شهر ری بود. نزدیک به صد سال زندگی کرد. از فلسفه و علم فلک، هندسه، حساب، پزشکی جانوران مطلع بود و از نخستین دسته مردمی است که تعلیمات شیخ‌الرئیس را در خراسان و عراق منتشر کرده‌اند. کتاب «التجرید فی اصول الهندسه» را در تاریخ ۵۵۷ ه.ق نوشته است. از شاگردان معروف و مبرز وی شهمردان (ه.م) پسر ابوالخیر رازی است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۷/ ۱)، تاریخ نظم و نثر (۷۱ -۷۰)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۸۴)، سرآمدان

فرهنگ (۶۵/ ۱)، کشف‌الظنون (۱۹۲۶)، لغت‌نامه (ذیل/ علی نسوی).

نصیرا

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

از اهالی قزوین بوده، در اصفهان خدمت علامه آقا حسین خوانساری، و مولی محمد مؤمن تبریزی، و درویش طفیل یزدی تحصیل نموده، در حساب و معما و لغز، صاحب ربط بوده. در ۱۰۷۹ وفات یافته است.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد دوم)

نظام الدوله، علی محمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

در ۱۲۲۲ در ایران متولّد، و در اصفهان و طهران تحصیل علوم نموده، در سال ۱۲۴۷ به اتفّاق پدر به نجف اشرف مهاجرت نموده، و به تکمیل علوم و تهذیب نفس و تألیف و تصنیف پرداخته، در فقه و اصول و حدیث و رجال و علوم ادبی و ریاضیّات مهارت داشته، قریب ۱۸ مجلّد کتاب تألیف نموده که از آن جمله است: ۱- البرهان ۲- تقریرات ۳- دیوان شعر، به عربی و فارسی ۴- رسال در اصول فقه ۵- رسال در شبهه محصوره و آب مضاف، به طبع رسیده ۶- رساله در امامت ۷- سلافهٔ الوزراء، در معنی ولایت به طریق اهل تصوّف و عرفان، به نظم و نثر، مطبوع ضمن فوائد البهائیهٔ ۸- شهاب الثاقب، در ردّ صواعق ابن حجر ۹- کشف الابهام، در فقه. ۱۰ و ۱۱ - دو کتاب در رجال ۱۲- کتابی در نحو و صرف ۱۳- کتابی در ترجمه ۱۹ نفر از بزرگان اهل سنّت، و ردّ بر آنها از کتب اهل سنّت ۱۴- معارج القدس، در حکمت و کلام و توحید و عدل ۱۵- نور الابصار؛ و غیره.

مشارالیه نزد صاحب جواهر، و ملاّ- مقصود علی غروی، و میرزا حسن بن ملاّ-علی نوری و جمعی دیگر از بزرگان تحصیل علوم و دانش نموده، و از حاج ملاّ احمد نراقی اجازه روایت و اجتهاد داشته است

(تاریخ اجازه مربوط به زمانی است که حاکم کاشان بوده است)

سرانجام در ۸ ذی حجّه سال ۱۲۷۶ در نجف وفات یافته، در مدرسه صدر مدفون گردید.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

نظامی قهستانی، فصیح‌الدین محمد

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۱۹ ق)، ریاضیدان و شاعر. از مقربان سلطان حسین بایقرا (۹۱۱ -۸۷۳ ق) و امیر علیشیر نوایی (۹۰۶ -۸۴۴ ق) بود. در علوم معقول و منقول تبحر داشت و در فن ریاضی و حکمت سرآمد عصر خود بود. او با مولانا جلال‌الدین محمد واعظ و مولانا عبدالعلی

بیرجندی معاصر بود. وی مدرس مدرسه‌ی اخلاصیه، مدرسه‌ی بدیعیه و مدرسه‌ی غیاثیه بود. فصیح‌الدین در ۹۱۷ ق به بلخ مسافرت کرد و در آنجا به مدت چند سال در مصاحبت امیر صدرالدین، یونس، که دامادش بود، به سر برد. مؤلف «الذریعه» می گوید شاید او همان فصیح دشت بیاضی هروی باشد. از آثار وی: شرح بر «چغمینی»؛ حاشیه‌ی «الهدایة»؛ حاشیه‌ی «التذکرة»؛ شرح «الاربعین» نووی؛ شرح «العوامل»؛ حاشیه‌ی «المختصر».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۶۹)، حبیب‌السیر (۳۵۳ -۳۵۲/ ۴)، الذریعه (۱۲۰۷ / ۹)، فرهنگ سخنوران (۹۴۳)، هفت اقلیم (۳۲۷ -۳۲۶/ ۲).

نهاوندی، محمدجواد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۴/ ۱۳۳۳ -۱۲۷۶ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی، ریاضیدان و منجم. ملقب به جهان‌بخش. در نهاوند به دنیا آمد و در این شهر نشو و نما یافت. ریاضیات را نزد ملا عبدالرحیم نهاوندی فراگرفت. در ۱۲۹۶ ق به تهران آمد و در فقه و اصول از محضر میرزا محمدحسن آشتیانی و دیگر علما استفاده نمود. وی در استخراج تقویم و تعیین مواقع اذان و غروب ایام طبق محاسبات نجومی متبحر بود. از وی تصانیفی در علم اعداد، جفر، نجوم و زیج و دیگر علوم به جای مانده است. از آثار او: «قبلة البلدان لاهداء الاخوان» در شناخت قبله؛ مقاله‌ای در «خط نصف النهار».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۴۴/ ۱۷)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۴ /۳۱۸)، معجم‌المؤلفین (۱۶۶/ ۹).

نیریزی، ابوالعباس فضل

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۳۱۰ ق)، منجم و ریاضیدان. او یکی از ریاضیدانان و منجمان بزرگ دوره‌ی خود به حساب می‌آید. اهل نیریز فارس بود. او در علم هیئت و نجوم مهارت بسیاری داشت. مترجمان لاتینی او را اناریتیوس می نامیدند. نیریزی با معتضد بالله، خلیفه‌ی عباسی، معاصر بود و برخی از تألیفات خود را به نام او یا وزرای او نوشته است. وی از نخستین کسانی است که اصطلاح ظل معکوس را، که معادل تانژانت است، به عنوان یک خط مثلثاتی مستقل به کار برده است. ثار نیریزی همواره مورد مراجعه و اعتماد ریاضیدانان و منجمان بزرگی چون ابوریحان بیرونی، حکیم عمر خیام و خواجه نصیرالدین طوسی بوده است. وی تفسیری بر «مجسطی» بطلمیوس نوشته که بهترین تفسیر آن کتاب دانسته شده است، به طوری که گاهی او را به طور مطلق شارح «مجسطی» خوانده‌اند. از دیگر آثارش: شرح «اصول اقلیدس»، که در واقع شرح بر ترجمه‌ی حجاج بن یوسف از این کتاب است؛ «الزیج الکبیر»؛ «الزیج الصغیر»؛ رساله‌ای در «احداث الجو»، که به نام معتضد تألیف کرده است؛ رساله‌ی «سمت القبله».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۵/ ۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۵۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۶۳، ۲۷۸، ۲۱۸)، چهار مقاله (۸۸)، دایرۀالمعارف فارسی (۳۰۹۶/ ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۵۱۶ -۵۱۳)، الفهرست ابن الندیم، ترجمه (۵۰۰، ۴۸۲، ۴۷۹)، لغت‌نامه (ذیل/ نیریزی).

واله اصفهانی، محمدکاظم

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۱۲۲۹ -۱۱۵۲ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به واله. در اصفهان به دنیا آمد. در جوانی برای تکمیل تحصیلات به عراق رفت و پس از بازگشت به اصفهان، حجره‌ای برای خود ترتیب داد و بعد از ساخته شدن تکیه‌ی والهیه به دستور حاج محمد حسین خان نظام‌الدوله، به آنجا نقل مکان کرد و تا پایان عمر همان جا زیست. واله از مشاهیر ادبا و شعرا و خوشنویسان خط تعلیق بود که از فنون عربی و ادبی و حکمت و عرفان نیز بهره‌ی کافی داشت. وی در ایام پیری، زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار را درک کرد و نزد او و رجال دولت آن زمان صاحب شهرت و حرمت بود. بیانی در «احوال و آثار خوشنویسان» آورده است": محمدکاظم واله نستعلیق را نیز خوش و استادانه می‌نوشت ".اثر مهم وی که هم‌اکنون در میان سنگ نوشته‌ها بی‌نظیر است، سنگ مزار آرامگاه او در تخت فولاد اصفهان می‌باشد که به دست خود نوشته و حرکات و استواری خط او را نشان می‌دهد. گویند پس از مرگ واله دیگر قطعات خط تعلیق دیده نشده است و به تعبیر فضائلی در «اطلس خط"»: خط تعلیق در اصفهان به دست واله بر سنگ مزارش نقش بست و برای همیشه بر خاک واله نشست ".از آثارش: «دیوان» شعر. از آثار خطی وی: یک نسخه شش دفتر «مثنوی» مولانا، متن به قلم نستعلیق کتابت خوش و عنوانها به قلم رقاع کتابت عالی، با رقم: «انا العبد محمدکاظم الواله الاصفهانی»؛ یک نسخه «کلیات» سعدی، به قلم کتابت عالی که بر دیباچه‌ی آن چنین آمده است: «... در این عهد که عهد کاتب کتاب محمدکاظم متخلص به واله اصفهانی است...»؛ پنج قطعه به قلم دو دانگ خوش، با رقم: «مشقه... محمدکاظم الواله الاصفهانی فی ۱۲۰۴ فی دارالسلطنه اصفهان» و «محمدکاظم الواله الاصفهانی فی ۱۲۲۵».[۱]

محمدکاظم واله‌ی اصفهانی یکی از هنرمندان و گویندگان اوایل عصر فتحعلی‌شاه می‌باشد که شهرتی پیدا کرد. از اعاظم و مشاهیر اصفهان بود، خط خوبی داشت و در علم ریاضی ماهر بود. سرجان‌ملکم سفیر کبیر انگلیس و مؤلف تاریخ ایران در یادداشتهای خود در باب ایران از واله‌ی اصفهانی به عنوان استاد و شاعر، حکیم و فرد کنجکاو و در باب مسائل سیاسی نام می‌برد. واله در ۱۲۹۹ ه.ق درگذشت و در تکیه‌ی والهیه (Valehiyya) که در اصفهان معروف است مدفون گردید.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

منابع زندگینامه :[۱] احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۷۵ -۱۲۷۳/ ۴، ۸۲۴ -۸۲۳/ ۳)، اطلس خط (۴۱۱ -۴۱۰)، تاریخ اصفهان (۱۲۵)، تذکرۀالقبور (۴۶۵)، حدیقۀالشعراء (۱۹۶۶ -۱۹۶۲/ ۳)، الذریعه (۱۲۵۵/ ۹)، ریحانه (۳۰۲ -۳۰۱/ ۶)، سفینۀالمحمود (۲۲۳ -۲۱۱/ ۱)، شرح حال رجال (۲۵۸ / ۵)، فرهنگ سخنوران (۹۷۲)، گلزار جاویدان (۱۶۸۸ -۱۶۸۷ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ واله)، مجمع‌الفصحا (۱۱۵۶ -۱۱۵۵/ ۶)، مصطبه‌ی خراب (۲۱۲ -۲۱۰)، مکارم‌الآثار (۸۷۶ -۸۷۴/ ۳)، مؤلفین کتب چاپی (۴۶/ ۵)، نگارستان دارا (۲۷۷ -۲۷۵)، یادگار (س ۳، ش ۹، ص ۲۶ -۲۳).

هروی، ابوالفضل احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ح ۳۲۰- وف ۳۹۰ -۳۸۰ ق)، ریاضیدان و منجم. در هرات به دنیا آمد. چندی در ری و جرجان زیست. از ریاضیدانان و منجمان ماهر عصر خود و معاصر با ابوجعفر خازن و ابومحمود خجندی و رکن‌الدوله‌ی دیلمی بود. وی در ۳۴۸ ق ارتفاع خورشید را در روی رصد کرد و در ۳۷۱ ق عرض جرجان را محاسبه نمود. آثار او در ریاضیات و نجوم مورد توجه و مطالعه‌ی علمای ریاضی چون ابوریحان بیرونی و خواجه نصیر طوسی قرار می گرفت. هروی کتاب «اکر منالاوس» را، که ابوعبداللّه محمد بن عیسی ماهانی تا شکل دهم از مقاله‌ی دوم آن را تصحیح کرده بود، از نو اصلاح نمود. دو نسخه‌ی خطی از کتاب وی با عنوان «کتاب منالاوس فی الاشکال الکریهٔ مما اصلحه احمد بن ابی‌سعد الهروی» موجود است و گویند خواجه نصیرالدین طوسی در تحریر «اکر منالاوس» از این کتاب استفاده کرده است. از دیگر آثارش: «مدخل الصحابی»، در نجوم، که ابوریحان بیرونی در کتاب «تحدید نهایات الاماکن» خود از آن استفاده کرده است.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۲۲۹ -۱۲۲۸/ ۹)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۰۱ -۹۹)، لغت‌نامه (ذیل/ احمد)، یغما (س ۲۰، ش ۱، ص ۹ -۸).

هشترودی، محسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۵ -۱۲۸۶ ش)، ریاضیدان، استاد دانشگاه، نویسنده و شاعر. در تبریز به دنیا آمد. بعد از اتمام تحصیلات ابتدایی در مدارس اقدسیه و سیروس و متوسطه در دارالفنون موفق به اخذ درجه لیسانس از دانشسرای عالی گردید و تحصیلات تکمیلی بعدی وی شامل درجه لیسانس در علوم ریاضی از دانشکده سور بن (علوم پاریس) و درجه دکترای دولتی در علوم از دانشگاه پاریس بود. وی سالها در دانشگاه تهران و دانشسرای عالی و دانشکده علوم سمت استادی داشت و علاوه بر آن مشاغلی چون ریاست فرهنگ تهران، ریاست دانشگاه تبریز، ریاست جامعه‌ی لیسانسیه‌های دانشسرای عالی، ریاست انجمن نویسندگان ایران و یک دوره ریاست دانشکده‌ی علوم را نیز عهده‌دار بود. دکتر هشترودی صرفا استاد ریاضیات نبود و علاوه بر آن فیلسوف نیز بود و با اکثر علوم و هنرها آشنایی کافی داشت. زبان انگلیسی، عربی، ترکی استانبولی و روسی را می‌دانست و در زبان فرانسه استاد بود. وی ضمن شرکت در کنگره‌های بین‌المللی مختلف و سخنرانی‌های متعدد در دانشگاه‌های معتبر، تألیفات و تحقیقات متعددی در زمینه علوم ریاضی داشت. تعداد این تحقیقات به نوزده می‌رسد که از آن جمله: هندسه، هندسه فضایی، معادلات دیفرانسیل، نظریه اعداد، آنالیز، مکانیک و جبر می‌باشد. وی بر اثر سکته‌ی قلبی در تهران درگذشت. از آثار وی: «سیر اندیشه‌ی بشر»؛ «التصاقهای ناهنجار»؛ «دانش و هنر»؛ «سایه‌ها»، شعر؛ «مسئله ملیت»؛ «نظریه‌ی اعداد»؛ «تمرینهای ریاضیات مقدماتی، هندسه‌ی دوایر در صفحه».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ برگزیدگان (۴۰۶ -۴۰۴)، تمرینهای ریاضیات مقدماتی (مقدمه)، دایرهٔالمعارف فارسی (۳۲۷۰/ ۲)، روز شمار تاریخ (۳۱۱/ ۲)، زندگینامه‌ی و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم پروفسور محسن هشترودی، شخصیتهای نامی (۵۲۱ -۵۱۹)،

فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۰۱۰ ۲۰۰۳، ۱۹۳۰/ ۲ ،۱۳۵۳، ۳۱۴/ ۱)، کلک (س ۷، ش ۷۹ -۷۶، ص ۷۵۷، ۷۵۱)، مؤلفین کتب چاپی (۲۴۶ -۲۴۵/ ۵).

یاسایی میبدی، هدایت

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر هدایت یاسایی میبدی متولد سال۱۳۱۸ ه.ش دارای مدرک دکترای آمار ریاضی از دانشگاه جرج واشنگتن در سال ۱۳۵۰و عضو هئیت علمی دانشکده ی ریاضی دانشگاه صنعتی شریف با مرتبه ی علمی دانشیاری می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار وریاضی

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر هدایت یاسایی میبدی دارای کارشناسی ریاض از دانشگاه تربیت معلم تهران در سال ۱۳۴۱ ،کارشناسی آمار و ریاضی از دانشگاه جرج واشنگتن در سال ۱۳۴۴،کارشناسی آمار ریاضی از دانشاه جرج واشنگتن در سال ۱۳۴۵ ،کارشناسی ارشد فلسفه از دانشگاه جرج واشنگتن در سال ۱۳۵۰ و دکتری آمار ریاضی از دانشگاه جرج واشنگتن در سال ۱۳۵۰ است.

وقایع میانسالی : دکتر هدایت یاسایی میبدی پس از کسب دکتری در رشته آمار ریاضی به عضویت دانشکده علوم دانشگاه صنعتی شریف در آمد.وی هم کنون با رتیه علمی دانشیاری مشغول به خدمت است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : دکتر هدایت یاسایی میبدی استاد یار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۴ و دانشیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۵۴ تا کنون است.

فعالیتهای آموزشی : دکتر هدایت یاسایی میبدی به تدریس دروس : آمار ،احتمال و کاربرد آن ،محاسبات آماری ،آمار و احتمال وآمار ریاضی در دانشگاه صنعتی شریف مشغول است.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی: تدریس دروس آمار، احتمال و کاربرد آن، محاسبات آماری، آمار و احتمال، آمار ریاضی در دانشگاه صنعتی شریف. تألیفات تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۶ تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:- زمینه علمی تألیفات: احتمال و کاربرد آن، محاسبات آماری، آمار و احتمال، کاربرد ریاضیات در فیزیک. مقالات تعداد مقالات بزبان فارسی:-، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۶ زمینه علمی مقالات: راجع به توزیع دیریکله و توزیع لاجیت، تابع مفسر توزیع دیریکله، برآورد کردن پارامترهای جدول توافقی با مدل استقلال، برآورد کردن پارامترهای جدول توافقی با مدل لاجیت، مقایسه توزیعات آماری در جدول توافقی با نمونه کم. چگونگی عرضه آثار : دکتر هدایت یاسایی میبدی دارای ۶ تایف به زبان فارسی و بیش از ۶ مقاله به زبان خارجی در زمینه راجع به توزیع دیریکله و توزیع لاجیت،تابع مفسر توزیع دریکله ،برآمرده کردن پارامتر های جدول توافقی با مدل استقلال ،برآورده کردن پارامتر های جدول توافقی با مدل لاجیت و مقایسه توزیعات آماری در جدول توافقی با نمونه کم دارد. آثار :

۱ آمار و احتمال

ویژگی اثر : تالیف

۲ احتمال کاربرد آن

ویژ گی اثر : تالیف

۳ کاربرد ریاضیات در فیزیک

ویژ گی اثر : تالیف

۴ محاسبات آماری

ویژ گی اثر : تالیف

زیست شناسی

بهزاد، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر محمود بهزاد سال ۱۲۹۲ در رشت دیده به جهان گشود و در عصر روز پنجشنبه ۸ شهریور ۱۳۸۶ در سن ۹۴ سالگی درگذشت. پدرش جواهرساز بود. چون جواهرات را به سبک فرنگی می ساخت، او را مشهدی علی فرنگی ساز خطاب می کردند. تحصیلات دوره ابتدایی و متوسطه را در رشت گذراند و جزء اولین دیپلمه‌های گیلان بود. سپس به دانشسرای عالی راه یافت و در سال۱۳۱۴ در رشته علوم طبیعی و تربیتی فارغ التحصیل شد. پس از اتمام خدمت نظام وظیفه رهسپار کرمانشاه شد و به مدت ۵ سال در آن استان ماند و سپس به رشت مراجعت کرد. به دلیل آشنایی کامل با زبان فرانسوی و مطالعات مداوم، کتاب «داروین چه می گوید؟» را به سال ۱۳۲۲ تالیف و کتاب «راز وراثت» اثر ژان روستان را در سال ۱۳۲۳ ترجمه کرد.

تحصیلات و فعالیت های علمی:

در سال ۱۳۲۴ با توجه به علاقه زیادی که به زیست شیمی داشت، به موازات تدریس در دبیرستان البرز تهران در دانشکده داروسازی ثبت نام کرد و در سال ۱۳۲۸ با اخذ مدرک دکترای داروسازی، فعالیت خود را در تهیه کتاب های درسی و کمی درسی متمرکز ساخت. استاد به سه زبان فرانسه، انگلیسی و آلمانی آشنایی دارد. در سال ۱۳۳۹ با ترجمه کتاب «سرگذشت زمین» تالیف جورج گاموف وی برنده جایزه سلطنتی شد. ترجمه کتاب «روانشناسی فیزیولوژیک» که در سال ۱۳۴۸ انتشار یافت، موجب شد برای تدریس روانشناسی فیزیولوژیک به دانشگاه تهران دعوت شود. از آن پس در دانشگاه تهران، دانشسرای عالی و مدرسه عالی دختران به تدریس زیست شناسی و روانشناسی فیزیولوژیک پرداخت. وی از سال ۱۳۳۹ به مدت ۱۵ سال در دبیرستان رازی علوم طبیعی را به زبان فرانسوی تدریس کرد.

در سال ۱۳۴۱ مامور تاسیس سازمان کتاب های درسی شد و مدت دو سال ریاست این سازمان را به عهده داشت. خدمات درخشان او در سازمان کتاب های درسی فراموش نشدنی است؛ با تلاش او همه کتاب های درسی ایران (از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه) تدوین و تالیف شد و با رسم الخط واحدی به چاپ رسید. در سال ۱۳۶۰ به زادگاه خود بازگشت و همکاری خود را با انجمن داروسازان گیلان آغاز کرد و با بیش از ۶۰ سال تدریس در زمینه‌های مختلف زیست شناسی، فیزیولوژی و ژنتیک به عنوان «پدر زیست شناسی نوین ایران» معروف شد. استاد دکتر بهزاد پرکارترین نویسنده و مترجم کتاب های علمی در ایران است. تعداد تالیف ها و ترجمه های او به ۹۸ جلد کتاب می‌رسد که ۶۳ کتاب را به تنهایی و ۳۵ کتاب دیگر را به یاری همکاران دانشمند خود تالیف و ترجمه کرده است. آثار او عموماً مورد استقبال و توجه دانش پژوهان، دانشجویان و دانش آموزان قرار گرفته و برخی از

تالیف ها و ترجمه‌های وی همانند «داروینیسم و تکامل» اکنون به چاپ دهم رسیده است. اغلب آثار استاد بهزاد توسط ناشران معتبر همانند بنگاه ترجمه و نشر کتاب، شرکت سهامی کتاب های جیبی، امیرکبیر، خوارزمی، نیل، کتاب فروشی مرکزی و نیز انتشارات دانشگاه ها چاپ و منتشر شده است. علاوه بر آثاری که نام برده شد و نیز کتاب هایی که با همکاری دیگر استادان منتشر ساخته، صدها مقاله در زمینه‌های مختلف از وی به چاپ رسیده است. تا روزهای پایانی عمر نیز با همکاری انجمن داروسازان، مجلهٔ «حکمت» حاوی آخرین اطلاعات پزشکی و داروسازی را در رشت منتشر می‌کرد. دکتر بهزاد هشتم شهریور ۱۳۸۶ در رشت درگذشت.

مرگ:

دکتر بهزاد، ساعت ۴:۳۰ عصر ۸ شهریور ۱۳۸۶ به دنبال یک بیماری چندماهه که حتی در روزهای آخر نیز او را از پا نیانداخت، در منزل شخصی خود در رشت درگذشت.

تالیفات:

- بیولوژی برای همه
- آیا به راستی انسان زاده میمون است؟ (چاپ ۴)
- بدن من (چاپ ۲)
- علوم سال سوم دبستان های کشور
- علوم سال چهارم دبستان های کشور
- نکاتی چند دربارهٔ ژنتیک (چاپ ۲)
- نکاتی چند دربارهٔ فیزیولوژی عمومی
- نکاتی چند دربارهٔ فیزیولوژی اعصاب و غدد داخلی (چاپ ۲)
- نکاتی چند دربارهٔ زیست شناسی (چاپ ۲)
- نکاتی چند دربارهٔ روانشناسی فیزیولوژیک
- داروینیسم و تکامل (چاپ ۹)
- گیاه شناسی برای سال ششم طبیعی
- علم (چاپ ۴)
- روانشناسی حیوانی
- تئوری تکامل و روانشناسی (چاپ ۲)
- مغز آدمی از دیدگاه روانشناسی، جانورشناسی (در ۱۶ جلد)
- قانون جنگل
- ابعاد انسانی نوع آدمی
- بیوتکنولوژی

تالیفات با همکاری دیگران:

- علوم سال اول راهنمایی
- علوم سال دوم راهنمایی
- علوم سال سوم راهنمایی

دوره کامل علوم طبیعی برای دبیرستان ها (۱۱ جلد)

ترجمه:

- راز وراثت (چاپ ۲)
- قرن داروین (چاپ ۲)
- اسرار مغز آدمی (چاپ ۲)
- تن آدم (چاپ ۲)
- علم وراثت
- رمز تکوین
- اسرار بدن زندگی ما به چه موادی بسته است
- حیات و انرژی
- بیو گرافی پیش از تولد (چاپ ۲)
- فقط یک تریلیون
- روانشناسی فیزیولوژیک (چاپ ۲)
- جهان از چه ساخته شده است
- سرگذشت زمین (چاپ ۴)
- جهان چگونه آغاز شد
- شناخت حیات
- زندگی گیاهی - سرچشمهٔ زندگی (چاپ ۲)
- سرگذشت زیست شناسی
- زیست شناسی BSCS محدودیت های رشد (چاپ ۲)
- زمین در خطر (چاپ ۳)
- تکامل (سری طلایی)
- گیاه شناسی (سری طلایی)
- کانی های جهان (سری طلایی)
- وراثت و طبیعت آدمی
- پاولف
- آیا به راستی مردان برتر از زنان اند؟
- جهان در سراشیبی سقوط
- دانشنامهٔ عمومی (جهان جانداران)
- شور هستی زندگی نامه داروین
- راز تندرستی
- آلرژی (زیر چاپ)
- آسم (زیر چاپ)

•درس نامه پزشکی پیشگیری و پزشکی اجتماعی ویرایش ۱۴ (ترجمه و ویرایش)

•زمینه روانشناسی هیلگارد(ویرایش ۱۴)-آخرین کار ترجمه دکتر بهزاد که در اردیبهشت ۱۳۸۶ چاپ شد.

شیمی

اپکچی، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر مهدی اپکچی سال ۱۳۰۶ه.ش دارای مدرک دکترای در رشته ی بیوشیمی ازدانشگاه پاریس درسال۱۳۴۵ و عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد با مرتبه ی علمی استادی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : بیوشیمی

تحصیلات رسمی و حرفه ای : مهدی اپکچی دارای مدرک کارشناسی شیمی و کارشناسی ارشد شیمی از دانشگاه تهران و دکترای در رشته ی بیوشیمی از دانشگاه پاریس درسال۱۳۴۵ می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای شیمی ازدانشگاه پاریس در سال۱۳۴۵ ه.ش از مهمترین مقاطع علمی زندگی مهدی اپکچی می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : مهدی اپکچی ضمن تحصیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون اثرهورمونهای استروئیدی درسلوهای سترولی موش و انسان، مکانیسم کاهش دهندگی گلوکز، تری کلیسریدهای عصاره میوه نوعی درخت سرو پرداخته است.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی: بررسی اثر هورمونهای استروئیدی در سلولهای سرتولی موش و انسان، مکانیسم کاهش دهندگی گلوکز، کلسترول، تری کلیسریدهای عصاره میوه نوعی درخت سرو، تهیه اسیدسیتریک و تخلیص آن از ملاس به روش میکروبیولوژی، مکانیسم داروهای لاغرکننده بر روی موش، اثر بیولوژیکی ویتامین در بدن، نقش پروستاگلاندین‌ها و مشخصات آنها، روشهای اندازه‌گیری کلسترول در سرم خون، استاد راهنمای ۴ پایان‌نامه دکترا. تألیفات تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲ تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی: ۵ زمینه علمی تألیفات: بیوشیمی، شیمی صنعتی، شیمی مواد غذائی و اصول صنایع شیمی. مقالات تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۵ زمینه علمی مقالات: بیوشیمی و تغذیه.

وقایع میانسالی : مهدی اپکچی پس از اخذ مدرک دکترای بیوشیمی ازدانشگاه پاریس در سال۱۳۴۵ ه.ش به ایران بازگشت و به عنوان عضو هئیت علعی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد استخدام شدو و مرتبه ی علمی استادی را کسب نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مهدی اپکچی عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه فردوسی مشهد پس از طی مرحله استادیاری و سپس دانشیاری به مرحله ی علمی استادی تمام وقت پایه ی ۱۶گروه شیمی و زیست شناسی این دانشکده رسید.

فعالیتهای آموزشی : مهدی اپکچی در گروه علوم دانشگاههای فردوسی مشهدی به تدریس دروس رشته ی بیوشیمی پرداخته و استاد راهنمای ۴پایان نامه دکترا و چندین پایان نامه کارشناسی ارشد بوده است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : مهـدی ایپکچی در کنار تدریس به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون تهیه اسیدسـیتریک در تلخیص آن از ملاس به روشهای میکروبیولوژی، مکانیسم داروهای لاغر کننده برروی موش پرداخته است.

آرا و گرایشـهای خاص : مهدی ایپکچی ازجمله متخصصان رشته ی بیوشیمی می باشد که درامورى چون بیوشیمی، شیمی صنعتی، شیمی مواد مواد غذایی و اصول صنایع شیمی و بیوشیمی تغذیه دارای تخصص می باشد.

آثار :

۱ بیوشیمی صنعتی

۲ بیوشیمی و تغذیه

۳ شیمی مواد غذایی و اصول صنایع شیمی

بلورچیان تبریزی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۱۲، مرتبه علمی: استاد، رشته: شیمی، دانشکده: علوم، دانشگاه: تبریز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای دولتی و دکترای داروسازی.

مرتبه علمی:

استاد پایه ۱۸ دانشگاه تبریز، استاد نمونه سال ۱۳۷۰ و شیمیدان برجسته سال ۱۳۶۹، برنده جایزه پژوهشی جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۶۸.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

ارگانوسـیلیکونها، سـنتز پروداگهـای داروئی و ایزوسترهـای سـیلیکونه داروهـا، سـنتز مواد معطر ارگانوسـیلیکونها، سـی سـال سابقه تدریس و تحقیق در دانشگاهها، استاد راهنمای ۸ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و ۳ پایان‌نامه دکترا. ---------------------------------------

دکتر سید محمد بلورچیان درسال ۱۳۱۲ در تبریز به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در زادگاه خود، به تهران آمدو در سال ۱۳۳۸ پس از اخـذ دکتری دارو سـازی از دانشگاه تهران برای تحصـیل در دانشگاه بورد وی فرانسه عزیمت کرد و پس از بازگشت در سال ۱۳۵۱، عضو هیئت علمی دانشـگاه تبریز شد. وی رئیس مرکز پژوهش های شـیمی و مهندسی شیمی ایران و عضو بسـیاری مجـامع علمی است. دکتر بلورچیان در سال ۱۳۸۰درنخستین همایش چهرهای مانـدگار برگزیـده و معرفی شد.گروه : علوم پایهرشته : شیمیگرایش : شیمی آلیاوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : سید محمد بلورچیان در سال ۱۳۱۲ه.ش در تبریز به دنیاآمد. و سالهای کودکی و جوانی خود را در همان شـهر به تحصـیل گذراند.تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : سـید محمد بلورچیان پس از اتمام تحصـیلات مقـدماتی در زادگاه خود تبریز، به تهران آمـد و پس از ورود به دانشـگاه تهران، در سال ۱۳۳۸ دکتری داروسازی خـود را دریـافت کرد. وی سـپس به فرانسه رفت و دکـتری دولـتی خـود را بـا رتبه ممتـاز از دانشگاه بورد و در سـال ۱۳۵۱دریافت

کرد.خاطرات و وقایع تحصیل : از وقایع مهم روزگار تحصیل سید محمد بلورچیان عزیمت وی به فرانسه و تحصیل در مقطع دکتری دولتی دارو سازی دانشگاه بوردو بوده است. فعالیتهای ضمن تحصیل : سید محمد بلورچیان درحین تحصیل، به مطالعه و تحقیق در زمینه تخصصی خود(شیمی) می پرداخت.وقایع میانسالی : سید محمد بلورچیان پس از اخذ مدرک دکتری دولتی داروسازی از دانشگاه بوردوی فرانسه در سال ۱۳۵۱ به ایران بازگشت و عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز شد. مدتی نیز عضو هیات ممیزه دانشگاه، رئیس مرکز پژوهشهای شیمی و مهندسی شیمی ایران شد. و در بسیاری از مجامع کمیته ها و شورای های علمی ــ فنی و سیاستگذاری کشور شرکت می کرد. وی درسال ۱۳۸۰ به عنوان چهره ماندگار در عرصه شیمی برگزیده شد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سید محمد بلورچیان از سال ۱۳۵۱ه.ش بازگشت از فرانسه و فراغت از تحصیل، عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز شد. وی همچنین عضو هیئت ممیزه دانشگاه، رئیس مرکز پژوهشهای شیمی و مهندسی شیمی ایران، عضو انجمن شیمی و مهندسی شیمی ایران، عضو انجمن شیمی کشورهای آمریکا و فرانسه، عضو بسیاری از مجامع، کمیته ها و شوراهای علمی ــفنی و سیاستگذاری کشور و عضو پیوسته فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران بوده است.فعالیتهای آموزشی : سید محمد بلورچیان پس از فراغت از تحصیل و بازگشت از فرانسه در سال ۱۳۵۱، عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز شد . و به تدریس در گروههای شیمی و مهندسی شیمی پرداخت.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : سید محمد بلورچیان پنج روش جدید و ثبت شده را در کتب مرجع ابداع کرد و نیز نوآوریهای در زمینه روشهای تجزیه شیمیایی ابداع کرده است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : تحقیق، مطالعه و تالیف آثاری درزمینه شیمی به ویژه شیمی آلی از امور مورد علاقه دکتر سید محمد بلورچیان بوده است.آرا و گرایشهای خاص : سید محمد بلورچیان در زمینه شیمی به شیمی آلی علاقه خاص و تحقیقاتی تخصصی دارد.

آثار : ۱ ترجمه سری کتابهای شیمی آلی ویژگی اثر : دکتر سید محمد بلورچیان مجموعه سه جلدی کتابهای شیمی آلی را در سه مبحث شیمی عمومی، عوامل ساده و عوامل پیچیده ترجمه کرده است برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

جاویدان نژاد، صادق

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : صادق جاویدان نژاد دارای دکترای رشته بیوشیمی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران با درجه دانشیار می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : بیوشیمی

گرایش : دارو سازی

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : صادق جاویدان نژاد عضو هیئت علمی و دانشیار گروه بیوشیمی در دانشکده پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی تهران است.

جِلْدَکی، عزالدین ایدمر

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۳ ق)، دانشمند. وی منسوب به جلدک. از اهالی خراسان بود و در قاهره ساکن. مدتی نیز در دمشق به تحصیل پرداخت. او در آموختن علم کیمیا ولع زیادی داشت. در قاهره درگذشت. از آثارش: «کنز الاختصاص فی معرفة الخواص»؛ «البدر المنیر فی معرفة اسرار الاکسیر»؛ «مختصر»؛ «المصباح فی علم المفتاح»؛ «البرهان فی اسرار علم المیزان»؛ «التقریب فی اسار الترکیب والکیمیا»؛ «غایة السرور فی شرح تمام الشذور».[۱]

علی ابوعزالدین کیمیاگر و اکسیری معروف اسلام (ف. ۶۴۷ ه.ق.) وی تألیفاتی در فن کیمیا دارد. از آثار اوست: «المصباح فی اسرار علم المفتاح» و «نتائج الفکر فی احوال الحجر».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۵۷/۵)، اعیان الشیعه (۵۱۸ -۵۱۷ /۳)، الذریعه (۱۳/۱۶، ۶۶۴/۴، ۶۸/۳)، ریحانه (۴۱۷/۱)، کشف الظنون (۱۷۰۷، ۲۴۱، ۲۳۰)، الکنی والالقاب (۱۴۸/۲)، لغت‌نامه (ذیل/ ایدمر جلدکی)، معجم المؤلفین (۲۸/۳).

دوامی، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پرویز دوامی درسال ۱۳۲۰ در تهران متولد شد. وی دارای دکترای متالوژی از دانشگاه صنعتی شریف، استاد همان رشته در همان جا و رئیس دانشکده علوم مهندسی مواد تاسال ۱۳۵۷ بوده است. وی از سال ۱۳۶۳ه.ش رئیس مرکز پژوهشی متالوژی رازی است. وی در دومین همایش چهره های ماندگار در سال ۱۳۸۱ به عنوان چهره ماندگار معرفی و برگزیده شد.از دوامی در سال ۱۳۸۶ به عنوان برگزیده فرهنگستان علوم تجلیل به عمل آمد و نشان درجه یک دانش به ایشان اهدا شد.گروه : فنی و مهندسیرشته : مهندسی موادتحصیلات رسمی و حرفه ای : پرویز دوامی در سال ۱۳۴۴ با درجه لیسانس مهندسی متالورژی از دانشسرای عالی صنعتی تهران فارغ التحصیل شد . در سال ۱۳۵۱ دکترای خود را از دانشگاه لیدز انگلستان دریافت کرد .خاطرات و وقایع تحصیل : از وقایع مهم زمان تحصیل پرویز دوامی، کسب مدرک دکتری رشته مهندسی مواد بود که از نخستین کسانی بود که در این رشته در ایران فارغ التحصیل می شدند.فعالیتهای ضمن تحصیل : پرویز دوامی در کنار تحصیل به مطالعه، تحقیق و ترجمه ژورنالهای خارجی در زمینه تخصصی خود(مهندسی مواد) می پرداخت و دراین زمینه آثاری را منتشر کرده است.وقایع میانسالی : پرویز دوامی پس از فراغت از تحصیل در مقطع دکتری دانشگاه صنعتی شریف، در همان دانشگاه به عنوان عضو هئیت علمی استخدام شد. وی تا سال ۱۳۵۷ رئیس دانشکده علم و مهندسی مواد دانشگاه و از سال ۱۳۶۳ تا کنون رئیس مرکز پژوهشی متالوژی رازی است.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : پرویز دوامی در کنار فعالیت های آموزشی و پژوهشی خود در دانشگاه و صنایع ، مسئولیت های مدیریتی ، اجرایی و فرهنگی بسیاری را در کشور بر عهده داشته است . ریاست دانشکده مهندسی و علم مواد دانشگاه صنعتی شریف ، عضویت در هیئت تحریریه نشریه جامعه ریخته گران آمریکا ، از جمله موسسان و رئیس شورای جامعه ریخته گران این و انجمن مهندسی متالورژی ایران ، استاد مدعو انستیتو تکنولوژی ماساچوست آمریکا ، مدیر مسئول نشریه های ریخته گری و مهندسی متالورژی ، سردبیر نشریه های Iranian journal material science & engineering از انتشارات مشترک دانشگاه عمل و صنعت

ایران ، انجمن مهندسین متالورژی ایران و انجمن سرامیک ایران و مجله آموزشی مهندسی ایران ، نشریه فرهنگستان علوم ایران و عضویت در هیئت تحریریه بسیاری از مجله های مهندسی در ایران در کارنامه فعالیت حرفه ای ایشان دیده می شود . وی از سال ۱۳۶۳ رئیس مرکز پژوهشهای متالوژی رازی بوده است.فعالیتهای آموزشی : پرویز دوامی پس از فراغت از تحصیل در حدود سال ۱۳۵۰ه.ش به استخدام گروه مهندسی مواد (متالوژی) در دانشگاه صنعتی شریف به عنوان عضو هیئت علمی استخدام شد.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : پرویز دوامی موسس جامعه ریخته گران ایران است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : پرویز دوامی علاوه بر تدریس و رسیدگی به کارهای اجرایی دانشگاه و نشریه های مذکور، عضو پیوسته فرهنگستان علوم نیز می باشد. و علاوه بر آن به تحقیق و مطالعه و انتشار آثاری در رشته مهندسی مواد می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : پرویز دوامی علاوه بر مطالعه و تحقیق، به جنبه های نو آورانه و اختراعات در زمینه رشته مهندسی متالوژی علاقمند است و دراین مورد فعالیت مهمی داشته است.جوائز و نشانها : پرویز دوامی علاوه بر دریافت چندین لوح سپاس و تقدیر بابت اختراعات و ابداعات در زمینهٔ علم مهندسی متالوژی دریافت کرده است. .از جمله نشان های عملی ایشان می توان به نشان درجه اول علمی وزارت فرهنگ ، محقق ممتاز دانشگاه صنعتی شریف ، برنده جایزه طراحی جهان QIT کانادا ، مدال طلای سازمان جهانی مالکیت معنوی سازمان ملل متحد WIPO ، جایزه دوم ابتکار در دو سال در جشنواره خوارزمی ، انتخاب و تقدیر از ایشان به عنوان چهره ماندگار ایران ، رتبه اول توسعه علمی ، دریافت لوح سپاس و تقدیر بابت اختراعات و ابداعات در زمینه علم مهندسی متالورژی ، دریافت لوح ثبت اختراع تولید نمونه های استاندارد اشاره کرد .چگونگی عرضه آثار : پرویز دوامی تاکنون ۹ مقاله در سمینارهای جهانی ۵۱ مقاله در مجلات معتبر بین المللی و بیش از ۱۶۰ مقاله علمی و صنعتی در کنفرانس ها و نشریات داخلی ارائه کرده است . وی مولف ۹ جلد کتاب و ویراستاری بسیاری از کتابهای مهندسی و استاد راهنمای بسیاری از پروژه های کارشناسی ارشد و دکترا بوده است .

آثار : ۱ چندین ابداع و اختراع در زمینهٔ مهندسی متالوژی (مهندسی مواد) برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

رئیسی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمود رئیسی از علماء مبرز و به نام معاصر شهرستان قزوین است تولدش در سال ۱۳۰۰ قمری واقع شده و اکنون نود و پنج سال از عمر مبارکش می‌گذرد و در دارالمؤمنین قزوین به خدمات دینی و امامت در مسجد جامع آنجا اشتغال دارد و روزهای جمعه برای دعای سمات به مزار کثیر البرکات جناب شاهزاده حسین قزوین آمده و با صدها نفر مردم متدین آن شهرستان پس از دعای مزبور اقامه جماعت می‌نمایند.

معظم له پس از خواندن اولیات شرح لمعه و قوانین را در خدمت مرحوم آیت‌اللّٰه آقا محمد تحصیل کرده و رسائل و مکاسب را از مرحوم آیت‌اللّٰه حاج ملا۔علی طارمی خوانده و خارج فقه و اصول را از محضر مرحوم آیت‌اللّٰه حاج ملا علی‌اکبر قزوینی که از مجتهدین بزرگ این شهرستان بودند استفاده نموده و فنون مختلف دیگر مانند خلاصهٔ الحساب شیخ‌بهائی و بیست باب ملا مظفر و هیئهٔ فارسی را نزد مرحوم حاج ملا۔علی و مارگوولیک تور فرانسه فیزیک و شیمی را نزد دکتر ابوالقاسم خان و قانونچه و شرح نفیس و شرح اسباب را نزد مرحوم حاج میرزا احمد احسن الحکماء خوانده و ضمناً تدریس مطول و شرح لمعه و قوانین را نموده و

در مسجد خویش بعد از اداء فرائض برای مردم مسائل اعتقادی و احکام شرعی و موعظه می‌نماید.

مرحوم میرزا فضل‌اللّه جد معظم له رئیس جامع معقول و منقول بوده و اهل صنعت در حق او عقیده بزرگی داشتند و می گفتند که وی دارای علم کیمیا بوده و خودش در یکی از دو بیت اشعارش به این موضوع اشاره کرده و گفته:

چه فاضل از غم ایام می‌سوخت

خداوندش ز صنعت بهرور کرد

و در بیت دیگر گفته:

تو فاضلا نرسیدی به این مقام بلند

مگر بحب علی و مگر بلعن ع م ر

جناب آقای رئیسی در علم طب نیز زحماتی کشیده و اطلاعاتی در این فن بدست آورده و درباره چشم و اجزاء آن سروده است.

کرد آفریدگار تعالی بلطف خویش

چشمت به هفت پرده و سه آب منقسم

فلس مشیمه شبکه زجاجی و پس جلیه

پس عنکبوت بیض عنبسه قرن ملتئم

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

سائح

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی بن محمد علوی خراسانی صوفی، مکنی به ابوبکر (ف. پیش از ۳۸۵ ه.ق.) وی از احفاد امام حسن (ع) بود و گویند کیمیاگری می‌دانسته و از ترس ملک همیشه از شهری به شهری دیگر می‌رفته، از اوست: الاصول، الطاهر الخفی، رسالهٔ الیتیم، کتاب الحقیر النافع، کتاب الشعر و الدم و البیض و عمل میاهما، الحجر الطاهر.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

سهرابی، مرتضی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۴، مرتبه علمی: استاد، رشته: مهندسی شیمی، دانشکده: مهندسی شیمی، دانشگاه: صنعتی امیرکبیر

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

فارغ‌التحصیل در رشته مهندسی شیمی با رتبه اول از دانشکده فنی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۷، دکترا در رشته مهندسی شیمی از انگلستان در سال ۱۳۵۱.

مرتبه علمی:

استادیار تمام وقت دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۱۳۵۱، دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۱۳۵۶ و ارتقاء به درجه استادی مهندسی شیمی در سال ۱۳۶۳.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

فرآیندهای تخمیری، تهیه مواد مختلف، برنامه‌ریزی و آینده‌نگری، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر یک پایان‌نامه دکترا و ۱۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۵

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

ترمودینامیک، مهندسی واکنشهای شیمیایی، انتقال جرم و صنایع غذا.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۴، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴۳

زمینه علمی مقالات:

مدل‌سازی، واکنشهای چند فازی، ترمودینامیک و عملیات واحد.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

شریف الاسلام، اسماعیل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۵۴ ق)، عالم دینی و طبیب و شیمیدان. عموی بزرگ آیت‌اللّه نجفی مرعشی است. وی از علمای بزرگ تهران و از شاگردان حاج میرزا حسن آشتیانی و حاج شیخ فضل‌اللّه نوری بود. در طب و شیمی و علم الحروف بسیار مهارت داشت. از آثارش: «اسرار الحروف»؛ «اصلاح المزاج»، در طب؛ «وقایه الجسد»، در طب؛ «حاشیه الفرائد».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ریحانه (۲۱۹ -۲۱۸ /۳)، معجم المؤلفین (۳۷۲/۱۳).

شریف شاهرودی، اسماعیل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهاردهم ق)، عالم دینی. وی از بزرگان و فضلاء شاهرود بود. از آثارش کتابی به نام «الحجج الرضویه» به فارسی است که آن را به نام مظفرالدین‌شاه قاجار تالیف نموده است.[۱]

اسماعیل شریف شاهرودی از فضلاء اجلاء شاهرود است دارای تألیفی بنام (الحج الرضویه) بوده فارسی که آن را بنام سلطان مظفرالدین شاه قاجار تألیف نموده است.

بر گرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] طبقات اعلام الشیعه (۱۴۸/۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۲۵۸/۵).

شیخ‌بهائی، بهاءالدین، محمد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۰۳۱/۱۰۳۰ -۹۵۳ ق)، عالم، فقیه، مفسر، محدث، متکلم، ریاضیدان، ادیب و شاعر امامی، متخلص به بهایی. معروف به شیخ‌الاسلام والمسلمین و مجدد دین در رأس قرن یازدهم. در بعلبك به دنیا آمد. در کودکی به همراه پدر، در عهد شاه طهماسب، به ایران وارد شد. وی در محضر پدر خود، شیخ حسین، شاگرد شیهد ثانی، و عبداللّه بن شهاب‌الدین یزدی و محمدباقر یزدی و ملا علی مذهب و ملا افضل و اعتمادالدین محمود کچایی به فراگیری علم مشغول شد، تا اینکه در تفسیر، فقه، اصول، ادبیات، رجال، تاریخ، حکمت، کلام، طب، ریاضیات و سایر علوم سرآمد شد. عهده‌دار منصب شیخ‌الاسلامی گشت و امور شرعی یکسره به او محول شد. سپس او از این شغل کناره گرفت و سالیانی به سیاحت شهرها پرداخت، و به هرات و اران و آذربایجان و تبریز و مصر و شام و دمشق و عراق و حلب و فلسطین و بیت‌المقدس و سرندیب و حجاز و مکه و مدینه و دیگر شهرها مسافرتها کرد، و در اثناء این سفرها گاه به مباحثات علمی- مذهبی نیز می‌پرداخت. سرانجام به ایران بازگشت و همراه شاه عباس پیاده از اصفهان به مشهد رضوی رفت. شیخ‌بهایی احادیث شیعه را از پدرش و میرداماد روایت کرده و «صحیح باری» را از استادش، محمد بن محمد بن محمد مقدسی، روایت نموده است، که مقدسی نیز به واسطه‌ی دوازده تن محدث محمد نام، پی در پی از محمد بن اسماعیل بخاری نقل کرده است. شیخ‌بهایی آنی از تعلیم و تربیت فروگذار نبود و در حوزه درس خویش شاگردانی همچون، شیخ فاضل جواد بن سعداللّه، ملا حسنعلی شوشتری، سید حسین کرکی، ملا خلیل قزوینی، محمد خلیل قاینی، میرزا رفیع‌الدین نایینی، شیخ زین‌الدین بن محمد سبط شهید ثانی، ابن ابی‌جامع، شیخ علی بحرانی، سید ماجد بحرانی، ملا محسن فیض کاشانی، ملاصدرا، محمد بن حسین ساوجی، میرزا رفیع‌الدین طباطبایی، ملا شریف‌الدین محمد رویدشتی، شیخ محمود جزایری، ابن‌خاتون، محقق سبزواری، مجلسی اول، ملا محدصالح مازندرانی تربیت کرده است. وی کتابخانه‌ی بزرگی گرد آورد که از جمله چهار هزار کتابی بود که شیخ علی منشار، پدر همسرش، از شهرهای هند به ایران آورده بود و پس از او به دخترش همسر شیخ‌بهائی، منتقل شده بود. شیخ‌بهایی در اصفهان درگذشت. جنازه او به مشهد رضوی منتقل کردند و در جوار حرم مطهر دفن کردند. در «ریحانه الادب» نود و سه اثر وی با شرح مختصر ذکر شده است. از آثار وی: «حبل المتین فی احکام احکام‌الدین»؛ «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین»، در فقه استدلالی؛ «الاربعین» یا «الاربعون حدیثا»؛ «جامع عباسی»، به فارسی، در فقه؛ «الکشکول»؛ «المخلاه»؛ «زبده الاصول» یا «الزبده»، در اصول فقه؛ «فوائد الصمدیه»، در نحو؛ «مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیله»؛ رساله «الهلالیه»؛ «اثبات الانوار الالهیه»؛ «الاثنی عشریات»؛ «اسرار البلاغه»؛ «تهذیب البیان» یا «التهذیب»، در نحو؛ حاشیه‌ی «من لا یحضره الفقیه»؛ حاشیه‌ی «خلاصه الاقوال» علامه حلی؛ حاشیه «کشاف» زمخشری؛ حاشیه «تفسیر» بیضاوی؛ «خلاصه الحساب»، در ریاضیات؛ «تشریح الافلاک»، در علم هیئت؛ «الاسطرلاب»؛ «بحر الحساب»؛ «الوجیزه»، در درایه، به نام «درایه الحدیث»؛ مثنوی‌های: «زنان و پنیر»، «شیر و شکر»، «طوطی نامه»، «نان و حلوا» یا «سوانح الحجاز»، «الزاهره».[۱]

(شیخ) محمد بن حسین عاملی (منسوب به جبل عاملی) معروف به شیخ بهائی، دانشمند بنام عهد شاه عباس بزرگ (و. بعلبک ۹۵۳ ه.ق./ ۱۵۴۶ م.- ف. اصفهان ۱۰۳۱ ه.ق./ ۱۶۲۲ م.) پدرش عزالدین حسین در سال ۹۶۶ به ایران مهاجرت کدر و بهاءالدین در ایران نشأت یافت و تألیفاتی به فارسی و عربی پرداخته که مجموع آنها به ۸۸ کتاب و رساله بالغ می‌شود، از آن جمله است:

دو مثنوی فارسی «نان و حلوا» و «شیر و شکر»، جامع عباسی (فقه)، خلاصهٔالحساب، تشریح الافلاک کتاب اربعین (بعربی)، کشکول که مجوعه‌ایست از نوادر حکایات و علوم و اخبار و امثله واشعار عربی و فارسی. وی به فارسی و عربی شعر می‌سروده. جنازه او را به مشهد انتقال و در مسجد گوهرشاد دفن کردند.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آتشکده‌ی آذر (۹۲۷ -۹۲۶ /۳)، الاعلام (۳۳۴/۶)، اعیان الشیعه (۲۳۴/۹)، تاریخ ادبیات ایران، براون (۲۷۹ - ۲۷۷ /۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۴۷ -۱۰۳۹ /۵)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۵۱۵ -۵۰۲)، تذکره‌ی روز روشن (۱۲۲ -۱۲۱)، تذکره‌ی نصرآبادی (۱۵۱ -۱۵۰)، چهارصد شاعر برگزیده‌ی پارسی گوی (۵۰۶ -۴۹۵)، دایرهٔالمعارف فارسی (۱۵۲۲/۲)، دنباله جستجو در تصوف (۲۵۹)، الذریعه (۷۷/۱۸، ۹۸۳، ۱۴۳ /۹، ۲۴۱ -۲۴۰ /۶، ۲۲۵ -۲۲۴، ۲۱۱، ۲۰۳، ۱۹۵، ۱۷۳، ۱۶۸، ۱۰۳، ۸۸، ۳۹، /۶ ۳۰۲ -۳۰۱، ۶۳ -۶۲ /۵، ۵۰۹، ۴۹۸، ۲۰۰، ۱۸۶ -۱۸۵ /۴، ۴۲۵، ۳۶ -۳۵ /۳، ۴۲/۲، ۱۱۸ -۱۱۷، ۱۱۵، ۸۵ /۱)، روضات الجنات (۸۰ -۵۴ /۷)، ریاض العارفین (۴۹ -۴۵)، ریاض العلماء (۹۷ -۸۸ /۵)، ریحانه (۳۲۰ -۳۰۱ /۳)، زندگینامه ریاضیدانان (۱۷۲ -۱۷۰)، سرآمدان فرهنگ (۲۳۲/۱)، سیری در شعر فارسی (۳۸۴ -۳۸۳)، شخصیتهای نامی (۲۷۳ -۲۷۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۸ -۸۵ /۱۱)، عالم آرای عباسی (۱۵۷ -۱۵۵ /۱)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۱۱ -۳۱۰)، فرهنگ سخنوران (۱۴۷)، فقهای نامدار شیعه (۲۲۸ -۲۰۹)، فوائد الرضویه (۵۲۱ -۵۰۲)، فلاسفه‌ی شیعه (۴۲۹ -۴۱۵)، کارنامه بزرگان (۳۲۵ -۳۲۴)، الکنی و الالقاب (۱۰۰/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۴۳۲ -۴۲۱ /۵)، مجمع الخواص (۴۱ -۴۰)، مجمع الفصحا (۱۵ -۱۲ /۴)، مطلع الشمس (۳۸۸ -۳۸۶ /۲)، معجم المؤلفین (۲۴۲/۹)، منظومه‌های فارسی (۳۵۶ -۳۵۳)، نتایج الافکار (۱۰۵ -۱۰۳)، یغما (س ۱۳، ص ۱۴۶ -۱۴۳).

قاسمی، مرتضی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهاردهم ق)، شیمیدان. در تهران از دانشسرای عالی در رشته‌ی شیمی فارغ‌التحصیل شد. سپس به فرانسه عزیمت نمود و در دانشگاه برد و به تکمیل تحصیلات پرداخت. آثار وی: «شیمی»، سال سوم متوسطه؛ «شیمی تحلیلی»؛ «شیمی صنعتی»؛ «شیمی عمومی»؛ «صنایع شمیی معدنی».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :فهرست کتابهای چاپی فارسی (۲۲۲۸، ۲۱۹۹، ۲۱۹۸، ۲۱۹۴ / ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۱۴۶ -۱۴۵/ ۶).

ماریه

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ز جمادی‌الاول ۱۲۶۲ ق، از زنان عالم. وی رساله‌ای به فارسی در علم شیمی به نام کیمیا نوشته است.[۱]
از زنان دانشمند. وی رساله‌ای فارسی به نام الکیمیا نوشته که به شماره ۲۸۹ / ۵۵ در مجموعه کتب خطی علی‌اصغر مهدوی موجود است. تاریخ تولد، وفات و یا زندگی او معلوم نیست.[۲]
برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی
منابع زندگینامه :[۱] منابع: الذریعه، ۱۹۹ / ۱۸؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۶۳۴ / ۱.
[۲] منابع: الذریعه، ۱۹۹ / ۱۸؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۶۳۴ / ۱.

ناظم، حبیب الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر حبیب اله ناظم در سال ۱۳۳۱ در شهر رضا به دنیا آمد بعد از گذراندن دوره متوسطه وارد دانشگاه شد وی دارای مدرک دکترای تخصصی بیوشیمی بالین از دانشگاه تهران است و هم اکنون عضو هیئت علمی در دانشگاه علامه طباطبایی است.

گروه : علوم پایه

رشته : بیوشیمی

گرایش : بیوشیمی بالینی

والدین و انساب : پدر وی حاج میرزا حسن ناظم و مادر محترمشان سرکار خانم فاطمه الی قی است و برادران وی دکتر سعید ناظم و دکتر احمد ناظم و دکتر ناصر ناظم همگی دارای فوق تخصص جراحی قلب ، دکتر فضل اله ناظم و دکتر منصور ناظم است.

خاطرات کودکی : دکتر ناظم از آن دوران عدم وجود وسائل تفریحی و سرگرمیهای وقت گیر در شهر رضا را عنوان میکند که همین امر باعث شده بود که او و دیگر فرزندان توانستند دروس خود را بنحو احسن فرا بگیرند و جزء شاگردان ممتاز شوند . و در حین و ادامه تحصیل تشویق برادران بزرگتر که در رشته پزشکی تحصیل میکردند بی تاثیر نبود.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : دکتر ناظم در یک خانواده مذهبی که از درآمد مالی برخوردار نبودند پرورش یافت، پدر متدین و مادر مقید به اجرای مراسم ذهبی بودند و بطور مجموع محیط خوبی برای فراگیری علم فراهم می آمد . او می گوید:« مادرم سواد نداشت ولی علاقه زیادی به قرآن داشت و من هم مشغول خواندن آن در یکی دو روز از ایام هفته بودم وقتی گوش فرامیداد و با اینکه مفهوم آن را درک نمی کرد بسیار مشوق میشد »

تحصیلات رسمی و حرفه ای : مدرک دکترای تخصصی بیوشیمی (بیوشیمی پاتولوژِی) از دانشگاه علوم پزشکی تهران

فعالیتهای ضمن تحصیل : دکتر ناظم در دوران تحصیل به امور دارویی و داروشناسی مشغو بود و همواره مصر به آن که شیمی حیاتی را بنحو احسن یاد بگیرد.

استادان و مربیان : دکتر ناظم از محضر اساتید بزرگی مانند دکتر ناصر ملک ، استاد ممتاز دانشگاه در تهران در رشته بیوشیمی استفاده کرده است

همسر و فرزندان : همسر دکتر ناظم سرکار خانم نوشین حقیقی دیپلم علوم تجربی و خانه دار میباشند و تنها فرزند وی مانیا ناظم است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : - مشاور ریاست دانشگاه پیام نور کشور و رئیس منطقه ۳ دانشگاه پیام نور - ریاست دانشگاه پیام

نور زرین شهر ۱۳۷۷ – ریاست دانشگاه پیام نور شاهین شهر – راه اندازی دانشگاه پیام نور دولت آباد – معاون آموزش دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد – مدیر گروه زیست شناسی دانشگاه پیام نور – سردبیر مجله علمی پژوهشی پیک ارز علوم – عضو کمیته برنامه ریزی شورای گسترش وزارت علوم – عضو هیئت تحریریه مجله پژوهشی پزشک آزمایشگاه

فعالیتهای آموزشی : دکتر ناظم عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی است وی تدریس در دانشکده پزشکی و پرستاری دانشگاه تهران، تدریس در دانشکده های پزشکی و داروسازی دانشگا آزاد اسلامی ، تدریس در دوره فوق لیسانس دانشکده علوم تغذیه دانشگاه شهید بهشتی ،تدریس در دانشکده بهداشت دانشگاه اصفهان و دوره فوق لیسانس در دانشگاه تربیت مدرس در کارنامه دارد.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : – ساخت مرکز پیام نور شهر رضا که قبلا بنام دانشگاه آزاد واحود شهر رضا نامیده میشد به همت و کوشش دکتر ناظم و برادرانشان و مردم آن منطقه. – ساخت دانشگاه زرین در دوران جمهوری اسلامی که به همت ایشان و و فرد نیکوکار ایجاد شد و هم اکنون فعال میباشد. – همچنین دانشگاه پیام نور شاهین شهر و دولت آباد.

جوائز و نشانها : مرد سال ۱۹۹۸ مرکز بین المللی کمریج انگلستان

آثار :

۱ بهداشت و کمکهای اولیه

۲ بیماریهای دهان و دندان

۳ پیش گیری درمان فشار خون

۴ تشخیص سرطان سینه

۵ فارموکولوژی پزشکی

ویژگی اثر : ۱۹۸۸ و ۱۹۸۴

هومن، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مدرس.

تولد: ۱۲۸۷، تهران.

درگذشت: مهر ۱۳۵۹.

محمود هومن تحصیلات ابتدایی و متوسطه را تهران انجام داد. تحصیلات عالیه و مهندسی را نیز در دانشکده‌ی صنعتی ایران و آلمان به پایان رسانید. در سال ۱۳۱۲ تدریس شیمی معدنی و اصول تجزیه‌های شیمیایی شعبه‌ی مهندسی شیمی دانشکده‌ی صنعتی دانشگاه تهران را عهده‌دار گردید. از سال ۱۳۱۵ تا ۱۳۲۲ مدیریت شعبه‌ی مهندسی شیمی و استادی اصول تجزیه‌های شیمیایی و شیمی معدنی به عهده وی واگذار شد. در سال ۱۳۲۷ برای تدریس فلسفه و تاریخ قرون اولیه اسلامی به دانشکده‌ی ادبیات دانشگاه تبریز انتقال یافت. بعدها در دانشگاه تربیت مدرس نیز به تدریس فلسفه پرداخت.

از آثار اوست: از زندگانی چه می‌دانیم؛ تاریخ فلسفه (۱۳۳۷)؛ حافظ چه می‌گوید (۱۳۱۷)؛ زیست یا زندگی (درباره فلسفه،

(۱۳۲۴).

(۱۳۵۹ –۱۲۸۷ ش)، نویسنده و استاد دانشگاه. در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در زادگاهش، تحصیلات عالیه خود را در دانشکده‌ی صنعتی ایران و آلمان ادامه داد. در ۱۳۱۲ ش به تدریس شیمی معدنی و اصول تجزیه‌های شیمیایی شعبه‌ی مهندسی شیمی دانشکده‌ی صنعتی تهران پرداخت. او همچنین مدتی مدیریت شعبه‌ی مهندسی شیمی و استادی اصول تجزیه‌های شیمیایی و شیمی عدنی را به عهده داشت. در ۱۳۲۷ ش برای تدریس فلسفه و تاریخ قرون اولیه‌ی اسلامی به دانشکده‌ی ادبیات تبریز رفت و مدتی نیز در دانشگاه تربیت معلم به تدریس فلسفه پرداخت. از آثار وی: «از زندگانی چه می‌دانیم»؛ «تاریخ فلسفه»؛ «حافظ چه می گوید»؛ «زیست یا زندگی».[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آینده (س ۶، ش ۱۲ –۹، ص ۹۳۳)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۸۷۹/ ۲ ،۱۱۴۵/ ۱)، مؤلفین کتب چاپی (۱۱۰ –۱۰۹/ ۶).

عالمان و دانشمندان

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را

آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدنـد ناگفته نمانـد رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصـد دیدار بلخی وارد این شـهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنـا به دعوت جمعی از اهـالی کابـل وارد این شـهر شـد. با آمـدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضـای تاریـک شـهر رو به روشـنایی و امیـد رفت و شـیعیان جـان تازه ای گرفتنـد زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شـهر را نوربـاران کرده بود. طنین فریـاد کوبنـده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شـهر شـنیده می شـد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شـنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سـید اسـماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سـید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مئر (سـرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشـری و مردمی بودنـد در حزب عضویت داشـتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلنـدپایی این حزب هفت نفر در امـان ماندنـد. برخی مفقودالاثر و تنی چنـد با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیـام ۱۳۲۹) دسـتگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای سـتم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مـدتی که در زنـدان به سـر برد هیـچ گونه تماسـی بـا خارج از محیط زنـدان نـداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خوانـدم و به دقت به آیـات توجه می کردم در حـدی که هر بار می خوانـدم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشـعار حماسـی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان
در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نمایند از مرز خسروی وارد سوریه گردید. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...
عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونه زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد

طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت

دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نمایند از مرز خسروی وارد سوریه گردید. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در

کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونه زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره

نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون

کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات

این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم

ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نماینـد از مرز خسـروی وارد سوریه گردیـد. پس از زیارت تربت حضـرت ((زینب علیه السـلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشـرف گردید و از ناحیه طلاب نجف اسـتقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصـیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونته زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شـرکت و فریـاد است ، امروز دیگر روز آرام نشسـتن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بنـدی به سـخنان کوچک نیست ، روز مبـارزه بـا خرافات است . روزی است که بایـد چهره واقعی اسـلام را از زیر ابرهای کـدر اوهام و خیالات فاسـده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسـان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رسانـدم ... بحمـدالله تحول شایانی را دیـدم ... حـوزه علمیه نجف تکـانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشـمند دارد. حوزه علمیه خراسـان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظـات بس حسـاس و به خاطر مانـدی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشـهد تا مرز ((اسـلام قلعه)) بـدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امیـد دیدار سـیمای پر فروغ پیشوای خود نشسـته اند ساعاتی به صـبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسـلی خاطر اسـتقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسـیر اسـتقبال وی را شسـتشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سـلب شده و تنها گزارشـی که در شـهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دسـتور داد تا در مساجد و حسینیه هـای شـهر را ببندنـد. هر چه بود بلخی مـدت زمـانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضـربه های شـکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسـیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت اسـتقبال به وجود آمـده بود و روز ورود بلخی تـا شـعاع چنـد کیلومتری جمعیت کثیری به اسـتقبال آمـده بودنـد. لحظه ها فرا رسـید ماشـین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمـل می آوردنـد. مردم از شور و شـعف در جـامع نمی گنجنـد آن روز روز حیـات تشـیع بود در همه جا سـخن از بلخی و عظمت شیعیـان بود. کوچه پس کوچه کابـل بوی گل حسـینی می داد. انواع و اقسام عکسـهای علامه به چشم می خورد. چنـد ماهی سپری نشـده بود که سید اسـماعیل کسـالت پیـدا کرد پس از مراجعت از منـاطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارسـتان ((علی آبـاد)) کابل منتقل کردنـد. ولی سـحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سـحری انـدوهناک و سـیاهی بود. آوای قرآن از منـاره هـای مساجـد بلنـد بود بعـد از اذان صـبح با پخش صـدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سـکوت شـهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و

فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این

حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نماینـد از مرز خسروی وارد سوریه گردیـد. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیة الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیة الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیة الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیة الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنکه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیة الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در

آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونته زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری

نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر

استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندك قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در - و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یك از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را

نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نماینـد از مرز خسـروی وارد سوریه گردیـد. پس از زیارت تربت حضـرت ((زینب علیه السـلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشـرف گردید و از ناحیه طلاب نجف اسـتقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامـه سـید اسـماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسـروی)) وارد سـرزمین خوشـرنگ ایران گردیـد و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سـید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شـهر خون و قیام منتشـر شد گروه گروه از طلاب ((فیضـیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیـدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جـایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردیـد. وی که تازه از حضور مرجع تبعیـدی (خمینی کبیر) آمـده بود سـخنانش جـاذبه ای خـاص داشت . دیـدار بلخی منحصـر به طلاـب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدنـد که در کوثر کلاـمش حلاـوت کلاـم و پیـام امام خمینی را می دیدنـد. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سـخنرانی و دیـدار عمومی طلاب آمـاده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشـجو گرد آمدنـد تـا از سـخنان گرم و انقلاـبی پیشوای شـیعیان افغانسـتان اسـتفاده نمایند حضـرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صـحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونته زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزاز در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاك كنم ، که خاك این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو

آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال

۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در - و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد

و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان
در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نمایند از مرز خسروی وارد سوریه گردید. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونه زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از

چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های

الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینك نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلك باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان
در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نمایند از مرز خسروی وارد سوریه گردید. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش

جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونه زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما!

بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصـی نداشـتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشـید مشـرق زمین را نمود با ورود سـید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسـلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشـهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صـغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمـان باشـد. مـدرسه عباسـقلی خـان مجمع عاشـقان و محور دلـداده گان باسـلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسـند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و اسـتاندار شـهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمـل آمـد. وی دد جمع طلاـب و سـایر مردم سـخنرانیهای زیـاد داشت از جمله به فرازهـای از آن خطـابه بسـنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصـر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعـد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصـیب من شد... باز آمدم که سـجده این خاک کنم ، که خاک این آسـتان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شـیخ طوسـیها از همین مـدارس انـد علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصـفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شـرکت و فریـاد است ، امروز دیگر روز آرام نشسـتن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بنـدی به سـخنان کوچک

نیست ، روز مبارزه بـا خرافات است . روزی است که بایـد چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کـدر اوهام و خیالات فاسـده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسـان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رسانـدم ... بحمـدالله تحول شایانی را دیـدم ... حـوزه علمیه نجف تکـانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشـمند دارد. حوزه علمیه خراسـان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظـات بس حساس و به خاطر مانـدی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشـهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بـدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امیـد دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسـته اند ساعاتی به صـبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر اسـتقبال وی را شسـتشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سـلب شده و تنها گزارشـی که در شـهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دسـتور داد تا در مساجد و حسینیه هـای شـهر را ببندنـد. هر چه بود بلخی مـدت زمـانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضـربه های شـکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت اسـتقبال به وجود آمـده بود و روز ورود بلخی تـا شـعاع چنـد کیلومتری جمعیت کثیری به اسـتقبال آمـده بودنـد. لحظه ها فرا رسـید ماشـین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمـل می آوردنـد. مردم از شور و شـعف در جـامع نمی گنجنـد آن روز روز حیـات تشیع بود در همه جا سـخن از بلخی و عظمت شیعیـان بود. کوچه پس کوچه کابـل بوی گل حسـینی می داد. انواع و اقسام عکسـهای علامه به چشم می خورد. چنـد ماهی سپری نشـده بود که سـید اسـماعیل کسـالت پیـدا کرد پس از مراجعت از منـاطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارسـتان ((علی آبـاد)) کابل منتقل کردنـد. ولی سـحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سـحری انـدوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از منـاره هـای مساجـد بلنـد بود بعـد از اذان صـبح با پخش صـدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سـکوت شـهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید سید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در – و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ – سید علی گوهر غور بندی ۳ – سید سرور لولنجی ۴ – محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ – محمد اسلم خان غزنوی ۶ –دکتر اسدالله رئوفی ۷ – محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ –عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹– خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ –محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ – محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و

بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نماینـد از مرز خسروی وارد سوریه گردیـد. پس از زیارت تربت حضـرت ((زینب علیه السـلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشـرف گردید و از ناحیه طلاب نجف اسـتقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براونته زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراغ روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

مرحوم آیهٔ الله میرسیدمسعود مغزار (ره)

مرحوم آیهٔ الله میرسیدحسین عالم

آیهٔ الله میرسیدحیدر نجفی (ره) (از شاگردان آخوند خراسانی)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد دهنه (ره) معروف به آقای کلان (از عرفای برجسته آن دیار)

مرحوم آیهٔ الله حاج میرسیدمحمد عادل (ره)

حجج الاسلام سیدحیدر نجفی دهنه (ره)

مرحوم سید اصغر امینی (ره)

مرحوم سید علی نجفی تل عاشقان

شیخ عیسی عبقری (ره)

حاج سید محمد حسن عالمی (ره) و...

این بزرگواران افرادی وابسته و عاشق مکتب اهل بیت و خادم مردم بودند که امروز پس از سالها هنوز هم مردم از کردار و رفتار نیکوی آنان یاد می کنند.

مهاجران بلخ

بلخی همراه پدرش سید محمد پس از فوت مادر خود(بی بی هاجر)آهنگ دیار خراسان کرد و زیارت خورشید مشرق زمین نمود پس از مدتها پیاده روی و برخورد هزاران خطر از مسیر بلخ ، فاریاب و هرات وارد مشهد مقدس گردید. آغازین روزهای سال ۱۳۰۷ خورشیدی بود که سید اسماعیل بلخی وارد سرزمین مقدس ((توس)) گردید در حالی که از هر طرف بوی بهار و صدای آواز ((هزار)) به گوش می رسید اسماعیل دوازدهمین بهار عمر خود را سپری می کرد. اسماعیل تا قبل از هفت سالگی قرآن را آموخته و با زبان فارسی آشنایی پیدا کرده بود. استعداد و حافظه ای عجیب داشت و از ذوق سرشار و طبع بلندی برخوردار بود از همان آغاز کودکی و سنین نوجوانی در مراسم محرم مرثیه می خواند و برای کودکان سخن از کربلا و قیام امام حسین و شجاعت یاران قافله سالار کربلا می گفت .

در حریم توس

او و برادر بزرگش سید ابراهیم پس از ورود به مشهد رضوی در مدرسه ((بالا سر))حرم حجره گرفتند و دروس حوزوی را آغاز نمودند و در اندک زمانی این دو طلبه مهاجر کتب مقدماتی را به اتمام رساندند و در میان طلاب از چهره های بر جسته و پر استعداد شناخته شدند. ولی دیری نگذشت که اسماعیل جوان با مرگ برادر جوانش کوهی از درد و اندوه را بر خود احساس نمود. سید اسماعیل طلبه ای وارسته و بی آلایش و محبوب همگان بود و در گیر کفش و کلاه نبود و با کهنه ترین عبا و عمامه می ساخت و به خوراکی اندک قناعت می کرد. با این حال سخاوت بلند داشت و تا آخر عمرش برای خود نیندوخت و هیچ گاه کیسه و جیبی برای نگهداری پول درست نکرد. مقدار شهریه و در آمدی که داشت در میان عمامه اش می گذاشت و همین اخلاق را تا آخر مرگش هم مراعات می کرد.او همیشه در جمع طلاب مشهد سخن تازه داشت و در همان آغازین روزهای ورودش به حوزه دم از آزادی ، استقلال و نبرد با استعمار می زد. در طول دوران طلبگی اش هیچگاه از آنچه در جهان اسلام می گذشت غافل نبود. ریزبین و کنجکاو بود. روزگاری که سایه استعمار ((پیر)) همه جا را فراگرفته بود و در ایران آن روز به خوبی جای پای غرب و

فرهنگ غرب مشاهده می شد آگاهانه اوضاع را تحلیل می نمود و تاریخ ملتها و نهضتهای اسلامی را مطالعه می کرد. شعور سیاسی و اندیشه مکتبی فوق العاده داشت و در همان سالهای اول فعالیتهای ضد استعماری خود را آغاز نموده و در ایام تبلیغی در محله های ،((حسن بلبل)) فریمان ، سیاه کوه شاوان ((و سر چشمه برشک مشهد و حوالی منبر می رفت . او از نفوذ کلام و صراحت لهجه بر خوردار بود و سخنش بس گیرا و مطالبش بس شیرین و جذاب جلوه می کرد تا جایی که وی لقب سید اسماعیل واعظ به خود گرفت . و در اکثر محافل او سخن می گفت و بیشتر اوقات همراه ((شیخ غلامرضا طبسی واعظ)) منبر می رفت . و از تجربیات این خطیب ورزیده بهره می گرفت .

وی در قیام خونین ۱۳۱۴ مردم مشهد حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرده و خود سهم عمده داشت ؛ در همین زمان بود که وی همراه پدر پیر خود در - و بحث را ترک گفته وارد هرات گردید.

وی در رمضان ۱۳۱۵ ش . پس از هشت سال تحصیل در حوزه خراسان به وطن مراجعت نمود و قیام علیه بیداد و استبداد ظاهرخانی را از همین نقطه آغاز نمود. او با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل در مجتمع اسلام اولین تیر را بر قلب حکومت وقت کابل نشانه رفت . با سخنرانیها و خطابه های آتشین خود در هرات کوس رسوایی دوت سلطنتی افغانستان را به صدا در آورد و توانست توجه اقشار مردم و روشنگران جامعه را علیه خاندان سلطنتی و دولتمردان خائن جلب سازد، تا حدی که قلمرو نفوذ کلام و اندیشه های الهی او در دورترین نقطه افغانستان حتی در میان جامعه تسنن کارگر افتاد و پرده تزویر و ریاکاری که سالها نقاب خیانت و جنایت دولتمردان وقت بود کنار زده شد. کم کم زنگ بیداری و آزادی خواهی در کوی و برزن کشور نواخته شد. دولت وقت سیدبلخی را ممنوع الخروج کرد و او تا هشت سال نتوانست از این شهر خارج شود. ولی پس از این مدت دولت مجبور شد اجازه مسافرت به وی بدهد.

آهنگ دیار بلخ

علامه سید اسماعیل در سال ۱۳۲۳ ش از هرات وارد مزار شریف گردید. حدود چهار سال در این سرزمین به سر برد و ضمن ارشاد و تبلیغ ، تشکیلات ((مجتمع اسلامی)) را به منظور بر پایی حکومت اسلامی سر و سامان بخشید و افرادی را در ولایات سمت شمال به عنوان مسئول و معاون کمیته ایالتی معرفی کرد که در ذیل فقط اشاره به کمیته بلخ می گردد.

مسئولان کمیته ولایتی مزار، حاج محمد رضا، عبدالقادر، عبدالرشید و محمد نعیم خان بودند که هر یک از بزرگان شهر و مسئولان مراکز دولتی به حساب می آمدند ناگفته نماند رجال و شخصیتهای دولتی از سایر ولایات به قصد دیدار بلخی وارد این شهر می شدند از جمله بزرگانی از مردم کابل و سیاستمداران پایتخت روابط خوبی با سید داشتند.

کابل بر بال ملائک

علامه بلخی سال ۱۳۲۷ ش . بنا به دعوت جمعی از اهالی کابل وارد این شهر شد. با آمدن وی کابل پر از شور و هیجان گردید فضای تاریک شهر رو به روشنایی و امید رفت و شیعیان جان تازه ای گرفتند زمزمه و نفس گرم و خلاوت کلام سید شهر را نورباران کرده بود. طنین فریاد کوبنده علامه بلخی بر کوچه پس کوچه های شهر شنیده می شد و زنگ کوچ ظلمت و تباهی از سرزمین شیران شنیده می شد در بناگوش کاخ سلطه به صدا درآمده بود. مقر اصلی کمیته مرکزی ((حزب کمیته ارشاد)) در چند اول بود و اعضای بلند پایه این حزب عبارت بودند از علامه سید اسماعیل بلخی به عنوان رهبر ۲ - سید علی گوهر غور بندی ۳ - سید سرور لولنجی ۴ - محمد نعیم خان فرمانده عمومی پلیس کابل ۵ - محمد اسلم خان غزنوی ۶ -دکتر اسدالله رئوفی ۷ - محمد ابراهیم خان گاو سوار ۸ -عبدالغیاث خان کندک مثر (سرهنگ دوم) ۹- خدای نظر خان ترجمان فراری ۱۰ -محمد حیدر غزنوی (سرهنگ دوم) ۱۱ - محمد حسن خان لوامشر اعضا و....

که هر یک از رجال بر جسته لکشری و مردمی بودند در حزب عضویت داشتند. پس از قیام ۱۳۲۹ از مجموع کار و بلندپایی این

حزب هفت نفر در امان ماندند. برخی مفقودالاثر و تنی چند با معیت علامه بلخی در نوروز ۱۳۳۰ ش (دو روز پس از قیام ۱۳۲۹) دستگیر و راهی زندان شدند. آنها حدود ۱۵ سال در بدترین و سیاهترین زندانهای ستم شاهی به سر بردند تا اینکه دوران صدارت محمد یوسف خان (۱۳۴۳) باصطلاح دوران بازگشت به دموکراسی فرا رسید

یادگار زندان

بلخی بزرگ در مدتی که در زندان به سر برد هیچ گونه تماسی با خارج از محیط زندان نداشت و به طور کلی از طرف رژیم ممنوع الملاقات بود. تنها در برخی موارد با افراد خانواده اش تماسهایی داشتند. انیس و مونس بلخی فقط یک جلد ((قرآن)) بود و بس . وی در این مدت بالاترین بهره را از کلام خدا گرفت تا جایی که خود می گوید:

۱۷۰۰ مرتبه قرآن را خواندم و به دقت به آیات توجه می کردم در حدی که هر بار می خواندم تفسیر نویی به دست می آوردم . آنگاه فهمیدم ((که کلام الهی عین ذات او بی نهایت است))

گویی علامه بلخی از هر آیه ۱۷۰۰ مفهوم و معنا درک کرده که خود بسی جای تاءمل و تفکر است .

بعلاوه ۷۵ هزار اشعار حماسی ، سیاسی ، اخلاقی ، عرفانی و... از چکامه های زندان وی است که برخی از آن اشعار تحت ((دیوان بلخی)) و جزوات دیگر به چاپ رسیده است .

اینک نمونه هایی از اشعار وی را می خوانیم :

چکامه حماسی

بیا بیا که وطن خون نگار، آمده باز

هزار صاعقه مشرب بسوار آمده باز

ز خیل لاله و خان دشت و دامن میهن

زمردین شده و گلعذار آمده باز

نسیم عطر بهاری ، وحد به پرده گل

به نغمه ، بلبل زار و فکار آمده باز

بیا که مرگ و تباهی نثار خصم کنیم

نگون که خیل تتار و تزار آمده باز

بیا بیا که فلک باز رام قدرت ماست

بیا که فصل بهار و شکار آمده باز

عجب لطافتی ریزد و زبرگ و بار گل

به رقص و عشوه و بازی هزار آمده باز

زهر سو، لاله و، لادن زهر سو نرگس مست

چه لشکران به شبیخون خار آمده باز

نگر قامت شب بر شکسته رایت صبح

ظفر نمودن شده و بر قرار آمده باز

عجب حیات نوینی پس از هزاره درو

کنون به مقدم لیل و نهار آمده باز

بیا که سلطنت آفتاب رخشان را

فرا کنیم که مرگ غبار آمده باز

بیا که مردی و نامردی را به صحنه جنگ

زهر زمان محک نو عیار آمده باز

به پیشگاه سرور آزادگان

در دشت عراق آمد چون رهبر آزادی

آزاد توان بردن ره در بر آزادی

با رمز تبسم فاش می گفت بهر گامی

امضای من از خونست در دفتر آزادی

عباس نجات شرع از لطمه ی طوفان داد

در شط فرات افکند چون لنگر آزادی

در زیر سم اسبان قاسم به عروسش گفت

با یاد تو خوابیدم در بستر آزادی

اکبر دم جان دادن گفتا که بلا خوش باش

سیراب شدم مستم از ساغر آزادی

غوغا ز جهان برخواست آندم که صدا آمد

عنقا ز حرم بگشود بال و پر آزادی

با جوهر استعداد با نوک قم مظهر

شش ماهه علی اصغر آن گوهی آزادی

قصه ند آن گرما هر لحظه در آن وادی

اسفندگرمی سوخت در مجمر آزادی

سفرهای بلخی

علامه بلخی پس از آزادی در سال ۱۳۴۶ ش . به قصد زیارت عتبات مقدس و دیدار با مراجع شیعه وارد ایران گردید و قبل از آنکه طلاب از ورود وی اطلاع پیدا نمایند از مرز خسروی وارد سوریه گردید. پس از زیارت تربت حضرت ((زینب علیه السلام)) و دیدار با برخی از عالمان سوریه وارد حوزه نجف اشرف گردید و از ناحیه طلاب نجف استقبال کم نظیری از وی صورت گرفت . وی در ((مدرسه کوچک)) آخوند خراسانی (ره) دید و بازدید داشت و اکثر علما و رجال نجف از وی دیدن نمودند. علامه بلخی هم دیدارهای خصوصی با مراجع معاصر و ستارگان حوزه نجف داشته است که اینک برخی را یادآور می شویم از جمله با:

۱. قائد اعظم اسلام امام خمینی (ره)

۲. بزرگ مرجع تشیع حضرت آیهٔ الله العظمی حکیم (ره)

۳. فقیه معاصر شیعه حضرت آیهٔ الله العظمی خویی (ره)

۴. حضرت آیهٔ الله سید حسن شیرازی (ره)

۵. علامه بزرگوار علامه امینی (ره) مؤ لف ((الغدیر))

که بیشتر گفتگوهای وی با امام خمینی (ره) و آیهٔ الله حکیم (ره) خلاصه می شده است . چه اینکه این دو شخصیت بزرگ مرجع سیاسی و دینی جهان تشیع بودند.

سخنرانیهای بلخی

وی در مدت اندکی در نجف و کربلا ماند و سخنرانیهای بسیار ارزنده و مهمی ایراد کرد.

ورود به حوزه علمیه قم

علامه سید اسماعیل بلخی پس از ماه محرم ۱۳۴۶ از مرز ((خسروی)) وارد سرزمین خوشرنگ ایران گردید و در ابتدا همراه با خانواده اش به منزل آیهٔ الله سید رضا صدر(ره) در قم وارد شد. پس از آنگه خبر ورود بلخی به شهر خون و قیام منتشر شد گروه گروه از طلاب ((فیضیه)) و جوانان انقلابی و پر شور قم به دیدار وی آمده ، از او به گرمی پذیرایی و قدر دانی به عمل آوردند تا جایی که از طرف طلاب برای ایراد خطابه دعوت گردید. وی که تازه از حضور مرجع تبعیدی (خمینی کبیر) آمده بود سخنانش جاذبه ای خاص داشت . دیدار بلخی منحصر به طلاب خارجی نبود و بیش از همه پیروان خط امام دور او حلقه می زدند که در کوثر کلامش حلاوت کلام و پیام امام خمینی را می دیدند. از این رو سالن دفتر تبلیغات برای سخنرانی و دیدار عمومی طلاب آماده گشت . بیش از هزار نفر طلبه و دانشجو گرد آمدند تا از سخنان گرم و انقلابی پیشوای شیعیان افغانستان استفاده نمایند حضرت آیهٔ الله مکارم شیرازی به نمایندگی از طلاب و حوزه به ایشان خیرمقدم گفت . در بخشی از آن پیام چنین آمده است : در یک از آمال و آرزوهای همه ما در حوزه علمیه قم همیشه این بوده که بزرگانی از نقاط مختلف در اینجا می آیند صحبتی بکنند و از آنها استفاده بشود... من دو سه جلسه خدمت ایشان رسیدم واقعا یک فصل تازه ای در افکار من گشوده شد.))

خطابه علامه بلخی

آنگاه علامه بلخی خطابه شیوای خود را با این اشعار زیبا آغاز نمود:

شعاع نیر تابان به غیر علم نبود

فروغ شمع فروزان به غیر علم نبود

دمی که بر همه افلاکیان شدن مسحور

به امتیاز تو برهان به غیر علم نبود

ز رمز صحبت موسی و خضر شده معلوم

که آب چشمه حیوان به غیر علم نبود...

حضار محترم : اساتید! علمای اسلام !احتیاج ... به علم از ضروریات اولیه است و حاجت به شرح و بیان نیست ... همین بشری که در

آراء سیاسی اقتصادی و... اختلاف دارند... ولی باز هم بشر در اصالت علم ... اختلاف نظر ندارند... چه خوب است علمی که منتهی شود به یک مقصد و ملاک عقلایی ... که به قول بزرگان جنبه اصلاحی و اجتماعی داشته باشد... سرنوشت قم را همه از من بیشتر می دانید از دوره معصومین علیه السلام معدن تشیع و ارباب علم بوده است ...

عیار سکه مرد است محنت ایام

زر از عیار نگیرد براوننه زرنام

این نکات را برای این عرض می کنم : راه دور است ای پسر هوشیار باش ... خواب را دور افکن و بیدار باش ... آقایان که زیر این تالار مسقف و زیبا نشسته اید... قالیهای زیبا لباسهای مزین خوراکیهای (رنگارنگ) مسلم بهتر از آن دوره هاست . اما آنها روی بور یا برق هم نداشتند با چراغ نفت هم نه با چراع روغن زیتون ... که سبب اذیت حلقوم و اسباب خرابی چشمشان می شد (سپری می کردند) خبر دارید با همین وسایل ابتدایی چقدر تاءلیفات کرده اند... بزرگان این طور زندگی کرده اند. پس نباید از مظلومی و بیچارگی خود و مردم ماءیوس شد فقط اتحاد، مردم صحیح و تعقیب مسلک (مکتب) راه کامیابی و عامل پیروزی است . علما! بزرگان ! علت مبارزه من چه بود؟ آرزوی شخصی نداشتم ، سلطنت نمی خواستم . شیعیان افغانستان محرومیت داشتند. دیگر چاره نداشتم و حرکتی کردم مظلومانه برای ثبات قانون تشیع و گرفتن حق به ضرب و زور از حلقوم زور...

حوزه علمیه مشهد

علامه بلخی پس از یک هفته اقامت در قم آهنگ خاک خراسان و زیارت تربت پاک خورشید مشرق زمین را نمود با ورود سید حوزه خراسان حال و هوای دیگر پیدا کرد. چرا که او فرزند حوزه است و از همین مدرسه و مکتب علم اسلام و مکتب علوی را در فراز کوه ((بابا)) و ((پامیر)) به اهتزار در آورد. حوزه مشهد پس از سالها فراق و سکوت بر خود می بالد. طلاب پیر و جوان پس از چند سال غیبت صغرای علامه هم اکنون او را در جمع خود می بینند که بیش از همه حوزه چشم به راه ابراهیم است که او باید بت شکن زمان باشد. مدرسه عباسقلی خان مجمع عاشقان و محور دلداده گان باسلام مکتب است لحظه ای نیست که رفت و آمد طلاب و سایر بزرگان مشهد قطع گردد.

مردم بلخی را خوب می شناسند. او سالها قبل واعظ و روضه خوان معروف شهر بود ولی پس از حادثه گوهرشاد دیگر او را ندیدند و هم اکنون از نانوا گرفته تا بقال و استاندار شهر در صف زیارت و دعوت طلبه مهاجر صف کشیده اند. به هر صورت تجلیلی کم نظیری از او به عمل آمد. وی دد جمع طلاب و سایر مردم سخنرانیهای زیاد داشت از جمله به فرازهای از آن خطابه بسنده می گردد:

تکامل

((ارباب دانش ، حضار گرامی ، یاوران ولی عصر (عج) افتخار دارم که خود را در بحبوحه علم و دانش می نگرم و در امواج فیض غرقم ...

در این لحظه بعد از ۳۲ سال مرارتها و رنجها نصیب من شد... باز آمدم که سجده این خاک کنم ، که خاک این آستان بودن ، و سالها سر به آستان رضا علیه السلام بودم و تراب اقدام طلاب این مدارس بودم ... اگر سجده ای قضا شده باشد ادا کنم ...))

افتخارات حوزه

((... شیخ طوسیها از همین مدارس اند علامه ها... مفیدها... انصاریها... علم الهدی ها... از همین مدارس اند. بالاخره اصفهانیها و سید رضی ها هم (فرزندان) همین مدارس اند...))

قرنها باید که تا یک عده سنگ در زیر خاک

لعل گردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن

عمرها باید که تا یک مجتهد آید پدید

مجلسی از اصفهان یا مرتضی فخر زمن

ماهها باید که تا یک مشت پشم

زاهدی را خرقه گردد یا شهیدی را کفن فریاد عاشورایی

((...امروز روز شرکت و فریاد است ، امروز دیگر روز آرام نشستن نیست ، روز غنودن نیست ، روز پای بندی به سخنان کوچک نیست ، روز مبارزه با خرافات است . روزی است که باید چهره واقعی اسلام را از زیر ابرهای کدر اوهام و خیالات فاسده بیرون کشید... امروز روز جنبش و روز حرکت است . لکن جنبش متین ، جنبش با معنی ، جنبش علم و فرهنگ نه جنبش آثار ثبتی و ملی ... حوزه علمیه خراسان ، قم نجف که من دور افتاده آواز عاجزانه خود را در این مراکز عامی رساندم ... بحمدالله تحول شایانی را دیدم ... حوزه علمیه نجف تکانی خورده ... حوزه علمیه قم هفت هزار دانشمند دارد. حوزه علمیه خراسان ، زیر زره بین علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده اید، پرچمدار آینده و فردا شمائید...

آخرین دیدار

لحظات بس حساس و به خاطر ماندی است بلخی را جمعی انبوه از مسؤ ولان و طلاب حوزه مشهد تا مرز ((اسلام قلعه)) بدرقه نمودند و در آن سوی مرز غوغای عجیبی بود.

روزهاست که مردم هرات در آفتاب گرم به امید دیدار سیمای پر فروغ پیشوای خود نشسته اند ساعاتی به صبح صادق نمانده بود که با ورود ماشین حامل علامه بلخی صدای تکبیر یاران به استقبال آفتاب رفتند.

بلخی لحظه ای برای تسلی خاطر استقبال کنندگان سخنانی ایراد کرد. در همین چند دقیقه اشک وصال همانند باران بهاری خیابان مسیر استقبال وی را شستشو داد. جاسوسان دولت در میان انبوه جمعیت مات و مبهوت مانده اند و اختیار از آنان سلب شده و تنها گزارشی که در شهر مخابره کردند ورود بلخی و شور بی اندازه مردم بود. حکومت وقت هرات دستور داد تا در مساجد و حسینیه های شهر را ببندند. هر چه بود بلخی مدت زمانی که در هرات توقف داشت بزرگترین ضربه های شکننده را بر کمر دولت فرو آورد.

آخرین استقبال

کاروان همراه بلخی پس از چند روزی توقف از مسیر جاده قندهار، غزنین ، آماده حرکت به سوی پایتخت گردید. در کابل هیاءت استقبال به وجود آمده بود و روز ورود بلخی تا شعاع چند کیلومتری جمعیت کثیری به استقبال آمده بودند. لحظه ها فرا رسید ماشین حامل بلخی در میان انبوه جمعیت شیعه و سنی از حرکت باز ماند، مردم مسلمان با درود و صلوات از او استقبال بی نظیری به عمل می آوردند. مردم از شور و شعف در جامع نمی گنجند آن روز روز حیات تشیع بود در همه جا سخن از بلخی و عظمت شیعیان بود. کوچه پس کوچه کابل بوی گل حسینی می داد. انواع و اقسام عکسهای علامه به چشم می خورد. چند ماهی سپری

نشده بود که سید اسماعیل کسالت پیدا کرد پس از مراجعت از مناطق مرکزی (بهسود) در اثر فشار خون علامه را به بیمارستان ((علی آباد)) کابل منتقل کردند. ولی سحرگاه ۲۴ تیر ۱۳۴۷ عجیب سحری اندوهناک و سیاهی بود. آوای قرآن از مناره های مساجد بلند بود بعد از اذان صبح با پخش صدای گریه بلخی از از نوار و تلاوت آیهٔ ((انا لله و انا الیه راجعون)) سکوت شهر با فریاد و اغربتا و احسینا شکسته شد. دسته های عزادار گروه گروه در خیابانهای منتهی به بیمارستان به عزاداری پرداختند.

علوم صنعتی

ادیب‌الدوله، محمد حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۳ -۱۲۸۸ ق)، نویسنده و مدرس. وی تحصیلات خود را در دارالفنون به اتمام رسانید و در زمان ریاست جعفر قلیخان نیرالملک به نظامت و بعدها به ریاست آن مدرسه منصوب گردید و تا پایان عمر مدت چهل سال به تعلیم و تربیت شاگردان دارالفنون اشتغال داشت. آثار وی: «کتاب آبی»؛ «مسافرت استانلی به آفریقا».[۱]

محمدحسن خان بن محمدحسین خان (و. ۱۲۸۸ ه.ق.- ف. ۱۳۵۳ ه.ق./ ۱۳۱۳ ه.ش.) وی پس از تکمیل تحصیل در دارالفنون و آجودانی دارالفنون، در زمان ریاست جعفرقلی خان نیرالملک در آن مدرسه به نظامت رسید و بعدها رئیس دارالنفون گردید و تا پایان حیات این سمت را داشت.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۹۷، ۱۰۳ -۱۰۲ /۱)، شرح حال رجال (۲۳۱ /۵)، مؤلفین کتب چاپی (۵۴۲ -۵۴۱ /۲).

اسلامی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۱۵، مرتبه علمی: استاد، رشته: انگل‌شناسی، دانشکده: دامپزشکی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای دامپزشکی از دانشکده دامپزشکی تهران در سال ۱۳۴۱، تحصیلات تخصصی در دانشگاه ویسکانسن آمریکا به مدت ۲ سال.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

همکاری با کارشناسان فائو در زمینه انجام پروژه تحقیقاتی بررسی اپیدمیولوژی کرمهای نشخوارکننده به مدت ۵ سال، تحقیق در زمینه‌های انگل‌شناسی و کرم‌شناسی، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۱۲ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی: ۱

زمینه علمی تألیفات:

انگل‌شناسی، کرم‌شناسی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۲، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۲۷

زمینه علمی مقالات:

انگل‌شناسی، کرم‌شناسی.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

الیاس آذر، خسرو

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: ارومیه

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

مهندسی کشاورزی در رشته آبیاری از دانشگاه مونیخ آلمان در سال ۱۳۴۱، دکترای خاک‌شناسی از دانشگاه مونیخ آلمان در سال ۱۳۴۴.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه ارومیه.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

تحقیق و بررسی فسفر در خاکهای کالیفرنیای جنوبی آمریکا در سال ۱۳۵۷، فسفر در خاک‌های مناطق خشک و نیمه خشک، ازت در اراضی حاشیه دریاچه ارومیه، فعالیت بیولوژیکی در خاکهای ایران.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

خاک‌شناسی (شیمی و حاصلخیزی خاک) و خاک‌شناسی عمومی و خصوصی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۱، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۲

زمینه علمی مقالات:

خاک و آب (آبخیزداری و حفاظت آب و خاک)، خاکهای شور و آبهای شور، کاهش تبخیر و تلفات آب کرمان، استفاده بهینه از اراضی، فضای سبز و جلوگیری از آلودگی محیط آب و خاک.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

ایرجی، هرمز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۳۲۰.

درگذشت: ۱۳۷۴.

از آثار اوست: انتقال انرژی الکتریکی (تهران، ۱۳۵۸).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

آتلهن

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ژان)، (عالم کشاورزی (و. ایران ۱۷۱۱– ف. ۱۷۷۴ م.). وی برای کاشت روناس در فرانسه کوشید، ولی پیش از موفقیت در بدبختی درگذشت.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

آقامیرکریمی، اسداللّه

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:–، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: حشره‌شناسی، دانشکده: مجتمع ابوریحان، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

تحصیلات عالی و دکترای گیاه پزشکی.

مرتبه علمی:

تدریس در دانشگاههای کرمانشاه، مازندران، سیستان و بلوچستان و تهران، دانشیار دانشکده مجتمع ابوریحان دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

جمع‌آوری نقاشی علمی و ترسیم حشرات به تعداد یک هزار بطور Original، فتوگرافی از حشرات به تعداد ۵۰۰ عدد بطور Original، پنج راهنمای مبارزه با آفات به طریق ابتکاری، بررسی فونستیک انار در ورامین، بررسی امکان مبارزه تلفیقی با آفات انار، شرکت در کنگره‌های بین‌المللی گیاه پزشکی و ارائه مقاله و ایراد سخنرانی‌های متعدد، نظارت بر ۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

حشره‌شناسی کشاورزی، آفات مهم نباتی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۱

زمینه علمی مقالات:

بررسی مقاومت ارقام ذرت به کرم ذرت، بررسی زنبور پارازیت، بررسی رفتار تخمگذاری زنبور پارازیت.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

بازرگان، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۷۳ -۱۲۸۶ ش)، استاد دانشگاه، محقق، اسلام‌شناس و قرآن‌پژوه. مهندس بازرگان در تهران به دنیا آمد و پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی در سال ۱۳۰۷ ش با اولین گروه اعزامی دانشجویان به فرانسه عزیمت کرد. او در رشته‌ی ترمودینامیک فارغ‌التحصیل شد و در سال ۱۳۱۳ ش به ایران بازگشت. و در سال ۱۳۱۵ ش درس ترمودینامیک (ماشینهای حرارتی) را در دانشکده‌ی فنی بنیان نهاد و به عنوان دانشیار به تدریس این رشته پرداخت. چند سالی نیز ریاست دانشکده‌ی فنی را عهده‌دار بود وی همکاری خود را با نوشتن مقاله‌ی «مذهب در اروپا» با کانون اسلام در سال ۱۳۱۹ ش شروع کرد. بازرگان با سمت معاون وزارت فرهنگ در دولت دکتر مصدق انجام وظیفه کرد. سپس از سوی دکتر مصدق به ریاست هیأت مدیره موقت شرکت ملی نفت منصوب شد و برای مأموریت خلع ید از شرکت نفت انگلیس به آبادان رفت. بازرگان زمانی که مدیر کل سازمان آب تهران بود، اولین راه‌اندازی انشعاب آب تهران را بدون کمک مهندسین خارجی انجام داد. او به خاطر امضای نامه‌ی اعتراض‌آمیز به انتخابات غیر قانونی مجلس به دستور سپهبد زاهدی نخست‌وزیر کودتا، برکنار شد. بازرگان یکی از مهمترین پایه‌گذاران و نقش‌آفرینان نهضت مقاومت ملی بود و با کشف چاپخانه نهضت مقاومت ملی در سال ۱۳۳۴ ش به همراه عده‌ای دیگر از سران نهضت مقاومت دستگیر و زندانی شد. در سال ۱۳۴۱ ش بار دیگر به ده سال زندان محکوم شد. در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ ش، مهندس از چهره‌های درخشان درجه‌ی اول جنبش انقلابی مردم ایران بود. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، به طور مخفیانه به عضویت «شورای انقلاب» درآمد و آنگاه مأمور تشکیل کابینه و تأسیس دولت موقت انقلاب شد. مهندس بازرگان با حکم رهبر و پیشنهاد شورای انقلاب به نخست وزیری منصوب شد، ولی در آبان ماه ۱۳۵۸ ش استعفا داد. او در انتخابات نخستین دوره‌ی مجلس

به نمایندگی از طرف مردم تهران به مجلس شورای اسلامی راه یافت. سرانجام در ضمن سفر طبابتی در ژنو درگذشت و بعد از انتقال پیکر او به تهران، در قم دفن شد. از آثار وی: «علمی بودن مارکسیسم»؛ «بررسی نظریه‌ی اریک فروم»؛ «بازیابی ارزشها»، در چهار جلد؛ «مطهرات در اسلام»؛ «راه طی شده»؛ «ذره‌ی بی‌انتها»؛ «بعثت و تکامل»؛ «جمله‌شناسی قرآن»؛ «آفات توحید»؛ «بازگشت به قرآن»، در چهار جلد؛ «بینهایت کوچکها»؛ «ترمودینامیک صنعتی»؛ «حکومت جهانی واحد»؛ «عشق و پرستش یا ترمودینامیک انسان»؛ «مرز میان دین و سیاست».[۱]

محقق، نویسنده، استاد.

تولد: ۱۲۸۶، تهران.

درگذشت: ۳۰ دی ۱۳۷۳، سوییس.

مهدی بازرگان، فرزند حاج عباسقلی آقا تبریزی بازرگان تهرانی، در سال ۱۳۰۷ با نخستین گروه دانشجویان ایرانی به اروپا رفت و در رشته‌های مهندسی ماشین و مهندسی نساجی از فرانسه فارغ‌التحصیل شد، پس از بازگشت به ایران، در همان رشته‌ی تخصصی خود در دانشگاه تهران به تدریس مشغول شد. در سال ۱۳۲۰ با پای گذاشتن در کانون اسلام به فعالیت‌های سیاسی و دینی رو آورد. از سال ۱۳۱۴ (تا ۱۳۳۰) در دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران بر کرسی استادی نشست و از سال ۱۳۲۵ تا ۱۳۳۱ همزمان ریاست این دانشگاه را نیز به عهده داشت.

وی زمان دولت دکتر محمد مصدق به عنوان رییس هیئت مدیره‌ی موقت شرکت ملی نفت و سپس به عنوان مدیر عامل سازمان آب تهران به فعالیت می‌پرداخت.

مهندس مهدی بازرگان نخستین بار در سال ۱۳۳۴ گرفتار زندان شد و پس از آزادی، در بهمن ۱۳۴۱ دوباره دستگیر و به ده سال زندان محکوم شد. پس از آزادی از بند، در آبان سال ۱۳۴۶ به کار در شرکت‌های مهندسی روی آورد تا آن که بار دیگر در شهریور سال ۱۳۵۷ دستگیر شد. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از سوی امام خمینی (ره) به عضویت شورای انقلاب درآمد و زمانی کوتاه پس از آن به عنوان نخست وزیر دولت موقت منصوب شد، اما با تسلیم استعفانامه‌ی خود در اعتراض به اشغال سفارت آمریکا از سوی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام از سمت نخست وزیری کنار رفت.

وی در گذر عمر خود با گروههایی چون «کانون اسلام»، «کانون مهندسی ایران»، «انجمن اسلامی مهندسین»، «جامعه‌ی تعلیمات اسلامی» و «مؤسسه‌ی دین و اخلاق» در زمینه‌های مذهبی همکاری بسیار داشت.

فهرستی از آثار وی به شرح زیر است: مطهرات در اسلام (چاپ دوم، ۱۳۳۳)؛ سیر تحول در قرآن، راه طی شده (۱۳۲۷، این کتاب به دفعات به چاپ رسیده است)؛ اسلام با کمونیسم، عشق و پرسش یا ترمودینامیک انسان (۱۳۳۵)؛ بررسی نظریه‌ی اریک فروم؛ بی‌نهایت کوچکها؛ مذهب در اروپا؛ یادداشت‌هایی از سفر حج؛ از خداپرستی تا خودپرستی؛ اسلام و جوانان (۱۳۴۱)؛ انسان و خدا (۱۳۳۹)؛ بازی جوانان با سیاست؛ ترمودینامیک صنعتی (۲ جلد، ۱۳۳۳ -۱۳۳۱)؛ حکومت واحد جهانی (۱۳۴۲)؛ خداپرستی و افکار روز؛ خودجوشی؛ ضریب و تبادل مادیات و معنویات؛ مرز میان دین و سیاست مسئله‌ی وحی.

پیکر مهندس بازرگان بنا بر وصیت خودش در قم به خاك سپرده شد.

فرزند حاج میرزا عباسقلی خان، در ۱۲۸۶ در تهران متولد شد. تحصیلات ابتدایی را در مدارس ثروت و سلطانی پایان داد و دوره‌ی متوسطه را در دارالمعلمین مرکزی که بنیانگذار آن ابوالحسن فروغی بود پایان بخشید. در سال ۱۳۰۷ بازرگان در کنکور اعزام محصل به اروپا شرکت کرد و با نمرات عالی جزء ده نفر اول شد و به پاریس رفت. مدت پنج سال مدرسه لیسه و مدرسه سانترال را طی کرد و مهندس معدن شد و مدت یك سال هم در کارخانجات نساجی انگلستان استاژ و کارآموزی داد و در سال ۱۳۱۴ به ایران بازگشت و لدی‌الورود به خدمت وظیفه اعزام شد و دوره مزبور را پایان داد. شورای عالی وزارت فرهنگ تحصیلات بازرگان

را معادل درجه دکترا تشخیص داد و بلافاصله برای تدریس به دانشکده فنی دعوت به کار شد. در آن تاریخ استادان دانشگاه می‌توانستند با حفظ سمت دانشگاهی در سازمان‌های دیگر نیز استخدام شوند. مهندس بازرگان ابتدا در راه‌آهن اشتغال ورزید و سپس به اتفاق احمد علی ابتهاج، محسن فروغی، کاظم جفرودی و مهندس مشایخی به بانک ملی وارد شدند و اداره ساختمان را تحویل گرفتند. مهندس بازرگان عهده‌دار قسمت تأسیسات بانک ملی شد. در سال ۱۳۲۱ بازرگان به معاونت دانشکده فنی انتخاب گردید و در ۱۳۲۴ پس از فوت غلامحسین رهنما، برای مدت سه سال به ریاست دانشکده فنی انتخاب شد و در سال ۱۳۲۷ شورای استادان دانشکده فنی برای سه سال دیگر ریاست او را تمدید نمودند. مجموعاً مدت شش سال ریاست دانشکده فنی با او بود.

در سال ۱۳۳۰ که دکتر مصدق زمام امور را در دست گرفت و صنعت نفت را ملی نمود، سه هیئت برای خلع‌ید از شرکت نفت ایران و انگلیس تعیین شد. یک هیئت از مجلس سنا که عبارت بودند از: آقایان مرتضی قلی بیات، دکتر احمد متین دفتری، محمد سروری، ابوالقاسم نجم و دکتر شفق. از مجلس شورای ملی اعضاء هیئت مختلط برای نظارت در امر خلع ید عبارت بودند از: آقایان دکتر عبداللّه معظمی، دکتر علی شایگان، اللهیار صالح، حسین مکی و ناصرقلی اردلان. از طرف دولت نیز اشخاص زیر برای خلع‌ید تعیین گردیدند: محمدعلی وارسته، مهندس کاظم حسیبی، مهندس مهدی بازرگان، دکتر عبدالحسین علی‌آبادی و محمد بیات.

بازرگان همزمان با انتخاب در هیئت خلع‌ید به معاونت وزارت فرهنگ منصوب گردید. قرار بر این شد که هیئت خلع‌ید برای اداره امور شرکت ملی نفت هیئت مدیره موقتی از بین خود انتخاب نمایند. نظر به آقای دکتر محمود حسابی تعلق گرفت ولی ایشان برای قبول چنین سمتی اختیاراتی خواستند که هیئت مختلط و دکتر مصدق با آن مخالف بودند. سرانجام در اثر تلاش آقای مهندس حسیبی، آقای مهندس بازرگان برای ریاست هیئت مدیره موقت تعیین شد و نامه‌ای از طرف دکتر مصدق به دانشگاه تهران بشرح زیر نوشته شد:

دانشگاه تهران- چون لازم است آقای مهندس بازرگان رئیس و استاد دانشکده فنی تا مدتی وظیفه‌ی فعلی خود را که عضویت هیئت مدیره موقت شرکت ملی نفت ایران است ادامه دهند و نخواهند توانست در اول سال تحصیلی جاری وظایفی را که در دانشگاه به عهده دارند انجام نمایند، مقتضی است موافقت فرمائید ایشان با حفظ عنوان و سمت و حقوق در دانشگاه برای مدت یکسال ریاست هیئت مدیره موقت شرکت ملی نفت ایران را عهده‌دار باشند و مراتب را نیز به ایشان ابلاغ نمایید.

نخست‌وزیر- دکتر محمد مصدق

آقای مهندس بازرگان در کتاب شصت سال خدمت و مقاومت در مورد مأموریت خطیر خود چنین نوشته‌اند: اداره شرکت ملی نفت ایران، با اوضاع و شرایطی که خلع‌ید صورت گرفت کار عظیمی بود و حالت «پرش در تاریکی» داشت. ولی به خواست خداوند و همت مردم ایران، مرحله اول مدیریت که حفظ سازمان و بهره‌برداری از تأسیسات عمومی بود بخوبی انجام گرفت خلع‌ید صددرصد انجام گرفت. مدیریت سرتاسر شرکت نفت سابق به دست ایرانیان افتاد. جای هفتصد متخصص فنی و اداری و مالی را عده‌ای در حدود ۷۰ نفر ایرانی پر کردند که تقریباً ۵۰ نفر از کارمندان متخصص شرکت و بیست نفر از داوطلبان انتقال یافته از مرکز بودند. اما مشکل اخلاقی و فرهنگی بود که به تدریج و پس از پیروزی با آن روبرو می‌شدیم و اسم آن را باید دوران «غنائم‌گیری» گذاشت. حسادت‌ها، برتری‌جوئی‌ها، رقابت‌های ناسالم و ملاحظات غیرمسئولانه، منفعت‌طلبی‌های شخصی، میدان مساعد پیدا کرده بود.

حالا کارها براه افتاده و خطرات و مشکلات اولیه مرتفع شده بود و همه پهلوان میدان شده بودند. این مسئله منحصر به آنجا نبود، بلکه مربوط به کل مملکت و از نوع سیاسی و اداری و اقتصادی بود که علیه دولت مصدق اعمال می‌شد. اشکال عمده و گره کار هیئت مدیره این بود که همکاران حاضر نمی‌شدند یک نفر را به عنوان مدیرعامل ثابت تعیین کنند و دست او را برای پیشبرد کارها و اجرای تصمیمات باز بگذارند در حالی که به قول دکتر متین دفتری، یک دکان سبزی‌فروشی هم نمی‌تواند بدون مسئول و مدیر

کار کند تا چه رسد به آن دستگاه عظیم و پیچیده شرکت نفت.

البته دکتر مصدق به ضرورت این امر توجه داشت ولی ملاحظات سیاسی- اجتماعی مرکز و علاقه او به رعایت نظرات بعضی از نمایندگان، دستش را بسته بود. او درگیر توطئه‌های داخل و خارج بود و در چند جبهه مبارزه می‌کرد. آقای مکی که در روز عزیمت دکتر مصدق و همراهان به آمریکا جهت حضور در شورای امنیت سازمان ملل، اسم خود را در هیئت اعزامی از رادیو نشنید، از همان لحظه ناسازگاری را شروع کرد؛ چون عقیده داشت که «مصدق را من آورده‌ام و نفت را من ملی کرده‌ام». مکی در همه امور برای خود حق آمریت قائل بود. وی به عنوان یکی از اعضای هیئت مختلط، شأن خود را بالاتر از آن می‌دانست که در جلسات هیئت مدیره بطور منظم حضور و مشارکت داشته باشد. بدون مشورت با سایر اعضای هیئت با مسئولین مربوطه دستور صادر می‌کرد. به عنوان مثال دستور تغییر مسیر اتوبوسرانی یا انتقال یک کارگر شاکی، از شهری به شهر دیگر.

آقایان اعضای هیئت مختلط که برای حل و فصل مشکلات و یاری هیئت مدیره در میان احساسات پرشور مردم و کارگران به آبادان آمده بودند نسبت به یکدیگر برتری‌طلبی می‌کردند، در یک مورد یکی از اعضای هیئت مختلط که استاد دانشگاه هم بود، از اینکه مهندس حسیبی بیش از او مورد احترام و ابراز احساسات واقع شده بود در موقع ناهار با خشم زیاد او را مورد بی‌مهری و عتاب شدید قرار داد. بعد از ظهر همان روز که جلسه در منزل من تشکیل شده بود درگیری دیگری با لحن ناهنجارتری میان آقای مکی و مهندس حسیبی بر سر انتخاب یا اعتماد به بعضی از مسئولین و مشاورین شرکت روی داد در حالی که رانندگان و کارکنان از پشت پنجره با بهت و حیرت شاهد آن صحنه‌ی تأسف‌آور بودند! به هر حال، حضور و خدمت من در خوزستان حدود ۹ ماه بیشتر نبود.

مأموریت مهدی بازرگان در سمت ریاست هیئت مدیره موقت صنعت ملی شده نفت قریب ۹ ماه طول کشید. عدم هماهنگی و دسته‌بندی‌هائی که در داخل هیئت خلع‌ید به تبعیت از اختلافات و رقابت‌های سیاسی و اداری مرکز پدیدار شده بود. همچنین انعکاس و تأثیرات غیر مستقیم که اختلاف و کارشکنی‌های مخالفان دولت و سیاست‌های مرکز در اوضاع داشت او را وادار به کناره‌گیری نمود و مجدداً به دانشگاه بازگشت و دو سه ماهی در دانشکده فنی اشتغال به کار داشت تا اینکه دکتر مصدق تصمیم گرفت به آب لوله‌کشی تهران سر و صورتی بدهد، از این رو مهندس بازرگان برای تصدی آب لوله‌کشی تهران انتخاب شد و در مدت قلیلی کار لوله‌کشی را به ثمر رسانید و آب تصفیه شده را به قسمتی از خانه‌های شهر تهران رسانید.

کودتای ۲۸ مرداد ماه ۱۳۳۲ و ساقط کردن دولت ملی مصدق، تغییراتی در شئون مملکت ایجاد کرد. این کودتا برای این انجام گرفت که مسئله نفت به صورتی که منافع دولت‌های خارجی در آن ملحوظ شود حل گردد. بنابراین قرار شد کنسرسیومی که اکثر سهام آن متعلق به انگلیس و آمریکا باشد تشکیل شود و نفت ملی شده ایران به آن کنسرسیوم واگذار گردد. لذا لازم بود انتخابات دوره هجدهم هرچه زودتر با نمایندگانی که از طرف دولت تعیین و انتخاب می‌شوند، قرارداد بین ایران و کنسرسیوم تصویب شود. در چنین اوضاع و احوالی عده‌ای در صدد برآمدند حداقل ابراز وجود کنند و اعتراضی بنمایند. نامه‌ای به عنوان وزیر کشور یا رئیس انجمن مرکزی انتخابات نوشتند و در آن نامه درخواست شده بود دستور فرمایند شرایط آزادی انتخابات تأمین شود. از جمله امضاءکنندگان نامه مهندس مهدی بازرگان رئیس آب تهران بود. این نامه به دولت گران آمد که یکی از مدیران که با دولت همکاری دارد این نامه را امضاء کند. نتیجه‌ی مذاکرات مهندس بازرگان با دولت بر این محور قرار گرفت که ایشان از ریاست سازمان آب تهران استعفا بدهند، و استعفا دادند. دولت زاهدی و دولت‌های بعد از آن تمام مساعی خود را به کار بردند تا استقلال دانشگاه را که سنگری علیه طرح‌های سرکوب‌گرانه آنها بود بگیرند و نگذارند در مراکز کشور جزیره امنی وجود داشته باشد. بعد از کودتای ۲۸ مرداد عده‌ای از علاقمندان به دکتر مصدق «نهضت مقاومت ملی» را تشکیل دادند. در هفتم شهریور ۱۳۳۲ کمیته مخفی نهضت مقاومت اعلامیه‌ای منتشر کرد و خط مشی خود را در سه اصل بشرح زیر اعلام نمود:

۱- ادامه نهضت ملی و اعاده استقلال و حکومت ملی.

۲- مبارزه علیه هرگونه استعمار خارجی اعم از سرخ و سیاه.

۳- مبارزه علیه حکومت‌های دست‌نشانده‌ی خارجی و عمال فساد.

تدریجاً احزاب ملی نیز به نهضت ملی پیوستند. نهضت مقاومت ملی به پیروی از راه مصدق، آرمان‌های او را عامل اساسی ایجاد اتحاد و همبستگی اقشار جامعه در راستای مبارزه علیه رژیم کودتا می‌دانست.

تظاهرات روز ۱۶ مهر به نشانه اعتراض به محاکمه مصدق، شایگان و رضوی صورت گرفت. در آن روز بازار تهران، دانشگاه و مدارس تعطیل گردید. این تظاهرات به طول انجامید و مأمورین انتظامی و چاقوکشان دولتی با دانشجویان و مردمی که به صفوف آنها پیوسته بودند به زد و خورد پرداختند. تعداد زیادی مجروح و دستگیر شدند. این تظاهرات بازتاب وسیعی در رسانه‌های خبری اروپا و آمریکا داشت. تظاهرات دیگری روز ۲۱ آبان به وقوع پیوست. نقش اول را دانشجویان در دست داشتند. بازار تهران نیز به حمایت دانشجویان تعطیل گردید. دولت کودتا عده‌ی زیادی را دستگیر و سرانجام سقف قسمتی از بازار را خراب کرد. در روز ۱۶ آذر ۱۳۳۲ در اعتراض به تجدید روابط ایران و انگلیس و ورود نیکسون به ایران، از روز شنبه ۱۴ آذر با ایراد سخنرانی در کلاس‌ها شروع شد. عصر آن روز در دانشکده‌ها تظاهرات پرشوری انجام پذیرفت. روز دوشنبه ۱۶ آذر عده‌ی زیادی از افراد نظامی وارد محوطه دانشگاه شدند. دانشجویان در کلاس‌های خود تظاهرات می‌کردند و سرانجام برخورد بین دانشجویان و سربازان از دانشکده فنی که مرکز عمده فعالیت دانشگاه بود شروع شد. به همین دلیل دستگاه قصد داشت که با سرکوب دانشجویان این دانشکده زهر چشم خود را نشان دهد. بنابراین تیراندازی در دانشکده فنی شروع شد و در نتیجه سه نفر از دانشجویان به درجه شهادت نائل شدند. کمیته دانشگاه عزای عمومی و تعطیل اعلام کرد. در مراسم برگزاری سومین روز شهادت دانشجویان چند هزار دانشجو و هزاران نفر از مردم تهران در حالی که جاده تهران- میدان شوش را سربازان محاصره کرده بودند و مانع حرکت مردم بودند، شرکت کردند. در خیابان مقابل امامزاده عبداللَّه، بین مردم و سربازان زد و خورد درگرفت و عده‌ای مجروح شدند. اعتصاب دانشگاه دو هفته ادامه یافت و حادثه ۱۶ آذر به عنوان یک روز «مقاومت تاریخی» در تاریخ دانشگاه ثبت شد و در همان ایام انتخابات دوره هجدهم مجلس شورای ملی آغاز گردید و نهضت مقاومت ملی دوازده نفر از اعضای خود را که بیشتر آنها در زندان بودند برای نامزدی انتخابات معرفی کرد. این دوازده تن عبارت بودند از: مهندس احمد رضوی، دکتر عبداللَّه معظمی، دکتر علی شایگان، محمدعلی انگجی، دکتر کریم سنجابی، اللهیار صالح، مهندس احمد زیرک‌زاده، سرهنگ احمد اخگر، جلالی موسوی، محمود نریمان، اصغر پارسا و مهندس کاظم حسیبی.

سرانجام دولت تصمیم گرفت عده‌ای از استادان دانشگاه را اخراج کند که عبارت بودند از: دکتر عبداللَّه معظمی، دکتر یداللَّه سحابی، دکتر قریب، دکتر عابدی، دکتر جناب، مهندس عطائی، مهندس خلیلی، مهندس انتظام، دکتر نعمت‌اللهی، دکتر بیژن، دکتر میربابائی و مهندس مهدی بازرگان.

با تمام مقاومتی که از طرف دکتر سیاسی رئیس دانشگاه برای ابطال تصمیم دولت نسبت به اخراج استادان انجام گرفت، مع‌الوصف تصمیم به تغییر او گرفته شد و احکام اساتید اخراجی را رضا جعفری وزیر فرهنگ وقت امضاء کرد. اخراج اساتید هیچگونه اثری در مبارزات دانشجویان نکرد و حملات به دولت کودتا شدیدتر شد و سرانجام دولت تصمیم به بازداشت عده‌ای گرفت که عبارت بودند از: آیت‌اللَّه حاج آقا رضا زنجانی، دکتر یداللَّه سحابی، مهندس عزت‌اللَّه سحابی و مهندس مهدی بازرگان. در شهرستان‌ها نیز عده‌ای بازداشت شدند. زندانی شدن مهندس بازرگان و هم‌سنگران وی قریب پنج ماه به طول کشید و مجدداً به دانشگاه بازگشتند و همچنان به مبارزه خود علیه رژیم ادامه دادند.

در سال ۱۳۳۹ محمدرضا پهلوی طی نطقی از آزادی انتخابات سخن گفت و در نتیجه سران و کارگردانان سابق جبهه ملی و دیگر

دستجات و جمعیت‌های سیاسی در صدد برآمدند فعالیت سیاسی را بطور علنی شروع کنند. بدین منظور رهبران نهضت مقاومت ملی از جمله مهندس بازرگان، دکتر یداللّه سحابی و آیت‌اللّه سید محمود طالقانی همراه با سران فعالان جبهه ملی سابق و همکاران دکتر مصدق از قبیل سید باقرخان کاظمی، دکتر غلامحسین صدیقی، دکتر عبداللّه معظمی، اللهیار صالح، سید محمود نریمان، مهندس احمد زنگنه، دکتر کریم سنجابی و داریوش فروهر. پس از چند جلسه بحث و گفتگو درباره تأسیس یک سازمان سیاسی در بر گیرنده‌ی همه‌ی نیروهای ملی موافقت شد. سرانجام روز ۳۰ تیرماه ۱۳۳۹ طی اعلامیه‌ای خبر تشکیل جبهه ملی دوم انتشار یافت. مهندس بازرگان در این سازمان سیاسی، عضو شورای عالی بود.

اولین برنامه جبهه ملی دوم، شرکت در انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی بود که آنهم با مخالفت شدید دکتر اقبال نخست‌وزیر شروع شد و در نتیجه عده‌ای از سران جبهه ملی دوم از جمله مهندس مهدی بازرگان در مجلس سنا متحصن شدند. مدت این تحصن پنج هفته به طول انجامید و پس از انتخابات و افتتاح مجلس از طرف شاه اجازه دادند متحصنین به خانه‌های خود بروند. نتیجه انتخابات زمستانی دوره‌ی بیستم بین حزب ملیّون و حزب مردم تقسیم شد و سرسپردگان رژیم و کسانی که در کودتای مرداد ماه ۱۳۳۲ مشارکت فعال داشتند، به مجلس راه یافتند. از ملی‌گراها فقط اللهیار صالح از کاشان انتخاب شد. صالح هنگام طرح اعتبارنامه‌ها، انتخابات دوره‌ی بیستم را مخدوش دانست و تقاضای ابطال انتخابات را نمود. در اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ دولت شریف‌امامی سقوط کرد و دکتر امینی با حمایت همه‌جانبه کندی، به ریاست دولت انتخاب گردید و سرانجام مجلس را منحل نمود. دکتر امینی در نخستین روزهای حکومت خود، آزادی اجتماعات و نطق و بیان را آزاد کرد. در نتیجه روز ۲۸ مرداد ماه ۱۳۳۲ یک میتینگ بزرگ در میدان جلالیه از طرف جبهه ملی تشکیل شد که قریب یک صد هزار نفر در آن شرکت داشتند.

نهضت آزادی در ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ چند روز پس از معرفی کابینه دکتر امینی تشکیل شد. نهضت آزادی از عناصر ترکیب‌دهنده جبهه ملی نبود، آنها با تمام احزاب و دستجات ملی همکاری داشتند.

در اواخر دی ماه ۱۳۴۰ عده‌ای از دانش‌آموزان دبیرستان‌های تهران از جمله دارالفنون و البرز در اعتراض به تعطیل مجلس تظاهراتی برپا کردند که منجر به خراج چند تن از دانش‌آموزان گردید و چون اقدام برای بازگشت اخراج شدگان به نتیجه نرسید. روز اول بهمن چند دانشکده دانشگاه تهران در اعتراض به تعطیل مجلس و پشتیبانی از دانش‌آموزان اخراجی کلاس‌های درس را تعطیل کردند و به تظاهرات پرداختند. شاه دستور سرکوب دانشجویان را صادر کرد. کماندوها پس از یورش به محوطه دانشجویان را تا کلاس درس دنبال کردند و عده زیادی از جمله چند تن از استادان را کتک زدند، وسایل آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها و میکروسکوپ‌ها را شکستند، کتابخانه‌ها را ویران نمودند و کتاب‌ها را پاره کردند. آمار مجروحین این حمله وحشیانه از ۶۰۰ نفر تجاوز کرد. دکتر احمد فرهاد رئیس دانشگاه این یورش سبعانه را محکوم کرد و از ریاست دانشگاه استعفا داد. روزهای بعد مدارس تهران تظاهراتی در اعتراض به حمله کماندوها به دانشگاه برپا کردند که به خیابان‌ها کشیده شد. روز سوم بهمن یکی از دانش‌آموزان دبیرستان علمیه پشت بهارستان به شهادت رسید و عده‌ی زیادی مجروح شدند. سرتیپ محسن مبصر رئیس پلیس تهران و سرهنگ اکسیر معاون پلیس در این حملات عامل اصلی بودند و قتل را که توسط پلیس انجام گرفته بود به گردن دیگری انداختند.

جبهه ملی دوم در ۱۳۳۳ بدون توفیق در برنامه‌های خود، به انحلال انجامید و در نتیجه مهندس بازرگان و دکتر سحابی پس از بحث و مذاکره زیاد به این نتیجه رسیدند که فعالیت سیاسی و تشکیل یک حزب و جمعیت در شرایط موجود مملکت، لازم و واجب است ولی مرام و ایدئولوژی این جمعیت یا حزب باید مبنی و مأخوذ از اسلام باشد. بر همین اساس تصمیم به تأسیس نهضت آزادی ایران گرفته شد. ایدئولوژی نهضت آزادی ایران حفظ اصالت نهضت ملی در چهارچوب وحدت با جنبش نوین اسلامی بود و تدریجاً نهضت آزادی توانست رسالت تاریخی خود را در آن مرحله از رشد جنبش به بهترین وجهی انجام دهد به طوری که پس از

۱۵ خرداد ۱۳۴۲ به مرحله متکامل‌تری ارتقاء یابد و نهضت آن مکتب مجاهدپروری بشود که از درون خود مجاهدین پرافتخاری را به ملت تقدیم نماید. بطور خلاصه مرامنامه نهضت آزادی در چهار اصل خلاصه می‌شد: ۱- مسلمان بودن نه به این معنی که یگانه وظیفه‌ی خود را روزه و نماز می‌دانیم بلکه ورود ما به سیاست و فعالیت اجتماعی من باب وظیفه ملی و فریضه دینی بود. دین از سیاست جدا نیست. ۲- ایرانی بودن ۳- تابعیت از قانون اساسی ۴- مصدقی بودن.

از نظر حزب نهضت آزادی، مصدق یگانه رئیس دولتی بود که در طول تاریخ ایران محبوب و منتخب واقعی اکثریت مردم بود و قدم در راه خواسته‌های مردم برداشت. ضمناً لازم به یادآوری است که مهندس بازرگان قبل از اعلام تشکیل نهضت آزادی، تصمیم خود را در نامه‌ای بوسیله‌ی دکتر غلامحسین مصدق به استحضار دکتر محمد مصدق رسانیده و پاسخی دریافت داشتند. متن نامه و پاسخ آن به شرح زیر است:

۲۱ اردیبهشت ۱۳۴۰

جناب آقای دکتر مصدق پیشوای نهضت ملی ایران

با استحضاری که از وفاداری و ایمان مداوم مردم نسبت به اصول نهضت ملی ایران دارید و علاقه و انتظاری که در دل‌های فرزندان وطن به احیای آزادی و تأمین استقلال کشور عزیز وجود دارد و با توجه به تحولات اخیر جهانی، عده‌ای از افراد مؤمن و مبارز که در طول هشت سال اختناق از ادامه راه پیشوای محبوب و تعقیب خواسته‌های مردم آرام ننشسته بودند، در صدد برآمدند با توکل به عنایت خداوندی و به سرمایه شرف و غیرت و همت مردم آزاده ایران جمعیتی بنام «نهضت آزادی ایران» تشکیل دهند. یقین دارم از پشتیبانی و راهنمائی‌های پیشوای بزرگ خود پیوسته برخوردار خواهیم بود.

با تقدیم صمیمی‌ترین درود و سلام دوستان و ارادتمندان

از طرف مؤسسین نهضت آزادی ایران- مهندس مهدی بازرگان

پاسخ نامه بشرح زیر است:

احمدآباد- ۲۵ اردیبهشت ۱۳۴۰

جناب آقای مهندس مهدی بازرگان

قربانت شوم. مرقومه محترمه مورخ ۲۱ جمادی، مبشر تشکیل جمعیتی بنام نهضت آزادی ایران عز وصول بخشید و موجب نهایت امتنان گردید. تبریکات صمیمانه خود را تقدیم می‌کنم و تردید ندارم که این جمعیت تحت رهبری شخص شخیص جنابعالی موفق به خدمات بزرگی نسبت به مملکت خواهد شد و بنده توفیق جنابعالی و همکاران محترمتان را در این راه از خداوند مسئلت دارم.

دکتر محمد مصدق

استقبال مردم مخصوصاً جوانان از عضویت در نهضت آزادی بیش از انتظار شد و گروه کثیری از طبقات مختلف جامعه، دانشگاهیان، بازاریان و کسبه و کارمندان دولت به نهضت پیوستند. گروهی از فعالین نهضت آزادی در اروپا و آمریکا دوره‌های آموزش چریکی در الجزیره دیدند.

فکر مقاومت مسلحانه در برابر رژیم کودتا از اواخر ۱۳۴۲ پس از سرکوب آخرین مقاومت ملی مذهبی و متلاشی شدن نیروهای اپوزیسیون و شکست نهضت ملی و از بین رفتن امکانات مبارزه از طریق قانونی، شکل گرفت به طوری که در سال ۱۳۴۳ همه گروه‌ها و دستجات مخالف رژیم با افکار و ایدئولوژی‌های گوناگون به یک نتیجه‌ی واحد رسیدند که تنها راه مبارزه با رژیم شاه، مبارزه‌ی مسلحانه است. ترور حسنعلی منصور نخست‌وزیر، در مقابل در ورودی مجلس شورای ملی در اول بهمن ماه ۱۳۴۳ و به گلوله بستن شاه در کاخ مرمر از طرف یکی از افراد گارد محافظ دربار، اخطار آغاز مبارزه‌ی مسلحانه علیه رژیم کودتا بود. سازمان چریکی مجاهدین خلق ایران توسط سه تن از اعضای نهضت آزادی ایران: محمد حنیف نژاد، سید محسن و علی‌اصغر بدیع‌زادگان

در شهریور ۱۳۴۴ پایه‌گذاری شد.

سازمان فدائیان خلق ایران سابقه‌ی عضویت یا همکاری با حزب توده را داشتند ولی عناصر تشکیل‌دهنده‌ی مجاهدین خلق ایران از اعضای رادیکال نهضت آزادی بودند.

ناگفته نماند بنیانگذاران نهضت آزادی سه نفر بودند که عبارت بودند از دکتر یداللّه سحابی، آیت‌اللّه طالقانی و مهندس مهدی بازرگان. ریاست نهضت عملاً با بازرگان بود.

واکنش نهضت آزادی ایران در روز سوم بهمن ماه ۱۳۴۱ در برابر رفراندوم، بسیار شدید بود. شورای مرکزی نهضت آزادی اعلامیه‌ای زیر عنوان «ایران در آستانه‌ی یک انقلاب بزرگ!» منتشر کرد. فرازهائی از اعلامیه‌ی مزبور به این شرح بود:

... عامل این انقلاب، نه دهاتی‌ها هستند، نه شهریها، نه ملت، نه مجلس و نه دولت. یک نفر است، شخص پادشاه مملکت!

این انقلاب یک پدیده‌ی نوظهور تاریخ است! زیرا انقلاب دو طرف دارد و انقلاب‌کننده‌ی آن تو سری خورده، زجر کشیده، محروم شده، خشمگین و مظلوم اجتماع است. انقلاب را در برابر طبقه‌ی قاهر غاصب حاکم ظالم انجام می‌دهند اما امروز هیئت حاکمه و دستگاهی انقلاب می‌کنند که تا دیروز خود از طریق ارباب‌ها، مالک‌ها و مأمورین دولت، یگانه حامی نظام ارباب رعیتی و فئودالیته و وکیل‌ساز و برخوردار از اقتصاد اجحاف مالکیت و سرمایه‌داری بود و در مرحله‌ی نهائی عامل تمام فشارها و فسادها (...) انقلاب از این بزرگتر نمی‌شود که با یک گردش کوچک زمان، ضارب خودش مدافع مضروب بی‌زبان بشود.

اقبال‌ها و شریف‌امامی‌ها می‌آیند تا آنچه حزب و دموکراسی و انتخابات است به لجن‌مالی و رسوائی بکشند. با اشاعه فساد و تعمیم و توسعه اختلاس‌های کلان به کلیه دستگاه‌های لشکری و کشوری، پرده ننگ را آنقدر بالا می‌زنند و ارکان دولت و سلطنت را علی‌رغم ادعاهای ثبات سیاسی و اجتماعی ایران آنقدر متزلزل می‌نمایند که داخل و خارج متوحش می‌شوند. می‌ترسند مبادا ملت پرمدعای ایران کاسه صبرش لبریز شود و معجزه انقلاب و قیامی آزاد سر بزند.

سیاست توافق به باز کردن یک سوپاپ خطر دیگر، در این دیگ زنگ خورده پوسیده است (...) دولت امینی را روی کار می‌آورند و سیاست آمریکا علاقه‌ای به شخص و طبقه ندارد. آنها برنامه می‌خواستند، طالب اصلاحات ارضی و مبارزه با فساد بودند، برای اینکه جلوی کمونیسم را بگیرند. بنابراین مسافرتی به اروپا و آمریکا به عمل آمد و وعده و قول و قراری مبادله شد. که شخص اول مملکت شخص اول و وسط و آخر مملکت و مجری ظاهر و باطن برنامه باشد. نخست‌وزیر رفت و نوکر حلقه بگوشی به جایش نشست، فقط یک مدعی در میان است، باید او را از میدان برد، اسلحه را از دست و زبانش گرفت...

هر فرد عادی از خود می‌پرسد اگر رفراندوم یا مراجعه به آرای عمومی کار مجاز و صحیحی است، پس چرا همین دستگاه در محاکم به قول خودش قانونی ذی صلاحیت، جناب آقای دکتر مصدق را به جرم رفراندوم، محکوم و محبوس کرد و دکتر اقبال نوکر جان‌نثار، ملیّون ایران را به عنوان رفراندومچی بودن از حق نماینده شدن محروم کرد. اگر این کار بد و خلاف قانون است، پس چطور شاه مملکت رفراندومچی می‌شود؟ سبحان‌اللّه، این چه بام دو هوائی است؟!

انقلاب باید از درون باشد نه بیرون. کشاورزانی که با گوسفند و گرگ آشنا هستید فریب نخورید و گرگ خود را بشناسید.

همزمان با انتشار این اعلامیه، مأمورین ساواک ابتدا مهندس مهدی بازرگان و آیت‌اللّه طالقانی و دکتر سحابی را دستگیر کردند. چند روز بعد عده‌ای از دوستان و همکاران آنها را در نهضت آزادی به زندان انداختند و سرانجام محاکمه‌ای برای آنان ترتیب داده شد و کیفرخواستی تنظیم گردید.

کیفرخواست دادستان ارتش پس از تشریح موارد اتهام و نتیجه‌ی تحقیقات از متهمین به این شرح بود:

... نوع بزه و انطباق با قانون: عمل سه نفر متهمین ردیف‌های ۳ -۲ -۱ (مهندس مهدی بازرگان، دکتر یداللّه سحابی و آیت‌اللّه طالقانی) جزء مؤسسین جمعیت نهضت آزادی می‌باشند و این جمعیت، مرام و رویه آنان ضدیت با سلطنت مشروطه ایران می‌باشد و

همچنین متهمین ردیف ۸ -۷ -۶ -۵ -۴ و ۹ (مهندس عزت‌اللّه سحابی، دکتر عباس شیبانی، احمدعلی بابائی، ابوالفضل حکیمی، سید مهدی جعفری و پرویز عدالت‌منش که عضو نهضت آزادی نیست) از جهت عضویت مزبور، جنائی منطبق با بند ۱ ماده ۱ قانون مقدمین علیه امنیت و استقلال کشور و از جهت اهانت‌های مکرر و گستاخانه به مقام شامخ سلطنت از درجه جنحه و منطبق با ماده ۸۱ قانون مجازات عمومی می‌باشد و صدور حکم مجازات آنها با رعایت ماده ۲ الحاقیه به اصول محاکمات جزائی مورد تقاضاست. تاریخ و محل وقوع جرم: تهران اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ از تاریخ تشکیل جمعیت نهضت آزادی. ضمناً پرونده‌ای بنام افرادی که پرونده آنها تاکنون ارجاع نشده یا دستگیر نشده‌اند مفتوح است. دادستان- سرهنگ فخر مدرس.

محاکمه سرانجام انجام گرفت و متهمین و وکلای مدافع آنها که از برجسته‌ترین حقوقدانان کشور بودند، داد سخن دادند به طوری که بعضی از اعضای دادگاه تحت تأثیر قرار گرفتند. سرانجام در روز ۱۶ دی ماه ۱۳۴۲ دادگاه بدوی نظامی بدون ورود در ماهیت امر و دفاع وکلای مدافع و متهمین، پایان کار خود را اعلام و متهمین را به جرم اقدام بر ضد امنیت کشور و اهانت به مقام سلطنت به مجازات‌های زیر محکوم کرد:

۱- مهندس مهدی بازرگان و آیت‌اللّه طالقانی، هر یک ده سال زندان تأدیبی.

۲- دکتر یداللّه سحابی، دکتر عباس شیبانی و احمدعلی بابائی، هر یک شش سال زندان مجرد.

۳- مهندس عزت‌اللّه سحابی، ابوالفضل حکیمی و محمد مهدی جعفری، هر یک چهار سال زندان مجرد.

۴- پرویز عدالت‌منش که عضو نهضت آزادی ایران نیست، یک سال حبس تأدیبی.

دادگاه تجدید نظر سران نهضت آزادی بسیار طولانی شد و مجموعاً ۷۶ جلسه تشکیل گردید. آراء صادره به شرح زیر بود: متهم ردیف یک (آقای مهندس بازرگان)، متهم ردیف ۳ (آیت‌اللّه طالقانی)، ردیف ۴ آقای عزت‌اللّه سحابی، ردیف ۵ دکتر عباس شیبانی، ردیف ۶ آقای احمدعلی بابائی، ردیف ۷ مهندس ابوالفضل حکیمی، ردیف ۸ آقای مهدی جعفری، ردیف ۹ آقای پرویز عدالت‌منش. حکم دادگاه بدوی تأیید شد. در مورد متهم ردیف ۲ آقای دکتر یداللّه سحابی با توجه به عدم پیشینه کیفری، ۳۸ سال سابقه‌ی فرهنگی، کبر سن و معیل بودن متهم و نحوه‌ی دفاعیات، با رعایت ماده‌ی ۵ مکرر از قانون مجازات عمومی از جهت اهانت به مقام شامخ سلطنت و عهده‌دار بودن ریاست شورای جمعیتی که رویه آن ضدیت با سلطنت مشروطه است، به چهار سال زندان مجرد محکوم می‌شود.

در تاریخ ۲۵ تیرماه هشت تن محکومین طی نامه‌ای از زندان قصر تقاضای فرجام‌خواهی کردند. در ۱۵ مرداد به آنها اطلاع داده شد که شاه با تقاضای آنها موافقت نکرده و حکم محکومیت آنها قطعی است. محاکمه مهندس مهدی بازرگان و سایر سران نهضت آزادی در یکی از بیدادگاه‌های محمدرضا پهلوی یکی از محاکمات مهم و پر سر و صدای پنجاه سال اخیر است و می‌توان گفت که بعد از محاکمه‌ی دکتر مصدق و یاران او دارای اهمیت و اعتبار خاصی است. پاسخ‌گوئی بازرگان و سایر متهمین به یاوه‌سرائی آقای دادستان بسیار جالب و حائز اهمیت بود. دفاعیات وکلای سران نهضت آزادی تماماً بدون ترس و واهمه، سستی این محاکمه را عریان ساخت.

بازرگان مخالف سلطنت مشروطه نبود و این مطلب را چندین بار در دادگاه عنوان کرد. او مخالف دخالت‌های شاه در تمام شئون مملکتی بود. بازرگان از دیکتاتوری شاه سخن گفت و بدون ترس و واهمه، آنچه را لازم تشخیص می‌داد در دادگاه بیان نمود.

پس از محاکمه‌ی سران نهضت آزادی و محکومیت آنان در دادگاه و عدم قبول فرجام‌خواهی، چهار تن از وکلای مدافع سران نهضت آزادی ایران به اتهام توهین به مقام سلطنت به شرح زیر بازداشت و محاکمه شدند: سرتیپ علی‌اصغر مسعودی، سرهنگ عزیزاللّه امیر رحیمی، سرهنگ دکتر اسمعیل علمیه و سرهنگ علی‌اصغر غفاری. افسران مزبور هرکدام به مجازات‌هائی که بیش از یک سال بود محکوم گردیدند و نتیجه‌ی این محاکمه علاوه بر تحمل زندان، اخراج از ارتش بود.

بازرگـان مبـارزات سیاسـی خود را از بعـد از کودتـای ۲۸ مرداد مـاه ۱۳۳۲ آغـاز کرد. این مبـارزه بـا مخـالفت بـا انتخابات مجلس هیجـدهم و سـپس قرارداد بـا کنسرسـیوم که نتیجه‌ی آن واگـذاری صـنعت نفت به آمریکـا و انگلیس بود آغـاز شـد و سـرانجام در مخالفت با انقلاب سفید شاه و مردم، بازرگان و یاران وی دستگیر و محاکمه شدند.

بازرگان پس از آزادی از زندان، مبارزات خود را ادامه داد و از نیمه‌های سال ۱۳۵۶ این مبارزات بصورت حادی آغاز گردید.

در سال ۱۳۵۷ بازرگان به محکومیت مجدد آیت‌اللّه طالقانی طی اعلامیه‌ای شدیداً اعتراض نمود و بازداشت شد و قریب ده روز در زنـدان بسـر برد و روز ۲۶ شـهریور از زنـدان آزاد شـد. روز ۲۹ مهر مـاه، مهنـدس بازرگـان به اتفـاق دکتر مینـاچی برای ملاقات با آیت‌اللّه خمینی به پـاریس عزیمت نمود. در روز هشـتم دی مـاه، امام خمینی فرمانی برای حل و فصل مشـکلات نفت برای بازرگان صـادر نمودنـد. در این فرمـان آمـده بود:... جنابعـالی که در اداره صـنایع نفت دارای سوابق و تجارب هستیـد یک هیئت پنـج نفری مرکب از جناب حجت‌الاسلام حاج شیخ اکبر رفسنجانی و جناب آقای مهندس کتیرائی و دو نفر را با نظر خودتان و مشورت آقایان تعیین نمائیـد و این هیئت تحت سـرپرستی جنابعالی، مناطق نفتی را بازرسـی نموده و در امر تولید نفت نظارت نمایند. پس از صدور فرمـان امام، کارکنان اعتصابی صـنعت نفت ایران برای تولیـد نفت مورد نیاز داخلی، به سـر کار خود بازگشـتند. روز سوم بهمن ماه بازرگان اعلام کرد بختیار باید استعفا کند، در غیر این صورت باید ارتش را بکار گیرد.

روز چهارم بهمن ماه مهندس بازرگان طی مصاحبه‌ای نحوه‌ی تشکیل شورای انقلاب و دولت موقت اسلامی را تشریح کرد و گفت الگوئی که ما برای حکومت اسـلامی در نظر داریم دوران رسالت و رهبری ده ساله‌ی حضـرت محمـد (ص) در مـدینه و دوران پنج ساله‌ی امام حضرت علی (ع) در کوفه است.

روز ۱۶ بهمن ماه ۱۳۵۷ امام خمینی مهندس بازرگان را بعنوان رئیس دولت موقت تعیین کردند و فرمانی در این مورد شرف صدور یافت.

در همان روز مهنـدس بازرگان رئیس دولت موقت در پاسـخ مصاحبه‌ی شاپور بختیار که گفته بود رئیس دولت موقت را بازداشـت می‌کنم، گفت از این اخطار نمی‌ترسم، اگر تهدید می‌خواهند بکنند به چیز دیگری ما را تهدید کنند، این چیز خیلی کوچکی است، اگر عملی شود بنده شخصاً خیلی ممنون می‌شوم چون راحت می‌شوم.

در روز شـانزدهم بازرگـان نخست‌وزیر مـوقت، برنـامه و وظـایف دولت موقت را بیـان کرد و گفت از وظـایف عمـده دولت موقت اینست که یک همه‌پرسـی برپا کنـد تا نظر مردم را درباره‌ی تغییر رژیم و تحول آن به جمهوری دموکراتیک اسـلامی بپرسد. سـپس این وظیفه را خواهـد داشت که انتخابات مجلس مؤسـسان را برگزار کنـد، مجلسـی که قانون اساسـی آینـده را تـدوین خواهد کرد. وظیفه‌ی سوم نیز انتخابات مجلس خواهد بود که به موجب قانون اساسـی جدید تشـکیل می‌شود و پس از این مجلس دولت رسـمی تعیین خواهد شد.

روز شـانزدهم جـامعه‌ی روحـانیت اعلام کرد برای تأییـد بازرگان راهپیمائی بزرگ روز پنجشـنبه ۱۹ بهمـن در تهران و شهرسـتان‌ها انجام خواهد گرفت.

در همان روز شاپور بختیار به دنبال انتخاب بازرگان به ریاست دولت موقت گفت در ایران تنها یک حکومت وجود خواهد داشت. سـاخت ایران تجزیه‌ناپـذیر است. اگر بختیـار تنها به حرف زدن اکتفا کنـد یک مسئله است. اگر بخواهـد دست به عملی دیگر بزند مسئله‌ی دیگری مطرح می‌شود.

در اجرای خواسـته‌ی امام روز نوزدهم بهمن ماه مبنی بر راهپیمائی مردم در تأییـد دولت موقت، میلیون‌ها تن از مردم برای حمایت از آیت‌اللّه خمینی و دولت مـوقت اسـلامی، در تهران و شهرسـتان‌ها به خیابان‌هـا آمدنـد و راهپیمـائی گسـترده‌ای در سراسـر ایران برپا نمودنـد. تنهـا در تهران متجـاوز از دو میلیون نفر در این راهپیمـائی مشـارکت داشـتند. غیر از تمام طبقات مردم روحانیون، اصـناف،

احزاب سیاسی و همافران در این رفراندوم شرکت داشتند. در پایان راهپیمائی تهران قطعنامه‌ای در ۷ ماده قرائت شد و مردم یکپارچه آن را تأیید کردند. در بعضی از شهرستان‌ها راهپیمائی مردم به آتش و خون کشیده شد. به دنبال راهپیمائی مردم در تأیید دولت بازرگان، بختیار اعلام کرد در کشور واحدی چون ایران دو دولت را نمی‌پذیرد و دولتی را که گویا مهندس بازرگان درصدد تشکیل آن است، به رسمیت نمی‌شناسد.

روز بیستم بهمن ماه مهندس مهدی بازرگان نخست‌وزیر دولت انقلابی، طی یک سخنرانی که در دانشگاه تهران ایراد کرد، برنامه‌ی دولت موقت را اعلام کرد. بازرگان در نخستین سخنرانی‌اش در برابر مردم گفت مأموریتی که رهبر انقلاب به من داده است، پرمخاطره‌ترین و سنگین‌ترین مأموریت در عمر ۷۱ ساله‌ی مشروطیت ایران است که به نخست‌وزیر ایران داده شده است. آنگاه بازرگان افزود: خطوط اصلی و وظایف دولت موقت به قرار ذیل است:

۱- احراز و انتقال قدرت ۲- ارائه و اثبات حقانیت (همان رفراندوم) ۳- احیاء و اداره و اصلاح مملکت ۴- انتخابات مجلس مؤسسان و ارجاع به آراء عمومی برای تدوین و تصویب قانون اساسی جدید ۵- انتخابات مجلس شورای ملی ۶- استعفا و تحویل کار به رئیس‌جمهور و دولت رسمی بعدی.

روز ۲۱ بهمن ماه، فرماندار نظامی تهران و حومه اعلامیه‌ی شماره ۴۰ را انتشار داد و اعلام نمود ساعت منع عبور و مرور در تهران را افزایش داده و رفت و آمد را از ساعت ۱۶/۳۰ تا ۵ بامداد ممنوع اعلام کرد. در همان روز متعاقب اعلامیه‌ی شماره ۴۰، فرمانداری نظامی اعلامیه‌ی شماره ۱۱ را صادر نمود. در این اعلامیه آمده بود: فرمانداری نظامی تهران و حومه به حکم وظیفه و مسئولیت سنگینی که به عهده دارد نمی‌تواند در مقابل عملیات ضد انسانی و وحشیانه عناصر اخلالگر و فریب خورده بی‌تفاوت بماند، علیهذا بدینوسیله ساعت عبور و مرور شبانه را تا ساعت ۱۱ روز یکشنبه ۲۲ بهمن تمدید می‌نماید. به دنبال این اعلامیه، امام خمینی پیام مهمی انتشار داد و اعلامیه‌های حکومت نظامی را خدعه و خلاف شرع دانست و مردم به هیچوجه به آن اعتنا نکردند و در نتیجه مردم به خیابان‌ها ریختند.

روزهای ۲۱ و ۲۲ بهمن، تهران و سایر شهرها تبدیل به میدان جنگ شد. لشکر گارد بطور ناگهانی به نیروز هوائی حمله کرد و مردم نیز به کلانتری‌ها یورش بردند و غالب کلانتری‌ها به تصرف مردم درآمد. مهندس بازرگان طی پیامی اعلامیه‌های فرمانداری نظامی را توطئه علیه انقلاب خواند.

سرانجام در ساعت ۱۰/۵ بامداد روز ۲۲ بهمن، شورای عالی ارتش با شرکت رئیس ستاد، وزیر جنگ و غالب فرماندهان تشکیل جلسه داد و پس از بحث و مذاکره، اعلامیه صادر و متذکر شد برای جلوگیری از هرج و مرج و خونریزی، بیطرفی خود را در مناقشات فعلی اعلام و به یگان‌های نظامی دستور داده شد که به پادگان‌های خود مراجعه نمایند. به دنبال اعلامیه شورای عالی ارتش و جمع‌آوری سربازان تمام تهران و شهرها به دست مردم انقلابی افتاد و سرانجام صدای انقلاب در روی صفحه تلویزیون نقش بست و بدین ترتیب رژیم ۲۵۰۰ ساله‌ی شاهنشاهی و آخرین سلسله‌ی سلطنتی ایران سقوط کرد.

بازرگان سیاستمداری مسلمان و مبارزی خستگی‌ناپذیر بود. وی در سی‌امین روز دی ماه ۱۳۷۳ در تهران وفات یافت.

تألیفات بازرگان بشرح زیر می‌باشد: ۱- مطهرات در اسلام ۲- سیر تحول در قرآن ۳- ره طی شده ۴- اسلام یا کمونیسم ۵- عشق و پرستش یا ترمودینامیک انسان ۶- نظریه اریک فروم ۷- بی‌نهایت کوچکها ۸- مذهب در اروپا ۹- یادداشت‌هائی از سفر حج ۱۰- از خداپرستی تا خودپرستی ۱۱- اسلام و جوانان ۱۲- انسان و خدا ۱۳- بازی جوانان با سیاست ۱۴- ترمودینامیک صنعتی ۱۵- حکومت واحد جهانی ۱۶- خداپرستی و افکار روز ۱۷- خودجوشی ۱۸- ضریب و تبادل مادیات و معنویات ۱۹- مرز میان دین و سیاست ۲۰- مسئله وحی ۲۱- انقلاب در دو حرکت ۲۲- شصت سال خدمت و مقاومت (خاطرات مهندس مهدی بازرگان، جلد اول).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :[۱] ایران فردا (اسفند ۱۳۷۳، ویژه‌نامه درگذشت مهندس بازرگان)، خاطرات بازرگان (شصت سال خدمت و مقاومت)، مؤلفین کتب چاپی (۳۷۳-۳۷۲ /۶)، نشر دانش (س ۱۵، ش ۱ و ۲، ص ۸۲).

بیات، محمدرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۳۲۶.

درگذشت: ۱۳۶۷.

پارک ملی کویر (تهیه متن از حمیدرضا بیات، هنریک مجنونیان، فریبرز شکرایی؛ تهران، ۱۳۷۰)؛ منطقه‌ی حفاظت شده‌ی اشترانکو (با همکاری هنریک مجنونیان، تهران، ۱۳۶۷).
برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

پاشائی اول، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: شهید چمران اهواز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای خاک‌شناسی و متخصص در پیدایش و طبقه‌بندی و شیمی خاک از کشور آلمان غربی.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران اهواز.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

پیدایش و طبقه‌بندی خاک و شیمی خاک، تثبیت تپه‌های ماسه‌ای و کویرزدائی، مسائل مربوط به شوری خاک، اثر بهره‌برداری از اراضی بر روی خصوصیات میکرومورفولوژیکی، مدل اراضی کشت صنعت نیشکر هفت تپه، بررسی تغییرات شرایط جوی از عصر قبل از تاریخ در ایران به کمک مطالعه خاکهای فسیلی، اثر نیشکرکاری بر روی خصوصیات فیزیکی و شیمیائی خاک، بررسی و نقشه‌برداری اراضی شمال اهواز، راوه تپه، گلی داغ و آق قلعه.

ابداع:

دستگاه اندازه‌گیری نفوذپذیری خاک در آلمان به نام Constantometer.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۴

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

زمین‌شناسی کشاورزی، فیزیک خاک، کویرهای ایران، سابقه تاریخی جنگلهای ایران.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲۰، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۱۲

زمینه علمی مقالات:

مسائل مربوط به زهکشی اراضی و خصوصیات فیزیکی فیزیکو شیمیائی خاک، مسائل مربوط به شوری خاک، دینامیک آبهای زیرزمینی، حفاظت خاک و آبخیزداری، اثر بهره‌برداری متراکم از خاکها بر روی خصوصیات میکروومورفولوژیکی، اثر شوری خاک بر روی میزان محصول چغندر قند.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

پوستی، ایرج

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: بافت‌شناسی، دانشکده: دامپزشکی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران، دکترای تخصصی از دانشگاه بریستول انگلستان در رشته بافت‌شناسی.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۷.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

بافت‌شناسی، کالبدشناسی، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۱۰ پایان‌نامه دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۵

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

بافت‌شناسی، هیستوتکنیک.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۷، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۶

زمینه علمی مقالات:

بافت‌شناسی، کالبدشناسی و آسیب‌شناسی.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

جوان، علی

قرن:۲۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی جوان (زاده ۹/۱۰/۱۳۰۵ در تهران از پدر و مادری آذری الاصل) دانشمند و مخترع ایرانی است. وی اولین لیزر گازی دنیا که ترکیبی از دو گـاز هلیـوم و نئون است و به همین نـام نیز معروف است را اختراع کرد. این لیزر از نوع لیزرهـای بی خطر به حساب می‌آیـد و رنگ آن سرخ است. این لیزر در آزمایشگاه‌های دانشگاه‌ها برای بررسـی پدیـده‌هایی مانند تداخل امواج و آزمایش دو شکاف یانگ کاربرد دارد.

پیشینه:

علی جوان پس از گذراندن تحصیلات در دبیرستان البرز، تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشگاه تهران داد. سپس در سال ۱۹۴۸ به ایالات متحـده آمریکا مهاجرت می کنـد و تحصـیلات خود را در مقطع دکترای فیزیک در دانشـگاه کلمبیا ادامه می‌دهـد. وی در سال ۱۹۶۴ بـا درجه دانشـیاری به عضـویت هیـات علمی موسـسه فنـاوری ماسـاچوست (MIT)در آمـد. وی در حـال حاضـر استاد بازنشسته موسسه فناوری ماساچوست در ایالات متحده آمریکا می‌باشد. گرایش وی در فیزیک، اتمی - مولکولی و اپتیک است.

او در MIT یـک تحقیق بزرگ را پـایه گـذاری کرد که بـاعث ایجاد بزرگترین تحقیق لیزری در دهه های شـصت و هفتاد میلادی شـد. بسـیاری از بنیـان هـای اولیـه در اسـتفاده از لیزر در آنجـا بـه وقـوع پیـوست. ایـن بنیـان هـا شامـل؛ ابـداعات زیـادی در زمینه اسپکتروسـکوپی لیزری بصورت Sub-Doppler ؛ اولین اسـتفاده از لیزر برای آزمـایش دقیق نسبیت و ایزوتروپی در فضـا؛ ابـداع تکنولوژی اندازه گیری فرکانسی دقیق در طیف نوری و اولین ساخت ساعت های اتومیك لیزری می باشند.

پروفسور جوان در زمینه های تازه تحقیق ماننـد پژوهش اخیرش برای جسـتجوی اثرات هـدایت نورهای هم جهت شونده توسط یک آنتن نوری به سوی اندازه نانو از ماده فعال است.

او در تحقیقات گسترده ای از لیزرهای پرانرژی و رادارهای مولتی استاتیک

لیزری که توسـط ساعت های نوری دقیق کنترل می شود، گرفته تا لیزرهای تشخیصـی پزشـکی شـرکت داشـته است. پایان نامه های تحقیقاتی بسیاری از دانشجویان فیزیک تحت نظر او بوده است.

برای تحقیقـات در زمینه لیزرهـای گـازی، پروفسـور جـوان در سـال ۱۹۶۴ مـدال Stewart Ballentine، در سـال ۱۹۶۶ مدال Fany & John Hertz Foundation در سال ۱۹۷۵ مدال Fredrick Ives و در سال ۱۹۹۳ مدال جهانی آلبرت انیشتین را دریافت کرد.

او عضوی از آکـادمی ملی علوم و آکـادمی هنر و علم آمریکـا و عضو افتخاری موسـسه Trieste برای ترویـج علوم می باشد. در سال ۱۹۶۶ او به عنـوان Guggeheim Fellow و در سالهـای ۱۹۷۹ و ۱۹۹۵ به عنوان Humbolt Foundation Fellow شناخته شد.

افتخاراتپ:

•در سال ۱۹۶۰ وی موفق به اختراع لیزر گازی شد.

•این فیزیکدان ایرانی در سال ۱۹۷۵ مهم‌ترین نشان انجمن نورشناسی آمریکا یعنی مدال فردریک ایوز را دریافت کرد. در جمله‌ای که در کنـار این نشـان حـک شـده‌است از آقای جوان به خاطر «پدیـد آوردن یک دسـتگاه نورشـناختی (لیزر گازی) با کاربردهای

بی‌سابقه در پژوهش‌های علمی» قدردانی فراوان شده‌است.

•علی جوان در سال ۱۹۹۳ جایزهٔ علمی جهانی آلبرت اینشتین را دریافت نمود.

•او همچنین در سال ۲۰۰۷ رتبه دوازدهمین آدم باهوش را در جهان کسب کرد.

حاج رسولیها، شاپور

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:–، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: صنعتی اصفهان

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی کشاورزی از دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز در سال ۱۳۳۹، کارشناسی ارشد و دکترای خاک‌شناسی از دانشگاه کالیفرنیا آمریکا.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

انجام طرحهای متعدد تحقیقاتی در زمینه‌های اصلاح اراضی، شوری خاک، کیفیت آب برای آبیاری، شیمی آب و خاک، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۲۴ پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۱

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:–

زمینه علمی تألیفات:

کیفیت آب برای کشاورزی (ترجمه).

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۲۰، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۱۲

زمینه علمی مقالات:

تغییرات فاصله‌ای مشخصات خاک با استفاده از علم زمین آمار، اثر شوری ویون‌های ویژه روی رشد گیاه، اصلاح اراضی، شیمی آب و خاک.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

حداد عادل، مجید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شاعر.

تولد: اسفند ۱۳۳۰، تهران.

شهادت: ۷ تیر ۱۳۶۰، دارخوین.

مجید حداد عادل بعد از تحصیلات ابتدایی و متوسطه در سال ۱۳۴۸ پس از اخذ دیپلم ریاضی وارد دانشگاه صنعتی شریف شد و در رشته مهندسی متالوژوی به تحصیل پرداخت. در سال‌های ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ به سبب فعالیت‌های مذهبی و سیاسی به زندان افتاد ت. در سال ۱۳۵۳ از دانشگاه فارغ‌التحصیل شد. دوره‌ی سربازی را در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۶ در شیراز و مشهد گذراند. در سال ۱۳۵۷ برای گذراندن یک دوره مدیریت به انگلستان رفت. با پیروزی انقلاب اسلامی دروس و تحصیل را رها کرد و به ایران بازگشت. وی تا زمان شهادت در مشاغل زیر را دارا بود: مسئولیت در دفتر نخست وزیری، مسئولیت بخش فرهنگی جهاد سازندگی، نظارت بر انتشار مجله‌ی «جهاد سازندگی»، عضویت در شورای مدیریت تولید رادیو، همکاری با شورای عالی دفاع، معاونت سیاسی- اداری استانداری کرمانشاه، سرپرستی استانداری کرمانشاه.

مجید حداد عادل در جریان سرپرستی یک گروه خبرنگاران اعزامی به جبهه، در عصر روز سه شنبه هفتم مهر ۱۳۶۰ در جبهه دارخوین بر اثر اصابت ترکش کاتیوشا از ناحیه‌ی سر مجروح شد و به شهادت رسید.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

حق‌نیا، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: فردوسی مشهد

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

حقوقی راد، ناصر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: انگل‌شناسی، دانشکده: دامپزشکی، دانشگاه: شهید چمران اهواز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران، کارشناسی ارشد انگل‌شناسی از دانشکده طب گرمسیری لیورپول انگلستان، گذراندن واحدهای دکترای بهداشت در دانشکده بهداشت جانز هاپکینز آمریکا.

مرتبه علمی:

دستیار گروه میکروبیولوژی دانشکده پزشکی شیراز به مدت دو سال و نیم، استادیار دانشکده پزشکی اصفهان در سال ۱۳۵۳،

دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

بیماریهای انگلی نظیر هیداتیـدوز، آسـکاریدوز، ژیاردیوزو توکسوپلاسـموز، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۱۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

تشخیص آزمایشگاهی بیماریهای انگلی روده، بیماریهای انگلی شایع در اهواز و استان خوزستان و اصول پیشگیری از این بیماریها.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۵، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۹

زمینه علمی مقالات:

اپیدمیولوژی و تشخیص بیماریهای انگلی نظیر بیماری کیست هیداتیک، آسکاریدوز، کاپیلاریوز روده‌ای، توکسوپلاسموز، مالاریا، کریپتوسپوریدیوز، ژیاردیوز.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

خاکزاد، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: معدن‌شناسی، دانشکده: علوم زمین، دانشگاه: شهید بهشتی

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

خاوری، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: شهید چمران اهواز

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

رفاهی، حسینقلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۱۵، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی مهندسی زراعی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۳۹، کارشناسی ارشد خاک‌شناسی از دانشگاه تولوز فرانسه در سال ۱۳۴۶ و دکترای خاک‌شناسی از دانشگاه تولوز در سال ۱۳۴۸.

مرتبه علمی:

استادیار دانشگاه تهران از سال ۱۳۴۸ تا سال ۱۳۵۶، دانشیار دانشگاه تهران از سال ۱۳۵۶ تا سال ۱۳۶۴ و استاد دانشگاه تهران از سال ۱۳۶۴.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

خاک‌شناسی و طبقه‌بندی اراضی مزرعه ۱۳۹ هکتاری دانشکده کشاورزی، بررسی چگونگی حرکت تپه‌های شنی در استان سیستان و بلوچستان با استفاده از عکسهای هوایی، رده‌بندی خاکهای الیگودرز و تهیه نقشه نیمه تفصیلی خاک‌شناسی، بررسی فرسایش‌پذیری خاکهای شمال خوزستان، طبقه‌بندی و میرالوژی گروههای عمده خاکهای استان کرمانشاه، بررسی فاکتورهای مؤثر در فرسایش خاک، شناسایی خاک و طبقه‌بندی اراضی تفصیلی و تهیه نقشه‌های خاک و طبقه‌بندی ۶۰۰ هکتار از اراضی گرمسار.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۳

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

خاک‌شناسی و حاصلخیزی خاک و کلیات خاک‌شناسی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۰، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴

زمینه علمی مقالات:

بررسی خاکهای مزروعی دانشکده کشاورزی، بررسی کانهای رسی خاکهای آبرفتی برخی از نقاط ایران، بررسی تثبیت پتاسیم در خاکهای منطقه کرج، تهیه نقشه فیزیوگرافیک خاک با استفاده از تفسیر تصاویر ماهواره‌ای لندست با روش بصری، تهیه نقشه منابع زمینی از اطلاعات ماهواره‌ای لندست یک با روش کمی، بررسی مقدماتی مشخصات خاکهای جزیره ابوموسی، مطالعه تثبیت پتاسیم در برخی از خاکهای آهکی و امیدی ایران، خصوصیات فیزیکی، شیمیایی و مینرالوژیکی خاکهای قهوه‌ای آهکی ایران، خصوصیات فیزیکی شیمیایی و مینرالوژیکی خاکهای جنگلهای بلوط غرب ایران.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

زاهدی، کاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۲۹۳.

درگذشت: ۱۳۷۰.

از آثار اوست: آفات گیاهان زینتی و صیفی در ایران و روشهای مبارزه با آنها (تهران، ۱۳۷۱).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

زرین‌کفش، منوچهر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

تحصیلات عالی در رشته کشاورزی و دکترای خاک‌شناسی.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

علوم خاک قسمتی از ترکیبات و عوامل تشکیل دهنده اکوسیستم محیط زیست است که در مرز بین سنگها در قسمت زیرین و بیوسفر در قسمت روئین قرار گرفته است. مشخصات درونی خاک فعل و انفعالات و کنش و واکنشهای ماده و حیات علوم خاک، صفات و خصوصیات درونی خاک، ارتباط و همبستگی آن را با عوامل دیگر اکولوژیکی مانند موجودات زنده اعم از گیاهان یا جانوران بحث می‌کند، انجام طرح‌هائی درباره خاک‌شناسی خاکهای جنگلی در ارتباط با پوشش گیاهی، پژوهش در زمینه ارتباط شوری خاک با پوشش گیاهی، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر ۲۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و یک پایان‌نامه دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۹

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات

خاک‌شناسی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۰، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴

زمینه علمی مقالات:

علوم خاک.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

سالمی، محمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: ۱۳۷۳.

محمدحسین سالمی دارای رتبه‌ی علمی دکتری و استاد بازنشسته‌ی فنی دانشگاه تهران بود. از آثار اوست: ماشین‌های الکتریکی (گ. ر. سلمون، ا. سترافن؛ دو جلد، ۱۳۶۶، ۱۳۷۲).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

سهرابی، مرتضی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۴، مرتبه علمی: استاد، رشته: مهندسی شیمی، دانشکده: مهندسی شیمی، دانشگاه: صنعتی امیرکبیر

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

فارغ‌التحصیل در رشته مهندسی شیمی با رتبه اول از دانشکده فنی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۷، دکترا در رشته مهندسی شیمی از انگلستان در سال ۱۳۵۱.

مرتبه علمی:

استادیار تمام وقت دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۱۳۵۱، دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۱۳۵۶ و ارتقاء به درجه استادی مهندسی شیمی در سال ۱۳۶۳.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

فرآیندهای تخمیری، تهیه مواد مختلف، برنامه‌ریزی و آینده‌نگری، راهنمائی، مشاوره و نظارت بر یک پایان‌نامه دکترا و ۱۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۵

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

ترمودینامیک، مهندسی واکنشهای شیمیایی، انتقال جرم و صنایع غذا.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۴، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴۳

زمینه علمی مقالات:

مدل‌سازی، واکنشهای چند فازی، ترمودینامیک و عملیات واحد.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

صالح راستین، ناهید

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: تهران

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

ظهور، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد: ۱۳۲۳ مرتبه علمی: استاد، رشته: مهندسی مکانیک، دانشکده: مهندسی مکانیک، دانشگاه: صنعتی شریف

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی ارشد پیوسته در مهندسی مکانیک از دانشگاه شیراز، کارشناسی ارشد در مهندسی هسته‌ای، دکترا و فوق دکترا در مهندسی مکانیک از دانشگاه پردو آمریکا.

مرتبه علمی:

مربی و استادیار دانشگاههای شیراز، پردو صنعتی شریف، دانشیار و استاد دانشگاه صنعتی شریف، استاد مدعو دانشگاه نیومکزیکو، استاد نمونه سال ۱۳۷۲.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

مهندسی پزشکی (طراحی و ساخت سوکت)، رباتها، مکانیزمها، مهندسی پزشکی (بیومکانیک)، استاد راهنمای ۳۲ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

ابداع:

جعبه دنده با تغییرات بی‌نهایت.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی:-

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

۴ جزوه درسی در زمینه دینامیک ماشین، طراحی مکانیزمها، طراحی و ساخت بکمک کامپیوتر.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۷، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۲۶

زمینه علمی مقالات:

مهندسی پزشکی (بیومکانیک)، آموزش عالی در ایران، مکانیزمها، ترمودینامیک (گازها)، انتقال حرارت، رباتها، آموزش از راه دور در ایران.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

عبادی، رحیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: حشره‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: صنعتی اصفهان

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای حشره‌شناسی و جانورشناسی.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

پیاز، جایگزینی شکر در تغذیه زنبور عسل با ترکیبات ارزان قیمت، کنترل کرم موم‌خوار و شناخت بیولوژی آن در ایران، مرفولوژیک توده‌های مختلف زنبور عسل ایران و مقایسه آن با یکدیگر، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۴ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

بیماریها و آفات و شکارچی‌های زنبور عسل، پرورش زنبور عسل.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۲، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۵

زمینه علمی مقالات:

یافته‌های ایمونولوژیک در درماتولوژی طب اطفال.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

عبدشریف‌آبادی، هوشمند

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: ۱۳۷۳.

هوشمند عبدشریف‌آبادی دارای درجه دکتری و استادیار دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران بود. از آثار اوست: زلزله و ساختمان‌های متداول: روش‌های پایدارسازی ساختمان‌ها در برابر زلزله (۱۳۷۱)؛ معیار پذیرش بتون و منحنیهای عملیاتی مشخصه آنها در مجموعه مقالات سمینار بتون ۱۳۶۷(۱۳۶۸)؛ ترجمه ساختمان‌های مسکونی مقاوم در برابر زلزله (تألیف مرکز علمی و فنی ساختمان فرانسه، ۱۳۷۰).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

عدل، احمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

در ۱۲۷۷ ش در تبریز تولد یافت. پدرش مسعود عدل‌الملک از اعیان و مالکین آذربایجان بود و چندی روزنامه‌ی ناصری را در تبریز انتشار می‌داد. پس از انجام تحصیلات مقدماتی در مدارس تبریز، برای ادامه‌ی تحصیل عازم فرانسه شد. دوره‌ی متوسطه را در پاریس طی کرد و وارد دانشکده‌ی کشاورزی شد و درجه‌ی لیسانس گرفت. چندی در فرانسه به شغل دبیری اشتغال داشت تا اینکه در ۱۳۰۱ به ایران بازگشت و در وزارت فوائد عامه و تجارت استخدام شد و به تاسیس مدرسه‌ی کشاورزی پرداخت و مدیر و استاد مدرسه‌ی مزبور شد این مدرسه بعدا دانشکده‌ی کشاورزی شد.

در ۱۳۰۹ وزارت فوائد عامه به سه اداره کل تقسیم شد، یکی از ادارات، اداره کل کشاورزی بود که احمد حسین عدل به معاونت آن اداره انتخاب شد. در ۱۳۶۱ به کفالت اداره‌ی مزبور تعیین گردید. دو سال در سمت مزبور باقی بود تا اینکه از کار دولت کنار رفت و به شغل تجارت پرداخت.

در اسفند ۱۳۲۰ در کابینه‌ی علی سهیلی به وزارت کشاورزی که بیش از چند ماه از تاسیس آن نمی‌گذشت تعیین گردید و در کابینه‌ی بعدی که ریاست آن را احمد قوام داشت، همچنان وزیر کشاورزی بود.

در ۱۳۲۴ در دولت ابراهیم حکیمی، وزیر کشاورزی شد و در کابینه‌ی احمد قوام در ۱۳۲۶ در سه ترمیم کابینه، وزیر کشاورزی بود. پس از سقوط کابینه، به ریاست شورای عالی برنامه‌ی هفت ساله منصوب شد و چندی نیز مدیرعامل سازمان برنامه بود. در ۱۳۳۲ در کابینه‌ی سپهبد زاهدی به وزارت کشاورزی منصوب گردید و تا پایان دولت مزبور که یک سال و نیم طول کشید، مقام وزارت داشت.

عدل پس از سقوط دولت زاهدی به بخش خصوصی رفت و در اصفهان مدیریت کارخانه‌ی بافندگی و ریسندگی ریسباف را عهده‌دار گردید. پس از مدتی، ریاست کارخانه‌ی ریسندگی و بافندگی زاینده‌رود را به عهده گرفت و در این سمت ریاست سندیکای صنایع اصفهان نیز به او واگذار شد.

در ۱۳۴۱ هنگامی که با اتومبیل خود از اصفهان عازم تهران بود، در بین راه با کامیون تصادف نمود، خود و فرزندنش کشته شدند.

عدل یکی از بنیانگذاران کشاورزی جدید ایران است. گذشته از تاسیس دانشکده‌ی کشاورزی کرج، سالهای طولانی در آن دانشکده تدریس می‌کرد و مقالات تحقیقی زیادی در جراید درباره‌ی کشاورزی انتشار داد.

(بخش ۱) احمد حسین (و. تهران ۱۲۷۷ ه.ق.– ف. مهرماه ۱۳۴۱ ه.ش.) تحصیلات ابتدائی را در تبریز و متوسط و عالی را در فرانسه به پایان رسانید و دانشنامه مهندسی را از دانشکده کشاورزی گرینون دریافت کرد. در سال ۱۳۰۲ به تهران بازگشت و به معاونت

اول اداره خالصه تهران منصوب گردیـد. بعـد از شـش سال معلم گیاه‌شناسـی در مدرسه فلاحت تهران شد و سـپس به مقام ریاسـت مزرعه نمونه کرج و ریاست اداره امور فلاحتی در اداره کل فلاحت نایل آمد. در سال ۱۳۱۶ در کابینه جم کفالت اداره کل فلاحت را عهده‌دار شد. در سال ۱۳۲۰ در کابینه سهیلی وزیر کشاورزی گردید. وی سه بار در کابینه‌های مختلف قوام‌السلطنه و یک بار در کـابینه حکیم‌الملک و یک بار در کابینه سپهبد زاهـدی وزیر کشاورزی شـد. در سالهای ۱۳۱۶ و ۱۳۲۸ به عضویت هیـأت شورای عالی برنامه هفت ساله انتخاب گردید. در سال ۱۳۳۰ به ریاست شورای عالی سازمان برنامه منصوب شد. آخرین سمت وی مدیریت عامل کارخانه کازرونی و ریاست سـندیکای صاحبان صـنایع اصـفهان بود. وی در تصادف اتومبیل میان راه قم به تهران درگذشت. عدل دارای تألیفاتی به این شـرح است: ۱- کتاب آب و هوای ایران، ۲- تقسیمات اقلیمی ۳- رستنی‌های ایران، ۴- آبهای زیرزمینی در مناطق خشک فلات مرکزی ایران.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

فردوس، قدرت‌الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهاردهم ق)، نویسنده. در ۱۳۰۶ ش جزو محصلین اعزامی ارتش به فرانسه عزیمت نمود. تحصیلات خود را در دانشگاه نانسی در رشـته‌ی مکانیک به پایان رسانـد. او همچنین در رشـته‌ی علوم لیسانس گرفت. در رتشه‌ی تخصصـی اتومبیل نیز مدت یک سال، در کارخانجـات فرانسه و آلمان، به مطالعه علمی پرداخت. در ۱۳۱۳ ش به ایران مراجعت کرد و در توپخانه‌ی ضـدهوایی به خدمت مشغول شـد و در دانشـکده افسـری به تـدریس رشـته‌ی اتومبیـل پرداخت. چنـد مـاهی هم به ریـاست اداره‌ی راهنمایی و راننـدگی مـأموریت یـافت. از آثـار وی: «تعلیمـات کامـل راننـدگی»؛ «راننـدگی اتومبیـل»؛ «راننـده و اتومبیـل»؛ «موتورهـای دیزل»؛ «مکانیک اتومبیل».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۱۰۲،۱۶۲۳ -۱۶۲۲ / ۲ ،۹۱۶ / ۱)، مؤلفین کتب چاپی (۹۱۲ -۹۱۱ / ۴).

قبادیان، عطاءاللّه

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: شهید چمران اهواز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

مهندسی کشاورزی و دکترا در خاک‌شناسی و اصلاح اراضی با درجه ممتاز از دانشگاه کشاورزی وین اطریش در سال ۱۳۴۲، فوق دکترا در علوم زمین با درجه پروفسور آگرژه از دانشگاه وین در سال ۱۳۴۶.

مرتبه علمی:

تدریس در دانشگاه کشاورزی وین در رابطه با احیاء اراضی و تأمین آب در مناطق خشک، پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشگاه شهید چمران اهواز.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

کشاورزی و علوم زمین.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۳

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

پدولوژی خوزستان، آبهای تحت اراضی خوزستان، علل شور شدن اراضی خوزستان و اصلاح آنها، سیمای طبیعی فلات ایران در ارتباط با بهره‌برداری کشاورزی احیاء و بازسازی منابع طبیعی کشور، سیمای طبیعی استان یزد در ارتباط با مسائل کویری (ژئومورفولوژی، پدولوژی، هیدرولوژئولوژی).

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: متعدد، تعداد مقالات بزبان خارجی: متعدد

زمینه علمی مقالات:

اصلاح اراضی و مقابله با تنگناهای آبی در مناطق خشک، مسائل و مشکلات منابع طبیعی در ایران، مسائل و تنگناهای زیست محیطی در ایران، علل توسعه و گسترش کویر و مقابله با آن در ایران، تنگناهای کشاورزی ایران، اهمیت پس‌آبهای فاضلابی در چرخش آبی ایران.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

کسرائی، رحیم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: تبریز

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای خاک‌شناسی.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

شرکت در انجام طرح تفصیلی خاک‌شناسی اراضی ایستگاه تحقیقاتی دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز، انجام تحقیقات در زمینه مسئله تغذیه گیاهان و درجه حاصل‌خیزی خاکها.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۱

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

ترجمه کتاب چکیده‌ای درباره علم تغذیه گیاهی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۳، تعداد مقالات بزبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

بررسی عوامل محدودکننده رشد گیاهان در خاکهای منطقه سعیدآباد تبریز، بررسیهای مقدماتی در مورد برخی از خواص خاکهای اراضی کرکسج وابسته به ایستگاه تحقیقاتی دانشکده کشاورزی تبریز.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

کلباسی اشتری، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: صنعتی اصفهان

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

کوشا، منوچهر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: ۱۳۷۴، تهران.

مهندس منوچهر کوشا از پیشکوستان کارتوگرافی بود. از مقاله‌های اوست: «از هئیت تا رؤیت» در مجله‌ی «نقشه‌برداری» (دوره‌ی دوم، شماره ۷، پاییز ۱۳۷۰، صفحه‌ی ۲۰ الی ۲۳).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

کوشیار، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

درگذشت: ۱۲ اسفند ۱۳۶۶.

دکتر علی کوشیار استاد دانشکده‌ی علوم ارتباطات بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

گل‌گلاب، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۳۴۷، تهران.

درگذشت: ۲۲ اسفند ۱۳۶۳، تهران.

حسین گل‌گلاب، فرزند میرزا مهدی‌خان مصورالملک (نقاش و عکاس دوره‌ی قاجار)، تحصیلات ابتدایی را در مدرسه‌ی علمیه و متوسطه را در دارالفنون به سال ۱۲۹۵ به پایان رسانید. از سال ۱۲۹۸ که تدریس علوم طبیعی مدرسه‌ی دارالفنون را عهده‌دار شد تا سال ۱۳۰۷ دوازده جلد کتاب در رشته‌ی علوم طبیعی تألیف نمود. ضمنا در دانشکده‌ی حقوق به تحصیل پرداخت و به دریافت دانشنامه‌ی لیسانس در رشته‌ی قضایی و علوم سیاسی در سال ۱۳۰۱ نایل آمد. به سال ۱۳۰۷ تصدی کارهای عملی گیاه‌شناسی در دانشکده‌ی پزشکی به عهده‌ی وی محول شد و از سال ۱۳۰۷ تا ۱۳۱۳ در دبیرستان نظام و دانشکده‌ی پزشکی تدریس گیاه‌شناسی را بر عهده داشت. به سال ۱۳۱۴ که کلاس مقدمات طب به دانشسرای عالی انتقال یافت، به معاونت دانشسرای عالی و دانشکده‌ی علوم و ادبیات منصوب گردید و در همین سال طبق مقررات قانون دانشگاه به دریافت درجه‌ی دکتری در رشته‌ی علوم نایل شد و به تدریس فیزیولوژی گیاهی در دانشسرای عالی و گیاه‌شناسی در دانشکده‌ی پزشکی پرداخت. در سازمان نوین دانشکده به استادی کرسی بیولوژی گیاهی و ریاست آزمایشگاه مربوطه انتخاب گردید.

دکتر گل‌گلاب در سال‌های ۱۳۲۴ و ۱۳۲۶ علاوه بر تدریس به معاونت دانشکده‌ی پزشکی منصوب شد و تا سال ۱۳۲۷ در این سمت خدمت کرد و از پس از معاونت کناره‌گیری کرد و فقط به تشکیل فرهنگستان، به سبب تخصص در معادل‌یابی در رشته‌های علمی، به عضویت پیوسته‌ی این مؤسسه برگزیده شد و در سال ۱۳۱۵ سردبیری فرهنگستان نیز به وی واگذار شد.

علاوه بر کتاب‌های متوسطه تألیفات دکتر گل‌گلاب به شرح زیر است: پایان‌نامه‌ی دکتری راجع به «نباتات» ایران که خلاصه‌ی آن در سال ۱۳۱۳ به چاپ رسید، در این پایان‌نامه شش هزار گیاه که در ایران می‌روید توصیف شده است ؛گیا (راهنمای گیاهی)؛ گیاه‌شناسی (برای دانشجویان دانشکده‌ی پزشکی)؛ فرهنگ گیاهان معمولی و دارویی؛ تدوین برخی از کتاب‌های درسی گیاه‌شناسی، زمین‌شناسی، تشریح و فیزیولوژی حیوانی و شیمی برای دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها (از سال ۱۳۱۲ الی ۱۳۲۶)؛ تاریخ طبیعی (در قسمت های مختلف)؛ جغرافیا (۱۳۱۰)؛ مشخصات جغرافیای طبیعی ایران (تألیف م. پتروف، ترجمه از روسی، ۱۳۳۶)؛ ترجمه‌ی بیش از پنجاه قطعه نمایش کلاسیک برای هنرستان هنرپیشگی (برخی از این نمایشنامه‌ها در مجلات به چاپ رسیده است)؛ ترجمه‌ی کامل «اپرای کارمن» به نظم فارسی که مطابق با آهنگ های اصلی است؛ ترجمه‌ی کامل «اپرای فوست» به نظم فارسی مطابق با آهنگ‌های‌اصلی. وی موسیقی می‌دانست و سرود هم می‌ساخت. از جمله سرودهایی که ساخته است، می‌توان به این دو عنوان اشاره نمود: «ای ایران ای مرز پر گهر» و «آذربایجان».

(۱۳۶۵/ ۱۳۶۳ -۱۲۷۴ ش)، نویسنده، مترجم، موسیقیدان و استاد دانشگاه. وی در تهران به دنیا آمد. پدرش نقاش و عکاس دوره‌ی قاجار بود. تحصیلات ابتدایی را در مدرسه‌ی علمیه، در محضر استادانی چون: عبدالعظیم قریب، میرزا ابراهیم قمی مسعودی، غلامحسین رهنما و شمس‌العلماء قریب شروع کرد و دوره‌ی متوسطه را در دارالفنون به پایان برد. در دوره‌ی متوسطه، علاوه بر زبان انگلیسی و فرانسه، مقدمات زبان روسی را در کلاس اسکندرخان ماردیروسیان فراگرفت. پس از پایان دوره‌ی متوسطه به تدریس

در مدرسه‌ی دارالفنون مشغول شد. در ۱۳۰۱ ش به دریافت لیسانس حقوق نایل آمد و در ۱۳۰۷ ش به تدریس در مدارس نظام منصوب شد. وی دارای لیسانس در رشته‌ی قضایی و علوم سیاسی و دکترا در رشته‌ی علوم بود. او به تدریس فیزیولوژی گیاهی، در دانشسرای عالی و گیاه شناسی، در دانشکده‌ی پزشکی پرداخت و در سازمان نوین دانشکده به استادی کرسی بیولوژی گیاهی و ریاست آزمایشگاه مربوطه انتخاب شد. دکتر گل گلاب علاوه بر تدریس مدتی به معاونت دانشکده پزشکی منصوب گردید. وی مدتی نیز سردبیر فرهنگستان بود. او در دوره‌ی تحصیلات متوسطه در محضر درس آقا حسنقلی، استاد تار، به فراگیری این هنر نیز پرداخت و با مقدمات موسیقی ایران آشنا شد. سپس در مدرسه‌ی موسیقی کلنل علینقی وزیری ثبت نام کرد و به تشویق وزیری چندین سرود و تصنیف به عنوان نمونه تهیه کرد که مورد پسند قرار گرفت. وی همچنین با انجمن موسیقی ملی در زمینه‌ی تصنیف و سرود همکاری داشت. سرودهای «ای ایران» و «آذربایجان» از آثار هنری اوست. گل گلاب به نقاشی، عکاسی و شعر نیز علاقه‌مند بود. او در زمینه‌ی واژه‌یابی معادل در رشته‌های علمی تخصص داشت و عضو فرهنگستان ایران بود. از آثار علمی وی: «تاریخ طبیعی»، تشریح و فیزیولوژی حیوانی؛ «تاریخ طبیعی»، زمین شناسی؛ «تاریخ طبیعی»، گیاه شناسی؛ «تاریخ طبیعی»، قسمت چهارم، «حفظ الصحه»؛ «پایان‌نامه دکترا»، درباره‌ی نباتات ایران؛ «فرهنگ گیاهان معمولی و دارویی»؛ «شیمی فلزات»؛ «جغرافیا»؛ ترجمه‌ی «مشخصات جغرافیای طبیعی ایران».[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ برگزیدگان (۳۹۶ -۳۹۴)، تاریخ تحول ضبط موسیقی (۳۱۳، ۲۳۶، ۲۳۵)، تاریخ موسیقی (۴۹۰/ ۲)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۳۳۶/ ۵)، زندگینامه‌ی مشاهیر رجال پزشکی (۱۴۰ -۱۲۹/ ۱)، سرگذشت موسیقی (۳۲۴/ ۱)، شرح حال رجال (۳۰۲/ ۵)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۷۲۲ -۷۲۱/ ۱)، مردان موسیقی (۱۳۲، ۲۴، ۲۲/ ۴ ،۱۹۸/ ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۸۵۳ -۸۵۱/ ۲).

مایل هروری، غلامرضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۳۰۰.

درگذشت: ۱۳۷۴.

از جمله آثار غلامرضا مایل هروی می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: لغات و اصطلاحات فن کتاب سازی، همراه با اصطلاحات جلد سازی، تذهیب، نقاشی (تهران، ۱۳۵۳).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مجاب، فرج‌الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مدرس. محقق.

تولد: مرداد ۱۳۱۴، شیراز.

درگذشت: ۱۴ بهمن ۱۳۵۷، شیراز.

فرج‌الله مجاب پس از طی تحصیلات موفق به اخذ درجه‌ی دکتری در رشته‌ی متالورژی از دانشگاه استراتاکلاید لندن شد. دکتر مجاب پس از طی تحصیلات به ایران بازگشت و در محافل علمی و تحقیقاتی به تدریس پرداخت. وی در شرکت ماشین‌سازی اراک، مرکز نوآوری‌های صنعتی، مدیریت طرح‌های صنعتی و مهندسین مشاور صنعتی ایران، دانشگاه ابوریحان، اداره‌ی فارغ‌التحصیلان وزارت فرهنگ و آموزش عالی و دفتر نظارت سنجش و آموزش فعالیت‌های آموزشی و تحقیقاتی داشت. در سال‌های ۱۳۶۳ الی ۱۳۷۵ در برنامه‌ریزی صنعت سنگین کشور و گسترش و نوسازی صنایع ایران نقش داشت. مجاب از سال ۱۳۷۳ در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به کار مشغول شد. آخرین فعالیت فرهنگی‌اش ترجمه‌ی مقاله‌ای از «نیوزویک» بود که در فصلنامه‌ی «مجلس و پژوهش» به چاپ رسید.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مجتهدی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق.

تولد: ۱۲۹۲، تبریز.

درگذشت: ۱۳۶۶، تهران.

علی مجتهدی پس از پایان رسانیدن تحصیلات متوسطه در سال ۱۳۱۱ در میان محصلان اعزامی به اروپا رفت و در رشته‌ی مهندسی کشاورزی (اصلاح نباتات) به اخذ درجه‌ی تخصصی نایل شد. پس از بازگشت در وزارت کشاورزی و دانشکده‌ی کشاورزی به خدمت گمارده شد و از بنیانگذاران مؤسسه‌ی اصلاح و تهیه نهال و بذر بود.

از تالیفات چاپ شده‌ی اوست: زراعت برنج و اصلاح آن، باغداری مرکبات، زراعت سویا، زراعت آفتابگردان (با همکاری همکاران)؛ کتابی هم درباره‌ی کشت زیتون دارد که به چاپ نرسیده است. کتابی به نام فیزیولوژی برای همه ترجمه کرد که به هنگام مرگش در دست چاپ بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مخبرالدوله، علیقلی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۱۵ -۱۲۴۵ ق)، دانشمند. در شیراز به دنیا آمد. پس از طی تحصیلات مقدماتی در محضر پدر و تحصیلات متوسطه در دارالفنون، برای تکمیل دانش به اروپا رفت. در ۱۲۷۶ ق ناصرالدین‌شاه وی را مأمور به همکاری در کشیدن خط تلگراف بین تهران و سلطانیه (زنجان) کرد. پس از پایان کار وی به نیابت وزارت علوم منصوب شد و در ۱۲۹۰ ق به وزیری پست و تلگراف انتخاب و

ملقب به مخبرالدوله شد. در ۱۲۹۳ ق سیم‌کشی میان تهران و مشهد را انجام داد. حیدرقلی بن نصراللّه پریشان نهاوندی به سفارش و درخواست وی کتاب «مفتاح المفاتیح» (ترجمه قسمتهایی از «مفاتیح الغیب» ملاـ صدرا) را شرح کرد. او سرانجام در تهران درگذشت و در تکیه رضاقلی خان امیرالشعراء به خاک سپرده شد. از آثارش: اهتمام در انتشار کتاب «فارسنامه‌ی ناصری».[۱]

علی‌قلی‌خان، (ف. ۱۳۱۵ ه.ق)، ابن رضاقلی‌خان هدایت هزارجریبی (مؤلف مجمع‌الفصحا). وی از تحصیلکردگان فرنگ بود، پس از مراجعت به کار امتداد خطوط تلگرافی در ایران مأمور گردید. در سال ۱۲۸۶ به لقب مخبرالدوله ملقب شد. در سال ۱۲۹۶ وزیر تلگراف، در ۱۲۹۸ وزیر علوم و رئیس دارالفنون، در ۱۲۹۹ وزیر معادن، در ۱۳۱۴ (ابتدای سلطنت مظفرالدین شاه) وزیر داخله بود. (پسرش صنیع‌الدوله داماد مظفرالدین شاه بود).

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

منابع زندگینامه :[۱] روز شمار تاریخ (۵۸/ ۲)، الذریعه (۳۵۰ –۳۴۹/ ۲۱)، شرح حال رجال (۴۵۹ –۴۵۵/ ۲)، فارسنامه‌ی ناصری (۱۱۲۴ –۱۱۲۳/ ۲)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۰۷۳، ۲۳۸۲/ ۲)، وزرای معارف ایران (۲۹ –۲۷)، وزیران علوم و معارف و فرهنگ ایران (۲۸ –۲۲).

مخدوم فرخنده، مجید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:–، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: محیط زیست، دانشکده: منابع طبیعی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

کارشناسی مهندسی جنگل و مرتع از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۶، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی محیط زیست از دانشگاه ملی استرالیا، دکترای ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست از دانشگاه ماکواری سیدنی در سال ۱۳۵۹.

مرتبه علمی:

دانشیار دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

اکولوژی کاربردی، ارزیابی اثرات توسعه، ارزیابی توان اکولوژی آمایش سرزمین، آلودگی صدا، پایه‌گذار ارزیابی توان اکولوژیکی به عنوان شالوده آمایش سرزمین کشور، بررسی طبقه‌بندی اتوماتیک سرزمین و ارائه نرم‌افزار مناسب برای ایران، عضویت در فرهنگستان علوم و مجامع بین‌المللی، نظارت بر ۵ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و ۱ پایان‌نامه دکترا.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۳

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:–

زمینه علمی تألیفات:

محیط زیست، ارزیابی محیط زیست، آمایش سرزمین، ارزیابی توان اکولوژی محیط زیست.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۸، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۴

زمینه علمی مقالات:

ارزیابی توان سرزمین، طبقه‌بندی کامپیوتری سرزمین، آمایش سرزمین.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

مدرسی اول، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: حشره‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: فردوسی مشهد

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

مشیری، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق.

تولد: ۱۲۸۸، تبریز.

درگذشت: تیر ۱۳۶۵.

محمد مشیری از خاندان میرزا جعفرخان مشیرالدوله بود. وی فارغ‌التحصیل دوره‌ی پنجم دانشسرای پسران سال تحصیلی ۱۳۱۹ - ۱۳۱۸ است. دوران خدمت دولتی مشیری به مناسبت تحصیل در مدرسه‌ی نظام در ارتش گذشت، ولی چندی بعد، پیش از سال ۱۳۲۳ از ارتش کناره گرفت. بنگاه آذر به همت او شکل گرفت و آثاری را منتشر می‌ساخت. اما دوره‌ی کار بنگاه آذر دوام چندانی نداشت. با پیشامدهای سیاسی آذربایجان، برای مدت کوتاهی زندانی شد. سرانجام به همراه گروهی از افراد دیگر به کشورهای اروپای شرقی رفت و چون بازگشت، حوادث بیست و هشتم مرداد ۱۳۳۲ پیش آمد و دگر بار زندانی شد.

بعدها به پرورش ماهی قزل‌آلا روی آورد و در کنار آن به کشاورزی و پرورش زنبور عسل هم پرداخت. سپس فروشگاهی به نام «آب و خاک» برای خرید و فروش تخم گیاهان و کود و اسباب کشاورزی باز کرد. در همین دوره رساله‌های عملی و آموزشی ساده‌ای در زمینه سبزی‌کاری، باغچه‌داری، پرورش گل، پروش مرکبات، گاوداری، مرغداری، نگهداری از زنبور عسل، پرندگان و سگ و گربه، تألیف و نشر کرد. رساله‌های او در مباحث کشاورزی و پرندگان عبارت است از: مرغداری، روش انتخاب بهترین مرغان تخم‌گذار، بوقلمون، جوجه‌ی یک روزه، مرغ و خروس، طوطی، قرقاول، قو، مرغ عشق، قناری، کبوتر، کلکسیون پرندگان، گربه، سگ (چهارده رساله‌ی مجزا)؛ کاکتوس؛ نیلوفر آبی؛ تغذیه و زندگی؛ گلایل و گل مریم؛ شمعدانی؛ میخک؛ رز و گل سرخ و نسترن (هفت رساله‌ی مجزا)؛ پرورش زنبور عسل؛ پرورش درختان میوه؛ روش نوین سبزی‌کاری (تهران، ۱۳۴۲)؛ سبزی کاری (چهار رساله‌ی مجزا).

کتاب‌های او در زمینه‌ی تاریخ و ادب به شرح زیر است: کبریت، قوطی کبریت و برچسب آن در جهان و ایران از اختراع تا امروز

(۱۳۴۴)؛ ارشاد الزراعه (تألیف قاسم بن یوسف هروی، ۱۳۴۶)؛ شرح مأموریت آجودانباشی (حسین‌خان نظام‌الدوله، در سفارت‌های اروپا به انضمام سفرنامه‌ی او نوشته‌ی عبدالفتاح گرمرودی، ۱۳۴۷)؛ رساله‌ی تحقیقات سرحدیه‌ی میرزا جعفرخان مشیرالدوله (۱۳۴۸)؛ رستم‌التواریخ (تألیف محمدهاشم آصف رستم‌الحکماء ۱۳۴۸)؛ صدرالتواریخ (تألیف محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، ۱۳۴۹)؛ راهنمای گردآوری سکه (۱۳۵۱)؛ سکه‌های شاه اسماعیل اول (۱۳۵۱)؛ کتاب‌شناسی سکه‌ها و مهرها و طغراهای پادشاهان ایران (۱۳۵۲)؛ آلبوم سکه‌ها و نشان‌ها و مهرهای پادشاهان ایران (تألیف رابینو به زبان فرانسوی، ۱۳۵۳)؛ سکه‌های آقا محمدخان قاجار و پدرش محمدحسن‌خان قاجار (۱۳۵۳)؛ راهنمای خواندن انواع خطوط کوفی (۱۳۵۴)؛ نشان‌ها و مدال‌های ایران از آغاز سلطنت قاجاریه تا امروز (۱۳۵۴)؛ سکه و نشان دوران پهلوی (۱۳۵۴)؛ سفرنامه‌ی ابراهیم صحافباشی تهرانی (۱۳۵۷)؛ دیوان البسه از نظام‌الدین محمود قاری یزدی (تجدید چاپ افست از روی چاپ میرزا جبیب اصفهانی).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مفتون، منوچهر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: استاد، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: شیراز

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

میرعین عارفین، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: خاک‌شناسی، دانشکده: مجتمع ابوریحان، دانشگاه: تهران

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

نوروزیان، ایرج

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: اپیدمیولوژی و جراحی دام، دانشکده: دامپزشکی، دانشگاه: تهران

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

دکترای دامپزشکی از دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۹، اخذ مدرک MPRM در کنترل و پیشگیری از بیماریهای دامی از دانشگاه دیویس کالیفرنیا آمریکا در سال ۱۳۵۴.

مرتبه علمی:

استادیار گروه آموزشی علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۴، ارتقاء به درجه دانشیاری دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۰.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

انجام ۳ طرح تحقیقاتی در زمینه‌های هوشبری و جراحی دامهای بزرگ و بیماریهای اندامهای حرکتی، اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای دامی، عضویت در مجامع بین‌المللی، راهنمائی، مشاوره ونظارت بر ۲۱۵ پایان‌نامه دکترای عمومی دامپزشکی و ۲ پایان‌نامه دکترای تخصصی جراحی و رادیولوژی دامپزشکی.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۶

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان خارجی:-

زمینه علمی تألیفات:

جراحی دامهای بزرگ، بیماریهای اندامهای حرکتی، اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای دامی.

مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۸، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۶

زمینه علمی مقالات:

هوشبری در دامهای بزرگ، جراحی دامهای بزرگ.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

نوری قنبلانی، قدیر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:-، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: حشره‌شناسی، دانشکده: کشاورزی، دانشگاه: اردبیل

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

نیکنام، فریدون

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ناشر.

درگذشت: ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۰.

فریدون نیکنام درجه‌ی فوق مهندسی رشته‌ی مرتعه و جنگلداری از آمریکا را داشت. وی مدیر مؤسسه‌ی انتشارات مروارید بود.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

علوم طبیعی

امیرلو، عنایت الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عنایت الله امیرلو در سال ۱۳۲۳ ، در قزوین متولد گردید. پس از تحصیلات ابتدایی و متوسطه ، در رشته باستان شناسی دانشگاه تهران مشغول تحصیل شد. در سال ۱۳۴۵ به کشور ژاپن عزیمت نمود و در دانشگاه هیروشیما تحصیلات خود را در زمینه انسان شناسی جسمانی و نیز باستان نشاسی دوره سنگ پی گرفت. عنایت الله امیر لو از سال ۱۳۴۷ به استخدام اداره کل باستان شناسی و سپس مرکز باستان شناسی ایران درآمد. وی همچنین مسئول تهیه شناسنامه برای بسیاری از اشیاء موجود در کاخ موزه گلستان بود. گروه : علوم انسانی رشته : باستان شناسی تحصیلات رسمی و حرفه ای : عنایت الله امیرلو پس از تحصیلات ابتدایی و متوسطه ،در رشته باستان شناسی دانشگاه تهران مشغول تحصیل شد. در سال ۱۳۴۵ به کشور ژاپن عزیمت نمود و در دانشگاه هیروشیما تحصیلات خود را در زمینه انسان شناسی جسمانی و نیز باستان نشاسی دوره سنگ پی گرفت.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : عنایت الله امیر لو از سال ۱۳۴۷ به استخدام اداره کل باستان شناسی و سپس مرکز باستان شناسی ایران درآمد. وی همچنین مسئول تهیه شناسنامه برای بسیاری از اشیاء موجود در کاخ موزه گلستان بود.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : عنایت الله امیرلو در تاسیس گنجینه اشیاء و ذخایر بازیافته موجود در میراث فرهنگی استان و تهیه برای اشیا مکشوفه قاچاقچیان همکاری داشته است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : عنایت الله امیر لو پس از اتمام تحصیلات خود ، در سال ۱۳۵۸ به ایران بازگشت و فعالیت علمی خود را دنبال نمود. وی در دوران حیات خود فعالیت های ذیل را به انجام رسانده است: - شرکت در کاوش های تپه قیطریه تهران - شرکت در کاوش های معبد آناهیتا کنگاور - شرکت در کاوش های شهر ساسانی - اسلامی سیراف بوشهر - شرکت در کاوش های تپه سه گابی ، تویسرکان - بررسی شهرستان دماوند (کشف محوطه ای از دوره پارینه سنگی در روستای قلعه عسگر دماوند) ، سه فصل - بررسی منطقه قاضی میرجعفر یزد - کاوش در فهرج یزد آثار : باستان شناسی اسراییل ، به مثابه ابزاری در خدمت صهیونیسم ویژگی اثر : با همکاری مصطفی تنها ، موزه ، ش ۴و۳۲ سالیابی محوطه محوطه های باستانی ایران به روش کربن ۱۴ ویژگی اثر : باستان شناسی و تاریخ ـ سال دوم ، ش ۱ ، پاییز و زمستان ۱۳۶۶۳ قلعه عسسگر دماوند تهران ویژگی اثر : راهنمای نمایشگاه دومین گردهمایی باستان شناسی ایران ـ تهران ۱۳۷۶۴ کاربرد ریاضیات در پژوهشهای باستان شناسی ویژگی اثر : باستان شناسی و تاریخ ـ سال هفتم ش۲و۱ ، یادنامه هلن کنتور۵ مقدمه ای بر مطالعات دروان سنگ ویژگی اثر : فروهر (نشریه سازمان فروهر) ، ش ۴ ، شهر یور ۱۳۶۳۶ نگاهی به فرهنگهای کهن سنگی ایران ویژگی اثر : باستان شناسی و تاریخ ـ ش ۱ ، پاییز و زمستان ۱۳۶۵

منابع زندگینامه : نشریه باستان پژوهان ، « ویژنامه سمینار باستان شناسی دانشگاه تهران » ، زمستان ۱۳۷۹

آذرنوش، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مسعود آذرنوش در سال ۱۳۲۴در کرمانشاه به دنیا آمد. تحصیلات خود را تا مقطع کارشناسی ارشد رشته باستان شناسی در دانشگاه تهران گذرانـد و برای ادامه تحصـیل به آمریکا عزیمت نمود و در آنجا موفق به اخـذ مـدرک دکترا از دانشگاه کالیفرنیا شد. رساله دکترای آذرنوش در خصوص هنر ساسانی در شـرق فارس و منطقه حاجی آباد بوده است. ایشان علاوه بر سوابق پژوهشـی میدانی و تدریس در دانشـگاههای تهران از تالیفات متعددی به زبان فارسـی و انگلیسـی و فرانسه برخوردار است از جمله سوابق اداری ایشان می توان به مسـئولیت معـاونت پژوهشـی پژوهشـکده باسـتان شناسـی سازمان میراث فرهنگی اشاره نمود.گروه : علوم انسانی رشـته : باسـتان شناسی والدین و انساب : مسعود آذرنوش در ۵ فروردین ۱۳۲۴در کرمانشاه متولد شد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : مسعود آذرنوش پس از تحصـیلات ابتدایی و متوسـطه، مشـغول به تحصـیل در رشـته باستان شناسی پرداخت، و در سال ۱۳۴۷موفق به اخذ درجه لیسانس از دانشـگاه تهران شد. وی پس از خدمت وظیفه مشغول به تحصیل در دوره کارشناسی ارشد باستان شناسی شد و در سال ۱۳۵۳پایان نامه خود را با عنوان (تمـدن و هنر هیئت) موفق به دریافت درجه کارشناسـی ارشـد شـد. در سالهای پس از انقلاب برای تحصـیل به اروپـا و سـپس آمریکـا عزیمت کرد و در سال ۱۳۶۶رسـاله دکترای خود را بـا عنوان: هنر ساسانی در شـرق فارس» کاوشـهای حـاجی آبـاد در نزدیکی داراب، ایران» در گروه باسـتان شناسـی دانشـگاه ایـالتی کالیفرنیـا ارائه داد. زمـان و علت فوت : مسـعود آذرنوش زمـانی که از مأموریت اداری از هگمتانه همـدان به تهران بازگشـته بود، در اثر سـکته قلبی در هفتم آذر ماه ۱۳۸۷ دار فـانی را وداع گفت و در قطعه نـام آوران به خاک سپرده شـد.مشاغل و سـمتهای مورد تصـدی : سوابق اجرایی و اداری مسـعود آذرنوش از سال ۱۳۴۹ـ۱۳۷۵به شـرح زیر می باشد: ـ سـرپرست هیئت های کاوش و بررسی، مرکز باستا ن شناسی ایران ۵۹ـ۱۳۴۹ ـ اسـتادیار موسـسه باستان شناسی دانشگاه تهران، از ۱۳۷۵. ـ عضو انجمن ایران شناسـی اروپا. ـ مشاور مجله باسـتان شناسـی و تاریخ، مرکز نشـر دانشـگاهی. ـهمکار مجله کتابشناسـی انتقادی چکیده های ایران شناسـی(Abstracta iranica) ـمدیر گروه باسـتان شناسـی دانشگاه آزاد اسلامی تهران . ـبورس تحقیقاتی از موسسه باستان شناسی آلمان،برلن ،۱۳۶۵. ـبورس تحقیقاتی از موزه پلیتن ،نیویورک ۶۷ـ۱۳۶۶. ـانجمن حفـظ آثار باسـتانی و بناهای تاریخی ایالت بروکسل ،بلژیک ،۷۴ـ۱۳۷۳. فعالیتهای آموزشی : مسعود آذرنوش در دانشـگاههای تهران، تربیت مـدرس و دانشـگاه آزاد اسـلامی تهران دروس زیر را تـدریس کرده است: باسـتان شناسـی اشـکانی، باسـتان شناسی ساسانی، باسـتان شناسـی یونان و روم، روش کاوش و بررسـی (نظری و عملی) و تاریخچه باستان شناسی. سـایر فعالیتهـا و برنامه های روزمره : مسـعود آذزنوش در سالهای ۵۷ـ۱۳۴۵ حضور فعالی در کاوشـها و بررسـی میدانی ایران داشت چنـانکه می توان به موارد زیر اشاره کرد: – شـرکت در کاوشـهای هفت تپه خوزسـتان، دانشـجو ـ کار آموز، به سـرپرستی عزت الله نگهبان،۱۳۴۶. – اسـتان خراسـان،دانشجو ـ کـار آمـوز، بـه سـرپرستی عزت الله نگهبـان،۱۳۴۷. – شـرکت در کاوشـهای هفـت تپه خوزسـتان، دانشـجو ـ کارآموز، به سر پرستی سیف اله کامبخش فرد، ۱۳۴۷. – شـرکت در کاوشـهای هفت تپه خوزستان، دانشجو ـ کارآموز، به سرپرستی عزت الله نگهبان، ۱۳۴۸. – شرکت در کاوشهای کنگاور کرمانشاه دانشجو ـ کارآموز، به سرپرستی سیف الله کامبخش فرد،۱۳۵۱. – کاوشـهای مسـجد سلیمان، نماینده مر کز باستان شناسی ایران، به سرپرستی ر.گیرشمن،۱۳۵۲. – شرکت در کاوشـهای کنگاور، مسوول کار گاه، به سرپرستی سیف الله کامبخش فرد،۱۳۵۲. – شـرکت در کاوشهای هفت تپه خوزستان،معاون هیئت، به سرپرستی عزت الله نگهبان،۱۳۵۳. – کاوش کردار تپه، نماینده مرکز باسـتان شناسی ایران، به سرپرستی ک.کرمر،۱۳۵۳. – شرکت در کاوشـهای کنگاور کرمانشاه، مسـئول کارگاه، به سرپرستی سیف اله کامبخش فرد،۱۳۵۳. – شرکت در کاوشهای شوش مسوول کارگـاه شائور، به سـرپرستی ژ.پر، ۱۳۵۵. –کاوشـهای گورسـتان محوطه سـنگ شیر و تپه هگمتانه همدان، سرپرست هیئت، ۱۳۵۵ – کاوشـهای کنگـاور و در چال، سـرپرست هیئت، ۱۳۵۶. – بررسـی های حاجی آباد (تل سـفیدک) فارس، سـرپرست هیئت، ۱۳۵۴. – کاوشـهای حـاجی آبـاد (تل سـفیدک) فارس، سـرپرست هیئت، ۱۳۵۷. – کاوشـهای کنگـاور کرمانشاه، سـرپرست هیئت، ۱۳۵۷. – کاوشـهای حـاجی آباد (میل نقاره و چهار سـتون) فارس، سـرپرست هیئت، ۱۳۷۶. – کاوشـهای حاجی آباد (تل سفیدک)

فارس، سرپرست هیئت، ۱۳۷۷. - کاوشهای ابراهیم آباد قزوین (کاوش آموزشی گروه باستان شناسی دانشگاه تهران)، سرپرست هیئت، ۱۳۷۹.چگونگی عرضه آثار : مسعود آذر نوش نتایج مطالعات و پژوهشی های باستان شناسی خود را در همایشها و کنگره های ملی و بین المللی متعددی عرضه نموده است، از جمله این همایش ها عبارتند از: - هفتمین کنگره بین المللی باستان شناسی و هنر ایران (مونیخ، آلمان) -سمپوزیوم های چند گانه باستان شناسی و هنر ایران پیش و پس از پیروزی انقلاب (تهران)؛ -موزه مترو پلیتن (نیویورک، آلمان) -کلوپ باستان شناسی دانشگاه کلمبیا (نیویورک، آمریکا) -موزهای سکلر و فریر (واشنگتن، آمریکا). - همایش بین المللی جاده ابریشم، یونسکو (پاریس، فرانسه) -همایش بین المللی جاده ابریشم، یونسکو و پژوهشگاه علوم انسانی (تهران) -نخستین (تورین، ایتالیا)؛ دومین (بامبرگ، آلمان) و چهارمین (پاریس، فرانسه) کنفرانس اروپایی پیرامون پژوهش های ایران شناسی. آثار : A New sasania temple in easten ویژگی اثر : nbsp۱ Iranica antiqua۱۹۸۴۲ deux : ویژگی اثر : .sasions de fouilles a la necropole de sang - e shir (hamedan In the akten des vll . Internationlen kongresses fur iranische kunst and archaeologie , munchen publish۱۹۷۹۳ Excavations at hagiabad ویژگی اثر : first preliminary report, iranica Antiqua۱۹۸۳۴ Excavations at kangavar ویژگی اثر : Archaologische mitteihungen aus iran ۱۹۸۱۵ From persepollise to al - fustet :continuation of acha menid architectural concepts ویژگی اثر : in proceedings of the second european conference of iranian studies , bamberg , ۳۰th september to ۴ th october , ۱۹۹۱ ,Publish in ۱۹۹۵۶ hagi abad residense sassanide dans le fars ویژگی اثر : les dossirers de larcheologie empires perses , d alexandre aux sassanides Hamedan,survey of Excavationsin iran۱۹۷۳-۷۴ ۱۹۹۹۷ ویژگی اثر : Kangavar iran,۱۹۷۵۸ ویژگی اثر : in the dictionary of art ۱۹۹۶۹ kngavar un temple seleucide d anahita devient un munoment , sassanide ویژگی اثر : dossiers de l archeologie empires perses d alexandre aur sassanide la more de gulien I apostat selon ies sources iraniennes ۱۹۹۹۱۰ ویژگی اثر : byzantion , revue les fouische de hagi abad ۱۹۹۲۱۱ internationale des etudes byzantions ویژگی اثر : arabie orientale , mesopotamie et iran meridional de l age du fer au debut de la period islamique Mil-e naqarah hanah , complex of two cahar taps in eastrn fars ۱۹۸۴۱۲ ویژگی اثر : Archeologia iranica et oreintalis miscellanea in honorem louis vanden berghe۱۹۸۹۱۳ Parthian and sassanian stucoo ویژگی اثر : In the splendor of iran۱۴ sapur II ardasir II, ans sapur III :Another Perspective ویژگی اثر : Archaeologische mitteilungen aus iran۱۹۸۶۱۵ sassanian architecture ویژگی اثر : In the splendor of iran۱۶ sassanian Art in Eastern fars :the Excavation of a manorhouse at hagi abad darab , iran ویژگی اثر : in dissertation Abstracts Seleucid and parthian architecture ۱۹۸۸۱۷ internation, section ویژگی اثر : In the splendor of iran۱۸ Stucco , III, history and uses , I ancient ویژگی اثر : I n the dictionary of art (london :macmillan) forthcoming۱۹۹۶۱۹ The manor house of hagi abad and the chranology of the sasssanin Gavernose of kusansar . ویژگی اثر : Histore et culter de parsi centrale preslamique ecarites et documents archejologiques۲۰ ایدز ،اخلاق ،و آینده ویژگی اثر : زتان ۱۳۷۵۲۱

بFire temple and anahita temple Adiscussion on some iranian palaces of some iranianpalaces of worship ویژگی اثر : ۱۹۸۷۲۲ mesopotamia بخش دوران تاریخی در چکیده های باستان شناسی ویژگی اثر : مرکز نشر دانشگاهی و انجمن ایران شناسی فرانسه درتهران .۲۳ به مناسبت سفر گرجستان ویژگی اثر : باستان شناسی و تاریخ ۱۳۷۸.۲۴ چشم انداز کرد لر در هزاره ی یکم پیش ازمیلاد. ویژگی اثر : نشریه ی انجمن فرهنگ ایران باستان ۱۳۵۳.۲۵ خلیج فارس ، خلیج یتیم ویژگی اثر : نگاه نو ۱۳۷۲۲۶ فصل دوم کاوشهای محوطه ی باستانی سنگ شیر در همدان . ویژگی اثر : گزارش های چهارمین مجمع سالانه ی کاوشهای و پژوهشهای باستان شناسی در ایران ،تهران ، ۱۳۵۵.۲۷ کاوشهای گورستان محوطه ی سنگ شیر . ویژگی اثر : گزارش سومین مجمع سالانه ی کاوش ها وپژوهش های باستان شناسی در ایران ، تهران ،۱۳۵۴.۲۸ کهن ترین پاپیروس عربی ویژگی اثر : ترجمه از یوسف راغب که وقف میراث جاویدان می باشد۱۳۷۹.۲۹ نگاهی دیگر به شاهپور دوم ، اردشیر دوم و شاهپور سوم:پیشنهادی برای باز نویسی بخشی از تاریخ دوره ی ساسانیان ویژگی اثر : باستان شناسی و تاریخ ۱۳۷۵.۳۰ هنر ایران در دوره ی اشکانیان ویژگی اثر : دائر النعارف بزرگ اسلامی۳۱ هنر ایران در دوره ی ساسانیان ویژگی اثر : دائر المعارف بزرگ اسلامی۳۲ ور تاجیکان ویژگی اثر : معارف دوره دوازدهم ۱۳۷۴.

آزرم، اسماعیل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۶ ش)، زیست‌شناس. وی پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی در ایران به فرانسه رفت و تحصیلات متوسطه را در آن کشور طی نمود. سپس وارد مدرسه‌ی کشاورزی گرینسیون و موفق به دریافت دیپلم مهندسی کشاورزی شد. پس از آن به انگلستان رفت و به تحصیل زیست‌شناسی پرداخت. دو سال هم در انستیتو ژنتیک حیوانی کار کرد تا موفق به دریافت دکترا شد. دکتر آزرم پس از پایان تحصیلات به ایران بازگشت و به ترتیب عهده‌دار این مشاغل شد: تدریس بیولوژی و ژنتیک در دانشکده‌ی پزشکی و دامپزشکی، دانشیار دانشکده‌ی پزشکی، استاد بی‌کرسی بیولوژی حیوانی وابسته به کرسی انگل‌شناسی. آثار به جا مانده از وی: «تئوریهای اساسی ژنتیک»؛ «جانورشناسی سیستماتیک»؛ «چند بخش از بیوفیزیک»؛ «حالت کلوئید ماده»؛ «ساختمان فیزیکی و ترکیب شیمیایی پرتوپلاسم»؛ «کلیاتی راجع به موجود زنده».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۱۳۰ /۱۸)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۳۴ -۳۳ /۱)، زندگینامه‌ی مشاهیر و رجال پزشکی معاصر (۳۷۶)، مؤلفین کتب چاپی (۵۷۱ -۵۶۹ /۱).

آسایش، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر حسین آسایش در سال ۱۳۱۱ در شهر تبریز بدنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی در سال ۱۳۳۶ در رشته تاریخ و جغرافیا و علوم تربیتی از دانشگاه تبریز را گذراند. وی به علت شاگرد اولی از بورسیه دولتی استفاده کرده و عازم فرانسه شد و تا

مقطع دکتری رشته جغرافیا، گرایش روستاشناسی در دانشگاه سوربن تحصیل کرد. ایشان پس از مراجعت به ایران در دانشگاه تبریز با مرتبه استادیاری مشغول به فعالیت شد و تا سال ۱۳۶۴ در این دانشگاه بودند که به افتخار بازنشستگی نائل آمد. دکتر آسایش فعالیت علمی خود را در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ادامه داد و تاکنون با رتبه علمی دانشیاری انجام وظیفه می کند.گروه : علوم انسانیرشته : جغرافیاگرایش : جغرافیای روستاییوالدین و انساب : پدر حسین آسایش، خیاط بود و امور خیاطی استاد محمدحسین شهریار را بر عهده داشت. پدر بزرگش به حرفه علافی مشغول بود که در زمان خود شغلی مهم بوده است. مادر ایشان نیز خانه‌دار بوده است.خاطرات کودکی : حسین آسایش از دوران کودکی خود خاطرات زیادی بیاد دارد که از آن جمله‌اند: تشکیل حکومت ملی دموکرات در آذربایجان به دست جعفر پیشه‌وری، قطع رابطه با حکومت مرکزی به مدت دو سال، چاپ اسکناسهایی به زبان ترکی، مکاتبات اداری به زبان آذری، تدریس در دانشگاهها و مدارس به زبان آذری (کتابهای موجود هم به زبان ترکی چاپ شده بودند)، تاسیس اولین دانشگاه در تبریز، انتصاب آقای بی‌ریا به سمت ریاست فرهنگ و ...اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : حسین آسایش در خانواده ای از نظر شرایط مادی متوسطی بدنیا آمد. او به همراه خانواده (هفت خواهر و برادر) در خانه ۲۵۰ متری در تبریز در کنار پدری خیاط زندگی می کرد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسین آسایش پس از طی دوره ابتدایی و متوسطه در تبریز، در رشته تاریخ و جغرافیا و علوم تربیتی در دانشگاه تبریز پذیرفته شد و در سال ۱۳۳۶ از همان دانشگاه فارغ التحصیل گردید. وی به علت شاگرد اولی از طرف دولت در سال ۱۳۳۹ به فرانسه عزیمت کرد و در دانشگاه سوربون پاریس به تحصیل پرداخت و دکترای جغرافیای انسانی با گرایش روستاشناسی را با درجه عالی از انستیتو جغرافیای دانشگاه سوربن پاریس دریافت کرد.خاطرات و وقایع تحصیل : حسین آسایش از تحصیل در مدارس به زبان آذری خاطراتی به یاد دارد. وی از مدیر مدرسه خود چنین نقل می کند: مدیر مدرسه ما فرد خوبی بود که به گفته خودش چندین بار مدرسه اش را به خاطر اینکه سواد آموزی گناه است به آتش کشیده بودند و بعدها معلوم گردید که فرزندان آنها در انگلستان مشغول به تحصیل بودند.فعالیتهای ضمن تحصیل : حسین آسایش در کنار تحصیل به آموزش حرفه خیاطی نزد پدر می پرداخت و همچنین در مقاطع ابتدایی و متوسطه به تدریس مشغول بود.استادان و مربیان : حسین آسایش از دوران تحصیل خود اساتید و مربیانی داشته است که در زندگی علمی وی تاثیر بسزایی داشتند که از آنجمله می توان به چند تن اشاره کرد: آقای میرزا عبدالله ساویز (مدیر مدرسه ابتدایی و متوسطه)، آقای دربندی (معلم کلاس سوم ابتدایی)، آقایان دکتر تاجبخش، دکتر صوفی املشی، دکتر ودیعی (اساتید دوره کارشناسی)، پروفسور ژرژ (استاد معروف دانشگاه سوربن دوره دکتری).هم دوره ای ها و همکاران : مرحوم دکتر فرید، دکتر محمود پور، دکتر سید رحیم مشیری، دکتر عزت الله عزتی، دکتر پرویز کردوانی و ... از همکاران و هم‌دوره‌ای‌های حسین آسایش می‌باشند.همسر و فرزندان : حسین آسایش متاهل است. وی دارای سه فرزند پسر است. فرزند ارشد در آمریکا بسر می برد و یک کمپانی در رابطه با هوا و فضا و ناسا دارد. دیگر فرزندانش شغل پدر را ادامه نداده و وارد بازار کار شدند و هم اکنون از تاجران بنام بازار می‌باشند.وقایع میانسالی : دکتر حسین آسایش پس از بازنشستگی به تهران منتقل شد و دوره دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی را در دانشگاه آزاد اسلامی تاسیس کرد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسین آسایش پس از اخذ مدرک دکترای جغرافیای انسانی با گرایش روستاشناسی از پاریس، به ایران مراجعت کرد و در دانشگاه تبریز با مرتبه علمی استادیاری استخدام شد. وی تا سال ۱۳۶۴ (تا زمان بازنشستگی) در همان دانشگاه بود. ایشان پس از بازنشستگی به تهران منتقل و در دانشگاه آزاد اسلامی فعالیت علمی خود را مجدد شروع کرد و در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری از سال ۱۳۷۰ به بعد (تاکنون) به تدریس پرداخت. ایشان در کنار تدریس و تحقیق، دارای سمت‌هایی بوده‌اند که می توان به موارد زیر اشاره کرد: - عضو هیئت علمی و دانشیار گروه جغرافیا دانشگاه آزاد اسلامی تهران (واحد علوم و تحقیقات) - موسس و رئیس مرکز تحقیقات روستایی دانشگاه تبریز (این موسسه دومین موسسه بعد از موسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران بود) - موسس و رئیس دفتر طرح و

برنامه ریزی دانشگاه تبریز – مدیر کل اداره کل بودجه و تشکیلات دانشگاه تبریز – مدیر کل اداره کل خدمات دانشگاه تبریز – مشاور وزارت جهاد کشاورزی در سازمان امور اراضی در تهیه برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران – عضو کمیته شورای برنامه ریزی آموزش عالی در برنامه سوم توسعه جمهوری اسلامی ایران – عضو انجمن جغرافیایی فرانسهمراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : حسین آسایش دوره دکترای جغرافیا و برنامه ریزی روستایی را در دانشگاه آزاد اسلامی تهران راه اندازی کرده است. وی همچنین موسس مرکز تحقیقات روستایی دانشگاه تبریز (این موسسه دومین موسسه بعد از موسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران بود) و دفتر طرح و برنامه ریزی دانشگاه تبریز می‌باشد.شاگردان : حسین آسایش درباره شاگردان خود چنین می گوید: شاگردانم که در موقعیت بسیار مهم و کلیدی مشغول به فعالیت هستند، خیلی زیاد است، از جمله چند نفر وکلیل مجلس شورای اسلامی، دو نفر در سازمان ملل در کمیته بحران جمعیت و دهها استاد و روسای دانشگاهها. دکتر قالیباف و سرلشکر مصطفوی هم از دانش آموختگان دکتر آسایش می‌باشند.آرا و گرایشهای خاص : حسین آسایش در زمینه های پیرامون مسائل روستا در ایران و جهان به تحقیق و مطالعه می پردازد.جوائز و نشانها : – اخذ مدال درجه اول فرهنگ به مناسبت شاگرد اولی در مقطع کارشناسی در سال ۱۳۳۷ – دریافت لوح تقدیر سپاس از دست آیت الله هاشمی رفسنجانی به عنوان استاد برگزیده جغرافیا و برنامه ریزی توسعه روستایی در ایران – اخذ لوح تقدیر از دومین همایش ملی توسعه روستایی ایران در سال ۱۳۸۶ – و چندین لوح تقدیر دیگر و از دیگر سران عالی رتبه کشورچگونگی عرضه آثار : – انتشار ۱۷ جلد کتاب دانشگاه مربوط به مسائل و مشکلات و برنامه ریزی روستایی توسط دانشگاههای کشور – مدیریت و اجرای ۱۱ طرح تحقیقاتی روستایی منطقه ای و ناحیه ای در ایران – مدیریت و اجرای ۳ طرح بین المللی مربوط به مسائل روستایی ایران – انتشار ۲۰ مقاله در نشریات مختلف داخلی و خارجی مربوط به مسائل روستاییآثار : ۱ اصول و روشهای برنامه ریزی روستایی (رشته جغرافیا) ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۱۱ آذر، ۱۳۷۴ ۲ اصول و روشهای برنامه ریزی ناحیه ای (رشته جغرافیا) ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۲۸ شهریور، ۱۳۷۵ ۳ اقتصاد روستایی (رشته جغرافیا) ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۱۸ بهمن، ۱۳۷۴ ۴ برنامه ریزی روستایی در ایران ویژگی اثر : تالیف، انتشارات دانشگاه پیام نور ۱۳۷۵۵ برنامه ریزی روستایی در ایران، رشته جغرافیا ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۱۳۸۳ ۶ جغرافیای اقتصادی ایران ۲، صنعت، حمل و نقل، انرژی، رشته جغرافیا ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۱۳۸۳ ۷ جغرافیایی صنعتی ایران(بخش صنایع سنگین و نیمه سنگین) ویژگی اثر : تالیف،انتشارات دانشگاه تبریز، شماره ۱۷۳–۱۳۵۴۸ جمعیت و مسائل روستایی آذربایجان شرقی ویژگی اثر : تالیف، موسسه تحقیقات اجتماعی و علوم انسانی دانشگاه تبریز ۱۳۴۷۹ راهنمای تحقیق روستاهای ایران ویژگی اثر : تالیف، موسسه تحقیقات اجتماعی و علوم انسانی دانشگاه تبریز ۱۳۴۵۱۰ روش شناسی و تکنیک های تحقیق علمی در علوم انسانی با تاکید بر جغرافیا ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش، سیدرحیم مشیری ناشر: قومس – ۱۶ فروردین، ۱۳۸۱ ۱۱ روشهای برنامه ریزی ناحیه ای (مدلها و روشها و فنون) ویژگی اثر : تالیف، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر ری ۱۳۸۳۱۲ کارگاه برنامه ریزی روستایی، رشته جغرافیا ویژگی اثر : پدیدآورنده: حسین آسایش ناشر: دانشگاه پیام نور – ۱۳۷۳ ۱۳ مقدمه ای بر اقتصاد روستایی ایران ویژگی اثر : دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه سال ۱۳۸۵

پارسا، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۶ ش)، گیاه‌شناس. از اهالی تفرش بود. تحصیلات متوسطه و عالی خود را در دارالمعلمین مرکزی و دارالمعلمین عالی تهران به پایان رساند و موفق به اخذ لیسانس در رشته‌ی علوم طبیعی شد. سپس به اروپا رفت و در رشته‌ی علوم طبیعی از دانشگاه پواتیه با قید درجه‌ی بسیار عالی، دکترا گرفت. پارسا، پس از بازگشت به ایران در سال ۱۳۱۴ ش، ابتدا به سمت دانشیاری علوم طبیعی در دانشسرای عالی استخدام شد و سپس به استادی دانشگاه رسید. از آثارش: «اندام‌شناسی گیاهان»؛ «تیره شناسی»؛ «دارونامه»؛ «گیاهان شمال ایران»؛ «فلور ایران»؛ «نباتات ایران».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۵۵/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۳۷۳-۳۷۲ /۱).

تجلی‌پور، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

تولد: ۱۳۱۳.

درگذشت: ۱۳۶۱.

از آثار اوست: بررسی تکمیلی سیستماتیک و انتشار نرم‌تنان سواحل ایرانی خلیج فارس (مترجم گلبرگ تجلی‌پور، تهران، ۱۳۷۳)؛ نرم‌تنان زمینی و روخانه‌ای ایران: بررسی کار نرم‌تن‌شناسان اتریشی در ایران (تهران، ۱۳۶۱)؛ نرم‌تنان مروارید‌ساز خلیج‌فارس (۱۳۶۲).

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

جندی شاپوری، جبرییل

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۱۳ ق)، طبیب و مترجم. از اطبای مشهور جندی شاپور و اولین طبیبی است که نخستین کتاب طب را از زبان یونانی به عربی ترجمه کرد. جبرییل مدتی طبیب بیمارستان جندی شاپور و مدتی طبیب دربار هارون‌الرشید و امین بود. وی مدت ۲۳ سال در بغداد بود و در سقوط بغداد و قتل امین، مردم خانه‌اش را غارت کردند و او ترک خدمت دربار گفت و با این کار مورد غضب مامون قرار گرفت و مدتی محبوس شد، سپس در زمانی که اطبا از معالجه‌ی حسن بن سهل، وزیر مامون، درمانده بودند، جبرییل آزاد شد و او را معالجه کرد و از آن پس به شدت مورد احترام قرار گرفت. جنازه‌اش در شهر مداین در دیری به خاک سپرده شد. آثار وی: «المطعم و المشرب»؛ «مدخل طب»؛ «باء»؛ «صنعه البخور»؛ «کناش»، در طب؛ «المدخل الی صناعه المنطق».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۰۱-۱۰۰ /۲)، تاریخ الحکماء قفطی (۲۰۲-۱۸۳)، تاریخ طب (۵۸-۵۶ /۲)، دایره‌المعارف فارسی (۳۹۳/۱)، معجم المولفین (۱۱۳/۳).

جوان، علی

قرن:۲۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی جوان (زاده ۹/۱۰/۱۳۰۵ در تهران از پدر و مادری آذری الاصل) دانشمند و مخترع ایرانی است. وی اولین لیزر گازی دنیا که ترکیبی از دو گـاز هلیـوم و نئون است و به همین نـام نیز معروف است را اختـراع کرد. این لیزر از نوع لیزرهـای بی خطر به حسـاب می‌آیـد و رنگ آن سـرخ است. این لیزر در آزمایشـگاه‌های دانشـگاه‌ها برای بررسـی پدیـده‌هایی مانند تداخل امواج و آزمایش دو شکاف یانگ کاربرد دارد.

پیشینه:

علی جوان پس از گذراندن تحصیلات در دبیرستان البرز، تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشگاه تهران داد. سپس در سال ۱۹۴۸ به ایالات متحـده آمریکا مهاجرت می کنـد و تحصـیلات خود را در مقطع دکترای فیزیک در دانشـگاه کلمبیا ادامه می‌دهـد. وی در سال ۱۹۶۴ بـا درجه دانشیاری به عضـویت هیـات علمی موسـسه فنـاوری ماسـاچوست (MIT)در آمـد. وی در حـال حاضـر اسـتاد بازنشسته موسسه فناوری ماساچوست در ایالات متحده آمریکا می‌باشد. گرایش وی در فیزیک، اتمی - مولکولی و اپتیک است.

او در MIT یـک تحقیق بزرگ را پـایه گـذاری کرد که بـاعث ایجاد بزرگترین تحقیق لیزری در دهه های شـصت و هفتاد میلادی شـد. بسـیاری از بنیـان هـای اولیـه در اسـتفاده از لیزر در آنجـا بـه وقـوع پیـوست. ایـن بنیـان هـا شامـل؛ ابـداعات زیـادی در زمینه اسپکتروسـکوپی لیزری بصورت Sub-Doppler ؛ اولین اسـتفاده از لیزر برای آزمـایش دقیق نسبیت و ایزوتروپی در فضـا؛ ابـداع تکنولوژی اندازه گیری فرکانسی دقیق در طیف نوری و اولین ساخت ساعت های اتومیک لیزری می باشند.

پروفسور جوان در زمینه های تازه تحقیق ماننـد پژوهش اخیرش برای جسـتجوی اثرات هـدایت نورهای هم جهت شونده توسط یک آنتن نوری به سوی اندازه نانو از ماده فعال است.

او در تحقیقات گسترده ای از لیزرهای پرانرژی و رادارهای مولتی استاتیک

لیزری که توسـط ساعت های نوری دقیق کنترل می شود، گرفته تا لیزرهای تشخیصـی پزشـکی شـرکت داشـته است. پایان نامه های تحقیقاتی بسیاری از دانشجویان فیزیک تحت نظر او بوده است.

برای تحقیقـات در زمینه لیزرهـای گـازی، پروفسـور جـوان در سـال ۱۹۶۴ مـدال Stewart Ballentine، در سـال ۱۹۶۶ مدال Fany & John Hertz Foundation در سال ۱۹۷۵ مدال Fredrick Ives و در سال ۱۹۹۳ مدال جهانی آلبرت انیشتین را دریافت کرد.

او عضوی از آکـادمی ملی علوم و آکـادمی هنر و علم آمریکـا و عضو افتخاری موسـسه Trieste برای ترویـج علوم می باشد. در سال ۱۹۶۶ او به عنـوان Guggeheim Fellow و در سالهـای ۱۹۷۹ و ۱۹۹۵ به عنوان Humbolt Foundation Fellow شناخته شد.

افتخاراتپ:

•در سال ۱۹۶۰ وی موفق به اختراع لیزر گازی شد.

•این فیزیکدان ایرانی در سال ۱۹۷۵ مهم‌ترین نشان انجمن نورشناسی آمریکا یعنی مدال فردریک ایوز را دریافت کرد. در جمله‌ای که در کنـار این نشـان حـک شـده‌است از آقای جوان به خاطر «پدیـد آوردن یک دسـتگاه نورشـناختی (لیزر گازی) با کاربردهای

بی‌سابقه در پژوهش‌های علمی» قدردانی فراوان شده‌است.

•علی جوان در سال ۱۹۹۳ جایزهٔ علمی جهانی آلبرت اینشتین را دریافت نمود.

•او همچنین در سال ۲۰۰۷ رتبه دوازدهمین آدم باهوش را در جهان کسب کرد.

درویش زاده، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی درویش زاده درسال ۱۳۱۴ درانزلی متولـد شد. وی پس از دریافت دیپلم طبیعی در بندر انزلی درسال ۱۳۳۴، وی درسال ۱۳۳۷لیسـانس، و در ۱۳۴۰ فوق لیسانس زمین شناسـی از دانشـگاه تهران و درسال ۱۳۵۰ دکتری تخصصـی پترولوژی را از دانشگاه کلرومون فرانسه گرفت و پس از بـازگشت عضو هئیت علمی دانشـگاه تهران شـد. درسالهـای ۱۳۵۵ و ۱۳۶۴ به مدارج دانشـیاری و استادی دست یافت. و عضو پیوسته فرهنگستان علوم و چهره ماندگار درعرصه زمین شناسی است.کتابهای" اصول آتشفشان شناسی "و" پترولوژی تجربی و کاربردهـای آن"دکتر درویش زاده در دورهـای اول و هفتم کتـاب سـال جمهوری اسـلامی ایران از طرف وزارت فرهنـگ و ارشـاد اسـلامی به عنوان کتـاب سال برگزیـده شـده انـد.گروه : علوم پایهرشـته : زمین شناسـیگرایش : پترولوژی تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : علی درویش زاده پس از اخـذ دیپلم طبیعی در زادگاه خود بنـدر انزلی درسال ۱۳۳۴، وارد دانشگاه تهران شـد. و درسال ۱۳۳۷ پس از اخـذ لیسانس زمین شناسـی، تا اخـذ مـدرک فوق لیسانس در ۱۳۴۰ه.ش ادامه تحصـیل داد .وی سپس به فرانسه رفت و درسـال ۱۳۵۰ با مـدرک دکتری تخصصـی پترولوژی به ایران بازگشت.خاطرات و وقایع تحصـیل : اقامت و تحصـیل علی درویش زاده درکشور فرانسه بین سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۰ ، و اخـذ مدرک دکترای زمین شناسـی از وقایع مهم زندگی علمی علی درویش زاده به شـمار است.فعالیتهای ضـمن تحصـیل : علی درویش زاده پس از اخـذ لیسانس زمین شناسـی از دانشـگاه تهران درسال ۱۳۳۷، در آزمایشـگاه زمین شناسـی دانشـکده علوم دانشـگاه تهرا شـروع به اشـتغال کرد و به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون زمین شناسی، پترولوژی پرداخت.وقایع میانسالی : علی درویش زاده پس از فراغت از تحصیل و بازگشت از فرانسه درسال ۱۳۵۰، به عضویت هئیت علمی گروه زمین شناسـی دانشگاه تهران در آمد. وی درسالهای ۱۳۵۵ و ۱۳۶۴ به مقام دانشیاری و اسـتادی دانشـگاه تهران رسیدو علاوه بر تصدی مسـئولیتهای اجرایی و علمی، عضو پیوسـته فرهنگسـتان و استاد نمونه سال۱۳۷۲ نیز شد.مشاغل و سـمتهای مورد تصدی : عضو هئیت علمی گروه زمین شناسـی دانشگاه تهران از سال ۱۳۵۰ دانشیار گروه زمین شناسی دانشـگاه تهران در سال ۱۳۵۵ اسـتاد گروه زمین شناسـی دانشگاه تهران درسال ۱۳۶۴با نظارت بر ۲۵ پایان نامه دکترا و کارشناسـی ارشـد پذیرش مسـئولیتهای علمی و اجرایی در دانشـگاهها و مؤسـسات آموزش عالی فعالیتهای آموزشـی : علی درویش زاده از سال ۱۳۵۰ پس از بـازگشت از فرانسه، عضو هئیت علمی گروه زمین شناسـی دانشـگاه تهران شـد. وی درسالهـای ۱۳۵۵ و ۱۳۶۴ به مقام دانشـیاری و اسـتادی رسید.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : علی درویش زاده علاوه برتدریس و رسیدگی به امور اجرایی مربوط به مسـئولیتهای خویش، به تحقیق و تالیف آثار قابل توجهی دررشـته زمین شناسی می پردازد.آرا و گرایشهای خاص : علی درویش زاده بیشـتر بـه شـناخت انـواع جنس سـنگها متمایـل اسـت و تحقیقـاتی و آثـاری دراین زمینه در حـوزه زمین شناسـی تـالیف نمـوده است.جوائز و نشانهـا : علی درویش زاده علاـوه بر مقـام اسـتاد نمونه دانشـگاههای کشور در سـال ۱۳۷۲، درسال ۱۳۸۰ در نخستین همـایش چهره هـای مانـدگار بـه عنـوان چهره مانـدگار در عرصه علم زمین شناسـی معرفی و برگزیـده شـده انـد.کتابهـای" اصـول آتشـفشان شناسی " و" پترولوژی تجربی و کاربردهای آن"دکتر درویش زاده در دورهای اول و هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی

ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شده اند.چگونگی عرضه آثار : علی درویش زاده تاکنون ۱۶ مقاله از ایشان در مجلات داخلی و خارجی چاپ شده و علاوه بر کتاب اصول آتشفشان شناسی که جزء بهترین کتاب های سال تشخیص داده شد ۵ کتاب تألیف و یا ترجمه به تنهائی یا با همکاری دیگران تدوین نموده است.

آثار : ۱ اصول آتشفشان شناسی ویژگی اثر : برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دوره اول-امروز در حدود ۴۰۰ آتشفشان در سطح زمین به فعالیت مشغولند. شناسائی ترکیب مواد مذاب و طرز تشکیل آنها، نحوه فعالیت آتشفشانها، موادی که از آتشفشان ها خارج میشود و رابط بین آتشفشانها و ساختمان زمین شناسی منطقه، بالاخره نحوه پراکندگی وعلل آتشفشانی بحث اصلی این کتاب را شامل می باشد که مؤلف با ذکر دلیل، سعی در بیان چگونگی پدیده ها داشته نه توصیف محض حوادث. در فصول آخر کتاب نیز از خطرات آتشفشانها و پیشگیری از حوادث احتمالی آنها و رده بندی سنگهای آتشفشانی در ایران بحث گردیده است. در جلد دوم این کتاب راجع به مورفولوژی آتشفشانها، «منشاء مواد مذاب آتشفشانها»، «نحوه فعالیت آتشفشانهای مختلف»، خلاصه اجمالی درباره سری سنگهای آتشفشانی و انواع مواد آتشفشانی (گاز، مایع، جامد)، «رابطه آتشفشانی ها با کوهزائی ها» چگونگی و علل آتشفشانی ها در رابطه با پلیت تکنونیک مطالب جدید و ارزنده ای ارائه گردیده است و در همین فصل از نقش آتشفشانها در ساختمان پوسته زمین به نکاتی اشاره می شود که بنظر کافی نمی آید. بالاخره فصل آخر کتاب درباره آتشفشانی در ایران است. مآخذ و منابع کتاب د ر۷ صفحه تنظیم شده است. خواننده به آسانی در می یابد که بسیاری از منابع مذکور جدید و بعبارتی در زمان چاپ کتاب از آخرین منابع موجود بوده و در کتاب هم بنحو مطلوبی از آنها استفاده شده است ۲ بلور شناسی هندی ۳ پترولوژی آذرین ۴ پترولوژی تجربی و کاربردهای آن ویژگی اثر : این کتاب در دوره هفتم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است.آشنایی با کتاب: «پترولوژی تجربی و کاربردهای آن»: این کتاب در هفت فصل تدوین یافته که سه فصل اول آن به مقدمات پترولوژی تجربی، ساتفاده از قوانین ترمودینامیک و فاز دیاگرام‌ها و سیستمهای شیمیایی مختلف «کانی» اختصاص دارد، در سایر فصلها از کاربردهای پترولوژی تجربی در ساختمان زمین، ژنزماگما، فرایندهای دگرگونی و تشکیل کانسارها بحث شده است. ۵ تالیف کتب درسی برای دبیرستانها و مقالات علمی فراوان وحضور در سمینار های علمی و تخصصی بین المللی ۶ زمین شناسی ۷ سنگ شناسی دگرگونی ۸ کانی شناسی ۹ کانی ها و سنگ ها ۱۰ ماگما ها و سنگ های ماگمایی ۱۱ مبانی زمین شناسی ۱۲ مبانی شناسی ۱۳ ناآرامی های زمین

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد اول)

صدرالشریعه بخاری، جمال الدین عبیدالله

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۷ ق)، فقیه حنفی، محدث اصولی مفسر حکیم طبیعیدان، نحوی، لغوی و ادیب. مشهور به صدرالشریعه اصغر یا صدرالشریعه ثانی. در خانواده‌ای دانشور به دنیا آمد. علوم متداول و مجد و بزرگی را از جدش تاج الشریعه و او نیز از پدر خود صدرالشریعه‌ی اول فرا گرفت. او در حکمت و طبیعیات و اصول فقه و علوم دینی از علمای عصر خویش به حساب می‌آمد. در بخارا درگذشت. وی آثار نفیس جدش، تاج‌الشریعه، را تنقیح کرد. ازآثار اوست: «تعدیل العلوم»؛ «تنقیح الاصول»، در اصول فقه، و

شرح آن «التوضیح فی حل غوامض التنقیح»؛ «شرح الوقایه»، شرح کتاب جد خود «وقایه الراویه فی مسائل الهدایه»، در فقه حنفی؛ مختصر «الوقایه»، به نام «النقایه فی مختصر الوقایه»، به نام «النقایه فی مختصر الوقایه»؛ «الوشاح»، در علم معانی و بیان؛ شرح «فصول الخمسین»، در نخو.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۵۴ / ۴)، ریحانه (۴۳۴ -۴۳۳ / ۳)، کشف الظنون (۲۰۲۱ ،۱۲۷۰،۲۰۱۱ ،۱۰۴۷ ،۴۹۶ ،۴۱۹)، الکنی و الالقاب (۴۱۵ / ۲)، لغت‌نامه (ذیل/ عبیدالله)، معجم المؤلفین (۲۴۶ / ۶)، هدیه العارفین (۶۵۰ -۶۴۹ / ۱).

طریان، آلینوش

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

آلینوش طریان (متولد ۱۲۹۹-سن:۸۹ سال) فیزیک‌دانی ایرانی است.

دارای دکترای فیزیک از دانشگاه سوربن فرانسه است و نخستین زنی بود که در ایران در رشته فیزیک استاد دانشگاه شد. او نخستین رصدخانه خورشیدی و تلسکوپ خورشیدی را در ایران بنیان نهاد و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد. دکتر طریان را «مادر نجوم ایران» می‌نامند.

زندگی شخصی

دکتر آلینوش طریان یک ارمنی ایرانی است و از پدر و مادری تحصیل کرده متولد شده‌است. او به زبانهای فارسی، ارمنی، فرانسوی تسلط و با ترکی و انگلیسی آشنایی داشته‌است.

در سال ۱۳۸۲ فیلم مستندی به نام «سوی خورشید» از زندگی طریان ساخته شد که از مجموعه برنامه‌های «فرزانگان ایران» شبکه دوم سیما بود.

آلینوش طریان هرگز ازدواج نکرده‌است و ورثه‌ای ندارد. وی هم‌اکنون منزل خود را وقف به ارامنه جلفا و دانشجویانی که محل اسکان مناسبی ندارند کرده‌است و در سن ۸۹ سالگی در آسایشگاه سالمندان توحید زندگی می‌کند.

زندگی علمی

آلینوش طریان مدرک لیسانس خود را در سال ۱۳۲۶ از دانشگاه تهران دریافت کرد و همانجا به عنوان متصدی عملیات آزمایشگاهی دانشکده علوم استخدام شد. سپس برای بورس تحصیلی درخواست کرد ولی به دلیل زن بودن او، دکتر محمود حسابی که تحصیل را تا همینجا برای وی زیاد می‌دانست با این درخواست موافقت نکرد و آلینوش طریان به خرج خانواده خود به دانشگاه سوربن رفت و سال ۱۳۳۵ (۱۹۵۶ میلادی) از آن دانشگاه مدرک دکترا گرفت.

با وجود پیشنهاد استادی در دانشگاه سوربن، دکتر طریان با هدف خدمت به کشورش به ایران بازگشت و در دانشگاه تهران به عنوان دانشیار ترمودینامیک منصوب شد. در سال ۱۳۳۸ برای شرکت در بورسیه دولتی آلمان غربی در مطالعه رصدخانه خورشیدی انتخاب شد و پس از چهار ماه مطالعه به ایران بازگشت و در سال ۱۳۴۵ نقش عمده‌ای را در بنیان‌گذاری نخستین رصدخانه فیزیک خورشیدی در ایران ایفا کرد.

خانم دکتر طریان در سال ۱۳۴۳ به مقام استادی در دانشگاه تهران رسید و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد.

آلینوش طریان بعد از ۳۰ سال تدریس، در سال ۱۳۵۸ درخواست بازنشستگی داد.

گفتاورد:

•من دانشجوها را خیلی دوست داشتم و بالطبع دانشجوها هم من را خیلی دوست داشتند و این مسئله باعث شده بود تا کوچکترین ناراحتی‌ای در دوران تدریسم احساس نکنم و با دانشجویانم مثل دوست رفتار می‌کردم و اصلاً خودم را نمی‌گرفتم. معلم باید مهربان باشد و مهربانی را باید به دانشجوها و دانش‌آموزانش یاد دهد چرا که این جوانان آینده کشور هستند. اگر اساتید بداخلاق باشند، نمی‌توانند درس اخلاق بدهند• اساتید باید به طور مرتب مطالعه داشته باشند و باید اطلاعات خود را مطابق با مطالب روز کنند و دانشجویان هم باید خوب درس بخوانند.

عسکر زاده، لطفی علی

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

لطفی علی‌عسکرزاده (لطفی زاده، لطفی عسکرزاده، لطفی ع. زاده) استاد دانشگاه برکلی در کالیفرنیا و بنیان‌گذار نظریهٔ منطق فازی (Fuzzy Logic) است. در بخش یادکرد منابع اکثر متون فنی مربوط به منطق فازی نام او به صورت «Zadeh» ذکر می‌شود.

تولد و تحصیل

وی در سال ۱۹۲۱ میلادی در شهر باکو در جمهوری آذربایجان متولد شد. پدرش روزنامه نگاری ایرانی و اهل اردبیل و مادرش اهل روسیه بود. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران (دبیرستان البرز) و تحصیلات عالی را در دانشگاه تهران انجام داد. لطفی زاده در امتحانات کنکور سراسری، مقام دوم را کسب نمود. در سال ۱۹۴۲ رشته الکترونیک دانشگاه تهران را با موفقیت به پایان رساند و در طی جنگ دوم جهانی برای ادامه تحصیلات به دانشگاه فنی ماساچوست (ام.آی.تی) در آمریکا رفت و در سال ۱۹۴۶ بود که درجه کارشناسی ارشد را در مهندسی برق دریافت کرد. در ام.آی.تی و دانشگاه کلمبیا به تحصیل ادامه داد.

پژوهش تخصصی

وی در دانشگاه کلمبیا با تدریس در زمینه «تئوری سیستم‌ها» کارش را آغاز کرد. سپس به تدریس در چند دانشگاه معتبر امریکا پرداخت. در سال ۱۹۵۹ به برکلی رفت تا به تدریس الکتروتکنیک بپردازد. از سال ۱۹۶۳ ابتدا در رشته الکتروتکنیک و پس از آن در رشته علوم کامپیوتر کرسی استادی گرفت.

بازنشستگی

پروفسور لطفی زاده به طور رسمی از سال ۱۹۹۱ بازنشسته شده است، وی مقیم سانفرانسیسکو است و در آنجا به پروفسور «زاده» مشهور است. پروفسور لطفی زاده به هنگام فراغت به سرگرمی محبوبش عکاسی می‌پردازد. او عاشق عکاسی است و تاکنون شخصیت‌های معروفی همچون رؤسای جمهور آمریکا، ترومن و نیکسون، رو به دوربین وی لبخند زده‌اند. سرگرمی دیگر پروفسور لطفی زاده HI FI است. او در اتاق نشیمن خود بیست و هشت بلندگوی حساس تعبیه نموده تا به موسیقی کلاسیک با کیفیت بالا گوش کند. سوابق و افتخارات

پروفسور لطفی زاده دارای بیست و پنج دکترای افتخاری از دانشگاه‌های معتبر دنیاست، بیش از دویست مقاله علمی را به تنهایی در کارنامه علمی خود دارد و در هیأت تحریریه پنجاه مجله علمی دنیا مقام «مشاور» را داراست. وی یکی از پژوهشگرانی است که دارای بیشترین یادکرد (Highly-Cited) در مقالات علمی دنیا می‌باشد. با توجه به نقش منطق فازی در پیشرفت‌های نظری و

عملی علم، نام پروفسور زاده در کنار فیلسوفان تاریخ علم ازجمله ارسطو (بنیانگذار منطق صفر و یک) و افلاطون ثبت شده است.

غانمی هروی، ابوسعد محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س ششم ق)، طبیعیدان. وی تألیفاتی چند داشته، از جمله: کتاب «الالوان» یا «هوان الالوان»؛ «قراضه‌ی طبیعیات»، به فارسی و به شکل سؤال و جواب در مسائل طبیعی که به خطا آن را به ابن‌سینا نسبت داده‌اند.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۹۷۳ -۹۷۲ /۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۸)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۶۶)، الذریعه (۶۵ / ۱۷).

کردوانی، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پرویز کردوانی در سال ۱۳۱۰ در گرمسار بدنیا آمد. وی از جمله استادان رشته جغرافیا است که در زمینه « توسعه پایدار محیط زیست » تحقیقات زیادی را به انجام رسانده و در قالب مقالات و سخنرانی های متعدد بازتاب پیدا نموده است. او مدت زیادی را در خارج از کشور به سر برده و از سال ۱۳۴۵ که به ایران بازگشت و در دانشگاه ارومیه مشغول به کار شد. استاد در سال ۱۳۴۶ رهسپار تهران شد و تحقیق پیرامون بیابان لوت را به همراه آقای دکتر ستونی شروع کرد. پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویری و بیابانی دانشگاه تهران است.گروه : علوم انسانیرشته : جغرافیاگرایش : کویر شناسیوالدین و انساب : پرویز کردوانی فرزند حسین علی کردوانی ملقب به بلوکباشی می باشد.تحصیلات رسمی و حرفه ای : پرویز کردوانی تحصیلات ابتدائی را تا کلاس نهم در گرمسار خواند و دیپلم متوسطه را در مدرسه فرانسویها (دبیرستان رازی) در تهران گذراند.وی تحصیلات دانشگاهی خود را در آلمان ادامه داد و موفق شد دکتری خود را در باره" تأثیر انواع کودهای شیمیایی و حیوانی بر محصولات کشاورزی در خاکهای تحت تأثیر نمک (اراضی شور و قلیائی ")به پایان برساند.خاطرات و وقایع تحصیل : پرویز کردوانی برای تهیه پایان نامه خود درباره "تأثیر انواع کودهای شیمیایی و حیوانی بر محصولات کشاورزی در خاکهای تحت تأثیر نمک (اراضی شور و قلیائی ")مجبور شد ، یک تن از خاک کویرها (نمکزارها)ی ایران را به آلمان منتقل کند.هم دوره ای ها و همکاران : دکتر ستونی و مجید رهنما از جمله دوستان و همکاران پرویز کردوانی هستند که در دانشگاه تهران و در تحقیقات کویر شناسی به اتفاق هم کار می کنند.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : پرویز کردوانی از سال ۱۳۴۵ که به ایران بازگشت و به عنوان اولین عضو هیأت علمی در دانشکده جدیدالتأسیس کشاورزی و دامپروری دانشگاه ارومیه مشغول شد. او در تاریخ ۲۸/۱۲/۱۳۴۷به گروه آموزشی جغرافیا دانشگاه تهران منتقل گردید.استاد در سال ۱۳۴۶ تحقیق پیرامون بیابان لوت را به همراه آقای دکتر ستونی شروع کرد که ۵ سال به طول انجامیده و تا سال ۱۳۵۱ در بیابان لوت بودند. تا اینکه بالاخره ثابت کردندکه لوت گرمترین نقطه کره زمین است. سمت ها با حفظ وظایف آموزشی: استاد دانشگاه تهران،مدیرکل دفتر مطالعات آموزشی دانشگاه تهران ۵۴-۱۳۴۸, رئیس مرکز تحقیقات مناطق کویری و

بیابانی ایران ۵۸–۱۳۵۴. مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویری و بیابانی دانشگاه تهران است.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : پرویز کردوانی درباره برنامه زندگی روزمره خود نقل کرده که « من ساعت ۱۱/۳۰–۱۱ شب می خوابم ، ساعت ۲/۳۰ دقیقه صبح بیدار می شوم و تا ساعت ۳/۳۰ ورزش می کنم ... از ۳/۳۰ تا ۴ صبح هم صبحانه می خورم تا ساعت ۶ صبح مطالعه می کنم و بعد برای اینکه توی ترافیک نمانم همان ساعت می روم دانشگاه . تا ساعت ۹ شب یا در حال کار هستم یا مطالعه . ۹ به بعد دیگر مطالعه نمی کنم چون شب دچار بی خوابی می شوم... » کردوانی معتقد است که هیچ تفریحی جز کار و مطالعه ندارد . او قبلا که حیاط داشت به باغبانی می پرداخت ولی الان از ساعت ۹ تا ۱۱ شب به قدم زدن و پیاده روی می پردازد. وی بیشترین تفریح خود را بیرون رفتن ، نوشتن و خواندن می داند. پرویز کردوانی بیست جلد کتاب به رشته تحریر درآورده است. که آخرین آن « خشکسالی و راههای مقابله با آن » می باشد. البته یکی دو کتاب دیگر نیز در دست تهیه دارد که هنوز ناتمام است. اولین آثار خود را حاصل تجربیاتی می داند که وی در طی سفر به دور دنیا کسب کرده است.شاگردان : دکتر ناصر کرمی ، یکی از شاگردان پرویز کردوانی است. رساله دکترای ناصر کرمی که با عنوان « امکان سنجی و ظرفیت سازی هنجارهای توسعه پایدار در مناطق خشک » با درجه عالی زیر نظر پرویز کردوانی تدوین شده است ، در حال حاضر تنها مرجع در این زمینه در کشور ما به شمار می آید.آرا و گرایشهای خاص : عقیده پرویز کردوانی برای توسعه پایدار و حفظ محیط زیست که در قالب مقالات و سخنرانی های او بازتاب پیدا می کند. اصولا دکتر کردوانی به اهمیت جلب توجه مردم به هنجار های توسعه پایدار اعتقادی ویژه دارد و شاید به همین خاطر هم باشدکه در بسیاری از کتاب ها و مقالاتش ، مخاطبان او به واقع نه دانشمندان همکار ، و بلکه عموم مردم هستند. مردمی که در نهایت مجری هر طرح توسعه محسوب می شوند و هیچ برنامه جامعی بدون مشارکت جدی و آگاهانه آنها هرگز تحقق نمی یابد. شاید یکی دیگر از دلایل محبوبیت کردوانی ویژگی های اخلاقی جذاب او باشد، از جمله جوش و خروش زیاددر سن بالای هفتاد سال ، کار مداوم و همیشگی ، و سخنرانی های مشهورش ، از جمله دیدگاه های همیشگی دکتر کردوانی می توان از « ضرورت احیای فناوری های سنتی کشاورزی و مدیریت منابع آب در ایران » نام برد. او حفظ ، احیاء و گسترش فناوری قنات را ضروری می داند. طوری که این نظر او به عنوان راهی برای توسعه مناطق خشک جهان و کاهش اثرات خشکسالی در مناطقی همچون صحرا و شرق آفریقا در سالیان اخیر به شدت مورد توجه سازمان ملل قرار گرفته است. اهمیت حفاظت از منابع طبیعی و بویژه « ضرورت حیاتی جلوگیری از فرسایش خاک » نیز از جمله دغدغه های همیشگی دکتر کردوانی بوده است.جوائز و نشانها : پرویز کردوانی در سال ۱۳۸۱ ه .ش برنده جایزه مهرگان علم شد. او این جایزه را به خاطر تالیف کتاب « خشکسالی و راههای مقابله با آن »دریافت کرده است. وی جایزه خود را که شامل یک تندیس به اضافه مبلغ یک میلیون تومان بود را به جوانان گرمسار اهداء کرد تا برایشان کتاب خریداری شود. دیگر افتخارات کسب شده استاد کردوانی به قرار زیر است: – احراز رتبه اول در بین تمامی دانشجویان رشته کشاورزی در آلمان در سال ۱۹۶۶ (۱۳۴۵) و دریافت جوائز به همین مناسبت از مقامات مربوط در آلمان و ایران – ۵ سال تحقیق در بیابان لوت ایران ۵۱–۱۳۴۷ و کشف جدید و منحصر به فرد در جهان در آن (گرمترین نقطه کره زمین به عبارت دیگر خیلی گرم تر از دیگر بیابانهای جهان, مانند کلوتها عارضه منحصر به فرد در جهان و دیگر ویژگی ها), احراز رتبه سوم در طرح کارائی علمی در بین تمامی ۱۳۶۷ نفر اعضاء هیأت علمی دانشگاه تهران و مؤسسات وابسته در سال تحصیلی ۷۶–۷۳. – انتخاب به عنوان شخصیت برجسته و مفاخر فرهنگی استان سمنان (زادگاه خود) در سال ۱۳۷۷ – احراز سه پایه ترفیع استادی در یک سال (دو پایه تشویقی به منظور قدردانی از فعالیتهای آموزشی و پژوهشی) در سال ۱۳۷۹ – دریافت جایزه کتاب برتر استان زادگان (سمنان), آبان ۱۳۸۰, برنده جایزه" مهرگان علم "به خاطر تألیف بهترین کتاب سال ۱۳۸۰ از بین ۱۵۷ کتاب در زمینه محیط زیست – انتخاب به عنوان استاد نمونه دانشگاه تهران, ۱۳۸۰ – دریافت لوح تقدیر به خاطر" اهداء کننده نمونه کتاب "در سطح استان زادگان, ۱۳۸۱ – انتخاب به عنوان عضو اصلی قطب علمی

دانشگاه, ۱۳۸۱ – احراز رتبه ۲۹ استادی در سال ۸۲ و بازنشسته شدن در شهریور همین سال. –انتخاب به عنوان چهره ماندگار علمی کشور در سال ۸۴. – تجلیل و قدردانی به مناسبت های مختلف توسط سازمانهای مختلف (بعد از بازنشستگی) چگونگی عرضه آثار : تألیفات و مقالات علمی – پژوهشی دکتر پرویز کردوانی : ۲۱ جلد کتاب, ده ها مقاله علمی – پژوهشی چاپ شده به زبان فارسی– آلمانی و انگلیسی در مجلات معتبر داخلی و خارجی, بیش از یکصد فقره سخنرانی در مجامع علمی داخلی و خارجی, عضویت در چندین مجامع علمی داخلی و بین المللی مانند: شبکه آب خاورمیانه, بنیاد مطالعات آسیائی, عضو هیأت امناء صلح سبز (جبهه سبز), رئیس کمیته بیابان زدائی انجمن متخصصان محیط زیست ایران, انجمن جغرافیایی ایران, عضو هیئت تحریریه و شورای انتشارات چندین مجله علمی – پژوهشی, اجرای چندین طرح تحقیقاتی درباره مناطق مختلف ایران به ویژه نواحی بیابانی و کویری, داوری ده ها کتاب و صدها مقاله علمی و طرحهای تحقیقاتی, راهنمائی بیش از دویست فقره پایان نامه فوق لیسانس و ده فقره رساله دکتری دانشجویان دانشگاه ها, راهنمائی دانشجویان در سفرهای علمی به تمام نقاط کشور عزیزمان و ۲۰ کشور خارجی, صدها فقره مصاحبه مطبوعاتی تلویزیونی, ماهواره ای و رادیوئی داخلی و خارجی. آثار : اثر انسان و عوامل طبیعی در پیشرو بیابان لوت (ایران) ویژگی اثر : انتشارات مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران وابسته به دانشگاه تهران ۱۳۵۶۲ اکوسیستم های آبی ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: علم – ۱۳۸۳ ۳ اکوسیستم های طبیعی، عمومی ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: قومس – ۱۳۸۲ ۴ بررسی مسائل اقتصاد روستائی بیابانی شرق کاشان (روستاهای منطقه ابوزید آباد) ویژگی اثر : انتشارات مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران وابسته به دانشگاه تهران ۱۳۵۶ (مشترک با آقای ذبیح اله کرمی خواجه)۵ جغرافیای خاکها ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران – ۱۳۸۲ ۶ حفاظت خاک ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۰۴ اردیبهشت، ۱۳۸۵ ۷ خاک و محیط زیست ویژگی اثر : انتشارات دانشگاه آزاد ایران ۱۳۵۷۸ خشکسالی و راه های مقابله با آن در ایران: آب: در کشاورزی، صنعت و شهر ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۳۰ آبان، ۱۳۸۶ ۹ خشکسالی وراههای مقابله با آن ، ژئوهیدرولوژی ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۱۹ اردیبهشت، ۱۳۸۶ ۱۱ شهداد تا ده سلم(خاک آب پوشش گیاهی و اوضاع کشاورزی) ویژگی اثر : انتشارات موسسه جغرافیا – دانشگاه تهران مرداد ماه ۱۳۵۰۱۲ کویر (نمکزار) بزرگ مرکزی ایران و مناطق همجوار آن (مسائل، توانمندی ها و راههای بهره برداری) ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران – ۲۹ اردیبهشت، ۱۳۸۶ ۱۳ مراتع ،مسائل و راه حلهای آن در ایران ویژگی اثر : انتشارات ،موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران ۱۳۷۱۱۴ مراتع ایران ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۲۶ اردیبهشت، ۱۳۸۵ ۱۵ منابع و مسائل آب در ایران: آبهای سطحی و زیرزمینی و مسائل بهره برداری از آنها ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران – ۲۹ اردیبهشت، ۱۳۸۶ ۱۶ مناطق خشک جلد دوم ،خاکها(طبقه بندی جغرافیایی و مسائل بهره برداری از آنها) احیاء اصلاح و آباد کردن ویژگی اثر : انتشارات،موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران –چاپ سوم ۱۳۷۱۱۷ مناطق خشک: ویژگیهای اقلیمی، علل خشکی، مسائل آب و غیره ویژگی اثر : تالیف : پرویز کردوانی ناشر: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ – ۰۳ مرداد، ۱۳۸۵ ۱۸ نمونه هایی از خاک های بخش شهداد کرمان ویژگی اثر : انتشارات موسسه جغرافیا،دانشگاه تهران تیر ماه ۱۳۵۰۱۹ نمونه هایی از خاکهای لوت زنگی احمد(بیابان لوت) ویژگی اثر : انتشارات موسه جغرافیا،دانشگاه تهران مرداد ماه ۱۳۴۹

نادری، فیروز

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فیروز نادری در ۲۶ اسفند سال ۱۳۲۴ در شیراز به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در ایران به اتمام رساند و پس از آن به آمریکا مهاجرت کرد و تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی برق پی گرفت. وی دوره کارشناسی خود را در دانشگاه ایالتی آیووا و کارشناسی ارشد و دکترای خود را در دانشگاه جنوبی کالیفرنیا به اتمام رساند.

نادری از سال ۱۹۹۶ مدیر برنامه منشاء حیات ناسا بود. وی در سال ۱۹۷۶ به JPL پیوست و به عنوان مدیر آزمایشات پروازی علوم فضا و مدیر طرح تفرق‌سنج (Scatterometer) ناسا به کار پرداخت. علاوه بر اینها وی در مرکز مدیریت ناسا، سرپرستی برنامه فناوری ارتباطات پیشرفته ماهواره‌ای را بر عهده داشت و در JPL نیز مدیر برنامه ماهواره‌های متحرک بود. وی از سال ۲۰۰۰ نیز مدیریت برنامه تازه تأسیس برنامه مریخ را بر عهده گرفت. وظیفه مرکز برنامه مریخ آن است که تمام تحقیقات مربوط به مریخ را هدایت و برنامه ریزی کند. وی، در فروردین ماه ۱۳۷۹ به سمت مدیر پروژه‌های اکتشاف مریخ منصوب شد و هم اکنون مدیر ارشد برنامه‌ریزی راهبردی JPL آژانس فضایی آمریکا (ناسا) است. وی هم اکنون به سمت مدیر پژوهش‌های کل منظومه خورشیدی منصوب گشته‌است.

بازهم نام ایران و ایرانیان در میان است .در جایی که بشر در علاج یافتن چاره ای برای شکستن دردهاست و موانع و مشکلاتی که او را به پیشرفت در علم و علوم ، رهنمون شود.بازهم سخن فخر و غروری است ملی .هرچند که در تلاطم امواج سیاست و سیاست زدگی رسانه ها گم شود.هر چند که از فرط گرفتاری های روزمره و تکراری حوصله شنیدن و خواندنش را نداشته باشیم.

سخن از فیروز نادری است که چون فیروزه ای در آسمان علم جهان مدرن امروزی می درخشد و تلالو درخششش را ما نمی توانیم ببینیم.چه برای ما مهم تر و محترم تر از علم ، فرهنگ و تمدن ، چند قدمی است که پیش پای مان می بینیم و قدرمان را دیگران بیشتر می دانند و قدرتمان را غریبه ها باورتر دارند.

اجازه بدهید به پنج سال پیش برگردیم. به سال ۲۰۰۰ میلادی و درماندگی تمام دانشمندان ناسا و پروژه عظیم مریخ.دکتر چارلز آلاچی را همه می شناسند.دانشمند بزرگ نجوم و مدیر آزمایشگاه پیشرانش جت.

مرد شماره دو ناسا درباره نادری و پنج سال پیش می گوید ":نادری پنج سال پیش در شرایطی هدایت برنامه مریخ را بر عهده گرفت که این برنامه با مشکلات اساسی روبرو شده بود و همه ما از خودمان می پرسیدیم علاج این همه مشکل کجاست و چیست؟که یک دفعه نگاهمان متوجه فیروز نادری شد.او چشم اندازهای موفقی را در مقابل این مشکلات مطرح کرد و پاسخ های دقیق و راه گشایی را فرا روی این برنامه قرار داد و اینکه ما زمینه وسیعتری برای بهره گیری از توانمندی های فیروز که پیش از این در طراحی راهبردی برنامه مریخ نشان داده شده فراهم می کنیم".

و حالا- مزد نبوغ ایران را فیروز نادری از هفدهم اسفند دریافت خواهد کرد.او که با ارائه طرح های راهبردی اش از سال ۲۰۰۰ میلادی مدیریت ماموریت های مریخ را با موفقیت بر عهده داشته ،در سمت جدید به یکی از کلیدی ترین پست های ناسا منصوب می شود و قرار است به عنوان معاون آزمایشگاه پیشرانش تجارب خود را را در راه مطالعه سایر بخش های جهان ، از زمین تا کهکشان دور به کار ببندد.

دکتر چارلز آلاچی در مورد این انتصاب می گوید: فیروز در سمت جدید به تقویت جایگاه آزمایشگاه پیشرانش جت ، در هماهنگی با سایر بخش های ناسا و پیشبرد چشم انداز جدید فضایی ناسا خواهد پرداخت.جالب اینجاست که دکتر فیوک کی لی معاون دکتر نادری در برنامه اکتشافی مریخ به عنوان مدیر جدید این برنامه معرفی شده است .

و این همه در حالی اتفاق می افتد که در بهمن ماه گذشته فیروز نادری موفق به دریافت عالی ترین نشان سازمان فضایی ناسا شده

است و این نشان یا مدال را که مدال خدمات برجسته ناسا می نامندش نادری به دلیل ایفای نقش برجسته در پیشبرد علوم و اکتشافات فضایی دریافت کرده است .نشانی که کمتر به غیر خودی های علم فضا تعلق می گیرد و غربی ها خساست فراوانی برای خرج آن قائلند.

فیروز نادری ، شیرازی است و همشهری شعرای معروف و مشهوری که ذوق و هنر ایرانی بودن را به عالم معرفی کرده اند و اگر این دو نامشان به واسطه روح لطیف و طبع ظریف ایرانی خود بر قله رفیع علم پرچم ایران را برافراشته و این جملات بیش از آنکه غلو احساس باشد .قدردانی و قدرشناسی از فیروز نادری است .

خودش درباره مسیر زندگی اش می گوید": من در سال ۱۳۲۵ در شیراز به دنیا آمدم و تحصیلات ابتدایی خود را در شیراز و دوره متوسطه را در دبیرستان اندیشه تهران به اتمام رساندم. سپس در سال ۱۹۶۴ به آمریکا آمدم و سپس در سال ۱۹۶۴ به آمریکا آمدم و پس از تحصیلات کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته مهندسی برق ،در سال ۱۹۷۶ تحصیلات دکترای خود را در رشته مهندسی الکترونیک به پایان رساندم".

فیروز نادری پس از اتمام تحصیلات خود در سال ۱۹۷۶ به وطن باز می گردد و فعالیت خود را در مرکز سنجش از دور ایران " در تهران آغاز می کند و پس از سه سال فعالیت در ایران به دلیل نبود امکانات مورد نیازش برای بسط تحقیقات و پژوهش هایش و شرایط نامطمئن ناشی از بحرانهای سیاسی ، کشور را به مقصد آمریکا ترک می کند و در سال ۱۹۷۹، یعنی حدود ۲۶ سال پیش فعالیت خود را در ناسا آغاز می کند.

او در این مدت مشاغل فنی و مدیریتی متعددی را در زمینه ماهواره های مخابراتی متحرک ، رادارهای سنجش از دور اقیانوسی ، رصد خانه های تحقیقاتی اختر فیزیک و اکتشاف مریخ و سایر اجرام منظومه شمسی بر عهده داشت .

نادری علاوه بر اینکه مدیریت طرح سرمنشاء را برای جستجوی سیارات فراخورشیدی بر عهده داشت ، مدیریت آزمونهای علمی پروازهای فضایی را که وظیفه اصلی اش رصد و بررسی بادهای زمین از جو بود را نیز بر عهده داشت.

مدیر ماموریت مریخی ناسا درباره دوره کاری خودش در ناسا می گوید:من قبل از اینکه مدیر برنامه **origin** یا همان منشاءها را بر عهده داشتم که هدف آن مطالعه نحوه پیدایش و تکامل تدریجی عالم و جست و جوی حیات در سراسر جهان است. از آنجا که ما فناوری سفر به ماورای منظومه شمسی را نداریم ، جست و جوی حیات در سراسر جهان است .از آنجا که ما فناوری سفر به ماورای منظومه شمسی را نداریم ، جست و جوی حیات در بیرون منظومه شمسی از طریق تکنیک های سنجش از دور به وسیله تلسکوپها و اسپکترومترها یا همان طیف سنج های فضایی فوق العاده قوی انجام می شود.

او می گوید ":مرحله اول این تحقِقات ، یافتن سیارات دیگر در سایر منظومه های خورشیدی است.در این راستا ، تا اواسط دهه ۱۹۹۰ حدود ۱۵۰ سیاره دیگر در بیرون منظومه شمسی ما ردیابی شده است و ما در حال حاضر روی تلسکوپ و اینترفرومترها و تداخل سنج های قویتر کار می کنیم که می توانند این سیارات را به تصویر بکشند و اتمسفر آنها را آزمایش کنند.

او و همکارانش امیدوارند تا با استفاده از نشانه ها ی شیمیایی موجود در اتمسفر آن سیارات به فعالیت بیولوژیکی آنها پی ببرند.نادری در این باره می گوید ":البته پاسخ به این سوالات لااقل ۲۰ سال دیگر طول می کشد و من اعتقاد دارم که حیات به کره زمین محدود نمی شود".

درباره احتمال وجود حیات در بیرون منظومه شمسی و داخل آن نادری می گوید: همانطور که گفتم به وجود حیات در خرج از منظومه شمسی بنده خیلی اعتقاد دارم و مطمئن هستم که حیات به کره زمین محدود نمی شود .در خصوص حیات و وجود آن در داخل منظومه شمسی هم محتمل ترین محل ها برای وجود حیات ، مریخ و یکی از اقمار مشتری موسوم به اروپا است .بطور کلی ، جایی که بتوانید آب مایع پیدا کنید ، احتمال پیدا کردن حیات بیشتر می شود.به همین دلیل است که اکتشاف اخیر ما در مریخ بر

یافتن نشانه هایی از وجود آب در زمان حال یا دوره های باستانی متمرکز شده است.

به همین منظور ما در جست و جوی مواد معدنی هستیم که تنها در صورت وجود آب ، تشکیل می شوند.این واضح است که در داخل منظومه شمسی نمی توان نمونه کاملا تکامل یافته ای از حیات آنطور که در زمین وجود دارد را پیدا کنیم و اگر حیاتی وجود داشته باشد به شکل چند سلولی یا multicells است . مدیریت نادری در ماموریت های مریخ در حالی با موفقیت فراوان و غیر قابل تصور روبرو بوده است که ناسا و شوروی سابق از ۴۰ سال پیش می خواستند به مریخ بروند. اما بیش از دو سوم ماموریت ها به دلیل دشواریهای بسِار زیاد آن با شکست مواجه شده بود و در سال ۲۰۰۱ او و تیم تحت مدیریتش موفق شدند" مدار گرد " اودیسه را به مدار مریخ بفرستند و مریخ نورد spirit (روح) را در سطح مریخ فرود بیاورند و مریخ نورد دو قلوی آن به نام opportunity هم پنجم بهمن ماه سال قبل در مریخ بر زمین نشست و حالا زمینی ها می توانند هر دو سال یکبار به مریخ بروند و در سال ۲۰۱۵ نمونه هایی از این سیاره را به زمین بیاورند. فیروز نادری در این باره می گوید ":ما قصد داریم هر دو سال یکبار به مریخ برویم و در سال جاری ، یک مدار گرد، در سال ۲۰۰۷ یک مریخ نشین ، در سال ۲۰۰۹ یک مریخ گرد بسیار بزرگتر و کاراتر از مریخ نشین های دو قلوی روح و فرصت و به دنبال آن مریخ نشین دیگری در سال ۲۰۱۱ به اکتشاف سیاره سرخ خواهند پرداخت و تا سال ۲۰۱۵ نمونه هایی را از مریخ به زمین باز می گردانند".

نادری در خصوص احتمال وجود آب در کره مریخ می گوید:اطلاعات مدار گرد اودیسه نشان می دهد که مقدار زیادی آب به صورت یخ های سطحی (کم آب) در زیر سطح مریخ در عرضهای جغرافیایی بالای آن وجود دارد.ما در سال ۲۰۰۷ مریخ نشینی دیگر در نزدیکی قطب شمال کره مریخ فرود خواهیم آورد که این مساله را پیگیری کند.اگر در مریخ آب پیدا کنیم ،می توانیم به جست و جوی میکروارگانیزم ها بپردازیم.

با این همه یکی از آرزوهای انسان قدم گذاشتن بر سیاره سرخ است و این آرزو از همان لحظه فرود او بر کره ماه در ذهن جست و جوگر و مشتاق علمیش نقش بسته و این نقش هر روزکه می گذرد پر رنگ تر و پر رنگ تر می شود .با این حال از نظر نادری این امکان سالها بطول خواهد انجامید و هنوز بشر برای رسیدن به این آرزوی تقریبا صد ساله از توانایی و امکانات کافی برخوردار نیست.

فیروز نادری می گوید ":من سفر انسان به مریخ را تا پیش از سال ۲۰۳۰ محتمل نمی دانم و هدف از چنین سفری البته فراهم کردن امکان کاوش در منظومه شمسی خواهد بود".

البته او معتقد است که انسان می تواند زندگی در ماه را تا سال ۲۰۱۵ برآورده سازد و این امکان به او کمک می کند تا او از همان کره ماه بتواند به جست و جو و کاوش در سایر کرات و منظومه های کهکشان بپردازد.

بله ! حقیقت دارد .فیروز نادری ، فیروزه ای نادر است در عالم علم و نجوم و تمدن امروز بشر.تمدنی که ما ایرانی ها هم به واسطه امثال نادری در رشد و گسترش و پیشرفت آن نقشی مهم و ارزنده و قابل فخر فروشی را ایفا کرده ایم .برای جمله آخر این کلمات به ذهنم می رسد که فیروز نادری را باید به حق ارباب سیاره سرخ نامید.آیا او آرزوی رسیدن به کرات منظومه های ماورای منظومه شمسی را برای بشر به ارمغان می آورد.

علوم غریبه

الهی طباطبایی، محمدحسن

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد حسن الهی طباطبایی

ولادت:۱۳۲۵ق.

محل ولادت: تبریز

وفات:۱۳۸۸ق

محل دفن :قم

محل تحصیل: تبریز ، نجف

اساتید: حضرات سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا محمد حسین نائینی ، سید حسین بادکوبه ای و ....

شاگردان: حسن حسن زاده آملی ، میرزا محمد علی ارتقایی، میرزا موسی تبریزی و ....

تالیفات: رساله ای در علم موسیقی و روابط معنوی روح با صداها (که خود آن را از بین برد).

او از شاگردان مبرز مرحوم سید علی قاضی بود. در سعه صدر و پاکی و حسن خلق زبانزد بود. سیر و سلوک را یک دوران خاص و با اعمال خاصی نیم دانست بلکه آن را در متن همین زندگی عادی تعریف می کرد و زندگی رسول الله (ص) را شاهد این مطلب می آورد. می فرمود: مراقبه یعنی آدم در همین زندگی روزمره غفلت را از خودش دور کند.

ایشان پس از یازده سال اقامت در شهر ساقی کوثر، به دلیل وضع نامناسب معیشتی مجبور شد همراه برادر خویش، علامه طباطبایی ، به تبریز باز گردد. در تبریز به تدریس فلسفه و تربیت جویندگان کمال پرداخت. ارتباط ایشان با مرحوم قاضی از طریق نامه برقرار بود، عباراتی چون " جعلت فداک " و " عزیز دلم " که آیت الله قاضی در این نامه ها خطاب به آقای الهی به کار می برد گویای عظمت شان ایشان نزد استاد است . استاد سید محمد حسین قاضی می فرماید : با اینکه خود آقا به علامه و برادرش گفته بود که به ایران برگردند اما دوری آن ها برایشان بسیار ناگوار بود و هر وقت یاد آن ها می افتاد گریه می کرد.

زمانی که آیت الله الهی در قم بود ، در مجلس روضه ای که در منزل میرزا تقی زرگری تشکیل می شد ، شرکت می کرد. یک بار بعد از اتمام روضه در سینی مسی برایش چای آورند. او انگشت خود را بر لب گذارد و بعد به سینی مسی زد . سینی تبدیل به طلا شد . بعد فرمود ": ما طلا را می خواهیم چه کنیم؟ "دوباره انگشت بر لب گذاشت و به سینی زد و سینی به حالت اول برگشت ! با وجود چنین قدرت روحی ، زمانی برای پرداخت قرضش به دو هزار تومان احتیاج پیدا کردو چون این مبلغ را نداشت مدتی زندانی شد!

این گفتار علامه طباطبایی مشهور است که می فرمود: من خودم از اخوی استفاده می کنم توصیه همیشگی ایشان هنوز در خاطر اطرافیان است : از حسنات اعمالتان که خیال می کنید حسنه است توبه کنید ، تا چه رسد به معاصی!

سید محمد حسن الهی در سال ۱۳۸۸ هجری قمری درگذشت. شرح احوال ایشان درکتاب الهیه از انتشارات موسسه فرهنگی مطالعاتی شمس الشموس آمده است .

حافظیان، ابوالحسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید ابوالحسن حافظیان خراسانی از روحانیون و دانشمندان متقی کراچی می‌باشد.

وی در مشهد مقدس متولد شده و در بیت سیادت پرورش یافته و از محضر مرحوم جمال‌السالکین آقای حاج شیخ حسنعلی اصفهانی و آیت‌اللّه آقا میرزا مهدی اصفهانی غروی و دیگران استفاده و کسب فیض نموده مخصوص در قسمت علوم غریبه و ادعیه محربهٔ زحمات فراوان کشیده و بیش از سی سالست که برای خدمت بیشتری به کراچی در پاکستان رفته و در ضمن تجارت انجام وظیفه نموده است.

اکثر مردم کراچی از ایرانی و هندی اعتقاد مخصوصی بدعاء و نفس او دارند از باقیات الصالحات و آثار اوست ضریح نقره و طلاکاری حضرت علی بن موسی‌الرضا (ع) که به نقشه‌ی و همت والای او و کمک مردم و بودجه خود حضرت رضا (ع) ساخته و بر روی قبر مطهر نصب گردید و قبلا ضریح فولادین داشت که جلب نظر نمی‌نمود

و دیگر تأسیس و توسعه انجمن کراچی و صندوق اعانات و اکنون ریاست انجمن بعهده معظم له می‌باشد

عارف.

تولد: ۱۲۸۲، مشهد.

درگذشت: ۱۳۶۰، مشهد.

سید ابوالحسن حافظیان مشهدی ابتدا به فراگرفتن ادبیات و ریاضی و طب قدیم و نجوم و هیئت و فقه و اخلاق پرداخت، لیکن به زودی وارد ریاضیات و تحصیل علوم غریبه گشت.

حافظیان، در حوزه‌ی مشهد با آیت‌الله مجتبی قزوینی آشنا شد و از طریق ایشان بود که با ذکر مقامات و کرامات و علوم سید موسی زرآبادی، وی را متوجه‌ی ایشان کرد. و همین باعث شد تا حافظیان به راهنمایی و همراهی مجتبی قزوینی در سال ۱۳۴۸ ق. به قزوین مسافرت کند و به محضر سید برسد و به کسب مراحلی نایل آید.

سید ابوالحسن حافظیان سال‌ها در یکی از حجره‌های فوقانی صحن عتیق رضوی (صحن انقلاب)- حجره‌های رو به قبله، در سمت شمال شرقی- به عبادت و ریاضت اشتغال داشت. از آثار ایشان، یکی لوح محفوظ است و دیگری کتابی در شرح آن و نیز لوح جنهٔالاسماء که با دقت و زیبایی نوشته است.

همچنین ضریح مبارک حضرت امام

رضا (ع) از آثار حافظیان است. ایشان سال‌ها پیش، به فکر تعویض ضریح قبلی- که فرسوده شده بود- افتاد، و پس از اتمام ساختن ضریح، به وسیله هنرمندان اصفهانی و مشهدی، و انتقال ضریح سابق به موزه‌ی آستان قدس رضوی، ضریح جدید نصب گردید و به روز نیمه شعبان سال ۱۳۷۹ ق.، از آن پرده‌برداری شد.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

حسن زاده آملی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والعلم الاعلام آقا شیخ حسن حسن زاده آملی متولد ۱۳۰۷ شمسی از افاضل ممتاز حوزه علمیه صاحب تقویم رسمی و تألیفات ارزنده است. تولدش در آمل واقع شده و در مهد علم و تقوا تربیت یافته و دروس مقدماتی را تا متوسطه خوانده و بدروس علمیه عربی پرداخته و سپس بتهران عزیمت نموده و از اساتید بزرگ تهران چون مرحوم آیه‌الله آملی و آیه‌الله شعرانی و آیه‌الله حاج

میرزا احمد آشتیانی و آیه‌الله حاج سید ابوالحسن رفیعی قزوینی و دیگران در رشته‌های علوم عقلی و نقلی استفاده نموده آنگاه بقم مهاجرت و رحل اقامت افکنده و از محضر آیات عظام حوزه علمیه چون آیه‌الله آملی حاج میرزا هاشم و دیگران بهره‌مند گردیده و در مدرسه علمیه سعادت بتدریس فقه و اصول اشتغال دارد.

دارای تألیفات عدیده‌ای مانند تقویم حسن زاده و ۵ جلد شرح نهج‌البلاغه مرحوم میرزا حبیب‌الله هاشمی خوئی از جلد ۱۵ تا جلد ۱۹ میباشد. و کتابی در ولایت و غیره دارند که ۱۵ مجلد آن بطبع رسیده و بقیه آماده برای طبع میباشد.

مرحوم آیه‌الله حاج میرزا ابوالحسن شعرانی تقریظ مفصلی برای شرح ایشان مرقوم که در اول جلد ۱۵ شرح نهج‌البلاغه خوئی مذکور میباشد و در آخر جلد ۱۴ شرح مزبور درباره‌ی معظم له چنین نوشته‌اند:

(ثم ان حضره الفاضل الادیب العالم الاریب الجامع بین العلوم العقلیه والنقلیه والحائز للملکه العلمیه والعملیه الشیخ المؤتمن الشیخ حسن الاملی ضاعف‌الله قدره و اجزل اجر له تصدی لشرح باقی کتاب نهج‌البلاغه و هوالحری به والمتوقع منه و هو کما قال بعض الانصار کما قیل عذیقها المرجب و جذیلها المحکل فقد جربته سنوات عند قرائه مختلف العلوم علی حاز الرتبه القصوی و فاز بالقدح المعلی و نرجو من‌الله له التوفیق و لنا.

العبد ابوالحسن الشعرانی

تألیفات و تصحیحات

آثار عرفانی و اخلاقی

لقاء الله

وحدت از دیدگاه عارف و حکیم

انه الحق

ولایت تکوینی

عرفان و حکمت متعالیه

الهی نامه متن الهی نامه

انسان در عرف عرفان

کلمه علیا در توقیفیت اسماء

اصول و امّهات حکمی و عرفانی

تصحیح رساله مکاتبات

تصحیح و تعلیق تمهید القواعد

تصحیح . تعلیق شرح فصوص قیصری

تصحیح و تحشیه رساله تحفهٔ الملوک فی السیر و السلوک

مفاتیح المخازن

شرح فصوص الحکم

مشکاهٔ القدس علی مصباح الأنس

شرح طایفه ای از اشعار و غزلیات حافظ

نور علی نور در ذکر و ذاکر و مذکور

باب رحمت

نامه ها برنامه ها

قرآن و عرفان و برهان از هم جدایی ندارند

آثار فلسفی و منطقی

اتحاد عاقل به معقول

نصوص الحکم بر فصوص الحکم

رساله جعل

صد کلمه

تصحیح اسفار اربعه

تصحیح و تعلیق کتاب نفس شفاء

رساله ای در تضاد

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله ای در حرکت جوهری

ممدّ الهِمَم فی شرح فصوص الحِکَم

رساله نفس الأمر

نهج الولایه

درر القلائد علی غررِ الفَرائد

النور المتَجَلّی فی الظّهور الظِّلّی

مفاتیح الَاسرار لسلّاک الأسفار

سرح العیون فی شرح العیون

گشتی در حرکت

الحجج البالغة علی تجرد النفس الناطقة

گنجینه گوهر روان

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله مُثُل

تصحیح و تعلیق شرح اشارات

ترجمه و شرح سه نمط آخر اشارات

تصحیح و تعلیق شفا

ترجمه و تعلیقِ الجمع بین الرَّأیَین

رساله اعتقادات

الأصول الحکمیّة

رساله رؤیا

من کیستم

رسالة فی التضاد

دروس معرفت نفس

نثر الدراری علی نظم اللئالی

آثار فقهی

رساله ای در مسائل متفرقه فقهی

تعلیقات علی العروهٔ الوثقی فی الفقه

وجیزه ای در مناسک حج

آثار تفسیری

تصحیح خلاصهٔ المنهج

انسان و قرآن

آثار کلامی

خیر الأثر در رد جبر و قدر

تقدیم و تصحیح و تعلیق رساله قضا و قدر محمد دهدار

لیلهٔالقدر و فاطمه علیها السلام

رسالهٔ فی الإمامهٔ

رساله ای در کسب کلامی

فصل الخطاب فی عدم تحریف کتاب ربّ الأرباب

رسالهٔ حول الرؤیا

آثار روایی

تصحیح نهج البلاغه

تصحیح سه کتاب (ابی الجعد ، نثر اللئالی ، طب الأئمّهٔ)

تکملهٔ منهاج البراعهٔ

مصادر و مأاخذ نهج البلاغه

انسان کامل از دیدگاه نهج الیلاغه

شرح چهل حدیث در معرفت نفس

رساله ای در اربعین

آثار ریاضی و هیوی

دروس معرفهٔ الوقت و القبلهٔ

رساله کلّ فی فلک یسبحون

رساله ای در تناهی ابعاد

تصحیح کتاب الإستیعاب فی صنعهٔ الأصطرلاب للبیرونی

تعیین سمت قبله مدینه

الصحیفهٔ العسجدیّهٔ فی آلاتٍ رصدیّهٔ

الکوکب الدرّی فی مطلع التّاریخ الهجری

رساله سی فصل

تعلیق تحفهٔ الأجِلَّهٔ فی معرفهٔ القبلهٔ

رساله قطب نما و قبله نما

تعلیقه بر رساله مولا مظفر

رساله میل کلّی

رساله ظِلّ

رساله تکسیر دایره

تصحیح کتاب المناظر فی کیفیّهٔ الابصار

رساله ای در اختلاف منظر و انکسار نور

رسالهٔ فی تعیین البُعد بین المرکزین و الأوج

رسالهٔ فی الصّبح و الشّفق

رساله ای پیرامون فنون ریاضی

رساله ای در مطالب ریاضی

دروس هیأت و دیگر رشته های ریاضی

تصحیح و تعلیق شرح جغمینی

تصحیح و تعلیق تحریر اصول اقلیدس

تصحیح و تعلیق اُکَرِ مانالاؤس

تصحیح و تعلیق تحریر اُکَرِ ثاوذوسیوس

شرح زیج بهادری

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بر زیج الغ بیک

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بربیست باب

تصحیح و تعلیق تحریر مجسطی

استخراج جداول تقویم

تصحیح و تعلیق الدّرّ المَکنون و الجوهر المَصون

دروس معرفت اوفاق

شرح قصیده کُنوز الأسماء آثار ادبی

تقدیم و تصحیح و تعلیق نصاب الصِّبیان

تصحیح کلیله و دمنه

تصحیح و اعراب اصول کافی

دیوان اشعار

قصیده یَنبوع الحیاهٔ

مصادر اشعار دیوان منصوب به امیر المؤمنین

تعلیقه بر باب توحید حدیقهٔ الحقیقهٔ

تصحیح گلستان سعدی

تعلیقه بر قسمت معانی مطوَّل

امثال طبری

آثار متفرقه

تقدیم و تصحیح و تعلیق خزائن

هزار و یک نکته

هزار و یک کلمه

مجموعه مقالات

ده رساله فارسی

کشیکل

مصاحبات مناجات علامه حسن زاده

– الهی، تا تو لبیک نگویی من کجا الهی گویم؟

– الهی، همه گویند: بده و حسن گوید: بگیر

– الهی، همه از تو دوا خواهند و حسن از تو درد

– الهی، همه، حیوانات را در کوه و جنگل می بینند و حسن در شهر و ده

– الهی، عمری آه در بساط نداشتم و اینک جز آه در بساط ندارم

– الهی، شکرت که دنیایم آخرتم شد

– الهی، من در ذات خود متحیرم چه رسد به ذات تو

– الهی، شیدایی جانان را با حور و غلامان چه کار

– الهی، روزم را چون شبم روحانی بگردان و شبم را چون روز نورانی

– الهی، در جوانی شکستم که پیری، خود شکستگی است

– الهی، آن که تو را دوست دارد، چگونه با خلق ات مهربان نیست؟

– الهی، اگر من بنده تو نیستم، تو که مولای من هستی!

– الهی، گرگ و پلنگ را می توان رام کرد با نفس سرکش چه کنم؟

– الهی، اگر ستارالعیوب نبودی، ما از رسوایی چه می کردیم؟!

– الهی، قربان لب و دهانم بروم که به ذکر تو گویایند

توصیه‌هایی از علامه حسن‌زاده آملی

دهان روح و تن

انسان دو دهان دارد: یکی گوش که دهان روح او است و دیگر دهان که دهان تن او است. این دو دهان خیلی محترم‌اند. انسان باید خیلی مواظب آن‌ها باشد. یعنی باید صادرات و واردات این دهنها را خیلی مراقب باشد. آن‌هایی‌که هرزه خوراک می‌شوند، هرزه کار می‌گردند. کسانی که هرزه شنو می‌شوند، هرزه گو می‌گردند. وقتی واردات انسان هرزه شد، صادرات او هم هرزه و پلید و کثیف می‌شود. یعنی قلم او هرزه و نوشته‌هایش زهرآگین خواهد داشت. حضرت وصی، امیرالمؤمنین، علیه السلام فرمود: عمل نبات

است و هیچ نبات از آب بی‌نیاز نیست و آب‌ها گوناگون‌اند. هر آبی که پاك است، آن نبات هم پاك و میوه‌اش شیرین خواهد بود ;و هر آبی که پلید است، آن نبات هم پلید و میوه او تلخ است.* خود عمل، حاکی است که از چه آبی روییده شده است. وقت اندك و کار بسیار

بدان که باید تخم و ریشه سعادت را در این نشأ، در مزرعه دلت‌بکاری و غرس کنی. این‌جا را دریاب، این‌جا جای تجارت و کسب و کار است ;و وقت هم خیلی کم است. وقت‌خیلی کم است و ابد در پیش داریم. این جمله را از امیرالمؤمنین علیه السلام عرض کنم، فرمود: «ردوهم ورود الهیم العطاش ;» یعنی شتران تشنه را می‌بینید که وقتی چشمشان به نهر آب افتاد چگونه می‌کوشند و می‌شتابند و از یکدیگر سبقت می‌گیرند که خودشان را به نهر آب برسانند، شما هم با قرآن و عترت پیغمبر و جوامع روایی که گنج‌های رحمان‌اند این چنین باشید. بیایید به سوی این منبع آب حیات که قرآن و عترت است. وقت‌خیلی کم است و ما خیلی کار داریم. امروز و فردا نکنید. امام صادق علیه السلام فرمود: «اگر پرده برداشته شود و شما آن سوی را ببینید، خواهید دید اکثر مردم به علت تسویف، به کیفر اعمال بد این‌جای خودشان مبتلا شده‌اند .» تسویف یعنی سوف سوف کردن، یعنی امروز و فردا کردن، بهار و تابستان کردن، امسال و سال دیگر کردن. وقت نیست، و باید به جد بکوشیم تا خودمان را درست‌بسازیم.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد سوم)

خجندی اصفهانی، صاین الدین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

صاین الدین خجندی اصفهانی مشهورترین شخص آل خجند بود . صاین الدین از عرفا و دانشمندان مشهور قرون ۸و۹هجری قمری به شمارمی آید . یو نواده صدرالدین ترکه خجندی است وتقریبا دردهه پنج ازسده ۸هجری قمری در شهر اصفهان می زیست .گروه : علوم انسانی رشته : الهیات و معارف اسلامی والدین و انساب : صاین الدین خجندی از خاندان آل خجند بود. آل خجند درقرن پنجم هجری قمری درخاك ایران تعلیم معارف کردند تاریخ اصفهان گواه این است که چه قدر این خاندان درکارسیاست و دولتداری دور اندیش و باریک بین بودند ونیز ماهر درسیاست و حکمت وعرفان ،حامی فضل ودانش پاسدار زراعت و امارت بودند . همچنین خصلت های نجیب آل خجند باعث شده است . که آنها دررونق حمایت میهن دوم خویش یعنی اصفهان جد و جهد تمام به خرج داده وبا اعمال فضیلت دوستی و سیاست رعیت پروری نام نیکك خودرا در تاریخ ایران جاودانه کردند .اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : صاین الدین خجندی و خانواده اش به «ترکه » نیز معروف بودند . صاین الدین دراین باره آورده است «حال آنست که قوم این فقیر درعراق به علم وتقوا ممتاز بودند . وی به گوشه نشینی و ملاح مخصوص چون امیر بزرگ .... سایه چتر تسخیر بدان دیار انداخت . وجوه اعیان آن را فرمود کوچانیدن برادر انم درحیات بودند ،ایشان رابه تربیت مخصوص گردانید به واسطه قدمت نسبی که معلوم فرموده بودند که اجداد بندگان از خجند بوده اند و لقب ترکه از آنجاست .تحصیلات رسمی و حرفه ای : صاین الدین خجندی سالیان دراز نزد برادرش خواجه نصیر الدین محمد ترکه خجندی اصفهانی ،درس خوانده و دررشته های مختلفی همانند فقه ،علوم غریبه ،حروف ، تصوف ، فلسفه و منطق مهارت خوبی پیدا کرده است .وقایع میانسالی : یکی ازوقایع مهم دوران میانسالی صاین الدین خجندی، فتح اصفهانی توسط سپاهیان امیر تیمور گورکانی است . دراین بین صاین الدین به همراه برادر انش به عنوان غنایم به شهر سمر قند آورده شده اند و زندگی تاز ه ای را از سر گرفتند .زمان و علت فوت : صاین الدین خجندی درسال ۸۳۵ هجری قمری درهرات فو ت کرد . هر چند ك سالهای ۸۳۰ و ۸۳۶ ازنیز درمورد وفات او آورده اندلیکن ۸۳۵

دقیقتر می نماید .مشاغل و سمتهای مورد تصدی : صاین الدین خجندی درسال ۸۰۹ هجری قمری توسط شاهرخ گورکانی به عنوان قاضی یزد برگزیده شد . صاین الدین خجندی مدتی هم برمسند قضای شهرنشینی بور نشسته است .فعالیتهای آموزشی : صاین الدین خجندی درزمینه تصوف ، عرفان ، فقه ،کلام ،اخلاق ،منطق ،حروف ،شعر و ادب تالیفات گرانبهایی به میراث گذاشته است . برخی از محققان که آثار فلسفی صاین الدین را معرفی و تا حدودی بررسی کرده اند او را به عنوان « اسپینوزای ایران » گفته اند . در حقیقت افکار فلسفی و عرفانی صاین الدین درمقایسه با همزمانان خود در سطح بالایی قرار دارد و شایسته ستایش است .سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : شعر وشاعری از جمله فعالیتها وبرنامه ریزی های روزمره صاین الدین خجندی بود . غزل صاین الدین خجندی از اندیشه های بلند عرفانی برخوردار است و لطافت شعرو موسیقی آن هم کم نیست .همفکران فرد : قاضی زاده رومی ، شرف الدین علی یزدی ، سید شریف حسین اخلاطی و علاء الدین گیلانی از جمله همفکران صاین الدین خجندی بودند .آرا و گرایشهای خاص : صاین الدین خجندی سبک و سلوک نگارش بسیار جذابی داشت . صاین الدین درنوشتن مطالب عرفانی و فلسفی موفق بوده و درگفتن شعر فارسی و عربی نیز هنر نمایی کرده است .آثار : ۱ نفثه المصدور اول ویژگی اثر : صاین الدین این کتاب را تقریبا ۸۲۹ هجری قمری ، خطاب به پادشاه گورکانی نوشته است .

منابع زندگینامه :بایمت اف ، لقمان ،درباره احوال و آثار صاین الدین خجندی ،کیهان فرهنگی ، سال هیجدهم ،شهریورماه ۱۳۸۰ ، پیاپی ۱۷۹ ، صص۴۸-۴۹

رکن

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(بخش ۱) (سید) آملی ابن مشرف‌الدین حسینی، از منجمان قر. ۸ ه. (و. ۸۰۰ ه.ق.) وی کتابی درباره اسطرلاب بنام «پنجاه باب سلطانی» و کتابی در باب تقویم بنام «زیج جامع سعیدی» دارد که در آن تاریخ مختصر زیجهای معروف درج شده.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

شیخ‌بهائی، بهاءالدین، محمد

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۰۳۱/۱۰۳۰ -۹۵۳ ق)، عالم، فقیه، مفسر، محدث، متکلم، ریاضیدان، ادیب و شاعر امامی، متخلص به بهایی. معروف به شیخ‌الاسلام والمسلمین و مجدد دین در رأس قرن یازدهم. در بعلبك به دنیا آمد. در کودکی به همراه پدر، در عهد شاه طهماسب، به ایران وارد شد. وی در محضر پدر خود، شیخ حسین، شاگرد شیهد ثانی، و عبداللّه بن شهاب‌الدین یزدی و محمدباقر یزدی و ملا علی مذهب و ملا افضل و اعتمادالدین محمود کچایی به فراگیری علم مشغول شد، تا اینکه در تفسیر، فقه، اصول، ادبیات، رجال، تاریخ، حکمت، کلام، طب، ریاضیات و سایر علوم سرآمد شد. عهده‌دار منصب شیخ‌الاسلامی گشت و امور شرعی یکسره به او محول شد. سپس او از این شغل کناره گرفت و سالیانی به سیاحت شهرها پرداخت، و به هرات و اران و آذربایجان و تبریز و مصر و شام و دمشق و عراق و حلب و فلسطین و بیت‌المقدس و سرندیب و حجاز و مکه و مدینه و دیگر شهرها مسافرتها کرد، و در اثناء

این سفرها گاه به مباحثات علمی- مذهبی نیز می‌پرداخت. سرانجام به ایران بازگشت و همراه شاه عباس پیاده از اصفهان به مشهد رضوی رفت. شیخ‌بهایی احادیث شیعه را از پدرش و میرداماد روایت کرده و «صحیح باری» را از استادش، محمد بن محمد بن محمد مقدسی، روایت نموده است، که مقدسی نیز به واسطه‌ی دوازده تن محدث محمد نام، پی در پی از محمد بن اسماعیل بخاری نقل کرده است. شیخ‌بهایی آنی از تعلیم و تربیت فروگذار نبود و در حوزه درس خویش شاگردانی همچون، شیخ فاضل جواد بن سعدالله، ملا حسنعلی شوشتری، سید حسین کرکی، ملا خلیل قزوینی، محمد خلیل قاینی، میرزا رفیع‌الدین نایینی، شیخ زین‌الدین بن محمد سبط شهید ثانی، ابن ابی‌جامع، شیخ علی بحرانی، سید ماجد بحرانی، ملا محسن فیض کاشانی، ملاصدرا، محمد بن حسین ساوجی، میرزا رفیع‌الدین طباطبایی، ملا شریف‌الدین محمد رویدشتی، شیخ محمود جزایری، ابن‌خاتون، محقق سبزواری، مجلسی اول، ملا محدصالح مازندرانی تربیت کرده است. وی کتابخانه‌ی بزرگی گرد آورد که از جمله چهار هزار کتابی بود که شیخ علی منشار، پدر همسرش، از شهرهای هند به ایران آورده بود و پس از او به دخترش همسر شیخ‌بهائی، منتقل شده بود. شیخ‌بهایی در اصفهان درگذشت. جنازه او به مشهد رضوی منتقل کردند و در جوار حرم مطهر دفن کردند. در «ریحانه الادب» نود و سه اثر وی با شرح مختصر ذکر شده است. از آثار وی: «حبل المتین فی احکام احکام‌الدین»؛ «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین»، در فقه استدلالی؛ «الاربعین» یا «الاربعون حدیثا»؛ «جامع عباسی»، به فارسی، در فقه؛ «الکشکول»؛ «المخلاه»؛ «زبده الاصول» یا «الزبده»، در اصول فقه؛ «فوائد الصمدیه»، در نحو؛ «مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیله»؛ رساله «الهلالیه»؛ «اثبات الانوار الالهیه»؛ «الاثنی عشریات»؛ «اسرار البلاغه»؛ «تهذیب البیان» یا «التهذیب»، در نحو؛ حاشیه‌ی «من لا یحضره الفقیه»؛ حاشیه‌ی «خلاصه الاقوال» علامه حلی؛ حاشیه «کشاف» زمخشری؛ حاشیه «تفسیر» بیضاوی؛ «خلاصه الحساب»، در ریاضیات؛ «تشریح الافلاک»، در علم هیئت؛ «الاسطرلاب»؛ «بحر الحساب»؛ «الوجیزه»، در درایه، به نام «درایه الحدیث»؛ مثنوی‌های: «زنان و پنیر»، «شیر و شکر»، «طوطی نامه»، «نان و حلوا» یا «سوانح الحجاز»، «الزاهره».[۱]

(شیخ) محمد بن حسین عاملی (منسوب به جبل عاملی) معروف به شیخ بهائی، دانشمند بنام عهد شاه عباس بزرگ (و. بعلبک ۹۵۳ ه.ق./ ۱۵۴۶ م.- ف. اصفهان ۱۰۳۱ ه.ق./ ۱۶۲۲ م.) پدرش عزالدین حسین در سال ۹۶۶ به ایران مهاجرت کدر و بهاءالدین در ایران نشأت یافت و تألیفاتی به فارسی و عربی پرداخته که مجموع آنها به ۸۸ کتاب و رساله بالغ می‌شود، از آن جمله است:

دو مثنوی فارسی «نان و حلوا» و «شیر و شکر»، جامع عباسی (فقه)، خلاصهٔالحساب، تشریح الافلاک کتاب اربعین (بعربی)، کشکول که مجوعه‌ایست از نوادر حکایات و علوم و اخبار و امثله واشعار عربی و فارسی. وی به فارسی و عربی شعر می‌سروده. جنازه او را به مشهد انتقال و در مسجد گوهرشاد دفن کردند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آتشکده‌ی آذر (۹۲۷ -۹۲۶ /۳)، الاعلام (۳۳۴/۶)، اعیان الشیعه (۲۳۴/۹)، تاریخ ادبیات ایران، براون (۲۷۹ - ۲۷۷ /۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۴۷ -۱۰۳۹ /۵)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۵۱۵ -۵۰۲)، تذکره‌ی روز روشن (۱۲۲ -۱۲۱)، تذکره‌ی نصرآبادی (۱۵۱ -۱۵۰)، چهارصد شاعر برگزیده‌ی پارسی گوی (۵۰۶ -۴۹۵)، دایرةالمعارف فارسی (۱۵۲۲/۲)، دنباله جستجو در تصوف (۲۵۹)، الذریعه (۷۷/۱۸، ۹۸۳، ۱۴۳ /۹، ۲۴۱ -۲۴۰ /۶، ۲۲۵- ۲۲۴، ۲۱۱، ۲۰۳، ۱۹۵، ۱۷۳، ۱۶۸، ۱۰۳، ۸۸، ۳۹، ۶/ ۳۰۲- ۳۰۱، ۶۳- ۶۲ /۵، ۵۰۹، ۴۹۸، ۲۰۰، ۱۸۶- ۱۸۵ /۴، ۴۲۵، ۳۶- ۳۵ /۳، ۴۲/۲، ۱۱۸- ۱۱۷، ۱۱۵، ۸۵ /۱)، روضات الجنات (۸۰ -۵۴ /۷)، ریاض العارفین (۴۹ -۴۵)، ریاض العلماء (۹۷ -۸۸ /۵)، ریحانه (۳۲۰ -۳۰۱ /۳)، زندگینامه ریاضیدانان (۱۷۲ -۱۷۰)، سرآمدان فرهنگ (۲۳۲/۱)، سیری در شعر فارسی (۳۸۴ -۳۸۳)، شخصیتهای نامی (۲۷۳ -۲۷۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۸ -۸۵ /۱۱)، عالم آرای عباسی (۱۵۷ -۱۵۵ /۱)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۱۱ -۳۱۰)، فرهنگ سخنوران (۱۴۷)، فقهای نامدار شیعه (۲۲۸ -۲۰۹)، فوائد الرضویه (۵۲۱ -۵۰۲)، فلاسفه‌ی شیعه (۴۲۹ -۴۱۵)، کارنامه بزرگان (۳۲۵ -۳۲۴)، الکنی و الالقاب (۱۰۰/۲)، مؤلفین

کتب چاپی (۴۳۲ -۴۲۱ /۵)، مجمع الخواص (۴۱ -۴۰)، مجمع الفصحا (۱۵ -۱۲ /۴)، مطلع الشمس (۳۸۸ -۳۸۶ /۲)، معجم المؤلفین (۲۴۲/۹)، منظومه‌های فارسی (۳۵۶ -۳۵۳)، نتایج الافکار (۱۰۵ -۱۰۳)، یغما (س ۱۳، ص ۱۴۶ -۱۴۳).

صدرالاسلام، محمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

والدین و انساب : نسب حاجی میرزا سید محمد ملقب به صدر الاسلام متخلص به خاک به امام جعفر صادق (ع) و از جانب مادر به فتحعلیشاه قاجار می رسد . سلسله شجره نامه «صدرالاسلام» یک نسخه درکتابخانه امام رضا(ع) و نسخه ای دیگر درقم در کتابخانه حضرت معصومه (ع) موجود می باشد .اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : پدرسید محمد صدرالاسلام ، حاجی میرزا عبدالحسین نایب صدرقزوین و پدربزرگش میرزا سید عبدالله صدر دیوان خانه تهران بود که درزمان سلطنت ناصر الدین شاه درسال ۱۲۷۸ ه.ق دروزارت عدلیه ضیاءالملک متصدی شغل صدارت دیوانخانه عدلیه تهران بود . صدر دیوانخانه ازمشاغل مهم دوره قاجاریه بود . کسی که در منصب این شغل قرار می گرفت درحقیقت رییس محکمه یا دادگاه وزارت عدلیه محسوب می شود و رسیدگی به امور ملکی و شرعیات را انجام می داد و اجداد صدر الاسلام پشت اندر پشت لقب صدارت وسمت خطابت و حضور درمجالس بزم و سرور دربار قاجار را داشته اند .تحصیلات رسمی و حرفه ای : سید محمد صدرالاسلام پس از آنکه دربار قاجار راترک گفت در قزوین و مدرسه حاجیه آقاسی درخیابان دولت خانه صفویه مشغول تحصیل علوم رسمی مقدماتی شد . بعد از این مقطع به تحصیل فقه و اصول پرداخت و سپس درصدد تحصیل علوم غریبه برآمد .او دراین سالها به تهران ، کرمانشاه ، همدان ، کربلا ، نجف، مکه سفر نموده و برتجربیات خود افزود . او همچنین مدتی نیز به تحصیل الهیات پرداخت .استادان و مربیان : سید محمد صدرالاسلام درالهیات حاجی میرزا ابوالقاسم تفرشی بود .همسر و فرزندان : سید محمد صدرالاسلام بانورسته خانم دختر میرزا مسعود شیخ الاسلام ازدواج نمود او ۷ پسر داشت ۵ تن از پسران او هرگز دارای اولاد نشدند ویکی از آنها که احد نام داشت ازدواج نکرد و بعدها مفقود اثر شد . فقط یکی از پسران اوبه نام آمیر مهدی دارای ۴ فرزند شد که پس از فوت او فرزندانش تحت نکاست و سرپرستی صدرالاسلام درآمدند.وقایع میانسالی : درجریان انقلاب مشروطه سید محمد صدرالاسلام از مخالفین سرسخت مشروطه به شمار می رفت درهنگام مشروطه عده ای از رجال و اعیان قزوین طی تلگرافی به محمد علی شاه خواستار برچیده شدن بساط مشروطیت شدند که امضای صدر الاسلام نیز درزیر این تلگراف به چشم می خورد . در جنگ جهانی دوم که رس ها قزوین را به اشغال خود درآورده بودند ، روزی به باغ صدرالاسلام ریختند و کلیه جواهرات و عتیقه جات قدیمی او را به تاراج بردند . این حادثه تاثیر ناگواری برروحیه او به جای گذاشت و به همین نظر ۷ سال پایانی عمر خودرا درپریشانی خیال گذراند.زمان و علت فوت : سید محمد صدرالاسلام درسال ۱۳۲۷ ه.ش درسن ۸۶ سالگی درگذشت و درخانقاه خودبه خاک سپرده شد .مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سید محمد صدرالاسلام درابتدای جوانی به تبعیت از شغل اجدادی ، مدتی خطیب حضورمخصوص ناصر الدین شاه جهت خواندن خطبه خاص ساعت تحویل سال نو بود . او این سمت را بعدها ترک گفت و به تحصیل کمالات معنوی همت گماشت . او اگر چه یکباره دیگر درزمان غیبت برادر بزرگش حاجی میرزا علی نایب صدر به دربار ناصر الدین شاه راه یافت . لیکن پس از قتل این شاه قاجار به ناچار ترک خدمت نموده و به کشاورزی پرداخت .فعالیتهای آموزشی : سید محمد صدر الاسلام درخانقاه الهیه به تدریس فقه .اصول ،منطق و طب پرداخت .مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : سید محمد صدر الاسلام خانقاهی به نام الهیه را جهت فعالیت های آموزشی و دستگیری از فقیران دایرکرد و او همچنین خانقاهی دیگردر خارج از

شهرقزوین ایجادکرد و این خانقاه اگرچه امروز درداخل شهرقرار دارد ولی آثاری از آن به جای نمانده است .سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سید محمد صدرالاسلام مدتی عضو انجمن بلدیه بود . این انجمن دردوره مشروطه ازمیان اصناف و سرشناسان شهرانتخاب می شد و وظیفه امور شرعی رسیدگی به خوابار را عهده دار بود . اما فعالیت این انجمن به دلیل فقدان بودجه کار موثری را به انجام نرساند .صدرالاسلام به پرورش کل نیز علاقه بسیار دشاات و در وسط باغ باصفا و پرگل و درخت خو د، استخری قرار داده بود و دوستانش برای او از خارج تخم گل می آوردند . آثار : دیوان صدرالاسلام ، شرح الصدور فی حقایق الامور ،قانون الریاضه فی سبیل الهدایه ، منظومه زور عشق

منابع زندگینامه :مشاهیر قزوین ، پژوهش و تالیف : مهدی نورمحمدی ،قزوین : سایه گستر .سال ۱۳۸۱، ص ۱۸۷ـ۱۹۱

طسوجی، ملک

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید ملك موسوی که جامع معقول و منقول و دارای علوم غریبه بوده و در حدود سال ۱۳۵۲ قمری در طسوج وفات نموده و اکنون قبرش مزار مردم آن سامانست.

سید ملك ملکی (طسوجی) از علماء و ائمه جماعت معاصر شیراز است.

وی در بیت علم و فضیلت دیده به جهان گشوده و پس از پرورش و خواندن اولیات و مقدمات و قسمتی از سطوح به قم مهاجرت و سطوح را از مدرسین حوزه تکمیل و به درس خارج آیات عظام حوزه بالاخص آیت‌اللّه العظمی بروجردی و آیت‌اللّه. العظمی شریعتمداری و آیت‌اللّه العظمی خمینی شرکت و از خرمن علوم آنان استفاده و بهره‌های کافی برده و پس از رحلت آیت‌اللّه بروجردی منحصراً از درس و بحث آقای شریعتمداری بهره‌مند شده تا در سال ۱۳۹۴ قمری که حسب‌الامر معظم له به شیراز عزیمت و در مسجد امام حسین (ع) (خیابان شاه شیراز) به اقامه جماعت و گفتن درس تفسیر و سایر خدمات دینی اشتغال دارند.

نگارنده گوید: جناب آقای ملکی که داماد عموی گرامش حجهٔالاسلام والمسلمین حاج سید عباس ملکی طسوجی است. از افاضل وارسته این بیت است مرحوم والدش آیت‌اللّه آقا سید ملك موسوی طسوجی از علماء بزرگ و بنام طسوج بودند و در حدود سال ۱۳۵۲ قمری وفات و اکنون قبرش مزار مردم آن سامانست.

و برایش مقبره‌ای بنا و فرزند برومند و بزرگش آیت‌اللّه آقای حاج سید محمد جمال که از علماء اعلام نجف و شاگردان مبرز مرحوم آیت‌اللّه آقا ضیاءالدین عراقی و آیت‌اللّه العظمی اصفهانی و غیرهما می‌باشند مرتجلا در مدفن والد ماجد خود دوبیتی انشاد نموده و به کاشی بالای درب مقبره‌اش کتیبه شده است که در اینجا می‌نگارم.

زر جمال‌الدین فی هذا المقام

فهو للاسلام قد کان امام

فاراد اللّه ان یرفعه

فزهی کالنجم فی وادی‌السلام

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

قاضی، علی آقا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حاج سید علی آقا قاضی فرزند حاج سید حسین قاضی است. ایشان در سیزدهم ماه ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۲۸۲هـق. از بطن دختر حاج میرزا محسن قاضی، در تبریز متولد شد و او را علی نام نهادند، بعد از بلوغ و رشد به تحصیل علوم ادبیه و دینیه مشغول گردید و مدتی در نزد پدر بزرگوار خود و میرزا موسی تبریزی و میرزا محمد علی قراچه داغی درس خواند.

در ایشان، سید حسین قاضی، انسانی بزرگ و وارسته بود که از شاگردان برجسته آیت الله العظمی میرزا محمد حسن شیرازی بود و از ایشان اجازه اجتهاد داشت.

درباره ایشان گفته اند زمانی که قصد داشت سامرا را ترک کند و به زادگاه خویش تبریز باز گردد استادش میرزای شیرازی به وی فرمود در شبانه روز یک ساعت را برای خودت بگذار.

یک سال بعد چند نفر از تجار تبریز به سامرا مشرف می شوند و با آیت الله میرزا محمد حسن شیرازی ملاقات می کنند؛ وقتی ایشان احوال شاگرد خویش را جویا می شود، می گویند:

« یک ساعتی که شما نصیحت فرموده اید، تمام اوقات ایشان را گرفته، و در شب و روز با خدای خود مراوده دارند. » تحصیلات سید علی قاضی از همان ابتدای جوانی تحصیلات خود را نزد پدر بزرگوار سید حسین قاضی و میرزا موسوی تبریزی و میرزا محمد علی قراچه داغی آغاز کرد.

پدرش به علم تفسیر علاقه و رغبت خاص و ید طولایی داشته است، چنانکه سید علی آقا خودش تصریح کرده که تفسیر کشاف را خدمت پدرش خوانده است. همچنین ایشان ادبیات عربی و فارسی را پیش شاعر نامی و دانشمند معروف میرزا محمد تقی تبریزی معروف به «حجهٔ الاسلام» و متخلص به « نیر» خوانده و از ایشان اشعار زیادی به فارسی و عربی نقل می کرد و شعر طنز ایشان را که هزار بیت بود از بر کرده بود و می خواند.

ایشان در سال ۱۳۰۸هـق. در سن ۲۶ سالگی به نجف اشرف مشرف شد و تا آخر عمر آن جا را موطن اصلی خویش قرار داد.

آیت الله سید علی آقا قاضی از زمانی که وارد نجف اشرف شد، دیگر از آنجا به هیچ عنوان خارج نشد مگر یک بار برای زیارت مشهد مقدس حدود سال ۱۳۳۰هـ ق به ایران سفر کرد و بعد از زیارت به طهران بازگشت و مدت کوتاهی در شهرری در جوار شاه عبدالعظیم اقامت گزید. اساتید

ایشان در نجف نزد مرحوم فاضل شرابیانی، شیخ محمد حسن مامقانی، شیخ فتح الله شریعت، آخوند خراسانی، عارف کامل حاج امامقلی نخجوانی و حاجی میرزا حسین خلیلی درس خواند و مخصوصاً از بهترین شاگردان این استاد اخیر به شمار می آمد که در خدمت وی تهذیب اخلاق را تحصیل کرد.

آقازاده سید علی آقا قاضی نقل می کند:

« ... میرزا علی آقا قاضی بسیار از استادش میرزا حسین خلیلی یاد می کرد و او را به نیکی نام می برد و من ندیدم کسی مثل این استادش او را در شگفتی اندازد و هر وقت نام این استاد نزدش برده می شد به او حالت بهت و سکوت دست می داد و غرق تأملات و تفکرات می شد! »

ایشان از سن نوجوانی تحت تربیت والد گرامی، آقا سید حسین قاضی بود و جوهره حرکت و سلوک ایشان از پدر بزرگوارشان می باشد و بعد از آن که به نجف اشرف مشرف شدند، نزد آیت الله شیخ محمد بهاری و آیت الله سید احمد کربلایی معروف به واحد

العین و به کسب مکارم اخلاقی و عرفانی پرداخت و این دو نیز از مبرزترین شاگردان ملاحسینقلی همدانی(ره) بودند.

درباره ملاحسینقلی همدانی حکایات های بس شگفت آوری نقل شده، که گویای عظمت، روح بلند و نفوذ معنوی ایشان می باشد. او با عشق و همت بی نظیر زمان زیادی از عمرش را به تربیت مستعدین سپری کرد تا این که توانست ۳۰۰ نفر را تربیت کند که هر یک از آنها یکی از اولیای الهی شدند، مانند شیخ محمد بهاری، مرحوم سید احمد کربلایی، مرحوم میرزا جواد آقا ملکی تبریزی و ... .

سلسه اساتید ملاحسینقلی همدانی به حاج سید علی شوشتری و سپس به شخصی به نام ملاقلی جولا می رسد.

آقا سید علی قاضی در عراق به خدمت جمعی از اکابر اولیاء رسید و از آن جمله سالهایی چند در تحت تربیت مرحوم آقا سید احمد کربلایی معروف به واحدالعین، قرار گرفت و از صحبت آن بزرگوار به درجات اولیاء أبرار ارتقاء گزید، چندان که در تهذیب اخلاق شاگردان و مریدان و ملازمان چندی را تربیت کرد.

آقا سید علی آقای قاضی درباره این استادش می فرماید:

« شبی از شبها را به مسجد سهله می گذارنیدم- زاده الله شرفاً- به تنهایی به نیمه شب یکی در آمد و به مقام ابراهیم علیه السلام مقام کرد و از پی فریضه صبح در سجده شد تا طلوع خورشید. آنگاه برفتم و دیدم عین الانسان و الانسان العین آقا سید احمد کربلایی بکاء است، و از شدت گریه، خاک سجده گاه گل کرده است! و صبح برفت و در حجره نشست و چنان می خندید که صدای او به بیرون مسجد می رسید. »

آیت الله شیخ علی سعادت پرور نقل می کند:

« وقتی مرحوم آقا سید علی قاضی جوانی بیش نبود، پدر مرحومش آقا سید حسین قاضی که خود از دست پروردگان مرحوم عارف کامل حاج امامقلی نخجوانی بود به آقای قاضی سفارش کرده بود که هر روز به محضر استاد مشرف شده و چند ساعتی در محضرش بنشیند، اگر صحبت و کلامی شد که بهره گیرد و گرنه به صورت و هیئت استاد نظاره نماید. در آن روزها، مرض وبا در نجف غوغا می کرد، فرزندان مرحوم آقا امامقلی نخجوانی یکی پس از دیگری در اثر مرض وبا رحلت می کردند و ایشان بدون هیچ ناراحتی و انزجار قلبی به شکرگزاری مشغول بود. وقتی از وی علت این عمل را جویا شدند فرمود:

قباله های زمین را دیده اید که وقتی کسی صاحب یکی از آنها شد، هر کاری که دلش خواست با زمین اش انجام می دهد؛ حالا هم خدای سبحان صاحب و مالک اصلی این فرزندان و همه چیز من است و هر کاری که بخواهد با آنان انجام می دهد و کسی را حق سوال و اعتراض نیست! » درجه اجتهاد

پس از اقامت در نجف اشرف، تحصیلات حوزوی خود را نزد اساتیدی از جمله فاضل شربیانی، شیخ محمد مامقانی، شیخ فتح الله شریعت، آخوند خراسانی و... ادامه دادند و سرانجام کوشش های خستگی ناپذیر مرحوم آیت الله قاضی در راه کسب علم، کمال و دانش، در سن ۲۷ سالگی به ثمر نشست و این جوان بلند همت در عنفوان جوانی به درجه اجتهاد رسید. جامعیت علمی

آقا سید هاشم حداد از شاگردان ایشان می فرمود:

« مرحوم آقا (قاضی) یک عالمی بود که از جهت فقاهت بی نظیر بود. از جهت فهم روایت و حدیث بی نظیر بود. از جهت تفسیر و علوم قرآنی بی نظیر بود. از جهت ادبیات عرب و لغت و فصاحت بی نظیر بود، حتی از جهت تجوید و قرائت قرآن. و در مجالس فاتحه ای که احیاناً حضور پیدا می نمود، کمتر قاری قرآن بود که جرأت خواندن در حضور وی را داشته باشد، چرا که اشکالهای تجویدی و نحوه قرائتشان را می گفت... »

آیت الله خسروشاهی از علامه طباطبائی نقل می کردند که:

کتابهای معقول را خواندم ولی وقتی خدمت سید علی آقا قاضی رسیدم فهمیدم که یک کلمه هم نفهمیدم!

مرحوم قاضی در لغت عرب بی نظیر بود، گویند: چهل هزار لغت از حفظ داشت. و شعر عربی را چنان می سرود که اعراب تشخیص نمی دادند سراینده این شعر عجمی(غیر عرب) است. روزی در بین مذاکرات، مرحوم آیت الله حاج شیخ عبدالله مامقانی(ره) به ایشان می گوید:

من آن قدر در لغت و شعر عرب تسلط دارم که اگر شخص غیر عرب، شعری عربی بسراید من می فهمم که سراینده عجم است، اگرچه آن شعر در اعلی درجه از فصاحت و بلاغت باشد. مرحوم قاضی یکی از قصائد عربی را که سراینده اش عرب بود شروع به خواندن می کند و در بین آن قصیده، از خود چند شعر بالبداهه اضافه می کند و سپس به ایشان می گوید: کدام یک از اینها را غیر عرب سروده است؟ و ایشان نتوانستند تشخیص دهند.

مرحوم قاضی در تفسیر قرآن کریم و معانی آن ید طولائی داشت و علامه طهرانی از قول مرحوم استاد علامه طباطبائی می فرمودند: « این سبک تفسیر آیه به آیه را مرحوم قاضی به ما تعلیم دادند و ما در تفسیر {المیزان}، از مسیر و روش ایشان پیروی می کنیم. ایشان در فهم معانی روایات وارده از ائمه معصومین علیهم السلام ذهن بسیار باز و روشنی داشتند و ما طریقه فهم احادیث را که « فقه الحدیث» گویند از ایشان آموخته ایم. » شاگردان

آیت الله قاضی طی سه دوره، اخلاق و عرفان اسلامی را با کلام نافذ و عمل صالح خویش تدریس فرمودند و در هر دوره شاگردانی پرورش دادند که هر کدام از بزرگان وادی عرفان و اخلاق محسوب می شوند؛ و البته فقط نام تعدادی از آن ها بر ما معلوم است و این که ایشان در حقیقت چه کسانی را تا قله های بلند عرفان و معنویت بالا کشیده و از شراب گوارای معرفت بر کامشان ریختند، برای ما بصورت کامل و دقیق آشکار نیست. اما به تعدادی از آن ها که مبرز و شناخته شده هستند، اشاره می کنیم:

آیت الله شیخ محمد تقی آملی(ره)

آیت الله سید محمد حسین طباطبائی(ره)

آیت الله سید محمد حسن طباطبایی(ره)

آیت الله محمد تقی بهجت فومنی(حفظه الله)

آیت الله سید عباس کاشانی(حفظه الله)

آیت الله سید عبد الکریم کشمیری(ره)

آیت الله شهید سید عبدالحسین دستغیب(ره)

آیت الله علی اکبر مرندی(ره)

آیت الله سید حسن مصطفوی تبریزی

آیت الله علی محمد بروجردی(ره)

آیت الله نجابت شیرازی(ره)

آیت الله سید محمد حسینی همدانی

آیت الله سید حسن مسقطی(ره)

آیت الله سید هاشم رضوی کشمیری(ره)

حاج سید هاشم حداد(ره)

و ... در پی محبوب

ایشان از جوانی به دنبال تزکیه و تهذیب نفس و کسب معنویت و معارف بلند اسلام بود و در این راه چهل سال صبر و مجاهده کرد و چهل سال درد طلب و عشق، آرام و قرار و خواب و خوراک را از وی ربوده بود.

ضمیر الهی اش او را به عالم قدس می خواند و او که قصد کوی جانان را در سر دارد، می خواهد به هر نحو شده از این خاکدان طبیعت به عالم نور و ملکوت پا گذارد.

می داند که جانب عشق عظیم است و نباید به راحتی از دستش بدهد و فرو بگذاردش، برای همین چهل سال است که مشغول مجاهده است.

چهل سال است که آداب عبودیت می آموزد و هنوز معشوق به حضور خود راهش نداده است!

خود ایشان می گوید:

« نزد هر کس احتمال می دادم از او چیزی بفهمم، می نشستم اگر مطلبی را می فهمیدم، که خود خدا نعمت داده بود و اگر نمی فهمیدم دیگر به آن شخص مراجعه نمی کردم. » تقیّد تام به آداب شرع

برای همین آن قدر خود را به ضوابط و آداب شرع و رعایت مستحبات و ترک مکروهات ملزم ساخته بود تا امری از محبوب فرو نماند و آن قدر بر آن اصرار می کند که به حسب طاقت بشری هیچ مستحبی از او فوت نمی شود تا آن جا که بعضی از مخالفان و معاندان می گویند:

« قاضی که این قدر خود را مقیّد به آداب کرده شخصی ریایی و خودنماست. »

و عده ای دیگر هم با وجود مخالفت باز نمی توانند تحسینش نکنند.

یکی از مخالفین ایشان می گوید:

« من سفر بسیار کردم، با بزرگان عالم اسلام محشور بوده ام و از احوال بسیاری از آنان بالمشاهده آگاهم اما حقیقتاً هیچ کس را همانند قاضی تا بدین حد مقید به آداب شرع ندیده ام. »

خود ایشان می گوید:

« چون بیست سال تمام چشمم را کنترل کرده بودم، چشم ترس برای من آمده بود، چنان که هر وقت می خواست نامحرمی وارد شود از دو دقیقه قبل خود به خود چشم هایم بسته می شد و خداوند به من منت گذاشت که چشم من بی اختیار روی هم می آمد و آن مشقت از من رفته بود. »

و ایشان نا امید نمی شود، می داند که طلب حقیقی جدا از مطلوب نیست زیرا که شنیده است:

« اذا تقرب الیّ شبراً تقربت الیه ذراعاً:

و هر گاه به اندازه یک وجب به من نزدیک شود به اندازه زراعی به او نزدیک شوم.»

این قدم ها باید برداشته شود و آن نزدیکی باید حاصل گردد تا زمانی که عاشق به معشوق برسد و پرده ها کامل برداشته شود و وصال صورت گیرد و البته معلوم است که معشوق خود در همه جا پیشقدم و مشتاق تر است.

« او نیز اطمینان دارد که باز نشدن در روحانیت، نه از ناحیه بی التفاتی معشوق است بلکه اگر در، بی موقع باز شود صد در صد خام از کار در آید! »

و بعدها آیت الله قاضی که خود چهل سال پشت در مانده، و صادق بودن خود را در آن عشق و محبت به محبوب و معبود ازل ثابت کرده، درس استقامت و صبوری را به شاگردانش هم می آموزد و چنین می گوید:

« اگر به جستجوی آب زمین را کندی، نباید خسته و ناامید شوی، اگر وقتش باشد به آب می رسی، وگرنه ناامید مشو که بالاخره به آب می رسی و حتی آ برایت فوران می کند. »

آیت الله نجابت از قول ایشان می گوید:

« چهل سال است دم از پروردگار عالم زدم. چند مرتبه خواستند مرا بکشند، آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی نگذاشت و خدا هم

کمکم کرد! در این مدت نه خوابی دیدم، نه مکاشفه ای، نه رفیقی، نه همدردی، چهل سال است که در را می کوبم و خبری نیست. » صبر و استقامت چهل ساله

بیت زیر از اشعار ایشان می باشد:

و لا تکن کمثل من ان فتح الباب خرج

والزم و کن کمثل من ان فتح الباب ولج

اگر دری باز شد، تو بیشتر استقامت به خرج بده؛ بگو خدایا! افزونش کن؛ باید در عبودیت استقامت ورزید، یعنی صبور شد؛ اگر خواستند بکشندش، بگوید من از خدا دست بر نمی دارم؛ اگر نان و آبش را قطع کردند، استقامت کند، و حتی اگر دنیا جمع شود و بگویند بیا صرفنظر کن بگوید صرفنظر نمی کنم.

و آیت الله قاضی به این زودی ها خسته نمی شود.

و می گوید:

« هر چه بادا باد، در بحر جنون پا می زنم، امشب کشفی نصیبم شد شد، نشد نشد، امشب خوابی دیدم دیدم، ندیدم ندیدم، من کشف نمی خواهم تمام این مدت چهل سال آن هم برای زرق و برق و کشف و کرامتی چند، نه! من معرفت خودش را می خواهم، من خودش را می خواهم. »

اسم اعظم را استقامت بر وحدانیت خدای جل و علا می داند و می گوید:

« اگر شخص در طلب، استقامت پیدا کرد، اسم اعظم در روح او جا پیدا می کند و آن وقت لایق اسرار ربوبی می گردد. »

و خود چون استقامت دارد، سرانجام صدای فرشتگان را می شنود که:

« ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تنزل علیهم الملائکه الا تخافوا و لا تحزنوا و ابشروا بالجنه التی کنتم توعدون:

آنان که گفتند پروردگار ما الله است و بر این ایمان پایدار ماندند، فرشتگان بر آن ها نازل شوند که دیگر هیچ ترسی و حزن و اندوهی نداشته باشید و شما را به همان بهشتی که وعده دادند بشارت باد. سوره فصلت آیه ۳۰ ». فتح باب

آیت الله قاضی همیشه نماز مغرب و عشاء را، در حرمین شرفین امام حسین علیه السلام و حضرت ابوالفضل علیه السلام به جا می آورد، و چون به حرم حضرت ابوالفضل علیه السلام می رسد، با خود می اندیشد که تا به حال در مدت این چهل سال هیچ چیز از عالم معنا برایم ظهور نکرده، هر چه دارم به عنایت خدا و به برکت ثبات است.

در راه سیّد ترک زبانی که دیوانه است، به طرف او می دود و می گوید؛ سیّد علی، سیّد علی، امروز مرجع اولیاء در تمام دنیا حضرت ابوالفضل علیه السلام هستند، و او آن قدر سر در گریبان است که متوجه نمی شود آن سید چه می گوید! به حرم حضرت ابوالفضل علیه السلام می رود. اذن دخول و زیارت و نماز زیارت می خواند و می خواهد که مشغول نماز مغرب شود.

آیت الله نجابت می گوید:

« تکبیره الاحرام را که می گوید، می بیند که وضع در اطراف حرم حضرت ابوالفضل علیه السلام به طور کلی عوض می شود، آن گونه که نه چشمی تا به حال دیده و نه گوشی شنیده و نه به قلب بشری خطور کرده است. قرائت را کمی نگه می دارد تا وضع تخفیف یابد و بعد دوباره نماز را ادامه می دهد، مستحبات را کم می کند و نماز را سریع تر از همیشه به پایان می رساند. به حرم امام حسین علیه السلام نمی رود و به دنبال جایی خلوت به خانه رفته و برای این که با اهل منزل هم برخورد نکند به پشت بام می رود. آن جا دراز می کشد و دوباره آن حال می آید و بیشتر می ماند. تا اهل منزل سینی چای را می آورد، آن حال می رود. نماز عشاء را می خواند و دوباره آن وضع بر می گردد؛ چیزی که تا به حال حتی به گفته خودش یک ذره اش را هم ندیده است و حالا که دیده نه می تواند در بدن بماند و نه می تواند بیرون بیاید. دوباره که شام را می آوردند، آن حال قطع می شود و نیمه شب

دوباره بر می گردد و مدت بیشتری طول می کشد. »

آری و بالاخره درهای آسمان برایش گشوده و فتح باب می شود.

می گوید:

« آن چه را می خواستم، تماماً بدست آوردم و امام حسین علیه السلام در را به رویم گشود. ابن فارض یک قصیده تائیه برای استادش گفته؛ من هم یک قصیده تائیه برای امام حسین علیه السلام گفته ام نمره یک! که کار مرا ایشان درست کرد و در غیب را به نحو اتم برایم باز کرد. »

« او در اثر طلب حقیقی و استقامت به خانه که نه، به خود صاحبخانه رسیده است و یار او را به درون خانه راه داده؛ او از حصار تنگ دنیا که خیال و سرابی بیش نبوده و حقیقی ندارد، گذشته و به عالم روح و مجردات پیوسته است و چون فهمیده که از عالم خیال چیزی نصیبش نمی شود، باب خیال برایش بسته می شود. »

آیت الله نجابت نقل می کند:

دفعه اولی که ما آیت الله قاضی را دیدیم، خیلی با ما گرم گرفتند و ما را تحویل گرفتند. در اثر این التفات زیاد، من زبانم باز شد و گفتم: آقا این وضع اهل معرفت به خیال است یا به حقیقت؟ ناگهان ایشان چشمهایش درشت شد و گفت:

« ای فرزندم من چهل سال است با حضرت حق هستم و دم از او می زنم این پندار و خیال است؟! » رحلت

به هر حال، میرزا علی آقا قاضی پس از سالها تدریس معارف بلند اسلامی و تربیت شاگردان الهی، در روز دوشنبه چهارم ماه ربیع المولود سال ۱۳۶۶ مطابق هفتم بهمن ماه در نجف اشرف وفات کرد و در وادی الاسلام نزد پدر خود دفن شد.

مدت عمر شریف ایشان هشتاد و سه سال و دو ماه و بیست و یک روز بوده است.

ایشان در سال های آخر عمر عطش و بی تابی، جسم و روحش را با هم می سوزاند و او مرتب آب می خواهد و می گوید:

« در سینه ام آتش است ساکت نمی شود. »

و دائم با خود تکرار می کند:

گفت من مستسقی ام آبم کشد

گر چه می دانم که هم آبم کشد

طبیبش به وی می گوید:

« آقا من طبیب شما هستم، به شما می گویم در این ماه رمضان روزی ۳-۲ لیوان آب بخورید. »

و او که می داند این آب آن آتش را خاموش نمی کند تا آخر روزه هایش را کامل می گیرد و می گوید:

« رها کن تا که چون ماهی گدازان غمش باشم »

لحظات احتضار سخت ترین لحظات برای زمین و زیباترین لحظات برای عارف است.

آیت الله کشمیری می فرمودند:

هنگام احتضار، خودش با اشاره به بدن خود می فرمود:

« این دارد می رود. »

و هنگام غسل مشاهده شد که صورتش باز و لبانش خندان بود.

باز آیت الله کشمیری فرمودند:

« بعد از وفاتش خواستم بفهمم مقام ایشان چقدر است، در رؤیا دیدم از قبر آقای قاضی تا به آسمان نور کشیده شده است، فهمیدم خیلی مقام والایی دارد. »

سید عبدالحسین قاضی نوه ایشان جریان شب رحلت آقای قاضی را این طور بیان می کند:

« ایشان مدتی بیمار بودند. یک شب به پدرم که در آن زمان ۲۰ ساله بودند می گویند که امشب نخواب و بیدار باش. پدرم هم متوجه نمی شود که جریان چیست.

ایشان نقل می کند که ساعتی از نیمه شب آقای قاضی او را صدا می زنند و رو به قبله دراز می کشند و می گویند من در حال مرگ هستم و به او سفارش می کنند که همسر و بچه های دیگرشان را بیدار نکند و تا صبح بالای سرشان بنشیند و قرآن بخواند.

پدرم می گوید علی رغم این که اگر کسی بداند که پدش در حال مرگ است و هیچ نگوید، سخت است، اما من این موضوع را با کمال آرامش پذیرفتم و به کسی هیچ نگفتم و پیش او نشستم.

آقای قاضی به من فرمودند که دارم راحت می شوم و این راحتی از طرف پاهایم شروع شده و به طرف بالا می آید. سپس فرمودند فقط قلبم درد می کند بعد فرمودند که رویم را بپوشان، من هم روی صورتشان را پوشاندم و ایشان از دنیا رفتند.

من بدون هیچ دغدغه و اضطراب تا صبح پیش ایشان نشستم و قرآن خواندم تا آن که هنگام اذان صبح شد و خانواده آمدند و پرسیدند که جریان چیست و من هم گفتم که پدر فوت شده است و فریاد و سر و صدا از اهل خانه بلند شد و در آن لحظه تازه متوجه تصرف او شدم و فهمیدم چه اتفاقی افتاده است و از مرگ پدرم بسیار متأثر شدم. »

او که عمری با عشق و سر سپردگی به مولایش امام حسین علیه السلام سر کرده، غریب نیست اگر حضرتش، کریمانه، خود کسی را سراغش بفرستد تا کارهای دفن و کفن او را بجا آورد. آقا یحیی هرگز آقای قاضی را نمی شناخته ولی از طرف امام حسین علیه السلام در حالت خواب یا مکاشفه برای این امر مأموریت پیدا می کند و تمام کارهای کفن و دفن ایشان را انجام می دهد.

آیت الله بهجت می فرمودند:

« شب قبل از وفات آقای قاضی، کسی خواب دیده بود که تابوتی را می برند که رویش نوشته شده بود « توفی ولیّ الله » فردا دیدند آقای قاضی وفات کرده است. » تناثر نجوم در رحلت ایشان

مرحوم علامه آقا سید عبدالعزیز طباطبائی یزدی نقل نمود که از استادم مرحوم آیت الله العظمی خوئی شنیدم که فرمود:

« در ایام وفات استاد اخلاق آقا سید علی قاضی تبریزی تناثر نجوم رخ داد و این به جهت رفعت مقام آن مرحوم بود.

مرحوم طباطبائی یزدی نقل کرد که ما گفتیم: این اصلاً محال است که ستاره ها به خاطر کسی ریزش کنند و سقوط نمایند ولی استادمان آقای خوئی تأکید نمود، شما انکار کنید من که خودم این واقعه شگفت انگیز را با چشمان خود دیدم و نمی توانم چیزی را که در پیش من یقینی است، انکار نمایم. »

کاشانی، حبیب الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ملا) حبیب‌اللّه بن علی مدد بن رمضان، از علمای امامیه‌ی قرن ۱۴ ه. (و. ۱۳۴۰ ه.ق). وی عابد و زاهد و متقی و عرفان مسلک و دارای اخلاق نیکو بود و علاوه بر علوم دینی متداول از بعض علوم غریبه آگاه و دارای قریحه‌ی شعر بود. او در ۱۴ سالگی از نحو و صرف عربی و مقدمات متداول فارغ شد و نزد حاج سید حسین و بعض دیگر به تحصیل فقه پرداخت و مقداری از فصول را نزد شیخ محمد اصفهانی خواهرزاده‌ی خود صاحب فصول و قسمت عمده از رسائل شیخ مرتضی انصاری را نزد حاج میرزا ابوالقاسم کلانتری تهرانی خواند و مقداری از حکمت را نزد شاگردان ملا هادی سبزواری آموخت و در ۱۶ سالگی به تحصیل اجازه‌ی

روایت و در ۱۸ سالگی به اجازه‌ی اجتهاد از طرف استاد خود حاج سید حسین مذکور نایل آمد و همه‌ی عمر را به انزوا گذرانید و عزت را در عزلت دید و اوقات خود را به تألیف و تدریس مصروف داشت. او راست: اسرارالعارفین فی الاخلاق والمعارف، اصطلاحات الصوفیة، اصطلاح علم الجفر، الانوار السانحة فی تفسیر الفاتحة، ایضاح‌الریاض (حاشیه بر ریاض‌المسائل)، تذکرةالشهداء، تفسیر بعض سور و غیره (ریحانةالادب، لغ.)

حبیب‌اللّٰه الشریف بن ملا۔ علی مدد بن رمضان ساوجی کاشانی عالمی فقیه و رئیسی جلیل و مؤلفی مروج و مکثر در تألیف بوده است. وی در حدود ۱۲۶۲ متولد شده و در سال ۱۳۴۰ ق وفات نموده است. مرحوم آخوند ملا حبیب‌اللّٰه یکی از مفاخر دانشمندان کاشان و صاحب تألیفات عدیده مانند (لباب‌الالقاب) و (توضیح‌البیان) و (منتقدالمنافع) در شرح مختصر النافع در ۱۲ جلد و (ریاض‌الحکایات) و (عقاید الایمان) و (گلزار) و (شکایت‌نامه) و (منیةالاصول) و (درةالجمان) و تذکرةالشهداء و دهها کتاب دیگر که جمعاً بیش از یکصد و بیست کتاب و رساله می‌شود. بوده است.

آن مرحوم دارای چندین فرزند عالم و فاضل بوده‌اند. ۱- مرحوم حجةالاسلام آقا حسین شریف ۲- ثقةالاسلام آقا احمد شریف ۳- ثقةالاسلام آقا محمدشریف که در قید حیات و از محترمین کاشان می‌باشند.

دامادهای ارجمندی داشته‌اند که از علماء بزرگ کاشانند ۱- مرحوم آیت‌اللّٰه حاج سید فخرالدین امامت ۲- مرحوم آیت‌اللّٰه آخوند ملا عبدالرسول مدنی والد آیت‌اللّٰه حاج آقا رضا مدنی معاصر که مذکور خواهد شد.

و مخفی نباشد که مرحوم آخوند ملا۔ حبیب‌اللّٰه چون در سنین کودکی والدش را از دست داد در تحت تربیت و پرورش مرحوم آیت‌اللّٰه آقا سید حسین حسینی کاشانی (جد مرحوم آیت‌اللّٰه مجاهد حاج سید ابوالقاسم کاشانی معاصر) قرار گرفت و در کاشان از وی و در تهران از شیخ محمد اندرمانی و شیخ محمد (خواهرزاده صاحب فصول) و میرزا ابوالقاسم کلانتر صاحب (تقریرات شیخ انصاری) و شیخ هادی مدرس تهرانی و در کربلا از فاضل اردکانی استفاده نموده و از غالب آنان اجازه داشته است.

در کاشان ریاست علمی و دینی و در عین حال صاحب کرامت و مقامات معنوی بوده است.

(ح ۱۳۴۰ -۱۲۶۲ ق)، عالم دینی، عابد، عارف و شاعر، متخلص به سالك. اصل وی از ساوه است و پدرش از علمای آنجا بود که مدتی در قزوین سکنی گزید و سپس به کاشان منتقل گردید. ملا حبیب در کاشان به دنیا آمد. در دوران کودکی تحت تربیت و پرورش آیت‌اللّٰه آقا سید حسین حسینی کاشانی قرار گرفت و صرف

و نحو و مقدمات را از ایشان آموخت. در شانزده سالگی به دریافت اجازه‌ی روایتی و در حدود نوزده سالگی به دریافت اجازه اجتهاد از استادش سید حسین کاشانی نایل شد. سپس به تهران آمد و قسمتی از «فصول» را نزد شیخ محمد اصفهانی، خواهرزاده صاحب «فصول»، خواند و از محضر شیخ محمد اندرمانی استفاده نمود. او آن‌گاه قسمت عمده‌ی «رسائل» شیخ انصاری را نزد میرزا ابوالقاسم کلانتر، صاحب «تقریرات»، شیخ مرتضی انصاری و حکمت را نزد شیخ هادی مدرس تهرانی، از شاگردان برجسته‌ی حاج ملا۔ هادی سبزواری، فراگرفت. سپس به عراق رفت و در کربلا از محضر فاضل اردکانی استفاده نمود. او از اغلب اساتید خویش صاحب اجازه بود. سپس به کاشان بازگشت و ریاست علمی و دینی آنجا را عهده‌دار شد. وی صاحب کرامات و مقامات معنوی بود. از آثارش: «ایضاح الریاض»، حواشی «ریاض المسائل»؛ «منتقد المنافع»، در شرح «المختصر النافع»؛ «الانوار السانحة فی تفسیر الفاتحة»؛ تفسیر هر یک از سوره‌های: «جمعه»، «دهر»، «فتح» و «ملك»؛ «توضیح السبل»، در بیان ادیان؛ «اسرار العارفین»، در اخلاق و معارف؛ شرح هر یک از دعاهای: «کمیل»، «جوشن»، «سحر»، «صباح»، «عدیله» و «زیارت عاشورا»؛ «لباب الالباب فی القاب الاطیاب»؛ «نخبة التبیان»، در معانی و بیان؛ «توضیح البیان»، در تسهیل اوزان؛ «ریاض الحکایات»، در قصص و امثال. کاشانی منظومه‌های بسیاری در فقه، اصول، عقاید، بیان، بدایع و درایه، به عربی و فارسی، دارد که «منیة الاصول»، در درایه از منظومه‌های عربی و «نصیحت نامه» و «شکایت نامه» و «گلزار اسرار» از منظومه‌های فارسی اوست.[۱]

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

منابع زندگینامه :[۱] اعیان الشیعه (۵۵۹/ ۴)، الذریعه (۴/ ۲۳، ۲۷۷، ۲۱۵/ ۱۸، ۲۸۲/ ۱۵، ۲۱۴/ ۱۴، ۳۲۴– ۳۲۳، ۶۷/ ۱۱، ۲۳۱/ ۹، ۹۸/ ۸، ۲۷۱/ ۷، ۴۹۲– ۴۹۱، ۱۸۲/ ۴)، ریحانه (۲۰ –۱۸/ ۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۳۶۱ –۳۶۰/ ۱۴)، گنجینه‌ی دانشمندان (۲۵۲ – ۲۵۰/ ۶)، لغت‌نامه (ذیل/ حبیب‌اللّه)، معجم المؤلفین (۱۸۷/ ۳).

کاشفی سبزواری هروی، معین‌الدین، حسین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۱۰ ق)، فقیه، محدث، حافظ، مفسر، واعظ، صوفی، ادیب و شاعر. مشهور به ملا حسین کاشفی یا ملاحسین واعظ. در سبزوار به دنیا آمد. دوره‌ی جوانی را در آن شهر گذراند و در آنجا و نیشابور و هرات نشو و نما یافت. در زمان سلطان حسین میرزای بایقرا در هرات و نیشابور به وعظ و ارشاد می‌پرداخت و با صوتی خوش آیات قرآن و احادیث نبوی را با عبارات و اشارات مناسب بیان می‌کرد. وی از ملازمان امیر علی شیرنوایی بود. پس از ملاقات مولانا جامی و معاشرت با وی طریقت نقشبندیه را پذیرفت. درباره‌ی مذهب وی اختلاف است، وی را به جهت گرایش به تصوف ملازمت با امیر علیشیر نوایی و نسبت خانوادگی نزدیک به ملا عبدالرحمان جامی سنی مذهب و به جهت نگارش کتاب «روضهٔ الشهداء» و محل رشد و تربیتش سبزوار که از شهرهای اهل تشیع بوده، شیعه مذهب دانسته‌اند. به هر حال وی در هرات به شیعه بودن و در سبزوار به تسنن اشتهار داشت. کاشفی در هرات درگذشت. از آثار وی: «جواهر التفسیر لتحفهٔ الامیر»، به نام امیر علیشیر نوایی؛ «مختصر الجواهر»، تفسیری دیگر در حدود بیست هزار سطر؛ «جامع الستین»، در تفسیر «سوره‌ی یوسف»؛ «المواهب العلیهٔ»، معروف به «تفسیر حسینی»، به نام سلطان حسین بایقرا؛ «روضهٔ الشهداء»، در مقاتل و ذکر مصیبت اهل‌بیت (ع) و واقعه‌ی کربلا، که چون اهل منبر از روی این کتاب می‌خواندند به روضه‌خوان مشهور شدند؛ «الاربعین»، در احادیث موعظه؛ «المرصد الاسنی»، در شرح اسماء اللّه الحسنی؛ «اخلاق محسنی»؛ «مخزن الانشاء»، در فن ترسل که برای سلطان حسین بایقرا و امیر علیشیر نوایی، در ۹۰۷ ق، تألیف نموده؛ «انوار سهیلی»، در تدابیر حکم و آداب از زبان حیوانات، بازنویسی از «کلیله و دمنه» نصراللّه منشی، که آن را برای امیر شیخ احمد سهیلی از امرای عهد سلطان حسین بایقرا نوشت؛ «اسرار قاسمی»، در سحر و طلسمات و کیمیا؛ «بدایع الافکار فی صنایع الاشعار»، در ذکر صناعات ادبی؛ شرح «مثنوی» مولوی؛ «لب المثنوی»؛ «لب اللب مثنوی»؛ «اختیارات النجوم»، به نام «الواح القمر»؛ «السبعهٔ الکاشفیهٔ»، شامل هفت وسیله در علم نجوم.[۱]

(بخش ۱: کاشف) حسین بن علی بیهقی سبزواری واعظ ملقب به کمال‌الدین، دانشمند و واعظ معروف (ف. ۹۰۶ یا ۹۱۰ ه.ق) وی در علوم دینی و معارف الهی و فنون غریبه و ریاضیات و نجوم دست داشت. او در زمان سلطان حسین بایقرا در هرات و نیشابور به وعظ و ارشاد مشغول بود و با صوتی خوش و آهنگی دلکش آیات قرآنی و احادیث نبوی را با عبارات و اشارات مناسب ایراد می‌کرد. او راست: آیینه‌ی اسکندری به فارسی (در استخراج مطلوب و حاوی ۸ جدول و ۲۰ دایره) و آن را جام جم نیز گویند، الاختیارات یا اختیارات النجوم (حاوی یک مقدمه و یک خاتمه و دو مقاله)، اخلاق محسنی (ذیل فرهنگ حاضر)، الاربعون حدیثاً در مواعظ بنام الرسالهٔ العلیهٔ فی الاحادیث النبویهٔ (این کتاب به فارسی و حاول ۴۰ حدیث است)، اسرار قاسمی (ذیل فرهنگ حاضر)، انوار سهیلی (ذیل فرهنگ حاضر)، بدائع‌الافکار فی صناعهٔ‌الاشعار، تحفهٔ‌الصلوات (به پارسی)، جامع الستین (تفسیر فارسی عرفانی و ادبی و اخلاقی و تاریخی سوره‌ی یوسف)، روضهٔ‌الشهداء (ه.م) سبعه‌ی کاشفیه (۷ رساله در علم نجوم)، شرح مثنوی،

جواهرالتفسیر لتحفةالامیر یا عروس (عروس)، اللباب المعنوی فی انتخاب المثنوی، مختصر الجواهر (مختصر جواهر التفسیر یا عروس مذکور)، مخزن‌الانشاء به پارسی، المرصد الاسنی فی شرح اسماءاللّه الحسنی، مطلع‌الانوار، المواهب العلیهٔ (مواهب العیله) (لغ.).

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] از سعدی تـا جامی (۶۸۱، ۶۴۷، ۶۴۶، ۶۴۵، ۶۴۴-۶۴۳، ۶۴۱-۶۳۹، ۶۳۶، ۶۲۸، ۳۲۹)، اعیان الشیعه (۱۲۴- ۱۲۱/ ۶)، ایضـاح المکنون (۶۷۴، ۴۱۶/ ۲، ۷۶/ ۱)، تاریـخ ادبیات در ایران (۵۲۶-۵۲۳/ ۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۴۸-۲۴۵)، حبیب السیر (۳۴۶-۳۴۵/ ۴)، الذریعه (۱۹۴-۱۹۳/ ۲۰، ۲۹۱-۱۹۰/ ۱۸، ۱۲۵۲، ۸۹۹/ ۹، ۵۸-۵۷/ ۵، ۴۵۵/ ۳، ۴۳۰/ ۲، ۵۰/ ۱)، روضات الجنات (۲۲۳-۲۱۷/ ۳)، ریاض العارفین (۲۳۱-۲۳۰)، ریحانه (۳۲-۲۹/ ۵)، طرائق الحقائق (۱۱۴/ ۳)، کشف الظنون (۱۹۱۶، ۱۸۹۶، ۱۶۴۸، ۱۵۷۴، ۱۳۰۵، ۳۹۸)، الکنی و الالقـاب (۱۰۵/ ۳)، لغت‌نـامه (ذیـل/ کاشـفی)، مجالس المؤمنین (۵۴۸-۵۴۷/ ۱)، مجالس النفائس (۹۳)، معجم المؤلفین (۳۵-۳۴/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۸۱۶-۸۱۰/ ۲).

مدرس رضوی، حسین

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسـین بن العالم الجلیل آقا میرزا احمـد در سال ۱۲۸۵ قمری متولـد شده و از محضـر پدرش اسـتفاده نموده و در کمال قدس و تقوا عمری را گذرانیـده و از علوم غریبه بهره‌مند بوده و در ماه صـفر ۱۳۲۲ قمری وفات و در دارالسـعاده رضوی مدفون گردیده است از یادگارهای ایشان حواشی بر قوانین و فصول و خلاصه الحساب شیخ بهائی می‌باشد.

بر گرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد هفتم)

نمازی شاهرودی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی نمازی شاهرودی فرزند عالم ربانی و زاهد سبحانی حاج شیخ محمد نمازی شاهرودی از علماء مبرز و متقی و دانشمندان متتبع و نویسندگان متبحر حوزه علمیه مشهد مقدس بوده‌اند.

در سال ۱۳۳۲ قمری در شهرستان شاهرود متولد شده و در بیت علم و تقوا پرورش یافته و مقدمات و سطوح را در زادگاه خود نزد والدشان و سایر اساتید فراگرفته و آنگاه برای تکمیل مبانی فقه و اصول مهاجرت به مشهد مقدس نموده و و از محضر آیات عظام و فقهـاء کرام آن سامـان به ویژه مرحوم آیت‌اللّه حـاج میرزا مهـدی غروی اصـفهانی که در معـارف اهل‌بیت عصـمت و طهارت نادره زمـان واغلوطه اوان بوده و شـاگردان مکتبش چون حاج شـیخ مجتبی و حاج شـیخ هاشم قزوینی و حاج شـیخ کاظم دامغانی و میرزا جواد آقای تهرانی و صـدها نفر دیگر امثالهم از آیات بزرگ و دانشـمندان بنام معاصـر بودند اسـتفاده فقه و معارف الهی نموده و به نجف اشـرف مشـرف و چنـدی هم در آنجـا اقامت و از مبانی مدرسـین و مجتهـدین حوزه نجف مطلع و اسـتفاده نموده و به مشـهد مراجعت و به تألیف کتب مفیـده و تدریس پرداخته و مهارتی عجیب در مناظره با پیروان ادیان دیگر و مذاهب باطله داشت و نیز در احتجاج و مباحثه با اهل سـنت و جماعتی و در سـفرهای عدیده‌اش به حجاز و کشور سـعودی مباحثاتی با حضرات داشته که موجب

استبصار عده‌ای از مردم پاکستان و هندوستان شده است.

آن مرحوم در علوم غریبه و علم طلب قدیم و گیاه‌شناسی و ریاضی هم اطلاع عمیق داشته و با زبان فرانسه هم آشنائی داشته حدود سه دوره بحارالانوار را از اول تا آخر مطالعه و در اثر این مطالعات موفق به تألیف مستدرک البحار در ده مجلد شده که پنج جلد آن در زمان حیات خودش به طبع رسیده و پنج مجلد آن پس از رحلتش فرزند یاد شده‌اش اقدام به طبع و نشر آن نموده و حافظ تمام قرآن و یا اکثر آن بوده زیرا از هر آیه که می‌پرسیدند فورا آدرس درس آن را می‌داد و به گفته برخی از مرحوم آیت‌اللّٰه مرعشی نجفی قدس‌اللّٰه سره از ایشان پرسیده بودند فرموده بود که آقای نمازی مجلسی زمان ما بوده است.

نگارنده این کتاب چون مدتی در مدرسه نواب مشهد با ایشان همسایه و مرواده داشتم ایشان را از جهاتی کم‌نظیر یافتم. تألیفات بسیاری دارد که از دیدگان عزیزان می گذرانم.

۱- اثبات ولایت که ۶ مرتبه به چاپ رسیده.

۲- ابواب رحمت ۲ مرتبه چاپ شده.

۳- تاریخ فلسفه و تصوف ۲ مرتبه چاپ شده.

۴- مقام قرآن و عترت ۳ مرتبه چاپ شده.

۵- ارکان دین ۲ مرتبه چاپ شده در خداشناسی و پیغمبر و امام‌شناسی و فروع دین و نماز و زکوه و روزه و حج و ولایت. و زیارت پیغمبر و ائمه هدی و شرح قیامت صغری و رجعت و قیامت کبری تدوین شده است.

۶- الهدی الی صراط مستقیم.

۷- دوره مستدرک سفینه‌البحار در ده جلد به طبع رسیده.

۸- رساله تفویض

۹- تاریخ مجالس روضه‌خوانی

۱۰- زندگانی حبیب بن مظاهر

۱۱- اصول دین

۱۲- الاسلام الهادیه فی الاعتبار الکتب الاربعه

۱۳- رساله نور الابصار

۱۴- مناسک حج- مشتمل بر وجوب حج و مذمت تارک آن و خلقت کعبه و حجرالاسود و حرم و قضایای آن.

تألیفات طبع نشده علامه نمازی

۱- روضات النظرات، دوره فقه استدلالی ده جلد.

۲- مستدرکات علم رجال، ده جلد.

۳- مستطرفات المعالی در احوال راویان احادیث.

۴- دوره معارف القرآن مشتمل بر چهل و سه جزو.

۵- رساله‌ای در طب.

۶- معرفه‌الاشیاء- گیاه‌ها- درختها حیوانات و جمادات.

۷- مباحث اصول.

متاسفانه این دانشمند متتبع و محدث متبحر و مؤلف مکثر در شب دوشنبه دوم ماه ذیحجه سال ۱۴۰۵ هجری قمری برابر ۲۸ مرداد ماه ۱۳۶۴ شمسی از دنیا رفته و در جوار سلطان سریر ارتضا حضرت علی بن موسی‌الرضا علیه الصلوه والسلام مدفون گردید عاش

سعیدا و مات سعیدا حشره اللّه مع الشهداء والسعداء آمین یااللّه.

محقق، عالم دینی.

تولد: ۱۲۹۴ ق.، شاهرود.

درگذشت: ۲۸ مرداد ۱۳۶۴، (دوم ذیحجه سال ۱۴۰۵ ق.).

آیت‌الله علی نمازی شاهرودی، فرزند آیت‌الله محمد نمازی شاهرودی، مقدمات و سطوح عالی را در شاهرود نزد پدر و دیگر اساتید فراگرفت. سپس رهپسار مشهد شد . در آنجا مدارج عالیه فقه و اصول را یکی پس از دیگری پشت سر گذاشت به گونه‌ای که در بیست و دو سالگی شروع به تقریر فقه استدلالی نمود.

مدتی نیز به حوزه‌ی نجف اشرف رفت و در آنجا به تحصیل فقه و مبانی اصول پرداخت. سپس به ایران بازگشت و در مشهد مقیم شد. ایشان همچنین به علم ریاضی و تاریخ و نیز خطاطی آشنایی داشت و به ویژه کتاب‌هایش را به خط خودش می‌نوشت. آیت‌الله نمازی به زبان عربی مسلط بود و با زبان فرانسوی هم آشنایی داشت. وی طب سنتی و گیاه‌شناسی و علوم غریبه را خوب می‌دانست، ضمنا به روش‌های مباحثه و مناظره نیز مسلط بود. فعالیت عمده و اساسی ایشان پیرامون احادیث و رجال حدیث بحارالانوار اختصاص داشت.

آثار ایشان عبارتند از: مستدرک سفینه البحار (در ده جلد)؛ الاحتجاج بالتاج علی اصحاب اللجاج (الهادی)؛ الاعلام الهادیه فی اعتبار الکتب الاربعه؛ ابواب رحمت (جلد اول، مشهد، ۱۳۳۷، ق.، قم، ۱۳۶۲)؛ تاریخ فلسفه و تصوف (یا مناظره دکتر با سیاح پیاده، جلد اول، ۱۳۷۷ ق.)؛ مناسک حج؛ رساله تفویض؛ رساله علم غیب (ع)؛ اصول دین؛ رساله نورالانوار؛ ارکان دین؛ زندگانی حبیب بن مظاهر اسدی؛ تاریخچه‌ی مجالس روضه‌خوانی و عزاداری سید مظلومان (ع) قرآن و عترت در اسلام.

آثار علمی خطی چاپ نشده وی به این شرح هستند: مستطرفات المعالی؛ مستدرکات علم رجال (پانزده جلد)؛ روضات النظرات؛ مجموعه نفیسه در طب؛ معرفهٔ الاشیاء (گیاه‌شناسی)؛ مطرف الهیه؛ حواشی بر بعضی کتب مانند: حاشیه بر تفسیر برهان، حاشیه بر رجال ممقانی، حاشیه بر رجال آیت‌الله خویی؛ حاشیه بر رجال شیخ طوسی و تصحیح آن، حاشیه بر کتاب جواهر در فقه تألیف محمدحسن نجفی، حاشیه بر کتاب وقایع المشهور، حاشیه بر کتاب بحارالانوار آیت‌الله غروری، حاشیه بر رساله‌ی شریف رجبیه محدث بیرجندی و حواشی دیگر.

(تو ح ۱۳۳۲ ق)، عالم دینی، فقیه، محدث و متکلم. در شاهرود به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات و استفاده از محضر پدرش، به مشهد مهاجرت نمود و سطوح را نزد مدرسین بزرگ حوزه‌ی مشهد به پایان رسانید. آنگاه از بحثهای معارف و اخلاق آیت‌اللّه آقا میرزا مهدی غروی اصفهانی بهره‌مند گشت. او علاوه بر امامت جماعت یکی از مساجد مشهد به کار تألیف و تصنیف کتب دینی و تحقیقات در این زمینه اشتغال داشت و تألیفات بسیاری از خود باقی گذاشت. از آثارش: «مستدرک سفینهٔ‌البحار»؛ «ابواب رحمت»؛ «تاریخ فلسفه و تصوف»؛ «ارکان دین»؛ «مقام قرآن و عترت در اسلام»؛ فهرست «منتقی الجمان»؛ کتاب «اثبات ولایت»؛ تذییلات کتاب «مجموعهٔ الاخبار»؛ «شرح زندگانی حبیب بن مظاهر»؛ «تاریخچه‌ی مجالس روضه‌خوانی»؛ «مناسک حج و وجوب و فضیلت آن»؛ «نورالانوار»، به فارسی و عربی؛ رساله‌ای در «علم غیب امام (ع)».[۱]

علی ابن العالم الکامل و العابد الزاهد آیت‌اللّه حاج شیخ محمد معروف به (نمازی) شاهرودی از علماء و ائمه جماعت معاصر مشهد مقدسند.

وی در حدود سال ۱۳۳۲ قمری متولد شده و در بیت علم و ورع و تحت تربیت پدر دانشمند و زاهدش پرورش یافته و پس از خواندن مقدمات و قسمتی از سطوح را از مدرسین بزرگ حوزه مشهدبه پایان رسانیده سپس از محضر مرحوم عالم ربانی و آیت‌اللّه سبحانی مربی نفوس و مهذب اخلاق آیت‌اللّه الملک العلام آقا میرزا مهدی غروی اصفهانی سالهای متمادی استفاده نموده و با هم

از محضـر آیـات دیگر مشـهد بهره‌منـد گردیـده و در مسـجدی از مساجـد بالاـ خیابـان به اقامه جماعت و تبلیغ احکام تا حال تحریر اشتغال دارند

نگارنده گوید از سال ۱۳۶۴ ق که در مشـهد اقامت داشتم و در مدرسه نواب از محضر مرحوم آیت‌اللّه میرزا مهدی اصفهانی خارج مبحث حـج را اسـتفاده مینمودم با معظم‌له آشـنا شـده و بعـد از درس مذاکره بحث را می نمودیم وی را دانشـمندی متقی و پارسا و مشغول به مطالعه و تألیف شناخته‌ام خداوند امثال ایشان را همواره موفق بدارد.

تألیفات مطبوع ایشان از اینقرار است.

۱- ابواب رحمت دو مرتبه به طبع رسـیده ۲- تاریخ فلسفه تصوف ۳- متدرسک سفینه البحار ج ۱ و ۲ بطبع رسیده ۴- کتاب ارکان دین در آن شـرح اصول دین (خداشناسـی و فروع دین نمـاز و زکوه و روزه و حـج و ولاـیت و زیـارت پیغمبر و ائمه هـدی و شـرح قیـامت صـغری (رجعت) و قیامت کبری) ۵- مقـام قرآن و عـترت در اسـلام ۶- فهرست منتقی‌الجمـان ۷- تـذییلات کتاب مجموعه الاخیار ۸- شرح زندگانی حبیب ابن مظاهر ۹- تاریخچه مجالس روضه‌خوانی ۱۰- مناسک حج و وجوب و فضیلت آن ۱۱- کتاب اثبات ولایت ۱۳ -۱۲- نورالانوار فارسی و عربی ۱۴- رساله‌ای در علم غیب امام (ع)

تألیفات مخلوط ایشان

۱- تتمه مسـتدرک سـفینه‌البحار ده جلـد ۱۱- مسـتدرکات علم رجـال شـیخ ۵ جلـد ۱۶- کتـاب اصـول دین ۱۷- کتاب مسـتطرفات المعـالی در احوال رجال و راویان اخبار ۱۸- روضات النضـرات در فقه استدلالی ده مجلد ۱۹- معارف الهیه ۲۰- مجموعه نفیسه در طب ۲۱- معرفه الاشیاء و غیره

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد نهم)

منابع زندگینامه :[۱] گنجینه‌ی دانشمندان (۱۸۴ -۱۸۳/ ۷، ۳۷۴/ ۵)، مؤلفین کتب چاپی (۴۳۷/ ۴).

فیزیک

اخوان فرشچی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر محمد اخوان در سال ۱۳۲۵ در تهران بدنیا آمد. وی تحصـلات دانشگاهی خود را در آمریکا در دانشگاه آریزونا در مقطع کارشناسـی فیزیک آغاز و در سال ۱۳۴۷ فارغ التحصـیل شد. او تحصـیلات تکمیلی را در دانشگاه نتردام آمریکا ادامه داد و موفق به اخذ مدرک دکترای رشته فیزیک حالت جامد تجربی را از همان دانشگاه در سال ۱۳۵۲ شد. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : فیزیک

گرایش : حالت جامد

تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : تحصـیلات رسمی محمد اخوان به قرار زیر است: کارشناسی فیزیک از دانشگاه آریزونا ،آمریکا در سال ۱۳۷۴ کارشناسـی ارشـد رشـته فیزیک حالت جامـد ،دانشـگاه نتردام در سال ۱۳۴۹ دکتری رشـته فیزیک حالت جامـد تجربی

،دانشگاه نتردام در سال ۱۳۵۲

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی محمد اخوان به قرار زیر استک داور و ویرایشگر تعداد زیادی از مقالات و کتابها در زمینه فیزیک استاد ،دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف رئیس آزمایشگاه پژوهش مغناطیس ،دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۹ و از سال ۱۳۷۲ تا کنون رئیس دانشکده فیزیک دانشگاهی صنعتی شریف از سال ۱۳۵۶ تا سال ۱۳۵۷ عضو پیوسته بالای ICTP از سال ۱۳۷۷ تا کنون عضو فرهنگستان علوم ایران از سال ۱۳۷۹ تا کنون عضو گروه بنیان گذاران مرکز ملی برگزیدگان سیستمهای مختلط و مسائل فشرده از سال ۱۳۸۶ تا کنون ویرایشگر مدعو در فیزیک سالهای ۱۳۸۱ و ۱۳۸۳ و ۱۳۸۵ ویرایشگر ژورنال ایرانی پژوهشگران فیزیک از سال ۱۳۷۸ تا کنون ویرایشگر ژورنال پژوهشی دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۸۴ تا کنون ویرایشگر ژورنال مرکز فیزیک ریاضیات در سال ۱۳۷۸ دبیر اولین کنفرانس ملی پیشرفت های ابررسانی (انجمن فیزیک ایران)خرداد ۱۳۸۷

فعالیتهای آموزشی : محمد اخوان عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف می باشد. عنوان دروس ارائه شده توسط ایشان: مواد فشرده فیزیک پیشرفته،عناوین مخصوص در قابلیت رسانایی بالا،مغناطیس،آزمایشگاه فیزیک پیشرفته

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : محمد اخوان بنیان گذار ازمایشگاه پژوهشی مغناطیس ،دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۵۳ می باشد.

آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و پژوهشی محمد اخوان به قرار زیر است: مواد کمیاب زمین،دوره مغناطیس،مغناطیس دائمی،آهن مذاب،مغناطیس ذرات نانو،وسایل اندازه گیری،فیلمهای باریک،مقاومت مغناطیس بزرگ،ثبت دمای بالا،ساختار ویژگی،مغناطیس ،محاسبات ساختار اتصال،اثر متقابل الکترون و فونون ،رسانای مغناطیسی

جوائز و نشانها : جایزه بهترین کتاب کاربردی علمی سال ۱۳۸۴

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی محمد اخوان به قرار زیر است: -۲۵۰ مقاله چاپ شده در ژورنالهای علمی و ارائه شده در کنفرانسهای داخلی و خارجی - ۱۱ مورد استاد راهنمای پایان نامه دانشجویی

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

اردلان، فرهاد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : فرهاد اردلان دکترای رشته فیزیک از دانشگاه کولمبیا یی آمریکا و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با درجه استادی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : فیزیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : فرهاد اردلان دکترای رشته فیزیک از دانشگاه کولمبیا یی آمریکا است. Research Interests: String Theory, Particle Physics and Quantum Field Theory

وقایع میانسالی : فرهاد اردلان پس از اخذ مدرک دکتری در رشته فیزیک به عضویت هیئت علمی گروه فیزیک دانشکده علوم پایه دانشگاه صنعتی شریف درآمد. وی هم اکنون با سمت استادی در آنجا مشغول به خدمت است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فرهاد اردلان عضوهیئت علمی و استاد گروه فیزیک دانشکده علوم پایه دانشگاه صنعتی شریف است.

چگونگی عرضه آثار : فرهاد اردلـن مجری طرح : طرح : کیهان شناسی غشائی و هندسه ناجابجایی عنوان مقاله : On the Anomalies and Schwinger Terms in Noncommutative Gauge Theories در مجله Internatioanl Journal of Modern Physics A استاد راهنمای چندین پایان نامه دکتر و کارشناسی ارشد است که به یک نمونه اشاره می شود: هندسه غیرجابجایی و مدل ذرات, / محسن علیشاهیها؛

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ارفعی، حسام‌الدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : حسام الدین ارفعی متولد سال۱۳۲۷ه.ش دارای مدرک دکترای فیزیک از دانشگاه کالیفرنیای آمریکا درسال۱۳۵۵ه.ش و عضو هئیت علمی دانشکده ی فیزیک دانشگاه صنعتی شریف با مرتبه ی علمی دانشیاری می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : فیزیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسام الدین ارفعی دارای مدرک کارشناسی فیزیک ازدانشگاه صنعتی شریف درسال ۱۳۵۰ و دکترای فیزیک از دانشگاه کالیفرنیای آمریکا درسال۱۳۵۵ه.ش می باشد.

خاطرات و وقایع تحصیل : اخذ مدرک دکترای فیزیک از دانشگاه کالیفرنیای آمریکا درسال۱۳۵۵از مهمترین مقاطع علمی زندگی حسام الدین ارفعی می باشد.

فعالیتهای ضمن تحصیل : حسام الدین ارفعی در حین تحصیل به مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعاتی چون مسائل مختلف فیزیک، و الکترومغناطیسی پرداخته است.

وقایع میانسالی : حسام الدین ارفعی پس از اخذ مدرک دکترای فیزیک از دانشگاه کالیفرنیای آمریکا درسال۱۳۵۵به ایران بازگشت و به عنوان عضو هئیت علمی دانشکده ی فیزیک دانشگاه صنعتی شریف استخدام شدو مرتبه ی علمی دانشیاری را کسب نمود.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : حسام الدین ارفعی عضو هئیت علمی دانشکده ی علوم دانشگاه صنعتی شریف از سال۱۳۵۷ تا ۱۳۶۲ و استادیار فیزیک در دانشگاه مازندران و از سال۱۳۶۳ تا ۱۳۶۶ استادیار فیزیک در دانشگاه صنعتی شریف و از سال۱۳۶۶ تا کنون دانشیار دانشگاه صنعتی شرثف می باشد.

فعالیتهای آموزشی : حسام الدین ارفعی در دانشکده ی علوم دانشگاه صنعتی شریف به تدریس الکترودینامیک دردانشگاه مازندران، مکانیک و الکترومغاطیس در دانشگاه صنعتی شریف، ریاضی و فیزیک در دانشگاه شهید بهشتی می باشد.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : حسام الدین ارفعی در کنار تدریس به مطالعه و تالیف اثاری پیرامون مسائل مختلف فیزیک، کشف تک قطبی، مغناطیس ، تیروی پنجم و غیره پرداخته است.

آرا و گرایشهای خاص : حسام الدین ارفعی از جمله متخصصان رشته ی فیزیک می باشد که در اموری چون الکترودینامیک، کشف تک قطبی مغناطیسی علاقمند و متخصص می باشد.

جوائز و نشانها : حسام الدین ارفعی برنده جایزه پرفسور عبدالسلام ولوح محقق برجسته در زمینه تحقیقات فیزیک نظری می باشد.
منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

اسفرجانی، کیوان

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر کیوان اسفرجانی دارای دکترای رشته فیزیک و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف با رتبه علمی دانشیار ی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : فیزیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : کیوان اسفرجانی دارای مدرک دکترای فیزیک می باشد.

وقایع میانسالی : دکتر اسفرجانی دانشمند جوان چند سالی را در ژاپن به تحقیق درباره نانو تکنولوژی گذرانده است.

فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی و عناوین دروس ارائه شده توسط کیوان اسفرجانی به قرار زیر است: مواد فشرده ۱و۲،اساس فیزیک،الکترودینامیک،مکانیک کوانتوم کاربردی،فیزیک محاسباتی ،عناوین خاص در CMP

آرا و گرایشهای خاص : زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی کیوان اسفرجانی : تاثیرات ترموالکترونیک، در اندازه نانو،فرومغناطیس در شیارها،مغناطیس و دینامیک چرخشی در نقاط کوانتوم،مطالعه ویژگی ترمودینامیک و گروه و فراوانی انها،محاسبات حمل و نقل خواص و پیش بینی لوله های نانو،مراحل ساختار کربن در لوله ، حمل و نقل کوانتوم در سیستمهای نامرتب و طراحی وسایل نانو الکترونیک ،تاثیر متقابل و نامرتب در حالت زمین ..

جوائز و نشانها : کیوان اسفرجانی از برتریهای متخصصان فناوری‌نانو بر اساس دستاوردهای مستند در سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴ بوده است.

چگونگی عرضه آثار : از کیوان اسفرجان تا کنون بیش از ۲۰ مقاله در زمینه های تخصصی اش منتشر شده است. او همچنین استاد راهنمای بیش از ۲۳ پایان نامه دانشجویی بوده اس. دکتر اسفرجانی طرح " :بررسی اثرات ترموالکتریک در لوله های کربنی" را به ثبت و مرحله اجرا رسانده است. منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

اشتارک، یوهان

قرن:۲۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

یوهان اشتارک (۱۵ آوریل ۱۸۷۴ آلمان ، ۲۱ ژوئن ۱۹۵۷ آلمان) فیزیکدان آلمانی (فیزیک تجربی) بود که در ۱۹۱۹ جایزه نوبل فیزیک را دریافت کرد.

در ۱۸۹۷ مدرک دکتری خود را دانشگاه مونیخ گرفت. در ۱۹۰۵ اثر دوپلر در پرتوهای مجرایی را کشف کرد. در ۱۹۱۴ شکافتگی خطوط طیفی در اثر میدان الکتریکی را کشف کرد که این پدیده بعدها به نام خود او به اثر اشتارک معروف شد.در ۱۹۱۹ به خاطر

این دو کشف جایزه نوبل فیزیک به او داده شد. بعد از به قدرت رسیدن نازی‌ها او رهبری حرکت" فیزیک آلمانی "در مقابل "فیزیک یهودی "را به عهده گرفت و با نظریه نسبیت مخالفت کرد که به همین علت با ورنر هایزنبرگ مشاجراتی انجام داد. بعد از جنگ در سال ۱۹۴۷ توسط دادگاه ضدنازی به چهار سال حبس محکوم شد.

ایرجی زاد، اعظم

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

خانم دکتر اعظم ایرجی زاد در سال ۱۳۳۴ در تهران متولد شد.وی مدرک دکترای فیزیک سطح را از دانشگاه ساکیس انگلستان در سال ۱۳۶۹ دریافت نموده است. نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه صنعتی شریف می باشد.گروه : علوم پایهرشته : فیزیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : اعظم ایرجی زاددکترای رشته فیزیک را از دانشگاه ساکیسس انگلستان در سال ۱۳۶۹ دریافت داشته است.وقایع میانسالی : دکتر ایرجی زاد که هم اکنون ریاست پژوهشکده فناوری نانو دانشگاه صنعتی شریف را بر عهده دارد، ریاست اسبق مرکز وابسته به آموزش و پرورش آموزش علوم و ریاضی را نیز بر عهده داشت . وی حدود ۳ سال رئیس دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف بوده است و همچنین حدود ۴ سال معاونت پژوهشی دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف بر عهده ایشان بوده است . مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمت اجرایی و اداری دکتر اعظم ایرجی زاد به قرار زیر است: استاد دانشگاه صنعتی شریف،دانشکده فیزیک رئیس موسسه علوم نانو و نانوتکنولوژی از سال ۱۳۸۴ تا کنون مشارکت درریاست در پژوهشی،دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۸ رئیسدانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۰ رئیس مرکز مطالعاتی ریاضیات و علوم تکنولوژی از سال ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۸۳ عضو موسسه فیزیک انگلستان از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶ عضو جامعه فیزیک آمریکا از سال ۱۳۶۹ تا سال ۱۳۷۴ عضو زنان جهان سوم در علوم وتکنولوژی از سال ۱۳۷۵ تا کنون عضو سنا،کلوپ دانشجویان برگزیده(ممتاز) از سال ۱۳۷۳ تا کنون عضو جامعه ایرانیان علوم سطح و تکنولوژی از سال ۱۳۷۳ تا کنون و مشارکت در ریاست از سال ۱۳۸۲ تا کنون عضو جامعه ایرانیان نانو از سال ۱۳۸۱ تا کنون و مشارکت در ریاست از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۵ عضو جامعه نانو تکنولوژی،کمیته وزارت علو و تحقیقات و فناوری از سال ۱۳۸۱ تا کنون عضو جامعه فضای علوم ایران در سال ۱۳۸۲ عضو جامعه نانو تکنولوژی،کمیته وزارت صنایع و معادن از سال ۱۳۸۱ تا کنون عضو SESAME ،تقویت منابع تابش اشعه از سال ۱۳۷۹ تا کنون مسئول کمیته فناوری نانو مرکز صنایع نوین وزارت صنایع همکاری با ستاد فناوری نانو در تدوین سند فناوری نانو فعالیتهای آموزشی : فعالیت ها آموزشی و عناوین دروس ارائه شده توسط اعظم ایرجی زاد به قرار زیر است: صفات ساختار مواد نانو،دروس پایه فیزیک و آزمایشگاها،فیزیک مدرن،فیزیک حالت جامد،ازمایشگاه فیزیک جامد در طیف نما ،فیزیک نمیه رسانا،فیزیک سطح،روشهای آزمایشی در فیزیک،آزمایشگاه پیشرفته فیزیک در فیلمهای باریکآرا و گرایشهای خاص : زمینه مطالعاتی ،پژوهشی و تحققاتی دکتر اعظم ایرجی زاد : فیلم های نازک،ویژگی های الکتریکی،مغناطیس و مشاهده ای فیلمهای باریک،تحقیقات سطحی بوسیله روشهای تکنیکی متفاوت مثل ذیلم،طیف نمای الکترون XPS ،انکسار انرژی الکترون سطح پایین،مطالعه سطوح زبر بوسیله استفاده از نیروهای میکروسکوپی اتم و روشهای مشاهده،مطالعه و ساخت سنسورهای گاز بر اساس فلز اکسید،سیلیکون متخلخل و لوله های نانو کربن،ساخت خرده های نانو بوسیله لیزر جهنده،کمان سل ،جل و تکنیکهای شیمیایی ،صفاتی و کاربردی،مطالعه در علوم نانو و نانوتکنولوژیجوائز و نشانها : دکتر اعظم ایرجی زاد در دومین " جشنواره فناوری های نانو " در سال ۱۳۸۶ به عنوان متخصص برتر برگزیده شده است.ایشان

همچنین در سال ۱۳۸۵ نیز به عنوان محقق برتر نـانو مورد تجلیل قرار گرفت. خلاصه ای از جوایز ایشان به قرار زیر است: پژوهشـگر نمونه دانشـگاه صنعتی شریف در سال های ۸۵ و ۸۶ رتبه چهـارم برترین هـای حوزه فناوری نانو در سال ۸۵ رتبه ششم برترین های حوزه فنـاوری نـانو در سال ۸۶چگـونگی عرضه آثـار : فعـالیت هـای پژوهشـی و علمی اعظم ایرجی زاد به قرار زیر است: –۶۰مورد مقـاله چاپ شـده در مجلات معتبر علمی(موجود در CV) – ۱۹ مورد شـرکت در کنفرانسـها داخلی و بین المللی – ۱۴۶ مورد استاد راهنمای پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکترا

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

ایزدیان، حبیب الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حبیب الله ایزدیان در سال ۱۲۹۵ ، در شـهر قزوین دیده به جهان گشود. تحصیلات مقدماتی و متوسطه خود را در قزوین سپری نمود ، آن گاه رهسـپار تهران شد و تحصـیلات خود را در رشته فیزیك پی گرفت . وی پس از آنكه مدرك دكترای خود را از دانشكده علوم و بعـد از آن در دانشـكده پزشـكی اخـذ نمود ، رهسپار فرانسه شد و تحصـیلات تكمیلی خود را در شاخه بیوفیزیك دانشـگاه پاریس دنبال كرده و با اخذ درجه دكترای دولتی فرانسه فارغ التحصیل شد. فعالیت آموزشی دكتر ایزدیان با شغل دبیری در مدارس شهرسـتان بابـل آغـاز گردیـد، سـپس به امر تـدریس در دانشـگاه روی آورد و تـوانست در سـال ۱۳۳۹ با مقام دانشـیاری ، كرسـی بیوفیزیك دانشـكده علوم را بدست گیرد. او همچنین در دانشـكده افسری نیز تدریس می نمود. وی بیشتر اوقات خود را به مطالعه و تحقیق در امور فیزیك ، خصوصاً « تاثیرات تشعشات اتمی روی بدن و طرق محافظت در مقابل تشعشات » گذراند.گروه : علوم پای هرشته : فیزیك گرایش : بیوفیزیك والدین و انساب : شیخ ابرهیم ایزدی ، پدر حبیب الله ایزدیان ، از روحانیون موجه و مورد احترام قزوین و از شاگردان آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی و آیت الله آقاضیاء عراقی بود.اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : شیخ ابراهیم ایزدی ـ پدر حبیب الله ایزدیان ـ پس از اخذ گواهی اجتهاد از مراجع بزرگ زمان خود ، انجام امور شرعی و اجتماعی مردم قزوین را بدست گرفت ، طولی نكشـید تصدی دفاتر رسـمی و ازدواج این شـهر را نیز عهده دار گردید.تحصـیلات رسمی و حرفه ای : حبیب الله ایزدیان تحصـیلات مقدماتی و متوسـطه خود را در قزوین سپری نمود ، آن گاه رهسـپار تهران شد و تحصـیلات خود را در رشته فیزیك پی گرفت . وی پس از آنكه مدرك دكترای خود را از دانشكده علوم و بعد از آن در دانشكده پزشكی اخذ نمود ، رهسپار فرانسه شـد و تحصـیلات تكمیلی خود را در شاخه بیوفیزیك دانشـگاه پاریس دنبال كرده و با اخذ درجه دكترای دولتی فرانسه فارغ التحصـیل شـد.هم دوره ای هـا و همكـاران : دكترحسابی ، دكتر آل بویه و دكتر بهفروز از جمله دوسـتان نزدیك حبیب الله ایزدیان بودند.همسـر و فرزندان : حبیب الله ایزدیان در سال ۱۳۳۹ با خانم اورا ایزدیان ازدواج نمود ، كه ثمرهٔ آن یك پسـر و یك دختر می باشـد.فعالیتهای آموزشـی : فعالیت آموزشـی حبیب الله ایزدیان با شـغل دبیری در مـدارس شهرسـتان بابل آغاز گردید، سـپس به امر تـدریس در دانشـگاه روی آورد و توانست در سـال ۱۳۳۹ با مقام دانشیاری ، كرسـی بیوفیزیك دانشـكده علوم را بـدست گیرد. او همچنین در دانشـكده افسری نیز تدریس می نمود.سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : حبیب الله ایزدیان برای تكمیل اطلاعات خود در زمینه علم فیزیـك به خصوص انرژی اتمی ، مسـافرت های متعـددی به كشورهای اروپایی نمودو توانست در این زمینه تحقیقات گسترده ای نمایـد.آرا و گرایشـهای خـاص : حبیب الله ایزدیـان بیشتر اوقـات خود را به مطالعه و تحقیق در امور فیزیك ، خصوصاً « تاثیرات تشعشات اتمی روی بدن و طرق محافظت در مقابل تشعشات » گذراند.

آثار : حفاظت در مقابل تشعشات اتمی فیزیک زیست شناسی و رادیوبیولوژی مکانیک عملی و فیزیک عمومی منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

آفریده، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر حسین آفریده در سال ۱۳۳۳ در شیروان بدنیا آمد. تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته فیزیک در دانشگاه تهران آغاز نمود و در سال ۱۳۵۹ به پایان رسانید. او تحصیلات تکمیلی خود را در دانشگاه برمینگام انگلستان پی گرفت و موفق به اخذ مدرک دکترای رشته فیزیک در سال ۱۳۶۷ از دانشگاه مذکور شد. نامبرده هم اکنون عضو عیئت علمی و استاد تمام دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : فیزیک

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسین آفریده پس از طی دوره های ابتدایی و متوسطه ، تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی رشته فیزیک در دانشگاه تهران آغاز نمود و در سال ۱۳۵۹ به پایان رسانید. او تحصیلات تکمیلی خود را در دانشگاه برمینگام انگلستان پی گرفت و موفق به اخذ مدارک کارشناسی ارشد فیزیک کاربردی در تشعشع و دکترای رشته فیزیک به ترتیب در سالهای ۱۳۶۴ و ۱۳۶۷ از دانشگاه مذکور شد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل و سمتهای اداری و مدیریتی حسین آفریده به قرار زیر است: رئیس تحصیلات تکمیلی دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۶ تا کنون نماینده مجلس شورای اسلامی و عضو کمیته انرژی مجلس از سال ۱۳۷۹ تا کنون رئیس کمیته الکتریسته و انرژی مجلس شورای اسلامی از سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۳ عضو کمیته دکتری در علوم هسته ای دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۴ عضو هیئت داوران ژورنالیهای علمی AEOI از سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۴ (سازمان انرژی اتمی ایران) استاد تمام و استاد راهنمای در رشته فیزیک و علوم هسته ای در دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا کنون معاون پژوهشی در سازمان انرژی اتمی ایران از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۷۹ رئیس مرکز تحقیقاتی هسته ای در کشاورزی و پزشکی از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر در فیزیک هسته ای و سازمان انرژی اتمی ایران از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ استاد دانشگاه صنعت از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ مشاور مرکز تحقیقات اتم از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ مطالعه و توسعه بخش مبادله عکس العامل اتم از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ ایجاد و توسعه روشهای مختلف تحلیلی مانند NRA,RBS,FNAA,PIXE از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ مسئول پروژه شتاب دهنده بر اساس روش تحلیلی از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ رئیس بخش فیزیک هسته ای ،مرکز تحقیقاتی اتم از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۷۳ رئیس بخش فیزیک شتاب دهنده سیکلوترون–مرکز تحقیقاتی هسته ای در کشاورزی و پزشکی از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۰ استادیار در آزمایشگاه علوم کاربردی هسته ای در بخش فیزیک دانشگاه برمینگام انگلستان از سال ۱۳۶۵ تا سال ۱۳۶۷ پژوهشیار در آزمایشگاه ولذی گراف –مرکز تحقیقاتی اتم تهران از سال ۱۳۵۹ تا سال ۱۳۶۲

فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی حسین آفریده به قرار زیر است: – پژوهشیار در آزمایشگاه ولذی گراف –مرکز تحقیقاتی اتم تهران از سال ۱۳۵۹ تا سال ۱۳۶۲ – استادیار در آزمایشگاه علوم کاربردی هسته ای در بخش فیزیک دانشگاه برمینگام انگلستان

از سال ۱۳۶۵ تا سال ۱۳۶۷ – دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر در فیزیک هسته ای و سازمان انرژی اتمی ایران از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۷ – استاد تمام و استاد راهنمای در رشته فیزیک و علوم هسته ای در دانشگاه امیرکبیر از سال ۱۳۸۱ تا کنون عنوان دروس ارائه شده توسط ایشان به قرار زیر است: فیزیک هسته ای ،کشف و اندازه گیری تششع ففیزیک اشعه ایکس ،شتابدهنده ها و کاربرد های آن ، سیستمهای راکتور

چگونگی عرضه آثار : فعالیت های پژوهشی حسین آفریده : ۲۳ مورد مقاله ارئه شده در کنفراسهای علمی در داخل و خارج از کشور ۶۴ مقاله منتشر شده در مجلات و ژورنالهای علمی در داخل و خارج از کشور منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

بربریان، مانوئل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر مانوئل بربریان در سال ۱۳۲۴ در تهران به دنیا آمد .پس از اخذ مدرک کارشناسی زمین شناسی از دانشگاه تهران ،در سال ۱۳۵۶ به دعوت دپارتمان زمین فیزیک (ژئوفیزیک) دانشگاه کمبریج انگلستان برای گذراندن دوره دکترا (Ph. D) به آن کشور رهسپار شد و پس از چهارسال تحقیق و پژوهش و طی دوره دکترا در سال ۱۳۶۰ به ایران بازگشت.وی در کنار کارهای پژوهشی ، هم اکنون به عنوان استاد مدّعو در دانشگاه تهران و مدرسهٔ تربیت مدرس در دوره های لیسانس و فوق لیسانس به تدریس اشتغال دارد . قابل ذکر است کتاب" دگریختی قاره ای در فلات ایران زمین "مانوئل بربریان ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم پایهرشته : فیزیکگرایش : ژئو فیزیکتحصیلات رسمی و حرفه ای : مانوئل بربریان پس از اخذ دیپلم و ورود به دانشگاه در سال ۱۳۴۷ درجه لیسانس رشتهٔ زمین شناسی عمومی دانشگاه تهران را با رتبهٔ اول دریافت کرد. پس از انجام خدمت نظام وظیفه در سال ۱۳۵۰ به استخدام سازمان زمین شناسی کشور درآمد .در سال ۱۳۵۶ به دعوت دپارتمان زمین فیزیک (ژئوفیزیک) دانشگاه کمبریج انگلستان برای گذراندن دوره دکترا (Ph. D) به آن کشور رهسپار شد و پس از چهارسال تحقیق و پژوهش و طی دوره دکترا در سال ۱۳۶۰ به ایران بازگشتمشاغل و سمتهای مورد تصدی : مانوئل بربریان پس از انجام خدمت نظام وظیفه در سال ۱۳۵۰ به استخدام سازمان زمین شناسی کشور درآمد و پس از مدتی بخش جدید پژوهشی زمین ساخت ولرزه زمین ساخت این سازمان را پایه گذاری کرد ودر سال ۱۳۵۶ به ریاست این بخش برگزیده شد .ایشان در سال ۱۳۵۹ به عنوان مشاور علمی سازمان ملل متحد، مسؤول بررسیهای صحرایی و علمی لرزه شناسی و خطر زمین لرزه – گسلش در گسترهٔ طرح کارخانه ها و شهرک مسکونی معدن مس پورخیری سعیندک پاکستان بوده است. وی در سال ۱۳۶۱ به سرپرستی طرح اکتشافات زمین شناسی و معدنی ناحیهٔ ۲ جنوب خاوری ایران (بم، زاهدان، میرجاوه) در سازمان زمین شناسی کشور تعیین شد. فعالیتهای آموزشی : مانوئل بربریان در کنار کارهای پژوهشی ، هم اکنون به عنوان استاد مدّعو در دانشگاه تهران و مدرسهٔ تربیت مدرس در دوره های لیسانس و فوق لیسانس به تدریس اشتغال دارد . در عین حال به عنوان مشاور علمی در طرحهای بزرگ عمرانی کشور شرکت داشته است. از جمله این طرح ها می توان از نیروگاه هسته ای بوشهر(۱۳۵۳)، خط لولهٔ گاز پارس(۱۳۵۷)، بررسی زمین لرزه و خط زمین لرزه – گسلش در تهران و حومه ، قزوین و حومه، همدان،قم و زنجان (۱۳۶۲و۱۳۶۳)،حوضهٔ آبریز شمال بندر عباس (۱۳۶۲)، حوصهٔ آبریز باختر جازموریان (۱۳۶۳)، پالایشگاه گاز سر خون در شمال بندر عباس (۱۳۶۳) یاد کرد.مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : مانوئل بربریان بخش

جدید پژوهشی زمین ساخت ولرزه زمین ساخت سازمان زمین شناسی کشور را پایه گذاری کردجوائز و نشانها : کتاب" دگرریختی قاره ای در فلات ایران زمین "مانوئل بربریان ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : مانوئل بربریان خدمتهای ارزنده ای در زمینه ی پژوهشهای لرزه شناسی زمین لرزه ها، زمین ساخت و زمین شناسی نموده و در طول سیزده سال سابقهٔ پژوهشی خویش تاکنون ۱۷۱ نوشتار علمی به زبانهای انگلیسی و فارسی نگاشته است. از این شماره ۳۵ نوشتار برجسته در کتابها و نشریه های علمی انگلستان، کانادا، آمریکا، شوروی، هلند، فرانسه و ایتالیا به چاپ رسیده است، که خود سهم بسزایی در معرفی فعالیتهای سازمان زمین شناسی کشور به جهانیان داشته است.

آثار : ۱ دگرریختی قاره ای در فلات ایران زمین ویژگی اثر : برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران-آشنایی با کتاب فوق: پژوهش و بررسی لرزه زمین ساخت ایران زمین (بخش چهارم) برای دستیابی به کانسارهای سودمند زمین، بهره برداری درست همراه با برنامه ریزی صحیح اکتشافات کانسارها با کمترین خرج ممکن، بینش و شناخت درست و دقیقی از فرآیندهای زمین شناختی، زمین ساختی و تکامل ژئوتکتونیک هرناحیه مورد نیاز می باشد. هدف از پژوهش انجام شده در این کتاب روشن ساختن چگونگی تشکیل و تاریخچ ?دگرریختی پوست ?ایران از زمانهای اولیه تاکنون است که کمکی مهم در امر برنامه ریزی اکتشافات کانسارهای مفید موجود در مملکت می باشد. این کتاب شامل ۲۶ نوشتار پژوهشی علمی قوی در زمین ?زمین لرزه های ایران، گسل های زمین لرزه ای، بخشهای لرزه خیز کشور، ویژگیهای لرزه زمین ساختی ایران و چگونگی تکوین پوسته ایران و تغییرات آن از ۶۰۰ میلیون سال پیش تاکنون می باشد که در ۷۰۰ صفحه به زبانهای فارسی و انگلیسی به چاپ رسیده است. مطالب کتاب حاصل پژوهشهای صحرایی، آزمایشگاهی، دستگاهی، دفتری و رایانه (کامپیوتری) چندسال ?اخیر نویسنده در دپارتمان زمین فیزیک و علوم زمین دانشگاه کمبریج انگلستان و بخش پژوهشی زمین ساخت و لرزه زمین ساخت سازمان زمین شناسی کشور می باشد، که با استفاده از آخرین داده ها و جدیدترین پژوهشهای زمین شناسی کشورهای پیشرفته علمی صنعتی دنیا تهیه شده است. کتاب پاسخگوی بسیاری از نیازهای علمی و فنی درباره پژوهشهای لرزه شناسی زمین لرزه ها، زمین شناسی و زمین ساخت ایران بوده و علاوه بر ارزش آکادمیک و علمی آن برای دانشمندان علوم زمین ایران و جهان کاربرد فراوانی در زمین شناسی کاربردی، زمین فیزیک و اکتشافات معدنی دارد. از آنجا که تمام کارهای پیشین و جدیدترین پیشرفتها در این زمینه ملاحظه شده است، خوانند ?جستجوگر به آسانی می تواند تمامی نوشتارهای موجود در زمین ?علوم زمین شناختی ایران را که در ایران و سایر کشورهای دنیا منتشر شده است در کتابنگاری این کتاب بدست آورد. همراه این کتاب، اوّلین نقش ?زمین ساخت (تکتونیک) ایران زمین با بهره گیری از انگار ?جدید زمین ساخت پهنه ای (پلیت تکتونیک)، تهیه و در دسترس پژوهشگران علوم زمین قرار گرفته است منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

بیگی شیرازی، اسماعیل، ضیاءالدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۴ ش)، فیزیکدان. در شیراز متولد شد. تحصیلات مقدماتی را در همان شهر فراگرفت در شیراز و بوشهر تدریس کرد. در سال ۱۳۰۶ ش به تهران آمد و از دارالمعلمین در رشته فیزیک لیسانس گرفت. با بورس دولتی به فرانسه رفت و از دانشگاه نانسی

دکتری فیزیک گرفت و به تهران آمد و در دانشگاه تهران و مؤسسات دیگر تدریس فیزیک کرد. و در سال ۱۳۳۰ ش به امریکا رفت و در مؤسسه فنی ماساچوست و دانشگاه کاتولیک واشنگتن به تحقیقات علمی پرداخت و حاصل تحقیقات علمی خود را در انجمن رسمی آکوستیک آمریکا به چاپ رسانید. از آثار وی: «رساله‌ی تحقیقی در خواص ترمونانیتکی فریت دومانیزیم»؛ «رساله در شرح دستگاه رادار»؛ «رساله‌ی تحقیقی در خواص ترمانیتکی اکسیدهای آهن»؛ «رساله راجع به دانشگاههای آمریکا»؛ «اکوستیک (صوت)»، در سه جلد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان و سخن سرایان فارس (۲۷۷ -۲۷۳ /۱)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۸۱ -۱۸۰ /۱)، مؤلفین کتب چاپی (۵۶۳ -۵۶۲ /۳).

پاشایی راد، جلال الدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکترجلال الدین پاشایی راد در سال ۱۳۲۴ در اراک متولد شد.ایشان دارای مدرک دکتری رشته فیزیک نظری از دانشگاه لندن می باشد.ایشان عضو هیئت علمی دانشگاههای شیراز و صنعتی امیرکبیر بوده، در حال حاضر مشاور تحقیقاتی شرکت لامپ پارس شهاب می باشد. کتاب"دینامیک کلاسیک ذرات و سیستمها "ترجمه،جلال الدین پاشایی راد(یکی از مترجمین) ، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم پایه‌رشته : فیزیکگرایش : فیزیک نظریتحصیلات رسمی و حرفه ای : جلال الدین پاشایی راد پس از طی مراحل تحصیلات ابتدایی و متوسطه، در سال ۱۳۵۰ لیسانس فیزیک را از دانشگاه شیراز اخذ کرد. دورهٔ فوق لیسانس را در سال ۱۳۵۵ در امپریال کالج دانشگاه لندن به پایان برد و دکترای خود را نیز در رشتهٔ فیزیک نظری از دانشگاه لندن دریافت داشت.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : جلال الدین پاشایی راد عضو هیئت علمی دانشگاههای شیراز و صنعتی امیرکبیر بوده، در حال حاضر مشاور تحقیقاتی شرکت لامپ پارس شهاب می باشد. از دیگر فعالیتهای وی موارد ذیل را می توان نام برد. عضو سابق انجمن فیزیک انگلستان، عضو انجمن فیزیک ایران، از بنیانگذاران انجمن فیزیک ایران، پاکستان، ترکیه که بعدها به صورت انجمن منطقه ای درآمد، همکاری با مؤسسهٔ ترجمه و نشر کتاب، بنیاد دانشنامهٔ بزرگ فارسی و مرکز نشر دانشگاهی. مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : جلال الدین پاشایی راد از بانیان انجمن فیزیک ایران می باشد.جوائز و نشانها : کتاب"دینامیک کلاسیک ذرات و سیستمها "ترجمه،جلال الدین پاشایی راد(یکی از مترجمین) ، در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : انتشار ۷ مقاله به زبان انگلیسی در مجلات معتبر بین المللی در زمینهٔ فیزیک ذرات بنیادی و ترجمهٔ بیش از ۱۳ عنوان کتاب که اغلب با همکاری دیگران صورت گرفته از آثار دکتر پاشایی راد است.

آثار : دینامیک کلاسیک ذرات و سیستمها ویژگی اثر : ترجمه،این کتاب در دوره پانزدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ،از طرف وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی و برگزیده شده است. آشنایی با کتاب: «دینامیک کلاسیک ذرات و سیستمها»: دینامیک کلاسیک ذرات و سیستمها؛ جری ماریون، استیفن تورنتون؛ ترجم ?جلال الدین پاشایی راد، بهرام معلمی؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۴. در کتاب دینامیک کلاسیک بیان جدید و نسبتاً کاملی از مکانیک کلاسیک ذرات، سیستمهای ذرات، و

اجسام صلب ارائه شده است و به این منظور از نمادگذاری و اصطلاحات جدید بهره گرفته شده، همچنین مفاهیمی که در فیزیک نوین حائز اهمیت هستند مورد توجه خاص قرار گرفته اند. در آخرین ویرایش کتاب تغییرات عمده ای صورت گرفته است؛ ازجمله، حذف برخی از مباحث و جایگزینی مباحث جدید و کتابشناسی انتخابی و عمومی روزآمد. مثالهای جالب در این کتاب، موجب برتری آن از سایر کتب در این زمینه است. مکانیک از دروس پایه و اساسی فیزیک است و کتاب مزبور از این حیث جزو اولویتهای رشت خود قرار می گیرد. مترجمان محترم با ترجم روان این کتاب جامع و کامل، به نیاز دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و مهندسی پاسخ داده اند.

تعلیمی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۵ ش)، ریاضیدان، منجم، فیزیکدان و ادیب. در تهران متولد شد. بعد از سپری کردن دوره‌ی ابتدایی و متوسطه از دانشسرای عالی در رشته ریاضی فارغ‌التحصیل شد. سپس برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و موفق به اخذ لیسانس از دانشگاه بُردو، و درجه‌ی دکترا از دانشگاه ژنو شد. همچنین در رشته‌های فیزیک ستارگان و جوشناسی موفق به اخذ دانشنامه گردید. تعلیمی مدت دو سال در رصدخانه‌ی ژنو به انجام تحقیقات علمی پرداخت و چون به تعلیم و تربیت علاقه‌ی وافر داشت، وارد انستیتوی ژان ژاک روسو شد و پس از پنج سال تحصیل در رشته‌ی تعلیم و تربیت و روانشناسی، دانشنامه، و در قسمت تعلیم و تربیت تجربی دیپلم عالی اختصاصی دریافت کرد. دکتر تعلیمی پس از هفده سال تحصیل، تحقیق و کسب تجربه در فرانسه و سویس، به ایران بازگشت و به خدمت وزارت فرهنگ درآمد و عهده‌دار سمت‌هایی چون مترجمی فنی و ریاست دانشکده‌ی ادبیات تبریز شد. از آثار وی: «مبانی آموزش و پرورش نوین»؛ «مربی و طرز تربیت او»؛ «اصول تعلیم و تربیت تجربی و روانشناسی فنکسیونل».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶۸/۲)، مولفین کتب چاپی (۳۵۳- ۳۵۲/ ۵).

جناب، کمال

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۷ ش)، فیزیکدان و استاد دانشگاه. در اصفهان متولد شد. وی تحصیلات خود را در رشته‌ی فیزیک و شیمی و ریاضی در فرانسه به پایان رسانید و سپس برای تحقیق در رشته‌ی فیزیک اتمی، وارد انستیتو کالیفرنیا شد و رساله‌ی دکترای خود را در این انستیتو گذرانید. جناب پس از مراجعت به ایران، در دانشکده‌ی علوم تهران به تدریس در رشته‌ی فیزیک اتمی پرداخت و مدتی نیز مدیر کل دبیرخانه‌ی دانشگاه و چندی معاونت وزارت فرهنگ را بر عهده داشت. از آثار وی: «عناصر شیمی»؛ «گزارش کنفرانس اتمی ژنو»؛ «مکانیک فیزیک».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶/۳)، مؤلفین کتب چاپی (۸۴- ۸۳/ ۵).

جوان، علی

قرن:۲۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

علی جوان (زاده ۹/۱۰/۱۳۰۵ در تهران از پدر و مادری آذری الاصل) دانشمند و مخترع ایرانی است. وی اولین لیزر گازی دنیا که ترکیبی از دو گاز هلیوم و نئون است و به همین نام نیز معروف است را اختراع کرد. این لیزر از نوع لیزرهای بی خطر به حساب می‌آید و رنگ آن سرخ است. این لیزر در آزمایشگاه‌های دانشگاه‌ها برای بررسی پدیده‌هایی مانند تداخل امواج و آزمایش دو شکاف یانگ کاربرد دارد.

پیشینه:

علی جوان پس از گذراندن تحصیلات در دبیرستان البرز، تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشگاه تهران داد. سپس در سال ۱۹۴۸ به ایالات متحده آمریکا مهاجرت می کند و تحصیلات خود را در مقطع دکترای فیزیک در دانشگاه کلمبیا ادامه می‌دهد. وی در سال ۱۹۶۴ با درجه دانشیاری به عضویت هیات علمی موسسه فناوری ماساچوست (MIT)در آمد. وی در حال حاضر استاد بازنشسته موسسه فناوری ماساچوست در ایالات متحده آمریکا می‌باشد. گرایش وی در فیزیک، اتمی - مولکولی و اپتیک است.

او در MIT یک تحقیق بزرگ را پایه گذاری کرد که باعث ایجاد بزرگترین تحقیق لیزری در دهه های شصت و هفتاد میلادی شد. بسیاری از بنیان های اولیه در استفاده از لیزر در آنجا به وقوع پیوست. این بنیان ها شامل؛ ابداعات زیادی در زمینه اسپکتروسکوپی لیزری بصورت Sub-Doppler ؛ اولین استفاده از لیزر برای آزمایش دقیق نسبیت و ایزوتروپی در فضا؛ ابداع تکنولوژی اندازه گیری فرکانسی دقیق در طیف نوری و اولین ساخت ساعت های اتومیک لیزری می باشند.

پروفسور جوان در زمینه های تازه تحقیق مانند پژوهش اخیرش برای جستجوی اثرات هدایت نورهای هم جهت شونده توسط یک آنتن نوری به سوی اندازه نانو از ماده فعال است.

او در تحقیقات گسترده ای از لیزرهای پرانرژی و رادارهای مولتی استاتیک

لیزری که توسط ساعت های نوری دقیق کنترل می شود، گرفته تا لیزرهای تشخیصی پزشکی شرکت داشته است. پایان نامه های تحقیقاتی بسیاری از دانشجویان فیزیک تحت نظر او بوده است.

برای تحقیقات در زمینه لیزرهای گازی، پروفسور جوان در سال ۱۹۶۴ مدال Stewart Ballentine، در سال ۱۹۶۶ مدال Fany & John Hertz Foundation در سال ۱۹۷۵ مدال Fredrick Ives و در سال ۱۹۹۳ مدال جهانی آلبرت انیشتین را دریافت کرد.

او عضوی از آکادمی ملی علوم و آکادمی هنر و علم آمریکا و عضو افتخاری موسسه Trieste برای ترویج علوم می باشد. در سال ۱۹۶۶ او به عنوان Guggeheim Fellow و در سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۹۵ به عنوان Humbolt Foundation Fellow شناخته شد.

افتخاراتپ:

- در سال ۱۹۶۰ وی موفق به اختراع لیزر گازی شد.
- این فیزیکدان ایرانی در سال ۱۹۷۵ مهم‌ترین نشان انجمن نورشناسی آمریکا یعنی مدال فردریک ایوز را دریافت کرد. در جمله‌ای که در کنار این نشان حک شده‌است از آقای جوان به خاطر «پدید آوردن یک دستگاه نورشناختی (لیزر گازی) با کاربردهای

بی‌سابقه در پژوهش‌های علمی» قدردانی فراوان شده‌است.

•علی جوان در سال ۱۹۹۳ جایزهٔ علمی جهانی آلبرت اینشتین را دریافت نمود.

•او همچنین در سال ۲۰۰۷ رتبه دوازدهمین آدم باهوش را در جهان کسب کرد.

حسابی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۷۳ –۱۲۸۱ ش)، فیزیکدان و استاد دانشگاه. در تهران متولد شد. در سال ۱۲۸۶ ش به بیروت عزیمت کرد و تحصیلات خود را تا سال ۱۲۹۷ ش در مدارس شبانه‌روزی فرانسویها و سپس آمریکاییها گذراند و به دریافت درجه‌ی کارشناسی نایل شد، سپس در رشته‌ی مهندسی راه فارغ‌التحصیل شد. وی برای ادامه‌ی تحصیل به فرانسه رفت، ابتدا در رشته‌ی برق، در مدرسه‌ی عالی الکتریسیته تحصیل کرد، پس از آن از دانشگاه سوربن بـه اخذ درجه‌ی دکتری فیزیک نایل شد. سپس به ایران آمد و به خدمات مهمی پرداخت، از جلمه: تاسیس درالمعلمین عالی، ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی، نصب و راه‌اندازی اولین دستگاه رادیولوژی در ایران، واژه گزینی علمی، نوشتن قانون دانشگاه و تاسیس دانشگاه تهران، تاسیس دانشکده‌ی علوم و ریاست آن، پایه‌گذاری مدارس عشایری، تاسیس اولین رصد خانه‌ی تعقیب ماهواره در شیراز، شرکت در پایه‌گذار مرکز مخابرات اسدآباد همدان، تصدی وزارت فرهنگ در دولت مصدق، تعیین ساعت ایران، پایه‌گذاری موسسه‌ی ژئوفیزیک دانشگاه تهران، تاسیس مرکز اتمی، پایه‌گذاری مرکز تحقیقات و رآکتور اتمی دانشگاه تهران در زمان ریاست دانشکده‌ی علوم. حسابی استاد ممتاز دانشگاه تهران و مرد سال از سوی انستیتوی زیست نگاری بین‌المللی در سال ۱۳۶۹ ش بود. وی علاوه بر تحقیق و انتشار مقاله و کتابهای علمی در دوره‌های اول تا سوم مجلس سنا، نماینده‌ی انتصابی شهر تهران بود. در تهران درگذشت. در تفرش دفن شد. برخی از آثار وی: «دارالفنون آمریکایی بیروت»؛ «نامهای ایرانی»؛ «دیدگانی فیزیکی»؛ کتابی در «الکترودینامیک»؛ «نگره کاهنربایی»؛ کتاب «دیدگان گوانتیک»؛ کتاب «فیزیک حالت جامد»؛ کتاب «وندها و گهواژه‌های فارسی»؛ «فیزیک دوره‌ی اول متوسطه».[۱]

متولد ۱۲۸۲، فرزند معزالسلطان است. تحصیلات ابتدائی و متوسطه را در مدارس فرانسوی و آمریکائی بیروت به اتمام رسانید و از دانشکده‌ی آمریکائی بیروت در رشته‌ی ریاضیات فارغ‌التحصیل گردید. مدتی در پاریس و شیکاگو ادامه‌ی تحصیل داد و درجه‌ی مهندسی راه و ساختمان و دکترای فیزیک دریافت کرد. در آمریکا مدتی دستیار اینشتین ریاضیدان و فیزیکدان معروف بود و رابطه‌ی خود را تا آخر عمر او حفظ کرد. پس از مراجعت به ایران، به استادی دانشگاه جدیدالولاده‌ی تهران برگزیده شد و تدریجاً به معاونت و ریاست دانشکده‌ی علوم رسید. مدتی هم ریاست دانشکده‌ی فنی تهران با او بود. در ۱۳۳۰ در کابینه‌ی دکتر محمد مصدق به وزارت فرهنگ منصوب شد، ولی دوران وزارت او طولانی نبود. مجدداً به دانشگاه بازگشت و به تدریس پرداخت. در انتخابات دوره‌ی اول سنا که در ۱۳۲۸ انجام یافت، سناتور انتصابی تهران شد. او از رجال دانشمند و از فیزیکدانان خوب ایران است. علاوه بر این، در مجامع بین‌المللی نیز شهرت داشته است. او در فارسی‌نویسی سلیقه‌ی خاصی دارد و نظریات خود را در این باره نوشته است. در زمینه‌ی فیزیک تألیفاتی دارد که در دانشگاه تدریس می‌شد. خیابان و چهارراه حسابی در شمیران به نام او نامگذاری شده است. در ۱۳۷۱ درگذشت.

محقق، فیزیکدان.

تولد: ۱۲۸۱، تهران.

درگذشت: ۱۲ شهریور ۱۳۷۱، ژنو.

محمود حسابی، فرزند عباس معزالسلطنه اهل تفرش، در سن چهار سالگی که سفارت ایران در بغداد به پدربزرگ ایشان واگذار شده بود به همراه خانواده به آن شهر رفت. پس از دو سال اقامت در بغداد به همراه خانواده به دمشق رفت و پس از یک سال به شهر بیروت عزیمت نمود. در سن هفت سالگی در مدرسه‌ی فرانسوی در بیروت به طور شبانه‌روزی مشغول تحصیل شد.

محمود حسابی تحصیلات ابتدایی را در همان مدرسه به پایان رسانید. با آغاز دوره‌ی متوسطه که مقارن با شروع جنگ جهانی اول بود مدرسه‌ی فرانسویان در بیروت تعطیل شد و از آن پس در منزل از یک معلم خصوصی درس گرفت و از مادر زبان فارسی آموخت و از جمله قرآن، گلستان و بوستان سعدی و غزلیات حافظ و منشأت قائم مقام فراهانی را مطالعه نمود. وی پس از دو سال برای ادامه‌ی تحصیل به مدرسه‌ی آمریکایی بیروت وارد شد. ابتدا به دلیل عدم آشنایی به زبان انگلیسی وی را در کلاس اول ابتدایی ثبت نام کردند ولی در آخر سال تحصیلی زبان انگلیسی را به خوبی فراگرفت و در امتحانات عمومی مدرسه شرکت و مربیانش پذیرفتند که به کلاس پنجم ارتقا یابد. پس از آن در کالج آمریکایی بیروت ثبت نام کرد. وی موفق شد که پس از اتمام کالج تحصیلات عالی خود را شروع کند. در سال ۱۲۹۹ لیسانس علوم و ادبیات خود را از آنجا دریافت کرد. سپس در دانشکده‌ی مهندسی بیروت به تحصیل مشغول شد و مدرک مهندسی راه و ساختمان خود را از آن مدرسه در سال ۱۳۰۱ دریافت کرد. وی همچنین به تحصیل علوم پزشکی و نجوم و ریاضی در دانشگاه آمریکایی بیروت پرداخت و در رشته‌های زیست‌شناسی و برق به تحصیل مشغول شد. وی سپس در سال ۱۳۰۵ در مدرسه‌ی عالی معدن در پاریس مدرک خود را دریافت و در سال ۱۳۰۶ دکترای فیزیک خود را از دانشگاه سربن پاریس اخذ نمود. از جمله فعالیت‌های وی پیش از آن که به ایران باز گردد، میتوان به این موارد اشاره کرد: تعیین نقشه‌ی راه‌های لبنان، ۱۹۲۱ م.؛ انجام وظیفه به عنوان مهندس راه و ساختمان در اداره‌ی راه سوریه، ۱۳۰۲؛ مهندسی برق در راه‌آهن برقی دولتی فرانسه، ۱۳۰۴. دکتری حسابی در سال ۱۳۰۶ به ایران بازگشت و در ابتدا در وزارت فواید عامه از دی ماه همان سال استخدام گردید. از جمله‌ی فعالیتهای وی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: تأسیس مدرسه‌ی مهندسی وزارت راه و تدریس در آن در سال ۱۳۰۷؛ نقشه‌کشی و نقشه‌برداری راه‌های ساحلی ایران میان بنادر خلیج فارس از بوشهر تا بندر لنگه در سال ۱۳۰۷؛ تأسیس دارالمعلمین عالی (دانشسرای عالی) (۱۳۰۷)؛ ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی (۱۳۱۰)؛ تأسیس اولین بیمارستان خصوصی ایران (گوهرشاد)، ۱۳۱۲؛ تهیه‌ی نقشه راه تهران به شمشک؛ نصب و راه اندازی اولین دستگاه رادیولوژی کشور (۱۳۱۰)؛ شروع واژه‌گزینی علمی (۱۳۱۲)؛ تأسیس و همکاری در قانونگذاری دانشگاه تهران (۱۳۱۳)؛ تأسیس دانشکده‌ی فنی (۱۳۱۳)؛ و به عهده‌گیری ریاست آن تا سال ۱۳۱۵ و تدریس آن را به عهده گرفت و به تدریس فیزیک در آن پرداخت)؛ تأسیس نخستین رصدخانه برای پی‌گیری اطلاعات ارسالی از ماهواره‌ها در شیراز؛ تعیین ساعت ایران؛ تأسیس مؤسسه‌ی ژئوفیزیک دانشگاه تهران؛ تأسیس مرکز اتمی ایران؛ پایه‌گذاری اولین مدارس عشایری، کردستان، ۱۳۳۰؛ اولین رییس هئیت مدیره‌ی خلع ید از شرکت نفت انگلیس در دوران نخست وزیری دکتر محمد مصدق؛ مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران؛ وزیر فرهنگ در دولت دکتر محمد مصدق؛ تدریس در دانشگاه تا سن نود سالگی؛ عضو دائمی شورای اتمی شیکاگو؛ عضو آکادمی علوم نیویورک؛ عضو پیوسته شورای دانشگاه؛ عضو شورای عالی فرهنگ؛ عضو انجمن اصطلاحات علمی؛ رییس انجمن پژوهش فضای ایران (هنگام تشکیل آن)؛ رییس انجمن ژئوفیزیک ایران (هنگام تشکیل آن) پایه‌گذاری انجمن موسیقی ایران، تشکیل فرهنگستان زبان ایران؛ تدوین قانون و تشکیل مؤسسه‌ی استاندار؛ تحقیق و مطالعات علمی در دانشگاه‌های جهان در کنار دانشمندانی نظیر پروفسور انیشتن، شرودینگر، بورن، فرمی و چند فیزیکدان دیگر و تبادل نظر با برتراند راسل و آندره ژید. وی تنها ایرانی شاگرد پروفسور آلبرت انیشتن بود و با زبان‌های فرانسوی، انگلیسی، آلمانی و عربی آشنایی و نسبت به زبان‌های سانسکریت، یونانی، لاتین، پهلوی، اوستا، ترکی و ایتالیایی اشراف داشت، علاوه بر نگارش مقاله‌ها و رساله‌هایی و قرائت برخی از آنها در کنفرانس‌های بین‌المللی، از

جمله تألیفات وی می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: حساسیت سلول‌های فتوالکتریک؛ رساله‌ی راه ما به زبان فرانسوی، ۱۹۳۵ م.؛ نام‌های ایرانی (۱۳۲۹)؛ فیزیک جدید و فلسفه ایران باستان (۱۳۴۳)؛ توانایی زبان فارسی (۱۳۵۰)؛ کتاب فیزیک دوره‌ی اول متوسطه (۱۳۱۸)؛ دیدگانی فیزیک (مبحث تداخل و پراش نور، گردآورنده نیره حمزه و مهدی خاتمی، جلد اول، ۱۳۴۱، نشریه‌ی ۷۲۴ دانشگاه)؛ الکترودینامیک، فیزیک، نگره‌ی کاهنربایی؛ فیزیک حالت جامد؛ دیگانی کوانتیک؛ دارالفنون امریکایی بیروت (بیروت، ۱۲۹۴، م.).

در سال ۱۳۶۶ در کنگره‌ی شصت سال فیزک ایران از خدمات دکتر حسابی به عنوان «پدر فیزیک نوین ایران» قدردانی شد، جوایز دیگر استاد عبارتند از: استاد ممتاز دانشگاه تهران، ۱۳۵۰، دریافت نشان افتخار «کومان دو لژیون دونور»، بالاـترین نشان علمی فرانسه، به مناسبت ارائه‌ی فرضیه بی‌نهایت بودن ذرات، نامزدی دکتر حسابی به عنوان مرد سال از سوی مؤسسه‌ی زیست نگاری بین‌المللی (آمریکا).

پروفسور محمود حسابی در ۱۲ شهریور سال ۱۳۷۱ هنگام معالجه‌ی بیماری قلب در بیمارستان دانشگاه ژنو بدرود حیات گفت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

منابع زندگینامه :[۱] زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۹۰ -۸۸ /۳)، کیهان فرهنگی (س ۴، ش ۷، ص ۱۵ -۴)، مولفین کتب چاپی (۲۴ -۲۳ /۶)، میراث ماندگار (۳ و ۹۸ -۸۳ /۴).

حسین زاده گویا، ناصر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : ناصر حسین زاده گویادارای دکتری رشته ژئوفیزیک و عضو هئیت علمی دانشگاه تهران با درجه دانشیار می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : موسسه ژئوفیزیک

وقایع میانسالی : ناصر حسین زاده گویا پس از اخذ مدرک دکتری در رشته زمین شناسی به عضویت هئیت علمی گروه زمین شناسی دانشکده علوم پایه دانشگاه تهران درامد. وی هم اکنون با سمت دانشیار درآنجا مشغول به انجام خدمت است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : ناصر حسین زاده گویاعضو هیئت علمی و دانشیار موسسه ژئوفیزیک/گروه فیزیک زمین دانشکده علوم پایه دانشگاه تهران است. خدمات علمی و اجرایی ایشان به قرار زیر است •: ۱۳۵۴-۱۳۵۹,سمت Research Assistant,موسسه ژئوفیزیک دانشگاه سنت لوئیز امریکا • ۱۳۵۰ -۱۳۷۹ ,سمت رئیس بخش مغناطیس سنجی,موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران

فعالیتهای آموزشی : تدریس در دوره کارشناسی ،کارشناسی ارشد و دکتری در موسسه ژئوفیزیک/گروه فیزیک زمین دانشکده علوم پایه دانشگاه تهران. عناوین دروس آموزشی ارائه شده ناصر حسین زاده گویا : کارشناسی • الکترومغناطیس کارشناسی ارشد •ژئومغناطیس ۱ • ژئومغناطیس ۲ • ژئومغناطیس۱ • ژئومغناطیس۲ • اکتشاف به روش مغناطیسی • اکتشافات بروس • اکتشافات بروش ایام • اکتشافات مغناطیس سنجی • مغناطیس سنگهادیرینه مغناطیس دکتری • تئوری پتانسیل • روشهای پیشرفته اکتشافی درژئومغناطیس • مغناطیس سنگهادیرینه مغناطیس

چگونگی عرضه آثار : طرحهای تحقیقاتی به پایان رسیده ناصر حسین زاده گویا •: انجام مطالعات ژئوفیزیکی به روش

مگنتوتلوریک در منطقه استان گلستان-۱۳۸۵,استان گلستان • ۱۳۸۶-۱۳۸۶,بررسی پدیده اتصال مجدد مغناطیسی و ارتباط آن با زیر طوفانهای مغناطیسی • ۱۳۸۶-۱۳۸۶,تخمین عمق هم دمای کوری با استفاده از مدلهای میدان مغناطیسی ماهواره ای • ۱۳۸۶-۱۳۸۶,وارونسازی دوبعدی غیر خطی داده?های مغناطیسی با استفاده از روش زیرفضا • ۱۳۸۴-۱۳۸۵,پردازش داده های مغناطیس هوایی • ۱۳۸۳-۱۳۸۳,دیجیتال کردن رصد خانه مغناطیس سنجی تهران مقالات چاپ شده در مجلات داخلی ۲ مقاله مقالات چاپ شده در مجلات خارجی یک مقاله مقالات چاپ شده در همایشها ۷ مقاله

آثار :

۱ آشنایی باژئوفیزیک اکتشافی

ویژگی اثر : ترجمه,۱۹۷۰, Mc Grow Hill

۲ اصول وکاربرددیرینه مغناطیس

ویژگی اثر : ۱۹۷۱, chapmany Hall

۳ اکتشافات به روش مغناطیس سنجی

ویژگی اثر : تالیف,انتشارات دانشگاه تهران ,۱۳۷۹

۴ تئوری تفسیراکتشافات ژئوفیزیکی

ویژگی اثر : ترجمه,۱۹۶۵, Mc Grow Hill

۵ مقالات چاپ شده در مجلات خارجی • Hoseinzade Gooya Naser,"Planning new magnetic observatories in Iran, "

۶ مقالات چاپ شده در مجلات داخلی • حسین زاده گویا ناصر , عطا جوع بیرمی اسدا"...,مطالعه بای های ثبت شده در رصد خانه مغناطیسی موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران (۱۹۸۰-۱۹۷۱,")مجله فیزیک زمین و فضا,جلد ۳۲ شماره۲ ص,۵۶-۴۵ ,۱۳۸۵• حسین زاده گویا ناصر",انتخاب فیلترمناسب دراکتشافات به روش مغناطیس سنجی,"نشریه تحقیقاتی فیزیک زمین و فضا,۱و۲,۰ ,۱۱۱۱

۷ مقالات چاپ شده در همایشها • حسین زاده گویا ناصر",تخمین عمق داده های مغناطیسی با استفاده از تبدیل موجک پیوسته,"دوازدهمین کنفرانس ژئوفیزیک ایران,ایران ,۰۲-۰۴,اسفند,۱۳۸۴ • حسین زاده گویا ناصر",مطالعه bay های ثبت شده در رصد خانه مغناطیسی موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران,"دوازدهمین کنفرانس ژئوفیزیک ایران,ایران ,۰۲-۰۴,اسفند,۱۳۸۴ • حسین زاده گویا ناصر",پردازش داده های مگنتوتلوریک در اکتشافات به روش الکترومغناطیسی,"دهمین کنفرانس ژئوفیزیک ایران دانشگاه تهران,عدم اعلام ,۱۹-,آبان,۱۳۷۸ • حسین زاده گویا ناصر",انتخاب فیلتر مناسب در اکتشافات به روش مغناطیس سنجی,"هشتمین سمینارژئوفیزیک ایران,تهران/ایران ,۰۱-,آبان,۱۳۷۲ • حسین زاده گویا ناصر",کشف حلقه جدید از ذرات بر انرژی (کمربندهای وان آلن) در اطراف کره زمین,"هشتمین سمینارژئوفیزیک ایران,تهران/ایران ,۰۱-,آبان,۱۳۷۲• Hoseinzade Gooya Naser",عدم اعلام,"۲۰۰۰ IAGA workshop,اسلواکی ,۲۱-,• march,۲۶۲۱ Hoseinzade Gooya Naser,"Using upward contination as a useful method eliminate near surfac magnetic anomalie",International union of Geodesy nad Geophysics,colorado/U.S.A ,۲۱-,march,۲۶۱۶

____منابع زندگینامه :

۱http://dbfm.ut.ac.ir:۷۷۷۷/tunapp/tunserv/tun.ProfCV?func=shortcv&ProfId=۱۴۹۲۲&pLang=۱۱۸۳۰۱۲تهرانی زاده ، محسن، شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور، ج۱، تهران، دفتر شورای جذب نخبگان، ۱۳۷۹، ۴۶۲

روزبه، رضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۲ –۱۳۰۰ ش)، استاد، فیزیکدان، ریاضیدان، ادیب، فیلسوف، فقیه و زاهد. در زنجان به دنیا آمد و تحت تعلیمات عالیه پدرش و عمویش که هر دو عالم و زاهد بودند قرار گرفت. در دبستان و دبیرستان هم از نظر درس و هم از جنبه فضایل اخلاقی دانش‌آموزی برجسته بود. با پایان گرفتن تحصیلات دبیرستانی به کار تعلیم و تربیت در دبستان توفیق زنجان پرداخت. استعداد عالی و روزش کار بی‌نظیرش در زمینه‌ی تعلیم و تربیت او را در این امر بسیار موفق ساخت. در ۱۳۳۰ ش وارد دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران شد. در تصحیلات عالیه هم دانشجویی ممتاز و بی‌رقیب بود. پس از فراغت از تحصیل در رشته‌ی فیزیک تحقیقات خود را در این زمینه‌ی پی گیر شد و به عنوان محقق فیزیک شناخته شد. رساله‌ی پایان‌نامه‌ی تحصیلی‌اش در زمینه‌ی «مطالعه در آثار میدان الکتریکی و رادیاسیون و گاز ازن روی موجودات زنده» بود، و در پایان رساله طرح جدیدی برای استفاده از گاز ازن را در پزشکی ارائه داد. با وجود پیشنهادات مکرر برای احراز کرسی تدریس دانشگاه به سمت دانشیاری دکتر هوشیار، و همچنین عضویت در مجامع تحقیقی غرب همراه مزایای کلان مادی، وی پایه‌گذاری دبیرستان علوی و تدریس در آن را ترجیح داد و تمام عمرش را صرف انسان‌سازی کرد و شاگردانی تربیت کرد که به گفته‌ی خودش هر کدام یک مدرسه‌ی علوی بودند. در کنار تحقیقات گسترده در زمنیه فیزیک استاد روزبه در مساله تعلیم و تربیت نیز نظری صائب و متقن داشت. تسلط کامل وی بر معارف اسلامی و تفسیر قرآن و فقه و اصول چشمگیر بود. «رسائل» و «مکاسب» را به خوبی می‌دانست. با ادبیات عرب و زبان فرانسه کاملا آشنا بود. در بعد اخلاق نیز شخصی نمونه و کم‌نظیر بود. پاکی و صفا و زهد بی‌ریای او، حاکی از شاخص بودنش در این زمینه بود. او انسانی بود که همه‌ی مصلحان جهان آرزوی یافتن مثل او را داشتند. استاد روزبه تالیفات و تحقیقات متعددی در زمینه‌ی علوم مثبته و نیز فقه دارد. حتی در آخرین شب حیاتش به تجدید نظر در این تالیفات مشغول بود. او همگی این آثار را در پایان عمر به یکی از شاگردان فاضلش سپرد تا به چاپ برساند. سرانجام به بیماری سرطان از دنیا رفت و در قم در گورستان نو به خاک سپرده شد. از آثار وی: «خداشناسی»، که توسط جامعه مدرسین منتشر شده است؛ «عربی آسان»، که محصول کار اواخر عمر استاد با همکاری استاد شهید سید کاظم موسوی می‌باشد؛ رسائل بسیاری در علوم و فقه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :بیادبود استاد روزبه، کیهان فرهنگی (س ۴، ش ۸، ص ۵۳ –۵۲).

رهنما، غلامحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۶۵ -۱۲۹۹ ق)، استاد ریاضی و فیزیک. در شیراز متولد شد، در دارالفنون تحصیل کرد و مدتها نزد استاد عبدالغفار خان نجم‌الدوله به تکمیل معلومات خود پرداخت. در سال ۱۳۰۵ ش مجمع نجومی آکادمی علوم فرانسه او را به عضویت دائمی پذیرفت. رهنما حدود چهل و پنج سال در مدارس عالی و دانشگاه تهران به تدریس علوم ریاضی و هیات اشتغال داشت. وی در سال ۱۳۱۳ ش موفق به اخذ درجه‌ی دکترا از شورای عالی دانشگاه تهران گردید. رهنما در مشاغل استادی دانشگاه، ریاست دانشکده‌ی فنی، معاونت و وزارت فرهنگ خدمت کرد. وی در تهران وفات یافت و در جوار حضرت عبدالعظیم در باغ جیران دفن شد. از آثار او: «هیئت»؛ «هندسه‌ی مجسمات»؛ «هندسه‌ی فضایی چشم‌نمای هندسی»؛ «فیزیک»؛ «هندسه‌ی مسطحه» و رساله‌ی دکترایی در موضوع: «نسبت محیط به قطر دایره‌ی عدایی».[۱]

از فضلا و دانشمندان و ریاضی‌دانان معروف معاصر است. وی در ۱۲۹۹ ه.ق در شیراز متولد شد. پدرش میرزا علی‌محمد از فقها و دانشمندان عصر خود بود. تحصیلات ابتدائی و مقدماتی را در شیراز فراگرفت و به مدرسه‌ی دارالفنون تهران وارد شد و پس از آنکه دارالفنون را به اتمام رسانید، مدتها نزد مرحوم حاج نجم‌الدوله معلومات خود را در رشته‌ی ریاضی و نجوم تکمیل کرد و به معلمی ریاضیات در دارالمعلمین برگزیده شد و سالیان دراز در آنجا تدریس می‌کرد. بیشتر کتب ریاضیات و فیزیک و شیمی در آن تاریخ تالیف اوست و در مدرسه‌ی عالی حقوق و دارالمعلمین هم درس می‌داد. در ۱۳۰۷ از طرف اعتمادالدوله قره‌گوزلو به معاونت وزارت فرهنگ برگزیده شد و چند سالی سمت معاونت وزیر را داشت. در سال ۱۳۱۳ به هنگام تاسیس دانشگاه به استادی و ریاست دانشکده‌ی فنی انتخاب شد و دانشکده‌ی مزبور را به وجود آورد. پس از استقلال دانشگاه، معاونت آنجا هم ضمیمه کارش شد. در ۱۳۲۴ در سه کابینه متوالیا وزارت فرهنگ بر عهده‌ی او قرار گرفت تا اینکه در اردیبهشت ۱۳۲۵ در ۶۶ سالگی درگذشت و در شهر ری در ایوان مقبره ناصرالدین شاه به خاک سپرده شد. غلامحسین رهنما گذشته از تبحر در علوم ریاضی، به زبان و ادبیات فارس و عربی تسلط داشت و از زبان فرانسه هم بهره‌ی کافی برده بود. تالیفات او در رشته‌ی ریاضی از پنجاه جلد متجاوز است. بیشتر رجال و معاریف عصر مشروطیت از شاگردان او بوده‌اند. رهنما از اعضای پیوسته‌ی فرهنگستان هم بود و از سال ۱۳۱۸ تا حین‌الفوت ریاست هیئت نظار بانک ملی را برعهده داشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] دایرۀالمعارف فارسی (۱۱۴۳/۱)، سرآمدان فرهنگ (۴۰۸ -۴۰۷ /۱)، شرح حال رجال (۱۷۴ -۱۷۳ /۶، ۳/۳)، مؤلفین کتب چاپی (۶۷۴ -۶۷۲ /۴)، یادگار (س ۳، ش ۱۰، ص ۲۲ -۲۱).

طریان، آلینوش

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

آلینوش طریان (متولد ۱۲۹۹-سن:۸۹ سال) فیزیک‌دانی ایرانی است.

دارای دکترای فیزیک از دانشگاه سوربن فرانسه است و نخستین زنی بود که در ایران در رشته فیزیک استاد دانشگاه شد. او نخستین رصدخانه خورشیدی و تلسکوپ خورشیدی را در ایران بنیان نهاد و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد. دکتر طریان را «مادر نجوم ایران» می‌نامند.

زندگی شخصی

دکتر آلینوش طریان یک ارمنی ایرانی است و از پدر و مادری تحصیل کرده متولد شده‌است. او به زبانهای فارسی، ارمنی، فرانسوی تسلط و با ترکی و انگلیسی آشنایی داشته‌است.

در سال ۱۳۸۲ فیلم مستندی به نام «سوی خورشید» از زندگی طریان ساخته شد که از مجموعه برنامه‌های «فرزانگان ایران» شبکه دوم سیما بود.

آلینوش طریان هرگز ازدواج نکرده‌است و ورثه‌ای ندارد. وی هم‌اکنون منزل خود را وقف به ارامنه جلفا و دانشجویانی که محل اسکان مناسبی ندارند کرده‌است و در سن ۸۹ سالگی در آسایشگاه سالمندان توحید زندگی می کند.

زندگی علمی

آلینوش طریان مدرک لیسانس خود را در سال ۱۳۲۶ از دانشگاه تهران دریافت کرد و همانجا به عنوان متصدی عملیات آزمایشگاهی دانشکده علوم استخدام شد. سپس برای بورس تحصیلی درخواست کرد ولی به دلیل زن بودن او، دکتر محمود حسابی که تحصیل را تا همینجا برای وی زیاد می‌دانست با این درخواست موافقت نکرد و آلینوش طریان به خرج خانواده خود به دانشگاه سوربن رفت و سال ۱۳۳۵ (۱۹۵۶ میلادی) از آن دانشگاه مدرک دکترا گرفت.

با وجود پیشنهاد استادی در دانشگاه سوربن، دکتر طریان با هدف خدمت به کشورش به ایران بازگشت و در دانشگاه تهران به عنوان دانشیار ترمودینامیک منصوب شد. در سال ۱۳۳۸ برای شرکت در بورسیه دولتی آلمان غربی در مطالعه رصدخانه خورشیدی انتخاب شد و پس از چهار ماه مطالعه به ایران بازگشت و در سال ۱۳۴۵ نقش عمده‌ای را در بنیان گذاری نخستین رصدخانه فیزیک خورشیدی در ایران ایفا کرد.

خانم دکتر طریان در سال ۱۳۴۳ به مقام استادی در دانشگاه تهران رسید و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد.

آلینوش طریان بعد از ۳۰ سال تدریس، در سال ۱۳۵۸ درخواست بازنشستگی داد.

گفتاورد:

•من دانشجوها را خیلی دوست داشتم و بالطبع دانشجوها هم من را خیلی دوست داشتند و این مسئله باعث شده بود تا کوچکترین ناراحتی‌ای در دوران تدریسم احساس نکنم و با دانشجویانم مثل دوست رفتار می کردم و اصلاً خودم را نمی گرفتم. معلم باید مهربان باشد و مهربانی را باید به دانشجوها و دانش‌آموزانش یاد دهد چرا که این جوانان آینده کشور هستند. اگر اساتید بداخلاق باشند، نمی‌توانند درس اخلاق بدهند• اساتید باید به طور مرتب مطالعه داشته باشند و باید اطلاعات خود را مطابق با مطالب روز کنند و دانشجویان هم باید خوب درس بخوانند.

قطب‌الدین شیرازی، ابوالثناء محمود

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۷۱۰ –۶۳۴ ق)، طبیب، ریاضیدان، منجم، فیزیک‌دان، فیلسوف، عالم اشعری شافعی و مفسر. معروف به قطب شیرازی و ملقب به علامه. در شیراز به دنیا آمد. پدرش ضیاءالدین مسعود پزشك و مدرس طب در بیمارستان مظفری شیراز و در همان حال از بزرگان فرقه سهروردیه بود. قطب‌الدین محمود علم طب را نزد پدر و عموی خود فراگرفت. خرقه‌ی تصوف را در ده سالگی از دست پدر خود پوشید و از نجیب‌الدین علی بن بزغش شیرازی نیز خرقه گرفت. در چهارده سالگی پدرش فوت کرد و او به جای پدر به عنوان

چشم‌پزشک در بیمارستان شروع بـه کـار نمـود. وی قرائـت و شـروح «قـانون» را نزد اسـتادان شـیراز فراگرفت. چنـدی نیز شـاگرد نجم‌الدین کاتبی قزوینی بود. سپس به مراغه رفت و در آنجا علم هیئت و «اشارات» ابن‌سینا را در خدمت خواجه نصیرالدین‌طوسـی آموخت و نزد آن اسـتاد و به یـاری او به حـل مشـکلات «قانون» توفیق یافت. او همچنین سـفرهایی به خراسان، عراق عجم، بغـداد و روم داشـت. در قونیه بـه خـدمت صدرالـدین قونیـوی رسـید و علـم شـریعت و طریقـت را نزد او فراگرفت. قطب‌الـدین شـیرازی از دانشـمندان جامع و بزرگ، و در معقول یگانه زمان خود بود. او در طب و ریاضیات و نجوم و حکمت و موسیقی دست داشت و در نظم و نثر پارسـی و عربی دارای مهارت کامل بود. عـده‌ای از رجال علم و دانش در محضـر او شاگردی کرده‌اند. از جمله شاگردان وی: قطب‌الـدین رازی، کمال‌الدین فارسـی و نظام‌الدین اعرج بودند. قطب‌الدین در اواخر عمر در تبریز سـکنی گزید و در همان جا درگـذشت و در مقبره‌ی چرنـداب تبریز در کنـار قاضـی بیضاوی دفن شـد. از آثارش: «دره التاج لغره الـدیباج/ الـدباج»، معروف به «انمـوذج العلوم»، به فارسـی؛ که به خواهش امیر دبـاج، پادشـاه اسـحاق‌وند گیلاـن، تـألیف کرد؛ «تحفه‌ی شـاهی»، در علم هئیت، به فارسی؛ «نهایه الادراک فی درایه الافلاک»، در علم هئیت، به فارسی؛ «اختیارات مظفری»، در هیئت و نجوم؛ «شرح حکمه الاشراق»؛ «شـرح مفتاح العلوم» سـکاکی، قسـمت سوم؛ شـرح «مختصـر الاصول» حاجبی؛ «فتـح المنان فی تفسـیر القرآن»، در حدود ۴۰ مجلد؛ «مشکلات التفاسیر».[۱]

شیرازی، محمود بن مسـعود بن مصـلح فارسـی کـازرونی اشـعری شافعی مکنی به ابوالثناء، دانشـمند معروف (ف. تبریز ۷۱۰ یا ۷۱۶ ه.ق). وی نزد نصیرالدین طوسـی علم آمـوخت و سـپس به روم (آسـیای صـغیر) رفت و نزد صدرالـدین قونوی تلمـذ کرد و قاضـی سیواس، ملطیه و زارالشام گردید و سـپس در تبریز ساکن شد و در امر رصدخانه با خواجه نصیر همکاری داشت. وی در اغلب علوم عصـر مانند طب و نجوم و حکمت و موسـیقی تبحر و نیز ذوق ادبی و قریحه‌ی شـعری داشت. او راست: شـرح قانون ابن‌سـینا، شـرح حکمهٔالاشـراق، درهٔالتـاج شامـل علـوم حکمی بـه فارسـی، التحفهٔالشاهیـهٔ، ترجمـه‌ی تحریر اقلیـدس، شـرح مفتـاح العلـوم سـکاکی، نهایهٔالادراک فی درایهٔالافلاک.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار عجم (۳۲۸)، الاعلام (۶۶ -۶۵ / ۸)، تاریـخ ادبیات در ایران (۱۲۳۰ -۱۲۲۷ / ۳)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۴۷۶ -۴۶۰)، تاریخ گزیده (۷۰۲ -۷۰۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۵۳ -۵۲)، تاریخ مغول (۵۰۷ -۵۰۶)، تاریخ نظم و نثر (۱۴۸ -۱۴۷)، تذکره‌ی روز روشن (۶۶۲ -۶۶۱)، حبیب السیر (۱۱۷ -۱۱۶ / ۳)، دائره‌المعارف فارسی (۲۰۵۹ / ۲)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۲۱۴ -۲۰۵ / ۴)، الذریعه (۸۸۴ / ۹)، روضات الجنات (۱۲۹ / ۸)، ریحانه (۴۷۲ -۴۷۰ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضی‌دانان (۳۵۴ -۳۵۱)، شخصیت‌های نامی (۳۹۵ -۳۹۴)، شـرح و بررسـی زندگانی و معرفی آثار علامه قطب‌الدین رازی ورامینی (۹۶ -۹۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۱۴ -۲۱۲ / ۸)، العبر (۲۵ / ۴)، فرهنگ سخنوران (۴۷۲)، کشف الظنون (۱۶۹۵،۱۹۸۵، ۱۲۳۵، ۷۳۸، ۳۶۷، ۳۵)، الکنی و الالقاب (۷۳ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ قطب‌الـدین شـیرازی)، مجمل فصـیحی (ذیل/ سال ۷۱۰)، مرآت الفصـاحه (۵۰۴ -۵۰۱)، معجم المؤلفین (۲۰۳ -۲۰۲ / ۱۲)، مؤلفین کتب چاپی (۹۱ -۸۹ / ۶)، هدیه الاحباب (۲۱۹)، هدیه العارفین (۴۰۷ -۴۰۶ / ۲)، هفت اقلیم (۲۰۹ -۲۰۸ / ۱).

کاشانی، غیاث الدین جمشید

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۴۰ / ۸۳۲ ق)، ریاضیدان و منجم. در کاشان به دنیا آمد. پس از فرا گیری دانش‌های زمان و انجام کارهای نجومی در زادگاهش، به دعوت الغبیگ، به سمرقند رفت و در زمره‌ی بزرگترین منجمانی درآمد که در خدمت الغبیگ به رصد و تحقیقات نجومی مشغول بودند. غیاث‌الدین به دستور او به همراه معین‌الدین کاشی مأمور بنا گذاشتن رصدخانه سمرقند شد. وی مخترع کسور اعشاری است و از دیگر کارهای نجومی او تهیه و تدوین «زیج خاقانی»، به فارسی، است که در آن «زیج ایلخانی» خواجه نصیرالدین طوسی را به دقت تحلیل و تصحیح و تکمیل نمود. غیاث‌الدین در سمرقند درگذشت. از آثارش: «مفتاح الحساب»، و مختصر آن «تلخیص المفتاح»، و شرح آن «تنویر المصباح فی شرح تلخیص المفتاح»؛ «سلم السماء»، در استخراج ابعاد زمین و ستارگان، که به نظر آقا بزرگ تهرانی همان «الابعاد و الاجرام» اوست؛ «نزهه الحدائق»، در بیان طرز عمل ابزار «طبق المناطق» موسوم به «جام جمشید» که خود برای شناخت و تقویم ابعاد ستارگان اختراع کرده بود؛ «الالحاقات العشره»، در ذیل «نزهه الحدائق»؛ «المحیطیه»، در نسبت قطر به محیط.[۱]

جمشید (اول) بن مسعود بن محمود بن محمد (طبیب) کاشانی ایرانی (و. حدود ۷۹۰ ه.ق- ف. بیرون شهر سمرقند ۸۳۲ ه.ق/ ۱۴۲۹ م). وی در آغاز عمر چون ذوق و استعدادی خاص برای آموختن دروس ریاضی داشت از تعقیب علم پزشکی که پیشه‌ی خانوادگی او بود چشم پوشید و در پی علوم ریاضی رفت. پیش از غیاث‌الدین، زیج ایلخانی توسط نصیرالدین طوسی تصنیف شده بود ولی چون ناقص بود و احتیاج به تکمیل و جرح و تعدیل داشت، غیاث‌الدین مصمم گردید برای تصحیح زیج ایلخانی هیأت و ریاضی را به کمال بیاموزد. وی از کاشان همراه خواهرزاده‌ی خود معین‌الدین به سمرقند رفت و چنانکه نوشته‌اند الغبیک آن دو را از کاشان به درگاه خود خواسته بود. غیاث‌الدین نتیجه‌ی اعمال رصدی را که در کاشان برای تصحیح و رفع نقایص زیج ایلخانی انجام داده بود، در زیجی مدون ساخت و به مناسبت شهرت میرزا شاهرخ- پدر الغبیک- به «خاقان» مطلق- در مقابل اشتهار تیمور به صاحبقران- آن را زیج خاقانی نام داد و به الغبیک تقدیم کرد. نسخه‌ای از این زیج که در ۸۱۶ ه.ق نوشته شده اکنون در کتابخانه‌ی دیوان هند (لندن) محفوظ است. گروهی قریب به ۷۰ تن از ریاضی‌دانان و ستاره‌شناسان در اردوگاه الغبیک گرد آمده بودند. معمول چنان بود که فضلای تازه‌وارد را به محک امتحان می‌آزمودند. غیاث‌الدین نیز از این آزمایش برکنار نماند و در همه‌ی امتحانات موفق شد و مورد لطف مخصوص الغبیک قرار گرفت، و پس از آن غالباً در محاوره و پرسش و پاسخ میرزا بود، و پس از قاضی‌زاده که به حکم سبقت زمانی و مرتبه‌ی استادی وی نسبت به امیرزاده بر همه کس برتری داشت، غیاث‌الدین بر دیگر دانشمندان مقدم بود. در نتیجه‌ی تشویق امیرزاده وی به اکتشافات عالی نایل آمد. در سال ۸۱۸ ه.ق آلت رصدخانه‌ی تازه‌ای به نام «طبق‌المناطق» اختراع کرد، و درباره‌ی چگونگی عمل بدان و آلتی دیگر که بیشتر به نام «لوح اتصالات» برای برخی اعمال رصدی ساخته شده بود، رساله‌ای جامع و مفید موسوم به «نزهۀالحدائق» نوشت. و پس از آنکه مطالب و فواید آن را در سال ۸۲۹ ه.ق تکمیل کرد، آلت «طبق‌المناطق» را به درخواست دوستان خویش، به نام خود (جمشید) به «جام جم» موسوم ساخت، ولی چنانکه خود پیش‌بینی کرده بود نام جدید بر اسم قدیم چیرگی نیافت و همان نام اول در حافظه‌ها باقی ماند. الغبیک اندیشه‌ی دیرینه‌ای را که راجع به رصد جدید کواکب داشت، در سال ۸۲۳ ه.ق به موقع عمل درآورد (رصدخانه‌ی الغبیکی، در ذیل فرهنگ حاضر). رصد تازه در سال ۸۳۰ ه.ق. آغاز گشت و در ابتدای عمل به گفتار خود غیاث و اقرار الغبیک در دیباجه‌ی زیج جدید سلطانی یا گورکانی سرپرستی و اداره‌ی رصدخانه و دستیاری میرزا در کار استخراج، با غیاث بوده است، و دیگری با او در این افتخار شرکت نداشت. همین موضوع آتش حسد را در دل فضلای بی‌فضیلت برافروخت و عاقبت داغ جوانمرگی غیاث را بر دل یاران او گذاشت. غالباً کارهای او مورد اعتراض و اشکالتراشی همکاران حسد پیشه بود. الغبیک چون فریفته‌ی نجوم و رصد بود به سخن‌چینی و بدگویی حسودان درباره‌ی غیاث التفات نمی‌کرد ولی عاقبت تحت تأثیر بدگویی قرار گرفت و بدین سبب غیاث مورد بی‌لطفی واقع شد، به هر حال چنانکه الغبیک در دیباجه‌ی زیج می‌گوید غیاث‌الدین جمشید که در کار رصد نخستین دستیار او بود، در

همان آغاز شروع به کار درگذشت. آثار او از این قرار است: ۱- زیج خاقانی فی تکمیل الزیج الایلخانی (نسخه‌ی خطی آن در دیوان هند و ایاصوفیه موجود است). ۲- زیج تسهیلات. ۳- سلم‌السماء (الرسالهٔ الکمالیهٔ) در حل اشکالی که برای پیشینیان در ابعاد و اجرام رخ داده بود، و آن در تهران به چاپ سنگی رسیده (۱۳۰۶ ه.ق) ۴- محیطیه (ه.م) ۵- رساله‌ی وتروجیب ۶- مفتاح الحساب (ه.م) ۷- تلخیص المفتاح، که ملخص مفتاح‌الحساب مذکور است. ۸- نزههٔ الحدائق (ه.م) ۹- نوادر سمرقندی و غیره (محیط طباطبائی، آموزش و پرورش. ۱۰، شماره‌ی ۳ ص ۴ ۸ -۱ ص ۲۴ -۱۷؛ لغ. و نیز (The Planetary Equatorium p.۲۳۲ Kennedy ۱۰- رساله در شرح آلات رصد (نسخه‌ی آن در لیدن موجود است).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۳۲ / ۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۴ -۱۰۳ / ۴)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۶۹۵ -۶۹۳)، تاریخ نظم و نثر (۷۷۹، ۲۶۹ -۲۶۸)، دایره‌المعارف فارسی (۱۸۱۷ -۱۸۱۶، ۱۱۹۸ -۱۱۹۷ / ۲)، الذریعه (۱۱۵ / ۲۴، ۳۲۶ / ۲۱، ۱۶۳ / ۲۰، ۱۹۳ / ۱۸، ۲۲۱ - ۲۲۰، ۸۶، ۸۵ / ۱۲، ۶ / ۷، ۴۹، ۲۴ / ۵، ۴۷۲ - ۴۷۱، ۴۲۸، ۱۸۸ / ۴، ۲۸۹، ۲۲، ۲۱ / ۲، ۷۲ / ۱)، ریحانه (۲۵۷ -۲۵۶ / ۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۶ / ۹)، کشف الظنون (۱۹۴۲ -۱۹۴۱، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱ -۱۷۶، ۹۹۸ -۹۹۷، ۸۹۷، ۸۹۵)، لغت‌نامه (ذیل/ غیاث‌الدین)، معجم المؤلفین (۱۵۸ / ۳).

واصف، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم علوم دینی.

درگذشت: ۲ آبان ۱۳۷۵.

محمد بن ابی‌القاسم الجیلانی، معروف به شیخ محمد واصف لاهیجی- در فقه، اصول، فلسفه، منطق کلام، درایه، ریاضی و فیزیک استاد بود لذا اکثر علوم را به نظم کشید. وی بیش از هفتصد اثر از خود به جای گذاشت که بالغ بر دویست اثر از آنها به طبع رسیده از جمله: دیوان اشعار؛ حضرت رقیه (س) (در حالات حضرت)؛ بیت الاحزان عاشقان (در موضوع حسن و عشق و غصه...)؛ راهنمای میراث؛ رسالهٔ الانسان (بهداشت صورت)، ارجوزهٔ القیامهٔ (بحث معاد)، دروس العقائد؛ دلیل البقاء (خواص بقاء از نظر اسلام؛ طب النب (ص)؛ اسرار الشهادهٔ؛ باب الولایهٔ؛ مناجات نامه؛ چهارده معصوم (ص)، ترایخ الائمه (ع)؛ زکاهٔ در اسلام و... کتاب احراق لانه‌های فساد (۱۳۳۱). باقی آنها به صورت خطی مضبوط است. واصف لاهیجی مسایل ریاضی ارث را در کتاب میراث خود حل نمود و مبتکر میراث شجری است. وی کتابی در رضاع دارد و رضاع و حج شجری است را مطابق با مذاهب پنجگانه تدوین نماید. او علم و هنر را درهم آمیخت. علامه واصف لاهیجی در سرودن اشعار علمی به زبان عربی تسلط داشت و برخی از علما او را عرب زبان می‌پنداشتند زیرا در نظم کشیدن مسائل علمی به زبان عربی مهارت فوق‌العاده‌ای داشت؛ کتابهای شواهد العقاید؛ دلیل البکاء الحب؛ شواهد الاولایه و... نموداری از گفتار فوق است. کتاب الفیهٔ علی هامش علم الامام (ع) را در اثبات علم حضوری امام به زبان عربی به رشته تحریر درآورد.

آیت‌الله واصف لاهیجی تدر زمان آیت‌الله بروجردی به اذن آن بزرگوار با همکاری روحانیت محترم منطقه، بیمارستان ولی عصر (ع) را بنا نمود.

حجه‌الاسلام و محقق عالیمقام آقای حاج شیخ محمد بن میرزا ابی‌القاسم آستانی مشهور به واصف در سال ۱۳۲۵ شمسی متولد شده

و بعد از تحصیلات دوره متوسطه در سال ۱۳۳۳ شمسی به عزم فراگرفتن علوم عالیه اسلامی وارد حوزه مقدسه علمیه قم گردیده و پس از دیدن مقدمات و سطوح در مدت چهار سال به درس خارج مرحوم آیت‌الله العظمی بروجردی حاضر شده و مدت ۸ سال از آن نابغه فقاهت استفاده کرده و ضمنا به تدریس بعضی از کتب سطحیه از قبیل رسائل و مکاسب پرداخته و بعد از فوت مرحوم بروجردی از آیات دیگر نیز استفاده نموده و بیشتر اوقات خود را به تالیف کتب علمیه و به مقالات دینیه می گذراند.

مولف گوید. علامه واصف گیلانی از دانشمندان وارسته و فضلاء برجسته عالمی فاضل و نویسنده‌ای کامل و دارای مقام علم و تقوا و ملکات فاضله و اخلاق حسنه است.

و آثاری که تاکنون از ایشان منتشر شده از این قرار است:

۱- پیرامون زندگانی امیرالمومنین علیه‌السلام ۲- راهنمای میراث لمعه ۳- زکوه در اسلام ۴- هامش الحاشیه ۵- حسن و حسین علیهماالسلام ۶- انقلاب مقدس حسین علیه‌السلام ۷- از چه شخصی باید تقلید کنیم ۸- احراق لانه‌های فساد ۹- شراب ننگین منظوم ۱۰- فاطمه زهرا از نظر آیات قرآن ۱۱- فاطمه زهراء از نظر روایات اهل سنت ۱۲- توضیح المراح ۱۳- راهنمای شرح نظام ۱۴- چهارده معصوم منظوم ۱۵- افیونیه در مذمت تریاك کشیدن ۱۶- بشر و آزادی ۱۷- حقایق گفتنی ۱۸- یگانه دختر رسول خدا علیهاسلام ۱۹- رساله در توضیح معنای جعل ۲۰- فضیلت علم و عالم در اسلام ۲۱- الانسان واللحیه با ترجمه‌های متعدد ۲۲- راهنمای علم اعلال ۲۳- راهنمای تصریف ۲۴- در اعلال بی‌نقطه ۲۵- طب النبی ۲۶- یادی از گذشته منظوم ۲۷- تجدد و عوام فریبی ۲۸- المناجات المنظوم ۲۹- تاثیر دعا از نظر ابن‌سینا ۳۰- حاشیه بر رسائل مبحث قطع ۳۱- کفایه المیزان در منطق ۳۲- به مناسبت زمین خواری ۳۳- اسرار دخترکشی عرب در جاهلیت ۳۴- عود کثیری از جزوات و مقالات و مقدمات و الشجریات.

مولف محترم کتب و رسائل بسیار دیگری نوشته و آماده برای طبع دارد که از آنها الفلك المستبد بسیار نفیس و ارزنده است که به نظر این بنده قاصر رسیده است و تاکنون مثل آن را ندیده‌ام.

۲- ترجمه لمعه شهید اول ۳- بضعهٔ النبی صلی الله علیه و آله در سه مجلد ۴- احراق لانه‌های فساد جلد دوم ۵- راز فداکاری سالار شهیدان علیه‌السلام ۶- فی حوله الدم المتوسط ۷- ترجمه علل الشرایع در دو جلد ۸- الفیه در اخلاق و آداب النفس ۹- الفیه در اصول الفقه ۱۰- شرح مبحث البرائه فارسی ۱۱- شرح مبحث استصحاب ۱۲- رساله در تحقیق ماوضع له الکل ۱۳- فی هامش علم الامام ۱۴- دیوان اشعار بیش از ده هزار بیت ۵۱ رساله فی العقود ۱۶- شمع الجمع فی نعت الائمه الاطهار ۱۷- دروس الاعتقاد ۱۸- تعبیر الرویا منسوب به امام صادق علیه‌السلام ۱۹- رساله فی المقادیر ۲۰- پیام قرآن ۲۱- راهنمای علم الکتابه ۲۲- چگونه به جهان دیگر راه توان یافت ۲۳- ثقات الرجال مشجرات ۲۴- منظومه فی الکلام ۲۵- منظومه فی الصرف ۲۶- محرمات النکاح ۲۷- اندیشه‌های نوابغ ۲۸- رساله‌ای در لبس خز ۲۹- تاریخ کشفیات و اختراعات ۲ جلد ۳۰- منظومه در منطق فارسی ۳۱- اصطلاحات العلوم الشرعیه ۳۲- تقریرات اساتیدش در فقه و اصول.

مترجم گرامی ما در امور اجتماعی نیز فعالیتهائی نموده و مساجد و درمانگاه و انجمنهای دینی و کتابخانه و چاپخانه و غیره تاسیس نموده‌اند ادام‌الله توفیقه.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مترجمین قرآن

ارفع، محمدکاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد کاظم ارفع ، فرزند سید ناصر الدین ارفع ، در سال ۱۳۲۳ در تهران به دنیا آمد . دوران تحصیلی دبیرستان را ناتمام رها کرد و به تشویق پدر و شوق خود ، روی به آموزش حوزوی آورد . او در حوزه ی علمیه ای در تهران (خیابان ری ، بازارچه ی نایب السلطنه) به درس و بحث طلبگی اشتغال یافت . پس از چهار سال طلبگی در آن مدرسه ی علوم اسلامی که برجسته ترین استادش حاج آقا مجتهدی بود ، در سال ۱۳۴۲ به حوزه ی علمیه ی قم مهاجرت کرد . استادان بزرگ او در این حوزه عبارت بودند از: آیت الله فاضل لنکرانی ، مرحوم آیت الله سلطانی ، آیت الله نوری همدانی و مرحوم دکتر مفتح .

پس از درگذشت پدر گرانمایه اش ، ناچار شد برای سرپرستی خانواده ، از قم به تهران بازگردد و باز همچنان به آموختن علوم و معارف اسلامی ، این بار نزد استادان : آیت الله حاج میزرا علی آقا فلسفه در مسجد لرزاده و آیت الله میرزا باقر آشتیانی در مدرسه ی مروی پرداخت . در عین حال ، چه قبل و چه بعد از انقلاب اسلامی ، به وعظ و تبلیغ متعهدانه ی انقلابی روی آورد .

مترجم گرامی صاحب بیش از پنجاه کتاب اعم از تالیف و ترجمه است و اغلب و بلکه همه ی آنها در زمینه ی علوم و معارف اسلامی و نشر و ترویج فرهنگ اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) است . ایشان بر وفق سنتی مرضیه به ترجمه ی قرآن کریم و نهج البلاغه و صحیفه ی سجادیه توفیق یافته است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

استاد ولی، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین استاد ولی در سال ۱۳۳۱ ، در تهران متولد گردید. با به پایان بردن تحصیلات مقدماتی ، وارد دوره ی متوسطه دبیرستان شد ، و در سال ۱۳۴۸ هم زمان با تحصیل در دوره ی متوسطه ، شب ها پس از نماز مغرب و عشاء به مسجد مرحوم حاج ملا محمد جعفر معروف به حوزه ی علمیه ی حضرت آقای شیخ احمد مجتهدی تهرانی می رفت و به فراگیری علوم ادبی و دینی می پرداخت ، او تا سطح لمعه را در آنجا فراگرفت. استاد ولی فراگیری علوم دینی را هم چنان پس از این دوره ادامه داد و توانست در این مدت محضر درس اساتید بزرگی را درک نماید. استادولی کار ترجمه و تصحیح را از سال ۱۳۵۴ نزد استاد غفاری آغاز نمود و در این مدت آثار زیادی به چاپ رساند. تصحیح کتاب «الامالی» حسین استاد ولی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : علوم انسانی

رشته : الهیات و معارف اسلامی

والدین و انساب : پدر حسین استاد ولی ، مرحوم عباسعلی ، معروف به آقای شیخ عباس از کسبه ی متدین و اهل تهران بود.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حسین استاد ولی با به پایان بردن تحصیلات مقدماتی ، وارد دوره ی متوسطه دبیرستان شد ، و در سال ۱۳۴۸ هم زمان با تحصیل در دوره ی متوسطه ، شب ها پس از نماز مغرب و عشاء به مسجد مرحوم حاج ملا محمد جعفر معروف به حوزه ی علمیه ی حضرت آقای شیخ احمد مجتهدی تهرانی می رفت و به فراگیری علوم ادبی و دینی می پرداخت ، او تا سطح لمعه را در آنجا فراگرفت. استاد ولی فراگیری علوم دینی را هم چنان پس از این دوره ادامه داد و توانست در این مدت

محضر درس اساتید بزرگی را درک نماید.

استادان و مربیان : حسین استاد ولی از سال ۱۳۴۸ تا سال ۱۳۵۴ در محضر درس شیخ احمد مجتهدی تهرانی حاضر گردید. در سال ۱۳۵۴ در اثر علاقه ی وافر به علم حدیث (با توسل به ذیل عنایت شیخ صدوق) محضر درس میرزا علی اکبر غفاری را درک نمود. و در فاصله ی سال های ۴۸ تا ۵۷ همزمان با تحصیل در مدرسه ی آقا ، در محضر درس حاج سیدهاشم حسینی حاضر گردید. استاد ولی همچنین در سال ۱۳۶۲ به حوزه ی درس آیت الله حاج سیخ محمدتقی شریعتمداری راه یافت و شرح لمعه و بخشی از مکاسب شیخ و چندی نیز خارج المدارک آیت الله حاج سید احمد خوانساری را نزد این استاد فراگرفت.

هم دوره ای ها و همکاران : حسین استاد ولی در سال ۱۳۴۵ با دانشمند گرانمایه آقای میرزا علی اکبر غفاری آشنا شد که ثمرهٔ این آشنایی فراگیری روش تصحیح فنی متون اسلامی از آقای غفاری بود.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : حسین استادولی کار ترجمه و تصحیح را از سال ۱۳۵۴ نزد استاد غفاری آغاز نمود و در این مدت آثار زیادی به چاپ رساند.

جوائز و نشانها : تصحیح کتاب «الامالی» حسین استاد ولی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. --

آثار :

۱ اعراب گذاری کتابهای توحید صدوق، ثواب الاعمال، غیبت نعمانی

۲ الامالی

ویژگی اثر : تصحیح کتاب - برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره دوم کتاب سال-یکی از پایه های معارف اسلامی سخنان و سیره ائم ?اطهار علیهم السلام است، ثقل اصغری که پیامبر اکرم بارها و بارها در حیات خویش به تمسک و پیروی از آن فرمان داده بود. بدین سبب در طول دوران حیات ائم ?اطهار محدثین شیعه با دقت و وسواس بی نظیر خود به گردآوری و ضبط احادیث آن بزرگواران پرداختند و حاصل تلاش آنان مجموعه های روایی بود که به آیندگان به ارث رسید. علمای اسلامی که پس از عصر ائمه و دوران غیبت کبری به سر می بردند در استمرار این سنت حسنه به نقل روایات ائمه علیهم السلام پرداختند. علاوه بر تألیف کتابهای روایی، این بزرگواران با تشکیل مجالس هفتگی و یا ماهانه به نقل حدیث می نشستند و شاگردان ایشان با کتابت این احادیث مجموعه هایی را می پرداختند که در اصطلاح «امالی» نامیده می شود. یکی از علمان بزرگ شیعی که چنین مجالسی را برپا می داشت فخرالشیعه ابوعبدالله محمدبن النعمان العکبری الغدادی، معروف به شیخ مفید (متوفی به سال ۴۱۳ هـق) می باشد. شیخ مفید از دانشمندان بزرگی است که در فنون مختلف اسلامی تبحر فراوانی داشته و در دفاع از حریم اهل بیت علیهم السلام با قدرت بی نظیری به بحث و مناظره می پرداخته است. کتاب «الامالی» دربرگیرند ?۴۲ جلس ?نقل روایت است که اولین آن در ماه مبارک رمضان سال ۴۰۴ هجری و آخرین آن در روز شنبه ۲۷ ماه مبارک رمضان سال ۴۱۱ هجری برگزار شده است و در مجموع حاوی ۳۸۷ حدیث در مسائل مختلف می باشد. در تصحیح کتاب، مصحح محترم با مراجعه به نسخ مختلف و نیز افزودن تعالیق مفید، در مجموع کار ارزنده ای را به انجام رسانده که سبب احیای مجدد این کتاب شده است. فهارس تفصیلی اعلام، بیوتات قبایل و اماکن نیز به این کتاب ارزش افزونتری بخشیده است

۳ الامام علی بن ابی طالب (ع)

۴ الامام مهدی

ویژگی اثر : ترجمه

۵ امالی مفید

۶ بحرالمعارف

۷ ترجمه مستقلی از قرآن کریم

۸ دعاهای مفتاح الفلاح

۹ علم الیقین

۱۰ قصه های طاقدیس

۱۱ قصه های عارفان

منابع زندگینامه : www.ketabesal.ir۲ ۱دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی ، به کوشش: بهاءالدین خرمشاهی ، تهران: انتشارات دوستان و ناهید، ص ۱۹۶

الهی قمشه ای، مهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عالم ربانی و حکیم متاله استاد میرزا مهدی الهی قمشه‌ای فرزند حکیم و عارف بزرگ میرزا ابوالحسن از دانشمندان به نام و حکماء والامقام و اساتید عظام معاصر تهران بوده‌اند تولد ایشان در حدود ۱۳۲۲ در قمشه اصفهان (شهرضا) واقع شده و در بیت علم و تقوا پرورش و دروس ابتدائی و سطوح نهائی را در فقه و اصول از علماء بزرگ و حکماء قمشه و اصفهان فراگرفته و از آنجا مسافرت به مشهد مقدس نموده و از اساتید خراسان چون مرحوم آقا بزرگ حکیم و آیت‌اللّه حاج آقا حسین قمی و میرزا مهدی اصفهانی و مرحوم آیت‌اللّه برسی و دیگران استفاده نموده آنگاه به تهران عزیمت نموده و در دانشکده الهیات و دانشگاه به تدریس فلسفه و حکمت و سایر علوم پرداخته تا در ربیع‌الثانی ۱۳۹۳ قمری بدرود حیات گفته و جنازه‌اش حمل به قم و در جوار حضرت معصومه (ع) مدفون شده است.

استاد الهی دارای تألیفات ارزنده مرحوم استاد الهی قمشه‌ای در فلسفه و حکمت و دیوان بزرگ هزار صفحه‌ای می‌باشد که شرح حال خود را در صفحه ۳۹۵ دیوانش به نظم آورده که نویسنده عین آن را با بعضی از غزلیاتش تقدیم اهل ذوق و معرفت و پژوهش می‌نمایم باشد که روح پرفتوح آن حکیم ربانی و عارف صمدانی این گنهکار را یاد و دوستانش دعا فرمایند.

آثار گرانقدر مرحوم استاد الهی قمشه‌ای.

۱- ترجمه آزاد و خلاصه‌التفسیر قرآن کریم.

۲- ترجمه آزاد مفاتیح‌الجنان مرحوم حاج شیخ عباس قمی طاب ثراه.

۳- ترجمه و شرح صحیفه سجادیه.

۴- حکمت الهی جلد اول (یک دوره حکمت از امور عامه و طبیعیات و الهیات خاص و بیان نبوت و امامت عامه و خاصه و معاد).

۵- حکمت الهی جلد سوم شرح خصوص حکیم فارابی و شرح خطبه توحیده مولا امیرالمؤمنین و اخلاق علمی و عرفانی صد کلمه از کلمات مولا علی علیه‌السلام.

۶- کلیات دیوان الهی (نغمه الهی - نغمه حسینی- نغمه عشاق).

۷- توحید هوشمندان ترجمه و شرح خصوص فارابی.

(۱۳۹۲ -۱۳۲۰ ق)، حکیم، عالم و شاعر، متخلص به الهی. در شهرضا (قمشه) متولد شد. مقدمات علوم فقه و اصول و حکمت را از شیخ‌هادی قمشه‌ای و دیگران آموخت و جهت تکمیل آن به اصفهان رفت و در خدمت آقا شیخ محمدحکیم خراسانی و پس از آن در خراسان در محضر مرحوم آقابزرگ حکیم مشهدی و آقا شیخ اسداللّه یزدی مشغول شد تا در حکمت و فلسفه صاحب‌نظر شد. مدتی نیز در حوزه‌ی درس آیت‌اللّه حاج‌آقا حسین قمی و میرزامهدی اصفهانی حاضر گشت. سپس به تهران آمد و در مدرسه‌ی عالی سپهسالار به تدریس حکمت و فلسفه پرداخت. همچنین به سمت استاد زبان عربی در دانشکده‌ی ادبیات دانشگاه تهران و استاد فلسفه در دانشکده‌ی الهیات (معقول و منقول)، تدریس کرد. وی در تهران وفات یافت و در قم، در جوار حضرت معصومه (ع)، به خاک سپرده شد. از آثار منثور وی: «رساله‌ای در فلسفه‌ی کلی»؛ «شرح رساله‌ی حکیم فارابی»؛ «رساله‌ای در سیر و سلوک»؛ حاشیه‌ای بر «مبدأ و معاد» ملاصدرا؛ «رساله‌ای در مراتب ادراک»؛ «رساله‌ای در مراتب عشق». و از آثار منظوم وی: «نغمه‌ی عشاق»؛ «دیوان» شعر؛ «نغمه‌ی حسینی»، که تاریخ بزرگترین شهید اسلام است؛ «نغمه‌ی الهی». و از دیگر آثار او: «ترجمه‌ی قرآن مجید»؛ «ترجمه صحیفه‌ی سجادیه»؛ «ترجمه مفاتیح الجنان»؛ و «تصحیح و تحشیه‌ی تفسیر ابوالفتوح رازی».[۱]

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد هشتم)

منابع زندگینامه :[۱] تذکره‌ی شعرای معاصر اصفهان (۵۵ -۵۳)، الذریعه (۱۱۳۵، ۹۲ / ۹)، سخنوران نامی معاصر (۳۳۹ -۳۳۴ / ۱)، فرهنگ سخنوران (۸۵)، گلزار معانی (۴۵۸ -۴۵۱)، گنجینه‌ی دانشمندان (۱۱۶ -۱۰۸ / ۸)، مؤلفین کتب چاپی (۳۷۰ -۳۶۸ / ۶).

امامی، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عنوان : دکتر ابوالقاسم امامی

آقای دکتر ابوالقاسم امامی از فضلای کم کار اما گزیده کار و دقیق النظر امروز ایران است و در ادبیت و عربیت و اغلب دانش ها و معارف اسلامی ، هم در حوزه و هم در دانشگاه ، به مدارج والای علمی دست یافته است . او متولد بیست و سوم دی ماه ۱۳۱۳ ش در روستای گز (وابسته به بندر گز ، جزو استان گلستان امروز) است . پدرش اهل علم و از شاگردان مرحوم آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی بود . تا سال ۱۳۲۸ تحصیلات ابتدایی را در گز و بندر گز به پایان رساند . سپس بر وفق علاقه و ارشاد پدر ، به تحصیلات حوزوی (در بهشهر ، گرگان ، و سرانجام و بیش از همه در مشهد) روی آورد ، و استادان فرزانه ای داشت از جمله ادیب نیشابوری ، و میرزا جواد آقا تهرانی . مدتی کوتاه نیز به حوزه ی علمیه ی قم رفت و سپس به تهران آمد . در سال ۱۳۳۹ از کسوت روحانی بیرون آمد و تحصیلات دانشگاهی جدید را در پیش گرفت . یک چند با مجله ی عربی الاخاء همکاری داشت . پس از طی دوره ی لیسانس حقوق سیاسی (۱۳۴۸) در دانشگاه تهران ، دوره ی فوق لیسانس زبان و ادبیات عربی را با احراز رتبه ی اول گذراند (۱۳۵۱) و دوره ی دکتری در رشته ی فرهنگ عربی و علوم قرآنی را با نگارش رساله ای به نام تصحیح و تحقیق در متن تجارب الامم ، نیز تالیف رساله ای در زندگینامه و کارنامه ی ابوعلی مسکویه در دانشکده ی ادبیات و از سال ۱۳۶۰ در دانشکده ی الهیات همان دانشگاه به تدریس پرداخت . از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۹ (که بازنشسته شد) ، از سر ویراستاران و صاحب نظران مسائل کتاب و نشر در انتشارات صدا و سیما (سروش) بود . از سال ۱۳۷۱ به عضویت هیئت علمی دانشکده ی الهیات و ادبیات عرب دانشگاه آزاد اسلامی ، واحد کرج ، در گروه علوم قرآن و حدیث درآمد . همچنین با بعضی نهادهای علمی - انتشاراتی نظیر دفتر نشر میراث مکتوب و انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ، همچنان ، و به موازت کار تدریس و مسئولیت دانشگاهی

همکاری دارد . مقالات علمی بسیاری به عربی و فارسی نوشته است . آثار کتابی چاپ شده یا در دست چاپ ایشان از این قرار است :

۱ ـ ترجمه ی قرآن کریم که به توصیف اجمالی آن می پردازیم (چاپ اول ، نگار ، ۱۳۷۰ ؛ چاپ دوم ، اسوه ، ۱۳۷۸)

۲ ـ تصحیح متن عربی تجارب الامم اثر هفت جلدی ابوعلی مسکویه (مشکویه رازی) که دو جلد آن (سروش ، ۱۳۶۶) منتشر شده و کار بر روی باقی مجلدات ادامه دارد .

۳ ـ ترجمه ی تجارب الامم پیش گفته (جلد اول ، سروش ، ۱۳۶۹)

۴ ـ تصحیح ترتیب السعادات ، اثر مسکویه (آماده ی چاپ)

۵ ـ رسائل پراکنده ی مسکویه (نزدیک به پایان)

۶ ـ رساله فیماهیه العدل (آماده ی چاپ)

۷ ـ تصحیح متن الفوز الاصغر (آماده ی چاپ)

۸ ـ تصحیح کیمیای سعادت (که ترجمه ای است از طهاره الاعراق / تهذیب الاخلاق اثر ابوعلی مسکویه ، به قلم میرزا ابوطالب زنجانی . چاپ تهران ، انتشارات نقطه با همکاری « میراث مکتوب » ، ۱۳۷۵)

۹ ـ تصحیح و ترجمه ی دیوان امام علی (تهران ، اسوه ، ۱۳۷۰ ، ۱۳۷۳) .

بر گرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

انصاری، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران استاد مسعود انصاری خوشابر ، یکی از اسلام شناسان و محققان عالی مقام و سختکوش و پرکار و صاحب نظر و صاحب اثر در اغلب زمینه ها و رشته های علوم اسلامی ، به ویژه علوم قرآنی و فقه (همراه با حقوق) و حدیث و نیز مترجمی تواناست که به شمه ای از آثار ایشان اشاره خواهد شد .

او در سال ۱۳۴۵ در شهرستان تالش / طالش به دنیا آمد . تحصیلات ابتدایی را در زادگاه خود گذراند ، و همزمان به آموزش مقدمات علوم دینی پرداخت . پس از به پایان رساندن تحصیلات دوره ی متوسطه ، برای تکمیل آموخته های دینی به حوزه ی علمیه ی دارالعلوم زاهدان رفت . پس از طی مراحل لازم ، در تهران به تحصیل در دانشکده ی حقوق (در دانشگاه شهید بهشتی) پرداخت ، و با شور و شوقی بیکران تحصیلات حوزوی را پی گرفت و نزد استاد محمد شیخ الاسلامی ، فقه ، کلام ، تفسیر ، علوم قرآنی ، نحو و علوم بلاغی را تا مدارج عالی فرا گرفت و در سال ۱۳۷۰ ش در محضر این استاد عالیقدر و از دست ایشان ـ در ۲۵ سالگی ـ اجازه ی مکتوب « افتاء » به شیوه ی مرسوم در مذهب شافعی ، دریافت داشت و دو سال بعد از دانشکده ی حقوق فارغ التحصیل شد و پس از آن قرآن پژوهی و اسلام شناسی و تالیف و ترجمه و تحقیق را پیشه ی خود ساخت و تاکنون آثار معتنابهی ، هم از نظر ارزشمندی خود اثر ، و هم از نظر کیفیت عالی پژوهش ، پدید آورده که مایه ی اعجاب اهل فن و ارباب نظر است . مهم ترین و طبعاً شریف ترین اثر ایشان ترجمه ی قرآن کریم به شیوه ای شیوا در کمال صحت و دقت است که بخشهای بعدی این مقاله ، تماماً به بحث درباره ی آن و معرفی آن اختصاص دارد . بعضی از آثار دیگر ایشان عبارت است از :

ـ تالیف بیش از چهارصد مقاله برای دو اثر مرجع : دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی و فرهنگ آثار (بخش معرفی کتابهای عربی و فارسی ، به سرپرستی جناب رضا سید حسینی و سه محقق برجسته ی دیگر)

ـ ترجمه ی کتاب واقعه ی کربلا، اثر عباس محمود عقاد

ـ ترجمه ی مجموعه ای از حدوداً چهار هزار حدیث و خطبه و نامه و عهدنامه ، و وصایا و کلمات قصار ، و احادیث موضوعی ، با ذکر اسناد هر حدیث از کتب ششگانه (صحاح سته) اهل سنت و کتب اربعه ی شیعه ، با همکاری بهاء الدین خرمشاهی . نام این مجموعه که تدوین فرهنگ وار و انواع فهارس را در بر دارد ، پیام پیامبر (ص) است .

ـ هدیه ی معراج (احکام نماز در فقه شافعی)

ـ اهمیت نماز جماعت (ترجمه)

ـ پدیده ی افراط در تکفیر (ترجمه از اثر دکتر قرضاوی)

ـ زن در اسلام و نقش زن در فعالیتهای اجتماعی (ترجمه از اثر فیصل مولوی)

ـ ترجمه ی مجموعه ای از آثار جبران خلیل جبران (از جمله اشکی و لبخندی ، تندبادها ، موسیقی ، عروسان مرغزار ، بالهای شکسته ، عیسی فرزند انسان ، تازه و طرفه ها ، و ارواح سرکش)

ـ ترجمه ی کتاب خاتم النبیین اثر سمیح عاطف الزین که ممکن است عنوان فارسی آن « حضرت محمد در مکه / حضرت محمد در مدینه » باشد .

ـ قاموس شگرفیهای قرآن (در دست تدوین)

ـ پژوهشهای تاریخی در قرآن (ترجمه ی اثر بیومی مهران ، زیر چاپ)

ـ دانشنامه ی حقوق خصوصی این اثر مرجع ۳ جلدی ، در مرحله ی حروف نگاری است . و یکی از آثار و کوششهای قرآن پژوهی دیگر ایشان تصحیحی علمی و هر چه دقیق تر ترجمه ی شاه ولی الله دهلوی از مهم ترین و دقیق ترین ترجمه های قرآن مجید به زبان فارسی است ، که متاسفانه چاپ آن در حدود یک دهه به درازا کشیده و هنوز هم منتشر نشده است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

انصاریان، حسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسین فرزند حاج شیخ محمدباقر انصاریان خونساری از گویندگان و نویسندگان معاصر تهرانست. در ۱۸ آبان‌ماه ۱۳۲۳ شمسی در خونسار متولد شده و در تحت تربیت پدری متدین و اهل حال پرورش یافته نشو و نما یافته و هفتمین جد ایشان عارف بزرگ شیخ عرفان بوده که در حمله افاغنه از اصفهان به خونسار آمده و قبرش در سرچشمه خونسار مزار و دارای صحن و سرا و گنبد و بارگاه است و اصلا از طایفه انصار مدینه است.

والده ماجده‌اش علویه از سادات مصطفوی است که به عفت و پرهیزگاری و پاکدامنی موصوفه می‌باشد. و این توفیقات ایشان در راه تبلیغ اسلام و معارف اهل‌بیت و تألیفات عدیده از اثر دعاء مادرشان و بالاخص مرحوم آیت‌اللّٰه العظمی حاج سید محمدتقی خونساری رحمه‌اللّٰه علیه می‌باشد که از خدای متعال خواستند او روحانی و خدمتگذار آستان ولایت و خاندان رسالت و بالاخص سالار شهیدان حضرت ابی‌عبداللّٰه الحسین علیه‌السلام باشند.

ایشان در اوائل عمر با خاندانش مهاجرت به طهران نموده و در خیابان خراسان ساکن و در مدرسه ابتدائی و دبیرستان مرحوم حاج شیخ علی‌اکبر برهان انار اللّٰه برهانه دروس جدید را فراگرفته و به تشویق حکیم الهی میرزا مهدی الهی قمشه‌ای درسال ۱۳۴۱

شمسی به قم آمده و به دروس دیگر پرداخته و از محضر حاج شیخ محمد وحید و مرحوم حاج شیخ محمدجواد خندق‌آبادی و آقای ناطق نوری و حاج شیخ رحمت‌اللّه فشارکی و حاج آقا جمال مرتضوی و آقای جوادی استفاده و مقدمات و سطوح وسطی را خوانده و پس از آن سطوح عالیه را در طهران از حاج میرزا ابوالقاسم فلسفی و حاج میرزا علی آقای فلسفی آموخته و باز به قم آمده و از محضر و دروس آقای فاضل لنکرانی و حاج شیخ مصطفی اعتمادی و آقای خزعلی و حاج شیخ یوسف صانعی فراگرفته و به درس خارج آیت‌اللّه حاج میرزا هاشم آملی و حاج شیخ ابوالفضل خونساری و آقای منتظری و مشکینی و یزدی شرکت و استفاده نموده و دروس اخلاق و عرفان را از محضر و بیانات آیت‌اللّه حاج شیخ علی‌اکبر برهان و میرزا مهدی الهی قمشه‌ای و آخوند ملا علی همدانی و آیت‌اللّه العظمی میلانی در مشهد مقدس آموخته و در تهران و سایر نقاط کشور به ترویج احکام اسلامی و نشر معارف اشتغال داشته و دارند و برای صراحت لهجه و انتقادات از رژیم طاغوتی گذشته کرارا بازداشت و زندانی شده و پس از مدتی آزاد و به خدمات خود تداوم بخشیده است.

دارای تألیفات سودمندیست که به طبع رسیده است.

۱- اسلام و کار و کوشش

۲- اسلام و علم و دانش

۳- از اسلام چه می‌خواهید

۴- معنویت اساسی‌ترین نیاز عصر

۵- حج وادی ایمن

۶- لقمان حکیم چاپ چهارم

۷- مناجات عارفان طبع ششم

۸- عرفان اسلام حدود ۱۴ مجلد

۹- به سوی قرآن و اسلام

۱۰- مقدمه بر دیوان وحدت

۱۱- مقدمه حقوق کیفری

۱۲- مقدمه‌ای بر معاد

۱۳- مقدمه‌ای بر قضاء در اسلام

۱۴- چهره‌های محبوب و منفور در قرآن

۱۵- سیری در اخلاق اسلامی

۱۶- مرز روشنائی

۱۷- شرح دیوان و کلمات باباطاهر

۱۸- فروغی از تربیت اسلامی

۱۹- حسینیه انصاریان (انصار الحسین) در خیابان باغ حاج محمدحسن خیابان ری- که بسیار مجلل و مکمل آماده برای تبلیغ احکام اسلامی و نشر معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام و تدریس و تعلیم و تعلم می‌باشد.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد نهم)

آیتی، عبدالحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عبدالحسین بافقی یزدی (۱۲۸۸ ق ـ ۱۳۷۴۱ ق / ۱۳۳۲ ش) معروف به آیتی و متخلص به « ضیایی » ، « آواره » و « آیتی » ، از شعرا ، محققان ، نویسندگان و قرآن پژوهان معاصر که پس از ورود و درنگ ۱۸ ـ ۲۰ ساله ی او در سلک بهائیت و طی مدارج تبلیغ در آن مسلک و دریافت لقب رئیس المبلغین و القاب دیگر و الواح تشویقی از عباس افندی و شوقی افندی و به سر بردن چند سالی با آنها ، با دیدن کژیها و ناراستیها ، دوباره به اسلام و تشیع بازگشت و شرح حال این دوران سرگشتگی فکری و به تعبیر خود فریب خوردگی را در کتاب کشف الحیل (۳ جلد ، تهران ، ۱۳۷۰ ـ ۱۳۱۰ ش با تجدید چاپهای مکرر) نوشته و این زندگی پرتلاطم از او شخصیت پرآوازه و حقیقت جو ساخته است . او فرزند حاج ملا محمد بن محمد بن حاج بزرگ ، در خانواده ی علم و عرفان به دنیا آمد . پدرش حاج (ملاـ) آخوند تفتی از ائمه ی جماعت و خطبای فرهیخته ی یزد ، و در زادگاه خویش نیز امام جماعت و مرجع حل و فصل امور شرعی مردم بود . زادگاهش قصبه ی تفت از نواحی یزد بود . تحصیلات مقدماتی را در مکتب خانه ی زادگاهش آغاز کرد و اولین معلمش پدرش بود . در سال ۱۳۰۳ ق به یزد رفت و پس از فراگیری صرف و نحو و علم بلاغت و منطق در ۱۳۰۵ ق به قصد ادامه ی تحصیلات ، سفر به عتبات عالیات کرد ، و به فراگیری فقه و اصول پرداخت . یک سال بعد پدرش درگذشت و او به درخواست مادر به زادگاهش بازگشت و نظر به ابراز علاقه ی هم ولایتی ها مسند پدر را که امامت جماعت و وعظ و خطابه بود عهده دار شد . در سی و سه سالگی که امامت جماعت مسجد تفت و تصدی امور شرعیه را عهده دار بود ، بعضی از مبلغان بهایی کتابهای این فرقه را به ترفند ، به تعبیر خودش ، به مطالعه ی او رساندند و چون مطالعه ی این کتابها آشکار شد ، یکی از رقبای روحانی ، او را به بد دینی و انحراف عقیده متهم کرد و آزار و ایذاء و بدنامی و رنجهای روحی همراه آن ، او را به دامان بهائیت سوق داد . خود در این مورد می گوید : « ... دستار از سر برافکندم و ریش خود را از بن برکندم و به جهانگردی پرداختم . چون محرم اسرار شدم و مقام عالی یافته بودم رئیس المبلغین شدم » .

ابتدا مدتی در تهران و رشت و اردستان و کاشان به کارهای فرهنگی و تاسیس مدارس و تبلیغ بهائیت پرداخت و سپس چند بار به عکّا (مقرّ سران بهائیت) مسافرت کرد و از طرف عباس افندی (عبدالبهاء) به « آواره » مشهور گردید و به دستور یا درخواست او و سایر روسای مرکز به تالیف کتاب مآثر البهائیه پرداخت (نام کامل آن الکواکب الدریه فی مآثر البهائیه) که در تاریخ ظهور و تشکیل بهائیت است . خود در مورد این کتاب می گوید : « چون خواستم طبع کنم عباس افندی نسخه ی آن را طلبید و دستوراتی داد . ناچار بسیاری از آن را تغییر دادم و بنده سه دفعه در تحت نفوذ حضرات به تحریفات و جعلیات مبتلا شد و اینک می گویم آن کتاب که بعداً به کواکب الدریه موسوم شده ، در دو جلد ، به کلی از درجه ی اعتبار ساقط است .... » اما چون تغییرات دلخواه سران بهائیت در آن وارد شده طبیعی است چنانکه در مقاله ی دانشنامه ی ایرانیکا (به انگلیسی ، جلد سوم ، ذیل « آیتی » آمده است « این کتاب هنوز اثر عمده ای در موضوع خود به شمار می آید » .

به نوشته ی دایره المعارف تشیع : « ... پس از فوت عباس افندی (۱۳۴۰ ق) ، شوقی افندی جانشین او آواره را به عکا احضار نمود و آواره از طریق بادکوبه و اسلامبول به عکا و از آنجا به دستور شوقی و برای تبلیغ ، مسافرتی به انگلستان و فرانسه نمود . آواره در اواخر عمر عباس افندی و سپس در اوایل شوقی افندی به میزان زیادی از سوء اخلاق و فساد روسا و مبلغین فرقه ی بهائیت اطلاع حاصل نمود و از کرده ی خود پشیمان شد ؛ و در مسافرت به اروپا و در مراجعت هنگام اقامت در مصر ، در احوالات آنها و مخصوصاً در علل و جهات انصراف میرزا ابوالفضل گلپایگانی و میرزا نعیم و میرزا علی اکبر رفسنجانی [با ریاست محترم مجمع

تشخیص مصلحت نظام ، در این عصر ، اشتباه نشود] که از بهائیان اصلی و از مبلغین به نام آنها بودند ، از فرقه ی بهائیت تحقیق و تفحص بسیار نمود و یقین حاصل کرد که آن سه تن با وجود تحمل زحمات و مشقات در طریق بهائیت و انجام تبلیغات فراوان برای این فرقه اخیراً از آن تبری جسته و از عمل خود نادم گشته بودند . آواره نیز هنگام اقامت در مصر زمزمه ی مخالفت آغاز و به جمع آوری اسناد و تصاویر و تهیه ی یادداشتهای لازم علیه بهائیت مبادرت نمود و با ورود به تهران مخالفت خود را آشکار کرد و به تالیف کتاب کشف الحیل اقدام نمود . این کتاب در سه جلد [و گاه چاپ شده در یک مجلد ، چاپ تهران ۱۳۰۷ ـ ۱۳۱۰] و حاوی شرح و تفصیل کافی راجع به حیله ها و نیرنگهای بهائیان تدوین گردیده و ... سند ارزنده و گوهر گرانبهایی است ... » (داریه المعارف تشیع ، ج ۱ ، ص ۲۴۲)

به نوشته ی دایره المعارف بزرگ اسلامی او در سال ۱۳۴۸ ق / ۱۹۲۹ م در تهران اقامت گزید و به خدمت وزارت معارف (آموزش و پرورش) درآمد ، و به عنوان دبیر به تدریس در دوره ی متوسطه پرداخت . با طبع و ذوق سخنوری که داشت ، به پژوهشهای ادبی روی آورد و نشریه ای ادبی / انتقادی به نام نمکدان [که بعضی منابع برآنند که مقالات مختلف اغلب یا تمامی ۶۱ شماره ی آن را خود او با اسامی مستعار گوناگون نوشته است] در سال ۱۳۰۸ ش منتشر کرد که در واقع گاهنامه بود و انتشارنامنظم آن چند سالی دوام آورد . مجموعه ی آثار او مشتمل بر ۱۷ کتاب است که عمده ترین آنها ترجمه ی تفسیر آمیز قرآن کریم است که به کتاب نبی (به ضم نون) یا قرآن فارسی [یا به قول خود آیتی ، به نقل از یکی از فضلا که در مقدمه ی ترجمه اش آورده فارسی قرآن، که دقیق تر و به ادب شرعی نزدیک تر از قرآن فارسی است] مشهور است . از دو کتاب الکوکب الدریه و کشف الحیل نیز نام بردیم . کتابی نیز به نام تکمیل کتاب کشف الحیل و بیان الحق و نیز جزوه ای به نام ضمیمه ی کشف الحیل دارد و آتشکده ی یزدان (تاریخ یزد) ، و تاریخ فلاسفه ، و فرهنگ آیتی و اثر قرآنی دیگری به نام قصیده ی قرآنیه و ترانه ی روحی (که چون تاریخ نشر آن در منابع شرح حال او نیامده نمیتوان راجع به صحت کلی آنکه در کدام مرحله ی حیاتش نوشته / سروده است ، قضاوت کرد) .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

آیتی، عبدالمحمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد عبدالمحمد آیتی درسال ۱۳۰۵ شمسی در شهر بروجرد دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی و دوره متوسطه را در شهر بروجرد به پایان رسانید. پس از تحصیل در حوزه قم (بمدت دو سال) به تهران رفته و تحصیلات خود را در دانشکده معقول و منقول پی گرفت. آیتی سرانجام در سال ۱۳۲۸ با رتبه اول در رشته معقول را به پایان رساند و به دریافت مدرك لیسانس توفیق یافت. استاد پس از فارغ التحصیل شدن به استخدام وزارت فرهنگ در آمد و به تدریس ادبیات در مقطع دبیرستان پرداخت، تا آنکه در سال ۱۳۵۹ بازنشسته شد. او هم اکنون عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی می باشد.ایشان چندین تالیف و ترجمه در کارنامه علمی خود در زمینه های زبان و ادبیات عربی و فلسفه دارد. ترجمه کتاب" تاریخ ادبیات زبان عربی " عبدالمحمد آیتی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد.

گروه : علوم انسانی

رشته : فلسفه

تحصیلات رسمی و حرفه ای : عبدالمحمد آیتی تحصیلات ابتدایی و دوره ی متوسطه را در شهر بروجرد به پایان رسانید. پس از چندی رهسپار قم شد و به تحصیل علوم دینیه پرداخت. تحصیلات او در حوزه علمیه قم مدت دو سال به طول انجامید ، سپس به تهران رفته و تحصیلات خود را در دانشکده معقول و منقول پی گرفت. آیتی سرانجام در سال ۱۳۲۸ با رتبه اول در رشته معقول فارغ التحصیل شد و به دریافت لیسانس توفیق یافت.

فعالیتهای ضمن تحصیل : وضعیت معیشت عبدالمحمد آیتی به گونه ای بود که درکنار تحصیل مجبور بود پشتوانه ای برای تحصیلش فراهم سازد. از این روی ، چندی در قنادی و زمانی در نجاری به کار پرداخت.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : عبدالمحمد آیتی رئیس شورای علمی دانشنامهٔ تحقیقات ادبی فرهنگستان نیز بوده است.

فعالیتهای آموزشی : عبدالمحمد آیتی پس از فارغ التحصیل شدن به استخدام وزارت فرهنگ در آمد و به تدریس ادبیات در مقطع دبیرستان پرداخت. او چندی در بابل و مدتی نیز در خرم آباد انجام وظیفه کرد. استاد عبدالمحمد آیتی در تاریخ ۱۷/۲/۱۳۷۰ به عضویت پیوسته شورای فرهنگستان زبان و ادب فارسی در آمده است. سوابق تدریس: – مدرّس ادبیات داستانی در دانشگاه فارابی (۱۳۵۶)؛ – مدرّس ادبیات داستانی و عربی در دانشگاه دماوند (۱۳۵۷ـ ۱۳۵۸)؛ – بازنشستهٔ آموزش و پرورش (۱۳۵۸).

جوائز و نشانها : ترجمه کتاب" تاریخ ادبیات زبان عربی " عبدالمحمد آیتی ، در دوره دوم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. --

آثار :

۱ آمرزش ابوالعلا معری

ویژگی اثر : (ترجمه)، ۱۳۴۷

۲ الغارات در حوادث سال‌های معدود خلافت علی(ع)،

ویژگی اثر : ۱۳۷۱

۳ بسی رنج بردم، بازنویسی‌شده از فردوسی

ویژگی اثر : ۱۳۷۶

۴ تاریخ ابن خلدون (تر جمه)

ویژگی اثر : ۱۳۶۳-۷۱

۵ تاریخ ادبیات زبان عربی (ترجمه)

ویژگی اثر : تالیف حنا الفاخوری-برگزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره دوم کتاب سال-آشنایی با کتاب این کتاب، ترجمه «تاریخ الادب العربی» تألیف حنّاالفاخوری است. کتاب، سیر تحوّل و دگرگونیهای ادبیات زبان عربی طی بیش از ۱۵۰۰ سال را بررسی می کند. آشنایی با این بررسی، گذشته از فاید ?آن برای فرهنگ عربی، در ارتباط با ادبیات و فرهنگ فارسی نیز مفید است، چرا که رابطه دیرینه ادبیات فارسی با ادبیات عربی و تاثیر ادبیات عرب بر زبان فارسی، ضرورت آشنائی با تاریخ ادبیات عربی و شیوه امروز و آمیخته با نقد و تحلیل را ایجاب می کند. مؤلف در این کتاب پس از ذکر مقدماتی، سراسر تاریخ ادب عربی را به شش دوره تقسیم کرده است: عصر جاهلی، عصر خلفای راشدین و اموی، عصر عبّاسی در شرق، عصر عباسی در غرب، عصر مغول و ترک، و عصر نهضت. آنگاه طی هر یک از این ادوار به بررسی سبکهای جدید نظم و نثر در هر دوره، که خود بازتابی از حوادث و انقلابهای آن دوره بوده، پرداخته است.

۶ تاریخ دولت اسلامی در اندلس، محمّد عبداللّه عنان

ویژگی اثر : (ترجمه)، ۱۳۶۶ـ۱۳۷۱؛

۷ تاریخ فلسفه در جهان اسلامی

۸ تحریر تاریخ وصاف به زبان ساده

۹ تقویم البلدان(ترجمه)

ویژگی اثر : نوشته ابوالفداء

۱۰ داوری حیوانات نزد پادشاه پریان

ویژگی اثر : (ترجمه)، ۱۳۸۳

۱۱ در تمام طول شب،

ویژگی اثر : شرح چهار شعر بلند نیما-۱۳۸۳

۱۲ درباره فلسفه اسلامی

ویژگی اثر : ترجمه

۱۳ درباره فلسفه اسلامی

ویژگی اثر : ترجمه

۱۴ شرح خسرو شیرین نظامی گنجوی

۱۵ شرح منظومه مانلی و پانزده قطعه دیگر

ویژگی اثر : ۱۳۷۵

۱۶ شرح و ترجمه معلّقات سبع

ویژگی اثر : ۱۳۷۱

۱۷ شکوه سعدی در غزل

ویژگی اثر : ۱۳۶۹

۱۸ شکوه قصیده

ویژگی اثر : ۱۳۶۴

۱۹ قرآن مجید

ویژگی اثر : (ترجمه)، ۱۳۶۷

۲۰ قصّه باربد و بیست قصّه دیگر از شاهنامه

ویژگی اثر : ۱۳۸۰

۲۱ کشتی شکسته(ترجمه)

ویژگی اثر : اثر تاگور

۲۲ گزیده شرح مقامات حمیدی

ویژگی اثر : ۱۳۸۳

۲۳ گزیده از نثر پارسی

۲۴ گزیده غزلیات سعدی

۲۵ گزیده و شرح خمس ?نظامی

ویژگی اثر : ۱۳۵۵ـ۱۳۷۳

۲۶ گنجور پنج گنج

ویژگی اثر : ۱۳۷۴

۲۷ معجم الأدبا، یاقوت حموی

ویژگی اثر : (ترجمه)، ۱۳۸۱

۲۸ معلقات سبعه(ترجمه)

۲۹ مقالاتی در مجلّه راهنمای کتاب و آموزش و پرورش

منابع زندگینامه :زندگینامه :عبدالمحمد آیتی "۳۱سخنوران نامی معاصر ایران ، سید محمد باقر برقعی ، جلد۱ ، ص ۱۳۸

بهبودی، محمدباقر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمـدباقر بهبودی درسال ۱۳۰۸ه.ش دیـده به جهـان گشود. از سـال ۱۳۲۷ تحصـیلات مـذهبی رابطور تمام وقت شـروع کرد. ادامه تحصـیل خود را تا سال ۱۳۳۷ کشانـد واز محضـر اساتیـد آن دوره کسب فیض نمود. بعـد از ترک تحصـیل به تهران منتقل شد و به تصـحیح و تحقیق کتب خطی پرداخت. وی اخراج چهل و پنـج جلد بحار و مقابله، تحقیق و پاورقی و تخریج احادیث آن و مقابله با ماخـذ، کاملا به دست ایشان به اتمام رسـید. در اثر همین توفیق الهی بود که بیش از سایر همکارانش به نسـخهٔ مولف دست یافت و ۳۶ جلـد از این چهل و پنـج جلد رابا نسـخهٔ مولف مقابله کرد. در جلد ۱۱۰ که آخرین جلد بحارالانوار است، سـخنی کوتاه دربارهٔ این کتـاب و شیوهٔ مولـف در جمع احـادیث تحریر کرده انـد که توجه علاقمنـدان را به آن جلب کرد. گروه : علوم انسـانی رشـته : الهیات و معارف اسـلامی تحصـیلات رسـمی و حرفه ای : محمـدباقر بهبودی در ادبیات از محضـر اسـتاد ادیب محمدتقی نیشابوری معروف به ادیب دوم، در قسمت سطح مختصری از محضر حجت الاسلام سید احمد یزدی معروف به نهنگ و بیشتر از محضر استاد حجت الاسـلام حاج شـیخ هاشم قزوینی بهره برد. علاوه بر مقداری سـطح در یک رشـته از دروس تفسـیری محضـر حجت الاسـلام دامغانی را هم درک کرد که روزهای تعطیل به آن پرداختنـد. در سال ۱۳۳۳ شمسـی به قم آمد و بعد از آنکه یک درس در محضر آیت الله خمینی حاضـر شد، بدون توقف به نجف رفت. در نجف یک درس در محضر آیت الله خویی و یک درس در محضر آیت الله حکیم انتخاب کرد و تا دوسال به تحصـیل و بیشتر مطالعه و تحقیق شخصی ادامه داد و درسال ۱۳۳۵ ترک تحصیل نمود.استادان و مربیـان : اسـتادان محمـدباقر بهبـودی اسـتاد ادیـب محمـدتقی نیشـابوری، حجـت الاسـلام سـیداحمد یزدی، حجت الاسـلام حـاج سیدهاشم قزوینی، حجت الاسلام دامغانی، آیت الله خمینی، آیت الله خویی، آیت الله حکیم می توان نام برد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : محمدباقر بهبودی از سال ۱۳۳۷که به تهران منتقل شـد ، به تصـحیح و تحقیق کتابهای خطی و چاپی پرداخت. اولین کاری که شـروع کرد تصـحیح تفسـیر المیزان – جلـد هفتم – بود که تا جلـد بیسـتم آخرین جلـد ادامه یافت. درآن هنگام، کارمن چندان مورد توجه و علاقه واعتماد مولف قرار گرفت که رخصت یافت به حک و اصـلاح ادبی آن نیز بپردازد. به موازات تفسـیر المیزان به تصحیح بحار الانوار پرداخت و از جلد هفدهم تا آخرین مجلد – غیر از دو جلد ۷۷ و ۷۸ همه مجلدات به تصحیح اینجانب واشراف و نظارت بر متن کتاب و احیانا حک و اصلاح تعلیقهٔ دیگران پایان گرفت.آثار : اسلوب جدید درشناسایی جدید ویژگی اثر : کتابی در تجوید به نام اسـلوب جدید در شـناسایی تجوید که مقدمهٔ آن در تاریخ علم قرائت و تجوید بسیار جالب تهیه شده است. به سال

۱۳۲۹.۲ تحقیق و تصحیح بحارالانوار ویژگی اثر : این کتاب اثر محمدباقر مجلسی است.۳ تحقیق و تصحیح کتاب کنزالعرفان ویژگی اثر : این کتاب اثر فاضل مقداد است که تحقیق نسخه و تخریج احادیث و تصحیح اوراق مطبعه به عهده محمدباقر بهبودی بوده است.۴ تحقیق و تصحیح کتاب مسالك الافهام فی آیات الاحکام ویژگی اثر : این اثر در دو جلد که قسمت تعلیقات فقهی آن به عهده مرحوم شریف زاده است.۵ تحقیق و تصحیح کتاب مناقب ابن المغازلی ، تحقیق و تصحیح و تعلیقات کتاب الصراط المستقیم ویژگی اثر : این اثر تالیف مرحوم بیاضی در دو جلد است که یك مقدمه از مرحوم حاج آقا بزرگ تهرانی و یك مقدمه از آیت الله سید شهاب امیری مرعشی در اول آن اضافه گردیده است.۷ تحقیق و تصحیح و تعلیقات کتاب مبسوط ویژگی اثر : کتاب مبسوط از جلد سوم تا جلد هشتم با تحقیق نسخه وتصحیح اوراق مطبعی و تعلیقات نسبتا ناچیز و فهرست کامل فروع در حدود ۲۰۰ صفحه.۸ تحقیق و تصحیح وقایع السنین و الاعوام ویژگی اثر : این اثر تالیف خاتون آبادی با تحقیق نسخه و تصحیح اوراق و مقابله با ماخذ می باشد.۹ تعلیقه و تحقیق و تصحیح کتاب زبده البیان ویژگی اثر : این اثر تالیف محقق اردبیلی است.۱۰ صحیح الکافی ، قاطع البرهان فی علم المیزان ویژگی اثر : این اثر اولین اثر چاپی او می باشد که درسال ۱۳۲۸ شمسی به چاپ رسیده است.۱۲ گزیدۀ کافی، مجلدات ناسخ التواریخ ، معرفه الحدیث ، میثم تمار ویژگی اثر : این کتاب در سال ۱۳۳۳ به چاپ رسیده است.

منابع زندگینامه :کیهان فرهنگی، به کوشش سیدکمال حاج سیدجوادی، سیدمصطفی رخ صفت، روانشاد حسن منتظر قائم، سال سوم، شمارۀ ۷، مهرماه ۱۳۶۵

بهرام پور، ابوالفضل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابوالفضل بهرام پور از قرآن پژوهان کوشای معاصر است که از سالهای پیش از انقلاب در تالیف کتب درسی با شادروانان شهید آیت الله محمد حسین بهشتی و شهید باهنر در زمینه ی مسائل قرآنی و دینی همکاری داشته است . کوشش و هدف اعلای ایشان ناظر به آسان سازی فهم قرآن برای عامه ی مردم است . دارای تحصیلات حوزوی و دانشگاهی (فوق لیسانس ادبیات و علوم قرآنی از دانشگاه تهران) است . ایشان یک سلسله تفسیرهای تک سوره ای آموزشی کم حجم دارد . از جمله ی سوره ی محمد ، سوره ی فتح ، سوره ی حجرات ، سوره ی « ق » ، سوره ی ابراهیم ، سوره ی ملک ، سوره ی جمعه ، سوره ی منافقون و سوره ی حجر . این آثار به نحوی تدوین شده که علاوه بر قابلیت مطالعه ی فردی ، جنبه ی درسی و خودآموزی هم دارد . در هر بخش ، اول لغتها ، سپس ترجمه ی آیات و بعد از آن تفسیر و برداشتها ، و در آخر بعضی ریزه کاریهای لفظی و نکات زبانی و ادبی به دست داده شده است .

اثر قرآن پژوهی دیگر او روش روخوانی قرآن است . کتاب دیگر ، روش تدریس ترجمه ی تفسیی قرآن است . اثر دیگر تفسیر سوره ی یس است . دیگر تفسیر نسیم حیات که تفسیر جزء سی ام است .

فهرست آثار چاپ شده یا در دست تدوین ایشان در پایان ترجمه آمده است .

بر گرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

پاینده، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

روزنامه‌نگار، داستانسرا، مترجم.

تولد: ۱۲۹۲، نجف‌آباد.

درگذشت: ۱۸ مرداد ۱۳۶۳.

ابوالقاسم نجف‌آبادی مشهور به ابوالقاسم پاینده، فرزند رضا، در اصفهان از سال ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۹ به تحصیل علوم قدیم (صرف و نحو عربی، فقه اسلامی و فلسفه یونان) پرداخت.

خدمت مطبوعاتی خود را از سال ۱۳۰۸ در روزنامه‌ی «عرفان» (اصفهان) آغاز کرد. از سال ۱۳۱۱ به تهران آمد و روزنامه‌نگاری را ادامه داد مدت‌ها با روزنامه‌های «شفق سرخ» و «ایران» همکاری داشت. مدتی نیز مدیر مجله‌ی «تعلیم و تربیت» بود. در سال ۱۳۲۱ مجله «صبا» را بنیاد نهاد و تا سال ۱۳۳۰ انتشار داد. ضمنا با مجلات دیگر از جمله مجله‌ی «معارف اسلامی» نیز همکاری می‌کرد.

ابوالقاسم پاینده در سال ۱۳۳۶ به سبب ترجمه‌ی قرآن مجید به دریافت جایزه نایل آمده است. از ترجمه‌های دیگر او می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: التنبیه و الاشراف (علی بن حسین مسعودی، ۱۳۴۹)؛ تاریخ طبری یا تاریخ الرسل و الملوک (اثر محمد بن جریر طبری در شانزده جلد، ۱۳۵۲)؛ اسرار نیک‌بختی (اوریزان ماردن، ۱۳۳۳)؛ تاریخ سیاسی اسلام از آغاز ظهور تا انقراض دولت اموی (دکتر حسین ابراهیم حسن، سه جلد، ۱۳۱۸)؛ چرا فرانسه شکست خورد (آندره موروآ، ۱۳۱۹)؛ در آغوش خوشبختی (لرد آوری بوری، ۱۳۱۳)؛ زندگانی محمد (ص) (دکتر محمد حسنین هیکل، دو جلد، ۱۳۱۷)؛ مروج الذهب (از مسعودی، دو جلد، ۱۳۴۴)؛ تاریخ عرب (از فیلیپ حتی، دو جلد، تبریز، ۱۳۴۴)؛ نهج الفصاحه (س) (کلمات قصار حضرت رسول، جلد اول: ۱۳۲۶)؛ سخنان محمد (ص) (کلمات قصار با ترجمه، ۱۳۱۸)؛ عشق و زناشویی (نیکلا حداد، ۱۳۳۵).

در سال ۱۳۲۶ به ریاست اداره‌ی تبلیغات برگزیده شد و در دوره‌ی دوم مجلس مؤسسان نامزد نجف‌آباد بود.

ابوالقاسم پاینده داستان هم می‌نوشت. داستان‌هایش ترکیبی از خاطره و موعظه‌اند و بیشتر به انتقاد از زندگی اداری در سال‌های پیش از ۱۳۲۰ اختصاص دارند. در چند داستان نیز به نشان دادن جنبه‌های مضحک زندگی روستایی و خاطرات دوران کودکی می‌پردازد. از جمله آثار داستان وی می‌توان به این عنوان‌ها اشاره نمود: رمان قاتل (اصفهان، ۱۳۱۳)؛ در سینمای زندگی (مجموعه داستان، ۱۳۳۷)؛ دفاع از ملا نصرالدین (۱۳۴۷)؛ جناب آقای دکتر ریش (۱۳۴۸)؛ مرده کشان جوزان و هفده داستان دیگر (۱۳۵۷)؛ داستان‌های برگزیده (۱۳۵۲)؛ و ظلمات عدالت (۱۳۵۴).از آثار دیگر او می‌توان به دستور نوشتن (اصفهان، ۱۳۰۹) و تمدن اسلام (از مجلدات تاریخ ویل دورانت) اشاره نمود.

در ۱۲۹۰ در نجف‌آباد اصفهان متولد شد. تحصیلات جدید و قدیم را به خوبی ادامه داد و به ادبیات زبان فارسی و عربی تسلط پیدا کرد. زبان فرانسه را هم فراگرفت. به خدمت دولت درآمد، ولی کار اصلی او ترجمه و نویسندگی بود و کارهای ادبی و علمی اولیه‌ی او نشانگر ذوق و تسلط او به زبان فارسی است. چندی در مطبوعات اصفهان به کار ترجمه و نویسندگی اشتغال داشت، بعد به تهران آمد و مدتی به اتفاق علی دشتی و عبدالرحمن فرامرزی در اداره‌ی راهنمای نامه‌نگاری شهربانی اشتغال داشت. بعد از ۱۳۲۰ مستقلاً به انتشار مجله‌ی هفتگی صبا که روزهای چهارشنبه منتشر می‌شد مبادرت نمود. این مجله در نوع خود جالب بود و در آن مسائل اجتماعی برای اولین بار در ایران به طور عریان مطرح می‌شد. حتی از لحاظ چاپ عکس‌های لخت و نیمه‌لخت نیز

بی‌سابقه بود. داستان‌های عشقی که تحریک‌کننده‌ی جوانان است، هر هفته با آب و تاب تمام انتشار می‌یافت. مخصوصاً عکس‌های ستارگان معروف سینما همه هفته روی جلد و داخل صفحات، و اخبار سینمایی جلب توجه می‌کرد. این مجله خیلی زود با استقبال روبرو شد و تیراژ آن سرسام‌آور بالا رفت و مدیر آن از لحاظ اجتماعی موقعیتی پیدا کرد؛ مخصوصاً تبلیغات مجله هم بی‌سابقه و جالب بود. مجله‌ی صبا در عین حال مخالفین سرسختی هم داشت و با تمام قدرت می‌خواستند از انتشار آن جلوگیری کنند، ولی میسر نمی‌شد. مجله‌ی صبا چندین سال انتشار می‌یافت تا تدریجاً تازگی خود را از دست داد و تعطیل شد.

پاینده در بین مردم وجهه‌ی زیادی نداشت و دشمنان سرسختی پیدا کرده بود. نسبت‌هائی به او دادند. هرچه تلاش کرد بدنامی مجله را از خود دور کند، نشد. سرانجام به ترجمه‌ی قرآن پرداخت و ترجمه‌ای از قرآن به دست داد که در زمان خود بهترین ترجمه‌ی فارسی بود. در دوره‌ی بیست و یکم پس از چندین سال تلاش، نماینده‌ی نجف‌آباد شد. در مجلس تک‌روی کرد. گاهی عوام‌فریبی می‌کرد. پس از آن دوره، دیگر به مجلس راه نیافت، از او کتاب‌های زیادی انتشار یافته است که هر یک در حوزه‌ی خود درخور توجه است. ترجمه‌های او روان است. ترجمه‌ی کتاب در آغوش خوشبختی یکی از ترجمه‌های سلیس اوست. حیات محمد (ص) و ترجمه‌ی کلمات حضرت رسول (ص) تحت عنوان نهج‌الفصاحه از دیگر کارهای علمی و ادبی او می‌باشد.

مهمترین کار پاینده، ترجمه‌ی قرآن و ترجمه‌ی تاریخ طبری در ۱۶ مجلد است. پاینده قصه و طنز نیز می‌نوشت. در ۷۳ سالگی در تهران درگذشت. از وی کتابخانه‌ی معظمی باقی ماند که غالب کتب آن به زبان‌های فرانسه و عربی بود. ظاهراً این کتابخانه از طرف وراث به فروش رفت و گویا علی‌رغم میل صاحب آن، در اختیار مؤسسات دانشگاهی و علمی قرار نگرفت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

پوررنجبر، کوکب

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

مدرس قرآن.

تولد: ۱۲۸۲ شیراز.

درگذشت: ۱۲ اسفند ۱۳۷۰.

کوکب پوررنجبر، فرزند محمداسماعیل که پزشکی مشهور بوده است، پس از اتمام تحصیلات خود به شغل معلمی تعلیمات دینی در وزارت فرهنگ سابق روی آورد.

از سن شانزده سالگی به جمع‌آوری مستندات در روش‌های تدریس علوم اسلامی پرداخت. در اثنای آموزش تعلیمات دینی در مدارس بود که ایشان اعراب گذاری و تصحیح نسخ قرآن چاپ کشورهای پاکستان، هندوستان و دیگر کشورهای اسلامی را آغاز کرد.

کوکب پوررنجبر با تغییر روش‌های تدریس قرآن و زیباسازی صفحات این کتاب آسمانی از سویی و ویراستاری و صفحه‌آرایی متن آموزشی و درک بصری راحت لغات از سویی دیگر تلاش نمود تا آموزش قرآن را به نونهالان و نوآموزان علوم دینی ساده و آسانتر سازد.

فعالیت دیگر استاد پوررنجبر بازنویسی مفاتیح‌الجنان بود. ویژگی این نسخه اعراب گذاری کامل کلمات در زیر و بالای حروف بود و روال سنتی حاشیه‌نویسی در متن که دشواری زیادی برای خوانندگان را به همراه دارد، کنار گذاشت و حاشیه در متن صفحات

قرار داده شد و از فنون زیبانگاری و هنر خطاطی نیز استفاده نمود.

استاد پوررنجبر در سن بیست و هفت سالگی نابینا شد ولی با دیدن حضرت فاطمه (س) در خواب شفا یافت، و عمر خود را وقف قرآن و علوم دینی کرد. ره‌آورد چهل و شش سال خدمت در مراکز دولتی و ملی ایشان، تأسیس مرکز آموزش ابتدایی (کوکبیه) در شهر مشهد است.

استاد از سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۶۳ به منظور تدریس قرآن مجید، ساده‌ترین روش ممکن خودآموزی در شش جلد تحت عنوان خودآموز و روش تدریس قرائت مجید را تألیف نمود. این خودآموز توسط انتشارات اسلامیه به چاپ رسیده است. از آثار دیگر او تصحیح خودآموز گفتگوی حسین و حسن است.

استاد کوکب پوررنجبر سرانجام در سن هشتاد و دو سالگی روز دوازدهم اسفند ۱۳۷۰ دار فانی را وداع گفت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

تهرانی، محمدصادق

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمدصادق بن میرزا ابوالقاسم تهرانی از دانشمندان فاضل و اخیار معروف به تقوا و پرهیزکاری حوزه علمیه قم و شهرستان مذهبی قم است مرحوم والد مذکورش از متدینین واقعی و عبادالله الصالحین بوده که تا آخر عمرش جز کسب رضای خدا هدفی نداشت و جدش مرحوم میرزا علی‌اکبر سیاه‌پوشان از رجال معروف زمان ناصرالدین‌شاه بود که همه عمر برای ماتم حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام لباس سیاه را از تن بیرون نکرد شب و روز کارش گریه بود بخصوص در ایام عاشورا که دستمالها از گریه و اشک چشمش تر نموده و برای کفن و قیامت خود ذخیره می‌نمود و نیز مادران وی از زنان پارسا و قانتات عابدات ذاکرات با کیات صالحات روز کار بوده‌اند و هم پدران مادری ایشان از مومنین کاملین و اتقیاء زمان خود و بسیار معتقد و صوام و قوام بوده‌اند.

وی در اواخر ذی‌الحجه ۱۳۳۱ ق در چنین خاندانی متولد و در حجر این پدران متدین و مادران صالحه تربیت و پس از رشد و خواندن مقدمات و ادبیات به مشهد مقدس رفته و بعضی از سطوح را خدمت مرحوم حاج شیخ حبیب‌الله گلپایگانی که از ائمه جماعت مسجد گوهرشاد و معروف به قدس و تقوا بود خوانده و بعد از دو سال به تهران آمده و از مرحوم حاج میرزا عبدالعلی تهرانی که از علماء اتقیاء تهران بود استفاده کرده و بعد به قم مهاجرت نموده و از اساتیدی مانند مرحوم ادیب تهرانی و سید مهدی کشفی و حاج شیخ عباس تهرانی و آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی و مرحوم آیت‌الله شاهرودی سطوح را تکمیل و به درس خارج آیت‌الله حجت و آیت‌الله صدر حاضر شده و بعد به درس مرحوم علامه بزرگ آیت‌الله بروجردی شرکت نموده و ضمنا در مسجد جامع قم به اقامه جماعت و ترویج دین اشتغال دارد و بعد از فوت مرحوم آیت‌الله بروجردی- ره- به آیت‌الله العظمی امام خمینی مدظله پیوسته و از اصحاب خاص آن جناب گردید و به همین جهت گاهی گرفتار و به معذورات شدیدی مبتلا شده است.

آثار ایشان ۱- کتابی است در شرح احوال علماء قم که از زمان مرحوم حایری تا عصر حاضر از دنیا رفته و دارای اثرات نورانی بوده‌اند به نام آثارالنوریه یا (جلوه درخشان).

۲- سفور التهافت یا (رسوائی یاوه‌گویان) که همان تهافت و تناقض‌گوئی جمعی از مبدعین قرون گذشته و عصر حاضر است که همان بطلان ادعاء آنهاست از قول خودشان.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد دوم)

حلبی، علی اصغر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد دکتر علی اصغر حلبی از محققان ، مولفان و مترجمان پرکار و کوشای معاصر است و در میان آثار پرشمار او چندین اثر قرآنی دیده می شود که یاد خواهد شد . علی اصغر حلبی فرزند علی اکبر در سال ۱۳۲۳ در اردبیل متولد شد . تحصیلات ابتدایی و متوسطه را همراه با مقدمات عربیت و فقه و اصول و منطق و فلسفه در مدارس قدیم همان شهر پیش استادان فرا گرفت . او دارای لیسانس فلسفه از دانشگاه تهران است . سپس چند سال برای ادامه ی تحصیلات عالی به دانشگاه ادینبوره [ادینبورگ] در اسکاتلند سفر کرد و در سال ۱۳۵۹ / ۱۹۸۰ از همان دانشگاه درجه ی دکترای فلسفه و فرهنگ اسلامی گرفت . آثار کتابی ایشان اعم از تالیف و ترجمه نزدیک به چهل اثر است . از آن میان این آثار قرآن پژوهانه است : آشنایی با علوم قرآنی ، تاثیر قرآن و حدیث در ادب فارسی ، ترجمه ی تفیر کبیر فخر رازی که ۴ تا ۵ جلد آن تاکنون (زمستان ۱۳۸۳) منتشر شده است و سرانجام ترجمه ی قرآن مجید که معرفی و نقد آن موضوع این مقاله است . در حال حاضر دکتر حلبی به تدریس در دانشگاه های تهران و تحقیق و تالیف آثار ارزشمند اشتغال دارد .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

خرم دل، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

قرآن شناس (مفسر و مترجم قرآن کریم به فارسی) صاحب نظر و سختکوش معاصر ، جناب آقای دکتر مصطفی خرم دل از استادان دانشگاه کردستان در سنندج و متولد در مهاباد در سال ۱۳۱۵ ش ، و از علمای اهل سنت . تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در شهر زادگاهش طی کرده ، و همزمان به آموزش علوم دینی به شیوه ی حوزوی و سنتی نیز پرداخته است . در سال ۱۳۴۶ از دانشگاه تهران ، در رشته ی زبان و ادبیات عرب ، مدرک کارشناسی (لیسانس) گرفته ، و همزمان با دانشجویی به خدمت در آموزش و پرورش هم اشتغال داشته است . در سال ۱۳۵۲ از همان رشته و همان دانشگاه ، مدرک فوق لیسانس (کارشناسی ارشد) گرفته ، و در سال ۱۳۵۸ به دریافت درجه ی دکتری در رشته ی فرهنگ عربی و علوم قرآنی از دانشکده ی الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران نایل آمده است . سپس چندی در دانشسرای عالی سنندج در دانشکده ی تربیت دبیر ، و سرانجام در دانشگاه کردستان به تدریس و پرورش دانشجویان و آموزگاران و دبیران پرداخته و سرانجام در سال ۱۳۶۷ ش بازنشسته شده ، و در حال حاضر ، مدتی است که به تدریس در دانشگاه آزاد اسلامی (واحد مهاباد) اشتغال دارد . دکتر خرم دل در زمینه های گوناگون علوم اسلامی ، به ویژه قرآن ، دارای چند تالیف و ترجمه است . از جمله :

۱ ـ تفسیر نور که چون ترجمه ی قرآن کریم هم به صورت قابل تمایز از مواد تفسیری در دل آن مندرج است ، توانستیم آن را جزو ترجمه های امروزین به شمار آوریم و همانند ترجمه های مستقل و به همان شیوه معرفی و ارزیابی کنیم .

۲ ـ نگارش تفسیر المقتطف (به زبان عربی)

۳ ـ ترجمه ی تفسیر اجتماعی و انقلابی و تحرک انگیز و بیدارگر فی ظلال القرآن ، اثر سید قطب (۱۹۰۶ ـ ۱۹۶۶ م) (از بزرگان اخوان المسلمین مصر که در راه آرمان انقلابی و اسلامی خود ، به دستور ضد بشری جمال عبدالناصر اعدام شد) از عربی ، که ترجمه ی ناقصی از آن به قلم شادروان احمد آرام انجام گرفته و به طبع رسیده است . تا کنون (فروردین ۱۳۸۱) ، دو ، و احتمالاً سه جلد از آن چاپ شده که دو جلد اول شامل ترجمه ی تفسیر سوره های فاتحه ، بقره ، آل عمران ، و نساء است . (دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی ، مقاله ی « خرم دل ، دکتر مصطفی » ، نوشته ی قرآن شناس کوشا و مترجم قرآن کریم به فارسی (نشر فرزان ، ۱۳۷۷ ، معرفی شده در همین کتاب) و نیز (مقاله ی تفسیر نور در همین دانشنامه) . برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

خرمشاهی، بهاءالدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

بهاءالدین خرمشاهی، متولد ۱۳۲۴، قزوین

– انصراف از رشته پزشکی دانشگاه ملی (شهید بهشتی) ۱۳۴۲

– اخذ مدرک لیسانس ادبیات از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران ۱۳۴۷

– دکترای کتابداری از دانشگاه تهران

– نویسنده بیش از ۵۰ کتاب و هزار مقاله

– سردبیر نشریه فرهنگ از ۱۳۶۶ الی ۱۳۷۰

– تألیف بیش از ۱۲ جلد کتاب درباره حافظ و حافظ شناسی

– ترجمه قرآن کریم با ۴ هزار یادداشت در ذیل صفحات و واژه نامه ای با ۱۲ هزار لغت

– تألیف فرهنگ شش جلدی انگلیسی – فارسی «واژه پژوهی»

– برخی از تألیفات او عبارتند از: هنری میلر (ترجمه)، شیطان در بهشت (ترجمه)، علم در تاریخ (ترجمه)، هابیل و چند داستان دیگر (ترجمه)، عرفان و فلسفه (ترجمه)، علم و دین (ترجمه)، تاریخ فلسفه (ترجمه)، کتیبه ای بر باد، پوزیتیویسم منطقی، ذهن و زبان حافظ، فرهنگ موضوعی قرآن مجید، حافظ نامه، چهارده روایت، سیربی سلوک، دایرة المعارف تشیع.

تعبیری را درباره بهاءالدین خرمشاهی بپذیریم که می گوید: «خرمشاهی در میان نسلی که در سالهای دهه بیست متولد شدند، در سالهای دهه چهل به دانشگاه رفتند و در دهه پنجاه به کار تألیف و تحقیق و ترجمه پرداختند، بی شک بی نظیرترین و برجسته ترین چهره شناخته شده است. کارنامه پر بار و پربرگ او شگفت انگیز است. بیش از ۵۰ کتاب و هزار مقاله زاییده پویش و پژوهش بی وقفه و عاشقانه اوست. آن هم در زمانه ای که کار تحقیق و تألیف با ناکامی و نابسامانی بسیار همراه است. استادان دانشگاه جز به تدریس نمی پردازند و کمتر فرصت تحقیق و پژوهش دارند. محققان و نویسندگان ما هم آنچنان درگیر گرفتاریهای پیچیده مادی و گذران معاشند که امکان پژوهش ندارند. در این زمانه عسرت اگر هم نویسنده ای به پرکاری و کثرت آثار شهره شده، کارش را نازل و قدرش را ناچیز می دانند و شعار «کوچک زیباست» را سر می دهند...» بسیارند نویسندگانی که دقت و سرعت را در هم آمیخته اند و هم کمیت و هم کیفیت کارشان درخشان است. خرمشاهی در زمره همین نویسندگان است. آثارش گسترده سرشار از

تنوع است، نکته یاب و باریک بین است، کوشا و کوشنده و جستجوگر است. لطف بیان دارد و زبانش جذاب و شیرین و دلنشین است. پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی است، شاعر و مترجم و مصحح و منتقد و ویراستار و دایرهٔ المعارف نویس است. و هر چند یکبار خود را «مؤلف و مترجمی پراکنده کار» نامیده، اما متفنن نیست. بی شک در دو حوزه تخصصی قرآن پژوهی و حافظ پژوهی کم نظیر است. بهاءالدین خرمشاهی متولد فروردین ۱۳۲۴ قزوین است و در آستانه ۶۰ سالگی می گوید: «من به چند روایت و اختلاف در روز دوازدهم فروردین ۱۳۲۴ دیده به جهان گشودم. سالهای ابتدایی عمر و تحصیلم را در دبستان رزبان و دو دبیرستان دیگر سپری کردم. رشته طبیعی خواندم. ولی همه عشقم به ادبیات فارسی و علوم قرآنی و علوم اسلامی معطوف بوده و هست.» پدرش اولین معلم علم و ادب و شیوه زندگانی اوست. و اگر عربیتی آموخته باشد از فضل پدر بوده است. از نویسندگان و قرآن پژوهان معاصر و از ویراستاران دایرهٔ المعارف حاضر. تفسیر مورد بحث در یک مجلد به قطع بزرگ رحلی و شیوه ادبی دایرهٔ المعارفی شامل تمام قرآن کریم است مؤلف پس از درج هر یک صفحه از مصحف شریف، در ستون مقابل ترجمه فارسی آن را آورده سپس کلمات مشکله و متشابه و غریب هر آیه و مفاهیم کلیدی و مسائل و عبارات دشوار را ذیل آن توضیح می دهد. این ترجمه همراه با تفسیر از سوی مؤسسات انتشاراتی نیلوفر و جامی به طبع رسیده و نزدیک به انتشار است. در پایان این تفسیر واژه نامه قرآنی - فارسی و چند مقاله در زمینه تاریخ قرآن و عدم تحریف آن و مسائل دیگر قرآن پژوهی درج گردیده است. مؤلف از جمله محققین شیعه است که چهار اثر در زمینه قرآن پژوهی و تفسیر نگاشته است که سه دیگر آن عبارتند از: ۱) فرهنگ موضوعی قرآن مجید در یک مجلد به زبان عربی و فارسی با همکاری استاد محقق توانا آقای کامران فانی این اثر شامل تدوین کلمات قرآن بر اساس موضوعی است. شیوه ساده مؤلفان در تنظیم کلمات و لغات قرآن، به ترتیب حرف اول کلمه بر اساس ابجدی یا دقیقتر بگوئیم ابتثی است - و نه بر رسم فرهنگهای کهن عربی که از روی ماده اصلی کلمات تنظیم یافته است. لذا مبتدیان و علماء و محققین یک سان بدون زحمت، خواسته خویش را در اندک زمان به دست می آورند. این اثر نزدیک به هشت هزار مدخل از موضوعات قرآنی را با ذکر نام سوره و شماره آیه در برابر آنها دربردارد. طبع اول این اثر در ۱۳۶۴ ش از سوی نشر فرهنگ معاصر (تهران), و طبع دوم آن در ۱۳۶۹ ش از سوی انتشارات الهدی صورت گرفته است. ۲) قرآن پژوهی : در یک مجلد به زبان فارسی، شامل هفتاد بحث و تحقیق قرآنی است که توس ط نشر مشرق در تهران در ۱۳۷۲ ش طبع گردیده است. ۳) تفسیر و تفاسیر جدید در یک مجلد به زبان فارسی (تهران، کیهان، ۱۳۶۴ ش) این اثر توس ط عصام حسن به عربی ترجمه گردیده و در بیروت توسط انتشارات دارالروضهٔ طبع و نشر گردیده است (۱۹۹۱/۱۴۱۱ ق). درباره پدرش می گوید: «اولین معلم قرآنی و عربی من پدرم بود. گاهی در ایام تحصیل در دانشگاه بین من و پدرم نامه های عربی رد و بدل می شد که ایشان از این کار بسیار به وجد می آمدند. هر چند که عربی هر دوی ما عجمی بود.» خرمشاهی در سال ۱۳۴۲ ایام دبیرستان را به پایان می رساند و با شرکت در اولین دوره کنکور رد می شود. چرا؟ می گوید: «من می بایست امتحان ادبی می دادم در حالی که دانش آموز رشته طبیعی بودم. اما با خواندن کتابهای ادبی در سال بعد موفق شدم در دانشگاه تهران و دانشگاه شیراز، در رشته ادبیات فارسی قبول شوم. در ضمن در حد فاصل ردی اول و قبولی دوم یک سال فاصله زمانی وجود داشت که من در همان خلال به دانشگاه ملی (آن روزگار) که در همان سال تأسیس شده بود رفتم (۱۳۴۲). وجه تسمیه ملی برای این دانشگاه بیشتر به علت پرداخت شهریه اش بود. لاجرم پدرم از یکی از نزدیکان وام گرفت تا من بتوانم وارد دانشکده پزشکی شوم و شهریه سنگین ۵ هزار تومانی اش را پرداخت نمایم. اما این رشته دانشگاهی برای من چندان دوامی نداشت چرا که من دلی درگیر ادبیات و سری در سودای عربیت داشتم و لاجرم از رشته پزشکی انصراف داده و سال بعد با قبولی در کنکور وارد دانشکده ادبیات دانشگاه تهران شدم.» او در دانشگاه تهران، نزد اساتیدی چون دکتر پرویز ناتل خانلری، دکتر ذبیح الله صفا، دکتر فره وشی، استاد پورداوود، استاد عبدالحمید بدیع الزمانی کردستانی، دکتر سید صادق گوهرین، دکتر مهدی محقق، دکتر سید جعفر شهیدی و... تلمذ می کند. با این همه خودش دکتر عبدالحمید بدیع

الزمانی را دومین معلم قرآنی خود می دانـد و می گویـد: «هر هفته در محضـر و کلاس او سؤالاتی که در حین قرائت قرآن برایم موضوعیت می یافت مطرح می کردم.» بهاءالدین خرمشاهی در سال ۱۳۴۷ از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران فارغ التحصیل می شود و پس از گرفتن لیسانس ادبیات، رشته کتابداری را انتخاب می کند و پس از آن به انجمن حکمت و فلسفه می رود. از مهمترین علایق زندگی بهاءالدین خرمشاهی قرآن است و قرآن پژوهی. درباره اش می گوید «اصلاً بدین صورت نیست که هر کسی تحصیلکرده باشد بتواند قرآن را بفهمد و گاهی حتی از عهده روخوانی قرآن نیز برنمی آیند تا چه رسد به فهم عبارات و تفسیر قرآن، که در حقیقت این روند روخوانی و فهم عبارات و تفسیر مستلزم یک عمر جهد و ممارست و عشق و علاقه است که عمری پنجاه ساله می طلبد تا شخص از عهده آن برآید. بنده شاید به تقریب حدود چهل سال از عمرم را صرف این کار کرده ام و فعالیتهای مستمری در حوزه قرآن پژوهی و حافظ پژوهی نمودم و با یک نگاه اجمالی در می یابم که حتی همین مدت طولانی نیز هنوز چندان کافی نیست و عمر بیشتری می طلبد تا به فهم دقایق و رموزات قرآن و حافظ، توأمان، پی ببریم. و با آن که ده کتاب قرآنی و پانصد مقاله قرآن پژوهانه نوشته ام هنوز فکر می کنم که از آن آب و گل اولیه بیرون نیامده ام. از خداوند بزرگ مسألت دارم تا ما قرآن را مهجور نگیریم. چرا که مهجور گرفتن قرآن چنین نیست که ما قرآن را نخوانیم یا که کم بخوانیم، بلکه مهجوریت قرآن زمانی آغاز می شود که به مفاد قرآن توجه نکنیم و در آن تدبر ننماییم.»

برخی از تألیفات او عبارتند از: هنری میلر (ترجمه)، شیطان در بهشت (ترجمه)، علم در تاریخ (ترجمه)، هابیل و چند داستان دیگر (ترجمه)، عرفان و فلسفه (ترجمه)، علم و دین (ترجمه)، تاریخ فلسفه (ترجمه)، کتیبه ای بر باد، پوزیتیویسم منطقی، ذهن و زبان حافظ، فرهنگ موضوعی قرآن مجید، حافظ نامه، چهارده روایت، سیربی سلوک، دایرة المعارف تشیع.

خواجوی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سال تولد:–، مرتبه علمی: دانشیار، رشته: رادیولوژی، دانشکده: پزشکی، دانشگاه: علوم پزشکی اصفهان.

خلاصه شرح حال تخصصی

سوابق تحصیلی:

انترن بیمارستان‌های دانشگاه تهران، انترن بیمارستان برگن‌پاین آمریکا، رزیدنت رادیولوژی دانشگاه پیتسبورگ آمریکا، فلوی سی تی و سونوگرافی دانشگاه بالتیمور آمریکا، گذراندن دوران سی‌تی‌اسکن، سونوگرافی و ام. آر. آی در ژاپن.

مرتبه علمی:

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از سال ۱۳۵۷، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

زمینه‌های علمی و تحقیقاتی:

رادیولوژی سونوگرافی و سی‌تی‌اسکن، بررسی کیست هیداتیک به وسیله سی‌تی‌اسکن، سونوگرافی، ضایعات تراشه در مجروحین جنگ شیمیایی و استاد راهنمای ۶ پایان‌نامه دکترای عمومی و تخصصی.

تألیفات

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) به زبان فارسی: ۲

تعداد تألیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) به زبان خارجی:–

زمینه علمی تألیفات:

رادیولوژی عمومی، سونوگرافی و سی‌تی‌اسکن.

مقالات

تعداد مقالات به زبان فارسی: ۲، تعداد مقالات به زبان خارجی:-

زمینه علمی مقالات:

وفور سنگ‌های صفراوی در ایران، نحوه بررسی کبد به وسیله سونوگرافی.

برگرفته از کتاب :شرح حال تخصصی استادان و دانشیاران کشور (جلد دوم)

دهلوی، شاه ولی الله

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابوالفیاض قطب الدین احمد بن عبدالرحیم معروف به « شاه ولی الله دهلوی » و « محدث دهلوی » (۱۱۱۴ ـ ۱۱۷۶ ق / ۱۷۵۳ ـ ۱۷۶۲ م) دانشمند مسلمان (قرآن شناس ، حدیث پژوه ، فقه پژوه و متکلم) و اسلام شناس و احیاگر / اصلاحگری عرفانی مشرب بزرگ اندیشه دینی / اخلاقی و اجتماعی / سیاسی در قرن دوازدهم هجری / هجدهم میلادی در شبه قاره ی هند ، (متولد و متوفی و مدفون در دهلی) .

وی دارای آثار عدیده ، در حدود یکصد اثر به دو زبان فارسی و عربی است که از آن میان در حدود سی و پنج اثر چاپ و به انگلیسی و زبانهای دیگر ترجمه شده است . اولین معلم او پدرش شاه [کلمه ی شاه ، لقب طریقتی / عرفانی است] عبدالرحیم عمری (م ۱۱۳۱ / ۱۷۱۹ م) ، موسس و مدیر مدرسه ی علمیه ی رحیمیه در دهلی بود . معروف است که در هفت سالگی قرآن کریم را حفظ کرد . در پانزده سالگی به توصیه ی پدر به طریقت صوفیانه ی نقشبندیه وارد شد . سپس استاد و مدیر مدرسه ی پدر گردید .

در سال ۱۱۴۳ به حج رفت و این فریضه ی دینی واجب را به جای آورد ؛ و چهارده ماه در حرمین شریفین ، به ویژه مدینه رحل اقامت افکند و نزد علمای بزرگ آنجا به تجدید و توسعه ی آموخته های خود ، به ویژه در زمینه ی حدیث پرداخت .

در سال ۱۱۴۵ ق / ۱۷۳۲ م به هند بازگشت و از آن پس عمر خود را یکسره وقف تعلیم و تالیف و ارشاد یاران طریقت خود کرد . یک دهه ی بعد ، اثر گران سنگ علمی ـ اجتماعی خود حجت الله البالغه را به عربی نوشت (چاپ قاهره ، ۲ جلد ، ۱۹۵۲ ـ ۱۹۵۳) . در این کتاب صلای احیاگری و بازگشت به خلوص اولیه ی فرهنگ و علوم اسلامی ، با تاکید بر قرآن و حدیث ، و نیز چاره اندیشی های اجتماعی برای حل معضلات مسلمانان در داده است . نگرش و اندیشه ی صوفیانه ی او ته رنگی در آثارش دارد و هدفش به بار آوردن تهذیب نفس و وسعت مشرب است ، و در هر حال برجسته و موکد نیست .

تجددگرایان مسلمان نظیر علامه محمد اقبال لاهوری (م ۹۳۸) و فضل الرحمن (م ۱۹۸۸) در او شخصیت وحدت بخش تفرقه ها و تحزب ها و فرقه گرایی های فقهی / حقوقی و ایدئولوژیک می دیدند که دعوتگر به اجتهادی نوین است و روی آوردن به باطن کتاب و سنت .

او دارای زندگینامه ی خودنوشت کوتاهی به نام الجزء اللطیف فی ترجمه ی العبد الضعیف (به فارسی) است و در کتاب انفاس العارفین هم اشارات زندگینامه ای دارد . نهضت فرهنگی و اجتماعی ـ سیاسی ای که او ، فرزندان (به ویژه عبدالعزیز از میان پنج

پسرش) و شاگردانش به بار آورند ، به تعبیر عبیدالله سندی (م ۱۹۴۴) « نهضت ولی الله » نام گرفت . پس از تاسیس پاکستان و استقلال آن ، شاه ولی الله به صورت قهرمان ملی و متفکر سیاسی ـ اجتماعی تلقی شد ؛ و به او همان شأنی را دادند که به عارف مسلمان هندی و مصلح دینی ـ اجتماعی قرن هفدهم میلادی یعنی شیخ احمد سرهندی داده بودند . امروزه ، چنان که اشاره شد ، نهضتهای بزرگ دینی اسلامی در گستره ی جنوب آسیا ، به ویژه گروهی به نام دیوبندی Deobandis ـ که تکثرگرایی و روحیه و پیش زمینه ی عرفانی دارند ـ خود را ملهم از آراء و آثار شاه ولی الله و فرزندش شاه عبدالعزیز می دانند . جنبش هایی که کما بیش صوفی / تصوف ستیزند ، نظیر اهل حدیث ، حتی پیروان مولانا مودودی ، در زندگی و آثار شاه ولی الله ، بازگشت به مبانی اصلی شریعت ، طرد سیاسی تاثیرات و نفوذ فرهنگی / استعماری بیگانه ، و در یک کلام ، سرچشمه ی اعتقادات اصلاح طلبانه ی خود را می یابند . در زمان حیات شاه ولی الله ، مخالفتهای فرقه های نژادی غیرمسلمان هندی نظیر « جات » و « مراتهه » ، و قهراً پس از وفاتش اشغال و استعمار انگلستان در کار بود . نواده ی او شاه اسماعیل شهید با وجود تلاش برای برانداختن رسوم خرافه آمیز محلی بعضی از توده های مسلمانان ، و نیز اعتقاد به لزوم جهاد با نیروهای غیرمسلمان و اشغالگر هند ، در عین حال ـ مانند جدش شاه ولی الله ـ دارای آثار عرفانی بر وفق مکتب بن عربی است . دسته ی دیگری از پیروان او که برجسته ترین آنها شاگرد و خویشاوند نزدیک او محمد عاشق (م ۱۷۷۳) بود ، در عمل ، پیگیر گرایشهای عرفانی شاه ولی الله شدند .

شاه ولی الله مردی کوشا و کثیرالتالیف بود . آثار او را تا یکصد کتاب و رساله هم برشمرده اند که در حدود سی اثر از آنها به چاپ رسیده (و بقیه یا به صورت نسخه ی خطی است یا از بین رفته است) . آثار او به دو زبان عربی ـ زبان رسمی و علمی سراسر جهان اسلام از آغاز تا امروز ـ و فارسی ـ زبان رسمی و ادبی هشتصد ساله ی هندوستان از عهد غزنویان تا استعمار بریتانیا ـ نوشته شده است .

بعضی از آثار فارسی او (که در آن زمان ، زبان ادبی و رسمی / اداری هند بود) عبارتند از :

۱ ـ الطاف القدس فی معرفه لطائف النفس (چاپ هند ، ۱۹۶۴ م)

۲ ـ الانتباه فی سلاسل اولیاء الله

۳ ـ اتحاف النبیه فی ما یحتاج الیه المحدث و الفقیه (لاهور ، ۱۹۶۹ م) .

و مهمتر از نظر بحث و تحقیق ، آثار قرآن پژوهی اوست که برجسته ترین آنها عبارتند از :

۴ ـ فتح الرحمن فی ترجمه ی القرآن که پایان ترجمه و پاکنویس آن به تصریح خود شاه ولی الله در ۱۱۵۱ ق / ۱۷۳۸ م بوده و در کراچی و بعشی شهرهای هند کراراً چاپ شده و بحث درباره ی آن موضوع اصلی این مقاله است .

۵ ـ الفوز الکبیر فی اصول التفسیر که رساله ای کم حجم و پر مغز درباره ی اصول و مبانی تفسیر قرآن است که هم به مسائل زبانی / ادبی و بلاغی و هم عناصر و ارکان و اصول تفسیر نگاری در پنج مبحث و بخش اصلی پرداخته است . (کراچی ، ۱۹۶۴ م) ترجمه ی عربی این کتاب در جهان اسلام (عرب زبان) اشتهار و به حق اعتبار دارد و تحت عنوان ترجمه ی الفوز الکبیر ... بارها در کراچی و کشورهای عربی به طبع رسیده است . ترجمه ی انگلیسی اش به کوشش گ . هـ . جلبنی (G.H.Jalbani) با عنوان The Principle of Quran Commentary انتشار یافته است (اسلام آباد ، ۱۹۸۵ م)

۶ ـ المقدمه فی قوانین الترجمه رساله ای کوتاه و چاپ نشده در باب اصول و روشهای درست ترجمه ی قرآن است .

۷ ـ نامه های فارسی او در چندین کتابخانه از کتابخانه های هند نگهداری می شود که گزینه هایی از آنها به اردو ترجمه و چاپ شده است . برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

رهنما، زین‌العابدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

روزنامه‌نگار.

تولد: ۱۲۷۲، نجف.

درگذشت: ۱۲ تیر ۱۳۶۸، تهران.

زین‌العابدین رهنما، فرزند شیخ‌العراقین مازندرانی، در رشته‌های علوم ادبی، فلسفی و اصول فقه اسلامی تحصیل نمود. خدمت مطبوعاتی خود را قبل از سال ۱۲۹۹ آغاز کرد و در این مدت مدیر و سردبیر روزنامه‌ی «ایران»، مجله‌ی «راهنما»، و روزنامه‌ی «راهنما» بود. چندین دوره به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد. در دوره‌ی رضا شاه مدتی خانه نشین و بعدا به خارج از کشور تبعید گردید. پس از حوادث شهریور ۱۳۲۰ به ایران بازگشت. در تهران می‌زیست، تا به سفارت ایران در فرانسه و سپس به سفارت سوریه در لبنان انتخاب گردید. وی همچنین مدتی وزیر کشور و مدتی نیز معاون نخست وزیر بود. به فرانسوی و انگلیسی و عربی و ترکی آشنا بود و به دریافت نشان درجه اول «همایون» نایل آمد. به آمریکا و کشورهای اروپایی و آفریقایی و آسیایی سفر کرد و از تألیفات وی می‌توان از کتاب‌های پیامبر (داستان تاریخی- مذهبی، ۱۳۱۶، خلاصه‌ای از این کتاب به زبان فرانسوی ترجمه شده است)؛ امام حسین؛ داستان اجتماعی ژاله؛ ترجمه و تفسیر قرآن (چهار جلد)؛ ترجمه‌ی حقوق در اسلام (تألیف دکتر مجید خدوری) و ترجمه‌ی قانون در خاورمیانه نام برد.

(۱۲۷۳ ق- ۱۳۶۸ ش)، نویسنده، مترجم و روزنامه‌نگار. وی در نجف به دنیا آمد و پس از تحصیل در رشته‌های علوم ادبی، فلسفه و اصول فقه اسلامی به تهران آمد و به فعالیتهای ادبی و سیاسی پرداخت. در ۱۳۰۲ ش مدیریت روزنامه «ایران» را عهده‌دار شد. این روزنامه که به صورت روزانه چاپ می‌شد، سالها روزنامه‌ی درجه اول کشور به حساب می‌آمد. زمانی که رهنما به خارج از ایران تبعید شد، امتیاز روزنامه‌ی «ایران» به دیگری منتقل گردید، اما پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ ش که رهنما به ایران بازگشت، مجددا اداره‌ی روزنامه را خود بر عهده گرفت. او به زبانهای عربی و فرانسوی تسلط کامل داشت. از وی تالیفات و ترجمه‌ای چند بر جای مانده است از جمله: «پیامبر، زندگانی حضرت رسول اکرم»؛ «امام حسین»؛ «ترجمه و تفسیر قرآن»؛ «قانون در خاورمیانه»؛ «ژاله، رمان اجتماعی»؛ «حقوق در اسلام».[۱]

روزنامه‌نگار، مورخ و محقق، سیاستمدار، فرزند شیخ علی شیخ‌العراقین و داماد شیخ عبدالله از بزرگان و روساء و اقطاب سلسله‌ی معروف صوفیه، در ۱۲۶۸ ش تولد یافت. قسمتی از تحصیلات خود را در تهران و قسمتی را در عراق در تاریخ، فقه، اصول و حکمت و ادبیات فارسی و عربی به پایان برد. پس از ورود به ایران، کار روزنامه‌نگاری را پیشه خود ساخت. چندی با مطبوعات مختلف همکاری داشت، سرانجام در سال ۱۲۹۹ ش مدیریت روزنامه‌ی نیمه‌رسمی ایران به او سپرده شد. روزنامه‌ی ایران به طور یومیه انتشار می‌یافت و از لحاظ کیفیت چاپ و کاغذ، ممتاز بود. پس از مدتی کوتاه، نفوذ روزنامه‌ی ایران در تمام محافل هویدا شد و تحقیقا روزنامه‌ی رسمی ایران بود. سرمقاله‌های روزنامه در خطمشی سیاسی دولت اثر داشت. رهنما تدریجا خود را منتسب به سردار سپه که قدرتی در کشور شده بود، نمود و روزنامه‌ی خود را در جهت منویات او تنظیم نمود.

در سال ۱۳۰۲ به زور سرنیزه سردار سپه در دوره‌ی پنجم از تبریز به وکالت مجلس انتخاب شد و به خلع سلسله‌ی قاجاریه رای داد. در مجلس موسسان هم عضویت یافت. در ۱۳۰۶ از طرف مخبرالسلطنه هدایت که وزیر فوائد عامه بود، به معاونت آن وازرتخانه برگزیده شد. چند ماهی در آن سمت انجام وظیفه کرد، بعد از آنکه مخبرالسلطنه به رئیس‌الوزرائی رسید، رهنما به معاونت رئیس‌الوزراء منصوب شد. دو سال در آن سمت بود که در دوره‌ی هشتم، از شهر ری به وکالت مجلس انتخاب گردید. در دوره‌ی

نهم همچنـان سـمت نماینـدگی داشت و روزنـامه‌ی ایران نیز به صورت یومیه انتشار می‌یافت. در ۱۳۱۴ بعضـی از مطالب روزنامه‌ی ایران مورد پسـند رضاشاه واقع نشـد. سرلشـکر آیرم هم مرتبا گزارش‌های نامساعـدی از رهنما و روزنامه‌اش به شاه می‌داد. سـرانجام رهنما مورد غضب واقع شد. از او سـلب مصونیت کردند و او را به زندان قصـر بردند و امتیاز روزنامه‌ی ایران را لغو کردند و کلیه‌ی دارائی و اثاثیه و مطبعه را به مجیـد موقر واگـذار نمودنـد و امتیاز روزنامه‌ی ایران نیز به نام او صادر شـد. رهنما چند ماهی در زندان بود تا بالاخره موی سـفید و روی سـیاه مخبرالسـلطنه موثر افتاد، رضاشاه شـفاعت او را پذیرفت و دسـتور آزادیش را از زندان صادر کرد، مشروط بر اینکه خاک ایران را ترک کند. رهنما به سرعت خاک ایران را ترک کرد در عراق اقامت گزید و تا شهریور ۱۳۲۰ در عراق و لبنان به سر می‌برد. پس از استعفای رضاشاه، برای پس گرفتن مطبعه روزنامه‌ی خود به تهران آمد و علیه مجید موقر طرح دعـوی نمـود. سـرانجام امتیـاز روزنـامه‌ی ایران مجـددا به او واگـذار شـد و در عـوض امتیـاز روزنـامه‌ی مهر ایران را به موقر دادنـد. روزنامه‌ی ایران مجددا حیات خود را از سـر گرفت ولی کار اداره‌ی آن با حمید رهنما بود. زین‌العابدین رهنما بعد از شهریور ۱۳۲۰ به سمت وزیرمختار ایران در دولت موقت فرانسه درویشی و سپس پاریس منصوب شد و چندی نیز سفیر ایران در کشورهای لبنان و سوریه بود. مدتی هم معاونت نخست‌وزیری و ریاست انتشارات و تبلیغات را عهده‌دار گردید.

رهنمـا بـدون شک یکی از فضـلای درجه اول ایران است. وی به ادبیات فارسـی و ادبیات زبانهای عربی و فرانسه کاملا مسـلط بوده است. علاـوه بر دوره‌ی منظم روزنـامه‌ی ایران که حـاکی از ذوق و قـدرت نویسـندگی اوست، تالیفـات زیـادی عرضه نمـوده است. کتـاب معروف او به نـام پیـامبر و کتـاب امـام حسـین (ع) و تفسـیر و ترجمه قرآن مجیـد از آثار انتشار یافته‌ی او می‌باشـد. در ۱۳۶۸ درگذشت. حین الفوت یک قرن کامل را پشت سر گذاشته بود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ جراید (۳۱۶ –۳۱۵/ ۱)، زنـدگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۳۵۱ –۳۴۷/ ۳)، مؤلفین کتب چاپی (۲۶۶ –۲۶۴/ ۳)، نشر دانش (س ۹، ش ۴، ص ۹۹).

شاهین، داریوش

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شـادروان داریوش شاهین یکی از دین پژوهان متجـدد و امروزین و راسـخ در عقیـده و علم و ایمان بود . در سال ۱۳۷۶ این بنده در گرماگرم تدوین دانشـنامه ی قرآن و قرآن پژوهی بودم که با وزیدن نفحات توفیق رحمانی ، در سال ۱۳۷۷ از سوی نشر دوستان در ۲ جلد ، مشـتمل بر ۳۶۰۰ مقـاله از جمله بالغ بر نزدیک به ۸۰۰ زندگینامه ی قرآن پژوهان از قاری و مقری و مفسـر و خوشـنویس و غیره منتشر شد . با بنده ۱۶ ـ ۱۷ مولف جوان همکاری می کردند که اگر یاری الهی به صورت یاری بندگان پاکدلش در نمی آمد ، تدوین و جمع و نشر آن مرجع مشکل گشا ممکن نبود . یکی از مشکل گشاییهای ساده ی این مرجع کوتاه اما جوابگو این بود که شرح حال خود نوشت دست کم دویست تن از مترجمان و مفسران و سایر قرآن پژوهان را در برداشت . به یادم هست که دو سه بار به منزل آقای داریوش شاهین تلفن زدم که لطف کنند و زندگینامه ی خود نوشتی برای درج در آن دانشـنامه بنویسند ، بی علاقگی و اکراه از لحنش آشـکار بود . زیرا در سالها شایـد دهه ها پیش که من بچه بودم ، روزی در پشت ویترین کتابفروشـی ها ترجمه ای از قرآن کریم دیـدم که ترجمه ای گسـترده و آزاد بـود که انگلیسـی هـا به آن نوع ترجمه Para phrase یا نقل به معنا ، بـدون قـابلیت مطـابقه ی واو به واو بـا متن اصـلی که برای رسایی بیشتر و همه فهمی و مردم پسـندی است ، گوینـد؛ و ایشان رو ی جلـد و

صفحه ی عنوان ترجمه ی خود از قرآن کریم نوشته بودند : « ترجمه و نگارش داریوش شاهین » ، بنده و شاید بسیاری ها تکان خورده بودند که مگر قرآن کریم می تواند نگارش کسی جز خداوند باشد ؟ و بنده اشاره وار در یکی از مصاحبه ها و مقالات خود از این مسئله به شگفتی یاد کرده بودم که ایشان آن را حمل بر تمسخر کرده بودند .

همین است که به درخواست من پاسخ مثبتی ندادند و حاصل این شد که تهیه ی یک صفحه شرح حال از ایشان برای جامعه ی علمی دشوار است .

خوشبختانه ، هنگامی که این بزرگ مرد پرکار با کارنامه ی فرهنگی پربارش درگذشت (چهارم آبان ماه ۱۳۸۰) یک زندگینامه ی کوتاه و پر اطلاع نیز همراه با آگهی نامه ی مربوط به اعلام وفات او منتشر شد ، که در آن چنین اطلاعاتی آمده است : از داریوش شاهین بیش از ۳۰۰ جلد تالیف ، ترجمه ، مجموعه های مختلف و داستان در عرصه ی ادبیات ، شعر و مذهب به یادگار مانده است . در بخش مذهب شادروان شاهین به ترجمه ی نهج البلاغه به زبان انگلیسی توفیق یافت . کتابی به نام یکصد گوهر شامل کلمات قصار حضرت علی (ع) ، به انتخاب و کوشش او تدوین و به پنج زبان ترجمه شده است . او چندین دهه هم برای رادیو نویسندگی و تهیه ی مطلب می کرد . دیگر از آثار او تاریخ ایران در یکصد قرن است که نه صرفاً تاریخ سیاسی ، بلکه اجتماعی و هنری و فرهنگی ده هزار ساله ی ایران است و به انگلیسی هم ترجمه شده است . در عین حال و این همه پرکاری قلمی ، آن بزرگوار به مدت سی سال در مرکز توسعه ی صادرات ایران خدمت کرد و از همان جا پس از ۳۰ سال بازنشسته شد .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

شیبانی، بصیرالملک

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

میرزا محمد طاهر شیبانی مستوفی کاشانی ملقب به بصیر الملک ، فرزند میرزا احمد ادیب شیبانی است . وی به سال ۱۲۴۶ در کاشان به دنیا آمد . تحصیلات خود را در کربلا و نجف به اتمام رساند و به درجات عالیه ی علمی رسید . پس از بازگشت به ایران به دربار ناصر الدین شاه راه یافت . به سبب خط خوشی که داشت به منصب استیفا و مستوفی عالی رسید و سالها ریاست خازنی بیوتات سلطنتی از قبیل کتابخانه ، اسلحه خانه ، بلورخانه و غیره را عهده دار بود و نیز ممیزی مالیه ی بعضی از ولایات را انجام می داد . وی مردی معتقد به شعائر اسلامی و اجرای مراسم مذهبی بود . از کارهای فرهنگی بصیرالملک تصحیح مثنوی مولوی است که به سال ۱۳۱۴ ق در تهران با کشف الابیات که ابتکار خود او بود با چاپ سنگی منتشر کرد . این مثنوی به چاپ علاء الدوله معروف است . دیگر قرآن مترجم فارسی با کشف الآیات با چاپ سنگی است . این قرآن به چاپ بصیر الملکی معروف است . دیگر از کارهای وی یادداشت های روزانه ی وقایع سالهای ۱۳۰۱ ـ ۱۳۰۶ ق (که چاپ حروفی شده و اصطلاحات گمگشته که حاوی اصطلاحات فراموش شده ی حرفه ها و دانشهای دیگر است . (دایره المعارف تشیع ، ذیل « خاندان شیبانی » ج ۷ / ص ۵۰)

. برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

صفارزاده، طاهره

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

طاهره صفارزاده را بیشتر به عنوان یک شاعر می شناسیم. مخاطبان شعر در دهه ۴۰ او را با شعر «کودک قرن» به خاطر می آورند و در دهه ۵۰ با کتاب «سفر پنجم».شعرهای قدیمی اش یادآور سال های گلوله و فریاد است.علاوه بر شعر، در ترجمه و پژوهش هم استادی بی همتا است.

▪طاهره صفارزاده شاعر، نویسنده ، محقق و مترجم ،متولد ۱۳۱۵ سیرجان

▪لیسانس ادبیات انگلیسی از دانشگاه تهران

▪ادامه تحصیل در انگلستان و سپس آمریکا در دانشگاه آیووا

▪کسب درجه MFA

▪استخدام در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) در سال ۱۳۴۹

▪رئیس دانشگاه شهید بهشتی و دانشکده ادبیات

▪دکترا در رشته نقد تئوری و عملی ادبیات جهان

▪برگزیده شدن در «فستیوال بین المللی داکا» در سال ۶۷ به عنوان یکی از ۵ عضو بنیانگذار کمیته ترجمه آسیا،

«▪استاد نمونه» سال ۷۱ از سوی وزارت علوم و آموزش عالی

«▪خادم القرآن» پس از انتشار ترجمه «قرآن حکیم »، سال ۸۰

سرپرستی و ویراستاری ۳۶ کتاب زبان تخصصی برای رشته های مختلف دانشگاهی

▪قصه ، پیوندهای تلخ، ۱۳۴۱

▪شعر ، رهگذر مهتاب، ۱۳۴۱

Brella the Red um (سروده هایی به زبان انگلیسی)، آیووا ۱۹۶۷م.= ۱۳۴۷ش.

طنین در دلتا [و دفتر دوم]، سد و بازوان، ۱۳۵۰ ، سفر پنجم، ۱۳۵۶ ، حرکت و دیروز، ۱۳۵۷ ، بیعت با بیداری، ۱۳۵۸ ، مردان منحنی ، دیدار صبح، ۱۳۶۶ ، در پیشواز صلح، ۱۳۸۵ ، گزیده ادبیات معاصر، ۱۳۷۸ ، هفت سفر، ۱۳۸۴ ، روشنگران راه، ۱۳۸۴ ، اندیشه در هدایت شعر، ۱۳۸۴

●اصول ترجمه، نقد ترجمه، ترجمه

▪اصول و مبانی ترجمه: تجزیه و تحلیلی از فن ترجمه ضمن نقد عملی آثار مترجمان، از ۱۳۵۸

ترجمه های نامفهوم، ۱۳۸۴

▪ترجمه مفاهیم بنیادی قرآن مجید (فارسی و انگلیسی)، ۱۳۷۹

▪ترجمه قرآن حکیم (سه زبانه - متن عربی با ترجمه فارسی و انگلیسی)، ۱۳۸۰

▪ترجمه قرآن حکیم (دو زبانه متن عربی با ترجمه فارسی)، ۱۳۸۲

▪ترجمه قرآن حکیم (دو زبانه متن عربی با ترجمه انگلیسی)، ۱۳۸۵

▪لوح فشرده قرآن حکیم (سه زبانه - متن عربی با ترجمه فارسی و انگلیسی)، ۱۳۸۳ (نشر دوم) کامل وجزء ۳۰.

▪دعای عرفه (دعای امام حسین علیه السلام در روز عرفه (متن عربی با ترجمه فارسی)، ۱۳۸۱

▪دعای ندبه و دعای کمیل (متن عربی با ترجمه فارسی)، ۱۳۸۳

▪مفاهیم قرآنی در حدیث نبوی: گزیده ای از نهج الفصاحه با ترجمه فارسی و انگلیسی، ۱۳۸۴

دعای جوشن کبیر، ۱۳۸۵

طاهره صـفارزاده را بیشتر به عنوان یک شاعر می شناسیم. مخاطبان شعر در دهه ۴۰ او را با شـعر «کودک قرن» به خاطر می آورند و در دهه ۵۰ با کتاب «سـفر پنجم».شـعرهای قدیمی اش یادآور سال های گلوله و فریاد است.علاوه بر شـعر، در ترجمه و پژوهش هم اسـتادی بی همتا است.صفارزاده نخستین مترجم قرآن کریم به ۳ زبان زنده دنیا است. صـفارزاده شاعر، نویسنده ، محقق و مترجم به سال ۱۳۱۵ در سـیرجان در خانواده ای متوسط چشم به جهان گشود.اجـدادش از عرفای مقیـد به مقابله با ظلم و عدالت پروری بوده انـد.پـدر و خواهرش هم اهـل تصوف بودنـد . در خـانواده، برپـایی مجـالس ذکر و دعـا بویژه در اظهار ارادت به حضـرت علی علیه السـلام متـداول بود.خـانواده اش پیشـینه عرفـانی داشـتند وهمین امر سـبب شـد که او از همـان آغاز نگاهی ویژه به پیرامونش داشـته باشـد.قبل از آنکه به مدرسه برود تجوید و قرائت و حفظ قرآن کریم را در مکتب محل آموخت و تحصـیلات ابتدایی و متوسـطه را در کرمان گذرانید.

از کودکی ذوق نویسـندگی و عشق به مطالعه آثار ادبی داشت ودر دبستان به عنوان شاعر شناخته شده بود.در این زمینه آموزگاران و بعد دبیران او را بسیار تشویق می کردند.

نخستین شعر را در ۱۳ سالگی سـرود که در روزنامه دیواری مدرسه به ثبت رسید و نخستین جایزه شعر را که یک جلد دیوان جامی بود در سـال چهـارم دبیرسـتان به پیشـنهاد دکـتر باسـتانی پـاریزی که آن زمـان از دبیران دبیرسـتان بهمنیـار بود، از رئیس آموزش و پرورش استان دریافت کرد.

در ششم ادبی شاگرد اول شد و با جرأت در امتحان ورودی دانشگاه در رشته های حقوق و ادبیات فارسی و زبان و ادبیات انگلیسی که مناسب آن دیپلم بود شـرکت کرد و در هر سه قبول شـدو چون تردید در انتخاب داشت خانواده اش به اسـتخاره رجوع کردند و در نتیجه در زبان و ادبیات انگلیسی لیسانس گرفت . مدتی به عنوان مترجم متون فنی در شرکت نفت کار کرد و چون به دنبال یک سخنرانی در اردوی تابسـتانی فرزندان کارگران مجبور به ترک کار شد، برای ادامه تحصیل به انگلستان و سپس به آمریکا رفت .در دانشـگاه آیووا ، هم در گروه نویسندگان بین المللی پذیرفته شد و هم به کسب درجه MFA نایل آمد.MFAدرجه ای مستقل است که به نویسندگان و هنرمندانی که داوطلب تدریس در دانشگاه باشند اعطا می شود و نویسندگان به جای محفوظات و تاریخ ادبیات به آموختن نقـد به صورت تئوری و عملی و انجـام طرح هـای ادبی متنوع به مطالعـات وسـیع دربـاره آثار نویسـندگان و شاعران می پردازنـد.دوره آن یک سال بیش از فوق لیسانس است و اسـتخدام دارنـده این مدرک در دانشـگاه های آمریکا با پایه دکتری انجام می پـذیرد.در زبـان عربی اسـتعداد خاصـی داشـت و چنـانکه در مقـدمه «ترجمـه مفـاهیم بنیـادی قرآن مجیـد» گفتـه است: «در دوره دبیرسـتان و به تشویق یک اسـتاد دلسوز و دانشـمند، عربی پایه را خوب فرا گرفتم و هرگز رابطه ام با آموختن آن زبان قطع نشد چه کلاس های عادی و چه درس خصوصـی را در محضـر استادانی تلمذ می کردم که قرآن شناس بودند .خودم بر این عقیده هستم که بروز و شـکوفایی استعداد من در زبان عربی به دلیل این بود که تجوید و قرائت قرآن کریم را در کودکی در سن ۶ سالگی آموخته بودم .»

طاهره صـفارزاده برای دروس اصـلی «شـعر امروز جهان »، «نقـد ادبی» و «نقـد عملی ترجمه » را انتخاب کرد و در بازگشت به ایران اگرچه به دلیل فعالیت های سیاسـی در خارج، مشـکلاتی برای استخدام داشت اما چون در کارنامه اش از ۴۸ واحد درسی ۱۸ واحد ترجمه ثبت شـده بود و کمبود و نبود اسـتاد ترجمه برای رشـته هـای زبـان خـارجی موجب گله منـدی گروه های زبان بود، در سال ۱۳۴۹ با استخدام او در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) موافقت شد. دکتر طاهره صفارزاده پایه گذار آموزش ترجمه به عنوان یک علم و برگزارکننـده نخسـتین «نقـد عملی ترجمه » در دانشـگاه هـای ایران محسـوب می شود.دانشـگاه آیووا بنـا به درخواست شـاعران و نویسـندگان «کارگاه نویسندگی »، نخستین مرکزی بود که به گنجاندن این درس در برنامه آموزشی رشته های زبان و ادبیات اقدام

کرد. صفارزاده حدود ۳ سال بعد در کنار نویسندگان دانشجو به بهره مندی هایی از این آموزش جدید دست یافت .صفارزاده از ابتدای تدریس خود در ایران متدی مبنی بر شناخت و تطابق مفهومی ، دستوری و ساختاری دو زبان مبدأ و مقصد ابداع کرد و این شیوه پیشنهادی در درسی که سابقه تدریس قانونمند نداشت نزد بسیاری از همکاران وی الگو قرار گرفت .پس از انقلاب اسلامی تعیین کتاب «اصول و مبانی ترجمه »اثر وی به عنوان کتاب درسی در زمینه شناخت نظریه ها و نقد عملی ترجمه به ویژه برای دانشجویان رشته «ترجمه » مفید افتاد.

دکتر طاهره صفارزاده به عنوان کارشناس ترجمه معتقداست: «در ترجمه دانستن موضوع یا مطلب مورد ترجمه مقدم بر دانستن زبان مبدأ و مقصد است .این خطر بزرگی است که متخصص رشته علوم انسانی ، حتی رشته مهندسی متن پزشکی را و بالعکس یک پزشک متن جامعه شناسی را ترجمه کند ، چون که اصطلاحات خاص مجموعاً زبان علمی یک رشته را تشکیل می دهند. » بر اساس این فکر دو تمرین «ترجمه تخصصی »و «معادل یابی برای واژگان تخصصی» در کتابهای زبان برای رشته های دانشگاهی به پیشنهاد او گنجانده شد.

طاهره صفارزاده در زمینه شعر و شاعری نیز به دلیل مطالعات و تحقیقات ادبی به معرفی زبان و سبک جدیدی از شعر با عنوان شعر «طنین» توفیق یافت که در آغاز بسیار بحث برانگیز شد زیرا شعر مقاومت و طنز سیاسی ، حکومت پسند نبود.سرانجام در سال ۵۵ به اتهام نوشتن شعر مقاومت دینی از دانشگاه اخراج و برای دومین بار به خانه نشینی و فراغت اجباری رفت.و در ایام تنهایی و مشاهده پاره ای خیانت های سیاسی و اجتماعی، درون مذهبی او بیش از پیش متوجه حمایت خداوند گردید و تحولی شدید در وی ایجاد شد آن گونه که در زمان خانه نشینی، تمام وقت خود را وقف خواندن تفاسیر و مطالعات قرآنی کرد.

کتاب «سفر پنجم» او که دربرگیرنده اشعار مقاومت با مضامین دینی است در سال ۵۶ در دو ماه به سه چاپ با شمارگان سی هزار رسید. از مجموعه شعرهای او می توان به : رهگذر مهتاب، ۱۳۴۱ brelld the Red um (سروده هایی به زبان انگلیسی)، آیووا ۱۹۶۷م. ۱۳۴۷ش.

طنین در دلتا [و دفتر دوم]، سد و بازوان،سفر پنجم، حرکت و دیروز، بیعت با بیداری، مردان منحنی، دیدار صبح، در پیشواز صلح،گزیده ادبیات معاصر، هفت سفر، روشنگران راه و اندیشه در هدایت شعر، اشاره کرد.

اشعار صفارزاده با نظر به مسائل سیاسی و اشاره به وقایع مهم جهان دارای خط فکری خاصی است.در همه آثارش به جریان های سیاسی ایران و جهان نظر دارد.صفارزاده با استفاده از زبان محاوره، اصطلاحات عامیانه، حتی مطرح کردن شعارها، تلاش می کند به شعر و زبان مردمی نزدیک تر شود.شاید به همین دلیل، از آوردن واژه ها و اسامی، از زبان های بیگانه خودداری می کند.

شعر صفارزاده دارای اندیشه های شکل یافته است که در قالب کلمات عرضه می شود.در شعر صفارزاده، فرصت ها گرانبهاترند و خواننده با شاعری مواجه می شود که اسلوب را در زبانی فشرده و با بار بیشتر از لحاظ اندیشه و تفکر می بیند.او با استفاده از تعابیر مذهبی و قصص و آیات قرآن کریم به صورت تلمیح و جهان مداری و سیاست محوری، رنگ و بوی خاص به اشعارش بخشیده است.خودش می گوید: شعر مقاومت و طنز سیاسی هیچ وقت حکومت پسند نبوده است.

طاهری قزوینی، علی اکبر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مهندس علی اکبر طاهری قزوینی متولد سال ۱۳۱۱ در قم تحصیلات ابتدایی و متوسطه را به ترتیب در قم و تهران گذراند . سپس در دانشگاه تهران ، دانشکده ی فنی ، رشته ی مهندسی معدن را به پایان رساند . در حدود سال ۱۳۳۴ در کلاس خصوصی متشکل از ده / دوازده نفر از دانشجویان دانشگاه تهران در جلسات هفتگی درس تفسیر شرکت کرد ، که حدوداً یک سال ادامه داشت . استاد این کلاس ، شادروان آیت الله مرتضی مطهری بود و محل تشکیل کلاسها ، در مدرسه ی مروی و متن درسی ، جلد اول تفسیر المیزان ، اثر روانشاد علامه محمد حسین طباطبایی ، به عربی بود . در آن ایام هنوز این تفسیر گرانسنگ نه متنش به پایان رسیده بود و نه به فارسی ترجمه شده بود . دو تن از همدرسان نامدار آقای مهندس طاهری در این درس تفسیر قرآن ، شادروانان دکتر چمران و دکتر سامی بودند . پس از آن با همدرسان بیشتر در جلسات تفسیری روانشاد آیت الله سید محمود طالقانی در مسجد اسلامبول حضور یافت . این کلاس ، به دلیل اشارات و فعالیتهای سیاسی مرحوم آیت الله طالقانی ـ که امروزه اسناد آن به صورت کتاب دو جلدی مفصلی انتشار یافته است ـ پس از مدتی تعطیل شد ، و مرحوم آیت الله طالقانی دستگیر و زندانی شد . سالها بعد ، یعنی حدوداً دو سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سومین دوره و جلسات تفسیر هفتگی که این بار استاد آن ، مرحوم مهندس بازرگان بود ، شرکت جست که بسی بیشتر از دوره ی یک ساله ی پیشین ، به مدت ۱۴ سال دوام یافت . مهندس طاهری علاوه بر شرکت در این جلسه ی قرآن پژوهی و تفسیر ، خود در ایام فراغت به مطالعه ی کتب قرآن شناسی به ویژه تفاسیر پرداخته و چون درک و دریافت عمیق و دقیق کلام الله ، نیاز به اطلاعات کافی در زمینه ی زبان و حتی ادب عربی دارد ، لذا دوره ی کاملی از دروس و کلاسهای عربی آموزی دارالعلوم العربیه را که مدیریت آن با دکتر نجفی بود ، با موفقیت طی کرد و از آن پس ، رفته رفته اندیشه ی اقدام به ترجمه ی جدید و امروزینی از قرآن مجید به فارسی ، به خاطر او راه می یابد . برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

فارسی، جلال الدین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

آقای جلال الدین فارسی از اسلام پژوهان و مبارزان عصر جدید در راه تحقق و استقرار انقلاب / حکومت / جمهوری اسلامی بوده اند ، و بیش از یک اهل قلم عادی در این راه تلاش کرده اند . او متولد ۱۳۱۲ ش در مشهد مقدس است . در حدود سالهای ۱۳۳۲ ـ ۱۳۳۳ ش نخستین اثر خود را که ترجمه بود منتشر ساخت و با شرکت در حوزه های مخفی نهضت مقاومت ملی ، به بحث درباره ی مسئله ی « کلیسا » و رابطه ی دین و دولت / سیاست / حکومت و پس از آن به تدریس دو اثر انقلابی خود به نامهای نهضت های پیامبران ، و تکامل مبارزه ی ملی پرداخت . سالهای ۱۳۴۰ ـ ۱۳۴۱ را در زندان قزل قلعه سپری نمود و در قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ نیز نقشی فعال داشت . کتاب حقوق بین المللی اسلامی را در سال ۱۳۴۵ ، و ترجمه ی کتاب مشهور تکامل انقلابی اسلام را در سال ۱۳۴۹ منتشر کرد . در خلال همین سالها به لبنان هجرت کرد و با همکاری با جنبشهای انقلابی و آزادی بخش منطقه در حرکت مبارزه ی مسلحانه ی داخل کشور نقش مهمی ایفا نمود . دوره ی درسهایی درباره ی مارکسیسم به دو زبان فارسی و عربی و واحدهای بشری و ترجمه ی ۵ جلد (از ۱۱ جلد منتشر شده) الغدیر و شهدای راه فضیلت هر دو اثر شادروان علامه عبدالحسین امینی ، از آثار فرهنگی ارزشمند دوران هجرت اوست .

در تابستان ۱۳۵۷ از طرف امام خمینی (ره) ، به تنظیم رابطه ی سازمان آزادی بخش فلسطین با انقلاب اسلامی ایران همت گماشت و سال بعد به نمایندگی در مجلس خبرگان انتخاب گردید . مسئولیت دیگر وی عضویت در ستاد انقلاب فرهنگی بود . وی سپس به عنوان نماینده ی مردم تهران در دوره ی دوم مجلس شورای اسلامی مشغول انجام وظیفه گردید . آثار دیگر او که در سالهای اخیرتر منتشر شده عبارتند از : ترجمه ی قرآن کریم که به آن بیشتر می پردازیم ؛ فلسفه ی انقلاب اسلامی ؛ استراتژی بین المللی ؛ پیامبری و جهاد و حکومت ، پیامبری و انقلاب که این سه کتاب ، یک دوره سیره ی نبوی است به استناد ترتیب نزول قرآن و محتوای آیات تاریخی . یکی از آثار مفید دیگر ایشان واژه های انقلاب اسلامی ایران است که چند سال پیش منتشر شده است ، و به کار ایران شناسان و اسلام شناسان و محققان انقلاب اسلامی و تاریخ عصر جدید ایران می آید .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

فولادوند، محمدمهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد محمد مهدی فولادوند فرزند شادروان محمد حسین بختیاری ، در اول دی ماه ۱۲۹۹ در اراک متولد شد . او از سوی مادر ، نوه ی حجت السلام حاجی آقا محسن ادراکی و نبیره ی دختری مرحوم سید محمد علی تهرانی است . پس از طی تحصیلات اولیه و رایج به سبک جدید ، در شهریور ۱۳۲۹ برای ادامه ی تحصیل به ویژه در رشته های شعر و ادب و هنر و زیبایی شناسی ، به پاریس رفت و چهارده سال در آن شهر اقامت و در رشته های دلخواه دانشگاهی و تکمیل زبان و ادب فرانسوی خود تلاش کرد . جناب فولادوند در آبان ماه ۱۳۴۳ (۱۹۶۴ م) به تهران بازگشت و تاکنون که بیش از هشتاد سال از عمر پربار و برکتش می گذرد ، در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، مواد مختلف فلسفه ، زیباشناسی ، زبان فرانسه ، تاریخ مذاهب و فرهنگ ایران را تدریس کرده است . او عضو انجمن فلسفه ی ایران و علوم انسانی یونسکو و عضو انجمن شعرای فرانسه و نویسندگان فرانسه زبان است . مجموعه ی آثار فرانسه و فارسی وی قریب به سی جلد است که در حدود پانزده جلد آن به چاپ رسیده است . برخی از آثار چاپ شده ی ایشان از این قرار است :

ـ ترجمه ی [رباعیات] عمر خیام ، پاریس ، مزون نو ، ۱۹۶۰ ، طبع جدید آن با مقدمه و حواشی و « سخنان تازه درباره ی عمر خیام و رباعیات او » به پیوست آن . تهران ، فروغی .

ـ هیدا (در جستجوی زیبایی) ، چاپ فرهنگ و هنر (به فرانسه)

ـ سنفونیها ،چاپ فرهنگ و هنر (به فرانسه)

ـ زن در اندیشه ی خدا (به فرانسه)

ـ دیوان اشعار و نوشته ها (آثار فارسی ـ بخش یکم)

ـ ترجمه ی کتاب المنقذ من الضلال (= زندگینامه ی خود نوشت فکری و فرهنگی غزالی ، عنوان ترجمه ی فارسی اش رهنمای گمراهان ، نشریات محمدی)

ـ نخستین درس زیبایی شناسی . انتشارات دهخدا .

ـ پاسکال ـ ونسی ـ بلندل . مجموعه کتابهای جیبی .

ـ زیباترین اشعار فرانسه (متن فرانسه و فارسی) . انتشارات کندی . در سالهای اولیه ی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، که بنیاد

قرآن تاسیس شد ، استاد فولادوند چند اثر قرآنی از نویسندگان برجسته ی معاصر عرب ، نظیر سید قطب ، به فارسی شیوایی ترجمه کرد که از سوی همان بنیاد منتشر شده است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

فیض الاسلام، علینقی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۱۳۶۴ -۱۲۸۴ ش)، عالم دینی، شارح و مصحح. در سال ۱۲۸۴، در چنین خانواده‌ای که به صفای معنوی آراسته بود، کودکی دیده به جهان گشود که سید علی نقی نامیده شد و بعدها به سید علی نقی سدهی اصفهانی آل دیباج مشهور و به فیض الاسلام موسوم گشت. لفظ سده در پسوند نامش، به زادگاهش اشاره دارد که در دوازده کیلومتری شمال غربی اصفهان است و اکنون خمینی شهر نامیده می‌شود. وی دانشمندی پرکار و پرثمر بود، و از آقا سید ابوالحسن اصفهانی، حاج شیخ ضیاءالدین عراقی، آقا شیخ محمد کاظم شیرزای اجازه‌ی اجتهاد داشت و نیز صاحب اجازه‌ی روایتی از آیت‌الله حاج شیخ علی‌اکبر نهاوندی و حاج شیخ عباس محدث قمی بود. وی بیش از چهل سال پیش «نهج‌البلاغه» را به فارسی روان ترجمه و شرح کرد که این کتاب به «نهج‌البلاغه» فیض‌الاسلام مشهور است. از دیگر آثارش: ترجمه و شرح «صحیفه‌ی کامله‌ی سجادیه»، که در ۱۳۷۵ ق منتشر شده؛ «قرآن عظیم»، ترجمه و خلاصه تفسیر، در سه مجلد که مؤلف حدود چهارده سال وقت خود را صرف تألیف این کتاب نموده؛ «اشارات الرضویه»؛ «افاضات الغرویه فی اصول الفقهیه»، عربی؛ «چراغ راه»؛ «رهبر گمشدگان در رجعت»، ردی بر عبدالوهاب فرید.[۱]

سید علینقی مشهور به (فیض‌الاسلام) صاحب ترجمه نهج‌البلاغه که در سده از حیات سلطان دختر شیخ فاضل آقا ملا محمدصادق سدهی به دنیا آمده و تحصیلات خود را در سده و اصفهان و قم و نجف اشرف نموده و بعد رحل اقامت به تهران افکنده و تا حال تحریر در کسوت روحانیت به کار تجارت و تبلیغ دین و تألیف اشتغال و آثار گرانقدری که ذیلاً می‌نگارم از خود به یادگار گذارده است.

۱- ترجمه نهج‌البلاغه در ۶ جزء که در دو مجلد مکرر به طبع رسیده.

۲- ترجمه صحیفه سجادیه. ۳- تفسیر کلام‌اللّٰه مجید ۴- ترجمه صحیفه علویه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] کیهان فرهنگی (س ۲، ش ۲، ص ۳۱)، مؤلفین کتب چاپی (۶۱۰ -۶۰۹ / ۴)، نهج‌البلاغه (مقدمه).

مجتبوی، جلال‌الدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر سیّدجلال الدّین مجتبوی در سال ۱۳۰۷ در تهران به دنیا آمد . پس از طی دورهٔ دبستان و دبیرستان، در رشتهٔ فلسفه، در دانشگاه تهران مشغول تحصیل شد و در سال ۱۳۴۶ دورهٔ دکترای این رشته را به پایان رسانید.از سال ۱۳۴۹ رسماً با سمت

استادیاری گروه فلسفه دانشگاه تهران مشغول تدریس شد. اکنون نیز با رتبهٔ دانشیاری آن گروه به تدریس اشتغال دارد.قابل ذکر است ترجمه کتابهای «تاریخ فلسفه» ، جلد اول ، و" علم اخلاق اسلامی " سیّدجلال الدّین مجتبوی ،به ترتیب در دوره دوم و چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال بر گزیده شده است.

گروه : علوم انسانی

رشته : فلسفه

تحصیلات رسمی و حرفه ای : سیّدجلال الدّین مجتبوی پس از طی دورهٔ دبستان و دبیرستان، در رشتهٔ فلسفه، در دانشگاه تهران مشغول تحصیل شد و در سال ۱۳۴۶ دورهٔ دکترای این رشته را به پایان رسانید.

استادان و مربیان : اساتید برجستهٔ ایشان در دوران تحصیل عبارتند از: مرحوم فاضل تونی، مرحوم سیدکاظم عصّار، مرحوم دکتر رضازادهٔ شفق.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : سیّدجلال الدّین مجتبوی از سال ۱۳۴۹ رسماً با سمت استادیاری گروه فلسفه دانشگاه تهران مشغول تدریس شد. پس از پیروزی انقلاب به مدت چهارسال سرپرست گروه فلسفه دانشگاه تهران گردید. و اکنون نیز با رتبهٔ دانشیاری آن گروه به تدریس اشتغال دارد.

جوائز و نشانها : ترجمه کتابهای «تاریخ فلسفه» ، جلد اول ، و" علم اخلاق اسلامی " سیّدجلال الدّین مجتبوی ،به ترتیب در دوره دوم و دوره چهارم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال بر گزیده شده است. ---

آثار :

۱ بنیاد حکمت سبزواری

ویژگی اثر : ترجمه از انگلیسی

۲ تاریخ فلسفه

ویژگی اثر : ترجمه از انگلیسی (بر گزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره دوم کتاب سال) -آشنایی با کتاب: «تاریخ فلسفه» ، جلد اول این کتاب، که اثر مشهوری از فردریک کاپلستون است، به بررسی تاریخ فلسفه از آغاز تا زمان معاصر می پردازد. تفکر فلسفی قدمتی برابر با قدمت فرهنگ بشری دارد . در طول قرنها اندیشمندان گوناگون با کوشش بسیار به پی ریزی روشهای مختلف فلسفی پرداخته اند. در زمان حاضر آشنایی با تاریخ فلسفه برای آگاهی بر اندیشه های صحیح و پرهیز از انحرافات گذشتگان برای هر اندیشمندی و بویژه دانشجویان و پژوهندگان رشته فلسفه ضروری است. تاریخ فلسفه، گردآوری محض عقاید یا نقل و حکایت مطالب جدا و مجزای فکری که هیچ ارتباطی با یکدیگر نداشته باشند نیست، بلکه نمایش جستجوی حقیقت از سوی انسان از طریق استدلال و برهان است. کتاب حاضر یکی از مشهورترین کتابهای تاریخ فلسفه است که مؤلف آن را نه برای فضلا و متخصصان فن، بلکه برای دانشجویان این رشته نگاشته است. جلد اول ترجمه این کتاب شامل مباحث مربوط به فلسفه پیش از سقراط، دوره سقراطی، و افلاطون می باشد..

۳ علم اخلاق اسلامی (ترجمه جامع السعادات مرحوم محقّق نراقی)

ویژگی اثر : ترجمه-بر گزیده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در دوره چهارم کتاب سال-آشنایی با کتب علم اخلاق اسلامی: کتاب مشتمل بر دو جنبه علوم عقلی و نظری و – دینی و عملی با سبک و اسلوبی ویژه است مؤلّف محترم در آغاز درباره نفس انسان و قوا و غرایز او سخن می گوید و هر یک از فضایل اخلاقی را به یکی از قوای نفس اسناد داده و هر یک از رذایل اخلاقی را به غریزه ای متصل و مربوط می سازد و آنگاه به شناساندن یکایک آن قوا می پردازد. سپس مطالب خود را با آیات و روایات

وارده و به طور کلی با تعالیم شروع مقدس اسلام مورد تقویت و تأیید قرار می دهد و در پایان راه معالجه و درمان هر رذیلتی را به شیوه ای حکیمانه بیان می کند. و علاوه بر اینها گه گاه به نصیحت و موعظه می پردازد و با کلامی مؤثّر خواننده را به تهذیب اخلاق و تصحیح رفتار و کردار خویش دعوت می کند. مترجم محترم در ترجم ?این کتاب با تحمّل زحمات عدیده به اصل احادیث و روایات رجوع کرده و اغلاط فاحش در ضبط نسخه متن را برطرف ساخته و نسخه جامع و صحیح را به دست داده است. کتاب با قلمی شیوا و روان به فارسی برگردانده شده که در خور تقدیر و شایسته تحسین است.

۴ فلسفه یا پژوهش حقیقت

ویژگی اثر : ترجمه از انگلیسی

۵ کتاب درسی فلسفه و منطق دبیرستان

ویژگی اثر : سالهای ۶۰ و ۶۱

۶ کلیّات فلسفه

ویژگی اثر : ترجمه و تألیف

مشکینی، علی اکبر

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

آیهٔ الله علی اکبر فیض معروف به مشکینی در سال ۱۳۰۰ هجری شمسی در روستایی از توابع بلوك مشکین شهر و در میان خانواده‌ای متدین و اهل علم چشم به جهان گشود. پدرش مردی مومن و عالم بود و در روستای آلنّی زندگی ساده ای داشت. او در کسوت روحانیت به تحصیل علم و رتق و فتق امور مردم می‌پرداخت. آیهٔ الله مشکینی هنگامی که همراه با پدر در نجف اشرف مقیم بود، به مکتب خانه رفت. هنوز بیش از دو سال از اقامت خانواده آیهٔ الله مشکینی در نجف نگذشته بود که مادرش چشم از جهان فروبست. آیهٔ الله مشکینی به همراه پدر به وطن بازگشت و مقداری از مقدمات علوم دینی را نزد پدر فرا گرفت. وی پس از مدتی پدر را نیز از دست داد. خود می گوید ": پس از فوت پدرم ما یتیم بودیم و هیچ چیز نداشتیم ".ایشان با وجود سختی و مرارت و فقر، عزم سفر کرد و راهی حوزه علمیه اردبیل شد و پس از اندکی به فکر مهاجرت افتاد. ایشان درباره سال های سخت دوران یتیمی خویش می گوید": با وجود همه سختی ها و نبود امکانات، چیزی که ما را امیدوار کرده بود؛ توکل به خدا و ایمان به راهی بود که در آن پای نهاده بودیم. هر چند در این غربت و تنهایی سایه پدر و مادر نبوده لکن همواره خدا بود و باور این حضور، ما را از یاس و ناامیدی نجات می داد ".وی برای تحصیل علوم دینی به شهرستان اردبیل سفر کرد و مقداری از صرف و نحو را در آنجا فرا گرفت. سپس در معیّت عالم بزرگواری که از زخمیان حادثه مسجد گوهرشاد مشهد در زمان رضاخان بود، به شهر قم آمد و در آن دیار به تحصیل علوم دینی پرداخت. ایشان درباره سفارش پدرش برای تحصیل علم می گوید": پدرم در آخرین لحظات عمرش تنها سفارشی که برای من کرد این بود که فرمود: پسرم! در روز قیامت به پیش من رو سیاه می آیی اگر احکام و عقاید و تفسیر را فرا نگرفته باشی ".این بود که آیهٔ الله مشکینی در کنار فقه و اصول، در عقاید و تفسیر نیز زحمات زیادی کشید و در این علوم نیز تبحر خاصی به دست آورد. او در حضور اساتید بزرگی چون امام خمینی را درك کرد و چندین سال نیز در محضر این مرد بزرگ، کمالات علمی را فراگرفت و به ژرفای اندیشه و عرفان و معنویت وی پی برد و شیفته اش گردید. ایشان در زمانی که سایه منحوس رژیم پهلوی بر کشور مستولی و تحصیل در حوزه‌های علمیه بسیار دشوار بود. دروس دوره سطح را به

خوبی به پایان رساند و در درس خارج فقه و اصول استادان مشهور دوره خود، حاضر شد. وی نزدیک به هفت ماه نیز در نجف اشرف حضور داشت و در درس‌های خارج استادان آن دیار، به ویژه امام خمینی(ره) شرکت می‌کرد اما به دلیل هوای گرم نجف و ضعف مزاجی مجبور به بازگشت به ایران شد. آیهٔ الله علی اکبر مشکینی در سال‌های تحصیل خود، به محضر عالمان بسیاری شرفیاب شد. وی در دروس خارج فقه و اصول آیهٔ الله العظمی بروجردی (ره) و آیهٔ الله العظمی محقق داماد(ره) شرکت می‌کرد. در نجف نیز به محضر عالمان و استادان آن دیار شرفیاب می‌شد و در درس خارج امام خمینی(ره) شرکت جدی داشت. آیهٔ الله مشکینی در سال‌های تحصیل و پس از آن با فضلا و اساتید بسیار، رابطه دوستی داشت که از آن جمله می‌توان آیهٔ الله جوادی آملی و آیهٔ الله امینی را نام برد.

فعالیت‌های علمی و فرهنگی :

آیهٔ الله مشکینی در سال‌های عمر با برکت خود منشأ خدمات، فعالیت‌های علمی و فرهنگی بسیاری بود. او طی سال‌ها تدریس مقدمات، سطح و دروس خارج فقه و اصول در حوزه، شاگردان بسیاری را تربیت کرد که از استادان و علمای امروز حوزه به شمار می‌آیند. وی کتب دوره مقدمات و سطح را بارها تدریس کرده و سال‌ها به تدریس خارج فقه و اصول اشتغال داشته است. همچنین درس تفسیر آیهٔ الله مشکینی از دروس مشهور حوزه علمیه قم بوده است. از فعالیت‌های مهم وی در این عرصه، تأسیس مؤسسه الهادی است که به چاپ کتب مفید و اسلامی برای سطوح گوناگون جامعه می‌پردازد و مردم را با حقایق و معارف اسلامی آشنا می‌سازد. آیت الله مشکینی همچنین کتاب‌های فراوانی در زمینه‌های گوناگون علوم اسلامی تألیف و منتشر ساخته است که برخی از مجموعه آثار ایشان به شرح زیر است: ۱ـ اصطلاح الاصول ۲ـ مصطلحات الفقه ۳ـ الفقه الماثور (دوره فقه به طرزی نوین) ۴ـ دروس فی الاخلاق (یک دوره اخلاق عربی) ۵ـ ازدواج در اسلام ۶ـ المنافع العامه (شرح کتاب احیاءالموات شرایع) ۷ـ مفتاح الجنان (کتاب دعا تکمیل مصباح المنیر) ۸ـ المواعظ العددیه ۹ـ واجب و حرام احکام الزامی (دوره فقه) ۱۰ـ قصار الجمل (احادیث کوتاه تحت عناوین لغوی دو جلد) ۱۱ـ ترجمه قرآن کریم به زبان فارسی ۱۲ـ الهدی الی موضوعات نهج البلاغه ۱۳ـ المبسوط (تفسیر سوره آل عمران) ۱۴ـ واجبات و محرمات (استقصاء آنچه در شرع واجب و حرام اعتقادی و عملی است) ۱۵ـ تفسیر سوره (ص) ۱۶ـ بحث تکامل از نظر قرآن ۱۷ـ مسلکنا فی العقائد و الاخلاق و العمل ۱۸ـ زمین و آنچه در آن است ۱۹ـ تقلید چیست؟ ۲۰ـ رساله خمس ۲۱ـ حاشیه توضیحی بر کتاب مضاربه، عروهٔالوثقی ۲۲ـ نهج البلاغه موضوعی ۲۳ـ تحریرالمواعظ ۲۴ـ تحریرالمعالم ۲۵ـ الرسائل الجدیده ۲۶ـ تلخیص المکاسب (در دست چاپ) ۲۷ـ تفسیر روان برای نسل جوان (در دست چاپ) ۲۸ـ ترجمه و شرح فارسی سه کتاب مضاربه، مزارعه و شرکت در عروهٔ الوثقی (در دست چاپ) همچنین از وی مقالات بسیاری در نشریات نور علم، پاسدار اسلام و ... نیز در روزنامه جمهوری اسلامی و ... به چاپ رسیده است. فعالیت‌های سیاسی :

زندگی آیهٔ الله مشکینی سرشار از مبارزات و تلاش‌های سیاسی برای تحقق حکومت اسلامی است. وی از نخستین افرادی بود که به نهضت امام خمینی(ره) پیوست. مشکینی در جلسات مخفی مبارزان شرکت می‌کرد از این رو حدود چهار ماه در تهران متواری شده بود و سپس ایران را به مقصد عراق ترک کرد. با بازگشت به قم در همان روز اول دستگیر شد و ساواک از او خواسته بود تا ۴۸ ساعت بعد از قم خارج شود. از این رو به مشهد رفت و ۱۵ ماه در آنجا مشغول تدریس شد و بار دیگر به حوزه علمیه قم آمد و مبارزات را پی گرفت؛ اما پس از مدتی به همراه ۲۷ نفر از اساتید و فضلای حوزه تبعید شد. از این رو به زادگاه خود رفت ولی پس از سه ماه ساواک وی را دستگیر و به ماهان کرمان و گلپایگان تبعید کرد. وی پس از دو سال نیز به کاشمر تبعید شد و در طول دوره تبعید نیز دست از مبارزه برنمی‌داشت؛ این گونه بود که ساواک او را به مکان دیگری منتقل می‌کرد. وی از اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم بود. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آیهٔ الله مشکینی در مسئولیت‌های گوناگونی به ایفای نقش پرداخت از جمله عضویت در خبرگان تدوین قانون اساسی، مسئول گزینش و اعزام قضات با حکم امام(ره)، ریاست مجلس خبرگان رهبری

در هر سه دوره، امامت جمعه قم با حکم امام(ره) و رهبر انقلاب، عضویت در جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و ریاست شورای بازنگری قانون اساسی. آیت الله مشکینی که به بیماری خونی مزمنی دچار بودند، در بیمارستان بقیه‌الله بستری شدند. سرانجام عصر روز دوشنبه ۸ مرداد ۱۳۸۶ ایشان به خلد آشیان رحلت نمودند.

معزی، محمدکاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

قرآن شناس معروف معاصر ، استاد حاج سید علی کمالی دزفولی ، صاحب آثار عدیده ی قرآنی ، درباره ی مرحوم معزی که با ایشان خویشاوندی هم داشته چنین فرموده اند : شیخ محمد کاظم فرزند شیخ محمد و او فرزند حاج شیخ محمد رضا فقیه به نام ، از اولاد معزالدین ، عالم معروف دوران صفویه ، در سال ۱۲۹۸ ش در دزفول به دنیا آمد و در سال ۱۳۴۸ ش در تهران وفات یافت و در مقبره ی شیخان قم مدفون گردید . تحصیلات بعد از مکتب خانه ی او در خدمت جدش حاج شیخ محمدرضا شروع شد و زیر توجه و علاقه ی خاص او مدارج علمی را به طور مضاعف طی کرد . استادانش در دزفول ، جد مادری اش آقا شیخ محمد باقر و عموزاده اش آقا میرزا محمد علی ، و چند سالی در قم ، آیت الله بروجردی تا نیل به درجه ی اجتهاد بود . علاوه بر عربی ، به زبان انگلیسی هم آشنا بود . چند سالی در دانشکده ی الهیات دانشگاه تهران تدریس کرد . معلومات او از محدوده ی تحصیلات متداول بسیار فراتر بود . اثر مهمش ترجمه ی قرآن مجید به فارسی است ، که اشتباهاتی ناچیز و اندك از قبیل کاربرد ماضی و مضارع به جای همدیگر در آن یافت می شود و ترجمه اش هنوز در میان ترجمه های امروز می درخشد . نمونه ی اخلاق و فروتنی اسلامی بود . رحمه الله علیه . (برگرفته از بیانات استاد حاج سید علی کمالی دزفولی) .

مکارم شیرازی، ناصر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والفاضل العلام آقای علامه ناصر مکارم، از اساتید بنام و مدرسین والامقام و علماء کرام و نویسندگان فخام و گویندگان عظام حوزه علمیه قم و افتخار استان فارس و بلکه ایران و جهان تشیع است در ۲۲ ماه شعبان ۱۳۴۷ قمری در شیراز در یك خانواده اصیل به دنیا آمده و تحصیلات جدید خود را در مدارس جدید شیراز خوانده و در مدت کوتاهی به واسطه استعداد و حافظه فوق‌العاده مقدمات و ادبیات را در مدرسه آقاباباخان فراگرفته و سطوح نهائی فقه و اصول را از مدرسین شیراز خوانده و ضمنا از تدریس خود عده‌ای را بهره‌مند می‌نمود تا در سال ۱۳۲۴ شمسی که از وطن خود مهاجرت به قم و دانشگاه جعفری شیعه یعنی حوزه علمیه نموده و در درس مرحوم آیت‌الله العظمی حجت و آیت‌الله العظمی بروجردی طاب ثراهما حاضر شده و کاملا با صحبت کردن در بحث آن آیات عظام جلب توجه آنها و کلیه شرکاء درس را می‌نمودند و خاطر این نویسنده است که در آن اوقات مترجم معظم ما سنین عمرش از بیست سال نگذشته بود که در درس علمین مذکورین اشکال می‌کرد و جواب می‌گرفت.

مسافرتی در سال ۱۳۶۹ قمری به نجف اشرف نموده و حدود یکسال توقف و از محضر آیات عظام و مدرسین بزرگ حوزه نجف استفاده کرده و مورد توجه مخصوص آنان قرار گرفته که نائل به دریافت اجازه اجتهاد از آنها گشته و در اثر گرمی هوا و نبودن

وسائل آن روز در ماه شعبان ۱۳۷۰ قمری بـه قـم مراجعت و از درس آیت‌الله العظمی بروجردی و سـایر آیـات بهره‌منـد گردیـده و دروس معقول را از استاد علامه طباطبائی فراگرفته و به تدریس دروس عالیه پرداخته است.

استاد مکارم حوزه درس تحلیل فقه و اصول دارند که عده کثیری از فضـلاء و محصـلین فهمیده و با اسـتعداد از نظریاتشان اسـتفاده می‌کنند و غالب آنها را یادداشت می‌نمایند که امید است روزی به عنوان یک اثر ارزنده در فقه و اصول به طبع برسد.

جلسات درس عقاید و مذاهب وی نیز با سـبک جدید و متد خاصـی انجام می‌گیرد که صدها نفر را به طرز نوینی با این مسائل آشنا نموده و کتابهـائی که حـاوی فشـرده آن جلسـات علمی است تـالیف نموده و در بررسـی‌های خود از اصول علمی که مورد پـذیرش محیطهای علمی امروز است کمک گرفته است.

آثار علمی ایشان که نتیجه همان جلسات درس و همچنین کتابهای ارزنده دیگر ایشان اشاره می‌کنم.

۱ و ۲ و ۳- کتاب القواعد الفقهیه که جلد اول آن در سال ۱۳۴۳ شمسی و دوم و سوم آن در سالهای بعد به طبع رسیده است.

۴- فیلسوف نماها که برنده جایزه بهترین کتاب سال گردید این کتاب درباره عقاید مادیها بحث می‌کند.

۵- آفریدگار جهان در اثبات صانع و پاسخ به شبهات مادیها.

۶- چگونه خدا را بشناسیم.

۷- رهبران بزرگ و مسئولیتهای بزرگتر در پیرامون نبوت عامه.

۸- قرآن و آخرین پیامبر در پیرامون نبوت خاصه.

۹- داروینیسم یا آخرین فرضیه‌های تکامل. ۱۰- بحثی درباره ماتریالیسم و کومینسم. بحث در اصول فلسـفه (مادیها) که مکرر چاپ شده است.

۱۱- و ۱۲- ترجمه جلد اول المیزان در دو جزء که چاپ شده است.

۱۳- شرح و ترجمه اصل الشیعه ۱۴- در جستجوی خدا ۱۵- همه می‌خواهند بدانند ۱۶- جلوه حق.

۱۷- اسرار عقب‌ماندگی ۱۸- مشکلات جنسی جوانان ۱۹- آنچه از اسلام باید بدانیم .

۲۰- مقدمه بر کتاب وحی ۲۱- این مسائل مطرح است

۲۲- سرکوبیهای خطرناک ۲۳- نماز مکتب عالی تربیت ۲۴- فرآورده‌های دینی.

۲۵- عود ارواح ۲۶- جوانان را دریابید ۲۷- تربیت و نمونه‌های آن

یکی از آثار و خدمات اسـتاد علامه مکارم تاسیس مجله درسهائی از مکتب اسلام است که از سال ۱۳۴۰ شمسی تاکنون با نشر این مجله که ارگـان حوزه علمیه قم است خـدمات ارزنـده‌ای انجـام داده است و این مجله از بهترین مجله‌هـا و منشورات اسـلامی شـیعه است که به تمـام کشور و خارج کشور منتشـر و مقالات بسـیار جالب و بحثهای ارزنـده‌ای را به قلم اساتیـد و مدرسـین بزرگ حوزه مطرح و پخش می‌نماید و این مجله که در زیر نظر هیئت تحریریه که همه از افاضل برجسته‌اند از ابتکارات فکر بکر ایشانست.

مراتب ولاء و علاقه او به اهل‌بیت عصـمت و طهارت و بالاخص به پیشوای بزرگ جهان حضـرت امیر مومنان علیه‌السـلام از اشعار و سرودهای نغز او در توحید و در مراثی و مدایح آن متجلی است.

(مکارم شیرازی) در حال حاضر از مراجع تقلید و مدرسین بزرگ و آیات عظام حوزه علمیه قم می‌باشند.

رساله علمیه و توضیح المسائل ایشان در سال ۱۳۶۹ شمسی و ۱۴۱۰ قمری به طبع رسیده و منتشر گردیده و اکنون درس خارج فقه و اصول ایشان یکی از پرجمعیت‌ترین دروس اسـتدلالی قم می‌باشـد. و چون آثار ایشان از تألیفات و مدارس علمیه و غیره بسـیار شده لازم دیده در اینجا استدارک نمایم.

۱- تفسیر نمونه ۲۷ جلد، مطبوع.

۲- تعلیقات بر عروه‌الوثقی، مطبوع.

۳- قرآن و آخرین پیامبر، مطبوع.

۴- معاد در جهان پس از مرگ، مطبوع.

۵- مهدی علیه‌السلام انقلابی بزرگ، مطبوع.

۶- عقیده یک مسلمان، مطبوع.

۷- اقتصاد اسلامی، مطبوع.

۸- انگیزه پیدایش مذهب، مطبوع.

۹- روش تطبیقی در شناخت، مطبوع.

۱۰- پایان عمر مارکسیسم، مطبوع.

۱۱- ارزشهای فراموش شده، مطبوع.

۱۲- پرسشها و پاسخها، مطبوع.

۱۳- این است آئین ما، مطبوع.

۱۴- آخرین فرضیه‌های تکامل، مطبوع.

۱۵- همه می‌خواهند بدانند، مطبوع.

۱۶- ده درس خداشناسی، مطبوع.

۱۷- ده درس پیامبرشناسی، مطبوع.

۱۸- ده درس معادشناسی، مطبوع.

۱۹- ده درس عدل شناسی، مطبوع.

۲۰- جوانان را دریابید، مطبوع.

۲۱- زندگی در پرتو اخلاق، مطبوع.

۲۲- جلوه حق، مطبوع.

۲۳- معمای هستی، مطبوع.

۲۴- اسرار عقب ماندگی، مطبوع.

۲۵- در یک بررسی کوتاه، مطبوع.

۲۶- در جستجوی خدا، مطبوع.

۲۷- مشکلات جنسی جوانان، مطبوع.

۲۸- آنچه از اسلام باید بدانیم، مطبوع.

۲۹- بحثی درباره ماتریالیسم و کمونیسم، مطبوع.

۳۰- تقلید یا تحقیق، مطبوع.

۳۱- خمس پشتوانه بیت‌المال، مطبوع.

۳۲- مساله انتظار، مطبوع.

۳۳- تفسیر به رای، مطبوع.

۳۴- تفسیر سپری برای مبارزه عمیقتر، مطبوع.

۳۵- این مسائل برای همه جوانان مطرح است، مطبوع.

۳۶- یکصد و پنجاه درس زندگی، مطبوع.

۳۷- طرح حکومت اسلامی، مطبوع.

۳۸- رساله مقدمه وحی، مطبوع.

۳۹- مکتبهای التقاطی، مطبوع.

۴۰- فلسفه روزه، مطبوع.

۴۱- فلسفه شهادت، مطبوع.

۴۲- با شخصیت‌ترین زن جهان، مطبوع.

۴۳- به یاد مهدی، مطبوع.

۴۴- مناظرات تاریخی امام رضا (ع)، مطبوع.

۴۵- تفسیر موضوعی پیام قرآن، مطبوع.

۴۶- مدیریت و فرماندهی در اسلام، مطبوع.

۴۷- آفریدگار جهان، مطبوع.

۴۸- توضیح المسائل- رساله علمیه، مطبوع.

۴۹- انوار الفقاهه، مطبوع.

سخنی کوتاه از:

مدرسه امام امیرالمؤمنین (ع) و مدارس و موسسات وابسته به آن

قم- حوزه علمیه

مدرسه امام، امیرالمؤمنین (ع) (مرکز مطالعات اسلامی) در سال ۱۳۵۰ شمسی در زمینی به مساحت ششصد متر، به وسیله حضرت آیت‌اللَّه مکارم شیرازی با همکاری جمعی از نیکوکاران تأسیس گردید و تحت عنوان «جمعیت خیریه خدمات اسلامی» رسما به ثبت رسید.

این مدرسه یکی از فعالترین مدارس حوزه علمیه قم می‌باشد و دارای چاپخانه که در طبقه زیرین قرار دارد و سه طبقه دیگر شامل هیجده حجره و یک سالن که گنجایش هزار نفر را دارد که جهت جلسات درس منظور گردیده و یک کتابخانه که حدود چهار هزار جلد کتاب خوب دارد، می‌باشد.

این مدرسه یک موسسه تحقیقاتی و تبلیغی است که تاکنون در زمینه عقائد، تفسیر و فقه و اصول و حدیث و اقتصاد اسلامی و احیاء تراث و تبلیغات اسلامی توسط مؤسس محترم آن و یا زیر نظر معظم‌له با همکاری جمعی از دانشمندان و فضلای حوزه علمیه فعالیتها و تحقیقات ارزنده‌ای به طلاب و فضلای محترم حوزه علمیه و جامعه مسلمان از راه تشکیل جلسات درس و نشر آثار سودمند و جزوات مختلف ارائه داده و می‌دهد.

و تاکنون فضلای بی‌شماری را تقدیم جامعه مسلمان کرده است که بعضا بعد از انقلاب اسلامی ملت ایران در پستهای حساسی مشغول انجام وظیفه می‌باشند.

منابع مالی: آن عبارت است از سهم مبارک امام (ع) و کمک مردان خیر انتشارات نسل جوان که بخش دیگری از این موسسه است تاکنون متجاوز از ۵۴ کتاب برای قشر جوان از نویسندگان مختلف نشر داده است که بعضا دهها بار به چاپ رسیده است.

دائره پاسخ به سئوالات: نیز یکی از بخشهای مهم و فعال این موسسه می‌باشد و از طریق پاسخ به سئوالات دینی، اجتماعی، اخلاقی و

ارسال کتب و جزوات برای کتابخانه‌ها و در پاسخ سئوالات، فعالیت چشمگیری داشته و دارد.

و به خاطر این ارتباط مستمر، مخصوصا با قشر جوان و اطلاع از مشکلات آنها غالب انتشارات نسل جوان که بر این محور تنظیم گردیده، در میان قشر جوان مورد استقبال کم‌نظیری قرار گرفته و دهها بار به چاپ رسیده است.

مطبوعاتی هدف:

این مطبوعاتی از راه نشر و طبع آثار ارزنده اسلامی خود تاکنون خدمات موثری به جامعه مسلمان ارائه داده و می‌دهد.

مدارس وابسته به مدرسه امام امیرالمؤمنین (مرکز مطالعات اسلامی)

۱- مدرسه علمیه امام مجتبی (ع)- که در زمینی به مساحت هشتصد متر در سال ۱۳۶۱ نیز توسط حضرت آیت‌اللّه مکارم شیرازی و با همت جمعی از مردان خیر و نیکوکار برای سکونت طلاب محترم تأسیس گردید.

این مدرسه از سه طبقه تشکیل گردیده و دارای ۴۱ حجره می‌باشد و هم اکنون تعداد ۸۰ طلبه از داخل و خارج در آن سکونت دارد.

امتیازات این مدرسه:

این مدرسه دارای یک سالن درس (مدرس) است که در طبقه زیرین آن قرار دارد و تمام اطاقها مجهز به دستگاه تهویه و شوفاژ می‌باشد و همچنین دارای تعداد پنج دستگاه یخچال بزرگ حمامهای مجهز و آبسرد کن و نیز برای طلابی که شهریه کمتری از حوزه می‌گیرند و کفاف مخارجشان را نمی‌کند شهریه‌ای مقرر می‌گردد.

۲- مدرسه امام حسین (ع)- که هم اکنون زمینی به مساحت پانصد و پنجاه و هفت متر برای آن توسط یکی از نیکوکاران تهیه گردیده و جمعی از مهندسین معروف کشور هم اکنون به تهیه نقشه آن اشتغال دارند و امید است به خواست خداوند متعال در آینده نه چندان دور به صورت یک مدرسه مدرن و مجهز در اختیار طلاب عزیز قرار گیرد.

این مدرسه نیز توسط حضرت آیت‌اللّه مکارم شیرازی و با مشارکت مالی جمعی از مردان خیر و نیکوکار ساخته می‌شود.

آدرس مدارس فوق:

مدرسه الامام امیرالمؤمنین، حوزه علمیه قم، اول خیابان شهدا.

مدرسه امام مجتبی (ع)، حوزه علمیه قم، خیابان شهدا، کوچه آمار، پشت مدرسه امام امیرالمؤمنین (ع).

مدرسه امام حسین (ع)، حوزه علمیه قم، اول خیابان شهدا، کوچه آمار، مقابل مدرسه امام مجتبی (ع).

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد دوم)

موسوی گرمارودی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر علی موسوی گرمارودی در سال ۱۳۲۰ در قم بدنیا آمد. پدرش از دانشـــمندان اهل

گرمارود الموت قزوین بود.

موسوی گرمارودی مدرک کارشناسی خود را در رشته علوم قضایی و کارشناسی ارشد

و دکترای خودرا را در رشته ادبیات فارسی از دانشگاه تهران گرفته است .

او در عرصه شعر و ادبیات کشور حضور موثر داشته است که راه اندازی و مدیریت گلچـــرخ

نمونه ای از تلاش های اوست.

کارنامه شـعری گرمـارودی مشتمل بر ۹ کتـاب شـعر با نامهای: عبور ، در سایه ســـار نخل ولایت ، سـرود رگبار

،چمن لاله، خط خون ، دســتچین ، باران اخــم ، گزیده شــعر نیســتان ، تا ناکجــا آبــاد و گزیـــنه شـعر به انتـخاب

بهاءالدین خرمشــاهی است و همــچنین ۴ اثر زیر چــاپ او عبارتــند از : صدای سبــز زندگی و شعر ادیب المـمالک

فراهانی، از صدر تا ساقه و ترجمه قرآن کریم.

والدین و انساب : خانواده های گرما رودی ازنظر اصل و نسب و ارتباط خویشاوندی به چند طایفه تقسیم می شوند که شامل طایفه هـای قروچی بیگی ،اورس بیک و باقری و صادقی و انـدجی و خانوا ده های غربال بنـد و موسوی و چنـد خانواده دیگر می باشـند . خـانوار موسوی از خـانواده هـای مهـاجر روسـتای میغ سـازه کجوربه به منـاطق «اوانک » و «گرمارود» می باشـند. سـید علی موسوی گرمارودی از پدری «الموتی » و مادر «تنکابنی» درمحله «چهارمردان » قم به دنیا آمد . نام پدرش حجت الاسلام سید محمد موسوی گرمارودی

اوضاع اجتماعی و شـرایط زنـدگی : پـدر سـید علی موسوی گرمارودی وی ابتدا در مسـجد جامع «گرمارود » مردم را راهنمایی می کرد ، پس دردوران جوانی به قم و سپس نجف هجرت و آنگاه دوباره به قم بازگشت و در همانجا سکنی گزیدند .

تحصـیلات رسـمی و حرفـه ای : سـید علی موسـوی گرمـارودی نخست نزد پـدرش مقـدمات را فراگرفت و پس از آن دبسـتان ملی «باقریه » رفت .او دوره دبیرسـتان را مدرسه شـهید بهشتی (دین و دانش سابق) هم سپری نمود و پس از آن به مشهد عزیمت نمود و درنزد علمـای آن سامـان ، به فراگیری علـوم دینی پرداخت . درسـال ۱۳۴۵ وارد دانشـکده حقوق شد و کارشناسـی آن رشـته را در رشـته علوم قضایی کسب کرد. او سرانجام پس از گرفتن مدرک کارشناسی زبان و ادب فارسی با اخذ درجه دکترای زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران فارغ التحصیل گردید .

خاطرات و وقایع تحصـیل : سید علی موسوی گرمارودی تحصیلات ابتدایی را دردبستان «باقریه » طی نمود ، او ازاین دوره چنین یاد می کند :« از آن دبسـتان ترکه های اناری که درحوض بزرگ مدرسه پیوسـته درآن خیس خورد تا به کف دست شاگردان متخلف کوبیـده شـود ، همیشه چون کابوسـی ، درذهن من مانـده است . گرچه دسـتهای کوچـک من هرگز بـا آن چوبهـا تمـاس نیـافت اما سالیانی دراز بعـد از آن روزها ،وقتی درزنـدان شاه سـتمگر ،زیر کابلهای سـیمی ساواک ، به خوداز درد می پیچیدم ،چهره شـکنجه گرخودرا شبیه ناظم بی رحم آن دبستان می دیدم . »

استادان و مربیان : سـید علی موسوی گرما رودی مقدمات رانزد پدر فرا گرفت و پس از عزیمت به مشهد نزد علمای بزرگی چون : فردوسی پور ، واعظ طبسی و ابب نیشابوری دوم نهنگ و به کسب علوم دینی پرداخت .

هم دوره ای هـا و همکـاران : سـید علی موسوی گرمارودی با شاعر بزرگ معاصـر اخوان ثالث نیز آشـنایی و رفت و آمـد داشت و اخوان شعری نیز به نام او سروده بود. شاید از سر این آشنایی بود که کتاب «درباره هنر و ادبیات» را ناصر حریری به گفت و شنودی بـا مهـدی اخوان ثـالث و علی موسوی گرمـارودی اختصـاص داد که به وسـیله انتشارات کتابسـرای بابل در سال قبل از وفات اخوان منتشر شد.

وقایع میانسالی : اولین رویداد سیاسی بوقوع پیوسته درزندگی سید علی موسوی گرمارودی ، غائله درانجمنهای ایالتی و ولایتی بودکه وی درمدرسه فیضیه حضور داشت. او تاآستانه دستگیری و زندانی شدن نیز رفت که با کوشش آیت لاللہ ربانی شیرازی نجات یافت . باورود به دانشگاه با برخی فعالان سیاسی آشنا شد و باشدت گرفتن مبارزان او بر چند رژیم پهلوی ، درسال ۱۳۵۲ به وسیله ساواک دستگیر و نزدیک به چهار سال درزندانهای اوینو قصرحبس گردید.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : شورای انقلاب موسوی گرمارودی را به سرپرستی سازمان آموزشی نومرز منصوب کرد. همان مؤسسه فرانکلین سابق که در اواخر دهه ?? با ادغام در تشکیلات «وزارت فرهنگ و آموزش عالی» از صورت یک مؤسسه خارج شد و از آغاز نیز با نام «شرکت انتشارات علمی و فرهنگی» با انتشارات علمی و فرهنگی (بنگاه ترجمه و نشر کتاب سابق) ادغام شد. علاوه بر این گرمارودی مدتی رایزن فرهنگی ایران در تاجیکستان بود و مدتی نیز مسئولیت تالار وحدت تهران را بر عهده داشت. او در مدت اقامتش در تاجیکستان به جد جریان شعر معاصر آن کشور فارسی زبان را دنبال کرد و در این باره مقالات تحقیقی متعدد نوشت.

فعالیتهای آموزشی : سید علی موسوی گرمارودی مدت یک سال درحوزه فردوس به امر تدریس مشغول گردید . وی پس از واقعه پانزده خرداد و دستگیری امام ،درتهران مستقیم گردید . او ابتدا در دبستان و سپس دردبیرستان علوی مشغول کار شد . او پس از انقلاب به تدریس دردانشگاه پرداخت.

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : با پیروزی انقلاب اسلامی ،موسوی گرمارودی به همراه خانم طاهره صفارزاده «کانون فرهنگی نهضت اسلامی » را بنیاد نهاد . موسوی گرمارودی راه اندازی، مدیریت و سردبیری نشریه گلچرخ و انتشار یک مجله ادبی در تاجییکستان را نیز برعهده داشته است.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : سید علی موسوی گرمارودی علاوه بر سرودن شعرو شرکت درانجمنهای ادبی ، انتشار دو دوره نشریه ادبی گلچرخ را به عهده گرفت . انتشار مجله ماهنامه «گلچرخ» رابباید به دو دوره تقسیم کرد : دوره نخست بصورت ضمیمه ادبی روزنامه دراطلاعات از روز سه شنبه ۱۲ شهریور ۱۳۶۵ لغایت خرداد ماه همین ماه منتشر شد. دور دوم فعالیت های این ماهنامه افزودن بر فعالیتهای روزنامه نگاری درقلمرو ادبیات داستانی و بازنویسی زندگانی معصومین ،آثار چندی ازوی منتشر شده است .

آرا و گرایشهای خاص : «من آنچه را برزبان شاعر می آید و بر کاغذ نوشته می شود، درخت صاعقه زده ای می بینم که روی زمین افتاده است. اگر گفته اند: من گنگ خوابدیده و عالم تمام کر / من عاجزم زگفتن و خلق از شنیدنش... می تواند در باره همان جلوه نا پیدای شعر گفته شده باشد. آنچه از یک شعر ناب برکاغذ یا زبان می آید در واقع تنها صورت ناظم و مرحله هبوط آن اصل اعلاست. آنچه ما از یک شاعر می خوانیم و می بینیم آن درخت برپای ایستاده در جنگل سبز خاطر، او نیست. توسکایی است که آذرخش خلاقیت شاعر برآن گرفته است و آن را پیش پای ما افکنده است. منتقد با آن عوالم چه می تواند بکند؟او هرچه می کند با بخش بیرونی شعر می کند.» این جملات را شاعر نام آشنا و توانا علی موسوی گرمارودی در میهمانی انجمن شاعران ایران و در مراسم نکوداشت خویش بر زبان آورد. او میهمان نهمین برنامه میهمان ماه انجمن شاعران ایران ودفتر شعر جوان بود که در محل خانه شاعران برگزار شد. گرمارودی از آن دسته شاعرانی است که ضمن توجه به مسیر گذشته در شعر معاصر ره تازه می جوید. او درباره بسیاری از شاعران معاصر و هم عصر خویش هم تحقیقات فراوان کرده وهم نظرات دقیق و عمیقی ارائه کرده است. از آن جمله است نگاه او درباره شاعر بزرگ معاصر سهراب سپهری: «سپهری از کسانی است که راه نیما را شناخته بود، اما این را با خود با شخصیت یگانه خویش پیمود. او خود را با رنگ و کلمه بیان می کرد، مصالح خلاقیت او هم رنگ بود و هم کلمه و او با این هر دو نقاشی می کرد. یا با این هر دو مأموریت ادبی خود را انجام می داد. تعجب نفرمائید که برای نقاشی او نیز تأمل به مأموریت ادبی شده ام. می دانید که در نقاشی ایرانی از گذشته های دور به خاطر منعی که اسلام در مبارزه با آثار بت پرستی پیش آورده

بود، پرسپکتیو ناگزیر حذف شده. یکی از منتقدان غربی می گوید نقاشی در آبستره به همانجایی رسیده است که نقاشی ایران اسلامی در طی قرون می پیمود یعنی در این نقاشی نیز مانند آبستره رنگ ها یکدیگر را فرا می خوانند. نقاشی مأموریت ادبی می یابد. اما شعر سپهری، شعر او در نخستین برخورد دارای چند ویژگی است، یکی این که سپهری نخستین کسی یا دست کم مهم ترین شاعری است که زبان شعر نو را با زبان محاوره پیوند زد. توضیح آن که در شعر نو شاعران در همان حال برخی دارای زبان خاص خویشند در یک چیز اشتراک دارند و آن زبان عام شاعرانه است در برابر زبان محاوره. در واقع می توان گفت که زبان شاعرانه هر شاعر و زبان خاص وی جنس و فصل شعر او را تشکیل می دهند. زبان شاعرانه در این تعبیر یعنی زبانی که علاوه بر حفظ ویژگی زبان خاص یک شاعر دارای ضخامت و اسلوب شعری است و حوزه لغات و تعبیرات و بیان در آن از نوعی است که آن را از سویی از زبان نوشتار متمایز می کند و از سویی دیگر از زبان گفتار. این ضخامت و اسلوب و تمایز و تمایل به ارگانیسم در کاربرد لغات به دست می آید. اما سپهری و البته اسماعیل شاهرودی و دیگرانی هم شاعرانی هستند که زبان شاعرانه را با زبان محاوره پیوند زده اند و به جای خود موفق هم بوده اند، اگر چه سپهری از این لحاظ موفق تر است.» موسوی گرمارودی همچنان که در عرصه شعر امروز و غزل امروز حرف تازه برای گفتن داشته، از آثار دیگر شاعران زمانه خویش نیز غفلت نکرده و چه بسا خارج از باورهای اعتقادی یا نگره سیاسی و فردی، شعر آنان را ارجح بر شعر خویش، به مخاطب شعر امروز توصیه کرده است. او در مرگ نوذر پرنگ از غزلسرایان فقید معاصر این حساسیت و دقت و توجه را به خوبی به نمایش گذاشت: «از دست رفتن نوذر پرنگ برای غزل معاصر ما لطمه بزرگی خواهد بود. پرنگ بی گمان یکی از برجسته ترین شاعران غزل نو است و تأثیر او در نسل های بعد از خودش، بر کسی پوشیده نیست. من درجلسه نقد و بررسی شعر پرنگ که با حضور خود شاعر و مرحوم منوچهر آتشی برگزار شد هم به این موضوع اشاره کردم که اشیا هم ناطق اند و گویا، اما به زبان بی زبانی. اما این طور نیست که پدیدار های عالم با همه سخن بگویند؛ شاعران و بخصوص شاعرانی مانند پرنگ محرم رازهای پدیدار ها هستند و پدیدار ها با کسانی مانند او بیگانه و نامحرم نیستند. برخی از غزل های پرنگ در ادبیات ما جاودانه خواهند بود. پرنگ با توجه به مضمون این شعرش که می گوید: کجایی ای همه جای تو خوش رهایی، های/! دلم به سوی صدای تو رهسپار شده است، به سوی رهایی رفت. به جای دلش که در زندگی به سوی صدای رهایی رهسپار شد، حالا خودش به سوی رهایی رفته است. خاک بر او خوش باد»!

جوائز و نشانها : سید علی موسوی گرمارودی امسال (۱۳۸۵) به عنوان «چهره ماندگار بخش شعر» به وسیله بنیاد چهره های ماندگار انتخاب شد. او در مراسم این انتخاب ضمن قرائت بخشی از شعر پیامبر اعظم (ص) گفت من افتخار می کنم که با شعر علوی بزرگ شده ام و امروز به عنوان یک شاعر آئینی از من یاد می شود. در سالی که به نام پیامبر بزرگ اسلام نامگذاری شده است، باید در راستای اهداف نبوی و توسعه مفاهیم اسلامی گام برداریم و اندیشه های نبوی را در همه جامعه اسلامی خود جاری کنیم».

چگونگی عرضه آثار : بهاءالدین خرمشاهی در مقدمه گزینه اشعار گرمارودی نوشته است: کارنامه شعری گرمارودی هم پر بار است هم پربرگ، کارنامه ای است کلان ومشتمل بر کتاب که حاصل سلوک ساله شعری اوست.کتاب شعر او عبارتند از: عبور، در سایه سار نخل ولایت، سرود رگبار، چمن لاله، خط خون، دستچین، باران اخم، گزیده شعر نیستان، تاناکجا آباد. گزینه شعر گرمارودی را نیز بهاءالدین خرمشاهی انتخاب کرده است. سهیل محمودی درباره گرمارودی می گوید: موسوی گرمارودی یکی از کهن ترین قالب های شعر فارسی یعنی قصیده را در عرصه ای به نام شعر سپید تعریف کرده است. او از کسانی است که با تکیه برگذشته شعر فارسی و با ارزش گذاری به گذشته که نه تقلید است و نه فقط تقدیس آن، برای امروز بهره گرفته است. چیزی که متأسفانه امروز در ادبیات ژورنالیست زده ما وجود ندارد و کسانی مانند اخوان یا سهراب در این راه موفق بوده اند و بخشی از این سنت را به شکل پویا در آورده اند. این بخشی از توجه گرمارودی به پیشینیان در قالب قصیده است. بخش دیگر نگاه معرفتی و دینی اوست که البته گاهی آنقدر به آن پرداخته شده که حجابی روی وجه شاعری او شده است. اما نگرش و منبع فکری است که

به شعر عاشقانه ماهم معنی می دهد و گرمارودی در این وجه هم موفق بوده است. علی موسوی گرمارودی از پیشتازان شعر مذهبی امروز شناخته می شود. او تحصیلات مقدماتی خود را در قم و مشهد به پایان رساند و ادبیات عرآثار استاد گرمارودی به بخش کاملاً_ متفاوت تقسیم می شود. نخست شعر، در این زمینه ? کتاب تا به حال از او منتشر شده است. «در سایه سار نخل ولایت» و «خط خون»، معروف ترین دفترهای شعر اوست. حوزه دیگر کارهای او، داستان نوجوانان است که در این زمینه هم «داستان پیامبران» معروف تر از بقیه استب را نزد ادیب پیشاوری فراگرفت. از ویژگی های شعری او تخیل گسترده و به دام آوردن اندیشه های نو در قالب کهن قصیده است گرمارودی در کار بازخوانی و خوانش ادبیات کهن نیز بوده و مجموعه ای از دیوان حافظ با صدای او منتشر شده و انجمن شاعران ایران نیز گویا روایت بوستان سعدی را با صدای او ضبط کرده است.

آثار :

۱?? شعر ترجمه شده به زبان ایتالیایی (مجموعه شعر)،

۲ بابا تاریخ (داستان کوتاه)،

۳ پرتو انسان ها (داستان جلد اول و دوم)

۴ تا ناکجا آباد

ویژگی اثر : مجموعه شعر علی موسوی گرمارودی با نام «تا ناکجا» به چاپ رسید که عکس های زیبای ریکاردو زیپولی از کوچه باغ های روستا های مناطق کویری، دشت ها، بیابان ها و... آن را همراهی می کرد. کاری که در زمانه خویش مجموعه شعری متفاوت را رقم زد. زیپولی استاد دانشگاه «ونیز» و رایزن سابق فرهنگی سفارت ایتالیا در تهران بود. او همان است که کتاب شعرهای عباس کیارستمی را به زبان ایتالیایی ترجمه کرد.

۵ ترجمه قرآن مجید

ویژگی اثر : گرمارودی ادبیات عرب را نزد ادیب پیشاوری فراگرفت. آشنایی او با ادبیات عرب البته این نتیجه را نیز به همراه داشته که گرمارودی را ترغیب به ترجمه قرآن کریم کند. ترجمه ای که به سرعت به چاپ دوم رسید و در چاپ دوم ترجمه اش را ویرایش دوباره نیز کرد. چاپ نخست این ترجمه در حجمی هزارو ???صفحه ای انتشار یافت، چاپ دوم آن نیز ازسوی انتشارات قدیانی منتشر شد.

۶ داستان پیامبران

ویژگی اثر : جلد اول آن درکتاب از آدم تا مسیح که به صورت داستانی می باشد .(جلد اول: از آدم (ع) تا عیسی (ع)).گرمارودی علاوه بر شعر، نثر روان و فاخری نیز دارد. او در کتاب، داستان پیامبران را از آدم ابوالبشر(ع) تا حضرت ختمی مرتبت(ص) با این نثر روایت کرده است

۷ داستان پیامبران

ویژگی اثر : از حضرت محمد در جلد دوم

۸ در مسلخ عشق

ویژگی اثر : مجموعه داستانی می باشد.

۹ درباره هنر وادبیات امروز

ویژگی اثر : این کتاب مصاحبه ناصر حریری با گرمارودی

۱۰ درمسلخ عشق (مجموعه داستان کوتاه مذهبی)،

۱۱ دستچین (مجموعه شعر)

۱۲ زندگی شیخ محمد تقی بافقی (داستان کوتاه)،

۱۳ سرود آسمانی

ویژگی اثر : ترجمه ای «از صحیفه سجادیه»

۱۴ صدای سبز

ویژگی اثر : آخرین مجموعه شعر منتشرشده این شاعر، «صدای سبز» (گزینه شعرها به اضافه بیش از شعر جدید) است.

۱۵ قلم انداز

ویژگی اثر : مجموعه مقالات و سفر نامه ها از ۱۳۴۸

۱۶ گزیده شعر نیستان

۱۷ گزینه شعر گرمارودی

ویژگی اثر : به گزینش مقدمه بهاء الدین خرمشاهی

۱۸ مجموعه تا کجا

۱۹ مجموعه شعر باران اخم

ویژگی اثر : گزینه شعر جنگ دفتر ادبیات و شعر مقاومت درسال ۱۳۷۳ تهران منتشر شده است

۲۰ مجموعه شعر چمن لاله

۲۱ مجموعه شعر خط خون

ویژگی اثر : از انتشارات زوار به سال ۱۳۶۳ می باشد

۲۲ مجموعه شعر درسایه سار نخل ولایت

ویژگی اثر : این اثر چاپ دوم و دفترنشر فرهنگ اسلامی به سال ۱۳۵۸ می باشد .

۲۳ مجموعه شعر درفصل مردن سرخ

ویژگی اثر : این اثر از انتشارات راه امام به سال ۱۳۵۷ می باشد .

۲۴ مجموعه شعر سرود رگبار

ویژگی اثر : این اثر درسال ۱۳۵۷ رواق و چاپ دوم می باشد .

۲۵ مجموعه شعر عبور

ویژگی اثر : این اثر وی از آثار شعری اوست که درسال ۱۳۵۶ چاپ دوم می باشد .

۲۶ نهج البلاغه

ویژگی اثر : ترجمه ای

۲۷ نوح پیامبر (داستان کوتاه)،

۲۸ یونس (داستان کوتاه)،

محدث

طباطبایی بروجردی، حسین

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

در روزهای پایانی صفر ۱۲۹۲ ق . خانه حجهٔ الاسلام حاج سید علی بن سید احمد طباطبایی با تولد نوزادی که ((حسین)) نام گرفت. غرق درذکر و سپاس پروردگار شد.

سید حسین اندک اندک بالید، جامع المقدمات ، سیوطی ، منطق و گلستان سعدی را در مکتب آموخت و سپس در مدرسه نوربخش به تکمیل اندوخته ها و تهذیب نفس پرداخت . نحو، صرف ، بدیع ، عروض ، منطق ، فقه و اصول بخشی از دستاورد سالهای مدرسه نور بخش شمرده می شد. سالهایی که سید حسین سخت کوشید و در پناه عنایتهای ویژه الهی به پیشرفتی چشمگیر دست یافت .

آنگاه عزم اصفهان سپاهان کرد و پس از جلب رضایت پدر سمت آن سرزمین دانش خیز به راه افتاد. آقا نوح الدین ، پسر عمو سید حسین ، در مدرسه صدر روزگار می گذراند؛ دانشجوی سخت کوش بروجرد یکسره نزد پسر عمویش شتافت و در حجره او اقامت گزید. رابطه پسر عموهای بروجردی بسیار نیک بود. آقا نوح الدین در روزهای آغازین به سید حسین گفت : اگر می خواهی در دانش اندوزی و تدریس کامروا شوی باید در محافل علمی سخن بگویی و در درس اشکال کنی و گرنه تا پایان عمر چون من گمنام می مانی .

زیر باران

سید حسین نخست در درس استاد گرانقدر آقا سید محمد باقر درچه ای شرکت جست .

دانشور درچه ای ، که نورالهی در دیدگان داشت ، بزودی گوهر یگانه بروجرد را باز شناخت ، او را به خود نزدیک کرد و از عنایات ویژه خویش برخوردار ساخت . حضرت آیهٔ الله ملا ـ محمد کاشی ، مجتهد وارسته میزار ابوالمعانی کلباسی ، دانشور گرانمایه سید محمد تقی مدرس و حکیم برجسته میرزا جهانگیر قشقایی از دیگر استادان ستاره تابناک بروجرد شمرده می شدند.

استادان گرانپایه ای که هر یک به گونه ای سید حسین را از عنایت خویش بهره مند ساختند و در شکل گیری شخصیت گوهر گرانبهای خاندان طباطبائی دخالت داشتند. سید دانش پژوهان بروجردی در بامداد یکی از روزهای ربیع الاول ۱۳۱۴ سرمست از باده دانش و حکمتی که استادان نامور حوزه سپاهان در کام روانش می ریختند، در برابر حجره اش نشسته بود که پیکی نامه پدر را به وی سپرد.

هر چند نامه پدر سید حسین را در شادی فرو برد ولی این سرور دیری نپایید زیرا پدر او را به وطن فرا خوانده بود. ستاره بروجرد با این اندیشه که شاید پدر می خواهد او را به نجف گسیل دارد رنج سفر و بریدن از درس را به جان خرید و به زادگاهش برگشت ولی پدر اندیشه ای دیگر در سر داشت . او با پای فشاری بر خواسته خویش مقدمات ازدواج فرزند را فراهم آرد. بدین ترتیب دانشجوی جوان بروجردی در ۲۲ سالگی ازدواج کرد. دو یا سه ماه در زادگاهش ماند و سپس با خانواده سمت اصفهان رهسپار شد.

نامه سرنوشت

۱۳۱۹ ق . برای گوهر یگانه بروجرد سال تحول بود. نامه پدر به دستش رسید و او را آماده سفر ساخت . پدر چنان نوشته بود که می خواهد وی را به نجف گسیل دارد. بنابراین پس از نه سال زندگی سراسر تلاش و پژوهش در اصفهان به زادگاهش بازگشت . اندکی در آن سامان توقف کرد و سپس همراه برادر کوچکش ، سید اسماعیل ، رهسپار نجف شد.

برادران بروجردی در ۱۳۲۰ به حریم پاک امیر مومنان علیه السلام گام نهادند. سید حسین ، که ۲۸ سال داشت و مجتهدی جوان

شمرده می شد، به درس حضرت آیهٔ الله العظمی محمد کاظم خراسانی شتافت و خود را در برابر تابش مستقیم آفتاب دانش آن مرجع وارسته جای داد. بزودی نظرهای بجا و قابل تاءمل دانشو تازه وارد توجه استاد بزرگ حوزه نجف را جلب کرد و میان آنها پیوندی ناگسستنی پدید آورد. به گونه ای که اگر پس از درس آخوند خراسانی ، سخنی بر زبان نمی آورد، استاد وی را مخاطب قرار می داد و می فرمود: آقا نظری ندارید؟

اندك اندك ارج سید حسین بر شاگردان محفل آخوند نیز آشکار شد. آنها از او خواستند تا پس از خروج استاد از محفل ، درس وی را با شرح و توضیح فزونتر بازگو کند. بدین ترتیب یکی از برنامه های مجتهد بروجردی تقریر درس استاد شد.

آن بزرگمرد هشت سال در حریم حضرت علی علیه السلام اقامت گزید. علاوه بر آخوند خراسانی از بزرگانی چون حضرات آیات شیخ الشریعه اصفهانی و سید محمد کاظم یزدی بهره کافی برد، گروهی از دانشجویان را از درس فصول (در علم اصول) خویش کامروا ساخت ، سر انجام در اواخر ۱۳۲۸ به اصرار پدر راه بروجرد پیش گرفت و در ۱۳۲۹ با استقبال پرشور مردم به زادگاهش گام نهاد.

او بر آن بود که پس از اقامتی کوتاه در وطن دیگر بار سمت نجف بال گشاید و به آستان مقدس علوی پناهنده شود. ولی بیماری و مرگ پدر سفرش را به تاءخیر انداخت . در این سوگ نامه صاحب کفایهٔ الاصول سبب تسلای خاطرش شد. آخوند خراسانی ضمن تسلیت وفات حاج سید علی از اشتیاق وافر خویش برای دیدار مجتهد بروجرد پرده برداشته بود.

این نامه مهرآمیز سید دانشوران بروجرد را بر آن داشت که امور خانواده را سامان دهد و به نجف شتابد. چند ماه بعد همه چیز برای سفر آماده بود که خبر رحلت استاد گرانقدرش وی را در اندوه فرو برد. آن بزرگمرد پیوسته می گفت : مرگ دو پدر در مدت کوتاه کمتر از ۶ ماه بسیار بر من سنگین و ناگوار بود.

خبر مرگ استاد اشتیاق سفر را در وجودش میراند. زندگی در نجف بی حضور استاد خراسانی برایش دشوار بود. پس اندیشه هجرت از سر بردن کرد و در بروجرد بساط تدریس و ارشاد مردم گسترد. اندك اندك مؤ منان شهر ارج ستاره خاندان طباطبایی دانستند و زمام امور معنوی خود را به وی سپردند. ارادت حضرت آیهٔ الله حاج محمد رضا دزفولی به سید مجتهدان بروجرد بر شهرت و اعتبارش افزود. پس از رحلت فقیه دزفولی انبوه مقلدانش به آن مجتهد وارسته رجوع کردند و مرجعیت آن بزرگمرد در منطقه گسترش یافت .

در برابر شب

در این سالها تبلیغ بهایی گری از سوی برخی از مسؤ ولان شهر و اهانت آشکار آنها مقدمات دینی مردم سرور مجتهدان بروجرد را در نگرانی فرو برد. او با تهران تماس گرفت ، وضعیت نامطلوب برخی از ادارات را با پایتخت نشینان در میان نهاده ، خواستار برکناری مسؤ ولان دین ستیز شد و چون بی اعتنایی سران دولت را مشاهده کرد معترضانه شهر را ترک گفت .

پیروان پاکدل آن مرجع روشن بین در مسجاها گرد آمدند، سخنرانان بر منبرها جای گرفتند و همه یکصدا به حمایت از مرجع دلاور بروجرد پرداختند. مسؤ ولان شهر که توان رویارویی با مردم را در خویش نمی دیدند خواسته فقیه طباطبایی را اجابت کردند و آن راهبر توانا در میان ابراز احساسات پرشور مؤ منان به شهر بازگشت .

سفر سبز

از رخدادهای مهم دیگر این سالها وفات دخت گرانقدر مرجع پارسای بروجرد بود. استاد پس از این حادثه ناگوار راه خراسان پیش گرفت تا در پناه آفتاب توس دمی از رنج هستی بیاساید.

چون توقف آن فقیه فرزانه در مشهد به درازا کشید نمایندگان مردم بروجرد نزدش شتافتند و او را بدان دیار خواندند. دانشمند فروتن طباطبایی خواسته آنها را اجابت کرد، پس از سیزده ماه رهسپار زادگاهش شد و پس از توقفی کوتاه در قم و تهران در میان

استقبال پر شور مؤ منان به بروجرد گام نهاد.

او سپس راه عراق پیش گرفت ، مدتی در نجف ماند و با بزرگانی که به استقبالش شتافته بودند، دیدار کرد. آنگاه رهسپار حجاز شد، پس از به جای آوردن مراسم حج به عراق بازگشت ، چندی در حریم امیرمؤ منان توقف کرد و سپس روانه ایران شد.

در بند دژخیم

همزمان با اوج گیری اعتراضهای مؤ منان علیه رضا خان و هجرت اعتراض آمیز روحانیان کشور به قم ، سرور فقیهان بروجرد به مرز ایران گام نهاد. مزدوران دربار، که از پیوستن او به مهاجران و رساندن پیام مراجع نجف به معترضان می هراسیدند در مرز قصر شیرین وی را دستگیر کردند و به پایتخت بردند.

در تهران رضاخان به دیدارش شتافت . او که در پی یافتن فردی برای رویارویی با شیخ عبدالکریم حائری بود با سید مهربانی کرده ، گفت : چیزی از من بخواه .

فقیه بروجردی اظهار بی نیازی کرد ولی در برابر پافشاری شاه ناگریز لب گشاده ، فرمود: وقتی در ارکان حرب بودم مقدار جیره غذایی سربازان را ناکافی دیدم ، اگر می خواهید کاری کنید فرمان دهید جیره آنها فزونی یابد.

آنگاه در پاسخ رضا خان ، که مساءله نادیده گرفتن جایگاه آیهٔ الله العظمی حائری و پیروی دولتیان از مجتهد بروجردی را مطرح کرد، فرمود: خیر، شما با ایشان تماس بگیرید، من هم اگر کاری داشتم از طریق آن جناب با شما در میان می نهم .

آنگاه وی را به همراهی با روحانیت و عمل به دستورات الهی فرا خوانده ، چون می دانست اجازه سفر به قم و بروجرد به او نمی دهند، فرمود برآنم به مشهد سفر کنم .

اندکی پس از خروج رضا خان تیمورتاش پنجاه هزار تومان نزد آن مرجع وارسته آورد. فقیه بروجردی از پذیرش هدیه درباره خودداری کرد و بامداد روز بعد راه خراسان پیش گرفت .

دیدار بزرگان

مدتی پس از بازگشت سید به زادگاهش ، ورود حاج آقا حسین قمی به تهران و پیشنهادهای وی به دولت بار دیگر آن رادمرد را به عرصه تلاشهای سیاسی آشکار کشاند. او که چون آیهٔ الله العظمی قمی به لزوم پیروی از دستورات الهی می اندیشید بر آن شد سمت تهران رهسپار شود ولی بستگان ، وی را از این کار باز داشتند. فقیه روشن بین از رؤ سای عشایر خواست با تهران تماس گرفته ، حمایت عشایر از پیشنهادهای حاج آقا حسین قمی را به پایتخت گزارش دهند. البته آن بزرگوار خود نیز به تهران تلگراف زد که ، اگر دولت سخن آیهٔ الله قمی را نپذیرد به پایتخت خواهد رفت و مسؤ ولیت فرجام چنین اقدامی تنها به عهده دولت است .

در سایه تلاشهای آن راهبر سخت کوش سرانجام دربار خواستهای حاج آقا حسین را پذیرفت و آن بزرگوار سمت عراق رهسپار شد. فقیه بروجردی در ملایر به دیدار آن دانشور برجسته شتافت و یک ساعت با وی گفتگو کرد.

هجرت

بیماری استاد فقیهان بروجرد را باید در شمار دیگر رخدادهای مهم سالهای زندگی آن مرجع وارسته در زادگاهش به شمار آورد. بیماری دشواری که سرانجام با عمل جراحی و استراحت هفتاد روزه در بیمارستان فیروزآبادی تهران مهار شد.

چون او از بند بیماری رهایی یافت ، با دو پیشنهاد روبرو شد: از یک سو نمایندگان بروجردیان برای بازگرداندنش پیاپی به تهران می شتافتند و از سوی دیگر دانشوران ساکن قم او را به زندگی در حریم حضرت معصومه علیه السلام فرا می خواندند. استاد برای اقامت در قم با قرآن به رایزنی پرداخت . آیهٔ سوره مؤ منون چراغ سبز الهی به این نیت پاک بود. پس همراه دانشمندان قم راه آن دیار پیش گرفت و در میان استقبال مردم و بزرگان حوزه بدان سرزمین آسمانی گام نهاد.

بدین ترتیب آفتاب رخشان فقاهت در چهاردهم محرم ۱۳۶۴ ق .از افق قم بر آمد و جهان را از نور دانش گرمای معنویت خود

سرشار ساخت .

در تابش آفتاب توس

مدتی پس از اقامت در قم ستاره تابناک مرجعیت رهسپار توس شد تا در پناه خورشید ولایت جام وجودش را از امدادهای سبز پیشوای هشتم شیعه آکنده سازد. در این سفر دانشور وارسته حضرت آیهٔ الله حاج شیخ علی اکبر نهاوندی جایگاه نماز خویش در مسجد گوهرشاد را به وی سپرد و از آن بزرگمرد خواست ، ماه مبارک رمضان در آن مکان نورانی اقامه جماعت کند.

استاد بزرگ حوزه پس از ماه مبارک رمضان به قم شتافت و دیگر بار به وظایف سنگین خویش روی آورد.

مرجع موید

با رحلت مرجع بزرگوار حضرت آیهٔ الله العظمی سید الوالحسن اصفهانی مرجعیت گوهر یگانه بروجرد فراگیر شد و مؤ منان از هر سو به آن فقیه وارسته مراجعه کردند.

ناگفته پیداست که عنایات و تاءییدات الهی در رویکرد عمومی به آن فقیه وارسته نقشی سبز داشت . خاطره ها و سخنان بر جای مانده از دانشوران آن روزگار نشان می دهد که آفتاب رخشان سلسله طباطبایی زیر باران پیوسته امدادها و عنایتهای فرامادی قرار داشت . برای مثال حضرت آیهٔ الله حاج شیخ علی اکبر نهاوندی ، که خود از بزرگان روحانیت شیعه بشمار می آمد، پس از وا نهادن مجراب خویش به مرجع بروجردی به نجف شتافت .

مرجع شیعیان جهان ، حضرت آیهٔ الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی ، که از بیماری رنج می برد، جناب نهاوندی را ماءمور اقامه جماعت کرد. شیخ نهاوندی دنباله این ماجرا را چنین بیان کرده است :

شب اولی که به جای ایشان برای خواندن نماز جماعت رفتم ، وقتی بر سجاده قرار گرفتم ، آوایی شنیدم که گفت ((عظمت ولدی عظمتک)) - فرزندم را بزرگ داشتی من نیز تو را بزرگ داشتم - برگشتم ، به همه سو نگاه کردم ، مردم در صفهای جماعت نشسته بودند، کسی جز من پیام غیبی را در نیافته بود.

علاوه بر گفتار دانشمند گرانمایه حضرت شیخ علی اکبر نهاوندی کردار آن مرجع وارسته بویژه در سالهای زندگی قم دلیل روشنی بر معنویت و همراهی پیوسته تایید الهی با فقیه فروتن بروجردی است . کرداری که شاگردانش از آن پرده برداشتند و برای همیشه در سینه تاریخ به یادگار نهادند:

۱- همسر یکی از دانشجویان باردار بود. هنگام زایمان او را نزد پزشکی به نام اسماعیل موسوی برد. پس از زایمان ، پزشک به پدر نوزاد گفت : این پسرت را من نجات دادم ، اگر من نبودم می مرد، دوست دارم نامش را اسماعیل بگذاری .

دانشجوی جوان نیز نام کودک را اسماعیل نهاد ولی دریغ که نوزاد از نخستین روز تولد در بیماری و درد فرو رفت . تلاشهای شبانه روزی پدر و مادر و مراجعه به پزشکان گوناگون سودمند واقع نشد و کودک میان دنیا و برزخ سرگردان ماند. دانشجو، که دستش از همه جا کوتاه می نمود، نزد استاد وارسته حوزه حضرت آیهٔ الله العظمی بروجردی سفره دل گشاد و گفت : آقا، خداوند نوزادی به من داده که از نخستین روز تولد تا کنون پیوسته بیمار است ، نمی دانم چه کنم :

استاد مهربان فرمود: نامش را عوش کنید خوب می شود.

دانشجو، که هرگز داستان سفارش پزشک و نامگذاری نوزاد را برای استاد نگفته بود، شگفت زده به خانه رفت ، نام کودک را ((امیر)) نهاد و او را برای همیشه از بیماری و رنج رهایی بخشید.

۲- دانشجویی دیگر داستان دلدادگی اش به استاد را چنین باز گفته است :

وقتی تازه به قم آمده بودم ، آقا برایم شهریه فرستاد. من نپذیرفتم و گفتم : زمینی در شمال دارم که در آمدش مراکافی است .

پس از چندی خشک سالی شمال را در بر گرفت . من برای گذران زندگی به قرص روی آوردم . چون میزان بدهی ها زیاد شد،

ناگزیر فرشهای خانه را جمع کردم و یکی از بازاریان را به خانه بردم تا آن را بخرد. مرد بازار بهایی اندک برای فرش بر زبان آورده ، بهایی که برای پرداخت بدهی هایم کافی نبود. بازاری دیگری را به خانه بردم ، اما او بهایی کمتر از اولی پیشنهاد کرد.

من سرگردان و مردد بودم که ناگهان صدای در مرا به خود آورد، شتابان سمت در دویدم ؛ حاج احمد، خادم استاد، پشت در بود. او پاکتی به من سپرد و گفت : این را آقا برای شما فرستاده .

به پاکت نگریستم ، اثری از پول در آن نبود. چون گشودم چکی در آن یافتم . چکی که مبلغ آن درست به اندازه بدهی ام بود. شگفتی وجودام را فراگرفت زیرا جز من و خداوند هیچ کس از میزان کامل بدهی ام خبر نداشت .

سالهای درخشان

حضور فقیهی با چنین معنویت و تاءیید الهی حوزه مقدس قم را که ، زیر ضربات پیوسته عوامل رضاخان ناتوان شده بود، جانی تازه بخشید. اینک همه چیز برای گسترش حوزه و مستحکم ساختن بنیادهای علمی و اقتصادی آن آماده بود. پیروان مؤ من فقیه بروجردی انبوه وجوه شرعی و هدایای خویش را نزد مرجع وارسته شان گسیل می کردند و دانشجویان از گوشه و کنار کشور برای بهره گیری از دریای دانش آن بزرگمرد به قم می شتافتند.

مرجع پاکدلان با روشن بینی خاص خویش آستین همت بالا زد و در کنار تدریس روزانه به اصلاحات اساسی دست یازید.

سامان دادن به وضعیت درسی حوزه .

رسیدگی به مسایل مالی دانش پژوهان ، بر قرار ساختن ارتباط با دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه و محافل رسمی برادران اهل سنت برای ایجاد وحدت میان گروههای مسلمان ،گسیل کردن نمایندگانی به اروپا و امریکابرای شناساندن اسلام واقعی به مردم آن مناطق بخشی از اقدامات آن آفتاب فروزان به شمار می رود.

ناگفته پیداست که فقیه فرزانه ای چون وی هرگز نمی توانست در برابر رویدادهای داخلی بی تفاوت باشد. او چنان می اندیشید که ((اگر مردم عالم شوند و دین هم بطور صحیح و معقول به آنها تعلیم گردد، هم دانا خواهند شد و هم متدین)) پس در کنار رسیدگی به وضع دانشجویان علوم دینی و حوزه ها دبستانها و دبیرستانهای دولتی را نیز از کمکهای نقدی خویش بهره مند ساخت و در رونق آنها کوشید.

او پیوسته مراقب بود تا بیگناهی به زندان اتهام نیفتد و مؤ منی ناخواسته در دام اهریمنان جای نگیرد. بنابراین چون از مساءله متهم شدن یک مسلمان بی گناه به قتل فردی بهایی آگاه شد در نگرانی فرو رفت .

چند بهایی یکی از همکیشان خود را کشته ، با نیرنگ جوانان مؤ من را به قانون سپردند. یکی از این جوانان به اعدام محکوم شد و حکم باید درروز نیمه شعبان به اجرا در می آمد. این خبر مرجع پارسای قم را در نگرانی فرو برد. بی درنگ نامه هایی خطاب به شاه ، نخست وزیر و آیهٔ الله بهبهانی نوشته ، به تهران گسیل داشت ، سپس به هر که سودمند می دانست تلفن زده ، قضیه را دنبال کرد تا سرانجام نیمه شب خبر لغو حکم اعدام را به وی رساندند. با شنیدن این خبر اشک از دیدگانش روان شد و پروردگار را بسیار سپاس گفت : در این لحظه یکی از نزدیکان به اتاقش آمد و پرسید: شما هنوز بیدارید؟

مرجع بزرگ شیعه پاسخ داد: خیلی مهم بود ولی به خیر گذشت . هر وقت فکر می کردم خون مسلمان بی گناهی ریخته می شود، همه بدنم می لرزید و متحیر می ماندم که فردای قیامت جواب خداوند عالم را چه بگویم .

آنچه گذشت در کنار خدمات رفاهی فقیه بروجردی به مسلمانان سراسر جهان ، که تاءسیس بیش از هزار مسجد، مدرسه ، بیمارستان ، کتابخانه ، گرمابه و دبستان در ایران ، عراق ، لبنان ، آفریقا و اروپا، نمونه کوچکی از آن شمرده می شود، مرجع شیعیان را از محدوده مرزهای کشور فراتر برد و به شخصیتی جهانی تبدیل کرد. شخصیتی که شاعران و نویسندگان اهل سنت در شعرها و مقاله های خویش وی را می ستودند. شاهان شیعه و سنی برایش هدیه فرستادند. برای مثال زمانی ملک سعود، پادشاه حجاز، یک

چمدان بزرگ حاوی پانزده نسخه قرآن کریم ، قطعاتی از پرده خانه خدا و چیزهای گرانبهای دیگر نزد آن دانشمند وارسته گسیل داشت .

سرور فقیهان شیعه تنها قرآنها و پرده کعبه را پذیرفت و باقی را همراه نامه ای به ملک سعود بازگرداند و گفت چون هدیه نمی پذیرم . این را نیز نمی توانم قبول کنم ولی ناگزیر قرآن و پرده کعبه را می پذیرم و باقی را به رسم هدیه به شما باز می گردانم تا هنگام دعا به یادم باشید.

دانشور جامع

یکی از نکات مهم و قابل توجه در شخصیت آیهٔ الله العظمی بروجردی جامعیت علمی آن بزرگوار بود. استاد فقیهان شیعه را نمی توان تنها یک فقیه به شمار آورد. او از علوم دیگر روزگار به اندازه ای آگاهی داشت که موجب شگفتی صاحبنظران می شد. دو خاطره ای که تاریخ در این باره ثبت کرده است می تواند دلیل روشنی بر درستی این سخن باشد:

۱. وزیر فرهنگ وقت همراه مسعودی ، رئیس روزنامه اطلاعات ، نزد ایشان شتافت . کسی که آنها را خدمت آقا برده بود دست مبارکش را بوسید، در پی او وزیر فرهنگ نیز چنین کرد ولی مسعودی از این کار سرباز زد. پس از معرفی ، آقا درباره تاریخچه روزنامه ، نگاری ، اهداف آن ، اولین روزنامه نگار و... سخن گفت .

آنگاه پرسشی جغرافیایی مطرح کرد و چون وزیر فرهنگ از پاسخ باز ماند خود به تبیین پاسخ و توضیح آن پرداخت .

هنگام خداحافظی مسعودی پیش از همه دست آقا را بوسید و پس از بیرون آمدن گفت : آقا چنان پیرامون روزنامه نگاری صحبت کرد که گویا یک روزنامه نگار است .

۲. روزی دیگر سرتیپ رزم آرا خدمت گوهر یگانه دریای فقاهت شتافت تا قبله نمای اختراعی خویش را به وی بنمایاند. آقا درباره نجوم و ریاضی مطالبی بیان کرد. سرتیپ پس از خروج گفت : من خیال می کردم آقا تنها در فقه و اصول مجتهد است ولی معلوم می شود در هر فنی تخصص دارد چون مطالبی که امروز اظهار داشت از مسایل دقیقی است که حتی بسیاری از استادان از آن آگاهی ندارند.

میراث ماندگار

مرجع روشن بین شعیه در کنار تدریس و کارهای روزانه به تحقیق نیز می پرداخت و نتایج پژوهشهای خویش را ثبت می کرد. آن بزرگوار در پاسخ علاقه مندانی که در پی بهره گیری از نگاشته هایش بودند فرمود: زیاد چیز نوشته ام ... بعضی از آنها بر اثر نقل و انتقال از بروجرد به قم مفقود شده است .

ذکر نام بخشی از آثار علمی آن دانشور وارسته می تواند نشانه تلاش فراوان وی در این راه باشد:

۱. تجرید اسانید الکافی

۲. تجرید اسانید التهذیب

۳. اسانید کتاب من لایحضره الفقیه

۴. اسانید رجال کشی

۵. اسانید استبصار

۶. اسانید کتاب خصال شیخ صدوق

۷. اسانید کتاب امالی

۸. اسانید کتاب علل الشرایع شیخ صدوق

۹. تجرید فهرست شیخ طوسی

۱۰. تجرید رجال نجاشی

۱۱. حاشیه بر کفایه الاصول

۱۲. حاشیه بر نهایه شیخ طوسی

۱۳. حاشیه بر عروهٔ الوثقی

۱۴. حواشی و مستدرکات فهرست شیخ منتجب الدین رازی

۱۵. حواشی کتاب مبسوط

۱۶. رساله ای درباره سند صحیفه سجادیه

۱۷. اصلاح و مستدرک رجال طوسی

۱۸. بیوت الشیعه

۱۹. جامع احادیث الشیعه

آن بزرگوار از سالهای زنـدگی در بروجرد همواره در اندیشه نگارش مجموعه ای بود که فقیهان را در اسـتنباط احکام یاری دهد و آنها را از مراجعه به کتابهای روایی متعـدد بی نیاز سازد. چون به قم گام نهاد. و شاگردانی خبره تربیت کرد این اندیشه را با آنها در میان گذاشت و به یاری گروهی از آنان در مدت هشت سال اثر بیست جلدی ((جامع احادیث الشیعه)) را آماده چاپ ساخت .

فقیـه یگـانه جهـان اسـلام در کنـار تلاشـهای علمی و اجتمـاعی فراوان بـه پاسـداری از میراث دانشـوران پیشـین نیز ارج می نهـاد در فرصـتهای گونـاگون آثـار علمی مخطوط و کمیـاب را به چـاپ می رسانـد. کتابخـانه هـای کوچـک و بزرگ بنیـاد می نهاد و آثار دانشـمندان را از این راه در اختیـار جوینـدگان دانش می گـذاشت . کتابخـانه بزرگ آن فقیه نسـتوه در کنار مسـجد اعظم قم نشانه توجه مرجع شیعه به این امر خداپسندانه است . دربار و مرجعیت

دربار از مشـکلات پیوسـته فقیه پاکرای بروجرد به شـمار می آمد. تبلیغات پر حجم وزنامه ها و مجلات وابسته در راه دین زدایی و دور ساختن مردم از فرهنگ اصـیل اسـلامی مرجع بیدار شـیعه را رنج می داد. بنابراین گاه بر می آشفت و خشمگینانه به شاه هشدار می داد. روزی به اقبال ، نخست وزیر وقت ، گفت : پـدرش (رضا خان) بی سواد بود ولی یک مقـدار شـعور داشت . اما این شـعور هم ندارد و چیزی ملتفت نمی شود.

گاهی از پذیرش او خودداری می کرد و می فرمود: حتما می خواهد همانطور که چند تا عکس با زنش در این مسافرت گرفته است بیاید با من هم عکس بگیرد.

و زمانی به شدیدترین وجه ممکن در برابر نقشه های او می ایسـتاد. برای مثال وقتی شاه مساءله تغییر خط ایران از فارسـی به لاتین را مطرح کرد. در این راه تبلیغات فراوان انجام داد، مرجع دلاور شیعه چون سدی آهنین در برابر دربار ایستاد و گفت :... من تا زنده ام اجازه نمی دهم این کار را عملی کنند به هر جا که می خواهد منتهی شود.

منابع موجود نشان می دهد که آن پیرفرزانه در کنار کمک به انقلابیون مؤ من سیاسـی بسـیار دقیق داشت . او چنان می اندیشـید که مردم برای تحمـل دشواریهـا آمـادگی ندارنـد و اگر با فشار نیروهای دولتی روبرو شونـد مرجعیت را تنها می نهنـد. بنابراین زمان را برای رویارویی مسـتقیم با دربار مناسب نمی دید. از سوی دیگر رها کردن شاه و راندن کامل وی را موجب فرو غلتیدن فزونتر او در دامـان بیگانگان می دانست پس گاه با وی مـدارا می کرد تا آن جوان مغرور جای پای خود را سـست نبینـد و برای حفظ خویش به بیگانگان پناه نبرد.

فصل سوگ

اندک اندک شوال ۱۳۸۰ ق . فراسـید و بیماری بر پیکر مرجع نود و سه ساله جهان اسـلام پنجه افکنـد. بیماری دشواری که با دیگر

رنجوریهای استاد فقیهان تفاوت داشت . در چنین روزهایی گروهی از ارادتمندان به عیادتش شتافتند.استاد، که بسیار اندوهگین می نمود، سربلند کرد و گفت : خلاصه عمر ما گذشت ما رفتیم و نتوانستیم چیزی برای خود از پیش بفرستیم و عمل با ارزشی انجام دهیم . یکی از حاضران گفت : آقا، شما دیگر چرا؟ بحمدالله این همه آثار نیک از خود بر جای نهاده اید شاگردان پرهیزگار تربیت کرده اید، کتابهای پرارزش به رشته نگارش کشیده اید. مسجدها و کتابخانه ها ساخته اید. ما باید چنین سخنی بر زبان رانیم .

فقیه پارسای شیعه فرمود: خلص العمل فان الناقد بصیر بصیر. (باید کردارت را خالصانه برای خدا انجام دهی زیرا او به همه چیز بیناست و از انگیزه های بشر آگاه است .)

این سخن حاضران را بسیار تحت تاءثیر قرار داد.

چند روز پس از این گفتگو پیکر استاد رنجورتر شد و سرانجام در سیزدهم شوال ۱۳۸۰ ه ق برابر با دهم فروردین ۱۳۴۰ ه ش ، برای همیشه چشم از جهان فروبست و در مسجد اعظم قم ، که خود بنیاد نهاده بود، به خاک سپرده شد.

مدیریت

مهرالنساء

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

ملقب به نور جهان و نور محل در سال ۹۸۴ قمری به دنیا آمد ،از زنان کاردان ، مدیر ، هنرمند و شاعر بود ، مهرالنساء ایرانی چندین سال ملکه هندوستان

منابع زندگینامه :مجله راه کمال شماره ۲۴.

نجوم

ابن ابی‌شکر، یحیی

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۶۸۲ / ۶۸۰ ق)، منجم و ریاضیدان. مشهور به حکیم مغربی. از مردم قرطبه بود. در موطن خود فقه مالکی را آموخت و در علم هندسه و نجوم و رصد استاد شد. سپس به دمشق و از آنجا به مراغه رفت و از دستیاران خواجه نصیرالین طوسی شد. پس از مرگ خواجه به بغداد رفت و مجدداً به مراغه بازگشت و در آنجا مقیم شد و به حرمت زیست و از طرف سلطان وظیفه‌ی معین به او می‌رسید. از آثار وی: «المدخل المفید فی حکم الموالید»؛ «احکام تحاویل سنی العالم»؛ «طوالع الموالید»؛ «الجامع الصغیر فی احکام النجوم»؛ «عمدهٔ الحاسب و غنیهٔ الطالب»؛ «تاج الازیاج و غنیهٔ المحتاج»؛ «کتاب النجوم»؛ «تسطیح الاسطرلاب»؛ «کتاب المخروطات»؛ «ملخص المجسطی»؛ «اصلاح کتاب مینیلاوس فی الاشکال الکریهٔ».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۱۰ /۹)، ایضاح المکنون (۳۵۴ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۶۲ - ۴۶۰)، کشف الظنون (۱۵۹۶ ،۱۵۹۵ ،

۵۶۵، ۱۸)، معجم المؤلفین (۲۲۵ -۲۲۴ /۱۳)، هدیهٔ العارفین (۵۱۶ /۲).

ابن ابی‌منصور منجم فارسی، ابوعلی یحیی

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۳۰ ق)، ادیب و اخترشناس. او بزرگ خاندان آل‌منجم است. نوادگان وی همگی اخترشناس بودند. ابن‌خلکان آنها را زرتشتیانی می‌داند که به دست مأمون اسلام آوردند. یحیی با فضل بن سهل ذوالریاستین دوستی داشت و برا او اختر می‌دید. پس از وی به مأمون عباسی پیوست و به دستور او به اخترشناسی پرداخت اما موفق به ادامه‌ی آن نشد. محمد، علی، سعید و حسن چهار پسر وی نیز در ادب، فصاحت زبان و اخترشناسی آوازه داشتند. در سفرش به طرسوس درگذشت و در حلب در مقابر قریش دفن شد. از آثارش: «الاغانی»؛ «کتاب الطبیخ»؛ «کتاب العود والملاهی»؛ «کتاب المعاریض»؛ «الزیج الممتحن»؛ «مقالهٔ فی ارتفاع سدس ساعهٔ لعرض مدینه السلام».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ علوم عقلی (۵۰ ،۴۶)، ریحانه (۳۷۰ -۳۶۹ /۷)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۲۴۷)، کشف الظنون (۱۴۴۱ ، ۱۴۳۵ ، ۱۳۰)، معجم المؤلفین (۲۳۳ /۱۳)، هدیهٔ العارفین (۵۱۷ /۲).

ابن عمید، ابوالفضل محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابوالفضل محمد بن عمید کاتب خراسانی (ف. ۳۵۹ ه.ق.) پدر وی صاحب ترسل بود و لقب عمید و وزارت مردآویج داشت.

ابوالضفل در سال ۳۲۸ به جای ابو علی ابن قمی به وزارت رکن‌الدوله دیلمی رسید. وی در نجوم و فسلفه دست داشت و در ادب و ترسل کمتر کسی به پای او می‌رسید. صاحب بن عباد از اتباع او بود. در سال ۳۵۹ ابن عمید با لشکری برای جنگ حسنویه کرد بیرون رفت و در همین ایام درگذشت. از تألیفات اوست: دیوان الرسائل، والمذهب فی البلاغات.

۲- ابوالفتح علی بن محمد بن عمید (ف. ۳۶۶ ه.ق.) وی در جنگ با حسنوی همراه پدر بود و چون پدرش درگذشت با حسنویه صلح کرد و به ری بازگشت و منصب پدر را به او تفویض کردند. وی تا سال ۳۶۶ وزارت مؤیدالدوله را داشت سپس به حبس افتاد و درحبس درگذشت.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

ابن‌اشرف سمرقندی، شمس‌الدین محمد

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۶۷۵ ق)، ریاضیدان، منجم و منطقی. وی از ریاضیدانان و دانشمندان بزرگ زمان خود بود. از آثار وی: «الصحائف الاهیهٔ»، در تفسیر؛ «التذکرهٔ فی الهیئهٔ»؛ «رسالهٔ فی آداب البحث والمناظرهٔ»؛ «اشکال التأسیس فی الهندسهٔ»؛ «الفسطاط» یا «قسطاس المیزان»؛ «کتاب عینی النظر»، در منطق؛ «شرح تحریر مجسطی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۸۷ -۲۸۵)، کشف الظنون (۱۰۷۴، ۱۰۵، ۳۹)، لغت‌نامه (ذیل/ سمرقندی)، معجم المؤلفین (۶۳ /۹)، هدیهٔ العارفین (۱۰۶ /۲).

ابن‌اماجور، ابوالقاسم، عبداللّٰه

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۲۱ -۲۷۲ ق)، منجم. در خاندانی از اخترشناسان فرغانه نشو و نما یافت. در بیشتر ایام عمر با یاری فرزندش ابوالحسن علی و غلام آزاد شده‌ی وی مفلح در شیراز و بغداد به اخترشناسی پرداخت. با دستیاری یکدیگر زیجهایی برای ماه و مریخ ترتیب دادند که پاره‌ای از زیجهای آنها را ابن‌یونس حفظ کرده است. از آثار وی ۶ «زادالمسافر»؛ «جوامع احکام الکوسفین»؛ «زیجهای: البدیع والخالص والممرات».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نجوم اسلامی (۲۱۹)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۴۲۷ -۴۲۶ /۳)،الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۵۰۱)، مقدمه بر تاریخ علم (۷۲۸ /۱).

ابن‌سینا، ابوعلی حسین

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۴۲۷ /۴۲۸ – ۳۷۰ ق)، پزشک، فیلسوف، منطقی و دانشمند. مشهور به ابن‌سینا یا ابوعلی سینا، در مغرب زمین آویسن یا آویسنا و ملقب به حجهٔالحق، شیخ‌الرییس، شرف‌الملک و امام الحکما. ابن‌سینا در افشنه‌ی بخارا، زادگاه مادرش، متولد شد. پدر وی از دیوانیان دستگاه سامانیان بود و در تربیت فرزندان خود سخت کوشا. پدر ابن‌سینا، عبداللّٰه، شیفته‌ی تعلیمات اسماعیلیان بود. ابن‌سینا، علی‌رغم اشراف به نظر و عقاید این گروه، گرایشی به این فرقه نداشت. در چهارده سالگی در علم بر استاد خود ابوعبداللّٰه ناتلی پیشی گرفت، چندان که مشکلات منطق را بر استاد خود می‌گشود. در شانزده سالگی جمعی از پزشکان فاضل زیردست او کار می‌کردند. ابوعلی با مداوای بیماری نوح بن منصور سامانی امیر خراسان اجازه یافت که از کتابخانه‌ی عالی امیر استفاده کند. در هجده سالگی جامع‌العلوم شد و از این پس ترقیات وی نتیجه‌ی اجتهاد شخصی خود وی بود. در بیست و یک سالگی نخستین اثر فلسفی خود را تحت عنوان «العروضیه» به درخواست ابوالخیر عروضی نوشت. پس از درگذشت پدر، به خدمات دیوانی روی آورد. به زودی فکر و تدبیر او مورد قدردانی واقع شد. امیران علاوه بر نصایح پزشکی او در سیاست نیز خواستار رأی او شدند. چندین بار به وزارت رسید، و در معرض رشک دیگران قرار گرفت. چندین بار فرار کرد. مدتی زندانی شد. ولی از زندان گریخت. چهارده

سال در آرامش در دربار علاءالدوله دیلمی در اصفهان می‌زیست. بر اثر مسافرتها و شب زنده‌داریها و بی‌توجهی به خود به قولنج مبتلا شد و در ضمن لشکرکشی علاءالدوله در همدان درگذشت و در همین شهر به خاک سپرده شد. در جشن یادبود هزاره‌ی او بر مزارش بنایی ساختند. شهرت ابن‌سینا چندان است که از مرزهای سرزمینهای اسلامی گذشته و به سراسر جهان رسیده است. آثار او به زبانهای مختلفی ترجمه و منتشر شده‌اند. ابن‌سینا، علاوه بر پزشکی و فلسفه، در نجوم، فیزیک، علوم طبیعی نیز آثاری دارد از آن جمله، در اواخر عمر به دستور علاءالدوله آلتی شبیه ورنیه‌ی کنونی برای به دست آوردن نتایج دقیق در رصد اختراع کرد. از هوش و حافظه‌ی وی سخنها گفته‌اند و او را سرآمد فلاسفه اسلامی دانسته‌اند. وی با ابوریحان بیرونی و ابوسهل مسیحی، معاشرت و مباحثه داشت و از معاصرینش می‌توان ابن‌خمار و ابوالفرج بن طیّب را نام برد و از جمله شاگردان او ابوالحسن بهمنیار بن مرزبان، ابن‌زیله، ابوعبداللّه معصومی، ابوعبید جوزجانی را با ابوسعید ابوالخیر نیز مباحثه‌ای داشت که بسیار مشهور است. ابن‌سینا در زمینه‌ی ادبیات نیز کتابهایی نوشت و اشعاری نیز به وی منسوب است. از آثار او: «النجاة»؛ «الاشارات والتنبیهات»، در منطق و حکمت؛ «الشفا» در حکمت علمی نظری؛ «دانشنامه‌ی علائی»، به فارسی؛ «اسرار الصلاة»؛ «مبدأ و معاد»؛ «قانون»، در طب. این کتاب با وجود ناقص بودن، سبب اشتهار ابن‌سینا در اروپا شد. «اسباب حدوث الحروف و مخارجها»، در زبانشناسی؛ «الموجز الکبیر»؛ «الموجز الصغیر»، هر دو در منطق؛ «رساله حی بن یقظان»؛ «المدخل الی صناعة الموسیقی»، در موسیقی که از آثار فارابی کامل‌تر و جامع‌تر است؛ «مقالة فی آلة رصدیه». در کل ۲۷۶ عنوان کتاب به او نسبت می‌دهند که ۱۳۱ اثر را با انتساب صحیح و مابقی را با انتساب مشکوک از او دانسته‌اند.[۱]

شیخ‌الرئیس حجةالحق شرف‌الملک امام‌الحکماء ابوعلی حسین بن عبداللّه بن حسن بن علی معروف به ابن‌سینا (و. افشنه یا خرمیثن ۳۷۰- ف. همدان ۴۲۸ ه.ق.) پدر او از مردم بلخ و مادر وی ستاره از اهل افشنه (نزدیک بخارا) بود. ابن‌سینا در بخارا کسب علم کرد و در ده سالگی قرآن را از بر نمود و نزد ابو عبداللّه ناتلی منطق و هندسه و نجوم آموخت. و پایه وی از استاد در گذشت. از آن پس به تعقیب علوم طبیعی و ما بعدالطبیعه و طب پرداخت. آثار فارابی فکر ابن سینا را به خود جلب کرد و مشوق او در مطالعه آثار فلسفی گردید. وی در عنفوان شباب نوح بن منصور پادشاه سامانی را معالجه کرد و از کتابخانه گرانبهای او بهره‌ها برد. ابن سینا بخارا را ترک گفت و به گرگانج شتافت، و از آنجا به حکم ضرورت به خراسان و سپس به گرگان و ری و همدان و اصفهان شد و آثار ذی‌قیمت خویش را در این سفرها تحریر کرد. شیخ در همدان به وزارت شمس‌الدوله رسید. و سالهای اخیر عمر را در اصفهان در حمایت علاءالدوله کاکویه گذرانید و در سفری که همراه امیر مزبور به همدان می‌شد، در راه مریض گردید و در همدان درگذشت. آرامگاه او را بدانجا برپا داشته‌اند. به مناسبت هزارمین سال تولد وی، جشنی در سال ۱۳۳۱، ه. ش. در ایران منعقد گردید. مؤلفات ابن سینا همواره مورد توجه بوده و شروح متعدد بر آنها نوشته‌اند و بسیاری از آنها نیز به زبانهای غربی ترجمه شده است. آثار مهم ابن سینا- کتاب‌الشفاء کتاب القانون فی الطب، کتاب اشارات، کتاب‌النجاة، دانشنامه علائی (به فارسی) و غیره است. آرامگاه ابن سینا.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار الباقیه (۳۹۵)، از فردوسی تا سعدی (۱۵۷ -۱۵۲)، استادان موسیقی (۳۳ -۳۲)، الاعلام (۲۶۲ -۲۶۱ /۲)، اعیان الشیعه (۸۰ -۶۹ /۶)، ایضاح المکنون (۶۷۲، ۵۵۵ /۲)، بزرگان و سخن سرایان همدان (۱۴۹ -۱۴۸ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۷ -۳۴۶، ۳۴۳ -۳۴۲، ۳۱۹ -۳۰۳ /۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۷۰ -۵۵۵)، تاریخ طب (۶۳۳ -۴۷۷ /۲)، تاریخ فلسفه در اسلام (۷۲۱ -۶۸۳ /۱)، تاریخ گزیده (۶۸۹ -۶۸۸)، تاریخ موسیقی (۱۵۳ -۱۴۸ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۲۱ -۳۲۰، ۳۱۳، ۴۵، ۳۸، ۳۵ - ۳۴)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۴۳ -۲۹)، حبیب السیر (۴۴۹ /۲)، دائرةالمعارف البستانی (۵۳۹ -۵۳۵ /۱)، الذریعه (۲۳۲، ۲۲۳ -۲۲۲، ۲۲۰، ۲۱۸ -۲۱۷، ۲۱۵، ۱۵۴، ۱۴۵، ۱۴۴، ۱۴۰، ۱۳۹، ۱۲۹، ۱۲۲، ۱۲۱، ۹۴، ۹۳، ۹۲، ۶۵، ۵۱، ۴۸، ۲۶، ۲۵ -۲۴ /۱۷، ۳۸۱

/۱۵، ۲۰۱ /۱۴، ۲۴۰، ۲۳۹، ۱۰ /۴۷، ۸ /۱۸۴، ۱۳۰، ۱۲۸، ۷ /۲۸۶، ۴۳، ۵ /۴۸۴، ۴۰۷، ۳۷۱ /۱)، روضات الجنات (۱۷۳ -۱۵۹ /۳)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۴ -۲۹)، سرگذشت ابن‌سینا (۱۹ -۱)، سیر النبلاء (۵۳۷ -۵۳۱ /۱۷)، فوائد الرضویه (۴۵۹ -۴۵۸ /۲)، کشف الظنون (۲۰۳۱، ۱۹۰۰، ۱۷۹۳، ۱۷۸۳، ۱۶۲۱، ۱۵۵۰، ۱۵۳۳، ۱۵۲۰، ۱۴۶۶، ۱۴۵۵، ۱۴۵۴، ۱۴۴۰، ۱۴۳۰، ۱۴۰۸، ۱۳۸۹، ۱۳۴۱، ۱۳۲۷، ۱۳۱۱، ۱۱۸۶، ۱۰۵۵، ۹۵۳، ۹۰۰، ۸۹۷، ۸۹۶، ۸۹۴، ۸۹۱، ۸۸۹، ۸۸۰ -۸۷۹، ۸۷۶، ۸۷۰، ۸۶۲، ۸۶۱، ۸۵۲، ۸۴۶، ۸۴۳، ۸۴۱، ۷۶۶، ۷۵۷، ۷۳۶، ۶۸۵، ۶۲۴، ۴۶۳، ۴۵۱، ۴۴۹، ۳۸۰، ۳۷۷، ۲۳۸، ۲۰۱، ۱۸۳، ۹۴، ۶۳، ۵۱، ۳۷، ۳۶- ۱۲)، الکنی والالقاب (۳۲۳ - ۳۲۰ /۱)، لسان المیزان (۵۴۱ -۵۳۸ /۲)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوعلی سینا)، مجالس المؤمنین (۱۸۹ -۱۸۱ /۲)، معجم المؤلفین (۲۳ -۲۰ /۴)، مقدمه بر تاریخ علم (۸۱۸ -۸۱۶ /۱)، مؤلفین کتب چاپی (۸۰۰ -۷۷۹ /۲)، نامه‌ی دانشوران (۱۴۶ -۸۹ /۱)، وفیات الاعیان (۱۶۲ -۱۵۷ /۲)، الوافی بالوفیات (۴۱۲ -۳۹۱ /۱۲)، هدیة الاحباب (۶۷ -۶۶)، هدیة العارفین (۳۰۹ -۳۰۸ /۱).

ابن‌شاکر، موسی

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۰۰ ق)، منجم و ریاضیدان. از مردم خراسان بود. در عهد خلافت مأمون در خراسان راهزنی می‌کرد. قفطی نوشته است که موسی بن شاکر در ایام جوانی در خراسان به بیابان می‌رفت و راه را بر مردم می‌گرفت. پس از چندی کارش بالا گرفت و مردم به وی ظنین شدند. پس از آن توبه کرد و به یادگیری علم نجوم و هیئت و هندسه مشغول و از منجمان دربار مأمون شد. مأمون پس از مرگ موسی، تربیت سه پسر وی، احمد، محمد و حسن را بر عهده‌ی اسحاق بن ابراهیم مصعبی گذاشت و هر سه تن از منجمان مشهور آن عصر شدند که از ایشان تعبیر به بنی‌موسی می‌شود. از کتب منسوب به او، کتاب «الدرجات» است در طبیعت ستارگان هفتگانه.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۷۳ /۸)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۹۱ -۵۹۰، ۴۳۲ -۴۳۱)، دایرۀالمعارف فارسی (۴۵۵ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۴۸ -۱۴۷)، سیر النبلاء (۳۳۸ /۱۲)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (پانوشت ۴۸۸ -۴۸۷)، معجم المؤلفین (۴۰ /۱۳).

ابن‌عُجیم فارسی، ابوالحسین

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۴۲۰ ق)، طبیب، ادیب و منجم. در فارسی متولد شد و همان جا نشو و نما یافت و تحصیلات طبی را نزد پزشکان زمان آموخت و در همان سرزمین سالیان دراز به طبابت اشتغال ورزید. ابن‌عجیم در خدمت بهاءالدوله دیلمی مقامی بس ارجمند داشت و ابتدا در زمره‌ی اطباء مخصوص وی بود. او علاوه بر طب در ادب و کتابت نیز دستی بسزا داشت تا آنجا که امر کتابت بصره ب وی تفویض شد. از تاریخ تولد و وفات وی اطلاع دقیقی در دست نیست. زمان وفاتش در حدود زمان درگذشت ابن‌سینا است و از خلال بعضی کتب چنین برمی‌آید که تا حدود ۴۳۰ ق زنده بوده است. فیلسوف‌الدوله در «مطرح الانظار» می‌نویسد که وی کتابی در کلیات طب داشته که ظاهراً به اتمام آن توفیق نیافته است. از آثارش: «نقل اقوال حکمای قبل از اسلام در حرکت و کروی بودن

زمین»؛ «جواب سؤالهای ابوریحان بیرونی درباره‌ی افلاک و ثوابت و سیارات».

بر گرفته از کتاب :اثر آفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :بزرگان نامی پارس (۲۰۶ -۲۰۵ /۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۸۹)، تاریخ طب (۶۸۸ -۶۸۷ /۲)، دانشمندان و سخن سرایان فارسی (۵۷ /۱)، ریحانه (۱۰۷ /۸)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوالحسین فارسی)، نامه‌ی دانشوران (۳۸۵ -۳۸۴ /۴).

ابن‌عراق، ابونصر منصور

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بین ۴۲۷ -۴۰۸ ق)، منجم و ریاضیدان. خاندان وی از سلسله‌های قدیم سلاطین خوارزم در عهد سامانیان بودند. وی علوم بر نجوم، گویا در نقاشی نیز مهارت داشت و معلم ابوریحان بیرونی بود. ابونصر با ابن‌سینا همعصر بود و با او در دربار مأمونیان می‌زیست. به نقل از «تاریخ خوارزم»، ابونصر مردی ثروتمند بود، پس از بر سر کار آمدن محمود غزنوی به غزنه رفت. برخی ابوالوفای بوزجانی را استاد وی می‌دانند، زیرا در رساله‌ی «القسی الفلکیه» از او با لقب شیخنا یاد کرده است؛ اما بیرونی معتقد است که او حتی، کسانی را که از نظر علمی از او پایین‌تر بودند، استاد خود می‌نامید. گذشت از این، بوزجانی در بیست سالگی به بغداد رفت، در حالی که ابن‌عراق هرگز به بغداد سفر نکرد. عمر خیام او را جزو علمای درجه‌ی یک ریاضی می‌داند. ابونصر دوازده رساله‌ی ریاضی و نجوم خود را به نام شاگرد خود ابوریحان بیرونی نوشت. بیرونی در یک جا از او با نام ابونصر جعدی نیز نام برده است. از آثار ریاضی او: «رسالهٔ فی حل شبههٔ عرضت له فی المقالهٔ الثالثهٔ عشر من کتاب الاصول»، در جواب بیرونی برای حل مقاله‌ی سیزدهم کتاب اصول اقلیدس؛ «اصلاح کتاب مانالاوس فی الاشکال الکریهٔ»؛ «رسالهٔ فی معرفهٔ القسی الفلکیه»؛ «رساله فی الجواب عن بعض مسائل الهندسهٔ»؛ «رسالهٔ ابی‌الریحان البیرونی فی الشکل المغنی در مورد مثلث کروی و مسطح، که بیرونی در اثبات این قضیه حق تقدم را با استاد خود ابونصر می‌داند؛ «تهذیب التعالیم»؛ «المجسطی الشاهی».

بر گرفته از کتاب :اثر آفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۲۶۳)، احوال و آثار نقاشان (۵۰ -۴۹ /۱)، تاریخ گزیده (۶۹۰)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۷، ۳۰۶، ۲۱۸، ۲۰۸، ۲۰۷ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۰۴، ۲۱۹)، چهارمقاله (۱۲۰ -۱۱۸)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۷۰۶ -۷۰۵ /۵)، دایرهٔالمعارف فارسی (۳۶ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۲۰ -۱۱۲)، گلستان هنر (بیست و پنج- بیست و شش).

ابن‌عمید قمی، ابوالفضل محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۶۰ ق)، شاعر، ادیب، کاتب، حکیم معتزلی، لغوی، فیلسوف و منجم. از مردم قم بود. در همان جا نزد ابن‌سمکه تلمذ کرد. و پس از پدر در دربار آل‌بویه خدمت می‌کرد. در ری وزارت وشمگیر را داشت و مدتی هم وزیر رکن‌الدوله‌ی دیلمی بود. چندی در خدمت عضدالدوله در شیراز به سر برد. صاحب بن عباد از شاگردان او بود و به دلیل مصاحبت بیش از حد با وی به صاحب شهرت یافت. در طول عمر به بیماری نقرس و قولنج دچار بود. ابن‌عمید در اغلب علوم عصر خود تبحر داشت. شعرای بسیاری او را مدح

کردند از آن جمله متنبی، شاعر معروف در ارجان به خدمت او رسید و به سبب قصیده‌ای که در محدح او گفت، صله دریافت کرد. ابن‌عمید کتابخانه‌ی بزرگی حاوی صد بار کتاب در علوم مختلف داشت که خازن آن ابوعلی بن مسکویه بود. اهمیت ابن‌عمید در آن است که صنایع لفظیه را با معانی دقیق گرد آورد و در بلاغت به درجه‌ای رساند که او را تالی عبدالحمید دانستند. وی در بغداد و به قولی در همدان یا ری درگذشت. پس از وی، پسرش نیز به وزارت رکن‌الدوله رسید که به سبب حسادت به شهادت رسید. در ادب و ترسل او را «جاحظ ثانی» می‌نامیدند. از آثار او: «تاریخ ابن‌عمید»؛ «دیوان رسائل» یا «رسائل ابن‌عمید». ابن‌ندیم، کتاب «المذهب فی بلاغة» را از آثار وی می‌داند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۲۸ /۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۳۹ -۶۳۸ /۱)، تاریخ گزیده (۷۹۲ ،۷۹۱، ۴۱۷، ۴۱۶، ۴۱۲)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۷۴۰ -۷۳۹ /۵)، الذریعه (۲۴۱ ،۲۴۰ /۱۰ ،۲۲۴ /۳)، رساله‌ی شرح احوال و آثار ابن‌عمید، روضةالصفا (۵۰ /۴)، ریحانه (۱۲۸ -۱۲۵ /۸)، سیر النبلاء (۱۳۸ -۱۳۷ /۱۶)، فوائد الرضویه (۵۲۸ -۵۲۱)، مجالس المؤمنین (۴۴۵ -۴۴۳ /۲)، معجم المؤلفین (۲۵۸ -۲۵۷ /۹)، الوافی بالوفیات (۳۸۳ -۳۸۱ /۲)، وفیات الاعیان (۱۱۳ -۱۰۳ /۵)، هدیة الاحباب (۷۸ -۷۷)، هدیة العارفین (۲/ ۴۶).

ابن‌فوطی، کمال‌الدین، ابوالفضل

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۷۲۳ -۶۴۲ ق)، محدث، مورخ، متکلم، حکیم، شاعر و منجم. نیاکانش از مردم مرورود خراسان بودند. در چهارده سالگی مغولان او را در بند کردند و نزدیک دو سال در بند بود. در زمان آخرین خلیفه‌ی عباسی در بغداد شغل دیوانی داشت. ابن‌فوطی در منطق، حکمت و خوشنویسی استاد بود و به دو زبان فارسی و عربی شعر می‌سرود. پس از فتح بغداد، به خدمت خواجه نصیرالدین طوسی رفت و در محضر او علوم پایه را آموخت، و در رصدخانه‌ی مراغه مشغول کار شد. در ۶۷۹ ق به بغداد بازگشت و از علی بن ساعی بغدادی بهره گرفت. گفته‌اند که وی حدود پانصد استاد دید. در ایامی که عطاءالملک جوینی امارت بغداد داشت وارد دربار گردید. او مجدداً به سال ۷۰۴ ق به آذربایجان سفر کرد و سه سال در آن خطه زیست. او سفرهای دیگری نیز به آذربایجان کرد و سرانجام در اثر سکته و کهولت در بغداد درگذشت. چون نیای مادری او فوطه (لنگ) می‌فروخته، به ابن‌فوطی شهرت یافته است. برخی منابع نیز وی را به واسطه‌ی پیشه‌ی نیای پدرش ابن‌صابونی نام نهاده‌اند. در شیعی یا معتزلی یا شافعی بودن او جای تردید است. از آثارش: «الحوادث الجامعة والتجارب النافعة فی المائة السابعة»، در رویدادهای سده‌ی هفتم قمری در چند مجلد؛ «تاریخ الحوادث من آدم الی خراب بغداد»؛ «تذکرة الرصد»، در تاریخ رصدخانه‌ی مراغه؛ «دررالاصداف فی غرر الاوصاف»، در بیست جلد، در شرح مراحل هستی؛ «مجمع الآداب فی معجم الاسماء والالقاب»؛ «معجم الشیوخ»؛ «الدرر الناصعة فی شعراء المائة السابعة».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۲۴ /۴)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۷۷۰ -۷۶۸ /۶)، ریحانه (۱۴۴ -۱۴۳ /۸)، کشف الظنون (۱۷۳۶، ۱۵۹۷، ۷۵۰، ۶۹۳، ۵۷۳)، لسان المیزان (۳۴۷ -۳۴۶ /۴)، معجم المؤلفین (۲۱۶ -۲۱۵ /۵)، هدیة العارفین (۵۶۷ -۵۶۶ /۱).

ابن‌کثیر فرغانی، محمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۲۴۷ ق)، منجم. وی در علم نجوم توانـا، و اکثر اسـتخراجات نجومی او صـحیح بود. از آثـار او: «اختصار المجسطی»، در حرکت سماویه؛ «جوامع علم نجوم»؛ «اصول حرکات السماویه» یا «الفصول الثلاثین» یا «کتاب علل الافلاک».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نجوم اسلامی (۵۱)، ریحانه (۱۶۸ /۸).

ابن‌منجّم، ابوالحسن علی

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۵۲ -۲۷۷ /۲۷۶ ق)، ادیب، شاعر، منجم، متکلم و نسب‌شـناس. وی در بغـداد متولـد شد. با صاحب بن عباد نیز مدتی معاشـر بود.، ندیمی گروهی از خلفاء را کرد گویا به وزارت نیز رسـید. از آثارش؛ کتاب «القوافی»؛ فضائل «شـهر رمضان»؛ «الرّد علی الخلیل»، در عروض؛ کتـاب «النیروز النوروز والمهرجـان»؛ «الفرق بین ابراهیم بن المهـدی و اسـحاق الموصـلی فی الغناء» و «اللفظ المحیط بنقض مالفظ به اللقیط»، در معارضه‌ی کتاب «الفرق والمعیار» ابوالفرج اصفهانی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زنـدگینامه :الاعلام (۱۸۳ /۵)، ریحانه (۲۶۷ /۸ ،۳۶۹ /۷)، الفهرست ابن‌نـدیم، ترجمه (۲۳۸)، کشـف الظنون (۱۵۵۹ ،۱۴۶۸ ، ۱۲۵۶)، لغت‌نـامه (ذیـل/ علی)، معجم الادبـاء (۱۲۰ -۱۱۲ /۱۵)، معجم المـؤلفین (۲۵۶ /۷)، وفیـات الاعیان (۳۷۶ -۳۷۵ /۳)، هدیهٔ العارفین (۶۸۰ /۱).

ابن‌هندو، ابوالفرج علی

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۴۲۰ /۴۱۰ ق)، ادیب، شاعر، طبیب و منجم. از مردم ری بود. در نیشابور تحصـیل کرد و هم در آنجا با دانش یونانی آشنا شد. از شاگردان ابوالحسن دائلی بود. پزشـکی را نزد ابن‌خمار آموخت. مـدتی در گرگان در خـدمت قابوس وشـمگیر بود. در اشـعارش قابوس و فرزند وی، منوچهر، را سـتود. پس از آن به خدمت عضدالدوله‌ی دیلمی درآمد و تا پایان زندگی دبیر وی بود. از آثارش: «مفتـاح الطـب»؛ «الکلم الروحانیـهٔ من الحکم الیونـانیه»؛ «کتـاب النفس»؛ «المقالـهٔ المشوقـهٔ فی المـدخل الی العلم الفلسـفه»؛ «الرسـالهٔ المشرقیه»؛ «انموذج الحکمهٔ»؛ «دیوان» شعر.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زنـدگینامه :الاعلام (۸۹ -۸۸ /۵)، ایضاح المکنون (۷۰۴ -۳۷۹ /۲)، تاریـخ ادبیات در ایران (۳۰۲ /۱)، تاریخ طب (۶۷۸ /۲)، تاریخ طبرستان (۱۲۵ -۱۳۸)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۹۲۰ /۷)، دائرهٔالمعارف البستانی (۷۳۲ /۱)، الذریعه (۳۶ /۹)، ریحانه (۲۸۰ -

۲۷۹ /۸)، روضات الجنات (۲۱۶ -۲۱۵ /۵)، کشف الظنون (۱۷۶۲)، لغت‌نامه (ذیل / ابن‌هندو)، معجم الادباء (۱۴۶ -۱۳۶ /۱۳)، معجم المؤلفین (۸۳ -۸۲ /۷)، نامه‌ی دانشوران (۱۳۴ -۱۲۷ /۳).

اثیرالدین ابهری سمرقندی، مفضل

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۶۶۳ /۶۶۱ /۶۶۰ ق)، فیلسوف، ریاضیدان و منجم. از اهالی ابهر و از دانشمندان علوم ریاضی و منطق و نجوم و حکمت در قرن هفتم هجری بود و شاگرد امام فخر رازی و معاصر و همکار خواجه نصیرالدین طوسی در رصدخانه‌ی مراغه. ابهری علوم ریاضی را علم نظری خوانده و آن را به چهارشاخه‌ی اصلی هندسه، حساب موسیقی و هیئت تقسیم کرده است. ابن خلکان نوشته که وی در اربل، در سال ۶۲۵ ق با ابوالفتح موسی بن یونس از فقهای دانشمند شافعی که در ریاضیات و طب نیز مهارت داشته، به مباحثه پرداخته است. از آثار وی: «هدایهٔ الحکمهٔ»، در منطق که کتاب درسی بوده؛ «ایساغوجی» و «تنزیل الافکار فی تعدیل الاسرار»، در منطق؛ « المغنی» و «تهذیب النکت»، در علم جدل؛ «اصلاح هندسه‌ی اقلیدس»، در ریاضی؛ «زبدهٔ الکشف».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۲۴۷ /۳)، تذکره‌ی روز روشن (۳۰)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۴۳ /۹)، دایرهٔالمعارف فارسی (۵۷ /۱)، ریحانه (۳۷ /۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۲۲ -۱۲۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۸۶)، کشف الظنون (۲۰۳۰ -۲۰۲۸ ، ۱۷۵۰، ۱۶۱۶، ۱۴۹۳، ۹۵۳، ۴۹۴، ۹۷)، لغت‌نامه (ذیل/ ابهری)، معجم المؤلفین (۳۱۵ /۱۲)، وفیات الاعیان (۳۱۳ /۵)، هفت اقلیم (۱۹۰ -۱۸۹ /۳).

اختری یزدی، مولانا

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، طبیب، منجم و شاعر. بعد از تحصیل طب و نجوم و دیگر علوم و فنون به سرزمین هندوستان سفر کرد و بعد از سی و هفت سال اقامت در آن سرزمین به یزد بازگشت و تشکیل خانواده داد.

مجددا به هندوستان رفت و در آن دیار درگذشت. از اوست:

شکفته غنچه‌ی عیشم ز شاخ یاسمنی

که آرزوی نسیمی ازو به از چمنی

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تذکره‌ی سخنوران یزد (۹ -۷)، تذکره‌ی نصرآبادی (۲۸۵)، جامع مفیدی (۴۵۱ -۴۵۰ /۳)، الذریعه (۶۲ -۶۱ /۹)، فرهنگ سخنوران (۴۸)، کاروان هند (۳۰ -۲۷ /۱).

ادیب اصفهانی، عباسعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حاج ملا- عباسعلی ادیب حبیب‌آبادی اصفهانی یکی از علماء به نام و مدرسین کرام و ائمه جماعات عالی مقام معاصر اصفهانی است.

ایشان در حدود ۱۳۲۰ قمری هجری در حبیب‌آباد به دنیا آمده و پس از پرورش صحیح و گذرانیدن دوران کودکی و خواندن دروس ابتدائی و مقدماتی در زادگاه خود به اصفهان آمده و سطوح فقه و اصول را در خدمت مدرسین بزرگ آموخته و از محضر و دراسات علماء بزرگ اصفهان استفاده کامل نموده و چندی به محل اولیه خود مراجعت و اقامت فرموده سپس هجرت به اصفهان و در مدرسه صدر و بعضی از مدارس دیگر به تدریس سطوح و در بعضی از مساجد هم به اقامه جماعت و ترویجات دینی تاکنون اشتغال دارند دارای آثار علمی مطبوع و غیره می‌باشند.

تالیفات جناب آقای ادیب اصفهانی.

۱- ارث الشیعه.

۲- مناسک.

۳- زیارت مدینه.

۴- وظیفه الشیعه (شرح دعاء ندبه).

۵- هدیه‌العباد در احوال صاحب ابن عباد.

۶- قطبیه در اوقات شهرهای قطب.

۷- تطبیق در تطبیق سالهای شمسی به قمری و برعکس.

۸- احسن‌التقویم در اوقات شبانه‌روزی اصفهان و شهرهای در عرض آن.

۹- احسن‌التقویم برای کاشان و شهرهای در عرض آن.

۱۰- احسن‌التقویم برای تهران و شهرهای در عرض آن.

۱۱- ملحقات قضایای امیرالمومنین (ع).

۱۲- معرفه القبله در تعین قبله‌های ایران از روی آفتاب در تمام سال.

نویسنده کرارا برای معظم‌له نامه نوشته و به وسیله دوستان اصفهانی پیام داده که شمه‌ای از ترجمه و زندگینامه فهرست آثار خود را ارسال تا زینت گنجینه گردانم ولی متاسفانه ما را از این فیض محروم داشت.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد هشتم)

اردبیلی، محمدطاهر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والمسلمین حاج میرزا محمدطاهر اردبیلی نجفی از شیوخ علماء و اکابر اساتید و مدرسین حوزه علمیه قم بوده‌اند وی فرزند مرحوم حاج ملا عبدالظاهر مدرس اردبیلی که از علماء آذربایجان و ادباء بی‌بدیل آن سامان بوده است در ذی‌حجه ۱۳۰۸

قمری در اردبیل متولد شده و ادبیات را از والد مبرورش استفاده و بعد دو سالی در مشهد از محضر مرحوم ادیب نیشابوری استفاده کرده و بعد منتقل به اصفهان شده و ده سال در این شهر باستانی اقامت نموده و از محضر مدرسین بزرگ چون مرحوم آخوند گزی و آیت‌الله درچه‌ای و دیگران استفاده نموده و هم از محضر مرحوم آخوند ملامحمد کاشی استاد مرحوم آیت‌الله بروجردی و آقای حاج میرزا رحیم ارباب بهره‌های وافی برده و بعد مهاجرت به نجف اشرف نموده و از محاضر دروس آیات بزرگ اسفهانی و نائینی و عراقی استفاضه نموده و بعد به قم آمده و به امر مرحوم آیت‌الله العظمی بروجردی اقامت را اختیار و به تدریس فقه و اصول و هیئت و نجوم پرداخته تا اینکه داعی حق را در اواخر ریاست مرحوم آیت‌الله بروجردی اجابت و در ارض پاک قم مدفون گردیده است.

از آثار ایشانست ۱- ایما آت در نجوم ۲- شرح صمدیه ۳- این الهیئه والاسلام ۴- حویشه الکفایه.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد دوم)

اسفزاری، ابوحاتم مظفر

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۱۵ ق)، ریاضیدان و منجم. از بزرگان علمای ریاضی و نجوم زمان خود و معاصر عمرخیام بود، که با جماعتی دیگر از اعیان منجمان از جمله عبدالرحمان خازنی، میمون بن نجیب واسطی و حکیم لوکری در سنه‌ی ۴۶۷ ق به فرمان سلطان ملکشاه سلجوقی رصد معروف ملکشاهی را که رصد جلالی نیز گویند، بستند. وی همچنین میزان ارشمیدس را که معروف به میزان غش است، ساخت و به خزانه سنجر داد، لیکن سعادت خازن، خزانه‌دار سلطان از بیم آن که خیانت او آشکار شود، آن ترازو را خرد کرد. و چون ابوحاتم از این موضوع آگاه شد از تأثر درگذشت. وی تألیفات بسیاری در ریاضی و جبر اثقال و علم حیل و حرکات ستارگان داشت اما، آثار اندکی از او باقی مانده است از جمله: «اختصار اصول اقلیدس»، به عربی؛ «رساله‌ی آثار علوی» یا «کائنات جو» به فارسی که برای فخرالملک پسر نظام‌الملک، وزیر بر کیارق نگاشته است؛ «رساله‌ی الشبکه»، به فارسی؛ «ارشاد ذوی‌العرفان الی صناعهٔ القبان».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۶۳/ ۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۶۹ -۹۶۷، ۳۱۳/ ۲)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۳۱۲ -۳۱۱)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۸ -۱۲۷)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۸۰ -۷۹)، دایرهٔالمعارف فارسی (۲۷۹۸/ ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۶۹ - ۴۶۷)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۳ -۵۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۳۰ -۲۲۹)، لغت‌نامه (ذیل/ اسفزاری)، مؤلفین کتب چاپی (۱۳۱/ ۱)، معجم المؤلفین (۲۹۸/ ۱۲).

افضلی بخارایی، محمد حیدر

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم ق)، دانشمند و منجم نسبش به ابوبکر می‌رسد. صدر و معلم عبدالله خان و مردی مهذب و دانشمند بود. بویژه در هیئت

دست داشت. اثر وی رساله‌ای است در شرح رساله‌ی «تفاصیل قوس اللیل و قوس النهار» علامه قوشجی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۶۰۸).

اکفانی سنجاری، شمس‌الدین، ابوعبداللَّه محمد

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۹ ق)، ریاضیدان، طبیب و منجم. معروف به اکفانی. در سنجار بخارا متولد شد. در قاهره مقیم بود و همان جا درگذشت. او علم هیئت را برشمرده و آنها را پنج دانسته است: علم زیجات و تقاویم، علم مواقیت، علم کیفیت رصدها، علم تسطیح کره و آلات شعاعی که از آن حادث می‌شود و علم آلات ظلّی. تألیفات بسیاری در ریاضی و فنون و حکمت دارد. تحریر اقلیدس را بدون اندیشه حل می‌کرد. در شناخت طب و جواهر و نباتات بر تمامی اهل عصر خود برتری داشت و پزشکان نامی از حسن معالجات و تشخیص وی در حیرت بودند. در تاریخ و اخبار نیز مهارتی به سزا داشت. آثار وی: «ارشاد القاصد الی اسنی المقاصد» در انواع علوم که در سال ۱۹۰۴ م در بیروت چاپ شده است؛ «اللباب فی الحساب»؛ «غنیهٔ اللبیب عند غیبهٔ الطبیب؛ «نخب الذخائر فی احوال الجواهر» که در مجله‌ی المشرق سال یازدهم منتشر شده است؛ «کشف الرین فی احوال العین»، «الدرالنظیم فی احوال العلوم والتعلیم»؛ «نهایهٔ القصد فی صناعهٔ الفصد»؛ «النظرو التحقیق فی تقلیب الرقیق».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام(۱۸۹ /۶)، ایضاح المکنون(۶۹۲ /۲)، تاریخ نجوم اسلام(۳۳ –۳۲)، ریحانه(۱۶۶ /۱)، کشف الظنون(۱۹۹۰ ، ۱۹۳۵ ،۱۵۴۲ ،۱۴۹۰ ،۶۶)، الکنی والالقاب (۵۰ /۲)، لغت‌نامه(ذیل/ محمد بن ابراهیم)، معجم المؤلفین(۱۰۰ /۸)، الوافی بالوفیات(۲۷ –۲۵ /۲)، هدیهٔ العارفین(۱۵۵ /۲).

الهی طباطبایی، محمدحسن

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد حسن الهی طباطبایی

ولادت:۱۳۲۵ق.

محل ولادت: تبریز

وفات:۱۳۸۸ق

محل دفن :قم

محل تحصیل: تبریز ، نجف

اساتید: حضرات سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا محمد حسین نائینی ، سید حسین بادکوبه ای و ....

شاگردان: حسن حسن زاده آملی ، میرزا محمد علی ارتقایی، میرزا موسی تبریزی و ....

تالیفات: رساله ای در علم موسیقی و روابط معنوی روح با صداها (که خود آن را از بین برد).

او از شاگردان مبرز مرحوم سید علی قاضی بود. در سعه صدر و پاکی و حسن خلق زبانزد بود. سیر و سلوک را یک دوران خاص و با اعمال خاصی نیم دانست بلکه آن را در متن همین زندگی عادی تعریف می کرد و زندگی رسول الله (ص) را شاهد این مطلب می آورد. می فرمود: مراقبه یعنی آدم در همین زندگی روزمره غفلت را از خودش دور کند.

ایشان پس از یازده سال اقامت در شهر ساقی کوثر، به دلیل وضع نامناسب معیشتی مجبور شد همراه برادر خویش، علامه طباطبایی ، به تبریز باز گردد. در تبریز به تدریس فلسفه و تربیت جویندگان کمال پرداخت. ارتباط ایشان با مرحوم قاضی از طریق نامه برقرار بود، عباراتی چون " جعلت فداك " و " عزیز دلم " که آیت الله قاضی در این نامه ها خطاب به آقای الهی به کار می برد گویای عظمت شان ایشان نزد استاد است . استاد سید محمد حسین قاضی می فرماید : با اینکه خود آقا به علامه و بردارش گفته بود که به ایران برگردند اما دوری آن ها برایشان بسیار ناگوار بود و هر وقت یاد آن ها می افتاد گریه می کرد.

زمانی که آیت الله الهی در قم بود ، در مجلس روضه ای که در منزل میرزا تقی زرگری تشکیل می شد ، شرکت می کرد. یک بار بعد از اتمام روضه در سینی مسی برایش چای آورند. او انگشت خود را بر لب گذارد و بعد به سینی مسی زد . سینی تبدیل به طلا شد . بعد فرمود ": ما طلا را می خواهیم چه کنیم؟ "دوباره انگشت بر لب گذاشت و به سینی زد و سینی به حالت اول برگشت ! با وجود چنین قدرت روحی ، زمانی برای پرداخت قرضش به دو هزار تومان احتیاج پیدا کردو چون این مبلغ را نداشت مدتی زندانی شد!

این گفتار علامه طباطبایی مشهور است که می فرمود: من خودم از اخوی استفاده می کنم توصیه همیشگی ایشان هنوز در خاطر اطرافیان است : از حسنات اعمالتان که خیال می کنید حسنه است توبه کنید ، تا چه رسد به معاصی!

سید محمد حسن الهی در سال ۱۳۸۸ هجری قمری درگذشت. شرح احوال ایشان درکتاب الهیه از انتشارات موسسه فرهنگی مطالعاتی شمس الشموس آمده است .

امیر همایون

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم ق)، طبیب، ادیب، منجم و شاعر. ظاهراً وی غیر از همایون اسفراینی شاعر معروف قرن نهم و همایون عراقی است. در ماوراءالنهر می‌زیست و در زمان خود بسیار معروف بود. علاوه بر فنون مذکور در ادبیات عرب و عروض نیز دست داشت و غزل و معما بسیار خوب می گفته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۶۲۵).

انوری ابیوردی، اوحدالدین، محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۸۵ ق)، دانشمند، منجّم و شاعر، متخلص به انوری. در مهنه از توابع ابیورد متولد شد. ابتدا در مدرسه‌ی منصوریه‌ی طوس به تحصیل علوم مختلف پرداخت. در فلسفه، ریاضیات، نجوم، هیئت، علوم معقول و منقول و شاعری دست داشت. از جوانی شعر می‌گفت و ابتدا خاوری تخلص می‌کرد امّا، بعد تخلص خود را به انوری تغییر داد. وی جوانی خود را در بلخ گذراند و سفرهایی به سرخس، مرو، خوارزم، اطراف دشت خاوران و عراق کرد. انوری از. مداحان سلطان سنجر سلجوقی بود و پس از آنکه استخراج نجومی او در خصوص اجتماع سیارات هفت گانه در برج میزان و بروز طوفان به خطا رفت از ترس سلطان سنجر به بلخ فرار کرد، اوباش بلخ وی را مورد اهانت و تعرض قرار دادند. او عاقبت به مجدالدین ابوالحسن عمرانی از بزرگان خراسان و قاضی حمیدالدین صاحب «مقامات حمیدی» پناه برد. انوری از کسانی است که در تغییر سبک فارسی نقش عمده‌ای ایفا نموده است. اشعار وی پُر از اصطلاحات و اشارات به مسائل علمی دقیق و حکمت است و به همین جهت سه شرح بر بعضی اشعار نوشته‌اند. یکی شرح داوود بن محمدعلوی شادیابادی، شرح ابوالحسن فراهانی حسینی و دیگر شرح عبدالرزاق دنبلی. انوری را در شعر پرورش دهنده سبک ابوالفتوح رونی دانسته‌اند. وی در مدح و هجو مهارت داشته است. او در بلخ درگذشت و در جنب مزار سلطان احمد خضرویه مدفون گردید. از آثار وی: «دیوان» اشعار، مشتمل بر چهارده هزار و هفتصد و چند بیت؛ «البشارات فی شرح الاشارات» و «رساله‌ای در عروض و قوافی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آتشکده‌ی آذر (۲۵۴ -۲۱۳ /۱)، با کاروان حله (۱۸۵ -۱۷۹)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۸۱ -۶۵۶ /۲)، تاریخ گزیده (۷۱۴ -۷۱۲)، تاریخ نظم و نثر (۸۲ -۸۰)، تذکرة الشعراء (۹۸ -۹۴)، دایرةالمعارف فارسی (۲۸۷/۱)، الذریعه (۱۱۰ -۱۰۹ /۹، ۱۱۱/۳)، ریاض العارفین (۱۷۳ -۱۷۱)، ریحانه (۱۹۸ -۱۹۷ /۱)، سخن و سخنوران (۳۵۷ -۳۳۲)، طرائق الحقائق (۵۹۴ -۵۹۲ /۲)، لباب الالباب (۱۳۸ -۱۲۵ /۲)، لغت‌نامه (ذیل/ انوری)، مجمع الفصحا (۴۳۰ -۳۸۵ /۱)، معجم المؤلفین (۳۳/۷)، هفت اقلیم (۲۸ -۲۵ /۲).

اوحد سبزواری، خواجه فخرالدین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۶۸ ق)، منجم، حکیم، ادیب و شاعر، متخلص به اوحد. از اعیان سبزوار و از خاندان مستوفی آن سامان و از معاصران امیرعلیشیر نوایی، شیخ آذری، مولانا یحیی سیبک و مولانا حسن سلیمی تونی و امیرشاهی سبزواری بود. با وجود فضل و حکمت مشرب فقر و درویشی داشت و همیشه جمعی از وی استفاده می‌بردند. بنا به گفته‌ی دولتشاه یک هزار جلد کتاب فارسی و عربی جمع کرد و آن را به خط خود تصحیح و مقابله نمود، وی در سبزوار درگذشت. اثر وی: «دیوان» اشعار مشتمل بر قصاید و غزلیات و مقطعات است و قصاید غرّا در مدایح ائمه (ع) گفته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آتشکده‌ی آذر (۳۹۸ -۳۹۷ /۱)، تاریخ نظم و نثر (۳۰۴ -۳۰۳)، تذکره‌ی روز روشن (۹۱)، الذریعه (۱۱۱/۹)، ریحانه (۲۰۰/۱)، الکنی والالقاب (۲۰۰/۲)، لغت‌نامه (ذیل/ اوحد)، مجالس المؤمنین (۶۶۸ -۶۶۷ /۲)، مجالس النفائس (۲۰۰، ۲۶).

آل‌طیب شوشتری، محمدحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۰ -۱۲۷۵ ق)، فقیه اصولی، منجم، ریاضیدان و طبیب. مشهور به آقا سید بزرگ. از فرزندزادگان سید نعمت‌اللّه جزایری است. در شوشتر متولد شد و در محضر آقا سید محمدعلی شیخ‌الاسلام و آقا سید محمدعلی معلم ادبیات و در نزد آقا سید عبدالصمد جزایری و شیخ عبدالرحیم شوشتری، از شاگردان شیخ مرتضی انصاری، فقه و اصول را آموخت و در نزد سید جعفر سید الاطباء همدانی طب را فراگرفت. وی در نجوم و ریاضی و خوشنویسی مهارت کامل داشت. او عمر خویش را در ریاضت و عبادت و تدریس بسر برد. از آثار وی تقویمی است که خودش استخراج کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :گنجینه‌ی دانشمندان (۴۱۲ -۴۱۰ /۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴۶۵ -۴۶۳ /۱۴).

آملی، خلیل

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س هشتم ق)، منجم. از علمای رصد است که بنا به نوشته‌ی «تاریخ جعفری» وی با بنای دو منار کوچک بر دو طرف درِ مدرسه‌ی رکنیّه‌ی یزد اختراع جالبی برای شناساندن وقت داشته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :کارنامه بزرگان (۳۱۴ -۳۱۳)، نام‌آوران فرهنگ (۵۶۶).

آملی، رکن‌الدین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۸۶۰ -۸۰۰ ق)، ریاضیدان، منجم، فقیه و محدث. سید رکن‌الدین در آمل متولد شد. چندی در فارس و کرمان و هند به سر برد. وی گذشته از ریاضی و نجوم در فقه و حدیث نیز دست داشت و چون به خاندان مرعشی مازندران پیوسته بود کتابی در شرح احوال دانشمندان این خاندان نوشت. تألیفات دیگر او عبارت‌اند از: «زیج جامع سعیدی»، در تنقیح «زیج ایلخانی» خواجه نصیرالدین طوسی، به نام سلطان ابوسعید تیموری؛ و «پنجاه باب سلطانی» به اسم بابرخان بهادر در هرات.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۵ /۷)، تاریخ ادبیات ایران، براون (۱۰۸ -۱۰۷ /۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۷۱)، الذریعه (۱۹۸ /۳)، ریحانه (۶۴ /۱)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۷۰ -۶۶ /۸)، فوائدالرضویه (۱۶۶ -۱۶۵)، کارنامه‌ی بزرگان (۳۲۴)، نام‌آوران فرهنگ (۵۶۶- ۵۶۷).

بخاری، شمس الدین، میرک

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(منسوب به بخارا) شمس‌الدین میرک (ف. حدود ۷۴۱ ه.ق./ حدود ۱۳۴۰ م.) منجم ایرانی و مؤلف کتاب «زیج شمس المنجم» در تاریخ علم فلک.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد پنجم)

بدیع اسطرلابی، بدیع‌الزمان، ابوالقاسم هبهٔ الله

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۵۳۴ ق)، فیلسوف، طبیب، اخترشناس، نقاش و شاعر شیعی. نیاکانش احتمالا ایرانی و از مردم اصفهان بودند. وی در بغداد زاده و در اصفهان بزرگ شد. او با ابزارهایی که خود ساخته بود سیر نور و اندازه‌ی آن را معلوم کرد و در اثبات درستی کارهای خود از براهین هندسی استفاده می‌کرد. بدیع در کره‌ی سماوی چیزی افزود و کار آن را که سالهای دراز ناقص مانده بود، کامل کرد. خط کشها و قرقره‌هایی که ساخته بود، کاربرد عمومی یافتند و از راه تجربه، سودمندی آنها به اثبات رسید. وی در کاخهای سلجوقی به ساختن جدولهای فلکی سرگرم بود و زیجی به نام «المعرب المحمودی» نوشت و به محمود سلجوقی هدیه کرد. بدیع به شعر حسین بن حجاج علاقه می‌ورزید و آنها را گردآوری کرد و آن را «درهٔ التاج من شعر ابن‌حجاج» نامید. از او «دیوان» شعری بر جای مانده که درونمایه‌ی بیشتر آنها هجو و لطیفه است. وی در بغداد درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار نقاشان (۱۴۱۹/۳)، الاعلام (۵۸/۹)، تاریخ بغداد (۳۷۴/۱۵)، دایرهٔ‌المعارف فارسی (۳۹۶/۱)، الذریعه (۱۳۰/۹)، لغت‌نامه (ذیل/ هبهٔ الله)، معجم الادباء (۲۷۵ -۲۷۳ /۱۹)، وفیات الاعیان (۵۳ - ۵۰ /۶).

بلخی ابوزید، احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۲۲ -۲۳۵ ق)، ادیب، متکلم، فیلسوف شیعه و جغرافیدان. در شامستیان، از روستاهای نزدیک بلخ خراسان به دنیا آمد. پدر او از سجستان و معلم کودکان بود. در جوانی به بغداد رفت تا در مذهب امامیه تحقیق کند. در آنجا به محضر یعقوب بن اسحاق کندی راه یافت و نزد او به کسب علوم عقلی پرداخت. وی هشت سال در عراق بسر برد، و در این مدت فلسفه، نجوم، طب، طبیعیات و علم کلام و دیگر دانشها را فراگرفت، سپس از راه هرات به بلخ بازگشت. ابوزید علاوه بر تألیفات گران قدر، شاگردانی نیز داشت از جمله: ابن فریغون، ابوالحسن محمد یوسف عامری، ابومحمد حسن وزیری. برخی از محققان، زکریای رازی را نیز در فلسفه از

شاگردان او می‌دانند و رازی به سبب تعلیمات وی به فلسفه نو فیثاغوری متوجه گردید. ابوزید را سومین متکلم بزرگ عالم اسلام می‌دانند. و بعضی منابع وی را در عراق جاحظ خراسان لقب دادند. حدود هفتاد تألیف به او نسبت داده‌اند، از جمله: «صور الاقالیم الاسلامیه»؛ «جمل مصالح الانفس»؛ «العلم و التعلیم»؛ «تفسیر ابی زید بلخی»؛ «لغات القرآن»؛ «شرایع الادیان»؛ «رسالهٔ حدود فلسفه»؛ «فضیلهٔ علوم ریاضیات»؛ «الاسماء و الکنی و الالقاب»؛ «عصمت الانبیاء».[۱]

احمد بن سهل بلخی، متکلم و فیلسوف خراسان، از شاگردان مشهور کندی (یعقوب بن اسحاق). وی در آغاز قرن چهارم می‌زیست (ف. ۳۲۲ ه.ق.) گذشته از کتبی که در کلام تألیف کرد، کتابهای معتبری نیز در فسلفه و علوم به رشته تحریر درآورد، مانند: حدود الفلسفهٔ، مایصح من احکام النجوم، کتاب الاخلاق الامم، و کتاب مشهور صورالاقالیم در جغرافیا.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۳۱ /۱)، اعیان الشیعه (۲۱۹ -۲۱۶ /۳)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۷ /۱)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۶۸ - ۶۵)، تاریخنگاران ایران (۴۴ -۴۳ /۱)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۰۴۴ -۱۰۴۳ /۸)، الذریعه (۳۳۰ /۱۸، ۲۵۵ -۲۵۳ /۴)، روضات الجنات (۵۰ -۴۹ /۴)، ریحانه (۱۲۰ /۷)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۲۲۹ -۲۲۸)، کشف الظنون (۱۴۴۰، ۱۰۸۴، ۶۰۲، ۲۲۷)، الکنی و الالقاب (۸۱ /۱)، لسان المیزان (۲۷۷ /۱)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوزید)، معجم الادباء (۸۶ -۶۴ /۳)، معجم المؤلفین (۲۴۰ /۱)، الملل و النحل (۳۶۵)، الوافی بالوفیات (۴۱۳ -۴۰۹ /۶)، هدیه العارفین (۵۹ /۱).

بنوموسی

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س سوم ق)، منجم، ریاضیدان. بنوموسی شهرت سه برادر به نامهای، محمد، احمد و حسن است که اصلا اهل خراسان و از علمای معروف ریاضی، نجوم و مکانیک بودند که در بغداد به سر می‌بردند. بزرگترین آنها محمد بود که در سال ۲۵۹ ق درگذشت. سه برادر به دستور مأمون نزد اسحاق بن ابراهیم مصعبی درس خواندند و در جوانی با دانشمندان حوزه علمی بغداد نشست و برخاست داشتند. سه برادر به اتفاق هم برای به دست آوردن علوم یونانی از هیچ تلاشی دریغ نورزیدند و حتی به بذل مال و عطایا در این راه پرداختند. در هندسه بیش از دیگر علوم مهارت داشتند. هر سه برادر تحت نام بنی‌منجم نیز شهرت داشتند. حنین بن اسحاق و ثابت بن قرهٔ برای این بنوموسی کار می‌کردند. ابوریحان بیرونی قول بنوموسی را در رصد موثق‌تر از بطلمیوس و خالد بن عبدالملک مروررودی می‌داند. قفطی خاندان بنوموسی را در علم هندسه سرآمد همه می‌داند. آثار چند از این برادران به جای مانده است، از جمله: «معرفهٔ مساحهٔ الاشکال البسیطه والکریهٔ»؛ «کتاب الحیل (مکانیک)»؛ «تحریر مخروطات ابلوینوس»؛ «کتاب مخروطات»؛ «کتاب حرکات الافلاک»؛ «کتاب الجزء».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۲۲۷ -۲۲۴)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۹۳ -۵۹۰، ۴۳۲ -۴۳۱)، دایرهٔالمعارف فارسی (۴۵۵/۱)، ریحانه (۴۸۲ -۴۸۰ /۸)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۵۳ -۱۴۷)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۲۹۶ -۲۹۱)، سیرالنبلاء (۳۳۹ -۳۳۸ /۱۲)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۴۸۹ -۴۸۷)، لغت‌نامه (ذیل/ بنوموسی)، معجم‌المؤلفین (۲۹۷/۳) مقدمه بر تاریخ علم (۶۵۲/۱)، الوافی بالوفیات (۸۵ -۸۴ /۵)، وفیات الاعیان (۱۶۳ -۱۶۱ /۵)، هدیهٔ‌العارفین (۱۷ -۱۶ /۲).

بوران

قرن:۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

صفر ۲۷۱ –۱۹۲ ق، از زنـان هوشـمند و با تـدبیر و منجم. وی دختر حسن بن سـهل (۲۳۶ ق) وزیر معروف مـأمون (۲۱۸ –۱۹۸ ق) خلیفه عباسـی بود. پس از اینکه مأمون، فضل بن سـهل (۲۰۲ ق) وزیر باتـدبیر خود را کشت برای دلجویی از خـانواده وی، برادرش حسن را به وزارت برگزید و دختر او، بوران را به همسری گرفت. راجع به جشن باشکوه مأمون و بوران داستان‌های زیادی نقل شده که برخی افسانه‌آمیز به نظر می‌رسد. به نوشـته منابع تاریخی به جز جشن ازدواج هارون‌الرشـید (۱۹۳ –۱۷۰ ق) و همسرش زبیده، تا آن زمان چنان جشنی در میان اعراب و ایرانیان برپا نشده بود.

ازدواج آن دو در سـال ۲۰۲ ق در فم‌الصـلح بود امـا زفافشـان در رمضـان سال ۲۱۰ ق واقع شـد. دربـاره هوش و فراست بوران نیز داسـتان‌های متعـددی نوشـته شـده است از جمله آنکه بوران در مهرش مقرر کرده بود که چون بر مأمون وارد شود، وی تمام قد در برابرش بلند شود. مأمون نیز تا زمانی که حسن بن سهل زنده بود عمل می‌کرد. روزی که حسن درگذشت مأمون خبر مرگ او را از بوران پنهـان داشت. چون بوران بر او وارد شـد مـأمون برنخاست. ناگهان بوران فریادی کشـید و گفت: پـدرم مرد. مأمون گفت: از کجـا دانسـتی پـدرت مرد؟ گفـت: از اینکـه مرا احـترام نکردی و برایـم برنخـاستی. غـذای معروف بـورانی– کـه اعراب آنرا بـورانیه می‌گویند– منسوب به بوران است. وی در نجوم و ریاضیات مهارت فراوان داشت.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منـابع زنـدگینامه :منابع: اعلام‌النساء، ۱۵۹ / ۱؛ تذکرةالخواتین، ۶۸ –۶۷؛ خیرات حسـان، ۸۰ / ۱؛ دایرةالمعارف فارسـی، ۴۶۰ / ۱؛ دایرةالمعارف تشیع، ۶۲۷ –۶۲۶ / ۳؛ ریاحین‌الشریعه، ۹۳ –۸۳ / ۴؛ زنان سخنور، ۵۴ –۴۹.

بوزجانی، ابوالوفا محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۸۷ –۳۲۸ ق)، ریاضـیدان و منجم. از مردم بوزجان نیشابور بود. وی تحصـیلات ریاضـی خود را در نیشابور نزد ابوعمر المغازلی و ابوعبـداللّه محمـد بن عنبر فراگرفت و در جوانی به عراق رفت و در بغداد سـکونت گزید و تا مرگش در همین شـهر ساکن بود و به تألیفـات مهم خود پرداخت. بوزجـانی از مترجمـان مشـهور مکتب ریاضـی از یونـانی به عربی و از مؤلفان بزرگ روزگار خود بود. تخصـص عمـده‌ی وی در هنـدسه و نجـوم بـود. از او، آثـار متعـدد و متنـوعی بـه جـای مانـده اسـت، از جملـه: شـرح و تفسـیر آثـار ریاضـیدانان قدیم مانند ذیوفنطس، ابرخس، بطلیموس و خوارزمی؛ کتاب «المجسـطی» مشـتمل بر هفت جزء؛ کتاب «فی ما یحتاج الیه الکتاب و العمال من علم الحساب»؛ «کتاب الکامل» و «کتاب الهندسه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منـابع زنـدگینامه :الاعلام (۲۴۴/۷)، بوزجـانی نـامه، تاریـخ ادبیـات در ایران (۳۳۴/۱)، تاریـخ الحکمـاء قفطی (۳۹۳ –۳۹۲)، تاریخ موسیقی (۱۵۴/۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۰۵، ۲۹۳، ۲۲۲، ۵۲)، ترجمه صوان‌الحکمه (۴۸)، دانشنامه ایران و اسلام (۹۹۷ –۹۹۶ /۷)،

دایرۀالمعارف فارسی (۲۸/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی (۱۶۹ -۱۵۴)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان اسلامی (۳۰۵ - ۲۹۶ /۱)، سرآمدان فرهنگ (۹۲/۱)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۵۰۶ -۵۰۵)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۰۷ -۱۰۶)، الکامل (۳۸۷/۷)، الکنی والالقاب (۹۷/۲)، کشف‌الظنون (۱۷۱۸، ۱۴۷۲ -۹۶۸)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوالوفا)، معجم‌المؤلفین (۳۰۹/۱۱)، وفیات الاعیان (۱۶۸ -۱۶۷ /۵)، هدیۀالعارفین (۵۶ -۵۵ /۲).

بهروز، ذبیح‌الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۵۰ -۱۲۷۰ /۱۲۶۸ ش)، شاعر، منجم و نویسنده. در تهران (نیشابور؟) متولد شد. تحصیلات مقدماتی خود را در مدارس ادیب و آمریکایی فراگرفت و با زبان انگلیسی آشنا شد. وی پس از آن برای تکمیل علوم ادبی و عربی به قاهره رفت و مدت ده سال در آنجا ماند. از آنجا به انگلستان رفت و در آنجا به معاونت پرفسور براون و نیکلسون درآمد و به تدریس پرداخت. پس از چندی به آلمان رفت و از آنجا به ایتالیا و سپس به ایران بازگشت. بهروز در مدرسه‌ی دارالفنون به تدریس پرداخت. او نویسنده‌ای محقق، زبانشناس و آشنا به فرهنگ قبل از اسلام بود. ذبیح نخستین کسی بود که در شیوه‌ی پژوهشهای ایرانشناسان غربی شک کرد و اشتباهات و غرض‌ورزیهای آنان را متذکر شد. در ستاره‌شناسی ایرانی نظر علمی رصدی را مطرح کرد و ستاره‌شناسی و گاه‌شماری دولت ایرانیان را در زمان زرتشت کشف کرد. وی در تهران درگذشت. برخی از آثار او: «زبان ایران، فارسی یا عربی»؛ «نمایشنامه‌ی شاه ایران»؛ «آیین بزرگی»؛ «فرهنگ کوچک تازی به فارسی»؛ «منتخبات دیوان حافظ»؛ «منتخبات رباعیات خیام»؛ «منتخبات کلیات سعدی»؛ «موش و گربه»؛ «خط و فرهنگ».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :راهنمای کتاب (س ۱۴، ش ۱۲ -۹، ص ۷۳۱ -۷۲۱)، زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۱۱۸/۲)، سرآمدان فرهنگ (۳۶۰ -۳۵۸ /۱)، مؤلفین کتب چاپی (۷۹ -۷۷ /۳).

بیتکچی جرجانی، محمود

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، منجم و شاعر. از نزدیکان خواجه منصور بیتکچی جرجانی بود. در علم نجوم مهارت داشت و شعر خوب می‌گفت. از اوست:

شد روزگار من سیه از هجر یار من

کس را مباد روز من و روزگار من

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۱۰۰۸، ۴۶۰/ ۹)، مجالس النفائس (۲۶۰ -۲۵۹، ۸۵).

بیجه منجمه

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، منجم و شاعر. وی ماه و مه تخلص می‌کرد. خواهر مولانا علاءالدین کرمانی بود. در زمانی سلطان حسین بایقرا می‌زیست و معاصر میر علیشیر و جامی بود. وی در جوار خانه‌ی مولانا جامی مسجد جامعی ساخته بود و توقع داشت که مولانا جامی در آن مسجد نماز بگزارد، لیکن مولانا در مسجد او نماز نخواند. بیجه علاوه بر اینکه، در علم نجوم دست داشت و تقویمی استخراج کرد، از علوم دینی، دیگر فضایل نیز بهره‌مند بود و شعر نیز می‌سرود.[۱]

قرن نهم و اوایل قرن دهم هجری، از زنان فاضل، منجم و شاعر. وی خواهر مولانا علاءالدین کرمانی و معاصر سلطان حسین بایقرا (۹۱۲ -۸۷۵ ق) و وزیر دانشمندش امیرعلی شیرنوایی (۱۷ رمضان ۱۲ -۸۴۴ جمادی‌الثانی ۹۰۶ ق) و شاعر معروف مولانا عبدالرحمان جامی (۸۹۸ -۸۱۷ ق) بود. به نوشته مجالس النفایس «فضایل بیجه غایت و نهایت ندارد و تقویم خوب استخراج می‌کرده و شعر نیز نیکو می‌گفته است». مؤلف جواهرالعجایب نیز درباره او می‌نویسد: «بیجه منجمه، ظریفه و عارفه نادره‌ی ایام بوده. خصوص در علم نجوم که مثل او نبود و از (علوم) دنیوی نیز جمعیت تمام داشت و اکثر فضایل را کسب کرده بود و منظور امراء سلطان بود».

بیجه در کنار خانه جامی مسجدی ساخت و از او دعوت کرد تا امامت جماعت مسجد را بپذیرد اما جامی با یک بیت هجوآمیز درخواست او را رد کرد و بیجه نیز با بیت زیر پاسخش گفت:

جامیا زین سان خرچندی که در گرد تواند

گر تو «خر گردی» تخلص سازی از «جامی» به است

(ایهام شعر در کلمه خر گرد است که هم کلمه توهین‌آمیزی است و هم زادگاه جامی بوده است.) برخی تذکره‌ها نام او را منیجه‌ی منجمه و بیجه‌ی نهانی نیز گفته‌اند. بیت زیر را بیجه در رثای همسرش سروده است:

کوکب بختم که بود از وی منور آسمان

بنگر ای مه کز فراقت در زمین است این زمان

مطلع زیر نیز از او نقل شده است:

گر نه هر دم ز سر کوی توام اشک برد

عاشقی‌ها کنم آنجا که فلک رشک برد[۲]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] از رابعه تا پروین (۶۰ -۵۹)، جواهرالعجائب (۲۹۶، ۱۳۱ -۱۳۰)، حدیقةالشعراء (۲۱۹۸/۳)، الذریعه (۱۵۱/۹)، زنان سخنور (۵۶ -۵۵ /۱)، ستارگان کرمان (۱۲۲ -۱۲۱)، صبح گلشن (۴۵۵)، فرهنگ سخنوران (۱۵۴ -۱۵۳)، مجالس النفائس (۳۵۱ -۳۵۰)، مشاهیر زنان (۳۹ -۳۸).

[۲] منابع: از رابعه تا پروین، ۶۰ -۵۹؛ جواهرالعجایب، ۲۹۶، ۱۳۱ -۱۳۰؛ حدیقةالشعراء، ۲۱۹۸ /۳؛ دایرةالمعارف صنعت و ادبیات تاجیک، ۲۷۹ /۱؛ ریاحین‌الشریعه، ۱۸۷ /۴؛ الذریعه، ۱۲۳۹ -۱۲۳۸، ۱۵۱ /۹؛ ستارگان کرمان، ۱۲۱؛ صبح گلشن، ۴۵۵؛ کارنامه‌ی زنان، ۷۶؛ مجالس‌النفایس، ۳۵۱ -۳۵۰.

بیرجندی، عبدالعلی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

مولانا عبدالعلی بیرجندی

نظام الـدین عبـدالعلی بیرجنـدی (تولد نامعلوم , وفات ۹۳۴ هجری قمری), ریاضـیدان و سـتاره شـناس مشـهور سده‌های نهم و دهم هجری قمری بود. نام کامل وی نظام الدین عبدالعلی بن محمدبن حسـین است و او را با القاب فاضل بیرجندی و محقق بیرجندی نیز نامیده اند.

از تاریخ تولدش اطلاع دقیقی در دست نیست و درباره مذهب او نیز بحثهایی وجود دارد. برخی وی را حنفی و برخی شیعه دانسته اند.

عبدالعلی بیرجندی از محضـر استادان بزرگی بهره برد. علم حدیث را نزد غیاث‌الدین جمشید کاشانی, فنون حکمی را نزد منصوربن معین الـدین کاشـی ، همکار غیاث الـدین جمشـید کاشانی ، و سایر علوم را نزد کمال الـدین قنوی آموخت . ملا مسـعود شـروانی و سیف الدین تفتازانی نیز از استادان او به شمار می‌روند. وی در سال ۹۳۴ هجری قمری وفات یافت. آرامگاه وی در روستای بجد از توابع شهرستان بیرجند , واقع است.

وی دارای تالیفـات بسیاری در زمینه ریاضـیات و سـتاره شناسـی به زبانهـای فارسـی و عربی بوده که برخی از آنان در کتابخانه‌های انگلستان و هند نگهداری می‌شوند. آثار وی عبارتند از :

●اسـطرلاب ، به فارسی ، که آن را به نامهای بیست باب در معرفت اسطرلاب و تحفه حاتمیه نیز معرفی کرده اند. این اثر در جمادی الاولی ۹۰۰ نوشته شده است . نسخه‌ای از این رساله در موزه بریتانیا نگهداری می‌شود.

●شـرح مختصـر الهیئه ، به عربی ، شـرحی است بر ترجمه عربی خواجه نصـیرالدین طوسی از سی فصل در معرفت تقویم خود, با نام مختصر الهیئه . نسخه‌ای از آن به شماره add۳۵۸۹ در دانشگاه کیمبریج وجود دارد.

●المختصر فی بیان آلات الرصد، به عربی. تنها نسخه شناخته شده این کتاب در کتابخانه آصفیه در هندوستان نگهداری می‌شود.

●شـرح التذکرهٔ النصـیریهٔ فی الهیئهٔ ، به عربی ، تألیف در سال ۹۱۳ هجری قمری، شـرحی است بر التذکرهٔ النصیریهٔ فی الهیئهٔ خواجه نصیرالدین طوسی است . در سال ۱۱۴۲ هجری قمری (۱۷۲۹ میلادی) ناياناسو کهوپادیایه ، این کتاب را به زبان سانسکریت ترجمه کرده است.

●ابعـاد و اجرام ، به فارسـی ، در بیـان ابعاد و مسافتهای زمین و بعضـی مسائل فلکی . این کتاب اجرام سـفلی و اوضاع اجرام علوی ، مسالك و ممالك و مساحت سطوح اجسام نیز نامیده شده است

●شـرح بیست بـاب در معرفت اسـطرلاب ، به فارسـی ، تألیف در سال ۸۹۹ هجری قمری، شـرحی است بر رسالهٔ خواجه نصـیرالدین طوسی در اسطرلاب

●الحاشـیه علی شرح الملخص ، تألیف بعداز سال ۹۲۱ هجری قمری، حاشـیه‌ای است عربی بر شرحی که قاضی زاده رومی بر رسالهٔ الملخص فی الهیئهٔ چغمینی نوشته است.

●کشاورزی نامه ، به فارسی ، که به نامهای فن کشت و زراعت ، رساله در فلاحت و ارشاد الزراعه نیز نامیده شده است.

●بیست باب در معرفت تقویم

●ترجمهٔ تقویم البلدانِ ابوالفداء

•رساله در هیئت, به فارسی

•رسالهٔ فی آلات الرصد ، به عربی

•شرح آداب المناظره ، به عربی, که در باب منطق است.

•شرح الشمسیهٔ ، به عربی که در باب ریاضیات است.

•شرح الفوائد البهائیهٔ ، به عربی , که در باب ریاضیات است.

•شرح المجسطی یا شرح تحریر المجسطی ، به عربی

•شرح زیج جدید سلطانی ، به فارسی

•شرح الدرّالنّظیم فی خواص القرآن الکریم ، به عربی

بیرجندی، نظام‌الدین، عبدالعلی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۹۳۴ ق)، ریاضیدان، منجم و محدث، حنفی. معروف به فاضل بیرجندی. خواندمیر وی را جامع اصناف علوم محسوس و معقول و حاوی انواع مسایل فروع و اصول در علم نجوم و حکمیات می‌داند. وی ریاضی و حکمت را نزد منصور بن معین‌الدین کاشانی و علم حدیث را نزد خواجه حافظ غیاث آموخت، و از استادانی چون کمال‌الدین شیخ حسین القنوی، سیف‌الدین احمد بن سعدالدین مسعود تفتازانی و کمال‌الدین مسعود شروانی بهره برد. تاریخ وفات او «در تاریخ نظم و نثر» و «کشف الظنون» سال ۹۱۱ ق نوشته شده است. برخی از آثار وی: «شرح الفوائد البهائیه» عمادالدین بغدادی، در حساب؛ «شرح شمسیه فی الحساب»؛ «شرح بیست باب در معرفت اسطرلاب»؛ «رساله تشریح در پرگار»؛ «شرح تحریر مجسطی»؛ «شرح زیج الغبیگ»؛ «شرح زبدهٔ الاصول»؛ «شرح تذکره خواجه نصیرالدین طوسی»، در هیئت؛ «شرح النقایهٔ» مختصر «الوقایهٔ»؛ رساله «الابعاد و الاجرام»؛ «بیست باب»، در معرفت تقویم.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۰/۸)، بهارستان آیتی (۲۰۷ -۲۰۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۷ -۳۴۴ /۵)، تاریخ نجوم اسلامی (۲۷۶ ،۴۱)، تاریخ نظم و نثر (۸۰۷ -۸۰۶ ،۳۸۵ -۳۸۴ ،۲۸۳)، حبیب السیر (۶۱۶ ،۶۱۵ /۴)، دایرهٔالمعارف فارسی (۴۸۶/۱)، الذریعه (۲۵۶/۲۵ ، ۲۱۶/۲۰، ۵۵/۱۳، ۲۷/۴، ۱۸۸/۳، ۷۱/۱)، ریحانه (۳۰۴/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۷۵ -۱۷۳)، کشف الظنون (۱۹۷۱ ، ۱۸۲۶ ،۱۲۹۶ ،۳۹۲ ،۴۱)، الکنی و الالقاب (۱۱۲/۲)، لغت‌نامه (ذیل/ بیرجندی)، مؤلفین کتب چاپی (۸۸۹/۳)، معجم المؤلفین (۲۶۶/۵)، هدیهٔ الاحباب (۱۱۰)، هدیهٔ العارفین (۵۸۶/۱).

بیرونی، ابوریحان محمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۴۴۰ -۳۶۲ ق)، دانشمند، منجم، ریاضیدان، حکیم، فیلسوف، مورخ، لغوی. در خانواده‌ای ایرانی در بیرون خوارزم متولد شد.

شهرک زادگاهش در بیرون شهر کاث قرار داشت که یکی از دو شهر مهم این ناحیه بود و شهرت بیرونی وی از همین جا است. او مدتی را در خوارزم به تحصیل معارف و علوم گذراند و نزد استادانی مثل ریاضیدان بزرگ آن عصر، ابومنصور عراق، به فراگرفتن علوم ریاضی پرداخت. ابوریحان با ابوعلی سینا، در موضوعات مختلف مکاتبه داشت. بیرونی بعد از مدتی در اثر یک اتفاق مهم به گرگانج شمال خوارزم رفت و بعد سفری به گرگان کرد و در آنجا به خدمت شمس‌المعالی قابوس بن ابی‌طاهر وشمگیر رسید. در ری با ابومحمود خجندی و کوشیارکیکی ملاقات کرد و بعد به طبرستان نزد ابوالعباس مرزبان بن شروین رفت و یکی از شاهکارهای ریاضی خود را به نام او نوشت. بیرونی در سال ۳۸۷ ق در خوارزم بود و با ابوالوفای بوزجانی که در بغداد بود، مکاتبه کرد و قرار رصدی را گذاشت. ابوریحان در زمان حکومت سلطان محمود به دربار راه پیدا کرد و در سفرهای جنگی محمود به هندوستان و مسافرتهای ممتد او به آن دیار همراه وی بود. او در ضمن همین سفرها بود که با دانشمندان آن سامان آشنا شد و علاوه بر فراگیری زبان سانسکریت، با علوم و عقاید هندوان نیز آشنا شد. بیرونی با زبانهای سریانی، سانسکریت، فارسی، عبری، عربی آشنا بود. وی در هند فلسفه‌ی یونان را تدریس می‌کرد. اگر چه بیرونی در اکثر رشته‌های علوم زمان خود به پژوهش پرداخت، اما اصولا به ریاضیات دلبستگی داشت و بیشتر وقت خود را صرف تحقیقات ریاضی کرد. وی بیش از ۱۱۳ کتاب در علوم مختلف پزشکی، هیأت، تاریخ جغرافیا نوشت. از جمله آثار وی: «التفهیم لاوائل صناعهٔ التنجیم»، در ریاضی؛ «تحقیق ماللهند»، که پرحجم‌ترین اثر وی است؛ «استخراج الاوتار»؛ «جمع الطرق السائره فی معرفهٔ اوتار الدائره»؛ «مقالید علم الهیئهٔ»؛ «قانون مسعودی»؛ «آثار الباقیه عن قرون الخالیهٔ»؛ «الجماهر فی معرفهٔ الجواهر»؛ «رساله الاستیعاب لوجوه الممکنهٔ فی صنعهٔ لاسطرلاب»، «الاضلال او افراد المقال» و «فهرستی از تألیفات محمد زکریای رازی».[۱]

(قد. ابوریحان محمد بن احمد، ریاضی‌دان و فیلسوف ایرانی و. بیرون) (خوارزم) ۳۶۲ ه.ق./ ۹۷۳ م.- ف. غزنین ۴۴۰ ه.ق./ ۱۰۴۸ م.) وی اوایل عمر را در خوارزم معروف به خوارزم شاهیان گذرانید و سپس چند سال در گرگان، در دربار قابوس بن وشمگیر به سر برد و کتاب «الآثار الباقیه» (ه.م.) را به نام آن پادشاه تألیف کرد. پس از چندی به خوارزم بازگشت و در دربار ابوالعباس مأمون به مأمون مدتی بزیست. محمود غزنوی در مراجعت به غزنین ابوریحان را با چند تن از فاضلان دربار خوارزمشاه به غزنین برد (۴۰۸ ه.ق.).پس از آن چند بار به خوارزم سفر کرد و در غالب غزوات محمود به هندوستان در ملازمت او بود و با دانشمندان و حکیمان هند مخالطت کرد و زبان سنسکریت را بیاموخت و دایره معلومات خود را وسعت داد و مواد لازم رابرای تألیف کتاب «تحقیق ما للهند» (ه.م.) فراهم آورد. از آثار مهم او جز آنچه گذشت کتاب «التفهیم» (ه.م.) است که آن را به عربی و فارسی (جداگانه) تألیف کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۰۶ -۲۰۵ /۶)، اعیان الشیعه (۶۵/۹)، تاریخ در ایران (۲۱ -۲۰)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۴۲ -۳۳۷ /۱)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۲۷۱ -۲۵۴)، تاریخ گزیده (۶۹۰ -۶۸۹)، تاریخ موسیقی (۱۵۴/۱)، الذریعه (۵/۲۲، ۲۷/۱۷، ۱۳۲/۵، ۷ - ۶ /۱)، روضات الجنات (۳۳۶ -۳۳۴ /۷)، ریحانه (۱۱۹ -۱۱۴ /۷)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۹۷ -۱۷۶)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۳۲۷ -۳۵ /۱)، شرح حال رجال و مشاهیر نامی (۲۸ -۲۱)، فلاسفه‌ی شیعه (۴۰۳ -۳۸۰)، کشف الظنون (۱۷۸۴، ۱۶۲۲، ۱۵۹۴، ۱۴۳۷، ۱۴۳۴، ۱۳۸۵، ۱۳۱۴، ۱۱۲۶، ۱۰۶۵، ۹۰۷، ۷۷۱، ۵۹۴، ۴۸۸، ۴۶۳، ۴۲۴، ۴۰۳، ۳۴۵، ۸۱، ۷۹، ۷۰، ۹)، الکنی و الالقاب (۸۰ -۷۸ /۱)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوریحان)، معجم الادباء (۱۸۰/۱۷)، معجم المؤلفین (۲۴۲ -۲۴۱ /۸)، نامه‌ی دانشوران (۸۲ -۶۱ /۱)، هدیهٔ العارفین (۶۶ -۶۵ /۲).

بیهقی، ابوالحسن علی

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ح ۵۶۵ –۴۹۰ ق)، مورخ، ادیب، محدث، فقیه، متکلم، ریاضیدان و حکیم. مشهور به ابن‌فندق و فرید خراسان. در سبزوار به دنیا آمد، اما آنچنان که خود بیان می‌کند اصلش به خزیمهٔ بن ثابت که از مشاهیر اصحاب پیامبر (ص) بوده، می‌رسد. ابوالحسن ابتدا فقه و ادب آموخت و سپس به فراگیری علوم حکمت و حساب و نجوم پرداخت. بسیاری از استادان بزرگ عهد خود را در بیهق و نیشابور و مرو و سرخس و دیگر بلاد خراسان دیده و از محضر آنان استفاده کرده است، از آن جمله حکیم عمر بن ابراهیم خیام که وی شرحی از ملاقات خود را با وی در کتاب «تتمهٔ صوان الحکمهٔ» آورده است. او از مشایخ ابن شهرآشوب بود. وی کتب بسیاری تألیف کرده و نخستین کسی است که کتاب «نهج‌البلاغه» را شرح کرده است. یاقوت در «معجم الادباء» در ترجمه‌ی حال او از هفتاد و چهار تألیف وی با اسم و رسم نام می‌برد ولی متأسفانه از آثار فارسی او جز «تاریخ بیهق» و کتابی مختصر در احکام نجومی موسوم به «جوامع الاحکام» و از آثار عربی او: شرحی بر «نهج‌البلاغه» موسوم به «معارج النهج»؛ جلد اول از «لباب الانساب» و «تتمهٔ صوان الحکمهٔ»، در تاریخ حکما که ذیلی است بر «صوان الحکمهٔ» سجستانی. مهمترین کتاب فارسی بیهقی «تاریخ بیهق» است؛ این کتاب در تاریخ و جغرافیای ناحیه‌ی بیهق و ذکر رجال علم و ادب، کتاب، سادات و خاندانهای مشهور آن ولایت است و مشحون به فواید تاریخی است.[۱]

ابوالحسن علی ابن زید مشهور به ابن فندق و فرید خراسان (ف. ۵۶۵ ه.ق.)، حکیم و ادیب و ریاضی‌دان معروف قرن ششم از جمله آثار اوست: تاریخ بیهق (ه.م.)، لباب الانساب، تفسیر نهج‌البلاغه، جوامع احکام النجوم (ه.م.)، معرفهٔالکرهٔ و ذات الحلق و الاصطرلاب، قواعد علوم الطب، مناهج الدرجات فی شرح کتاب النجات، تنبیه العلماء علی تمویه المتشبهین بالحکماء، عرائس النفایس فی اصناف العلوم، امثلهٔ الاعمال النجومیهٔ.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱]الاعلام (۱۰۱/۵)، ایضاح المکنون (۷۱۴، ۵۶۳، ۵۵۲، ۵۰۳، ۴۸۶، ۴۶۹، ۴۵۰، ۴۳۰، ۳۹۸، ۳۰۳، ۲۳۴، ۲۲۲، ۱۸۴، ۱۴۴، ۱۱۵، ۹۸، ۸۳، ۶۰ /۲، ۵۹۹، ۵۶۶، ۵۴۸، ۴۶۶، ۴۶۲، ۴۰۶، ۳۷۳، ۳۶۳، ۳۲۶، ۳۰۰، ۲۵۰، ۲۳۲، ۱۹۲، ۱۸۰، ۱۵۴، ۱۳۰، ۱۲۵، ۱۲۳، ۱۰۷، ۹۷، ۹۲، ۸۳، ۷۴، ۶۶، ۶۵، ۵۳، ۳۶، ۳، ۱/ ۳)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۹۶ –۹۹۳، ۳۱۲ –۳۱۱ /۲)، تاریخ بیهق (مقدمه)، تاریخ در ایران (۱۷ –۱۶)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمهٔ (مقدمه و ۷۲ –۷۱)، دائرهٔالمعارف الاسلامیهٔ (۴۳۱/۴)، الذریعه (۱۸۴ /۲۱ ۱۱۴، –۱۱۳ /۷، ۱۴۹ /۴)، ریاض العلماء (۳۸/۷)، ریحانه (۳۳۵ –۳۳۴ /۴)، سبک‌شناسی (۳۶۶ –۳۶۴ /۲)، سرآمدان فرهنگ (۶۲ –۶۱ /۱)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۹۰ –۱۸۹ /۶)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۱۹ –۱۱۸)، کشف الظنون (۲۰۵۰، ۲۰۱۱، ۲۰۰۷، ۱۸۹۵، ۱۶۸۶، ۱۵۱۴، ۱۴۳۸، ۱۳۶۱، ۱۲۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۰، ۸۲۱، ۷۴۷، ۶۳۴، ۶۰۹، ۲۸۹)، لغت‌نامه (ذیل/ علی بیهقی)، مؤلفین کتب چاپی (۲۵۸ – ۲۵۷ /۴)، معجم الادباء (۲۴۰ –۲۱۹ /۱۳)، معجم المؤلفین (۹۷ –۹۶/۷)، هدیهٔ العارفین (۷۰۰ –۶۹۹).

پا قلعه‌ای، اسدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فرزند میرزا زین العابدین خاتون آبادی. عالم فاضل، در ریاضیّات و هیئت و نجوم مهارت اشته و در اصفهان، فارسی هیئت تدریس

می‌نموده.

مادرش دختر میرزا احمد نیریزی خطّاط معروف است.

در سال ۱۳۶۰ وفات یافته، در اطاق غربی تکیه ی خاتون آبادی مدفون گردید.

مرحوم حسام الواعظین در مرثیه و تاریخ وفاتش گوید:

آن که بُد زنده روانش ز تولّای علی

وان که شد سر خوش و سر مشت ز صبهای علی

حاج سید اسداللّه که در مدّت عمر

همچو عمّار بُد او واله و شیدای علی

بود هم عالم و هم زاهد و همن روشندل

دل او طور و منوّر ز تجلّای علی

بهر تاریخ وفاتش ز وفا گفت حسام

شد بهشتی اسد اللّه ز اعطای علی

بر گرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

تعلیمی، محمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۱۲۸۵ ش)، ریاضیدان، منجم، فیزیکدان و ادیب. در تهران متولد شد. بعد از سپری کردن دوره‌ی ابتدایی و متوسطه از دانشسرای عالی در رشته ریاضی فارغ‌التحصیل شد. سپس برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و موفق به اخذ لیسانس از دانشگاه بُردو، و درجه‌ی دکترا از دانشگاه ژنو شد. همچنین در رشته‌های فیزیک ستارگان و جوشناسی موفق به اخذ دانشنامه گردید. تعلیمی مدت دو سال در رصدخانه‌ی ژنو به انجام تحقیقات علمی پرداخت و چون به تعلیم و تربیت علاقه‌ی وافر داشت، وارد انستیتوی ژان ژاک روسو شد و پس از پنج سال تحصیل در رشته‌ی تعلیم و تربیت و روانشناسی، دانشنامه، و در قسمت تعلیم و تربیت تجربی دیپلم عالی اختصاصی دریافت کرد. دکتر تعلیمی پس از هفده سال تحصیل، تحقیق و کسب تجربه در فرانسه و سویس، به ایران بازگشت و به خدمت وزارت فرهنگ درآمد و عهده‌دار سمت‌هایی چون مترجمی فنی و ریاست دانشکده‌ی ادبیات تبریز شد. از آثار وی: «مبانی آموزش و پرورش نوین»؛ «مربی و طرز تربیت او»؛ «اصول تعلیم و تربیت تجربی و روانشناسی فنکسیونل».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶۸/۲)، مولفین کتب چاپی (۳۵۳ -۳۵۲ /۵).

چغانی اسطرلابی، ابوحامد احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۷۹ ق)، منجم و ریاضیدان. اصل وی از چغانه، از توابع مرورود خراسان بود، و در بغداد متولد شد و تحصیلات خود را در حوزه علمی بغداد به پایان رسانید و در همان شهر به تدریس ریاضی و نجوم پرداخت. چغانی در آلات رصدی قدما تصرفاتی کرد و آنها را بهبود بخشید و به امر شرف‌الدوله‌ی دیلمی، فرزند عضدالدوله، در کار تعیین رصد و ایجاد رصدخانه‌ی بغداد شرکت جست. چغانی سرانجام در بغداد درگذشت. از جمله آثار وی: «تسطیح الکره علی سطح الاسطرلاب» یا «کتاب فی تسطیح التام»؛ «مقاله فی الابعاد والاجرام».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۰۲/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۴۸۱، ۱۱۳ -۱۱۲)، ریحانه (۴۷ -۴۶ /۳)، زندگینامه ریاضیدانان (۲۹۵ - ۲۹۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۱۸)، لغت‌نامه (ذیل / احمد).

چغمینی، محمود

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۷۴۵ ق)، منجم، ریاضیدان و طبیب. از مردم چغمین خوارزم بود. آثار وی: «المخلص فی الهیئهٔ»، مشتمل بر یک مقدمه و دو مقاله که بر آن شروح زیادی نوشته‌اند از جمله: «شرح میر سید شریف جرجانی»؛ «شرح قاضی‌زاده رومی»؛ «شرح طرق الحساب فی مسائل الوصایا»؛ «قانونچه»، در طب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۵۹/۸)، تاریخ ادبیات ایران (۲۷۴/۳)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۲۶، ۵۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۶۳، ۷۸)، دایرهٔالمعارف فارسی (۸۰۳/۱)، ریحانه (۴۴۹/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۲۰ -۲۱۹)، سرآمدان فرهنگ (۲۶۷/۱)، کشف الظنون (۱۸۲۰ -۱۸۱۹)، مؤلفین کتب چاپی (۸۶ -۸۵ /۶)، معجم المؤلفین (۱۹۸/۱۲)، هدیهٔ الاحباب (۱۱۹).

حاسب طبری، ابوجعفر محمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۴۸۵ ق)، منجم و ریاضیدان. از مردم طبرستان بود و معاصر با الب ارسلان و ملکشاه سلجوقی، که از سال ۴۶۱ ق تا بعد از سال ۴۸۵ ق فعالیت علمی داشت و بیشتر عمرش را در زادگاه خود گذرانید. از وی نه کتاب یا رساله به جای مانده است. از آثار ریاضی وی: «شمار نامه»، در سه فصل؛ «مفتاح المعاملات فی الحساب» در شش فصل؛ و آثار نجومی وی: «شش فصل»، کتابی در اسطرلاب، و در جواب سؤالهایی که از او شده است و اهمیت کتاب، موجب آن شده که وی به عنوان «طبری صاحب اسطرلاب فارسی» معروف شود؛ رساله «استخراج» در شناختن عمر و بقاء آن که یکی از مباحث نجوم شمرده می‌شود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۲۷۱/۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۳۲/۱)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۵۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۴۵ -۴۴۴)، سرآمدان فرهنگ (۱۰۰/۱)، کارنامه بزرگان (۱۶۴)، کشف الظنون (۳۴)، معجم المؤلفین (۸۳/۹).

حبش حاسب مروزی، احمد

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دوم و سوق ق)، منجم و ریاضیدان. وی حدود صد سال عمر کرد. در زمان مامون و معتصم در حاسب بسیار مشهور بود و لقب حاسب را به دلیل همین تبحر در محاسبات به او دادند. او مدت ده سال به رصد اشتغال داشت. در دوره‌ی علمی بغداد، زمان خلافت مامون در دربار منزلتی خاص داشت، او همچنین در مطالعات نجومی نیز تسلط داشت و به ظاهر نخستین کسی است که ظل را وارد مثلثات کرد و جدول ظلی را فراهم ساخت و همچنین به تعریف و تعیین جیب (سینوس) پرداخت. آثاری از او به جا مانده که از آن جمله است: سه زیج معروف: «زیج شاه»؛ «زیج مامونی»؛ «زیج دمشقی»؛ «عمل اسطرلاب»؛ «الرخایم و المقاییس»؛ «الدوایر المماسه و کیفیه الاوصال»؛ «الابعاد و الاجرام»؛ «کتاب العمل السطوح المبسوطه القایمه و المائل و المنحرفه».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۵/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۲۳۴ -۲۳۳)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۵۳ -۲۳۴ -۲۱۸)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۴۹۴)، دایرةالمعارف فارسی (۸۳۰/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۲۴ -۲۲۱)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۳۹۶ -۳۷۵)، سرآمدان فرهنگ (۲۹۷/۱)، کارنامه‌ی بزرگان (۷۷)، کشف الظنون (۹۶۸)، لغت نامه (ذیل/ حبش ابی‌عبداللّه)، معجم المولفین (۱۸۲/۳)، هدیه العارفین (۴۷/۱).

حبیش تفلیسی، شرف الدین، ابوالفضل

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۶۲۹ ق)، دانشمند و طبیب. وی از بزرگان علم و حکمت بود و در معالجات صاحب رای. چند اثر از او به فارسی و تازی باقی مانده، از آن جمله: «کامل التعبیر» به فارسی که برای قلج ارسلان رومی تالیف کرده است؛ «بیان الطب»، به فارسی؛ کتاب «القوافی»، به فارسی؛ «کفایه الطب»، به عربی؛ «بیان التصریف»، به عربی؛ «بیان الصناعات»؛ «قانون الادب»، در لغت از عربی به پارسی؛ «بیان النجوم»، در هیات و نجوم به پارسی؛ «جوامع البیان»؛ «وجوه القرآن» و «حجه الابدان»، در طب.[۱]

تفلیسی، ابوالفضل ابراهیم بن محمد مکنی به ابوالفضل و ملقب به کمال‌الدین، در حکمت، هیئت و نجوم، هندسه، لغت، تفسیر و طب و غیره نامبردار و صاحب تصانیف است (ف. حدود ۶۲۵ ه.ق.) آثار عمده وی از این قرار است: تقویم الادویه، تلخیص علل القرآن، بیان النجوم، قانون الادب فی ضبط کلمات العرب (به فارسی)، کامل التعبیر (به فارسی). جوامع البیان (به فارسی).ترجمان قوافی (به فارسی)،

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۹۹۹ -۹۹۸ /۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۸)، لغت نامه (ذیل/ حبش ابن ابراهیم، حبش ابن محمد، حبیش تفلیسی)، الذریعه (۲۵۴، ۲۵۳، ۱۹۶، ۱۸/۱۷)، سبک شناسی (۳۹۵ -۳۹۳ /۲)، کشف الظنون (۱۳۸۰ -۱۳۷۹، ۲۶۲ ، ۲۶۱)، معجم المولفین (۱۸۹/۳)، هدیه العارفین (۲۶۳/۱).

حسن زاده آملی، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجه‌الاسلام والعلم الاعلام آقا شیخ حسن حسن زاده آملی متولد ۱۳۰۷ شمسی از افاضل ممتاز حوزه علمیه صاحب تقویم رسمی و تألیفات ارزنده است. تولدش در آمل واقع شده و در مهد علم و تقوا تربیت یافته و دروس مقدماتی را تا متوسطه خوانده و بدروس علمیه عربی پرداخته و سپس بتهران عزیمت نموده و از اساتید بزرگ تهران چون مرحوم آیه‌الله آملی و آیه‌الله شعرانی و آیه‌الله حاج میرزا احمد آشتیانی و آیه‌الله حاج سید ابوالحسن رفیعی قزوینی و دیگران در رشته‌های علوم عقلی و نقلی استفاده نموده آنگاه بقم مهاجرت و رحل اقامت افکنده و از محضر آیات عظام حوزه علمیه چون آیه‌الله آملی حاج میرزا هاشم و دیگران بهره‌مند گردیده و در مدرسه علمیه سعادت بتدریس فقه و اصول اشتغال دارد.

دارای تألیفات عدیده‌ای مانند تقویم حسن زاده و ۵ جلد شرح نهج‌البلاغه مرحوم میرزا حبیب‌الله هاشمی خوئی از جلد ۱۵ تا جلد ۱۹ میباشد. و کتابی در ولایت و غیره دارند که ۱۵ مجلد آن بطبع رسیده و بقیه آماده برای طبع میباشد.

مرحوم آیه‌الله حاج میرزا ابوالحسن شعرانی تقریظ مفصلی برای شرح ایشان مرقوم که در اول جلد ۱۵ شرح نهج‌البلاغه خوئی مذکور میباشد و در آخر جلد ۱۴ شرح مزبور درباره‌ی معظم له چنین نوشته‌اند:

(ثم ان حضره الفاضل الادیب العالم الاریب الجامع بین العلوم العقلیه والنقلیه والحائز للملکه العلمیه والعملیه الشیخ المؤتمن الشیخ حسن الاملی ضاعف‌الله قدره و اجزل اجر له تصدی لشرح باقی کتاب نهج‌البلاغه و هوالحری به والمتوقع منه و هو کما قال بعض الانصار کما قیل عذیقها المرجب و جذیلها المحکل فقد جربته سنوات عند قرائه مختلف العلوم علی حاز الرتبه القصوی و فاز بالقدح المعلی و نرجو من‌الله له التوفیق و لنا.

العبد ابوالحسن الشعرانی

تألیفات و تصحیحات

آثار عرفانی و اخلاقی

لقاء الله

وحدت از دیدگاه عارف و حکیم

انه الحق

ولایت تکوینی

عرفان و حکمت متعالیه

الهی نامه متن الهی نامه

انسان در عرف عرفان

کلمه علیا در توقیفیت اسماء

اصول و امّهات حکمی و عرفانی

تصحیح رساله مکاتبات

تصحیح و تعلیق تمهید القواعد

تصحیح . تعلیق شرح فصوص قیصری

تصحیح و تحشیه رساله تحفة الملوک فی السیر و السلوک

مفاتیح المخازن

شرح فصوص الحکم

مشکاة القدس علی مصباح الأنس

شرح طایفه ای از اشعار و غزلیات حافظ

نور علی نور در ذکر و ذاکر و مذکور

باب رحمت

نامه ها برنامه ها

قرآن و عرفان و برهان از هم جدایی ندارند

آثار فلسفی و منطقی

اتحاد عاقل به معقول

نصوص الحکم بر فصوص الحکم

رساله جعل

صد کلمه

تصحیح اسفار اربعه

تصحیح و تعلیق کتاب نفس شفاء

رساله ای در تضاد

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله ای در حرکت جوهری

ممدّ الهِمَم فی شرح فصوص الحِکَم

رساله نفس الأمر

نهج الولایه

درر القلائد علی غررِ الفَرائد

النور المتَجَلّی فی الظّهور الظِّلّی

مفاتیح الاَسرار لسلّاک الأسفار

سرح العیون فی شرح العیون

گشتی در حرکت

الحجج البالغة علی تجرد النفس الناطقة

گنجینه گوهر روان

رساله ای در اثبات عالم مثال

رساله مُثُل

تصحیح و تعلیق شرح اشارات

ترجمه و شرح سه نمط آخر اشارات

تصحیح و تعلیق شفا

ترجمه و تعلیقِ الجمع بین الرّأیَین

رساله اعتقادات

الأصول الحکمیّهٔ

رساله رؤیا

من کیستم

رسالهٔ فی التضاد

دروس معرفت نفس

نثر الدراری علی نظم اللئالی

آثار فقهی

رساله ای در مسائل متفرقه فقهی

تعلیقات علی العروهٔ الوثقی فی الفقه

وجیزه ای در مناسک حج

آثار تفسیری

تصحیح خلاصهٔ المنهج

انسان و قرآن

آثار کلامی

خیر الأثر در رد جبر و قدر

تقدیم و تصحیح و تعلیق رساله قضا و قدر محمد دهدار

لیلهٔالقدر و فاطمه علیها السلام

رسالهٔ فی الإمامهٔ

رساله ای در کسب کلامی

فصل الخطاب فی عدم تحریف کتاب ربّ الأرباب

رسالهٔ حول الرؤیا

آثار روایی

تصحیح نهج البلاغه

تصحیح سه کتاب (ابی الجعد ، نثر اللئالی ، طب الأئمّهٔ)

تکملهٔ منهاج البراعهٔ

مصادر و مأاخذ نهج البلاغه

انسان کامل از دیدگاه نهج البلاغه

شرح چهل حدیث در معرفت نفس

رساله ای در اربعین

آثار ریاضی و هیوی

دروس معرفهٔ الوقت و القبلهٔ

رساله کلّ فی فلک یسبحون

رساله ای در تناهی ابعاد

تصحیح کتاب الإستیعاب فی صنعهٔ الأصطرلاب للبیرونی

تعیین سمت قبله مدینه

الصحیفهٔ العسجدیّهٔ فی آلاتٍ رصدیّهٔ

الکوکب الدرّی فی مطلع التّاریخ الهجری

رساله سی فصل

تعلیق تحفهٔ الأجِلّهٔ فی معرفهٔ القبلهٔ

رساله قطب نما و قبله نما

تعلیقه بر رساله مولا مظفر

رساله میل کلّی

رساله ظِلّ

رساله تکسیر دایره

تصحیح کتاب المناظر فی کیفیّهٔ الابصار

رساله ای در اختلاف منظر و انکسار نور

رسالهٔ فی تعیین البُعد بین المرکزین و الأوج

رسالهٔ فی الصّبح و الشّفق

رساله ای پیرامون فنون ریاضی

رساله ای در مطالب ریاضی

دروس هیأت و دیگر رشته های ریاضی

تصحیح و تعلیق شرح جغمینی

تصحیح و تعلیق تحریر اصول اقلیدس

تصحیح و تعلیق اُکَرِ مانالاؤس

تصحیح و تعلیق تحریر اُکَرِ ثاوذوسیوس

شرح زیج بهادری

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بر زیج الغ بیک

تصحیح و تعلیق شرح بیرجندی بربیست باب

تصحیح و تعلیق تحریر مجسطی

استخراج جداول تقویم

تصحیح و تعلیق الدّرّ المَکنون و الجوهر المَصون

دروس معرفت اوفاق

شرح قصیده کُنوز الأسماء آثار ادبی

تقدیم و تصحیح و تعلیق نصاب الصِّبیان

تصحیح کلیله و دمنه

تصحیح و اعراب اصول کافی

دیوان اشعار

قصیده یَنبوع الحیاهٔ

مصادر اشعار دیوان منصوب به امیر المؤمنین

تعلیقه بر باب توحید حدیقهٔ الحقیقهٔ

تصحیح گلستان سعدی

تعلیقه بر قسمت معانی مطوَّل

امثال طبری

آثار متفرقه

تقدیم و تصحیح و تعلیق خزائن

هزار و یک نکته

هزار و یک کلمه

مجموعه مقالات

ده رساله فارسی

کشیکل

مصاحبات مناجات علامه حسن زاده

- الهی، تا تو لبیک نگویی من کجا الهی گویم؟

- الهی، همه گویند: بده و حسن گوید: بگیر

- الهی، همه از تو دوا خواهند و حسن از تو درد

- الهی، همه، حیوانات را در کوه و جنگل می بینند و حسن در شهر و ده

- الهی، عمری آه در بساط نداشتم و اینک جز آه در بساط ندارم

- الهی، شکرت که دنیایم آخرتم شد

- الهی، من در ذات خود متحیرم چه رسد به ذات تو

- الهی، شیدایی جانان را با حور و غلامان چه کار

- الهی، روزم را چون شبم روحانی بگردان و شبم را چون روز نورانی

- الهی، در جوانی شکستم که پیری، خود شکستگی است

- الهی، آن که تو را دوست دارد، چگونه با خلق ات مهربان نیست؟

- الهی، اگر من بنده تو نیستم، تو که مولای من هستی!

- الهی، گرگ و پلنگ را می توان رام کرد با نفس سرکش چه کنم؟

- الهی، اگر ستارالعیوب نبودی، ما از رسوایی چه می کردیم؟!

- الهی، قربان لب و دهانم بروم که به ذکر تو گویایند

توصیه‌هایی از علامه حسن‌زاده آملی

دهان روح و تن

انسان دو دهان دارد: یکی گوش که دهان روح او است و دیگر دهان که دهان تن او است. این دو دهان خیلی محترم‌اند. انسان باید خیلی مواظب آن‌ها باشد. یعنی باید صادرات و واردات این دهنها را خیلی مراقب باشد. آن‌هایی که هرزه خوراک می‌شوند، هرزه کار می‌گردند. کسانی که هرزه شنو می‌شوند، هرزه گو می‌گردند. وقتی واردات انسان هرزه شد، صادرات او هم هرزه و پلید و کثیف می‌شود. یعنی قلم او هرزه و نوشته‌هایش زهرآگین خواهد داشت. حضرت وصی، امیرالمؤمنین، علیه السلام فرمود: عمل نبات است و هیچ نبات از آب بی‌نیاز نیست و آب‌ها گوناگون‌اند. هر آبی که پاک است، آن نبات هم پاک و میوه‌اش شیرین خواهد بود ;و هر آبی که پلید است، آن نبات هم پلید و میوه او تلخ است.* خود عمل، حاکی است که از چه آبی روییده شده است. وقت اندک و کار بسیار

بدان که باید تخم و ریشه سعادت را در این نشأ، در مزرعه دلت‌بکاری و غرس کنی. این‌جا را دریاب، این‌جا جای تجارت و کسب و کار است ;و وقت هم خیلی کم است. وقت‌خیلی کم است و ابد در پیش داریم. این جمله را از امیرالمؤمنین علیه السلام عرض کنم، فرمود: «ردوهم ورود الهیم العطاش ;» یعنی شتران تشنه را می‌بینید که وقتی چشمشان به نهر آب افتاد چگونه می‌کوشند و می‌شتابند و از یکدیگر سبقت می‌گیرند که خودشان را به نهر آب برسانند، شما هم با قرآن و عترت پیغمبر و جوامع روایی که گنج‌های رحمان‌اند این چنین باشید. بیایید به سوی این منبع آب حیات که قرآن و عترت است. وقت‌خیلی کم است و ما خیلی کار داریم. امروز و فردا نکنید. امام صادق علیه السلام فرمود: «اگر پرده برداشته شود و شما آن سوی را ببینید، خواهید دید اکثر مردم به علت تسویف، به کیفر اعمال بد این‌جای خودشان مبتلا شده‌اند .» تسویف یعنی سوف سوف کردن، یعنی امروز و فردا کردن، بهار و تابستان کردن، امسال و سال دیگر کردن. وقت نیست، و باید به جد بکوشیم تا خودمان را درست‌بسازیم.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد سوم)

حقایقی، محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س ششم ق)، منجم. وی «زیجی» به نام «زیج یمینی» برای بهرام شاه غزنوی نوشت و به گفته‌ی خودش تالیف این کتاب را در سال ۵۱۱ ق آغاز کرد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۷۰).

خازن خراسانی، کمال‌الدین، ابوجعفر محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۶۰ -۳۴۹ ق)، منجم و ریاضیدان. در خراسان متولد شد و در ری به عنوان منجم نزد ابن عمید، وزیر رکن‌الدوله‌ی دیلمی، خدمت می‌کرد. وی از شمار بزرگترین منجمان مسلمان است که معادله‌های ماهانی را به وسیله‌ی قطوع مخروطی حل کرد. او صاحب آثاری چند در نجوم و کیهان‌شناسی بود، از جمله «الالات العجیبه الرصدیه»؛ «زیج الصفائح»؛ «المدخل الکبیر فی علم النجوم»؛ «سر العالمین»؛ «المسائل العددیه» و تفسیر مقاله‌ی دهم از کتاب «اصول اقلیدس».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۲۹/۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۵/۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۳۴)، خیامی نامه (۵۷)، دایرةالمعارف الاسلامیه (۱۸۸ -۱۸۷ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۸۷۶/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۶۸ -۶۳)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۵۰۵ ، ۴۷۹)، کشف الظنون (۱۳۹۶)، لغت نامه (ذیل/ ابوجعفر خازن)، معجم المولفین (۲۳۹ ،۱۸۹ /۹)، نام‌آوران فرهنگ (۱۶۸).

خازنی، ابوالفتح، عبدالرحمان منصور

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۲۵ ق)، منجم و ریاضیدان. معروف به زاهد. غلام یونانی علی خازن مروزی بود. وی در مرو پرورش یافت و در آنجا ریاضی و فلسفه را آموخت. گرچه نزد سلطان سنجر و بزرگان دربار وی احترام بسیار داشت ولی، با این همه ساده زیسته بود. در سال ۵۱۳ ق با توجه به ترازوی ارشمیدس، ترازویی ساخت و آن را «میزان الحکمه» نامید و ساعتی آبی نیز به نام «میزان الساعه» ساخت. از آثار وی: «زیج معتبر سنجری»؛ «میزان الحکمه» که از جالبترین کتابهای قرون وسطی در مکانیك و فیزیك است.[۱]

(منسوب به خازن) ابوالفتح عبدالرحمن منصور خازنی، غلام رومی، مملوك ابوجعفر خازن، دانشمند و ریاضی‌دان مشهور قرن ششم (ف. پس از ۵۲۵ ه.ق). مهمترین کتابهای او زیح السنجری (ه.م.) و «میزان الحکمه» (ه.م.) است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۷۷/۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۱۰ /۲) تاریخ نجوم اسلامی (۲۲۳)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۹۵ -۹۴)، دائرةالمعارف الاسلامیه (۹۰ -۱۸۸ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۸۷۶/۱)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۲۳۰ -۲۲۸)، کارنامه‌ی بزرگان (۲۴۲)، لغت نامه (ذیل/ خازنی)، معجم المولفین (۱۳۷ -۱۳۶ /۵)، نام‌آوران فرهنگ (۱۶۸ -۱۶۹).

خطابی، حسین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم)، منجم و طبیب. وی علاوه بر دانش نجوم و طب از علم حساب نیز آگاه بود. خطابی کتاب «تحفه الحساب فی الحساب» را در سال ۸۹۵ ق به نام بایزید بن سلطان محمد فاتح به پایان رساند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۷۱)، کشف الظنون (۳۶۵).

خیام، ابوالفتح، عمر

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ۴۴۰/۴۱۷- وف ۵۲۵ -۵۱۵ ق)، فیلسوف، ریاضیدان، منجم، نویسنده و شاعر. در نیشابور متولد شد. با میمون بن نجیب واسطی، امام ابوالمظفر اسفزاری، حکیم ابوالعباس لوکری عبدالرحمن خازنی و امام محمد غزالی همعصر بود. وی منجم دربار ملکشاه سلجوقی بود. سفرهایی به بلخ، اصفهان، بغداد و مکه داشت اما، بیشتر عمر خود را در نیشابور گذرانید و در همان شهر درگذشت و در جوار امامزاده محمد محروق دفن شد. خیام از شخصیتهای تاریخی است که در باب او داستانهای مجعول بسیاری ساخته‌اند و همین افسانه‌سازی سبب شده که در باب احوال و اقوال او اتفاق نظری بین پژوهندگان وی نباشد. خیام علاوه بر اینکه در فنون و علوم مختلف، ریاضی، نجوم، هندسه و فلسفه صاحب نظر بود، در شاعری نیز توانا بود و رباعیات او نه تنها در ایران، که در جهان نیز مشهور است و ترجمه‌ی جرالد فیتز از این رباعیات به زبان انگلیسی، باعث شهرت خیام در جهان شد. از آثار وی: «کتابی در جبر و مقابله به زبان عربی»؛ «رساله‌ای در شرح مشکلات اقلیدس»، به عربی؛ «رساله‌ای در طبیعیات»؛ «رساله‌ی فارسی در کلیات وجود»؛ «رساله‌ای در کون و تکلیف»، به عربی؛ «رساله‌ای در تعیین مقدار بیان زیج ملکشاهی»؛ «ترجمه‌ی فارسی خطبه‌ی ابن سینا در توحید»؛ «رساله‌ای در حل بعضی از مسایل جبر و مقابله»، به عربی؛ «رساله‌ی وجود»، به عربی؛ «رساله‌ای در جواب سه سوالی که در حکمت از او شده است»، به عربی؛ «رساله‌ی ضیاء العقلی در حکمت»، به عربی؛ «نوروز نامه»، به فارسی؛ «رباعیات»؛ «سلسله الترتیب»؛ و «قطعه‌هایی به عربی».[۱]

خواجه امام، حجة الحق، حکیم ابوالفتح (یا ابوحفص) عمر بن ابراهیم مشهور به خیام (یا خیامی) نیشابوری، فیلسوف و ریاضی‌دان و منجم و شاعر ایرانی در اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششم ه. است مولد و منشأ و اصل او نیشابور بود. ملکشاه بدو احترام می گذاشت ولی رابطه سنجر با او خوب نبود، زیرا سنجر در کودکی مبتلی به آبله شده بود و خیام نزد او رفت و بیرون آمد. وزیر مجیرالدوله از خیام پرسید: او را چگونه یافتی و به چه چیز علاجش کردی؟ امام گفت: این کودك مخوف است! خادم حبشی این سخن بشنید و به سنجر رسانید. چون وی از آبله برست بغض امام در دل گرفت. وی در ترتیب رصد ملکشاهی و اصلاح تقویم همکاری داشت. وفات او بین ۵۰۶ و ۵۳۰ ه.ق. اتفاق افتاده (آرامگاه خیام) خیام اشعاری به پارسی و تازی و کتابهایی به هر دو زبان دارد، از جمله رباعیات (ه.م.) او مشهور جهان است. از آثار او در ریاضی و جبر و مقابله (ه.م.)، رسالة فی شرح ما اشکال من مصادرات کتاب اقلیدس، رسالة فی الاحتیال لمعرفة مقداری الذهب والفظة فی جسم مرکب منهما (به طبع رسیده) لوازم الامکنة را باید نام برد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آتشکده‌ی آذر (۶۸۵ -۶۷۴ /۲)، الاعلام (۱۹۵ -۱۹۴)، با کاروان حله (۱۴۲ -۱۲۷)، بهشت سخن (۸۷ -۷۶ /۲)، تاریخ ادبی ایران (۵۶۵، ۳۳۲، ۱۲۵ /۱)، تاریخ ادبیات ایران (۴۴۳ -۴۴۱، ۸۹، ۶۲، ۳۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۵۳۵ -۵۲۳ /۲)، تاریخ برگزیدگان (۴۳۵ -۴۳۲)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۳۸ -۳۳۶)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۳۵۰ -۳۰۳)، تاریخ نظم و نثر (۶۱ -۶۰)، تحلیل شخصیت خیام، ترانه‌های خیام (مقدمه)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۷۳ -۷۱)، چهار مقاله (مقدمه مصحح، ۱۰۱ -۱۰۰)، چشمه‌ی روشن (۱۲۷ -۱۰۷)، خیامی نامه، دایرةالمعارف فارسی (۹۲۹/۱)، دستور الوزراء (۱۷۱ -۱۶۹)، دویست سخنور (۹۸ -۹۶)، الذریعه (۳۸۰/۲۴ -۳۱۵/۹)، رباعی و رباعی‌سرایان (۱۱۰ -۱۰۷)، ریاض العارفین (۱۹۲ -۱۹۱)، ریحانه (۲۰۱ -۱۹۸ /۲)،

زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۳۵ -۳۲۵)، سیری در شعر فارسی (۲۶۸)، شخصیتهای نامی (۱۸۸ -۱۸۶)، شعر العجم (۱۷۸/۱)، صبح گلشن (۱۵۹ -۱۵۸)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۱۱/۶)، فرهنگ ادبیات فارسی (۲۰۳ -۲۰۱)، فرهنگ سخنوران (۳۲۴ -۳۲۳)، کارنامه‌ی بزرگان (۱۶۳ -۱۶۲)، کشف الظنون (۹۷۲)، الکنی و الالقاب (۲۲۳ -۲۲۲ /۲)، گنج سخن (۲۸۹ -۲۸۱)، گنجینه‌ی سخن (۱۳۶ -۱۳۱)، لغت نامه (ذیل/ خیام)، مولفین کتب چاپی (۶۲۹ -۶۲۱ /۴)، مجمع الفصحا (۶۰۸ -۶۰۷ /۲)، مخزن الغرائب (۷۸ -۶۴ /۲)، مرصاد العباد (۳۱)، مطلع الشمس (۱۷۳/۳)، معجم المولفین (۲۷۰ -۲۶۹ /۷)، مواد التواریخ (۵۹۶ -۵۹۵)، نتایج الافکار (۴۶۵ - ۴۶۱)، نشتر عشق (۴۹۷ -۴۹۵ /۲)، هدیه الاحباب (۱۳۳)، هدیه العارفین (۷۸۷، ۷۸۵ /۲)، هفت اقلیم (۲۵۹ -۲۵۶ /۲)، یادگار (س ۴، ش ۹ و ۱۰، ص ۹۰)، یغما (س ۶، ص ۷۱ -۶۸، س ۷، ص ۳۲۰ -۳۱۷).

دبیران قزوینی، نجم‌الدین، ابوالحسن، ابوالمعالی علی

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۶۷۹ -۶۰۰ ق)، منجم و حکیم شافعی. در قزوین متولد شد. از اکابر علما و حکما و دانشمندان رصد و ریاضیات شافعیه می‌باشد که با منطق و هندسه و فنون حکمت آشنا و در آلات رصدیه ماهر و متبحر بود. او استاد علامه‌ی حلی و قطب‌الدین محمود شیرازی و شاگرد خواجه نصیر طوسی بود. در نجوم دست داشت و به دعوت خواجه نصیر طوسی به مراغه رفت و در کار رصد با او همکاری کرد. کاتبی در قزوین تدریس می‌کرد، حوزه‌ی درس او مجمع افضال بود وی به تشیع هم گرایش وافر داشت. از آثار وی: «شمسیه»، در قواعد منطق؛ «شرح کشف»؛ «شرح حکمت العین»، در منطق و ریاضی؛ «شرح جامع الدقائق فی کشف الحقائق»؛ در منطق؛ «بحر الفوائد» در شرح «عین القواعد»؛ «المفصل» شرح «المصحل» امام فخر رازی، در کلام؛ «عین القواعد»، در منطق و حکمت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۳۱/۵)، تاریخ ادبیات در ایران (۲۴۳ -۲۴۲ /۳)، تاریخ گزیده (۷۰۶)، حبیب السیر (۱۰۷/۳)، ریحانه (۱۷ -۱۶ /۵)، کشف الظنون (۱۶۱۴، ۱۱۸۲، ۱۰۶۳، ۶۸۵، ۵۴۰،)، الکنی و الالقاب (۱۰۰/۳)، لغت نامه (ذیل/ علی، کاتبی، دبیران)، معجم المؤلفین (۱۵۹/۷)، مینودر (۷۹۹ -۷۹۸ /۲)، هدیه الاحباب (۲۲۲)، هدیه العارفین (۷۱۳/۱).

دندانی نصرانی، ابوعلی عبداللّه

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س سوم ق)، منجم. از منجمان بنام سده سوم هجری بود و صاحب کتاب «صناعه التنجیم» در احکام نجوم است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ریحانه (۲۳۲/۲)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۵۰۲ -۵۰۱)، لغت نامه (ذیل/ دندانی).

ذوالفنون عراقی، حبیب‌اللّه

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۶۷ -۱۲۸۱/۱۲۷۸ ق)، منجم و شاعر. در سلطان‌آباد اراک متولد شد. مدت بیست سال به تصحیل علوم مختلف پرداخت، بدون آنکه استاد معینی داشته باشد. سپس به نجف رفت و مت ده سال به فراگیری زبان عربی و علوم دینی به خصوص تفسیر قرآن پرداخت. پس از مراجعت، مدتی را در شهرهای بوشهر و شیراز گذراند. بعد مقیم تهران شد. مدتی در دارالمعلمین مرکزی مثلثات کروی تدریس می‌کرد و همچنین در مدرسه‌ی عالی سپهسالار. وی به عربی نیز شعر می‌گفت. از آثار او «حرکت قمر» و «تقویم استخراجی ذوالفنون» است که تا چندین سال در سالنامه‌ی پارس چاپ و منتشر می‌شد.[۱]

(ع. صاحب فنها) حبیب‌اللّه سلطان‌آبادی عراقی (و. ۱۲۷۸ ه.ق.- ف. ۱۳۶۷ ه.ق./ ۱۳۲۶ ه.ش.). منجم فاضل و مستخرج تقویم بود و در ادبیات و ریاضیات و تفسیر نیز دست داشت. مدتی در دارالمعلمین مرکزی مثلثات کروی و نیز در مدرسه عالی سپهسالار تدریس می‌کرد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] زندگینامه‌ی رجال و مشاهیر (۲۶۸ -۲۶۷ /۳)، سرآمدان فرهنگ (۳۶۸ -۳۶۷ /۱).

ریاضی کرمانی، عباس

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۶۷ -۱۲۸۶ ش)، نویسنده و استاد دانشگاه. در کرمان متولد شد و پس از تحصیلات ابتدایی و متوسطه، تحصیلات دانشگاهی را در دارالمعلمین عالی تهران و سوربن فرانسه ادامه داد و به دریافت دکترای نجوم نایل گشت. وی پس از مراجعت به ایران، از سال ۱۳۱۷ ش در دانشکده‌ی علوم و دانشسرای عالی و سایر موسسات آموزش عالی به تدریس پرداخت. او از سال ۱۳۲۵ ش اقدام به استخراج تقویم رسمی ایران کرد و تا سال ۱۳۶۹ ش روزشمار ایرانی را محاسبه می‌کرد. وی در تهران وفات یافت. از جمله تالیفات او: «هیئت و نجوم»؛ «مقدمه بر نجوم عالی و مثلثات کروی» و «سررسید نامه».[۱]

استاد.

تولد: ۱۲۶۸، کرمان.

درگذشت: ۱۸ اسفند ۱۳۶۷.

عباس ریاضی کرمانی پس از پایان تحصیلات ابتدایی و متوسطه، تحصیلات دانشگاهی را در دارالمعلمین عالی تهران و سپس در فرانسه ادامه داد و پس از اخذ مدرک دکترای نجوم از دانشگاه سربن به کشور مراجعت نمود. دکتر عباس ریاضی کرمانی از سال ۱۳۱۷ در دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران و دانشسرای عالی به تدریس پرداخت و به مقام استادی کرسی نجوم در دانشگاه تهران نایل آود. وی از سال ۱۳۲۵ اقدام به استخراج تقویم رسمی ایران از جمله تألیفات او کتاب‌های هیئت و نجوم، مقدمه بر نجوم عالی و مثلثات کروی را می‌توان نام برد.

عباس ریاضی کرمانی به سبب کهولت سن در سال ۱۳۶۷ درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] کیهان فرهنگی (س ۵، ش ۱۲، ص ۵۸)، مؤلفین کتب چاپی (۶۵۴ -۶۵۳ /۳).

رئیسی، محمود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محمود رئیسی از علماء مبرز و به نام معاصر شهرستان قزوین است تولدش در سال ۱۳۰۰ قمری واقع شده و اکنون نود و پنج سال از عمر مبارکش می‌گذرد و در دارالمؤمنین قزوین به خدمات دینی و امامت در مسجد جامع آنجا اشتغال دارد و روزهای جمعه برای دعای سمات به مزار کثیر البرکات جناب شاهزاده حسین قزوین آمده و با صدها نفر مردم متدین آن شهرستان پس از دعای مزبور اقامه جماعت می‌نمایند.

معظم له پس از خواندن اولیات شرح لمعه و قوانین را در خدمت مرحوم آیت‌اللّه آقا محمد تحصیل کرده و رسائل و مکاسب را از مرحوم آیت‌اللّه حاج ملاـ علی طارمی خوانده و خارج فقه و اصول را از محضر مرحوم آیت‌اللّه حاج ملا علی‌اکبر قزوینی که از مجتهدین بزرگ این شهرستان بودند استفاده نموده و فنون مختلف دیگر مانند خلاصهٔ الحساب شیخ‌بهائی و بیست باب ملا مظفر و هیئهٔ فارسی را نزد مرحوم حاج ملاـ علی و مارگوولیک تور فرانسه فیزیک و شیمی را نزد دکتر ابوالقاسم خان و قانونچه و شرح نفیس و شرح اسباب را نزد مرحوم حاج میرزا احمد احسن الحکماء خوانده و ضمناً تدریس مطول و شرح لمعه و قوانین را نموده و در مسجد خویش بعد از اداء فرائض برای مردم مسائل اعتقادی و احکام شرعی و موعظه می‌نماید.

مرحوم میرزا فضل‌اللّه جد معظم له رئیس جامع معقول و منقول بوده و اهل صنعت در حق او عقیده بزرگی داشتند و می‌گفتند که وی دارای علم کیمیا بوده و خودش در یکی از دو بیت اشعارش به این موضوع اشاره کرده و گفته:

چه فاضل از غم ایام می‌سوخت

خداوندش ز صنعت بهرور کرد

و در بیت دیگر گفته:

تو فاضلا نرسیدی به این مقام بلند

مگر بحب علی و مگر بلعن ع م ر

جناب آقای رئیسی در علم طب نیز زحماتی کشیده و اطلاعاتی در این فن بدست آورده و درباره چشم و اجزاء آن سروده است.

کرد آفریدگار تعالی بلطف خویش

چشمت به هفت پرده و سه آب منقسم

فلس مشیمه شبکه زجاجی و پس جلیه

پس عنکبوت بیض عنبسه قرن ملتئم

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

زیدی حسینی، حسین

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، منجم و نویسنده. از اهالی جنوب ایران بود و از منجمان مشهور زمان خود. اثر وی: «دستور المنجمین» که به نام نصره‌الدین سلغر شاه بن توران شاه از ملوك هرمز به پایان رساند.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۷۰)، الذریعه (۱۶۸/۸).

سجزی، ابوسعید احمد

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۳۰- ح ۴۱۵ ق)، منجم و ریاضیدان. با ابوجعفر احمد بن محمد صفّاری، عضدالدوله‌ی دیلمی و ابوریحان بیرونی معاصر بود و با آنها ارتباط داشت. ظاهرا بیشتر ایام عمر خود را در شیراز به سر برد و گاهی نیز در خراسان می‌زیست. از آثار وی: نامه‌ی جوابیه‌ی به ابوجعفر احمد بن محمد صفاری در باب «انقسام خط مستقیم ذی نهایهٔ بنصفین»؛ «رسالهٔ فی عمل مثلث حادی الزوایا من خطین مستقیمین مختلفین»، که برای قطیف بن یمن نوشت؛ «رساله‌ی خواص الشکل المجسم الحادث من ادارهٔ القطع الزاید و المکافی»؛ رساله‌ای در حل ده مسأله که یکی از ریاضیدانان شیراز از وی پرسیده بود؛ کتاب «فی مساحهٔ الاکرباکر»؛ «رسالهٔ فی اخراج الخطوط فی الدوایر الموضوعهٔ من النقط المعاطاهٔ»؛ « رسالهٔ فی الجواب عن المسائل التی سئل فی حلّ الاشکال المأخوذهٔ من کتاب المأخوذات لارشمیدس»؛ «الجامع الشاهی»، که آن را به نام عضدالدوله‌ی دیلمی نوشت؛ کتاب «المدخل الی علم النجوم»، به نام ابوجعفر احمد بن محمد صفّاری؛ «تحصیل القوانین»، راجع به قوانینی که منجم در استنباط قضایای نجومی بدان نیاز دارد؛ «الجامع علی الجمل و الجوامع»؛ «احکام الاسعار». مجموعه‌ی خطی نفیسی از کتابها و رسالات ریاضی به خط سجزی در کتابخانه‌ی ملی پاریس به شماره‌ی ۲۴۵۷ موجود است که دارای ۲۲۰ برگ و مشتمل بر چهل و نه رساله و کتاب ریاضی از ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی است که همه آنها را سجزی در بین سالهای ۳۵۸ تا ۳۶۱ ق در شیراز استنساخ کرده است. در «کشف الظنون» و «معجم المؤلفین» سال مرگ او ۴۷۷ ق ذکر شده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :آثار الباقیه (۳۴۲)، اعیان الشیعه (۱۲۲ /۳)، ایضاح المکنون (۳۵۲ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۶۶ –۳۳۵ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۱۲)، چهار مقاله (۸۹)، الذریعه (۲۴۷ /۲۰)، ریحانه (۱۲۸ /۷)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی (۲۵۹ –۲۵۱)، کشف الظنون (۱۷)، لغت‌نامه (ذیل/ احمد)، معجم المؤلفین (۱۱۵ /۲).

سدهی اصفهانی، علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۵۸ ق)، عالم دینی، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر، متخلص به ضیائی. معروف به حاج آقا بزرگ. نسبش به محمد دیباج، فرزند امام جعفر صادق (ع) می‌رسد. وی شاگرد سید میرزا محمدهاشم چهار سوقی و آقا نجفی و جمعی دیگر از علما بود. علاوه بر

فقه و اصول در حکمت و نجوم و ریاضیات و طب و علوم غریبه تبحر داشت. شعر را نیز نیکو می‌سرود. او امام جمعه‌ی سده اصفهان بود. در سن نود و چهار سالگی درگذشت و در انتهای شبستان مسجد جامع فروشان سده دفن شد. از او آثاری در علوم گوناگون باقی مانده، و در «اخلاق» و «تقلید» و «فقه» و «معاملات» و «طب» و «ختوم و ادعیه» و «مقتل» رساله‌هائی دارد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تذکره القبور (۴۳۸ -۴۳۷)، ریحانه (۴۵۴ -۴۵۳ /۲)، گنجینه‌ی دانشمندان طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۵۴۱/۱۴).

سمیع زرگر، خواجه

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۱۰۷۷ ق)، جواهرشناس، منجم و ریاضیدان. وی به جودت طبع و حدت ذهن شهرت تمام داشت. در اوایل حال مدتی به کسب علوم پرداخت و در علم نجوم و ریاضی مهارت یافت. به جهت وجه معاش کسب زرگری اختیار کرد و در عیار گرفتن زر استاد بنا شد. وی بعد از گزاردن حج و طواف مرقد مطهر پیامبر (ص) در سال ۱۰۷۷ ق به وطن مراجعت کرد و در همان ایام در بستر بیماری افتاد و دار فانی را وداع گفت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار نقاشان (۲۲۷/۱)، جامع مفیدی (۵۱۳/۳).

شرف‌الدین، علی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

الاسترآبادی معروف به شرف‌الدین عالمی فقیه شارح کتاب محقق کرکی و شاگرد آنجناب بوده و علامه مجلسی در مقدمه بحار فرموده و کتاب تأویل الایات الظاهره فی فضائل العترة الطاهره تألیف سید فاضل علامه زکی شرف‌الدین علی الحسینی الاسترآبادی مقیم نجف و مؤلف کتاب الغرویه در شرح جعفریه و شاگرد شیخ اجل نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی بوده است.

برگرفته از کتاب :گنجینه دانشمندان (جلد ششم)

شهاب ترشیزی، عبدالله

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۱۶/۱۲۱۵ -۱۱۶۷ ق)، شاعر، نقاش و منجم. اصلش از ترشیز خراسان بود. مدتی در عراق و فارس بسر برد سپس به خراسان رفت در هرات به دربار محمود خان درانی راه یافت و در مدح او قصایدی سرود و به منصب منجم باشی، ملک‌الشعرایی و رتبه‌ی خانی رسید. وی در هجو گفتن قدرت و مهارتی عجیب داشته است. «کلیات» اشعارش را تا بیست هزار بیت نوشته‌اند، اما «دیوانش»

ده هراز بیت بیشتر ندارد. گویند در اواخر عمر از ملازمت درباریان کناره گرفته در تربت حیدریه انزوا گزید و در همان جا وفات یافت. از آثار او: مثنوی‌هایی به نامهای: «خسرو و شیرین»، در بحر «هفت پیکر» نظامی؛ «یوسف و زلیخا»؛ «بهرام نامه»؛ «تذکره الشعراء»؛ «عقد گهر»، در نجوم؛ «مرادنامه»؛ از آثار منثور او: «تذکره الوزراء»؛ «تاریخ مجدول».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ارمغان (س ۶، ص ۵۵۲)، تاریخ تذکره‌های فارسی (۳۰۵ -۳۰۳ /۱)، حدیقه الشعراء (۹۱۱ -۹۰۵ /۲)، الذریعه (۵۵۳/۹)، ریاض العارفین (۲۶۲ -۲۶۱)، ریحانه (۲۶۴/۳)، سفینه المحمود (۶۱۱ -۶۰۴ /۲)، فرهنگ سخنوران (۵۱۸ -۵۱۷)، مجمع الفصحا (۵۴۶/۵)، مکارم الآثار (۵۷۶ -۵۷۴ /۲)، مصطبه خراب (۱۰۱ -۱۰۰)، نگارستان دارا (۲۱۳).

شهمردان رازی

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۴۷۷ ق)، منجم، از منجمان و دانشمندان اواخر سده‌ی پنجم و معاصر خیام است که در گرگان و استرآباد اقامت داشت. از وی دو کتاب در دست است یکی «روضه المنجمین» که به سال ۴۶۶ ق برای حکیم علی بن ابراهیم کرمانی نوشت و دیگری «نزهت نامه‌ی علایی» در کلیات علوی و سفلی که پس از ۴۷۷ ق به نا علاءالدوله ابوکالیجار تالیف شده است. نثر هر دو کتاب روان و کهنه است.[۱]

ابن ابی‌الخیر، از منجمان و دانشمندان ایرانی در اواخر قرن پنجم ه. است. از وی روضهٔ المنجمین (ه.م) و نزهت نامه علایی (ه.م.) بجای مانده است.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۹۱۱ -۹۰۹ /۲)، تاریخ نظم و نثر (۶۳)، دایرهٔالمعارف فارسی (۱۵۱۸/۲)، الذریعه (۱۳۰/۲۴، ۳۰۴/۱۱)، سبک شناسی (۵۲/۲)، کشف الظنون (۹۳۳)، لغت نامه (ذیل/ شهمردان).

شیدای بلخی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم ق)، ادبی، شاعر و منجم. وی از نزدیکان و مولانا قوام‌الدین بلخی بود. در علوم نقلی و عقلی استاد بوده و تدریس فقه و تفسیر می‌کرده و شاگردان بسیاری داشته از آن جمله سید بهاءالدین حسن نثاری بخارایی در هئیت و نجوم شاگرد وی بوده و در استخراج تقویم مهارت داشته. وی در نظم و نثر فارسی نیز دست داشته و کتابی در تقلید «گلستان» سعدی نوشته و پیروی از سعدی می‌کرده است. وی در هجو نیز استاد بوده. گویا در جوانی وفات یافته است.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۶۲۶)، فرهنگ سخنوران (۵۳۰).

صوفی رازی، ابوالحسین عبدالرحمن

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۷۶ ق)، دانشمند و منجم. وی از دانشمندان و منجمان معروف سده‌ی چهارم قمری بود که عضدالدوله دیلمی نزد او به تحصیل نجوم می‌پرداخت. وی درباره‌ی صورتهای فلک البروج کتابی به زبان عربی تألیف کرده است به نام «صور الکواکب الثابته» یا «الصور السمائیه» و آن را به عضدالدوله تقدیم کرده است. ترجمه‌ی فارسی این کتاب هم موجود است.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :الذریعه (۹۷ / ۱۵)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۱۹).

صیمری، ابوعنبس محمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۷۵ ق)، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر. از آثار وی «اصل الاصول»، در هیأت و نجوم است که متضمن بسیاری از اقوال ایرانیان در مسایل نجومی می‌باشد. او شاعری توانا بود. به بغداد رفت و ندیم متوکل شد.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :انساب سمعانی (۵۷۷ / ۳)، تاریخ علوم و فلسفه‌ی ایرانی (۴۹۲)، النجوم الزاهره (۸۶ / ۳).

طبری، ابوحفص عمر

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۰۰ ق)، منجم، مترجم ودانشمند. از مترجمان و دانشمندان مبرز علم نجوم بود که در خدمت یحیی بن خالد برمکی می‌زیست. در روزگار مأمون به بیت‌الحکمه فراخوانده شد و به ترجمه کتابهای بسیاری پرداخت. ابوحفص آثاری نیز تألیف کرد. از جمله آثار وی: «المسائل»؛ «اتفاق الفلاسفه و اختلافهم فی خطوط الکواکب»؛ «المحاسن»؛ «تفسیر الاربع مقالات لبطلمیوس من نقل ابی‌یحیی بن البطریق».
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)
منابع زندگینامه :تاریخ الحکماء قفطی (۳۳۵ -۳۳۴)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۴۸۲ -۴۸۱)، الفهرست ابن‌ندیم، ترجمه (۴۹۲ - ۴۹۱)، معجم المؤلفین (۳۰۴ / ۷).

طریان، آلینوش

قرن:۱۴

جنسیت:زن

ملیت:ایران

آلینوش طریان (متولد ۱۲۹۹–سن:۸۹ سال) فیزیک‌دانی ایرانی است.

دارای دکترای فیزیک از دانشگاه سوربن فرانسه است و نخستین زنی بود که در ایران در رشته فیزیک استاد دانشگاه شد. او نخستین رصدخانه خورشیدی و تلسکوپ خورشیدی را در ایران بنیان نهاد و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد. دکتر طریان را «مادر نجوم ایران» می‌نامند.

زندگی شخصی

دکتر آلینوش طریان یک ارمنی ایرانی است و از پدر و مادری تحصیل کرده متولد شده‌است. او به زبانهای فارسی، ارمنی، فرانسوی تسلط و با ترکی و انگلیسی آشنایی داشته‌است.

در سال ۱۳۸۲ فیلم مستندی به نام «سوی خورشید» از زندگی طریان ساخته شد که از مجموعه برنامه‌های «فرزانگان ایران» شبکه دوم سیما بود.

آلینوش طریان هرگز ازدواج نکرده‌است و ورثه‌ای ندارد. وی هم‌اکنون منزل خود را وقف به ارامنه جلفا و دانشجویانی که محل اسکان مناسبی ندارند کرده‌است و در سن ۸۹ سالگی در آسایشگاه سالمندان توحید زندگی می کند.

زندگی علمی

آلینوش طریان مدرک لیسانس خود را در سال ۱۳۲۶ از دانشگاه تهران دریافت کرد و همانجا به عنوان متصدی عملیات آزمایشگاهی دانشکده علوم استخدام شد. سپس برای بورس تحصیلی درخواست کرد ولی به دلیل زن بودن او، دکتر محمود حسابی که تحصیل را تا همینجا برای وی زیاد می‌دانست با این درخواست موافقت نکرد و آلینوش طریان به خرج خانواده خود به دانشگاه سوربن رفت و سال ۱۳۳۵ (۱۹۵۶ میلادی) از آن دانشگاه مدرک دکترا گرفت.

با وجود پیشنهاد استادی در دانشگاه سوربن، دکتر طریان با هدف خدمت به کشورش به ایران بازگشت و در دانشگاه تهران به عنوان دانشیار ترمودینامیک منصوب شد. در سال ۱۳۳۸ برای شرکت در بورسیه دولتی آلمان غربی در مطالعه رصدخانه خورشیدی انتخاب شد و پس از چهار ماه مطالعه به ایران بازگشت و در سال ۱۳۴۵ نقش عمده‌ای را در بنیان‌گذاری نخستین رصدخانه فیزیک خورشیدی در ایران ایفا کرد.

خانم دکتر طریان در سال ۱۳۴۳ به مقام استادی در دانشگاه تهران رسید و نخستین شخصی بود که درس فیزیک ستاره‌ها (اختر فیزیک) را در ایران تدریس کرد.

آلینوش طریان بعد از ۳۰ سال تدریس، در سال ۱۳۵۸ درخواست بازنشستگی داد.

گفتاورد:

•من دانشجوها را خیلی دوست داشتم و بالطبع دانشجوها هم من را خیلی دوست داشتند و این مسئله باعث شده بود تا کوچکترین ناراحتی‌ای در دوران تدریسم احساس نکنم و با دانشجویانم مثل دوست رفتار می کردم و اصلاً خودم را نمی گرفتم. معلم باید مهربان باشد و مهربانی را باید به دانشجوها و دانش‌آموزانش یاد دهد چرا که این جوانان آینده کشور هستند. اگر اساتید بداخلاق باشند، نمی‌توانند درس اخلاق بدهند• اساتید باید به طور مرتب مطالعه داشته باشند و باید اطلاعات خود را مطابق با مطالب روز کنند و دانشجویان هم باید خوب درس بخوانند.

طوسی، محقق

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شیخ محمد معروف به خواجه نصیرالدین طوسی جهرودی‌الاصل، شیخ حر عاملی در کتاب امل‌الامل می‌نویسد: وی مردی فاضل و ماهر و عالم و متکلم محقق در عقلیات او را کتبی است که از جمله آنها کتب زیر است ۱- کتاب «تجرید الاعتقاد» ۲- تذکره «در هیئت» ۳- تحریر کتاب اقلیدس ۴- تحریر مجسطی ۵- شرح اشارات ۶- «فصول نصیریه» ۷- «فرائض نصیریه» ۸- «آداب المتعلمین» ۹- رساله اسطرلاب ۱۰- رساله جواهر ۱۱- نقد المحصل ۱۲- رساله معینیه در هیئت به فارسی ۱۳- شرح آن به فارسی ۱۴- رساله خلق اعمال ۱۵- شرح ساله العلم میثم بحرانی ۱۶- اخلاق ناصری ۱۷- اوصاف الاشرف و غیر اینها، روایت می‌کند از او علامه حلی که در اجازه بنی‌زهره نوشته است این شیخ افضل اهل زمان خود در علوم عقلیه و نقلیه و از برای اوست مصنفات بسیاری در علوم حکمیه و احکام شرعیه بر مذهب امامیه وی بزرگترین کسی است که ما دیده‌ایم که نورانی کند خدا خوابگاه او را. من، الهیات شفای ابوعلی سینا و بعض کتاب تذکره را در هیئت که از تصانیف خود اوست نزد وی خواندم سپس درک نمود او را اجل محتوم قدس‌اللّه‌روحه.

نگارنده گوید: خواجه در حمله دوم مفعول موقعی که هلاکوخان نوه چنگیز بقعله «میمون دژ» مرکز و پناهگاه اسماعیلیان واقع در الموت قزوین لشکر کشید و آنجا را تسخیر کرد از حبس آن فرقه ضاله آزاد و همراه هلاکو به بغداد آمد سپس هلاکو را بعد از قتل آخرین خلفاء بنی‌عباس و ابن‌حاجب از جنگ و تخریب بقیه بلاد اسلامی منصرف و به مراغه آذربایجان آورد و به عمران و آبادی و تشویق اهل فضل و احیای علوم عقلی تشویق نمود و خود با تأسیس رصدخانه بزرگ مراغه که آکادمی علوم عقلی و نقلی بود و با داشتن ریاست اوقاف و مقام علمی، جان مردم مسلمان خاصه علماء نامی ما را از خطر نابودی و انهدام حفظ کرد و از این راه بزرگترین خدمت را به دین اسلام و ملت ایران نمود- و حقاً خواجه یکی از بزرگترین دانشمندان جهان و نابغه عالیقدر شیعه و فیلسوف نامی اسلام است. ولادتش در طوس در ج ۱ سال ۵۹۷ ه.ق واقع و در روز عید غدیر سال ۶۷۲ در بغداد از دنیا رفت و در قسمت بالا سر حضرت امام همام باب الحوائج موسی بن جعفر علیهماالسلام در مکانی که برای ناصر عباسی مهیا کرده بودند دفن شد در ماده تاریخ وفات او به فارسی گفته شده:

«نصیر ملت و دین پادشاه کشور فضل

یگانه‌ای که چه او مادر زمانه نزاد

بسال ششصد و هفتاد و دو بذی‌الحجه

بروز هیجدهمش درگذشت در بغداد

ابوجعفر نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (و. ۵۹۷- ف. ۶۷۲ ه.ق) از علمای بزرگ ریاضی و نجوم و حکمت ایران در قرن هفتم و نیز از وزراء آن عصر است. مدتی در دستگاه اسماعیلیه بود و هنگام حمله‌ی هلاکوخان مغول به ایران برای نجات مسلمانان از خونریزیهای آن مرد سفاک به خدمت او درآمد و با تدابیر خاصی از خرابی شهرها و کشتار دسته‌جمعی مردم به دست هلاکو جلوگیری کرد. این دانشمند که در ضمن یکی از فقهای مذهب تشیع است هلاکوخان را به ایجاد رصدخانه در مراغه و ترتیب زیج جدیدی که بعداً به زیج ایلخانی مشهور گردید و خود تصدی این کار را برعهده گرفت تشویق کرد. گویند تمام اوقاف نیز در سراسر ممالک مفتوحه مغول در تحت نظر او بود. از خواجه تألیفات متعددی در رشته‌ی علوم ریاضی، نجوم، منطق، علوم طبیعی، حکمت الهی، و مجسطی باقی مانده است. او یکی از شارحان و مفسران کتاب «اشارات» ابوعلی سینا است. از مشهورترین

تألیف‌های او در عربی شرح اشارات ابن‌سینا و در فارسی کتاب «اخلاق ناصری» است که در غایت نیکویی سخنان افلاطون و ارسطو را در حکمت عملی جمع کرده و آراء متقدمین را شرح و شبهات متأخرین را رد نموده است. دیگر کتاب «تجریدالکلام فی تحریر عقایدالاسلام» و این تجرید که در الهیات است طرف توجه عده‌ی کثیری از شراح و صاحبان رسائل کلامیه است و نیز «تذکره‌ی نصیریه» در هیئت و «اساس الاقتباس» در منطق و «اوصاف الاشراف» در عرفان و رسالات و کتبی به زبان عربی در منطق و هیئت و هندسه از او باقی است.

(۶۷۲ -۵۹۷ ق)، دانشمند، نویسنده، منجم، فیلسوف، ریاضیدان و شاعر. ملقب به استاد البشر و عقل حادی عشر. مشهور به خواجه نصیرالدین و خواجه نصیر طوسی. اصل وی از جهرود ساوه یا قم است. در طوس به دنیا آمد و به همین علت به طوسی مشهور شد. پئرش از فقها و علمای طوس بود. نصیرالدین علوم نقلی را نزد پدر و علوم عقلی را نزد دایی خود فراگرفت. در آغاز جوانی برای تکمیل معلومات به نیشابور رفت. در آنجا به محضر فریدالدین عطار نیشابوری رسید و گویند حکمت مشاء را نزد وی آموخت. ریاضیات را از کمال‌الدین محمد حاسب و فقه را نزد معین‌الدین سالم بن بدران مصری و کمال‌الدین میثم بحرانی فراگرفت و از محضر درس دانشمندانی چون کمال‌الدین بن یونس موصلی، ابوالسعادات اصفهانی، اسعد بن عبدالقاهر اصفهانی و نجم‌الدین محقق حلی استفاده کرد. با صدرالدین قونیوی معاصر و معاشر بوده است. اعتمادالسلطنه در «مطلع الشمس»، سید غیاث‌الدین عبدالکریم بن طاووس و قطب‌الدین محمود بن مسعود شیرازی و جمال‌الدین حسن بن یوسف، ملقب به علامه حلی، را از شاگردان وی می‌شمرد. او چند سال پس از واقعه‌ی حمله‌ی چنگیز، به قلاع اسماعیلیه پناه برد و به خدمت ناصرالدین عبدالرحیم بن ابی‌منصور، محتشم قهستان رسید و به خواهش او کتاب «الطهارهٔ» ابوعلی مسکویه را به فارسی ترجمه کرد که بعدها آن را اساس تألیف «اخلاق ناصری» قرار داد. سپس به دعوت علاءالدین محمد، فرمانروای اسماعیلیان، به قلعه‌ی میمون دژ رفت. وی پس از غلبه‌ی هلاکوخان به قلاع اسماعیلیه در ۶۵۴ به خدمت او پیوست و همواره در ملازمت وی بود. در مورد تصمیم به ساختن رصدخانه، گویند منگوقاآن، که از پادشاهان مغول است، هنگام فرستادن هلاکو به ایران، دستور داد که خواجه نصیر را به دربار او روانه کند تا در مغولستان این رصدخانه تأسیس شود، اما هولاکو صلاح دید که این کار به امر او باشد و رصدخانه در ایران بنا شود. بعد از فتح بغداد، خواجه در ۶۵۷ ق از جانب هلاکو مأموریت یافت تا رصدخانه‌ی مراغه را ترتیب دهد. او هم جماعتی از ریاضیدانان بزرگ مانند: مؤیدالدین عرضی، از دمشق، و فخرالدین مراغی، از موصل، و فخرالدین اخلاطی، از تفلیس، و نجم‌الدین دبیران قزوینی را گرد آورد و کار احداث رصدخانه‌ی مراغه را در همان سال آغاز کرد. خواجه با این کار عالمان بزرگ زمان را که پراکنده بودند، گرد آورد و همچنین کتابخانه‌ای عظیم در محل رصدخانه مراغه احداث کرد و کتابهایی را که از بغداد، شام و الجزیره و اطراف و اکناف ایران فراهم آمده بود و به تصریح الکتبی، بیش از چهارصد هزار مجلد می‌شد، در آنجا جمع کرد. عمر خواجه از این پس در خدمات علمی گذشت. خواجه وزارت هولاکو را نیز به عهده داشت و با تقرب خود در نزد هلاکو، از قتل گروهی از بزرگان عهد خویش پیشگیری کرد. نصیرالدین یکی از بزرگترین بنیان‌گذاران کلام شیعه و پیشاهنگ بزرگ فلسفه‌ی مشاء بود. در حکمت و فلسفه بزرگترین کار او تأیید و تسجیل حکمت ابوعلی سینا است و برای این کار به شرح مشکلات «اشارات» ابوعلی سینا و اثبات مباحث آن همت گماشت. خواجه اولین دانشمندی بود که حالات ششگانه را در مثلث کروی قائم‌الزاویه بیان کرد و آن را در کتاب خود به نام «الشکل القطاع» شرح داد. وی در شانزدهمین سال تأسیس رصدخانه وفات یافت و عمل رصد و زیج ناتمام ماند. اگر چه صدرالدین، پسر بزرگ او و بعد از وی، اصیل‌الدین عهده‌دار تکمیل آن شدند، اما به تدریج رصدخانه، متروک گشت تا این زمان که تنها نامی از آن باقی مانده است. نصیرالدین در بغداد درگذشت و جنازه وی را در کاظمین به خاک سپردند. از دیگر آثار وی: «تجرید الکلام» یا «تجرید العقائد» یا «تجرید الاعتقاد» یا «تحریر العقاید»، در اصول دین؛ «زیج ایلخانی»، به فارسی؛ «اوصاف الاشراف»، در اخلاق به فارسی؛ «اساس الاقتباس»، در منطق؛ «تحریر اصول اقلیدس»، در

هندسه؛ «تحریر مجسطی»، در هیئت؛ «تذکره‌ی نصیریه»، در هیئت؛ شرح «اشارات» ابوعلی سینا؛ «سی فصل»، در نجوم؛ «رسالهٔ فی اثبات الفرقهٔ الناجیهٔ»؛ «رسالهٔ فی حصر الحق بمقالهٔ الامامیهٔ»، به فارسی؛ «الاثنی عشریهٔ»؛ «تحریر اکرمانالاوس» یا «تحریر کتاب مانالاوس فی الاشکال الکرویهٔ»؛ «تجرید المنطق»؛ «البارع فی التقویم و احکام النجوم»؛ «آداب المتعلمین»؛ «التجرید فی الهندسه»؛ «معیار الاشعار»، در عروض فارسی؛ «زبدهٔ الادراک فی هیئت الافلاک»؛ «جامع الحساب فی التخت والتراب» یا «جوامع الحساب بالتخت والتراب»؛ «ظاهرات الفلک»؛ «بیست باب»، در معرفت اسطرلاب؛ «دیوان» شعر. به قول صاحب «زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی»، بروکلمان فهرست پنجاه و نه عنوان و سارتن فهرست شصت و چهار عنوان از آثار نصیرالدین را آورده و آنها را به چندین رشته‌ی مختلف تقسیم کرده‌اند.[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۵۸ –۲۵۷/ ۷)، اعیان‌الشیعه (۴۲۰ –۴۱۴/ ۹)، ایضاح‌المکنون (۳۵۳ –۳۵۲/ ۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۲۰۵ –۱۱۹۸، ۲۷۱ –۲۵۷، ۲۵۴ –۲۵۲، ۲۳۱ –۲۲۹/ ۳)، تاریخ علوم عقلی (صفحات متعدد)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۴۴۱ –۴۱۷)، تاریخ گزیده (۷۰۶ –۷۰۵)، تاریخ نجوم اسلامی (۲۴۶، ۵۲، ۴۷، ۴۵)، تاریخ و عقاید اسماعیلیه (۴۶۷ –۴۶۵)، دائرةالمعارف بستانی (۳۵۹/ ۱۱)، دایرةالمعارف فارسی (۳۰۳۳/ ۲)، الذریعه (۲۶۵/ ۱۳، ۱۱۹۹ –۱۱۹۸، ۹۸۹، ۶۵۱، ۳۰۶/ ۹، ۳۵۳ –۳۵۲، ۸/ ۳، ۶ –۵ / ۲، ۲۶ / ۱)، روضات‌الجنات (۲۹۷ –۲۷۸ / ۶)، ریاض‌العارفین (۲۳۵ –۲۳۴)، ریاض‌العلما (۱۶۴ –۱۵۹ / ۵)، ریحانه (۱۸۲ –۱۷۱ / ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۵۰۶ –۴۸۶)، شرح حال رجال و مشاهیر نامی (۳۵۷ –۳۴۲)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۷۰ –۱۶۸/ ۷)، العبر (۳۲۶/ ۳)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۰۹ –۵۰۷)، فرهنگ سخنوران (۹۳۷)، فلاسفه‌ی شیعه (۵۲۳ –۴۹۰)، فوات الوفیات (۲۵۲ –۲۴۶/ ۳)، فواید الرضویه (۶۱۲ –۶۰۲)، کشف‌الظنون (۱۶۴۴، ۱۴۳۶، ۹۶۹، ۹۵۰، ۳۹۱، ۳۵۷، ۳۵۲ –۳۵۱، ۳۵۱ –۳۴۶، ۱۴۲، ۱۳۹)، الکنی والالقاب (۲۵۲ –۲۵۰/ ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ نصیرالدین طوسی)، مجالس المؤمنین (۲۱۰ –۲۰۱/ ۲)، مجمع‌الفصحا (۱۴۰۷ –۱۴۰۶/ ۳)، مطلع‌الشمس (۲۳۱ –۲۱۹/ ۱)، معجم‌المؤلفین (۲۰۸ –۲۰۷/ ۱۱)، مؤلفین کتب چاپی (۷۴۴ –۷۳۰/ ۵)، نتایج‌الافکار (۷۰۹ –۷۰۸)، الوافی بالوفیات (۱۸۳ –۱۷۹/ ۱)، هدیهٔالاحباب (۱۹۶ –۱۹۵)، هدیهٔالعارفین (۱۳۱/ ۲).

عبدالائمه

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ع. عبدلائمهٔ، بنده امامان) سازنده اسرطاب و استاد رسم دوایر فلکی (قر. ۹ ه.) از ساخته‌های وی دو اسطرلاب بزرگ در تهران موجود است: یکی در مدرسه سپهسالار ناصری و دیگری در تصرف آقای سید جلال‌الدین تهرانی، و هیچ یک دارای تاریخ نیست و فقط به خط نسخ نوشته شده: صنعه عبدالائمهٔ.

(س دوازدهم ق)، نقاش فلزات و اسطرلاب‌ساز. وی در هنر خود شهرت داشت و به رموز و دقایق اسطرلاب واقف بود. او همچنین در علم هیئت و ستاره‌شناسی نیز صاحب کمال بود و در نقوش دقیق و ارائه‌ی محاسبات افلاکی و درج دوایر بروج به روی فلزات سخت، مهارت داشت. از شاگردان نامدار وی، استاد محمد طاهر بن محمد امین است که آثاری استادانه از خود به یادگار دارد. از آثار او: اسطرلاب نفیسی، با رقم: «صنعه عبدالائمه ۱۱۲۷»؛ اسطرلاب دیگری بار رقم «...صنعه عبدالائمه»؛ اسطرلاب نفیسی که در مرکز آن رقم «صنعه عبدالائمه» دارد؛ اسطرلابی که روی دایره‌ی انتهایی صفحه رقم «صنعه عبدالائمه» دارد.[۱]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)

منابع زندگینامه :[۱] احوال و آثار نقاشان (۲۹۸ / ۱).

علاء کرمانی

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س نهم ق)، ریاضیدان و منجم. اصل وی از کرمان بود ولی در سرزمین عثمانی به سر می‌برد. علاء در ریاضی و نجوم مهارت داشت. از آثار وی رساله‌ای است در «تصنیع اسطرلاب» که آن را به نام سلطان بایزید دوم، پادشاه عثمانی (۹۱۸ -۸۸۶ ق)، تألیف کرده است.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۲۷۲).

علیاری تبریزی، علی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۲۷ -۱۲۳۶ ق)، عالم، فقیه، اصولی، محدث، متکلم، حکیم، ریاضیدان، ستاره‌شناس، ادیب و شاعر. وی در روستای سردرود تبریز به دنیا آمد. پس از فراگرفتن علوم و فنون معموله و متداوله در نزد استادانی چون میرزااحمد آقا مجتهد شبستری و حاج میرزا لطفعلی و میرزا محمد آقای مجتهد به نجف رفت و در آن جا در نزد پنج تن از مشایخ وقت چون: شیخ مرتضی انصاری و میرزای بزرگ شیرازی و حاج سید حسین کوه‌کمری و شیخ راضی و شیخ مهدی تلمذ نمود و به اجازه‌ی اجتهاد و روایت از هریک از ایشان نایل آمد. وی پس از فراگیری علوم به تبریز بازگشت و بی وقفه به تدریس و تألیف و تصنیف مشغول شد. او ریاضیات و «قانون» ابوعلی سینا را علاوه بر درسهای جاری تدریس می‌کرد. شاگردش شیخ محمد حسن سردرودی رساله‌ای در شرح حال استاد خود در ۱۳۳۳ ق نگاشته است. از آثار وی: «بهجه الآمال فی علم الرجال»، که شرحی است بر «زبده‌ی المقال» و «منتهی الآمال»، در علم رجال، در پنج مجلد؛ «ایضاح الغوامض فی تقسیم الفرائض»؛ «مشکاه الوصول فی علم الاصول»، در شش مجلد؛ «مناهج الاحکام فی اصول الفقه»، شرح مزجی بر «معالم»، در پنج مجلد؛ «منهاج المله فی تعیین الوقت و القبله»؛ «دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام»، در پنج مجلد؛ «ریاض المقاصد»، در شرح قصیده‌ی حسن بن راشد حلی، در مدح صاحب الزمان (عج)؛
شرح «دعای سمات»؛ «نهج الاعلان فیما یثبت به دخول رمضان»؛ «الوافیه»، در شرح «لغز الکافیه» شیخ بهایی؛ «هدایه الطالبین»، رساله‌ی عملیه؛ «دیوان» شعر.

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۲۸۲ / ۸)، الذریعه (۱۷ / ۲۵، ۴۱۰ / ۲۴، ۶۴ / ۲۱، ۲۵۰ / ۱۳، ۷۶۰ / ۹، ۱۶۰ -۱۵۹ / ۳، ۴۹۶ / ۲)، ریحانه (۱۹۳ -۱۹۲ / ۴)، سخنوران آذربایجان (۱۲۲ -۱۲۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۴۷۹ -۱۴۷۶ / ۱۴)، علماء معاصرین (۹۷ - ۹۶)، لغت‌نامه (ذیل/ علی علیاری)، معجم المؤلفین (۱۴۰ / ۷).

فارابی، ابونصر محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۳۳۹ / ۳۳۸ – ۲۶۰ / ۲۵۹ ق)، ریاضیدان، عارف، فیلسوف، دانشمند، حکیم و موسیقیدان. ملقب به معلم ثانی. در فاراب ماوراءالنهر به دنیا آمد. بیشتر عمر خود را در بغداد گذرانید و اکثر کتابهای خود را در آنجا نوشت. فارابی همچنین سفرهایی به شام، مصر، حران و مرو داشت و در آنجا به تعلیم و تألیف مشغول بود. او نزد استادانی چون متی بن یونس و یوحنا بن حیلان فلسفه آموخت. از شاگردان فارابی، یحیی بن عدی می‌باشد. فارابی مانند صوفیان زندگی می‌کرد و از موسیقی علمی نظری اطلاعات زیادی داشت، وی کتابی هم در این فن نوشته است. بیشترین اهمیت او در شرح آثار ارسطو است و به همین سبب او را معلم ثانی نامیده‌اند. وی در دمشق درگذشت. از آثار او: «احصاء العلوم»؛ « آراء اهل المدینه الفاضله»؛ «عیون المسائل»، در منطق؛ «الجمع بین رأیی الحکیمین» افلاطون و ارسطو، در حدوث عالم؛ «اغراض ما بعدالطبیعه»؛ «تحصیل السعاده»؛ «رساله فی (ماهیه) العقل»؛ «السیاسه المدنیه»؛ «رساله فی اثبات المفارقات»؛ «المدخل الی (صناعه) الموسیقی»، که قفطی در «اخبار العلماء» و صفدی در «الوافی بالوفیات» آن را «کتاب الموسیقی» ذکر کرده‌اند و گفته شده که وی این کتاب را به درخواست وزیر ابوجعفر محمد کرخی نگاشته است.[۱] ابونصر محمد بن محمد، فیلسوف بزرگ اسلام در نیمه‌ی دوم قر. ۳ و نیمه‌ی اول قر. ۴ ه. (و. فاراب ۲۶۰ ه.ق/ ۸۷۴ م.– ف. دمشق ۳۳۹ ه.ق/ ۹۵۰ م.) فارابی از ماوراءالنهر برای تحصیل علوم به بغداد رفت و بعد از آموختن عربی در حلقه‌ی درس ابوبشر متی بن یونس حضور یافت و چندی بعد به حران رفت و از یوحنا بن حیلان بخشی از منطق را فراگرفت و به بغداد بازگشت و به تکمیل فلسفه مشغول شد. فارابی همه‌ی کتب ارسطو را به دقت مورد مطالعه و تحقیق قرارداد و به معانی آنها وقوف تام و در شرح و تفسیر آثار ارسطو مهارتی خاص یافت و بدین جهت او را «ارسطوی ثانی» یا «معلم ثانی» نامیدند. فارابی از بغداد به مصر رفت و از آنجا به خدمت سیف‌الدوله ابوالحسن علی بن عبداللّه بن حمدان تغلبی پادشاه حلب و دمشق و شام درآمد و در کنف حمایت وی به تعلیم و تألیف مشغول گردید تا در سن ۸۰ سالگی درگذشت. فارابی به ثروت و زینت دنیوی بی‌میل بود و به امر مسکن و پیشه توجهی نداشت و غالب اوقات خویش را در تنهایی بسر می‌برد. اهمیت فارابی بیشتر در شرحهای اوست بر آثار ارسطو و به سبب همین شروح هم او را «معلم ثانی» خوانده و در مقام بعد از ارسطو، قرار داده‌اند. فارابی مانند بسیاری از فلاسفه‌ی اسکندریه و خاور نزدیک که می‌کوشیدند بین عقاید افلاطون و ارسطو را التیام دهند، در کتبی که به بحث در اتفاق آراء افلاطون و ارسطو اختصاص داده سعی بلیغ در این راه به کار برده است و کتاب «الجمع بین رأیی الحکیمین: افلاطون الالهی بین رأیی الحکیمین: افلاطون الالهی و ارسطو طالیس» را در این باب تألیف کرده. فارابی در رساله‌ی فصوص‌الحکم برای اثبات توحید بیشتر به اصول و عقاید نو افلاطونیان و عرفا نزدیک شده و در رساله‌ی آراء اهل المدینهٔ الفاضلهٔ تحت تأثیر افلاطون قرار گرفته و سعادت بشر را در ایجاد اجتماع کاملی دانسته است که همانند اجتماع روحانی باشد. فارابی مانند همه‌ی دانشمندانی که در تمدن اسلامی عنوان فیلسوف داشته‌اند از همه‌ی علوم عهد خود مطلع و در آنها صاحب تصانیفی بوده است. اطلاعات وی در ریاضیات خوب ولی در طب متوسط و در موسیقی بسیار بوده است. روش فلسفی او را باید فی‌الحقیقه یک روش نو افلاطونی اسلامی نامید و این همان روشی است که پیش از فارابی به وسیله‌ی کندی شروع شد و بعد از او از طرفی در آثار اخوان‌الصفاء و از طرفی دیگر در کتب ابوعلی سینا به مرحله‌ی کمال رسید. مع‌ذلک فارابی در بعض موارد با کندی و ابوعلی سینا اختلاف دارد و همچنین چون آثار او تحت تأثیر سه روش عمده‌ی افلاطون و ارسطو و فلوطینس واقع است گاه موارد اختلافی در آنها مشاهده می‌شود و وجه اشتراک همه‌ی این آثار با یکدیگر عبارتست از ترکیب عقاید مذکور با اصول دینی اسلامی. به نظر فارابی بی‌سعادت و عظمت مقام فیلسوف در ترک علایق

و تجرد و گوشه گیری است. حاصل علم و مقدمه‌ی سعادت اخلاق است و عالمی که از مبانی اخلاقی پیروی نکند از سعادت کمال برخوردار نیست. اثر فارابی در فلاسفه‌ی بعد از خود بسیار بوده است و با این حال از انتقادات برخی مانند ابن رشد آسوده نمانده است. ابن‌رشد در چند مورد از کتاب تهافت التهافت بر فارابی تاخته و او را در شمار متکلمان قرار داده است نه در زمره‌ی فیلسوفان. فارابی را در حدود صد تألیف است و مهمترین آنها عبارتند از: رسالهٔ فی مبادی آراء اهل المدینهٔ الفاضلهٔ، مقالهٔ فی معانی العقل، عیون‌المسائل، فصوص‌الحکم، رسالهٔ فی السیاسهٔ، المسائل الفلسفیهٔ، احصاءالعلوم، اغراض ارسطو طالیس فی کتاب ما بعد الطبیعهٔ، رسالهٔ فی اثبات المفارقات.

ابونصر محمد بن طرخان بن اوزلغ و یا محمد بن محمد بن طرخان حکیم و فیلسوف ترک معروف به (معلم ثانی).

تولد این دانشمند بزرگ در (فاراب) و شهرتش نیز فارابی از اکابر فلاسفه نامی و حکماء اسلامی قرن چهارم زمان آل‌بویه می‌باشد و چون ارسطوی حکیم مشهور به معلم اول است وی را معلم ثانی گویند.

در میان حکماء کسی به پایه وی نرسیده و در قوه مدرکه دارای اولین درجه بوده و ابن‌سینا با آن همه جلالت و نبوغ علمی که داشته از کتابهای او استفاده شایانی نموده و در مصنفات خود از انوار علمیه‌اش اقتباس می‌کرده است.

از همین جهات است که در کلمات اکابر و بزرگان به استاد الفلاسفه و ملك‌الحکما توصیف شده است و او اولین حکیم و فیلوسفی است که در دوره اسلام ظهور کرده و نام فاراب را به تمام جهان رسانیده.

اجمالا فارابی در زادگاه خود شهر فاراب علوم اولیه را فراگرفته و مسافرت به بلاد ایران نموده و به زبان فارسی و السنه دیگر آشنا شده و مسافرت به بغداد نموده و زبان عربی را هم در آنجا آموخته و با صاحب بن عباد و شیعیان آنجا مصاحبت داشته و پس از تکمیل حکمت و فلسفه در حران و غیره در بغداد به تحصیل ریاضیات و فنون حکمت اشتغال و تمام کتب ارسطو را تتبع و ممارست نموده و گویند وقتی از او پرسیدند تو داناتری یا ارسطو در پاسخ گفت اگر من زمان ارسطو را درک می‌کردم هر آینه بزرگترین شاگردان او می‌شدم.

قاضی نوراللّه شهید شوشتری در مجالس المؤمنین خود او را بسیار ستوده و گوید: وی معلم مقالات اهل یونان و متمم کمالات نوع انسان بوده است.

از آثار فارابی است ۱- آراء اهل المدینهٔ الفاضله والمدینهٔ الجاهله والمدینهٔ الفاسقه والمدینهٔ المبدلهٔ والمدینهٔ الضاله که در مصر و لیدن چاپ شده و مرحوم علامه تهرانی در الذریعه خود در چندین مورد استظهار کرده که فارابی شیعه مذهب و به عصمت ائمه طاهرین علیهم‌السلام معتقد بوده است.

۲- الابانه ۳- ابطال احکام النجوم ۴- احصاء العلوم و چهل کتاب دیگر که جمعاً ۴۴ تألیف می‌شود وفات این نابغه اسلامی در سال ۳۳۷ یا ۳۹ یا ۴۰ و یا ۳۴۴ واقع شده و سیف‌الدوله حکمران شام با جمعی بر وی نماز خوانده است از اشعار فارسی که به او نسبت می‌دهند این رباعی است.

اسرار وجود خام و ناپخته بماند

وان گوهر بس شریف ناسفته بماند

هرکس بدلیل عقل چیزی گفته

آن نکته که اصل بود ناگفته بماند

(خلاصه‌ای از ریحانهٔ‌الادب و غیره)

ابونصر فارابی محمد بن محمد، از همه‌ی علوم عهد خود مطلع و در آنها صاحب تصانیفی بوده است. اطلاعات وی در ریاضیات خوب ولی در طب متوسط و در موسیقی بسیار بوده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۴۳ -۲۴۲ / ۷) تاریخ ادبیات در ایران (۲۹۹ -۲۹۳ / ۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۸۳ -۳۷۹)، تاریخ علوم و فلسفه ایرانی (۵۱۱ -۵۰۶)، تاریخ فلاسفه ایرانی (۱۳۰ -۹۸)، تاریخ فلسفه در اسلام (۱۸۲ -۱۶۵ / ۲)، تاریخ فلسفه در جهان اسلامی (۴۴۸ -۳۹۵)، دایره‌المعارف فارسی (۱۸۲۱ -۱۸۲۰ / ۲)، الذریعه (۲۶۰/ ۲۳ ،۲۹۱، ۲۴۷ / ۲۰ ،۴۲، ۴۱ / ۱۹ ،۲۳۵ / ۱۶ ،۳۸۳ / ۱۵ ،۲۷۳ / ۱۲ ،۱۰ / ۱۱ ،۲۵۰ / ۱۰ ،۱۸۳ / ۷ ،۳۹۷، ۳۹۵ / ۶ ،۲۸۸، ۲۵۲، ۱۳۵، ۱۰۳، ۱۶ / ۵ ،۵۰۰- ۴۹۹، ۴۳۷، ۲۲۷، ۲۲۴ / ۴ ، ۳۹۷ ،۹۱ / ۳ ،۲۵۱، ۱۲- ۱۱ / ۲ ،۳۸۶، ۳۷۶، ۲۸۹، ۲۶۹، ۱۰۰، ۶۶، ۵۶، ۳۴- ۳۳ / ۱)، روضات الجنات (۳۱۲ -۳۰۵ / ۷)، ریحانه (۲۶۶ -۲۶۱ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۴۱ -۳۴۰)، سیر النبلاء (۴۱۸ -۴۱۶ / ۱۵)، شخصیت‌های نامی (۳۶۰ -۳۵۹)، شذرات الذهب (۳۵۴ -۳۵۰ / ۲)، الفهرست لابن الندیم (۳۶۸)، کارنامه‌ی بزرگان (۶۲ -۶۱)، الکامل (۳۳۷ / ۶)، کشف الظنون (۱۲۶۵ ، ۱۰۱۱ ،۵۲)، الکنی و الالقاب (۵ -۴ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ ابونصر)، مجمل فصیحی (ذیل/ سال ۳۳۹)، معجم البلدان (۲۵۵ / ۴)، معجم المؤلفین (۱۹۶ -۱۹۴ / ۱۱)، مؤلفین کتب چاپی (۲۹۶ -۲۹۱ / ۵)، النجوم الزاهره (۳۴۸ -۳۴۷ / ۳)، الوافی بالوفیات (۱۱۳ -۱۰۶ / ۱)، وفیات الاعیان (۱۵۷ -۱۵۳ / ۵)، هدیه العارفین (۴۰، ۳۹ / ۲).

فارسی ابوالخیر، تقی‌الدین محمد، محمدتقی

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف بعد از ۹۴۰ ق)، ریاضیدان، منّجم، ادیب، پزشک و شاعر شیعی، متخلص به فهمی. در شیراز می‌زیست و نزد میر صدرالدین محمد دشتکی شیرازی و فرزد وی میر غیاث‌الدین منصور دشتکی به فراگیری دانش پرداخت. از آثار چاپی او: «آداب السلطنهٔ»، به فارسی؛ «حل التقویم»، به فارسی در نجوم و هیئت. آثار خطی او: «الاحکام الاحکام»، در نجوم به فارسی؛ «اسامی العلوم و اصطلاحاتها» به فارسی در فضیلت علم، حکمت، آداب تعلیم و تعلم، اخلاق و صفات؛ «آغاز و انجام»؛ «طلیعهٔ العلوم»؛ به عربی؛ «بستان الادب»؛ «خلاصه‌ی طلیعهٔ العلوم»، به عربی در علوم ادبی، تفسیر، تصوف و طریقت، حکمت، اخلاق و ریاضیات؛ «انتخاب حل التقویم»؛ «انیس الاطباء»؛ «رساله در هیئت»، به فارسی؛ «رسالهٔ فی حساب القمر»؛ «زبدهٔ الصرف»؛ «شرح رساله‌ی هیئت»؛ «طالع‌نامه»؛ «معرفهٔ سمت القبلهٔ».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۴۰۶/۹)، تاریخ نظم و نثر (۳۸۶)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۹۶/۱)، الذریعه (۱۸۰ ،۱۳۵ /۱۵ ، ۶۷/۷ ،۳۵۹ -۳۵۸ ،۱۰ -۹ /۲ ،۲۹۲ -۲۹۱ ،۳۶ -۳۵ /۱)، ریحانه (۹۴/۷)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۱/۱۰)، کشف الظنون (۱۱۵)، معجم المؤلفین (۲۵۸/۱۱).

فارسی، ابوسهل فضل

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۱۹۳ ق)، منجم و دانشمند شیعی. وی اهل فارس و از خاندان نوبخت بود و در عصر هارون الرشید خلیفه‌ی عباسی می‌زیست. در

اوائل خلافت عباسی که ترجمه‌ی کتب علمی پیشینیان مورد توجه خلفا قرار گرفت، فضل نیز بسیاری از کتب اوائل را از فارسی به عربی ترجمه کرد. وی از معاصران و مصاحبان ابوجعفر منصور دوانقی بود، بعد از وفات منصور در نزد دیگر خلفا نیز محترم بود و روزگار را به تألیف و ترجمه می گذراند. از تألیفات وی: «التشبیهٔ و التمثیل»؛ «الفال النجومی»؛ «المدخل فی علم النجوم»؛ «المنتحل من اقاویل المنجمین فی الاخبار و المسائل و المواليد»؛ «النهمطان فی معرفهٔ طالع الانسان». وی عهده‌دار رسیدگی به خزانه کتب بیت الحکمه نیز بود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۳۶۰ /۲)، بزرگان نامی پارس (۶۳)، تاریخ الحکماء قفطی (۵۵۰)، تاریخ نجوم اسلامی (۱۸۳)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۵۶)، خاندان نوبختی (۱۴ -۱۱)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوسهل)، الذریعه (۴۳۰ /۲۴، ۳۶۲، ۲۲، ۲۴۵، ۲۰ / ۲۰، ۱۰۰ /۱۶، ۱۸۳ /۴)، ریحانه (۱۴۷ /۷)، فلاسفه‌ی شیعه (۱۹۳ -۱۹۰)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۴۹۲ -۴۳۷ -۴۳۵ -۳۵۶ -۳۳۱ -۳۳۰)، معجم المؤلفین (۷۲ /۸)، نامه‌ی دانشوران (۲۴۰ -۲۳۲ /۶).

فسونی تبریزی، محمود

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۰۲۷ ق)، نویسنده، دانشمند، منجم و شاعر. در بعضی از تذکره‌ها او را شیرازی الاصل و در بعضی تبریزی ذکر کرده‌اند. وی از شعرای مکتب وقوع بود و در سرودن غزل مهارت بیشتری داشت، در خط و فن سیاق و علم نجوم توانا بود. در عهد اکبرشاه به هندوستان رفت و در سلک ملازمان وی درآمد و به سمت نویسندگی و منجمی دربار رسید. در زمان جهانگیرشاه منصب استیفای شاهزاده خرم (شاه جهان) را داشت. از آثار وی: «رساله‌ای»، در علم حساب؛ «مفتاح المعانی»، فرهنگ فارسی؛ «دیوان» شعر. از آنجایی که آیتی، صاحب «تاریخ یزد»، فسونی یزدی را نشوونما یافته و در تبریز و سفر کرده به هند می‌داند، مؤلف «فرهنگ سخنوران» نیز فسونی یزدی را با فسونی تبریزی یکی دانسته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آتشکده‌ی آذر (۱۳۴ -۱۳۳ / ۱)، تاریخ نظم و نثر (۵۱۴)، تذکره‌ی سخنوران یزد (۲۳۹ -۲۳۸)، تذکره‌ی شعرای آذربایجان (۵۱۰ -۵۰۴ / ۲)، دانشمندان آذربایجان (۲۹۷)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۱۳۹ / ۴)، الذریعه (۸۳۳ -۸۳۲ / ۹)، فرهنگ سخنوران (۷۰۹)، کاروان هند (۱۰۱۹ -۱۰۱۳ / ۲)، لغت‌نامه (ذیل/ فسونی)، مجمع الخواص (۲۰۴ -۲۰۳)، مکتب وقوع (۳۴۸ -۳۳۷)، هفت اقلیم (۲۴۱ -۲۴۰ / ۳).

فلکی بلخی، ابومعشر جعفر

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۷۹ /۲۷۲ ق)، منجم و ریاضیدان. در بلخ متولد شد. تحصیلات مقدماتی را در شهر بلخ به انجام رسانید. در اوایل قرن سوم ب عنوان عالمی در علم حدیث به بغداد رفت. بعد روی به تحصیل علم نجوم و احکام نجوم آورد و در این همه‌ی منابع فرهنگی

رایج در آغاز خلافت عباسی را از یونانی و هندی و ساسانی و سریانی و عربی پیش از اسلام مورد مطالعه و تحقیق قرار داد. در عراق بود تا در واسط درگذشت. از تألیفات اوست: «المدخل الکبیر»؛ «القرانات»؛ «تحاویل سنی الموالید»؛ «الموالید الصغیر»؛ «الألوف»؛ «الأمطار و الریّاح و تغییر الأهویه»؛ «سرائر الاسرار»؛ «زیج الهزارات»؛ «المدخل فی علم النجوم».[۱]

جعفر بن محمد بلخی (ف. ۲۷۲ ه.ق.) از شاگردان یعقوب بن اسحاق کندی از بزرگان ریاضی‌دانان قرن سوم هجرت و صاحب تألیفات متعددی است که از آن میان در حدود ۱۲ کتاب اکنون در دست است، از جمله ترجمه فارسی کتابی از او موجود است به نام «رساله در اتصال کواکب و قرانات» اصل عربی این کتاب هم به اسم «قرانات الکواکب» در دست است. دیگر کتاب الادوار و الالوف، کتاب الموالید، احکام تحویل معنی- الموالید، کتاب الاصل، سرائر الاسرار، المدخل فی علم النجوم، احکام تحاویل سنی العالم.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۷ /۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۱۵۲، ۱۱۱)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۱۰۸ -۱۱۰۶ /۸)، دایرةالمعارف فارسی (۳۵ /۱)، روضات الجنات (۲۲۵ -۲۲۴ /۲)، ریحانه (۲۷۴ -۲۷۲ /۷)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۴۹۶)، کشف الظنون (۱۶۴۴، ۱۶۴۳)، الکنی و الالقاب (۱۶۰ -۱۵۹ /۱)، معجم المؤلفین (۱۵۶ /۹)، نامه‌ی دانشوران (۲۰۹ -۲۰۲ /۲)، وفیات الاعیان (۳۵۹ -۳۵۸ /۱)، هدیة الاحباب (۴۱ - ۴۰).

فلکی شروانی، نجم‌الدین

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۵۸۷ / ۵۷۷ / ۵۴۰ ق)، حکیم، منجم و شاعر، متخلص به فلکی. در قصبه‌ی شماخی از نواحی شروان به دنیا آمد. در اوایل جوانی به تحصیل نجوم پرداخت و به همین دلیل تخلص فلکی را انتخاب کرد. وی از مداحان شروانشاهان، و بویژه مداح منوچهر بن فریدون بود و گفته‌اند که توسط وی به ملک‌الشعرایی برگزیده شد. فلکی از معاصران خاقانی و نظامی بود. او شعر و ادب را نزد ابوالعلاء گنجوی فراگرفت. به گفته‌ی صاحب «آتشکده‌ی آذر» تخصص فلکی در قصیده‌سرایی بود و تحت تأثیر سبک خراسانی قرار داشت. او قصاید حبسیه‌ای نیز دارد که مربوط به زمانی است که به تهمت افشای اسرار به زندان شروانشاه افتاده بود. وی در شماخی درگذشت و در آن‌جا نیز مدفون شد. از آثارش «دیوان» شعر؛ «کتابی» در احکام نجوم.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :آتشکده‌ی آذر (۲۰۴ -۱۹۸ / ۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۷۷۶ -۷۷۴ / ۲)، تاریخ گزیده (۷۴۳)، تاریخ نظم و نثر (۱۰۶)، تذکره الشعراء (۱۱۵)، حبسیه در ادب فارسی (۲۶۹ -۲۶۷)، دانشمندان آذربایجان (۳۰۲ -۳۰۱)، الذریعه (۸۴۶ / ۹)، ریحانه (۳۵۳ -۳۵۲ / ۴)، سخن و سخنوران (۶۱۱ -۶۰۱)، شخصیت‌های نامی (۳۸۱ -۳۸۰)،صبح گلشن (۳۲۰)، فرهنگ سخنوران (۷۱۹)، گنج سخن (۲۵ -۲۰ / ۲)، مجمع الفصحا (۹۴۸ -۹۴۶/ ۲)، مؤلفین کتب چاپی (۶۶۷ -۶۶۶ / ۵).

فندرسکی، ابوطالب

قرن:۱۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(منسوب به فندرسک) میرزا ابوطالب فرزند ابوالقاسم فندرسکی. شاعر و منشی قر. ۱۲ ه. وی از شاگردان علامه مجلسی است و با میرزا عبداللّه افندی صاحب ریاض‌العلماء و نظایر وی معاصر و در یک حلقه‌ی تدریس با آنان به کسب علم مشغول بود. تألیفات او عبارتند از: ترجمه‌ی فارسی شرح لمعه‌ی شهید، حاشیه‌ی تفسیر بیضاوی، حاشیه‌ی خفری بر شرح تجرید قوشچی سامی که منظومه است، غزوات حیدری که نیز منظومه است، المنتهی در نجوم، نگارخانه‌ی چین که حاوی تمامی مکتوبات و منشات عربی و فارسی اوست.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

قطب‌الدین شیرازی، ابوالثناء محمود

قرن:۷

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۷۱۰ -۶۳۴ ق)، طبیب، ریاضیدان، منجم، فیزیک‌دان، فیلسوف، عالم اشعری شافعی و مفسر. معروف به قطب شیرازی و ملقب به علامه. در شیراز به دنیا آمد. پدرش ضیاءالدین مسعود پزشک و مدرس طب در بیمارستان مظفری شیراز و در همان حال از بزرگان فرقه سهروردیه بود. قطب‌الدین محمود علم طب را نزد پدر و عموی خود فراگرفت. خرقه‌ی تصوف را در ده سالگی از دست پدر خود پوشید و از نجیب‌الدین علی بن بزغش شیرازی نیز خرقه گرفت. در چهارده سالگی پدرش فوت کرد و او به جای پدر به عنوان چشم‌پزشک در بیمارستان شروع به کار نمود. وی قرائت و شروح «قانون» را نزد استادان شیراز فراگرفت. چندی نیز شاگرد نجم‌الدین کاتبی قزوینی بود. سپس به مراغه رفت و در آنجا علم هئیت و «اشارات» ابن‌سینا را در خدمت خواجه نصیرالدین‌طوسی آموخت و نزد آن استاد و به یاری او به حل مشکلات «قانون» توفیق یافت. او همچنین سفرهایی به خراسان، عراق عجم، بغداد و روم داشت. در قونیه به خدمت صدرالدین قونیوی رسید و علم شریعت و طریقت را نزد او فراگرفت. قطب‌الدین شیرازی از دانشمندان جامع و بزرگ، و در معقول یگانه زمان خود بود. او در طب و ریاضیات و نجوم و حکمت و موسیقی دست داشت و در نظم و نثر پارسی و عربی دارای مهارت کامل بود. عده‌ای از رجال علم و دانش در محضر او شاگردی کرده‌اند. از جمله شاگردان وی: قطب‌الدین رازی، کمال‌الدین فارسی و نظام‌الدین اعرج بودند. قطب‌الدین در اواخر عمر در تبریز سکنی گزید و در همان جا درگذشت و در مقبره‌ی چرنداب تبریز در کنار قاضی بیضاوی دفن شد. از آثارش: «دره التاج لغره الدیباج/ الدباج»، معروف به «انموذج العلوم»، به فارسی؛ که به خواهش امیر دباج، پادشاه اسحاق‌وند گیلان، تألیف کرد؛ «تحفه‌ی شاهی»، در علم هئیت، به فارسی؛ «نهایه الادراک فی درایه الافلاک»، در علم هئیت، به فارسی؛ «اختیارات مظفری»، در هیئت و نجوم؛ «شرح حکمه الاشراق»؛ «شرح مفتاح العلوم» سکاکی، قسمت سوم؛ شرح «مختصر الاصول» حاجبی؛ «فتح المنان فی تفسیر القرآن»، در حدود ۴۰ مجلد؛ «مشکلات التفاسیر».[۱]

شیرازی، محمود بن مسعود بن مصلح فارسی کازرونی اشعری شافعی مکنی به ابوالثناء، دانشمند معروف (ف. تبریز ۷۱۰ یا ۷۱۶ ه.ق). وی نزد نصیرالدین طوسی علم آموخت و سپس به روم (آسیای صغیر) رفت و نزد صدرالدین قونوی تلمذ کرد و قاضی سیواس، ملطیه و زارالشام گردید و سپس در تبریز ساکن شد و در امر رصدخانه با خواجه نصیر همکاری داشت. وی در اغلب علوم عصر مانند طب و نجوم و حکمت و موسیقی تبحر و نیز ذوق ادبی و قریحه‌ی شعری داشت. او راست: شرح قانون ابن‌سینا، شرح حکمهٔ‌الاشراق، درهٔ‌التاج شامل علوم حکمی به فارسی، التحفهٔ‌الشاهیهٔ، ترجمه‌ی تحریر اقلیدس، شرح مفتاح العلوم سکاکی،

نهایةالادراک فی درایةالافلاک.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] آثار عجم (۳۲۸)، الاعلام (۶۶ -۶۵ / ۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۲۳۰ -۱۲۲۷ / ۳)، تاریخ فلاسفه‌ی ایرانی (۴۷۶ -۴۶۰)، تاریخ گزیده (۷۰۲ -۷۰۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۵۳ -۵۲)، تاریخ مغول (۵۰۷ -۵۰۶)، تاریخ نظم و نثر (۱۴۸ -۱۴۷)، تذکره‌ی روز روشن (۶۶۲ -۶۶۱)، حبیب السیر (۱۱۷ -۱۱۶ / ۳)، دائره‌المعارف فارسی (۲۰۵۹ / ۲)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۲۱۴ -۲۰۵ / ۴)، الذریعه (۸۸۴ / ۹)، روضات الجنات (۱۲۹ / ۸)، ریحانه (۴۷۲ -۴۷۰ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضی‌دانان (۳۵۴ -۳۵۱)، شخصیت‌های نامی (۳۹۵ -۳۹۴)، شرح و بررسی زندگانی و معرفی آثار علامه قطب‌الدین رازی ورامینی (۹۶ -۹۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲۱۴ -۲۱۲ / ۸)، العبر (۲۵ / ۴)، فرهنگ سخنوران (۴۷۲)، کشف الظنون (۱۶۹۵،۱۹۸۵، ۱۲۳۵، ۷۳۸، ۳۶۷، ۳۵)، الکنی و الالقاب (۷۳ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ قطب‌الدین شیرازی)، مجمل فصیحی (ذیل/ سال ۷۱۰)، مرآت الفصاحه (۵۰۴ -۵۰۱)، معجم المؤلفین (۲۰۳ -۲۰۲ / ۱۲)، مؤلفین کتب چاپی (۹۱ -۸۹ / ۶)، هدیه الاحباب (۲۱۹)، هدیه العارفین (۴۰۷ -۴۰۶ / ۲)، هفت اقلیم (۲۰۹ -۲۰۸ / ۱).

قوشچی سمرقندی، علاءالدین علی

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۷۹ ق)، عالم، منجم، مفسر، محقق، متکلم، مدرس و ریاضیدان. معروف به ملاـ علی قوشچی و فاضل قوشچی. چون در نوجوانی مرغ‌بان سلطان الغ‌بیگ و موظف به حفظ مرغان شکاری او بود به قوشچی مشهور شد. اصل و زادگاهش سمرقند بود. در آنجا اغلب علوم متداول از جمله هئیت و ریاضیات را از قاضی‌زاده‌ی رومی و الغ‌بیگ بن شاهرخ گورکانی فراگرفت. سپس به کرمان رفت و بعد از تکمیل تحصیلات علمی‌اش به سمرقند بازگشت و به ارائه «رساله فی حل اشکال القمر» مشتمل بر حل بعض جهات اشکال قمری که از زمانهای قدیم مبهم و حل نشده باقی مانده بود دوباره به الغ‌بیگ نزدیک شد. وی از تقرب بسیاری که در نزد سلطان الغ‌بیگ داشت به فرزندی وی مخاطب بود. سلطان الغ‌بیگ وی را به تکمیل رصدخانه‌ای که در سمرقند تأسیس کرده بود واداشت، و «زیج الغ‌بیگی»، یا «زیج جدید» را که غیاث‌الدین جمشید و قاضی‌زاده‌ی رومی قبل از وی متصدی این امر بودند و قبل از مرگ نتوانستند به اتمام برسانند، با نام «سلم السماء» که شرح «زیج الغ‌بیگ» است به اتمام رسانید. بعد از مرگ میرزا الغ‌بیگ عازم حج شد و در تبریز مورد توجه اوزون حسن، از حکمرانان آق قویونلو، قرار گرفت و باری عقد مصالحه اوزون حسن و سلطان محمدخان ثانی عثمانی به استانبول رفت و پس از انجام وظیفه به تبریز بازگشت و به درخواست سلطان محمد فاتح به استانبول رفت و در آن جا ساکن شد و «الرساله محمدیه»، در علم حساب، به عربی، را به نام همین پادشاه نوشت و بعدها به مدرسی مدرسه‌ی ایاصوفیا منسوب شد. در استانبول درگذشت و در جوار قبر ابوایوب انصاری دفن شد.از دیگر آثار وی: حاشیه بر «شرح کشاف تفتازانی»، در تفسیر؛ شرح «تجرید الکلام» خواجه نصیر طوسی، که به «شرح جدید» نیز معروف است؛ «العنقود الزواهر فی نظم الجواهر»، در علم صرف؛ «محبوب الحمائل فی کشف المسائل»؛ «الرساله الفتحیه»، در علم هئیت، به عربی، که آن را به نام فتح‌السلطان نامگذاری کرد؛ «رساله فی علم الهیئه»، به فارسی، معروف به «هیئت فارسی»، از کتب درسی علم هئیت؛ «تفسر الزهراوین»، سوره بقره و آل‌عمران؛ «رساله فی الحمد»؛ «میزان الحساب»، در علم حساب، فارسی.[۱]

(قوشچی؛ تر. بخش ۱، وی باز مخصوص الغ‌بیگ را در شکارگاه نگاه می‌داشته) (ملا) علی علاءالدین علی بن محمد سمرقندی،

عالم و ریاضی و متکلم ایرانی (ف. استانبول ۸۷۹ ه.ق). وی به فرمان سلطان الغبیگ مأمور تشکیل رصدخانه‌ی سمرقند گردید و زیج الغبیگی را به پایان رسانید. پس از مرگ سلطان به سفر حج رفت و مورد توجه اوزون حسن آق‌قویونلو شد و از جانب وی به سفارت و عقد مصالحه به دربار سلطان محمدخان ثانی به استانبول رفت. پس از عقد صلح بار دیگر به استانبول بازگشت و مدرس مدرسه‌ی ایاصوفیا شد. از تألیفات اوست: حاشیه‌ی شرح کشاف تفتازانی، شرح تجرید خواجه، رساله‌ی محمدیه، هیئت فارسی، العقود الزواهر، محبوب الحمایل.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۶۲ / ۵)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۶ -۱۰۵ / ۴)، تاریخ نظم و نثر ۲۷۰ -۲۶۹)، دایره‌المعارف (۲۰۹۳ -۲۰۹۲ / ۲)، الذریعه (۲۵۸، ۲۴۷، ۲۵ / ۱۱۳، ۶)، ریحانه (۴۹۶ -۴۹۵ / ۴)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۳۶۴ -۳۶۱)، کشف الظنون (۱۶۷۶، ۱۶۱۱، ۱۴۷۹، ۱۲۳۶، ۱۱۷۴، ۹۶۶، ۹۵۲، ۸۹۴، ۸۸۹، ۸۸۴، ۸۶۲، ۴۹۷، ۴۴۸، ۳۴۸)، الکنی و الالقاب (۹۶ -۹۴ / ۳)، لغت‌نامه (ذیل/ علاءالدین قوشچی، قوشچی سمرقندی)، معجم المؤلفین (۲۲۷ / ۷)، هدیه الاحباب (۲۲۲ -۲۲۱)، هدیه العارفین (۷۳۶ / ۱).

کاشانی، غیاث الدین جمشید

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۸۴۰ / ۸۳۲ ق)، ریاضیدان و منجم. در کاشان به دنیا آمد. پس از فرا گیری دانش‌های زمان و انجام کارهای نجومی در زادگاهش، به دعوت الغبیگ، به سمرقند رفت و در زمره‌ی بزرگترین منجمانی درآمد که در خدمت الغبیگ به رصد و تحقیقات نجومی مشغول بودند. غیاث‌الدین به دستور او به همراه معین‌الدین کاشی مأمور بنا گذاشتن رصدخانه سمرقند شد. وی مخترع کسور اعشاری است و از دیگر کارهای نجومی او تهیه و تدوین «زیج خاقانی»، به فارسی، است که در آن «زیج ایلخانی» خواجه نصیرالدین طوسی را به دقت تحلیل و تصحیح و تکمیل نمود. غیاث‌الدین در سمرقند درگذشت. از آثارش: «مفتاح الحساب»، و مختصر آن «تلخیص المفتاح»، و شرح آن «تنویر المصباح فی شرح تلخیص المفتاح»؛ «سلم السماء»، در استخراج ابعاد زمین و ستارگان، که به نظر آقا بزرگ تهرانی همان «الابعاد و الاجرام» اوست؛ «نزهه الحدائق»، در بیان طرز عمل ابزار «طبق المناطق» موسوم به «جام جمشید» که خود برای شناخت و تقویم ابعاد ستارگان اختراع کرده بود؛ «الالحاقات العشره»، در ذیل «نزهه الحدائق»؛ «المحیطیه»، در نسبت قطر به محیط.[۱]

جمشید (اول) بن مسعود بن محمود بن محمد (طبیب) کاشانی ایرانی (و. حدود ۷۹۰ ه.ق- ف. بیرون شهر سمرقند ۸۳۲ ه.ق/ ۱۴۲۹ م). وی در آغاز عمر چون ذوق و استعدادی خاص برای آموختن دروس ریاضی داشت از تعقیب علم پزشکی که پیشه‌ی خانوادگی او بود چشم پوشید و در پی علوم ریاضی رفت. پیش از غیاث‌الدین، زیج ایلخانی توسط نصیرالدین طوسی تصنیف شده بود ولی چون ناقص بود و احتیاج به تکمیل و جرح و تعدیل داشت، غیاث‌الدین مصمم گردید برای تصحیح زیج ایلخانی هیأت و ریاضی را به کمال بیاموزد. وی از کاشان همراه خواهرزاده‌ی خود معین‌الدین به سمرقند رفت و چنانکه نوشته‌اند الغبیک آن دو را از کاشان به درگاه خود خواسته بود. غیاث‌الدین نتیجه‌ی اعمال رصدی را که در کاشان برای تصحیح و رفع نقایص زیج ایلخانی انجام داده بود، در زیجی مدون ساخت و به مناسبت شهرت میرزا شاهرخ- پدر الغبیک- به «خاقان» مطلق- در مقابل اشتهار تیمور به صاحبقران- آن را زیج خاقانی نام داد و به الغبیک تقدیم کرد. نسخه‌ای از این زیج که در ۸۱۶ ه.ق نوشته شده اکنون در کتابخانه‌ی دیوان هند (لندن) محفوظ است. گروهی قریب به ۷۰ تن از ریاضی‌دانان و ستاره‌شناسان در اردوگاه الغبیک گرد آمده

بودنـد. معمول چنـان بود که فضـلای تـازه‌وارد را به محک امتحان می‌آزمودنـد. غیاث‌الـدین نیز از این آزمایش برکنار نمانـد و در همه‌ی امتحانات موفق شد و مورد لطف مخصوص الغبیک قرار گرفت، و پس از آن غالباً در محاوره و پرسـش و پاسخ میرزا بود، و پس از قاضـی‌زاده که به حکم سـبقت زمانی و مرتبه‌ی استادی وی نسبت به امیرزاده بر همه کس برتری داشت، غیاث‌الدین بر دیگر دانشـمندان مقـدم بود. در نتیجه‌ی تشویق امیرزاده وی به اکتشافات عالی نایل آمد. در سال ۸۱۸ ه.ق آلت رصدخانه‌ی تازه‌ای به نام «طبق‌المنـاطق» اختراع کرد، و درباره‌ی چگونگی عمل بـدان و آلتی دیگر که بیشتر به نام «لوح اتصالات» برای برخی اعمال رصـدی سـاخته شـده بود، رسـاله‌ای جـامع و مفیـد موسوم به «نزهةالحـدائق» نوشت. و پس از آنکه مطـالب و فوایـد آن را در سال ۸۲۹ ه.ق تکمیـل کرد، آلت «طبق‌المنـاطق» را به درخواست دوسـتان خویش، به نـام خود (جمشـید) به «جام جم» موسوم ساخت، ولی چنانکه خود پیش‌بینی کرده بود نام جدیـد بر اسم قـدیم چیرگی نیافت و همان نام اول در حافظه‌ها باقی ماند. الغبیک اندیشه‌ی دیرینه‌ای را که راجع به رصـد جدیـد کواکب داشت، در سال ۸۲۳ ه.ق به موقع عمـل درآورد (رصـدخانه‌ی الغبیکی، در ذیل فرهنگ حاضـر). رصد تازه در سال ۸۳۰ ه.ق. آغاز گشت و در ابتـدای عمل به گفتار خود غیاث و اقرار الغبیک در دیباجه‌ی زیـج جدید سلطانی یا گورکانی سـرپرستی و اداره‌ی رصدخانه و دستیاری میرزا در کار استخراج، با غیاث بوده است، و دیگری با او در این افتخار شرکت نداشت. همین موضوع آتش حسد را در دل فضلای بی‌فضیلت برافروخت و عاقبت داغ جوانمرگی غیاث را بر دل یاران او گذاشت. غالبـاً کارهـای او مورد اعتراض و اشکالتراشـی همکـاران حسـد پیشه بود. الغبیک چون فریفته‌ی نجوم و رصـد بود به سـخن‌چینی و بـدگویی حسودان دربـاره‌ی غیـاث التفات نمی‌کرد ولی عاقبت تحت تأثیر بـدگویی قرار گرفت و بـدین سبب غیاث مورد بی‌لطفی واقع شـد، به هر حـال چنانکه الغبیک در دیباجه‌ی زیـج می‌گویـد غیاث‌الـدین جمشـید که در کار رصـد نخستین دستیار او بود، در همـان آغـاز شـروع به کار درگـذشت. آثار او از این قرار است: ۱- زیـج خاقانی فی تکمیل الزیـج الایلخانی (نسـخه‌ی خطی آن در دیوان هند و ایاصوفیه موجود است). ۲- زیج تسهیلات. ۳- سلم‌السـماء (الرسالة الکمالیة) در حل اشکالی که برای پیشینیان در ابعاد و اجرام رخ داده بود، و آن در تهران به چاپ سـنگی رسیده (۱۳۰۶ ه.ق) ۴- محیطیه (ه.م) ۵- رساله‌ی وتروجیب ۶- مفتاح الحساب (ه.م) ۷- تلخیص المفتـاح، کـه ملخص مفتاح‌الحسـاب مـذکور اسـت. ۸- نزهـة الحـدائق (ه.م) ۹- نـوادر سـمرقندی و غیره (محیط طباطبـائی، آموزش و پرورش. ۱۰، شماره‌ی ۳ ص ۴ ۸ -۱ ص ۲۴ -۱۷؛ لغ. و نیز (۲۳۲.The Planetary Equatorium p Kennedy ۱۰- رساله در شرح آلات رصد (نسخه‌ی آن در لیدن موجود است).

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۱۳۲ / ۲)، تاریـخ ادبیات در ایران (۱۰۴ -۱۰۳ / ۴)، تاریخ علوم و فلسـفه ایرانی (۶۹۵ -۶۹۳)، تاریخ نظم و نثر (۷۷۹، ۲۶۹ -۲۶۸)، دایره‌المعارف فارسی (۱۸۱۷ -۱۸۱۶، ۱۱۹۸ -۱۱۹۷ / ۲)، الذریعه (۱۱۵ / ۲۴، ۳۲۶ / ۲۱، ۱۶۳ / ۲۰، ۱۹۳ / ۱۸، ۲۲۱ - ۲۲۰، ۸۶، ۸۵ / ۱۲، ۶ / ۷، ۴۹، ۲۴ / ۵، ۴۷۲ - ۴۷۱، ۴۲۸، ۱۸۸ / ۴، ۲۸۹، ۲۲، ۲۱ / ۲، ۷۲ / ۱)، ریحانه (۲۵۷ -۲۵۶ / ۴)، طبقـات اعلام الشیعه (قرن ۲۶ / ۹)، کشـف الظنون (۱۹۴۲ -۱۹۴۱، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱ -۱۷۶، ۹۹۸ -۹۹۷، ۸۹۷، ۸۹۵)، لغت‌نامه (ذیل / غیاث‌الدین)، معجم المؤلفین (۱۵۸ / ۳).

کوشیار گیلانی، ابوالحسن

قرن:۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهـارم و پنجم ق)، عـالم، منجم و ریاضـیدان. چون عـالمی بزرگ بود با کیا ابوالحسن نیز مشـهور است. وی منجم وشـمگیر و

قابوس بن وشمگیر بود. سعدی در باب چهارم بوستان او را دانای گردن فراز خوانده و پند گرانبهای خود را درباره‌ی ضرورت فروتنی از زبان کوشیار بیان می‌کند. وی از نخستین کسانی بود که تابع ظل (تانژانت) را به کار برد. کوشیار در ابداع شکل مغنی (قضیه‌ی سینوسها) سهیم بوده و بنا به گفته‌ی بیرونی نام شکل مغنی را او برای این قضیه اختیار کرده است. کوشیار علم مثلثات را که توسط بوزجانی و بتانی پایه‌ریزی شده بود گسترش داد و جدولهای مثلثاتی آنان را تکمیل کرد. از دیگر آثار وی: «اصول حساب الهند»، به زبان عربی، که یکی از قدیم‌ترین کتاب‌هایی است که در این زمینه به جای مانده است؛ «زیج جامع»، در نجوم؛ «زیج بالغ»، در نجوم، که به آورده‌ی «زندگینامه‌ی ریاضیدانان دوره‌ی اسلامی» و «کتاب گیلان» برخی از پژوهشگران غربی این دو «زیج» را یکی دانسته‌اند و صاحب «کشف الظنون» نیز این دو را تحت یک عنوان آورده است؛ «مجمل الاصول فی احکام النجوم»، به نام «المدخل فی صناعهٔ احکام النجوم» یا «اربع مقالات»؛ «کتاب الاسطرلاب و کیفیهٔ عمله و اعتباره علی التمام و الکمال»؛ «رساله فی الابعاد و الاجرام».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۶/ ۱)، تاریخ طبرستان (۱۳۷)، ترجمه‌ی تتمه‌ی صوان الحکمه (۵۲)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۳۰۷ / ۲)، الذریعه (۴۸/ ۲۰، ۷۲ -۷۱/ ۱۱)، ریحانه (۱۰۳ / ۵)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۲۰ -۴۱۴)، فرهنگ ادبیات فارسی (۴۲۸)، کتاب گیلان (۶۷۴ -۶۷۰/ ۲)، کشف الظنون (۱۶۰۴، ۹۶۸)، معجم المؤلفین (۱۴۸/ ۸)، نامها و نامدارهای گیلان (۴۱۵ -۴۱۴)، هدیهٔ العارفین (۸۳۸/ ۱).

کوهی، ابوسهل ویجن

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۴۰۵ ق)، دانشمند و منجم. از جبال طبرستان بود، و بنا به رسم آن ولایت به کوهی مشهور شد. وی در حدود سال ۳۷۷ ق که شرف الدوله رصد خانه‌ی خود را تأسیس کرد، منجم مشهوری بود و در آن مرصد به رصد کواکب پرداخت. در جوانی از شاگردان ابوحامد صاغانی بود. در ریاضیات و هندسه نیز مقامی شامخ داشت. از تألیفات وی: «مراکز الاکر»؛ «رساله‌ی فی استخراج ضلع المسبّع فی الدائر»؛ «اخراج الخطین»؛ «البرکار التّام»؛ «صنعهٔ الاسطرلاب»؛ «المسائل الهندسیه»؛ «استخراج سمت القبلهٔ»؛ «تقسیم الکرهٔ بسطوح مستویهٔ»؛ «رساله فی معرفهٔ مایری من السماء و البحر»؛ «رساله‌ی فی استخراج مساحهٔ المجسم المکافی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۱۵۲ /۹)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۵ /۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۴۸۲ -۴۷۹)، دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۰۵۴ /۸)، دایرهٔ المعارف فارسی (۳۱ /۱)، ریحانه (۱۴۸ /۷)، زندگینامه‌ی علمی دانشمندان (۱۹۶)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۲۱)، الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۵۰۶)، الکنی و الالقاب (۹۳ /۱)، لغت‌نامه (ذیل/ ابوسهل)، معجم المؤلفین (۱۷۶ -۱۷۵ /۱۳)، نامه‌ی دانشوران (۳۳۴/۶)، هدیهٔ العارفین (۵۰۲ /۲).

گورگانی، الغ‌بیگ

قرن:۹

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۸۵۳ -۸۵۰ ق)، منجم و شاعر. وی پسر شاهرخ تیموری بود، و در زمان حیات پدر از ۸۱۴ ق حکمرانی ترکستان و ماوراءالنهر داشت. در لشکرکشی هند و کابل و بعضی لشکرکشی‌های دیگر با جد خود تیمور همراه بود. در ۸۲۴ ق رصدخانه‌ی معروف سمرقند را بنیان گذاشت، و زیج‌الغ بیگی را به کمک علماء مشهوری مانند غیاث‌الدین جمشید و معین‌الدین کاشانی و قاضی زاده‌ی رومی که در دستگاه او بودند، در ۸۴۱ ق به پایان آورد. الغ بیگ بعد از وفات پدر به سلطنت نشست اما در پی شورش فرزندش به دست او کشته شد الغ بیک نه تنها به نجوم و ریاضی علاقه‌مند بود که در سرودن شعر هم توانا بود. در تذکره‌ها اشعاری به نام وی نقل کرده‌اند. از آثار وی: «زیج‌الغ بیگی».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :از سعدی تا جامی(۵۴۰ -۵۳۸)، تذکره‌ی روز روشن(۷۵)، حبیب السیر(۳۴ -۳۲ ،۲۱ -۲۰ /۴)، دایرةالمعارف فارسی(۲۱۰ /۱)، الذریعه(۹۰ -۸۹ /۹)، فرهنگ سخنوران (۸۱)، مجالس النفائس(۱۲۵)، مؤلفین کتب چاپی(۶۵۰ -۶۴۹ /۱).

گوگانی، عبدالعلی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۳۳۵ ق)، منجم و ریاضیدان. اصلش از قریه‌ی گوگان تبریز بود. وی مدت‌ها نزد میرزا اسداللّٰه هزار جریبی منجم باشی شاگردی کرد و علم نجوم را نزد او تکمیل نمود. میرزا عبدالعلی در احکام نجوم و استخراج تقویم متبحر بود. از آثارش: شرح «سی فصل»، در معرفت تقویم خواجه نصیرالدین طوسی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان آذربایجان (۲۵۷)، الذریعه (۳۱۱/ ۱۳)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۲۱۲۴/ ۲)، المآثر و الآثار (۲۲۱)، مؤلفین کتب چاپی (۸۷۸ -۸۷۷/ ۳).

گوهر قاجار

قرن:۱۳

جنسیت:زن

ملیت:ایران

(س سیزدهم و چهاردهم ق)، منجم و شاعر. ملقب به شمس‌الشعراء یا شمسهٔ الشعراء. مادرش طیغون خانم، دختر فتحعلی شاه قاجار بود. گوهر در اصفهان زندگی می‌کرد و از علم نجوم و ستاره‌شناسی آگاه داشت. گذشته از آن در شاعری به ویژه در قصیده‌سرایی توانا بود و ظاهرا در مکتب قاآنی به پرورش طبع خود در قصیده‌سرایی پرداخته است. او در قصیده پیرو سبک عراقی و در غزل بیشتر پیرو سبک سعدی و گاه حافظ بود. بعضی از قصایدش در ستایش ائمه اطهار (ع)، و نیز در مدح ناصرالدین شاه (۱۳۱۳ - ۱۲۶۴ ق) و مادر و بعضی از دختران او می‌باشد. از آثارش: «دیوان» شعر یا «گوهریه» مشتمل بر شش هزار بیت قصیده و غزل و رباعی و قطعه و مثنوی و یک تضمین از غزل سعدی.[۱]

ز ۱۳۱۹ ق، حاجی گوهر خانم ملقب به شمسهٔ‌الشعراء از زنان منجم و شاعر. وی دختر موسی خان قاجار و مادرش حاجیه طیغون

خانم، دختر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ -۱۲۱۲ ق) بود. مؤلف خیرات حسان او را زنی بادانش، نویسنده، باکمال، پاکدامن و دارای خصایل نیکو می‌داند. وی در سرودن شعر، بویژه قصیده توانا بود. قصایدش در مدح ائمه اطهار (ع)، ناصرالدین شاه (۱۳۱۳ -۱۲۶۴ ق)، مادر و برخی از دختران اوست که به نام دیوان گوهریه مشتمل بر شش هزار بیت قصیده، غزل و رباعی چاپ شده است (۱۳۲۰ ش). از اشعار اوست:

پیغمبری که اشرف اولاد آدم است
یک پایه‌ای ز منبر او عرش اعظم است
ختم رسل شفیع جزا فخر کاینات
مخلوق حق و خالق مخلوق عالم است
یا رب آن شمع شب افروز که جانان من است
ز چه رو در طلب سوختن جان من است
آنکه دارد به رخش مجمع زیبایی را
چه غم از حال دل زار پریشان من است
به تماشای گل و لاله مرا حاجت نیست
چون خط طلعت او سوری و ریحان من است
با رخ انور او شمع به محفل مفروز
زانکه شمع رخ او شمع شبستان من است
حاصل عشق بتان خود همه جان باختن است
عقل در باختن جان ز چه حیران من است
دردها بس بنهادی به دل از درد فراق
کی دگر در پی کوشیدن درمان من است
یار زیبا رخ شمشاد قدم هر چه کند
نتوان دم زدن از جور که سلطان من است
گفت «گوهر» نه دل توست که در بند بلاست
ای دو صد یوسف مصری که به زندان من است[۲]

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] از رابعه تا پروین (۲۰۳ -۱۹۱)، چهارصد شاعر برگزیده‌ی پارسی گوی (۸۱۴ -۸۱۳)، الذریعه (۲۵۲/ ۱۸ ،۹۳۶/ ۹)، زنان سخنور (۱۱۸ -۱۱۲/ ۲)، فرهنگ سخنوران (۷۸۳)، لغت‌نامه (ذیل/ گوهر قاجار)، مشاهیر زنان (۲۰۱ -۲۰۰)، مؤلفین کتب چاپی (۱۱۷/ ۵).

[۲] منابع: «پرده‌نشینان سخنگوی»، آریانا، سال دهم، شماره ششم، ۵۵؛ از رابعه تا پروین، ۲۰۳ -۱۹۱؛ خیرات حسان؛ ۴۷ / ۳؛ دیوان گوهریه؛ الذریعه، ۹۳۶ / ۳؛ زنان سخنور، ۱۱۸ -۱۱۲ / ۲؛ لغت‌نامه دهخدا، ش ۵۹۹ / ۱۰۱؛ مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی، ۱۱۸ / ۵.

لاری، قطب‌الدین

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۱۰۳۳ ق)، عالم دینی و منجم. از دانشمندان وارسته‌ی قرن یازدهم بود، که تألیفاتی، در علم نجوم از خود به یادگار گذاشته است. از آثارش: کتاب «حل و عقد»، در علم نجوم و شناخت تقویم و طالع که به نام شاه عباس صفوی در ۱۰۳۳ ق تألیف کرد؛ «حل المسائل»، در احکام نجوم، که در «الذریعه» به قطب‌الدین عبدالحی لاری نسبت داده شده است؛ حاشیه بر «اختیارات» امام فخر رازی؛ تعلیقه بر «سی فصل» خواجه نصیر طوسی؛ رساله‌ی «مسائل»، در احکام نجوم.[۱]

قطب‌الدین بن عزالدین بن عبدالحی لاری زاهدی کبیر و دانشمندی بزرگ از دانشمندان قرن یازدهم بوده و تألیفاتی داشته از جمله ۱- تعلیقه برسی فصل خواجه نصیرالدین طوسی ۲- حاشیه بر اختیارات امام فخر رازی ۳- حل المسائل ۴- رساله مسائل در احکام النجوم ۵- کتاب حل و عقد در نجوم.

وی تا سال ۱۰۲۷ زنده بوده و تاریخ فوتش معلوم نیست.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الذریعه (۲۸۱ -۲۸۰/ ۲۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴۵۹/ ۱۱)، گنجینه‌ی دانشمندان (۹/ ۷).

لاری، مصلح‌الدین، محمد

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۷۹ ق)، فقیه شافعی، منطقی و منجم. در لار فارس به دنیا آمد. ادبیات و علوم مقدماتی را در زادگاهش از شاگردان ملا جلال‌الدین دوانی فراگرفت. او همچنین از میر غیاث‌الدین دشتکی شیرازی بهره برد. در عهد همایون شاه (۹۶۳ -۹۳۷ ق) به هندوستان رفت. بعد از فوت وی در ۹۶۴ ق به حلب و از آنجا به حج رفت و سپس به حلب بازگشت. پس از آن سفری به آمد کرد و در شهرهای آناطولی شرقی شهرت بسیار یافت. سرانجام در دیار بکر معلم اسکندر پاشا و فرزندان او گشت و در همان جا وفات یافت. در «شذرات الذهب» سال وفات وی حدود ۹۶۷ ق ذکر شده است. از آثار وی: شرح «الشمائل» ترمذی؛ شرح «الاربعین النوویهٔ»، در حدیث؛ شرح «الفرائض السراجیهٔ» سجاوندی؛ شرح «الارشاد»، در فروع فقه شافعی؛ حاشیه بر قسمتهایی از «مطول»؛ «اثبات المعاد الجسمانی»؛ حاشیه بر شرح دوانی بر «تهذیب المنطق و الکلام» تفتازانی؛ حاشیه بر «شرح طوالع» اصفهانی؛ حاشیه بر «شرح الکافیهٔ» جامی؛ تعلیقه بر شرح «المواقف» عضدی؛ حاشیه بر «شرح الهدایهٔ» میبدی؛ شرح «هیئت فارسی» قوشچی؛ «مرآهٔ الادوار و مرقاهٔ الاخبار»، در تاریخ از اول تا ۹۷۴ ق، به فارسی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۹/ ۷)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۶۶۹ -۱۶۶۳/ ۵)، تاریخ تذکره‌های فارسی (۷۷۷ -۷۷۵، ۵۳۶/ ۲)، تاریخ نظم و نثر (۳۵۵)، الذریعه (۱۰۰/ ۱)، ریحانه (۱۱۹ -۱۱۸/ ۵)، شذرات الذهب (۳۵۰/ ۸)، کشف الظنون (۱۸۹۳، ۱۶۴۶، ۱۳۷۲، ۱۲۴۷، ۱۱۱۶، ۱۰۶۰، ۱۰۳۹، ۵۱۶، ۴۷۵، ۱۹۱، ۶۹، ۶۰)، معجم المؤلفین (۲۹۳/ ۱۲، ۹۳/ ۱۰)، هدیهٔ العارفین (۲۵۱/ ۲).

لطفی خوانساری

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(ز ۹۹۷ ق)، منجم و شاعر. اهل خوانسار و برادر مولانا وصلی بود. وی در شعر به بدیهه‌گویی تمایل داشت. در زمان شاه طهماسب ملازم امیر محمد یوسف استرآبادی (م ۹۷۷ ق)، قاضی هرات، بود اما بیشتر اوقات عمر خود را در کاشان به فراگیری علم اختصاص داد و زمانی که میرصدرالدین محمد واعظ منصوری، فرزند غیاث‌الدین منصور دشتکی شیرازی، به کاشان آمد، لطفی در سلک ندیمان و مصاحبان او قرار گرفت و بعد از مدتی به شیراز رفت و در آنجا در محضر درس شاه فتح‌اللّه حسینی شیرازی حاضر شد و در علم ریاضی و حساب به مرتبه‌ی بالایی رسید. بعد از آن به هند رفت و مورد عنایت و حمایت شاهان آنجا قرار گرفت و صله و انعامی بسیار به دست آورد. سپس به کاشان بازگشت و تأهل اختیار کرد و چون ره‌آورد سفر تمام شد بار دیگر به جانب هند سفر نمود و مدتی در گجرات نزد میرزا نظام‌الدین احمد، مولف «طبقات اکبری» به سر برد. در ۹۹۷ ق در التزام اکبر شاه به کشمیر مسافرت کرد و در آن زمان استاد او، فتح‌اللّه شیرازی، در کشمیر از دنیا رفت و لطفی ترکیب‌بندی مشتمل بر «هفت بند» در رثای او سرود. وی ترجیع‌بند استادانه‌ای نیز در «یازده بند» در مدح و منقبت حضرت ختمی مرتبت (ص) دارد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ نظم و نثر (۴۲۲)، تذکره‌ی روز روشن (۷۰۲)، الذریعه (۹۴۵/ ۹)، فرهنگ سخنوران (۷۸۹)، کاروان هند (۱۲۰۷ - ۱۲۰۰/ ۲).

ماه

قرن:۱۶

جنسیت:زن

ملیت:ایران

از زنان شاعر و منجم خطه هرات. به نوشته کتاب پرده‌نشینان سخنگوی، وی در شهر جام هرات می‌زیست و در فن نجوم شهرت داشت و شعر نیز می‌سرود. مطلع زیر را در مرثیه شوهرش سروده است:

کوکب بختم که بود از وی منور آسمان

بنگر ای مه کز فراقت در زمین است این زمان

تاریخ تولد و وفات و دوره زندگی وی بدست نیامد.

برگرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: «پرده‌نشینان سخنگوی»، آریانا، سال دهم، شماره دوم، ۵۲؛ دایرةالمعارف آریانا، ۵۰۹ / ۲؛ حدیقه عشرت، ۵۰؛ قاموس‌الاعلام، ۴۴۵ / ۶.

ماهانی، ابوعبدالله محمد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۲۷۵ ق)، ریاضیدان و منجم. در کرمان به دنیا آمد. در بغداد می‌زیست و از علمای آنجا به حساب می‌آمد. وی در هیئت و نجوم و جبر و هندسه تبحر و تسلط داشت. ماهانی از ۲۳۹ تا ۲۵۲ ق رصدهایی انجام داده که توسط ابن‌یونس، ریاضیدان مصری، در زیج کبیر حاکمی ثبت شده و همچنین در زمینه‌ی ریاضی آثاری از او باقی مانده است. از آن جمله: «رساله فی النسبهٔ» یا «رسالهٔ فی المشکل من النسبهٔ»؛ «تفسیر المقالهٔ العاشرهٔ من کتاب اقلیدس». از جمله آثار مفقود وی: شرح مقاله پنجم کتاب «اصول اقلیدس»؛ شرح مقاله‌ی دوم کتاب «کره و استوانه‌ی» ارشمیدس؛ «کتاب فی ستهٔ (/ ست) و عشرین شکلا من المقالهٔ الاولی من اقلیدس التی لا یحتاج فی شییء منها الی الخلف»؛ اصلاح کتاب «مانالاوس فی اشکال الکریه»؛ «زیج».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ الحکماء القفطی (۳۸۸)، تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی (۱۰۵)، دایرهٔ المعارف فارسی (۲۶۳۳/ ۲)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۴۳۵ -۴۳۱)، الفهرست ابن الندیم، ترجمه (۴۸۹)، کارنامه‌ی بزرگان (۶۷)، معجم المؤلفین (۱۰۷/ ۱۱).

مجتهد تبریزی، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۸/ ۱۳۳۷ -۱۲۹۷/ ۱۲۹۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، منجم، ریاضیدان، ادیب و شاعر. در تبریز به دنیا آمد. مقدمات و فقه و اصول را در تبریز در محضر پدرش و علماء دیگر فراگرفت. سپس برای ادامه‌ی تحصیلات به عتبات عالیات رفت و از حوزه‌ی درس آخوند ملا محمدکاظم خراسانی و شیخ‌الشریعه اصفهانی و سید محمدکاظم طباطبائی یزدی و میرزا ابوالقاسم اردوبادی و محقق نهاوندی و دیگر علما استفاده نمود و چون عالمی برجسته شد به تبریز بازگشت. مراسلات و مکاتباتی منظوم و منثور بین او و شیخ آقا محمدرضا اصفهانی و شیخ جواد شبیبی وجود داشت. در اواخر عمر به بیماری فلج مبتلا شد. در تبریز درگذشت و پیکرش به نجف منتقل و در آنجا دفن شد. او رسائلی گوناگون در فلکیات و ریاضیات و موضوعات مختلف فقهی نگاشت. از آثارش: «ارجوزه»، در عروض و قافیه، به عربی؛ حاشیه بر «کفایهٔ الاصول» استادش ملا محمدکاظم آخوند خراسانی؛ حاشیه بر «لسان الخواص» علامه رضی‌الدین قزوینی؛ «العروض»؛ «قاعدهٔ الخطائن»؛ «اللباس المشکوک».

بر گرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۲۷ -۱۲۶/ ۱۰)، الذریعه (۴۸۶/ ۱)، ریحانه (۱۷۹ -۱۷۸/ ۵)، علماء معاصرین (۱۱۸ -۱۱۷)، معجم رجال الفکر و الادب فی النجف (۲۹۰/ ۱).

محتشم قاینی، محتشم

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، منجم، ریاضیدان و شاعر. از مردم قاین بود و خاندان او اهل فضل بودند. از سوی مادر نوه‌ی حبیب‌اللّه قاینی می‌باشد. عموی وی میرزا کافی با شیخ بهائی معاصر و در آن روزگار صاحب شهرت بود. محتشم هنگام تألیف «تذکره‌ی نصرآبادی» (۱۰۸۳ ق) زنده بوده است. او از علوم ظاهری و علم نجوم و هندسه بهره‌ی کافی داشت و در شعر، انشاء و معما نیز ماهر

بود. از وی اشعاری نیز در تذکره‌ها نقل شده است. «فرهنگ سخنوران» نام صاحب عنوان را مقیم آورده است.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)
منابع زندگینامه :بزرگان قائن (۴۲۴ –۴۲۳)، تذکره‌ی نصرآبادی (۱۹۲ –۱۹۱)، الذریعه (۹۷۲ –۹۷۱/ ۹)، ریحانه (۲۲۵/ ۵)، فرهنگ سخنوران (۸۰۶)، لغت نامه (ذیل/ محتشم).

مروروذی، خالد

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دوم و سوم ق)، منجم. اصل وی از مرورود خراسان بود و در نجوم و هیئت مقام بلندی داشت. در کارهای علمی دوره‌ی خلافت مأمون در رصد شماسیه‌ی بغداد و جبل قاسیون دمشق با یحیی بن ابی‌منصور و سند بن علی مأمونی همکاری داشت. همچنین او، همراه سند بن علی و علی بن عیسی اسطرلابی و ابوالبختری، به فرمان مأمون، مأمور اندازه‌گیری مسافت یک درجه از بزرگترین دوایر سطح کره‌ی زمین، از روی اختلاف ارتفاع ستاره‌ی قطبی، شد.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)
منابع زندگینامه :تاریخ نجوم اسلامی (۳۵۲)، کارنامه‌ی بزرگان (۳۸)، لغت نامه (ذیل/ خالد).

مروروذی، عمر

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س چهارم ق)، منجم. معروف به ابن‌خالد. وی نواده‌ی خالد مروروذی است که در زمان مأمون متصدی امر رصد بود. پدرش محمد نیز از منجمان عهد خود بوده است. صاحب عنوان دارای «زیج» مختصری بود که در تعقیب طریقه‌ی جدش، بنا نهاده بود. از آثارش: کتاب «تعدیل الکواکب»؛ کتاب «صنعهٔ الاسطرلاب المسطح». صاحب «کارنامه بزرگان» آثار عمر را به پدرش، محمد، نسبت داده است که با توجه به دیگر مآخذ درست به نظر نمی‌آید.
برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول–ششم)
منابع زندگینامه :تاریخ الحکماء قفطی (۳۸۵، ۳۳۵)، الفهرست ابن‌الندیم، ترجمه (۴۹۶)، کارنامه بزرگان (۳۸)، لغت نامه (ذیل/ عمر مروروذی).

مروزی، ابوطالب عزیزالدین اسماعیل

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۵۷۲– وف بعد از ۶۱۴ ق)، محدث، فقیه، اصولی، نحوی، لغوی، شاعر، منجم و نسب شناس. نسب او به محمد دیباج، فرزند امام

صادق (ع)، می‌رسد. جد سوم وی از قم به مرو سفر کرد و در آنجا سکنی گزید. در مرو متولد شد و تحصیلات خود را در زادگاه خود مرو آغاز کرد و نزد کسانی چون قاضی محمد بن سلیمان فقیهی دانش آموخت. در جوانی به قصد زیارت خانه خدا از مرو خارج شد. در ۵۹۲ ق به بغداد که رسید از ادامه سفر منصرف شد و مدتی همان جا ماند. ابوطالب از شهرهای خوارزم، هرات، نیشابور، گرگان، ری، یزد، شیراز، رامهرمز و همدان نیز دیدن کرد و از مشایخ و دانشمندان این شهرها بهره جست. در میان مشایخ او باید از فخر رازی، عبدالسید خوارزمی، بلغاری، محمد دیباجی، محمد ماهروی، اسماعیل کاشانی و ابن سمعانی نام برد. تاریخ بازگشت وی به مرو روشن نیست. زمانی که در مرو بود با فخر رازی دیدار کرد و در همان زمان بود که کتاب «الفخری» را برای وی تألیف کرد. در مرو در منزل خود مجالس درس برگزار می‌کرد و در آن طالبان علوم حضور می‌یافتند. یاقوت حموی که از شاگردان وی می‌باشد پس از توصیر صفات زیبای استادش در «معجم الادباء» چند بیت از اشعار او را آورده است. تنها اثر بازمانده از وی «الفخری فی انساب الطالبین» است که در قم به چاپ رسیده؛ اثر دیگر وی «حظیرة القدس»، در حدود ۶۰ مجلد، در خصوص انساب طالبیان بود و تلخیص آن «بستان الشرف» در حدود ۲۰ مجلد؛ و کتابی نیز درباره‌ی نسب شافعی تألیف کرد.از آثار دیگر او: «زبدة الطالبیه»؛ «غنیة الطالب فی نسب آل ابی‌طالب»؛ «المثلث» و «الموجز» در نسب.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الاعلام (۳۰۸ /۱)، اعیان الشیعه (۳۲۰ -۳۱۹ /۳)، الذریعه (۲۵۲ /۲۳، ۷۹ /۱۹، ۶۷ /۱۶، ۲۹ /۱۲، ۲۶/۷، ۱۰۷ -۱۰۶ /۳)، ریحانه (۱۱۲ /۳)، لغت‌نامه (ذیل/ اسماعیل)، معجم الادباء (۱۵۰ -۱۴۲ /۶)، معجم المؤلفین (۲۶۶ /۲)، هدیة العارفین (۲۱۱ /۱).

مسعودی مروزی، شرف‌الدین محمد

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س ششم ق)، منجم و ریاضیدان. از دانشمندان معروف ماوراءالنهر بود که در بخارا می‌زیست. وی استاد رضی‌الدین نیشابوری، شاعر معروف (م ۵۹۸ ق) بود. مسعودی از بزرگان علمای ریاضی و طبیعی و نجوم در زمان خود به شمار می‌رفت. از آثار وی: «الکفایة فی علم هیئة العالم»، به زبان عربی؛ «جهان دانش»، به فارسی، که ترجمه‌ی «الکفایة فی علم هیئة العالم» می‌باشد؛ شرح «خطبه‌ی غراء» ابن‌سینا، به زبان عربی؛ «الهادی فی الفروع»؛ «المباحث و الشکوک». از نسبتهایی که در «الذریعه» و «تاریخ ادبیات در ایران»، در مورد کتاب «کفایة التعلیم فی سناعة التنجیم» (که در «کشف الظنون» از تألیفات ظهیرالدین ابوالمحامد محمد بن مسعود بن زکی غزنوی شمرده شده است) آمده، چنین برمی‌آید که ظهیرالدین ابوالمحامد زکی غزنوی با صاحب عنوان یکی و نام کامل وی محمد بن محمد بن مسعود مسعودی باشد. گرچه این نظر از «کشف الظنون» و «تاریخ نظم و نثر» مستفاد نمی‌گردد.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۹۵۳ -۹۵۲، ۳۱۳ /۲)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۵)، الذریعه (۹۶، ۹۰ /۱۸، ۲۹۹ -۲۹۸ /۵)، کشف الظنون (۱۵۰۰، ۱۴۹۷).

منجم باشی، عبدالوهاب

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۸۹ -۱۲۵۰ ق)، ریاضیدان، منجم، استاد و ادیب. او منجم باشی مهد علیا، مادر ناصرالدین شاه، بود. از محضر پدرش، ملا علی محمد، که جامع معقول و منقول و ریاضیدانی مشهور بود، استفاده نمود و تحصیلات خود را در دارالفنون ادامه داد و سالها در آنجا به تدریس پرداخت. از آثارش: «نجوم القرآن فی اطراف الفرقان»، که ترجمه‌ای است به فارسی از «کشف الآیات» گوستاوفلوگل، مستشرق آلمانی.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان الشیعه (۱۳۱/ ۸)، تذکرهٔ القبور (۴۱۶)، الذریعه (۸۲/ ۲۴)، شرح حال رجال (۱۵۲/ ۶)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸۰۹ -۸۰۸/ ۱۳).

منجم تبریزی، جعفر

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف پیش از ۱۳۰۶ ق)، خطاط و منجّم. وی پسش از مرگ پدر سمت استیفا یافت ولی پس از مدتی از آن شغل منقطع و منزوی شد. او در علم هیأت و نجوم دستی قوی داشت و استنباطها و دریافتهای وی مطابق می‌افتاد و موجب شگفتی می‌شد، از جمله پیش‌گویی‌های وی شکست مرو و وبال حال میرزا محمد قوام‌الدوله بود که در کلی و جزیی تخلف نداشت. وی در خط نستعلیق و شکسته استاد بود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۵۹/۴، ۱۲۵/۱)، دانشمندان آذربایجان (۹۶ -۹۵)، المآثر والآثار (۲۰۸).

منجم شیرازی، عبداللّه

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س دهم و یازدهم ق)، منجم. معروف به شاه ملاـ از آثار وی: کتاب «جهات الرمل»، که گویا در «کشف الظنون» «جهان الرمل» ذکر شده که غلط می‌نماید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۲۹۵/۵)، ریحانه (۱۷۴/۳)، کشف الظنون (۶۲۲).

منجم، محمد صادق

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابن سیّد محمّد بن هادی بن محسن بن هادی بن محسن بن کریم بن سید علی (برادر شاه مراد).

عالم فاضل، و منجّم کامل، در سال ۱۲۴۴ بلا عقب وفات یافته.

از آثارش دفتر تقویم است که مدّت هفتاد سال از زیج الغ بیک استخراج نموده است.

در مآثر و الآثار در ضمن شرح حال حاج میرزا احمد ملا باشی نامی از او برده شده است.

بر گرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

منجمه

قرن:۷

جنسیت:زن

ملیت:ایران

قرن هفتم، از منجمان معروف. وی دختر کمال‌الدین سمنانی، رئیس شافعیه نیشابور بود و از طرف مادر نسبتش به امام محمد بن یحیی، فقیه بزرگ خراسان می‌رسید که در فتنه غزان کشته شد. بی‌بی در علم نجوم مهارت زیادی داشت و احکامش غالبا با قضا و قدر موافق می‌آمد، از اینرو در دستگاه امرا و سلاطین وقت احترامی به هم رسانده بود. چنانکه سلطان جلال‌الدین خوارزمشاه (۶۲۸ -۶۱۷ ق) او را مقرب و محترم گردانید. هنگامی که کمال‌الدین کامیار از جانب سلطان سلجوقی آسیای صغیر به سفارت نزد سلطان جلال‌الدین خوارزمشاه رفت از حال بی‌بی آگاه شد و داستانش را در بازگشت به اطلاع سلطان کیقباد رساند.

وقتی که جلال‌الدین خوارزمشاه نزدیک شهر آمد از برابر لشکر مغول فرار کرد و سپس به قتل رسید، علاءالدین در صدد جستجوی بی‌بی برآمد و عاقبت نشان او را با شوهر و خاندانش در دمشق یافت و او را به دربار خود خواند. چون در چند مورد احکام درستی از او شنید، مقامش را ارتقاء داد و شوهرش، مجدالدین محمد ترجمان را نیز به مقام دبیری و درجات بلند رسانید چنانکه در صف امرای دولت سلجوقی آسیای صغیر درآمد. امیر ناصرالدین حسین، فرزند مجدالدین محمد و بی‌بی منجمه بود که عنوان «امارت» را از پدر به ارث برد اما به دلیل شهرت مادرش به ابن بی‌بی معروف شد.

بر گرفته از کتاب :مشاهیر زنان ایرانی و پارسی گوی

منابع زندگینامه :منابع: تاریخ ادبیات در ایران، ج ۱۲۱۵ -۱۲۱۴ / ۳؛ دایرةالمعارف فارسی، ۴۸۲ / ۱.

مهدوی، معزالدین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

محقق.

تولد: ۱۲۷۸، اصفهان.

درگذشت: بهمن ۱۳۵۹، تهران.

سید معزالدین مهدوی نجوم قدیمی را تحصیل و همگام با علی‌اکبر داناسرشت مدت‌ها با سید جلال‌الدین تهرانی کار کرده است.

کار علمی او تصحیح ترجمه‌ای است از: صور الکواکب عبدالرحمن صوفی که به روایتی، آن ترجمه از خواجه نصیرالدین طوسی دانسته شده است. مهدوی تعلیقاتی هم بر آن افزوده است. این متن در سلسله انتشارات بنیاد فرهنگ ایران (۱۳۵۱) طبع شده است.

تألیف دیگر مهدوی داستان‌هایی از پنجاه سال یا اوضاع اجتماعی نیم قرن اخیر (۱۳۴۸) است و در حقیقت خاطرات دوران زندگی تحصیلی و اداری و فرهنگی اوست.

سید معزالدین مهدوی در سن نزدیک به هشتاد سال قمری در تهران درگذشت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

مهری خویی زنوزی، علی

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۲۶۲ ق)، منجم و شاعر، متخلص به مهری. نخست در خوی درس خواند. سپس به عراق و خراسان و اصفهان مسافرت کرد و اکثر علوم را نزد افاضل آن نواحی فراگرفت. او به نجوم و احکام نجومی علاقه‌ی خاصی داشت. وی به فارسی و عربی و ترکی شعر می‌سرود و به فدوی و مهری تخلص می‌کرد. از او قصایدی در مدح قائم مقام فراهانی و همچنین یک «قصیده‌ی رائیه»، به عربی، در مدح امیرالمؤمنین علی (ع) باقی مانده است. وی سرانجام در تبریز درگذشت. از دیگر آثارش: «دیوان» شعر.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشمندان آذربایجان (۲۹۵)، الذریعه (۱۱۳۶، ۸۱۶/ ۹)، ریحانه (۳۱۲ -۳۱۱/ ۴)، فرهنگ سخنوران (۶۹۵)، مجمع الفصحا (۹۵۲ -۹۵۱/ ۵)، مکارم الآثار (۱۶۹۷ -۱۶۹۶/ ۵).

میرک بخاری، شمس‌الدین محمد

قرن:۸

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۷۴۰ ق)، حکیم، فیلسوف و منجم. از مردم بخارا یا هرات بود. از آثارش: شرح «حکمة العین» نجم‌الدین دبیران، در الهیات و طبیعیات؛ شرح «تبصرة فی الهیئة» محمد خرقی؛ شرح «هدایة الحکمة» اثیرالدین ابهری. او احتمالا شرحی نیز بر کتاب «الادوار فی حل الاوتار» صفی‌الدین ارموی نوشته است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۲۵۵/ ۳)، تاریخ نجوم اسلامی (۴۶)، دایرةالمعارف فارسی (۲۹۵۵، ۱۴۹۴/ ۲)، الذریعه (۱۷۵/ ۱۴، ۲۱۳/ ۱۳)، کشف الظنون (۲۰۲۹، ۶۸۵).

میرم چلبی، محمود

قرن:۱۰

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۹۳۱ ق)، منجم، ادیب و مورخ. مشهور به میرم. از علمای عثمانی بود و در تاریخ و ادبیات عرب و هیئت و ریاضی مهارت

داشت. وی معلم سلطان بایزید خان ثانی عثمانی بود. مدتی نیز از جانب سلطان سلیم خان (۹۲۶ -۹۱۸ ق) قاضی عسکر آناطولی شد. او سپس به زیارت بیت‌اللّٰه الحرام رفت و بعد از مراجعت درگذشت. از آثارش: «دستور العمل فی تصحیح الجدول»، شرح بر «زیج الغ بیگ»، به امر سلطان بایزید و در ۹۰۴ ق، که آن را به دربار هدیه کرد؛ شرح «رساله‌ی فتحیه» ملا علی قوشچی؛ «رسالهٔ فی معرفهٔ سمت القبلهٔ»، که آن را به سلطان بایزید هدیه کرد؛ «کتاب الضمائر»، «منیهٔ الصیادین».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :ایضاح المکنون (۴۷۲/ ۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۳/ ۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۷۱)، ریحانه (۷۸/ ۶)، کشف الظنون (۱۸۸۶، ۱۴۳۴، ۱۲۳۶، ۹۶۶، ۸۷۲، ۸۶۶)، لغت نامه (ذیل/ میرم)، معجم المؤلفین (۱۹۶ -۱۹۵/ ۱۲).

نادری، فیروز

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

فیروز نادری در ۲۶ اسفند سال ۱۳۲۴ در شیراز به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در ایران به اتمام رساند و پس از آن به آمریکا مهاجرت کرد و تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته مهندسی برق پی گرفت. وی دوره کارشناسی خود را در دانشگاه ایالتی آیووا و کارشناسی ارشد و دکترای خود را در دانشگاه جنوبی کالیفرنیا به اتمام رساند.

نادری از سال ۱۹۹۶ مدیر برنامه منشاء حیات ناسا بود. وی در سال ۱۹۷۶ به JPL پیوست و به عنوان مدیر آزمایشات پروازی علوم فضا و مدیر طرح تفرقسنج (Scatterometer) ناسا به کار پرداخت. علاوه بر اینها وی در مرکز مدیریت ناسا، سرپرستی برنامه فناوری ارتباطات پیشرفته ماهواره‌ای را بر عهده داشت و در JPL نیز مدیر برنامه ماهواره‌های متحرک بود. وی از سال ۲۰۰۰ نیز مدیریت برنامه تازه تأسیس برنامه مریخ را بر عهده گرفت. وظیفه مرکز برنامه مریخ آن است که تمام تحقیقات مربوط به مریخ را هدایت و برنامه ریزی کند. وی، در فروردین ماه ۱۳۷۹ به سمت مدیر پروژه‌های اکتشاف مریخ منصوب شد و هم اکنون مدیر ارشد برنامه‌ریزی راهبردی JPL آژانس فضایی آمریکا (ناسا) است. وی هم اکنون به سمت مدیر پژوهش‌های کل منظومه خورشیدی منصوب گشته‌است.

بازهم نام ایران و ایرانیان در میان است .در جایی که بشر در علاج یافتن چاره ای برای شکستن دردهاست و موانع و مشکلاتی که او را به پیشرفت در علم و علوم ، رهنمون شود.بازهم سخن فخر و غروری است ملی .هرچند که در تلاطم امواج سیاست و سیاست زدگی رسانه ها گم شود.هر چند که از فرط گرفتاری های روزمره و تکراری حوصله شنیدن و خواندنش را نداشته باشیم.

سخن از فیروز نادری است که چون فیروزه ای در آسمان علم جهان مدرن امروزی می درخشد و تلالو درخشش را ما نمی توانیم ببینیم.چه برای ما مهم تر و محترم تر از علم ، فرهنگ و تمدن ، چند قدمی است که پیش پای مان می بینیم و قدرمان را دیگران بیشتر می دانند و قدرتمان را غریبه ها باورتر دارند.

اجازه بدهید به پنج سال پیش برگردیم. به سال ۲۰۰۰ میلادی و درماندگی تمام دانشمندان ناسا و پروژه عظیم مریخ.دکتر چارلز آلاچی را همه می شناسند.دانشمند بزرگ نجوم و مدیر آزمایشگاه پیشرانش جت.

مرد شماره دو ناسا درباره نادری و پنج سال پیش می گوید ":نادری پنج سال پیش در شرایطی هدایت برنامه مریخ را بر عهده گرفت که این برنامه با مشکلات اساسی روبرو شده بود و همه ما از خودمان می پرسیدیم علاج این همه مشکل کجاست و

چیست؟که یک دفعه نگاهمان متوجه فیروز نادری شد.او چشم اندازهای موفقی را در مقابل این مشکلات مطرح کرد و پاسخ های دقیق و راه گشایی را فرا روی این برنامه قرار داد و اینکه ما زمینه وسیعتری برای بهره گیری از توانمندی های فیروز که پیش از این در طراحی راهبردی برنامه مریخ نشان داده شده فراهم می کنیم".

و حالا ـ مزد نبوغ ایران را فیروز نادری از هفدهم اسفند دریافت خواهد کرد.او که با ارائه طرح های راهبردی اش از سال ۲۰۰۰ میلادی مدیریت ماموریت های مریخ را با موفقیت بر عهده داشته ،در سمت جدید به یکی از کلیدی ترین پست های ناسا منصوب می شود و قرار است به عنوان معاون آزمایشگاه پیشرانش تجارب خود را در راه مطالعه سایر بخش های جهان ، از زمین تا کهکشان دور به کار ببندد.

دکتر چارلز آلاچی در مورد این انتصاب می گوید: فیروز در سمت جدید به تقویت جایگاه آزمایشگاه پیشرانش جت ، در هماهنگی با سایر بخش های ناسا و پیشبرد چشم انداز جدید فضایی ناسا خواهد پرداخت.جالب اینجاست که دکتر فیوک کی لی معاون دکتر نادری در برنامه اکتشافی مریخ به عنوان مدیر جدید این برنامه معرفی شده است .

و این همه در حالی اتفاق می افتد که در بهمن ماه گذشته فیروز نادری موفق به دریافت عالی ترین نشان سازمان فضایی ناسا شده است و این نشان یا مدال را که مدال خدمات برجسته ناسا می نامندش نادری به دلیل ایفای نقش برجسته در پیشبرد علوم و اکتشافات فضایی دریافت کرده است .نشانی که کمتر به غیر خودی های علم فضا تعلق می گیرد و غربی ها خساست فراوانی برای خرج آن قائلند.

فیروز نادری ، شیرازی است و همشهری شعرای معروف و مشهوری که ذوق و هنر ایرانی بودن را به عالم معرفی کرده اند و اگر این دو نامشان به واسطه روح لطیف و طبع ظریف ایرانی خود بر قله رفیع علم پرچم ایران را برافراشته و این جملات بیش از آنکه غلو احساس باشد .قدردانی و قدرشناسی از فیروز نادری است .

خودش درباره مسیر زندگی اش می گوید": من در سال ۱۳۲۵ در شیراز به دنیا آمدم و تحصیلات ابتدایی خود را در شیراز و دوره متوسطه را در دبیرستان اندیشه تهران به اتمام رساندم. سپس در سال ۱۹۶۴ به آمریکا آمدم و سپس در سال ۱۹۶۴ به آمریکا آمدم و پس از تحصیلات کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته مهندسی برق ،در سال ۱۹۷۶ تحصیلات دکترای خود را در رشته مهندسی الکترونیک به پایان رساندم".

فیروز نادری پس از اتمام تحصیلات خود در سال ۱۹۷۶ به وطن باز می گردد و فعالیت خود را در مرکز سنجش از دور ایران " در تهران آغاز می کند و پس از سه سال فعالیت در ایران به دلیل نبود امکانات مورد نیازش برای بسط تحقیقات و پژوهش هایش و شرایط نامطمئن ناشی از بحرانهای سیاسی ، کشور را به مقصد آمریکا ترک می کند و در سال ۱۹۷۹، یعنی حدود ۲۶ سال پیش فعالیت خود را در ناسا آغاز می کند.

او در این مدت مشاغل فنی و مدیریتی متعددی را در زمینه ماهواره های مخابراتی متحرک ، رادارهای سنجش از دور اقیانوسی ، رصد خانه های تحقیقاتی اختر فیزیک و اکتشاف مریخ و سایر اجرام منظومه شمسی بر عهده داشت .

نادری علاوه بر اینکه مدیریت طرح سرمنشاء را برای جستجوی سیارات فراخورشیدی بر عهده داشت ، مدیریت آزمونهای علمی پروازهای فضایی را که وظیفه اصلی اش رصد و بررسی بادهای زمین از جو بود را نیز بر عهده داشت.

مدیر ماموریت مریخی ناسا درباره دوره کاری خودش در ناسا می گوید:من قبل از اینکه مدیر برنامه origin یا همان منشاءها را بر عهده داشتم که هدف آن مطالعه نحوه پیدایش و تکامل تدریجی عالم و جست و جوی حیات در سراسر جهان است. از آنجا که ما فناوری سفر به ماورای منظومه شمسی را نداریم ، جست و جوی حیات در سراسر جهان است .از آنجا که ما فناوری سفر به ماورای منظومه شمسی را نداریم ، جست و جوی حیات در بیرون منظومه شمسی از طریق تکنیک های سنجش از دور به وسیله تلسکوپها و

اسپکترومترها یا همان طیف سنج های فضایی فوق العاده قوی انجام می شود.

او می گوید ":مرحله اول این تحقِقات ، یافتن سیارات دیگر در سایر منظومه های خورشیدی است.در این راستا ، تا اواسط دهه ۱۹۹۰ حدود ۱۵۰ سیاره دیگر در بیرون منظومه شمسی ما ردیابی شده است و ما در حال حاضر روی تلسکوپ و اینترفرومترها و تداخل سنج های قویتر کار می کنیم که می توانند این سیارات را به تصویر بکشند و اتمسفر آنها را آزمایش کنند.

او و همکارانش امیدوارند تا با استفاده از نشانه ها ی شیمیایی موجود در اتمسفر آن سیارات به فعالیت بیولوژیکی آنها پی ببرند.نادری در این باره می گوید ":البته پاسخ به این سوالات لااقل ۲۰ سال دیگر طول می کشد و من اعتقاد دارم که حیات به کره زمین محدود نمی شود".

درباره احتمال وجود حیات در بیرون منظومه شمسی و داخل آن نادری می گوید: همانطور که گفتم به وجود حیات در خرج از منظومه شمسی بنده خیلی اعتقاد دارم و مطمئن هستم که حیات به کره زمین محدود نمی شود .در خصوص حیات و وجود آن در داخل منظومه شمسی هم محتمل ترین محل ها برای وجود حیات ، مریخ و یکی از اقمار مشتری موسوم به اروپا است .بطور کلی ، جایی که بتوانید آب مایع پیدا کنید ، احتمال پیدا کردن حیات بیشتر می شود.به همین دلیل است که اکتشاف اخیر ما در مریخ بر یافتن نشانه هایی از وجود آب در زمان حال یا دوره های باستانی متمرکز شده است.

به همین منظور ما در جست و جوی مواد معدنی هستیم که تنها در صورت وجود آب ، تشکیل می شوند.این واضح است که در داخل منظومه شمسی نمی توان نمونه کاملا تکامل یافته ای از حیات آنطور که در زمین وجود دارد را پیدا کنیم و اگر حیاتی وجود داشته باشد به شکل چند سلولی یا multicells است . مدیریت نادری در ماموریت های مریخ در حالی با موفقیت فراوان و غیر قابل تصور روبرو بوده است که ناسا و شوروی سابق از ۴۰ سال پیش می خواستند به مریخ بروند. اما بیش از دو سوم ماموریت ها به دلیل دشواریهای بسِار زیاد آن با شکست مواجه شده بود و در سال ۲۰۰۱ او و تیم تحت مدیریتش موفق شدند" مدار گرد " اودیسه را به مدار مریخ بفرستند و مریخ نورد spirit (روح) را در سطح مریخ فرود بیاورند و مریخ نورد دو قلوی آن به نام opportunity هم پنجم بهمن ماه سال قبل در مریخ بر زمین نشست و حالا زمینی ها می توانند هر دو سال یکبار به مریخ بروند و در سال ۲۰۱۵ نمونه هایی از این سیاره را به زمین بیاورند. فیروز نادری در این باره می گوید ":ما قصد داریم هر دو سال یکبار به مریخ برویم و در سال جاری ، یک مدار گرد، در سال ۲۰۰۷ یک مریخ نشین ، در سال ۲۰۰۹ یک مریخ گرد بسیار بزرگتر و کاراتر از مریخ نشین های دو قلوی روح و فرصت و به دنبال آن مریخ نشین دیگری در سال ۲۰۱۱ به اکتشاف سیاره سرخ خواهند پرداخت و تا سال ۲۰۱۵ نمونه هایی را از مریخ به زمین باز می گردانند".

نادری در خصوص احتمال وجود آب در کره مریخ می گوید:اطلاعات مدار گرد اودیسه نشان می دهد که مقدار زیادی آب به صورت یخ های سطحی (کم آب) در زیر سطح مریخ در عرضهای جغرافیایی بالای آن وجود دارد.ما در سال ۲۰۰۷ مریخ نشینی دیگر در نزدیکی قطب شمال کره مریخ فرود خواهیم آورد که این مساله را پیگیری کند.اگر در مریخ آب پیدا کنیم ،می توانیم به جست و جوی میکروارگانیزم ها بپردازیم.

با این همه یکی از آرزوهای انسان قدم گذاشتن بر سیاره سرخ است و این آرزو از همان لحظه فرود او بر کره ماه در ذهن جست و جوگر و مشتاق علمیش نقش بسته و این نقش هر روزکه می گذرد پر رنگ تر و پر رنگ تر می شود .با این حال از نظر نادری این امکان سالها بطول خواهد انجامید و هنوز بشر برای رسیدن به این آرزوی تقریبا صد ساله از توانایی و امکانات کافی برخوردار نیست.

فیروز نادری می گوید ":من سفر انسان به مریخ را تا پیش از سال ۲۰۳۰ محتمل نمی دانم و هدف از چنین سفری البته فراهم کردن امکان کاوش در منظومه شمسی خواهد بود".

البته او معتقد است که انسان می تواند زندگی در ماه را تا سال ۲۰۱۵ برآورده سازد و این امکان به او کمک می کند تا او از همان کره ماه بتواند به جست و جو و کاوش در سایر کرات و منظومه های کهکشان بپردازد.

بله ! حقیقت دارد .فیروز نادری ، فیروزه ای نادر است در عالم علم و نجوم و تمدن امروز بشر.تمدنی که ما ایرانی ها هم به واسطه امثال نادری در رشد و گسترش و پیشرفت آن نقشی مهم و ارزنده و قابل فخر فروشی را ایفا کرده ایم .برای جمله آخر این کلمات به ذهنم می رسد که فیروز نادری را باید به حق ارباب سیاره سرخ نامید.آیا او آرزوی رسیدن به کرات منظومه های ماورای منظومه شمسی را برای بشر به ارمغان می آورد.

نجم‌الممالک

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

لقب میرزا یحیی‌خان (و. ۱۲۵۲ تبریز میرزای ولیعهد در تبریز بود. چون در ۵۸ سالگی درگذشت، محمدعلی میرزا پسرش میرزا رضاخان از شاگردان مدرسه‌ی مظفریه را منجم‌باشی کرد.

برگرفته از کتاب :فرهنگ فارسی معین (جلد ششم)

نجومی کاشانی، غیاث

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، منجم و شاعر. اهل آران، از قرای کاشان بود. نصرآبادی گوید": در فن نجوم و (وقت‌ساعت) سازی قدرت داشته، چنانچه وقت‌ساعتی در کاشان ساخته "...نجومی طبع شعر نیز داشت و قاضی آران را هجو کرده است. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تذکره‌ی نصرآبادی (۳۰۸)، الذریعه (۱۱۷۶، ۷۹۶/ ۹)، فرهنگ سخنوران (۹۲۵ -۹۲۴)، لغت‌نامه (ذیل/ غیاث نجومی).

نجومی، حبیب‌الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد.

تولد:اسفند ۱۲۸۷، شیراز.

درگذشت: ۲۴ شهریور ۱۳۶۶.

حبیب‌الله نجومی در خانواده‌ای به دنیا آمد که از طرف پدر بیشتر از مشاهیر علم هیئت و نجوم بودند که تقریبا طی سه نسل به استخراج و چاپ تقویم همت گماشته بودند. حبیب‌الله نجومی خود از نه سالگی رموز نجوم را از پدر آموخت و در هیجده سالگی به استخراج و محاسبه‌ی تقویم پرداخت. پس از درگذشت پدر، نجومی این کار را به تنهایی پی گرفت. و در ۱۳۰۲ نخستین تقویم خود را انتشار داد.

حبیب‌الله نجومی ناشر سالنمای ایران در هفتاد و نه سالگی درگذشت.

برگرفته از کتاب :گلزار مشاهیر

نراقی، احمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۲۴۵ / ۱۲۴۴ -۱۱۸۶/ ۱۱۸۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، محدث، رجالی، منجم، ریاضیدان، مدرس، ادیب و شاعر، متخلص به صفایی. جامع معقول و منقول بود. در نراق، از توابع کاشان، به دنیا آمد. مقدمات را در نزد پدرش و شاگردان پدرش فراگرفت. سپس به همراه پدر به عراق رفت و در نجف از محضر سید مهدی بحرالعلوم و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء و در کربلا از محضر میرزا مهدی شهرستانی و آقا محمدباقر بهبهانی استفاده نمود تا به مرتبه‌ی اجتهاد رسید و خود به بحث و تدریس پرداخت. سپس به نراق کاشان بازگشت و عهده‌دار ریاست و مرجعیت دینی شد. وی از پدرش و سید بحرالعلوم و شیخ جعفر کاشف‌الغطاء و به واسطه‌ی پدرش از ملا محمدباقر مجلسی روایت نموده است. شیخ مرتضی انصاری و سید محمد شفیع جاپلقی و بسیاری دیگر از بزرگان از شاگردان وی بودند. در نراق به بیماری و با درگذشت، پیکرش به نجف منتقل و در صحن علوی به خاک سپرده شد. از آثارش: «مناهج الوصول الی علم الاصول» یا «مناهج الاحکام»، «مساند الشیعة فی احکام الشریعة»، در فقه؛ «وسیلة النجاة»؛ «مفتاح الاصول و مصباح الوصول»؛ «معراج السعادة»، در اخلاق به فارسی، «مفتاح الاحکام»، در اصول فقه، «تنقیح الفصول»، در شرح «تجرید الاصول» پدرش، ملا مهدی نراقی؛ «اساس الاحکام»؛ «اسرار الحج»؛ «عوائد الایام»، در قواعد اصولی و فقهی، به فارسی؛ «الخزائن»، به سبک «کشکول»، در تتمیم کتاب «مشکلات العلوم» پدرش، به فارسی، «سیف الامة و برهان الملة»، در رد پادری نصرانی، به فارسی، رساله‌ی «منجزات المریض»؛ مثنوی «طاقدیس»؛ «دیوان» شعر.[۱]

حاجی ملا احمد ابن حاج ملا مهدی معروف به نراقی (ف. ۱۲۴۵ ه.ق) از فقهای بزرگ قرن سیزدهم هجری است. علاوه بر مقام فقاهت اشعار عرفانی فراوان سروده است و در شعر صفاتی تخلص می‌کرد. او را تألیفات متعددی است از آن جمله: ۱- اجتماع الامر والنهی. ۲- اساس الاحکام در اصول فقه. ۳- اسرارالحج. ۴- حجیة المظنة. ۵- خزائن. ۶- دیوان شعر فارسی. ۷- سیف‌الامة ۸- شرح تجریدالاصول. ۹- طاقدیس شامل مثنویات او. ۱۰- عین‌الاصول. ۱۱- معراج‌السعاده. ۱۲- مفتاح‌الاحکام. ۱۳- مناهج‌الوصول. وی در وبای عام در قریه‌ی نراق درگذشت.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :[۱] الاعلام (۲۴۵ / ۱)، اعیان‌الشیعه (۱۸۴ -۱۸۳ / ۳)، ایضاح المکنون (۵۶۳، ۵۲۳، ۴۷۸، ۱۳۰، ۲ /۳۵، ۱ /۳۳۱) حدیقةالشعراء (۱۰۳۱ -۱۰۲۷ / ۲) الذریعه (۱۷۸ -۱۷۷، ۲۵ /۸۵، ۱۶ /۲۳، ۳۵۰، ۳۴۱ -۳۴۰/ ۲۲، ۳۱۷، ۳۱۵، ۲۳۰ -۲۲۹، ۱۵ -۱۴/ ۲۱، ۱۴۰/ ۱۷، ۳۶۷، ۳۵۴، ۱۳۴/ ۱۵، ۱۹۵، ۱۳۸/ ۱۳، ۲۸۶/ ۱۲، ۱۲/ ۱۱، ۱۱۸۱، ۶۱۰/ ۹، ۱۵۲/ ۷، ۴۳، ۴/ ۲، ۲۶۷/ ۱)، روضات الجنات (۱۰۷ -۱۰۳ / ۱)، ریحانه (۱۶۳ -۱۶۰ / ۶)، سفینةالمحمود (۴۲۳ -۴۱۹ / ۲)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۱۱۷ -۱۱۶ / ۱۳)،

فرهنگ سخنوران (۵۶۰)، فوائد الرضویه (۴۱)، قصص العلماء (۱۳۲ -۱۲۹)، مجمع‌الفصحا (۷۰۵ -۷۰۰/ ۵)، معجم رجال الفکر والادب فی النجف (۱۲۸۸ -۱۲۸۷/ ۳)، معجم‌المؤلفین (۱۶۳ -۱۶۲/ ۲)، مکارم‌الآثار (۱۲۴۲ -۱۲۳۵/ ۴)، مؤلفین کتب چاپی (۴۸۴ - ۴۸۱/ ۱)، نگارستان دارا (۱۰۶ -۱۰۴)، هدیهٔ‌الاحباب (۱۸۰)، هدیهٔ‌العارفین (۱۸۶ -۱۸۵/ ۱).

نصر المظفر، نصر

قرن:۶

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۵۳۴ ق)، طبیب و شاعر. معروف به مظفر. مشهور به بلمظفر. از پزشکان معروف روزگار خود و از مشایخ حکمای اسلام بود که در طب و نجوم و کیمیا مهارت داشت. از آثار وی: «مختارات»، در طب؛ کتابی در «نجوم»؛ متفرقاتی در «کیمیا». ابن ابی‌اصیبعه در «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» آورده که: خط بلمظفر طبیب را در آخر تفسیر اسکندر افرودیسی در باب کتاب «کون و فساد» ارسطو دیدم که نوشته بود که نزد علی بن العین رزبی درس خوانده‌ام و تاریخ آن کتاب در ۵۳۴ ق بود.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ طب (۷۰۳ / ۲)، ریحانه ۲۸۱ / ۱)، عیون الانباء فی طبقات الاطباء (۵۲۷)، معجم‌المؤلفین (۹۲ / ۱۳)، هدیهٔ‌العارفین (۴۹۱/ ۲).

نصرآبادی، امین

قرن:۱۱

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(س یازدهم ق)، شاعر، منجم و خطاط. وی دایی‌زاده‌ی میرزا محمدطاهر، مؤلف «تذکره‌ی نصرآبادی» است و علی‌رغم آن که معلم نداشت در حساب و نجوم مهارت یافت. شخصی صالح و مقید بود. در لغز و معما مهارت داشت و در تاریخ اتمام یک نسخه‌ی شش دفتر «مثنوی» مولانا که خود کتابت کرده است، مصراعی سروده که در حقیقت از عجائب است و چهار تاریخ از آن برمی‌آید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :احوال و آثار خوشنویسان (۸۰ -۷۹ /۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۶۲۸/۵)، تذکره‌ی نصرآبادی (۴۸۶، ۴۵۴ -۴۵۳)، الذریعه (۱۰۵/۹)، ریحانه (۱۷۹ -۱۷۷ /۶)، فرهنگ سخنوران (۹۷).

نواب اصفهانی، محمد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۱۲۴۰ ق)، عالم دینی، مفسر، حکیم و منجم. مشهور به نواب و میرزا باقر نواب. اصلش از لاهیجان و ساکن اصفهان بود. وی از حکما و علمای عهد فتحعلی شاه قاجار است. در حکمت، فلسفه، منطق و نجوم متبحر و چندی نیز عهده‌دار سمت وزارت

جعفرخان زنـد بود. با مرگ جعفر خان، میرزا باقر به کار تألیف و تدریس در اصـفهان مشـغول شد و از عالم سـیاست کناره گرفت. وی در تهران درگـذشت و در شـهر ری به خاک سپرده شـد. از آثارش «تحفهٔ الخاقان»، در تفسـیر قرآن به اسلوبی جدید، در چهار مجلد: اولی در «قصص»، دومی در «ذکری»، سومی در «احکام» و چهارمی در «وقایع یوم‌القیام». در «الذریعهٔ» و «طبقات اعلام‌الشیعهٔ» این کتاب در پنج بخش شامل: «آیات القصـص»، «آیات الاحکام»، «آیات المعارف»، «آیات المواعظ» و «آیات الوعید» معرفی شده که آن را به خواهش فتحعلی شاه قاجار تألیف نموده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان‌الشیعه (۴۰۷/ ۹)، تذکرهٔ‌القبور (۱۸۹ -۱۸۸)، الذریعه (۱۴۵ -۱۴۴/ ۴، ۴۳۲ -۴۳۱/ ۳)، روضات‌الجنات (۱۴۷ - ۱۴۶ / ۷)، ریحـانه (۱۲۳ / ۵)، طبقـات اعلام‌الشـیعه (قرن ۱۸۹ -۱۸۸ / ۱۳)، فوائـد الرضویه (۶۲۱)، کتـاب گیلان (۶۷۶ -۶۷۵ / ۲)، مکارم‌الآثار (۱۲۳۴ -۱۲۲۹/ ۴)، نامها و نامدارهای گیلان (۵۰۸).

نوبختی، ابوالعباس فضل

قرن:۲

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۱۸۵ ق)، حکیم، فیلسوف، متکلم، منجم و مترجم. گروهی او را به جـدش منسوب کرده و فضل بن نوبخت خوانده‌انـد. وی از مشاهیر و پیشوایان متکلمان امامیه به شـمار می‌آیـد. ابونواس از شاعران معاصـر او بود که در مـدح خانـدان نوبختی شـعر می‌سـرود. فضل از منجمان و فیلسوفان عهـد هارون‌الرشـید و خزانه‌دار کتابهای حکمی به حساب می‌آمـد که بسـیاری از کتب حکمت اشـراقی قبـل از اسـلام را، از زبـان پهلوی به عربی، ترجمه نمود. همچنین در حکمت کتابهـایی تـألیف کرد و در نجوم نیز آثاری دارد. سـید جمال‌الـدین ابن‌طـاووس، در کتـاب خـود «فرج المهمـوم» آورده کـه تصـانیف نجـومی او را دیـده و تبحر او را در ایـن فـن تصـدیق می‌نماید.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :اعیان‌الشـیعه (۴۱۲ -۴۱۰/ ۸)، خانـدان نوبختی (۲۰، ۱۴، ۳)، دایرهٔ‌المعارف فارسـی (۳۰۶۰/ ۲)، ریحانه (۲۵۰/ ۶)، الفهرست ابن الندیم، ترجمه (۲۷۷، ۲۳۶، ۲۰۰، ۱۴)، لغت‌نامه (ذیل/ نوبختی).

نهاوندی اصفهانی، جهانبخش

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

نامش محمّد جواد، و معروف به میرزا جهانبخش است.

عالم و ادیب و منجّم بوده، و در اصـفهان سـکونت داشـته، رساله در اسـتخراج خطّ نصف النهار جهت شاگردش سید عباس بن سید علی موسوی شاهرودی متوفّی در سال ۱۳۴۵ در مشهد تألیف نموده است.

صاحب عنوان در سال ۱۳۳۴ وفات یافته است.

برگرفته از کتاب :دانشمندان و بزرگان اصفهان (جلد اول)

نهاوندی، محمدجواد

قرن:۱۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(۱۳۳۴/ ۱۳۳۳ -۱۲۷۶ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی، ریاضـیدان و منجم. ملقب به جهان‌بخش. در نهاونـد به دنیا آمد و در این شـهر نشو و نمـا یافت. ریاضیات را نزد ملا عبـدالرحیم نهاونـدی فراگرفت. در ۱۲۹۶ ق بـه تهران آمـد و در فقه و اصـول از محضـر میرزا محمدحسن آشتیانی و دیگر علما استفاده نمود. وی در استخراج تقویم و تعیین مواقع اذان و غروب ایام طبق محاسبات نجومی متبحر بود. از وی تصانیفی در علم اعـداد، جفر، نجوم و زیـج و دیگر علوم به جای مانده است. از آثار او: «قبلهٔ البلدان لاهداء الاخوان» در شناخت قبله؛ مقاله‌ای در «خط نصف النهار».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :الذریعه (۴۴/ ۱۷)، طبقات اعلام‌الشیعه (قرن ۳۱۸/ ۱۴)، معجم‌المؤلفین (۱۶۶/ ۹).

نیریزی، ابوالعباس فضل

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ح ۳۱۰ ق)، منجم و ریاضـیدان. او یکی از ریاضـیدانان و منجمان بزرگ دوره‌ی خود به حساب می‌آید. اهل نیریز فارس بود. او در علم هیئت و نجوم مهارت بسـیاری داشت. مترجمان لاتینی او را اناریتیوس می نامیدند. نیریزی با معتضد بالله، خلیفه‌ی عباسـی، معاصـر بود و برخی از تألیفـات خود را به نام او یا وزرای او نوشـته است. وی از نخستین کسانی است که اصـطلاح ظل معکوس را، که معادل تانژانت است، به عنوان یک خط مثلثاتی مستقل به کار برده است. ثار نیریزی همواره مورد مراجعه و اعتماد ریاضیدانان و منجمان بزرگی چون ابوریحان بیرونی، حکیم عمر خیام و خواجه نصـیرالدین طوسی بوده است. وی تفسیری بر «مجسطی» بطلمیوس نوشـته که بهترین تفسـیر آن کتاب دانسـته شـده است، به طوری که گاهی او را به طور مطلق شارح «مجسـطی» خوانده‌انـد. از دیگر آثارش: شـرح «اصول اقلیـدس»، که در واقع شـرح بر ترجمه‌ی حجاج بن یوسف از این کتاب است؛ «الزیج الکبیر»؛ «الزیج الصـغیر»؛ رساله‌ای در «احداث الجو»، که به نام معتضد تألیف کرده است؛ رساله‌ی «سمت القبله».

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۵/ ۱)، تاریخ الحکماء قفطی (۳۵۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۳۶۳، ۲۷۸، ۲۱۸)، چهار مقاله (۸۸)، دایرهٔالمعارف فارسـی (۳۰۹۶/ ۲)، زندگینامه‌ی ریاضـیدانان (۵۱۶ -۵۱۳)، الفهرسـت ابن النـدیم، ترجمه (۵۰۰، ۴۸۲، ۴۷۹)، لغت‌نامه (ذیل/ نیریزی).

وراق کرمانی، ابوعبداللّٰه محمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۳۲۹ ق)، ادیب، نحوی، لغوی و منجم. از علمـای نحو و لغت و از شاگردان ثعلب نحوی بود. به حسن خط شـهرت داشت و از طریق وراقی و کاغـذسازی امرار معـاش می‌نمود. او صاحب تألیفاتی در زمینه‌ی علم لغت و علم نحو می‌باشـد. از آثارش: «الموجز»، در نحو؛ «الجامع فی اللغهٔ»، لغاتی که خلیل فراهیدی در کتاب «العین» آن را فراموش کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زنـدگینامه :الاعلام (۹۶/ ۷)، روضات‌الجنات (۲۸۱/ ۳)، ریحانه (۳۱۳/ ۶)، الفهرست ابن النـدیم، ترجمه (۱۳۴)، کشف‌الظنون (۱۸۹۹، ۵۷۶)، لغت‌نـامه (ذیل/ ابوعبـداللَّه)، معجم‌الادباء (۲۱۳/ ۱۸)، معجم‌المؤلفین (۲۴۷ -۲۴۶/ ۱۰)، الوافی بالوفیـات (۳۲۹/ ۳)، هدیهٔ‌العارفین (۳۵، ۲۴/ ۲).

وزدولی عصار جرجانی، ابویعقوب اسحاق

قرن:۳

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(وف ۲۵۹ ق)، حافظ و محـدث. وی از عبیـداللَّه بن موسـی و آدم بن ابی‌ایـاس و مسـلم بن ابراهیم و همطبقه‌ی آنها حـدیث شـنید. عبدالرحمان بن عبدالمؤمن جرجانی و ابراهیم بن موسـی جرجانی و محمد بن جعفر بصـری و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. او در زنـدان نیشابور درگذشت. در «تذکرهٔ‌الحفاظ» و «هدیهٔ‌العارفین» وفات وی ۲۹۵ ق ذکر شده است. او آثاری در «سیر» و «سنن» تصنیف نمود. در کتب رجالی از «مسند» وی در حدیث به وضوح یاد شده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منـابع زنـدگینامه :انساب سـمعانی (۵۹۸ / ۵)، تـذکرهٔ‌الحفاظ (۵۶۲ / ۲)، سـیرالنبلاء (۵۰۸ -۵۰۷ / ۱۲)، شذرات‌الـذهب (۱۴۰ / ۲)، طبقات‌الحفاظ (۲۶۶)، معجم‌المؤلفین (۲۲۹/ ۲)، هدیهٔ‌العارفین (۱۹۸/ ۱).

هروی، ابوالفضل احمد

قرن:۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

(تو ح ۳۲۰- وف ۳۹۰ -۳۸۰ ق)، ریاضیدان و منجم. در هرات به دنیا آمد. چندی در ری و جرجان زیست. از ریاضیدانان و منجمان ماهر عصـر خود و معاصـر با ابوجعفر خازن و ابومحمود خجنـدی و رکن‌الـدوله‌ی دیلمی بود. وی در ۳۴۸ ق ارتفاع خورشـید را در روی رصـد کرد و در ۳۷۱ ق عرض جرجـان را محاسـبه نمود. آثـار او در ریاضـیات و نجوم مورد توجه و مطالعه‌ی علمای ریاضـی چون ابوریحان بیرونی و خواجه نصـیر طوسـی قرار می‌گرفت. هروی کتاب «اکر منالاوس» را، که ابوعبداللَّه محمد بن عیسـی ماهانی تا شـکل دهم از مقاله‌ی دوم آن را تصـحیح کرده بود، از نو اصـلاح نمود. دو نسـخه‌ی خطی از کتاب وی با عنوان «کتاب منالاوس فی الاشـکال الکریهٔ مما اصـلحه احمد بن ابی‌سعد الهروی» موجود است و گویند خواجه نصیرالدین طوسی در تحریر «اکر منالاوس» از این کتـاب اسـتفاده کرده است. از دیگر آثـارش: «مـدخل الصـحابی»، در نجوم، که ابوریحـان بیرونی در کتـاب «تحدیـد نهایـات الاماکن» خود از آن استفاده کرده است.

برگرفته از کتاب :اثرآفرینان (جلد اول-ششم)

منابع زندگینامه :دانشنامه‌ی ایران و اسلام (۱۲۲۹ -۱۲۲۸/ ۹)، زندگینامه‌ی ریاضیدانان (۱۰۱ -۹۹)، لغت‌نامه (ذیل/ احمد)، یغما (س ۲۰، ش ۱، ص ۹ -۸).

نویسندگی

مترجمان

ابن مقفع، عبدالله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابن مقفع: روزبه پسر دادویه معروف به ابومحمد عبدالله ابن مقفع (کشته شده در سال ۱۴۲ قمری / ۷۶۰ میلادی) نویسنده و مترجم ایرانی و ساکن بصره بود. کنیت وی: (أبی محمد) بود . زندگی

ابو محمد عبد اللّه ابن المقفّع (۱۰۶- ۱۴۲ ق) نویسنده و مترجم آثار پهلوی به عربی است. ابن مقفع تا زمانی که اسلام نیاورده بود. همچنان به روزبه نامور بود و ابو عمرو کنیه داشت. پس از تشرف به اسلام، نام عبد اللّه و کنیه ابو محمد برگزید. ولادتش در حدود ۱۰۶ ق، ظاهرا در جورد گور (فیروز آباد فارس) رخ داده است. در کودکی با پدر به بصره رفت و چنان با «تازی شیوا» و «شیوایی تازی» آشنا و مأنوس شد و آموزش دید که خود در رده شیوایان زبان تازی جای گرفت. ابن مقفع هم با امویان و هم با عباسیان ارتباط داشته و در هر دو روزگار به دبیری پرداخته است. نام پدر ابن مقفع در واقع داذویه بوده، هر چند که گاه، داذویه به داذبه تحریف شده است. ابن ندیم نام اسلامی پدر او را مبارك ذکر کرده که گویی ترجمه عربی روزبه است، اما زبیدی در تاج العروس او را داذ جشنش (داد گشنسب) خوانده، با این همه منیوی معتقد است که نام عبد اللّه، پیش از مسلمان شدن، داذبه بوده که به روزبه تصحیف گشته است. داذویه که از اعیان و اصیل زادگان فارس بود، زمانی که حجاج بن یوسف بر عراق حکم می‌راند، از جانب وی مأمور خراج فارس شد، اما در کار اموال، ناروایی کرد و حجاج او را چندان شکنجه داد تا دستش مقفع (ناقص و ترنجیده) گشت. کلمه «مقفع» لقبی برای داذویه شد و فرزندش روزبه، ابن مقفع خوانده شد. پدر او یعنی دادویه از مردم شهر گور (فیروزآباد) پارس بود که در شهر بصره نشیمن گزیده بود.

عقاید:

پوردادویه نخستین کس از خاندان خود بود که مسلمان شد و پس از آن توانست پیشهٔ دبیری امور کرمان را برای استاندار پارس و کرمان یعنی عیسی بن علی، عموی منصور خلیفه عباسی بر عهده گیرد. ابن مقفع سرانجام به دستور ابوجعفر المنصور ، خلیفه عباسی، در سن ۳۶ سالگی به اتهام زندقه بودن در بغداد کشته شد. بعضی ادعا می‌کنند که ابن مقفع فقط ظاهراً مسلمان شده بوده‌است و یکی از دلایلی که برای داشتن گرایش زرتشتی از سوی او می‌آورند این است که می‌گویند روزی که روزبه از برابر یک آتشکده می‌گذشت این شعر را خوانده‌است: ای خانهٔ دلدار که از بیم بداندیش روی از تو همی تافته و دل بتو دارم

رو تافتنم را منگر زانکه به هر حال جان بهر تو می‌بازم و منزل بتو دارم

بعضی نیز ادعا می‌کنند که عقاید زندیقی داشته‌است. از مهدی خلیفه نقل است (به مضمون) که «کتابی در زندقه ندیدم که با ابن مقفع ارتباطی نداشته باشد».

:آثار و فعالیت ها

روزبه کتاب‌های زیادی از پارسی میانه به عربی برگرداند. از میان کتابهایی که روزبه ترجمه کرد می‌توان از کلیله و دمنه، تاجنامه انوشیروان، آیین‌نامه ، سخنوری بزرگ (الأدب الکبیر) و سخنوری خُرد (الأدب الصغیر) نام برد. نثر عربی ابن مقفع بسیار شیوا بوده و نثر وی سرمشق سخندانان و نویسندگان عربی‌نِویس و عربی زبان بوده‌است. ترجمه‌های او از بهترین آثار ادبی و اخلاقی زبان عربی شمرده می‌شوند. روزبه نخستین کسی است که رسماً آثاری به نثر عربی نوشت[نیازمند منبع]. آثار وی در بعضی دانشگاه‌های جهان، از جمله دانشگاه‌های کشورهای عرب مانند دانشگاه قاهره، به عنوان نمونه‌های خوب و شیوایی از نثر عربی بررسی می‌شوند. آثار وی عبارتند از: کلیلهٔ و دمنه، الأدب الکبیر، الأدب الصغیر و المنطق,سیرالملوک (ترجمه عربی خداینامه) , نامهٔ تنسر,عجائب سجستان (ترجمهٔ ریکیهای سگستان) که عمدتا از فارسی میانه به عربی ترجمه کرده است. : سیمای فرهنگی ابن مقفع سیمای فرهنگی ابن مقفع با همه آوازه‌مندی، در هاله‌ای از ابهام است. ظاهرا نمی‌توان گفت او مسلمان نبوده، اما از دیگر سوی نیز نمی‌توان چهره دین ورزی مصمّم از وی به نمایش گذاشت. به هر روی، از مکارم اخلاق خالی نبوده است. انسان دوستی، اخلاق، آداب دانی، خوش زبانی و زیبارویی همه در زندگی کاملا ـ مرفه او جمع آمده بود. ابن مقفع مردی آزاده و آزاده اندیش بود. فضایل اخلاقی و ارزشهای شخصی او در حدی بوده که کار پژوهشگران را دشوار ساخته است و باعث شده آنان درباره وی به اختلاف دچار گشته و او را در دو قطب متضاد، دین‌داری کامل و الحاد مطلق جای دهند. برای زندگی اخلاقی او و وقار و احتشام عباداتش آنچنان است که محققاً مسلمان به دشواری می‌تواند وی را از دین خویش خارج بداند. با این همه تهی بودن آثار او از دفاع مستقیم از اسلام و شریعت، شوخ چشمی‌های گاه به گاه او و به خصوص هم نشینی با متهمان به زندقه، باعث می‌شود که گروهی دیگر به زندقه او حکم کنند. شاید پس از ترجمانی و زباندانی و ادبیّت، بحث انگیزترین موضوع پیرامون ابن مقفع، طرح «زندقه» در مورد اوست. وی همچنین از بزرگترین راهبران «نهضت ترجمانی» در سده‌های نخستین اسلامی است و از این حیث تأثیری ژرف و بی‌مانند بر تمدن مسلمانان نهاده است.

اخوت، احمد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران احمد اخوت (زاده ۱۳۳۰ در اصفهان) داستان نویس، داستان شناس، مترجم و منتقد ادبی است. وی دارای مدرک دکترای زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی است.

وی از یاران حلقه ادبی جنگ اصفهان بوده است.

همچنین وی عضو نویسندگان فصلنامه هنری ادبی زنده رود است.

آثار:

تالیفات و نقد ادبی

- دستور زبان داستان – تالیف
- مستعار نویسی و شبه ترجمه – تالیف
- من و برشت – ترجمه و تالیف
- نشانه‌شناسی مطایبه – تالیف
- لطیفه‌ها از کجا می‌آیند؟ – تالیف

●پروست و من – تالیف

ترجمه‌ها:

●کار نویسنده – ترجمه

●سپتامبر بی باران – نوشته ویلیام فاکنر

●اطلس – نوشته خورخه لوئیس بورخس

●واژه‌نگاری چینی، رسانه شعر – نوشته ارنست فنولوزا

●قصیده کافه غم – نوشته کارسون مک کولرز

●آوارگان – نوشته فلانری اوکانر

●اسب های خالدار – ویلیام فاکنر

●کار نویسنده – ترجمه

●سپتامبر بی باران – نوشته ویلیام فاکنر

●اطلس – نوشته خورخه لوئیس بورخس

●واژه‌نگاری چینی، رسانه شعر – نوشته ارنست فنولوزا

●قصیده کافه غم – نوشته کارسون مک کولرز

●آوارگان – نوشته فلانری اوکانر

●اسب های خالدار – ویلیام فاکنر

برادران جمال زاده – مجموعه داستان

ارفع، محمدکاظم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

سید محمد کاظم ارفع ، فرزند سید ناصر الدین ارفع ، در سال ۱۳۲۳ در تهران به دنیا آمد . دوران تحصیلی دبیرستان را ناتمام رها کرد و به تشویق پدر و شوق خود ، روی به آموزش حوزوی آورد . او در حوزه ی علمیه ای در تهران (خیابان ری ، بازارچه ی نایب السلطنه) به درس و بحث طلبگی اشتغال یافت . پس از چهار سال طلبگی در آن مدرسه ی علوم اسلامی که برجسته ترین استادش حاج آقا مجتهدی بود ، در سال ۱۳۴۲ به حوزه ی علمیه ی قم مهاجرت کرد . استادان بزرگ او در این حوزه عبارت بودند از: آیت الله فاضل لنکرانی ، مرحوم آیت الله سلطانی ، آیت الله نوری همدانی و مرحوم دکتر مفتح .

پس از درگذشت پدر گرانمایه اش ، ناچار شد برای سرپرستی خانواده ، از قم به تهران بازگردد و باز همچنان به آموختن علوم و معارف اسلامی ، این بار نزد استادان : آیت الله حاج میرزا علی آقا فلسفه در مسجد لرزاده و آیت الله میرزا باقر آشتیانی در مدرسه ی مروی پرداخت . در عین حال ، چه قبل و چه بعد از انقلاب اسلامی ، به وعظ و تبلیغ متعهدانه ی انقلابی روی آورد .

مترجم گرامی صاحب بیش از پنجاه کتاب اعم از تالیف و ترجمه است و اغلب و بلکه همه ی آنها در زمینه ی علوم و معارف اسلامی و نشر و ترویج فرهنگ اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) است . ایشان بر وفق سنتی مرضیه به ترجمه ی قرآن کریم و نهج البلاغه و صحیفه ی سجادیه توفیق یافته است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

ارقامی، ناصررضا

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر ناصررضا ارقامی در سال ۱۳۲۸ خورشیدی در نیشاپور بدنیا آمد.وی دارای دکترای رشته آمار از دانشگاه ایالتی فلوریدا (FSU) است.نامبردههم اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با درجه استادی می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : استنباط

والدین و انساب : پدر ناصر رضا ارقامی کارمند اداره دارایی نیشابور و مادرشان خانه دار بود.ایشان فرزند چهارم خانواده (دو پسر و سه دختر)است.

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : ناصر رضا ارقامی در یکم خرداد ماه ۱۳۲۸ در خانواده ای متوسط و نسبتا مرفه بدنیا آمد.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات ابتدایی در دبستان کمال الملک نیشابور در سال ۱۳۴۰ تحصیلات متوسطه در دبیرستان خیام نیشابور (رشته ریاضی) در سال ۱۳۴۶ کارشناسی اقتصاد از دانشگاه لندن ،کالج کوئین مری (QMC) درسال ۱۳۵۰(با استفاده از بورس بانک مرکزی ایران) کارشناسی ارشد آمار دانشگاه لندن ،مدرسه عالی اقتصاد و علوم سیاسی(L SE)در سال ۱۳۵۱ (با استفاده از بورس بانک مرکزی ایران) دکتری آمار از دانشگاه ایالتی فلوریدا (FSU) در سال ۱۳۶۰(با استفاده از بورس دانشگاه فردوسی مشهد)

همسر و فرزندان : ناصر رضا ارقامی متاهل است .اونیز دو فرزند پسر و سه فرزند دختر دارد.

وقایع میانسالی : ناصر رضا ارقامی پس از اخذ مدرک دکتری در رشته آمار به عضویت هیئت علمی گروه آماردر دانشکده علوم پایه دردانشگاه فردوسی مشهد درآمد. وی هم اکنون با سمت استادی در آنجا مشغول به خدمت است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : مشاغل ناصر رضا ارقامی : -عضوهیئت علمی و استاد گروه آمار در دانشکده علوم پایه در دانشگاه فردوسی مشهد - رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۴ - معاون اداری و مالی دانشکده علوم پایه دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۷ - عضو شورای اجرایی انجمن آمار ایران از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۷ -معاون آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۵ - عضو شورای اجرایی انجمن سیستمهای فازی ایران از سال ۱۳۸۱ تا کنون - رئیس انجمن آمار ایران از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷ - عضو هیئت تحریریه مجله انجمن آمار ایران به زبان انگلیسی از ۱۳۸۰ تا کنون - عضو هیئت تحریریه مجله انجمن سیستمهای فازی ایران به زبان انگلیسی از ۱۳۸۱ تا کنون - عضو هیئت تحریریه مجله انجمن علوم ریاضی مشهد به زبان انگلیسی از ۱۳۷۸ تا کنون

فعالیتهای آموزشی : سوابق تدریس ناصر رضا ارقامی: در دانشگاه جورجیای آمریکا در سال تحصیلی ۶۹-۱۳۶۸ و تدریس در دانشگاه فردوسی مشهد از سال ۱۳۵۱ تا کنون. عنوان دروس تدریس شده توسط دکتر ارقامی : آمار -۲ استنباط آماری پیشرفته - ۲ شبیه سازی مباحثی پیشرفته درآمار بیز نظریه تصمیم جبرخطی - ۱ جبرخطی - ۱ برای آمار

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : انجمن آمار ایران در سال ۱۳۷۱ انجمن سیستمهای فازی در سال ۱۳۸۱ مرکز مفاخر

اسناد دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۸۲

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : ناصر رضا ارقامی در کنار تدریس به مطالعه تحقیق در پیرامون on the fisher information in record values ، جبر خطی و استنباط آماری مشغول است.

شاگردان : ناصر رضا ارقامی تاکنون ۵ دانشجوی دکتری آمار را تحت راهنمایی و مشاوره خود داشته است.

جوائز و نشانها : برنده جایزه بهترین مقاله ارائه شده در بیست و دومین کنفرانس بین المللی ریاضی کشور در سال ۱۳۶۹ برنده جایزه بهترین استاد نمونه کشور در سال ۱۳۸۲ و دریافت لوح و جایزه از رئیس جمهور وقت استاد نمونه دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۸۲

چگونگی عرضه آثار : ناصر رضا ارقامی دارای ۳۰ مقاله پژوهشی در آمار نظری دارد. که از این تعداد ۱۰ مورد از مقالاتش در مجلات معتبر خارجی (به عنوان مثال ISI) به چاپ رسیده است.

آثار :

۱ comparing the fisher informatiln in record values and iid observations

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی - ۱۹۷۰-۰۱-۰۱

۲ nonparametric confidence and tolerance intervals from record values data

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی - ۲۰۰۲-۱۲-۳۱

۳ on the fisher information in record values

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی -۲۰۰۰-۱۲-۳۱

۴ some univariate stochastic orders on record values

ویژگی اثر : مقالات علمی چاپ شده در نشریه خارجی -۱۹۷۰-۰۱-۰۱

۵ جبر خطی برای آمار

ویژگی اثر : تالیف

۶ روشهای آماری چند متغیری پیوسته

ویژگی اثر : ترجمه

۷ روشهای نمونه گیری

ویژگی اثر : ترجمه

۸ نظریه اطلاع و کد گذاری

ویژگی اثر : ترجمه

اسماعیل پور، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

دکتر ابوالقاسم اسماعیل پور، نویسنده، محقق، مترجم، اسطوره‌شناس، مانی‌شناس، استاد تمام دانشگاه شهید بهشتی در رشته فرهنگ

و زبان‌های باستانی است. [۱] [۲] او همچنین از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶، رئیس مرکز تاریخ و فرهنگ ایران، دانشگاه مطالعات بین المللی شانگهای بوده‌است.

زندگی:

ابوالقاسم اسماعیل پور در سال ۱۳۳۳ در شهرستان بابل به دنیا آمد و دیپلم متوسطه اش را در همین شهر گرفت. در سال ۱۳۵۱ به تهران مهاجرت کرد و در سال ۱۳۵۱ از دانشگاه تهران لیسانس گرفت. او دکترای زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران دارد.

زندگی حرفه‌ای:

ابوالقاسم اسماعیل پور مدیر گروه زبانشناسی دانشگاه شهید بهشتی تهران، استاد مدعو در دانشگاه مطالعات بین المللی شانگهای (۲۰۰۴–۲۰۰۶)، رئیس مرکز تاریخ و فرهنگ ایران، دانشگاه مطالعات بین المللی شانگهای (۲۰۰۴–۲۰۰۶)، رئیس مرکز ایران‌شناسی انستیتو مطالعات خاورمیانه شانگهای (۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶)، عضو انجمن انسانشناسان ایران، عضو هیات تحریریه مجله انسان شناسی دانشگاه تهران، عضو هیات تحریریه پژوهشنامه علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، عضو هیات تحریریه مجله علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه مازندران، عضو انجمن ایران‌شناسی اروپا (SIE)، عضو انجمن بین المللی مطالعات مانوی (IAMS)، عضو هیات تحریریه پژوهشنامه علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، سردبیر نامه پژوهشگاه، مجله علمی پژوهشی پژوهشگاه میراث فرهنگی است

تألیفات:

- اسطوره آفرینش در آیین مانی، انتشارات کاروان
- اسطوره، بیان نمادین، تهران: انتشارات سروش، ۱۳۷۷.
- زیر آسمانه‌های نور (جستارهای ایران شناسی و اسطوره شناسی)، انتشارات میراث فرهنگی / نشر افکار، ۱۳۸۳.
- ادبیات مانوی (با دکتر مهرداد بهار)، تهران: نشر کارنامه، ۱۳۸۵ (در دست انتشار).
- سرودهای روشنایی (جستاری در شعر ایران باستان و میانه و سرودهای مانوی)، تهران: نشر اسطوره

ترجمه‌ها:

- ف. ژیران، اساطیر آشور و بابل، انتشارات کاروان
- ف. ژیران، اساطیر مصر، انتشارات کاروان
- ف. ژیران، بهشت و دوزخ در اساطیر بین النهرین، انتشارات کاروان
- ف. ژیرو، اساطیر یونان، انتشارات کاروان
- کارل گوستاو یونگ، رؤیاها، انتشارات کاروان
- کارل گوستاو یونگ، ضمیر پنهان / نفس نامکشوف، انتشارات کاروان
- آیین گنوسی و مانوی، گروه مولفان، ویراسته میرچا الیاده، تهران: انتشارات فکر روز، ۱۳۷۳.
- هنر مانوی، هانس یواخیم کلیم کایت، نشر اسطوره، ۱۳۸۴.
- زبور مانوی، س. ر. س. آلبری، تهران: انتشارات فکر روز ۱۳۷۵.
- مجموعه ۶ جلدی اساطیر جهان، گروه مولفان، تهران: انتشارات کاروان- نشر مرکز–چشمه، ۱۳۸۵–۱۳۸۲.
- دانشنامه اساطیر جهان، گروه مولفان زیر نظر رکس وارنر، تهران: نشر اسطوره، ۱۳۸۶
- اساطیر جهان، گروه مولفان زیر نظر ویلیام داتی، تهران: نشر اسطوره، در دست انتشار.
- ادبیات گنوسی، گروه مولفان، تهران: نشر اسطوره، در دست انتشار.

مقالات:

«●میتره در باستانشناسی ایران»، مجله باستان شناسی و تاریخ، س ۲، ش ۷۲، بهار/تابستان ۱۳۶۷.

«●زبور مانوی: گفتاری در شعر ایران باستان»، زنده رود: فصل نامه فرهنگ، ادب و تاریخ، ش ۲و۳و زمستان ۱۳۷۱-بهار ۱۳۷۲.

●"میتره در اوستاً، مجله باستان شناسی و تاریخ، س ۹، ش ۱، آبان ۱۳۷۴.

«●ویژگی‌های کلی شعر ایرانی در دوره میانه»، ایران شناخت: نامه انجمن ایران شناسان کشورهای مشترک المنافع و قفقاز، ش ۷، زمستان ۱۳۷۶.

«●مهرنامگ، سرودنامه‌ای مانوی» یاد بهار: یادنامه دکتر مهرداد بهار، تهران: انتشارات آگاه، زمستان ۱۳۷۶.

«●بررسی تطبیقی ترانه‌های امیر پازواری و اشعار هجایی پهلوی اشکانی و فارسی میانه»، ایران شناخت، ش ۹، تابستان ۱۳۷۷. تجدید چاپ با عنوان «ترانه‌های طبری امیر پازواری و اشعار هجایی ایرانی» در پژوهش نامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، ش ۳۲، زمستان ۱۳۸۰.

«●بازسازی ارژنگ مانی»، مجله باستان شناسی و تاریخ، ش۱و۲، پاییز و زمستان ۱۳۷۶، بهار و تابستان ۱۳۷۷.

«●بررسی تطبیقی دیباچه مثنوی معنوی و اشعار گنوسی»، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، س۳۵، ش۱و۲، ش.م. ۱۳۶-۱۳۷، ۱۳۸۱.

«●بررسی شعر پارتی و فارسی میانه»، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه مازندران، س۱، ش۲، پاییز ۱۳۸۰.

«●بررسی اوزان اشعار ودایی- سنسکریت و اشعار ایرانی»، تک درخت: جشن نامه محمدعلی اسلامی ندوشن، تهران: انتشارات آثار / یزدان، بهار ۱۳۸۰.

«●بازتاب فرهنگی کیش مانوی»، پژوهش نامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، ش ۳۳، بهار ۱۳۸۱.

«●تیرماه سیزه (جشن تیرگان) و اسطوره تیشتر»، نامه انسان شناسی: فصل نامه انجمن انسان شناسی ایران، س۱، ش۱، بهار و تابستان ۱۳۸۱

«●کیش گنوسی و عرفان مانوی»، نامه مفید: مجله علمی پژوهشی دانشگاه مفید، س ۸، ش ۲، ش. پ. ۳۰، تابستان ۱۳۸۱.

«●سروده‌های گاهانی»، اباختر: فصل نامه علمی پژوهشی، س۱، ش۱و۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۱.

«●درونمایه‌های اساطیری نوروز»، مجله مطالعات ایرانی، مرکز تحقیقات فرهنگ و زبان‌های ایرانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان، س ۲، ش ۴، پاییز ۱۳۸۲.

«●مانی و مانویت در روایات کهن پارسی تا سده پنجم هجری»، پژوهشنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ش۳۸، تابستان ۱۳۸۲.

«●افسانه سفر مانی به چین بر پایه فارسنامه ابن بلخی و شرفنامه نظامی»، نامه ایران باستان: مجله بین المللی مطالعات ایرانی، س ۳، ش ۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۲(تاریخ انتشار دی ۱۳۸۳)

«●جستاری در شعر ایرانی میانه غربی»، مجله علوم انسانی دانشگاه الزهرا، س۱۳و ۱۴، ش۴۸و۴۹، زمستان ۱۳۸۲ و بهار ۱۳۸۳

امامی، ابوالقاسم

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

عنوان : دکتر ابوالقاسم امامی

آقای دکتر ابوالقاسم امامی از فضلای کم کار اما گزیده کار و دقیق النظر امروز ایران است و در ادبیت و عربیت و اغلب دانش ها و

معارف اسلامی ، هم در حوزه و هم در دانشگاه ، به مدارج والای علمی دست یافته است . او متولد بیست و سوم دی ماه ۱۳۱۳ ش در روستای گز (وابسته به بندر گز ، جزو استان گلستان امروز) است . پدرش اهل علم و از شاگردان مرحوم آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی بود . تا سال ۱۳۲۸ تحصیلات ابتدایی را در گز و بندر گز به پایان رساند . سپس بر وفق علاقه و ارشاد پدر ، به تحصیلات حوزوی (در بهشهر ، گرگان ، و سرانجام و بیش از همه در مشهد) روی آورد ، و استادان فرزانه ای داشت از جمله ادیب نیشابوری ، و میرزا جواد آقا تهرانی . مدتی کوتاه نیز به حوزه ی علمیه ی قم رفت و سپس به تهران آمد . در سال ۱۳۳۹ از کسوت روحانی بیرون آمد و تحصیلات دانشگاهی جدید را در پیش گرفت . یک چند با مجله ی عربی الاخاء همکاری داشت . پس از طی دوره ی لیسانس حقوق سیاسی (۱۳۴۸) در دانشگاه تهران ، دوره ی فوق لیسانس زبان و ادبیات عربی را با احراز رتبه ی اول گذراند (۱۳۵۱) و دوره ی دکتری در رشته ی فرهنگ عربی و علوم قرآنی را با نگارش رساله ای به نام تصحیح و تحقیق در متن تجارب الامم ، نیز تالیف رساله ای در زندگینامه و کارنامه ی ابوعلی مسکویه در دانشکده ی ادبیات و از سال ۱۳۶۰ در دانشکده ی الهیات همان دانشگاه به تدریس پرداخت . از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۹ (که بازنشسته شد) ، از سر ویراستاران و صاحب نظران مسائل کتاب و نشر در انتشارات صدا و سیما (سروش) بود . از سال ۱۳۷۱ به عضویت هیئت علمی دانشکده ی الهیات و ادبیات عرب دانشگاه آزاد اسلامی ، واحد کرج ، در گروه علوم قرآن و حدیث درآمد . همچنین با بعضی نهادهای علمی ـ انتشاراتی نظیر دفتر نشر میراث مکتوب و انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ، همچنان ، و به موازت کار تدریس و مسئولیت دانشگاهی همکاری دارد . مقالات علمی بسیاری به عربی و فارسی نوشته است . آثار کتابی چاپ شده یا در دست چاپ ایشان از این قرار است :

۱ ـ ترجمه ی قرآن کریم که به توصیف اجمالی آن می پردازیم (چاپ اول ، نگار ، ۱۳۷۰ ؛ چاپ دوم ، اسوه ، ۱۳۷۸)

۲ ـ تصحیح متن عربی تجارب الامم اثر هفت جلدی ابوعلی مسکویه (مشکویه رازی) که دو جلد آن (سروش ، ۱۳۶۶) منتشر شده و کار بر روی باقی مجلدات ادامه دارد .

۳ ـ ترجمه ی تجارب الامم پیش گفته (جلد اول ، سروش ، ۱۳۶۹)

۴ ـ تصحیح ترتیب السعادات ، اثر مسکویه (آماده ی چاپ)

۵ ـ رسائل پراکنده ی مسکویه (نزدیک به پایان)

۶ ـ رساله فیماهیه العدل (آماده ی چاپ)

۷ ـ تصحیح متن الفوز الاصغر (آماده ی چاپ)

۸ ـ تصحیح کیمیای سعادت (که ترجمه ای است از طهاره الاعراق / تهذیب الاخلاق اثر ابوعلی مسکویه ، به قلم میرزا ابوطالب زنجانی . چاپ تهران ، انتشارات نقطه با همکاری « میراث مکتوب » ، ۱۳۷۵)

۹ ـ تصحیح و ترجمه ی دیوان امام علی (تهران ، اسوه ، ۱۳۷۰ ، ۱۳۷۳) .

بر گرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

انصاری، مسعود

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران استاد مسعود انصاری خوشابر ، یکی از اسلام شناسان و محققان عالی مقام و سختکوش و پرکار و صاحب نظر و صاحب اثر در اغلب زمینه ها و رشته های علوم اسلامی ، به ویژه علوم قرآنی و فقه (همراه با حقوق) و حدیث و نیز مترجمی تواناست که

به شمه ای از آثار ایشان اشاره خواهد شد .

او در سال ۱۳۴۵ در شهرستان تالش / طالش به دنیا آمد . تحصیلات ابتدایی را در زادگاه خود گذراند ، و همزمان به آموزش مقدمات علوم دینی پرداخت . پس از به پایان رساندن تحصیلات دوره ی متوسطه ، برای تکمیل آموخته های دینی به حوزه ی علمیه ی دارالعلوم زاهدان رفت . پس از طی مراحل لازم ، در تهران به تحصیل در دانشکده ی حقوق (در دانشگاه شهید بهشتی) پرداخت ، و با شور و شوقی بیکران تحصیلات حوزوی را پی گرفت و نزد استاد محمد شیخ الاسلامی ، فقه ، کلام ، تفسیر ، علوم قرآنی ، نحو و علوم بلاغی را تا مدارج عالی فرا گرفت و در سال ۱۳۷۰ ش در محضر این استاد عالیقدر و از دست ایشان ـ در ۲۵ سالگی ـ اجازه ی مکتوب « افتاء » به شیوه ی مرسوم در مذهب شافعی ، دریافت داشت و دو سال بعد از دانشکده ی حقوق فارغ التحصیل شد و پس از آن قرآن پژوهی و اسلام شناسی و تالیف و ترجمه و تحقیق را پیشه ی خود ساخت و تاکنون آثار معتنابهی ، هم از نظر ارزشمندی خود اثر ، و هم از نظر کیفیت عالی پژوهش ، پدید آورده که مایه ی اعجاب اهل فن و ارباب نظر است . مهم ترین و طبعاً شریف ترین اثر ایشان ترجمه ی قرآن کریم به شیوه ای شیوا در کمال صحت و دقت است که بخشهای بعدی این مقاله ، تماماً به بحث درباره ی آن و معرفی آن اختصاص دارد . بعضی از آثار دیگر ایشان عبارت است از :

ـ تالیف بیش از چهارصد مقاله برای دو اثر مرجع : دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی و فرهنگ آثار (بخش معرفی کتابهای عربی و فارسی ، به سرپرستی جناب رضا سید حسینی و سه محقق برجسته ی دیگر)

ـ ترجمه ی کتاب واقعه ی کربلا، اثر عباس محمود عقاد

ـ ترجمه ی مجموعه ای از حدوداً چهار هزار حدیث و خطبه و نامه و عهدنامه ، و وصایا و کلمات قصار ، و احادیث موضوعی ، با ذکر اسناد هر حدیث از کتب ششگانه (صحاح سته) اهل سنت و کتب اربعه ی شیعه ، با همکاری بهاء الدین خرمشاهی . نام این مجموعه که تدوین فرهنگ وار و انواع فهارس را در بر دارد ، پیام پیامبر (ص) است .

ـ هدیه ی معراج (احکام نماز در فقه شافعی)

ـ اهمیت نماز جماعت (ترجمه)

ـ پدیده ی افراط در تکفیر (ترجمه از اثر دکتر قرضاوی)

ـ زن در اسلام و نقش زن در فعالیتهای اجتماعی (ترجمه از اثر فیصل مولوی)

ـ ترجمه ی مجموعه ای از آثار جبران خلیل جبران (از جمله اشکی و لبخندی ، تندبادها ، موسیقی ، عروسان مرغزار ، بالهای شکسته ، عیسی فرزند انسان ، تازه و طرفه ها ، و ارواح سرکش)

ـ ترجمه ی کتاب خاتم النبیین اثر سمیح عاطف الزین که ممکن است عنوان فارسی آن « حضرت محمد در مکه / حضرت محمد در مدینه » باشد .

ـ قاموس شگرفیهای قرآن (در دست تدوین)

ـ پژوهشهای تاریخی در قرآن (ترجمه ی اثر بیومی مهران ، زیر چاپ)

ـ دانشنامه ی حقوق خصوصی این اثر مرجع ۳ جلدی ، در مرحله ی حروف نگاری است . و یکی از آثار و کوششهای قرآن پژوهی دیگر ایشان تصحیحی علمی و هر چه دقیق تر ترجمه ی شاه ولی الله دهلوی از مهم ترین و دقیق ترین ترجمه های قرآن مجید به زبان فارسی است ، که متاسفانه چاپ آن در حدود یک دهه به درازا کشیده و هنوز هم منتشر نشده است .

بر گرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

آریان پور، امیرحسین

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

امیرحسین آریان‌پور (زاده تهران ۸ اسفند ۱۳۰۳ – درگذشته تهران ۸ مرداد ۱۳۸۰)، نویسنده، فرهنگ‌نویس، مترجم و استاد دانشگاه ایرانی بود. زندگینامه:

امیرحسین آریان پور، جامعه شناس، پژوهشگر و نویسنده و مترجم توانمند کشورمان، هشتم اسفند ۱۳۰۳ در خانواده‌ای اهل علم و شجاعت، در تهران به دنیا آمد. او از اخلاف عصیانگران نایبی کاشان بود و از طرفی نسبتی هم با خاندان ملك المورخین سپهر نویسنده ناسخ التواریخ داشته‌است. او از نظریه پردازان بزرگ در زمینه علم جامعه شناسی و علوم اجتماعی نیز به شمار می‌آید و در گسترش آن بیشترین تلاشها و خدمات را در حوزه پژوهش و تحقیق به عمل آورد. همچنین از بزرگان علم و فلسفه و هنر کشورمان به شمار می‌رفت و هنوز هم به عنوان یک چهره دانشگاهی و روشنفکری ایران از محبوبیت بسزایی برخوردار است. او که در کنار ویژگی‌های علمی خود، انسانی آرمانخواه و دارای افکار انساندوستانه و مترقیانه بود، هیچگاه دست از حقیقت پژوهی برنداشت و به دنبال کشف حقیقت تاریخ بشری بود و به همین جهت در سه زمینه، انسان شناسی، جامعه شناسی و حقیقت شناسی گامهای ارزنده‌ای برداشته و خلاقیت علمی را با درونمایه جنبه‌های اخلاقی دانش و پژوهش به عنوان وجه مشخصه تلاشهایی همراه داشت. مناعت طبع و قناعت وارگی و دوری از ثروت اندوزی، مقید بودن به راستگویی و درستکاری همراه با شجاعت و صداقت در گفتار و کردار، وجه غالب شخصیت آریان پور بود. کار عظیم او تدوین فرهنگ تفصیلی علوم اجتماعی [در حوزه فرهنگ فلسفه و جامعه شناسی] به چهار زبان فارسی، انگلیسی، فرانسه و آلمانی است که در مدت زمانی بیش از چهل سال به طول انجامیده و بی شک، یکی از مهمترین آثار فرهنگ تفصیلی علوم در زبان پارسی و یکی از گرانبهاترین و بزرگترین آثار امیرحسین آریان پور است که حاوی سیصدهزار فیش بوده و تاکنون انتشار نیافته‌است. امیرحسین آریان پور در روز دوشنبه ۸ مرداد ۱۳۸۰ در تهران درگذشت. پیکر وی در بهشت زهرای تهران ور در آرامگاه خانوادگی آریانپور به خاک سپرده شد . امیر حسین در جامعه شناسی دیدگاهی ماتریالیستی داشت . وی تمام دارایی اش را در زندگی وقف مستمندان نمود. امیر حسین آریانپور پسر خاله سهراب سپهری شاعر بزرگ معاصر ونوه نایب حسین کاشی است . کتاب‌ها:

آیین پژوهش

ایبسن آشوب گرای

بزرگ مردان تاریخ

تاریخ تمدن ویل دورانت(جلد سوم، ترجمه)

جامعه شناسی هنر

دو منطق: ایستا و پویا

در آستانه رستاخیز رسالهای در باب دینامیسم تاریخ

روانشناسی از دیدگاه واقع گرایی۷ مقاله در مجله روانشناسی دانشگاه تهران

زمینه جامعه شناسی

سیر فلسفه در ایران(ترجمه)

فرویدیسم: با اشاراتی به ادبیات و عرفان

فرهنگ چهار زبانه (فارسی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی) در دست انتشار

طبیعت، حیات، منشأ و تکامل آن (چاپ امیرکبیر ۱۳۵۰ ه.ش.)

بهرام پور، ابوالفضل

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ابوالفضل بهرام پور از قرآن پژوهان کوشای معاصر است که از سالهای پیش از انقلاب در تالیف کتب درسی با شادروانان شهید آیت الله محمد حسین بهشتی و شهید باهنر در زمینه ی مسائل قرآنی و دینی همکاری داشته است . کوشش و هدف اعلای ایشان ناظر به آسان سازی فهم قرآن برای عامه ی مردم است . دارای تحصیلات حوزوی و دانشگاهی (فوق لیسانس ادبیات و علوم قرآنی از دانشگاه تهران) است . ایشان یک سلسله تفسیرهای تک سوره ای آموزشی کم حجم دارد . از جمله ی سوره ی محمد ، سوره ی فتح ، سوره ی حجرات ، سوره ی « ق » ، سوره ی ابراهیم ، سوره ی ملک ، سوره ی جمعه ، سوره ی منافقون و سوره ی حجر . این آثار به نحوی تدوین شده که علاوه بر قابلیت مطالعه ی فردی ، جنبه ی درسی و خودآموزی هم دارد . در هر بخش ، اول لغتها ، سپس ترجمه ی آیات و بعد از آن تفسیر و برداشتها ، و در آخر بعضی ریزه کاریهای لفظی و نکات زبانی و ادبی به دست داده شده است .

اثر قرآن پژوهی دیگر او روش روخوانی قرآن است . کتاب دیگر ، روش تدریس ترجمه ی تفسیی قرآن است . اثر دیگر تفسیر سوره ی یس است . دیگر تفسیر نسیم حیات که تفسیر جزء سی ام است .

فهرست آثار چاپ شده یا در دست تدوین ایشان در پایان ترجمه آمده است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

حکیمی فلاطوری، عبدالجواد

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پروفسور عبدالجواد حکیمی فلاطوری در سال ۱۳۰۴ در محله بیدآباد اصفهان چشم به جهان گشود. بعد از طی کردن دوران دبستان همزمان با فراگیری علوم متوسطه در جرگه حوزویان درآمد. عبدالجواد در شرح حال احوال خود چنین می گوید: « یادم هست یک زمستان را با کوزه ای شیره و روزی یک یا دو قرص نان به سر می آوردیم ولی غرق در اندیشه و خواندن و اندوختن شده بودیم. همان پیمانی که امیرالمؤمنین (ع) از دانشمندان امّت گرفته بود که لحظه ای در برابر پرخوری ستمگر و گرسنگی ستم رسیده قرار و آرام نداشته باشید، سرلوحه زندگی خود کرده بودیم. فلاطوری در ۲۱ سالگی برای تکمیل اندوخته های علمی خود به تهران رفت و از محضر فرهیختگانی همچون حاج شیخ محمد تقی آملی و حاج شیخ محمد علی شاه آبادی بهره برد. سپس در پی مباحثی با دانشمند بزرگ حاج شیخ محمد رضا کلباسی پیرامون کتاب جواهر الکلام داشت به اخذ اجازه روایت و گواهی اجتهاد از محضر ایشان نائل آمد. ایشان در سن ۳۰ سالگی به آلمان هجرت نمود و با تحصیل در رشته هایی همچون فلسفه- علوم تربیتی و تطبیق ادیان به درجه دکترا نائل آمد. او به چندین زبان از جمله آلمانی، یونانی، لاتین مسلط بود. در آلمان یک مرکز تحقیقات شیعه شناسی پایه گذاری کرد و مهم¬ترین منابع فقهی اصولی، کلامی و فلسفی شیعه را در آن گرد آورد. وی تمام

کتابها را که حدود ۴۰۰۰ جلد بود شخصاً خریداری کرده بود.
فلاطوری در شناساندن دین مبین اسلام به نحو صحیح در آن کشور اقدامات مؤثری انجام داد. ۶۰ کتاب و مقاله به زبان آلمانی، ۱۵ مقاله به زبان فارسی، ترجمه کتاب های تاریخی از فعالیت های دیگر وی می باشد. وی همواره به این حدیث پیامبر اکرم صلی ا... علیه و آله تأکید داشت که: « هر کس علم(علوم حقیقی و معارف واقعی) را به جز در قرآن بجوید خداوند او را به گمراهی افکند».
همچنین در مصاحبه های خویش به این نکته اشاره می نمود که موفقیتش در تبلیغ اسلام در غرب به این جهت بوده که به خود قرآن کریم استناد می کرده است. او می‌گفت: «من اگر در اروپا تبلیغ اسلام می کنم که بحمدالله مقبول افتاده حتی یک ذره ا ز اندیشه عقلی را در تبیین اسلام نمی آورم. خود قرآن بهترین بیان کننده اسلام است. دوری ما از قرآن اَسفبار است»
از جمله خدمات بسیار مهم فلاطوری کاری بود که درباره اصلاح کتاب های درسی مدارس کشورهای غربی انجام داد. چنان که کتاب های درسی ۱۷ کشور اروپایی را از پیش داوری های مغرضان و نادانان پاکسازی نمود. وی به استعمارشناسی توجه داشت و ضرورت آن را به خصوص برای شرق اسلامی درک می¬کرد. از این رو به افکار سید¬جمال الدین و تجربه های او ژرف می نگریست. وقتی به او پیشنهاد شده بود که به ایران بیاید و فلسفه و جامعه شناسی تدریس کند در پاسخ بی‌درنگ گفته بود: «من اگر بیایم قرآن تدریس می¬کنم، نهج البلاغه تدریس می کنم.»
استاد فلاطوری نهج البلاغه را شرح قرآن می دانست و درباره آن می گفت: «علی (ع) چون شمع می سوزد تا سوختنش چراغ هدایت دیگران قرار گیرد. آری سخنان مولا شارح کلام الله است و شرح دهنده قرآن و دقایق و اسرار آن».
به حق در مورد وی گفته شده که« فلاطوری غریب زیست و غریب مرد». ایشان در سال ۱۴۱۷ هـ.ق در شهر کُلن آلمان وفات کردند و پیکرش بنا به وصیت او به اصفهان منتقل شد و در تخت فولاد در کنار مزار فقیه و حکیم بزرگوار آیت الله العظمی حاج آقا رحیم ارباب به خاک سپرده شد.

حلبی، علی اصغر

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد دکتر علی اصغر حلبی از محققان ، مولفان و مترجمان پرکار و کوشای معاصر است و در میان آثار پرشمار او چندین اثر قرآنی دیده می شود که یاد خواهد شد . علی اصغر حلبی فرزند علی اکبر در سال ۱۳۲۳ در اردبیل متولد شد . تحصیلات ابتدایی و متوسطه را همراه با مقدمات عربیت و فقه و اصول و منطق و فلسفه در مدارس قدیم همان شهر پیش استادان فرا گرفت . او دارای لیسانس فلسفه از دانشگاه تهران است . سپس چند سال برای ادامه ی تحصیلات عالی به دانشگاه ادینبوره [ادینبورگ] در اسکاتلند سفر کرد و در سال ۱۳۵۹ / ۱۹۸۰ از همان دانشگاه درجه ی دکترای فلسفه و فرهنگ اسلامی گرفت . آثار کتابی ایشان اعم از تالیف و ترجمه نزدیک به چهل اثر است . از آن میان این آثار قرآن پژوهانه است : آشنایی با علوم قرآنی ، تاثیر قرآن و حدیث در ادب فارسی ، ترجمه ی تفیر کبیر فخر رازی که ۴ تا ۵ جلد آن تاکنون (زمستان ۱۳۸۳) منتشر شده است و سرانجام ترجمه ی قرآن مجید که معرفی و نقد آن موضوع این مقاله است . در حال حاضر دکتر حلبی به تدریس در دانشگاه های تهران و تحقیق و تالیف آثار ارزشمند اشتغال دارد .
بر گرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

خرم دل، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

قرآن شناس (مفسر و مترجم قرآن کریم به فارسی) صاحب نظر و سختکوش معاصر ، جناب آقای دکتر مصطفی خرم دل از استادان دانشگاه کردستان در سنندج و متولد در مهاباد در سال ۱۳۱۵ ش ، و از علمای اهل سنت . تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در شهر زادگاهش طی کرده ، و همزمان به آموزش علوم دینی به شیوه ی حوزوی و سنتی نیز پرداخته است . در سال ۱۳۴۶ از دانشگاه تهران ، در رشته ی زبان و ادبیات عرب ، مدرک کارشناسی (لیسانس) گرفته ، و همزمان با دانشجویی به خدمت در آموزش و پرورش هم اشتغال داشته است . در سال ۱۳۵۲ از همان رشته و همان دانشگاه ، مدرک فوق لیسانس (کارشناسی ارشد) گرفته ، و در سال ۱۳۵۸ به دریافت درجه ی دکتری در رشته ی فرهنگ عربی و علوم قرآنی از دانشکده ی الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران نایل آمده است . سپس چندی در دانشسرای عالی سنندج در دانشکده ی تربیت دبیر ، و سرانجام در دانشگاه کردستان به تدریس و پرورش دانشجویان و آموزگاران و دبیران پرداخته و سرانجام در سال ۱۳۶۷ ش بازنشسته شده ، و در حال حاضر ، مدتی است که به تدریس در دانشگاه آزاد اسلامی (واحد مهاباد) اشتغال دارد . دکتر خرم دل در زمینه های گوناگون علوم اسلامی ، به ویژه قرآن ، دارای چند تالیف و ترجمه است . از جمله :

۱ ـ تفسیر نور که چون ترجمه ی قرآن کریم هم به صورت قابل تمایز از مواد تفسیری در دل آن مندرج است ، توانستیم آن را جزو ترجمه های امروزین به شمار آوریم و همانند ترجمه های مستقل و به همان شیوه معرفی و ارزیابی کنیم .

۲ ـ نگارش تفسیر المقتطف (به زبان عربی)

۳ ـ ترجمه ی تفسیر اجتماعی و انقلابی و تحرک انگیز و بیدارگر فی ظلال القرآن ، اثر سید قطب (۱۹۰۶ ـ ۱۹۶۶ م) (از بزرگان اخوان المسلمین مصر که در راه آرمان انقلابی و اسلامی خود ، به دستور ضد بشری جمال عبدالناصر اعدام شد) از عربی ، که ترجمه ی ناقصی از آن به قلم شادروان احمد آرام انجام گرفته و به طبع رسیده است . تا کنون (فروردین ۱۳۸۱) ، دو ، و احتمالاً سه جلد از آن چاپ شده که دو جلد اول شامل ترجمه ی تفسیر سوره های فاتحه ، بقره ، آل عمران ، و نساء است . (دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی ، مقاله ی « خرم دل ، دکتر مصطفی » ، نوشته ی قرآن شناس کوشا و مترجم قرآن کریم به فارسی (نشر فرزان ، ۱۳۷۷ ، معرفی شده در همین کتاب) و نیز (مقاله ی تفسیر نور در همین دانشنامه) . برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

داریوش، پرویز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پرویز داریوش، (۴ اسفند ۱۳۰۱ – ۱۵ اسفند ۱۳۷۹) نویسنده و مترجم ایرانی است. زندگینامه:

پرویز داریوش، در روز ۴ اسفند ۱۳۰۱ خورشیدی مشهد به دنیا آمد. اما تحصیلات‌خود را در تهران به پایان رسانید. بعد از اخذ دیپلم در مدرسه نظام، برای‌تحصیلات عالی راهی آمریکا شد. مدتی در ادبیات انگلیسی، روانشناسی وفلسفه به تحصیل پرداخت، سپس به طور ناقص آن را رها کرد! در سال ۱۳۲۸ به ایران بازگشت و در وزارت امور خارجه و اداره گمرک به عنوان‌مترجم آغاز

به کـار کرد. فعـالیت ادبی خود را از همـان سال‌ها آغاز کرد. در مـدرسه، هم‌کلاس ایرج افشار، پژوهشـگر و از بزرگان کتاب‌داری ایران بود و در سال‌هـای بعـد از صـمیمی‌ترین دوسـتان جلال آل احمـد. بعضـی از رمان‌هـای بزرگ ادبیـات جهان را او به فارسـی برگردانـده. بـا مروری بر ترجمه‌هـای وی می‌تـوان به این نکته اشـاره نمود که داریوش بـا ترجمه آثـاری هماننـد خیزاب‌هـا و خـانم دالـووی از ویرجینیـا وولف، وی را به خواننـدگان فارسـی زبـان معرفی کرد. پرویز داریوش در روز ۱۵ اسفند ۱۳۷۹ خورشیدی در بیمارستان ایران مهر تهران درگذشت ترجمه:

سیمای مرد هنرآفرین در جوانی اثر جیمز جویس ،

دوبلینی‌ها اثر جیمز جویس ،

سیذارتا اثر هرمان هسه ،

اسپرلوس اثر هرمان هسه ،

ماجراهای تام سایر اثر مارک تواین ،

آوای وحش اثر جک لندن ،

ماه و شش پشیز اثر سامرست موآم ،

داشتن و نداشتن اثر ارنست همینگوی،

به راه خرابات در چوب تاک اثر ارنست همینگوی ،

موش‌ها و آدم‌ها اثر جان اشتاین بک ،

چمن‌زارهای بهشت اثر جان اشتاین بک ،

ماه پنهان است اثر جان اشتاین بک ،

مائده‌های زمینی اثر آندره ژید ،

پرواز شبانه اثر آنتوان دو سنت‌اگزوپری،

وزارت ترس اثر گراهام گرین ،

سایه گریزان اثر گراهام گرین ،

خیزاب‌ها اثر ویرجینیا وولف ،

خانم دالووی اثر ویرجینیا وولف ،

تسخیر ناپذیر اثر ویلیام فاکنر ،

جف سیاهه اثر تئودور درایزر ،

عشق جاودانی است (۴ جلد) اثر لیوینگ استون ،

انجیل یهودا اثر هنریک پاناس ،

سرگذشت اندیشه‌ها اثر وایت هد ،

موبی دیک (وال سفید) اثر هرمان ملویل،

سمندریان، حمید

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حمید سمندریان (زاده ۱۳۱۰ در تهران) کارگردان تئاتر است. کارگردانی تئاتر صحنه‌ای:

۱- «دوزخ» اثر ژان پل سارتر سال اجرا ۱۳۴۱ بازیگران: جمیله شیخی ـ رکن الدین خسروی ـ پرویز کاردان ـ عزت پریان ۲- «اشباح» اثر هنریک ایبسن سال اجرا ۱۳۴۲ بازیگران: جمیله شیخی ـ محمد علی کشاورز ـ عباس غفوریان ـ اسماعیل دادفر ـ عزت پریان ۳- «مرده‌های بی‌کفن و دفن» اثر ژان پل سارتر سالهای اجرا ۱۳۴۲ و ۱۳۵۷ بازیگران: محمد علی کشاورز ـ منوچهر فرید ـ پرویز فنی زاده ـ اسماعیل محرابی ـ پری صابری ـ جمشید مشایخی ۴- «طبیب اجباری» اثر مولیر سال اجرا ۱۳۴۳ بازیگران: محمدعلی کشاورز ـ پرویز فنی‌زاده ـ اسماعیل محرابی ـ مسعود فقیه ـ شکوه نجم‌آبادی ـ سعید پورصمیمی ۵- «هرکول و طویله اوجیاس» اثر دورنمات سال اجرا ۱۳۴۴ بازیگران: پرویز صیاد ـ محمد گودرزی ـ محمد حفاظی ـ ثریا قاسمی ـ عباس یوسفیانی ـ سیروس ابراهیم‌زاده ـ فریده صابری ۶- «ملاقات بانوی سالخورده» اثر فردریش دورنمات سال اجرا ۱۳۵۱ بازیگران جمیله شیخی ـ آذر فخر ـ اکبر زنجانپور ـ محمود هاشمی ـ علی رامز ـ غلامرضا طباطبائی ۷- «نگاهی از پل» اثر آرتور میلر سال اجرا ۱۳۴۸ بازیگران: اکبر زنجانپور ـ سوسن تسلیمی ـ خسرو فرحزادی ـ اسماعیل دادفر ـ پروین دولتشاهی ۸- «مرغ دریایی» اثر آنتوان چخوف سال اجرا ۱۳۵۶ بازیگران: جمیله شیخی ـ محمدعلی کشاورز ـ قاسم سیف ـ هما روستا ـ جمال اجلالی ـ محمد مطیع ـ منوچهر فرید ـ سرور رجائی- آتیلا- پسیانی ـ سروش خلیلی و..... ۹ ـ «کرگدن» اثر اوژن یونسکو سال اجرا ۱۳۵۱ بازیگران: عزت ا... انتظامی ـ پرویز صیاد ـ اسماعیل دادفر ـ محمد حفاظی ـ مهدی فخیم‌زاده ـ پروین دولتشاهی ـ فریده صابری ـ عباس یوسفیانی ـ محمود شیبانی و.... ۱۰- «بازی استریندبرگ» اثر فردریش دورنمات سال اجرا ۱۳۵۱–۱۳۷۸ بازیگران: محمدعلی کشاورز ـ اسماعیل شنگله ـ هما روستا ۱۱- «دایره گچی قفقازی» اثر برتولت برشت سال اجرا ۱۳۷۷ بازیگران: سعید پور صمیمی ـ آزیتا حاجیان ـ سهراب سلیمی ـ حسن پورشیرازی ـ آرمان امید ـ جمال اجلالی و.... ۱۲- «باغ وحش شیشه‌ای» اثر تنسی ویلیامز سال اجرا ۱۳۴۲ بازیگران: پرویز فنی‌زاده ـ شهلا- ریاحی ـ پری صابری ـ عباس مغفوریان ۱۳- «آندورا» اثر ماکس فریش سال اجرا ۱۳۴۶ بازیگران: سعید پورصمیمی ـ ثریا قاسمی ـ محمدعلی کشاورز ـ منوچهر فرید ـ پرویز پورحسینی ـ جمیله شیخی ـ اسماعیل دادفر ـ جمشید مشایخی ـ منوچهر فرید ـ پری امیر حمزه ـ اسفندیار شهیدی و.... ۱۴- «ازدواج آقای می‌سی‌سی‌پی» اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۶۸ بازیگران: رضا کیانیان ـ احمد آقالو ـ میکائیل شهرستانی ـ هما روستا ـ نورالدین استوار ـ جمال اجلالی ـ رضا عمرانی ـ قاسم زارع و..... ۱۵- «لئوکادیا» اثر ژان آنوی سال اجرا ۱۳۴۳ بازیگران: پرویز پورحسینی ـ سعید پورصمیمی ـ محمدعلی کشاورز ـ محمد حفاظی ـ شکوه نجم‌آبادی – عصمت صفوی

کارگردانی تئاتر رادیویی:

حمید سمندریان در رادیو صدای ایران تعدادی نمایشنامه را ترجمه کرده که کارگردانی آن را نیز به عهده داشته‌است: ۱- غروب روزهای آخر پاییز نوشته فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ ۲- پنچری نوشته فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ ۳- همزاد نوشته فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ ۴- اقدامات وگا نوشته فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ ۵- فیزیکدانها نوشته فردریش دورنمات سال ۱۳۶۶

تله تئاتر:

آثار اجرا شده در تلویزیون ملی ایران (تله تئاتر) که ترجمه و کارگردانی این آثار به عهده حمید سمندریان بوده‌است: ۱- غروب روزهای پائیز اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۲ ۲- بازی استریندبرگ اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۵۱ ۳- خمره اثر لوئیجی پیراندللو سال ۱۳۵۳ ۴- جراحی پلاستیک اثر پی‌یر فراری سال ۱۳۴۰ ۵- پلوفت (شبح کوچک) اثر ماریا کل راماشادو سال ۱۳۴۰ ۶- ساعت شش در خیابان آتن اثر روژه فردیناند ۷- به‌سوی دمشق اثر اگوست استریندبرگ سال ۱۳۸۱ حمید سمندریان به دعوت پرفسور رگن‌برگ استاد دانشگاه مونیخ و کارگردان تئاتر به انستیتو گوته دعوت شد و نمایشنامه‌های بسیاری را با بازیگران آلمانی

روی صحنه برد. این همکاری بین سالهای ۵۱ تا ۵۷ ادامه داشت. ۱- شهاب آسمانی اثر فردریش دورنمات ۲- چگونه رنجهای آقای موکین پوت برطرف می‌شود اثر پیتر وایس ۳- پنچری اثر فردریش دورنمات ۴- سانتا کروز اثر ماکس فریش ۵- راهب و راهزن اثر هاینریش بول ۶- خوزه اثر هاینریش بول ۷- خشم شدید فلیپ هوتس اثر ماکس فریش ۸- بالماسکه دزدان اثر ژان آنوی ۹- دوزخ اثر ژان پل سارتر ۱۰- ازدواج آقای می‌سی‌سی‌پی اثر فردریش دورنمات ۱۱- توراندخت اثر هیلدس هایمر ۱۲- مرده‌های بی‌کفن و دفن اثر ژان پل سارتر : ترجمه

حمید سمندریان در باب ترجمه آثار نمایشی در جامعه تئاتری: ۱- غروب روزهای پاییز اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۰ ناشر مروارید ۲- پنچری اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۲ ناشر مروارید ۳- ازدواج آقای می‌سی‌سی‌پی اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ نشر پیروز ۴- دایره گچی قفقازی اثر برتولت برشت سال ۱۳۴۱ چاپ مجدد ۱۳۷۸ ۵- اقدامات وگا و همزاد اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۱ ۶- ملاقات بانوی سالخورده اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۲ چاپ مجدد ۱۳۷۸ نشر قطره ۷- رومولوس کبیر اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۶۹ مرکز هنرهای نمایشی ۸- باغ وحش شیشه‌ای اثر تنسی ویلیامز سال ۱۳۴۲ چاپ مجدد ۱۳۸۳ نشر قطره ۹- لئوکادیا اثر ژان آنوی سال ۱۳۴۳ چاپ مجدد ۱۳۸۳ نشر قطره ۱۰- هرکول و طویله اوجیاس اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۴۳ ۱۱- آندورا اثر ماکس فریش سال ۱۳۴۷ انتشارات روز ۱۲- فیزیکدانها اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۵۰ چاپ مجدد ۱۳۸۳ نشر قطره ۱۳- خشم شدید فلیپ هوتس اثر ماکس فریش سال ۱۳۵۰ چاپ مجدد ۱۳۷۰ نشر مرکز هنرهای نمایشی ۱۴ ـ فرشته‌ای به بابل می‌آید اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۵۲ ۱۵- چگونه رنجهای آقای موکین پوت بر طرف می‌شود سال ۱۳۵۳ ۱۶- مکبث اثر ویلیام شکسپیر سال ۱۳۵۵ چاپ مجدد ۱۳۸۳ نشر قطره ۱۷- بازی استریندبرگ اثر فردریش دورنمات سال ۱۳۵۱ چاپ مجدد ۱۳۷۴ نسل قلم

سیف اللهی، حجت الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : دکتر حجت الله سیف اللهی ننه کران در روستای ننه کران یکی از توابع اردبیل بدنیا آمد. ایشان دارای مدرک دکتری رشته آمار از دانشگاه پاریس ۶(پی یر و ماری کوری) است که پس از اخذ مدرک دکتری رشته مذکور از سال ۱۳۵۳ در دانشگاه ابوریحان و شهید بهشتی به تدریس پرداخت و در سال ۱۳۸۱ به افتخار بازنشتگی نائل آمد.نامبرده از سال ۱۳۷۷ تا کنون در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز به تدریس مشغول می باشد.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : آمار (تحلیل داده ها)

والدین و انساب : پدر و مادر حجت الله سیف اللهی ننه کران فوت شده اند. ایشان دارای سه برادر است که بترتیب در اردبیل ،رامسر و اراک زندگی می کنند.

خاطرات کودکی : حجت الله سیف اللهی ننه کران از دوران کودکی خود چنین می گوید": پنجم ابتدایی را در روستای ننه کران اردبیل طی کرده ام . در زیر چراغ نفتی در خانه و در مغازه پدرم درس می خواندم و روزها نیز کنار رودخانه کار می کردم و کلاس ششم ابتدایی را در بخش نمین به پایان رسانیدم.در دوران تحصیل خود همیشه شاگرد اول بودم".

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : پدر حجت الله سیف اللهی ننه کران در روستای ننه کران مغازه داشت و به کار کشاورزی نمی پرداخت.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : حجت الله سیف اللهی ننه کران ۵ سال دوره ابتدایی را در روستای ننه کران و ششم ابتدایی را در نمین و سه سال اول متوسطه را آستارا و دو سال دانشسرا را در تبریز ،۴ سال در رشته ریاضی در دانشگاه تهران به تحصیل پرداخته است. ایشان دوره کارشناسی ارشد را در موسسه آموزش عالی آمار و انفورماتیک و دوره تحصیلات تکمیلی و دکتری رشته آمار را در دانشگاه پاریس ۶(پی یر و ماری کوری) گذرانده است.

خاطرات و وقایع تحصیل : حجت الله سیف اللهی ننه کران از دوران تحصیل خود چنین به یاد دارد": در کلاس دوم ابتدایی کتاب ها بزبان ترکی بود و از آذر ۱۳۲۵ به بعد به فارسی تبدیل شد. من برای ششم ابتدایی هر زور صبح از روستای خود به نمین می رفتیم و طوری که در مدرسه بسته می شد و عصر نیز بر می گشتیم.سه سال متوسطه را در آستارا بودم در آن موقع در آن شهر کتاب پیدا نمی شد و بایستی از اردبیل خریداری می شد".

فعالیتهای ضمن تحصیل : حجت الله سیف اللهی ننه کران پس از طی دو سال دانشسرای مقدماتی در مهر ۱۳۳۵ در ننه کران به عنوان آموزگار استخدام شدند.او دو دیپلم طبیعی و ریاضی را بطور متفرقه در اردبیل و تبریز اخذ کردند و در سال ۱۳۴۳وارد دانشگاه تهران در رشته ریاضی گردیدند.

هم دوره ای ها و همکاران : دکتر طاهری ،دکتر تارمست،دکتر هاشمی پرست از همدوره ایهای حجت الله سیف اللهی ننه کران می باشند.

همسر و فرزندان : حجت الله سیف اللهی ننه کران در سال ۱۳۴۳ با همسر خود (دبیر بازنشسته) ازدوراج کرد که ماحصل این ازدواج سه فرزند ،۲ دختر و یک پسر می باشد.

فعالیتهای آموزشی : حجت الله سیف اللهی ننه کران از مهر سال ۱۳۳۵ به مدت ۱۹ سال در دبیرستانها ننه کران و تهران به تدریس مشغول بودند در سال ۱۳۵۴ با مدرک کارشناسی ارشد رشته آمار در دانشگاه ابوریحان و پس از اخذ مدرک دکتری رشته آمار در دانشگاه شهید بهشتی تا سال ۱۳۸۱ به تدریس پرداخت.نامبرده در مهر همان سال (۱۳۸۱) بازنشسته گردیدند. ایشان در ضمن از ۱۵ شهریور سال ۱۳۷۷ تا کنون در دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی اشغال دارند.

جوائز و نشانها : حجت الله سیف اللهی ننه کران بدلیل ترجمه کتاب ،تالیف مقاله و طرحهای پژوهشی در دانشگاه شهید بهشتی لوحهای تقدیر و جوایز نقدی متعددی دریافت کرده است.

چگونگی عرضه آثار : حجت الله سیف اللهی ننه کران دارای سه طرح پژوهشی در دانشگاه شهید بهشتی می باشد.

آثار :

۱ آمار ریاضی

ویژگی اثر : ترجمه

۲ تحلیل داده ها

ویژگی اثر : ترجمه

۳ خلاصه درس و فرمولهای آمار و احتمال ریاضی

ویژگی اثر : ترجمه منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

شاهین، داریوش

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

شادروان داریوش شاهین یکی از دین پژوهان متجدد و امروزین و راسخ در عقیده و علم و ایمان بود . در سال ۱۳۷۶ این بنده در گرماگرم تدوین دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی بودم که با وزیدن نفحات توفیق رحمانی ، در سال ۱۳۷۷ از سوی نشر دوستان در ۲ جلد ، مشتمل بر ۳۶۰۰ مقاله از جمله بالغ بر نزدیک به ۸۰۰ زندگینامه ی قرآن پژوهان از قاری و مقری و مفسر و خوشنویس و غیره منتشر شد . با بنده ۱۶ ـ ۱۷ مولف جوان همکاری می کردند که اگر یاری الهی به صورت یاری بندگان پاکدلش در نمی آمد ، تدوین و جمع و نشر آن مرجع مشکل گشا ممکن نبود . یکی از مشکل گشاییهای ساده ی این مرجع کوتاه اما جوابگو این بود که شرح حال خود نوشت دست کم دویست تن از مترجمان و مفسران و سایر قرآن پژوهان را در برداشت . به یادم هست که دو سه بار به منزل آقای داریوش شاهین تلفن زدم که لطف کنند و زندگینامه ی خود نوشتی برای درج در آن دانشنامه بنویسند ، بی علاقگی و اکراه از لحنش آشکار بود . زیرا در سالها شاید دهه ها پیش که من بچه بودم ، روزی در پشت ویترین کتابفروشی ها ترجمه ای از قرآن کریم دیدم که ترجمه ای گسترده و آزاد بود که انگلیسی ها به آن نوع ترجمه Para phrase یا نقل به معنا ، بدون قابلیت مطابقه ی واو به واو با متن اصلی که برای رسایی بیشتر و همه فهمی و مردم پسندی است ، گویند؛ و ایشان رو ی جلد و صفحه ی عنوان ترجمه ی خود از قرآن کریم نوشته بودند : « ترجمه و نگارش داریوش شاهین » ، بنده و شاید بسیاری ها تکان خورده بودند که مگر قرآن کریم می تواند نگارش کسی جز خداوند باشد ؟ و بنده اشاره وار در یکی از مصاحبه ها و مقالات خود از این مسئله به شگفتی یاد کرده بودم که ایشان آن را حمل بر تمسخر کرده بودند .

همین است که به درخواست من پاسخ مثبتی ندادند و حاصل این شد که تهیه ی یک صفحه شرح حال از ایشان برای جامعه ی علمی دشوار است .

خوشبختانه ، هنگامی که این بزرگ مرد پرکار با کارنامه ی فرهنگی پربارش درگذشت (چهارم آبان ماه ۱۳۸۰) یک زندگینامه ی کوتاه و پر اطلاع نیز همراه با آگهی نامه ی مربوط به اعلام وفات او منتشر شد ، که در آن چنین اطلاعاتی آمده است : از داریوش شاهین بیش از ۳۰۰ جلد تالیف ، ترجمه ، مجموعه های مختلف و داستان در عرصه ی ادبیات ، شعر و مذهب به یادگار مانده است . در بخش مذهب شادروان شاهین به ترجمه ی نهج البلاغه به زبان انگلیسی توفیق یافت . کتابی به نام یکصد گوهر شامل کلمات قصار حضرت علی (ع) ، به انتخاب و کوشش او تدوین و به پنج زبان ترجمه شده است . او چندین دهه هم برای رادیو نویسندگی و تهیه ی مطلب می کرد . دیگر از آثار او تاریخ ایران در یکصد قرن است که نه صرفاً تاریخ سیاسی ، بلکه اجتماعی و هنری و فرهنگی ده هزار ساله ی ایران است و به انگلیسی هم ترجمه شده است . در عین حال و این همه پرکاری قلمی ، آن بزرگوار به مدت سی سال در مرکز توسعه ی صادرات ایران خدمت کرد و از همان جا پس از ۳۰ سال بازنشسته شد .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

عاصی، مصطفی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : مصطفی عاصی در سال ۱۳۲۴ در تهران بدنیا آمد.ایشان دارای مدرک دکترای رشته زبان شناسی گرایش کامپیوتر و فرهنگ نگاری از دانشگاه اکستر انگلستان – ۱۳۶۸میباشد.نامبرده هم اکنون عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان ایران و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی(با درجه علمی دانشیار) می باشد.

گروه : علوم انسانی

رشته : زبان شناسی

گرایش : کامپیوتر و فرهنگ نگاری

والدین و انساب : مصطفی عاصی فرزند سید محمد عاصی است.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : تحصیلات مصطفی عاصی به قرار زیر است: دیپلم ریاضی از دبیرستان دارالفنون تهران – ۱۳۴۲ لیسانس (کارشناسی) زبان و ادبیات انگلیسی از دانشکد ه ادبیات دانشگاه تهران – ۱۳۴۷ فوق لیسانس (کارشناسی ارشد) زبانشناسی همگانی ازدانشکد ه ادبیات دانشگاه تهران – ۱۳۵۰ دکتری زبانشناسی با گرایش کامپیوتر و فرهنگ نگاری از دانشگاه اکستر انگلستان – ۱۳۶۸ دوره های تخصصی : دوره روش تدریس زبان انگلیسی – ۱۳۵۰ دوره های آشنایی با مبانی کامپیوترو سیستم های عامل , برنامه نویسی FORTRAN SNOBOL, , ASSEMBLER ,COBOL, RPG و تحلیل سیستم ها از سال ۱۳۵۲ تا سال ۱۳۵۹در ایران و انگلستان دوره های آشنایی با سیستم شبکه کامپیوتری MULTICS و کاربردمجموعه Office و نرم افزارهای آماری ازجمله SPSS در محیط Windows ازسال ۱۳۵۸ تا سال ۱۳۷۷ (دانشگاه اکستر) دوره های ایجاد و مدیریت پایگاه داده ها و ارایه اطلاعات در شبکه جهانی اینترنت – ۱۳۷۷(دانشگاه اکستر) دوره آشنایی و کار با نرم افزارهای مدیریت اصطلاحات Trados و Multiterm در دانشگاه وین – ۱۳۸۱

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : پیشینه استخدامی و اداری دکتر عاصی به ترتیب زیر است : عضو هیأت علمی فرهنگستان زبان ایران و پژوهشگاه علوم انسانی از ۱۳۵۰ تا کنون وضعیت کنونی استخدامی : دانشیار پژوهشی پایه ۲۶ و مدیر گروه های آموزشی و پژوهشی زبان شناسی همگانی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی عضویت در مجامع علمی : عضو انجمن رایانش ادبی و زبانی (ALLC) از ۱۳۵۸ عضو انجمن فرهنگ نگاری اروپا (EURALEX) از بدو تأ سیس – ۱۳۶۲ عضو انجمن فرهنگ نگاری آمریکای شمالی (DSNA) از ۱۳۶۹ عضو انجمن فرهنگ نگاری آسیا (ASIALEX) ازبدو تأ سیس – ۱۳۷۶ عضو انجمن زبان شناسی ایران و مدیر گروه های تخصصی زبان شناسی رایانه ای و فرهنگ نگاری از بدو تأسیس – ۱۳۸۱ عضو گروه های واژه گزینی رایانه وفناوری اطلاعات و زبان شناسی فرهنگستان زبان و ادب قارسی

فعالیتهای آموزشی : پیشینه تدریس : آموزش زبان انگلیسی از ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۴ (د ر مرکز آموزش زبان نیروی هوایی ، مرکز آموزش مخابرات و مدرسه زبان‌های خارجی کارآ) تدریس دانشگاهی (در دانشگاههای تهران ، علامه طباطبایی ، الزهرا ، مشهد ، اصفهان ، پزشکی ایران ، آزاد اسلامی و پژوهشگاه علوم انسانی) : زبان انگلیسی و درسهای تخصصی زبان شناسی در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری زبانشناسی همگانی ، زبان انگلیسی و فرهنگ و زبانهای باستانی از ۱۳۵۶ تا کنون : زبانشناسی رایانه ای (کامپیوتری) ، فرهنگ نگاری ، مبانی کامپیوتر و کاربرد آن ، اصول دستور زبان ، ساختواژه، ساخت زبان فارسی ، مقدمات زبانشناسی ، روش تحقیق ،گویش شناسی راهنمایی و مشاوره بیش از شصت پایان نامه دوره کارشناسی ارشد و دکتری زبانشناسی در پژوهشگاه و دانشگاه های دیگر

مراکزی که فرد از بانیان آن به شمار می آید : – ایجاد پایگاه داده های واژگانی دوزبانه برای فرهنگ های فارسی به انگلیسی از ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱ – راه‌اندازی پایگاه داده های زبان فارسی در اینترنت – ۱۳۸۴

چگونگی عرضه آثار : پیشینه کارهای پژوهشی : شرکت در طرح تهیه فرهنگ مترادفهای فارسی از ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷ شرکت در طرح

بررسی واژه های مرکب در آثار نظامی گنجوی - ۱۳۵۵ شرکت در طرح تهیه واژه نامه های بسامدی با کامپیوتر از ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۶ شرکت در طرح تهیه واژه نامه های چند زبانه و ریشه شناسی - ۱۳۵۵ شرکت در گروه های واژه گزینی کامپیوتر ، زبان شناسی ، متالورژی ، حسابداری و ادب و هنرفرهنگستان زبان ایران از ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۷ و فرهنگستان زبان و ادب فارسی از سال ۱۳۷۸ تاکنون شرکت در گردآوری و تدوین کامپیوتری واژه های پیشنهادی فرهنگستان زبان ایران از ۱۳۵۶ تا۱۳۶۰ طراحی ، پژوهش و اجرای طرح " سیستم فارسی (" Farsi System)برای پردازش و چاپ متن دوزبانه فارسی و انگلیسی با کامپیوتر- ۱۳۵۹ سرپرستی و شرکت در طرح فرهنگنامه جوانان و نوجوانان از ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۲ شرکت در طرح فرهنگ برابرهای فارسی برای واژه های علمی و فنی از ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۸ اجرای طرح واژه نامه نویسی تخصصی با کمک کامپیوتر (رساله دکتری) از ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۸ سرپرستی و اجرای طرح بررسی کاربرد کامپیوتر در پژوهشهای زبانی از ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۱ شرکت در تدوین استاندارد ملی کد تبادل اطلاعات ۸ بیتی فارسی ا ز ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۲ شرکت در تدوین استاندارد ملی برای صفحه کلید فارسی کامپیوتر -۱۳۷۳ شرکت و مشاوره در طرح تهیه فرهنگ جامع مدیریت از ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۳ سرپرستی و اجرای طرح ایجاد پایگاه داده های زبان فارسی از ۱۳۷۲تا ۱۳۸۳ شرکت در تدوین استاندارد بین المللی نویسه گردانی فارسی - ۱۳۷۸ شرکت در تدوین استاندارد بین المللی آوانویسی فارسی - ۱۳۷۹ طراحی و اجرای طرح پژوهشی تعیین مؤلفه های زبانی برای بهره گیری در سیستم های بازیابی اطلاعات و متن کاو فارسی — ۱۳۸۲ مأموریتهای علمی و کنفرانس ها : سمینار بین المللی فرهنگ نگاری (اکستر - انگلستان) ۱۳۵۷ مدرسه تابستانی بین المللی فرهنگ نگاری (اکستر - انگلستان) ۱۳۵۹ سمینار واژه گزینی برای اصطلاحات صنعت بیرینگ (تهران) - ۱۳۶۶ نخستین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله - ۱۳۶۹ چهارمین کنفرانس بین المللی فرهنگ نگاری (مالاگا - اسپانیا) با ارائه مقاله - ۱۳۶۹ سمینار زبانشناسی کامپیوتری (مشهد) دو سخنرانی - ۱۳۷۰ دومین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله - ۱۳۷۱ سمینار بررسی نقش اطلاع رسانی در تحقیق و توسعه (تهران) با ارائه مقاله - ۱۳۷۲ ششمین کنفرانس بین المللی فرهنگ نگاری (آمستردام - هلند) با گزارش و پوستر - ۱۳۷۳ سومین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله - ۱۳۷۴ فرصت مطالعاتی در مرکز تحقیقات فرهنگ نگاری (دانشگاه اکستر - انگلستان) ۱۳۷۵ چهارمین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله - ۱۳۷۶ فرصت مطالعاتی در مرکز تحقیقات فرهنگ نگاری (دانشگاه اکستر - انگلستان) ۱۳۷۷ نخستین هم اندیشی واژه گزینی و اصطلاح شناسی (تهران) با ارائه مقاله ۱۳۸۰ پنجمین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله — ۱۳۸۰ نخستین همایش ملی ایران شناسی (تهران) ۱۳۸۱ دومین کنفرانس علوم شناختی (تهران) ۱۳۸۱ آکادمی تابستانی اصطلاح شناسی (دانشگاه وین — اتریش) با سخنرانی - ۱۳۸۱ دومین هم اندیشی واژه گزینی و اصطلاح شناسی (تهران) با ارائه مقاله ۱۳۸۲ نخستین هم اندیشی ترجمه شناسی (تهران) با ارائه مقاله ۱۳۸۲ کارگاه آموزشی ویرایش (تهران) با ارائه مقاله ۱۳۸۲ پنجمین کنفرانس سراسری سیستم های هوشمند (مشهد) با ارائه مقاله ۱۳۸۲ دومین کارگاه بین‌المللی فناوری اطلاعات و رشته‌های وابسته (WITID ۲۰۰۴) (کیش) باارائه مقاله ۱۳۸۲ نخستین هم‌اندیشی دستور زبان فارسی (فرهنگستان زبان و ادب فارسی- تهران) با ارائه مقاله ۱۳۸۲ اولین کارگاه پژوهشی زبان فارسی و رایانه (دانشگاه تهران) با ارائه طرح و شرکت در میزگرد ۱۳۸۳ دومین همایش آموزش الکترونیکی (مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته دانشگاه صنعتی شریف تهران) با ارائهٔ مقاله - ۱۳۸۳ ششمین کنفرانس زبانشناسی (تهران) با ارائه مقاله — ۱۳۸۳ همایش هفتهٔ پژوهش (پژوهشگاه علوم انسانی — تهران) با ارائهٔ مقاله و کارگاه پژوهشی -۱۳۸۳ اولین همایش بین‌المللی بومی‌سازی مبتنی بر فناوری اطلاعات در حوزهٔ خط و زبان فارسی (مرکز تحقیقات مخابرات — تهران) با ارائهٔ مقاله— ۱۳۸۴ دومین کنفرانس بین‌المللی فناوری اطلاعات و دانش (دانشگاه صنعتی امیر کبیر- تهران) با ارائهٔ مقاله — ۱۳۸۴ نخستین همایش انجمن زبان شناسی ایران (تهران) دبیر همایش -۱۳۸۴ تعداد مقالات ارائه شده در همایشها و منتشر شده در مجلات معتبر علمی :۳۴ مورد تعداد مقالات بزبان انگلیسی:۱۳ مورد آثار :

۱ Information and Documentation – Transliteration of Arabic Characters into Latin Characters- Part۴: Phonetic Transcription of Persian

ویژگی اثر : International Standard: ISO/DIS ۲۳۳-۴. -۲۰۰۰

۲ Information and Documentation – Transliteration of Arabic Characters into Latin characters - Part ۳ : Persian Language

ویژگی اثر : Simplified Transliteration. International Standard: ISO ۲۳۳-۳. -۱۹۹۹

۳ استاندارد صفحه کلید فارسی کامپیوتر

ویژگی اثر : (تالیف گروهی) ، شماره استاندارد ملی ایران : ۲۹۰۱ ، تهران ، موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران . -۱۳۷۳

۴ استاندارد کد تبادل اطلاعات ۸ بیتی فارسی

ویژگی اثر : (تالیف گروهی(، شماره استاندارد ملی ایران: ۳۳۴۲ ، تهران ، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران . -۱۳۷۲

۵ استاندارد نحوهٔ ارائهٔ کد زبانها

ویژگی اثر : (تألیف گروهی) ، تهران ، مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران. -۱۳۸۲

۶ پیشنهاد شما چیست ؟ برخی از واژه‌های رایانه‌ای

ویژگی اثر : (تالیف گروهی) ، تهران ، فرهنگستان زبان ایران -۱۳۵۵

۷ سیستم رایانه‌ای و برنامه‌های واژه‌نامه‌های بسامدی

ویژگی اثر : (تالیف گروهی) ، تهران ، فرهنگستان زبان ایران -۱۳۵۵

۸ سیستم رایانه‌ای و برنامه‌های واژه‌نامه‌های چندزبانی و ریشه‌شناسی

ویژگی اثر : (تالیف گروهی)، تهران ، فرهنگستان زبان ایران . -۱۳۵۵

۹ فر هنگ زبانشناسی

ویژگی اثر : (نرم افزار کامپیوتری) (باهمکاری محمد عبدعلی) ، تهران . -۱۳۷۵

۱۰ فرهنگ جامع مدیریت

ویژگی اثر : (مشاور) ، تهران ، دانشگاه علامه طباطبائی -۱۳۷۷

۱۱ فرهنگ چهارجلدی فارسی – انگلیسی

ویژگی اثر : (۴۱۷۲ صفحه) (با همکاری دکتر منوچهر آریانپور)، تهران، جهان رایانه-۱۳۸۲

۱۲ فرهنگ یک جلدی فارسی – انگلیسی

ویژگی اثر : (۱۶۰۰ صفحه) (با همکاری دکتر منوچهر آریانپور)، تهران، جهان رایانه-۱۳۸۴

۱۳ مجموعه مقالات نخستین همایش انجمن زبان شناسی ایران

ویژگی اثر : (۳۸۰ صفحه) , تهران , انجمن زبان شناسی ایران

۱۴ واژگان گزیده زبانشناسی

ویژگی اثر : (با همکاری محمد عبدعلی) ، تهران ، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی -۱۳۷۵

۱۵ واژه های رایانه(۲)

ویژگی اثر : (تألیف گروهی) مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، تهران-۱۳۸۳

۱۶ واژه های تخصصی رایانه(۱)

ویژگی اثر : (تـــألیف گروهی) مصـــوب فرهنگســـتان زبـــان و ادب فارســـی ، تهران-۱۳۸۰ منـابع زنـدگینامه :http://iranologyfo.com/

فارسی، جلال الدین

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

آقای جلال الدین فارسی از اسلام پژوهان و مبارزان عصر جدید در راه تحقق و استقرار انقلاب / حکومت / جمهوری اسلامی بوده اند ، و بیش از یک اهل قلم عادی در این راه تلاش کرده اند . او متولد ۱۳۱۲ ش در مشهد مقدس است . در حدود سالهای ۱۳۳۲ ـ ۱۳۳۳ ش نخستین اثر خود را که ترجمه بود منتشر ساخت و با شرکت در حوزه های مخفی نهضت مقاومت ملی ، به بحث درباره ی مسئله ی « کلیسا » و رابطه ی دین و دولت / سیاست / حکومت و پس از آن به تـدریس دو اثر انقلابی خود به نامهای نهضت های پیامبران ، و تکامل مبارزه ی ملی پرداخت . سالهای ۱۳۴۰ ـ ۱۳۴۱ را در زندان قزل قلعه سپری نمود و در قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ نیز نقشـی فعـال داشت . کتاب حقوق بین المللی اسـلامی را در سال ۱۳۴۵ ، و ترجمه ی کتـاب مشـهور تکامل انقلابی اسـلام را در سال ۱۳۴۹ منتشـر کرد . در خلال همین سالهـا به لبنـان هجرت کرد و بـا همکـاری بـا جنبشـهای انقلابی و آزادی بخش منطقه در حرکت مبارزه ی مسلحانه ی داخل کشور نقش مهمی ایفا نمود . دوره ی درسهایی درباره ی مارکسیسم به دو زبان فارسی و عربی و واحدهای بشـری و ترجمه ی ۵ جلد (از ۱۱ جلد منتشـر شده) الغدیر و شـهدای راه فضیلت هر دو اثر شادروان علامه عبدالحسین امینی ، از آثار فرهنگی ارزشمند دوران هجرت اوست .

در تابسـتان ۱۳۵۷ از طرف امـام خمینی (ره) ، بـه تنظیـم رابطـه ی سازمـان آزادی بخش فلسـطین بـا انقلاب اسـلامی ایران همت گماشت و سال بعـد به نماینـدگی در مجلس خبرگان انتخاب گردید . مسئولیت دیگر وی عضویت در سـتاد انقلاب فرهنگی بود . وی سـپس به عنوان نماینده ی مردم تهران در دوره ی دوم مجلس شورای اسلامی مشغول انجام وظیفه گردید . آثار دیگر او که در سالهای اخیرتر منتشـر شده عبارتند از : ترجمه ی قرآن کریم که به آن بیشتر می پردازیم ؛ فلسـفه ی انقلاب اسـلامی ؛ استراتژی بین المللی ؛ پیامبری و جهاد و حکومت ، پیامبری و انقلاب که این سه کتاب ، یک دوره سیره ی نبوی است به استناد ترتیب نزول قرآن و محتوای آیات تاریخی . یکی از آثار مفید دیگر ایشان واژه های انقلاب اسـلامی ایران است که چند سال پیش منتشـر شده است ، و به کار ایران شناسان و اسلام شناسان و محققان انقلاب اسلامی و تاریخ عصر جدید ایران می آید .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

فرزانه، بهمن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

بهمن فرزانه (۱۳۱۷) مترجم بیش از ۵۰ کتاب به فارسی بوده و یک رمان نیز نوشته‌است. ترجمه‌های او بسیاری از نویسندگان مطرح جهان را به ایرانیان معرفی کرده‌است.

فرزانه بر زبان‌های ایتالیایی، انگلیسی، اسپانیایی و فرانسوی مسلط بودهو اکنون ساکن شهر رم در ایتالیا است.

زندگی:

بهمن فرزانه در سال ۱۳۱۷ زاده شد و به مدرسه عالی مترجمی سازمان ملل رفت. در سن ۲۶ سالگی نخستین کتاب را از تنسی ویلیامز ترجمه کرد و پس از آن مدتی به همکاری با شرکت‌های فیلم‌سازی ایتالیا پرداخت و فیلم‌نامه‌ای نیز نوشت که به تولید فیلم رسید. فرزانه در انتخاب کتاب برای ترجمه دقت زیادی به کار می‌برد و هنگامی که تصمیم به ترجمه کتابی می گیرد کار ترجمه را به طور منظم و در ساعت‌های مشخص انجام می‌دهد. به گفته خودش «من هنوز قدیمی مانده‌ام و هنوز با دست می‌نویسم» و از کامپیوتر استفاده نمی کند . او آثار تنسی ویلیامز، گراتزیا کوزیما دلدا ، آلبا دسس پدس، لوئیچی پیراندللو، گابریل گارسیا مارکز، آنا کریستی، اینیاتسیو سیلونه، رولددال، گابریل دانونزیو، واسکو پراتولینی، ایروینگ استون، جین استون و ... را به فارسی برگردانده‌است.

کتاب‌شناسی:

تالیف:

فیلمنامه در نیمه بسته ،

چرک نویس ،

مجموعه داستان سوزن‌های گمشده ،

۲۰۰۸ – رمان سرباز دل ،

ترجمه:

صد سال تنهایی، اثر گابریل گارسیا مارکز ،

بر لبه پرتگاه، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

کبوترها و بازها، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

عروسک فرنگی ،

حریق در باغ زیتون، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

به نوبت ،

عذاب وجدان ،

خاکستر، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

خانواده‌ای محترم ،

راز مرد گوشه‌گیر، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

چشم‌های سیمونه، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

وسوسه، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

تازه عروس ،

یک دسته گل بنفشه ،

درخت تلخ ،

محبت ،

راه خطا، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

رقص گردنبند، از گراتزیا کوزیما دلدا ،

عشق در زمان وبا ،

هیچ یک از آن‌ها باز نمی گردد ،

عشق و جنایت در سیسیل ،

دوازده داستان سرگردان ،

عشق و جنایت در سیسیل، از لوییچی کاپوان ،

عشق‌های بدون عشق، از پیر آندلو ،

اژدهاخانم و دیگر افسانه‌ها، مجموعه داستان از لوئیجی کاپوآنا ،

دوازده داستان سرگردان، از گابریل گارسیا مارکز ،

فصیحی، ارسلان

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

ارسلان فصیحی (۱۳۴۰) مترجم و ویراستار ایرانی. ترجمه آثار اورهان پاموک (برنده جایزه نوبل) به فارسی از شاخص‌ترین کارهای او محسوب می‌شود.

:زندگی

فصیحی کار ترجمه را از جوانی شروع کرد و اولین کتاب‌اش که از ترکی به فارسی ترجمه شده بود سفرنامه‌ای بود به شوروی که هرگز منتشر نشد. کتاب‌های دیگری نیز در اوایل دهه ۶۰ ترجمه کرد که هیچ‌کدام چاپ نشد. از جمله کتاب کشاورزی و مناسبات ارضی در ایران، اواخر قرن نوزدهم–اوایل قرن بیستم.[۱] در سال ۶۱ برای تحصیل زبان و ادبیات به ترکیه رفت و اواخر دهه شصت به‌کشور بازگشت و ترجمه را ادامه داد. حدود ۲۰ کتاب از فارسی به ترکی ترجمه کرد که اکثرا جنبه تبلیغی و ترویجی داشتند. داستان‌های کوتاهی هم از یاشار کمال ترجمه کرد. او به ترجمه آثار پاموک قبل از آن که پاموک جایزه نوبل را دریافت کند پرداخت. فصیحی هم‌اکنون سرویراستار انتشارات ققنوس است. تالیف:

۱۳۸۶ – خودآموز ترکی استانبولی (مکالمه – دستور).

ترجمه:

۱۳۷۷ – سلول ۷۲ – اورهان کمال.

۱۳۸۲ – زندگی نو – اورهان پاموک.

۱۳۸۳ – قصه‌های حسن کچل – نورهان آیدینکال.

– ۱۳۷۷قلعه سفید – اورهان پاموک.

– برف – اورهان پاموک.

–۱۳۸۷" بیرون از صحنه – "احمد حمدی تانپینار

–۱۳۸۷" نام من قرمز – "اورهان پاموک

فولادوند، محمدمهدی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

استاد محمد مهدی فولادوند فرزند شادروان محمد حسین بختیاری ، در اول دی ماه ۱۲۹۹ در اراک متولد شد . او از سوی مادر ، نوه ی حجت السلام حاجی آقا محسن ادراکی و نبیره ی دختری مرحوم سید محمد علی تهرانی است . پس از طی تحصیلات اولیه و رایج به سبک جدید ، در شهریور ۱۳۲۹ برای ادامه ی تحصیل به ویژه در رشته های شعر و ادب و هنر و زیبایی شناسی ، به پاریس رفت و چهارده سال در آن شهر اقامت و در رشته های دلخواه دانشگاهی و تکمیل زبان و ادب فرانسوی خود تلاش کرد . جناب فولادوند در آبان ماه ۱۳۴۳ (۱۹۶۴ م) به تهران بازگشت و تاکنون که بیش از هشتاد سال از عمر پربار و برکتش می گذرد ، در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، مواد مختلف فلسفه ، زیباشناسی ، زبان فرانسه ، تاریخ مذاهب و فرهنگ ایران را تدریس کرده است . او عضو انجمن فلسفه ی ایران و علوم انسانی یونسکو و عضو انجمن شعرای فرانسه و نویسندگان فرانسه زبان است . مجموعه ی آثار فرانسه و فارسی وی قریب به سی جلد است که در حدود پانزده جلد آن به چاپ رسیده است . برخی از آثار چاپ شده ی ایشان از این قرار است :

ـ ترجمه ی [رباعیات] عمر خیام ، پاریس ، مزون نو ، ۱۹۶۰ ، طبع جدید آن با مقدمه و حواشی و « سخنان تازه درباره ی عمر خیام و رباعیات او » به پیوست آن . تهران ، فروغی .

ـ هیدا (در جستجوی زیبایی) ، چاپ فرهنگ و هنر (به فرانسه)

ـ سنفونیها ،چاپ فرهنگ و هنر (به فرانسه)

ـ زن در اندیشه ی خدا (به فرانسه)

ـ دیوان اشعار و نوشته ها (آثار فارسی ـ بخش یکم)

ـ ترجمه ی کتاب المنقذ من الضلال (= زندگینامه ی خود نوشت فکری و فرهنگی غزالی ، عنوان ترجمه ی فارسی اش رهنمای گمراهان ، نشریات محمدی)

ـ نخستین درس زیبایی شناسی . انتشارات دهخدا .

ـ پاسکال ـ ونسی ـ بلندل . مجموعه کتابهای جیبی .

ـ زیباترین اشعار فرانسه (متن فرانسه و فارسی) . انتشارات کندی . در سالهای اولیه ی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ، که بنیاد قرآن تاسیس شد ، استاد فولادوند چند اثر قرآنی از نویسندگان برجسته ی معاصر عرب ، نظیر سید قطب ، به فارسی شیوایی ترجمه کرد که از سوی همان بنیاد منتشر شده است .

برگرفته از کتاب :بررسی ترجمه های امروزین فارسی قرآن کریم

کامشاد، حسن

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حسن کامشاد مترجم و پژوهشگر ادبیات فارسی است. حسن کامشاد لیسانس حقوق را از دانشگاه تهران دارد و دکترای ادبیات فارسی از دانشگاه کیمبریج گرفت. زندگی:

حسن کامشاد متولد اصفهان است، او تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در اصفهان و دبیرستان ادب طی کرد پس از دبیرستان با دیپلم ادبی برای ادامه تحصیل به دانشکده حقوق دانشگاه تهران رفت. پس از فارغ التحصیلی به جنوب رفت و مشغول کار در شرکت نفت شد. او در این دوران به فعالیت‌های دست چپی پرداخت و در پی وقایع ۲۸ مرداد مجبور شد به تهران بیاید. او بعدها به دعوت دانشگاه کیمبریج برای تدریس زبان فارسی به انگلستان رفته و در کنار تدریس به تحصیل زبان و ادبیات فارسی در این دانشگاه پرداخت. رساله دکترای او درباره نثر معاصر فارسی بود که بعدها در انگلستان به عنوان Modern persian prose literature به چاپ رسید[۱]. این کتاب سالها بعد توسط او به عنوان پایه‌گذاران نثر جدید فارسی توسط نشر نی منتشر شد. او پس از تحصیل به عنوان استاد زبان فارسی دانشگاه کیمبریج به تدریس پرداخت و همچنین استاد دانشگاه کالیفرنیا و دانشگاه تهران هم بوده است. وی پس از پنج سال تحصیل به ایران بازگشت و سالها در ایران بود تا اینکه از طرف شرکت نفت به لندن رفته و پس از بازنشستگی به تالیف و ترجمه مشغول شد.

کتاب‌های حسن کامشاد : ترجمه

درخدمت تخت طاووس

خاورمیانه

استالین مخوف، خنده و بیست میلیون

عیسی

دنیای فرضی

قبله عالم

سرگذشت فلسفه

دنیای سوفی

تاریخ چیست

ویتگنشتاین - پوپر و ماجرای سیخ بخاری: ده دقیقه جدل میان دو فیلسوف بزرگ

سوگ مادر

دریای ایمان

ایران: برآمدن رضاخان، برافتادن قاجار و نقش انگلیسیها

سیر نابخردی، از ترویا تا ویتنام

شبح خانم ویل

امپراتور

آخرین امپراتور

روح داروئی دینگلی

الوهیت و هایدگر

تاماس پین

حدیث نفس(زندگینامه) : تالیف

پایه گذاران نثر جدید فارسی (تألیف به دو زبان فارسی

مجتهدزاده، پیروز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

پیروز مجتهدزاده، جغرافی‌دان، محقق و کارشناس مسائل سیاسی ایرانی. زادروز: (۲۰ بهمن ۱۳۲۴ خورشیدی) در شهرستان نور. پیروز مجتهد زاده استاد جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک دانشگاه تربیت مدرس تهران، مشاور پژوهشی دانشگاه سازمان ملل متحد و مدیر عامل بنیاد پژوهشی یوروسویک (Urosevic Research Foundation) لندن است. از پیروز مجتهدزاده بیش از بیست عنوان کتاب به زبان‌های انگلیسی و فارسی منتشر شده.

زندگی‌نامه:

دکتر پیروز مجتهدزاده در سال ۱۳۲۴ خورشیدی در شهرستان نور متولد شد، وی پس از گذراندن تحصیلات در نور و سپس در تهران، برای ادامه تحصیل به انگلستان رفت. وی تحصیلات ابتدایی را از مدرسه داریوش در زادگاهش شروع کرد. مدرسه‌ای که پدرش آن را افتتاح کرد و خود مدیر آن بود. پدرش تحصیل‌کرده مدرسه سپهسالار تهران در زمان مشروطیت بود. پیروز مجتهدزاده تا کلاس یازده در نور ماند و چون آنجا مقطع دیپلم نداشت، با مساعدت پدر و به همراه برادرش در سال ۱۳۴۳ راهی تهران شد. پیروز مجتهدزاده در سال ۱۳۴۴ در مدرسه پهلوی سابق واقع در خیابان ری در رشته ادبی با معدل یازده دیپلم گرفت. پیروز مجتهدزاده در سال ۱۳۵۰ از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد و دکتر عالی خانی، رییس دانشگاه برای تشویق او شرایط سفری به شیخ نشین های خلیج فارس را برایش فراهم کرد، چرا که برای او جالب بود که دانشجوی سال سوم کتاب جغرافیای تاریخی شیخ نشین‌های خلیج فارس را تألیف کند. مجتهدزاده پس از فارغ‌التصیلی از دانشگاه تهران، برای ادامه تحصیل به دانشگاه لندن، دانشگاه منچستر و سپس به دانشگاه آکسفورد رفت. وی فوق لیسانس (M.A) در جغرافیای سیاسی را در دانشگاه منچستر بین سال‌های ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۶ دریافت کرد. دکتری (Ph.D.) را در گرایش جغرافیای سیاسی و ژئوپولیتیک در دانشگاه لندن بین سال های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۳ دریافت کرد. همچنین دکتری دیگرش را در جغرافیای سیاسی خلیج فارس در دانشگاه آکسفورد بین سال‌های ۱۹۷۶ تا ۱۹۷۹ دریافت نمود. وی هم اکنون با سمت دانشیار در رشته جغرافیای سیاسی دانشگاه تربیت مدرس مشغول به تدریس است.

مسوولیت‌ها:

مدیر عامل بنیاد پژوهشی یوروسویک Urosevic Research Foundation لندن – از سال ۱۹۸۵ تاکنون.

استاد مدعو، دانشکده حقوق دانشگاه تهران – ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹

استاد جغرافیای سیاسی و ژئوپولیتیک – دانشگاه تربیت مدرس – از سال ۱۳۷۹تا کنون.

پژوهشگر ارشد – مرکز مطالعات ژئوپولیتیک و مرزهای بین المللی دانشگاه لندن GRC/SOAS University of London – از سال ۱۹۸۶ تا ۲۰۰۲.

مشاور پژوهشی دانشگاه سازمان ملل متحد – United Nations University از سال ۱۹۹۶ تا کنون.

مشاور موسسه پژوهشی مرزهای بین المللی لندن = MENAS ASSOCIATION

International Boundaries Consultants – از سال ۱۹۸۴ تا کنون. تدریس به جای استادان و مدرسین در گروه جغرافیای دانشگاه لندن – از سال ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۴

پژوهشگر گروه جغرافیای دانشگاه تهران – از سال ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۲ عضویت در مجامع علمی:

عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی – تهران – از سال ۱۳۸۲

عضو هیات مدیره انجمن مطالعات ایران معاصر – در دانشگاه لندن.

عضو انستیتو بریتانیایی مطالعات ایرانی – بریتانیا، از سال ۱۹۹۳

عضو موسسه مطالعات آفریقا – دانشگاه تربیت مدرس تهران، از سال ۱۳۸۱ آثار و تالیفات به فارسی:

جزایر تنب و ابوموسی، انتشارات سحاب، تهران ۱۳۸۵.

جغرافیای سیاسی و ژئوپولیتیک، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران، ۱۳۸۴

نام خلیج فارس در درازای تاریخ، نشر سایه روشن با همکاری مرکز مطالعات سپاه پاسداران، تهران. ۱۳۸۳

نامه‌هایی از ایران، انتشارات عطایی، تهران. ۱۳۸۳

جغرافیای سیاسی و سیاست جغرافیای، انتشارات سمت، تهران. ۱۳۸۲

امنیت و مسائل سرزمینی در خلیج فارس (جغرافیای سیاسی دریایی)، ترجمه امیر مسعود اجتهادی، انتشار دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، تهران. ۱۳۸۰

خلیج فارس، کشورها و مرزها، انتشارات عطایی، تهران. ۱۳۷۹

ایده‌های ژئوپولیتیک و واقعیت های ایرانی، نشر نی، تهران. ۱۳۷۹

امیران مرزدار و مرزهای خاوری ایران، ترجمه حمید رضا ملک محمدی نوری، نشر شیرازه، تهران. ۱۳۷۸

جزایر تنب و ابوموسی، ترجمه حمید رضا ملک محمدی نوری، انتشار دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، تهران. ۱۳۷۵

کشورها و مرزها در منطقه ژئوپولیتیک خلیج فارس، تنظیم و ترجمه حمید رضا ملک محمدی نوری، انتشار دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، تهران. ۱۳۷۲

جغرافیای سیاسی تنگه هرمز، ترجمه محسن صغیرا، انتشارات صغیر، اصفهان. ۱۳۷۰

جغرافیای تاریخی خلیج فارس، انتشار دوم، لندن. ۱۳۶۶

جغرافیای تاریخی خلیج فارس، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.۱۳۵۴

شهرستان نور، چاپخانه صبح امروز، تهران. ۱۳۵۲

شیخ نشین های خلیج فارس، انتشارات عطایی، تهران. ۱۳۴۹

مهدوی، فریده

قرن:۱۵

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : فریده مهدوی ،در ۲۸ تیرماه‌سال۱۳۴۲ در تهران به دنیا آمد. دکتر مهدوی دکترای ادبیات اروپا است وتخصص ویژه‌ای در ادبیات قرون وسطی دارد. وی به زبان‌های فرانسه، انگلیسی، ایتالیایی،اسپانیولی، لاتین و حدود ۷۰ درصد پرتغالی‌مسلط است.وی در شهر راونا واقع در ایالت امیلیارمانیا و با حضور جمعی از مسئولان سیاسی و فرهنگی ایتالیا ،از دست استاندار این ایالت به نمایندگی از ریاست جمهوری ایتالیا، نشان کمن داتره ، که بالاترین نشان لیاقت در این کشور است را دریافت کند. دکتر فریده مهدوی دامغانی را باید به حق یکی از پر کارترین مترجمان حال حاضر دانست ، آن هم مترجم اثاری که نه تنها خود اثاری بزرگ و جاودانه بوده اند بلکه دارای خالقانی بزرگ چون دانته آلیگیری بوده اند.

گروه : علوم انسانی

رشته : زبان و ادبیات اروپا

گرایش : ادبیات قرون وسطی

اوضاع اجتماعی و شرایط زندگی : دکتر فریده مهدوی درخانواده‌ای تحصیلکرده رشد نمود تا جایی که‌پدرش استاد دانشگاه «هاروارد» آمریکا است.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دکتر مهدوی دارای دکترای ادبیات اروپا است وتخصص ویژه‌ای در ادبیات قرون وسطی دارد. وی به زبان‌های فرانسه، انگلیسی، ایتالیایی،اسپانیولی، لاتین و حدود ۷۰ درصد پرتغالی‌مسلط است.

همسر و فرزندان : دکتر مهدوی دامغانی ازدواج کرده اند و دارای فرزند می‌باشند.

آرا و گرایشهای خاص : دکتر مهدوی در خصوص اینکه چرا مترجمی را انتخاب کرده اینگونه میگوید": چون دوست می داشت نویسنده یا شاعر شود، لذا به اشتباه پنداشت که کار ترجمه آسان‌تر از آن دو کار پیشین است. حال آن که کار ترجمه، از بسیاری جهات، بسیار دشوارتر از نویسندگی یا سرودن شعر است؛ زیرا مترجم ناگزیر است بنا به وظیفه اخلاقی‌ای که دارد، دقیقا بنا به خط سیر نویسنده یا شاعری که اثر وی را در دست ترجمه دارد و با همان سبک و استیل و گزینش واژگان و لحن و حال و هوای مورد نظر صاحب اثر، پیش برود، از این رو، ناگزیر است که ماهیت «من» خود را در راهروی ورودی سرای اندیشه ، بر جای گذارد، و به درون روح و جان آن نویسنده یا شاعر جلوه کند. او وظیفه دارد نماینده اخلاقی و معنوی صاحب اثر باشد. از این روست که معتقدم ترجمه، سخت‌تر از نویسندگی است. زیرا در هنگام تالیف، شما خود، صاحب اثر خود و صاحب قلم و اندیشه و روح و جانی هستید که دوست دارید بر روی کاغذ بدمید "...

جوائز و نشانها : دکتر فریده مهدوی، بارها و بارها به خاطر ترجمه های شیرین و مقتدرش جوایز گوناگونی را از آن خود کرده است. در روز دوم مردادماه سال ۸۵ مصادف با ۲۴ ژوئیه ۲۰۰۶، در شهر راونا واقع در ایالت امیلیارمانیا و با حضور جمعی از مسئولان سیاسی و فرهنگی ایتالیا ،از دست استاندار این ایالت به نمایندگی از ریاست جمهوری ایتالیا، نشان کمن داتره ، که بالاترین نشان لیاقت در این کشور است را دریافت کند. نماینده رئیس جمهوری ایتالیا در این آیین با تاکید بر این نکته که نشان لیاقت کمن داتره برای نخستین بار به یک فرد غیرایتالیایی اعطا می شود، گفت: فریده مهدوی دامغانی، نخستین بانوی ایرانی و مسلمان است که این نشان را از آن خود ساخته است.

چگونگی عرضه آثار : وی طول این شش سال اخیر، بیش از بیست جلد از مهم‌ترین آثار منظوم و منثور ادبیات کلاسیک و معاصر ایتالیا را به زبان فارسی ترجمه کرده. همین طور به خاطر ترجمه چهار اثر از مهم‌ترین آثار دانته از جمله کمدی الهی و سه کتاب دیگر او "زندگانی نو"، "میهمانی "و" پیرامون سلطنت "که هرگز تاکنون در کشورهای خاورمیانه و یا حتی در کشورهای آسیایی ترجمه نشده بود و این کار را ایرانیان، برای نخستین بار به انجام رساندند. دکتر فریده مهدوی به ترجمه کتب دینی به زبانهای اروپایی نیز پرداخته است که در این باره اینچنین میگوید": توفیقی برای من بود که از سوی عالم هستی برای ترجمه کتاب زبور آل محمد (ص) به زبان فرانسوی برگزیده شدم. آن هم از طریق خوابی که بیش از ده سال پیش دیدم. ممکن است تعجب کنید اما حقیقت این است که دستور ترجمه بسیاری از کتب دینی را از طریق خواب دریافت کرده ام. میل داشتم نخست، مرا به عنوان یک مترجم جدی آثار کلاسیک اروپا بشناسند، و بعد به عنوان مترجم آثار دینی، بدین شکل، امید داشتم و دارم که با شناختی که از کارهایم دارند، دریابند که ترجمه متون دینی را نیز با نهایت دقت و وسواس به انجام خواهم رساند. برای مثال، تا پیش از پارسال، هرگز حتی روحم نیز خبر نداشت که کتابی تحت عنوان" نفس‌المهموم "اثر محدث قمی (ره) وجود دارد و درباره واقعه کربلا است. اما پس از خوابی که دیدم، آن کتاب را از میان کتبی که در کتابخانه اتاق کار همسرم بود، یافتم. همین طور هم خطبه فدک

حضرت زهرا (س) را ".وی همچنین به عنوان یک مترجم فعال در دنیای کتاب،سخنرانی‌های زیادی در فرانسه، ایتالیا و برزیل‌انجام داده است.

آثار :

۱ پیرامون سلطنت

ویژگی اثر : از دانته، ترجمه

۲ خطبه غدیر خم

۳ خطبه فدک حضرت زهرا (س)

۴ در آغوش نور

ویژگی اثر : ترجمه

۵ دعای عرفه حضرت سیدالشهدا (ع)

۶ زندگانی نو

ویژگی اثر : از دانته، ترجمه

۷ زندگی حضرت زهرا (س)

ویژگی اثر : ترجمه به زبان انگلیسی

۸ شازده کوچولو

ویژگی اثر : اثر سنت اگزوپری ،ترجمه

۹ صحیفه سجادیه

ویژگی اثر : ترجمه به زبان فرانسه

۱۰ کتاب زبور آل محمد (ص)

ویژگی اثر : ترجمه به زبان فرانسه

۱۱ کمدی الهی

ویژگی اثر : از دانته، ترجمه

۱۲ میهمانی

ویژگی اثر : از دانته، ترجمه

۱۳ نفس المهموم

ویژگی اثر : از محدث قمی (ره)

میلانیان، هرمز

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : هرمز میلانیان در سال ۱۳۱۶ در تهران متولد شد . وی تحصیلات عالی خود را در رشته زبان شناسی با گرایش های زبان شناسی ساختگر ا و نقشگرا در دانشکده ادبیا ت و علوم انسانی دانشگاه پاریس ادامه داد و موفق به اخذ درجه دکتر ا شد . از فعالیت

های تخصصی دکتر میلانیان می توان به تدریس در دانشگاه تهرا ن و دانشگاه های خارج از کشور اشاره کرد. همچنین سرپرستی پژوهشهای زبان شناسی در داخل و خارج از کشور بر عهده داشته است . وی عضو انجمن زبان شناسی پاریس و انجمن جهانی زبان شناسی نقشگرا است و تالیفات متعددی منتشر کرد ه است .

گروه : علوم انسانی

رشته : زبان شناسی

گرایش : زبان شناسی عمومی

والدین و انساب : هرمز میلانیان، در سال ۱۳۱۶ شمسی در تهران متولد شد. پدر هرمز ناخدا حسن میلانیان فرمانده ناو «پلنگ» بود که در جمله متخلفین به ایران (روسها از شمال و انگلیسی ها از جنوب) هنگام دفاع از آبادان زخمی و پس از انتقال به تهران در ۳۸ سالگی به درجه شهادت نائل آمد. مادرش درخشنده شیمی مسئولیت بزرگ کردن و تربیت هرمز و برادر کوچکتر هومان را بر عهده گرفت.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : هرمز میلانیان تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران در دبیرستانهای شرف و دارالفنون سپری نمود. علاقه ای که به ادبیات به ویژه ادبیات فارسی داشت موجب گردید که پس از دریافت دیپلم متوسطه در رشته ادبی و موفقیت در امتحان ورودی دانشکده ادبیات تهران به سال ۱۳۳۴، در رشته ادبیات فارسی ادامه تحصیل دهد. در سال ۱۳۳۷ پس از اخذ درجه لیسانس در رشته ادبیات فارسی، علاقه ای که بهر زبان فارسی و آموختن زبانهای بیگانه داشت وی را مصمم کرد که به تحصیل در رشته «زبان شناسی» بپردازد با این که تصویر چندان روشنی از این دانش کما بیش نوین نداشت. در شهریور ماه ۱۳۳۹ (۱۹۶۰) شرایط ادامه تحصل در این رضشته برای او پیش آمد و به پاریس رفت . در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه پاریس (سربن) نام نویسی کرد و با زبانشناسی ساختگرا و به ویژه نقش گرا آشنایی نزدیک پیدا کرد. در مدت پنج سالی که در پاریس اقامت داشت به اخذ دو «گواهینامه عالی»در «زبان شناسی عمومی»و «آوا شناسی» و درجه دکتری در « زبانشناسی عمومی»(با قید «بسیار مفتخر»)نائل شد.[از زبان میلانیان ،کتاب ماه ادبیات و فلسفه ،شهریور ۱۳۷۹]

استادان و مربیان : هرمز میلانیان در دانشگاه تهران از استادانی چون استاد فروزانفر، استاد همایی، استاد مدرس رضوی، دکتر معین، دکتر خانلری، دکتر مقدم، دکتر صفا، دکتر کیا، دکتر خطیبی و بانو نفیسی بهره مند شود. در فرانسه به عنوان نخستین دانشجوی ایرانی «آندره مارتینه» زبان شناس برجسته فرانسوی با زبانشناسی ساختگرا و نقشگرا آشنا شد.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : هرمز میلانیان، پس از مراجعت از فرانسه به ایران در سال ۱۳۴۴ ،در «بنیاد فرهنگ ایران «مسئولیت پژوهش در زمینه تاریخ زبان فارسی را زیر نظر دکتر پرویز خانلری ،بر عهده گرفت .در نیمه دوم سال تحصیلی ۴۵-۱۳۴۴ پس از موفقیت در امتحان استاد یاری به عنوان استاد یار زبان شناسی در گروه «زبان شناسی همگانی و زبان های باستانی »دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران –که بنیانگذار آن مرحوم دکتر مقدم بود –به استخدام رسمی در آمد. در شهریور ماه ۱۳۴۹ به عنوان استادیار مهمان، به مدت یکسال تحصیلی به دنشگاه ایلینوی در شهر اوربانا برای تدریس زبان فارسی اعزام شد. پس از مراجعت به ایران در سال ۱۳۵۰، بار دیگر به تدریس در دانشگاه تهران ادامه داد و چند سال بعد به رتبه دانشیاری ارتقا یافت. در طول سالهای ۵۰ شمسی با «فرهنگستان زبان ایران» نیز همکاری داشت و در جلساتی از کمیسیون واژه گزینی آن شرکت داشت. دکتر میلانیان قبل از پیروزی انقلاب به مدت یک سال و نیم به عنوان مدیر گروه زبان‌شناسی و زبان‌های باستانی دانشگاه تهران انتخاب شد.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : هرمز میلانیان سرپرستی پژوهشهایی را در زمینه دستور ،تلفظ و املای فارسی بر اساس آزمونهای میان پاسخگویا نفارسی زبان برخوردار از تحصیلات لااقل دبیرستانی را برعهده داشت .همچنین وی در چندین کنگره و همایش تحقیقات ایرانی و نیز زبان شناسی عمومی در ایران و خارجه از کشور شرکت کرده است. استاد میلانیان شش ماه پس از انقلاب

باری استفاده از فرصت مطالعاتی که پرونده دانشگاهی آن از مدتها پیش آماده شد، عازم فرانسه گردید و کمی بعد از سوی دانشگاه (سوربن)جدید (پاریس ۳) «به عنوان استاد مهمان » برای تدریس زبان ،ادبیا ت و زبان شناسی فارسی در آن دانشگاه دعوت شد ،این دوره فعالیت از سال ۱۹۷۹ تا سال ۱۹۸۵ بمدت شش سال به طول انجامید .و از سال دوم سرپرستی بخش فارسی آن دانشگاه به ایشان واگذار گردید. دکتر میلانیان در شهریور ماه ۱۳۷۸ (۱۹۹۶)پس از ۱۷ سال به ایران باز گشت و از آن زمان اشتغال عهده ایشان تالیف ،ترجمه و تحقیق در زمینه زبان شناسی عمومی و فارسی می باشدو در این زمینه با« موسسه فرهنگی شهید رواقی» انتشارات «هرمس» و نیز انتشارات «فرهنگ معاصر» افتخار همکاری دارد. دکتر میلانیان عضو انجمن زبان شناسی پاریس و انجمن جهانی زبان شناسی نقشگرا است .

آرا و گرایشهای خاص : هرمز میلانیان در تالیفات خود ،اعمال معیارهایی از زبان شناسی نوین بر زبان فارسی را دنبال کرده است که آن ر ادر کارایی و پیشبرد آگاهی در مورد نظام زبان شناسی و نیز خط فارسی موثری می داند . همچنین وی کوشیده است برای اصطلاحات زبان شناسی نوین معادلهای فارسی مناسبی را پیشنهاد دهد که بسیاری از آنها پذیرفته شده اند . دکتر میلانیان هدف خود را در فعالیتهای علمی ،توجه به کار برد فرهنگی و اجتماعی زبان فارسی و تقویت و گسترش آن و کم کردن فاصله میا ن زبان گفتار و نوشتار و مخالفت با دستور العملهای تصنعی در زمینه تلفظ و املا

آثار :

۱ les monemes et les procedes de passage en person :de la categorie verbale a la cate gorie nomiale et vice versa

ویژگی اثر : این مقاله به زبان فرانسه به عنوان «تکواژه هاو روند های گذر در زبان فارسی ،از مقوله فصل به مقوله اسم و بالعکس».در سال ۱۹۶۸ در نشریه نیویورک شماره ۲۵ ،منتشر شد.

۲ Peut- on dire qu une langue est plus difficile qu une autre

ویژگی اثر : عنوان این مقاله «آیا می توان گفت زبانی از زبان دیگر مشکلتر است ؟»که در نشریه زیر با مشخصات آمده منتشر شده است. Actes clu ۸e Colloque de la societe internationale de la linguistique fonctionnelle , ۱۹۷۸, grece.

۳ آزادی و بند درزبان

ویژگی اثر : این مقاله درجشن نامه دکتر محمد مقدم ،نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ،شمار ه ۲۴ و درسال ۱۳۵۵ منتشر شد.

۴ چند نکته درباره کلمه های فارسی در گذشته و حال

ویژگی اثر : مجموعه خطابه های نخستین کنگره تحقیقات ایرانی ،دانشگاه تهران که در سال ۱۳۵۰ منتشر شد.

۵ چند نکته درباره وابسته های ملکی و زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در مجله سخن ،سال ۲۰ ،شماره ۳ ، سال ۱۳۴۹ منتشر شده است.

۶ خنثی شدن تقابلهای دستوری در گروه اسمی زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ،سال ۱۷ ،شماره ۲ ، ۱۳۴۸ منتشر شده است.

۷ درست و غلط در زبان از دیدگاه زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در نشریه فرهنگ و زندگی ،شماره ۲۲-۲۱ در سال ۱۳۵۵ منتشر شد.

۸ دستگاه عدد و زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در مجموعه خطابه های سومین کنگره تحقیقات ایرانی توسط بنیاد فرهنگ ایران در سال ۱۳۵۱ منتشر شد .

۹ زبان شناسی و تعریف زبان

ویژگی اثر : این مقاله در نشریه فرهنگ و زندگی ،شماره ۲ ،سال ۱۳۴۹ منتشر شده است.

۱۰ کاربرد زبان فارسی درزمینه علوم و فنون

ویژگی اثر : این مقاله در مجموعه سخنرانی ها در نخستین سمینار آموزش زبان و ادبیا ت فارسی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی وزارت علوم و آموزش عالی در سال ۱۳۵۰ منتشر شده است .

۱۱ کلمه و رمز های آن در زبان و خط فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ،سال۱۸ ،شماره ۳ ،سال ۱۳۵۰ منتشر شده است .

۱۲ کهنه و نو در زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در نشریه کتاب امروز ،شماره ۵ و درسال ۱۳۵۲منتشر شد.

۱۳ کوتاه ترین جمله و ساختمان آن در زبان فارسی

ویژگی اثر : این مقاله در پژوهشنامه فرهنگستان زبان ایران ،شماره ۱ در سال ۱۳۵۴ منتشر شد .

۱۴ گسترش و تقویت فرهنگی زبان فارسی

ویژگی اثر : این کتاب توسط انتشارات کاویا ن در سال ۱۳۵۱ منتشر شد. منابع زندگینامه :http://iranologyfo.com/

نجارزادگان، فتح الله

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

حجهٔ الاسلام دکتر فتح الله نجار زادگان در سال ۱۳۳۷ ش. در شهر اصفهان به دنیا آمد .وی تحصیلات خود را در رشته علوم قرآن و حدیث مقطع تا مقطع دکتری ادامه داد و تؤام با تحصیل در رشته مذبور تحصیلات حوزوی را نیز کم بیش ادامه داد.فتح الله نجار زادگان در سال ۱۳۷۹ در گروه معارف اسلامی دانشگاه تهران که هم اکنون یکی از گروه‌های دانشکدهٔ الهیات است به عنوان عضو هیئت علمی مشغول به کار شد که این همکاری هم اکنون نیز ادامه دارد. کتاب " سلامه القرآن من التحریف " تالیف فتح الله نجار زادگان ، در دوره بیست و دوم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.گروه : علوم انسانیرشته : علوم قرآنیتحصیلات رسمی و حرفه ای : فتح الله نجار زادگان در سال ۱۳۵۶ موفق به اخذ دیپلم در رشتهٔ ریاضی شد. در سال ۱۳۵۸ به حوزهٔ علمیه اصفهان رفت و تا سال ۱۳۶۴ دروس مقدمات و اصول و شرح لمعه و متون دیگر عمومی را خواند. در این سال با ورود به حوزهٔ علمیه قم و شروع رسائل و مکاسب از واحد آموزش عالی دفتر تبلیغات، لیسانس گرفت و سپس به تربیت مدرس دانشگاه قم راه یافت و همزمان با دروس حوزه در سال ۱۳۷۲ موفق به دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشتهٔ الهیات و معارف اسلامی شد. در سال ۱۳۷۳ در دانشگاه تهران در رشته علوم قرآن و حدیث مقطع دکتری و در دانشگاه امام صادق (ع) در رشتهٔ فقه و اصول در همان مقطع پذیرفته شد اما به دلیل علاقه به رشتهٔ علوم قرآنی به دانشگاه تهران رفت و در سال ۱۳۷۸ رسالهٔ خود را دفاع کرد و در طی این مدت دروس حوزوی را نیز کم و بیش ادامه داد.مشاغل و سمتهای مورد تصدی : فتح الله نجار زادگان در سال ۱۳۷۹ در گروه معارف اسلامی دانشگاه تهران که هم اکنون یکی از

گروه‌های دانشکدهٔ الهیات است به عنوان عضو هیئت علمی مشغول به کار شد که این همکاری هم اکنون نیز ادامه دارد.فعالیتهای آموزشی : فعالیت های آموزشی فتح الله نجار زادگان به قرار زیر است: تدریس در موضوعات اصول، فقه، فلسفه، و حدیث در حوزهٔ علمیه و نیز تدریس علوم قرآنی، حدیث و تفسیر در دانشکدهٔ اصول الدین و مدارس مرکز جهانی علوم اسلامی بخشی از فعالیت‌های ایشان محسوب می‌شود. ۱. تدریس و پژوهش / مرکز جهانی علوم اسلامی/ ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۳ ۲. عضو شورای علمی گروه علوم قرآن / پژوهشکده حوزه ودانشگاه / ۱۳۷۹ — ۱۳۸۲ ۳. تدریس و پژوهش / دانشگاه تهران / ۱۳۷۸ ادامه دارد ۴. عضو هیئت مدیره مجمع احیاء فرهنگ اسلامی / پژوهش و برنامه ریزی / ۱۳۸۰ ادامه دارد. جوائز و نشانها : کتاب " سلامه القرآن من التحریف "تالیف فتح الله نجار زادگان ، در دوره بیست و دوم انتخاب کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ،به عنوان کتاب سال برگزیده شد.چگونگی عرضه آثار : فتح الله نجار زادگان بیش از ۲۱ مقاله در زمینه رشته تخصصی خود دارد.

آثار : ۱ التوسل و التبرك و الصلح مع العدو الصهیونی فی رسالتین بین واعظ زاده و بن باز ویژگی اثر : نشر مشعر/ ۱۳۸۳ ۲ پژوهش نامه در س اخلاق و تربیت اسلامی دانشگاهها ویژگی اثر : مرکز برنامه ریزی و تدوین متون درسی/ ۱۳۸۳ ۳ تحریف ناپذیری قرآن ویژگی اثر : مرکزتحقیقات حج با همکاری مرکز مطالعات فرهنگی حوزه علمیه قم/ ۱۳۸۴ ۴ تراث الشیعه القرآن ج ۱ ویژگی اثر : یکی از مدیران علمی طرح / ۱۳۸۴۵ تراث الشیعه القرآن ج ۲ ویژگی اثر : یکی از مدیران علمی طرح / ۱۳۸۵۶ تفسیر تطبیقی (بررسی تطبیقی مبانی و معارفی از آیات در دیدگاه فریقین) ویژگی اثر : مرکز جهانی علوم اسلامی/ ۱۳۸۳ ۷ درسنامه متون اسلامی ویژگی اثر : مجمع احیای فرهنگ اسلامی/ ۱۳۸۳ ۸ سلامه القرآن من التحریف ویژگی اثر : تهران ، چاپ اول ۱۳۷۸ ، چاپ دوم با اضافات فراوان/ ۱۳۸۲ / کتاب سال جمهوری اسلامی در سال ۱۳۸۳ و رتبه نخست دوازدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن ۱۳۸۳ . آشنایی با کتاب: سلامهٔ القرآن من التحریف و تفنید الافترأات علی الشیعهٔ الامامیهٔ سلامهٔ القرآن من التحریف و تفنید الافترأات علی الشیعهٔ الامامیهٔ/ فتح الله المحمدی (نجارزادگان). - تهران: مشعر، ۱۳۸۲. ۷۵۸ ص. کتابنامه ۱. قرآن - تحریف ۲. قرآن - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها ۳. شیعه - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها اهمیت قرآن کریم به عنوان یکی از دو ثقل اکبر بازمانده از آورندهٔ عظیم الشأن آن و نقش بارز و محوری این کتاب کریم الهی در ایجاد و ابقأ اتحاد امت مسلمان از مسائل بارز و قابل توجه در خصوص این متن و حیانی الهی است. به اعتقاد عموم مسلمانان قرآن از هرگونه تحریف و تغییر مصون بوده، دست تحولات و تغییران زمان را به دامن مطهر آن راهی نیست و این تحقق وعدهٔ الهی است، چنان که به صراحت در متن قرآن کریم ذکر شده است. یکی از اتهاماتی که به ناروا بر شیعه وارد شده و گاه بر آن اصرار شده است، اتهام اعتقاد به تعریف قرآن است که این امر بویژه در کتابی با عنوان اصول مذهب الشیعهٔ الامامیهٔ الاثنی عشریهٔ تألیف ناصر علی قفاری بتفصیل مورد بحث قرار گرفته است. مؤلف با عنایت به این کتاب و برخی کتب دیگر که قبل از آن تألیف شده و در آنها این اتهام به شیعه مطرح گردیده است، اقدام به تألیف کتاب سلامهٔ القرآن من التحریف نموده است. کتاب در دو بخش اصلی تنظیم شده است: بخش اول به مسألهٔ سلامت قرآن از تحریف در نظر فریقین، با قطع نظر از آرأ و افترأات برخی افراد، پرداخته است. در بخش دوم به مسألهٔ اتهاماتی که در خصوص تحریف قرآن بر شیعه وارد شده پرداخته شده است. بررسی ادلهٔ مصونیت قرآن از تحریف از نظر شیعهٔ امامیه، بررسی روایات تحریف قرآن در کتب شیعه، بررسی کتاب فصل الخطاب محدث نوری، شهادت علمای امامیه به مصونیت قرآن از تحریف، بررسی احادیث تحریف قرآن در کتب اهل سنت، و پاسخگویی به شبهات دکتر ناصر بن علی قفاری در کتاب اصول مذهب الشیعهٔ، احسان الهی ظهیر در کتاب الشیعهٔ والقرآن و محمد مال الله در کتاب الشیعهٔ و تحریف القرآن، از مهم‌ترین مباحث کتاب است. ۹ مصاف بی پایان با شیطان ویژگی اثر : قم بوستان کتاب/ چاپ اول ۷۹ — چاپ دوم ۱۳۸۲۱۰ معانی بیان الفاظ القرآن ویژگی اثر : تحقیق نسخه خطی/۱۳۸۴

۱۱ ویژگی های امام علی ترجمه خصائص امام علی(ع) ویژگی اثر : ترجمه/ بوستان کتاب / ۱۳۸۲ /کتاب سال حوزه علمیه در سال ۱۳۸۳ در بخش ترجمه منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

نیرومند، حسین علی

قرن:۱۴

جنسیت:مرد

ملیت:ایران

خلاصه : حسین علی نیرومند در سال ۱۳۲۶ در شهر باجگیران از توابع قوچان متولد شد دوران ابتدایی را در زادگاهش سپری کرد. پس از کسب دیپلم ریاضی از دبیرستان نادرشاه مشهد، وارد دانشگاه علوم دانشگاه مشهد شد و در سال ۱۳۵۰ در رشته ریاضی فارغ التحصیل گردید سپس به انگلستان عزیمت کرد و مدرک فوق لیسانس و دکترای خود را در سال ۱۳۶۸ در آنجا به پایان برد. وی هم اکنون به سمت استادی در دانشگاه علوم ریاضی دانشگاه مشهد مشغول به خدمت است.

گروه : علوم پایه

رشته : آمار

گرایش : سریهای زمانی

والدین و انساب : مرحوم پدرشان علی فخمند در باجگیران به شغل کشاورزی مشغول بودند و مرحوم مادر محترمشان درنا کوثری بودند و دارای پنج خواهر همگی بازنشسته آموزش و پرورش هستند و پنج برادر به نام های نوروز محمد شغل کشاورزی، براقعلی دبیر بازنشسته ریاضی ، عباسعلی دبیر بازنشستهفیزیک، و حسن نیرومن سرهنگ نیروی هوایی هستند

خاطرات کودکی : وی دوران کودکی خود را اینچنین به یاد دارد : در دوران کودکی در باجگیران همراه پدر کار میکردم و حتی در دوران ابتدایی نیز هم درس میخواندم و هم به پدر در امور کشاورزی کمک میکردم.

تحصیلات رسمی و حرفه ای : دوران متوسطه دبرستان نادرشاه افشار در مشهد دوران کارشناسی رشته ریاضی از دانشگاه مشهد سال ۱۳۵۰ کارشناسی راشد رشته آمار از دانشگاه برونل انگلیس دکتری در رشته آمار - سریهای زمانی از دانشگاه شیفیلد سال ۱۳۶۸

خاطرات و وقایع تحصیل : در بیشتر ایام تحصیل از دوران ابتدایی تا کارشناسی ارشد درس میخواندم و در تابستان نیز کار میکردم

استادان و مربیان : دکتر بزرگ نیا،دکتر عبدالله، دکتر هنری، مرحوم پروفسور تقی فاطمی و ... از استادان وی در دوره کارشناسی بودند.

هم دوره ای ها و همکاران : و هم اکنون که در دانشگاه مشهد مشغول به کار میباشد با استادان دوران تحصیل خود مانند دکتر بزرگ نیا و دکتر هنری همکار شده اند.

همسر و فرزندان : همسر دکتر نیرومند بازنشسته آموزش و پرورش هستند و فرزندانشان احسان تحصیلات خود را به اتمام رسانیده و مشغول به کار هستند و دخترشان لونا ازدواج کرده و فرزند کوچکشان ایمان مشغول به تحصیل در دانشگاه در رشته مدیریت بازرگانی است.

مشاغل و سمتهای مورد تصدی : معاون اداری و مالی دانشگاه علوم دانشگاه مشهد ۷۴-۱۳۶۸

فعالیتهای آموزشی : دکتر نیرومند تدریس اکثر دروس دانشگاهی رشته آمار در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را برعهده دارد.

سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : دکتر نیرومند بعد از فارغ شدن ارکار روزانه قدری ورزش و پیاده روی را در برنامه دارد.

چگونگی عرضه آثار : چاپ و تالیف دو کتاب و چاپ و ترجمه بیش از ۱۵ جلد کتاب و بیش از ده مقاله علمی و پژوهشی د رمجلات معتبر

آثار :

۱ آمار پایه

ویژگی اثر : تالیف

۲ آمار کاربردی

ویژگی اثر : تالیف

۱۳گر سیول با مثال

ویژگی اثر : ترجمه

۴ اگرسیول خط کاربردی

ویژگی اثر : ترجمه

۵ الگوهای خطی تعمیم یافته

ویژگی اثر : نوشته داپسن، ترجمه

۶ الگوهای خطی تعمیم یافته

ویژگی اثر : نوشته موشگری، ترجمه

۷ تجزیه و تحلیل سریهای زمانی

ویژگی اثر : نوشته کرامر، ترجمه

۸ روشهای چند متغیره کاربردی

ویژگی اثر : نوشته جانسون، ترجمه

۹ سریهای زمانی و روشهای یک متغیری و چند متغیری

ویژگی اثر : نوشته ویلیام دبلیودی، ترجمه

۱۰ مقدمه ای بر سریهای زمانی

ویژگی اثر : نوشته هتپفیلد، ترجمه

۱۱ نخستین درس احتمال

ویژگی اثر : نوشته راس ، ترجمه

۱۲ نمونه گیری

ویژگی اثر : ترجمه

منابع زندگینامه :http://www.iranologyfo.com/

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الأعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱ ۵۳-۰۶۰۹به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».